Liber Dñi et ad Gis. V 14 fol.

In hoc volumine sbscripti tractatus cōtinent

Hs. 1266

De statu et officio ecclesiastico ꝑsonaꝝ — 1
De malis huius seculi ꝑ omnes etates — 41
Superbia quedā dempnata ꝑ defuncta — 104
Miraculū memoria dignū ex āglor historia 108
De apparōe religionū — 110
Libertū statuū humanoꝝ — 114
De scientiā via meredi inhar vita — 182
De celebrandē missaꝝ ꝑ pollutōe nocturna 186
Speculū reformōis — 183
De usuris vndecī ꝑ t — 231
De ꝓtate legādi et soluēdi tartuscensiū 239
Varietas humanis etatū mistica — 243
De bono morali — 240
De septem statibus mūdi et ecclie — 291
De bona voluntate et male potentia — 308
De stellerata miuicia — 329
De oratoribus ad recipiendū et advīū — 339
De ꝓtate reddituū nīt religiosis — 384
De ꝓfectibus monaloū — 388
De gra et caritate — 380
Sigmata deuotorū — 348
De negotiatoribus et eaz ꝗsuetudinibus — 341
De celebratōe sabbati — 385
Bulla ꝓpe martinū d' receptōibus ad vitam — 182
Item bulla ꝓpe eugenū declaratoria de eodem 391

Liber Capti ecclie Sā Maria In Gutzspach.

01

S. 1 - 411

Hs 1266

Tabula generalis

Sequit tabula cor. tractatuu q in hoc volumine continet. cu annotatoe capitoz & foliorz. pmo ponit tabulas sup. mus e capitoz. 2o no posuit designatz. mus e foliorz. Et ideo solum q̃th q colupne distinctu e. ideo ut propius inueniat q̃ legi desiderat. hys e lris a. b. c. d. etc colupna mẽ registrate designat.

De statu et officio curiarum personarum etc

De mito defendo e statu mitrarum curiarum p̃sonarum. i. plo. 1. a.
Unde ghosti dr obligant mod̃ nouo tpoz q̃ ad psonas curiasticas. i. plo. 1. b
De psone curiastice iuste pcurate patrimonia bona possidẽ. c. 1. 2. b
Dona negligenda psone curiastice tor̃ q̃ m platus curie. 1. 2. c.
Mala agenda ymitr reputãs assig et vite in ep̃is ẽpublicat in pauc
Qui sit ghosta ibidẽ 1. 2. c
Excepti Cõm cor q̃ sacr̃ mandonc ob̃ pcurat platus & passores 1. 2. c
Causa sumat obligatoe e deddinare pon̄t. 2. 2. d
Mala causa mala vita platoz q̃z excepto alij seducunt. 2. 3. b.
De negligẽ ghessoz et pena ibidẽ
Ca absentia curatoz 2. 3. c
Debet canonic. c. iij. fo. 2. d
Cur debeãt psone curiastice legẽ horas 3. fo. d. ergo tenẽ
De infirmis
De religiosis folio a
De occupat
Quo tpe hoc dicendo est. q. b et c
De studentibus
De ordinandis & c
Negligẽte horze quomo cape sibi debeãt &
De defuncto aut suspenso ibidẽ
De pluribus mi horas pitus et sine neglectu. q. a
De surdo an possit cu horas psallendo pcurare ibidẽ
Et vnus no pt sat̃ fierẽ p alio q. b. d.

De sacro possit p̃ plus matutinis legi dieb̃ q. b
De baptizato in desp̃atu grauis
Demo p̃ plures horas q. e
De officio mortuoz an ad curatos etiam q. d. q. b
De monachis p̃ archidiacono regendis

Cap. etc

An peccent mortaliter q̃ horas no p̃luat. o. fo. a
Quo quis hys p̃ma an sit mortale. b. a
Qz sacerdos tenẽ horas
Qz sacerdos tenẽ implendo. b
Duplex ratio
Una affectione
Demultiplici attentione ibidẽ

Cap quinti

De celebratoe missaz et missis audiendis
Quoties & q̃s sacerdos teneat celebrare &
Qn sacerdos teneat celebrare &
Qn sacerdos missa dr celebre sine ministro &
Peccat mortaliter q̃ missam celebrat no dicto matutinis &
An singulis diebus solus missa celebrari no dr ibidẽ

Cap. o. d. sanctis oleis sabbati

Cõm violatoes ebdomadarum et ecclesiarum &
Qd dicat dñica sup̃fluat sabbatum &
De tempore festi ibidẽ
Qz sabbati celebratoe p̃ fiat in lege cessat p̃mum motus q. a. et sq. q.
In q̃bus castris luc laborare dr celebri q. a. b. c.
De sacrificiis p̃cipue. q. d.
De oppressis a dñis sub ut labore
rent q. Dñica ibidẽ
De vehendo cesu bladoz &c
De scolaribus studentibus q. d
De claustralibus & religiosis q. d
Mendicantibus ad missas vehi. 10 a
De rectoribus peregrinan. 10 a
De barbitonsoribus
De viatoribus
Demolitoribus o. & b. c. d. Cap 8
De hys q̃ pauperibus p̃ deo largiuntur vel ecclesiis ibidẽ
De hys q̃ peregrinationes laborat 10 a

S. 1-411

Cap nonu d'merca

De vendentibz estulenta ꝛ po
rulenta xi b
De vendentibz pr̃ nr̃ia x c
Cz nã q̃uetudinis p̃sb̃re
excusãt p̃r hz legis tr̃ssoc
Cz epi lor̃ facultu e ibid
& foru plica de dmã tenet
Dchis q̃ durut xl d
ligna fem̃ stramia blad. 12 a
p. hz m̃ sto placitãe 12 a
Cz md ubiq̃ tucior vna e
legenda ꝛ peccat q̃ se distrin
gnittit x. 12. b
Cuo m̃ mlt̃o cr̃sibz crtiapt
dispensãe mh̃o p̃cepto tu sit
pom̃ de 10 a dno dat 12 c
Ite q̃ p̃cepti d̃ p̃tm e mãle
p̃tm tẽmo le p̃tm ponit ph
Dnum ibid Negatiuã de
q̃uismode prep̃ affua ꝛ
q̃ gs tota die tencat insiste
Dnum laudibz. 12. d

Cap IX. De bñficijs

Cñta hodie sr̃ m adipisce
dis ꝛ adept̃ ab uso. 13. a
Cñ diffi le e huic oĩe gr̃ po
tencia delinquẽciu 13 b
Cur mamitz mstr̃ docto cõ
munes abusoes s̃ nutr̃. 13. c

Cap XI

De state bñficiatoꝝ ordinis
et iurisdõe 13. a. b
De stipẽdio bñficiator 13 b
De primo bñficiato ibidem

Cap XII

De rea intẽcõe assequẽdi bñfia
Cz assequẽ e cuius simplẽa
intẽcõe bñfi assequit q̃ dicit c
In appaz rea intẽcõ 14 a
Sine intẽcõe d̃ p̃lis
Sola intẽcõe gr̃ d̃ spualis
E mixt̃ rei d̃ spualis 14 b
Decretu basilien cõiter 14 d
et Constitucies 15 b
De gratuita gr̃ecãõe ꝛ oꝛdiõ
collãõe et q̃ ult gr̃assit p̃sẽ
recipi nec dari 13 16. b. c

Cap. 13.

De etate debita ordinãdoꝝ
et bñficiatoꝝ Cz nõ bñfm
obtinẽ pt q̃ ad officiũ exercitiũ
no sufficiat 16 d et 17 a b
Quid sit titulꝰ q̃ bñfm. qd dg
mtas offm̃ psonatus 17 b c

Cap 14

Cz nõe e subditi nõ plus ũbo
simag̃ nisi excepto vsu nutrie
pdiale 17. d. 18 a

Cap. 14. d' symonia

Cz sit symonia Cauibz mo
dis gmittit. 18. c. d
Pcibz porrect̃ y bñficiandis
duplicibz pribz mat̃ et
fauozabilibz et an liz p̃ san
alus pet̃ an peccato sit no
cuzare 18 c d: 19 a b
Cur symo gmittit pcul dubio
p dignu ꝛ no pres p̃cipiendo p
dignio. 19. c
Cz non p̃ q̃s pet̃ p̃ se urad
alios pficiat liz se p̃ matrie
pli cogente ad hoc offẽ 19 a. c. d
Sua periculosi e hñ ollatis
bñficiu et q̃ñ rapit̃ q̃ bñ
bñficia q̃fecit. plene. 19 c. 20. a

Cap 15

d'mune ab obsequio. v. sñi m
tuu alicui obsequiũ locat ob
sequi q̃ sibi alicui bñficiũ 20. c d

Cap 16

De mune a manu ubi attẽdi
dz munet̃ q̃nt̃. tpꝰ q̃ dat̃
q̃dũ p̃sone d̃nt̃ ꝛ recipiẽt̃
et dandi mod̃ 20 d
Quattuor casibz liz alicui
recipẽ p̃ sp̃i by 21 a b c d
An liz legẽ missam p̃ pec̃. c
De paucitate nõ symoniã. d
Cohsiue reuelato q̃n sit an
dam d' symo et sacerdotibz 22. a

Cap

Seu locat
q̃uis ad
locũ re po
testatem
prauꝫ saluedi i foro
penit̃
iudiciali i foro iudicꝫ
alĩ
ordinãdi q̃ferendi 2c

Cap 19

De ordinat̃ sict adbñficia p̃
mot̃ p̃ munera 22 d
De statutis capl̃ibz in ingressu
dñi plur 22 b
Cz ingress̃ e liz nõ tallit
regulariter q̃ symo 22 c
De fructibz bienalibz an locat
acquir̃ 22 c

c 20

v lucrat fructy bñficij vacatis veri
nec ab epo & cosde pe retentis pa
tallacij bñficij a possre exigè 29 c
d bone cturc debit pq abitum 29 d
de juza to ut teneat statuta &
statuenda maxe mdbq aliq gnie
d pfis danda ad fabricam dñi li
cat hoc esse an admissione ad
bñficiu 26 b c 21 || 26 a
de clerc vidmg an p phys lucr cope
delocatoibq certiaz p an c 22
mus censu 26 c c 23
De absolucoibq prbor sibi mutu
o impendor 28 b c 28 d
v valeat absolucio sl q dicone
d casibq epalibq 29 b c 29 c
De noiacoibq ad canonicatu m
caplis fij solut 29 c
d pmissionibq bñficior 29 d
tñ si tame an loci heat m bñ
ficialibq 30 a c 25
De pens spmoiatorz 30 b
Qz ng dz vicarij ñ pblice d'mur
riatq 30 d 32 a 38 c 26
d generalibq sermone 32 c
Qd si exigit q ex offic
tudine q sucuerut dñi interp
one ad bñficiu ut religiosz 32 a
in liceat celebrare p per sufl
officia exequi 32 b & c 28
an liceat è signare bñficiu p pe
tuniq 32 d c 28
d amictibq & tunicis 34 d.
De gestantibq 34 c 29
Qd si qs sit epm suu
sodalis qui si papitur a sede
typiat ordines 34 c 34 d
An liceat eme plure secula
ria quor possit vede officiu
portandi aqua benedictam ibid
Qz si rogant alium ut petat
ipm ad titulu sue ecclie ut
promoueat ad ordines 36 a
Qd si quem ut ego tuu et
tu meu promoueat nepotes
Qz si plurali assit 36 a
ne hoc pten sm pfessatum
bñficiu 36 a c 30
De ingredientibq mdpreid an
lig est reape ita q sem pezant
von vnuid & aliis hoc casibus 36.
De pens spmoiare c 31
ad monasteria è cepts &c q age
è & pecunia data 36 c. 32.
Nunq ero p doctna & possint ex
ire pauperibus 38 c 38
Quo possit dispensari per 38
cano lleri petri q pcayz 39 c 39
Quis sibi q mittat 40 c 40

q d duplici exgitacie & qs vitari debeat 33

2a pte tractatus d canonicor
moressu gnm 9 c 9 Cpim
Qz ng dz se morte auaz cure
aut dignitate lig ad ordmes
susceptis quis pe se offerre q
De tradibq scientiis 21 b
De canonico moressu c 2
ad bñficiu ecclasticu q
Qz qui munstu titulo nitcant
nec ligare nec solue pnt 21 d
Qd si electo & confirmato 22 a
Qd si ut primatq ibidem
ng se ipm nec eligere n primare
De primate 23 pte 22 c
& primate bñficior 22 c
inquibq casibq liceat c 2
plura bñficia 22
Non seruata e p dispensatoz ppe
ñ bonaq causa subsit 22 c
Cur ecclia sustinz quos malat
pticulo auaz 22 d c 9
Qz liceat pape dispensare
m 2o bñficio 24 c 6
De residen m bñficijs 26 a
Qz horat ea ng palam pt sol
uere debitu ipe solue possit 26 b
Qz hmt pla bñficia no pot tene
mlti 2e horas ibid c 4
De mlti prepto & tra huiusmodi
declaratio lata d spmoia 26 c d
ubi & in quibq locis heat dicdy
Sumaud gemitu ppe 27 c 8
De causis malor mitigo c 9
Qs cupit & impetrare qo
Conclusio op 9 q.

Finis tabule hui tr
Incipit tabula tractatus d malis
hui sermo In gloria & q qd dc
Nouissime tpore vicia dnabutur
nõ alibi d'scdy malis qd d c pm
malu mgnie q est & q malu nabq
& q in artificialibq q 2 m.
De malo morali c 2 m.
sensus quo & in quo rõi de obtare
actus humor q sint pñs c 2 b
effectus illius c hmt aptuce 42 c
mtio q & vsus & p pfis & quo se
malis mors ex pcepto q gmor
tetus huam cuidit vsus 42 c
dm regulari . c 2 d
Decem malis q3 Capim 3m
malis no hz cum pse si pcurc
Qz & malu studiose in appetca
malis & pter dignu caluce bonis 43 c
est causa q3 c.
d malu quo gñit dpalis q3 d
spes hui quo se hz ad dm et alias
creaturas q4 a

3a

36

Incipit tractatus de statu et officio ecclesiastice ysonay

1

Cap. I

Osias sanctus rex inde dum
ne legis sanctissimo emula
tor de cuius religiosa vita
ac cultu dicit ꝑ ꝓphetam addo
extitit ꝓphetizatus. ꝑ .lij. annos
z. xxvi. fuit in quib. adhuc pu
er otio a monitis regni inde
fuscepit. gubernacula animo ad
xvm. ruinosa templi volens
instaurare. inuenit in ipo tem
plo librum legis moysi. in quo
nomina ꝓdecessorum suorum re
gibus inde neglectis. aliis retro
tra deum in sua patria legi ꝑ
cepit. et reperit in eo trangres
siones suas ꝓ decessorum. et tam
nationes ꝑ venire ꝑ trangres
sionis. Cui quo submittit mag
nū. nō dei effusū sup Judam
& benjamin. de quo ꝓdicit re
liqui truly dere ducte erūt in
captiuitate ꝑ Reges assiriorū.
& collecte in cinnites ancillo
rū. Repulit. & retinuit rex Josie
regis. in sitis. ad ꝓphetissā ad
oldam. q confirmauit sine cessa
ab. rosolata. e. regē. C. xxx.
Luctus tuus. in ministerio dolore re
dis pissimo. rex in signum dolore
sindit or sine cinere sua. pepigit
fedus in omn. ꝓpo. ut sequen
in amore dñi. & ambularet in
mandatis eius. & ora illuminata gau
dent ut dr. C. xxxm. Et sic
ꝑ absolutos legis dñe. a cordi
bus hoīm. regno. rex regū dei om
nipotens filios israel. hos ferendos
dnīcos statutos emulatores et
ꝑsecutores sceleris pctī retemplatores.
conservans quarto obliquario
intressit ꝑ pune in ambitu sed
vitis etiam. qui dati sunt in
salute ꝓpriquo ad eorum sanctuarium et
offendiculum. quo ꝑ heu velud templi
sancti frustum est. & lapides sanc
tuarii dispersi sunt in capite o
mnium platearum. dolor. ꝑ optimo
mutatus est. merito. & ipse in
gressu dñi ierusalem ait dicēs. O vos
omnes qui transitis per viam vi
dete si est dolor sicut dolor meus.
Et alibi. deducat oculi mei la
crimas per diem. nō taceant.
Deus vero consilio huius luctu
ignorat. ipse sibi testis existit.
aut. ꝑ eode morbo laborat.
aut palpabiles tenebre oculos
eius excecauerunt ut ea nō vi
festuris ꝑ nr. trabes. sanamontes
consistere valeant. Sic aut omnes
aurumtas seu in nubibus et artifi
cialibus. sic. & in moralibus nō tan
nosa. que ꝓnata sit in motu a
rōe et ꝑspectu ad rectitudinē
que omnes arguit in utentem
pari mō sic meta seu signum po
situ ad sagittā. demōstrat aut
finaliter sagittantes sine impedi
mento ꝑ distantiā sine virtute ad
metum. Sic. demacro modum ipius
viroz. ecclia. roza. clarissime ꝓpe
dum. ex distan. virtutum p̄mitiue
ecclie. & patro sanctoz. qui exal
tacio p̄mitiue ecclie tāquā ex so
te purissimo. suas venas edux
erūt. & morigerati sunt pte sue
tāquā in speculo nobis tra
dentes. altem. quo ad ea que sut
de necessitate salutis. licet fortē
in quibusdā accidentalibus. & q sit
de bñ esse. ꝑ alīq̄ minus seu
varietas tollerari nit patest
Habent aut omnes sancte
regulas determinatas directi
nas. tāquā signacula methus ad
quas respicunt. Nāta sūt for
mam suam mēbratas. ab a
creatore misertus. ad vnū de
minatas. sic. ḡne de ortū. leue
sursum. ignis. gravis deorsum.
aliud sibi silex. quam. Artificialia
vero regulas suas habent. sic
intellectus. pictura. qui a silice
rendy mete ꝓcepta. sunt extra
formā per metus ꝓcepta. re
adest formatū aut ars vnite
nam nequeunt ꝑ ex. ꝑ

& quato siluie forma ppe nate
produc ppe m maj exhoremq
qua pspp. tracto perfectior est
ad fcm. ut m hoie puto seu fle
ctro. Moralia vero suas regulas
habent ptim sacra scriptura
exempla sanctoz & eoz spta
que ois ex rod bn regulata ex
trusis passionibus contrys &
ducat suas actiones voluntates
ois rte rod ome mensuratq; se
esurientem paste. paretes hono
rare. et quod tibi no fri alteri
& tu fac tibi. & cet. Ex hoc pte big
natu & sup nos lume voluit
tui dare. Et fm apli ad rom 11.
ostendit opus legis scriptu d
tordibz sue ad rtitudine igr
vno vid ecclia cap. sumiq; ex le
gibus mdeucabilibz spi sancti:
quas ppe m spirant sue. quas
taq; spectacl mudissimo pos
sent ppositu naturalib. q nos
sum gessim; & obliquaz ctis
sume cognoscte poterimq; ex eo
rū rtitudine. tm ex vna infalli
bili fundata deo recto solq;
describi. est q medui no exit
de extremis. quoz vnu ex vno
est fundatissima vita & doctr
na ptm tuoz patrū quos p
gratia spus sancti dne electa
q; indubitate sentiendu sit. nolī
tradiderut. illo solo visibile
fi & palpabile est. quado ordo
ecclie a pncipe moderni tpis z cessit
a puritate & simplicitate ptm
patrū. quod si quis vide velit
attendat migressu & pgressu
ad diuina ecclie. ad preposi
sanctoz ordinu ad dignitates p
laturas ad electiones pnisiones.
collationes. installationes. iudicia
& sectatores. Cimomas. pbendas.
videat eos mores ecclie viros p
sonaz in habitibz in ritibz.
in messaticibz. in mensa multa
tudine famulorū. in apatu
equoz. in vestimtoz & retiq; po
pari ac supfluitatibz que oia
tatu distant a ritu ptmoz pz
quo ad rtitudine. quatu distat
linea recta sui diametri a semi
circulo. Ita ut si sint duo rtli
forte. vel quatuor sue obliq.
utru casibz nom ymaginari so
lent pticulariter electi putet me
prudens lectoz mente aut stilo
ad illud tende. quod ad tactu
extremi tremulate velim ecclie
siasticos vnos redigi nro tpis
redigi. quata legimq; in ptm
tua ecclia pres nros exploz
habuisse: qua error ille sit de
pua rede possessionu tpalium ab
ecclia dnoz dapna
spusancti directoe hoim; in
damna tpalium possessionu ecclia
regit: & an mille annos retro
est. siant in ptm tua ecclia in
extrema paupate: nr dri
sanctitas. moderatoz a sitate
ptmoz sine m hoiu deu possem
sue in pua rede casu si mente
puritate & vite decore sequal
sit in vtrisq; illo end meritu
consistit in rebz hitis seu no
hitis: si in modo vtendi sine ab
utendi fm augt. Absit ty ut
claros hns oculos et zelatore
sanctitatis applaudi putet oia
que oculis subiacet in vnis
ecclia. de modis vtendi tpalibz
possidendi seu magis abutendi di
vrsis in sequentibz mpte rela
xent. Vn est p 10. 12 sup
in ty ome 32 amen. Deformi
tate in ecclia ta int secularez
qua spiales. Et oz quet in re
gligentia sacerdoti. sic pastoz
sic dr. Si quis stomachus bn
reformata fuit. tota ho sanq est:
sic si sacerdos end integre fuit.
tota ecclia floret. Si aut cor
rupta fuerit ho fides marci
da est. & pg. Vidi arborem

ꝑ ſonaz

pallentibus ſolijs. et intellexit
ſtudioſus agricola q̃ leſura hȳi
radicē. ita ꝙ quēadmodū q̃
videt arborē pallentibꝫ ſolijs
marcida. intelligit q̃ aliq̃ cul-pa
hȳi in radice. ita ad videndū ꝑſonā
indiſcipliatā ⁊ irreligioſam.
ſine dubio cognoſcit q̃a ſancte
docēdi nō eſt facultas. nec aut̄ ſcīe
tias conſiſtit aut conſiderati hȳi
in vita ſeu victu quēdi vt ꝑce
hensibile. ⁊ in ſtia ſufficiēti. ſm
Varrū ſuppetit. Verū q̃ in plu
ribꝫ reperit ſtia agendoꝝ cō
uenienter equā vite irreprehēſi
bilē ſerma ſufficiens. dīr in pluribꝫ
videmꝰ ꝓfunde ad ſcām. ſi ꝓpria
aut nulla agendoꝝ cōſtaz. Ly
nor ꝓt ſignificare de quēdāmodo in
quaſtū ſ. ꝓpria ſtia ꝑtinet ad po
tentiā aīe cognitiuā. ſi aliena ad
potentiā aīe appetitiuā. quia
cuſtia eſt in voluntate quēdā
electio. deliberatiua. ſ. cōtrover
dāmꝰ cū dicitur me rē vel nō u
lle aut voluntas diſtrahit̄ per
paſſiones irraſcibiles ſi ⁊ cōcu
piſcibiles. cōtra iudiciū rōnis
dīr. cruciat ſuppetit. Bñ bo
⁊ malū in nā poſiti. ē. ſi oēs
ſcire deſiderant. facē aut in poſſi
tate. ſi hȳi dicē. cum eſt ⁊ hȳi dice
re. ſic bn facē. dicit̄ nō arduū
⁊ virtuoſū ſit ſe poſſe cōtinere. imo
tenet ꝑ ſanctos canonū inſti
tutam impoſitā manuū et
benedictionē. circa dignoꝝ
conferenda ac vdūcē. ex hoc
mo ꝑ licite cōprobāt regum
aud de ſanctiſſimo ⁊ fortiſſimo
leone ꝑ. quomo. in fine vite
ſue hmōi coſtūe tactus. volens ſe
ſuāri de exitus ſui ſalute per
xl dies ieiunijs ⁊ oratiōibꝫ circa
ſepulchrū bñ petri. in vrbe nō
na vacans. petiuit a ſco petro ſpe
cialē. ſuā ꝑ xl dies petitā apparere

dignat ſibi oīa peta ſpē dimiſſa. ſi
ſolum ab eo exigi debe nōne de
impoſſibili. ſi hȳi nel male
ſe in tali habuiſſet. ſq de collatōe
dignitatū beneficioꝝ ⁊ aliaz re
gimē. ac cōmiſſione. ſi vacuerit
⁊ digni manū impoſuiſſe. cōtra
ſi tam ſancto ⁊ in ſancti ꝑfulge
ti tā diſtricta. nō ſint dicenda
dicta nō ſuadata. quid de ꝑlatis
modernoꝝ tpm. eſt ſentire. dignū
ta ſe ingerunt in odiū mentis
ſue. auaro. ⁊ cetis ꝓmiſſis nunge
de. Dotīa. omnibꝫ collatoribus
electoribꝫ confirmatoribꝫ ꝙ uiſo
rebꝫ talis hȳi. nec ſſet. ꝓuto
cruciaq̃ agerit. dictis curis et
beneficijs prudendis. Bñ cū de
malū in cētia ort̄ ſm greg.
quia indegm ad ſuam premo
uent̄ cū nulla plus noz in
cētia. quā ſi qm indigne loci
regimē tenet. vt aut̄ aliq̃ de
his ſperadare poſſima ſtilo lu
cule. aliā qualia vite eſſe de
beret depingē attēptabo. ut
ex his molēſte poſſit. quātū
deformitatis in multis ⁊ ſubor
ta. ⁊ ſic ex ſpeculatiua. rectitudo
curuitas obliquatis valeat cō
templari. ⁊ cauſe deducatur

Capm ꝑm

Cet aut̄ a cauſis ad effectū
fiat ꝓceſſus tāq̃ a ꝓpri
ori. libet ꝑmittere cauſas
quare de mictoria ſ. quo ſiēdū
ꝑ oēm malorū fontalis cā e
obliquatio ⁊ defectibilitas po
tentiaz aīe ex fomite ꝓuenz
parentū contracta. ſ. rōnalis
naſibilis. ⁊ cōcupiſcibilis. que
in ſuis malibꝫ ſm inſtitutā
naturaz ſuā debilitare. rōnalis
ne videat. que ſūt agenda per
prudentiaz. irraſcibilis ne reſiſ
tat aduerſantibꝫ per fortitu
dinē. cōcupiſcibilis ne ſe exercitet
a nocīs delectabilibꝫ ꝙ temperā
tia. Accreſſit aut̄ ad roborandū

no
Leone ꝑa

haur dualitudine consuetudo p
randi seu tñsgredieudi · que ver
sa ē p vsū in iām ēt primus
rex homēs fuit sine metu p
rupentes in ridpatiu uero ac
cessit hitus qui uetimat ad si
mules operationes Difficulter
mobilis a subiecto · quē p dolo
lor mutant longi impunitas
postposito metu permutat · ut sine
formidine homēs petrant · Dein
ceps fomitē pstat tñsgressio
multōr delinquentiū · quia puta
tur scelera nō esse si a multis
petrant · Hinc pdicator nos
monent ut p ustina ac lenita
tem · quod a multis petrat · ne
qua a paucis disputet · ne dig
nū exemplū putet · quod sine for
midine & impune a multis cōspi
cit actitari · Hinc in sodomis pe
cata cōtra naturā pro lege de
fendebant ut ea reprehendē
tes celebrarent · Hz absit hoc ab om
nibus fidelibus · ne aliter videat · qua
reprehendentes · ē hec approbet · hz
impune passim cōspiciunt scela
dimitti · Ma & si impune cōtra
homines nō fit impune apud dñm ·
et eo maiori pena digna apud
deū · quo apud homēs mag pu
nitur · Et licet ille vires immi
tis sue delinquēte p fomitē · re
sistentia magna inferat · volun
tate sue obedire rōi · nō regen
tes rōi ad pūitate pficiendam
inest nichilominus in eo ī pte
deinde sue exorsa cede · quasi no
esse homī impunitā excessus ·
Ordo enī potestatum inferior
potestia ordinat ad superiorē · si
hz imperiū sup inferiorē · hic
sensus pōnes ad sensū cōmunē
& ille ad ymaginatiuā · & alia
omnes ad rōz & voluntatē · quib
omnes inferiores vires immi
nuat cōtradicere valet · rōz
& voluntate impante ēt per
alia operationes prede pnt ad
exercitiū · si voluntate pbente
cōsentiente · cuius hī legibi
cōmunis rei rōi p hitus vir
tutū cōmunis resistendi esset
siam phos & fm theologos
per donū gre dñe · q nulli
de est se ad eā ppariti · & obtine
nō ponēti · ep q cooperatōe
facilime resistenne passim m
ordinata sup · in hoc silentio pterendi puta
quod scribit 1 Esdre ix · q iam
principes et ingratitudo tñs
gressione erat primaria · venia
silū mō vrīs tpi hoc nō esse
plangendū · ne hec
dum ad culpā trahūt · ne iuuenū
ppositos eis exemplo sue ad
culpā ptēpto nutriunt · nec
plus offiat hodie ad exēplū mali ·
qua erronea vita plati · quā
& gregē in cura pastorali · illae
vitaq nemo arguie audet · Vnde
fm dñm laudā pentatoi ·
desiderius ane sue · et mq fm
dñm · Et qui debēt & reprehendē
debent magis de malis bla
dientur arentes · malū bonum
& bonum malū · fm male dñm
ysaiā · Ve qui consurgit pul
lulos sub omni tribitu manū
& fermentalia sub omni pte ori
entis · ad capiendas animas ·
Scdm xm Putas ne mihi ipi
bus posse reperiri fm naturam
qui dauid regi suas obtinat
mutuatas · Ego pabolam
meā vtr ille · qui hec sensit · pu
tauit ne similē dauid nō po
tentes sine seculares sine spūa
les posse reperiri · qui audito
reprehensore aut confessore dicat
sibi · peccauī dño · & quā
vani tales in vitaq ē quid ·

qm vē dic̄ pm̄ Justificā tuā nō
abscondi in corde meo veritatē
tuā dixi cōn nō si sine in cōfes
sionibus sue ecclie quā hr̄ co
pent vēdargūent. in fornicac̄ vel
lent erudirē. euelle incipēt.
tangendo delicta potencia ip
sis confligēt sic Samuchi ppha.
ad saule regē. qui pg̃ correp
cōz. de mobedicā exclusa ē
a rege. 7 nō vidit rege saule
vsq̄ ad die mortē. sic ut reg
norū tuā hystoriā. Q. quia rōz
qui potentibz delicta tibo audz
dicē ad petrō. obedire oz deo
magis quā hoibus. Et si ipse
ē in cōsp. tu dei. vos audite po
pulus quā deus. indicate. Ro ad
possimus q audimus 7 audim
non loqm̄ Act. iiij. Q. prima ī sit
deus ne parte heam ad talibz
negligentibz collatoribz seu
confessoribus potestatū. qui pal
pant delicta cōz. fouet q̄ eos
cōm timore dei 7 ppria cōsciā.
no aduertentes. q̄ Cecidit vō
tulit rapent aias ppld mei vi
tuficabant aias eōz 7 viola
bant me. ad ppm̄ meū ppt̄ pu
gillū grani. 7 fragmen panis.
ut nō frent aias 7 nō mori
antur. 7 vnusquisq̄ aias que
nō vult. mentientes ppto mea
credenti mendacio. Et subin
gūt gūssi. ad penā illude. Si
me tales consulerū breuē. si
certi esset de meorū gubernac̄
illoz. dicēm eis id ierē figure
de medio babilonis 7 saluet v
nusquisq̄ aias suā. Et sacerdos
7 consentientes. par pena cōsti
gūt. Et q̄ cōsentiē cōdūt cū
ep̄o officio. mendax. 7 sicē dissi
mulat aut tacet culpas q̄ ar
guē debet. Hinc ecia nō mīmā
arbitror. tanq̄ demoniacos ut
vmos spūales. q̄ absēz cōmu
7 fomento adulationis. ad q̄ il
gentis simoniacas iacturas
suoz̄ beneficioz̄. et officioz̄
sim ramoz̄ decreta p̄ tales cū
plangimus. cōtrib̄ murios ma
nifestos penas ramoz̄ sustinu
isse. quoz̄ vtiq̄ prole nō dico
vna. 3 tāquā greges omnes
sine vermdia p̄ viā vicos et
vrbes conspexim̄ ambulare.
quos certe ter mō scā cōtribu
nas fore. Cōm̄ quidē de scha
ele. 7 mu. q̄ sm̄ hero in die
tractant filiū virginis. cū nocte
filia regere. sm̄ medicā nō
consistent. seruientes apud se cō
tubinas. etiā sitor sinden. lec
me. quot malis magdr̄. etiā ppo
sito eas retinendi. tū nō hr̄ ut
cetā cōtritionē. eo q̄ cōfessiones
peioz̄ p̄teritoz̄ vitare nō ppo
mittiq̄ est. de essentia vē cōn
tritionis. sim sm̄ doctoz̄. eo sm̄
Cui pari mō intelligo de retenē
tibus. sub cōpendio. musicis
depictis. organicis. omī. erroz
m̄ virīs. etiā. tā p̄sidentibus
quam subditis. Deinde ramoz̄

De horis canonicis. Ca. 3.

Post predicta m̄ primis deside
rando ad specialia. occurrit
mō officia virōz etiā. 7 ho
rarū tandūcaz̄ persoluat. et
officioz̄ diuinoz̄ tā in die q̄ in
nocte. q̄ sentiat. tū sedes aplica
quā doctores diuini 7 humani
Primē Q. Dicendū igit̄ q̄ sacer
ordo. quo ecc̄ ad minores ordines
7 sacros inferiores d̄ dom̄ suas
seruū leuitarū. qui cultui diuino
7 templo 7 eoz̄ ministerio deputati
fuerūt ad psallendū cū
mundū cū laudandū deus ut p̄z
in leuitico 7 minoz̄ libro. p̄q ea
vero sancta dauid. vicēs in eis
instituit. ut alt̄ alteri succederēt
ut. 1. paralip. xxiij. Et quia secu
lares adeo sedule dediti sūt
secularibz negociis. q̄ diuinis
intendē negligūt. ro ab ipis deti
sunt redditus ministr̄ ecclesie.

ut in septeno officio vices eorū
suppleant. Et ita ad horas canonicas nō solū ex statuto ecclie. ꝫ
ex obligatione iustitie tenent̄ oēs
beneficiati siue cū cura siue sine ea
aurore et omes alii sacros or
dines habentes. et ꝫ solidi pmoti
sint ad pp̄m patronū siue ad
secundū aliq̄ hūsm speciale. Ver
ū duo quā clericoꝝ sint in sacris
constitutoꝝ. et beneficiatoꝝ. qui
libet beneficia ampē plura uel tota
uel in pte ad effectum aut cui⁹ sus
competit de prouentibus fructi
bus. etiā si actu nō presidet. pp̄ter
deseruitionē bonoꝝ hui⁹ uis aut
titulū percipiendi etiā si nō sit
in sacris. omes tenent̄ ad hec
canonicas diuinas. ¶ De infir
mis nō debentibus dici in
nocte. et est excusant̄ a diuino.
et forte est ab audiendo. si dicat
aut occasionat̄ hui⁹ eis obsce
p̄babile. Si ty audire posset et esset
qui in eis pulsa diceret nō ex cu
sarent. Alias sic nec est tales
infirmi tōr. aut qui filii labo
rant infirmitē pō rōnabile spes qd
tenent̄ repete horas suas. pe
tetia ep̄i uenerabile agere. nō
cautela nō aut ep̄i deuotōe
si sciat nō repbant. ¶ De religiosis vero si sint
puri laici ad horas canonicas
nō plus obligat̄ quia laici nō
religiosi tm̄ p̄ statuta ppa. et ali
quas ordines dicē obligati sunt.
nec qualibet horaꝝ. uel in psal
mis. nec in diuina ordine in rō
pensam horaꝝ. Si nō sint de
rici et in sacris constituti. tenent̄
nec ordinē. Si nō nō sint in
sacris et hn̄ religio bona etiā
sicca deputata. nec tenent̄ sint
beneficiati nō existentes in sacris
nec iuris p̄cipiendi beneficiū
ita q̄ nec religiosi absolute
nō obligant̄. nisi essent clerici
ut dictum est. ¶ De occupat

aut consilium aut ꝓmissio aut
simul dicantur aut quia ē op⁹ urgens
le aut rem publicā occupatur
vt ē ꝑ totā de rele. mis. Et sic
sunt ꝑ. Cardo. et ep̄i pene oēs
qua tollerabiliq̄ ꝓuentū ꝑ
sentiri nec aut dicit. Imo ꝑ
simul oēs horas dicat intelligo.
ut si dicat q̄ nulla horaꝝ di
cat q̄ aliq̄ dicit sub uno to
tius tēporis textu nō ea. Nō simul
dicant in mane. matutine et
tertie hore. et ad hoc cōpletoriū
hoc enī esset inconueniens et ridicu
lum. ꝑ tps distare pdictū nec
sensu verboꝝ ꝑ. p̄mae dicte
usq̄ ad vesperas. et tūc an tenet
ire et reiterare. Et ecce magna
nutis maxime in hieme. ꝑ
longitudine noctis. matuti
ne sunt separate dicende de noc
te aut forte nec p̄ma sic tōsue
nō est in Camera dñi ꝑ. et
dicat omne quartuꝫ horaꝝ noc
tis dicē matutine sub uno
tēporis textu et p̄ma ꝑ dicī. Excep
tis religiosis in monasteriis et
ecclesiis cathedralibus. seu collegi
atis et conuentibus ubi dicendum
hore tanquā ibi nō ē licitū
sub uno tēporis textu oēs horas
canonicas. ꝑ singulis horis sin
gulas horas sim tēporis exi
gentiā. nisi forte breuiet hoc
ꝑ. sexta et nona. posset ꝑ
ꝑdim. aut tria nō sexta. ꝑ
nō intendit plus in tps ab
una hora ad aliā. sic fieri con
suetū a quibusdā dicī nō stās
Sacro huiusmodi esse ꝑ. q̄ septē ho
re tanquā publice a clero in
ecclia cōmuniter dicātur. signifi
cant distinctas horas passi
onis x̄i. que in septē distinct
horis cōpleta est. tm̄ dicit ꝑ.
Septies in die laudem dixi tibi
etc. Hic est clericus alius et bñfi

d'infirmis

Religiosi

Occupans

d'ppo q° hoc dicat sic

d'hoc

ecclīastn

ps

alias nō occupati tenēt singulis horis dicī singillatim horas. Cum autem dicī et in p̄mto. q. d. p̄me. nr̄ sit neglīa seu peto venia. alterius p̄ximi horas tēneor recitare ante lītio impēto Nota fm̄ p̄ter de palude in 2o suo tr̄o. q. qm̄ obmisert vnā horā. et sequētes dixerit per salti. nō oz. q. dicat omissas alias ītā dictabi. fz sufficiat neglectū supplere alias nō repetitis Ro. am. dicat q. clemens in cōsistorio virtutū de quodā sancto. qm̄ ab angelo vnus imbri ebdā. in eremo. q̄n. antiq̄ temp⁹ dicendo horas agrestibus pomis portauit. sibi. fr̄i debite porrexit. matutinas et diurnas. post debitū tēpus. mundus p̄ vnas sibi portauit. Et causa fuit ei angelus significā. Exē bonū exemplū Qz quid de clericis sine b̄nficiis q̄ studio cōmorantibus sint ad horas obligati. et fm̄ omēs de hac vna tantū. q. nullo mō p̄ studium excusant. a dicendis horis tamen nō. fz. nō dicendi p̄ut excusaris. q. similr̄ eas p̄t dicere ut dictū est. nō tē. in ecclīa cuius dicē. ybi. b̄nficiatus. q. h̄z tenē. si residēret ecclīa sua ad ecclīam. qua. b̄nficium fm̄ cōsuetudinē ecclīe suē. alia causa subesset. Et ab illo nō dicendi excusat. scholar. clerici. et p̄t p̄pere fructus suę ecclīe ex indulto. et recompensatur absēs p̄ opus studij Ite An beneficiati in sacris nō existentes in studio. p. diffinitores cōmorantes teneant. per se ad horas dicendas vide. c. Cūm ex eo De cleri. ii. vi Qz de hac qui in matrimonio aut in vinculo sunt constituti. aut libros secundo tenē. sit. q. p. eos. nō stet. q. nisi horas possint p̄solvere. In tali vtriusq; simplicibus excusantur illo tpe. ab horis ḡuis.

sit tm̄ q. p. alias ordes. aut psalmos. aut dnicas ordē. tenēs repetitas satisfaciant in recompensam. fm̄ modū equalitatis sine fraude seu dolo. aut postea repetat neglectas. Ac si p. admonē alicui omiserit vel sacerdos. inde postea. aut in alijs ordinibus recōpenset.

quō neglecte horę supplēde sūt

Qz an negligentiarius dicat aut ex industria. et ꝓpositō seu ex debilitate. ā ecclīa tenet impedit⁹ potens satisfacē. An melius fiat eande repetendo seu duplicando. vel alias ordē in psalterio ad equalitatē neglectarū p̄solvēdo. q. licet s. tho. in q. to suo dicat q. per alios psalmos. aut ordē fm̄ cōsiliū confessoris sit expedit satisfacē. rēn assignās. quia apud deū nichil interest quod ordē. licet apud ecclīam multū referat. Ad quā sensū horazo nō tenet dicere nō tpe. et sequē. absq; dictis si qui. repletorium legē. in manu. vel alio tpe. nec peteret. Ecclīa distinxit horas dicendas fm̄ tpa. distinctos. Et alias. vī. et forte seruat. q. credē hoc negligentē dict. repeti. et ecclīa refundā sibi. ad tempus cōgruum illi hore pro qua sunt deputate. Aut duplicent. hore eiusdē diei. q. fiat equalitas fm̄ tpa cōgrua ecclīa. Nō tñ expedit. q. tpe. xl̄me aut lxx̄me legat. allectiua. si tempus paschale neglexisset. faciat. s. fm̄ consiliū confessoris discreti. fz. q. tñ se offerre p̄t. aut differendo aut alios psalmos dicendo. si abusio minima nō incurret. Ite dt Guillo. q. ecclīa de gradatus tenet ad horas. si fiat in sacris ordinibus. qua tenet ad ea que sibi onerosa nō honorifica. Degradatus et b̄nficiatus qua. de diu tenet b̄nficium. Degradatus vel suspensus nō tenet officiare ecclīam. Et nō solus

De degdat⁹ et suspensis

Sitmetant

De p̄ soluēdis horis in choro

diat horis aut ad alias no offia ando etiā p̄dicē dū vo bistū uel simlia vā. que ad dig nitate ordinis eius ptinet. Et dicat sem̄ de grandemo in qlz xl̄ si aliqs dum cantat hōr in choro rōna⁹ impedi⁹ ne dicat p̄trem pna ut vers̄iculū uel aliud in pⁱ̄ medio uel in fine. aliqs procedentibq; tēpo q̄ nō est mōre hor repetē. Q̄ op d̄ nec sup illud ca⁹ dolenter. Simili⁹ si aliquis sine malicia si aliqua lītia occurrāt nō interrit pⁱ̄ uel fin horaz nō oz q̄ a capite inripiat uel finē p̄ripiat. Eo q̄ pⁱ̄ vnū vel duo tacitis quo ad alios z ad illud rōz q̄ pⁱ̄ quod ad quod ab aliis fit a se v̄ punctā factus sicut in vno choro dicit vnū vers̄iculū psalmo die. z alter aliud singuli re putant⁹ totū dixisse. et satis fit. Q̄ sup hoc tenet cūa formae. Horis aut esset si chorū multū in pⁱ̄ pressit. uel multū de fine restituē. cū tē⁹ suppleē defectū. z incipē ab initio quo usq; cōuenerat. ad alios hor hum⁹ de grad. Si quis vero clericus aut religiosus q̄n ad horas persoluendas esset obligatus. stans in choro ad alios z non posset distincte audiē seu prope. que in vno choro uel in alio psallēt⁹ ppt̄ defectū audit⁹. talis minime excusari posset p̄ solā rōz p̄dictā sine p̄cepto dispensatiōe corp̄ que contrauenit. seu legerent⁹. Ad talis nō dicē⁹ p̄soluē horas. nisi in cōi solutione requisit⁹ attencio z intelligēcia horaz. ut p̄hibit. que sine dubio habere nō p̄t. Et ad soluēdū horaz tenoz ac p̄ tota cōdigna ga⁹ z obligata ut singulis tū ut tocius. seu si alig̃ soluerat reliqua essent absolute. sic si aliq̄ congregatio seu ca⁹ obligat⁹ alicui in rentu floren si quis de capitulo fecit solucōz omes alij de capitulo sunt liberi. hic aut nō sic. Cuius facio differētia quia hō accipit opus qualecūq; sit aut offert⁹ ei. nō apparet cuius qualis sit sit bonus siue malus. deus aut accipit opus ppt̄ opantē. si bonus sit. ppē eius bonos mores nō mediocr. nō a quolz in singulari re quirit debitū finē. ut ei⁹ venia uenerit. nō sic ministrantes busti aut fundatis diuinis offic⁹ aliq̄ in ecclia illi satisfit. eo q̄ hoc tanq̄⁹ ab illis uel ab illis dicitur ca⁹ sic in fistulatoribus sufficit re. q̄ sine illi sine isti alius tacētibus alij cantat. q̄ solū opa minue⁹ nō opantes. Tale ē in auditu de facientē ut re ē p̄solue horas canonicas in p̄cato. Quid q̄s horas canonicas p̄ aliud solue p̄t sine peto. quē peq in 2o tenet tatu de resid̄ in benefic⁹ c. ex⁹ Tho. erud de aquino in suis quodlibeto queritur an liceat cle rico dicē matutinas seip̄t̄ hue de sero. vel in alias horis dis. an liceat tempus p̄uenē. Et vid̄et q̄ hic cōsidēdū ē inter eos q̄ plerūq; ipsis horis emēdāt facit ppt̄ la⁹ma ut sic q̄uerit sepulturē z voluptatis vanitō ē absq; peto. si nō ppt̄ ne cessitatē liceat⁹ z honestatē aut paup⁹ ppt̄ si clericus aut ex⁹ dī pudere ledēs suas de norte. uel simile ut audire cōfessiones z̄ liceat p̄dicē matutinas de sero. et alias horas p̄uenire. Et ē hoc in solemnibus ecclesijs fi⁹ cōsuetū. Quia medius ē deo vtrūq; credēdū z debitas laudes. z alia honesta officia. quod q̄ p̄ vnū aliud impediat⁹ Q̄ez de le

Anlus legē matutinas de sero

Desiudis

De bñficiato mdris ecclie

uefic̄ato in dnez̄is ecc̄ie q̄lit ecc̄ie officiū dr dicē aut si vtr usq; ꝑ si tñ m plis Suppono ꝙ iste sit ꝓbendat in ambab ꝑ dispensat Cōsideri q; ille qui in aliqua ecc̄ia ꝓbendā assumpsit duob; obligat̄ s. deo ut ei laudes debitas exoluat pro ea bñficijs & ecc̄ie de q̄ assumpsit fructꝫ Ex vō que ad ecc̄iaz pertinent subiacet dispensat̄ p̄ latorid ecc̄ie & deo hoc debitū quod dr ecc̄ie dr exolue fm q; statuta ē. sue p se ipm si sit ꝓbenda que requirit residenc̄ia. uel per vicariū si hoc sufficiat fm ecc̄ie statuta aut consuetudē. Sz dr deo p deo dr Sz p se exoluere nō refert aut quātū ad deū qui psalmos uel ipsis dicit laudet. pn̄ vtrō dicat in cespitē dixit deus uel laudate puelli si quidē ad hoc q̄ homo dr sequi maiorē trahit deū. Et qua laudet deo dr quasi vna homo tñ sufficiat q̄ semel offm dicat fm cōsuetudinē aliarū ecc̄iarū maiorū quarū ē clericꝰ Et de eisdē offic̄ij cōtinuā vic̄ q; dr dicē offic̄ium ad ecc̄ie. maī aūz gradū tr pn̄ si in vna sit de tanta malla simplex Cauendū dr dicē offic̄ium ecc̄ie maī ē de tanta dr si in vna ecc̄ia fiat simplex Cauendū dr dicē dīgōr ecc̄ie quadrus forte in maiori ecc̄ia habeat opulentiorē p̄ bendā quia ꝓpalia multig momenti sunt spualibꝫ reputanda Si vō amb̄e ecc̄ie sint equal' dignitatis ꝓ sibi eligat̄ q̄ cui dr officiū voluit. si fiat absentꝫ ecc̄ia absens Si vō sint in aliq; ecc̄ia pnās dr se tñsferre nec̄ illic ad quē cōuenerit

De mō ꝓsol' uedi horas

De modo vō ꝓsoluendi dī mi officiū clericꝰ quātꝫ & ecc̄ia

plantus dr se conformare sue metropolitane ecc̄ie. utꝫ dis. xij. De quib; sub ecc̄ie pnās ibidē cōtinent Excipiunt clerici cōmensales et domestici archiepi. et epōrū. qui ipsis se dnt cōformare in diuinis utꝫ p̄ Digne de cele. missa. in clem.

De offic̄io mortuor.

¶ Item Dubitat de offic̄io mortuorū in clericꝰ bñficiatꝰ in stolis existens. teneat̄ ꝑ dicere Idem th̄e & dr in ꝙbꝫ Clericꝰ ex hac ipsō ꝙ clericꝰ bñficiatꝰ & tenet dicē horas canonicas. videm talis assumptus ad laudem diuinā fm ꝑ vsū xp̄i. Omnem qui mortit non meret in laudē meā dicam illi Sz m. pn̄m clericꝰ bñficiatꝰ in hac ecc̄ia tenet dicē offic̄ium fm modū illius ecc̄ie. Est aut̄ considerandū ꝙ offic̄ium mortuorū. ꝑtz in ecc̄ia dict̄ sunt ordinarie ꝓpter ad offic̄ium ecc̄ie. sup̄ in tō ecc̄ia in die audiri dict̄ offic̄ium mortuorū Et sup̄ hoc in qualꝫ ecc̄ia & specialis cōsuetudo ut sit ꝙ dict̄ ordinarie offic̄ium mortuorū sel in septimana uel alt̄ qualitatibꝫ fm ꝑdictos. et ad hḡdi offic̄ium tenet̄ clericꝰ residēs in stolis & quib absens eis de ecc̄ie bñficiatꝰ. Et p̄ hoc satisfiant mortuis quorū creant̄ bona. Item vō dict̄ offic̄ium mortuorū in ecc̄ia ex ordinarie ꝓpter aliq; musa emergēte sit. ad ꝑces alicui⁹ persone uel ꝓpter aliq; hḡdi & ad hḡdi vō tenet̄ clericꝰ in stolis uel alt̄ absens bñficiatꝰ in ecc̄ia

De monachis ꝓchias regētibꝫ

¶ Monachi vō aliarū ecclesie parrochiali psidentes ne dr regē ecc̄ias fm offic̄ium mōtha le. si seruabit cōsuetudinē ecc̄ie ad quā trahit ruin ea sit mōstri aut ꝑ ipm aut ꝑ epm̄ fm̄ ost dr. xij dis. illa. Et xij dis. ecclesie

Sequit Capitulum ḡtum

De Sta & offi

Quale pcm & dmissio seu neglīcia hōr

Am mortaliť pecnet q ad seras canonicas obligati eas nō persoluit ꝑ ꝝ in scripturis auctenticis nō habe certitudo de aliquo actu q sit prin mor le tur ad cognoscēd aq actus aliquis sit mortalis vel venialis hrd ad ca spectat tūs sit cōn dei pcepta cōn dei dilectiōis cōn ꝓxi dilcōis cōn statuta eccie obligañ ad aliqua faciēda aut nō faciēda cōtra rām vēz cōn constitūcōes eccie ꝑlatoꝝ licet erronea cōn votū ꝑticu emissū cōn legē nature cōn honestatē humanā vocabile aut q̄ hō sibi aliquod ꝛeatū fine ultimo ordinat & quia ꝑ non mutat rām subiectio hois ad deū & quilz actus in quo fit auer sio hois a deo & conversio mētis ad bonū cōmūe & in alijs singulis ꝑticularibus in istis nō inclusis cū ꝑsonē ꝑsoluere horas canonicas & q ad omēs benificatos eccie nō ꝑ sacros & quo ad omēs in sacris constitutos ꝓpter nō benefinatos sit ꝑcm mle de statuto eccie sub forma nō solū consilij sed ꝑcepti ut ē dicat ꝓpter tales cessante ultimo impedīto sequit exemplo sito & industria ecām ex ignorācia crassa aut supina q̄ nō excusat peccat mortal & si pentē voluerit vel oz ꝓpter casū aut aliud ꝑ ipsū satisfacere ex alio ecc pe mitteria ꝑ mor li sibi indicendi ꝛ illa ꝛepetigo horaꝝ cō putanda & in modo pen & si pce querit aq omēs pentēcie ꝛ restitucio furti nō & ꝑ pe pro furto & si pcequitur qua nō pl fiet pentencia nisi fiat ꝛ prius ꝛ statua ut solz tā tari ꝛ quarto sna ꝛo ꝑ dicto ꝛes & ad ꝛo scripta ꝛ & vō ꝑsolucio horaꝝ sit de statuto eccie

D satisfactōe horaꝝ neglectaꝝ

ꝑ per multa ꝛ vino ꝑ Cōstia. De rele mss ꝛ ꝑ ꝛ & ꝛ dolentes vbi allegaī duo cōstia in hac tulit capl ꝛo. Et idem ꝑ ep̄s ꝛ lio viennē ꝑm cle. c. t. Et dis xxi ꝛ ꝛo Cleuteriq Et dis xxi ꝛ fi. vbi inbent tales pnā ri per epm̄ exēia ꝛ discipli ā ꝛ Clerici nō Et ꝑcipit ꝛ ꝛ dolentes sub pena suspēsi onis et ꝛ virtute sancte obe ut dīno officio tā nocturno q̄ diurno sue sancte matris eccie quo ad integritatē studiose quo ad debitā sanctā qualitatē & nō agendi ut ab alijs occupato ibi se alienet eo tpe et deuote q̄ ad x̄ueniēna horaꝝ canonicaꝝ ꝑsolucōē ab omnibus & cel studio se quo ad oēs officiū deuote q̄ ad officiū ordinis eccie obligā eccie mādato eccie cui omēs tales tenēt obedire deū sen tit xxi & qxxii Et addit q nec epūs maior ꝑ dispēsare aut mutare sine nec alijs nō mōcho suo Nec ꝑ solus nec ꝑ tūneratōēs ad dictū que prius dicta sunt de mēbris aut membrīs exclu tibus eccia quia talit omittēs sacer sanctimonia sint ꝓximo q̄ pro tpalibus nō reddit spūa lia & benficia dī ꝑ offerūd Debet aut horas Canonicas ꝑsoluere eo tpe nō alijs occu pationibus vacare si alienare se ab omnibus mētem nō bñ ter distrahentibus q̄ solū illū dīno opere intendē & cor & studio se ꝑsoluē in dicta detrectāc dolentes

D attēre

Si de attentōe in horis canonicis hīda dm ꝑm tēpo in scripto quarti dis xv ꝑ dux & attenta ꝛna hīmi alis qua hō attendit ad solue dum deo debitū suū et si ꝑ

Cm purgatorius ac dctissimo de
tuchdi ter eu excusare a pc
tus poterat. ro muis omy rch
lute. pn qui pro bona comuni
in curia imperiali sue dubia
minorent scrupulositatp hor so
lo penas lucrabat quia horas
canonicas haec deuotissime p
solueret cuo hi simplices distinc
tas habuit sm statuta ecclie pe
terit exmelicr quidquid de re
sentie debeat m horaz canoi
cazi pungit solucionep cuq
libz cosideratoi z hij De missis

De missis audendis ca. quinto

De missis no dicendis seu
audiendis quod de hac sit
sentendum tam laicis qui
clerici Dicit hostiensis de gandauo
in pluret allegat innoc. quod
clericus beneficiatus et no m sacer
dos tenetur die dominica audire
duas officiatas quod si de
officio missa intellexit de resi
dentibus in ecclia aut si quas
de omnibus tenetur laicis tanto
magis. Nullo enim jure aliis ad
hoc obligatur ut quolibet die missa
dicat uel audiat. si tamen hi presbi
ter audiat laicis sub pena ex
communicationis dictas duas et sic
tuas missas audire. De consecra
ecclesie et cimiterii et sacris
dicit ecclesias die dominica secun
dus totas audire specialiter ordine
presbiteri ut ait hostiensis si
cerdotes egredi potius no pre
sumat. quod si fecerit ab epo
publice confundat. Unde epi
nulla ptineat ingredi ecclia
et audire vna de festiue gentile
sue uidua sue heredi aut filii
ad missa cathedralis monasterii uisi
ad prima secreta ecclie de pa
rochijs et aliis parochianis
se dicit ut dominis uel festiuis
diebus presbiteri antiqua missa
celebrent. plebs uero ingredi si

alterius parochiam in ecclia
sua quia ppter contempto presbi
tero ibi missa uellet audire. quod si
ingenerit statu ab ecclia exeat
Ubi glo sup verbo contempto quo
niam ex nostra ea absentia ibi pt
audire diuina in ecclia ad qm
pertinet ni grauis ibidem de causis
concludit. quia ex quo principal au
dire missas diuinas dictas et
festiuas et no dicit ecclesiasticus
presbitero ee deuet. et ego filij
resistente ultio imperij in ecclia
audire missa quatenus est
de intentione tenentis predicto.
deo tam principaliter hor faciunt. pu
missas no autem dictas predicti
nisi aliqua ratione rogati. Qui quo
ad celebrandi missam no re
pertit principia. si committit de
uotionem singulariter si qs ppter
hoc aliquat alit est ad missas
obligatus sm doctrinam et sim
dationem beneficiorum audire de
bi missas aut visitare ecclia
tui ppe diuinorum consuetudo
inspiciendi. eque optima legis
interpretatur precepta synodalia
sua aut episcopalia. instituit honestius
et equissimum esse ut in sua pa
rochia quilibet sancte in die mis
sam audiat et penitus sua ecclia
sua honoret. Nobis diuina sacra
menta propter consuetudinem ecclia
sticam sperare se hinc inde sepul
turam. Qui de verbo dei audie
do no reperio quod sit scripture
meo iudicium aliud consuedo
aut patrum precepta hinc videa.

Quilibet ecclie presbiter missam die dominica missam n celebret
brare sue nunsa quam sue mis
tres assistentibus. et videntibus
vt pz p. r. gossuin de filii pres
bi. or. et de consecra dis 1 hoc
p facta simbolum. ubi de hac dicit
p duo sunt esse precepta. q sacer
dotis correspondeant. pz credo

S̄ Sta ⁊ offi

q̄ hora missa ⁊ celebrada

q̄ vnus sufficiat dr ex̄ de ver sig. Quesunt s̄ Ffso Q Nota tñ pertant p̄m hoc sencia q̄ non dicit dictis matutinis celebrat missa sup̄ p̄ma dicta celebrans non potrat mortar̄ nisi consuetudo ton aut statuti Synodale s̄ cum puncte sit cōtrarium nā signa oriuntur solis apparen̄ p aeris illustracōz aliquale missa celebrari non ēpnisi in xp̄i natiuit̄e de cause d̄ic s̄ c. Norte ⁊ c Solet Et quia de celebracōe missarū ⁊ de frequētacōe ⁊ ꝓparacōe ⁊ alijs plurib⁹ tr̄ ymo mā⁹ occurrentib⁹ in alio quodā tractatulo intitulato De malis stratis p omes cui⁹ etatis exteso sic⁹ p tractatum istū ad cōsule dū bimus hic ad dens eum p̄dicte ad alia festiuitates ⁊ de sancta sabbi

Cap̄ sextū

Post p̄dicta que ad offic̄ ecclīastica⁹ p̄sonar⁹ spēt̄ p̄tinet sic de hor⁹ Canonicis alijs missis⁹ occurrat aliq̄ specialit̄ dūde diuino illa p̄cepto Ego xv decreto ut die Sabbati sanctificet⁹. Cuius mādati execucio tñ quo ad obseruanciā p̄ceptū quā quo ad demandacōz pp̄lo faciendā dicit ad p̄sbiteros maxime curatos p̄tinet⁹ non superfluū putauī hunc mādatū hoc anno certe: p̄sertī q̄ nescio an aliquod aliud diuinū mandatū tam⁹ hēn̄ hodie ꝑ ordinis mundi simbolice istud: putauī esse cōtrariū ꝓbat experiencia tñ⁹ transgressio merito imputat⁹ p̄sidentibus curatis p̄ocessibus visitacōibus ordinacōibus cōfirmacōibus ⁊ cōsecracōibus ꝑ quas tñ ꝓcedit examen: ut sic fere q̄ tota de multitudine cōmunicantium ut sine gr̄a dei sacramēte et honore ecclīe tuis⁹ fores p̄mitti nō possent. cum mlt⁹ tudinem in tali missu p̄ augm⁹ ire deuiū ⁊ ꝑ a p̄uicie⁹ si nō a publica cōminacōe ⁊ doctrina de deo verendo de ne multe plage in p̄plo dei mentia ades p̄mittant: p̄ter contemptū sic mandati Offerat in p̄mis ut p̄cepit⁹ mercatula vsurarū violatores sabbathorū legis⁹ in vita sancti Brugonis epi Lincolnien⁹ pistor quidam die dnica farina ꝓsperserat. Hueil⁹ ait firmē hanc ātem nō sequeti nocte panes coquet⁹ quos die dnico sequenti vendet⁹ quos die mane sede fornace cōcepit de eis hanc vnū panē alijs fragi⁹. nō mox sanguis emanauit qui panē totū quatenus nisi teneret effluxit. quo viso pistor vehemēt expauit panē ipse cruciū fixit⁹ cōminut⁹ et p singulas fracturas cruore liquido stillare vidit⁹ alios cōp panes extractas fregit⁹ ⁊ similiter omnibus fractur⁹ cruore conspexit. Contriti panes p octo dies apud se cruditati sunt⁹ ⁊ nō renatus ⁊ virum rē ad publicā deportauer⁹ rubicundū pluraq̄ eadē cuctis opidanis monstrauit. vnū panis talis epō deferebat⁹ q̄ fractū vidit cruore defluere. sic si caro viua hodie nuc alic⁹ vnū insidet⁹. Erat aut panis seruetati tortis fuerunt panes similes vltimo panes asimiss⁹ vltimo sua nāli qualit⁹ ostendebant mlt prodigiosi cunctis: seriū meditati omes sanguine fudere si insidebant⁹. Hinc sentiebat nonulli puncta fuisse tali cau rodē rupidi tenuitate. qui die dicta ꝓ anassi⁹ q̄ scripti sicut maturiq̄ distrahet⁹. Die panis asimi⁹ post sacre hostie

ad intentionē ad alia cogitanda ⁊ c
habitu manet etiā p̄ quē ad vir
tutē. Dicēdū nō p̄ rōnem cor
rūpatur de habitu: sic in p̄ce
tione lapidis in aquā virtus
p̄ducendi manū actu cessante
in vno ictu. Sīc gratis sic in
pe grinacōib⁹ habet nō ex actu to
tū de merito. in virtute nā
net nisi tāta fiat euagatio. q̄ oīo
deperdat vis p̄me intentionis. Et
ideo dicit q̄ nō sic ēq̄ntur reuocet
ad se p̄cipue nisi magna euagetur
Tamē p̄ intentionē si exemplo
sito sub hora aliquis mente ad
alia extranea diuagat sīc cul
pa non erit. Ideo nō audeo dicere
q̄ semp in tali euagatione mor
petret. Et p̄ hoc ro in summa
Ostenditur q̄ iste modi orandi ex
precepto ecclie solū statuto. p̄cep
ta aut̄ sūt posituri nō obligant
nec referūt nisi ad ea q̄ sub
iacent humano iudicio. Et hec
solū sūt acta exteriores. non in
teriores: quia de illis non exsen
plato statuit legem subditis
nō p̄t quis penā imponere. p̄
testes. Nec p̄sbr nō p̄t. Et nō
ad cōtemptū mentis euagatē. sīc ex
contemptu. d̄ p̄ma intentio in
qua accessit ad orandū volūtarie
rūpendo. Et sīm hoc culpa mor
talis erit. Aut sūt p̄cepta nō
euagetur ad alia. aut nulla. vl'
p̄ua culpa. Et si p̄ceptū nō
guardo ex qua tamen cū euagat
talis culpa esse dicat. Vñ id
dictū orando. illa oratio deus no au
dit cū ille qui orat nō mēte
intellē. fu attente nullo. nec hu
mali nec virtuali nec actuali
oratio integra. Ille tñ sine culpa
nō est. Qui tpe orationis sponte
se occupat in alicuius mente
cui distrahit sicut sūt opa
extranea. q. ibi nō p̄cipiatur vt vno
p̄me intentionis p̄cipuū pueri co
dem tpe ad duo se sibi nō rose
quenta nemo p̄t intendere sua
referre finaliter. Nō distinguit tñ tria attenc̄o
tria attenc̄o. p̄ma ad pā ne
error intrēat cū ad vē. p̄ qua
petimus. 2ª ad deū quē petimus
⁊ cui debita mūs solūmodo in hac
vita. 3ª ē melior. p̄ 2ª. ⁊ 3ª
melior qua p̄ma. ⁊ tñ q̄nq̄ p̄
hanc assurgit omnia petim⁹ ni
attenta sine sīa attentione non
reputabit. ⁊ excusat nō a pā
cto etc̄ dū qui vā nō intel
ligit p̄t hāc attenc̄o. p̄ 3ª
attentio si omnia fiat impet
3ª etc̄ 2ª si omnia fiat impet
3ª quē ē optanda quia alia nō
p̄t velociter intenta esse ad di
uersa simul ⁊ m eode tpe cet
nō si minus nō intenta sit ad
vā formā dī. sepius erat T
verbis. suffiat aut̄ talis atte
nō ut sit tanta quanta sufficit ad
vērū integrū placēs. qua dī
Quarēma. Optima cultura reda pas
sima reddetur. si sīa actualis atte
nō ad quelibet tactū ad esse etc̄ nō sufficit dicē
nō sufficiat mentalis solo corde vocalis mentalis
dicē horas Canonicas ab ecclia
institutas. si requirit vocalis ⁊ ac
tendata vocali prelatio. et sīm
sententias nō solū illa oratio fit p̄
se si ecclia pro aliis in p̄sona
ecclie. d̄ ministris ecclie. ut p̄ vo
ce expressa etc̄ alij ad denotes
exercentis. Si quis tñ sola habi
tualis intentione nō mīe est ad esse ecclie
vē. si sufficiat q̄ sic legat ut se
ipm audiat. ⁊ intelligat. vo
talis tñ sola intentio sufficiet etc̄
ecclie. Alias vō oratiōes q̄ sūt
p̄uate ex p̄pria voluntate dē.
p̄t quis dicē p̄ ut sue vidit

De ẽs hor ꝑs luce prudẽt

prudẽt

negligẽt

malignater

ꝑ ſr. hor dieꝫ ꝑ fil dispoñ

ex̃m d'bꝛo Seuerino

deuotionem ꝓcurare ſmur in de
candens ꝙ xv dnat ꝙ iſta
ẽt drnit ſi prudent ꝑ prudent
negligenter malignãtes ꝙ quã
ter dicit horas eanonicas qui
ex rõna ꝛ ꝛectitudine prudentis o
cupationes diei ſuꝰ ſuꝰ negoti
cijs ꝛ̃ñ ſeu vtilib⁹ maxime
ad ꝓfectu ꝓfectui ꝓuenientib⁹ ꝑuenendo tempus
ꝛoſuctu dicit horis ꝛ̃ñ ſua ſi tpꝰ
ꝓmittit vnꝰ diei ſalte hꝛe ꝰ
ultimo ꝑ uenẽte impẽte luxu
eſt ꝓ prudent aut qui ſingulis
horis dicit opꝰ dꝰ nocturnũ
& diurnũ nulla alia occupatõe
detentus Negligent vero qui
nõ rõne ſed detentus dicit opꝰ dei
ſi tepide hilariter & ꝓſtrahit
eande die malignãt vo qui ſi
cauſa rõna ꝛ ſuꝰ differt dicere
horas die ſequenti In hijs tribꝰ
ꝛeſtꝰ ꝑ petiꝰ mor ꝛ & ꝗnꝰ quã
ter ꝙ in ꝓmis dicebꝰ nullus
eſt peccatũ ſi m alijs tribꝰ ma
nẽs ꝑ petiꝰ quarto ex malicia te
mptu & libidine ꝛ̃ ex ſi
eſt occupatꝰ ꝑ q̃ impẽdit ſibi
ꝓſtat voluntarie nulla neceſſitate
ſeu vtilitate ſuadente Et ro hꝰ
ꝑ eſſe ſtatutũ eccie ſub ꝓcepto
ut ſingulis diebꝰ ſuis horarij
perſoluãt Ad 2m ꝑ hꝰ ſcripturã
die ſñ quãꝫ ꝛ̃ñ laudãt dixit ꝑ
ro go ſufficiẽt ſint ad die ſequ

¶ Quat in iſte ſmõe ꝙ eccia
poſſit ne aliquo ſuplere dicꝰ &
diſpenſare ex cauſis rõnabi
libus ꝓ cõmune eccie vtilitꝛ.
nõ ſit hꝰ poſitum & quidꝫ
ſi no mſeror ꝓlati ꝓ̃a autꝛ
qua ſupiꝰ ꝓcipit & ro mor
no ſolut ¶ Pond in ex̃m ꝓmo
ꝛum quo clarebit quãtꝰ diligẽt
hore & amore ſint ꝓdiue de ſe
ſert petrꝰ Damian ꝓ q dñs
bꝛo Seuerino Colon epo qꝛ
tonte per me ſtꝰ mazh legit

ſũ quãda clerica Colon nũcio
quadã ꝓmissa. vidit in eo
bꝛm Seuer mirãq̃ aberrãq̃
eiuſdem clerici appẽdit et
detinuit Clericꝫ in ſtupore ꝛ
ſub ꝗmꝛ ꝛ aur dixit ta ꝓlatꝰ
& celebris fame vir moraret
mꝗuſmodi Dixit Seuerinꝰ Da
mꝗ mandꝰ tuaꝰ & que ꝛ me ſ
ñõ audiui dixiſti facte Cidꝫ
data manu fluctibꝰ impoſſibꝰ
tanꝫ ed ardor ablozbuit ut
vndiq̃ cunctis eis ꝛſolute de
fluerint & oſſa nuda vie hẽnt
bus artubꝰ & nudamẽto ꝛ̃ñ
clericꝫ Cui nõ ſ inq̃ trui in tã
ta benedictione ſit apud nos &
fama tua conſonus toꝛq̃ eccie
promiſſa celebꝛ & te peſtilens hec
vorago ꝛſumpſit tãto q̃ pauꝛ
lor meritis ꝛ̃ñ ꝛuciare ꝛ̃ñ que
ſanctꝫ epus Nichil aliud m
me ꝛmanſit ꝛ̃ñ ꝛione plecte
dꝰ ſꝑ hoc tñ quia dñs m alie
na regia ꝛſtitutꝫ ſmpꝛadicꝫ
me conſilijs ꝛ̃ñ ꝛebenit impiꝰ
Canonice ſi mauoꝛs officia per
diſtincta horaꝛ ſpacia no per
ſoluiſti me quippe ſimul ora
cionẽ & totã die negocijs
ꝛ̃ñ ꝛuentibꝰ ſecuꝛa libertate ꝛ
cipiebas Ob hanc itaq̃ negligẽ
ciã horaꝛ ardor hui ꝛꝛoꝛ ſuppli
cio & oꝛo dei clemẽtiã ꝛ
q̃ ſimiliꝫ gꝛatie impꝛeꝛeꝛ ut
manꝰ tua ſalutꝛ ꝓſtine ꝛeſti
tuat & ſtatꝰ ad factꝰ ſuꝰ
Vide inq̃ fili obſecro ſi ꝛ
mos eccie me ꝛcidebꝛet al
os ſpuales ꝛ̃ñ ꝛent ꝑ me ꝑ
ces ſimdaꝛ indigentibꝰ ſubſi
dia conferaꝛ ſacrificiaq̃ vot
miſtaꝛ ſ̃ñ cum ꝓcera ego
mox de vmꝛ ꝑcie hꝰ indubi
tanter expediaꝛ & expectãti
bꝰ me bꝛo cuncta deꝓꝛ letꝰ
adnũciaꝛe Ecce hic vꝛ aſſe
ꝛeꝛ mꝰ tuꝰ mirãda apud
ſepulchꝛa declaꝛeꝛ ꝑ adhuc

ꝓcõte. Duo folia.

ecclias

pscz

repulsalid tonsperesus & tortu
ml horrida contraxit et ante
vesperam tõi xpiane plugiõs
institui in massa subacq et fer
mentata no questu pdi fuit
ß auctoj ficat ostetu plures si
quide ex hys pambj p ingno
scia & emulas ctidq aliacz missi
sunt ad monimetu reteris et
pfuptuosis sacriz solemnitatib
violatoribz ad correctiõis do
cumetu diligent tonsiderãdis
pensauit e qp pene pasch no
valuit exprimere q mq moz le
pet cõmittet ap audiõs missaz
solemnia stiõ pudio laborauit
ner qua pversis hoim qui
empturi erat panes hoc fecit
Ner qua nocia vite humane e
rant si panes cottidiani & e
go sentiendu de quib culpe fit
violare sabatid. m alijs opib
que mã nocia fuit vite hum
ne nulla mõte impellete. Et
licet no ßs talia fuit mira
cõ violatoz et. no tñ mq moz
tale de quo studet mõs puni
endis fecte g lucj puniendo
quos hic mã punit. ãpiunt em
penam pñi Tuctu penaz fitu
razz acerbitate. mõ gportione
usuraz a usto iudice taxatam
Et pterire volo ferias tepori
neaz p colligendis singulis in
dictis & repetinas a pncipib
gpr victorias aut alias memoras
institutes ß de festis solemp
& festiuis ad honore dei & sanc
tonid instituit. inpã pñs e mite
no de quo pce cnihil amni in
quali pmitia festa pagidtu.
aut sm instituta vtis ecclia
p singulos epos in suis pñci
is et dyocesibus suis mdicte
que expresse sub m Leonis
lugdunen de con. dis nõ c. P
uncrandis Et eã de festis

que festa hic nobis notis & pris
notitiã gr gratuitate supse
deo que tñ inde notatu ex
p mutuo quas festiuitates
pnia e dies dnica p dnd
ram vñz de conse dis nõ c. Ba
bilis. In qua mihil agendu e
usi deo vacando in ympnis
et psalmis & tractib spualib.
Vt de con dis nõ c. Septima
Cõ hec dies dicta multis ex
cellentissimis pogatiuis e
decorata. Et hec dies dicta ß
filio m sic succedit loco sabbi
m veteri lege. nõ quide ex vi
pcepti legis ß ex cõstitõe ecce
& consuetudine pfi xpiani.
deo ner e ulla acta prohibi o
pandi ni die dnico. sic fuit
m die sabi. qua ubi phibebat
decreto alioni. et alia lege
De con. dis. nõ Quemadm nõ fie
et in quibusda opib phibitis
facilius dispensat in nona le
go qua in veteri. ut patebit
ner in nona lege xpiana in
die sabbi dnt solemsat. ne
videant mdaysare. Et ost
diat gr magis opandi e nõ
die sabuthi. qua alio die ne
mdaysare videant. Et sm gg
figuã e antiqp qm veneris
dieij salutis alij dnicu ab
omi ope facuet. nisi Brnardus
in capto pdicto pmittat
De con. dis. nõ Quemadmodu
aut festiuitates a vespa ad
vespam sequentis diei. p glad
Ecclia de fer Omes Th festiuit
mund & finis mũ ex equali
tate & mũ dnice sue regio
cõsuetudines consideret
Et sic magnitudo diei exi
git celebrari. et pñs nrpe
& tardig finiat. Cõ de fer
Omes hor aut pcepto de sci
fictate salutis erat in veteri

mepreue festi

leyte. parti ceremoniale. parti
judiciale. pti mozale. Nob vo
fm ecclam tradicoz est modo
quo ad tempa mstitutu. fz m se
est. 7 fuit spe vale. hoc no ꝓ ho
nalis a deo creatu ad ymu
gnē sin aliquo tpe vacē dz
a curis coz paliby 7 laboribq.
7 alqđ dnūs mtendē opibq.
ob amore sin creatoꝝ. In obz
nacoē festiuitatū plurū oc
pit consideda que modificē
mut actu hūanos m vestīb fesn
mtatibus. Primo deq pprietē
clesia mstituēs ac madās. q̄g
mtudo quarūdā festiuitū ītō
omēs sint pares. ꝑ no omēs
eod rigore obseruāda. sūt
mstitutoēs caritāe. fz ad deo
uacandū. 7 ꝑ hoc pceptū est
affirmatū quod obligat sp. fz
no ad semp. Dem ec cōsuedo
dnezsaz ꝓdūxazq ec m
hūs que no sūt de lege dina
pūr. multa suadz variāe ꝑ
abrogatoz. quarūdā mstitutoꝝ
a singularibq plat. scriptū
erāt nēīs aliqua mtuēmēs
dieby solēnibq. aut utilitas cō
munis patrie. que alio tpe fie
te no possīt promūrieque cessa
ret. ꝑ pt in diebus festiuis.
Considerādū ec. ē scandalū
actuū. ꝑ qđ solz in actibus hu
manis cōtingit. quia alq actꝰ
ē de se quē dūctꝰ. fz qua alq
sūmul exīs scādali occasionē.
ro mt'mittendū. Dicit de solu
tione tributi ꝑ xm aī xvm
ne mgr scāde alios. cōs. 7 ꝑ
equāde. quo ad deū pprietē
no plus illa dies dmta est
observāda. qua alia ad deū
ac dīnūs vacandū. fz. q. ad sta
tuoz ecclie magoꝝ illa tpa fz
alia sūt. observanda. 7 ꝑ q. ad
sub positum sūt dicti illi et

q ysidinda scāle
sabati celebrē

no alie mstitute. ro m talibq ꝑpt
tuis. ocurretes. aut mmitte
aut cōmunē vtilitatē. facilq
dispensatur ab ecclia. 7 a plat.
put dispensatio dicī. Iuris ut
pretinet. no iuris vlatiuo. Sm
Iuris de mea villa. Ma q. si ecclia
alios cōsuls m phibi. sūmē po
tuisset. eos a cōmuni vita excepis
set. ro m tali dispensatoe sue
mtencio legislatoris. no vi. no
vitꝰ vā desuē dnt mtendī
no eq. Vmo vā redē dnt dādo
loc mtencoē. Sue 7 m veteri
tpe machabeoz. ro ad hoc
quo ad hoc sabbi. ergo fi sūt
custodiebā. ꝑ spm sūm edoctī
fecerūt sue. 7 seruiebāt mte
ro legislatoris. s. de. 7 armis
defenderūt pugnare aīi hos
tes. Ex machi ii. Et sili. cath. ro
hoc volūt ecclia. ut cessādū al
legid fiēt m diebq festis m
pbibq stagnalibq. qn allec. ꝑpt
pmpuarent die festo. 7 no a
uis de ferule. s. sicut hī ut le
gioēs exīs fiēt elemosi
ne. sūm ē qmedione 7 alia
que ad salutē hoīs. tpe non
tatis ꝑtinet. no sūt phibita
in diebq festis. Deo ec. arg.
phariseoꝝ de spicā vū. mchi
mdignam. ꝑ totū hoīe
salutē fieri in sabatho. fz. q. ad
mteroz legislatoris. ec. ē mīs. sor
pcepti. qui in die festo lz mīsi
mamale laborat. hī cōmessa
nonibq. ebreoq. ut ludi pmat
tui. quo ad hoc absūnet. Q. Sal
ecclia vti publice tpe mtatis
no violat sabatū ut bellare.
aut turres munē. sacre. arma
disponere. pistare. molē. 7 talia
similia. que alia ꝑpt festiuitatē
omitte mstate mmitatē. sīt deo
tēptuē. resistentie aut vtilis
ista illicita sūt. Car ec. si. Iam

ecclias̄ti personar

ppt' pericula imminentis hostium a
rura fructus colligere. vindemiam
facere. nec alias diebus volens ab hos
tibus capiant. excepta pe indigen'
salte usq; in statu bellorum se de
fendendi. ppt quā ut maiorib; a
ni festum tantū ppter hoc tm ut huc lu
gones facerent. eleem'. ab. qr. uctis
legere no lic. De consecr. dist. i. Sunt
et ppt' tale necessitate excusat' ho
a furto quia a toto q̄ a tanto
put minor aut mor. e. Fauneis de
consecr. dist. v. Discipulos. In talibz
ecclesiarū ordinibz no ppi auto
ritate ista sunt facienda. si auto
rite epi. si pt eis copia hui'
sui vicarii. sacerdotis. nec ecclesie
lucri gratia sacerdotis. Dist. xcii
in. misi tanta essi uctis. et in no
tora. huc etiā furia tutorē tra
ha opiri possent. sm. Joh. vi
suma. Et quia ubicūq; nr̄is seu
pastor ōminus existens no
feriādi vi dies. Et c. Cogitis
tua non prohibe. quis facere
opa que pinet ad iuridicia ne
cessaria. tū sibi. quā pximis
sic emendo personas. uel reb; sic
de machabeis pugnantibz dr̄
est. Bibl'. ecclē de quotidiis. Ita no
rei exhoris. immicte vitando.
cū dns dr̄ mr̄ xxi. Homo quidā erat
ce nob' homo. qui hz vīa. pone
z tradent sabato in fouea. none
tenebit. z leuabit ea. hec tho
C Hic de mendis ortis die festo
qui licitū e operare debit' re
media. Circūcisio ecclē. z sacrifica
in sabto fiebat. sic. z hoc lic. dare
verbo. z scripto. z alios actus
spuales facere. que sue opa
simila dei. que huc pinent. si
agenda. Vero quatn aut ne
cessitate hoc. sparī diebus
festis. Et glo. dicit. sic. p. necessitate
hor. patet. ad arbitriū boni
viri. iudicandū est. quia p ā. ch.
dortina. gualeng. Nū dr̄. Ie. i. sm.
Credo si iacentibz segetibz uī
agris. aut feno uī pratis

si imineat tempestas. a. pluuia
q̄ que corrūpet aut detrīorz ta
lia. sic a solo separata. non sūt p
hibendi dīn illaz rez. ea. p. mo
uere. et inde p. m. te sue. p. videre.
Carnifices ecclē. z. pistrices qui in
diebz festis. parāt ea q̄ sūt ne
dē. m. crastinū. pro usu hoīm
in mercato uel in stationibz sub.
z ceteri qui. ppant victualia
in diebz festis. si die pcedē non
poterūt comode ppare. aut
ppata in sue. sine periculo no
credo q̄ peccet. mortale. C Ille aut
qui a dīno suo aut ab alio vi
olent' compellit' ppare. inde
bitis festis. aut alio. Dicit. si
isto metu. repulsi. z inducta fu
hor. fuerit. inde. p. necessitate ex
cusat'. si. si no libenter uerit. ho
cogo. dīmpēdī. aut verberibus
affligi. z aut inde. p. m. te sue. pu
deant. C Cum no. ad. debeat ver
tere. bladorū. dīno suo. afferat
in diebz festis. aut. v. liquos die
bus p. festis possint. liberi. ab
suetis. z. penis. patare. labori
bus. aut suis delictis. no sūt ex
cusabiles. in hoc. nisi forte arta
necessitas. ad hoc eos. compulerit. Et
Ja. in. sm. Credo ecclē. q̄ no. liceat
scolaribz. aliquod. grande. tisst'
here. de quatuo. ni. quatuor. die
bus. festi. electiones. tū suas. q̄s
sue. simplicia. mēsure. no. pos
sūt. mendare. uel. emendare. q̄s
solo uel plumbo. nostrauerit. si
bē credo q̄ possit. z. libros. libo
rū. quos. audierūt. corrigere.
Tertiare. aut. aut. rotulare. opa
sua. b. uel. alienas. ppt' corrigen
dos. libros. dictis. diebus. dūt.
sicut. n. p. proprio. scribere. Ingeniat
ecclē. huc. glo. primū. Regulares. cle
z. sacerdotes. qui. absq; vrgente
necessitate. dūt. diebus. quadrigint
z. hēdi. facere. quia. ex. suore
rum. corrupit. z. stadalsat.
Cum aut. in. vigiliis. festiuis

d'scolaribz sr̄ bennlan

d'seminad'

seruandum mittit quadrigas. aut equos ad offendi nisi die festo si ea que asseruit sint necessaria ad ipsum diem. ita ꝙ sine illis no possit comode huiusce die illum. ꝙ poterit sup his assessoribus sibi prouide excusari pnt ꝙ necessitate alias no. maxe si hoc faciat de festo ut vehicula & iumenta libere habeant ad cottidianum sua exercenda. Per hanc modi est utilitate credo posse excusari mercatores & vectores mercium. ad iudicis. nel loca ꝑ mota et vicinora que hꝰ portari ad loca remota. ꝙ sine grui incomodo no pnt diebus festiuis nisi ad eundo & quadrigando. ¶ De his tonsoribus & mundatoribus & pellionibus vestimentorum vectoribus in vehiculis suis. aut iumentis. et de ferentibus libros equora. credo ꝙ pnt excusari si in festis hoc faciat ꝓpter necessitatem eorum quos huiusmodi opus impedit. Si aut ꝓpter ꝙdam aut nimiam dilatate improbe talia faciant. no video quo possint excusari. Hic est de equis subferentibus. mercatores qui non poterant sibi sup his prouidere. aut mimetes equoꝝ sagmez. aut ꝓpter medicinam equoꝝ. si sint periculo ad sanandi cessare. ¶ Nauicatores est & nautes sue hoc faciat pro pecunia. sine no. no audeo redarguere si hoc faciat in festis. maxe cu est ꝑmissum lege & cessari sint ambulare in sabbatho. licet no ultra mille passus. quod appellabat iter sabbathi. Ad ꝙo

De molendinis Cap. X.

Quid de molendinis an liceat diebus festiuis molere laborare dicam. fm Joh. in Sue. et allegat glo. distinguens inter molendina aquatica. ventilia. & que trahuntur ꝑ iumenta. De primis dicit ꝙ ex quo absit mag opa seruis offiant huiusmodi molendinum possit exerceri. credo similiter esse cosmetudine regionum. nisi prohibeatur a plano. De ꝛᵉᵇ⁹ credo ꝙ dum que ste diebus festiuis cu sint legem no solu hodie si ecclesiastica vacare iussa sunt in Sabbatho exo. xx. ℣. Memento ut sanctus sit ni deus. ego in hac ꝛᵉ⁹ione breui et ubi sumeta nolo stare contentus. quia vix iudicet aliqꝝ tuta remani & sim ꝓlixus. Hinc nes ꝙdam maneres sunt. Ideo end per hanc quale cunq; multa sequi mouemeni. in dicte maiestatis offensa tendentia. Primo quia videnꝰ quadrige & vecture diebus festiuis fieri. adducendo deducendo no alias quod alia die labore. nisi forte ꝗn ꝑdud dies. quos ꝓua utilitatis patitur & hoc publice in patria plebis seculariu. quod a religiosis. & nocte ꝓ hujusmodi hac fieri visio est. & ꝛᵉᵐⁱᵗ. in molendinis tutu labor fit a simplicibus. ꝛᵉ⁹ibus. atribus. & fit sua ꝙ forma sepantibus tota die festiua. & nocte ꝓpe sine necessitate quasi ꝛᵉ⁹ime quos in sectione lignorum. & ꝛᵉ⁹ione lapidum aut aggraudinum esse occupatum. et ita ꝛᵉᵐⁱᵗ esse dra in fatiga red. labore. & sudore. ymo est molares reddit & aptat ad molendi. et alia multa tuta sollicitudine & cura ac nebꝛ ꝛᵉ⁹pis ꝙ fatigunde ibi ꝙ quibꝰ dam molendinis diebus festiuis. ecclesiam vergere nocitate. aut comuni utilitate. si sola auaritie cupiditate exercent. ℣. ergo ad tribunal xᵗⁱ secum. de talibus posset reddi rei quid de molendo dnm mandati sit sabbath sanctificando medio rom se suam ꝓ portari. In augmen

dati explicitor deo dñr memento ut diem sabbati sanctificet. qñ dicit nō surripat t' obliuio. nō amarine questus. nō exquisitiones tibi fingas. nulle tolo' nolo cupiditate tua tegas. si precepto meo aure ppendas. heu quomodo dic. videat quid per impatiens. heu fieri posse sentiet. heu expauescit. et multoplicis heu expauescit quo deo debeor reddat. si quis securus est. ego nō sū securus. lecta video quo frumenti labores istos diebus festis ppter nimios et fatigabiles labores pro imperia diuina suoz possit excusari. lecta pterea put ius metendi porci illis syngrapha dare debent. et vtrū ab illis ad minus allocata mipanthigion de ido cōi statuta time. qua tali bus dedere ad deo magis quadam sit parendū si per sua. In transgressione hui precepti plus q̄ quia petrus hui qui in statu alaori fuit in cena ppter sanctificationē ppli. ut religiosi plus quod seculares. et inter seculares plus psbiteri. quia laici. sim sanctificationē suū. Deinq; end sheus voluntate diuina sui et nō sanctis plagis vapulabit multo. Et iterū cū to solemnitate festiuitatis ab petra in sanctitud. tanto trāsgressio grauior. Et pterpue dies dominus qm obsequentia et reuerentia debet. sunt ritus p ranoes et aura mercy reputata. et festa epi sq̄ sanctificat. resurrectionis ascensionis pentecostes. et festa beate virginis. in quib; nullo pacto quadrigare. vectigal facere aliquod grande agere. nec ap̄ prandium nec post. cessante arbitrio mercatis. aut communi vtilitate. In re pusillo tñ nostre sequentes finitas omnibus diuinis ne ipse nostris sequentis molendinis nō tare tenentur. tñ in dispensatione et recompensatione elemosinarū forte possit indulgeri. ut pecuarii blada et frumenta ad molendinū si per me scrupulo fieri possent. alis nō inducare liceat in alijs nō sanctoz solemnitatibus diuinoz. et an prandium ordinandū de ex̄ tpe permittatur. nec ap̄ post prandium vectigal fiat. nec de frumento ad molendinū nisi rōsuedo communis alicui hereditatue esset de indulto et rōsensu loci ordinarij. Hoc intelligo de prandiis aliqb festis mensis longe de spera aliqb sanctis mstatutis nō determinatis q̄ in memoria sint exposita. aut ni fi Congressus est de festis apl̄oz in festa que post principia sunt sequentia puto in populoz ap̄ vacationis esse celebranda sine vectigal blador. finito in vesperis puto dispensatione fieri extraneum solis posse reduci frumenta. put noctem sequentem. si q̄ in essent molendina aquatilia et ventilia. in quibus nō fierent tales grossi labores. si tributationes. purgationes farine. sicut in quibusdam partibus fieri solent et finiri die presti essent adducta. ibi puto eo pio pium sup laboretur sine violatore sabbati. de posse ipm molendinū laborare. et de hoc pores doctos intelligē sua ducta voluerit. ut deus et ecclesia puto aliquis labor in crastino fiendo ante festum mensis. et in terminis aut vmo ne res pereat possent horis sue ndepmitari in die festo prandij. et in his que essent necessaria. supflues laboribus et qui dilatari nem admittere. et presentis

Nehis nō qui ꝑpt̄ deū ⁊ ꝑpt̄ pauperū utilitatē. qui alias sua talliga nō ꝑnt. nisi in die festo ꝑsis aut arant aut quadrigas ⁊ cetera hūdi faciūt inuti peccat. Dr glo cassi. Nō credo q̄ diebus nel pene in maioribꝫ festiuitatibꝫ sit xl. ⁊ ayale. aut passionis xl. aut apl̄oꝝ pe. et pau: talia fieri liceat. De cetis aut festiuitatibꝫ ⁊ diebꝫ sequentibus pasce ⁊ pentec̄. que ad hoc credo q̄ liceat sequi consuetudinē regionis. quā sint epūs loci et nō reprobāt. Si aut dubitet vt epūs talia fiant et sustineat. Curre ad ꝓlatos loci ad epm̄ ut sup hoc certificet ab eo adh aut q̄ talia licite sustinendi aut fiat licite. oꝝ q̄ pro hūdi labore laboratores nō priuentur ab audiendo diuina. que tenet audire et q̄ ꝑ talia fiat ꝑpt̄ deū. nō ꝑpter affectū lucri male aut spem diuitiarū aut cupiditatē teneat. sue in pascendis bouibꝫ laborādi sue aliud. Et q̄ hoc requirat necessitas pauperū talis. ita ꝓ q̄ fit. In festiuitatibꝫ etc nō ꝓpinꝫ credo q̄ si nō sit ꝓhibitū uel consuetudo loci contrarium q̄ liceat aliquid operari et edificia coꝝ ecclesiaꝝ ⁊ salutē loꝝq̄ ꝓle prosequi. hospitalium. ad edificationē. ad opus munitionis ciuitatis a' pauperum ꝑsertim coꝝ qui redditus nō habent. ut in ferendo lignis seu lapidibus. Ita tñ q̄ labor talis nō ꝓcumbat. usq̄ ad multā fatigationē ⁊ tedium ex diuturnitate laboris. Nec tñ ut nō diuertatur audire diuina sacrificia. quia nō dicitur id ad quod tenet ꝑpt̄ id ad q̄d nō tenet necessitate. Et totū die hmōi laboribꝫ dare operam. Credo de hmōi qui uolunt se excusare de hoc q̄ laborant diebus festiuis post celebratos diuinos. Dr glo. Nō extusationes quesiuit in pactis cū deo aīe et ꝓ debeat naturare a talibus. Nō nō ꝑpt̄ ydū modicū opus credendū e hominē petrare mortale. vt si forte quis tūsiens ꝑ unca aut aliq̄ purget in uinea uel agro aliq̄ modicū quod ꝓ uinea sit puritatis aut ꝓ mundicia aut reparet et sepe q̄ in quada sua parte rupta et euadat tñ labores aut operē possit quis sine peto facere. Ite festiuo die est dubitatū. si ad arbitrium hom̄ uir id est sapiens aut plan prudens. Circa quod dicit est ꝛc. De mercatoribus et

Cap octauum

De mercatoribꝫ et mercedibus vero grauis ⁊ ingens dissensio. ꝑpt̄ duas maximas que regale septū teneat in talibꝫ et sua ꝓuidentia sic mente exercuit ut vite nō finat q̄ in talibꝫ uel sequendis sit deceptus. Distinguendū e in talibus aut cū uendunt talia q̄ ad victū die festo uenia sint et quotidie solemnia. siq̄ pane uino carnibꝫ aiubꝫ ⁊ hūdi. nō credunt uenditores peccare mercenarie et facile ꝓhibendi. Dicit ꝑpt̄ id hominibus nō se subtrahant a diuinis officiis ab ecclesiis constituti. q̄ licet ꝑ sui humana sint utilia. nō ab omnibꝫ hūdi ꝓnt ꝑ ꝓmpto sic carnifices. ꝓnt̄ne. ꝓstibule. ꝛc. Dicit nō si aliq̄s emat uel uendat ꝓ sua utilitate die festiuo quod breui hꝰe emi nō uendi ꝓt ut taltaria in uia exponens. aut calceos. aut ꝓlecta. ⁊ talia ꝑpt̄ que nō sit utile ed negligi diuina. ⁊ te uendentibus nō dat operā. nec sacramenta suā. aut penalia sua publice exponat. Si alteri uehementi ex utilitate

ehendat ex tritte no ex cupi
ditate. no pter. nr emen. nec
vendens quit petre. dnoe
emens alio tpe illud hre no pos
sit. Nm aut sup mercatores quit
mercata alia no sut de ptte
que alio tempore fij pnt. 7 ex
cupidte lucrādi. 7 ex cupidita
te insatiabili exponit aut pub
lice aut puatim mellarijs
rondita hmt. or hom pati ad
vendend. 7 ex cōsuetudine id
fecerūt ita ut raro uel nūq die
bus festis visitat ecclie suas.
aut vīm dei audiant. oppam di
tes hmc negotiatores. vno tpe
sicut aliq mente hmc intende
tes sine alī pīdud sine pīdie
bus festis puto q petret mer
catū. et mīstri essores sint iq
dnum pceptū. sabbi sanctificēs.
maxe quia mercatio multū
a diuino offitio recreatiua
& mente implent ad terrena
Hmc de Gand doctor
solemnis in suo q.lto pma. si mali
dicit q die dnico negotiatores q
quacūq hora. maxe hora mis
sar. 7 vesperor. cū floreb di
uino obsequio magis pterea
gentes debent esse intenti dicit
gīūt petrus. et q ipe dicit die
dnico pari rōne intelligēdū
& alijs diebus pcipue xl. 7 bte
corpus. et apl. cū rōsule
dū. & cuilz in timore dei vnus
volenti. ut se diebus festis ab
omi negotiatore pīs ntīa ab
stineat. Et no sequat impetu
volgi puersa cōsuetudinem
seu corruptela. ms de fonte
purissimo sacre scripture
veritat venas hauriat. illa
pīs eccle doctore. Consuetudo
si ipsum dz derogare dz esse
rōnabilis a pscripta. pīs aut
negotiando diebus festis no

pt esse rōnabilis quia cupiditati
deservit. 7 cōi ecclie statuti. Ido
nutrimo cōi dei pcepto. qua no
pt dē festum vtilius opus fieri
qua deo. 7 dnice rei vacare
et mēte. Aliud tpus hec negotiatio
pt deservire. Et hec mīstrio de dei
gratie. qua p tritte fructu.
cōi caritate no. 7 p cupiditate
dz mutare. quod hī facere si ho
negotiatōr vacaret die festiuo.
nec p̄ pscriptu hī hic loquitur
dei mandatū. 7 ecclie statuti.
qua nīqua sacerdotes possunt
nr. ecclie statuta scripta rūpere
cōi negotiatores in die do
minico et festiuo no mercato
res nīq quia erat in quieta pos
sessione. sue pacis consuetudi
dnis. no. presbr cōi dni
mandatū potuerūt. hī sortu
tene. 7 negotiatōr publice exer
cere in die festiuo nīsi sint hu
itū. nec est hodie. Nec epi pos
sūt aut debent hec admittere.
quia per se sunt illicita. 7 pub
lice vergūt cōi dnum nore
honorem. hīi per se. 7 ad
nomīs ecclie tenē. hec phibē
sicut. 7 cura alios habentes.
nisi forte timeant de maio
malo. quod ex hīi orīt possit
sīt disordia. aut dissensiones
et seditiones in plebe. tūc cū
ne mala maiora eue mal mi
nora mala pmittenda sunt.
quia vīt maioris mali nīq
malū hī non bonū. ut dr pha
ce ethi. Hec de
Gand. Dicit q̄ ne festiua. pl
illis. vbi p epm loci mīstri sut
talia mercata aut mīdiu die
bus festis illi petrus q̄ sibi hec
phibēda facit. Et si epi ex
tenuerint omes qui venūt
ad hūdi mercata phibēda. ecclia
si aliqui de aliena dyoc si
sient venerit. madet in pīs
sequentia. non debita efficiūt
de iurisdictione epi. Item

D'sta rosse cartiast

Ubilli etiā no sunt excusabiles a transgressione qui forte ad se aut alios ornandū fatuū debuit festiuus. nisi tū parua esset labor q̄ ppt̄ hoc michil deperiret de festo aut diuino. Ex q̄ sequendū est de hijs qui die bus diuinis aut festiuis ad forū ducūt lignū. fenū. frumentū. bladū aut similia: q̄ nō ipsius pertinent ad victualia q̄ ducti. si possent alia die adduci. ad hoc vt̄ emptio videndū p̄ hijs no pt̄ fieri sine q̄n peto. et est directe cōtra sabbatū etiā ex predictis. Et qui illi negligunt audire diuina ā p̄dicā. et post. ad q̄s tota die p̄sueāt in foro aliquid emptores putare. Et si dicēt se excusando q̄lia die negligent labores suos in agris &c. Adhuc q̄ talis nolunt negligere labores in agris sed negligunt alias suas inducendo se putare. quod dep̄ā determinat. quia plus nocet̄ consuetudo peccandi eos excusare. quia ut dicit̄ nō euitat̄ magis. sed corruptela dānat̄. Ideo p̄dicatores tenent̄ de hoc docere. p̄dicare. et confessores p̄ penitentiā dictare et p̄ amonitiones. Quidam sanctus dicit̄ de scriba le fosse. q̄ rediit babilonē. qui uisit claudi. nō aperiri ianuā ferrij. ne venditores intrare possent. sed mercimonia die sabbathi. sic hē. vi. Arcere xpm vmo. et emētes talia. die festiuo. ego nō dico excusatos. quia si nō essent. qui eos nō venirent vendentes. Ex hoc ḡnō die bus festis hijs placuit re sine causas tractare. ut̄ personas. aut iura. q̄ p̄tinē p̄ q̄ nō hoc hijs maxime sūt̄ ista negligant̄ diuina. et si sint cause ḡtinē. et secundaria negocia. singulaz̄ personaz̄. de con. dist. iiij. Fogacade. de fer. Romē. xv. q. iij. c. j. vj. iij. Ñ sacrata essent pro pane cōmunitatis. aut tori. Exē aut. p̄ mitte. ut ex. de fe. odōr. aut vera sue. nisi vrgens ntās. aut pietas id suadeat. vt̄ p̄. Longū. Ex. de fe. Ēp. Si quis die festo aliqua ntia victualia emet. que die alio loc nō reperiet. talis ntās excusat. vt̄ reputa. ē excusandus. et sic dicūt doctores cōmuniter de hac nā. Et tenēdū de omnibus p̄dictis articulis. quos ductis si pauca addidi. de terminis vigenti mei. tū ut puto a veritate limite non longe discessi. et tū ut sensi sic scripsi. ut tū clarig sentientibus per hoc nō p̄sit̄ p̄ Jn multis eni aliis q̄ non sunt ad vnū limitata. vaiij rare sentiunt. Jn quib tū id quod tutiq̄ est. licet rigoroso paruip. in ulubz amatori sue saluti sue suadeo eligendū. licet eni infallibil' omi doctoz sua est ut stante Dō de aliq opando. quod ignorā an sit mor. le. aut non. si ibi na detā de ad alteram p̄tē fetid vna. qua tuti p̄tē eligit tid forendie de ota. dat se ad periculū. et potest mori. licet et forte nō sit peccū mortale. quia ad sue saluti pendēt eligens quod nō est ētutiū malū eligendū. et se p hoc Dō timori committit. qd nulli est faciendū. si pena omittendi. deneq̄ ētutiū hri possit. maxē in hijs. quoz ineuitq̄ nitā e eligē. quo

ecclias

illud qui amat periculo m
rdit m 1d Dz forte qr ret qs
ex quo ptepti de finado sabi
tho est de dcrē ptepto vnū
puent q p ertiaz pd mtiuem
re dispensa m multo rasibq
ut dtm est. Ad hoc p hoc p
ceptū pazī est positum p
tum dum mī. Positum quo ad
tempq 1d detatū sz dmta die
q alīs festis que m lege nō de
tabant. Ertia est pazīum dum
mū. q omīs hō creatori suo
aliquo tpe vacare dz. t cultu
dmino dz qua homes negli
gentes erant curis tpalibq
vacīs mteri. 1d est tpa recta
detia ut. m quib homes alīs
curis abiectis. dmīs vacare
debent. et qua ertia 2d stat.
1d sub moderame 1d ptepto
cedit. si ep tepus mmo
cant cōmūs vtilitat. t pue
mtentoz dispensatoz plato
ertia. p ro mittens. qui 1d ptep
to deficiat mēt fm mte
toz legislatorē. qua habunt
uel habe debitum hor ope sit
q m alīs operibq virtuosis
Item fm tho in scripto tri 1d
ptepta fiunt m pte vero
male. nō pure morale nō
mōmutabile. sunt 1d diligere
dmm deū tuū. Ite fm thm
de Gand m illo ptepto duo
sunt ca vnq affirmatiq. q
homo m 1o die dz esse atte
to dmo cultui. Alq nega
sz q illo die homes fmlibq
operibq occupari nō debt. p
que a dmo cultu retrahi
possent. Affirma ptepta obli
gant sp. s nō ad semp sic ob
ligat. ad audiendū diei festum sp obligat.
ata qm qualz hora diei 1d

obligatq est dispositq dz esse ad
mistendū. dmo cultui s nō
ad semp ut tōtum p totū di
cit dmo mistat cultus so
lū horis magis opportunis. ul
obligant sp. 1. nūquid rōne cui
facē. s mtentoz legislatorē. p
habitum ptpientibus. Ista ptep
ta affirmāt hūt duo obiecta. s. rōn
ductozum. t hoc michl pōt se
pōt quia purū nemo est.
aliud rōnzuū. t oc pōt aliq; sed
alibi hz duo obiecta. sz nō albi. t
oc michl pōt ta aliud rōnzuū
sic nigz. t oc aliq; pōt. Nō
em ome nō album est nigz
quia vnde. sic et hoc ptep
tū honora prez t mrez hoc
non obligat semp 1. od tpe actu
alīq honorare dz aliud e cōm
ptū 1. mhonora prez t ma
trem hoc semp t ad semp e obli
gatoz. Ptūm aut solū hoc o
portunū. Nona cui plus obligat
quia affirmat. q sp. hoc te 1a hi e
mi executoe. quia cop o sp et
pure sine mala. sicut nō mecha
beris. quia semp mechari est
malū. sic furtū facies. nō fm
tepora diuersa. sic die sabati sic
tificabis 1. nō cōtinuū sanctifica
re facies. sim obligatoz ad sp
tuendū. quia in talib audiret
obligat nō tm fm mtentoz le
gislatoris. si aut in mtentoz
legislatoris quis agēt ad sāc
tū mhonorandū aut dehones
tandū. quod semp q ptm nō
go aliquod opq fiat in die fes
to est pūm t deppse malū mo
tale. quasi meo ia dispēsa
lond hīet possisse in 1o nō me
chabere hoc dicta sine salua
dōne. Amori de sanctis de
Sabati. De bnficijs ecclastici. C.19.

Iam sciuus se tenent ad vi
mora maiora t pncipalia

cd officiū & sm̄d̄ personaꝝ cathe
siasticaꝝ pernicia In q̄ misi
fallor amplissima in toto orbe
& exorbitantia Ita ut a plata
pedis usq; ad verticē vix alu
qua reperiē sanitas ambitio
& auaricia trāsp̄ nebula pene
ctos tegente ut vix paucis vi
de volue aut p̄ dñe recti ih
nerib⁹ sq; sacroꝝ eloquiorū sucti
ones & patz venerabilē quis
olim mirabitur ihūc & ad
proleget rotū quod p̄ns transe
bat⁹ non legens Bola orbis in
sperta & medulla vbiq; negle
cta sit aīaꝝ salute pigmea fo
rma applaudenda honores ex
tendere vbiq; amplexant⁹ Vñ
questio est de amplitudine sa
cerdotū non est de qualitate informā
dorū ppl̄oꝝ ut dñm cultus
ampliandi O quanto hodie
distet a legibus ḡrum non ḡro
mor paulo vera si hos qui sme
supplicia posuit eccl̄ie q̄q; & ide
fatē⁹ no alligandos boum tritu
ratib⁹ et qui altari p̄sunt & de
altari viuere p̄cipit cum pascat
gregē de lacte gregis edat luc
illi videt⁹ aliud hoc rem⁹ ut
omū non grauē pastuꝝ de
omū gloriam̄ hūd aīs no ut
ille impiger si sm̄ pphetica
uoce. Ve pastoribus qui pascē
bant semetipos. Nar tomedē
batis & lanis operiebamini &
aut meū no pascebat⁹ Ezech
xxxiiii Vñ etenī putat⁹ hoc sua
pauli dicta que sua sunt quere
no que ihū xp̄i O simplicissime
pontifex mediolanēs ambrosi
si hodie fr̄ hūadmodū agēbat & eccl̄ie
pristine esse stabilem in tuis succes
soribus iubeo ut p̄ns edicto tolli
de medio suppliciter & hanc pi
tatē & munditiē modū abhorrēt⁹
videā nequis tuoꝝ ut tua legē du
xerit⁹ora cupiditatis occupa

uerit⁹ora vendicet & pp̄no ep
pos debant⁹ tm̄ in p̄sentib⁹ se
cularibus quā in spualibus vnt⁹
vñ & te tedeat vite tue & nō
mō p̄cul dubio hic morbi am
plius inualescāt ita ut vē spua
lis vir ubertatē p̄dictis ni
hil fructuū considerans nō q̄d
fodiendo parietē si sup terrā
apparentes videns ad Elyā sm̄
pphetā qui erat⁹ ignibus aversos a deo & conversos adeo la
trīā deplangens dicat⁹ Zelo zelatus
sū ni dñe. tolle aīaꝝ meā ne
q̄ eā melior sit q̄ ad patres
meos petat⁹ q̄ ad me sine ut mor
3 Regū xix Nec p̄sbr̄ de
remedio ḡre multitudinē et
potestatē delinquentiū qui p̄ dolor ep̄i manū medentē
abiciunt⁹ Imo qui media mor
borū esse debuerāt eos mor
bo laborare nō morbid si grau
dū estimabit⁹ Ni ē em̄ sna
ysa Omē caput languidū et
omē cor merens In capite sā
dentes mente corde sapientes
intelligi volens ubi eā pote
ras & sapientes eas quā in
urbe Romana reperies Et
rogo ubi germina symoniace
p̄mutatis ambitiones & auaritie
grossiora reperies Quae de 2 cor. 11
bent esse odor vite in vitam
facta & odor mortis in mortē
Vñ sator p̄ eternā vindictā diffi
dit⁹ ut recedentes a sua rōna
urbe magis infectos ep̄i p̄fidi
tiemes ita ut ecclesiastē ne de
ea pphetasse reperiat⁹ Vulnus dñi
& luor & plagā tumens nō e
stis ligatum nec curatum medicā
ne p̄cta oleo nec loco vendito
ne ei hoc eueniat ipse⁹ ter
ra vra deserta. cultores
vestre sue rese ignem regiones
vrbes vestre coram vobis alienī de
uorant & deliquet⁹ filia Syon

Clament sacri Canones tōi ecclie
Clamat sancta fabrice tutores Cano
nū doctrina ⁊ vita sua tōi eccle
Clament sacre gratie Consilia
spūm et nos de nichil reformare
verbis meritis gens sancta pplūs
acquisitionis gens electa regi
le sacerdociū pter tui ēfor
tes sacra Canonū sut congre
gata tua vulnera mederi cupi
unt si hoc nō est quid rogitat
Quicūq; quod fecisti et quidem in hac
re tua que ad pacē tibi sut mi
nus abstendū sue ab ordinibus
dixit ⁊ videns tuitate occulta
tem in sceleribus sue ignorātie
malū futurum sic parui hoc
fiere pt sup vrbe Romanam
⁊ eccl abhominandis ac plagis
futuris: quas tempa le ⁊ plagā
archanū impunitatis sūm iuge
deus nō pmittit Debuisti culpe
sue dolere ⁊ nisi fecisti ad te
pius quasi oculos dissimulare
videatur: si pg tanto asperio
disciplina credi sentiunt: qua
to nō producti⁹ vi⁹ p mu
sicā, nec multa doctorū cō
silia animā sibientes tempe
mant consummēdo sūm plūm
⁊ efficaces sermones sapiencie
ꝑsuasui non sufficiunt ad vin
cendū rubrū ⁊ nisi affluerit
⁊ vis reactiua ꝑ penas com
pellens: fuffiat tūi sapientibus
ne sileant aure surdi: hec me
na approbante: fiat clarius
appareat quid vlas qui tūi
bres punitur ne sic ⁊ pheta
olim rōnuma ꝑsti pueri cri
mina meniorabant ut ustior
cor rūlucet dampnatio: ⁊ pp
si pheta deo obediens tēpa deo
mere de pdictionis no fraus
dauerit deo dī⁹ vsq; clamā ne
sesse quasi tuba exalta voce
tua; ⁊ annutia pplō meo scele
ra eoꝝ: ⁊ forte sūmo deo
mucuet aliquos mq; req

esset iudicat mens manifesti et
lentes nō absurdū videri
mentis bñ affecte. si de pmis
sis aliqua falso pstigiant: nō
quidem quales hodie repies
salte multos: si quales profecto
omnes esse deberent ut ex ar
doris rectitudine sua obliqui
tatem ac distantiā a rectitudi
ne agnoscere beam abhorre
antes sūm mensurā possitam
se informent corrigant et
emendent. ¶ In huiusmodi actibus
ab⁹ nō bz locū tūisactio. licet am
plabilis compositio sacris canonū
bus nō videatur obuiare. ſ. c.
Sup eo de tūisac. Sic sup vō
aliquo dubio assignet rationē
qua tūisactio non procedat nisi
aliquo dubio vel controuersia p
missa. quam cū tūisigit de re di
mā. ⁊ lite incertā questi simila
tūisigit. sūm in tali tūisactione i
tuemt symoniaut sibi pre
dat spūale pro tpali ⁊ ecōtra. De
rebus permutā. c. ult. sed si spūa
le debet pro aliquo spūali p
mūtio vel tūisactio ut de re
permutā. Ad hoc
tione vtrū agat sup re spūa
li que petit tamquā bñficio
ad tūi cōpletas sibi plus iuris
reapiat ad bñficiū vel pla
tionē milla pt mtuemē tūisac
tio ꝑpetuā. quia symoniacē
esset. si pō res sacra vel spūa
le deducat in litigiū tamquā p
pretextū bñ pt mtuemē
tūisactio fit. si duo cōpetūt litigant
sup alia cētia: ⁊ pt permutā
fieri ut cadat si sint meq
les in pueniibus. q; una cōpe
aut mōi alti sup addat pecu
nia ut ad equalitatē pueni
atur. De rebus ecclie non alie
nandis. ⁊ c. Sup eo de tūisac. sic tūi
rontia sibi iuste vendicata pu
nisceatur: si spūale pro
spūali gratis. si tpale pro

va

hec clausula fere
pōt dici solezo
mine c. 23.

tpali rñ equalitate & autori
tate superioris. ꝛ Ad que hec cū
tam dicto Transacto est de re
dubia & lite mercimoñ dñi finita
non gratuita parte sed mutua
cōpensatione remissa.

cat. De offio sñficiatoꝝ
Capō. xl.

In beneficiatis sine rñ nra
sine sñ cōsideria sūt cōsidē
randa tria ptīa. Stipendium &
primū. primum accipit originar
a deo. secundū ministeriale a suo supe
riori. usus. tertium apt aptitudo sū mi
nistrati. gradus. Ad primū attendendo. Ha
bet a deo originaliter dicit paulus
ad eph. 4. Unicuiq; nrm data est
gratia sm mensurā donationis
xpi. Et ipse dedit quosdā quidē
apostolos quosdam aut ꝓphetas. alios
aut euangelistas. Alios vo pastores &
doctores. Ad sanctorum. Quos ab
bates priores. Ad ministeriū hu
iusmodi. Ad intendendo & subiungit
ppt̄ que fiunt. Ad consummationē sanc
ti operis ministerij edificationē cor
poris xpi. donec occurramus omnes
in unitate fidei & de. Sed aut mi
nisteriū a suo superiore. testa
tur paulus dicēs. Sic nos existimet
homo ut ministros xpi. Et dispēsatores
mysteriorum dei. Hic ergo quod de
natura si quid donum ppt̄ vas
in persona xpi & sibi ipsi. Et
alibi. Habentes autē eundē spūm fidei
sm quod scriptum est. Credidi propter
quod locutus sum. Et nos credimus
propter quod & loquimur. Sed aut
dupliciter. Data sūt ordinē &
iurisdictionē. Prima imp̄t per ordi
nem sacrum susceptum. & hac vtitur
sup corpus xpi ad vesperā. & media
bus omnē sacramentis. quorū efficā
cia sumit de altari a deo. & ideo
sensibiliter electis. sūt rebus atq; vi
dendo nō aliter ꝑnt agere nisi ꝑ
detenti modo a deo. Per plati
onem autē seu ordinē ꝑpm aliter posset de
hoc ordinare. ut in cōficiendo
corpus xpi eiusmodi nō confundi
Baptisma. & alia sacramenta
In his que sūt essentialia
sacramenti. sic ꝑ rñ divina
mandata. aliq; ꝑnt mutare.

Alia vo ꝑ ptīa est iurisdictio. ꝑ iurisdictiōis
exercent in corpus xpi mysti
cum. sūt collatio beneficiorum. Visi
tare. corrigendi. Et collatio. sine
totus ordo correctionis. atq; ecclē
siasticarum regularium. Et hec pla
ne solum cōmunicant illis. qui sūb
ordines hmōi sub sua iurisdictione
sunt. alias sūt quodāmodo beneficia.

Aliud quod considerat in bene d' stipendio
ficiatis est stipendium. sine pre eiusdē
bende ad sustentationē ministrō
rum ecclē per fideles assignate. ut
sūt bona temporalia. reditus
& proventus. quorū beneficiati
nō sunt proprie domini. sed solius xp̄i
xp̄s q̄ pauper ecclē nō ꝑ ꝑpē
sī quasi dominus. & dñe oblate.
quemadmodū in veteri testamento
decime. deo erant reservate.
& usui ministrorū deputate. sm
ergo voluntatē dei & institutā
sanctorum patrū ipse sumit dispē
sande sm ꝙ reddit̄ debent
ministrō ecclē. Unde nemo bene
atur suis stipendiis militare.
et dignus est operarius mercē
de sua. Unde dicit paulus. Ubi nos
vobis spiritualia seminamus. num
magnum est si carnalia vestra me
tamus. Et in hiis stipendiis vesti
dis. & mō vtendi. et qualiter
& qualite. & mō dispensandi.
tota ecclīa hodie occupata. videt
hoc nō regulariter observari. de qꝰ
pena patebit. Cum ergo dicit sapiēs
fidelem & prudentem dispēsa
tōrem sine dispensatorē & prudē
tialis ecclīe tribuas. dicēte xpo
fuge fine bone & fidelis. quia
sup pauca fuisti fidelis. & sup
ra gaudium dñi tui. Ubi quid
audire meminerit. Et nō ad finē
pigrum sine malum & piger ecclē. Et
seqꝰ. Inutilem hunc ejicite in
tenebras exteriores. ibi erit
fletus & stridor dentium. Ecce
est ecclē hor nō ꝑpendendus

qp omes plationes bñficiationes clericoꝝ nō aliud sunt qꝫ
ministri ⁊ dispensatores domi
ni dei non sibi: dicente pau
lo Sic nos existimet hō ut mi
nistros xpi ⁊ dispensatores
mysteriorū dei. Ego tale
a dño suo recipiens. ad vo lū
tate honore ⁊ vtilitate dñi
sui. sm regulā sibi a dño suo
prefixam tē. sic dispensare. ⁊
ordinare: sit ⁊ quilibet bñfi
⁊ in sacris constitutꝰ. scīt cū villi
co hm quitatꝰ audiat ad terri
bilem vocem rōnī. ne dissipasset bō
illius. quid hic audio de te. ⁊ de
rationem villicacōis tue. iam
ultra nō vales villicare. ⁊c

xic cap. ii. De intentione recte ꝫficiendo

Quo ad istum querendū
⁊ inquirendū ad ingressū
bñficiorū. formanda ē rectitudo
nis recta intentio. qua ꝫfecta
⁊ imperfecta nō remanet. nō ma
torq; edificium. ut qꝫ sup eo edifi
cat. ⁊ durante pulsa mte doc
⁊ finequaq; talis esse ꝫ edifi
cat ad ꝛcedendū: ⁊ laborat in
sue dapnacōis fouea. qꝫ dū nō
ecc alia sue rōnī. dte xo. Si oculus tuus nequā fuerit. i. intentio
totū corpꝰ tuū tenebꝝ sūt erit
xic. Est ꝛ recta intentio pue
niendi ad platuras. ⁊ ad dignitates. ⁊ qñq; alia bñficia.
ut pūs honorē dei. ⁊ lucrifa
mineꝝ inquirēs. hūd fine qꝫ m
ad hoc seruꝝ ē. Et intī qꝫ
stat in illa intentōe p totam
totius actōis ꝛi plature: qñq;
aut mutat intentōē: si qꝫ qñq
finalit honestū talem. deligēdo
vitā ppt auariā. ppt qñq
vel ditacōē. aut inimicoꝝ vlcī
one. aut aliquid tale. mox ca
dit a pīna intentōe. ⁊ laborat
in ruina sue dampnacōis.

qua ꝛe recte finis. qui nichil
est ad meritū actōis. nichil ē ad re
tributōē. sic motor. in pies mo
tū pt ecc commutare motū. ex
physica. nō tñ si in cōtinuato a
ecc in mixtū. sunt variata ꝛ
tentionē ⁊ ꝛmutari bñfi
ꝫ mutāda ē intenō ⁊ pena
genda: nisi talis esset. qui nō
posset mutare intentōē. vici
atē. hmōi nichil dicēm ꝛmutā
dā est si saluari vellet: qua quo
cienscūq; vitiata. hret ex pro
posito intentōis. totiens mortalit
peccaret. qua donū ⁊ grā dei
ad nō rectū finē ordinaret. et
deo subtraheret quod deo de he
ri honorē sibi in bñfio attribuendo. non deo: ⁊ tale pfert
dñe detrod: finē constituēs deo
in quo nulla ē finis ponenda.
Non nego tñ qꝫ salua pri⁹ fine
ri honore dei qm intenō pt ⁊
tale aliquando querē: dūmo
dō ad honorē dei ordinat:
sic qꝫ pena velit eligē. ꝛcē tali
bñficio. qua aliter fieri qꝫ fīm
qꝫ finis exigit: ⁊ hōr habitū seu
virtute in mente firmit habe
at: cui⁹ intentionis solꝰ deus
ē cognitor ⁊ iudex. cū tamen
videat qualiscūq; se in hōr deci
piat: qua deus ē intentionū
cordiū scrutator ⁊ iudex. ⁊ qñq
ut reor multi se decipiūt. qđ
apud homines probari non
pt: ꝫ apud deū notū ē. pt tñ
esse apparēs in actibꝰ quibus
mō placēs laudibus quibusdā
adulationibus. pompis secu
laribus ambitiosis. in primordiis
ꝫpinquoꝝ ⁊ coꝝ dilectorū. et
dilectis ecclīs ꝛcē commutando.
Salte nō pauperibus. nr̄is indigē
tibus: in rebus vanis. in
vestibus pciosis. in multis

1. hēat intōē

famulorū m appatu equoz. & retroz festimū: quasi principū
sendaz undique nō derent pla
tos spuales. Cognoscī aūt rem
intentio hūāi mentis. uāz. si ēt
emolumētū tale esset annexū
huīsmō. quod hz rem. uāz. aūt
si ipse alias sustentari posset
sīc de ppō patrimonio monet laboē
manuū suaz. & eqz paty esset
sustipē rem. uāz. sicut fecerūt
sancti apli. In quoz apparz rō
effigies. pure intentionis. q etiā
sine simptibz admīstrauerūt
uārī rem. uāz. & nō reiberibz pla
gis & tormentis & ut z in epl
pauli. Hoc est etiā pīa le m̄ in
tentōe alicuīg actū aut offīo
quo dato voluntas ferī in rem
ē etiā altēs sublato. sine quo
dīm hīt pī. & quo remoto
auertat se voluntas nec nō ra
tū. Si vero aliquid aliud se
ingerat nō ad hoc intētū. quod
plus monet ad illud quā nūc
nō finalis. quo ablato auferī
intentio. sīgnū ē q voluntas
finalit in id nō intendebat.
si ad aliud quod nō debuit
esse finitum ellegendū ut
manducem. si maducio auferē
que ppī ewm dā. tūc etiā
auferig ellen. quod alīs impe
dē possem. et alias hīēm
quid maducarem. Ego q nō
p sola voluntas emendi seu
vendendi spualia aut eis an
nexa. sunt symoniaca. sed
per difficiōz symoē q est stu
diosa voluntas emendi. vel et
actu nō subsequente. Nec quo
ad deū q petrus mortē nō
quo ad eccīam. & quoad pēs
symoniacē impositas vīz q
q ē. Si q epūs. Et ī q. nō tal
natez. In glo. Ibidē Et rōsen

vñ apparz rēa
intentō mouetur

q ē intentō pīa

q̄ sola intentō
symoniaca facit

hit tho Sicut et voluntas & spes
ficut v̄ iurare. Spuale dīr
aliquid quadrū vno sīm ēt
sentiā ut grā. & virtutes. o
ptinpatuue ut vasa sacra. mi
teria. ecīe. & qua p ronsēt
tione deo dehent. o ordina
tue qua ordinatur ad dep
spuale ut decime. primīe. ecīe
stastica. edificia. aut mīstri. ecīe
valeant spualibz intendē. o
q ē ppāratio ad aliqđ spuā
le sicut pspatheatig ordinat
ad consequendū mūestituram
in hīs quattuoz. Et esse rēd m
tentionē nō sub pacto. conue
nōe. emptionē aut venditionē
fiant. Sīc aūt. Sanī nō ē sīn
Symoniā. Et intendī ē q
talis nō sinceri hīs intentōz
in assecutōe sui edificiī sen
platura. omeq actus suos
hz infertos ex hoc sequetes.
sīc pdīctē confessiones nec au
dire. missas celebrē. sacīa
ministrare. & alia oīa opa ex
eadem tradire. p̄dunt. et
p rōsē. quēs pena attingit
sīm p̄mā infertā intentōz.
sicut cōmā tenderūs ppī
ambitōz. aīa vestigia ni vi
hz infertā sīm intentōz. plz
quā habuit. & eā obtinuit
ēre. quātū ptinet ad intīa
bus. sīc ēt. Vād intētōe mi
nistri. aīa vestigia peccā
suoīa faciet remuneratoria
ita & hīc. & multo ampli⁹ q
negotio isto mere spuali. Et
hīc ē infinita abyssus qua
ndqua talis curatz aut p
latus pueīsīd sine sīc honoz
ppīā. & pīr. querens aut
alia que dicta sunt. pt a q
ndaz absolui nisi ppositū me
te & intentōz mutauerit.

ymo in quolz actu ip exercet
in persona etie quasi offino
sno dtenbmortis petrat Cte
hanc mtenacone tenet hre
ut si quis stret melg oues
vertur. quod videns se mg
adhor sufferre: q illid meliore
mallet eas p illud quod pstp
aregé & reuisse & vertuz esse
Si em vellet oppita hoz ir
queret que sua sint. no que
ihu xpi: que vinosa sup ca
ex scripte no monere nr deci
uer p xum pu no esset talis
securg de statu salutis Ex isto
tu quid in spendo clarissimo pt
sequm quis speculari. qua m
tentione. quo fine cathedre
psidet pastoralis Si vé den
q pximord salute in ea querit.
& no pp ppriu comodu. zor salua
tor volt mtelige nu dr nit xxv
Oportuit te pecunia mea dare
nummularijs & ego venies ex
egissem q meu & cu usura
talentu tibi traditu. tu piger
sine alteri melior. dare debu
isset. qm manus m lucrd quod
tu attulisse Ex gms e hui et
laudabing em. Legimg sanctu
valerid epm opponen. augl
ne intrete sibi vnio successore
instituisse. vé medicina dignu
& od laude pmerendu. Adhe
vo no sic & eccie ne remittur pesti
lentia pside. & si totus grex
dominic in pdp ruid vre deret.
& nisi alij essent qui gregi
dndo pesse vellet possentimi
nime tu cathedra vacaret.
ymo & si iustas causas depo
sitionis tenet se hret. omo
arte & falla se hieri vellet.
& hoc signid e cp ea q sua se
querit. & no que ihu xpi
Et ut clarig cognosti vale

at labes symoniace pauitatis.
tirant. q omes a tanto pri
pio. ex pene ipam refugiu
tibus. no mutile pfui e michi.
Canone sacri Concily Basilien.
de quibus dr rasibg pnti opus
nolo adnotare Cuius tenor dr
Coram sancta synodus basilien. Decreti basi
& in hac spuscancti Statuit lien se
mer sancta synodus q nu
curia romana. quod alibi pro sigillo
seu in Confirmacoe elcois. aut
unssione possidacis. pentacoe
pnsiona Collacoe. dispositoe.
electoe. postulacoe. pmotoe.
etia a latere fiencie. unsitu
coe. mstallacoe. & huiusmodi
de etiis & cathedralibus.
& metropolitanis monastis
dignitatibus bnfijs. officijsq
etiastic. quibuscuq. nr no ordi
nibus sacri fundmtis. ac palleo.
decreto michil penitus aut quo
exigat. voce scriptis. bullis. sigil
lis. annotacoe. confirmacois & mmo
rijs. pmissis. pmorid fructuu.
deportuu. & subquocuq alio quocunq
titulo colore. uel none: pretex
tuq. consuetudinibus. pnis. legi.
uel statutis. seu alia quacuq
causa. uel occasione. directe uel
indirecte. solui. scriptoribus ac bre
uiatoribus & registratoribus
scriptis seu minutis. pro ipso
rum labore competens. sallaria
solucio. fiat aut facio. Canon
si quis exigendo. dando. uel
promittendo. contra pfumpserit
pena maioris excois. ipso facto
incurrat. cuius supplicacoi
nflecta. & in ipis dignitatibus
bnfijs talia obtenta. nullius
ius ac titulus acquiratur. sed
gratie. & quecuq. pmissiones.
rensue. ac mandata. & quecuq
in pdicand decreti hui salubri
mi fieri contigerit. nullas ob
tinere vires. aut vim

ex

ſeantur Et ſi ep abſit rōmus pontifex q̄ ꝓhibeat vnum romanor exequi et cuſtodire dī mandatū adueſus hanc ſanctor aliq̄ facere do etiam ſtrandū ſet. gnāli concilio deferat Ceteri vō pro me nil pemū amonitis ſanctor ꝑ ſuos ſuiores dignū ultro ne puniant. Actū in ſeſſione publica in etia maiori baſilica plenā celebrata. Die ionis xx menſ ſumi anno a natiuitate dñi .cccc.xxv In quo Cmone ultra ceteri penſari dz. p tale ꝓmotus nec ius nec titulū in buſſo acquirit. ad quod dictū ſet. p ꝙ claues ligandi et ſoluendi ſibi ſtat ſe aſſeruit: ꝛ ficte fa cit quidq̄ facit. in periculū audiri ſibi cōmiſſor. et alior ſacramentor adminiſtratiuor. et ſup hec. oīa ꝓcepta de tali ne ceſſario. q̄ ipe hḡt aſſeruator reſtituē tenet. et malefidei poſſeſſor. nec paſtor omiū ſi fure et latro: nō p oſtiū ſit. xp̄ns. ſi aliūde aſcenderit reputetur. Cū pro indeal- ſilū de referri vī medio ſolet ſalubriter deliberari. ſibi de dubitato cōcilio baſilicē. qui ipe dat. romanus in toto orbe pro ḡnāli cōcilio habebat. Et a dño euge nio p tūc romano pontifice p ſidente. qui licet p tūc poſtulaſſet reuocari de tertio nō poterat obtinere. cūmo ꝑſiſtebat in ſuo vigore ut nouū id erat decretū: ſi a xp̄o ꝓmulgatū anno .x. & erat acceptus grate date. et a ſancto petro ꝓmoto mano pontifice cōfirmatū et publicatū Actū ut dicte ad ſymonē magū. petrū tua

tenū ſit in perditione et cetera

¶ Conſtantienſe Conalij de decretū ꝙſtitū de nichil petendo ab electo

Electa ſeu poſtulata ad aliquid etiā ſuper dignitate ad eā cōfirmande omnib⁹ modis. pacta quecūq̄ ſimoniam ꝓ pena uel aliā quacūq̄ re ꝓhibite fiere uel tractare attēptet. cūmo confirmator ipe penitentia uel alit quacūq̄ rem mutate uis petat uel attētet: aut q̄ cuiquā det cōfirmatū. ſub pena ꝓhibitionis oīm dignitatū. officior. et beneficior ſuor. et inabilitatis ad obtinendū. quā mauult ipo facto: excepto ſalario et phis notarior. et ſcriptorū. quod tuto ad .xx. flor. de camera no exced. et q̄ ni ſtis cōtractibꝫ cū ꝓpho et dicto penitentiario ſeruetur fideliter ſuetū: ꝛ ad hec probandū fama ſufficiat ad effectū ꝓhibitionis ſupdictū: ni ipi cōmissa pena grauē tollat. Et ad dat in alio decreto poſſit ep beneficia ſua tā quā vacātia libere alijs cōferri. et impetrari ¶ De ḡnāli cōſentatione ordinū tollendo. et acta pontificū adminiſtrando. Sacro Synodꝫ Conſtantiēſ ep. ꝛ. ad ꝛ. ſtatuit et decreuit. ep. archiepiſ. uel epūs ꝓuinciales acta ſuos ꝓuincialeſ. uel ꝓ ſe ꝓpria ſi poterit. aliquē ꝓ ſubſtitutū pontificē catholicū. ḡtiā et cōmunionē ſedis aplice habentē. ꝓ tribus abſq̄ simonia actione. aut ex actione pecuniaria ꝓuincia uel ſubſequente. ipd pontificis auctoritate. ordinarijs. ſynodalibus. examinatoribus. ſcriptoribus. uel ſcriptis quibuſcūq̄ ꝛd pacto uel ſine pacto. ſalua uenditione. edere teat. a' facat.

formar

lrārū testiomaliū que ferūte
annūpaūt: proquiby vnq solq
ꝑbus grossilis aut cui valentiā
prosigillo ⁊ tra. quod stripti
solueūt: uel si azthiepūs uel
epūs ad extrēa ꝛmoneāt lom
ꝑ conseūtatōe aut rōnabilē cā
ēcie. moniū. cuntes ꝛ altariū
uel capelle. ꝑficisti rōnabit.
prise moderatōe ⁊ suppor
tabilit expensaꝝ ⁊ nō ultꝛ
prouiāre debeāt exceptis
⁊ nō ordinatōe ⁊ dispositōe
ꝑ epō ordinātē. consecratē.
aut ꝛ cōtrahātē substituto de
ꝛ diuinis mense siue principal
tate ⁊ tā sufficiēt ꝑsonā. ne
egestate gūatis sibi dispo
actibus forsitan simone questū
querat: qđ si secus actū fuit.
ut ꝑ penā ultra id qđ ꝑmit
titur exigunt: dentiaut reci
piant: sit ipse ordinās uel
aliud actū pontificale exēcēs.
tā principalis quā substitutus.
ultra alias penas iuris co
ram suo epō diginē ꝑnatis.
et habilis ad eand⁹ ⁊ talit er
dinatis ab officio suo suspē
sus. ⁊ a diu donec a sede ap
lica pontifice aut quali con
silio ꝛ laxari mereat ⁊ et misi
domiū qz hactenus talis dis
pnate corruptio⁹ abusus in
inuidiā multiscrenis si totum
ordinē ecclasticū ministroꝝ dei
simpliciū ꝑ symoniacū suo
rū ordinū ꝛceptōꝝ hmōi
per diuersas mundi ꝑtes
infecerit ita ut paucissimi in
ueniant⁹ qui nō sint sibi ꝛ
maculati ⁊ ꝗ quibusdā hēt sīa
synodi confessoribus ⁊ cōs ab
solui ⁊ dispensari ad eis pos
sint ꝛmuneta ecclie pena⁹ salu
tari: ꝗn tales sūt⁹ habitꝝ

inderint quo ad ꝑtita. nō quo
ad futura. ⁊ de etate ⁊ sciencia Capᵘ. 13.

De etate sciencia ⁊ vita ꝑ
monendi ordinādi ⁊ in hoc tra
ctatu palo esse ꝑmutati
pūs lectore. ꝙ absit me infe do
a profundis ⁊ subtili indagā
tione ⁊ allegatione iurium tam
nouis ⁊ veteꝝ in codicibus ad mee
facultatis limites extendere ui
deat: ꝛmittens pūs lectorem
ad tempora latissimas. ⁊ ad
eos qui dicti talia solet per
ambulare. nisi forte alij ꝛfert
aut se offerrz aliqua alle gā
uris ad dictorū confirmatōez.
Visa ꝛ recta mitentiod bñfi
cianorū que ad ordinē in foro
consciē ꝛquirūt: licet de ea ui
dex publicis nō sit indicandū. nō
solum ordinis sr. ministrator. Nouit
de his que in tytulo sunt ex
pressa discutiendis. Cui quod
primo nō videt. ꝙ in omnē bñfi
cii ecclīe ad quod sit ꝛ ordinā
dus ꝛcipiendis. siue ex sit. De etate
ꝑpetuo affixum aliqui ei annexum debita
⁊ officium ꝛquirit ecclīe mandat ab
ecclia ministrari. ꝙ quoniz nō
ꝑt excedē nō recipiatur capax
beneficij: quia gratis media
ꝑpendit⁹ sine debitis: ꝑ ubi
finis sequi nō ꝑt: ꝛ ecclīa sta
tuit ecclia ipa pro ordinibz
ꝛcipiendis ⁊ pro beneficijs
sine curatis siue nō curatis.
sic diu ante monasteria vidē hmōi
ꝑtractare. Ideo moderēs ordi
nes ꝑ septennid ꝑcipi ꝑmit.
sunt⁹ minores. subdyaconatꝰ
ꝑt ꝑcipi in xvm anno. Dya
conatꝰ in xx. ꝑsbiteratꝰ ⁊ xxv
anno. nō dico hīs ꝛpletis
si negressis istis annis. seu mitto
atis: ut ꝑ nona ꝗnta in ecle
sticalem ꝑ qua ad ordinem
tēpora iura ⁊ vada ecclie ꝛueri

gnatur Et hoc intelligo tā
in religiosis quā in secularī
bus. ci nichil ibi lego excep
tā liget aliqū theologū forte
an edoctū clementinas dicebat.
tales etates nō prequiri in
religiosis. ppt vite honestate
Ego puto cōtrariū. cū & religio
si subsint decretis sedis aplice
& qnālīt Canonū. misi p pūi
legia spāla. qnālīt decretis
derogaretur. Et de hac quilibet
sit cāutus ne decipiat. Et dicit
do am in glo. ibidē q archid. q nō
epūs pōt in tali tpe dispensare.
Totū habē de etā & qualit or
in rle. c Gnalem Et si prumo or
dinant. ordinatus suspendit a col
latione ordinū: ordinatus vo
ab exercitio ne usq ad etatem
legitimā Ex de tepore ordi
c vel nō est. et c. t. Dilectus
Et dicit ibidē do am q talis
ordinatus an pdicta ipa ipso
iure suspensus & ab exercitio
no lxxxvij dis placuit. Item
aliqm sibi tenuit opīm. ar
ctius q suspendendus & vel non est q
in ramonstē admitto Et si glo
do am esset vera tūc si quis cā
pa pdicta ordinatus exequi
retur officiū sui ordinis. tur
pō facto esset irregularis nō
nisi per ppm absolvendus. Ex
de sen & re in cūdem eterni Et
de sen ex Cū medicinalis h
in Et dicit hmōi de cand q
pueris sicut nel etate. nō
debent conferri bñficia ecā. Ar
gm super exo dt adhoc solū
minister etē dz simē tpalia.
ut ministret spūalia. Item
ex de pben et dig c Sup mo
dum. Pueri & bñficiati qui
nō pnt in etā desiure. ut
in cap nō dnt idonei rpūn.

Et ex de eta & qual or Ex hoc
tantū tales and rigme etie
sint admittendi. qui distre de
pmerunt & mores pfulgeant
honesti. ita q deo dicte her. q in
epla ad theobaldū ro mittens
honores & dignitates etiam mas
non ignoro deberi hijs. pu
cas dignē sim dari. ministre
& velint & possint. Porro cas
acquirit paulo vro pbrā me
tenuel vrīb. nr nobis nr ni tu
tū esse nouit. Ex quo constat
q tales ordinans sicut et
ordinatus & cōsilia & auxilia
seu pbrī offentes. nō sunt sīn
pcto mortali saltem dum a
voluntate & grā spāli etate
suppleritq. ut in sententia
dingle. sere. & neq audeo af
sere. q aliquis malus ex
defectu etatis potuit ad qs
cūq etē pūm bñficiū quod
saltē tytulū aliq hīre nostra
pmoueri. ecīa nō possit talis
debitis diuinis officijs et fi
cijs alijs requisitis intēde
maxime cū horis canonicis ad
quas quilz mytrialiter ob
ligatus. eo saltuto etie. ut pz
ex descriptione tytuli etiam
qua cōmuns spūale ex eius
confirmatōe ēpūstitue vel
lacone vel receptōe ramon
consencti. prie mēt. ad pūi
dendū alteri etie. monastio.
vel capelle. seu ad aliq diui
nū officiū tm. aut aliq diui
nū officiū et aliq ministeriū
etiam. et aliq vel m aliq
corū exercendū Et quia qu
dam sunt tytuli ad diuinū offi
cium tm exercendū destinati.
quos rogo bñficia simplicia.
Aliqui vō nō tm ad diuinū
officiū. sed ad alia sua. hor
um pendenda sūt ēa & salu
tem animā. sine aliaq rez

nō

nō

ēmā auc. Et talia dicit² dignitates ꝑsonatus. et offīa. ꝙ
ꝑmaḡ expī mulier in diffīmo
Et opz quē hbz tyrnlatū ēre
in qualiūḡ ꝑ simplicē bñ fino
sive legē tantare. ⁊ rosū uere.
quia ut dicit est ꝑ officium
dat² bñficiū. de ꝛpte ānua ꝑ
ambrosiū li vi. Et si pueri in
fra xm annos qui sine talia
que titulus exigit. rōne tñ nes
cunt. Jura aut² dicit adaptari
ad ea q̄ rōne arcendū ūt ad ea
que rare // De sciā vō ad

Cap. 13 De scientia vō ab bñficiato
requisita. tñ sicut multū
est bñficiū siue cūa. aut cū
ra. ita et in variis gradibꝫ
pt sciā mḡr variat. Sufficit
enī ⁊ te² quilz sibe qualit² rec
rit officiū suū. plus aut mḡ.
Na ⁊ m angelicū Jeraztha.
quia angelus altero e doctor.
Ad curam tñ animarū requir² ex
cellentior scientia. ⁊ et m pbi
teris ad dnā officia ⁊ scientia
tractandi. Na dnā aut ea
lacthe ii°. Libia sacerdotis as
sodunt scientia. ⁊ lege requirat
de ore eiꝰ: quia angelꝰ dñi
exercituū est. ⁊ ꝓ Osee ꝓphā
quia tu repulisti sciaꝫ. repellā
te ne sacerdotio fungaris.
Gulielmꝰ Et sm̄ gregē suū
pastorali sollicitudine ꝛgere
aduersū. ⁊ ip̄ speculatores pos
uit sup̄ alios. ne rerū ordo
ratio ꝓbens. ambo in confu
sionē ruant. Et dicit s. tho m sūpla
quarta dis xxiiii. Adhoc q̄ ād
actū sit ordinatus. oz q̄ hēat sci
am de sciā que sufficiat ad hoc
q̄ dirigat in exercitiū actus.
siue sit ordo. siue ad doctrinā
fidei ⁊ morū ꝓmotū. Et si for
te ꝓ se ip̄e non est sufficiēs in mā
sciā. supplicat ꝓ aliorū doctrinā.
q̄ quod ꝓ alios facit q̄ ꝓ nos

sciē reputat. Et ꝺ tribꝰ tho
scribit² inducēs ꝓmouendos ad
sacros ordines. seu ad cūram
simplicē peccat mortaliter. qz ē in
fidelis duo suoꝝ non ꝓuidit
talem qui esset honoꝝ dño suo.
⁊ hoc ꝓ ꝛgeret inde rē tñ
ecclē. ⁊ dehonestatoꝝ dum in ho
noribꝰ nemo ꝓmouendus ꝛsp
ectus consanguineū seu ꝓpinq̄ta
ꝓ lucro dñi sui quērē dz. non
ꝓmouendus De honestate ⁊c

Cap 12 De honestate vō vite ubi
nato. nūc est q̄ subditis
suis nō solū verbo. sī ⁊ exē
plo salutē ꝓdicet: et si subditos
nō hz. tñ red excellēs status nūc
est dū honestē moribꝰ ꝓfulgeat
dicit paulꝰ ad tyt° ii°. Mori
bꝰ temperatis prie exē bonoꝝ operū
in doctrina integritatē in grāuitate
verbū sanū irreprehensibile.
ut is qui ex aduersō de. pereat
nichil habens dicere malū de nob
Ideo ꝙ sm̄ tho sup ad tm
tis vite requirit ad ordinē de
nūcte ꝓcipiendū. nō de nūcte susci
piendū. nisi malus ordinē mēti
ri. nisi q̄ ordinē recipiēs ret
ad ꝓpositū. quia ꝺ hyeronimꝰ ii°
ē. ecclāstice ierar. q̄ subtilio
res ⁊ clariores essentie ꝛplē
te influxu solacio splendoꝝ
luminis ad eas superiores ad
similitudinē solis ad alia cor
municāt sic ut ordinē nō ē ad
dendū alios duos esse ni sm̄ ordi
nē suū intra fratres deo famulātes
⁊ ita similiter ⁊ ita ni quilz or
dinē aliquis constituat² duos
alteri⁹ ordinis quasi ꝑsumptuosū. mortē peccat.
qui ni constituit ꝑti mortalē. ad
ordines ꝓpiendos attendit
ꝺ sicut doctrina ⁊ vite ple
nitudo in ierarchicis dicit² ꝛpiri.
ut sicut ꝓcedit doctrina vita
⁊ vita doctrina ꝺ Act° 1°. ꝛcipit

ihesus fare ꝯdoce hanc dualem
sic stienne parit ꝯ vite requiem
in virgilio hoc est in pastoribus
a sermon aratri ibi hern. lxxxvi. sup tan
tum dicit dns cui hoc opus in
cumbit oz ut seruent zelo ip
quo arcensus ille emulator spe
se aucbat. emulor vos dei emu
lacõe. assponsi vos vni vtra
vnyme castam ephube exhi
bere quo educet in patria di
uinorũ eloquioz gressus do
minicos pastor vdoctr. Oz ꝯ
si doctus fuit quid d. no sit ad
bonum verendum ne no tm mu
tuat doctrina vbertas. quod note
at vita sterilis. Teme⁹ utraq; ꝯ
in hac pte omus subiãt alis sic
stia. paritis vtia laudabilis
in quibus dd tm altez illoz
tm experiãt aut stia sine vita
aut vita sine stia. puto tm vtq
esse tolerabilius quã pmudd
plus doceat homo opa quã v
bis. Aliquid vbi vi sine opi
bus sit porig doctr mi rotep
mitur. quod suspicia⁹ sm ꝯ ꝯ
Cuq vita despicit restat ut
pdicto rdeprnat. Dicet ꝯ ei
quedire nra tepmia ad mod⁹
ms teporibus pbabile est
in anta nr pfessionis sit
roburgt in multis pastoribꝫ
aut bnficiatis tm stia: licet
in pluribus regnis copiosi sit
encia absq; vita. atq; vtuta
sticã no tm ad impugnandã
veritate quã ad impugnandã.
tm vnq; ideo plus sciencia dz
conquirunt pro verite mini
ret quã cũ veritate tm ad

C. 14 Ope psalmus pro beneficiis
ompetrandis sine p or
dine aut quibuscũlibet
aliis spualibꝫ bonis. In q4
primo consideram⁹ oz. p duo
requiriꝫ ad hoc ꝙ assentia

tionẽ. tã quo ad dantes ꝯ ad
acceptantes. sz y dantes. ꝯ libe 2
ralitas primo ptz ad pmum
dn ad dnm primum consistat in
tribus dictis sz entre. vitaret
stia. psupp⁹ alias sz ꝙ sit tã
pax quo ad censuras ecclie si
a stienã sz ꝙ no sit exigẽs in
rigaret suspensus ꝯ cum de
clud omes symoniaca
pnitate. tã liberalis dona
oz esse ex necessitate. tã ex
pte donãtis quã ex pte accipi
entis. tã nulla sit equalitas spi
ritualiũ ꝯ tpaliũ. ꝯ spualia
donãt⁹ no tm quid ꝙ ai sz tã
quã dei dona donant. tm
ipse donans minist⁹ est. no
pãtibus donatoz. pmo mistelito
ꝯ fr. nisi remittãt qui p dono
dom sui quod grauit tulsit
doꝛ donare minist⁹ primo sunt

Ideo symo⁹ ~~per alia~~ sic dis 3ª symo
tinit⁹ est spualiũ vel annexo tia
rũ spualibꝫ. prete pacto tm
dicẽs. modo. seruet. pri vel
tpis tpalitat⁹ p cepto vel
donatio. sine etiã sit post
pactum. ꝙ quo ad forũ ecie
ꝯ quo ad penas ab ecia mini
strãs. Ad quo ad deũ etiã
sine pacto sola mitendo. cõ
mittẽs symoniã licet nr⁹ gra
ciã no mereat nisi fuisse
sione quo ad alios. licet ꝯ
quo ad se sicut q̃dã mor
ti ꝯ theologi diffinit symo
niã. ꝙ sit voluntas emendi
vel vendendi spuale vel spi
rituali annexũ ꝯ simplex
nale emptio ꝯ venditionis
mutuã ois cõtrahẽs. no ꝯtrahẽs:
pt contractũ p mutationẽ. tm
in scripturis duo. disputati oris
pfigunt⁹ symoniacos ꝯ ieri

qui vendē volunt. ꝛ pñm recept
pro spiāli dono. sic a naaman
syro. symon vō qui ꝛ eñe ꝛ pe
de' volunt a petro ḡtiā. unrgen
lord. Act. viii. Omes vō simules
tales eadem pena plement ad
quetūq; bñficia. ḡdines. r' ligio
nes promouent: sine quibz
sacra. aut spialia dona nō
ḡtis admistrant. se nō acceptū.
ꝛ ō quicūq; tales sūt. nō trahāt
p ostiū in medle ouis. ꝑ ascēdāt
alunde. ō fures sūt ꝛ latrones
Jo. x. Ostiū vero dicit. ut ppe dī
gñt. qm aliq; quid ppt xpm fina
lit sine donat sine accipit ali
quod spiale. ppe laborat. ō ēt
sine damnationis. n' ēt mer
cet ꝛ pēitentiā agat. ꝛ ali
bi xp̄s excludat omes spe rug
nāt. ānexi nunci. gratis
gratis acceptis gratis date. hoc
aut ostiū claudit. sine phos
ostiū hm non intrat ad pmissa
spialia dona qui ḡtis pres mi
nales. pecuniales. consanguinitat.
obsequiū. fauoꝛ patrie. uel
ligiagii. hm ore. ēt nō mera. xenia
seruicia. adulationes. laudes. aut
quēcūq; alia spem rēl' hūoꝛis
suāue. aut pmo nobis asserūt
aliqua. ḡtuita spualia. quoꝝ
q; nobis rem sciunt. sine ēt ea
confitētes. Omes sīc laborāt
in statu dāpnationis. n' pen
tenciā agē pmt. n' r'nūciēt.
Sūtiles sic accepti. Duplices
sūt omes doctores. sūt pres. q; offeri
tur pro spialibz admonendis
Sueda. dicit. armate ꝑ pericu
la eūtando. aut depdo. que sūt
rōnabde. et metu a superiore
ad inferiorē. hec sūt famora
bilis seu amirabilis. ꝛ ḡtis
haru sit. q; pro digno. q; q;
pro indigno. sic p indigno alia
testā. uel vīa. notaria. ꝛ sy
monia. ḡtis in dato. quia mīri

piente. n' aliquod ius illi acq̄ri
in pfessione. n' sīc uti. p̄ceptos
suos facit. si oportz eū ēt mercēdē
beneficio. ꝛ de suo si hz tale re
stituē. quādo percipit in fructibz
beneficii. si valet saltē. addim
ei pēm. sīc in uno. ut dicit.
Si vō pres sūt pro digno a'
p se sūt pres. ꝛ pro se. hoc dī.
aut pro bñficio amato. aut
no curato. Si 200 aut ēt clerici
no hñs bñficiū. aut minꝰ te
nue. ꝛ insufficiēs pro sua. sūste
tatione. ꝛ nutritura. tempus sic. p
se pres offert. hanc ē si vō
pro se sūt pres. ꝛ p se p bñ
ficio rurā. quā. ut dicit. ānexo
huic. illicitū est. ꝛ pctā. sūt.
Quia psumptuose se ad rem
alīq; se reputāt dignū. ad quā
quib; se repūtāt dignū. indignū. dz
Sym. q. 1. In scripturis. et 1ª q. vi
Sicut. Alij dicit hoc. uni. si est
indignus. Si vō dignus ē ꝛ indignꝰ.
pp̄ p̄ se. peccā. alias essēt Symo
ni. si quis prose pres porrigit.
ut in plaustro eligat. illicitē sūt
1ª q. 1. Nulla. De elect. quādo
ꝛ p maiorē. sup. ibi. Sicut
cum turba pollens coactu. aut. dz accedē
cregnum. aut. cū turbis va
rijs nō coacte accedat. Cū vō
sanct. aug. xxv. de ciu. dei
bus supior. ꝛ si tenear ut de
creat. mō credent. nō appeti. Et dī
sancti. tho. in sūa q. 100. ar. v. in
fine. ad 3m. ad 2m. Si quis p se . 3m
rogat. ut rem hēat. aliter
eo ipso p̄sumpt̄. reddit indig
nus. Si pres sūt pro indigno
Si eo p aliū sūt pres pro dig
no aut ipso rescindere. et ḡtate
ꝛ consilio. ꝛ tue ēt indigna. ar
si per se fieret. quia ꝑ ꝑ
facimꝰ p nos fieri videmur. sic
duo filij zebedei p matrem sua
pres obtulerūt. ꝛ dicitur ēt eis
nesciūs ei petitis. Si vō ipse

Duplices sūt
pres

et no ꝯsequacte tue ꝛpitat ꝯ
ꝓsumptione aut ꝓmittu y de
neralis ⁊ dignitatis fiet no
pro nr̃nali qualitatꝫ affectu.
⁊ quod tue dat̃ur. hoc tñ e possi
dere fictione iuris ⁊ hoc m fo
ro coꝛeuno sꝰ tñ. ꝓces m̃ por
rexte pro ydoneo aut ꝓ se a
ꝓ aliu dñm no confeꝛs no ha
beat ꝛ tñ ad ꝓces p̃r. tñ qua
ꝑ causa mouente. si ad ydone
itatẽ persone. no sit odiosu
rite iuꝛ ꝓ. Cum de eto ⁊ q
or. ubi m glo. ꝑ de talibꝫ priui
ficiꝫ possint tñ ille ꝓces pro
digne fieri si no inꝑ a mr̃ h
affectio. uel affm tꝫ. seu alio
situ ꝛ̃ quod ad ydoneitatẽ
seu dignitatẽ ꝑsone. tue ꝑ
sto tñ ꝛoꝛ. deo iste indies in
digne. uer fructꝰ suos faciꝫ ⁊
non ꝓ ostiu ꝛspiciꝫ. si aliude.
io etiã iste fiat ꝑ ⁊ labꝛo ut ꝓ
ꝰ dictu aliꝛet etiã de hoc no
hꝫ indigne. ꝙ iste licet sit in
dictu etate no teneaꝛ ꝙ ꝓ ꝛo
pelli. ad ꝛ̃nciã. dd. tñ in foro
consc̃ie. odio sibi ꝑ consulꝺ
ꝙ sponte ꝛ̃nciet. ⁊ alius sibi
ꝓuideat. ꝓuꝛet. hoc uel aliud
si saluare ꝛeht. ꝙt m tꝫ illi
de ꝑmo uideꝛi hꝫ. dic ꝓ hanc
sm̃ã campus ꝛpeculationis cu
libet. Ad m. unusꝰ orbis. ꝛ̃nã
ad ꝛpplendas donaꝛi. bñficia
⁊ alia ꝛpualia. ⁊ tñ. ocꝰ dicut
ꝓ dicꝫ hoc ꝛferꝛi no intuitu
ꝓdi. aut fauoꝛ. aut ꝛsanguꝫ
⁊c. Si si ꝛspicia. causa mouen
tem ad dandũ qua remota ces
sat donatio. ⁊ qua assistente ꝙ
redit donatio. tut clare ꝓ
que ꝺ ꝓuꝺ ꝛollatio. ꝙt tñ. q
causa quã dicimꝰ sm̃e ꝙ no.
ut sapientia sm̃e ad ꝑdica
ꝛ. ⁊ ibi attendenda ꝺ nitis
sm̃e ⁊ intentio eiusꝺ ꝙ
no ꝓ ꝛ suspendia sint finis
ꝑdicationis. si ꝛsuerdmat ꝓ h
finꝫ. sic m beneficiis ꝛferꝺo
dicit tñ quꝺa doctor si ꝓmꝰ
ꝓ ꝓces carnales aut munꝺ.
aut alias illicitis ꝑsitis mis
ꝙ se. ⁊ no hoc pacto ꝓ ꝓ xp̃m
ita sit ꝙ uꝛ ꝛollatio q essꝫ ꝓpter
petitum aut alias mis tamen.
nr̃ ꝓ xp̃m tñ. si ꝓ ꝛ ꝛtꝫ
sue dubio talis ꝙ ostiu no m
trat. io fiat ꝺ ⁊ labꝛo. Explor
ꝛ ⁊ caute diuidet. serpẽs
tam ꝛoseus. quꝺ ꝓces offen
ꝛ. qui ꝺ tñ ꝓ̃ns. uis mouet ad no
ꝛeuoꝺ. ⁊ ad petendũ. quia
in eadꝺ actiõe due cause ꝓ̃ces
no ꝓnt eqꝰ ꝛoꝛuꝛe. si ꝛp una
plus ⁊ intensius mouet. quꝺ
alia. ⁊ ꝙ sic. nec sic mouꝛi ille
ꝺ ꝓ̃ns. si in dignitas ꝓpꝛe
ꝛ. uoluptuosi. ꝙ am ꝓmagnitus
carnis. ⁊ alia ad dicta. ⁊ hꝫ
ea que dicta sut de ꝓlatis ꝑ
rigentibꝰ ꝑ se. ⁊ ꝓ se. in
brifens curatis ꝛeruissima
sint. Tamꝺ dicut alii ꝙ si ꝙs
indiget bñficio. ⁊ nitꝫ. ꝛt. ⁊
non ꝓ hꝫ bñficiu. si tñ. illi
ille tales ꝓ se ꝓ petẽ bñfi
cii curatꝰ si dignꝰ sit. ex o
ysa. qui dixit. ecce ego. mitte
me. ⁊ fiant ꝓ hoc ꝛ̃ ꝺ̃ ꝛoꝛ
et luce xp̃o. quꝺ erit nobis ꝙ
quia ꝛuꝰ sm̃e te bi. ꝙ no
indiget. mille ꝓ se petẽ ꝓ
ꝛ. sme. tñ. ꝺ. si tñ plures doc
toꝛes ꝛoturnꝰ in ꝓlatꝰ ꝓꝛ
tate. io tene ꝛ̃nciã ⁊ dimitte m
tertiã. Dicit tñ. ꝛp alia ꝛple. Et
redit ex quo aliquis ꝓmotꝰ
ꝺ ad sacꝛos ordines. ad hmõꝺ
ordinatꝰ tytuliꝺ etiã ꝛ̃nciã re
quiꝛat. ꝓ petẽ etiã ꝺ bñ
fiandi. licet. hꝫ. m ꝛporalibꝫ
et ꝛua. m ꝛ̃nciã loquunt ꝛm
statu ꝓsentiue etiã. qui ꝛpolia
ti erant redditꝰ. quia nemo

regitur sine stipendijs militare expe
dit cū multis sapientibꝫ. ad hēc
Gaano cui Symonia remit
titur pnd̄ Bonando pro digno.
& nō committ̄ Symonia petēti pro
rigendo pro digno hm̄ Le eq
quia in pnāto nil decst petētī
uer ad est petito. hm̄ petitū vā
data sic Est tm̄ dubius casꝰ in q̄
quis pt̄ forte petere tuū mā̄so.
mtenciōe subeundi onꝰ & sūcid.
nō ꝑt honorē. ut ꝑt huc m̄ hā
be: & hic si no ꝓā voluntate sī ne
cessitate & vtilitate publica cōpul
sus. si nulla alius dignior inuenī.
pt̄ nō hūore & quasi reacty tu
ra petē. si tm̄ ex hac no quiet
aliqua spēs mihi ex facto suo.
qua ambitiosis ex ambitionis nō de
derit Genuit tm̄ esset q̄ superi
ori hinc nūtare minuari. &
pt̄ nō petēt. si illo iudice ꝑtās
simēt quasi per superiorē qui
situs. cū se offerre possēt. sicut
ꝓsa fecit hec de sua hūm̄ de
Bandino Nequ volo ut obiciat
mihi quis facto Helye. & Elyzeꝰ
qua dixit Elyas ad Elyseum
postula a me quid vis ut de t
auferā tollar a te. & ille petiuit
ut fieret spūs sui duplex in eo &
ii. quia per cathedrā assistēn
tia cognouit eū esse dignissimū
dom̄ spūalia. Io quia hic ex
instinctu spūs sancti sunt magē
dicere sibi deo. Elyseꝰ vnges
ꝓphetā pro te. & ꝑ hūc et hā
xerā dicit. si is tibi offert bo
strum sine ri tui sine tua
sit dignatio is qui confert habi
lis ad dignitatē ꝙ persone
si ad literā aut consanguinitatē
aut obsequiū mentalis symo
laborat mē eos ambos. si amba
hūc ꝙ nō ad ostēd. i. ꝓpm.
si ad carnē aut ad ꝑsonā aliq.
& aucteritatem sui. nō ꝓpter
torem. quia nō inuat ꝑ ostēd
in omnibꝫ aliūde. Hic ꝙ dico
de altero eoꝝ quelycet si tra
fuerit mtenc̄ consentiā. & tm̄
ipsum confert hm̄ oriūd ad con
sanguinitatē. aut fauorē pter
ad obsequiū mentalis & symo
quo ad tempiet. nō quo ad da
tem. nō mōris pene apud deū.
quod si esset actualis Item hē
de Gesi cui mtenuo aut corrup
ta in susceptione munere. a na
aman Syro. & plagā lepre susce
pit. licet forte nā mā puta
erat in sua mtenc̄oe. Sic ego
pt̄ dñi de conferente spūalia.
licet ētia de h̄ sacramentali Sy
monia nō habet iudicā. sī solū
deus. per exonsare quis suo
proficiendi. & alias inpandi
asrendet ad aliquod bn̄ficiū
curatū. ꝑ ꝓces carnales aut
ꝑ consanguinitatē mea. aut per
munera aut obsequia. facio ꝙ
actū licet capiat denegatoꝝ a
fine sine dono si malo. ut
Ambro tm̄ mficitur ꝓter mē
ad hoc nō ordinata. sī ꝙ pdi
gē ad luxurandū cui ꝑ hec
media carnalia nō est ꝑtās va.
cū ut finis recta. Io ēra talis
mortis pecuniā. remedio ꝑ hec
media ad aliud lucrū. si aplq
diaconū sibi faciendā mala.
ut rema bona. Item dñs indi
get mendicare nro. aut mulieris
mea. ut mihi sequat sua bonitas
si aliqua infidelis duxit ad fide
lem virū. volo esse fidelis si
suo uiro mea. & male faciez
iniurias cui ea est ꝓpter fidem.
et ipa mortē patiatur. & ipse. si
ēra fides bona sequet. si no
essent mysteria nuptiarū. Quid i
dabis in de actu aut male
collatoribꝫ aut ꝓmissoribꝫ bene
fitiora. qui tā quā fidelis & pru
dens dñs sui dispensator. duo
bus ꝓpositis mercede aliq̄ diffi
pigui. uno suo consanguineo aut
amico cū stolido imperito et mi
nus valido. altero extraneo

ecta multu apto ad aues hmõi
dis. qu serpẽ vmtat solid de
d hñdo p̃ ecclie ⁊ zm p̃mo p
ferat. q̃ q̃ p̃nax pugna
mente ꝛ̃ rollatoris versat: vod
p̃ zo ꝛ̃cludente. ⁊ fauore tur
nali pro p̃mo suggente. fugi
color future emendacõe ⁊ pro
fectus. fugi vtilitas promotio
nis ⁊ gubernacõis ẽcle
siastice. ⁊ nõ venit in mẽtem
negligencia aia: ⁊ vita sta
dalosa pastoꝛ. Vende vnat
mente raro ⁊ sagus ⁊ nõ pe
relestis. reludans sua voluptu
tem. sic q̃ p̃fer p̃mo ꝛ̃. alias
uñ collabuy eide. si nõ esset
cõsanguineus: rñdy xc̃ etiam
⁊ ecclie aiaꝝ nõ vohã. nec
ferant alius suus consanguineꝰ
comsit. si petro exñeo. Et mo
ysesp̃ patꝝ sic de alia
tribu cõmsit. Et valeriꝰ epc̃
sutce sse d augꝰ sibi exñeo
mstruit. vñq ad exm finito rp̃
Hic q̃ hec vdigt sentiat vide
⁊ tot deplagum mezenadꝰ
m ecclia q̃t cernãmo p̃t xp̃i
si p̃t alias causas carnales
p̃motoꝝ grande pricli a
tumaz. Nã ora hoc fumsse. loco
p̃ri sucte dubet. si homeꝰ lat
si non dedi. Et vñ sy moꝝ metrl'
ẽ cu subord mat sy moꝝ actm
luct nõ est pumbus p ecclia.
nõ tñ ꝛ̃ ⁊ impune trasibit
apud deu. ꝛ̃ omẽs tales labo
rant in cõ deputamoud sua.
si nõ ꝛ̃sipuerit: qua nõ m
brant pz hostid. m fur ẽs
sunt ⁊ latrones. que sua sup
quirentes. nõ que ihũ xp̃i
Si palam esset. q̃ tales m
tonspectu ecclie. sicut reuera
sunt m estimõe dei. quatus
abhominandꝰ ⁊ v dolꝰ q̃ hec
m ecclia dei: solid v mbyd pre
ferentes pastorale vilitatem.
nõ xc̃ sit veritas alt via. p̃ p

qua ⁊ p qua ascendendu ẽ ad
ora spualiꝝ donaꝝ. De mune Cap. 16
De munc ab obsequio ⁊ a
mcmu. Determinxit sibus
de munc a lucna. quod sic
nud debz esse. a tollacõe oim ⁊ oino
spualiũ nulla causam p̃benꝰ
eidem. In qua multa que dñi
sunt in p̃tibz diuby possent
vino debent adaptari. Nã eade
ratio. eidem jus fuit. Huc vñ
de aliis duobus numeribꝰ
seu gñib ⁊ munez. Grendꝝ mu
nꝰ ab obsequio aliqꝰ ẽ m serui
tus mdebite impensis. p̃ dñi.
uel q̃ seruicia sim se ẽ mde nõ
ẽ dest illustꝝ ⁊ mhonestꝝ. vel
ex mtencõe impendentꝭ sm
nud sit mdebitũ. Quodz end ⁊
nucud mdebite impendꝭ. quod
pro aliquo spuali impendit.
Vta q̃ lr q̃d dicat causa p̃
monentem adhoc. In hac vtq
casu est Symonia. quia tale obse
quiũ nõ in ordinatꝝ dirctam
ad beneficiũ ecclia. nec p̃t sim
ulo nitate. Si vñ sit obsequiũ
honestũ hoc dicit corpale uel
spuale. Si ẽ corpale ut ire Ro
ma p̃ negotijs alicuj ecclie. uel
alio honesto seruicio fiuat epc̃
uel ecclie uel alij p̃lato p̃t̃ p tali
fumcio dari spuale. dico mdo
fiat sine pacto ⁊ ex lr pro no
dicat mouens. p̃ncipale ut ꝛ̃ ha
beat. dcspectis p̃ncipalibꝰ ad obse
quiũ si ad dignitate pzsone:
si li pro p̃t̃ dicẽ existimaꝝ. quia
exstant affirmtd dantiꝝ aliquod
spuale ad amore obsequendi aut
pg hoc ex liberalitate amoris
conferat id spuale. respiciens
p̃t̃ deu ⁊ merita pzsone que
per tulu obsequia ⁊ alia bꝫ
opa cognit. Si vñ sit spuale ob
sequiũ. tuc ex pacto uel cradi
nõ pro aliquo spuali dꝭ ipsum
Hic si vacante bñficio p̃ statutꝝ
aliquod spuale obsequiũ est
impositũ ipsi bñficio ille qui

reciprit bñficiū tē impedē ob
sequiū tē ex de pben s Signifi
catū Alexander trig confirmat
statutū de missa de bta virgine
celebrāda ab eo. an quedā pbrē
da fuit collatio Cuj ratio q eo
ipsa devotione obsequij digni
redd tē ecclīa bñficio. Dūmō in
alijs sit rōdo neq aliud canoī
non obsistat. Nā ecclīa sine simo
digno potuisset fieri collatio.
Cum go per simoniū lucrū et ho
nestum nō est facta dehēris rō
dionē. plus illi qui alīs potu
it fieri puisse. dū tñ rēa fuit mēte
ris rōsentis q eig nu cōfert
Addit tñs in simo Si vō fuit m
gones simoniū nel ad ornatū
ordinatū non minutū ecclīe pti
nuit plato ad utilitatē tocius
monasterij sui. nel primo sui
nel alterius hōris esset minus ab ob
sequio et simoniaca collatio q
succedit loco pdi. Et licet ita sit
ut dictū g. q ita ecclīa indirecte
malo indigno. nō primedo cō
ferentes tñ dimisso indigno per
hoc nō ē prudicatū si p alīs
tocius mitrio varietur sic
tunc. a multis fieri. nō sequitur
leges psone q videtur p plato p
ficiunt q promouent vod q
ritus q sermo. p quē q exhi
bent obsequiū p̄ p̄ beneficiū q hoc ē q hūdantissimo hā
bent obsequētes ecclīa in durissi
mis fructibus q despertissimis q̄p
ter spem promotionis sibi q
si hodie petrus simpliciter reco
nd actū q mentes rotemplari
posset. vtiq̄ diceret q alius sy
mi fecit. Verumtū tūd rendit
in pdonē. qm dom̄ deus
existimasti simoniā possidē. Cor
tuū nō ē rectū coram deo. Lo
ga deū si forte remittat tibi hoc
cogitatū cordis tui. In fille end
amaritudinis q in obligatione
iniquitatis video te esse. Actū

vm informet quēlibz
q meriat intentione sua tā con
ferentis. qđ ampliorē esse pariet
q abnuitē tā structure quā y
donantis persone illā abjicere
ipsam suscipiendi negi simul eig
cōsistentibus nō p̄ter illā sed
p̄ p̄ ista dona spualia conferat
ne lateat aginis m̄ serba. ut
si ecclīa nō existēte obsequio. ei de
conferre patuis esset. Si vō
nullo mō ei collatura esset. bene
ficiū si nō adesset obsequiū.
tam clarēt q obsequiū ē cā.
q ille nō mereat p ostium cōmu
nitatis ascendit aliunde tā sine
est q latro. q fructū bñficij
suos fructi negi titulū usus
possidet. q nisi resignet aut
foro cōstitē penitat. q p̄ōm
ordinē mutet. nō ē illi salus ad
sine sperandū licet togi nō pos
sit in foro tolerabiliter qđ ē mul
tiplicandum. sicut dicit glūlus in
de symonia capitulato ferē

Ca 14

De numero a manu cūm
gere nū numeri q̄ duerza si
attendenda. p̄mo quādo ē
minor. 2o quo tpe dat. 3o a q̄.
q cui datur. 4o quo dat. Si hor
oia opz variari cūm ecclīe assi
gnatio ne ordinū bñficiorū
aliorū spualiū dēnoz. ita tñ q
ad ecclīa mentis nō hēat
ad aliq̄ eaq̄ qualitatē p̄ud
mum q pactū. q tolerabiliter
exactio sint. penitq̄ ab his ali
quis erit quidem corrupta de
tio sōli dantis q recipientis ē nō.
tñ si pzmū ē minq quod dat
p̄sumit nō posse mēte mone
rentis bñficiū dat. rotera
corrupta eig intentio q p̄
id dōnet. Tē si a paupere di
uti dat. aut a duite lo ripleti.
p̄sumit nō posse mēte cum
rumpi. tē ecclīa tpe q aliq
recepit spuale aut recepit

ad ecclam̃ beneficiū officiū sūi
rīs̄ḡ & aut propit aliqđ spi
rituale. pp̄ hūte aliquēd mu⁹
ferre cessante od parrhoc.
& condicōe: nec ip̄o donatio a re
ceptio mā ḡtinuta repet̄ facta
Tua nob̄ m̄ gla sup̄ v pure &
& r. dilectis & talis donare
gr̄atuite vi: p̄ mullo inō cogat
te credi parti Ire si dc̄ mu⁹
non mstante mīte. pstimū no
posse medem confessus bene
ficiū ob id mutari. ſi vo mista
te mīte pstimū cōtinuā. ſic
si pḡ assecutione beneficii dc̄
munc pstimū esse ḡtis altrū
mſignā ḡtiā facte. Si vō am.
& d notabile Donū pstimū cō
trarium hoc dixit decre. De ex
et si q̄ hoc & hr̄ her mtdi ſp
ut dicat ulticum foro mutuo
seu cōtentioso m foro aut cō
scientie attendi mtentio mētis
que nō est deo. & dantis. & rcipi
entis. & sm hoc iudicī apd deū
qua deus cor mtuetur. Et sm
hanc mtentiō mtrat aut p̄ os
tm̄ sti vp̄m: aut aliūde id est
per cās hūi: ut aut d pastore a
mercenario: veritis aut mu
tuacōe si gratis sīt pactū et
conuenc. ac exactio dc̄ ap̄.
maxime post mgressionem
vitat donatem. Dicat vero
confessus beneficiū aut q̄dūp
spirale: si nō m spe her retrā
endi hī cōferat: q̄ & spes hī
ta pm̄ ḡpter hoc. dignū fuit
recessum̄ apud deū. licet nō
apud ecclam̄: & mducēdū ē
m foro cōsce. ad penitēdū
aut ad v̄nuctrendū aut ad
fe suspendendū. dnm̄ mercēt
absolucōne. Sed tasq̄ m⁹ pp
aliqđ munus v̄ri p̄ spūali
ad quod quis alias nō teneſ
ex officio: sic pz ḡtis & ti ſa
tate dignū sūt est ex hr

p̄ sacerdos pt̄ lotare operas ſi
absi nō hr̄ alias vñ vnatur
ſ stipendia sibi ntia ſmat:
sicut fit cōmūit p̄ pbīteros
pauperes altaria officiantes
pro suis vite nēcib⁹ & pro
laboribus quo pro spūalib⁹ ḡ
casib⁹ in quo pt̄ quis aliq̄ r̄ñ
pe: ut in vſitacionib⁹ moden
tā p̄natos p̄nt epc̄ & archi
pbīt̄ a visitnt̄ postulāe: & r̄ñ
pere. ſt pro labore vie Et p
a ḡmre sue illa p̄missa Ro e
cōd sit Romana & de ren & pos
ſessio & Ex mgla. si pauz ē eccla
stica posset ꝑstare ep̄us ipse
suis superbis cōsentet. & alias
visitator officiū ampendit.
Cui casib⁹ pro vita et ꝑna uel
missione petrahat ꝓpe ul
lore eccle sine Deu mi⁹ permitta
tua elemosina redimā ꝑ
tus casib⁹ p̄ dūmen dī vex
acione. cui nūb⁹ rez tñ acīſtnt
& sibi sit vocatio mīnſtrādi
tñe q. p̄ma ars n̄ in solucōe v
ars. an̄ quid aliud nūb⁹ mdig
tate seu bñficio eccl̄ast̄co acq
ratur. per electōz. cōfirmacōz.
seu collacōz. dūmodi. essē aduer
sandū obstacula peccādi. Ex̄me:
sic etc̄ p̄ peccūa patrū: sibi
via ad rē spūalē obtinēdā.
Cui p̄q̄d aliud nūb⁹ acīſtnt
dicitur & p̄ permūd mīnſtrāndā
pedimēta v̄monē. Ex̄ e Dicit
Illud & paulus redimētes
tempus quoniā dies mali sūt.
Ordo Sbā. si her ꝓpo pro nōt
appriatā seu cōmutatōz. hic
sic mdepid cōtr dēbē. ꝑ tra
le dc̄ pro spūali uel eccl̄ast̄co
aut notet cōtrā. finale. ut sit
seu subsiste debit. ḡr̄ p̄ missa
aut p̄ sacrata. ḡpter cōtrā.
sacrata. aut ḡpt̄ venerāda. sūr
medū. aut ad honorē missē.

lute pt hoc fieri et tonc dis-
mulit si notet causa efficiet tem-
ut sit sensus dedit p missam p
deuotione misse qua habet ad
sacri missam sic ecce hentid su
pacto rotulu. et conuentu dedo
dicit sancto tibe in scripto fcti
facte pacto de missis celebrida
est symoni. Si tu quos pbit
no hz alios alios suptribz et no
te ex officio missam tantare
pp accipe denarios sic tonctus
sacerdotes facunt no qi ptud
misseris qi sustentacoz vite: et
sponte oblata ex deuotoe fide
lui supplicadu pro missis a
tribenarijs ritu qi ptedit pch
ppt dei. sine ppmissio de pmiu.
et pq gratis offrit ele mozi
sacerdoti: et sic vtili gtis ppt dm
fiunt ille pernicioz et elee sinod.
et iste spuale quadrat. sic tu ecce
qi alias no esset fructus hoc
opus qz si alias esset missam
celebrat. et pecuniam accipet.
supflue videt accipe. nisi esset
pura elemosina. et sine obligoe p
redente maxime si no indiget.
pfecto tu facet si et petroz
exaudiret et pecuniam no ri
pet ea grats oblata si no in
digeret. si vo indigez. gtis
oblata pmt facta pq fructus
ecclie aut opa spuale. sine tu pmis
sione recipe. no putaz esse
symoniacu. hec tu aut intelligo
tur. diuine mirrupta sunt in
ambobus mterc. aut deu pit sit
in causa dei sustentatoe vite tue
sapiendi in labore. et p hoc
dispmtoz: insimta dua solu
pudicia de spualibz ede e indi
mit. Nona lectio in scripto fcti
capiendo symoniacu grate. pro
pecunia sine a lingua. sine a manu.
sine ab obsequio. pauca sunt

hodie qui timores sunt a symo-
nia multimodi. tamen precipiendis
ordinibz. qua in asse. que in diuisa
nefinis. tu dantes qua accipie
tes. et ea hoc binis. qui exercent
manus suas ab omni munere sic hoc
triplici: ysa xxxiii qui excutit
manus suas ab omni munere sic hoc
recipe esse peccatum sum pheu
mi. ethi. 4. dicit quodq; minimum /. peccatum
te pt comparari. et hoc conuenit
isti triplici munere. dm quia d
isti dapnabile fuit ad symoniam
ace prauitate. per hoc tres ge
nus munez. pteudi multi
tude ro sine uenit. Informet se
quilibet qui velit esse primus ab
isto fuit. et tunc sibi prudenter
quid agit. quo ad ordines et
ad minister sine matri sine absti
nua prematur ne sit tu qui vo
lum et combini ocupans lond
in tytulo ficto ecclesiastice pudi
no per ostium mittis. si aliunde:
ne sit fur et latro. teste ore ve
ritatis. qui salutis strait se alie
nisi reuocauit: et quissime pe
nitere se subdat. et ad vr ihe
rusale loda si pstitude velit her
tri culmine. pteres. obsequia.
et a manu. et illos excludere ab
ecclesiis dignitatibz pbendis
et plendis. Quomodo vicarius
parrochialis et archidiaconus
nihil. et qui p hec tria aut ali
quod illoz promoti sunt nesciu
quot remanent in suis scribis.
penset quilibz videat eos hu
ius palpans se aut aliud. et hec
via sue ipe no latebit. et licet
hodie homines latere uolunt. et
si sic esset qui hec tria quia nun
quid esset causa promotionis.
quasi et qui esset qui labora
ret in causa ecclie dapnaret.
Quod ro monitoz referendo pri
clesiozz legitur in vita sancti hu
gonis epi lincolnien. qui quod

exēplū

ꝑsbiter deuotꝰ in crastino om
nii sanctoꝝ oratibꝰ insistens.
7 psalmos xv nonas audiut
quada clara voce sibi dicere.
Surge fili 7 pge cito ad limi
mensē epm. dies qz ei expte
deus ꝓmouet diligetiꝰ in
tuarense archiepm̄ut parti
sed soluta vigilanter intendat
ad corrigendū statū cleri 7 ec
clesiaꝝ. nimis eius offendit di
uina maiestas per ea q̄ indesi
nenter fiunt a rectoribꝰ ecclīaꝝ 7
earū ministris. Sacerdotes em
7 alios ꝺ̄ni pessime am vi
orū gen̄e maxie aut luxurie
sordibꝰ fedati. sacramentis dimi
nuūt. ex indigno accessu mortis
si existentes. ea ꝛ̄ uenīt sume
do 7 alte orando. quatꝫ in se e
pollue ñ verent. Ipe ecclē
digne. 7 deo ob ꝑcatoꝝ modꝰ
murmosis passim humid. ad
vsꝰ edū ꝓsumūt. quē sepe mor
talitatē ꝓdiozꝰ alios ab alijs
vsꝰ inquit. ad fundi ꝛ lucri.
quod emphiteosim aliꝰ nutri
ant. utiq; viles tabernē. sic
ecclē turpis lucra ḡtia sub a
mo censu locant. ad questus
de ruā acq̄ intendentibꝰ sigle
tandē de fructibꝰ ecclē augē
tum. fraudibꝰ triticeis.
quas uel luxus euacuet. uel
auaricia soluendo erogū cōti
gendas includat. tota inde sme
ter audiuate mihiq; nō cessat.
hec 7 similia rectoꝝ ecclīaꝝ in
vrendis cotagiosa emula de
trusisse. omnē ve tū maioꝝ ꝑ
maioꝝ ꝓtendūs audiuit. Iuit
grandis ira 7 furor dei imi
net tā ꝓpīo. quā vniuerse patri
monialibꝰ terre huius festi
nū inferat exitū gentis huius
miserē. si nō antequā accele
rata correctio tā impendentis
plagellā vndicte. Hijs dictis
vox siluit. Quibꝰ auditis ꝑsbi
vbertim flent. nesciēs q̄d
cum loquēt. si de altero an quod
prumbebat in ore. vocē audiuit.
unde ꝛo cadē vox eadē verba
replicauit. in eodē loco ꝓsbi
ter ille audiēs 7 surgens de lo
co quasi indignū talia audire.
archana signaculo distexit. Dom
ens ad valuas ecclē oluma huius
quada religiosa dnatiꝰ q̄ tem
nus 7 oratibꝰ intessuit. vacātis
de templo nūquā discedebat.
Huc simulē exitus in eadē ecclē
sia eadē voce bis audiuit.
licet no ita clare sic ꝑsbiter.
qui ad hospitiū se receptū in
cubiculo suo tenuꝫ usq; ad ves
pera mansit. oratibꝰ vacans.
iacens in lectulo. diu adq; eius
nutus cogitatibꝰ fluctuat. ad
audiuit idem ꝛo. q̄ ꝑ nūs bis au
diuit. in ꝛo adhuc cum loqre
dicens. ubi dico fili. qui ꝑsens
questus. ꝓge quid retardas me
adhuc celitem limo mersē epm.
et q̄ exꝑte deo optas fieri ora
q̄ tibi in ecclīa ꝛo ꝓcipimus
clare nō differus. Respodit ei
ꝑsbit. quo vir tāte auctoritatis
fide habebit vbis meis. nisi ego
etate 7 rore infirmor. vir ꝑq̄
loqui ei sua. respodit is qui
loquebat. Idem mihi dubitatꝰ
vbis tuis idem vir adhibebit.
nisi ꝑ me signis ea nō firmauerit
que super altare coram deo mi
bis. qua ꝑmitte me ad illius pue
mei ipius missaꝝ solemnia cele
brandam mittebat. ne ī diffa
pare eloquijs meis. q̄ tibi
ꝓcepi deuotꝰ exequare. ꝑsbit
ī ꝛo exuste surgēs ad ecclīam mīs
sam solemnia
celebraturi adierunt. quo cele
brante ipse ꝑsbr vidit corpꝰ
dñi in specie infantis paruuli bis
sup altare elevari. ꝑq missaꝝ

Fluctuat

solemia quor ide pr̃bui attestr̃ se
crete epm̃ sc̃z hugonē: 7 eiā pdc
ta significauit. Ambo i lacrimis
nfusi vberi fleb̃ant. Ceteꝝ la
crimis epūs tam suis ch̃ pbri
ostulabat. cui pcepit hoc secre
tū tenere. ptā 7 epūs Omnia re
lebrans simle in manibꝫ gerens
nfantē se tenē gaudebat. ptēa
hortaba. sctis epūs clericis ut
v̄ligiosis hītum susciperēt. 7 v̄h
giosis moribꝫ diu secūm exē
tegro maturarz: asserebat eū
non esse cruciendum. cū tha
audisset 7 vidisset. in seculi va
nitate ultrā spaciari velle. qui sta
tim libentissime mōr̃ paritu
rū respondit. quod 7 fecit. et
multū in religione profecit. Cū
plurima spūalia visionū mysteria
papa did fuisse revelatissime
sunt agnita. 7 longe late p
diuulgata. Veritas hui⁹ v̄elatio
nis apte relatum pā mortem
ven̄i dei. qñ expulsis 7 in exilium
trusis monachis 7 clericis
archiepūs 7 epūs. no pōt ꝑ hibi
ri cōmissitate ꝑ bonoz suoz
lapsoz cessisse. 7 apīce dīa
monstrāt ven̄i dei pncia. Cantua
rien archiepūs nulla sequela tur
bida. si magis indignatio

Septimus

C. 18. De quibusda abusionibꝫ Et
qua totius ecc̃ie clericis ꝑtim
ris exceptis sensabili de
siderio esurit. 7 sitit. ardet 7
aspirat. pā dignitēs honores.
7 ardore pernicies feruet. Ju
bet sequi. p per exquisitos mo
dos. 7 subtilissimos: vbi nisi ꝑ
terit occasio alicui reperiri. ad
haurienda bona. ibi vehemēs pse
cutio. subquouis colore
alicui pietatis aut vtilitatis. si vna
sub pretio interpositor pōssit
cupiditati dicere. Ecce. Ego max
mo ad nūm oēs angarizo se
cur. 7 agripa usq; ad sacerdotē
recti fructus inquietat. Ecce vn

Ideo no imerito videor nō ssa
abusiones aliquas pungas ad
medū adducē: 7 si licet videre
an hec salubri intentiōne fundata
possent excusari a pcto mortali.
aut a Sy monia pravitate. aliq
hec in ecc̃lesia obseruāda. cū
legibꝫ: 7 absq; omi timore cōtra
eisdem sine reprehensore iudicij
hec in sctis consistant. 7 no in
iure fateor me de pacifica
ꝓsessione notoria experimentale. cum
singule partes singulas ꝓpe
aut abusiones. in vtilitate ecc̃lie
piarū mentiū que p̃ vīe
vellent. hec addūcā sm̃ meū
non ꝓtēnū. sanctis sententijs q̃bꝫ
libens rēdo: salua tñ veritate:
et ut omissio det̄ de hijs q̃ alij
speculandis ab ingeniis splendi
dioribꝫ. cui multa inueniant ch̃i
liana. que tñ si oraculis solaribus
expandant. multum in se ostēdē
rumpētias.

Primo utrū p dr̄
si tñ ita est. q̄ auctoritas absol
uendi in cisibꝫ epūs cēsuatibꝫ.
sine clauēs ligandi et soluēdi
mensēdē sub anno tenuerint
ad aliud ch̃i tp̃us rōuem. lom̄.
7 rondum. pro certa summa pe
cuniarum. in quibus dd̄ prouinēs.
ita q̄ nemo audet absolui nisi
cisibus epō reseruat. nisi hij qui
ad hoc sunt constituti: 7 qui per
mod̄ constituēd dicē ꝑ miser̄. 7
quidē supplicium incurrit. ipi pro
se ꝓpīe pēt. sic ꝑ ista taxa pe
cuniē pro fabrica ecc̃lie cathe
drali rēdē dr̄. Et appellat sup
anū matrē sedis rōmane. ecc̃lesiā
sm̃ n̄ōiores sibi. Et qui pugnāt
sūmo pontifici offerūt. circūs
auctoritate clauū obtinebunt.

Secunda abusio. Clerici ꝓsone
sub anno censu ad ad ecc̃lie tēpus
locantur. cum sordicio sine ptīs ui
dicendis. in crucis sanctis ꝑseruā
tis sup̄ arcusinis.

Tertia abusio.
cuiusdā tribulatiōis pōnitētie

per dyoceses locat² pro ãmore
su pītat ordinandi. ⁊ sacros or
dines conferendi. aplicos vela
di. ⁊ bñdicendi. indulgencias re
ferendi. ecclīas. altaria. ⁊ vasa sa
cra consecrandi. et reti omia
pontificalia officia. p dioceses
exercendi. hec tres periculosis
sime abusiones. omes indices
suas trahut de fonte cupiditat.
tam in lorum bis. qui in ro duc
tibus. Et in eis toty symo sepul
tus est. symo vere vinc. sd ohym
tpe petri apli. tm quo ⁊ illi
vadut in perditoz. Et ēt non
videt. quo hec tres abusiones labo
rant cōi tria pīa impīa. sub ru
brica ne plat cruci suas su ecclīas
sub ãmo censu locare audeant.
Rapime in epulentissimis duo
resibus. ad ecclīas sit p nu
siones ad camerā epoz pmit
tes. De qua camera orbi pdicti
debēt p iudices iuris gle d ibidem
facile d intelligē. quo hy rodun
tores. ppt suas buzsazo impig
nationes. paupes ḡuati. exhor
quetes. exigentes. dona. peni
mas. ⁊ alia inuenera diuersa. ec
sub pacto. ⁊ sub denegīa rōe be
nedictionū. ordinū. ⁊ absolu
forisantes rōd acmpletis. ⁊ ad
⁊ post. ēt. equos ⁊ fructas ad
foro emēt aut vendēt. Nec
pretextu fabrice ecclīe rathes hi
aut cyrogr altig boni pretexe
se valent excusare. rōd iura p
alios modos omnibus hīs dispo
erut promoueri. Neq; fraude
sint mala. aut vendē bona ecclīe
pm ꝓphetā de qui edificat sy
m sanguinibus. Neq; de rapina
faciendo d holocaustis. Dicat em
deus. ego deus diligens iudicium.
⁊ odio habens rapina in holocau
stis. Et isa tales tā lordes. qua
conducentes mille alios in tuit
in perditoz. qua eos seduxit.
inuolucres eos in caratru symo
nie pranitatis. sicut ⁊ ipse per
se sunt dolute. qua sm antiq
iura. ods ab eis recipientes
spualia. suspensi sut ab exerci
tio collatoz. Et merito pōt re
spondere talibus. qui petunt ad
lam diuinā tuendā in vsus
fabrice ecclīe. aut in alios pios
usus. id quod samuel sancte re
spondit. Nūqd vult deus holo
causta ⁊ victimas. ⁊ no potius
ut obediat voci dñi. que voce
expressa d ꝑ sanctos canones
tales abusiones late ꝓhibent. Me
lior d obedientia tanq omnd.
quā omes victime | xxv
Per experientiā magis d tuz pu
tuo patiste cognd. quā rōnabil
experientia. Neq; diffitē d.
q confessor ꝑ pena pōt dispē
sare clemosinam ꝑ usu pauperi
aut ecclīaz tribuenda. saltē dum
tribuūs tales ingredientes exactio
nes pro se facē. ⁊ bursa sua
sub tali pacto alienā d ab ori
ginalitate. Nec vnquā aliquis
sanctoz aut sanctor doctor vel fe
aut exēplo. sicut testis Hamael
quod nouissēs indices ppter sen
les molestasse. nec aliud cogitā
tuisse. aut aliud mūdū se purga
expurgauerit. O quanta dista
mus hodie abusiua. Et ipse ut
diat q ecclīa mea domus. ⁊ mea
Iurisperiti ad talia officia de
putant. tm expertissimi viri in
ecclīa canonū maxime d tres big
gradibus debēt ꝑ pontifices
deputari. Nec vt excusatio ta
lium deputatoz ad officia illa
exercenda. si dicē vellet q in
ceris vite eis no promoueatur
de stipendiis communibus tanere
pontificalibus: q tū oportet eos
exigere pecunias ab illis. quibus
talia spualia impendunt. sunt
etiā querendi. Ad tales mem

misse debent si non essent empto
res neq; essent venditores ni
non conductores nec locatores
et si ut m fallibiliter psuppo ma
libi reuerio z lomana z illicita
z symoniaca sequi cosequiet q eo
ductio ad qua multi mala con
sequuntur. Primo scandalu publi
cum. 2° quod solu amputa ordi
debet negotiu aliter disponi re
compulsiua exactio a pstib. cum
iudex milla ocasione iusticiam
vende pt. z alias sibi dz sm ri
u ecclesiasticu prouide de pu
nitione z stipendijs uideret admo
nitus pt vende patrimiu et re
silu sm doctores. 3° q. inolui
se z alios ad multa pricula aia.
vendendo. z emendo spuchia.
so qua facientes z consentientes pe
pena plectendi sunt. Et amplius
insup grauis est qi exhortatus ab re
dendu semp ut dicta pona aliud mmg
puenit apud pfulcos. Et uigilq
p mittendo de maiori sibi mmg
p mittetem ecclesie. Vbi no pt
usi questus z turpe lucrandi non
lucru qua. 4° mo ordi ni precepta
sue lie m foro mundali quit in
foro ecclie recipiedi. Nec
aliq; ius acquiri pt in talibi
preceptione. quatenus autorite
aut colore questo. si quis vel
esse salua ni aia. Nec penitet
agere pt. si resipiscat aut effectu
si est in solue dic aut affectu si
no pt. Et si dicet Si no faceret
ista. plus z clerg negligere hu
dhoi gradu. videant illi a po
ni est pronide clero z pplo.
p modu iuris z canonu de
instituda uita et honestate. Nec enim
uano aut autoritas scripture
psuadet ut p illicita modu
ad alia bona deueniat. aut sic
mulier infidel dicet ad aliquem
fidelem. Quitto me si fidele.
si mecum cohabitare nolo
nihonesto. Neq; cum deus pcto mo
eget. ad alias hereundas neq; de
pditis mihi z aut dr pau Item Cap. 19.

Alia absisio est in quibusdam
diocesibus. q ad pncipes
ultima. erat nulla fieri pt nisi
tucio seu mestimu ad aliq bene
ficiu quatinus dispz parum. si t
uestiendu ibi promittat se velle
solue aut actu soluat. fructus
biennales. aut annales. aut me
dios fructus sin diffinit ad qs
se petit uestiri. q quia minime
z alienu a sacris canonibz.
z pximu symoie pnitatis ad ti
tulus qua ab accipientibz pla
nu z videri per decreta con
nia basilien. que ab vniuso orbe
sue accepta: ego cu in plena sua
residerem pfate. Et hoc ide do
uemes hou solet fuari in ordi
nibus minoribus z maioribz
dandis. Et allegat quidd sua
uinea rotegenda. q illa pcu
ma redit in sustentatoes officia
lu. aut in defensione platoz.
aut in comune utilitate. Dz hoc
oia no fiut loci. nisi sut exce
siones in pcto: cu nullo pac
to nulla exactio. nulla copul
sione. pro businis aut ordi
nibus. pria sue exigende. aut
soluende: nisi forte notarius a
rogabo. inhibit. aut p fo mut
aliquod pundi quod fm labore
qutitate. seu pgamen et rete
de merces donanda. id quidd
ista se extendit pnt. No fm valo
rem businioz. aut reditu ipoz
qutitate. aut ordinu sacroz
gradu aut saltem pbit. multo
amplius tribuat. qua dyaco.
et dyacono plus qua subdiacono.
Q qua ray e hoc ma dicitur.
Omnis acceptio gtis date. Ego
ruq; intuitu ista docuerim.
aut spualia aut temporalia.

Si spualia dim̃ symon requirat
Si spualia aut laborū mercedi
mid est p̃mū laboribꝫ cedat et
ꝑganieno computat. Lectiua
mercedia d̃ sta qua pro tali pmo
labore tūtū p̃stitit exhibuit. Ho
rario nō admittit. Et si obiciat
illa pecunia pro sustentatione
cam̃e recepi pro epo & suis offi
cialibus. Adhuc ꝓdicos si camera
epi pro sustentatione oneꝝ in
cumbentis essi insufficiēs. per
aliū modū magis honestū esset
et prudencius: sn̄ p̃ cōmune
& qualem cōtribuendā omi be
neficiatorū qui tenet̃ sm̃ sua
facultatē pro spualibꝫ in mitra sic
et̃ rūsum fiat exigenno olym
ꝑ. & p̃ Concilium basilieense nō
p̃ talem sm̃dalosam exactionē
& exactionē instituendo ꝛo singu
larū ad beneficia que nō vacāt
a vicio symoniace p̃uitatis. Ꝛo
consulo ut quilibet talis a q̃
talia exiguntur. potiꝫ abstine
at a ꝓpositione ordinis & bñficio
rū: qua ꝑ vino ipse se dolebit.
a quo exire nō valet: nisi pe
nitentia ꝑacta: et r̄mediatore
facta: & nonā p̃fessione impet
ta a superiore si velit esse pu
rus in conscia. Si tū aliqs omnia
te dederit pecuniā aut aliud
munꝫ secrete ex pacto tū ipse
ordinatori: ut ad ordines p̃
moueat sacros. Ille quidē Sy
moniacꝫ est. qua secreto &
nō rogat̃ talis publice p̃ indicē
aut etiaꝫ r̄mediatē beneficio
ſ in cōfessione admonendꝫ est.
ut mitteret r̄signationē ibi pen̄
agens. Sed si noluit quo ad
etiaꝫ metū cōis ei⁹ aut p̃ris
tū penitentia sibi iniungenda
placet illa nō sit vā nisi r̄me
diet. Et tū si ingressū fuit ec
clesiam: & celebrauerit erit
irregularis. & suspensus erit
qui ingressus religionē nō vo
luit irregularitatem. ꝑ ex
de symonia c. Ex hac. Idem se
riendū de bñficiis & aliis spi
ritualiū assecutionibꝫ. Et ex
p̃mit cadē decretalis sex solidos
datos ex pacto archidiacono ꝑ
ordinibus & hoc volo esse me
moriale cuilꝫ volenti esse p̃mꝫ
in cōsciā si pro tali pecunia pe
cuniaria tanta pena inducat̃ dig
nus ille clericꝫ: quanta pena
moderni tyranni inducunt̃ dig
nis. qui multo ampliora t̄ bo
na cedi ex pacto & cōuencione
& exactissime ab hiis pq̄ assecu
tos offerred in signū ꝓfundi
me & benivolenc̄ quod a hac
nō prohibet̃. Stante vita mitrede

Dimissis quibusdam que non potest p̃ assecutos

Circa ingressū ad p̃hendas
quatuor pt̄ dari & accipi. De
statut̄ capitularibꝫ cuiuscūꝫ colle
giatarū seu cathedralium. Con
modus Constat. p̃mo pt̄ p̃ de
cretū dem̄ nonulla ſ̄ p̃ hec
vā. decreuit & ordinat hec sta
Synodus. q̄ in admissione cuius
cuiꝫ ad p̃hendas. p̃ mitrā in
p̃dendā. nulle amplius nō so
luat. quā sicut media p̃henda
cuiꝫ anni se posset extendē.
& illa media tāt̄ soluet̄ anno
p̃mo. q̄ ornamentis ecclesie ꝛo
de dz. In 2o anno silr̄ media te
nus soluz ꝑ ecclie fabrica cōsu
mandā. consequē media tē zy
ani soluet ꝑ p̃decessore defun
to ad eiꝫ debitū si restet ꝑsol
uenda. Insuꝑ ꝑ eiꝫ memoria
ad distributiones cottidianas
soluet tenēdā. & hec ad plenā ꝑ
cepcionē admittā. ꝑ q̄ medius
fructibꝫ illoꝝ tribꝰ annoꝝ id
colligendis. In qualiꝫ ecclia vno
vel duo p̃bi & ydonei eligā
tur: qui sub fide p̃stita loco in
tertio. eosdem fructꝰ fideliꝫ
colligant & ad vsus ꝑfatos

pfecise conuertit. Capto de hmoi
preptis & expositis racione red
duci. Et si secus actu fuit p
ecciaz cens & cplas suaz sus
pensionis a diuinis incurrit.
eo ipo. nullatenꝰ relaxandus si
de preptis vsuris. que ulc̃ taxa
pdicta reperiũt. ¶ De fructibꝰ
biennaliby aut integris omissa
in .vi. Inde Sacra Synodꝰ cõstitu
nen sic decreuit. Adueꝛsus dãp
nabilem abusum quo quidã ec
clesiastici plati & quiuis exigue
& vilipendit. & sibi mbuz fuit fructꝰ
integros vnius aut duoꝝ annoꝝ uel
mediꝰ duoꝝ annoꝝ aut etiã
vnius magni detrimẽto ecclie
uamen pauperꝫ qui multa liti
gando exposuerunt de primo
introitu sui multis mdufet pro
cregimine domestico. & hospi
talitate seruanda. cũ th hmõi p
tan ales sint sufficiẽt hmõdates.
vẽditi & pro suis mensis hẽãt
copiose: decreuit hoc sacrũ
concilium & oremat. hmõi offici
ales & exactiones iniustas
totaliter reuocari. cas p̃ pñs cõ
stitucõe arritat. & adnichilat. Et
seꝝ aut ꝫ cõtra quid facientes
sogio suaz wr incurrẽt ipso
facto. ref tapitulu vgeſimuſ

De fructibꝰ tamẽ beneficioꝝ
vacantiũ. dum p̃latos ecclie
topos possint retinere
per aliquot annos. Et pro ea
conferri ipsa beneficia secu
cũ cõmõdo retinẽt sibi fructꝰ
ibi fm̃ carz et tempꝰ distinguẽdꝰ
vñ. vlz ille qui dat spualia be
neficia pcuniã ipsi ecclie donaꝝ
beficia percipiat aut non. Nã si
pcuniã ecclie donarz no per
cepit ipse. sz alius: & ex donãte
conste ut ipse pcuniã percipiat.
no ẽ dubiũ mtrihẽ symoniã
pmanere. Si vo ecclia donaꝝ
percipit ipse pcuniã. tredig
esse distinguendũ. vtrũ ecclia
nonem constituat ut ipsi pre
tus retinẽãt ad tempus pro
usta cũ et nitia: an tenemat
cũ eo qui accepit beneficium secu
cũ mediatore quo ordinauit offi
cio illo contesso. retineat ipse
sibi prouentus. p̃mo mẽbro
tredũ esse licitũ. p̃m aut no
lite ne vñi aperiaꝝ hns qui
plutat suã sanguẽ palleãt.
vñ ex de ecclesiasticis bnfiis sic
dr cõsedã. vt nemo in sic vbi
sue ig detrimẽtis ad id ex re
sibi c. prohibeꝝ ade sentẽtia
m sua sanctã [illegible] Dunt si tho. 4. q.
q. 100 arte mo i fine Si epꝰ ali
qua alicui beficia conferat.
ob aliqua musa ordinat aliꝰ
subtrahendo de fructibꝰ benefi
ci conferendi. & in pios vsus
expendendis. no est illicitũ si
vo ab eo cui beficia conferat.
quiratur sibi aliꝰ exhiberi de fruc
tibus ig beficiis. idem ẽ ac si di
nuũ ab eo exigeret. & no raz
mitio symoꝝ. Et addit iurista
q statutũ tale dz epus facꝝ de
consensu capli. Aut ep suma Joh

De bonis derelictis post obitũ
rectoꝝ ecclarũ aut beficiatoꝝ
& aliaz vacantibꝰ ecclis
et beneficiis Statuit q sim de
cretũ Conc. tri. c. ii. de sepul
Sancto Comitio. bona psbi
teroꝝ decedentiũ ab intestato
dum diuini ofꝰ celebrant. vna epo.
& ecclie. pa pauperibꝰ. pa cosan
guineis siue parentibꝰ. quar
tã beneficiati. q ipe recep
ep talis patrias hodie no ser
vi si quid vnde hmõi noie p̃sede
rit siue hoc fecit gp magnꝰ. si vo
me ecclie hoc fecit ecclie. Tan
consuetudo p̃scripta fm loco
qualitate est seruanda fm c.
certificati. Et si sint aliq̃ ca
statuta synodalia sup parti

cione illarū rerū maxime tpe
vacāc ipsorū bñficioz. alle st
seruāde. sine de vestitu sine a
limētis seu pecuniis. nō pu
tau reprehensibiles quāgīa ꝛ
gulat bona decedentiū clēcoz
successoribus sue resignādū. q̄ū
td xx ad nona Jura. duab hēd
decretalib. que nos inducunt ad
hmōi cautiōz. quo ad vacātes
dignitates bñficia a ētiam
p̄mā de elect li vi. ctinua sēpe
que i sinu dr̄i vacāte ca
thedrali ꝛgulari uel collegia
ētia. singulares psone ca
nel Cōuentu strepit bona a p
lato d missa. uel tpe vacatio
nis ordinē dr̄a plene ꝛ
stituat ab officio & quibuscūq
bñficiis sue suspensionis obsta
tibus p̄nsentiū. Consuetudinib
uel statut. quāīs firmit. val
laris. q̄ bona in vilitatem
dutaz ētiaz expendi debeāt
aut fructus successoribus dūt
resignari ut ibidē dr̄. Aliud vō
habetur li vi de offi ordi. c. pnti
vbi prohibet epi superiozes
eoꝝ. Abbates. & alios regulares
uel seculares platis. & omēs
ētias psone. ad ss̄ p̄tinēt
collationes. ordinationes. p̄ba
tiones. uel custodie ētiaz. dig
nitatū aut p̄sonatuū. p̄ora
tuū sibi subiectoꝝ. ne morien
tibus eoꝝ ꝛtoribus uel min̄ris
bona fructus sine vacātias
tpe tpis obtinentiū occupent.
aut in vsus suos conuertant. q̄
in vilitatē ētiaz aut ꝛstitu
ri debēt fideli successo
ribus. nisi de spe p̄bende uel
cōsuetudine. q̄ p̄scripta ultime seu
alia rōnabili hēre cessāt com
petēt dyocesan. sub pena ipso
facto ētie quo ad epos & eoꝝ
superiores. alios vō sub pena sus
pensionis a bñficio & ab offi
cio vsq; ad ꝛstitutoz de p̄missis. plus
in solutis debitis & hmōi q̄ fue
rint necessaria pro seruitoribus et
ministris & mitibentibus eisdē
usq; ad nouos ꝛdditus supper
tandis congrue reseruat. Et
Joan sup v̄ in Si fundator
resignauit sibi fructus tpe vacā
tionis beneficii. tu consuetudine epi.
ille p̄t uti p̄bendis suis. sic capere
fructus ut in c. ex ma sēpe de
elect li vi. Si no reuerset illuc ad
finē cōsuetudine p̄scripta qua
vīdam p̄bendas & dyocesis.
p mortem ꝛtoribus ētiaz
priorum. collatoribus. p̄sonatuū.
epi archidiaconi. aut fidutoꝝ
prioꝝ q̄ ad portionē ꝛtū
dimissaz. solutis debitis et mi
nistris prouisat. ut dr̄m. &
hoc appellat epales Synodi
alia. & ut nichilominus vestres. in
hiis scripta personis. & finis sta tū
Synodalia diuisaz p̄dictaz.
quia per hoc nulli ea fit p̄iudi
cium et consuetudo ea optata legitime
prescripta. In c. cū illa de elect li vi
sanctit. ep omnes q̄ tenent. p̄sul
geat honore dignitat. q̄ regalia
& tenentur ꝛstituere q̄ recepti
rint a dilecto in. gl̄o duce aquitanie
sue defensionis titulo & ecclie. mōn
& alias p̄bendas de nouo vsur
pari. Ad hoc ētiaz mōn. ord. a loci
ordinario nō recepti. ordinē p̄sump
serint. clerici & mōchi & p̄sone ētie hoc
facere p̄tendentes. ocō dēp̄ talēs ex
tra statū se exisse. sue subiacē
decreti. Illos. qui a fidutoꝝ ut
antiqua cōsuetudine fuit. sibi ven
dicant. Et dr̄. Joan in gl̄a fi
dutis end & dotis ētiaz de hoc
resecari cōsuluit. p̄t hoc statuit ut
fructus ipsius ētie cui vacant
suos faciant. et dr̄. de cōsuetu
dine sic p̄scripta. Alia e mos
in quibusdā ētiis cathedralibus

Collegiatis sine mōnasteriis seu q̄
busc̄unq; Cōuentibus seu congr̄
gationibus earūq; ecc̄iar̄ consue
tudinem parte quod reprobabilis
& in parte approbabilis et tracta
a doctoribus decretoz. Item ab
ordinando seu eligendo ad aliq
hm̄ficia. Cauamam seu rēgimen
ecc̄ie aliqua Cautio uel p̄missio
p̄ petit. quia sic statuta q̄ que
p̄mittunt seruari & ecc̄ia. iu
rant seruari an assumptionem
aut admissionem. In quibz statu
tis exp̄imit quedā de solendis
percumsuaut dandis dominis uel
alijs obseruandis aut vitandis.
Sup quo dr̄ Ray qm dr̄ q̄dā
distinguit q̄ an & pg electoz uel oz
dinarioz liate petit cautio a mo
da p̄missio. que habet ex iure
uel approbata consuetudine ex
dr̄ q̄ua q̄a & hēm dr̄ q̄ sctā
A superiori vero & per superioz
quelibz cautio p̄ petit. Dn̄ tn̄ ho
nesta & q m̄ c ul. Ex de elec & p̄
mittenda Alij dicut q̄ an electoz
nulla cautio seu pactio p̄ petit.
glo ab illo qm eligendi ē. p̄
mō petit per electores. Et si p̄stet
symonia ē. quia vr̄ facē ppt̄ hoc
ut eligat cum q m. talia q̄dem
est si promittat an electoz seruatu
rū pg electos 1ū q ii q̄ p̄ma
oz pg electoz bn̄ p̄ti quia huic ut
speret ab eis. dn̄ tn̄ no fiat ex
p̄sente partis. dm̄ q m. Ar
caldus A superiori vo & p superioz
p̄ petit honesta cautio & an̄ et
pg electoz xxxm dist. de symoniaca
et dist. optato Et hec ultima
opinio magis placet glo tn̄ dr̄
credo q̄ nr̄ platus nr̄ alicui p̄ ex
rege aliq̄ cautionē ab illo qm
eligendi & an̄ electionē. Et simi
que introduxit m consuetudo lond
de iuram electis. no eligendi Bal
rieg et Ray pg electionē ex ad
mi consuetudinē & credo q̄ an

confirmatoz put electores hui
cautionē exequrē. quia huic n̄
speret ab eis ex quo ita electo p
quā s. ius acquisitū est p̄cessit.
Et no solū Capn̄ seu platy & ecc̄
rex p̄ petit cautionē. dū mo
dice no fiat ex prudenti pactione
Et dicut alij q̄ superioz p̄ pe
tit cautionē. no tn̄ modo p̄mis
sionem. quia autoritas superior
tollit virtū ppt̄ debitū obedē
honestis tn̄ et licitis & plures
opiniones sibi inuicē allegant
p̄ 70. m̄ sum. de statutis & consti
tutionibus ecc̄iar̄ Capitoz mo
sterioz & aliaz congregationum
in quib̄ ego seruiore
hanc eligendi putarē si me ho
mazitulo videm aut ut ecc̄ie
ecc̄ie exigerent statuta me ser
uaturū. Juraret petitem m̄ legi
statuta an electoz & in statut
tolleret aliq̄ quod sub p̄na m
de posset. ut ducentos florenos
soluere pro fabrica. aut pro
alia quacūq; musa. aut ut p̄
curatoz nr̄ officiū assumeret
aut Jnuentarium aut simulia fa
cerem. porta exclusa. velle a Ca
nonica aut regimine ecc̄ie. aut
platea. quia sub tali pacto as
sumē. quia sicut nullū spiritale
sic nec hoc sub pacto possem ha
bere acquirere & possidere. Si vero
in statutis tollet Juramentū p̄
stando de spiritali. quod no tol
sub p̄na ut de fidelitate fir
anda. de consilio p̄stando. & secre
to seruando. aut residentia fa
ciendo. aut de hoc nec mittendo. &
de similibz que in Jurib tollunt
et sint honesta & licita. no pu
tarē me alicui manda respon
dere p̄ tale Juramentū. Secundū tn̄
dū credem pg admissionē hec fa
ciendo. Si vero pg assumptionē ex
gerere iurare statuta. ecc̄ie
aut Cap̄li hoc solū facerem de

dicut /

nō

de honestis rōnabilibus ⁊ hone-
stis ad alia rogi possem Et si spō
te me submittēm ad dandam
penam pḡ mstitutōr. cū nō ha
beā lord symonia: quia pro nō
spūali dare ⁊ tpale. cū ad essem
possessor spūalis bñficij Et si
dicā pp confirmā statū. sc. q
nulla admittēt nisi juraſſi
seruare statuta Ad hoc ego Re
spondem solū tenedum ppm
honesta ⁊ rōnabilia et licita
confirmasse nō potuisse alter
rōfirmasse qui jus rōsonat. si
aut deceptus p importunitatem
petentium aut per ignorantiam
put plz in c. licet de rescriptis vj
Hanc via seruiore cū putare.
⁊ eligibiliore judicare. hoc cla
mat tota stola theologorum que
nō ambulat in tenebris: nec tm
titur opm omnibus. sc. testimō
met nd fundatissima qua vtiq;
est fonteam dampnatōr eligē-
dam ⁊ rōsulo eligendā nec ali
qua rōsuetudine quātuadḡ
temporis pd veritati p̄judi-
care. qua diuturnitas tpis
nō minuit peccm. sc. augetrim
Juramtō tanto grauiora. sc. pecā
quāto diuina pietas ad veniam
detinet allicere. ⁊c. xxi.

Delricz videm

Hia refertur rōsuetudo in
quibusda diocesibus. qđ
pnozdā sua minuant a
fundamto rōnabilissime
debitis tpibus panaria sua. sc.
minuant grauamina in medio tri
tici. Contigit enim in quadam
diocesi qđ quida ambitiosi et
sonori ⁊ penitus inpidus lit
teras quas ad aplicos. ffi. sim
ule sibi p casū desiderabiles fi
lare p̄sulatū: sorte negli exis
tens sacerdos: nec ad epūs
sacerdos. cū cōcessa fuit per
epm loci auctoritas exercendi
pontificalia officia. tdiquod
suffraganeus in singulis or-
dinibus ⁊ certis rōsecrandis aliq;
diu hec officia epalia nō exer
cuit. tandē minoratu
illū millū munq rōservationis
fuisse asserendo. si p falsificatōr
quarūdam literarū cpliter. sibi
hec inquissime usurpasse ad
tollendū igr tale errore statu
ti indices eiq de diocesanis bul
las aut cōcessas literas. pius an
admissione ⁊ exercitio carpēde.
sue deputati: ut videant ⁊ exa
minet cas. Et si omd suspectos
⁊ vicio simt carentes. Et hoc
vtiq; caute ⁊ prudenter factū
esse nō negamus. Dicti exami
natores literarū ductu auaritie.
cuide examinādo in hijs exacti
one pecuniarū sup̄ rōsecrandis
diuturna Et licet impetrantes
has literas ad gḡ anne expensarū
⁊ laboris in curia rōnabiliquod
annis deplumati a latrinibus.
in quibus mūdi sit spoliatus: et
semimudi ad pedes suas vix e
reuerberati. tam sine sua culpa.
sedet inedit in latrinis: qui af
flicto afflictione afflentes. et
altera vice ipm despoliat. sc.
pecunia: ⁊ sic semimudi latrinis
exponentes. et dico p̄ mundo in
spectos literarū solo rotarius
⁊ visu nō parum exterqueri ab
eo penitus qualitate. solū
vnū aut duas dictiones in
signū acceptionis impetrantes
Et que rogo ad aut autoritas
literarū placere possit ad tantas pe
cuniarū extorsiones. p̄ tabellio:
⁊ quasi pro nullo habeat. pe
cunia usurarū impetrantibus qui p̄
ius spoliatus ⁊ superuissima
obtentione literarū. in Curia rōna.
et in partibus suis. vt speraret
si rōsequi finaliter intenderit. pe
rit spoliatores ⁊ nudi tradit ⁊
litigantibus. sorte nudi litterati
cōtinentes literarū Et licet hoc

no putare Jonath esse symo
niacū cū rōnē sub sui hēa
tū sit cultū sint & ornatus sui:
no tū possim exīsare petimd
extorquere. Primo salvo jure
sanioꝝ dico esse turpe lucrū. id
et eos tenēri ad restitucōē in
uter acquisitoꝝ: nr aliqd sub ipsi
fore acquisitū in petimā me
moritū: nr rōe officiū: nr rōe li
bond nr forte modice q̄ sūt
estimatoꝝ mdm salvū. sz litte
ralē inspectū quod q̄ milliq
ē estimatoꝝ sz admonēdo eas
dantiū solū si rasurā rōnē
amittaut cancellatoꝝ. z iudicio
dicā pro tali inspectū petī
mā extorquē. Cap̄m. 22.

De lomaco ecclīa p̄ annos
xenū. Aliud ecclīa mihi ha
bentī mos Juri Canonico de
testabile se ingerit: videlicet
tā sub colore quasi honesto.
si vitia nouerca cupiditatis &
voluptas hanc detestabilē fi
liā edidit: nō vera mr. quod
probari pt si clara luce fiunt
distincta: Ordinationē enī & con
ductiōēs fiunt ecclīaz & curaꝝ
animaꝝ: rōnabilis administra
onibus spūalia diuinis subdo
lose fructus ecclīe sub spe lu
cri alterius questus congregēdi.
ad certos annos nō loquendo
& conducendo pernecando. vēde
do. possidendo. nō sicut quidā
grossi pecunias obtulerūt ec
clīe administrandi obtinebit
rē. q̄d quicquid sit & symoni
ace prauitatis vicium p̄bat
rapta Juris Canonici subtribūt
ne plati vacās suas seu ecclīas
sub annis censu locāre p̄sumat
Qd enī tale Jus sit spūale. nō
est dubiū pro eo durare nec am
pli pecuniā. symoniacū esse. Et
si ep̄us cōmittet alicui vices
suas plures & simul possit tali
vicario pōt sallaziū cōstituē.
nec esset primo ad hoc te
sti q̄ de cāmera sua sub vica
rio & sallaziū cōstituē. alias
p̄iret officiū suū: ut dicit p̄mā
C. ne plati vicēs aut ecclīas &
nec ep̄us cōferendi hoc officiū
habeat ultrā p̄fatem. Et dr. ostē
pectue. hoc dr in scalio sacramen
tū inde. Et dr glo vicēs. i. Juris
dictiōēs nec palatium. dr. pō. 2mo. lu
q̄ de hoc simoniacā. & nō ple
nissimā assignatū nec subditi hac
occasione ultra debitū aggrauent
Et dicit vbicūq; ep̄us aliq̄ glōs
sunt dicit. si aliq̄ cogat symoniā
cōmittē videt. maxime cū Juris
dictio sit spūalis. Et in 2o. C. qui
cunq; dicit tenēti quia dō
sacerdotiū sub hac cōditōē recipe de
cenale disposuit ad ecclīe ēdificā
tionē. p̄mittit cōsiderando nō hoc
nec aliquā cōsuetudo p̄ hoc fir
mare habeat q̄. Juris dō sub dāno
p̄dicto cōmendatur. Sano inde ex
p̄missis in glo. quia qui Juridicā
actū. nihil dat accipe cū ex officio
suo ad hoc teneant. Et ecclīe
ad hoc sunt institute. & dotatē:
Nec illa cōsuetudo censet rōna
bilis. cū solū rōnabilis cōsuetudo
ja dicta. quod nō improbat. sed
ut in glo. h. C. ul de cōsue. Et
sic an hoc in glo dr. hoc solū
q̄ cenale est defendi. ecclīa.
de censi. li vi. in glo. C. 1. hoc de
lotacōe Juris dictiōēs & palatiū q̄
annuo censu dicta sunt. Dicit hic
mo in glo sup. C. quomodo in
quibusdam. Si dr. solatij adalī
quid tū ex rebus Juris dictiōis
& totū lucrū vel pōs lucri sit
tuū. si dubis in tuū aut tuū
illicitū. dr symoniacū. p. vēnd.
Juris dictiōēs p tanto. dr. si dicet
ergo pro sallaio tuo dabo tibi
tritici. sc. loo florē. & in ex. tuis
Juris dictiōis hanc. & dabo nō totū
lucrū licitū. dr. xij. q. ij. [illegible]

qua vinario p̄ mde de salla
rio. Conor grauff ffost q dt
p̄ sinit p̄ jurisdr̄ remissioe
nullat recipē ctā penumē q̄
tutatenuta multo ma lr recipē
quotīe Et mi nō vr huic esse tal
via t talis mos ex quo p̄ latq
hr p̄missiō m sua p̄latia de ex
cercenda jurisdicōe t justicia
mmstranda: quō pt aliq lrar
cer p̄ papē. misi pro notarijs
t scriptoribz t coz laboribz fo
te esset aliquid dñi dr ipsis
si nō judicii ut ma nona dispo
mth Ō ajuches m dr pncipes
eo m mmeribz mdrabat t
sacerdotes eq m mercede do
rebant ffozte th si Qrb aut
mfirmis nō posset alit de p
uideri ppt paupte: ex hoc
possent procurari tm ab
officio dlo acquirē rō nemo
te suis stipendijs aut sme si
pendijs militare: et hoc nō
pro mdicio aut p justicia mi
strāda: si pro mercede la
boris si th hoc sme standalo
fieri posset Et ad si rō pene
iste p mdiate p emendare
delinquentes recipit penuma
t certat ea m ppriis ō sub no
th pt nemōs si sit indigens
hatrō adiat sanctm de Gualdare
Et ad posita rō teneri tm si
in hreat alia cura rō fruc
tibz ecie lorare p anno rō
sue videlicet rottie hoc ptrcm
t admith p̄ latos nr̄ explē
di ad hoc salua cōscientia vr
sic respondendū p aliquot
ppos Obuentiones oblaciones
t redditq aliq ecie pnt lnte
lorari t rōnemr sub anno
censu: si sme regime aut cui
annuatī lorentr remunete
cui ipd vero rectori pt per
r. Et nēla ne pla vr suas rō
sius rotezdam t sm ffr ō t glo

ecia sunt p̄ p̄nete tibz ecie Ro
qua temporale solid pro tpali
lorat tor luatrō asic ecd anno
de fructibz denarijsq̄ venidi
et emi pnt Ita pro cua auctz
mllo p se lorari aut vendi pt
sme Symo sub anno resi pt
qua decret dio spualibz q sub
stinuerod tpalia nō cndit p
r. Et nō enozmis ne pla vr su
Ita ppositio regime animarū
ampē t lorare p̄ pniciel a
mo censu rō pacto mtpositio
horrib t detestabil Symo
pti p r. de sme nō p̄ceam
tō sme pacto t rōuento m
tūs cessare debent Nā mtbz
detestabilioz Symoniacī sz m
ordmes mdignitatibz et m cui
auctō Ita pro si qb regt
t tuta auctz sibi acquit sub
anno censu pacto mtpositō de
cto dando annali sme lorie
reddituū t p̄ductui ad cui
auctz p̄ mdcm mtendens li
cet pecuniaz alb nō r̄cepti
rus regime si lucro pecuniaz
nō sperarz meritū t vocibz
est Symoniacq: t te ord m p
cepta ad pecuniaz r̄stricte ipi
ecie th pacto mtuient t in
tenno corruptissime Nā pe
na om Symoniacoz ecd i m
minutō t in simplici beficio
d restituco p̄cepto Ex
cta q̄ pō qui sola voluntate p̄
lucrandi in officio regnū me
ipm regime lorat aut rōdmit
ecd sine pacto mtpositō uel
rōuento de cto censu dando
tutissime acquirit regime:
quia ex spe ambitiōs t ex od
tenore mala: ex eo q ordiat
res spuales ad finē t̄rd tpa
lem tāquā res viles ad res
meliores vn plus estimat
res tpales quā spuales
Et fiat sicut Sc Aug que

idmodo dic qui elemosinā elongat
ut mundi retrorsū me plicet so
res ad manū. Nā ppt quod vnū
quodq; tale ipm magis exp
pungit. Exepta ppō. Nō ē cautio
similis. Primo res plena periculi
lotare seu cōuenire. Secūdo. seu
cura animarū cū redditibus adp
sens. Tertio. nebulosū sub anno ten
sus. Quarto. vtilitate aut nō vtilit
nā ibi permisit in cōtractu spūa
le cū tpalibus quo ppter recidi
mō ppt. Et dicit. Quod. q. 3
Si quis obierit. et. Salubre
Si quis alteri corp sue quo alte
ri nō prodest vendiderit siue
trad corp immediate derelinquit:
quia scit a contrahentibus ip alte
ri nō sue alteri non cōtra. et sic
lotrando vend lotat et relinquit
Et dr. Primo nec. Nā enormes
cōtractus separari debē. qui cura
uel vigiles que nullo mō lotra
ri possit. qui alios lotrando ul
vendendis cōtinuit debent
neque cōtractus tam in partib
quā in intentōe esse legitimi.
ut mercedem quā accipit pro
diuinis nō accipiat. Et maxe
intentōes debent separari sīm
Tullium punitel. vnū emendo
aliud gratis concedendo. Et
Reuelet ut videmus simul per
mutent. sub vno rotoris aiā
finis. tū intentōe quod in pacte
nō nulla habe. dra. ut timetur
a multis. spe lucri tpalis. ab
honoris. et remedii. non admit.
quod lotū. aut quod nō. nec
considerato ad aiāe curam.
si ad lucrū tpale. et nō vertit
cum iura enormē cōsuetudi
nem. Et totū sit palliū. quasi
sub colore solozo fructuū emē
vendito. Si si pateat morbū
cognitū dē. sicut deo. p cō. to
videl opposito. Et. quia extra
et extra ch. Iudeo. solū. Et. in di
mare de manifestis. Ideo tolle

rant. dla. et multa alia enor
mia quo ad usū remat. Quā
qui dimittit absolutū terre
brazo. Et. quia vir deuotus et
pure conscie. qui ad posset de
beret se elongare a tali lotra
re. et cōuenire. qz timet. ap la
tet aquis in herba pallea. tra
ner. Nego quod posset talis lo
tarius et cōuenire repetere licita
ap fiet nō turpis lucri. Et. ut
ut ppō quis prodesset. Si nulli
hoc a sanctis uel approbato vio
factū esse legimus. maxime de
bō. Et. Virtutibus pollentes
nō nisi cautius ad curā aliar
accede debet. virtutibus nō nimis
nec cautius accedat. ecce q lem
sagittam. immo metū ps. vo
ipse sanctus Romā pontifex
Iam videat quis quid sibi expe
diat. Nā talis sic cōuenies ecclīe
tū proficuis ip se reputet
dignū cui alios. et eo ex re
uera efficit indignus. qz se reputat
dignū. Et dicit augustinus
rent talis nam appetit. Adhoc
facit de rebus ad q̄stiones de
rebus pertinentes. sīm q̄ mercā
spuale. Et. cōtrahentes nec cōtra
ctus ut se ministerii. Et. ut
ne. Primo id lotari pro sta
te veritate pbē possim. In tali
lotrando forte illi q restituere
saluare velle possem tale pbē
consilium salubre. consilio melio
ri. Et. supposito causis rebus. et vti
libus. sine quo sier lotrā fieri nō
Et. que sue senectā. infirmitas
diuturna. Et. mercatio longin
Et. quibus vtilitas. Ignorantia
absentia ecclīe. p quā vtilitē
ut grauibus causis. plato. ad
aut principi. et pdialis mi
nistra. et retia talia. Et. si quis
ppt casū de causas. vellet lotra
re ecclīe. tū. pactibus sb anno

transiupmo dicte cause expo
nende essent loi ordinarioꝝ
mꝰ est prudẽ de nia etiaz ꝑ
animaz. ⁊ de pfessione nostre
sme tri hor ꝙ ꝓfessiõi aliqua
conuenio uel pactõ nõ obuie
tore ⁊ ri ordinarij approbatz
causas lo tationũ. ⁊ absentie:
tuꝰ pmo quereꝝ esset vbo
rũ vicarij dicte ecclie. nu or
dinarij deputari ꝓpter ⁊ suffi
cientẽ ꝓportionẽ de rẽditibꝫ
eiusdem ecclie. qua onera ni
chilomia posset supportare. ⁊
alia ꝛesidua vero pastori
assignare: committes nundi
naz eidẽ vicario ad tẽpꝰ ꝑ
stitutõis sue voluntate loꝝtore
⁊ per tale modũ ambo essent
securi. tri loraus qua rondutꝰ.
qua nõ per eos fiꝰ ꝑ loi ordi
nariũ tñqua ꝑ principale ad
quẽ ꝓtinet de spualibꝫ ꝓui
dere. her oia ordinare. ⁊ dispo
ficri ꝛosuerint de meꝝ patronis
ecclie ipsis religiosis ibi ꝓpe
tui vicarij instituẽdi. ⁊ quo
ꝝlia portio ꝓuidẽ. alijs ꝑ mõ
sterij assignadis. Cessantibꝫ
ꝑfatis causis ꝛationabilibꝫ similibꝫ. si qs lo
rum vellet ecclie. nõ predictis
sub annua pensione liberis ⁊
voluptuosius in rasibꝰ in cui
tatibꝫ. aut alias vnde posset
⁊ lautius se in victualibꝫ corpo
ris: ⁊ vnde vellet de portione
aut pventibꝫ ecclie. seu pe cu
nia sibi data. ex pte ecclesie
sme labore. ⁊ sue sollicitudi
ne omni sibi ꝯmissa: nõ
ipse ad ꝛesidendũ ꝑsonaliter
sit astrictus. nõ audere eũ a
mercenario excusare: ut nõ
vero pastor sibi astrictꝰ. cui
dicte ecclesie oues curas
etiã si districtꝰ ⁊ ydoneꝰ
sit. in etiã sua ꝛeticendo

seu conductore. Nã licet oues sue
bene prouidentẽ nõ ti ꝑ. eidẽ
sibi de hoc merces ecclie ꝛibue
da. ⁊ qrãdo est ad eã oues sue
nõ pascuntur. ⁊ stipendia ec
clesie ꝛecipit. si nõ militat ꝙ ca
nulla ti ꝛonali ipm ut suppono
excusante: que sua eũ sint. ꝙ
ritenũ que ibid ꝛpi. Nec. ꝑ
luco horatio tanomitra. eũ ꝑ
excusare. qua ad hoc solucer
astrictꝰ te. ex solũ ordinis sui
ꝓceptio. etiã nulli sui anima
ꝛũ attendente. ꝛũ caute ꝛideat
quid deo ꝛationẽ ꝛeddat. ego
ne in hoc casu nõ possem asse
curare. ‖ De absolucendo ꝑbẽ

Aliud itẽ ꝛep ocurrit quod am
nũ moꝛet an spectãdũ.
an uste fieri possit. ꝙ
eũ ꝑ experientiã ꝙ ꝑsbiteri
tũ curati quã nõ cur atamdiꝰ
ferent. multo cobicndi sint
absolucio. ⁊ ꝛiscendum foro co
scientie sibi ꝛimpendutẽ. atte
to an absoluens hẽat clauẽ
iurisdi. sup eũ. ⁊ ꝙ
ꝙ ois ꝑsbr hrit ordinariũ. ⁊
clauẽ ord. quãdo ad ꝛepũ ꝛi
cõfitendũ. si nõ ois hr clauẽ
iurisdi. que ꝛespicit. nõ. ⁊ si
subiectos. quia illi sue iuꝛi
dicti ꝑ ecclesiã. ni quos nõ ois
ꝑsbr hr autoritate absolue
di. si solũ curati. ⁊ quos a su
perioribꝫ e ꝛecessant fide
ꝑdicatores. ⁊ nnarẽ vite
ꝑsentati. ⁊ admissi. ⁊ ꝛuero
usꝰ qua autoritate absoluut
ꝑsbr. nõ curati. aliꝰ nõ ꝛi
ꝛatidant. aut simꝑ simplicẽ ꝛi
illi mutuã sup se nõ hẽant
iurisdi. ⁊ nulla ñ a suo ꝛe
dicte solui ꝑt. aut ligari. sm
iura sanctiones. ⁊ fundatũ
putauiꝰ. ꝙ ꝑsbr qui hrit
iurisdi. sup subiectos suos.
ꝑt dare autoritate sua ꝛe

se sus vicarios: aut ecc̃ alios quos terios & ab eis papę bñficium absoluacõe: quia & suos subiectos luerunare pñt ut ab alijs absolua. et eade autoritate pñt ecc̃ ois p̃ persõa sua: sicut pñt pro se fanat: et epi & reteri superiores sũ abbates &c. Cauaq; ti fraent si specialem licenaã ab archiepo sue dioc̃is &c. no video quo pbri simplices sine cura de diuersis casibus papalibus: sub quibus fouent sua domicilia mutuo se absolue pñt in confessionibus in duobus casibus &c. ymo si plures sub quorũ ciuitate hñt domicilia unusquisq; licentiã poterit esse. quia vere domus sunt eis subiecti sicut & laici. &c. si ex rationabili causa quelz aliq; sup oes pbros eis hanc licentiã fieri concessit: ut mutuo se absoluant: aut als a superiori licentiã obtinent. de quibz quelz vitent necã sub suo medio absoluãt & sit ta sit absolutus & indigne ad sacramenta accedat: nisi hoc ꝑ legare possit. q hmi quorũ mr̃ & sicut tollerantur & p hoc applicãt vitent fictione &c. quia nullũ &c. tutus ero. ꝛ tolo me legisse. quod eis tribuat autoritate absoluendi huiusmõi absolutiones a quorudz pbris ut dr̃ &c. Ro eni pugnig mihi hñt quo ad absolue de autoritate actiue & passiue quia simplex laicus. si aliud sint confessum eidem quia ego possit valeo. mteri q; sit sine cõcepti preterea alicui q̃ teneat̃ prescripte assuetudinis se pñt tuci: ri terrius &c. iuris clare reclamitz nulla q̃ pt̃ cõsuetudine mt̃ dum q; aliq; pt̃ sin superiorẽ hac ria confessorem sibi eligẽ ra sonabiliq; eid absolue possit uel legare de pe & re. &c. Si epus & nulla &c. ubi nullus existit

ri dicit aliquis ꝛ nec pbr̃ consulo credidet tali simplici ut prouideat sibi de autoritate ut predixi. Archiepo tñ & epi. & superioribus archiepis & infrãcis abeptis exemptis. hñt a iure hãc naiq; vdonem eligẽ pñt confessorem. qui pt̃ eos absoluere & ligare &c. de pe & re &c. nisi

Ego iterũ considero q; p medistinctos & nimis dilatos rectores parochialiũ ecclesiarum indiscrete fiunt absolutiones in casibus epo reservatis: sup quib non habet autoritate absoluendi subditos. Credeb eñ ipsis no competere autoritate eos autoritate absoluendi simpr absolutos eos ad cautelam sub conditione & ad tempus donec made pñt hñe copiã autoritatis epalis. & mtr̃ proponit sacramenta ecclie. tñ quia ve absoluti: ad tñ reuerã no sunt absoluti. ñ tñ ginit absolutiones ꝓxtant q; absoluti putant. ymo tñ ginit q; sine tenent ad quid clauicis eis commisse se extendit. ñ ad errores illud recordandũ quã grãs dolor in multis religiosis & alijs pl̃ biteris ignorantibus scendi sm q; senserunt doctores sup ia decretalis. cũ desideres &c. de sen ex. absolutionis ad cautelã no pstat q; no pstat directe: & no solũ hec mtr̃ de absolutione a sua excõicatione &c. de absolutione in foro confessionis quo ad absolutionẽ. Hinc de quidã doctor solennis in q̃dã suo tractatu hanc mãm effud. de sacramentis in quibz sacrãtis nullus effectus hñt. nisi sub assertione ista & for̃ vocis prolata. quia sint institutis: et q; sunt institutis sub assertione absolutionis que dicat sacerdos in psona xpi. ac si xr̃ dicit. ego absoluo te. ego mundo te. ñ nullo modo absoluo sub q̃dã conditione. uel protestatione facta. seu ad tempus quousq; ad superiorem accedat

negt ep̃ superior pt dare plitate inferiori sic absoluendi sub pdi nonetma in persona xpi sub verbis assertoris ut pfecte & absolute absoluat aut nullo mō. Negt ep̃ superior pt ratiōe habe absolutionē ab inferiori facta m. in casibz mqui ipe nō habuit plitate subditū absoluendi: si oz subditū de nouo iterare cōfessionem illi. quo ad casus pt tendebat ad superiorem. Nā ad sacrantoz ritū pfectiorē. oz pt sit sacerdos. tū interius & for̃ exterius & nīl m quasi ut conficeret actū pz xpi. hic m pīnt defuit nīsi pt nō ē de eius iurisdōne. nō inchoat agitur forma absolutōis applicatur ad debitā mām. Nec superior dirigens se hīe ordo confessioz & absolutoz ibi utrez nō sut vā absolutōes a deo instituto. ut sit subdita eius. Negt ep̃ sūm. sic dos nō hūs claues m casibz superiori reseruatis. ut possit officiare. aut cōmunicare. dom. a superiori absolutā. nisi sibi fuit confessū a superiore: quia sine dispensōe dīc. iur. & relaxatōe sine iur. declaratōe. spectat ad superiorē. qui pīnt absolutū hi. fm. richar. & ordinē. qui tenet oppositū negādo & pt superior dare pt inferiori autoritatem absoluendi totaliter. sic pt pōt absolutione inferioz mittat confitente ad superiorē. tenet ei cadē petā confitendo. & tunc infiōz sacerdos dz iungē confitenti. ut adeat superiorē. quo si confitens nollet acceptare. ex hac ei confessione. aut post nō debet eū absolmere. quia non censetur iam penitens. si nō acceptat. & pōt nō implear. nō videt petā prius confessa. et absoluta: si nouū fīne incurrit. Ad q. pīma absolutio pōt accepta tenet mandati inferioris confessoris. absoluta fuit & mitte gra. absq; omi tendentia apposita. ex parte absoluēt. & in. tam pt superioz platy rata sine confessione. & absolutione facta ab inferiori. Et si velit superior illud iterato audire. ut veligen petat sua rogatiōat. & pt̃ penitz polemoze. pt ep̃ eū absolmere. si tū nō est mitte plato audiē eū: parua rata fiunt pōt absolutione. Negt sile. de absolutōe a sua excōicatiōe quā sua quis propria ut faciendā ad cautelā. & in pīnti: quia ibi nō est ētus an fuit excōicatus. ut de sen. ex. c. nō deberet. & hīc nulla mitrudit mē tiendo. q. tūc sit casus reseruatus etc̃ o inferioz. q. nō pōt absolmē. iō nō est sile. Casus aut ep̃ reseruati pōnūt̃ in glo. super de pe. & re. c. ei. & ista li. pōt̃ pīma absolue excōtos maioz excōiatōe. & imponē penitētias blas phematoribus dei & sanctoz. secūda regula. cōmutatio queri debz votoz. dispositio male ablatoz. tertia. vel quarta: qui nō exeunt hīi quibz facienda est restitutio. pīma. tertio modo. sed destruc contractuz. vel cōtū mtō dicitur esse. Et solent epi hīari pōnā oim publicatoz. excōmunicatōm. & interdictū. & pōssionis filioz. ex proposito vel q. raptū. homicidiū. falsi testiū. falsi instrumēti. & furti. & usurā. & incestū. corruptionis monialiū. & cetera nō breuitez hīc sūmulata hic. Ad an. ibidem. In summa pōssim absolutio pōt̃ haberi ex toto tēpe sine maioi sine mīoi. a iure lata epūs absolue pōt. nisi cōtritor. Canonē sibi iniunctū habuerit. de sen. ex. c. nup. & ii. q. iii. tū sacerdos pōt a mīori absolue. Aliqua ibidē nō aut a maioi. & sua nō horū sine

q. pt dispensāe cū officiāte mistis casibz reseruatis

iudicis ꝙ̄ pt̄ quis absolu n̄ ab
ex̄o mūdatore aut eq̄ supiori
si fiut ad ipm̄ appositu uel si ex
mūdator negligent differat
absolutione In articulo tñ mor
tis omnib⁹ sacerdotib⁹ ⁊ de cū
bus ꝓbis ⁊ sentent⁹ cōtrarijs
absolues Ar de pe ꝙd̄ pentet
de sen ex ño dubiū de sepul
parrochiano ubi si testiū est
ex notitia ⁊ sic pt̄ absolu ab ex
coīcatis ⁊ sic pt̄ absolu ab ex
coīcatore p̄ confessore sū maioris
indp̄ confessor pt̄ eū absolue
a pena Pz finis the exp̄ cōis
mūcatis nō e ꝑceptis sactoꝝ
⁊ penaꝝ ⁊ sacramtoꝝ nō pt̄ ab
solui a peccatis nisi p̄us aber
cōmūcator Et quid si nō pt̄
hīe recursū ad exāiatorem
Rō ꝓ ꝑcepta mūdo ꝙ̄atoria
p confessore a confitente ipe
pt̄ eū absolue ab excōmūcatōe
ut s. q̄tocūq; potit se r̄pētz ex
mūcatori maddato eiq; sūsc̄ep
turus ⁊ satisfactō ut oz ꝙ si nō faat
r̄nciet in eand̄ sna Ne sen
ex cōs li vi ⁊ c. Rub de sen ex
De ꝙnosa notatōe eligendi

Aliud ītez ex relatione di
dici quod nō sine dolore
audiui exectabile genꝰ
sīmonie Consuetudo querula
collegiorū tam Cathedraliū q̄
collegiatarū ecclīaꝝ est ut ad am
putandū ulcꝰ ⁊ cōtinuatiōem
maꝝ per modū cōpromissi statue
rit vacanti beneficio prīde
p ordinē p̄sonaꝝ de cui⁹ ut sic
successione vnq; pa aliud deuore
tur cū dr̄ uelut notando uidi ⁊
quēdaꝝ notauerit ꝛc tenet
electꝰ ad actu vacans bñficiū
sine tractatu cōductionis alic
cuius nō obstante Et hoc qui
dem nō uidet̄ rōnabile Iuri p ꝛ de
cler quia ꝓpt̄ Pz hoc ꝛc notatū
aliq; pariter tñ aliq; p eid no
minatōe qui aliud hz bñficiū

actu quod promittit se datuꝝ
illi qui sibi dare dr̄ uotū q̄ dare
uotum illi semp̄ nō pt̄ notarie
ut pt̄ bñficia duo ni eccīa una
sim̄ possit: nō p tale astricta
mitue mente pacto tñ altero
tum datur q̄ est uotum cōtrariū
facit ut ipe possit mitrē be
neficiū ⁊ ꝛc adipisci bñficium
in eccīa ad quod ipse eid noīdui
Et sic notaūs per sua ꝓpria
adipisci aliud bñficium ipo p̄us
hīto retento Utre quā dolose
adhuc hoīe aspirat eid dignit̄
⁊ ad plura bñficiorū quod
totū ex radice cupiditatis pcedit
Et tñ clara e m Foraly filia
Symonis ut ne utile sit eid ꝙpiū
declarare Nā semp̄ clamat
super textu ⁊ in plateis dat
uotum suū Cui canon dicat
absit omnis partis cessat omnis
conuentio hīc uō utrūq; adest
q̄ tñ Quid aliud agit hīc n
realis fit renūcio bñficiorū sin
omni pallio rōne Nec dr̄ hīc totū ꝓmitto bñficia.
ꝓmittere beneficiorū ꝙ̄ nota
ne nullū beneficiū conferat
notario cui ipe id nō sic̄at Cui
finis sua ꝓmissio beneficiorū
nō pt̄ fieri auctoritate uel pac
tione sine symonie uicio ꝛc
ꝓsto ꝓns si utile fore uiderit
pt̄ ex officio suo mittere ꝑ
sonas ⁊ facere ꝓmissiones cōis
ptes de hoc ut se offerre non
debent si utrūq; uel altera pt̄
ep̄o nūmare desiderū et
causam sine utilitate ꝓmittē
Primo ep̄us sē ꝛc Cuesum extra
de rer ꝓmiss at ep̄i pactū it
se pactis ⁊ tractatē nō licet
ep̄is dem ep̄i talia ꝓmitt esse ra
ad ep̄um Cui ego nō possum se
cure mi ecclīa mea cōmorandi
ꝓficere si ꝓpt̄ diuersitatē lingue
uel alia iusta de causa supplī
ut de mea plenitudine uel ecclīa
alteri prouideat ⁊ ni mi
ꝓficere Et hoc nequeq; fit

permutatio bñficiorū mutua ꝙ
permutans possessionē mō p̄z se. ⁊
tantū dq̄ non ē prohibita ꝛi
ltima existēte. ⁊c. de rē. ⁊ pmū
ad q̄stiones. quia dr̄ ibi tpale p
tpali. tm̄ ex autoritē. ⁊ dispōd
Spūal. ⁊ vtrūsq; fit bñficiū
& possessio. dq̄ etiā ē licita p
r. ad q̄stiones. Nec tm̄ p rōnēctus
nequa quid sibi iuste p mutationē
si contractu p mūtationē ecclīaz
separati fiat. a rōnēctu possessionis.
et caueat permutantes. ne omissio
ne spūalium iuris de q̄b plg hz
vna ecclīa quā alia. plg uel mag
det̄ alicui ecclīe tpalis. dicit tm̄ glo
ibidē ꝙ hoc dī p mūtationē ecclīaz
admitti sī. nō eq̄ impatrōe pos
sessionis. ⁊ addit̄ aliq̄ certe pe
cunie. ut sic ad equalitatē per
mutationis valeant puenire.
vna plg hūdante de possessiōe
quā alia. talis nō qua p mutatio
lorū nō hz mīr̄ personas. q̄ nō
iuuāt. nisi vsū fructuū ecclīaz.
⁊ hoc ad vitā suā tm̄. sīz q̄ ab
vtriusq; hz mīr̄ p̄sonas ecclīaz.
quilz p̄ceptus talium ecclīazū p
petrū est concessa. ut nulla
de cetero. Ad q̄stiones de rē. p̄mū
vñ. ex tales p̄mūtationes ut li
cite sint. duo hīnt consensū epī.
⁊ eo autorisante fieri oz. ⁊ libē
dūt cōsignari in manū epī. si
pacto ⁊ conuentōe. que oīa si
quis eaz non obseruāt. ꝛo si sal
uis tales esse uelint. oz ꝙ cōsignēt
bñficia sic adepta. ⁊ fructus
p ceptos restituat. aīj omnem
penā. sicut in aliis speciebus
symoniaq̄. quilz facē tēptō tenet̄ sit
quilibet. ne in statu damnationis
sue laboret. tēnet̄ in adeptiōe bñ
ficiorū. quid in p̄mūtatiōe bñ
corrūpendo. nō faciens contra
p̄ceptum p̄hibitōis. quid statuz
Ꝯtra. vtrū tñ factio lōrū hēat
in spūalibus quibus cuilz ꝙ pro
quo. Concludit̄ tñ factio ē de re
dubia. ⁊ lite incerta. nō dū diffi
nita. nō gratuita pactio. sue de
lite p̄tē sue futura. Ex his tñ fac
to sīm p̄mo licita ē. dīo ex vī
ꝙ p̄te tñ spūale ⁊ nō tpale
utiemat. fac̄ lēta ē. c. statuim
⁊ c. de cetero. de tñsact. de bñ
ꝛe multiplici. de rep̄ p̄mū. de
questionibus. de bñficiis. si
petrus. iure ꝓpriet̄ nō rō
titulī. sīc si clericꝰ petēt sibi be
neficiū. nō hz locū tñsactio. quia
tanta ī̄satitudo nō tñsactiōe sol
uit. quā bñficiū hz compōi
amicabilis. bñ p̄t mūerē de
tñsactiōe. nec eo sīz ꝙ ie scieꝛ. qu
me nō hz. uel hēre nō credit. re
uictet unū suo. sine alīj da
tione. uel alium etiā ꝙ alius
me hūs recipiat in tanto dā
no sine datione. Ser in sua p̄ua
ꝛ. tñsactio. Ex his si due ecclīe
uentuales sine mōia būt in
ecclīas parrochiales. quarū pa
plures credūt hz quā alia
⁊ una de alta mōia uianoz
quā alia. Istā ī. mōia hīnt
p̄ces istaz ecclīaz. ibi p̄t mit
uere p̄mūo ⁊ tñsactio: sīz ꝙ
unū mōiū in tēpe sundā pene
uiate adiciat alteri. ut sic ad
equalitatē additum p̄ueniant.
⁊ hoc fiat autorite sup̄iorū.
⁊ ibi spūale pro spūali. ⁊ tpa
le pro tpali p̄mutat̄: sīc ꝙ ꝛōnē
tus sibi duci nec̄ē. quid mutatiō.
⁊ hoc nō de cetero. Ad q̄stiones
uide sup̄ ꝛ. de bñficiis ecclīaz. fōlio.

De pēnis symoniacorum. C.24

Post hec libet aliqua scribo ꝙ
strugēl. ad tyrōnē de pēnis
symoniace p̄uitatis. ut salte
terrore penaz ꝙ caueant. qui
amōē aut timōē diuino non
p̄nt cōpesci a tali crimine.
Et primo uidēdum. dico sīm
infallibilē theologē ueritatē fa-

raltate. ap pena om Symoniaca
sm tra qua vpoz. sq sola mente
sine pacto exteriori. De q. c. vlt
de Symo. Sue occulta. ex pacto
tamen ut c. t. ex tue. Sue pub
lice. cum inqua ipsoz pena cit
penas a jure con tales dere
tabest etia damp natis. sinit
culibet peccati mortalis: msi le
gittima presserit pena. Et sua
det. con a jure ad tale penam
agenda. ingressus religiones.
vbi nr. Extue de Symo. Et si
omes symoniacos ponè debem
admoneri. vbi crip. tot mon
steria. ne cessa. Et forte nullo
de seu vt esse symoniacq. qz
ab etia raro per suaz aliqs
condepna symoniacq respz.
Et cõ hq forte e sm. N. v
multi sordent. diu vnq soracs
nisi sencialt. Et forte etia no
exequi. nr. tot depnati. nr. precat
cõi symoniacoz. ppt cozi phia
litate. ne stasima in etia oria.
ppt seruandam onitate. et pace
fidei. in etia. ppt. qua cum
multa trauemeri. oz dissidere
dicte. xo. Sunte cresce. zza
nide tritici. usz in finem.
Ne tu cõ impune se credat
peccare. qua hic no punimr.
cui nd ep pauca pena
mereda sue pene. aut mo sitas cozp: si ex r'gul'
ewoz. legu. et Jurium. et Canoz
Inquq si omes meredat. et nel
exeant eas. aut ea: msalubri
lit' punichandi. e pauci. cõ
pctores. aut symoniacoz. Et
si plures experiar. leges pene
tus extendes. pculdubio plu
res reperiunt. et penates.
Et hoc speculandu. cuiz pati
latissimq tempq Jur. Canoz.
et ecc pauoz. pdco. et seqn
tibq dicta sue. alz dicendu.
oz multi sint aut pauci Sy
moniaci. Et licet terminando
igrus debet cuiz mto no hñti
sufficere. vt a pcto cessaret. cu vpi
sit pena penaz: qua ti hec
pena differt. in longu. et absen
teq no facit. ut tñ. unq ssima
m v magnatua potcñ. quod solz
esse ca terroz. alz timoz. ideo
suspoitim sup dicto etia pena.
addidit penas tales. Cui igr
duplex sit symonia. scz. q in
ordine sm sacm to ordinis.
tñ ex pte dantis qua ex pte re
cipientis. Queadm in necessitate ec
clesiastica. scz tñ conferent qua
recipient. sm hoc distinctim
q peneluret a oibs sint pene
in pmo. qua ni. cõ. Si e symo
niacq in ordine susceptio. ecia
no symoniacq ordinatq. no re
aput executoz. si tñ ipo jure sus
pensus quo ad se. et q. ad alios:
quo ad se dicit. et q. ad alios idem.
sive sit occultu sive manifestu.
sicut et notoriu formatoz. Et
de Ex Tanta. qua talis mane
tenem habet furtiuu. Ite tal'
p eum depoe et infamia si re
stare poterit nulla de crimine
p inquisitoz. nec denunciatoz.
Nec potit repete nr. pete pe
cuniã qua dedit. et tm potest
eam dedit: et si tale suspensio
aut alia quodq simili dimitte
ingesserit se diuinis. et ministris
in ordine sic susceptum regu
laris efficit: a qua no p. per
sidium pontifice ppt absolui.
p c. Cum autem de sen et re in
et c. de sen ex. Cui medica
nalis et c. Is qui hoc vi. Et hoc
dictu volo hic ꝑ r'petibe p
posteq. de simile suspensis
etiuo ad se: et quo ad alios dicit
aliquis suspensus qui a suspen
sus per suaz Canoz. uel hoc
ppt quia te absime ab officio.
et illi qui hoc sciunt te vitare teneant

illum quo ad exercitiū offerri si tñ
sit otiulte suspensus hoc modo
per suaz C. mouīb. qui hoc fatt.
credo q si nō pt eid vitiū sñ
scandalo. non te eid vtiare. &
ad se aūt dicī quos suspen sub.
qñ te ab officio abstine. non
per suaz Canonū aut hoīs.
si p simplicē pīhibitiōz Juris.
absq; suā: sicut te quāz in pīto
mozū abstine a celebratōe. si,
tñ celebrarz nō tenet eid vtiare
subdito in officio. uel dic alter
si eid seruet eiq pīnt. nō eid
tollet etiā. Et sñm glo. Bassi
talis licet sit suspensus ab hīs
que sunt ordinis. nō tñ ablis
que sūt Jurisdic. s. exped rē suis
pendē: q: pene nō sūt optēn
dende. Et vō simoniacē & q; obti
lit ordīe symoniace. uel q;
dedit uel recepit beneficiū sīe
nūero uel fuit mītor symonie.
si d ocultū & suspensus ipso
Jure. quo ad se tñ: sic & qñ
cumo sub. nō tñ quo ad alios.
ēē. Et si quotīēs Et vō est
manifestū. & ipso me suspensū
& quo ad alios ēē. Denūciabā
Et dicat ostiēn. Et quib; p me
petuma uel pīes offerat. uel
pmittat. nō ēē ppīe. nō obstāt
nō obest nī. ut ēē. Et nolī
tibus dicq si me scientē. & nō
sentiēte: tue eid diuī dīpone
validare meā. & ideo cū indez
ocultū sit. & emendare debeo.
si animā saluare volo. Et vō
hoc sit one penit; ignorāte.
& ab īnūero volēte. pmo rez
meā de q; speraī impedīre
nō admittī symoīa. quo ad me:
ne ex dolo suo cōportet q;
intendit ēē. Et tibi hīa
Et si amici meq; petuma
dedit symoīe. p monēoz. & nō
sum symoīa. teneor tñ ēmē
dare. Et ēē. Et de symoniace

Et q; ibi dicī. ignorāti & cōdi
centi nichil impūtāri dz ad pena.
Quōdūm ē. sñm. Sume. si petuma
data ē post electōz pro cōfirōe.
Secus si dare pro electōe eo ēt
prohibente. nisi hoc fiēt ab mi
nūo. Sunt ēt. Sume. Et qui ob
tinuerit ordinem uel beneficiū.
alio dante petuma nō ordina
tus. nō ēst symoniaca. si essz sñ
petuma obtenturi. Et aliq ipe
ordinatz petumā dedisse. alīq
quā ordinatoī. si ēt sue petu
nia hītuz esset ordīe. symoīa
est. Ostē dī. Item senet. symoīe
cotulit ordīe. De cet exercitiō
dare nō poterit quādiuz
occultū sit. et cū indigz rēi
pīens ignoret. Et ēē. vel dē
p tuā ñ. q; si recepī ordīe
ab eo que symoīe ignorabam.
exercitiū habeo. quātus ēt
a quibusdam hoc audiuerim.
nisi me cōstā symoīe. Et
mile habes de sen. ex. Cū illoze
Et excepit a symoniaca nō tñ
symoniace. & recipies nō dz epe
tuoz ordinis sic susceptū. ēt
nichil det quod nō dz. Et hoc
dico sue sit symoīa dāb ordiez.
sue beneficiū. qm qui a talibz
ingressi sūt ēcclīe. per
symoniā sūt ingressi. ideo no
bīt exercitiū. quia sūt excō
sentiēt. De elect. Cū. & alias
dicī punit. Et vō de symoīa in
beneficio. nī tytulo etiā cū tue
aut cōsideratio ē quo ad ordīe
sue dūmō officiū. & sic qñ
tudiuz notoriū. dic tñ tollī
est suspensus quo ad se dīne.
quo ad alios nūdīne. Excipiū
tur ḡpīme. & cet. ppt xpō. q
tpe nūtatē cōferūt a sūo
mācō. xxxii dis. Adsit. Et aut
quo ad alios. sit cōsideranda hoc
dū. aut loq;mur. in spūalib;

actribuerit sint excōmicati absolucōē
conferre beneficia aut loquī
in trahibus ut dicē donacē et
similia. Et primo iudicē quo talis
quo ad ista spualia q̄ nō nisi p̄
tute spūs fuit. tenet vn tute ta
li spuali que dā hō in titulo ruste
quay re nō hō suspensū d̄ q̄ ad se.
et cetera quo ad alios: et sive sit
occultus sive manifestus sive tolle
rit ab ecclīa sive non. Nō enī p̄
tollere unica aut sibi ius exer
cendi talia sive voluntatē titulq
sive cōmunis opīo hom̄ q̄ dicī
opīones hoīm nō mutat: cum
omnia ei sint clara. p̄ q̄ d̄ Ostī
ensis Et vōlo q̄ de symo
nia bñficio quo ad me multa
tempaliaut iudicare. cūe. et
probare tūc dico q̄ ille relatus
titulus et cōis opīo adhuc ip
valitant quatenus p̄ eos fuit di
tollerat ab ecclīa quamvis ipse
ministrus se putet. De elect ne
est et solū suspensus d̄ q̄ ad
se. Et sic procedit opīo Inno
Jo an. et aliorū sicut dictum de
excōmunicato occulte. De excep
excepto. Constat aut̄ p̄ suspe
si ab officio si exercet ea q̄ sunt
suę officij. et officio uti debet sic
sunt excommunicare. absolue. bñfi
conferre. uel ordīa exercere.
nulla sint ipso Jure. Et ex sue
Cū dilecti p̄ quod dicitur fuerit
dotare. quando dūt recipi or
dines a talibus. quia dā exercē
tes nō p̄nt. 1ª q. 1ª Reperiunt
et tāta. Et Symo potuq eos
mundare sustinē defect. De hoc
glo ar. Et ecce p̄ Symo nec per
tuus ij. De Crucis. Primo nec
gligarēs efficiat. si suspensus
durante ingerit se diuinis aut
dicit est. De sen. et re in Cū
ecclīarū. li vi. Et defen ex Je qui
li vi. Et tales Symon d̄ Busso

tenet renunciare beneficio. et re
stituere omnes fructus preceptos. et q̄
percepti potuissent. Quia et qui
possidens sine titulo tenet ad omnia
dampna et lucra propter. sive p
prienda. Ide d̄ si heat titulū
titulū qui pro non titulo d̄ habē
dus. Et intellige fructus qui sup sunt
deductis expensis. que sunt q̄
rendere. aggregandi. et reseruandi
fructus quia: qui enī
deducte tā a bone fidei. q̄ a
male fidei possessore. Et insi
mutuauerit et restituerit. aget
pena nō q̄nt beneficio sed
dignitate retenta. Sic de illo
Symoniaco. qui recepit beneficium
sine cura dato idem d̄ ordīs
sicut de illo qui recepit ordines
symoniace. et est suspensus ipso q̄ ad se.
et quo ad alios: quodq̄ talis agit
tu exercitus nō habeat sine bñ
ficio. quodq̄ agit de re beneficiata
officio. suspensa agit. et dep
animas subditorū. Et de elect
Dudū Ecce de multis penis
in aliquibus Jurisdictionibus expressis.
panas allegans et mittens q̄
libet laicas et clericas penas pro
meritis suis sicut volēte. ad de
cretū. et ad summas doctorū. et ad
regū et rubricā Jure. Et ibi pa
quia quilz de Symonia nec
tiauerit. restituerit. et suspe
sus fuerit. ut dictū d̄. sciat se
nō debere chalsse pena. et pte
dentia pena primisit. nō pen
tentia: quia adhuc lep Ezi
adhebit ei. dom omnibus diebus
vite sue lacrimis. et omnipotēs
a deo venia meruerit impe
trare. dat pena de hoc animat.
et una dat vita. Unde qb̄ orēt
auditis mōstrat. vetus tes
tamenti nouū testa scripta. Deo
et pro et apostoli. et omnes libri
Juris. et quasi sagitte confodiunt

nō dili gent

Symoniacos. si ep̄s nō dolue
rit sm̄ iure vlt̄ demet tempus
p̄ dolebit. Tame ut plus laꝺ
& prudēs me g̃tū habeat. tū
dictū sit de eu tacꝺ Symoniacꝫ
quo ad ordines et alia diuina
tū periculosum sit. z plerosq;
bus plemd. sac̃ aliquē ꝛc Sy-mo
niacꝫ ordine aut in beneficio. per
euidentia facti. per cōfessionē
suā. z iudicis. n. quib; tribꝰ cri
bus teneb̃. quib; vitatē Sy mo
niacos. Sacrū Concilium Basil
ense plenaria ꝓbāte p tue s.
Anno dñi ꝛc. decretū
edidit. quod quib; timoratē cō
sciencie dī esse nota. dignū est
hoc vlcuadit multosq; plus
nō poterat sine scrupulo ofic̃
exequi. ordinauit diuino cul
tui. de quo ita sunt p hoc de
cto assecurati. Cuꝫ decreti te
nor est talis. Ad vitandū scā da
la z multa pricula subuenied
q; constitis timoratis. Statuit
hec sac̃ Synodus. q; nemo de
cetero a cetu alicuꝰ. n. sic̃ ac
missis. uel recepte aut a
bis quibuscūq; diuinis. uel ex
p̄textu cuiuscūq; sine aut ex sue
tudine. seu suspensionis aut
p̄hibitionis. ab hore uel ab sue
tudine promulgate abstine
ne. uel aliq̄ vitandi aut sup
dicto ecclīastico obseruande. si
sua. p̄hibitio. suspensio uel ex
sura hmōdi fuerit nulli cōm
p̄suadeat. uel tollendi. vmittē
ecclīa. aut rectori loci. a ꝯtra
a iudice publicata. z denūcia
ta. specialit z expresse. aut si a
liquo mō tm notorie excōis
cati. nūdisse cōstiterit. q̄ nulla
tenus sacros possit celebrare aut
alicuius iuris suffragio exequi.
nisi a cōmunione hꝰ abstinuerit. vsq;
quo canonicas sanctiones. de
hoc aut hmōdi excessibus. fuisse
sortit effectus. nō intendit hꝰ
aliquo p̄iudicare. nec eis quo lib;
suffragari. Anno dñi ꝛc. xxxvi.
Idem decreti cuius de tenoris
emanat. p̄ q̄ p̄ Sacrū cōstan Cō
cilium z approbatū e p̄ martin
p̄p̄m. q̄nt. anno suo p̄mo. et addt
p̄ verbū sper z expresse. Con
stitutoribꝰ p̄latis. z alijs d cō
tractū facientibꝰ. nō obstan
tibus quibuscūq;. Salvo si quē pro
sacrilega manuū iniectione
in clericū suā late et tanꝺ
adeo notorie ꝓstitit maluisse.
quod factū non possit aliq̄
tergiuersacōe relarī. n. aliq̄
iuris suffragio excusare. Nam
a cetu ꝛc licuit demū tū
nouerit. voluit abstinere. mē
norum Symachos. Cuꝫ decre
tum intellectū cōmittō dñis Cano
nist. Nouū tū z vtile semino
z dico. vitandi Symoniacos infa
matos. aut manifestos. licet
nō sint p̄ cōtā publicatū. ppt
horrorē cōmunionis ut ruboꝰ
confusi. a cōmuni se ꝯtrahāt. z
compescant. Et q̄s hꝰ ordines
a talibꝰ. aut alia sacrāta p̄te
perit. vigoꝝ hꝰ decreti. aut re
do p̄te excusāre nō curabit.
dūmō nō Symoniacꝰ. nec Symoniacus
ab eo hec p̄cepit. Cuꝫ hꝰ decre
tum cōmendatū hmōi decreti
fiunt dubiosa. ex multis iuri
bus q̄bus allegatis. Et ex hoc
queti sit ordines z sacramēta
a talibꝰ p̄ piet. nō credit ee
suspensus cuius decreti vigore
quod similit puto ee vām. de
p̄ceptoꝝ beneficiorū. p hoc q̄d
dicat aut alijs. quibuscūq; diui
nis. sūd z beneficia sint resen
da. d diuina. salua intellectu

semori. Effectus ista decreti hoc consistit q̄ synodo p̄ hoc decreti tollit impedimentū ex canonib⁹ sic in ordinib⁹ sine in beneficiis ecclastic. Quo tenet decretū hoc ordinat quod bene sicut receptor a symoniacis. sine quocūq; modo suspensi ab ordinib⁹ seu beneficia recuperent ab eisdem si non tales fuerint de rebus suis publice p̄ iudicē p̄ maiorē partē. ita q̄ illi sic suspensi ꝛc. solū quo ad se sunt suspensi. non quo ad alios: nec tū aliquis hoc decretū dat quo ad se. quā quo ad alios erat suspensus: nec recuperent exercitū in beneficiis ab eis. nec tytulū beneficiorū unde decuperunt: nec ligare nec soluere valeret. licet ordines quo ad caracterē essentialē non quo ad exercitū recuperent. sicut iura vetera p̄cipiūt allegata. Ecce quod utile decretū ꝛc. De generibus Symonie Cap.

Post p̄dicta videndū e de gradibus symonie. Circa q̄ sciendū est primo de gradu qui dicitur de gradu duplex e genus symonie. quedā est pure mentalis. quedā ex pacto expresso. Et quelibet illarum est duplex. ꝛc. sunt quatuor genera symonie. quedā sine species. et omnes sunt peccata mortalia. si non omnes habent easdem penas ab ecclesia institutas. Nunc sunt mixta species symonie. et due dicuntur prima et maxima et maior. Dicitur si in symonia ex pacto expresso ex pacto contra phibita. quia ex ipsa rei sue quale committit symon magis. ita species est in mente sola sine mentali. absque pacto exteriori. in qua dam species symonie. quale committit dicit quod vendidit gratiam sancti spūs pacto apud Chamam Syrie. Alia species est in symonia ex pacto exterius symonia solum. quia ab ecclesia phibita no ex ipsa rei quale committit illa de qua dicitur. nisi consulat de qua tunc vite. unde dicit. aliqui spuale et annexum aut aliquā ecclastica administrationi. p̄ pecunia obtinuerit. tū emptores q̄ vendentes dicuntur symoniaci. sicut symoniace pellunt. nisi dat gratis beneficium. vel administrationē ut p. q. i. Saluator. et medium. Ubi habetur q̄ nulla administratio ecclastica potest vendi vel emi. ut sunt prebende. archidiaconatus. officium archidiaconatus. administrationes. iudicatura. aut aliqua alia administratio ecclastica. Ista sunt symoniaca quia prohibita. non phibita quia symoniaca. sicut emere beneficia vel prebendas. De q̄ de officio archi. c. Ista species symonie est sine pacto et symoniaca. quia phibita. De qua not. ibi. de symonia. Circa hanc speciem symonie notandū. q̄ quedā sunt peccata que debent esse nata ipsius peccati. q̄ dā vocant ex statuto ecclie: ut suspensio. degradatio. excommunicatio. interdictū ꝛc. Et nata peccato omni speciei symonie debet pena. una prior que dicitur latuaria. qua fit satisfactio deo. sicut et cuilibet alteri peccato mortali. Alia vocatur annexa. Et hoc uno modo duobus modis primis. ex nata peccato absque omni statuto ecclie. sic esset peccatum etiam si ecclia nichil ꝛc. hoc statueret. Istis modis pena annexa est resignatio eius. quod obtentum est p̄ symoniam. sicut de facto: quia nichil in veritate recepit. sed postea p̄ces ex tunc nobis de symonia. que dicat. Si quis clericus vel conducit vel pactus conducit vel pactus largiatur aut offerat bona sua. ut illa persona modo pro prebenda teneat. et in ecclesia admittatur. hoc dicit obligans vel recipiens sibi vel non potest sine vitio symoniaci. nisi in talibus omnibus pactis vel conventionibus ꝛc

sure debeat. Alio pt mr de sy
monia sine pactione ft solum
puersa aut affectio: sm modu
pme spei sy mo. in quo lo. ulti
ma pt decretalis d. licet quis ta
let diuersa rodin. quia nob' dat
est tacit de mente. si tm ib qui ta
lem donacoz fecit ea intentoe du
ratur. ut per spalia dona q offe
runt spualia valeat adipisci. Et
clerici qui eid mi fuerint admittut.
no essent ed nisi spalia comodi
preperet admissurissime dubio
ta le qui isti apud districtu iu
dicem qui strictator & cordiu.
& regnitor secretoz culpabiles
iudicanti Et dicit culpales. & no
symon. quatu ad etiam. ad pa
re tm pena tenet. ppt mte coz
nu ope subsecuto. nisi velit dice.
ep sola mtentio facit symoniu. ꝑ
de vsura. li. j. Item statu. & c.
Crepuit. ibi glo. pm si nulla
di. oino esse symo. oz q. esset
pactio. & pueria adm mtentio.
In quo lo. mea pt decretl. q. dr
si vo pure. & sine pacto. & rodi
one quali. clericu offerat do
nationem. rogans humit ut
in ramoz adimtta. & bo sua
sibi lucat. vtiq. ꝑ pbendas. &
clerici etie pure rostruct.
hoi. crepito fici pt absq; scru
pulo symonie pmitta. Et p hr
q dicit pue. ꝑ intelligit vtiq
q affectio cruditionis que si de
ficiat ee facta symoniaca. realis
est. & oportet restitue obtenta mi
q quod nota. j. q. j. Item qui. & q.
hodie sola pena ad resignadu
acquisitoz sufficit. qd Symo.
in alia vtriusq; grecat. & hoc
iudicio in foro xtie. licet nulla
in foro rotemagoso pt ad hoc
regu. quia coram eccia no pt si
cam pbatio fiat. ppt q. tales
modi quo ad iudicia etie
in foro rotemagoso no reputa

symonia. reputu aut dz q. ad
iudiciu etie in foro rotemagoso.
Sed si mtentio symoniaca ee tale fm
possit probari. etia si nulla pac
tio mtiecuret aut symoniu pu
niret. ꝑ. q. j. crepuit. Et sm
hoc dicu debem q ꝑ sola mente
talis symonia admittit ppt q. in fo
ro consie dz quis resignare prep
to. Sed dubiu aut modi altia sped.
no est plus de rae petiti. qua est
de rae prohibitoe. quia ꝑ de ry
eis petitis ꝑ de rae ꝓhibitoe.
& ꝑ sme no debet ei plus de rae
pene. quia hz ex prohibitoe de
rae petitio. in symonia mentali q
est petita ex sola ꝓhibitoe etie.
no oz resignare. si oz ꝑ sinistroz
debet penitere. ut dr. c. ul de sy
que. & ga spetialis in ga spe syno.
que. & symonia. qe ꝓhita ab etia.
oz resignare preceptoz. q ma ex pac
to pressit. ut dr. de crete. Cofusle.
Et simlr est iudiciu dd de in
gressu in religione vel pacto ex
teriori. aut eo. animi affectoe. qo
vtriusq; dr mortale. Quare ex pac
to aut exactioe. sine aliq; pmio
aliq; spuale pro spuali. e symonia
sicut Sed si sine pacto aut si no
sine exactioe pcedit mutuo vicio
symonie. Alia tm no mutuo. sine
Canone excepti. no reputat hoc
distinctoz. sz alia symonia. ꝓhi
bita. alia ꝓhita. qz symoniaca
qua ut dicit. 1a sue que duo
no testa. & veteri ꝓhita sunt
ut etie vel rendere sacramta. ꝑma
no dicit q solu sint spualia
ex rostitutoe etie. que antea
no fuerunt spualia. qz no fue
runt sic tyrsli. Busi. & etia doz.
Et dr. di. lxxxviij. c. Quo pde de pacte
q. extitit auctoritas ipse. qui
bz in talibus dispensare. Et te
netes oppto. dicit ipm. sub

dumod et nāle ac ecc̄m tolle nō
posse. et qua hec oīa q̄ sūt symo
niaca qua p̄hīb̄ illa sūt spūalia.
p̄ō dr̄ ecc̄ gratis accepistis gr̄is
date Et ḡ x Qui non intrat p
ostiū in ouile ouīm. ille fur ē ⁊
latro. Tytuli aut busiaoz sūt
oude ouīa. Et ar. 24 Thesi eccle
sias ementes ⁊ vendentes ut templo
Et gezi p̄mus est qua gr̄iam
vende volunt. in veteri testamto
Et balaam hoc crimine damnati
legimus Xui xxii Senatio magis
tpe ellen p̄mendi sunt Et actū
est de symone mago qui a pe
tro emē voluit nō gr̄is gr̄atiā
tenui p̄tem sacerdotalem seu
q̄lem qua apli habebat. ⁊ nō
solū hanc ⁊ mercedes que dr̄
ni tytulo usto. tuca atq; manu
quid ompositero. Et ī symon
nō eam cunt. si eā emē voluit.
⁊ pro rpa hūda pecuniā obtulit.
Ideo maledr̄i petri acceptū. Hec
si est in ēccl̄is symoniace quis p
hibitis aliq̄ spūale. tuc nullo
pō hūani fragē p̄cio. Si e solū tpa
le. nulli pō hoc symoniā dr̄e nē
p̄t. Si vō anexa sūt ut vnū
sine reliquo esse nō possit. tuc
neutra vendi p̄t. quia dicit p̄s
tales. in 10 c. Salvator 14 q. 3 de sa
cer. alteri. vendet. sine quo alte
rū vendi nō p̄t. neutra nō vendi
tū derelinquit 1 q. 3 Si q̄s obtulerit
Item in Concilio latāncy legi.
quicūq; receperit pecuniā p
quās abbatiā. p̄ndā. seu qu
busq; psonis ecc̄iast. pone
dis in sede. sine introducendo
in eccl̄ias. sine p ingressiū. ordi
nes. pro sepulturis. pro di
dictionibus imbenendi &c. In p̄o
dicat Canon qui dedit. ut qui
receperit. uel ꝓ seu seruit. p̄tem
se ad symoniā nō dubitet. hinc.
In alio dicit Eliseus gezi sciat se p
tē hīturū. Et in Concilio calcedo
nensi. Renuit. Fel. eme 1. q. 3
Et si illa s. emē uel vendere
tytulos ecc̄iasticos. ⁊ administrare
rerū ecc̄iasticarū essent solū sym.
q̄. prohibita. ⁊ nō ex sua natā.
ut de rapina p̄te dicit. tuc pe
tro symonia iniuria fecisset. et
maledicendo. Ideo meritū dr̄
dicendū. q̄ tā aut prohibitaq̄
post. erant. vē ⁊ realiē. Symo
nia prohibita. Sūt n̄ pp̄ p̄t. n̄ po
tuit de nō symoniaco fieri. Sy
moniaca. n̄ ecc̄ia. n̄ ps̄br n̄
alter vendē n̄ pecuniā recipe
p̄t. pro eis conferendis. quia nō ē
sua tā quā ꝓpria. ⁊ dei. tā ē ipse
administrator. iuxta oz. dr̄i. dr
Pau. Et dic̄ sibi. Gratiā accepisti.
gratis dona. qua nō tua donas.
⁊ dei gr̄iā. Sūt ab initio mūdi si
venditā talia fuissent. ⁊ fuisset
Symo. licet tuc nō haberet nō
symo. Nec tytuli busiaoz sūt
mē de nūc. postea. Primo filie
ut Xui xvi. ubi dns cōmisit
spūale. ministeriū aaron sacerdo
tiū. ⁊ leuitice tribui. p̄t ibi. Deut
xviii et alibi plurib. locis. Sūt nūc
sacerdotū idem ē in spe. tū. nūc
tytuli beneficiales. quo mō exer
rent. ⁊ spūalia in ecc̄ia. q̄rātur
accessoria. & quedā accidentalia
variant. Unde lapicidarū est
q̄ dicit. q̄ pp̄ p̄t vendē tytu
li ecc̄iastici. ⁊ oīo erroneū.
licet multi famosi. ratiōnis
hoc dicant. Et hinc refugiū sū
errores ad cap̄lm. Cepte 1 de offi
delegati. ⁊ ad l. de ambitu. Et
dicit q̄ scīa. ⁊ auctoritas pp̄e
excusat. unde. Gosf. ⁊ alii
dicit. q̄ symo. lond. nō hz ī
curia rōna. quas videtur eis. ⁊ pp̄ dispēsat
hēt. p nūc. Sed sola uolūtē tanta
uel expssa tollit. Aut. In cle de
emm. Ecc̄ir. Item pone. dns q
que sūt symoniaca. q̄. p̄hibita. Hostien. mss
Et silua. Reuen. tot. ⁊ tā oīa mor. q̄. p̄hibi
uno. omes isti sūt sentētes et auctōitas et
uias acerbas rōnes edunt. Sed ratio p̄ce excusat
uero. sua. sup. xta. scripturas uidet p̄ glo. pi
c. Cepte d'offi
dele

sacrat⁹ alt⁹ intellig̃etes. qua ꝑi
tas habet. Et xxxvij dis. primo
mebriant⁹ Gi enꝫ ad lumẽ pdis
sume veritat⁹ theol⁹ facultat⁹
que ex testiõ⁹ metꝰ nũ fũda
tõ⁹ sua ꝯstruit fundamẽtũ
qua turris dauitica habent re
rizsumẽ⁹ sq; tale distinctiõ⁹
r̃ꝑerit de symonia. q. ꝓhi
aut ecc̃a. quã hauzunt eo gñale
⁊ fallibilibꝫ testiõ⁹. ſt ex tle
cepte de offi dele. i glo. Et de pue
tẽ. Cũ pride in glo. sup v̄ illue
te posinoie. Et de iure iurãd
Et si xp̃s in glo. ꝙ dicãt ꝙ nõ ẽ
glo. ex. m. r. Saluator. j. q. iij. Ser
ver Judeꝰ. Vnde sanꝫ ꝯsilid
nõ ẽ respondẽd hñtib⁹. qui pñi
esse volũt in ꝯsuetudinib⁹ ab emp
tionib⁹ ⁊ vendicionib⁹ oĩũ rerũ
loc⁹ etiã ascriptiõ⁹. ⁊ admissiõ⁹ ad
etiã ascriptiõ⁹. tãꝫ a vetꝰ abstinẽ:
nõ obstantibꝫ quoꝝcũq; oppõ
ſuetudine ꝑte hñe mẽt⁹
in symonie aut Sez. De ꝓbẽ

Ca. 21. Quid si ep̃i ‖ curibꝫ aslibꝫ
gũtur ea que ꝯsueue
runt dari in collacionibꝫ ꝙ
rũdam spũalidut in ꝛceptionẽ
bus ad religionẽ. uel in canoni
cãtũ ꝯsecrãcionibꝫ epoz. ꝯ
bñdictionibꝫ abbatũ. ordi
nacionibꝫ clericoz. ⁊ sumptibꝫ.
Ge finaũ Gi ꝑ exactionẽ indi
ſpuel ꝑ extoꝛsionẽ violẽte.
uel per pactũ. ſiue cũ ſiue ꝑ
aliquid obtinet. Symo. ⁊ c.
ſuetudine obstãte Gẽ. ext. j. ꝛ c
Gir ꝓ certo Gi vo ſpõte ofte
ratur. hoc ꝯsuetud⁹ int̃ uel de
uocionib⁹ uel amoꝝ exhibit⁹
per ſpuale beneficiũ. nõ ẽ Sy
mo. ⁊ q. ñ. Ecia ꝓ Gi tñ rñ
tã dantis qua recipiẽtis fi
erit int̃cio. ut nõ ꝑt̃ ꝛ. det
uel recipiat. etiã ſiue ꝛ. accep
turi. Et licet hoc nõ ꝑmit exi
gẽ. illi qui hoc dat⁹ ex ꝯsue
tudine. tñ ꝑmittẽ⁹ illos ꝙ
nõ petant. ſuadẽdo bonũ cõ
ſuetudinẽ. non tñ adhoc ſue aũ
di per ſubtractiõ⁹ ſacraũtoꝝ. ſi
per ſuperiore debent rogi tale
ꝯsuetudinẽ obſeruare. Gẽ c
Ad aplicã. Gẽ the. ⁊ pe. ſt dr
Ray. quod ſi exigãt⁹ in talibꝫ aq̃
tã quã debitũ. ille tñ qui dat
nõ tꝑ debitũ. ſz ex denoiõe.
nõ est symonia. quo ad eũ si m
tencio dantis nõ est corrupta.
Nay. ⁊ si dat cũ ꝓtestacione
ſz ꝙ nõ r̃dat ut debitũ. ſz quãt
ut gr̃atũ. Et si sic uolũt rãpe.
ꝙ uolũt fr̃agẽ ꝯsuetudinẽ sua.
michi dr̃ dare. ꝑ cibꝫ tñ aspe
malũ. ⁊ abstinendo. Ray. ecõ dr
Nõ sũt ꝛmunes a crimẽ symoe
qui rei nõ⁹ ⁊ tempꝰ mutãtes.
nũmos. quos ꝑmo crimiales eo
ꝙ pro crismate aut ꝑ crismat
receptoe dare. ꝛ. pastũ. Gẽ.
ꝛ. ꝯsuetudinẽ medie. Gẽ. fũdi
pant Gẽ. c. mlta. Dspo. ecõ dr
Canonici dat cappã uel aliqđ
simile. si est ꝯsuetudo. ſuadẽda
est tãquã laudabilẽ. Gẽ. c. de
plendis. Significatũ. Nõ tñ dr
cã tenẽ loca pignoꝛ. ⁊ exigi
ũn loco dei ſpuale pro ſpuali.
⁊ nõ queritꝰ ibi vtilitas ꝓpꝛ
Dicit ecõ. ostẽ. si aliquibi sunt
cuntcria diuersa. ⁊ taxatio
ꝛ ꝑ quãta pecunia eoꝝ amoꝝ
pena⁹ in cuntcrio firm⁹. Symo.
d. ⁊ spec. mali. Gẽ. c. Audiuim
Gir etiã si ꝛrue portẽ⁹ ad sim
ꝓmo dato. symonia. ẽ. c. Ad
dum. ꝓpo absolucõe ab ex ꝯ
municõe michi dr̃ peti tñ q̃
ꝓpꝛ absolucionẽ. si pro pcã
culpe prẽdent⁹ ꝑ qua fiunt ex
cõicati sim tñs. ⁊ pe. de thur
Et dicit ostẽ. ꝑ excõicati dr̃
libẽ absolui. ⁊ pũ eo absoluto
rogi potest ad satisfaciendũ
de pena. Et sim ostẽ. quãto du
rius stetit in excõicacõe. tãto ſ
rere. pl̃ ⁊ pena. ut fit d fracta
Gez an sacer. dns missã pl̃

tare pro denar⁹ uel alia offina
exequi ℔ fin tax si ex offio te² ad
haut miss⁹ aut ad exequias uel
simlegit hor exigē symoniam ē.
Iq⁹ m vendencies Si vo nō te² ꝛ
desint ei simptus pt hate rēpē
Iudices Nā ꝛ opas suas lo
care poterit ad diem uel ad Iud.
Ne pla vi suc vltō Adde tax
si hr simptꝫ ꝛ nō te² aut dr cessa
re aut grat⁹ cantare alias pt
fac ex auaricia aliter sexte hor
non esset symo⁴: nō nemo tene
atur sine stipendijs mulctare tm t²
pelucro est. Spēs mali. Glo dr
in oī casu ḡris dr cantare qz sine
d² ei pecunia pro simplib⁹ sufi
dent² ei simptꝫ in domo 14 qꝫ
unicat officiando etiā si me ha
beat etiā ad firmā de ij r̄ egit
terra pensiones et residuū gruen
tum reddit pro simplib⁹ ex
pacto semp grat⁹ dr impendere
officium Et quod dat ei⁹ gris dr
dari sicut dicit b aug⁹ qꝫ apli
gratuito pane adimpebat ad
gris quod gratuita pdicatoz impe
debant: quasi stipendia Quid
de his qui dant clericis pecu
nia ut vigilent defuncto uel ut
dicat psalteriū. Ost dicit. Si cle
ricꝰ accipit pecuniā ut vigilet
defuncto per noctē dicat ad vigi
lias sequēs ordinō est symonia.
Si aut fiant pacta de legendo
psalteriō per noctē dymō ē Quid
de processionibus quas faciūt
rōuentuales ecclie ꝛ alie in exoe
quijs mortuoz data uel pmis
sa sibi ecclia quitte pecunie als
nō facturi Ꝛ fin tax si non
fecerint sine hoc statuto Ꝛ fo
sine de omissis mutandis nec qꝫ
si alias teneant² ad hoc pressi
one. symonia ē qꝫ pecunia
facta Si ex⁹ factū ē statuto qꝫ
hoc verbi uel equipollentia

qꝫ quicūqꝫ rehgrit rōuentuar.
heat processiones nec teneant²
alias ad hoc. nō est symonia: dū
hoc fiat nec labores tm qꝫ ec
clia sit rōnata Si aut statuto sim
e qꝫ hoc vā uel equipollēs qꝫ
nulle fiat processiones. nisi r̄mquat
rōuentus tm. nō vr statutū: qz
r̄mouet officium pietat⁹ videl;
qꝫ nō fiat gris alia pcessio. uel
qꝫ maioz summa Ꝛ de hoc mr ꝑd
Quid resignare spāle pro
petuo sit symonia. Ꝛ² ꝑ goff
qꝫ sic. dare eis mutuū. qꝫ qꝫ sibi ꝓ
petuo r̄mittit. Ex de sen excla
concor hoste ste hās odimentū
a sede sup qꝫsiuit ſ fiat. Ꝛ dicit. applica
recipiens aliud pensionē uel
aliud bñficiū aut r̄mictat lris
impetratis nō ē sup⁹ repte
ad audiendū huius dicti qꝫ ea
q̄ pcipiuntur a Iud⁹ hate dcm
rit² in pacto. Ꝛ de hoc r̄mictet
lris si vt hoc bñficiū aliud.
qꝫ vtrobꝫ simul tenē nō pt. di²
venditas r̄ tali pacto r̄mictatis
huius addit. si qꝫ pecuniā uel ali
quo tali r̄mictassē lris ex
eis hēat⁹ ad petendū spūa
le bñficiū. Ꝛ dicit ꝑ
millū spāle hmōi p vrās istas
Si tm assignat² bñficiū spūale ita
qꝫ ex pacto r̄mictet lris nō ē
symonia qz adhuc te² tm qꝫ fit ī
pmiū de spāli ad spāle De
rendo pecuniā ad ōnes Ost
dicit si ex pactione patroni pro
aliquo tali fiat r̄mictat⁹ bñ
ficiū symonia est. Si nō ex officio
iudicis uel hoīs extis media
tibus pure r̄mictens. Ꝛ ex al
tera pte aliquod temporale de
eo non est symoniacū. Ꝛ de
r̄mictē hanc Ꝛ ꝛ pecunie Ost
de pactis Cum pridem // and
de emptionibus et venditionibus Cap 28
Dicit si nullū sit statutū
Quicunqꝫ dare pecuniā ꝛ

uentu. vel rnpe pro exeq̃is
uel mtẽsse extreme vnctiõ.
aut pro fancto annuersario
anuale. uel trẽnale. uel p̃ missa
mutenda de spũ sancto. seu alia
uel pro diendis psalteriis. uel
quibuscumq; elemosinis pauperib;
fit oretur pro eisd̃ talib; ordo
sit spialis. ꝛ alena rozpialis.
Ro fm Wilh̃ p̃ omnib; talibus
casibus dare uel rnpe tpale
pro spiali. symonia ẽ. sue de
pro sacramto sine pro officio.
sue pro ord̃. fm q̃ h̃ ffo. ꝛ
not appiatiõz. si ro not tam
motuꝰ nõ pmã. uel priapale.
si rnotu. ꝛ ordinale. licite ẽ
dare uel rnpe tpale. ꝛ spiali.
si pro grandi devotõe dantis
detur pecunia. ut ex tali devotõe
exaudiat petitor. qua petit
ut frẽs mr̃ sint exequiis. aut
anthemi. Et illi ex tali devo
tõne. ꝛ dilõe animꝫ. hoc faciãt
licite. ꝛ h̃ dare. ꝛ rnpe. ymo dig
dicit sancte. Vob̃ amicos de mã
mona iniquit. ut cũ defe vob̃
rnpiãt. ꝛ attendenda. ꝛ dilõe
devotio pietatis in talibus. ꝛ hoc
sine pactione exactione aũ uel
poste. ut plus dicitur. ẽ. ꝛ ẽ de
annuersariis triennalibus. ꝛ omnib;
alis gnalib; ꝛpotib;. ꝛ ẽ de offi
cialibus amittentib;. ꝛ p̃ denũcia
ut h̃ pro notat. ca. diuersitate.
licite. ut talia rcipiant. in
sumptus officiandi. nõ in pri
ud officiatoz. Tho. in sum. ꝛ theo
logi. ꝛ doz. ner. ꝛ fide fm glo.
si dare epo pecuniã ut me dili
geret. ꝛ p̃ sub ordinat. ꝛ bene
ficiar. quia mor. dnũs. ꝛ bñ
fings attendi. nõ ꝛ dilõe. uel
affectio. si dignitas persone. ꝛ
q̃ mor. ꝛ. De annuersariis
dicit. Symo. ẽ. ne pla. vi. si. v
glo. sꝛ. ꝛ. Rem enormis. p̃ mem
torid est constitue. in alq̃ eccl̃a
redditus aliquos. ut ibi fiat an
nuersariũ alicui. Et ita constitu
o p̃ fieri per illos. qui habẽt fa
cẽ annuersariũ. ẽ. de pben
Significatũ. ꝛ donatori reddi
tus nõ licet constituere. nec sub eo
dictione vẽditi dare. q̃ dona
tori nõ licet vẽdere. specialẽs
apponẽ. si reperiales. ut recep
tione emptionis. ꝛ q. ij. de. sub
xij. q. ij. Anne. ꝛ. ost. discipulo
suo in code malo. etiã emere mis
non placet. her. sua. Imo. q̃ fir
mitati essent. Syn. Sunt aut
q̃ hoc omq; pũ un pod fm bo
uel rei aut redditibꝰ. ꝛ p̃ aĝt
Tunc tñ essi q̃ ita dict. ẽ. lim
quo tali emẽ. ꝛ. ll. Annuales mt
illos tñ. sup tali domo. uel ꝛ
ll. ad emẽ dñ. ꝛ libros annuales
mt illos tñ. qui in anniuersario
meo interesse. ꝛ officiauerit fm
consuetudinẽ emẽ. emendatis.
Et rogo sꝛ. placeat sine cõplen
sine cõuentu pdicte eccl̃e. ut
anniuersariũ meũ fiat. sicut
dictũ est. ¶ De confirmatibꝰ. (129)

DE confirmatibꝰ. ꝛ quid de
illis. que sic constituite sup.
q̃ nulli recipiãt. nisi pro
mittat. uel cõfirmet se datur
annuatim. ꝛ ll. ꝛ. Huy. dic. si ha
mod confirmates sint. q̃ hom̃
tam causam. sꝛ pro alendo pau
peribus. ꝛ emendis emptionibus
similibꝰ. nõ est Symo. ẽ. nec sunt
rnprobande. Symo. de ẽ. Concu. dicit anathematizand
qui eccl̃s despiciũt. xlij. dis. Si q̃
despiciũt. Et etiã ille approbat
puramitter. nõ approbo. ppter
periculũ pernitiosi. ꝛ. Statu
tũ. q̃ semel uel bis in anno
conuenant omnes fideles ad tra
ctandũ de salute animarũ. ad audi
endũ verbũ dei. ad celebrandũ missas
ꝛ orationes pro vivis ꝛ defunc
tis. ꝛ ad exercitandũ devotionẽ.
ꝛ nõ permittãt singulos animꝫ

certā quātitatē. ex qua vīuant et promideant pauperib⁹. Quorum est dīus mentes hōēs sint mūde. et pūr in deo fixe. Absit enī ut ea que ppt bonū et licitū fiūt. quib⁹ debeant si quod malū inde pl̄ minue nem arcdat imputari. xxxiij q. v. De ordinandis. Si glo. dicit no est licitū in forma negatiua sed quib⁹ recipia⁹ nisi det tm. nisi tantū. sz in forma affirmatiua licet esse ut quandoq; recepta sint de tm. Dicit vel rōnq. quia forma nec ea excludit pietatē. sō affirmatiua est. Quod si sacerdos nō vellit baptizare parvulū nisi recognitate. nisi data sibi fuit pecunia constitutū sit in periculo mortis. et sm tho. in simō. quia tūc nullus alius pōt baptizare. et quia nullo est pecuniandū. ideo in tali casu pro eodē bono dō. at si nō esset qui baptizaret. ideo genitus tunc pueri p tuū licite pōt baptizare. vel a quocunq; alio. pōt tūc emere ab eo. a sacerdote. que est pecunia electa rōnabile. si ei defiat. Si vō esset adultus qui desideraret baptismū. et esset in periculo mortis constituto. ut sacerdos eū sine pecunia vellit baptizare debet. si posset p alium baptizari. quia si nō posset ad alium habere recurrere nullo⁹ debet pecuniā dare pro baptismo. si sit pauper. absq; baptismo decedere. quia supplet ei baptismo flāmis. quod dicitur de baptismo fluminis. Quod de eo qui scit epm̄ sim̄ Symonie. et tūc potest ei ut recipiat ordines ab eo. Sic sm tho. in simō. quia nullo⁹ dicit ei obedire. dūmo Symoniacus et epūs in ordine susceptus. Symoniacus potest de dicitur permittere exercere. Et si ignorabat eū esse Symoniacū nō tenet. quandiu sit occultū. et iste ignoret nō recipit ab eo ordinē. et non indiget dispensatione. Secus in detestatis. Innis 1.q.1.

Si quē a suo ep̄o dem̄ dīs ostiens et rogabit tho. si epūs ex alia cā suo manū esset pt recipe ordinē. dic sit occultū quia non est suspensus quo ad alios. sed solū quo ad eos. Si vero quis coactus recipiat de coactione rōnabiliter ille recipit exercitū. q. 1. Constat. Sacerdos qui magis constat de potestate coactionis quā ignorantia. Si quis vō coactione absoluta ordinē ille recipit ordinē ut caracterem recipit. Et de bapt̄mo manifestū. sz alia glo. dicit q; ut coactus ut ignorans recipit exercitū. licet facilius dispensare ad coactos. Et nō talibus. Sed aut superiores pōt dispensare cū clericis qui erant ab exercitio epō ignorantiā ordines recepūt. Secus si scienter. qr tales indigni est dispensare. Pt̄ est q. tho. pt̄ 1. lacrz. aliquos non debeo. Sm̄ tredē Symonia. si in consistet. Veritū dm̄ rate vre dubitare. nō debeo ab eo ordinari. Exē. p tuas. Quod de eo qui dat pecuniā aut munera ut in imperatore vel ad aliq̄ potestate vel rectore alicui conferat promouendi. dicit. q; Syoniacus. sic. Quod de hijs q; emunt victū seu pbendā vel aliq̄ officia ad totā vitā suā. pt̄ q; nō est Symonia. Ex quo tales emptores nō consequ. aliq̄ spūale. Nō e tamē seruo emere. si pbabiliter dubitet. et rōnio melior sit emētis aut vendentis. Quod de sacerdote qui recipit officiū per parochiam aliquā dūcitā per parochianū. pt̄ sm glo. Si hoc sacerdos de consuetudine vt. q; tale officiū possit retinere. et p se vel per alium expedire. et procuratū recipere. nō est Symonia. si officium nō mittat ad firmandū et emere qui dat ad firmā. Si aut nō

habet de consue. q debz hoc offm
per se uel per alm de familia
sua expedire. & prouentz ex pe
cuma & de id offm debz uel p
alq; dando acmpd uel ad mmg
tor pe luari est. Quod si aliquis
nō hns tytulū dubit. rogat ad
pbrm uel aliud. ut pñtet eid ad
tytulū ecie sue. premittet eis
q nūquā eid male stabit. nec pet
alq; portiōr ecie sue. & sic or
dinat. Et finaliter nisi ad eo
fuerit inser tordīr dispensand.
uel ad superiores ordines as
cendē. nec in suscepto pdē ordīe
fung rigore canonū cōsuetudē
Et de sy pertinaci hñtes ecā
existat. per ignorantia uni
sit si nō recedat hoc ee illud
ut colligit. m eadē dem. et alu
Quod de hns qui p ypocrisim
uel simulatiōz. vel ambitiōz dād
pretendūt spem sanctitat. primo
ti sunt. nulla tñ aut pōta rendīe
ut pacto. ad ordines dubitā
uel honores. Et si vera egē
runt pēnā nō tenet. remitti
are. Et e mandato. c. nul. de sy.
De consuetudine. quando da
ecie p est. q dicat Canon. add
unctū. Canonicq nepotulos
mōs. placeat. de meo. & pla
cebit mihi de tuo. Aliq dicat mihi
me vnde fiet aliqs tenor
in ecia ista. si ie pro q ego
rogauī p̄us fiet tenor. ut
saltem nō alios. Quia dr. q m
virtutē tenoris nō mittit symonia.
quia dicit Canon. absit omnis
pactio esset. omnis cautela. i.
q. ii. dicunt pīa. Quod de illi
qui suis cōsanguineis cōferūt
beneficia ghīa. & ppt. quadrage
tarnalem affectiōz. Et ghīa illi
cita & talia & tarnalia cōsilia
tionis nō tñ symoniaca. q. nichil
hale reperit. Si tñ aliqs det bñ
ficiū ecie nō alicui sīor pacto
uel intentione. ut ex tñ suis cō
sanguineis prouideat. est manife
sta symonia. Et e ylemo. Idē
est si quis ꝛsanguineo suo bñfi
cium conferat. ppt hoc p̄ius ut
ipse conferens magnificet. uel fiat
potentior. uel ut parentela
eius exaltet. uel ppt aliud sile
symoniacū. quia cōsentiunt vtr
tyalem. eciā si aliās digni
esset. nec tñ cōsentit dignitati
que principalis dz esse causa
beneficiandi. Et dicit tho cu
simo. q ppt sicut. pulz alē pt
cōmittē symoniā. & tale gen
quādo ni alteri gēti cōsentit
tes eccie non sint eius cap
dinales. ut dispensatores. dīn si
pro aliqua re spiali aliqua
pecunia de rebus eccie. alicui eccie
tribuitur aut promittit. symonia
cō est. Et idē si recipit pecuniā
ab aliq. ut det. pro aliq spiali.
nō de eccie rebus. De religios. c. 20.

De hns. qui in religionibus recipi
untur. intentione utilitatis
tyalis. ut finaliter si nō sīm
hūdat. tñ dantes quā cōcipie
tes si durante illa intentione. ut
per temporalia hēant spūalia
aut eq. & illi eid alis nō essent
admittendi. sunt symoniaci. maxime
si id pacto. & exactione sue pē
denti sue sequenti. Et vō si pac
to & exactione voluntarie offerat
ni eleēmosinā & pura fiunt intētio pt
usq; nō est symonia. Et vō nōn
tata de paupertate depssi. q red
dito vno uel no sufficiat pdicta
pūtibq. nō plus pnt. sine inten
tione adimplendi tyalia a recipi
endo. si eciā ghīs exhibitis spūa
libq. vtuntur ecie tyalia q sufficiē
mit ip sustentatiōr. & pnt exp
me detātō quantitate & pacis
si de hoc. q illa sūma detur
dū nō habeat. cū valeat fisse

tare Comor tho m sum. Et addt
q̄ glo Credo est silr qp h q̄mod
retinendq dicat uel aliq̄s qp
co. dabo singulis annis 100 so
lid pro expensis meis. uel sex
lib. quā dm vixero. nō d̄ illiatio
si mon̄m no sufficit. Comor hosp
geff. Si qp dnz̄ com̄m m cal. qm
symo. ex de sy sup v̄ pretextu
pauptat̄ sm ray hoc dicebant
m fraude. z sm est mt̄z q̄ nō
caute procedr̄ sit ut primo gnō
conferam̄ spūalia. z pō dicat ea
qp ferat vite nīa. Quo dr̄ glo
nō licet aliq̄ retinē sub tali for.
recipiēs te m fratrē si deinler
vn̄ vnas. q̄a bona emē non
sufficiūt n̄ nobis. Ar ex c. eam
z c. Tua nos. Sub mgr̄ ray Con
silendū esset mgr̄ edicto hoc p̄
hoc fundarent intentoz. ut pō
darent. pp̄t deū. z ne essent one
rosi domui illi. Apparet m̄ vm
m pdicta detrehi. q̄m dr̄. qp sic h̄z
posset dici. ut pdictū e. q̄n pau
pes sūt. tuā tm est qp nō sic reci
piatur. addit tho. vbi pnūq̄ ht̄
est. si pp̄ deuotoz. quā aliq̄s ad
mon̄m ostendr̄. largas elemosinas
faciendo. familiā m mon̄o recipi
atur. dicit ep̄s hanc. e aliq̄ pro
notare ad deuotoz. mon̄m. p tpa
lia beneficia. ut ex hoc metuat
ad quod m̄ ingressum. licet nō sit
licitū ex pacto aliq̄ dare uel reci
pē pro ingressu mon̄i. Addt pg
ray. sic recepti sūt nō corrupta
intentione. tenē̄ emendare.
n̄ r̄ipietes restituē. talis accep
tio. quia hoc. symo. mentalē per
condignā penit̄ quā ga. ex c.
mandato. vbi rāgiste ep̄s mdt̄
Comor tho m sū. Et q̄mo sup
r. Tua nos. Quod de illis qui
locant filias suas in mōsteriis.
z pauo. uel nutrit. tradunt mūn
de dōmo sue. Hoc q̄ dr̄. uel
tenet. dare mōiū tm̄ut. nō one
ex pūcia illaz. pōnaz. z alias nō
credo eos esse m statu salutis. qua
diu prosperant. Nō est m cōi usu
quale pactū. nos pauperes p
simplicitate susceptū. qui etiaz. p
unas de gravib⁹ facultatib⁹ de
beāt. sub expensis m̄ sup. q̄
uant. Quod de mōiūs. vbi nō
pactū mt̄ po. est tm̄ tuitatis. qua
tū puella dare d̄z ingredienti.
q̄. sm est talis taxatio. p̄bat
ex c. Sic pro eo. v. c. Item si
dem est si pactū mt̄ ponat. de tali
consuetudine finanda. q̄ sup̄a
est. ex c. Cum ecclesiarum. dem. si gnō
recipiat. z pō repellat. recipiēs
ad talem consuetudinē obser
nandam. ex c. Quamvis. et c.
Qaterb. Si aut absq; oi repulsi
one. z tenuitate grāt dat. quas
consuetud. nō est symo. ap̄d
etiaz si de interitate deq̄ mdi
cat. ste pone. q̄ ab tumebre
pulsum. Quod abbatē. Si velle
tis me recipē. dare vobis tria
mea. Abbas hīto consilio ad re
fratribus recipit. ad ignaz. mgr̄.
z eoz. q̄ dixit. Abbas m̄ caplo.
ille pō. m̄. quā mediet̄ det r̄s
suas totas. uel pte. moriat. q̄ sua
sm̄ sm glo. Credo si mutuū r̄q
promissionis fuit recepta. sil̄ ng.
symoma. d. silr̄ ep̄s pte offert.
ad mt̄ posuerit. iudicoz. Amdi
tpalia. pro sua recepcōe. Comor
p̄. z ost. Aet pp̄. r̄mane. i illo
mon̄o. nr̄. Alta repetō. ad sit m
tutpi causa. Tenē̄ tm̄ ad aliud
mon̄m. tr̄ sine. si ex r̄d sūt ob
ligate. obligati fuit ad r̄hgs
nem. pū si debit sē. z recepto
e. m mōchiū. z m frem. quā
libet. e. quedā pfessio. Et c.
Porrectū. Quod si expressa
fuit. cōdō de tpalib⁹ fuit.
ex pte recipientis. z recipi
endus ois timent. ponens

De

q̄ michi daret. ſi tñ ꝑ̄ dcit d
gre dētur. Rndr̄ ꝑ̄ ibi r̄manē.
Et ſim glo ibidē. credo q̄ nō ſo
nr̄ m̄ p̄n̄h̄ cāſiuq; tantū tāc eq
cū nō cōdixerit illicite pac
tionis pro cōſenſu hñ da eſt.
7 in foro pēnten̄ſ. ſi ꝑ̄ hoc
tacuit. q; tm̄ erubuit repulſā ſi
cōdiceret. Quid ſi mē̄ poma
dicis ex ꝑte recipiendi ut
abluā. ſ. aīq̄d recipia. aut
concedā ei ingreſſus pēntz
vt ſ. de condicōe appoīn. 7 cēd
renūcīt. 7 pa ꝙ pēnt recipi
ꝑ̄ dcit tm̄ 7 illi cōſentiunt
iniq̄ licet Dr glo credo q̄ ſic.
dd tñ ontēs nō ſit corrupta.
Si aut ad recepcōis fuiſſet. ſ.
p̄ miſſa recepcō. m io mē̄
an q̄ no tacz hq condicōē. eo
vō indignē ſe ferſſ illo mō
iſte qui hq mor̄ p̄miſſiōz tam
habuiſſet. De illo etiā q̄ non
vult fīē cū mōne. niſi p̄mit
tant ei ut ꝙ brēuiꝰ aut tricē
miꝰ eid recipiant in fratrē.
7 illi promittat. Et ſim glo
credo q̄ ſit ſymonia. q̄ p̄miſſio
Si aut dixerit cum petentē r̄
cipiens te. ſi mihi dixeris
illa uel illa arte. ſi de lauretis.
uel ſi de clericis. ſi mihi ſtudue
ris in ſcolis. ibi dr q̄ cū nō ſ
ſymōn. quia ita d̄ ac ſi dicēt
ei. ſi mihi te r̄ddideris vēdidi.
Nec illicita ē hec pactio ul' rō
dicis. quid ē hoc ea rōne. ſ. po
tius admonis. ab id ad quod
quis de iure. 7 ex ſtatuto tē
ſit. q̄ ſit uel fiat vēdicis. C 31.

qr iſta q̄ne

De pēnīs 7 pēntīs cōz
qui ad religionē r̄cepti ſe
aut r̄ceperūt ꝑ ſymoniā
ꝑ̄ dictā tenē. Qui ſim̄ iudicē
dūt retrudi ad arriora mōn
ſteria. alia. 7 ibi ꝑpetuō agē
pēntenciā. Aut ſi p̄ multōs

ibidē forte recepi ne q̄nitiēs ſē
ne dam̄ prabilit̄ ꝑ mūdū eos
vagari cogrm̄. dispensatiōe
debent m mōſ̄o de nouo r̄ſpi
ꝑi. recepīrē irritata. 7 loc̄
mutatis priozibꝰ 7 nūſtribus
eisdē assignāt. Et ſup hoc ma
facto ſunt excōmunicati. 7 depo
ſiti ab officiis a quib̄ ſēntēcīs
a ſolo ꝑ̄ absolui pñt. niſi in arti
culo mortis ꝑ decretalem exē
vagantē vitam ꝑ̄ ꝑdituō
ſeu penitā recipiētes nō pñt
pro ſe r̄tuē. ſ. debent eā re
ſtituē danti. qui illā penitā
ſeā di deferre. ad hoc mūm ad
quod ſe tūſſert. pro agenda
pēntencia. ne ſit onerosū illi
a ſōne. nō ꝑ̄ eam pro ſe r̄tuē.
Si nō rūdit ad aliū a ſōnē
ſi mānet m p̄or. tūc loca ordi
nariꝰ hꝫ diſpōnē de p̄dicta pe
cunia. aut cōz ſuperioz. ſic tñ
q̄ nō recipientes nō recipiāt
eam retinēdā. Ecce quid ē bibl'
penā. Et ſup hac nulla cōz ꝑ̄
agē pēntenciā niſi ſ. penitā
ꝑ modū p̄miſſū reſtituā. nō
absoluēdi ſunt in foro pēn
tencie. niſi ora p̄dicta ob finē
tūz per vtroſq; Totū habet
ē de ſymo ad hoc. Et cum ſym
in tepoꝛ. 7 in glo. Et intēd q̄
recipiēs manſerit in officiis
ſuis. penitētiā agē nō poſſūt
nec absolui. nō reſignauerit in
officia ſua. ut declarat ꝑdcā
animā que recipit. Ecce mea
Ecce qua multa videmꝰ fieri
ꝑdictis cōſuetudinē. et tñ nulla pe
nā cāno ſubſequi te. nec pēnite
ria. Quid go cenſendū ē de il
lorū ſalute qui 7 decreta cō
tēpnūt. Et remedia: Iudicet
vno prudēter cōmi. Ego vēo
minister̄ aſſero tales labo
rare in ſtatu damnac̄. de q̄
rū mō nō plautos fac̄ pſuo
Sequi de arte vero dicendi

De arte vero predicandi. Cū doctrina ſit. ſit. ſpeciale. q. nullo prelatus aut ecclesiastico quantūcūmque tale: Notat ſtatus tho. in ſumma quarto. p. actū aliquis pōt dici ſpecialē doctorē vel quando ad ſuū principale. p. competit alicui ex aliquo ſpeciali de no vel officio vel quando ex ſua ſi ſumpſit. cū per actū ad aliquē ſpeciale domū puenit ut doceat. actus ſimiles de p̄mis actibus quia ſpeciales ſunt ex pte agentis. nullo mō ſme ſymonie. pōt aliquis locare actū ſuos. pōt ſuſtinere vices ſuſtractoris, recipere. ut ſubtrahere. epūs p̄ncipationē in exercendo officiū viſitationis vāpe. reſtīm teſtificādo. In his vero actibus q. ſpecialitas non eſt expte agentis. pōt locare operas ſuas. ſēt mgr in docendo ſi aliās nō teneat ex ſtatuto. aut ex promiſſione ſufficiēter eis factā. nō vendē ſtātq. quia ē ſpeciale de mō quod ex actu eiq. acquirit. de p̄mio eſt amiſſaria aut trēnalia page. pro pecunia in ſtipendiū ſumptuū. et labores ſuos in ſtudiis habendis. licet p. p̄ncipio locāte non ſtātq. ut de p̄ceptor. xxxiiij. Ho h vendē ſapientia. doctrina. et gloria. Tamē ut clarius de hoc poſſimus edoceri. ſpectandum eſt ſta tuta eccl̄ie. que ſ. iure canonico ſunt expſſa. de quo in titulo de magrīs. et ne alicui exigat p. licentia docendi. vbi p. totū tractat. quo in qualibet ecclā cathedralī et collegiata. artiū. et theologie inſtituantur. quibus p̄ſunt de ſtructibus eiuſdem eccl̄ie. qui inſtruere poſſunt clericos eiuſdē eccl̄ie. alios q. pauperes ſcolares inſtruere. ut de ſcientia valeāt. et ſcripturā. et via pietat. Diſcendi. ad doctrinam. et exercitū. de quo ſic generalia conſilia ſ. c. i. latēnſi. et tholosanū. c. m. ſcima. ne nulli In quo tenet ſing. q. pauperes ad mēa ꝓpoſita. dē glo. et gre. Nō q. a diuinis pōt petē mgr collatē. et arte q. non. Dō. q. mgr q. non docet. pōt. dici q. iſte nō petens beneficiū conſtitutū eſt a diuinis pōt petē collatē. et hoc nō p̄hibet exiſtēs in ſtātis. et a clericis eiuſdem eccl̄ie. et a pauperibus nichil exigē debēs gratis docere. q. ꝓpter illas conſtitutiones beneficiū. et non ꝓpter diuites. ſi ex honeſtate omnibus fiunt et gratis. honeſte faciēt. et laudabiliter eſſet. alias diuinis gratis labores ſuos impendē non tenet. Cū vō beneficiū nullū conſtitutū eſt doctoribus ſīc. Honeſte. licite exigunt collecta. quia ſuis ſumptibus hoc facē nō tenent. De p̄ſtrp. Cū ex officio ad docendū. ſicut. Iuriſperiti conſilia vendē pōt. Nec deſunt ſi dicas. q. gratis di docē. q. ancillis mā petē. pōt labor ſuus merced. ſicut teſtis qui ꝓducit de veritate teſtimoniū perhibē. hāc petit ſuppletis. et Iudex petit ſuppletū. qui ꝓducit de iudicare. Ad vī. Non dē. Cū ab omni hāc ge. pōt petere collecta cū beneficiū conſtituta non ſit. Et dicat. Ie. an. gratiam ſ. v. recipiē gratis. dicē. cū. ge. ſi ꝓducit non attēperent. ut gratis dabit. Ad hā hāc. quod de fructu ſeruat. licet cōtingat fit de ſuc. quia h. ceſſat ex a. cā. Et eſt ſile de vſuris. pōt. Exēplis ſimilia poſſūt dicē de magrīs cōmūſtitutis artiū ut docendis. quia conſtituta ē ꝓuiſio ſufficiens. q. pauperibus gratis ꝓmptē. Determinē. Diuinis quidē de honeſtate nō de neceſſitate: tū ꝓpter ꝓuiſiones minor ſit. m. exigendo. ꝓpter ānalē. nō tamē ſi aliud in ſtatuto cōtinetur. Ad obiecta nulla fit de ꝓuiſione. nō tenet gratis labores ſuos alicui impendere. q. nemo tenet ꝓpriis ſtipendiis ministē. Et de pau. nō alli gab. ſi hoc tēnerētur tūc ꝓpter. et mīa.

Cap. 33. Post predicta nō absurdū dr estimari. aliqua āuctē de vr̄e unō et glo extracta Eq̄uo dux est excōicatus. sz maior. z mor̄ p̄p̄ separat a sacrāmēt̄ z a cōmunione fidelū. vl solid a sacrāmēt̄ propi endis fac̄ Rup de sen ex. unde celebrāns in mori excōicatōe licet gīnt peccet. nō tn̄ fit irr̄ p̄ c Si celebrat de cler̄ exāmi. Cuq; vō est qua nō e expl̄ simi in iure de sen ex. Is qui h vī Item duplex est suspensio. sc̄a ab officio. alia ab officio. p̄ma suspensus si celebrat non fit irr̄ sm̄ Jmo. Secūs si ab officio z suspensus de sen z re in c 1. et de sen ex c 1. h vī Quinō ecclīa celebrāt ligatus p̄t absolui a p̄sbō sacerdote. c Rup de sen ex. Suspensi vō ab hore ab officio. sunt ex a cōmone. celebrantes. incurrūt irr̄gularitatē a qua nō n̄ per sedem ap̄licā p̄t absolui. vt p n c allegata h vī et c Latorem de cle exg mīst z in glo c Si celebr et. Suspensi vero a canone p̄t solam p̄tis paratione nō excedūt tres sunt suspensi. q̄ nō excōicatōe. si celebrant nō fiunt irr̄egulares. Et suspensi ab hore vel a jure alio. quā p̄ sola p̄tis paratione. si celebrant fiunt irr̄gulares. sicut excōicati ab excōicatōe sūa. sūt irr̄egulares si celebrant. quia p̄ctā sunt sacrāmēt̄a z diuina officia. Jn glo sup c Si celebrat et ignorantes se esse excōicatos. aut suspensos. si celebrāt non sunt irr̄egulares. Hoc vī de ignorātia facti. nō juris. ignorātia esse crassa aut supina. Decretū dr audita h vī c ul. de duobus ligatis manibus excōicatōis vnus p̄t alium absolui. Cuq; vō dr q̄ mor excōicatus solū p̄cat a p̄tis paratōe sacrāmēt̄oz. si nō a collatōe fructū et duobus de sen ex in textu z in glo Az c Si celebr in glo de cle exco mīst Deos est ligatus manibus excōicatōe p̄t absolui ab alio non ligato. Suspensi in confessione aut alias. vt nō d in iure expressum. si celebrat nō de regulare c Sequitur h vī de sen ex in glo cl. Si celebrat de cle exg mīst dra Quinō tra quoscūq; clericos vituperanda sunt. z valet Quinō tollendo. quia talis defectus licet sit suspensus a p̄ceptōe sacrāmēt̄oz. nō tn̄ a collatōe. et ligat ad alios. De cohab cle c. vl. quia ecclīa exāmēt̄ referunt ordinēs. licet nō executōz. si isti in maiori ecclīa existentes. conferunt eā executōz. executōz. quia q̄ cūq; huiusmodi executōz. p̄t eā referre iō dr decretalis illa Si celebrat. vertut nō caret effectu. z est ar q̄ excessus nō dīsit in textu p̄sentē. hec glo b' v' Si in c ul. de cohab cle. dr Clericis cubicularijs officio vitā nō dz. nisi sit notorius. per sententiam. seu confessionē in iure factā. aut p euidentiā rei. q̄ regulariter facto aliq̄ relaxari nō possit. quia solū de suspensus quo ad se. nō quo ad alios. Verūtamen tn̄ de nup p matrimoniū p̄m vidit et Constans z dīsi lien. Canonia. Quia mihi q̄ nō sit denūciata pub̄ce p̄ errandi iudicē est tollerandus. nec aliqs compellit eū extra de sententia excōicatōis p̄cepti. excepto eo q̄ p̄ interdictionē manuū in clericos. sacros Canones cognoscit. minus esse ut p̄ patebit. fract c. vna duo de cohab cle Innocē in c Rup de sen ex. Potest quis dici quod solus p̄s ab excessu absolut. Primo pro mentione magistri cle ricū aut religiosam personā

rum q̄ nō si quis suadente ⁊ m effe
rione ecclē. Desen ex rō q̄ nesci ⁊
falsarius hāzo optimā. De rē
falsi ⁊ cōmūs exercito a pp̄ ni
sume. De sen ex nup. Quāto ideo
dum ⁊ t. tua. In omnib⁹ alijs
casu epi casibꝰ epr absolue pnt ab excom
catione nisi in mte pbēr². Casq epis
copales reſnari epr̄ nō. Sa
crilegꝰ percussor clerici aut hos
tiarū maculū deferens aut hos
tiā de sacrilegꝰ patre percussor ut
dā sacrilegꝰ. Patre percussor ut
sodomita. Qui frigens voluptu
ū per sacrilegꝰ. ⁊ Et meretrix fide
fractrix maritū proles ꝓpriꝰ
blasphemꝰ hereticꝰ. ois adulter.
Cui bruto coitus miserabilis pagā
nꝰ aut cui matre tua sine nata
spiritali. s. morali. Cōiugati d mor
tem machinanꝰ sacramēto ab
utente pontifice sup hmōi pēm
tis denotatis adibus. Casq in
dispensabiles erūt a pp̄. Sine
bis ordo dat². sen bapt⁹ ⁊ peta².
Sine ut vita². fides status ordo pe
tit². Vel si pste² ut utrūq; ⁊ sy
mo opet². Cet dispense² spōd
nulla prorsus habē. Vñ summa pe
sa. Dispensatio § vii. Sed hmōi ⁊
q̄ de sen ee pot. Vsq; in q̄ta ine
cruptibilis maior excōmūcatio. Si in
cidit in hereſim ut Japonatus.
Consencies receptores ⁊ fautoꝛ
res hēticoꝝ. Infamati de crimine
religiosā p̄sonā. Contrahentes fo
liis facientes tollentes in clericos.
pl̄ amodo de cetero ecclīa ꝓfanā
vsq; Quicunq; ecclīa ꝓfanāue
rint ecclīa. Qui mā sanguē e
lecta in tēplo gerit se p aplm.
Falsarius hāzo pōe ⁊ vtrūq; ei sde.
Arma aurelia ferentes sarracenis.
Stolam hutrib⁹ de cōductōe hospi
tis stolam mālmo vrōq; situ. Mōchi
phiam iudicij. Coitus excōmūcatio
in ēmē. exercens arte balistaria
⁊ sagittarioꝝ ad xpianos. Fac
ens seruam cōsuetudine cōn

ecclīe libertate. Stratiotā scriptores
consiliarij redditus cōn ecclīe libtate
c. Nouit. Qui mor excōicat⁹ in mē
mfugit. Quo ad deū. in quoli ꝓpr
tulisse. Principans excōito ex cme
sacrilegus notorius sodomita. Si
monachꝰ tripliciter ecclīa de manu
laycꝰ sine consēsu epi. Balistarij
sagittarij. pauperes oppressores ba
nū mfesti raptores assuarū rapētes.
decedentes in forma mōdi. Si no
torie ēmē existēt. ⁊c. Quib aliis
grauit⁹ tenent⁹ ⁊ sua. ad hꝰ sacrēs

De dispensare cū ēmo mal⁹ Cap 3e

Quib vero pt dispensari. cum
symoniacis sine in ordine. sine
in beneficio. Dicit quod ꝓpter
talibꝰ in ordine sola pp̄ pt. Ar. dt
si clerici de regno. ⁊ pena de sy
mo. Si qui solus pp̄ dispensat nō sup
motis ordinibꝰ. sed dt. glo. bñ in
dignitē. ⁊ beneficio. de rēnūcia. post
tissimos. ⁊ de sy. p totas. nō. ⁊c
de symo. Alij dicūt multi sim Ray
Si tamen restituendis ꝓpter hoc est.
pagnā sumpt⁹ remunerauerit exerci
tū ordinis. pt epūs dispensare
cū. ⁊c. de symonia quod intelligā si
pecunia non fuit ipi epo data.
pt̄ hmōi pdictā cōmunēp tue
ad⁹ suspcōnē. Si vō data fuit pecu
nia collaterali epo. epo spōr ygno
rante. pt ad dispensādū. Contra
quēcūq; cōff. vel alios solū pp̄. Ita
Scotꝰ. Dū colligā⁹ si scienter datē
⁊ recēse. pro ordinibꝰ vel pacto.
conuentō. aut exactione. solū pp̄
dispensat. Cū symō. aut in bene
ficio fit. quadruꝑ dispensatus sm
Bar. Parua ut beat. Lucas cōmu
nicet. i. que lapis dā⁹ in pascua
uel in alijs solebā. ut dt glo. Aug⁹
ut pa. penitētia. in alia ecclīa
in suo ordine. ⁊ manet. ut supra
ut in eis. si in inferioꝝ ordinibꝰ.
Quaeritur ut cōmuns in eisdē
ecclīa. ⁊c. no tñ beat. Plato. nē
1. 1. V. c. 1. Idem dicit tho. ⁊ sum

Q; an ad istos possint epi dispe
sare licet quida dixerit q epi
in multis casu possent ad symoniaz
dispensare. Dic ex e nisi. Tame
alij dicut quicq; consentit Dic q si
ignorate eo tpe erat uel bnfi
cium acquisit. symoniaca cõmissa
e. pt epus dispensare. ut erad
de nouo conferat ei idē bnficiū.
cui ei pure & simpr resignare
rit. quia tales symoni non sunt
licet promoti sunt symoniace. Dic ex
e de symonia hoc aut intellige,
si epus ignorauit. Nā si scient,
contulisti bnficiū tali. no pt h
superior aut successor ut dicit glo pos
set dispensare. l. q p c. ex de cle
rici cõiugat. Bi no
bnficiato scient. solo pp pt dispe
sare ex e de regularibus Idem
dicit tñ. 7 ad. et p ma glo. ut
hoc q no possit dispensari cū
neficiato scienter. cū p pp̃m. nec i
illo bnficio uel in alio. si remanz i
seculo. Nec pt epus dispensare
pm Dic cū illo qui sola volupte
ocultā cōmisit symoniā. Vino
p condigna penitentia libera
ep toto. Et c eppssū. c. ul. de sy
Cū illo q; qui ordinē aut bñ
ficiū contrahit symoniace. uel sunt
mediator symoniē. Dic tñ sit occul
tū & tū eo qui temporales uitio
sunt pīphant pro indigno. nulla
alia mitiori mente cōdūcat. uel
pacto Nec cū illo qui ordinē r
cepit symoniace & nō immediate n
orte an̄ suscepit. Et cū eo q̄ rece=
pit symoniace bnficiū paratum
cōsignauit in executione ordinū.
credo salubrius. iudico pḡ ultiū
penitentia posse epm sum si
ab illo puto sit ignorā. Aliquid
mercaturā debita discrete ad
hibita in penitentiali iudicio dispe
sare p̄ suma p̄us allegata Nec
ep hmōi dicē de symoniaco in bnficio
quo ad executionē ordinū dicit glo.
ep tū no distinguat hic inter ordines susceptos an beneficiū
post. Vē sentire ep in executione p
truꝑ possit simē epūs dispensare
Et hoc satis pt̄ tamen. cū no tuto
matur prohibitū expresse Nec
adungi tñ facit mentio; hic de
executione ordinū. Vē ep no possit
epūs dispensare ut recipiat oz
dines Bi tñ talis intrauit religio;
credo q pp̄ famam & religionē possit
epūs dispensare. Si occulta & ex
cessus si mali tñ. Est aut occulta
symonia de qua no constat p sua
uel confessionē in iure facta. aut
per rei euidentiā. q nulla possit
tergiuersatiōe celari. Nec glosa
Nota hic p nouū crescimus etiā
que solū non inseri uis aplūs
mittē no solū intēdit. sz sua. de
simonia. & extrauagantibus sua. de
cer sig euidenti Dicit etiā. vl
p epūs pt dispensare in mul
tibus speciebus symoniē. sz q tamē
tum in exequijs mortuoz. in bñ
dictionibus inhibendi in cimiterijs
consecrandi. in sacro crismate uel
vestibus benedicendi. in benedictione
matrimonij aq benedicte uel sal be
nedicti benedictionē. Tamen
glo uel est grauis. Bi omes di
cut p pt penitentiā pacta.
qua nō expletā est de sen ex
clusus Sed aliter Imo tñ dicit p suo
mari in bnficio occulti & manifesti
licet sint suspensi quo ad se. tñ
licite celebrant pḡ penitentiā. q nō
sunt suspensi a iure. nec impedun
tur exequi officium suum pḡ pen
tentiā. Bi bnficium symoniace hi
tū tēpus nō pt. Et e de regu
laribus Dicit Imo Ignorātes
symoniace p metū. eo dispe
sante epo remanet in illo
ordine. Et q p prudentiā ab his
aut ordinibus uel bnficiis nō suo
iure habitis. etiā sine dispen
satione manebit. & nouū bnficiū
acquirit. Nouos ad ordines

no pt hab̄e. nisi prius dispensetur
tum eo in ordine symoniace acqui
sito. cui prius mota esset per saltū hu⁹mo
di. Si aut eo sciente aliquis dat⁹
esset ordinatori. nō pt dispensare
cū tali. 1.4.1 Sexta. 7 c. Si qs a symo
niaco. In beneficio aut dignitate
qua si ignorante aliquo data pe
tenti obtinuerit placeat. nō pt
epūs dispensare ut illa placeat
habeat. Si in simoniacā electione pt dispe
sare epūs ut in ead ecclia obtine
at beneficiū. et ecclia in cuius sed
nō pt epūs dispensare ut ad ma
iores ordines promoueat. 1.q.vi.
Aliqua aut licet dispensatione illi
cui quo symoniace commissa est. ante si
quis commisit. Quia in dignitate. cui eo
nō pt epūs dispensare. Ex c. Nolo
Item ad nullo symoniace facto pt dispe
sare in dignitate ecclia si pro ea no
fecit symoniaca. 1.4.1 Sexta. Primo. ost
Ex c. super eo. Ioh. Et adhuc quod si
aliquis sit vel vendit sibi collatu
ordine vel beneficio pro⁹ pt obsequia
vel precū cognatorū a se. vel ab eo
ut⁹ positus. Et sic nec. Credo si
erat indignus g̃lo. ex eo. primo. q.
ex symonia. q. debeat resignare quia
tunc sunt de huiusmodi precū loco pri
uilegiū si erat dignus nō teneat resig
nare si de premissis de mandato cōsilio
1.q.1. Sunt. nō nulli. Ex de etate. 7 qui
tunc. Ex c. maledictus. Ide cōcor vl
Dicunt. Nec. Credo q. ad religiosos
in fauorē religionis nec pōt dictam
dispensationē epūs vel alius cui
etia tacitū pt dispensare sic in
loco religionis. et in ordine in
pd principes fecerūt symoniace pmu
tationē tunc cū ad pt⁹ hoc pertineri de
bent nō dnī ex code cenno pōt de
gnū reportare. Symo mde⁹ admissi
se pōtē eligendi. Col. dicit q. ad om
nibus talibus religiosis pt epūs
dispensare. Ex c. de his q. c. Consti
tuta. Et clem. 2. de hijs que fiunt
ex tuo. 7 c. de multa. 7 c. eodem

Canō pet⁹ cōtra symoniacos. C. 39.

Lupio igit⁹ benigne 7 attente lec
torem fore ad speculandū vnā me
tē Canōz bēti petri sūm pontificē
ad quā tēq̄nā ad metēdā 7 regula
infallibilem rēdunt⁹ ōia decreta
Iurisconsul⁹ pro directione regi
minis symone pranuntiat. Et in Ci
non scribi⁹ actēdēre debet pe
tre ad petrōz symonie magi
Pecunia tua tecū sit in pditionē.
quoz dominū dei existimasti pecu
nia possideri. Nō est t⁹ pars neq̄
sortis in hac mone isto. Cor enī tuū
nō est rectū coram deo. Pēnitēdz
utiqz age. ab hac nequitia tua. 7
roga deū. si forte remittat tibi
hec cogitatio cordis tui. In felle
enī amaritudinis. 7 obligatione
iniquitat⁹ video te esse. Hec petri
Causa motua adhuc Canōz sunt
crima vetēris ecclie p Symoniā.
uti⁹ in libro enchiridion. q. vendente
Authentico. Ipsum sacerdotiū
nec sacrificiū. qm p suo annos sb
aquis vixerat. Lex extincti. et
dicit augē. 7 nec in stola. Christe
sacerdotes extinctos signa fecimus.
Ad rem tūc latroz. unio legē tūc latā.
7 ecclie sequebāt. Ad hec xvii. dicti
vō. petri. Sūmi pontificis. sacris
sibi cōmissā ecclias. 7 cui formidis
cruna. sicut videt factū in vetri
ecclia. in fronte primitue ecclie ad
seueritatē sūmoz pontificū aduersarioz
fronte coactis fuit edē huic ti
more. qui omnibus xp̄ianis pontifi
cibus 7 retrib⁹ plate dixit male hibiliter
cordi esse. Ihū 7 petri mēsgrue
sultiane. primo in ppetua tempta
de symonia. ut 7 nouā ecclias
inficiat 7 corrumpat. sed ferebat
veteri. ut structura eius corruat
fundit⁹ destructo. sicut erat augē
in simoē de cathedralitate petri
Ideo dispna⁹ petendi symoniaca
ad symonie. qd de alijs peccatis nō
fit. si dicat⁹ de eis. Facite vob⁹ ad

tos de mamona pinquitt. hec xvi. Eadem causalis tō statuta symonie subdit. Sm̄ extrema dom̄i dei pecuniā pos. Hoc vō pecunie intelligim. oīa q̄ vni⁹ mat̄ pīt mensin. arrex. ethn. sic sint fauores. lenticia. mimistula. & silia. Ꝯ dr̄ psa 33 qui exeunt manq̄ suas ab omni munere. Ex quib⁹ Canonis tenet̄ infero & notabiles exclusiones.

Prima sola extirpatio cōmittentis rei spūalis. uel sibi annexi. pro re temporali. a voluntate conclusie clausa. est formal⁹ symon. ptz. 1 pmo cd dicat. qui extirpat. Tra conclusio. actus extirpet a tali vo lūtate impetu. & mal⁹ symon. ptz per pmm in ethn. qua actus extirpet aīl addit formale. sup actū imperati. & mal⁹ dic. Cum vidisset mulier ad tem. ad mechiā & c. m c. s. dr̄ v. & exp. dr̄ contrat m dr̄ nō cōmunicat homici. sz que procedūt de ore de corde exeunt. & ea cōmunicationes. Tra Actus extirpet exhibitus. ut preferri. licz nō cōsummatus est realit. symon. ptz. Tra mortuus ob rem. quo obtulit pecuniā ecc̄ sine cōsummatore p petr̄. est symoniacus q̄ mechiatus.

Tra conclo Actus extirpet. ut p̄fert exhibitus. & pactatus sine cōsummatore. est sm̄r symoniacus. ꝓbat. p lotū a mori. quia si non pactatus. nec a pte abs ut m sim̄e. nec appq̄ ut m Gez. 5. v. est simp̄r symon. sm̄ omnes doctores. multo magis actus pactatus erit symoniacus.

Quinta conclusio. Actus extirpet. ut p̄fert exhibitus. & pactatus. licz sit cōsummatus. sup solucionem. amatus. uel pactum. a. post factū p̄ missionem. est actus extirpet. a tali voluntate impetu. mchipiens esse rei symoniacus. velut mtnsecus pactū p̄missionis. q̄ e. ep̄ sp̄uale pro tpali. sdotione. Sic e symoniacus cōmittens tpalia pro sp̄ualibus.

Sexta Conclo. p̄. pro defensione ecc̄ nullo⁹ dr̄ symoniā cō mittere. ptz ex fide xp̄i. Quid p̄fiat hod̄ si lucrat̄ tota und̄ro. amme vo sue det. mō tm̄ pariet̄. h̄ loqm̄ ad petr̄. & ad omes discipulos act. xvi. ubi expresse duo cōmitta tionis symon. cd damp̄nat. ecc̄ p toto mundo. dicens. a. q̄ tm̄ illoz habuit homo pro aīa sua.

Septima conclusio. extranea dicitur & heresy moniacus nulla. & ex corde pen. missi p̄mia reddunt beneficios. & re stituat pecuniā. p̄. ep̄ ordis pena. est delicti satisfactio. sine compensatio. que sup̄ p̄tes. & spes ties iustitie. ex v. ethn. ptz. ex p̄missis in symon. nulla. & usura. qua tpalia ad spūalia nulla. & cōmensuratio. Sept. cd symoniaci muste beneficia occupant. & fructus p̄ piant. seq̄ q̄ illa tm̄ qua aliena tenet. & restituere. Ad sm̄ aug. q̄ petr̄ nō dimitt̄. nisi restituat. ablatū. In qua tm̄ restitutione p̄. impossibilitate pru dentū debit⁹ ad consolat. & inde quia difficile symon. redent bene ficios. & restituit q̄ p̄tra. q. & forte rarissime vidim⁹. licet plures symoniacos no dubitem⁹ Video rarissimos penitere. de symonia concludim⁹. Infert prudens multos laborare in fo uea damnacionis. nunc ecc̄ b petri penitentia. symonis ponit in dub̄m dicens. pena. Ite. age agas. ne quicq̄ tua. & vogri deū si forte dimittat tibi. & sic in fine cap.

Hic concludo ostendendo. q̄ symoniacus nullū ub̄. nullū tpale q̄ in bñficijs. ptz ex p̄missis. quia nulla usuria. dic pet⁹ ad symeō. nō est t̄ pars ne q̄s sorte tu sim. ste. si. quo obtulisti pecuniā. dei date mecū. & hanc potestatem.

que maiora petitis erunt sacramenta confirmationis. Apud Dunstaple regnum Anglie sicut patet ex historia eiusdem etc. Ubi tamen in quo narrat quod phylippus dracorum. vnus ex vndecim de quibus dictum est quod ceciderit et harpisaut fama ritanos. Ex qua non erat episcopus nunquam fuit. Apud episcopus fuit petrus tarentasiensis maioris potentie quia primicerius habuerit ecclesiam maiorem sancte apostolice ecclesie pro ferenda samaritanis confirmacione. In qua collacione tempore de symonia legimus fuisse conclusione quod nouem episcopi. Cardinales episcopi symoniam fuisse grauiorem quam primum dicunt quia fornicatores fornicatrices imitatur creaturas. Sed ex hac conclusione pro complacere decreti prudens symoniacus penitens indignus de sustentatione beneficiorum militatorum ecclesia probatur quia ecclesia militans dicitur sequi triumphantem. Unde quod moyses dicitur est. Insipiens et fur finem exemplum. quod patet in nostre monstrando de exodo xxxii. Ex ecclesia triumphans pro penitentia datur beneficium glorie. Ut in maria magdalena. et petro pro negatione in passione assumpsit. pro penitentia quia amauit xpm plus vltra. Et filius prodigus luxerat patre exigente maiores gratias. quia de xx et de one perdita. et hec et conclusiones bene a me edite. si placet michi misericorditer supplico. quas cuilibet prudenti speculande offero. et se finis eas si dignum duxerit diligendo. Et licet time pudeat fortes aliquos. quos pene tanguit talis vulneratos code symoniace morbo. Nos tamen puto eas displicere sancte sedi: quia ex fonte primi sedis pontificalis fluere exhauste: quia tamen quod petri a quo ipse petrus fortes durissimos cauteriis sanauit nobilissibilis memoreri: male dictionis symoniace magistrum et ipsum maledictionem mereri subiacere.

eo tpe quo petro ad medium venienti sint inspecturi: et audituri contra se eande maledictionem. cum symoniacum ipsi erant imitatores. et canonum petri contemptores. dicentibus eisdem. petrum vtrum vobis ad sit impedimento. quod dei autem ab vnoquoque etiam sine platonis. Emittantur dicte conclusiones publice in dicta sacro Concilio Constantien anno dni mcccc xvj. per magistrum mauricium de pragis. qui et theologie professorem. virum preclare vite. et scia fulgentissimum. in prima tocius Concilii supdicti. Offert mihi liberum licere. cuilibet maturi ingenii vnacum mandato contemplandi. si non videatur passa est etiam in vrbe etiam sine ruina mirabilibus. etiam hodie in ruina Roma dicunt hec verba petri alterum offendi petrum magis per promissionem. Gratias expectantibus ad vacatam. per pallio. pro confirmacione pro confirmacione. et pecuma tua terra sit in perditionem magis dicit misi tantum tenderibus. autem dantur obligauerit michi obligationibus. Excusset qui potest quia velit ego non excuso. Vino vel phendo. obstinato. et nisi sed petro me tenere fatebor. Concludat quo prudens cum qui non eodem morbo laborat. ubi hoc malo viget Symoniaca. et plures sue symoniam. Et respondebit vtique ubi. ubi plures sunt quasi sionem. et promissores qui non gratuito. si per muneribus referet spiritualia: et hoc ubi sit palpet quia velut. et pstribete vel spondebit ego. etc. Ex nec latet me nec latere te. Volo. quia in dicto concilio Constantien pia publica predicatione dictam conclusionem decretum per dictum magistrum mauricium. cum dam Cardinalis Florentin dicto. sfratensi de Sabaudiis per tuos re satis. et coram dupit veritatis dictam conclusionem asserens publice in quali congregatione ibidem

Constat se porus velle moi quā
ab asmis i alemānis reformari
Et licet pmā ductu pgēa pla
cauit eiusde mgri m tu inscribi
uli' m eode concilio ab hac hite
dsciscitis merito alios simulibus
m trore &c. Qa pax hmis

2a pe hꝰ tractatꝰ

Hactenꝰ stilus pstignauit de
hmis que obtinere pomus ad
dignā assecutionē ordinū
sacroꝝ aut bnficiorꝝ ecclāstico
rū tā quā remouenda impedi
mēta antea omnia se conuertet ad
modū & formā p que fieri dz
ingressus canonicꝰ ad pmitten
ta beneficia ad que aspirat sin
mis desideriis pene totꝰ retro de
relictis & vtinā tā feruide ad
officia quā aude ad bnficia cur
rūt ppt' officia traduntur bnficia.
Qz dictū apud multos sonat
beneficia ait sapt' bnfi' ip' offi'
cia tū multo digna sit et maio
ris meriti officia quā bnfi'
ppt' q dcm vnusquisq; tale & tāt
magis pō patiēdā. Vnde sicut
ip' principalissima intentio que
libz creatī rōnali' maior homo
ad hoc tendē dēbet deo p ordi
nē sanctū ordinatū deo & sibi vnitis
per veritatē speculatoꝝ dei
& alios adhoc ipm quātū pt
adducendo Et quoties retrō ab ea
intentione abstrahit' spa ad ipaz
aspirandū p posse dz. Serp aut
nigrēdo ad alioꝝ curā maxīe animā
pſumptionis ambitionis et te
meritatē notam contrahit. Vñ
dz. ip hoc ab alteo ex parte dei
fingat' teste Aug' li XIX de ciu
dei c xviii. Deū sanctū querit
caritas veritatē negotiū suscī
pit utilis caritas quā sacrificia
si nulla imponat' prudentie dz
intuende pacificū & veritati
Si aut impom' suscipienda
est ppt' caritatē utilitatē &c

Ex hoc colligimus quid querendo
petendū & cupiendo & de p se
cuilibet & quid suscipiendo & si
ab alteo imponat' pp utilitate
sue obedie & ppt' vtilitatē p̄ximo
rū ut & cura animaꝝ beneficia
& ordines sacri qui ad ea ordi
nant' ac disponunt Confirmat
hoc apli dicta vox ad hebr v Nec q̄s
quā sibi assumit honorē sz qui
vocat' a deo tā quā aaron Et ex
emplificat de xpo qui non ipe sibi
pontificatū assumpsit aut se cla
rificauit ut pontifex essz sz a
patre vocatus filius meus es tu
ego hodie genui te Vñ & ord
verba quibus astendit' ad bnficia
sonant in vocatoꝝ p alios sz pos
tulatio electio institutio p̄positio
pūtatio &c Vñ & p̄mū capl̄m
de Elec p̄fert sīmdi tēpoꝝ nullo
modo in ecclīa vbi duo uel plu
res in congregatione fuerint nisi con
clave canonicū adepto fuerit
eo q per cupiditatē illud acquisi
tum fuerit aliter quā rōnabilis
disciplina egerit expellat ad or
dines tū percipiendos sine sa
cros sine non sacros pt se quis
sponte offerre Diuino etiā stā
& vtri adhoc requisita sibi suf
fragant' & vite nētia sibi suffi
ciant aut p se aut ab alio pro
usa ne mendicare rogā' in ob
probriū clericalis dignitatis
Ratio huius est q ordines non
de per se ordinant' ad curā ani
marū sz ad corpus xpi verū
conficiendū non ad diuinū cultū
publice m ecclīs ampliandū sed
fruendū ut beneficiati & stipen
dijs vtentes communibus ad hoc
institutis Vnde mīe & periculū
in simplicibus qui solis ordinibus
sunt contenti quā qui curis
deseruiunt animarū Cū quod re
siderandi sunt alīqui gradus

quo ad ſecuritatē ⁊ miſeq̃itatē ꝑ
ſeueriſſim⁹ eſt. qui in ſplis ordi
bus ſacris deo militant⁹ ſine cu
ris ⁊ vacantes de laboribus ma
nuū ſuaꝝ ſicut dim⁹ ſcīs ꝑmi
ſit eremite quidā ſeruꝰ ſuꝰ ſtipen
dijs ecclaſticis ut de elemoſinis vi
uere volebant⁹ ut dilata ꝛ̄ꝑe
acquieſcebant⁹ ⁊ q̄ gradi q̄ d ſa
cris conſtituti de ꝓpꝛio patimo
ſuſtentari ſine cura aīaꝝ ⁊ q̄
in monaſtꝛijs ſub regulis ſanctoꝝ
patꝝ degūt de rebus bonis ipſoꝝ
acquiſitis aut ab alijs eis donat⁹
viuūt ⁊ q̄ d illoꝝ qui ſine cura
aīaꝝ de ſtipendijs eccl̄aſtic⁹ mi
niſt⁹ per fundatores fideles dotat⁹
pro officijs altarijs aut capellaꝝ
aut de cantatoꝛe horaꝝ canonicaꝝ
aut virginū gloriose aut alioꝝ
ſimilium ⁊ cui⁹ eſt ſtatuꝝ illoꝝ qui
eccl̄ias parochiales aut alia offi
cia eccl̄aſtica regunt ꝛ̄ad aiaꝝ ⁊ ꝛ̄ed
ditibus ⁊ prouentibus uel ꝓbendis
eis annexis ad ipa ꝓtinentibus.
Et clarū eſt q̄ in ultimo locū ſibi fruc
tū vberiorē afferre poſſit⁹ in mā
ſimt ſeruꝰ qui pecunias ſuas ſibi
ꝛ̄ſt ſunt ꝛ̄ddituꝝ. Si ꝑ ſimoniā ſe
ſuſt agunt⁹ alij ſup ritu ſtatuꝝ ma
gis periculoſi. ut ꝓpꝛie digni
tates ꝓſonatꝰ in quarū ꝙ
altitudine eccl̄aſtice ꝓmineāt
conſtituti. Et quāto alioꝝ in
digni⁹ tāto maioꝝ pcullꝫ
ſubiecte ⁊ rectoꝝi indigentes
ſollicitudine pro ſibi cōmiſſis ri
te adminiſtrādis etc. Cap. 2.

De canonico ingreſſu ad bene
ficiū eccl̄aſticū ⁊ qui⁹ pu
re ⁊ ſincere ꝑ oſtiū aſten
dē velit ad ouile ouiū tā quā
verꝰ paſtoꝛ. huc talis dī patē
via ingrediendi. Pre ſuppoſitꝰ
ſcīa ⁊ etate ⁊ vitā de qui⁹ pbi
tate ſolū omī ꝙ mineꝝ ſit,
a manu a lingua ⁊ ab obſequio.
de quibꝫ eccl̄ia ꝑſuꝰ. Electus

ſim formā que ꝓſcribi⁹ ⁊ de cl⁹
ecclia ꝓpꝛia. ⁊ preſenti tali anno
ine ab illo ſen ab illis qui de
iure aut de conſuetudine huiꝰ
autoritate pōtificū aut eligē
di pſonam vocāt⁹ illi ſeu
illis quibꝫ ius competit ꝑ uidē di
ſtituendi ⁊ conferendi benefi⁹
eccl̄aſticū ſine ſimonia ſine mā
dato ꝛ̄ed cui⁹ eo ipſo quo tū ꝑſen
tantibꝫ eligentibꝫ ſeu inſtitue
tibꝫ licitū ⁊ illa officia exequi
ſum iuris ⁊ rationis diſpoſitoꝝ ille
cui tales ſic veſtitus cōditio
nibus omnibꝫ ⁊ ſingulis iuste ⁊ ca
nonice acquirit ſibi uſtū ⁊ iuſ
coloratū titulū id eſt ius ad
verū beneficiū eccl̄aſticū ſic vnici
⁊ ſine pluralitate ſimul ⁊ ſecūꝝ intre
ꝑ ad ouile ouiū tā quā verꝰ
ſi tū in eo vīmus tā paſtoꝛ. ſi tū
in eo vīmus tā quā paſtoꝛ. ⁊ no
ſicut mercenarius ⁊ ſi vna cō
dicio de omnibꝫ iſtis definitiua
dubitare dī de ſuo ingreſſu no
per oſtium id eſt ꝑ xp̄m ſz alium de
cū tā quā fur ⁊ latro a xpō
reprobat⁹ ⁊ ne cōdicēs per
ſingula vacuū ſollicite magis
de dua in his pugnatiſſime la
borat tota ſcola iuriſtarū ⁊ ſi
dixit ingemuī ⁊ mitto pene
omīs legentiū in facultate iuꝝ
dicere de die in diem nouē no
doſiſſime emergit inquiſitoꝝ
quarū no eſt inq̄ ⁊ treſtrie ma
et marchia modeſ in finitē con
fingunt⁹ ꝑ ambitioſos ita ut
vne ecclia ſufficiat ꝑ decē ſiones
nouarū iuriū talibꝫ doloſitati
bus obuiare. Decernit⁹ ⁊ inſi
nite aut per illos qui no mittit
ꝑ tale oſtiū ſic cōdicionatū
quā ſine iuſto titulo ut ingre
ꝛ̄ſolue ꝓſumit aut non ſit exa
minatus et ius aut iuſtū hēant
cauſam ingrediendi ac ſi amiſſe
et ꝑ dite eſſent ⁊ quia ſagi
mus exēplo de manu ſacerdotum

pastor qui ipas quatid meis e
perde volue ruf. Ar ex de offi ge
mr fragabili Conar ad hor
de cler e Dudu Rothom ep'm
m glo & addit si is qui sic igno
rans attent a tali pmissione
stat aliqd moriat? tredinq
p de natio dz ne ad sacr ordi
vend? & alico dz absolui. Ostien
sis m glo sup ide capitulo dr.
p hoc consilium d? & tuag qua do
nazu mendd est ibi culpa agit
tere ex culpa no est. hi sentit
p hoc non sit nullitat? qr dicat
qr talis ppt? nd absolut? exp
tura tenet? quia dns pbabilit
est ignorancia? & ab ecclia tolle
ratiu si sciens non dz ad tale
ne. et sic mtr? decretalis. Dis
de pe & re. dn talis state igno
rancia pr fidem & devotoz sal
uatu deo supplente quod de?
fectus in mstro. ho dic? act? xv? pm
ficatus cor da cozr flet. Inoradu
putatu decla? cordis singula?
condicionu. ad hoc extende? vi? hu
ius tractat? si mutto qlibz
sacr volenti ad corpa sunt? & ad
glo si non pigeat illa vide uel
si pigr hoc ei rnde? speculet?
summas extractus doctoz sic Ray
mundus Joh. pisan &c & ubi
compendiose reperiet ea. Si
dispositio mentio m dictis
rondinonibus de elect & pti
tacoe. dn electio sic solz destrui
quado ad ppositu. Est aliq p
sone ad dignitate romana et
spectat de iure ad collegiu ecc
si solu duo uel tres in collegio
fuerit. Vtr ex? e t. cj. Et ex?
de cons. Cu dilect. Ex si electi
no sunt m ecclia ut collegiu
uel ut corpus. si ut singula
res psone. tu superioz p
tendit uel per se uel ad pe
tacoz patron. si eccia habz
patronu. Ex? de pcipat? natu

pastoralis dict plerudz de con
suet uel p'sule alicui? voc? Ex?
e Cumana ecclia. Alle aut pt eli
gi seu est eligibilis nu ml obstat
de impedimento que dta sunt ec
ordinandos esse attendendu nec
de exordio suspensionis dict?
cumo sub degradi tyr. Nec
aliquis scripm pt eligi. Ex? e ty
Cumana & c. Cuma dpt? Exprim? modus
modus & forma eligendi illoz
que ecc? requirunt? ad electoz
quoz si quid omitt? electio e
nulla. po nec. Tempo ecc? electo
expressum est ni nec cuiquam
ecclie cathedralis a tpe vacatoe
tremestr? Idem in regulari ecclia
ex? ne pro defect & silr in exep
tis ecclie. pputur. detinatibus ab
bacys. conventualid ecclia? uel
secularid licet no exemptar?
in aliquo? tempo semestre &
de comest. pben. Aly tn id capitm
ne pro defectu solid dnar sibi re
tinet loco m ecclie cathedralis
& regularib? Et hoc ecclia forte
usq? huc tenuit. Sue do hec claa
gigntur confirmatoz. confirmatio
aut tollit dit administratoz ali
qua confirmatoz qui se ingerit ad
administratoz. cadit a nec suo qu
rongo lugd' de elect Anaicie li vi
Duobz exceptis sc. pp? pt admi
strare & qui est ytalia sunt & a
pp? sup confirmandi. Est confir
matoz. fit ecc mentio de sume
patriarch? quod p se pstat auc
ritate perseverandi pntandi
que no e aliud n pttas pntandi
instituendi ad beneficia eccliastica
simplx & vacatis. Et gra? ex fim
datione. data roe. sol collatoe
vel patronu facit dos edifi
cando fundo. Nec gulr? sepe men
sez dnor vacare beneficia. aliaq?
devolui? pttis & p visio ad supe

fide

electus

rores ⁊ hor tempꝰ mꝝpt curre
a tpe ſcē nō a tpe vacationis Ca
thedrales vō ⁊ r̄gulares eccie
ult⁹ tres menſes vacare nō dñt
S⁹ de cler Nec p deſtitu ler ſeptm
quis pītare pt̄ patrū ex ſe v
nū poſſit pītatē legnā m pīm
tua etiā ſemp per cleros factas
fuiſſe pnūciones ut Actē 1⁹ de
cleric ag attic ⁊ Actē 2⁹ de cleric
vag diacnoz Cū tñ nō erat eccie
rouentiales p inſtitutoz applōz
ſingulozū ſtīm fuit pnūcio ſic pau
lus thymotheū ⁊ alios legnā
m epōs ordinaſſe ⁊c Ca. 3.

De vnitate ⁊ pluralitate bene
ficiorū Tactū eſt etiā i mō
ſtatōm requiſitoz ad cano
nicū ingreſſum ad beneficiū ⁊c,
quod eſſe ꝛz ſi quis puer ⁊ ſine
pt ingredi ad ordē exludendo
ſz pluralitē beneficioz In hac
ona pte latiſſime tampꝝ ſpecu
latiue tū theologis quā canō
niſtis ſit quos diuerſoꝝ duxe
ſue poſitiones Ad eā hoc mō
ſcīm trahit quo ad effectū nul
la rōnabi hūg ſeculi honores
dignitates polūptates diuicias
⁊ voluptates ab oībus Rabi ⁊ pīncs
actributa in tēpe ⁊ ſalutatōes in
foro multos hr ſui appetitores:
tū illoz qui clare pfulget mge
riis ⁊ conſpicui ſue ni ſimꝫ qua
⁊ ſtolidoz ⁊ rudiū mgēmoz.
Nec mirū cū nō oībus quib
meſt ſcīa ipſis ⁊ meſt pua con
ſcientia vino plurīes reprīng
otū Ad ſcīa pte ad potētiā
ale cognitiuā tēſtia vō pīncz
ad potētiā ale appetitiuā ⁊ q
patēnt ſunt ſpēe diſtincte ſm
pbos nō conſequit ſe inſepat
Vnde perſuaſū m vidēr re
tūe fore laxandū in captura
ex x̄i ānōnde ſi forte ⁊ ſi nō
magnos piſces piſciculos tñ
pauros ⁊ ſimplices pſundēs

& maſuetos de mari hoc periculoſo
vbi plures naufragant poſſem
educere Nā ſūtoz difficultatē m
eſſe tante rei ꝙ piſces magn ⁊
ſi conſeruarēt hoc etiā ſcientes
poſſent ad litta hāg mare pt̄ hi
ſz ut oībus fructus buſinīs vni
ro ⁊ ſufficiēs vellent ee potenti
qua duxe tā mor̄porata excel
lere nec̄ eni hoc eis pt̄ pſuadēt
oculos reflectentes ad diſpenſa
tiones aut ad conſuetudines eccie
ſtes fortē autoꝝ canonū
decreta ⁊ pluralitate hanc abhoꝝ
rent fore per cōīzud vſū ab
rogatē pp̄ ſcientē ⁊ nō p̄hibentē
ſeu ex̄ amicitē Dz ſtant tales,
ſi tñ ſup aliqui gūſſimo erre
ſe tuoluī Nempe ꝙ illi canones
⁊ decreta ſunt de fonte tortuo
ſū gūāliū gūātū et de ſtrictis
pectoz ſaſſmoz patz ex ſpe
ſancti inſpiratōe pmul gatū
uoz ⁊ ſi autōs ⁊ ptās nō ſit
maior ſeu excellentiaz modus
romanus pontificū ſanctitas
hīe ⁊ vita pclarioz ut vā ſit
eſtimo longe maior fiat De q
rū purīſſimis pectoribus ipſe
inſpirator ſpūsſancti tū impi
dus produxit doctrine aquas
oībus poſteris ex eis hauriēdas
ppīnās et quaſi metā pfigēs
in poſteꝝ naſtitoz Vnde eni
ex teſtiōs metūm ſimdut
fabricata ꝙ nulle horis arbitū
ſint obnoxia niſi in ctis ⁊ eiusd
riſſimis caſibus prout pt̄ patē
bit Nec tñ adhuc ex̄ rectitudi
tpibꝰ ſic ſunt abolita quin r̄di
mūa r̄moueatur ad lucem
ſunt pducta Ad ſi vī de re
ſue ſ. 1. Nonſtanq ortatus me
morabile decretū bīi greg
pp̄e ad r̄dimūa lucē adducat
Expoſitio dīſt. Singula ecclīaſtica
iura officia ſingulis ſtatuſq

personis singulis vbicq; committi
Et predat ꝺ de rogre valeam q⁹
multa membra sint. omnia aut me
bra non eiusd actus sunt. Et dr ide
bonifacius statuendo ut nullus omni
officium vbi digne valeat alijs
adimplere. nisi multi habeat nisi
vnius personatus dignitate. spe
situm. sine administratoꝛ. uel offi
cium quod etiam quantuꝝ notabile
ri prebenda nisi. absq; dispen
satione dicte sedis in ecclia eade
obtinet &c Item. ex Comⁿ Sacrosa
c Sanctoꝛo lex dis. Omnino aut
in diabolicis ecclie aliquis titulari
non liceat. Ne vnus p̄ c Inquisi
tores. Inde dicit. Et alt Cano in
duabus ecclis aliqs posse nullo
modo. Nam septima Synodus prohibz ꝺ
Clericis ab instanti tpe ne plures
in diabolicis ecclis. Negotiatoꝛes e
endi hoc. & turpis lucri causa
& ab ecclia stationem ꝺ ne mutet
alienum. Et quod ultra c me p
Canones & iud diuersi reperiꝛ
que in suis nouis statuta ecclia augꝰ
entibus fundi quidam. Ad
go dico q̄ dispensabiles ne omnes
rationabiles faciendi. sed
nec salubres. Quod go ena
dens multiplicando istam in qua
tam multitudinem agitur. p̄sertim
multis tribus & paucis p̄ pena
fuisse dispensatores in talibz
certus sum p̄tis tribus ad
eradicandum. Ille multiplicet dis
pensatores securis homines am
pulasse in ma salutis. q̄ mo
Item dico inhabitat habens
plura beneficia vna mordente con
tractu. ppā diuite. non est in statu
salutis. quia ea tenet cum rostro
Ideo edificat ad gehennam. quia
non ex fide & pauper. Sine q̄ ꝺ
non est ex fide. p̄ter ꝺ Ite dico
hmōi dubitatoꝛ de pluralitate
beneficioꝝ an sit ligatus & illigatus
ea hic & q̄ opinionem rationes
stante tali dubitatione duas

A cū marginalibz tpoibz

duas plendas an discussione
se committit distinc. 7ª paulo ꝺ
peccat mortaliter ut potest magis animas
lucrifica tpalia. quā ad sue salu
tem. Dicit cum scriptura. qui aut
periculum incidit in scholā
sacre theologie veritatis facultatē
simplicis oculus meruerit in gre. 7
odiosum hic hanc pluralitate
beneficioꝝ ad spem mali p̄sentis
7 cupiditatis ac ambitionis. p̄ aut
plurimum famulari videat. tp̄
si vnus sponsus plures habet spō
sas. cum sint sponse sine pau
si sententia. et sacerdotes sponsi
Nisi alias casibz habet de quibz
pa videbit in tractatu sacre pe
nitentie ad iurisdictionem fori hmōi
pluralitatibz & artibz nō nimis
Contentus in quadratis Iurisdictionis ad
theologicam in gre quoddā. si cum
ad spem desistendi. Iurisdictionis nil
nō conferunt theologie facultati. q̄p
hanc hoc p̄ theologia unde apparuit.
Vt videlicet in utilitate & utilitate
in gre ambe facultates amplec
tantur & connecta ad istā ad illam
personam. ad hoc seu ad id tp̄ ne
cessitas sibi conducat. ad quod vna
dicit nunc esse aut utile. alteri di
nō nunc aut nō utile. Ad rō dis
cussionem fauoꝝ cupiditatis. cuius
cia canonicis. & ois affectio quadra
debet esse alienus & sola ad vsum
ducit. Et prima sic ꝑ effectus
aut debet fluere fontis
emanantes. alicui haurire valeat
de quo securus potabit mundo. p
aliquas inhabitatas ꝑ sicces
de fonte theologie facultate
emanantes poluit in manibus
quas & facultas Iurisdictionis nō ap
pertinet cum & ipsa has sibi assimi
lat in similitudinem Prima e
lex aphta ut ꝑ hensibilis. s.
habentes alimenta & quibus tegamur
hmōi contenti simus ad tho ut

Scribit ꝟ paulus epo suo dilecto
thymotheo et indubie omnibus
platis seculi huius In qua auto
ritate duo pretendit ꝙ admit
tens necitate ibi hñtes ꝛc 2o adi
mens supfluitate ibi hñs cibū
sing Ette ee sonte puissimo i
quo ꝛc loquit & sim emdē An
expimendo mḡ aq queritꝫ qu
m me loqu ꝛc tm nulli humana
facūdia cōdice pt tm quod spūs
sanctꝰ resistens Nec mō ignoti
re me fateor q onēs nō solū
duo beneficia hñtes ꝙ & dece
audere ee quēgm ita hñtes di
cēt le cōfidēt subhac rōne apld
ta militare nulla supflua se
habē fatentes quod scīre nō im
prudent respondēt nō super
flua esse ad pompā ꝙ supflua
esse multū ad vitā de qua vi
ꝺ paulus loquit est nō rōne pau
li mentis hec loquūt ꝙ scripsit
dapnant Ita ppō sim nullū
cuiusliz vite mentē esse dz sim
nam vnūq que ex 2o de uita nr
defiat in nrīs nr hñdat in su
perfluis Cui est tēpus ecclie
quavūcūq plati seu beneficiati
non sint dnī ꝙ administrādis sim
voluntate nō sua & deuti rēs
ppīe sunt Dicit cui ait xxxvi
quādā pegre profitentes hēa
didit finis suis bona sua non
alienans a se ꝓpietate ꝙ alijs cō
mittens dispensandū sim illud
pauli Sic nos existimet homo
ut ministros xi & dispensatores
mīsteriorū dei Et ad thymoth primo
dz epm sine crimine esse tm quod
dei dispensatrice Cui supperdo
qui alteri deputant cū alteri
participant ista & dnī ordinat
ius qui elligūt annuciat de ea
vnde & nrīes stipēdia percipere
debent ꝛc Dignus est enī operā
rius mercede sua Cui tanta suppe
est illud quod vni & pauci alteri
est multi ee 2o etiā Ideo ve

regula grālis mihi ꝓpe dari
m moralibꝫ quo ad actiones
seu ad vsum ꝓfuit Nā virtus
nō consistit in mēo rei ꝙm me
dio quo ad nos sim ꝙ scripsit de
habit Deiste suppositionibus
per se notis quilz sibi hñs cōscia
tia recta nō abnubila crassi mi
he passionū sensitiuaꝝ ꝓpe ꝙm
formare de hac ꝙ queritꝫ si plu
ralitate plendarū Nūtas cū
admittit supfluitas damnat
voluntas ad libitū expendēdi
res ecclie sacras interdict Ad
aliū vsum quod deo voluntas e
res ecclie expendē summa dīs
natio est si ꝓp inquos negotia
lusos & quod maḡ ē scrūbiaz
Nā ultra necitate alijs qua
pauperibꝫ dispensare rēs ecclie
rapina & furtū & sacrilegiū
est Nec ꝓp hoc indulgē potest
nr ipē sacē cōm voluntatem
prīssamliaz quibꝫ sic decernit
Nā ut dicā & q. h pcaue Res
ecclie quēlibz tractare debemus
ut alienaz rez dispensatores
sīm ut ꝓprias largitores & ut
dicā m c pxio vt epūs beat
ptātē in rebꝫ ecclie ut dispēset
eas necitate hūanā cū omni pu
dicīa & timore dā participare
ee oz eū que nēcia sue Si tm
ppē aut qui cū eo sunt fratres
indigueritꝫ aliquo ut nēcitatem
ni nullo patiant sim apm ha
bentes alimēta & quib tegami
hīs contenti simꝰ Ubi dicit
ille nō quā expo hoc verbū
indigueritꝫ ut arte cū ad me
ti & amicū me ꝙ ne nēcitatē
Nā Nil ad fidelem dignū e
ut qui altari seruit de altari
viuat nō aut luxurie nō
de altari sūptibus nō de altari
compares tibi frena aurea
sellas depictas calcaria deau
rata ꝛc & subdit Qui ꝓpter

ncrim victui & simplici vesti
tum de altari retinere. tuum
non est. rapina. & sacrilegium dē
Et idem. ad hunc. Semonen
dus. precipim. Clamat mihi clamat
famelicus conqritur & dicit. no
bis fame & frigore miserabilit
laborantibus. mihi est. q̄ effundi
tis nobis debet. nobis crudelit
subtrahit. quod manui expe
ditis. Et dicit in alio Canone Epi
scopi. supellectilem. & mensam
& victui pauperi habere. & dis
pensative sue auctoritate. fide et
moribus. & vite meritis gra
reddat quidquid & palpet. Si hō
hodie vsus tp̄m moderno mō
habetur amplius possessionibus.
Et credunt quidā ecclīa. si in pos
sessionibus. vtuntur in bonis mo
nachorum. Et tenentur expensis vti
na elemosine. Ita sm̄ Canones
Quod hi ecclīarum ita fiat. ut
eroget & subministret. Ecclīe
pro qualitate hūs persone. & lo
corum & tp̄m. ac statuta diuino
rum patrum. vicos ecclīasticos reby
ecclīe vtr. Nulla hūs voluptas
dei est tm̄ superuacue pompe
in familia. vestibus. vasis. or na
mentis. & ecclīe cuius sit habilis. quid
habere poterit. Quod si multo
tā secularibus quā religiosis
de ingressibus abstinentibus. & ve dis
pensatoribus causa. seu occasione
p̄stantibus. liceat hūs fratres ecclīa
rum dispensatores seu pauci
dispensatores sm̄ Ius. no ē credēdū
quod protectā a rōnis potestatibus
& emendatis ecclīe aut
pauperum matribus. Incipit
hūs primus liber. Si aliquis
casu aut aliquibus casibus. accidat
de hiis. 2m̄ duas ecclīas aut
plenarias hmōdi. Hinc. vt. tā sm̄
theologos. quod si ministratus
in duobus casibus hic. licet. pluralitas
minuitur in capitulo Nudus

de eccl̄ in textu & in glo. Et di
nullus pt̄ duas parochiales hre
nisi vna dependeat ex altera
tanquā annexa. vel vna mutila
ta & alia emendata. & hoc solū
per sex menses. vti vi. de eccl̄
c. Nemo. Et addit glo. in aliis
casibus dictis. Item pter pauperta
ecclīarum. q. q. in tertio. Item pter va
ritatē clericor. xxi. q. 1. Clericus
Et pter dispensatos pte. De eccl̄
c. De multa. Et hoc tenet quidā po
sse si ecclīa ē annexa pbende vel
dignitati. In quo casu ē ipse tene
atur in manu ecclīe retinere. & dis
pensare. in pa parochiali ecclīa
vacante & pter vtilitatē ecclīe
canonice institutus. qui congrue
tenet hēat de ipsius ecclīe proue
nibus portionē. Et de plenis ecclīe
pendē. In alijs aut casibus no est
licitū plures pbendas alicui hre
Quia vō. Io. de aq̄. Et Hen. de
Gandauo conformit assignat
diuersis. Sed plures hre pbendas
est tale malū. p̄ quod se deformite
inducit. p̄ quā se. Summus
Dominus cultus. defraudat. & volū
tatē testatorū. hec qualitas nō
clericos. mo hūdinte & alios de
ficiente. quia vnus sibi attribuit
de quo alius prouideri deberet
quos ipi defraudant & summū
stipendia. p̄ quos ipi ecclīe de
bite non prestant. Ita et Hug. sr
Quod adhuc solid dub sm̄ cui
nulla. quia ministrat spualia
sic dicit pauperes ordinat ut qui
altari deseruit. de altari viuat
ppt̄ sanctā. Tale hūs malū ē hoc
pluralitas. q. pauci sunt dispen
satores aut ppt̄ necessitatē aut vtili
tatē nō dico ppt̄ q. si rōnes
sue cause dispensatoe si. Et
Ita pt̄ talis hic nisi qui in plu
ribus ecclīis vtilior ē aut mag
necessi. quā alter. in vna ecclīa ubi
sens. qualiter. pnt. Hic vero
sunt cause indirecte facultate

dispensa

Cap. 2.

dispensandi ex statu & dispõe
personere si sua vita honorid
honestas fama persone & ꝛ sub
hunes personas & huiusmodi
vel honorande bñficia ut si de
multa de plen. cui quidem si nō post
hac poterit dispensari si adeo at
dicat cui ratio postulate quia hu
iꝰ cui quo dispensat in ecclia mi
litante nō inquietꝝ tota deo tri
non semp affectuosa pcipit dr
de vo & vobis ne ecclie glie nō ē sc
rum quo ad deū cui quo ꝑ dis
pensat nisi subsit ca dispensan
di neq; ecclie dispensus securus
ē tamsi licuit & expediat ac de
tali qua quod in se malū & ngīs
ꝑt licitū sit qua suppor hēta
tribuit vt dicat Vadauid mō
chum & ad roboztū quid inquit
blandꝝ t de dispensatōe aplica
rum mihi ꝛstrāj dum tz sua
vid si nō teneant plures ꝑben
de. ecclie cui dispensatōe aplica ut
laicus quis vivat ut ppinquos
subueniat ut honorabilius uxorem
ducat ut ecclie ad epatū ꝓueniat
aut alias hꝝ de causis inūbi
nō placet fidelis dispensa sed
crudelis dissipatio non excusis
si accusans. In alijs nō malis
sunt tñ diuina mandata & contra
legem nature nō hz locū dispen
sacio ut ni gdultio. ecc Vn pluā
litate vō bñficioꝝ ex usu ecclie cau
sis iam tactis ꝑt ecclie loca dispē
sationis. qui aliqs ecclie aut ordō in
quo legislatoz ecclie si pundissi
mum in ꝑtē ipius exceptissi. si
in reddendo depoꝰ q est lex. nō
tñ suum os ē reddendū gladio
durante furia. & hoc fit ꝑ virtute
epikie ex v ethicoꝝ Si hac dispē
sacio ḡte vā primacia de usu ea
dispensandi nō multi ruerent
vñ caute videat quilz quis sua
pat dispensatoz ne scripm fal
lat. Et querit Thom de Gaud

Cur ecclia sustinet tanta pluralī
tatem bñficioꝝ in periculū mul
taz aīaz Respondz q ꝓpt difficul
tatē correctionis ꝓpt qua
usus est multa mala dissimula
re. cui ꝑ multiplicandū de
mendare nō pnt. Nā d aug in
li de libero arbitrio ex ista que
ꝑtio vigendo dicta est ire multa
permittit per diuina prouiden
tiam vindicanda. Dissimulat aut
sz non permendo hūi gredi ret
si nō dissimulet nō prohibendo
qua ꝑ in me prohibet plura
bñficioꝝ publicoꝝ ꝑ edictū
Tollat aut hec ecclia ne glia
sit sua ta & discordie in ecclia or
aut. rōi pacis ꝓuidē & cōsulē
videns quia d de plen. cui ad
dum multa ꝑ pacis tollerans
que si deducta fuint in iudicio
exigente iustitia nō dñt tolle
rari & tñ ut dicat gla ꝑ tale
pacis nō dispensat nec quis ex
aliqua Hoc tamē certū dico. q
multo periculo se submittit q
finē sui extremi capit in plu
ralitate bñficioꝝ quia mox ꝓsita
bi iudici equissimo qui subti
lissime exquirit cās veras dis
pensationis. aliq quā hō Si
cui q vñ pfulgida ꝑs sed leo
ad exitū aie sue de corpore
etatudine meruit recipe de suo
vid remissione peccatoꝝ solo ꝑ
excepto q exquirendi essi ad
de importo mammon quid de
modernis fiet in tanto exame
q in tota tenuitate sanctitatis
Genesi ad li de se quidā velut
ego mihi de me securus loquor
Si optio mihi daret malle
omnibus mundi thesauris si nec
subessent dnatoꝝ rare. quā in
pluralitate bñficioꝝ ecclie ad dis
pensare habitoz. dic meū ēsse
de extremis. nisi nec te inuitū
repulsurā ne hoc oporteat Vñ

De

Vide ꝛ solempnis doctor hmōi de dam̄o quotlīo sue ꝛo q̄rit An aliam ureat petē dispensationē sup ꝛo būficio obtinendo. Et trino eius stat ni ꝛ q̄ q̄ ad gen̄a facti p̄sumꝫ ēē amb̄no. Iudo aspirat quos ad pmotionem sufficere prudū est. Ḋnō id ꝛm q. 1. Regis epūs sue ciuitat̄ medioctr tate despectꝫ ministroꝝ celeb' ordis loci ambiret ꝫ ad maiore plebem quandoq; ꝛcē trānsiderit. a cathedra pellat̄ ꝛ a simili in quib' ꝛ illustrīd. Primo quod solū dignitate quā ēcp̄s sine omi dispensatōe tenē quis posset nō licite petē. aut appetē pt̄ sm Aug̃. li xxvo de ciuit̄. Nonq; superior et si teneat̄ ut deceat̄ inderēt tm̄ appeti ꝛ Et sm Greg̃. Coactos oꝛ erāt̄ dignos ad būficia assen de quia spem mali hꝫ ꝛ se petē dispensatōe in ꝛo būficio Ea q̄o ad intentōꝫ petentē distinguēd. Aut petens dispensatōꝫ petit querit ni eo quod ē honorē ā lucrī voluptat̄ seu tpalis emo lumēti aut id quod ē onerē ꝫ spualis. Primꝫ ambitiosa ē petitio ꝫ nullo mō licet In illo casu ꝫ si dispensatio se maneret tota ab vsitate erīa ne infestet ꝛ nō tm̄ a cīme absolut̄ ste Vide ad robbū ꝫ qd ꝫ libꝫ silet. Quod frustꝫ tibi blandiris de dispensatōe apud deū cōtra ꝫ diuina tꝫ ligata sententia Si nō petit̄ querit ꝑ onerē ē ꝫ Primꝫ spualis aut id q̄rit eo desiderio et affectu aut eō utilitate ꝫ timē. Primꝫ oīno nō licet quia dr̄ Greg̃. loci rēgi mōs desiderātibꝫ negandꝫ ē fugientibꝫ offerēdꝫ quia tm̄ zelū dei habꝫ ꝫ nō sm̄ sanctꝫ qui occupatio nis studio nō dr̄ in desideriō erīa nullis qui vnq; malebat būfi. ꝛo multo mag̃ affectāda ē in plurib' cū vix sit qui vnq; sufficiēt̄ possit Si vō querit eo utilitate aut timore ite ꝫ distinḡd ē aut perfecta ē virtutib' et ā plures supsunt qui melīg oneri būficii alteri impositi sufficerēt. quā ipē plus diuinis aut tm̄ pfectus ē virtutib' ut ipē melīg sufficiat onerī vtrusq; būficij quā aliquis qui supest sufficiē possit onerī alterīg. Ꝑ eo adhuc nō licet petē dispensatōꝫ qr̄ h' temerit̄ et ambitiosus esse pt̄ qr̄ etiam virtuosus tractus ad rēgimē ecc̄ie dr̄ Et sicut ē de rēgimine ecc̄ie sic ecc̄ie in būficiis quia eadē ratio Si vō ita ut ecc̄ie utilitas impellent̄ opportunitatē. uel sua dentis vtilitatē ꝫ publice. nō priuate ad dispensandū suadeat. In hoc casu aut hūs pōtate dispensandi queret ad quo dispensare possit aut nō In ꝛo adhuc talis vdēneq; ut arbitroꝝ nullo mō petē pt̄ ut in ꝛo būficio ad eo dispensē ꝛ ppt̄ spez̄ mali ē sus picione ambitiosꝫ vñ dicit augustinꝰ li xxv de ciuit̄ Quid sanctius si nemo imponat peccādi ē contemplande veritatis hꝫ ī hoc casu debēt ꝫsimiae habēt potestatē. ut de persona prudēt ꝫ in eis dispondē ordinēt. ut ulterius quidq̄ agere Si vero dispensans queret tm̄ hoc onus imponeret. tm̄ talis virtuosꝫ se offerre posset ad onus suscipiendū Quē vsaias q̄renti deo quē mittā et q̄s ibit nob'. ꝓpter ea ego. mitte me. et sic casus dispensandi nō eo currit sꝫ ex utilitate publica. ꝫ ppt̄ ecc̄ie ricos ꝫ paucitatē Quod si q̄s bene ficiū tm̄ timore habeat. q̄ mul lo nō persone sue sufficiat. sic talis petē pt̄ dispensationē.

quecadmō pauper cleric⁹ q̄ nullū ōmo beneficiū adeptꝰ ē ⁊ alias digⁿ⁹ est· pp̄ pet̄ vnū ad beneficiand· dicet tn̄ b ⁊ lo· glosa tores canonū volūt quātūcūq; tenue beneficiū quis p̄us acceptauerit· non licet ip̄m accipe· cum ⁊ sibi impōne dz· q; tā tenue beneficiū ni multū acceptat· Et sic ista duo casꝰ p̄us expressi· sc̄z pauperias cleric⁹ ⁊ nullū sit· pauper causam p̄t· sibe dispensandi ⁊ etiā petendi dispensationē ad b̄ficiū· tn̄ sic se in vtrāq; parte offens pro comuni vtilitate nō dz dia pete· si magꝰ in debito obedire imponenti· Et licz opposita sepe ⁊ quasi semper contingāt· ut tu nullo dispensēt· nisi tempore tente vel p̄ se vel per alium· tn̄ iuste dispensans nō ad petitorē si ad insinuatorē dispensatē dz· lō pp̄m in talibus dispensatoribꝰ nō allegat petitorē pro quo dispensandi· si vel nimīs vl̄ vtilitate que forte falso sepe insinuant· lō ex falsi suggestione frequentes dispensationes impetrant· si hoc p̄meditat sibi q; dispensare· q; dz pau[illegible] ca quit· aut dispensatores· ut fidelis q; tue matur· ad rē eccl̄ē p̄tinz querē ad quā dispensare possit· ambitiosos quērentes abiicē· ⁊ diuinos nō quērentes assumē· vt dr

Sin ad cuge mō de cōsiderande

Sic sentit ille Gaudeat ḡo q; tales p̄tractas dispensationū causas nō subdole· si vē in se re pperiet· ⁊ secure eas acte p̄tēdat· si vō fictas aut palliatas causas sibi fingat· timeat· diuinū iudicium sibi aliqn̄ affuturū· qui mala p̄tendē pp̄ excusationē· iudicabit· eo teste quo iudicatus est· cū multe que hoc dicunt· dispensationes proinde trahunt· dissipatores· Et tā indiscrete dispensans quā dispensatore indiscreta vtens parem subibunt· dapnationis sententiā· nullo cōtradicente· nā multi se fingunt nō posse sustentari vnica dignitate· si vtera possent si vellent· Et qui plures hic simplices fulcūt· voluntarie bñficijs· multiplicatis· multiplicare ꝑ nil dubio plures subirent· primo di· supplicans· Eligat· sc̄· quilz q; velit· et me cōsule· tuicz· p̄te· in tali dubio eligē· studeat· pacq; sp̄· ad aliquem defectū· ipsa quid se declinet· quid ad expressum· vt in eo sp̄ iusta ⁊ euidens appareat cā ⁊ varias dispensationis· sup̄ pluralitate magis in cōsultissime ap probi· q; quilz in statu inferiori seu mediocri vnico et exiguo bñficio sit contentus· Talem igit̄ secundū premissa in de sui exitu altior vita [illegible]rari· igit̄ quilz qui omnes pluralitates cuiuscūq; modi· et finorū· dapnauerit· et errare quā homines cuentur pluralitate eorū approbauit· sic etiam de dispensatione super eisdem· que nulla admittit velit· aut in omnes cuentus eas admittendas dicet· si in hijs sicut in alijs actibus moralibus· ut sint mētis plenis bles· cōsiderande sūt circūstantie ip̄m· loci· p̄sonarū· ⁊ q̄litatū ac onera adiecta· ⁊ cetera cōcurrentia· que alibi hūt qualificare actus virtuosos· Diuino dolus ⁊ fallacia sint p̄cul alienū· Attendo tamē modiorū temporū habitudines ⁊ modos agendi ⁊ viuendi plurimorū ⁊ beneficiatorū· sup̄ modū in plurib⁹ videntia· summo expressū ad superfluitatē ⁊ ad pompā· nimīs excedentes· Qui merito tales sunt de plagiodi

C extra

quasi immemores sue salutis
Et residencie in beneficiis
Regno beneficia et reddit
ecclie concessa sint et fin
data ad diuin cultū. deo pulsi
te persoluendū in locis ad hoc de
putatis Tūc ad hoc se fin ostiū
vigiliaꝝ officiū prebendale tēp
tulū obtinet tenet ad residen
cia psonale sic minus Iubēte
et c finali sue maximū sue
maiori sit beneficiū. cui xx sol
dorū tūr. et de clericis nisi
conquirāt. Si vero cui tēp bene
merito assignati pensionati alī
que sue stipendia ad residencia
non te tales eis ad antidota ob
ligatis alias nulla rōne bñfi
cia in absencia. salnis pdictis
Et te residē in pria persona
faciendo sectatū ecclie et in loco
eidē Recusantē tū aliq a resi
dencia pdicto qui limit usq; diem
pedundū quo cessante rōne de
bent ad ecclie psonale residencia
Et aut iusti impedimenti causa
cumulate Vte excusāt si cām
rōnabilem pretendat sic pulsēt
uel rōne licēt plati in studio ad
certū tempus. sic tū te fructus
percipiāt Quātū cui absēs
tor reside dict ut in studio de
lucrata plati existentes uel q
ma ecclie sue fideliū accumulet
Vte qui in simili ppe residē dē
Vte qui de infirmis Duo ex Como
nū pnt simul ex p tenuerē
putes Et e de cetero et C Ad
audiendam Et ad resid de ecclie
sua Ex de restitu Ca odē Vn
omne dūtaxat residendi am rōnabil
nisi de cetero statūt fuer Cle
ricis vō qui officia ecclie nō implent
si otio voluptatibus et lasciuiis va
cant tales michi minus hmōi pē
nis ecclīaꝝ et teneāt ad residendū
eis

omū perceptoꝝ Addita cui ecclia
vel sint stipendia inhibendo
ribi pastor. nō impetret Ex de cl
Ex hoc canon dicit q sacerdos par
rochialis in ecclia parrochiali
psona residē teneat. Pot tū epūs
sup hoc ex causa dispensare ad
tempus Et licet regular quilibz
psona residē teneat. tū in ecclie
talibus pe quas per vicariū de
seruire pōnaꝝ de ecclesiastic sint
epūs et quilibz eē rem publicā ecclie
ecclie. q nō pōt privilegii seu
dispensationis sic pe rotharic
indulget q nō statuti uel cō
suetudinis. q nō loci ordinis
ordis. et aliaꝝ petitarū ecclie
nō religiosis. q nō diuse
narōis. q nō pdicationis.
Item nō pōt plexitatis sic habēs
pbendam in ecclia cathedrali
cui annexa e ecclia parochiali
in pria residebit. Nemo nō de
fectibus seu debilitate. Defect nō
ecclie pfectis. Si nō volūtatis
et licite professis. et vtil hodie
ut in studio aut pfectus nō
lucreta plati. Si nō diuinis
tus augmentacōe. statut. et cē
sa q in diuersis ecclia in vēdi
tibus Ex de statu Ex pte Vte
qui quis licite in duas pbendas
Vte pcipiāt vtilit ecclie uel p
meus epūs et absentes ecclie
sent. residē qui nō reside e fine
ecclie. et talia ista fraudē ecclie
absentia qua procurant bonū
commē fiat bonū exercitū nō
sistit Duce. sic qui sunt quilibz
ecclie uel pōnis dicit. residē
Et licet absēn multis de causis
la pmissis indulgeāt nō tū sine
e de dispensatōe a sede
nacta rationabili. et quā multa
diffinitoꝝ seu ecclie ordinatoꝝ
maiorū ordinū e uel pōt
esse absoluta. Ratio Duc sit

ast qua statutū ecclīe ē in cōī
vsu ut primus dictū ē. 2° qz
fundatoribꝫ hui⁹mō pt salu
fieri per mutacōnē ecclīe. Debi
tis seruicijs destituant². quod nō
pt fieri in qdꝫ canonice. p. iste
contingunt ad pr̄a ad pz̄sonā. 7
sequunt² eā vbicūq; fiunt. 3° qz
hore tenute sunt annexe cleri
cali dignit̄i ob memoriā dñi
ac passionē ei⁹ allignatę seu ob
lugubrē ē p̄ alios secularibꝫ strictę
clericalis ob p̄rogatiuā siu sta
tus qua in sorte dñi vocatus
est ꝝ spē amoris 7 puritatis ē
astrictꝰ deo 7 mīme essꝫ absol
uta a debito solucōis. erā si per
alium solue dlas velit. qz deꝫ ny
hac nō aspicit hoc quod solui²
ē erga quo solui debet. 7 deo
nō ē simile de solucōe absoīe
hoīs faciēdā 7 deo. quia hoīes
plus attendūt debitū 7 nō curāt
a quo. 7 per quē fit solucō. dū
nō hēant quod sibi ē. qz accep
tant solucionem p̄ p̄ re solutam.
deꝫ aut acceptat re solutā p̄
soluente. mūltꝫ ergo debitum
quod debemus erga hore tene
nē plus dñt ut singuli nos ut
collegiū. ideo ecclīa nō te² pōt
dūtō in pluribꝫ ecclīis horis di
plicare². per se quilz te² solue
re⁹ nō p̄ōt. Duodecimo tꝫ. pt

Adiamenti tui tarditatium ad
torrigendos errores 7c
dñet pḡ her lo qui ad cor
rigendum. ad quē ubi⁹ vnd ecclīa
sinidut claris oculis se 7 suos
si quos in cōmisso habeat. cau
te circūspiciat. ut sīm̄ Iere. vore
Brute vias suas 7 studia sua
ne in tenebris ambulet. 7 nes
ciat quo vadit. Et ad hec cog
noscendū sciendum p̄ ast actio
sīue dūrā sīue naturalis. vi
tī finalis aut moralis quelibꝫ

hꝫ suas rēgulas dirigentes. nō nā
actio sensātis dirigit⁹ p̄ ꝝ dcꝫ.
et si nō hrent attingent iste rē
gulas dirigentes dia cui ene
mentū 7 non essi nō dubiū cui
sic oparen² 7 non alit. Intellāi
s² dūmq; sibi ipī est rēgula. nec
alia superiore hz aliud nō ach
omd rēgule sut forme ꝑ quas
dirigunt² per intelligentiā ne
nō ei⁹ rātēt. ex vi mēthāe actū
ficialū nō actiōm r̄e sup̄ intq
practici. qu similitudine rēp
extioꝝ in se formates. p. eas
ymaginatōes fez mult res adeē.
sicut hō picta fit per artē 7 vigīnē
p intellēm sīm ymaginatā ut
conceptā. 7 a re abeē. s. hore
figurata. Actiones nō mou
let de q⁹ ad ꝓpositū multitēs
hmōi rēgulas dirigentes. quedā
tm̄ te ā deo. sic diligē deū dre
de⁹ in deū. 7 actiōēs octo beati
dūm mt v. Bti mūdo corde.
Bti qui esurit 7 sitit iust⁹. 7c
In quibus deꝫ pt oīa ꝓpe
ter. Et hec appellant² a Bō mō
mutabilia. alie sut in q⁹ nullꝫ
hō si deꝫ pt cōīter rud ꝓpē ut
sut ꝓrepta 2e tribule sīm Bō
sicut nō sinitur facē. no adulte
rari. alie sut que p hominē
7 ab hoīe institute sut. q7 rē
sut voluntates grādine. q sut me
positum sup ut infra. 7 dies
appellāe. ultra semestre aut tre
mestre tempus. ecclīa nō vacāe.
sedendo snāz proferre diffini
tiua. 7 temporibus statut⁹ or
dines conferre. 7c. In quib⁹ ultri
mis actionibꝫ aut statut⁹ condi
tor legis libera hz autorita
dispensandi. alt dispōnendi.
Sub dlici vltiō ego ecclīa cōpheen
do opa voluntaria sīa. tenuāe.
clemosina facē. castitate fuāe.
obediēnaz salte ubi cō hore

existentes. Alie vero sue actiones
quarz hoies ni obij no sue li
bere hntes. prudens. adubrio su
i disponendi. dispensandi atq;
donandi. si fuerint data quo ad re
gulas sue trahunt a superiori
ptate. sim scripta elbanuel
aplica ipsis prefixa. Ad sors
regula sim plm perfectior ee dr
sue regulato. vn se superioa
dirigunt in relatione tri perfecti
oia. Et vt est v inferiora exut
limites suoz superioz saltem
recte regulantur. ibi e error.
sicut in rote hoalogioz vna a
lia regit. et oes dirigunt p aliqd
nale sic ponda gnie deorsu t
hendq; quo no pt errare. Sic oia
inferiora dirigunt p sua supe
riora. que simt perfectioa usq;
ad pmu ens. quod oia dirigit
et errare no pt. Et de isto vl
timo actombi dico esse ptate
ecclastica. confitendi. bufina. or
dines. et queritis alia sacramenta
spualia. aut eis annexa. Pro
quo notat tho q. t. ma art. 4m in
hoc pmo. aliquid pt ee annexu
spualibus dr. Quo mo ex spi
ritualibz dependet. sic hre be
nefica ecclastica annexa. p
no apert in huius officio cleri
cali. Vn ea nullomo pnt esse
sine spualibz. so ei vendi no
ent. qua eis vendit. mt fgit
ecclia spualia vendito subiecta.
De his dicit Pascasius vbi 1. 4. 7
Si quis obiecit. Cesis eoz ve
dit. alioz sine quo nt alteri p
uenit. neutro eoz vendito de
relicto. si in talibz cessat ois
pactio vendi. Alia sue annexa
spualibz. in quatu ad spualia
ordinat. sicut insp̃riata. ad
pulsu. ad bufina. vasa sacra
ad vsu sacramtoz. hec no p
suppono mt spualia. si magr ea
ordine tpis pcedut. so aliq; no
vendi pnt. si no magis put
spualibz. In quibz dico nemo
hoim liberd hre ptate. cui
tanq; pfulgeat dignitate ad hu
ius sim dispondi. si sim vigilat
sim pdictam. et pe fide
lis et prudens dispensator ab
ipo statuit. sim paulu finaliter
nos existet homo. ut ministros
xpi et dispensatores mysteriorz dei
Per mstrm enim ad ecclam
dificiu et per ordinu collatoz.
conferunt ptas ligandi soluendi
claues eccie sic. iurisdictoes ozdi
ecclastici. absoluendi. corpa
xpi conficiendi. sacramta mi
tendi. et que oia sut spualia
dona. Dicente xpo. Tibi dabo
claues regni celoz. quecuq; li
gaueris super tra. ligata erut
et in celo. Et pax vra surrexit sua
apostol. quoz cui miseriti petri
remittunt eis. et quoz retinue
ris retenta sut. Io xx. Et. pua
lia sut spualia. no alit pnt
dispensari. pua pfamilias p
cepta. Et quo mo ut. ghis aute
pstis ghis date. Et. pu alit aut
tribuit aut recepit. no mitt
pt ostiu in ouile. si ecclie et Lpo
Io. x. et pt vnde iuste possessor
Neq; hoc silentio pterendu. quam
plures emetes et vendentes de
erant de templo Io. ii. de xpo
Luce xix. super quib autoritatibus
inexpugnabilibz multoz gra
lium Conciliorz decreta fundant.
et sunt fundata. que dapnat et
pscribut. anez tollendu empcio
et vendicio in spualibz. Oia
quatuscz. pfulgeat dignitate.
ecclie pdicti. vbi 14. 11. Ex quib epist
ex Concilio Calcedonensi. quod
e. vnu de quatuor principalibz
xv. dist. Canones et 14. in Sabbo

7 r Ee multis 7 r pezuert Et dr
augſtibidem m r Salmator p
penſandū qui pena mulctent
qui iā deo 7 ecclie ſue oblata e
mut 7 vendunt ſi cū flagello a
templo dei eiecti ſunt qui deo
offerendi vendebant nel eme
bant Si deo offēdozz vendito
ribus 7 emptoribg dictū e Vos
ferſis domū pris mei domū
negociationis 7 ſpeciē latīm
quid dicē de ecclie iā oblatoz
venditoribus vel emptoribus
Deubi ſupdictis nulla humana
racione conuenire potūt aut
ſtitui ut pro equalibus Abbas
aut quibuſcūq ſpualibg sme
rino symoniace pravitatē pt
pecuniā dari exigi aut p mitti
deo nō mutile putauī mi ſpe
aliqua ad medū produce cōī
p̄miſſa totitudie attempta 7 q
vſitata pīh dolor Io mag culpe
bilia eſtimauī ſi nō iō vnica ce
deſmuit quā magis ſolita fuit
vino magis maior culpe ſunt
Neq; nō dapnandi lector pu
tet hec q̄dūtendi ſi animo
amonendi pia intencōe nūc
te zelo caritatis que ſtū plan
git eme diuina offensa Cui
ſim aphy nō gaudi ſup nūq̄ta
te vino dole cōpulgit ſup pī
Neq; hoc amaritudine de mente
tristi q̄ 7 aſima le Balaam
pphām reprehendiſſe 7 angelo
ꝓnūciāte nūſtoz pphā erat
nūī xxij Et paulo petz ſuā
ſuperiore legi reprehendiſſe
pro excessu ad gala 4 Et nō
vſes ſancto vū deo plenoſo
rem ſin roſilū vino vuera
reprehensione nō vſuſant Ex
cem vino ouez rōnabilez
erūt paſtor certoz nō dico no
ſequi deſcit ſi 7 caritatiue
ammone tenent Ad dicit
Greg Cū paſtor per obzupta
gratitur nūtē eſt ut nī pīpi
tū grex ſequā Et dicit xr Ti
ſal vnſatuū fiūt in quo ſalu
etur vino ad nichil vltr eſt
ſi pedibus conculcabit Ꝓmo
nullo mō puto eos fore audi
endos qui dicūt in Roma
Curia ſymoniā lond nō habē
Cum ex p̄dictis clare oſtat
ſup xi diſpoſitoz nūq ipe eſt
vicarius aut cōī eiq voluntate
in diſpenſandis ſpualibus nīs
hīt p̄tatem quia xr ſibi regu
las p̄ſcrit in ſua doctrina qs
p̄ hīſgreſſus fuerit iā errat
alīs portat 7 ſe dapnat 7 alios
in dapnacōne trāſmittit Nr
tī diffitendū cū multis q̄ me
ū ſūt poſitum 7 no mutat
cōī regulas a xpō p traditas
ex certis rōnibus pro vtilte
aut necīte poſſe ſtatuē qd velit
Et in quib xr penas nō impo
ſuit pro excessibus pe penas
7 imponē p̄ 7 tollē p ubi
tu ſuo nō tī de culpa p̄ facē
nō culpa ſalte quo ad deū
ſalua pena 7 condigna et re
trīcōne Et ad iſtū ſenſū p̄ tol
lerari q̄ quidam Canoniſte
dūt p pp̄as nūs p̄ tollē 7 auto
ritas p̄ excusat culpa hoc
vn de mē poſitum q ſub
ſimt ſue ſumiſſioī put glo
do am allegat in cle de emp
ecclie Verū Quero cur ſi pe
trus qui erat pp̄a xo nūſtus
a ſymone magō ſibi offēnte
pecuniā p̄ emptu aut grām
quarundā rōfenda recepiſſet
eandē pecuniā an petrus Sy
moniā cōmiſiſſet ad no Ri
ſi q̄ xr habē pportū q̄m pīa
lond hz ſymoniā in emptoby
7 venditoby bñficioz 7 am
ſpualiū Ri dici q̄ non cor

manifestissime falsum ex testu
comprobat quia petrus Durisi
sime v'plus dit symone. et eo
m dupnicat mittit pro sola
voluntate emendi spualia qua
actu nondu emit. Igr si actu
emisset et petrus ei vendidisset
quo stat petrus dnus a vin
o symone. cu vendens plus nil
habilis transf quid emet qua
si vendens no esset. et emet ac
tu no esset. symo vendens e cu
p ie emtr gluor culpa Neq;
pt negari in tali negotio the
nente cotracto emptois et
vendtionis. si sit tue vi un
symone magro fuissi victus sy
mone ex simili no ombs Etia
qua no est gtuita denario tu
m collacde beneficio. qui m do
natione petime. p. vtile sit
nu eos pactu exactio et etia
obligatio pura h de petime so
lucde. Et m cu ronabile id tra
ctu fuit. quatu de dari pro illa
data pro illo bndicio. p illo e
piscopatu. aut archiepatu quo
ducati. 2000. ducatoz. p a
mathg. pallio. p roseracde &c
Et si no pmittet petuma sol
vere. missil obtmeret. si vacuo
vluctr ad ppria. Est ne her
gtuita denario v' mtuent rea
lis forzacio sicut pro eccie
do. Quia si vellem dicere. Emi
tu confer gtis. et tue pte petuma
dat gtis. et tue m multis cotr
tibus esset va' empto. sic dicet
Ille dedit gratis equd et alter
gtis dedit xx flor. quis non
videt hoc esse pueile actu et
a verite aliem. ad dubalis
et dubalis tmutio dicit spere.
quoz nord depugnd. Et si
utr dicet. p hor petuam pro
defensione rone mee. aut fab
m etiam ad. aut dm vtilit ex
penduntur. ac suscipiat ac exigit.
Et si mille tales exactiones p
tr adunt hor wlug symonie no
extinguit. cu no sint faciendu
mala ut in veniant bona. si my
Addit. Neq; end petrus dupit sy
mon hor petuma pro vsu pau
perd redditu aut p alia dm vti
litate. sufficit pro vitio symo
quod pactu et exactio mt eos
sit. et alias beneficiu no tolle
retur. nisi petuma mtuerent.
Vnus qm magis timetes sac
dotes defert. plus obtmebit.
etia si persone multo sint mi
nores. que ad statu et vite ho
nestate. Ideo ecc pauperare
si fuerit honestissime vite seu
virgo aut doctores. bursa
consequi no pot. hz dm fora
tenea. eadem si vite ac moz
honestas. hz. Stia. alia qz lau
dabilia dm tuba merita quo
apud nos fide dignos testimo
nia dabunt. nos moueat ut tibi
ad gtiad v'dda amr liberales &c
Ne diffitendu qr. pterdut supplt
tacdes et informacdes de bene
ficiando. si vnerit dnus rebus
sub tali colore multitudo ebriosoz
rudimarios. formicatores et ad
ulteros. devotas. et alios virtu
enormibus respersos. Neq; per
hoc meritu pandi sint roseuntes
deputi etiam notoria no h̄ntes.
si sicut informati sint sic scribut.
Tamen si per timoniu electoz
sim formam iuris debent adipisci
beneficia in locis ubi coz ronabi
lis cotio nota e. nullo mo obtmeant
Et io petunt locoz simetria sic
vrbem Romanam. v' no ostat
de vite coz qualitate dm mode
go simetria et salubritas tuti eme
et quadus fidelium tenere ut
sim Comalioz gnalium decreta
dm electom seruare. Capho.

Extirpatis monstris sic in pmissa
certis et postea longo tpe ex ti
tulorum de electione in decre
talibus per reservationes per
gratias collatores et p impetrantes
alias pene est sepulta et grus
membranas occupat. Et quis
de qui no videat quanta deduci
cutia ex hoc secuit Cur Roma
sedes omnem iura sua sibi nate
dz et alios adhoc compellere ten
tauit effectui hodie in ipa no expi
mur. Nec tm negandu quin nota
rijs abbreuiatoribus et reliquis offici
alibus collaborantibus salaria sint
merces eoz sm quantitate labo
rum et pregamen et alioz tocius
quisitoz onera et gnanima ser
uata equitate si qd tantu auri
pro tam exiguis effimeris mstris
foret nulla rone probari pt
neq sm valoz aut premineria
dignitatis pt exigi maior aut
minor pensa sicut fieri videmus
si solus labor in obtinendis eqnis
est pro dato sm mstri estimatoz
bonoz vnoz. Nec papa vendere
pt aut alias platas id quod
sumitur no est in ipe solis sit dis
pensator no dns busticoz aut
platarum si deus per se qui ipe
aut alios remisit her dispensum
da pro ouibus regendis et
alijs spualibus dte ro pe pastoi
pasce oues meas non tuas et dt
pasce no depasce aut spolia seu
martiria Et si forte no sufficeret
Romana sedes in stipendijs
p oneribus supportandis ad sede
ipius pertinentibus alios essi et
promendis per gnalem ro
tributoz ecclias imponendo ad
subueniendu patri spuali tuaz
pro omnibus gentibus sibi ecclie di
ro de rebus misericorditer platis
prout redit olim Sacr basilice
Synodo in plena sua autorte
dno Eugenio olim ppe mittso
q mapit Decretj anno 1234
perhibet dictum Cardinales esse
tenpos omes et singulos qui ut
premittitur peruma tali mo ut
dictum est adepti fuit platarum
dignitates aut quecuq; busticas
fuit cum tua fuit sine tua et se
quentes quibus in eis residentes
quos ego no diffino si id vigi
lantia excito ut no in tenebris
ambulent ne se et alios decipi
aut in pp no negligant posse
talle mis in suos predecessores
detrimu seu detractu cui pa
gn pueri no habz impunitu ea
latu sibi de resilire a sua lege et
constitucione et eadem tenere
hoc in pmis et dispensationibus
mee a se et suis predecessoribus
emanatis. Hoc vm transitis et ra
tionibus usq; exigentibus. No tm
video quin ppe culpa remitte
pt remota per viam symone
ab illo qui peruma obtinuit be
neficium nisi ille penituit et per
septus dicta prius penitere
no pt misi tale busticium symo
niace adeptus resignando ut
tunmodi jura restituat nisi ille
busticatus pq permaz pactu ictu
de nouo institue p nouam
prusionem quod in Decretis dnt
ficijs no debet hoc de alio fieri / . mod' busticio
possit prouideri in eod busti
cium de alio sibi possit prudenti
Et dehoc iterz ppe pt dispensare
ad sit mis mere positiuum no
tm ut puto aliquos tales mstros
tutos vidimus resignasse et iterz
de nouo pq pemutatu nouam
p unosione obtinuisse. Nec vi
deo quin pp et omes adhoc ro
gantes tanquam mediatores
symoniace pue excusari a culpa
mortali vmo millos excusan
ut saluari pnt misi penituerit
ex dicto Sti petri ad symoz
Actu cum in alijs no plat

ser. Epis archiepis &c. q̃ simille
dnt iura ecc̃ posituna nñ̃ret
tñ obtines beneficiu qualem
p̃ petima mñ̃uemete. p̃ svo
macñ̃ putate. ipō me̅ suspē
sus e. & execucoz nō hz. & insi
r̃ signanent beneficiu penité
nō p̃t. & suspensione durante
si mgrī̃ssent se dunmō. vr̃ tñ
hz time laqueū a qua nō exi
bit nisi p̃ papā absolut⁹ aut p̃
ius allegatū e. alt⁹ distincte
de occulto aut notorio scienē
seu ignorant sic diuez simo de
dispensantes ramant. Et non
audeo dicē aut distutē an ab
talium sic p̃ symoniā ingressū
ad benficiū aliquē tñ̃ale sicu
me̅ in beneficio acquirat. siue
p̃ ip̃m aut p̃ aliū ingressore fiat
institutū. quia quidē dicit p̃
penitū nullū tñ̃ale acquirit
p̃ ista symoniaca institutoez.
si decipit se et alios. hñ
c. dudū. de elect. in glo. Vñ
adhuc dubit vacare beficiū.
ne illud esse vere pastozē. qđ si
sic esset. paucos haberēm⁹ veros
pastores tam mī epōs. qua
mī alios. si solū volā super
cathedras posita. hñ id Zach
xi. O pastor & volū dñi. ingrē
gregē. pastor. noie volū ve
quod tribile e audire. Et de
ordinibus quidē si p̃ symoniā
adepti fuerint. plani e q̃ in
vacuū recipiūt. si exercicoē m
trent. in beneficio aut no impe
trāt caracter. tō ibi sicq̃ dic
via s. p̃ Symoniā in beficio
nō ius nec tñ̃ale consequūt
in collatōe. tenet̄ p̃stantissi
mgri & doctores sic mgr. man
ricus de praga in hmōne suo
in concilio constancien. Simoni
acū xvi. pdicato. Item mgr
mathias de Crāt in tractatu
quodam cōi Curie Romane

Item alt clarissimus doctor tyno
guidonis in tractatu sco edito
Et fundant se sup io actū hmōi
nō est p̃ps nec̃s̃ forū ni simo
ista. Alii vero forte dicē vide
q̃ aliq̃s iuris in beficio acquirat
si forte ligatus non potens exire
in actū istius beficii. nisi pena
& dispensatoē p̃cedente. & per
illā dispensatoz solui⁹ remittit
p̃ius ligatus ad exequendū offi
cium. si in cōi me̅ q̃ dñt de nouo
debeā fieri p̃cessione. si prior
p̃cessio fuisset nulla ipō iure
hñ tñ̃z dstinguē de symoniaco
q̃ plnt. & de phibito q̃ svo
in primo dicit ip̃m posse tollē
re. ab ecclia & institutū in
vero rñ̃mā. quia e de iure di
uino & natali. vicesid. hñ ecc̃
quidē adhuc p̃ assistit p̃ eccle
stitutoz p̃p̃. p̃t tollē. Alii vero
hanc distinctoz nō recipiūt
q̃ forte solidū fundamētū in
textu nec̃ nō bñt. si solū m̃gr
addit. quia ecc̃ sunt spualia
ut p̃ius dictū e. ut hic ad mī
batoz vicedñi. & silia licet
tacite nō appāz ibi empcio
& vendicio me̅ spualiū. sic m
sig. at. Nō tñ negandū est
sub auctoritate p̃pe posse fi
de collationes aīm beficioz
siue ad tempus siue p̃petue. hm
p̃ dicit. Io an m̃gr de ẽ p̃t
Si grose li. vi. Et quibus ipe co
fert beficia sine pecunia a
exclusō vitio symoē. secūm
tytulū & ius acquirit. quoz
forte pauca repezunt. quibus
sine p̃cio aut p̃ce conferunt
beneficia seu platide in Cu
rona. Concedit. qđ hñ sibi re
petē de posse. si dubitēt de licē
aut de expedire. Nō em ora
q̃ possūt ecc̃ expedire. Et am
ducūt ad priora applicandi
per. sīm petri apl̃i. & symoīs

mari. qui symon cr sola uolūtate emendi a petro pp spūalia. rōmā dationē siue inquisitā accepit & consilio audiuit. p mīa inquit pecunia tua tecū sit in pditione. quoniā donū dei existimasti pecunia possideri. quo ad ipsum ei dicit. Pereunti itaq; age abhac nequitia tua. & roga deū si forte remittat tibi hanc cogitationē cordis tui. Deinde dicit pr. dicit ei manifeste & volūtate & cogitatione cordis. & ut de hoc penitentiā agat. Sic go & inō romanum pōtifex dicit. offerentibus pecuniis pro beneficiis suis. si inō emat. si inō emat. & recipiat eas. recipe. & spōte oblatas. in spe tñ obtinendor̄ benefic. ne simoniā exercere. putasti. emere de meo florenos. nr̄ uolūt offerre nisi spā pecunia inuenietur. Dicit quia longe distamus. nec a semīa apl̄or̄. licet cadē sedes sit. si mores multū impares. Et sicut uidet. dicendū q; cr̄ p̄ uitā symoniā beneficia adepti humiliū & ius in tali acquisissent. possent forte tales isto fundato monere. Nā ut tollatur beneficior̄ duo sunt attendenda. primū quod confessione dei confert. tribuit. xpō ministrantibus. cui claues sunt cōmisse. quemadmodū legauerit supra tit. de cle. sicut. & paulo dicit se ministrū xpī dominasse. Et ego qd donauerim si quid donaui. pp̄ uos in pīa xpī. ac si xr̄s donasset. ut Cor. ii. Et hr̄ ē autor. & pticulā claudit quo ad essentiā. & ius ē usus. & exercitiū qd̄ procedit ab institutore ecclīa. & huiusmodi cr̄ uolūtate procedit. & dependent. ut si quos uult ecclīa prohibē sit prohibitus. ex ab excommunicato officio seu claue. Et in isto licet sint claues. tamē sue ligate. quibus uti iste nō potuit si admittit. Quia. & hr̄ quoties hui⁹ pensio quia prohibet. ius exactionis solutio fuerit. inualidū. sic in multis. ius est exercitium. licet sit pticula. & autoritas. ut in degradatis. hērēticis. q; si celebrat. officium seruat. sua. licet nō habeant exercitium. clamum. nr̄ ordo. nr̄ iurisdictionē. sic & in beneficiatis p symoniā. sub claues & pticulā possent dici hrē. si ingratus quo ad se quidem. sit in mortali. quia sunt ei peccata. sicut omnib⁹ quoties mortalis. quo ad se suspensus est a pticipatione diuinor̄. si quo ad alios nō. quia sit excommunicatus. intrō. q; ab ecclīa tolleret. & habet. ergo pastor. uel. nr̄ cōmunitatis statum. possit diu ingrare & solue. pdicare & alia officia facere. quia multa ab ecclīa fiūt prohibentur. que tñ si fiat actus uel sunt facta. nisi ecclīa reperire. scripsisse. uper aliq̄ decretal. in Authentica hoc uel sibi simile. quando aliq̄ beneficium symoniace adepti fuit. pro mē decreto. mā. instituto nulla. & habet. nr̄ita & manus. aut nō. nus sibi acquisitū. in beneficio sic acquisito. quod inuitus male gesse recolo. si aut suspensus sit. aut nisi resignet. penitentiā agere non pt̄. aut carcat. dignitate puet. & sit alienus ut 14. 1 pbr. 14. 3 saluator. Dñs talis possit dici nō fore. nullū quo ad essentiā clamū. q; de nouo fieri a pmissio. si solū dispensatio. indigni. est fore sibi nullam. & p illud quia p̄ pōtifex fit dispensatio. unius. uinculi. ad solū. Sicut si dicit aliquod minus aut pticulā. remittet sine. prohibens tñ ne indigne. ut. si ie seruus alienus indigne. uaret iste indigne. uaret. licet seruus. ejus. peccaret. & pōtifex indigne. redire ad gradū dñi. & dñs ad gradū unius. uaret. & nō esset iniuste. q; de nouo uaret. Dic ē p symoniā ad bñ

ficud mſtitutus a quocūq; ſiue a
pp̄ſ seu ab mſeriori posſet dīa ty
tulud seu ius sibi acquisitū in
ecc̄ia si ligatus remanlo suspensio
quod vinculū in collatore pp̄e sol
ut⁹ cū sit de iuē mere positiuo ſu
alis vero solu⁹ nō pt̄ mſi p eiusde
pp̄m qu vz in hor dispensare In
ctrisq; in tā conſentiēb⁹ quā deis
quibus conferuntur beneficia cō
mitt⁹ petūq; nor tale ppt̄ p̄hibi
one diuina nō solū dico in illis
ſi ec⁹ in quibus conſentientibus
collatoribꝫ p̄moientibꝫ ſcribe
tibus ſupplicantibꝫ formatibꝫ offi
cientibꝫ bullatoribꝫ indicātibꝫ
equentibus ſeu cōſilud aux̄ aliud
ꝫ fauore p̄stantibꝫ p̄cess̄ maiꝫ
tali⁹ ſcient⁹ assistentes mortale p̄
tato se tuolue videntes nō fauen
ꝫ consentientes pac pena con
ſtringit Et i⁹ quos illa vinc̄ nō
ampletti volūt ille euadē vīd
gauc horribile ſnāz ſi ꝑ tā imīa
bilis multitudo tā ſpūalū ꝑ ſcm
lazd labi pateret in statu damna
tionis ſuos assistentes clauēs ligandi
ꝛ ſoluendi ſicut in plures clauſ
ſim ꝫ expressissimi xpi in dnum
ꝫ duabus ſtrictis ſentiē videns
ꝫ in ſcriptis ſuis recheque mit
ꝑ omēs ſic pez ſymoniā dānh
nullas clauēs ꝛ tytulū nec
ius ſui assecuti Ner tales obice
pnt detrectale Quid de elect
p̄ſ ꝑ decrete ſuit aue ꝛ nō
qua ibi tangit de illis qui hm
tes bullas ad regia audz aliud
ſimile acceptāt In quo casu ſm
Canones tales ipſo ſue p̄mota e
p̄mot⁹ vacat p̄mū onoꝛ ꝛo
acepto ꝛ de pbēn de multa
hic ꝛo dīa ſolū ſuspensus nō
aliud ſibi ſuspendi a bullis
quo ad execucōz aliud p̄matū
eſſe bullis ꝫ nouū recipere ꝫ
alteri posse ꝫ debē libē cōferri

Ethigat quilibꝫ quā mḡ velit
de hīs duabus Prima ſcm̄oz
licet onerosior ut de nouo ſi
p̄cuꝛ promissiozia mitiozi et
nuiq; ſecura Nā pericloz hīs
facillat posita Ia posita vid⁹
unari perhoc ꝫ ꝛc ſacerdotes
fm legem generati eſſ et im
ſit ad eos leprosos hm legē d
ite oſtendite vob ſacerdotib⁹
nō obstante eo ꝫ per ſymoniā
adepti erant ſacerdotiū ut
Annas ꝫ Caiphas mterd ꝫ Annas
tollerent⁹ ab ecc̄ia ꝛc Cōm

Epilogus dictoꝛ ꝫ dicendoꝛ
ꝛegulaꝛ vez ē ꝫ que
libet p̄sona vbiuſlꝫ ſer
us quāliꝫ p̄fulgeat dignite
ecc̄iaſtica ſi p̄ſbr̄ que ordines ſūt mi
noꝛes ſiue maioꝛes ſeu benefi
ecc̄iaſtica ſiue ad cūa ſiue ſime
cūa aut dignitates ecc̄ia ſcham
ſeu quecūq; ſpūalia ꝫ eis an
nexa ut ſit ſiue p̄ſidentia ſeu
ſequentia eaꝺē conferri aut
accipit ſciens ſiue ignorans
per ſe aut pez aliud alia gra
muneꝛa ſiue a ligua a maiꝺ
ab obſequio p̄ꝛ qua ab aduer
ſario ſub pacto tandē ex
actione poſtulatoꝺ ſigno mitto
verbo aut quocūq; alio modo
mutuemente aliās nō collatiuū
ſeu receptiuuꝫ ſiue ait ſū pt̄
ſine de conſciē ſine nō fuerit
de roſuctudine Ner nō ꝫ me
diatoꝛes cooperatoꝛes roſilud aux
aliud talibꝫ ferentes ſiue ꝛ ſpe
ſine in re quocūq; interuē
faciat Omnes maiꝫ tales vel
pientes aut conſentientes ab ſcā
dubio vicio ſymoniace p̄uꝫ
nouerint ſeaſſe obnoxios Et n
reſtituerit p̄ceptū ꝫ vſiguauē
rit beneficio aut aliās ſim ex
gencia ſalutis p̄ſonaꝛ ꝫ
iuxta diſpoſitoꝛ ſe reuerenti

penitentiaꝝ agit nō pōt. Nec in statu salutis se esse cognoscit. Et nō symone dampnō sortem se nouerunt precipitor. Et super quibus omnibus & singulis ut talis expressis. lata mgenzi desudant theologoz. ac iuristaꝝ

De causis malorū mundi

IX. De causis malorū dyabolus ecclesiastice rectitudie luce mei diana clarior ubiq; fulgere ampliari in hoibus cōmuniter dyocesis omnium ptibus erectis oratoriis in omnibus locis hūiusmodi sacerdotibus scriptis glosatis et publicatis ita ut ia sup tecta veritate milli liceat ignorare. Et tm malicia rerum nō mira ymo magis ferueste. principe mundialibus quoz nūsitate si quis velut veracit̄ stue apponat speculū dyabolū & humanaz stultiz ex opposito moz quē ꝙ quos hoc crimen in hoibus. Tot enim nascūtur clericalis dignitatis necessitas ut contrahāt quot decreta sanctorū scripturarum & testimonia exigat. Puto enim maiora tot & tanta horū vitioz mseria pfulsisse mō sinistre. vti mrs tribus: si & tanta & deforma in tatis et erroꝝ in moribus sordescisse calamitate. Et ad mi publicā et diuinā cōtribulatiōnē ut nō sua ꝓhibeat cohabitatoz fetentia & omnia ut nr sub uno tecto simul vere habitare debeat vtinā hodie non sub uno lecto dormiret. qd ne fas dei dictu. Ex causis hec malozū sue velimus finē capiam. Radix omnium malozū magis & magis dilatās ex qua se ambitio. ut ecclesia pejoz sit in clero quā vulgus in populo. Cum enim suoz deficiendo sanctā gentē ex lege nāture. illi vera hereditas caret. & in thesauris sare nō reflectunt. sum mquā & si qm̄ fraudibus sortē alienā sudent. non tm de rebus emptis ꝙ illis fecunt. Nā in laboribus illis otio vacant. vnū claret ex quo fonte hoc sistimata in ecclia ꝓpagent. Non vtiq; ex alio quā ex ingrediēte et ambitiōe. ut quisq; suas dignitates possit ampliare. Quum sistimata legum finisse de aliis fidei ꝓfectoz. Hodie de superioritate quis ceteri ꝓ se maioz. ut interrogibil' habeant. & nulli alteri subsit nebula ea cuius inanior fiat. Deo primaq; pugnā mtr asserēnoz veri. & placiti defensione ꝓsecuti. Veritate se tenente. & voluptate erroris se tuente. Plures ꝙ placiti quā veri regi sequit. ꝓpt' insanabilem cupiditatem. Et ꝙ sub tali fiducia sistimata roborant. ut nisi xx. milliū fallor angelus dece ānis sine estimate uel paulo plus tulisset. Ut ecclesie pnicies tue nō pauci garriat. subsanent. & deridēt mores tuos qui nō pacuā ipsa tuisse sistimate confusione. Porro ostasi onem ꝓstat impunitas. qua ex cessus non corrigunt. leges nō custodiunt. & qui primi esse debent in obseruatia legū primi facti sunt in trāsgressione. Nam sine dubio in quibus causis parcit. causa excessuum. Et sine dubio qua dei mitat disciplina. sicut impunita nequitia. Et sine plurimū in politica omnis politica corruptoz ex cessu legis nō secuta. ut excessus pmultoz. Quale aut remedium tutius posse adhiberi hūs moribus. Relegatis ueteris. & mandatis / sacras historias

nouis. Cum enim plus indecoris legis dimas contemptisset. & ut ad alium moz sitoz ꝓphanos corrigeret. & emendare se. voluisset. gentes feroces sustinuit deus non eos qui superbia eoz

humiliauerut. m captiuitate dñe
erudiſt ortederut. Et tandem pi
longam captiuitate qui vinci ſe
rant erudita flagellis ad ſeipos
redierut penitẽtia ad agentes. Vi
deam⁹ ne ſimili nõ dei flagella
ſua exaſperet. et ementes 7 ven
dentes de templo ejce eiciat.
aut penis presentibꝫ aut futu
ris tradet puniendos. Neqꝫ em
falle credendi eſt her auct ſuꝰ
deus nulla ſinit dedecꝰ culpe
ſine decore iuſtitie ſi pene. Non
ergo gloriandu aliqꝫ de ſapi
entia in culpa. ſi magꝫ expa
ueſcat de ſeueritate in pena. q
procul dubio culpã ſequit. Ora
dus tamẽ eſt deuotiſſimis mẽ
bris oppꝫ deus. ut vere gre ſue
infunde dignet cordibꝰ p̃ſiden
tes ut 7 ſe agnoſcat. 7 ſibi cõmiſ
ſos fideliter regat. **Concludio**

Ego alueo hugo opuſculi quod
prudentiori magis forte co
petiſſet. finẽ imbecillitate mi
ei⁹ meaꝫ ſtudioſe curam. qua
tu valui nõ quãdo volui ob a
more clericalis dignitat⁹ nutri
ducẽ oriundꝰ aquaꝫ comedẽdi
vñ potari poſſent ſitientes de
fontibꝰ ecclie ſacratiſſime caris
7 quãdo potui veritatis ſcatu
entes. Offeꝝ id pro 7 benigno
lectori. nõ tñ ad potandũ ſꝫ
ad puriſtrandũ. huic ſtꝫ cuiq ami
li ſtanti puritate qua mei re
fulgent. cui libens ſenſu meum
ſubmittam. Nã 7 ex fonte ſumꝫ
trꝫ turbide qnꝫ hauriũt aque
doctrinaꝫ. qui 7 mſ ſe ſibi mutuo
vel nq̃ nõ diuidunt. licet fluenta
ſint ſatiatiſſime thece tñ qua de pa
ſo celeſti egredientes inmutabi
lit 7 inulate cunctis dei ſti
tatem letificent. nil in ſe hꝫ
pidum retinentes. In quo opuſ
culo lector meo ne vereꝫ ſi po
tũ attendit. Et ſi quid mihi ſibi
gratu reperiat. vẽnã tribuat
autori qui voluit licet no va
luit ioci diſſima reflare igne
veritatis licet tñ plus abalie
mendicare ſtuduit ſcripture ꝑ
grina ingere. Si nõ aliq̃ digñ
conceperit deũ a quo cuncta bõ
pro reduplicata mercede glorifica
tur laus 7 gla ſit ꝑ ſecula

Hic eſt finis huius
de quo laudetur
qui ē pri⁹ om̃
et finis

Explicat tractatꝰ d' ſtatu et
officio eccliaſticor⁹ ꝑſonar⁹ di
tus a venl̃i ꝓre Jacobo Car
tuſien⁹ Donig erfurden⁹ ·:·

Incipit tractatꝰ eiusdem de ma
ſu hui⁹ ſeculi ꝑ ordines ꝰ etates ·

Incipit tractatus de malis huius seculi pomes etatis

Augustino aplice vonerabilis
uidico mitez aplos nr̄i
mo. ad dilectū filiū Thymotheū diuina
reuelacione scribente summa esse
p̄dictū hoc aut fatuo p̄ in nouissi
mis diebus instabut tempora
periculosa. Et ne ille discipulus
dubitare videat de veritate ser
monis aplici solita cade aplica
uer qualitate ipm fuisse. in xv
rondicumba expressit dicens. Et
erunt homines seipsos amantes cu
pidi. elati. superbi. blasphemi.
parentibus nō obedientes. ingrati.
scelesti. sine affectione. sine pace. cal
natores. p̄ferentes tumidi. voluptā
tū amatores magis quā dei.
habentes quidē speciem pietatis. vir
tutem aut abnegantes. Et ad
huc. Per hoc clare indicare
volens tempora malicia. aut
causari ex hominū malicia. aut
causā esse ad hominū malicia.
Quippe que se ipsis nocitura
erant. aut assequi. neq; superna
que aut sine ea fore. omnipotens
Ille tanti p̄dicatoris in huius nas
centis ecclie. istud discipulo. et
per illū nob̄ significare voluisse
cautissime illa tpa periculosa no
tare. ignorando ea cauere. ignorando ea cauenda. ne in ipsis inuolueremur. Et pter
eni sue ad doctrinā mā. in
quos fines seculoz deuene
rint. Et si quis attentius velit
speculari. cōsideret nobis in hac tpa.
et ea q̄ ante nos fuerunt. p̄ multi
tudinē aut zoo annoz. p̄dictas cō
ditiones hominū in se clare ex
presserunt. Et si homines tacere vel
lent. lapides clamarent. Neq;
enī sue abscondita fuit. ut late
sinant. si sup terra oriūl' omnes
se demonstrent. Quedet q̄d
periculosa tpa nob̄ retractatis
fateor. gratias ihesu xpo. et deo
pro me solo. si et pro multis alijs
qui forte mea hec tpa periculosa
habent suspecta. et quo mea ip̄a
forsā qualitate specialiter. eo ma
gis segnare se estimat in vita cor
rectōis laqueos mihi preuenerit
cum sepenumero in meipso pulsatus
de ipsis tribus malis. et morbis
hominū in ipsis vnientib̄. stilo ali
qua depingere digne duxi. in si
ne ipsi. ut virtuosi causa oret.
et vitiosi velint esse circumspectiores
Non enī dz esse dubiū. q̄ quanto
viciner mundi finis fuit. tanto
mores hominū erunt corruptiores
xpo illud affirmante. Venientes fi
nis seculi. putas inuenet fidem
in terra. Et alibi de consumacione
seculi. Cum abundauit iniquitas
refrigescet caritas multoz. Matt
xxiiij. Nā et vigor rectitudinis
ipsis retrahentibus. hoc ip̄a testatur
Cui a primo mundi. nā ti. genesis
rudes vita hominū et homines et fer
tiliores erant et vite diuturniores
Nec ī et in cunctis hominū heu
corrupto dialut. et rectitudine in
deteriores magis in male sit cor
ruptione nature. hominē ad
hoc inclinabile. hec et alia primi

De malo In quid Ca primo

Malū sim noīs sm vocē quid
dam denaturatū defectū
et denaturatū imperfectū in
subiecto apto nato. Cui opp̄
ponit. ut hec se habeant tā qua
oppta. sm nōs loquendi. Vt nō
omne carens sue defectu. e ma
lū cuiq; suppositū. si solū id quod
subiectū habere debet. et nō hz.
Neq; eni nō esse simbuidet
est malū hoī quedamodo cum
e malū. et q̄ cum e male alti
est inmale. sicut volare auī. et hoī
Ad cui⁹ opinionis sm doctrinā philoz
et pret a foz. et tedet et alios fine

tamq̄ rad' in tenui: ni sunt sp̄ hui⁹ variacionem hom. ⁊ mchil oppatur ad malū aspiciens. sm dyonsiū. Cū ē ic sunt ꝑtinentq̄ sit aut a ꝑpr forma. aut ab vltō. ⁊ ic sunt frustra ꝑter intencō formē. aut in toto aut in ꝑte. sue hoc sit in nālibus. aut artificialibus. seu moralibus. ꝑt aliq impedīt sup uenies. ipe ad dict malū sue deformitas. quasi ex interuacione forme. ꝑter intencō euenies in nālibus ꝑmo ⁊ hoc facile vide. Ad fm ꝙmentatōr ratiā oppatur tamquā nota ab intellectu nā errāte. per ymaginē sitā rebus nālibus. que ⁊ rō dirigēs in ea. pam ad finē dirigensq̄ sp̄ conformat ⁊ ꝑfectissime operat. aliq in quibusdā trānascendit. destruit. ⁊ aliud. ⁊ notand q̄ uno modo sit ⁊ secundo sursū ꝑtinēs ad vnū actū. ad quē opp̄m nō ē nisi vno modo ꝑ mediū naturā. Contingit ens ic nālem qualificatū. ꝑ qualitates requisitas. ⁊ cessantes a pedimēto. formā rei nālis introduci. sm similitudinē. sm spēm. in effectū. sic. de igne in lignum sicco. ⁊ in ꝑtibus. aliud. Si vero qualitas cōtraria debite qualitati. aut mā mdisposita fuerit. per sui magnitudinē aut paruitatē. nec forma nō quidē cessat ab actione. sed formā quātū ꝑt. ꝛc sunt monstra in bobus ⁊ aliis. xu digitor. aut tria in qualibet manu aut pedibus. bicapitalis. ⁊ cetera hui⁹modi. ꝛc mulier. ē monstro in natura. nec sm ꝑpm formā ꝑticularis sp̄ intendit masculū gignere. sed ꝑ defectū qualitatis. quātitatis. nella. dm tale monstr̄ aut alid defectū in nālibus entibus dict malū. In artificialibus nō

q̄ malū ignē

tā principū ē intellectū sue voluntas. possimus sic malū speculari. Arte enī ex. 6o ethic. Est rō recta factibilium. Cū ergo recta que ab intellectu progredit. ad opa ex ternis. Cū enī ex 2o phīc. Ars ymitat natūrā inquantū pt̄ q̄ fore. ⁊ similitudinē rei. in intellectu concepte a rebus exteriorib⁹ per singulas artes. predō ad opus exterius. si quādo sunt concepte a rebus ex ipsis dictabilibus ⁊ artificiat. facte. ut in pictura ex hiadibus. In cōgruis mōis sm regulas grāmaticales. loquendo. ⁊ aliis rebus artificialibus. si quelz hz suas regulas directius. Si vō sit excessus. nec regulatus. nec effectus. ꝛc sicut. dissonie membris dispositionibus sue speciei. est productū. tue dicit monstra in arte ut. 2o physicor. ⁊ hoc ꝓuenit aliqñ rōne materie. aliqñ ex ꝑte membrorū. aliqñ rōne fantasie aut cogitatiue. ymaginatiue. que nō ꝑfecte ē rei spēs. ꝛ̄sputat. aut aliorū mēbrorū. ⁊ tue notat. ꝛ̄ malum in arte. Ex istis duobus sicut nālibus ⁊ artificialibus malis. volumq̄ destruere. ad cōsideratiōnē de malo morali. ꝛ.

De malo morali.

Pro quo considerandū. ꝙ sm tres ꝓtentias in homine. possibile reperire triplices operationes: scz vegetatiuam. sensitiuam. ⁊ intellectuam: ut. 2o de aīa. Operationes potentie vegetue. nō sunt aptē nate obedire rōni: qz sunt nālēs ad vnū determinate. Potentie sensitiue q̄amuis sint rationales nō essentialiter. si per participationē. quia nate sunt obedire rōni. licet ⁊ ipse hmōi actiones nāles ex institutu nāe. in prima ꝑ prima obiecti in quo nō ꝑtingit delectari: etiā si ratio imparet. ut oculi in colore

vnrdi. ⁊ tacta m hpato calidꝰ
et molli. ℞ quo ad exercitiū
actꝰ subest sensꝰ q̄ dicit vide
hoc uel. ℞ aut tangē hoc uel id.
vñ si nō obstarz rōi quo adhꝰ
iam m sensu est malū. ℞ Principia
aut efficiencia actꝰ hoīs in
quadꝝ hꝫ. sunt duo scz intellꝰ
⁊ voluntꝰ: uel aliꝰ cognitiua
potencia ⁊ appetitiua. horū
sunt duo mouencia in hoīe
ut dicit⁹ 3o de aiā. ℞ hec duo
p̄ma p̄ncipia consistunt virtutes. ⁊
vicia: que scz vnā appellant⁹
mala moralia. siue culpe. aut
peccata. ℞ intellectꝰ q̄ est apprehensiua
specie siue rōnis intelligibilis. ⁊
pfectiue m hoc q̄ apprehensio ē m
apprehendente. ⁊ ē vnū passiua
tū recipē sit quoddā pati. per
fectio aut voluntatis siue vir
tutis appetitiue. consistit i hoc.
q̄ appetens mouetur⁹ ad rem
appetitā. ℞ ita⁹ raro fit⁹ m ordi
ne veri. ⁊ appetitꝰ fit⁹ m ob
iecto bonī: tue actꝰ hoc dicit⁹
mere bonū. hec aut duo scz intꝰ
⁊ voluntas habent se sic. q̄ intꝰ
lectus p̄cedit quo ad obiectū opꝰ
voluntatem m ḡne rē formē. quia
m ḡne cause efficientis voluntas
p̄cedit ipm intellectū. ℞a volun
tas mouet omnēs potencias: igr⁹
⁊ intellectū. vñ ⁊ p̄ncipiū rō m
tellectiua. bonū scz intellectꝰ q̄d
est verū mediatū. bonū est ob
iectū voluntatis. nō enī q̄libet
volūtas vult. nisi p̄ intellectū
sibi p̄tatū ⁊ discussum. tā q̄
verū. ℞ Contingit⁹ aut duplr⁹ esse
malū. vno⁹ ex p̄te intellectꝰ. q̄n q̄s
falsam opinionē hz de aliq̄
agendo. ut si aliquis estimaret⁹
fornicatorē nō esse puniē. ℞ ex⁹
p̄te m iudice filioz isr̄. Sicut
iudex q̄ putat⁹ ꝑ votū su
um. p̄ceptū dñi aliud⁹ se
debere filiū suū. sibi p̄mo

ostendere. ⁊ p̄ceptū m hoc. nō so
lū aial ymolabile deo se p̄bere
debuisse. intellexisse. ℞o p̄ ignoā
malū ex p̄te voluntatis. qualr⁹
cūq; vnusquisq; de. talis ⁊ finis
m⁹ei ex ꝯsuetudine. ℞ voluntas cūm
passionibꝰ vehemētibꝰ ligatur
⁊ impedit⁹ per ira. cōcupiscentia. ti
more. amore. delectatiōis aut alte
nō vt rectū iudicū m p̄ticulari
eligibili proferre. ⁊ obstinat⁹
intellectꝰ. ⁊ distrahit⁹ ut cū p̄
m ebriosis. ℞ Primo igr̄ tres
at⁹ erāt aliqm m q̄ssando ⁊ fu
rore vertant⁹ ꝑ ter. corripiste
tuā ira. ⁊ delictū. ℞ ad m. immu
tabilis ⁊ obdientibus alt⁹ ⁊ cū
rem indicia p̄ferēdi ut⁹ ꝯ
quarto mitiga⁹ ⁊ c⁹. ℞ Circa

d regulare
humanor actuū

quod ultiō sciendū q̄ omnes
actꝰ humani. p̄ter p̄mū eius habz
aliquā regulam superiorē. nām
dirigentem: quā ei sequat⁹. ⁊ si
regula nō errat⁹ ipa sequat⁹ actus or
dinatꝰ. si aut deficiat quā⁹ re
gulam. rectū aut rō ipā errat⁹
aut ⁊ regulatū errat. ℞ Hoc
in nālibus. ℞a mechanicis cōsequit⁹
formā. est regula nālium in arti
ficialibus. regula est ars. ut
sicut demōstrator ingrediens hgna.
si nō attendat ad regulā sen me
suram. ⁊ murū erigens si nō ad
plumbi regulā attendat. mox effe
tus vacuat⁹. ℞ Et in actibus hu
manis regula rectitudinis ē lex
diuina: sacra scriptura. vel ecclesie
diuine: exempla xpi. ⁊ sanctoz.
que si non attendant⁹ merito
deuiat. ⁊ sequi⁹ monstra in actu
inbuat. ℞ Ideo dicit Ambros. Petri
⁊ pharao legis diuine. ⁊ celestis
inobedientia percipiat⁹ maledictū
Non vti g⁹ hac regula. ⁊ volun
tarie eam omittē. in culpa ꝯpe
tatur. In omnibꝰ enī quoz vsus
dat esse regula alterius. bonū in
regulato. ⁊ mēsurato est ex hoc

p regulaz ⁊ formaz mensure ⁊ regule malis vo eo hoc p omittit debitam mensurā ⁊ regulā: sicut de artifice ⁊ maratore dicitur est. Sic omnes delectationes ⁊ actiones humane mensurande sunt. sm mensuram legis dominice que est supra racionem: aut est lex rectitudinis instincta a deo. Ex illo spatio quo volenti vitare vitia studiosissime inspirabit deus hec regula omnibus legis: ⁊ sedula mente revolvenda: ne oblivio ⁊ immemoratio legis dominice: ac etas memoria ⁊ maculetur ac obnubilet omne parvum respectu deo sanctius angelis precepit per septies dei scribi in frontibus in vestibus in superliminaribus ⁊ libris legis dñi. Ite an oculos deferri. removere ea obiecta delectabilia a sensibus ⁊ a memoria: ne ratio legis per passiones ⁊ quasi captiue: multum expedit quia talia impediunt ne iusta sententiam ferre valeamus. Ita difficilimum est racionem per passiones ligatum. se ab eis distrahere facile aut est pluribus pulsantibus aditum precludere. cum hoc imputabile est eis aditum prebuisse. Sic ebriosus in actu difficilimum. et sm rationem agere. si facile fuisset potuisset non ebriari. // De causa mali ⁊.

Causam mali cognoscere cupimus nec nemo mali non esse causam per se. et ab intentum tentamus: quia sm dionysium nichil operatur ad malum aspiciens malum ut sic. sed ratione: sed electione fit. Ite de bono vel apparenti. Dicat enim aliquis cum causa mali queritur. scriptum non in corpore: ⁊ aurum in arbore ⁊ malum bis ⁊ causa peccandi: et non intenta dñi ⁊ sancti augustini confessi ⁊ Tho cum

sequens. p omne malum fundatum in aliquo appetitu naturali sicut est prosequi delectabile: ⁊ fugere tristabile. hoc enim patuit ad omne eius male. ut vide. in brutis. ecce male ⁊ quia hec per se per sectio cuiuslibet entis sm formam sibi a deo donatam. probatur aug. libro 20 confessionum de quodlibet quod petit mortalis. de superbia luxuria. quod in quolibet actu petit. ipse petrans umbram quandam dei similitudo dei capit imitari. ⁊ superbia nugit celsitudinem imitatur. et tu sis sup. ora deus excelsus. ⁊ iste ⁊ oratio recta ⁊ regula divina regulare ⁊ hunc appetitum male. no ut no appetat celsitudinem. ⁊ no eo modo: ⁊ sm debitam hanc celsitudinem sibi proportionabilem. sic de voluptate ⁊ alijs. Ad dicitur in contrarium. Sed de facili quereris causa facti sit credi no silentium. sed appetitu adipiscendi aliquod bonum. que misima dicuntur esse. potuisse apparere aut merito amittendi. Pulchra enim sunt ⁊ decora. ea que per deum superiorem ⁊ bisfic abiecta ⁊ ultrema: ultra ⁊ formam creature aliquam abs te. et queris ea. que pulcra ⁊ liquida non fluerent nisi tu redderet ad te. Ite tu queris ymaginem quondam fratrem suum. hec ille. ⁊ negat deus de causa peccati: quia bonitas dei que de essencia eius similem sibi effectum licet no adequatum produxit. Sed ait magnus omnia valde bona. Sed peccatum in dei forma actus. et aliquis entitatis ⁊ positum in primo actu. cui aliquis corruptio debet succedere. vel fieri: ⁊ tu actus petit sit quidam motus libidinosus: ⁊ omne quod debet esse habet

per essenciā: sicut oīa regunt de
ruāt ab eo quod est per essen
cia digno. Nichil enī aliud est
quod est suū esse. nisi deꝰ. Alia
vō dr̄ entia p̄ participationē.
ei⁹ actiōs substratū defor̄ im⁹
pōne esse a deo. sm̄ q̄ actio. Et
quia cā agē non ponit. nisi cō
trārietās impedimēti. Inde hoc ip
ge causat. dicit. a primo cau
sis: quibus suspensis omnibus actus
suas causas cā agē nō ponit. ut
in lib⁰ de causis. Et quia in talī
actu. q̄ dicit actionē. et aliq̄ defo
mitatē: aliud quod ē actionis
dicā in p̄m movens. et istud vō
quod ē defor̄. vocat in defin
liberū arbitriū. sicut in clāmā. ra
tōe. quidq̄ est de motu ut sic.
ducit ad virtutē motiuā: q̄d
aut est de defectu. ducit ad tibi
tē. nō est sufficiens suscipē virtu
tē primi moventis. sicut in planta
bene dispōsita quia ad motū
celi fructū perfectū. In malis
sitā vō. quāt ad fructū imperfectū:
tōr nō est ex defectu motū rele
ti ex defectu virtutis. quāmuc
in planta: aut ex alia cā tōr
rente. Hanc est dr̄ thomas in
tractatu de malo. Nec⁹ demo
de causa peccāti. nisi tanquā disp
nens. suggerēs. persuadens. et
obiectū delectabile aut tristabile
opponens. et quidē aut sonis
mūtōres. como nebulis. ut vō ligē.
sicut contingit in arreptitiis. et fre
neticis. et cū nimis ebrios. et
dormientibus. et hoc accidit nō
p̄ coactōs: si aliquis per admissiōē
et suasionē. Habent enī demo
nes. ex subtilitate sue nāe. p̄tātē
ea q̄ ad motū corporalē p̄tinent
agē. quātū eis a deo p̄mittit.
eo q̄ mā corporalis cr̄ obedit
angelo bono uel malo. quo ad
motū localem. Nō p̄ motōs hūa

Diabolus quō dr̄ inducere ad peccm

et qualitatē. Inde et actus ipōr mo
morem alicuius: quia et hoc na
tura facit per applicatiōē delec
tabilis aut tristabilis. m odum
nīe mōracūdis. Deo dr̄ Joh xvi
cū dr̄ q̄ missit m corda iudē
ihm iudas s. mōnē scariothis
ut eum traderet. Oportz ergo
causā mali assignare
non alia. qua liberū arbitriū.
Finis enī dicit actionē. ma
per libertatē arbitriū. a primo usq̄
in finē. Ad delectabile sīm sen
sum. movet voluntātē ad volendū.
et affectū eam ad delectandū. Inde
delectāre. que ligat rationē ne
particularem. ut nō possit vera
iudicia practicare in particulari
licet in vli practicet. nullū ma
lū esse fugiendū. Et actus ē ip̄
particularis. cū ergo hanc assu
mit omne delectabile. est p̄sequē
dū. et subdit subsumit ppō. pas
sionē in actu vehementē. hoc est
delectabile. et concludit ip̄m ē p̄se
quendū. Et quia rarō volū
tarie omittit regulā diuinā
legis. per quā omnēs actus hu
manos debent regulari. quātūs
se ab eo nō errat. Nec hī per
passiones illas sīr violenter li
gat. cū p̄ius fuerit de
lectatiōnis. sāpe inme potuisset
fuisse. admissa ab eo. si impedi
isset regulam. tria in ferūore
augmenti adhuc posset cō
tingere ab eo. licet difficilius. Nō
nulla violentia excusat p̄
tātē. sicut ebrius nō excusat
a culpa in actu ebrietatis. ppe
hoc. quia voluntarie incidit
in ebrietatem. Et dicit hoc. a
toto. et nō a tanto. Deo dr̄ augē
ry de civ. Voluntas ē in per
fecti. in quātū deficiens. Et
in defectu tendit in nihil
et silentium etc.

Ad speculandū igitur ori
ginaliter cum sit multū hois
seu in hoīe intendū ex for
mis substantialibus et habz rei. a q̄.

actiones & operationes predut
pūr. nō sm̄ cōmixtionē opa
no arguīat forma: illa ē pūr
a deo: nō sit qđ dnūm & op
timū ex pō plūra licet finstrp
ta forma homīs. m alīs gbg.
educāt de potencia matīe a
senne gnānt. Et qua a deo ē.
i2tendit ei assilari. maxīe
pt: nō ꝑ effectū genat sildm
dme sue causē. Deus ē nō sit
sūmū bonū qua ubi forma
fecit bonū: & ad aliud bonū
tendentē. Et quāto aliq̄ spēs
est excellencior in rīd natū
talo nobiliorē forma ei deq̄
donauit: ut in nobiliorib⁹ opa
tiones protedāt ut videq̄ in
gradibus spēz sīl aīatoz. in
animatoz. sēsitiuoz & ronabi
lib⁹ sue intellectuaz: ita ut spēs
supior rōnīs in se perfectoz
in fecioza & ampliuſ: sīl esse
vīue intellectue. Cū itaq̄ i hoc
deus tēdat forma nobilis
sīmā. sīlīq̄ animā intellectua.
qua ei spēale esse voluit. sup
oīa aīalia in fectione ꝑtul
Dubio. quātū esset ex nā et
ꝑfectāe sue forme. hō debēt
esse aīal ēgulatissīmū & ordi
natissīmū in oīa entia ter
porea hui mūdi. quo ad suas
operationes a nobilissīma fōr
ma procedentes. Nec aut hoc
non sit ita. nemīe ꝑtuo ig
norare. Vīno aut omīb⁹ rēb⁹
mūdi creatis. nulla rē vi
dem⁹ nr̄m elementis. nr̄m elem
tatis. nr̄m celestib⁹. nr̄m terrest
bus creaturis. que sic a forma
sua degnāt. sicut ho: ut frustr
& privat in motu reli. in nr
sibus planetaz. in elemētis
in aliīb⁹ & in tacētib⁹. que om
nia dmīgrit & informant actu
ones suas. sm̄ instinctū fōr

eis meditaz. Oportuit aliq̄n rēz
exīste. vīd origīnaz tenta ob
liquario in spēie humana ex
qua sic ipa detruxata & d sing
nālibus & pene insanabilit
est sanitata. sm̄ ritū sīl predte
ne. nīl hoc ꝑ affuit toti spēi.
& hodie nestra & redit usq̄ in
finē mūdi affuturz: ex q̄ nūq̄
primi hō. paulo exceptō. ex q̄
tidē hūanae potuit sedare
passiones. cōn rēe rationis
dictamē. Et rabēte hmōi vo
luerīd inquirē. ponaq̄ oīa
hos considerationis nr̄e. in
statū illū in quo humana spēs
in optimis finib⁹ stetit. hītu
dinēm: & videat quo abisse
est destitutā. & ibi reperiem
dices. quas quere magis & stat
utas. ꝑ sint statq̄ mgarenne.
in quo ada. qui sint ꝑfectiones
humane spēi. treatq̄ est: q̄ si
lapsus fuisset voluntarie ad
illo statu totā posteritate su
am ruinas suas deplorare
no esset ntre. Obi enī & gnāt
illustres clarissimi intellectus
affectus rectissima voluntas
ordinatissima subiectio sen
sualitatē ad ym aie supīmā
ablata omī mordinata rōnis
pestenna. & resistentia ad ra
tionē. Nil oriū. tacti. auditus.
gustus. & tota corporis mēbr
appetebat rōnis imperiū ꝑ re
rationē. Nec ad sua delecta
bilia vires appetitiue. aliq̄
monebant: quod a superioīb⁹
omnib⁹ acceptabant in man
datis. Et illa talis ordinatis
sima habitudo. a magistris theo
logie appellat originalis iustitia. q̄
tendit & hō. suas ꝑtes sub
ordinē ad. & debitū ꝑtinō
ne cōservabat. sine resistēt
& oīa in optima armonia

originalis iustitia

huius .9a. secuh

suas exercebant aut exercuis
sent operationes si aliud non
intulemisset q̄ quia primus
ho in quo tota humana species or
ginaliter fuit semel ab hoc rec
dus fuerat a deo aut confinali ip
sum nam in originali iustitia
aut eam amittendi: in alium
ca et se pituraturi p libere
arbitrii: ruit et in pena di
uino hoc egredientis mandato
ia dicat hec que accepat et nos
mecum simul ita q̄ filii me
nascim̄ cōtinenter a natiu
tate vitio originale pecca
a quo per gr̄am baptismi mun
dam̄ quo ad p̄sonam nō q̄
ad naturam vitio destitutum
a claritate intellectus p ignoo
rancia: a rectitudine affectus
p cōcupiscentiam: ab ordina
tissimo sensualitatis et ymaginatiue
petulanciam p motus diuersos: et
resistencia: a bono appetitu
per difficultatem: ad malum p
nitatem p fomitem inclinamur.
Et hec aucta originale: q̄ dicit
sine peccato originale: q̄ dicit
destribuit Est ne ergo originale
lis iustitia id debito habendi ea
et indigentia habendi eam contra
gratia ex originali originata
libidinosa et hec a doctoribus
appellat quia tyranna: quia con
cupiscentia: quia lex carnis: lex
membrorum. fomes. concupiscibi
litas laqueus aut. Sed quia
dicitur Non cū hec sit peccā
titatis quia ho p gr̄am adiuty.
pq baptismi: eius resistere pt
p odio libere ab impugnatore
istius esse no potest et ei ad pe
na magis quā ad culpa. Vi
dent pau. Video aliā legem
in membris meis repugnantem
legi mentis mee et captiuantem
eam non regnet peccm in vro

originale peccm

mortali corpore. Non digatur cū
petro recede a me quia ego sum homo peccator
de victoria si bene ho cū ista se ha
beat: tō ac p passione sua ea no
luit delere: vt unusquisque hoc mū
dum mundi se exercendi et sp
addendi cupiosissimi habendi se hu
miliandi et auxilium petendi a deo
in filium aut pena. qui de me
talent: culpa aut de mei tā ori
ginali quā actuali: p passi
one sua quo ad personā delenit.
Cuius p missionis pena pes fuit
simo: per baptismatis gr̄am: que
agit in vtute resurr. mortis xpi
quoad dominium Et licet hec vi
ta sit passiones sic ibi nete a natura
tio sedari in hac vita non possint
nā pt eas corrupte. se ad ppria
puritate reducendo: quandiu
uenit hec sitis aqua molesta co
tra nāturam ea non pt corrupti
ta inclina nātis. qua hz ad fri
giditate nāles. quā sp tamen
tale frigidate reducit se ad frigi
ditate sic in puribus passio
bus vitio sic. Possunt quidem
isti instructus quo ad actuales
motus compesci et sedari p alicui
remedium ne do mineat Et hi duo
uinos sm theologos p sacrosa
cte eucha participatio: p deuo
tas orones p elemosinas largi
tiones. per lectiones: p medita
tiones sacre scripture: per
vigilias: p corporis castigationes.
Jeiunia: p dure vite mortifica
tiones. Alio nō sm plures morales.
quos ego theologi nō dedignat
assumere ipsis in subsidium et ille st
uasiue fictiones et hitationes per
tinuam frequentiā actuū vir
tuosorum. qui vocant hitus seu
actus virtutis. Cui end omnes
appetitiue que sue irascibiles
et concupiscibiles in quibus passi
ones consistunt. repugnat rec
tationique sp ad optima de
siderium. Hec vero repugnatia
diminuit et assuefacit in cōi

fomes peccm no pt peccm ecpti grām sedari

duo fomes sedat

nō sit nata obedire nature. ꝙ ſſe
ad primum. Primū vero p̄ vtens
tā opationem a roe impatra
tōis nēmationē caruēdem virtū
cōis rōis. Et cēp̄ per frequentē opa
riumpimtur. queda forma sīd
abilitas in virtibus appetitus. ſ
roformitate opi nonē quod nō
impat. Et illa forma sic impssa
facat per assuefactōz quada fa
cilitatē. ad simile opus faciendū
faciendū quod prius. z tonet̄ pt
theuri. ep virt̄ in nō suetudinē.
Et illa consuetudo tollit difficul
tatem. z ꝑdimo pertī in malis
in oia consuetudinaria et nā
lia sint facilia. Et illa fōz sine
dissordio hoīm finiphos istitu:
sine hom. si p̄cedut ex roe. sīt
mal. si p̄cedut cōm rōz. Cessā
te vō tali opatione finiphos
put iterz forma corrupti. z opa
difficultare. z cum resistat abope
sicut dictū ꝺde aqua tale facta
que se ipa reducit ad frigidi
tatem finis nēmationē nālem. ra
lefactuo sublato. Cum pōnt phā
de hōmo rizuo. quod pt̄ rectifica
ri per contrariū. mauzuacoz. ad
partē oppositā. hoc in prio diffi
cult̄ inuenit. z quanto vtiq
nitia. tanto facilius. z tāde
rectificā. Ex p̄dictis bona crea
tura pōt. de resistere actiui na
lorū. z cumulatiue virtutum.
Et qz pauci ista resistere volū
vn pauci reperiūt virtuosi.

Diuisio mali. tripl. gen.

Et aut duplex malū. ſm au
gustin. de libero arbo. vnū ma
lum quod patimur. z penam ꝺ
ꝺ bonū simp. licet alii vr malū
patiendi: qua afflictmur. z cōi
voluntate. z cōi appetitu nālē:
qua ſm plm̄ ome violentū
contristat. Et hoc in causa effi
ciente aut defectiua aut hōmie.
aut aliud quodcūq. ad oīs pas
sio sit ab aliquo agente. Et hoc

malū sepius ꝺ obligibilentz in
xpō. z nuz turbā. z se inuicē pa
tientibus. causa sanitatis. Aliud
ē malū culpe. z hoc nullo mō
ē eligibile. qz nulla bonū. Et h
plures eligunt malū culpe. qz
penā. inducūt fendo ꝺ fm
sciam. sapientiā. non stulto. rā
malū tm̄ pene ſſ̄ p̄stantiq̄ est. Qz mal
malo culpe. ſm̄o. qz malū cul pene p
pe carentiā ordinis nō sic ma
lū pene. Ro qua deq ē auctor culpe
pene. nō culpe. Ro qz malū ad
pē. gre. z glorie oppō. nō sic
malū pene. Ps. qz p̄mū nō de
notat hominē malū qua pe
na a deo ordinat̄. nō culpa
er a deo infliḡ. z iusta ē. Et fm
hoc punit̄ ꝺ meritoz. ..
est malum. Et pena dicit ut
culpa cuius. in se aut in alio.
z deus ē auctor pene. nō culpe.
Primo quia deq debet eligo nō
mo. ve pia petere. ita sit̄
pena miseri. ex feruore mi
tatis. quod quia ad deū habē
debet. Sic aut pena ordinat̄ qua pena
ad culpam. ut iusta culpa ordinat̄
iusta: sit sine iusta pena. aut ad culpa
corrumpente. aut ꝓsequente. Ex
racto sumit̄ ex perfectione di
uine equitatis. Cui cum deus
index omni iustissimus sit. nō
pati ꝺdecus potest esse. sine
decore iustitie: ut dicit augst
dz enchiridio iustitia iusti
tiam sequare. Sumit̄ est vō eius qz
ex pulchritudine. vnitatis. Sī
habet cum totū vnitatis. pul
chritudine ex ordine. z talis
ꝺbet pulchritudo: quale decuit
fieri ad ostensiōz sue sapie
tie. ita mundus fedari pt̄: vide
ne ad momentū in eo aliquid
inordinatū duraret pt̄. sine
aut pulchritudo erigitur ut
pena correspondeat culpe.

Unus ꝺ̄ns ex correptione ad
pas̄n ꝺ̄i cui culpa modus ꝓpor-
tio ordo pruꝺ̄a ꝺ̄i actionū rōm
tatis finalis ꝺ̄i volūtas sc
ordinat: seipsam minuat: to
abluere ad bonū perdit: talis
aut pēnaꝝ magnū ꝙ lesio. et
ꝺarꝑnfinitas ꝺ̄o augꝰ sīmone
de innocentibus ꝺ̄t Nemo hab;
ꝺiustū lucꝝ sine ꝺarꝑno iniusto. v
lucrū ubi ꝺarꝑnū: lucrum ma
ria ꝺarꝑnū in tonsilla: tulit ves
tem ꝺicit fidem: aqueductus pe
cuniam ꝑꝺit iustitiā: qualis
ꝓꝑ delectationē intensam no
sentꝝ tale ꝺarꝑnū sine ꝓꝑ mō
sideriū: seu animi distractiō:
qua ꝺicit augustinus. sanctos pe
nis pauci pident. tyrꝝ rādut
ꝓhuꝺ ꝛ ethnicoꝝ. quos natꝝ
intellectualibusque sinus bonis ꝓ
hūmod passionēs ꝓnaꝝ actual
tas esse ꝙ ꝺā exteriorē magis
apparet. ꝺ̄ū ab hominibus sensu
alibus magis creditū ꝙ sē ee
hoc ꝙ sint ꝓꝑ naturā sensu
alem quā quod sunt ꝓꝑ nām
intellectualem. ꝙ quod est nos
fīm naturā intellectualem mā
putat pēnā: et magis estimat
quod eis noceat ꝓꝑ naturam
sensualem sive exteriorē. cū
tū tōtum est verū. fīm illum tho.
ꝓꝑ tū quē pena esse sine cul
pa. ꝓcedente. r̄ latā ad hanc
penam ꝑmūt eum quis sine
culpa sit. no sine mīo utī m ꝓlo
& lasciua & vero natō ꝓ gloria
ꝺei ꝯlo. xi. Etiā qm custoꝺia vin
cula ꝺicit m stimulo paulo. ꝛ ubi
tū nulla esset pena si nulla p
cessisset culpa. ꝺeus aut no ꝛo
bibet omez culpā ꝺ̄ꝓ sic nec
quas tōtus ꝺicit ad mīstrat. ut
eas ꝓꝓ bos noty agre sinat. fīm
aug. Nec ꝓꝑ ignorantiā. nec
ꝓꝑ impotentiā ꝺ̄ꝛ mala esse
mundi. ex ordine sapiē sue
magnitudīne bonitatis. ex q̄

Ꝺ̄ mala esse
mundi ex ordi
ne ꝺicte ſa
piē ne

promerent ꝙ multiplicant ꝺ̄ꝰ si
gradus bonitatis in rebus. ſ̄z
multi deficēt. si nullū malū
permittere: sicut cessante ipse
rectione. non esset pena ſ̄ta ꝛ
& ſ̄p unū pēz fīm ordinant ad per
fectā. ꝺ̄o fīm augꝰ ꝺeus ex
malo ꝙ malū bonū elicit. q̄a
ꝺ bonū sit. quod malū prohibet
no sic. vero est in hoibus. qui
no sciūt ex malo bonū elicere.
nec in bonū ordinare. tō ꝙ ꝺe
bent malū prohibē & cohibē.

Q Unquid ꝺ̄ti bona sepe q̄ bona sepe
tribus tribuunt in rebus tē tribuit pmut
poralibus. & corporis sanitate.
ablationibus dignitatibus honoꝝ.
fama. & in talibus similibusque hec
no sint vera bona: ſ̄ solū mīa.
quātū ꝺeserunt ad virtutē
adminiculoꝝ. quia sunt orga
na virtutū. Inquātū vero in
ꝺuunt spualia sive mala: tō
sepius talia ꝯferunt ꝺ̄ꝛ. quez ſ̄
quā bonorum sint in p̄mera
tione quez sorte. pro bonis ali
quis ꝙq̄ no ꝺ̄o quez ſ̄. pri
uantur. ꝺ̄o Romanis cui ꝺ
ydolatrie & iniustitiā tū colentibus
ꝺeū ꝺ̄na totū mundi cessit
& laude & gloria alios mūdo
orbe. aū & post ꝓpa naturalia
ꝺ̄ꝓꝺ quoꝝ ꝺ a iustis ad alios
trā ꝺclinauerūt: nec & ipsis
ablata ꝺ honoꝝ & ꝓfectus iusto
ꝺei iudicio. In spualibus malis In spualibꝫ nō
a ꝺeo ꝑmīt. sine culpa ꝓpria. sine sui culpa
ꝙ fīm aug. ꝺeo auctore. hō ꝙ punit
no fit ꝺctior. & hec vel bona
sint. que a ꝺeo no auferunt ꝺ̄ꝛ
sine hoīs culpa. quoꝝ ꝺeus
collator ē. Nec ꝺ̄ꝰ in spualibus
bus ꝺeum pro alio ꝑmūtan
ſ̄ ꝙ ꝺ̄o pertinet ad iustū. gra ſ̄
tis ad bonū. quia hec ꝺ̄ spiritui
ꝺpriam. pertinent ad aiam ꝙ
pertinent ad mortē. ꝺ̄ꝛ
est ꝓphetica illa. movisti ꝺeus
ꝺirit. ꝺeus ꝑmūt. m. ꝺelebo

cui de libro meo que scripsi. ex.
Cū vnus p alio tpaliter punit

xxxij In talibus ni vna sepius p alio punit. Cuq; hoc sit ex p̄ma causa q̄ pena talis nō fugit ad profectu patientis. Vñ sicut qui aliquis sine culpa p̄ria punit. ita ecōtra aliquis punitur pena tali pro peto alterius. ad profectu sui seu altri: ut pdeat q̄ tūc quis solliciti⁹ debet esse pro alio ne in peccatū incidat. Mandauit enī deus vnicuiq; de p̄ximo suo. sm̄ scripturā. Et quo pro peto vnius totius congregatio punit. hpalit. Et ut ostenda. quāta diligēt fugiend sit peccatū. Exm̄ pbt de matthe mate Jericho. absolut achor. Josue vii pro quo tō congregatio filioz isr̄l̄ sicut punitu. nosti deus esse voluit amplius cum filius isr̄l̄ nisi reus punit. sus set aut ibidem. Ita. Facio q̄ tota gēnia. et vnus ad alterū. sicut filius ad p̄ez. et vnus ad omnes. et tota congregatio vnū corpus. Ita facit. p̄ter pacē culpe. iudicat enī deus peccata patrū in filios. in 3a. et 4am generationē. in his qui oderunt eum. Et ex culpa subditoz plati punitur. unde in culpa. ut. 20. xxij. Vñ et subditi et plati punimur. ut. Nū. xxv. sicut do pulpes filioz̄ israhel iussit suspendi. cōtra solem in patibulis q̄t peccatū beelfegor. q̄uor plurimi fuerūt filios isr̄l̄ peccare. ad mala. Et filiabus moab ad consilium Balaam. q̄ hec tetigit.

/. israhel

Dīffīnitē pena gentilis. ordie ad tpā

Et de quantitate pena vide. in comparatione culpe. et remissione peccati a deo post culpā. q̄s audet detinere. Reperimus enī d scripturis sacris. q̄uis culpas a deo vnq; aut nō punitas aut de tā grossi ad aaron. qui vitulū conflatilem fecit filius isr̄l̄ ut. Exo. xxxij. Et in nulla legi ma pro hoc est pena mortis. Et cōtra legimus plus culpas mitissimas. et tamen q̄uis peccatū caritatis in illo qui collegit ligna in sabato. et iussu dei fuit lapidatus. Nū. xv. Et de filiis aaron nadab. et abiu: qui offerentes ignem alienū. Leuit. x. Et de lepra marie sororis moysi. q̄ per minimam cōtemptionem moysi. et aaron. et maria magdalena legimus fuisse peccatrices. sicut et petrus fleuit peccatum suum. non legimus. nisi fletus. Et in pluribus qui inequales aut equales in culpa fuerunt. et tm̄ inequaliter legimus fuisse punitos. Et ideo non vestra mea dea aut sua nostra nationis sue. Cuq; enī velit in seruitutē. et que velit punire. et multa quidem sint a tapantate quā fugere nos tm̄ iustificatio. Deus do enī prouocat ad bonū. et mouendo retrahit a malo. Vnde aug. Sine plectendo. sine ignoscendo. hoc solū bñ agit. ut vita hoīs tēporis gratia. aut in omni opere dñi coturbet. sed ordinem diuine et iustitie. qui tm̄ semp̄ sup̄ exterebere. Nā si ctra ordinē fieret. nō esset deus. Et ideo nihil penitus ordinat sup̄ meritū: ecclesiasticū. Ante omnia deus hanc malorum. sm̄ omnes debitas. quātitatem. nullū subtrahet q̄d ei debet. et plus remunerat q̄ debet. Et nihil horū cōtra iustitiā suā agit. que est rectitudo diuine bonitatis. Si pl̄ carnifex aut mā conferre alicui quā meritū eius exigeret aut plus punire quā culpa esset. hoc esset cōtra iustitiā. tā q̄ sm̄ retribuere sm̄ exigentiā meritoz: quā sm̄ exigentiā diuine bonitatis. q̄ nec dare nec auferre plus aut sup̄ ista ordinē fieri. cum omnis peccans in ipsum peccet. Vnde sicut inde ordo ordinis

tus pt mo pmere aut totu rem donare alicui in pzsona seu am petat sme pudicio ustice. Nō tñ hoc pt frate de Turre al teri pro gratia cū sit pzsona pub lica partibz ustica mmisc fin mrē dictamen msi quatn viderit vtilitat seu rei pubce expedire &c. Deus in quem expectatō nec quis contra valet petrat nec qua de mequalitate sibi facta si eq libus mequalia tribuat aut ecō tra equa deus nulli debitor est nec de his que ex liberalite principis tribuūt. neq fit pn ustica luctet vn fit maior ma posslt erga ambobz penas m plige. Ex eo parcit misericor alteri indigna iuste. Nā dr aut ex vn nō licet ni quod volo fiat volo & huc nouissimo duc sit & tibi. Dicimo debitū t̄ sibi ha Nā dicit Sam deus miserē mei ep sua homi pmit nob ex mra culpa. Dico tñ cōsidet. q deus nulli culpā mdulgz misi alicui qui tale esse tale fuit ex & finē esse poterit. ut & totā pena delet tale & eter naliter credimus in pcō plo & matia magna fuisse. Pla ved aut mug aliquē tpa pmire deid non e inequū aut ut pena mitas sibi sit pmotio ad vi te emendationem aut m futu ri pena sibi reseruat. Quoz eni ordo aut dic hō p se suas culpas pmat aut deus p filiū rid: ut de pmatu petro non debeā esse sententia sm scripturam Cautissimū ē hoc ut sp se pro pcīs suis pmat. qua nō est scriptura an sufficiēs sit premiū meriend sibi sp repen tare &c. aut solue quod tenet. aut supra debitū sibi thesauri sans nō & deus volut esse omnī hō in debito aut intri sup exterminandū consilens in his

mdemptionis mee & profectu mee glorie in futurū pruidendo

Capō

Ad exordio igit humane re aiam sic fundauit dicit doz iaciendo de promptu ad malū & ad virorū primatū spectandū nobilitatis nō gnalis tre ahura hūmodi meditam spiritū quā oz palmi creaturaz & usq ad mā tpa in quos fines seculoz deuenerūt. quadrī p mo ribus aut profecit aut defecit humanus gnis posteritatem manu ducente nos sacra scriptura seric clarissime & per singulos mores tractū natura clamare ex sua desi cientia se ex nichilo esse. & ad nichilū tendere ac p hoc solū deū hre immutabilitatē mstabilis testā experiēm & alia oīa q̄ tū ab ipo conseruat habe cōn sistentiā & pmanentiā volut end deus ostendē se omnib esse superiorē ad que ois creatura respiciat. tā quod sui opifex & nō gloriā ois mūdi. coram illo: & subdity fiat ois mundus deoque qui gloriā in deo glo riet. Deo a se immediate crea tus nāe sc angelicā & hūanā nam ex se mrio rōdictoz eaz tradē p mīsit. ut omīs pos teritas eoz sp deū p oculis hīe. & tremistet in se ms ro fidens. Et eni cū sapietissimus nobilissimus & excellentissimus creatur hoc enemmt pmissū est. quod speranē aut timē pt & debet. infirma ignoti. & in pcōnis tota nata humana soboles. ex primis parentib pro genitrica ignorantia pulsabi lis: & infirmitatis ad modū te le arundinis esse nō dubitat nō in dies sp debiliorz & ad ma lū proclivior humana natā facta e. & tota dei oblimiscēs in bestialitate pene vsq ē pauc

cur dns permisit primū ageliū cadē

De malis etatis

ereptis. vsq; ad tempora diluuij
p̄ duo milia pene annoꝝ. aut
amplius deus parcit mores p̄
ditissimos hoīm sustinuit. ecce con
nam bestiaꝝ. legi nāli q̄uis in
serta mentibus eoꝝ. quid tā
ut corrumpant: ita ut deꝰ ad
noe solū ustū protule dicat
Repleta e tra. iniquitate. et
pemtz me ferisse homines. cis
quippe uiro corrupit uiā suā.
Debitū indulgendū est fertilitate
terre. nascentiū. et oīm. vtilū pul
chritudini. decore. suauitate. p̄
z hoīm. ac mulieꝝ formositā
te. p̄buisse occasionē tāta ze no
luptatū z t̄pitudinū. ut obliti
quo sint. q̄ hūane. serpos degui
dent. z mercedibus se tuz p̄tu
dinibus nunq̄ maculauerit. Esti
mandū est. homes multo for
mosiores tūc fuisse. quā nūc
sue p̄p̄t elementoꝝ. z oīm. nasci
cū rigorositate. Et quāto suo
principio ꝙ tāmagis. tanto in co
plexione nāli elegantiores: sicut
hodie cernīt pulchriores bene
nati. z bñ educati. Prima enī
quātā complexio in quibus. am
tenerior. tāto mīs rōstringit
ad vitia. z mphoꝝ. Unde p̄ressis
se creditum. q̄ per radices ad
p̄ma sobolem. videlicet. Cum p̄
uersitate hōrum. z ennui
tis sui usū. Abel. p̄ pigritiā. et de
mcepto usū. ad diluuium. die
bus. vloc. qui sunt decimo ab
Adam. nō clusue. ambos mā
do. pauissimos scripturā testā
tur. morētia. vite. ostuasse. z pez
dere uoluisse. Cuncta enī vnā
cohors. cū deo placuisse ab
Adam usq; ad noe. licet z scripta
sint de enos filio seth. tepio
mid̄ plñcti q̄ reperit. huiusmo
nos. Sed z alios ignora
mus. An cultores vnius veri
dei fuerint an cultores ydoloꝝ:
quod probabilius timet. ex pos
terorū euentu. Na dr̄ Enoch
de noe. z ad noe. tz enī vidi
iustū coram me. quasi te solū.
Dicit enī paulꝰ Actuū xiiii. Cui
m pterita gñationibus dimisit
omes gentes ingredi vias su
as. sz ut in ydolatria semula
rentur. pereuntes. sīgr̄ pauissi
m diebus millibus a mundi
scripturā sācta euidēt. tradi
tos. Fuisse. Enoch deuota
mens. templationibus. z diuī
noꝝ. auditu. cupida specula
di. māz. hic. in pē. ptū. in pēs
quo non obstante. cureū legi
dare. p̄ mētis. scripturā. mirācu
los. ac diuinā reuelationē. q̄ q̄
ppalia erant destituta: adhuc
deus. mansens. p̄ petis. sola le
ge nāli. toto. ingenti. totā hūanā
gñs naturā. z reliqs bestias
z alia eiusdē. in mysteriū
truditur. morte. solus excepto di
luuio deleuit: sī nouā posteri
tate hūanū gñs plātare vo
luit. Ne p̄noꝝ. fratrumq; aliq
rēmanēt memoria. que deri
uari posset in posteros. Item
nomiā pensandū. quo diuina
equitas nulla scelera. impuni
ta relinquit: nec vllū seruū p̄
post datā legem. z p̄cepta diui
dūlgatoꝝ: z sue passionis et
sūmatoꝝ: que est in oīa istā
in tam formidabilibus pecu
petrantibus non pepercit: p̄ut
fuga peperit illē euāgelicū. qui ꝙ
talentū acceperat. dño suo di
rebat. Deo quia homo durus es. me
tis vbi no seminasti. z congre
vbi no spersisti. Quid deꝰ tpe
legis nature. messuit penas
tribules. vbi no semīauit. de
trimā. Quid facturus e ubi. v
copiosissime semauit. Si tpe
mris. dñi. z cōmunis. e iudex.
z p̄ nos nobis. si no venisset
z loquta eis fuissem. peccm̄ non
haberēt: Sic ponderat exac

sum indecoris & malorum xpianorum qui post tot & tanta beneficia redemptoris cognita. & precepti. mores non student reformare. si alia oia peta non essent mutanda. in comparatione istorum. Et licet deus immanerit hoc & toti orbi in persona eius. ne altra aquis diluuij perderet omem carne. ppter peccata hominum tm breuiu tpe. sz minime quia in vno anno. uel in xl diebus tm propter nouem peccata. nulla pene. sed immutabili permanete: quia licet illo grue peccati non puniret alio tm acerbiori non dubitat quin tuc. Et tanto acerbiori quanto mei potiores estimant se impune posse ruere. Ne hoc fiat tibi a sollicita meditatione mea deus te. qua deus in deos creaturas. pertinet tm seueriter castigauerit. sz lucifer & sibi consentientes. supbiendo & ambitiose spus. pro sola cogitatione eius appetitu assimilationis dei. & sine oim spe venie. eternis ignibus tradidit. Et primos parentes pro excessu vnius mandatum. in tota sua posteritate sic aberrit. ut nisi indebita misericordia dei subuenisset. per incarnationem & passionem filii dei nouum quid futuri fuissent. Que tm quia potior. equius nos pacificamant. Et vtinam no contricie maiorem quo adgreg peccatis. non dei committentes. Donec eternum deo detrectent in ostis gnis humanis tribulem. pene omibus speculabilem. et a memoria indelebile: ut omes mentis nubem ingressi furiosi speculent. & tremant: sollicitis sint vitare peccata. sic cordi in primis primum. Et ber similis in posteros tribus & nacionibus reperig exemplaq. post legem data recentis. transgressores legis acerrimo punitos: ut in illo qui colligit ligna in die sabbati. Nu. xv. Et de duobus filiis aaron. qui offerentes igniem alienum in defectu. mox morte plagati expirant. Leui. x. Et multis pluribus similes reperit. Omnibus & mox in infantia primitue ecclie. duo tm transgressores maudita morte subito perierunt. Saphiram uxor. & saphira uxore. ppter fraude et mendacium de pio agro. ut habet Actu. v. Oportuit enim legis autorem in principijs stabilire. adhibere penam: ut omes posteri essent attenti in legis obseruatione. tm mentes penas prius tm sigillatim esse ribus constructas. Vii. & ibidem Iudicibus subditis facta e timor magnus in vniuersa ecclia. & in omnes qui audierunt hec. sz de subita morte illorum duorum.

Non euacuat a speculatione. qui tm in seneca potior omes historias a creatore usq ad diluuium describerunt: cu in tanto tpe sint p duo milia annoz. vbi maxima credit fuisse propagatio. & hoies opam gigantum in ane dedere. in tanta mansitate. & vite diuturnitate: solum octo sue saluati a diluuio. Nec in abel iusti octo in numerem recepto. qz male ducto Cain. probi fuisse testes sancti inuenit. Nec attendunt. quod mirabile potuit mre intelligentie. qz illis temporibus hoc credunt multa fuisse in hominibus fuisse. Tm mirabile. illa duo peccata esse estimant: sz ydolatria. & incredulitatis stultia. hoc attestante clare deo. Tm. Et de primo ve ex tam dictis Actu. xvii. Nam hec duo mundi radices hre mala corrupta. Ne incredulitatis prohdolor a lapsu primi hois usq ad nra tpa vis grauatua cor & infirmitas. Deo hoc meum studium difficile

De pauitate historie

turnat⁹ mſi per fugā⁊ alienone.
⁊ tarnis asperam mſi grauꝫ⁊ ut
vtinā ecclīa qm mſigniti ſuc
voto trāſtantis per ordines ſac
aut religioſ ſuſceptoꝫ omes a
tali vino eſſent alieni. haec n
auaricie crimē totū mūdū p
plauerit. nō in ō vitiū mōtme
rie teſſant. De ydolatria nō
que alijs cretēribꝫ ſpūbus tua
lint: ecce ex nāli quada radice
ſomite tuerit. nā in ho duob⁹
nālib⁹ appetitꝰ ad fugiendū non
uat⁹ ad ꝑſequendū cōtrariū bn
ens utiq; nā hoc a ſe no poſſe
aſſequi. ꝑpt defectū ꝑprie. ne
eſſe bz ad aliquid excellentiq
rē ſeu putatiū habē creatꝛ ſuū:
in quo eſtimat eſſe oīm defectu
um ſuppletiū: ⁊ ad quod deuꝰ
tale eſtimatiō quadā intendē.
hoc putat eſſe deus. cuiuſlibꝫ ſq
torū ſuppellens retā. ⁊ hoc cōl.
venerat⁹ honorat. ⁊ cultū ſa
trie ſibi impendit: ut ꝫ nūtie
ſibi aſſiſtat. ⁊ omeꝫ defectū
eiq ſuppleat⁊ hoc eſtimat po te
tiſſimū⁊ excellentiſſimū qđ
expīmit ꝑ nō deū: nec hō ſe hu
miliat: ⁊ oblationē ac ſacrifi
impendit. ſꝫ ſuperēit deoꝫ
falſoꝝ diuerſitate. nec⁊ mul
mit infideles ſm eſtimatoꝫ re
adp. maxime cū diſcrimē ne
veri dei no habebā⁊ noticia
ex ſcripturis nec ex reuelatiōib⁹.
uiſi rarib⁹: ⁊ demones leta
bant⁊ in cultura eoꝝ⁊ ſ ſpon
ſa dabant: ⁊ occulta ad lucē
producebant: ac futūrū eſſe
tuū ꝑdicebāt: quos ex ſb
ſtitutiōe nāt⁊ ſue. clarig. quā
hominēs ꝓnoſticā valuerē.
Cultꝰ ē nālis ⁊ vere cultū alicui eſtimati
aut rei dei ē nālis ꝑ ex h⁹
q̄ apud oēs nacio
nes ꝛepererit. et ſe ſint ex
plorēs multū repe rerit⁊ no

ymquā tpe ceſſabit. nec q; ſit
tendat cultū deoꝝ gentiū me
tibus ad heſit⁊ hodie inhēt.
q̄ nullus penus aut tormēt
extimādi poterat. nō hoc ꝑ
Item hoc euidens ſignū eſt
q̄ puerī⁊ puelli ad hoc mul
ſio limen. roſis hūtes ꝑ ut pue
duumd natū effigiant: altaria
ſibi parantes. adorātes. gemu
a flectentes. ⁊ innocentes ꝑd
erad expectād eſt. in ſubſtib⁹⁊
in periculo mare exiſtendū.
⁊ in horribus ſilueſtribꝫq; in
ſius afflictionib⁹ expanſis ma
nibus⁊ vocibus. clamoreſ
aliquē excellentiorē videt
inuocare. Exiſte ꝛtremiſcat
⁊ expauneſcat ondabū. diuꝫ
undiorē inſtrutabilem abiſ
ſimiq; tāta huāne gnīs mul
titudine mōſtrāda. deq; paſſi
⁊ dapnacōe etne ut credit
fuiſſe ob noxia. nulla ſcīa
diuina ſaltem ſcripta fidata.
fortaſſe in pcuſſ⁊ rariſſis
exceptis nobis nouerit. q̄ſ
ſibi deus per occultiſſimas
inſpīrationes a maſſa dāp
nationis dignatꝰ⁊ ꝑfuder.
Nec ignorāt vel deū vīcos
exiſtere. ad aplo dicat ad
rom 1. Inuiſibilia dei. ꝑ ea
que facta ſunt. intellecta. cō
ſpiciunt⁊ ſempiterna q̄ virtꝰ eiꝰ
⁊ diuinitas: ita ut ſint inexcu
ſabiles. Na nulla legimꝰ gēs
apla ꝑdi multitudine arguit ſil
uacionis. niſi fuge aut eſtiua
re velleno ſine fundamento
veritatis. & ꝑ quē nos d me
exuſiacionis velamē ꝑtendē
poteris. aut quoꝝ oculos ex
truſiues⁊ verificatiuis
cottidie ſcripturis elleuat.
miracul. ſcīoꝝ paſſionū⁊ ex
emplis⁊ aplōꝝ doctrinis⁊
Pudeat nō debere eſtudere

deū voluisse mūdū pereuntis temporibus omnī potentiare. Quam grīs aūt oculos ponē. q̄ ex pria natura possit sibi ē lucta sine diuino auxilio. ⁊ qua soluatur dz a deo auerlud postulare. ⁊ mō cōsiderē. ut qui gloriari velz in dño glo riet re: de se qz mēsūl pūmē. N̄a ⁊ ob id aūt diluuiū noe mis sus accepit p̄ceptū de fabrica dz archa: ut toti mūdo clarē ē posset p eius fabricationē ⁊ noe p̄dicatōz. q̄ mūdus diluuio perire deberet q̄t̄ p̄tēd. nisi peniteret. N̄a ⁊ accept̄ to q̄ tempus mūdus penitē. ſuiter vel ānos. ccxl ⁊ xx. N̄a ut q̄busnā subsequendā esset magna plaga. cōs p̄dēt ma gna cuncta si vellent penitē. q̄ nulla subsecuta sunt pēn. ostendit sequens pena. ⁊ iusta pena p aquā diluuiū pcedēs culpe. N̄a p̄ que q̄s peccat. ⁊ p hoc torq̄et. Cui end p fluxū temporis diu pseuerauerat: iuste p fluxū aque diluuij punīta fuit. sic pharo: qui infinitos mūdo rū p aquā submersiōz pernouerat. ipe cū toto suo exercitu. qui ossim ⁊ cōsiliū ei gubernauerat. p maris rubri sub mersione perierunt. Cetus mā gnus rapinis speculādi mēti de uote se offerre p̄. de mīsericordia sitate dīne iustitie. de odio p̄ ratoz: qm̄ no deū volens mi qutatē q̄ est: ⁊ quo p̄tē no ut sinis ⁊ cōsp̄nare a multi tudine perueniūt. ⁊ no erit quis sp in timōe ⁊ iustitia vi ue debeat: ut offensā dīna. ⁊ penā euadē valeat. q̄ nulli p̄sumpmē hūanū p̄cedit: ⁊ alia multa spectā da se offerunt. que hic

stilus causa brevitat̄ mīnuta

De diluuio usq; ad abzaliā Cap. 6.

Hactenus stilus malicā. tp̄m ⁊ hīa dīne hom̄. a tp̄e creacionis hūane. usq; ad te pora diluuij compendiose pertransiuit. Nūm restat ulterius p̄ grediendo. quales hom̄ multitudo erat a diluuio usq; ad abraham. in quo tres degenerationes continet̄. extremis nō cōmiātes. utz hu. ⁊ an stilz homēs ex pena a deo inflicta aliquid profecerāt. aut a p̄ūn tribus timore pene. se con tinuerant: adhuc manifesta ne legis nature cōs sustentā tes. recessentes aut veritatem sacre historie. Gn. x. ⁊ xi. hūr in sparsim in dictis p̄phetarū. ⁊ libris moysi reperimus. pas teritate trium filiorū. noe. ad vō latrie crimen plapsos fuisse. licet forte op̄mandū ē p̄ noe. ⁊ filijs vnientibus. qui pla gam diuina viderant. ⁊ diluuio p̄stitisse. in cultum vnius ver de. p̄t̄ recrente memoria ges torū in diluuio. Nō ex forte noe nō maledixit Cham suo filio. ⁊ nepoti suo sz dixit. N̄a ledicta chanaā. sua. ⁊ nō ex filijs suis. gen. xx. N̄a trū ē ex dictis dauid in p̄salmis. cham terrā egypti possedisse: ⁊ in ram chanaan. id ē ys getibus. qui sup y̆dolatras misericordiā. in cultu ris y̆dolorū. Cuius vō alter filius noe. de quo p̄ natus ē abraha. licet op̄mandū ē p̄ vnū verū deū voluisse: qui ⁊ putat̄ alio noie ab aliquo fuisse melchisedech. de quo tame dubiū est: tū p̄ritate erga ad cultū y̆dolo. ⁊ trū ē placabilem fuisse. N̄a labam de que abra ham. ⁊ p̄ert̄ y̆dola cōfusse. ⁊ p̄ gentiores sui. in terra meso

potauia ut; Gen xxxi Et silr Thare pr Abrahe. et fuit eius thachor. nibr caldeoz habitātes no dubiū vdola colussent. Io 24 Ay de medio eoz abraham vocauit credit ad terra chanaam. ne ritū sequē patrū. 7 vicinarū regionū: Adhuc etenī mō solitū est vicinū vicinū allicere ad mores vmitandos. siue bonos siue malos. Ait em Dauid Cōmuti sunt mt gentes. 7 didicerunt opa eoz. 7 seruierut sculptilibus eoz. 7 hr loquit de veritatoribus. pq data ia lege. Io preptū habebant. ut omēs gentes de medio eoz exterminarēt. ne occasionē sumēdi ab eis vdolatrandi: quod qa nolebant fiēri. nō 7 filii isrl' pq vdola coluerūt. ut pōa patebit. Expmissis tōrtuari possit. id sentiē debem9 de rogiato dōa phetis. 7 filii Noe cū scriptū teste. q' a filiis Japhet diuise sunt insule gentiū in rōnibus suis. Gen x 7 usq; hodie in extremitatibus mūdi 7 mare sūg esse genitū scitatoz. 7 cultuū vdoloz. licet turbis Aplorū multa milia ad xpm fuit cōuersi. qui in tēplis gētiliū ad pdor ritū fuit reuersi. sola europa in fide pfistente. Eccdunt aut scolastice hist. Beny asyam. Cam affricā. Japheth Europā esse sortitos. 7 habitationes earū. In qua Europa Roma 7 mare oceanū. 7 aq'lonaris plaga cōtinē. Narrat at philosp. q' ex tribꝰ filiis noe ad huc tpe viuente. nati sut xx mīa cum ducibus virog. 7 totidē exor cum uxoribus 7 puulis. Hac etas etate ca mundi facta e cōfusio lignarium edificiorū turris Babel. in tria genera. Imo dicit ut dicit scolastica hist. diluuij. potentes sibi posteritate prouide. statuerut ut turris eorū erigeret. na in posterū diluuio perirent. Ignorantes tam diluuij fluxū futurū. qd' si vitare voluissent. de diluuio seruari forent. Nec ea pe turrim; quā terrā altitudine saluari potuissent. Deo eos punire volente. Hanc sapientia deus per confusione lingua rū mouere voluit: ut significaret eoꝝ dnm ad voluntate nrā artificiosa machinamēta. ptin dā; assutū posse pualere. Et q nrī dei vitare voluit: potentia desistit. 7 nrā dei nō timebāt. Ordo methodus principio trīs millenarii. Factū est diluuiū. Et ca etas methodi a noe. tm habuit in thare patre abrahe: 7 habuit annos mille ter centū methodus nō. cludens mille. Nō enī boies pa diluuiū erant tā diuturne vite sed anīpr' trecenta septuagīta debilitatē. 7 aer infectus nare hūane defectione. 7 descrasticā. que paulatī defice nō cessauit

Certe iterū multitudo peccatū. 7 variis salutoz. etas post pena experta. nō dubitat fuisse in ca mundi ista etate. Cuꝑ quo plangendū e mlti deuote cōsideri de dei offensa. qua de certe hiudne rancoris. 7 multitudine dapnatoz. Et more. et totius ds oīs mēs humana. 7 ut merito vmat sibi ds prouide. pensans diuinā misericordie ineffabile ustricā. qua iuste muscit. Adp̄hat et eos. qui bus voluntate sua p scripta aut reuelationes nō ostendit. qñ to seueria pudituꝝ e. qualē tothe sua prepī cū oculos

posteridit. multū hūtibq rolare
extuſationē. Ette in tribq mille
bus anno p aīn xpi aduentum.
quāta raritas ſanctitat⁹ z ag
nitionis veri dei // laid ſeptim

De tertia etate mundi

A. Iam ulterius p grediendo
ad tertiā mūdi etatē ſpecu
labimur. ſi forte maior copia
ſanctor⁹ occurrat. Cernet ita
q̄ hoīs creator. pq tantus pe
nuriā p totū orbem diuulgatam
aſperitatē. mentē hoīs tremē
tis piditatibus. z ydolatrie in
hērentes. ſim q̄ notitia ueq̄ per
beneficia. neq̄ p penas treſte.
ret. q̄ lex nature mentibq hu
manis inſerta. p̄tis ad dei cog
nitionē. neq̄ ad amorē eiq̄ pro
ficeret. clarius voluit ſui agnitio
z voluntatē ſpandē. de toto or
be ampliſſimo. vnā p̄ gentem.
ab aliis nationibq voluit ſeq̄
gare. de radice ydolatrie: vide
licet de terrā caldeor⁹. ad lon
quē ad miſteriū ſue ſacratiſſime
incarnationis elegerit. ſcz ad t
rē Chanaan. p̄cauit abrahā
filiū Thare. filij nachor: z ex
tra vxorē ſuā. z lotū filiū fra
tris ſui aīa deſtructā. ſine ullis
dubio credim⁹ eſſe fructū ne
abrahā cū ſua poſteritate delec
tā ſequē p̄ma. ſcz ydola colen
dā quia ſolus ē de multis in fi
lios. quod parentes cognoſcā
tur coluiſſe. Nā z in poſteris
nationibq licet deū vnū tenere
dubitaret. tñ a p̄mis decem
culturis vtiq̄ noluerit. ſic p̄z
in Nabuchodonoſor. Balthaſa
ſare regibus z aliis multis. De
tota hac ergo ſancta radice
p̄cepta crudelissimi. z ritus dī
colendi tradidit. nec patrimo
rē promiſſa fidelia ei⁹ dei

de multiplicatione ſemīs ſancti. z
de benedictione ſemīs ex eo naſ
turi. ſcz bñdicti filij dei. in quo
omnes gentes bñdicende eſſent.
Ette ſamētabile fructū. ut in to
to orbe ſplendidius digniq̄ repti
eſt: quia nō ſine ſpeciali dei vo
catione electo. eſt ut vnū verū
deū agnoſceret. ceteris omni
bus repudiatis. licet tñ z abū
elegē deus potuiſſet quēlibz.
z q̄a ſibi ei⁹ cōplacuit. fecit
eū deū talem. qualē voluit. nā
ſic eū inuenit. Quē vtiq̄ tumul
tus temptationibq p̄cauit. du
ris z atrocissimis p̄ceptis. ut
de circūciſione ſua. cui ānis lx
xxx. eſſet ānor. eam q̄ omni po
ſteritati ſue mdixit. uſq̄ ad tpa
quibq dei filius in carne veni
ens ab onē legis ſua paſſione
nos liberaret. certis ſignis
ſuos electos ab infidelibus ſepa
raret. Inſuper z ipſū obediē
tiā abrahe. duriſſimo p̄cepto
de filio vnigenito z dilecto ſuo
p̄ ignē vnolando. omnibq poſte
ris declarauit. Nimiā fir
miſſima ſue hattici mirabi
tatis fundamenta ratione.
p̄fectiſſimos tres patriarchas ad
abrahā. iſaac z iacob. toti
orbi ꝑpetue ꝓpoſuit vnitatis:
ſicut z adhuc excellentiores
in nouo legis condendē effigi
autē lumina mundi. ſanctos vi
delicet apl̄os: ut tanta clari
tate ſanctitatis. tā in veteri q̄
in nouo teſtamento. omnes ſuccē
ſuri ſpeculentur. vitā z mo
res ſuos in veſtigiis patrum
metiantur. eos q̄ tanq̄ metas
ad ſagittā vnuquiſq̄ ꝑpendat.
vnitandos viros. ſanctitate eo
ſpiritus. celeberrimos. z vene
ratione dignissimos. Eorum
primos. ſcz patriarchas eductos

cē natale solū. m tra chanaā. tanquā pegrinos mīt cultō res ydoloz habitare voluit. 7 pg m egipto xē fē p ccc annos. Eruditus cōs p varias temptationes. 7 dulcez saz tirāz mhitationes. ut videntes gētiū mutuā sua abhominatione nec cultū falsoz deorū ipi tenuerūs ym deo vero vtdeter rogato adherēnt mobilē. Fil' q quo xpd opibg mie mīsīe debēnt. 7 hospitalitatibg vacare. per eoz pegnationē su mēt documēta. Eūs q xpd in se figurē 7 mie opibg mīte ri erant: legentibg sacris hāc vetis testamēti. clauz euidēti. cū nr scriptuis nr pdicato ēs. nr pphetis nullos habēt. usq ad mortē. etatē. O vtinā hō xpiāna imicabilū voluminū scripturāz. 7 pdicatoz 7 massam habentes. salte deamā pte mīs tine 7 pietatis opz. se habē gradētē. Et reuera rara aut in tra mra tales reperīt. pla nat ecīa deo pīs multiplicādo sancto semē. ut xpi castissimi mente. licet no corpoē. pluīb⁹ vtēt vxoribg. pariūs cāsing similitudē ex illis vnū semē tm de. m quo omēs gētes benedi cende essent nasītē. Paratissi mi erāt ab oīa cōtributiōe. et luxu abstinē. si deo placuissēt aut p repīssē. et pē magē deo obtēr obedientē. qua sue libīdīm vacantes. Vñ dī aug⁹ li. xv de ciuī. de abraha. O vnde vnū ut vtete fēmē. vxore habuīt amalla. obtemparī. nulla ī re peruāt. demū. 7 alibi aut ibē. celibatū. ioha. damnās. nō pfert nr Eugio abrahe. Temperatiq end pluribus vtebant vxoī bus. hoc hō vna vtī erat le gittima. Relictz sarae. matre amor. 7 soliq prolis desiderīo magnū mīrionali. tū in mun to abrahamq. qua in vxore sa ra. que auida sobolis. se senties infecundā. amillā sua agni tradidit pu smū abrahe. ut salte ex illa. aliq ut ita dicā vnigenitā. posteritate gra dē posset. De que aug⁹ li. xvi de ciuī. dicit. Sara sue sterilitī credidit esse solacīa. si ferā dū amille vterīa. que natā nō poterat. voluntate fieret sua. cōsuete quo dicit. Apīs vir nō hz ptatem corporis. fz mulier. Inde quos nr̄os sanctos. extelle na dignitatē nō merendo esse puto. ex paucitate vxoz. sicut nr̄e etatī in fecūditate. et pluralitate: qua Jacob ītimo abrahā duas simul. fz vsiat solū vnā. legit habuisse vxores. fz credīmq abzaha ceteros in sanctitate et cessisse vtiq sine notabili cōs deratione. hec diuā sapiā pdēdmāte. sīm aug⁹ li. xv de ciuī. Quoniq mq̄ no ex hō mis singulis mīt se hoiēs cōpu rare. fz in vnoquoq; cōsidēg cauēdā. Fieri end pt ut he ar aliquā in anīa. 7 moīb⁹ quispiā. quo supat alīd; id q̄ longe sit pstantiq. q̄ ē i vn ab alio supē. sic hō fidel' coniugat; qua coīnes infidel'. Et mīt duos bonos fidē iugatos fidelissimq. 7 obedientissimq. melioz ē qua contumēs amor fidei. 7 obedīē. Et vō pariā sue. contumēte coniugato pfere quib⁹ ambigat. Duabg itaq; hīs tribg sīm̄ fidei. ab hac eoz pgenie omēq; cultū ydolatrie credīq pemtq. relegatū. nr̄e cōs pas fuisse alīū coli deū. quā vīm

vernacla ⁊ ꝯ sara vidēs filiū
ancille ludentem ad filiū suū
ysaacum ait ad abrahamꝫ Eice an
cillā ⁊ filiū eius: nō ēt hēdit filius
ei de egypcia ancilla nullā si
militudinē deoꝝ fecisse ⁊ vsque
ad ydola colenda mduce voluis
se: quod fidēs sanctōs fide
nullatenꝰ patient: ⁊ tā ma
tre quā filiū pierit. ceu deo
iubente. Et licet ꝑ aliqđ tpꝰ
in ꝑplō a deo vertato defuit
cultura vēdadi. Alia tñ gēs idola
pertata legimꝰ nō defuisse.
ex vmentibꝰ sequēt predictis
ihēm hoc testāt ꝑmo Enoch sep
tīs ab innocentē iacob frēs suꝰ
voluntarie hominē da eiusdem.
Item testāt & ruben ꝑmogenit
iacob. qui stratū prīs sue pella
cis: dormiēs ad balaam vi
de ne iacob ꝑte testis & Iudas
filius iacob qui nurū sue
illicite copulata e. ꝑte testēt
sue filii Iacob & aqu cristi Joseph
confirmāt sūd. me egiptū vēdi
derūt eo ꝙ eos actus abat apd
patrē suū crīmē pessimū. Et
alia multa plagicia in scꝑtā
fuisse vꝝ possimꝰ ꝑ q̄ ecclē
nō eos crīmia probāt pnt
nō defuisse. adhuc patrū ētis
mentibꝰ licet fortē eis hec
non sentiāt licet hec ⁊ pau
ca alia sola in scriptā cōmēd
rantꝰ. Nā per occasionē ista
mea secta sue sacris lrīs nō alī
is exclusis: que multo plura
esse potuerūt Tacco aut de
peccatis filiorū israēl: ꝑte istorū
trium patriarcharū sibi duce
succedentium. Alia pene omēs
de vniuerso orbe ydolatrijs
⁊ sceleribꝰ implicati. nullū si
ne ꝯmorētis ⁊ cōte nobis relīqre

rēsigud. Reperamꝰ tñ de gnē ēiusdē
frēs iacob sapientissimos ⁊ in
cultu vnīq ⁊ veri dei ut credīa
constantissimos fuisse. in tra
Edom. nt quos ⁊ ꝓbatissimū
patrē speciales cōmēdat Job. ⁊ amī
cos eiꝰ fuisse: qui Job quīto ab
abraham descendisse legīt: ut
ꝯtinet xlij qui Jobab ibi nomi
patrē nt ducēs Edom: q̄ gēte
sapiā fulgore clarificauerit. liber
Job clare testat. De enumera
aut dictaꝝ trium colupnaꝝ fide
suffice puto debē nullī tōtas eas
habuisse dominas illudationes.
quas mfallibilis scripture auto
ritas detexerit. ⁊ ꝓphetias ꝑ
uelationē edidēriꝫ ⁊ angelorū
allocutiones ut cū abrahamꝫ
ysaac. & Jacob latissime scꝑtā
testāt: de filiꝫ dei nativitē. ⁊ ꝑte
nasten di. passione q̄ eiꝰ ⁊ suꝝ
rectoꝝ. & ue oia oculis mētis
⁊ auribꝰ vā esse prolata. nullī gn
xlus ⁊ alīs loquēt ꝑ hīc spūs mi
nans. ꝙ in omī statu luto ec
clesie. sue coniugato sue seruitū
sua dona cōpatribꝰ nō denegā
bit. & ēte plus illis mīrādo ⁊ se
cularibꝰ rēbꝰ actualiꝫ nō affer
tu intentē suoꝝ carnalīū
dona sāctoꝝ digna ē: quā
hodie multis mulibꝰ ecclīs
no ocupatē quos pauciss̄mos
dona ꝓcepisse videt. Nō enī
illis hec ꝑtinuit dispensatōr filio
rū ꝙ ꝓfugatio. detrimēta fue
runt tute. si profecto. ꝑ testā
bus nr̄oꝝ mrificis ⁊ omī me
moria ⁊ laude dignis. virtu
tū exercitijs: quos nulla q̄ tri
stīs acerbissima tempt mitto
a cultu vnīq dei. aut a mstrīs
⁊ pietatē pro sectarū dē potuit
abstergē. Ista ut ecclīa ipē deq
sancta posterē loquēs eoꝝ

⁊ virtus

se deu alms silencio. possis non
confundi nec appellare ego sū
mq' deus abrahā vsiae & ia
cob hac ē gnacōe ad eoz poste
ritate exceptā retā vnuersē
mūdi nationes ut credā nil
nisi vdoloz mfmalabant. Nam
m autentice scripturē nulde a
liaz gentiū fide v' penniq; pau
la dicente &c. un sq deus in p
teritis gnationibus dimisit
omes gentes ingredi vias
suas. sm̄ aug ut saluez m vi
dolatria simulachroz peri
rent Act' xiiij &c. unde rogo ta
facere mentē qm tanta gnā
bilem multitudinē hom̄ dāp
nationem eē inobnoxiā ppen
deū non obstipescat. fundita
q; corde mgemiscat. & lacrimas
non vberrimas fundat. Sz nec
ē omes de hac electa & gre
agnitas & a pribq; mseruat
vte magis ruī stodierūt. ymo
& ad iacob m egipto desten
tebāt filios eiq; defunctoz
successores pq; tpa diutina ibid
pene p ccc annos cōmorabā.
vdola egiptioz salte aliq; ex
eis leguntē coluisse. &c xx
Et iosue xxiiij cap &z & p cc
annos in deserto deū vrita
uerūt. m vdolatria. & alms
multiplicatis alienigenis.
ut de Gedeōne. qui ad moysē
de egipto exeuntes solū duo
homines scz Iosue & Caleph
trā promissionis meruerūt
vre. alms omnibq; pt' sceleris
eoz ibi prostratis in deserto.
nūoz testā hystoria & liber Io
sue. Nūi xiiij In tra q; promissi
oms tpe Iosue mgressi. viue
tibq; seniorib' qui viderāt et
nouerāt opa dñi magnalia.
filij Isrl' fuerūt deo sdi.
& post mortē illoz aly sucre
dentes m loco illoz obliti
sunt oim beneficioz dñi & tocius
sūt ad ritus gentiliū & cōmu
ni sunt ad eiecōnē vdola cō
luerūt tpe iudicū. Cuius rei
possumq; assignare p̄mo & p̄
cipuas & hūdanā fide alie
sent oblucsa deū. nec ei mē.
Incrassatq; e mēp' moysis di
cto & vmulatrauit. Deut' xxi
Fraudē eū omne & voluptas
hominē nisamire. sic alioz ho
dominos. quibus p̄dnt oēs
hūdanā & salutēs & orā.
Sic & ta Tacio Colīta gen
tiliū quas dilere nolebat de
medio eoz. Ideo dixit & co
anxta sunt mī gentes & dixi
rezud opa eoz & ta Tacio
qua videbant ep vdola ge
tiū vsia dilabant. & q̄ fictiā
seu occulta eis p̄dixerūt. no
credebant m̄ pris esse aliq;
numē. aut aliqua veritatē.
Responsa aut a deo vē nāq;
p̄phebant. qua ia lege &
tiū habebant. p̄ qua de obq;
poterant mformari. & m̄
& vigilabant m fidelēs sepe
m bellis & tpalibq; rebq; p̄spe
rari. se aut bellis fame et
gladio sepius flagellari. q̄
noluntes cui hoc ammīstio
uiā rectioz. putauerūt a vō
deo declinātes. & ad ritus gen
tiliū cōuertebant. p ut dicā
malicie & vanq; qui sunt
deoz. & quod emolumēto qua
rū ipo dñs mandata eiq; & p̄
ambulauīq; tristes cōtra dñm
& quāta scelera ecē apd gen
tiles execrabilia filij Benya
my p̄petrarūt. alios taceā ilia
& spurcissima. gen nāq; ad ya
mulie de Bethleem p̄ti Iudi
cū xix. pro. quiq; pene vna
tota tribq; fuit delecta. p̄ sen
tendū ē de aliis. Creuit
aut sucre detribq; tpibq; di nō

per miracula operationē. hec no
ſi in conſpectu pharaonis detem
plagas egipto miſſurꝰ z ip̄e di
ſuo exercitu in mari rubro ſubmer
gendi et tāta ſua potentia tri
pīmis ſp̄ribꝰ non oſtendebꝫ
fin q̄ ip̄e moyſi aut. Nome meū
adonay non oſtendi eis ebꝝ. Vir
i fortitudīe z potentia mea. ſi bñ
pietate z ſapiaꝫ. Iuncta ex̄itat
os hec dei cognitio per legē explī
tationem data moyſi in deſerto:
que licet quo ad moralia ab im
nos mundi inſcitia fuit medio
huāmꝫ naturā cognita tñ clarig
z aperig nō ſolū mentibꝰ ſed
ſenſibus exteriorib⁹ patebat
ore ſine oblatione ſemp̄ oculis
z auribus ſe ingerē poſſi. ſine ex
tuſationis velamē. Addebant
ceſ cerimonialia ritꝰ z alij infide
les z ip̄i inter egipti falſis
dīs q̄molabāt nec vō deo offe
rent cōmutatē facta. nō oblato
vidē intentionis. vō appellabāt
precepta bona. z ap̄hās. z nō p̄ce
a deo intendebant. q̄ tñ ad ꝫ
mulatiō. ſi quo ad intentionē ym
mutancia. Hec ex Dedi eis mp̄
precepta nō bona. Dñs xp̄s in ꝫra
ne vehemente reſſuerexit. fidei
alia erāt addebant. quo ad cohi
bitiōz a malo. z cohortatiōz. q̄ ad ꝫ
mundi. in uſhe exercitio. Et hec re
pus appellare poſſumus ip̄a vetꝰ
ceptā z inſtitutiones. q̄s dñs
ab abrahā in uſq̄ ad ihūm p̄ ſe
guentes. an̄ xp̄m dabat inſtitutiones.
q̄m filij iſrāl v̄ſq̄bant p̄ iudices
a deo inſtitutos. quoz tñ nūpe
rus oīo parebāt. z pene nec
dīcnales ſepius eos affligebāt.
p̄ quas ſimul ſua v̄ſq̄gnoſce
tes ip̄z. z ip̄z ad deū conuer
tebant. Cui mō⁹ omnes. eos q̄
rebant eūd z v̄ſuerebant. z dilu
culo reuertebant ad eūd. Talis ita
z fuit hūitudo hoīm. T̄ē ip̄e.

Et ſm̄ augl. v. de ciuit. dei. x
ſm̄ ysidꝰ. ediciꝫ. A diluuio uſ
q̄ ad abrahā. computant anni
1072. licet ſm̄ alios ediciꝫ di
.942. anoꝝ. Imo q̄ abrahe na
tus ē ysaac. Et ab ysaac uſq̄ ad e
greſſum de egipto. 505. ſm̄
ſm̄ augl. Et ab exitu de egip
to uſq̄ ad captiuitatem babilo
.1075. ām. ſm̄ ſcolaſticā hiſtoriā
cūma a creatione mūdi uſq̄ ad
captiuitate Babilo. 5411. ām.
Et ab ingreſſu babilo m ſic
terie p̄. 70. anoꝝ v̄ſtant. 470
anīs uſq̄ ad xp̄m. Et huiꝰ ſuper
ſcribe. dicit. A regreſſu de capti
uitate Babilo uſq̄ ad xp̄m anni
ſoo ām. Et a p̄mo ab adā uſq̄ ad
diluuiū. 2242. ām. cōm tota ꝫra
ab adam uſq̄ ad xp̄m natiuitē
.5199. ām. Vnū bene dat. ad ihm
ha. q̄ dicit. Nascenti xp̄o
tot bedā dat. p̄ tho p̄ christo ho. cō
putatio ex diuersis dictis colli
gi. De qualitate hoīm ad ꝫ
uſq̄ ad captiuitate babilo C. 8.

Reſtat vltr̄ius p̄ogredi de
habitudīe hoīm in malia
ſeu voluntate. a ip̄e ad hūc
uſq̄ ad captiuitate Babilonis.
quod tempus ſanctis appellant
tempus p̄phetarū. quod a ſamue
le ſumit p̄incipiū. z durat uſ
q̄ ad ihū Eſdre. qui z malachi
as ſm̄ Ebreos dicit. qui eſt
ex mi⁹ minoribꝰ p̄phetis. Iter
eſt ip̄e quod ītep̄ durat uſq̄ ad
Johannem Baptiſtā. nullū legi
fuiſſe p̄phetā. ſm̄ Aug. de ciui
In hoc tempore eſt ītep̄ dura
uit. xm. generationē p̄ regēs ſa
cerdotes z p̄phetas. p̄ quos dñs
in quo huc v̄ſidebat ecclīa dñm
regebat. In quo ip̄e tū per re
ges. qui per ſacerdotes. a via
dei deuiabat. qui ſe aliquā ad
turis ydolos z varios cultus

nuciauerunt. Licet ꝓphetas sibi
quoꝝd tuꝫ magna erat copia
no legamꝰ a patribus legibꝰ ꝗ
cessisse. Ideo porro veritatis via sag-
uinis ꝑpꝝi effusione defende
malueruntꝫ de ysaia ieremia
Ezechiele amos ⁊ zacharia fi
lio Barachie. Nec vnquam pri
bus tpibus. etia tanta hui
se legis veritatis numinis cultꝰ. sed
sub illa etate: Nō legem nāle
legem posituꝝ diuina. qua
uiendi a sanctis ꝓdecessoribꝰ.
nas tñ ingressoꝝ. comminatiões.
ꝓmissiones. diuina miracula.
prius patribꝰ ꝓstensa ⁊ mado
ꝓphetaꝝ oracula. in eoꝝ pdica
⁊ ipoꝝ visa miracula: utꝝ in
helya ⁊ heliseo. ⁊ Samuele. ho
quid aliꝰ eos in via veritatis
detinē nō potuerunt. Et ꝗto am
plioꝝ beneficia deus eis ꝯtulerat.
tāto ferociꝰ ingratos. ꝰ impietatiꝫ
ferebat ⁊ punibat. Nā ex tribꝰ
israhel a Salmana assur rege assyꝝ
orum. Sub ozee rege israhel. in cap
tiuitate ducte sunt: tñ late ꝗ ꝑ
medos. persas. ⁊ ꝓpe cultuꝝ
ydolorum a tpe Jeroboam filij
nabath. licet ut vo⁊ lege. mul
tos ꝓphas ad eos tñ misserat.
⁊ eoꝝ penitentia ꝑ cxl anos
expectauerat: de qua captiui
tate. nō ussꝫ hodie sunt libenter
ner alie due tribꝰ iuda ⁊
benamin ꝑstitere in cultu
uni veri dei. deo ⁊ ipo in ba
bilone captiui ducti sub Sedecꝫ
ia rege iuda. in qua ꝑ lo ā
nos det mebam. donec omnis
illa ꝓuincia gnāno. fuit deleta:
deo eis iuste retribuente. sm de
merita eoꝝ. Quorū ꝯsiderato ꝓ regia ꝓ
fuit Saul. filius cis de tribu be
nyamyn. deo inuente. ⁊ samue
le ꝓpheta eius vngente in regē. ne
hoc tue nō ignorabat. in ysrl'
scriptura testa. Ex ꝓno tempore

m vite immoreꝝ. ⁊ hūdutate. ꝑ
duraui: soluꝫ ꝑ duos anos. in
sua dignitate. elevatoꝝ multa
mul⁊ tñ ꝓprobri seruo dilapsꝰ
est. deo inobediens. sacerdotes
dni. 80 ordeus. sacerdotis offi
cij sibi usurpauit. plurimos to
sulens. Subacentas roīs iura
mentū Josue om deus. Sctm da
mdusqꝫ ad mortē ꝑsequens. ꝑ
hoc clare ostendit. q̄ multis dig
nitatibus difficile ꝓmoueꝝ
vite custodit. honor enī abs
luit. intellexit. Nā sim plus. q̄
to altiꝰ fortuna. tāto minꝰ se
curus. ambitiosis victa. ⁊ zelus
inuidie. Nā pares aut eos sibi
nere secū non ꝓpatitur. Et sim
ilit solent regnantes regnan
tibus inuidere: utꝝ de pilato. ⁊ he
rode. Et in ꝓpti Saul
dauid sibi successuꝝ. nō aliud
sitiuit. q̄ eius mortem. Hinc sau
li finē dedit gladius. bellicus
philistinoꝝ. ad filius successuꝰ
pacatissimi. ⁊ ꝓtectoꝝ. ⁊ hi
filios israhel gladio suo. sim pla
uit dauid: ⁊ eos eius ꝓprio suo
defensauit sanguine. Quid sibi p
meditari erat. se in plio ysto mo
riturū. ꝗ no alicui possidendū ꝑ regnū
ex regnis tpalis ministrui. ꝗ
sanctitate vite. ⁊ dei ꝓpiciatus
aliqd debeꝫ. Sicut neqꝫ ꝯsequi
impetrauit. alī ⁊ pq. ꝰ ꝓpter adue
tabilicet fortunatissimi eius
predecessoris. titulo totius orbis ꝑ
tinens. Diuina ꝓpter hoc ꝯsilia
tenda merito. ꝗ hī non am
bit ab alio principio aut ꝓ
ter subditoꝝ custodia. ⁊ dignī
tate: aut ꝓpter aliquoꝝ bonoꝝ
in prīti ꝑ meritoꝝ. Diuid ⁊
occulto iudicio hoc disponente:
seu ecce ad punitiꝰ aliquoꝝqꝫ
alteri⁊ diui ⁊ flagello ecclie
proboꝝ. dei medio digne ꝑ
tractandi: tale fuit ꝓmpetuꝫ

Nabuchodo^r: quod prosperatu^m
erat sup filios Iudi 7 Benyamī.
7 sup egiptū: ut habē in libr^o p
phetar^m qui ex^o fing dnō a pphete
dicī^r tū in fint pcūssissīmq vola
tresiēt pz m dan 7 virga per
cussoris dīa^r ab ysaia. Imagine
profert ie pueſus saul multoz
que prius in rebus 7 hoīm mult^r
pmatu amabilē 7 pprīn honor^e
audies 7 alchem hongries mundi
palpabr^r videmar primo d mīss
su humiles 7 cathedram horrentē:
si processu tpis honoribq 7 liu
dibq fruāris altiores 7 sublimiē
gloriātes alioz honoz ipatiēs:
Et si gregē dnīcū totū^r sub suo
regimīe dilamari 7 dispergi
opertet: 7 p aliū forte magis
idoneū multo felicius gubnari
sentēt. mihi ppī loco 7 cathede
de^r vellem Et hm tales ut nome
pastoris indignos amittat:
q: semetipos 7 nō gregē de pastu
re curarecīq p aliū ponq pa
storq p se depasci velle debent.
deo non mercenariū sibi arq'rit.
7 hic mercēdē suā p labore sp
ēcipere Et adhuc sub testimo
nio fue obligatū finī dicēd
Deus sup ea vidē oportuit de
manu mea requirā de manibus ea.
7 ego remēt exegisse illud vi
q; nō vsurā lucrū roī possiq sz
simē: finis enī psidentie regni
q; pastor^r p utilitate 7 pastua
gregis dnici dīc^r petro. pas
te oues meas. frustrato aut
hoc fine: manit^r cathed^m possidē.
quidē in psidente. Nō aut
est finis psidentie honor^r voluptas
7 gloria psidentū: que tñ finienta
bilis mutabr^r psidens mutat in
ppria pzona 7 voluntate sua
cōi voluntate dei instituentis. dñi
sepius a pphet^r ve impiatur
pastoribus. qui pascebat se
metipos: sz finē in sua pastua

5 d'pastorib^o

constituentes. Ite nō est gloria dn
qua tanquā quis ingressus est
ad cathedrā: nisi 7 ip^e phensibilit^r
se mea regat. Ecce e hic saul
qui licet deo volente ducatū ppli
susceperit 7 tñ reprobatus: q^r innocen
tia vite qua apprehenderat usq ad
finē non conservauit. Ite ostend^r
hoc 7 in scripturis oīmodis
difficile sit in arce regnādi mode
ratā conservare: 7 nō mīa pestis ep^e
tas noīat libidinē dnandi. Et p
raz sit in alta dignitate. humilia
de se sentire: et via humilitat^r nō
deserere. ideo p psalmū dr. Cathedra
pestilencie. 7 bti^r e nīc^r vir^r q^r d
ea non sedit. Quia hoc pestis pene
per omēs regnā^r pauc^r exceptis
ut in morbo pestilencie ozpal'
fieri solet. Ite ostend^r h. sepiq tō
tingē. cp indigne gregi dnico p
sidentes. ministrose 7 prudent
ipalia. 7 pacem procurat p subdi
tos quietis non ppt^r subiectos fi
naliter: si ppt^r seipos finaliter.
ut in regimīe valeant tollera
rene a villicatoe amoneant^r.
Et si que vitia arguat in subiec
tis. hoc pe euenire: ut clamore
alioz roī se vindicent 7 ut pi
dent^r ab hostibus bom psiden
tes: si nō odio vitioz 7 amoe vir
tutū hoc faciūt: quia si hac de
causa faciēt. ponq 7 pius a se
ipsis corrigendis intendent^r
nō curuis p rectis 7 pa^r te
trahat radice. Et qui volent
alia recta intendere nisi dit. a ppriis dz methodē. Et si hr
nō faciūt in effectu 7 in affectu.
nō vide^r hīc recte ordinē: nec
recte intentioz. ut hic patet
in Saule. Et re^r fehr finisset
hic saul si peccata ab ore ppe
samuelis audiuit. proiecit te
deus ne sis rex sup ysr. desce
dissēt de throno regali: tessis
set q; dauid. quē in rege vnc
tū audierat. sibi q; subditus

Ascendo ad correctō

hussset. & si hoc serasset. hoc am
plectẽm vestigia saluet tã qua
m vera humilitate fim data: & ex
nimis vile posteris ambitiosis
r̃ linquisset. & hoc vtiq; facẽ ms
te debuit. & ideo forte sibi dem
fuerat a pphetis p dñm prone
sset eũ & qua vsitẽ q̃ redẽ
malum. domina ei tollerat. quo
usq; imputatis eis complem.
ut pena & mansuedo sit de
mo. plene probare: et sic ipa
li & et no regno puare. Et hũ
hodie malli indigne psidet. per
pphetã ei q̃ dicit loquit. proie
cit te deus. ne pastor offino &
vicariatu xpi fim gar. tam e
ex causis eisdẽ. cognoste nos
volum. q̃ indeq; vita corrupta
pastor se dilatare capit. et
dilapidare bona ecclie. ac
bonis pprijs querere. & gregi do
mino nõ diligent̃ posse dmos
trare. ac mandata cõstituentis cõ
tra illa mt̃ p statuere ei dicit.
ex eisdẽ causis sic Samh. pro
cedit te deus ne sis dispensa
tor: nã officiũ agis dissipatoris
nõ p pastoi malo obedi & tu subditi pp̃ hoc mox s
subtrahẽ dñt obediãs. si eũ tol
lerare: & sibi in hoc obedire.
Sic dauid fecit eũ usq; ad fine
vite eius. rogũ sciens ipm vnc
tũ regẽ: licet ei samuel quã
dam. se ab eo segregaret q̃ ad
sonalitatẽ & communionẽ quo
ad obedienciã. Neq; hoc pter
mittendũ puto. si memorie
dignũ vr̃o mendandũ & posteris
conformatuũ. q̃ Samuel pha
autoritate dei. vidit fim gens
offino. sup omes ifl: mox ad
mperiũ dei vncxit & officiũ.
& dignitatẽ deposuit: & ipdem
sibi alterũ deo volente substitu
it. Quãlibet quidem parentes am
perio. licet immoderatissime p
fuisse scriptũ ipm legim. quã
to magis hm. qui indigne p
sident & corruptis moribus mi
tra subditos. sibi pranitatis cor
rumpit. valeat tales tales dere de
berent: & alios loco sui ydoneos
surrogare. Interdũ etiã tmo
regendi Saulẽ. multe rondi
ones tyrãnice polue. tã in se
cular. quã in spuali psidentia:
quas rondiones arcẽs pon
quito poluit̃ videl. simulate Condic
uirtuosa vti: ficte penitẽ: prudẽtes tyrannic
dentes ac sapientes & melioris p̃sidẽ
a se longius relegare: prudẽ
& fidelem dispensatorẽ ad om
ia se ostendere; paucis secreta
sua reuelare: non multo cõfidẽ:
penas publicas non infligere:
benemodo se velle videri; nullũ
aut paucos in magna pticie
ratem se velle offendẽ; alicui
ponus quã ppria sua secreta
reuelare: nec cõsilia ppria re
le cõtrare: virtuosũ se cõtin
lud ostendẽ: de sanctitate vir
osorio non gaudẽ: si eos ado
culo solũ honorare: demag
gos & adulatores & explora
tores gratificare: qui occulte scru
tentur ne lateat. quid tractat sub
iecti: sonalitatẽ & vnitatẽ mi
la vel raro admittẽ ne vnita
molat. aliqui cõi tyrannide se
se multitudine hire. sinspectã
ne machinent. aliqui cõi cõ
exẽnatis magis cõfidẽ. & ecõ cõ
nitie quã ppriis: qui exhiei
no sue contrary tyrãno. si ppe
nullũ virtuosũ potente cõtra
se hire. Et talia plura pondt
& politicos. que oia p maio
parte reperiũt in gnis. q̃ pri
matũ honor. ex ambitiosi
cordis fonte asscendunt: tame
sim magis et minꝰ cordis ra
dicem sim qp magis & minꝰ cor
dis radicẽ. in amore dignitat
fixerit. Has rondiones tyrãn
nic. avaritie quidã politici politici
quelibet psidentes. an se vacare

habeat: expedit prudent' ronside
rare: Et si eas in se repererit:
non subito se esse ambitiosu' ac
tyranni: etq; sua sint q̄retem.
Et si forsitā homi pronitz: hi
hor ō fiunt: ut tollerari valeat:
et in dignitate ēmineat: ꝑtin
homi z̄ ꝑsūbi: z̄ mezte naiq
medicatiz: sicut Saul stremme sb
ditos protegebat. Ner hi ꝑ d
dignitate ꝓsidentē mox sub
ditis prorūpendū z̄ ad depod
tor ēmē: n alia rōna hō ratio
ronsistat. Nā hiz ie tribunal
seu cathedrā indigno possideat
trame fim indmid ecclē, sibi ho
nor z̄ obediencia ē defendā: q̄
usq; sua depositionis t ēn in
dignū predat: subditoz enim
culpa exigit: ut tale meito de
beant tollerare mīenazud. Nā
fim greg' fim merita subditoz
disponit rorda rrdrid. Et in
stor culpid sud subditi magis
arrimilat: nd pena q̄e pro su
is pctis a deo ipis in fluctum
sustinē patiet' renunt: q̄ ma
lū placid aut rōre sibi pesse
nō sustinent. Facit ēn deus ꝑ
Job sūam magnā ypocritaz ꝑ
pctd ppl' ꝓsistē gō ni hs dei de
dmanom. nō indne ē culpe. Ji
Deremias hostā patet̄ inquit
ferte vrā dñi. Ideo z̄ Jeram
ab videns filios isrl culpoz exi
gentibq meruisse subesse. Na
Buchodonosor regi babilonis in
captiuitate suasit ut omnibq ar
mis protectis se ulc' ei offer
rent. Cui acquiescentes Damel
et tres pueri et Ezech̄ gratiam
apud regē meruerūt. Ceteri
vero rostilid ꝓphete rēmcētes
z̄ se illi regi nabuchodonosor
opponentes ut sedechias z̄ fin
filiar pn̄ pes ꝑ eid̄ erant
ornsiu. Hoc insinuat z̄ nob in Sau
le rege periss qui nūto dei
Judicid. peccanti ipso fiunt ꝑ

lata nec ꝑ sua pnezsitate de
positus a regali solio. Valuisset
vnq; Samuel ꝓpheta oroibus
suis a deo impetrasse ut rex
grato ipso ipm de regno depo
suisset: z̄ sanctū dauid in re
gem vntū instituisset: n regno
uisset q̄ culpa filioz isrl' meru
isset: ut talis pnezsus rex pesse
debuisset. Etsi ne ꝑ ꝓsidente
tēporalid promsione: ac pac
conservacōe: quodz nō rōpel
lat subditos dethmaē a via
veritatis: licet forte exēplo sno
nō multū edificet subiectos pas
sim nō ēprorūpendū ad eq
destructoz: nd ignoret qualis
futurq sit: z̄ forte t pena sub
ditoz talis pneżsus eis dam
net. Et hoc finisse in Saule rege
scriptū d̄ de ipso testat̄ Jo z̄ sanc
Dauid o nies prohibut ab eq
dem occisione: neq; manū su
am umquid in ipm exte nde
volunt: cū sepiq oportunitatem
ut ꝑcuteret [illegible] Dauid C. 9.

De quo dauid tam stulus se
ipm reflectat: neq; vero
monent ie ad solid regale
perueniat: possimus ēnt ex hoc
q̄ deo iubente. p Samuele in
vngat: z̄ uncto dñi post multo
ne sue ad pastua redit non
multū curi pendens honore
ex hoc consequēte. Et longo
tpe a ꝓpria exulans: in ꝑsecu
tione Saulis. multas ferens
molestias. minadē nolunt eius
regnū eo vuente: ꝑ z̄ mortuo
iam eo: cū fugisset ad terram
philistinoz: no in si deo cōsulēte
redit ad tra Juda: sq; in Ebron.
ner coronā regni vsurpat: do
ner tribus Juda: z̄ pg totq; isrl'
in regem ipm elegissent. Sed
z̄ planctu eq sup Saul: z̄ Jo
nathan: indicat quo regnum
eq non affectauerit. Et pg
in pezsecutoz filii sui Absolo

rum fugisset ad sinu exercitu de ihe
rusalem pter metu absolonis
& abiathar sacerdos secu tulisset
archam dni. Dauid uisit ut ar
cha reportaret ad sedem. Ita
dixisse. Reporta archa dei in
urbem. Si inuenero gram in o
culis dni reducet me & ostendet
michi eam et tabernaculu suu
Si aut dixerit mihi placui &c
sit faciat de me q bonu & rectu
se. 2 Regu xv. Ponens memor
trio dei & se & dignitate & ge
lenu nudu anhelans etiam
si no esset reuersurg ad gloriam regni. Dum hoc uoluntas
dni in eo compleret & te q pa
cifice uolens dissensione suoz.
& pace ciuitatis consulens filiu
suu Salomone in regem. eo ad
huc uiuente constituit. Et ne
pro certo q̃ ordinatis dispo
siat si non disposito regno ob
mortem uiuat & adhuc eo uiuente
Adonyas filius eius. sibi p se reg
nu uoluit usurpare. Quia ita
q̃ iuste uiuerent. et p̃ficerent̃ tes
tam structura 3o libro Regu
Et tamen no obstante sanctitate
vite eiq̃m pluribus dei lex offe
dissem adulterio homicidio.
ni principaret et thesauros sac
dotu p Saul. adquisiuit ad reg
nu pueneratis in mendacio. in
mutatione pplis in primordio mu
nitu psiderat Saul. de non
delenda eius posteritate. sed tame
filios eius pgeu Sabaoth & trg
didit ad trufigendu 2 Regu xxi
Et de rapina spoliauerat possessi
onem Miphiboseth filiu Jonathe.
ad mendosa accusatoz Sibe. 2
Regu xvi. Ecce itez quid pec
tandose & malis dignu talibus
psiderat. nd talis ac tanta deo
plantus. nd sine grauib⁹ crimib⁹
in ea poterat reside. pr̃ & vi
de etiam gladiu de domo eius

non recessit. Et licet pro dubio
pemanserit. ad tempus nathan
propheta ipo nd obstante grauissimis
sustinuit psecutionem. Ita ut eius
uxores p filiu suu pri⁹ pub
lice violarent. & ipe a filio solo
per filiu depellet̃. qui eius mor
te ardent sitiebat. Et qu pius
an petiu philistees. Ammonitas.
Moabitas. & filios Edom hu
mauerat. nec aliquis ei resistere
poterat. pgens et̃ a filio fugi
ens persecutionem est pressus. deo
p cuius uindicte culpa pfecerat.
& gaudii sui carissimo. deq̃ no pe
penitet. licet no usq̃ ad tanta pu
doremerat in pctis. sine magno
dolore & amaritudine. quid nobis est
timendu & de pctis mris. quita
acerba pena sequet. si placem
eudo nos metipos dum tempus
p̃mittet. nos voluntarie. ne
post. inuoluntarie ab ipo puniam̃
Timeat q̃ hoc no dz latere. q̃ bella
rios actibus tessantibus. dauid ma
iora crimina timentis admisisse
ta adulteriu. homicidiu. & pse
cutionem. hic utiq̃ licet in plurib⁹
desipuerit deo & in misericordie. sp
legi. & resipuisse. & bono fine vi
tam suam terminasse. Dicta de
poeta si uiteb⁹ perire cupidis
uictus. Nd reperiri hoa ppter
& ezechie. & josie. Regu Judaico
rum ultimi fuisse manifesta
tur. Quoz nd regu hoa. vario
rum casu ab rectoz cultu uitas
se: maxime deterrem tribunda
te. nde ordinem p̃mi coz rite
usq̃ ad tpa dei nostri coz in offi
rios. Nd obstantibus sanctissimis
prophetis. qui in medio coz hitabat
et sp in miraculis pheris. & ad
monitionibus coz. pter coz me
ruauerunt. hoc mirandu. Regnu
end. quid vile sit subdi hre
ticis & sanctos psidentes.

/. regno suo

/. 22

Nec estimari pt quatu cōmuta
ti prosint prudentes pfidetes:
7 quātū noceant pnez fiducia
hūt eū de finali post se. ad cp
rumq; partem cupiunt totum
roborem iut in oībus pol
tis. 7 congre gationibq; facile
est reperire: et silua sacrarū
scripturarū vbiq; testat. qd
deus opt oīa mūdi regna tūc
fortiti constituit sm dēnel
dicta. nec nō in solis 7 cathedr
tā secularū dignitatū quam
spualiū. tales pt prudentes.
7 sibi gros collocare studēt. dic
quid respondebo. nisi Justis eis
dne. in oībq vijs tuis. 7 oīa
in iuste ponderē atq mensurā dispo
nere et oīa in sua sapiā iustis
simo moderamine dirigat. nobis or
culto dispost. Potuit nec ea he
wa helisei. aut petros pphas
ut Jeremiā. Ezechielē. 7 ysayā pphe
et Ezechie. 7 ysayā pphe Josiā
manasse regū pfidā. nec no
luit dicere. qui consiliaq eius
sunt. 7 qui audunt sm dñi.
7 reficiat vir probet. cp dimit et
hodie cīng iniustos vdāces ad
cathedras sub strabello deiectē.
7 nūq vdāces in ymnulos 7 dig
nitatibq elevari. Certe possē di
cqua ffidēs periculosa ē. ut
dictū est. sed quid dyt. Pere
mors in olla pānos. plamur
deo sibi caros nihilq loris sal
uarig quid in alto pcurātes.
qua subditos vita. nō exornat
digna. per sanctos gubnari. et
ut suos saluatos ex sola gīa
procedē nō dubitē. qui ex po
tens 2 sub mpns rōribq eos
in via salutis confūnari. vel ut
electi sm p varias tribulacōes.
quas a puersis rōribq 7 toe
mūdi equalibq sustinēt ro
rond amplius gtiosos fm

possint mereri. 7 cumulatiq p
muneratiōe. pfidūciā pcr
pessam. vel ex tōuit sp tribulati
sp ad deū recursū habeat. aux
ilium postulātes. 7 nulla mse cō
fidentia hūiliet. sp sub manu
dei potenti humiliēt. spe ipm
ponentes. sp stent in timore.
scientes q securitas sp ē mimi
tra sanctitatis. 7 timor custos
sanctitatis. hoc nīp mīe oīt. ut
ranoes ad manū habas cōmit
to ingeniosori. vide. tm mi
has roes nō mīmales fm aug.
li. de ci. dei. q deq vnūsquisq
rerū sic administrat. ut eas p
priores moriq agere sinat. sic q
successōes regalium spualiūq
dignitatū. fm ordinē huiusmōdi
admittit. nō pīg electos suos no
uit. etiā mīe carnales demoniū
saluos conseruare. Nāq; sit
nugatū iustis. 7 deū timentibq.
si nō potentes in arte digni
tatis. qua optime res cōtinēt
agit. 7 saluti eoz prudentissime
7 occultissime pūdēt. cū rarissi
mos reperiamq in scripturis sanc
qui sanctitatē quā ad cathe
dra apportarūt. stabilitē conser
nauerūt. Et omēs plangēdos
magis q plaudentes in cathe
dris inuenq. Et sancty pontifex
maxim. magis gre se fuis
se testati sūt. Epatus. q post
quā ge deus decreuit consule
saluti suoz electoz in hoc
periculoso tpe. Post regē
vero dauid. Salomone filiū
eius regnū arrepisse scripto
testā. qui bonū pro malo ex
stitit in fine. fm aug. Ex pe
cōe. que animos et sapien
tū fata sanctorū magis affine
rut. qua profunt sua sapia.
q. spera cum sp magis q adui
sa virtutibus solent adiuuāri.

de salomōe
c. x.

Ner dubitandu. quñ eo rolente ydo
la multa ce filius isr'l et consena
entes similit' ea uluerut' depra
uatñ quippe sunt p mulieb' gentu
les. oz eaq: 7 dedit macula i glo
riaꝫ suaꝫ. Vñ et ad sem su sanct'
aduersarios multos. primo ꝓphe
seruos. deo mfing facty 2 m
sua sapiaꝫ: 7 qu alios sapuan
doruit. pñ mspies facty 2. quo
ad suma sapiaꝫ. rerehp'. Et
hoc nō solu in ꝓa. ſ m oi hoie
mubne solz enemre ut' delicto
deo 7 eius timo. et npm deus
derelinq't: ut m Saule r'gno. a
quo r'cessit spūs dñi 7 ver' aut
eid spūs malus. Imo oz end dñi
pñcipiu sapiaꝫ. eq delectio dicud
est stultie. Et licet Salom i sta
tu innocentie sue templu dño g'
tuit aut' sem' murū edificat.
tñ templu corde sin per mu
lieres alandas destructu. d.
per illud multo plus deo displi
cuit quā m mālo templo edifi
cando placuerat. Nā 7 pñ per
Reges Iudā certo deo de templo
ordinū suoz ꝑ ꝓphā. deo dedig
but' amplius hītac m templo
mālo sibi edificato. Ilo ut illud
auferri 7 deserū p r'ges babi
lonis pezmsit. Nā istud. ꝑpt'
illud factū ceasset. Et hmoi fa
hodie cmt' implerī. rō ecclīas
7 aoīaꝫ emendare video. Cuꝫ
tñ est q'dā hītator de eaq stili
dem. de templo corde mūdo ere
cturus Ilo 7 ꝑpe illa destruī per
mittit. Qn hac mstigt salomon
ceꝑ p'mū. q sapiā intellectū sme
pfert in eoꝫ hoīe rō malicia af
fectus. deus end dicit ipi to
rō sapiaꝫ tuā. quo ad illuma
cionē intellectus amisisse. rō
pertinuit. Rurio hmoi. d. q. sili
no repugnat intellectū 7 affec.
rō sic dīse potē ꝑfecte dilīgere

Et hoc forte hodie similit' 7 multo
loco habet. Aq̄ 2 rō 2 ad illu
cionē. Sapiā. omnat malicia
Ad hoc dictū 2 quo ad bene vi
tes sapiā: aut quo ad potentia
7 aptitudinē seu in ductus sub
iectis. Videns end ꝑ vñ oculus
aut nō vtr'q laudendo 7 eos vo
lens ꝑfecte p'cipere. aut in fine
am labit. si si bene vid't oculus
caueret p'cipitiū. Ite quito sa
pientia proficit. si assit bona
affectio. mō mficit 7 nocet si as
sit malicia voluntatis. Aq̄ n
gratis dictū 2 ad hoc. Scus
suma ministria hmoi arma. sti
defensionis. Sat end protegē
p astutiā ministriā suā. Et mi
quus claros habuit oculos. stra
te stultū. p malos sapientes. Ilo
sepius paulus hortat' discipulos.
ne decipiant' per mane philia.
aut traditiones hominū. ut hq mō
di sapientes. p suos mquit dul
ces sermones seducut corda īno
centiū. Deo 7 x' prudentia ꝑ
penitud admixta. rolubme sim
plicitati dicens. Estote prudētes
sicut serpentes. 7 simplices sic
rolube. Quo go multi innocent
mūde volentes sut mīa. p mo ut
veritas sit m electione. 7 caritas
m affectione. quoz vnū sine al
tero nō est proficuū. Ad p'mū
sme rō est temerarium. cm sit
p'mo p'putatiuū ad ea rend. Et
forte cm sme p'mo mq̄ piculo
sum est. quia facile recipit in
formacōz. p'm vō difficile mfert
suo sensui non rēdēs. Ilo dicūd
vtrūq̄ pertinet. nō sic Salom mūd
sme r'linquo. Comitate mq̄ 7 dis
ciplina 7 scientia doce me. Cum
ergo igit' Salomo vtrūq̄ pertinet
quā vnū solū vtrūq̄ in spe ung
mis spūs sancti sup oplos vel
7 ut alludat; 7 attenderet v
trūq̄ donum. Et amat ergo

d'rimo ē di

Cū sapiā mfert
stat malicia affra

m salomone ne gradū dimnarid. voluptatū honor ꝑpalluder on ositas. que animū eiꝰ illicebat. ꝛ a dei timore abstrahebat. q ota m dauid patre suo ꝓ tutu habebant. Sed ꝑ ea bella no de fuerūt ad deū recurrere cum habē opꝰ erat. ꝛ cottidie stabat in timore Pauorꝫ eiꝫ ē m deli cijs in nocendi vite ꝯseruare.

Cehms duoꝝ rēgibus ꝑz dauid ꝛ salomone. ꝯuenit nulꝫ ut ꝑ mittere ꝑmittere ꝛ caute vdeat quo sua colloquia aspectꝰ. ꝛ familiaritates ad mulieres mouerent. Nā ambo ꝓpter id passi sunt ꝑ mulieres. alterꝫ rēspuere. altꝰ to talit despuere. ꝙ emendatꝫ ē. Cū ergo ille rex nō se fragile gestret. ad end fm deū ferreas metes li bido domuit. Assecutꝰ ꝙ se ut no plus a contactu corpis. ꝙ a cōtactu cordis abstineat. Vide ut ꝙ si tā integꝝ ꝛ pudicꝫ cor de absedat a mulie. sic accessit. Ad fm aug. Cedros libani ꝑa dere solꝫ ꝛ mores altos dignate ut clare ꝛ vide mōs duobus regibus. quoꝝ vna sanctissima. alter sapientissima fuit. ꝛ duobꝰ virtutū a mulieribꝰ ceciderūt. rogo ho die tuta cernit. Et ꝑ ecclesiastici spuales ac religiosi quibus cathenatis attenta nisi diari solet. Et ut aut deus abscē na mulieris crudelit tollamꝰ ar ma. Ie m ista pugna no clipeo ꝓtegendꝰ est. ſi pedē ꝛ fuga

De roboam ꝛ Jerobda ſ. x.

POst Salomone ꝛ dauid grā dus defensus sanctꝰ ꝛ sapie factꝰ ē m sequentibꝰ regibus. ſz roboam ꝛ Jerobaā. quibꝰ nec merat sanctitas. nec sapia. Nam ꝑma fatuitate imemd quoꝝ ꝛ filius vrebat. magnā ptē regni amiserat. ait suo dominante nec clementia mitare volut sup subiectos ſz potentia. Vnu decem tribꝰ subiecte erat. huā no timore ne amittet regnū qđ possidebat m Samaria. fecit vi tulos aureos m Bethel. ut ꝓpli eos adorarēt. ꝛ precepit ne met amplius ad templū m Jhrlm adorare. ne auerterent ab eo. et reuerterent roboam rḡi iudee ad tū. Dnūm vr̄ sponsum vr̄ repe rat. ꝙ si in lege dei ambularēt rḡ indeus stabilire. Ipe vo magꝰ confisus humana cōsilia. depto deo vdula ad x tribus tolebat. vſq; qua ꝑ 200 annos. donec captiuu ducent m Assirios. ipe ozee rḡis Aliquotiens tū deus ꝑ ꝑ phetas eos monebat. ut reuer tent ꝑ ſerto ꝑ addo ꝓphetas qui et appazuit. ꝛ finē ꝑ dnī. ꝛ sigo rū eo facto. rem sua rationabi esse monstrant. ut he ꝛ v xm Error utiꝫ cū ꝓpagatꝰ ē m posteros. ꝛ cū pro lege fuatꝰ: ita ut nō nisi dei audire volebat. ꝛ spoliabat eos qui oblationes suas in Jhrlm deferre volebat. Et sacerdotes dni de Samarii expellebat: ꝛ de oīb tribubꝰ sacerdotes vdoluꝫ creauerit. qđ iusta pena ꝑ 200 annos finiꝫ aug. de ciuit. secuta ē. ipe Josie rex Juda. siquit ꝑdepit. ꝑdutq ꝓphetā addo. qui ossa eoꝝd falsoꝝ sacerdotū combussit sup aras vdoluꝫ. vn figurā oīm pos terioꝝ. deposuit. Fiebat. Nam mali malos m ꝑsidē. ꝛ plures magis sequi. quā bonos malos ut rem. Aug nō d. qz homines ꝑemptores sut sequi. sensua litate impetuꝫ. qua reis. hoc end pauoꝝ. dallud vo multoꝝ. Vn d ep mt. xl reges Juda. ſil. solū tres scriptura sme. q̄ nunc fuisse testat. Ezechiā. ꝛ Josiā ꝓter dauid. ezechiā ꝛ Josia

omes reges prius comsecut.
si negs hm ab omib⁹ prius ab
sumi erubuit de comissis pe
nitere. Q nec hoc pmittebat
quippe aut mutua legum et
nesso in hodie reperiri. post
bonū alterū bonū, succedisse m
regno aut pla[ci]tū. malū pro
post malū alterū malū. aut pa
bonū malū secutū fuisse reperi
mus. put Saul de Saul. post
dauid Salomon. pcessisse uid
ām xlvij. Post
Roboam. Jeroboam. cetros
paucos excepto se malos. post
Ezechiā. Manasses malus. post
Josiā sctm. seroias pcessisse uid
q; ad hīsmgtione Babilonis.
Ecce quatus tremor inuasit
omnibus dignitatū tytulis in
signitis. cū legant paucos imo
remota vite custodisse. et ota fm
apm. ppt nos scripta sut. in q̄b
fines seculoz deuenerut. De
vendo est ete. et mis tempo
ribus. ne similia eueniat. nam
eadem vitia supplent nobis q̄
et ipis veteribus. In figura em
mdilla q̄d eis euenerant
Et no facile ē probare maiore
dā timore hodie adesse pfide
bus. quā priorib⁹ temporib⁹
Q defectibilitas humane mentis
et concto fomite ad scelz inclinat.
ut paulat⁹ a timie a vigore et
veritudine defluat. nisi se alīq⁹
stimulis ch̄i vidimus maturet
excitetur. Nos vero stimulis nō
tam diuinis exhortationib⁹ vīz
de meditationes scr̄ie. sed pcepta.
comminationes diuinas. horre
penas quasdā memoriales p
missiones diuinas. et talia que
mente hoīs a vanitatib⁹ cēn
sa repellere tumultua solet re
hibere. et plenissime a deo si
bi ispirata vigilq; cozz adhibita
legimus. ceu reperiat a veritate

discedē a temporib⁹ Salomonis
usq; ad hīsmgtiones Babilonis. Ad
multos temporib⁹ a mūdi creatione
legimus tū cōmune pphetas
missos. sicut tucidita ut se vno de
cedente alt' succederet. usq; ad xer
mā. qm oculis cozpalibus captum
tate intuitu est. qua alij omes
in spu pūderant. et pdixerat usq;
ad tpa aggei. et zacharie pphete
qm post regressū de captuitate
sub Zorobabel pphauit. Et malach
qm et esdras fm Ebreos dicte
plū rēdificatoz opaīq; dedit. Deq
eni morte nolens pcatores cōtu
mens pplm sūm electū pgrauo
rē cultura dtimare. et ppt hoc
iuste penas suoz facinoz luere
debe. tāmen eos sollicite pmone.
Hec se assuent a pīs mūdi. et hoc
credit nō videri aliqs grādes
tribulaōes ozbi aut terre im
mere. ppt cozz pctā plurimū
pūdios mspnādo suos electos.
ut maloz oppressoz sint. et se ad
os studeant pāmsare. Hec anti
dhūnd. Hec am plagas pharao
nis plurimis inposuit. et demo
nes. Hec ad diem iudicij. et tpe anti
christi. Et in prīo hui tpe cap
tiuitatis 10 tribuū. et pg duas
tribuū filioz israhel. se pharaonis
oracula eos nomē nō cessauit.
Dicat eni Amos. Nō faciet
deus vīs. nisi revelauerit se
cretū suū pphetis vīs. pene in
fligende eos pmonendo. sed
paz proferat. Ad. et pphetas di
derit. aut expulerit. aut
sanas cozz amonitoēs audire
contempserit. et visis mira
culis sibi et heliseo. Nō d' qua
stuoz. suoz medio tpe rosola
rozdit nō egre ferat. zelato
res dei. et p̄dicatores vīe. Da
si cozz doctīna nō sufficiat
qui i' missa coercari possint
predicti sancti. Et nō ppt

hor desistē nec̄ debent abscedō
tronē dñi ezech a deo p̄dicāt
ep nōaudiāt: ⁊ tñ nutrīt. Et sic com
ab rer mdu libt ieremie studt
in partebit proficit ad priās.
⁊ tñ deo et sequit ut zm scribit
in eisdem verbis. Negt enī sum
me horet quod patres mdi pla
tandi erāt aīs rigandū ſt est
agri cultoribus deo cōmittendi
vbi ⁊ qñ dignabit dare incrēm
tū. Nec̄ hoc silentio p̄term
dd puto q̄ errores illoz finda
mentū lotanⁿ Jeroboā filius
nabath rex p̄ncipū tribuū oīm
reliquū ex suo exemplo sequentiū
uste penas luet: ⁊ tanto ipſius
pena ampl̄ius fiet cumulata
quāto in posteros culpa sua fu
erit dilatata. Et ideo ſt in scripta
sacra ipsīq culpa remeniorū
ambulauit map̄ in via Jeroboam
filij nabath q̄m pectauit ⁊ pec
tare fecit. Sili. Dicit aug. Simile
dant de arrio hētico. q̄ pena
eis p̄ morte nō est diminuta
multiplicato errore eius ⁊ poste
ros. Neq; in tēpore oīm pectandū
qui tot pēnis iustissime puni
ti sunt quot ex ā culpa ad poste
ros trāsmittunt. Sicut eorū de
cem tribus ulte aut Jeroboā no
lens regnū suū saluū. ne po
pulo ab eo auteret prohibuit
ne ad urbem pergent ad celebrandū
ad magnos ypocrites ⁊ legi magi
stros debuit: cui in spem non
p̄ria spem credendo: et si no
dico regnū tale amittē debu
isset si ea ꝑpria: haec mille
regnū amisisset ambulāda in
via dei: si magis ꝑpetua sit. nob
utiq; in imagine doctrine exem
ut mille via veritatis ⁊ uis
tine deseramus. etiā si totus mūd
alit sentiret et alit agere. ⁊ licet
rō ꝑtra superbiendū ē legi
dumne. et si ipsa dictat oīm.

Dor q̄ nō putauit silentio p̄te
reundū. in hoc regno ⁊ regnoz
tpe. q̄ ipi legū dñiaz tñ gſſ
sores flagellis durissimis via
nau gentiū. multo iudaeo affli
gebantur: quas ipi placare nō
poterant. cū muneribus si inhi
bāt ⁊ cāt cultuq; deoz earūd.
Et afflicti ad eis refugierunt
ad auxiliū egyptioz: ⁊ cū inet
afflicti ab egyptijs. imgebat se
ad reges syrie. ⁊ tñ inchil eis
profuit. Et palantes thesauros
templi dñi ⁊ tributa ipis assen
tebi sicut et thesauros regū. Confi
dentia et ſpem suā ponebat
in auxilio extioz nāoⁿ. nec extraz
ſt frustra. cū ipse q̄m deser to
deo eoꝝ protectore nusquā
ꝑmedū inuenire potuerūt.
quā si veri pietate robustent
omes eoz hostes mfir mati fer
dissent: sic alij. q̄n ꝑceptis dei
ambulabant. Omnibus vbiq; pos
teris in memorabile exemplū sti
rent omes dei veri ultores sb
umbra eius se ſt esse. q̄ tegē dos.
ab oīb; tēptatoribus defendēdos. Et
rōni cōd p̄tores expōm debē
re dñio. Et si aliq̄s ꝑsperat. Cur q̄nq;
hoc eis redit in ꝑmunerationē mali ꝑsperāt
quorūdā bonoz. q̄ ꝑ expert
mercede sua. aut ad offendā
tiaz dñi. q̄ eos ad pēn
tiā expectat: qui solē suū
oriri facit sup bonos ⁊ malos.
et pluit oīb; malorū pūit pu
nit. nichil ex tremo suo ē ser
uare. vel et si ſt malos hic
puniret mdū deus eos ꝓpel
lere ad sibi fruendū. ⁊ ꝑ tpa
lia ꝓsperitate rōdūcere sibi
seruientes. ⁊ sic cupidos facit
ad prospera. nō voluntatis ad
sua ſuasa. Et rōni q̄n mala ſ Cur bonos
ns dei. ceteri dup: quos ad deū q̄nq; aduersa
a ꝑ alibi malis liberat ut ꝛ nec̄ ezcut. ꝓsp
pueras in tamo ignis nō non

suā potentiā ostendenda. q̄ dū
vō non liberat ut machabeos.
ad gloriā coz cumulanda: et
ut eo puriores ad deū veniat.
quāto acerbius ignis passiōis
eos candidauit. Aliquos etiā sēp
simos non liberat ad probā
fidē xp̄i. et veritatis p̄dicate so
liditatē in posteros p̄pagandā:
ut Jeremias et aplos. Omnes tñ
in aliā liberat. Et plus sibi ac
quirut sancti quos hic a tpalib;
malis eorum liberat. quā mali
quos hic de pēnis tpalibq; eximit
Unde sīm dūne glorie ostensiōz.
et bonoz utilitatē. siue liberat
siue non. sp̄ mīe dr̄. et pie ac
iuste agit. Creatori enī suo sp̄
subiecta esse dz creatura. Et sic
in virtuosis semp laus dei p̄di
cat. sic in peccatoribus iustoz. patiū
pbat. et dei iustitia nomen velut
demonstrat. Ad veritatē itaq;
augē de agone et prelio omnis
creatura nobis valet. vm deo et
duō suo subiecta est. Ex hoc nomo
nemīm: ut tota voluntate sīm q̄
duō deo nro. q̄m iusto liberante fiunt:
nnusto expediēte. Omnes tñ diuī
prouidentie sīmur. Ex alio obedi
mur ut filij. et facim̄ ea que bō
sunt. Alio ligam̄ tamquā sīm.
et fit de illis quod iustū est. Ita
deus opifex dñs omnīm creatē.
qui sciat ordinat sic scripturā valde
bona sic ea ordinabilia ut etiā de
malis et de malis bonū faciat. quod
cum iuste fiat diuinum sit. Iuste aut
sunt ordinē bonī: et iuste mali pe
nas patiunt. Ergo et de bonis
et de malis bene sunt deus q̄m
oīa iuste facit. Bonum fit aut
qū tota voluntate deo sīmur. Ne
mo enī legem dei optans cuadit.
Ex alio est fieri q̄ lex iubet.
aliud e pati q̄ lex iubet. Ex alia
p̄te. dom sīm leges facim̄: mali
sīm leges patiunt. Et sic tm̄qm
iustis auferūt bona sua. et gau
dentibus talis letitia et suauis mi
seria. Ad et grandis pistis. q̄n
bonum diuinū et eternū deuorat
et ad psentis et ēui adhuc cupi
torquent eius vestes: et p̄ quā
de qua letatus est ad consupiscē
tiam. Bonis aut nichil noceri
qua hec eis auferūt. q̄ no diu
manent. Ad quod diligunt et unde
oti sunt. nemo eis auferre p̄t.
vino et quā plurimū mali con
ferūt bonis. ut dyalis sto Job. Ser
ille. Putatiū aut deus et diuina
lex in oblīuiōz et contemptū pe
nerantiā raptumtate Babilo
ut tā et tribubus in assirios ad
duos annos trāsductis. Iuda et Ben. et
principes Iuda et benia. q̄n
qui solū remanserunt. nec audie
volebant oratores p̄phetas. in lege
dei aduertē. Ex oriebat seū
mazzeremezue p̄phetas et uisio.
qui legem dei suam volebant.
ut animasset. qui ihesum sacer
sanctoz et unctū et plenū
ipsis ad obs. Et p̄us achabet
oram reges. p iezabel mul
tos p̄phetas occiderūt et ut pu
tabant omnes p̄t eos ipse abdu
as fugi achabum speluncis abs
derat. Ita ut ecclesia Jeremias sas
simul ipse Sedechie cum luctu de
uexserat. que in Abdamelech
ethiops extraneus. de luto ex
traxerat. in quo ipse ad rollū
duexsus erat. miles sui misere
te de filiis Isrl. Exod. xxxvi
Ex uteri pā p̄ eius Sedechia
in vestibulo carcer detrusi e.
ipse quo capti sunt Ihesum en
pietē eius Nabuzardan magis
militū regis Babilonis et ub
tate et p omnibus donatus cum
apud ppios nullā minus posset

apotest

mnemēdus sūsdpsxxxix ⁊ xl. c.
Et ad hū pzum mūy usti 14 tpis
redacti sut. ut ide Jeremias testat
cap. q deus ad eū dixerit. Cir cu
te vias Jhzlm. ⁊ cōsiderate ⁊ adu
te in plateis eius an inueniat
virū facientē iudiciū ⁊ quērentē
fidem. ⁊ ppitꝰ ero eis ait omnib
his fm Nicolaū de lyra. Cre
si pauci usti fuissent in tanta m
merositate. deus omnib pepercisset.
de quo nō pzua cōsolacō oritur
in via rectā gradientibꝰ. ⁊ si tota
multitudo hoīm ad iniquitatē de
clinarē. non ppt̄ hoc usti quisq
ad vindictā tuebat declinare
deberet. Oblimo ecō totalis dei ⁊
sancte legis ecclie hoc apparet pt illig
temporis q̄ tpe Josie regis tuā ad
cuius mandata sacerdotes cōflarent
pecunias ad instaurand sancta
tecta templi. casu in domo dni
reperert liꝰ legis. Indeq̄ obli
uiom tradit. longis temporib
quē tamē liꝰ legis in cōtinua
meditatōe ⁊ laude hre debuisset.
et oud ⁊ in fine in restitu ⁊ i
suplimadribꝰ domoꝝ stabilē de
bebant. ac mobilis sibilitē memo
riari. Per hoc deus omnib poste
ris indelebile memoriale relinquis.
ut qui sentirēt ptepta dei ⁊ sce
rid patꝝ ordinatoēs anullarii
& ipsos viros in suis amodo
nibus cōtempni. et repudiari.
Etiaq̄ ⁊tissime nobis grāde mē
⁊ corpoꝝ periculū ni breui dimi
nuere. sint. filios isꝛl cōtingebat
in hac captiuitate Babilōnis.
Et quīto prolongitꝰ ⁊ penā per
pauam deo tanto accrescit sume
dit tpe exterminii. Ad ut dicit
est ydolatria. ⁊ tribulatōe tpe Nero
Roam incendiata. durat ab a 00
⁊ quīagīn anoꝝ fm Oros. ⁊
usq̄ hodie pena influcta fine
non habet. Aut forte finem

habitua cōfidonet plenitudo gē
tiū intrabit fm apīm. Et sic oīs
isꝛl' salua fiat. ꝓ quo ꝙ abuti dei
patīa dei. quē nobis concedit
nō ut nichilis augeam̄ a ruīa
resilia. Cre tempore captiui
tatis babilonice et postea
usq; ad restitutū. Complens pr
tatus filioꝝ isꝛl. quib ⁊ templū
dicti merebant. ⁊ templū illud
gloriosum destruit. ⁊ tantus the
saurus fimdit. et ecclesiā Jhrlm
dona sacra. Per Babilonis exercitu
tor dnice sme. per oraculū ysaie
prenūciate. qui ob hoc fm̄ dnī
dicti est. licet pueritiam
ydolatrie per ora mutui dni ꝑ
pleuit xp̄i amore. Sed ecclesie ipsīm
reprit. ordines eius eruentes filios eius
ordinis ipsīm duxit in Babilo
nem vbi ⁊ mortuꝰ e fm pdcm
adiecit. Deus Jeremias sicut
Jhrlm destruendū. ⁊ templi sar
tam tectam testatꝰ a mose fac
tū oroib sūs obtinuit ꝛ redi
in monte. vbi moyses sepultꝰ
fuit. ut hēt ii machi ij. Et li
beratꝰ ipse a vestibulo cēteris.
ꝑ regē Babilonis ut Tubi Si
mael alii. Comparatos filios isꝛl'
qui trēdūlū cathenis vinctos du
cebant. Ipse Jeremias mīe
it se eis sponte vinculis ⁊ tem
portas cathenas eoꝝ dimet
Crapsaces eū philet. qui ꝓ
us eū in carcerem mīt bonū
ddens pro malis. Justū viuere
ratur qui creatꝰ sum agnos
ñ nolebant ꝑ ydolatriā pūm
rent. ut supbus resp. ⁊ inīqus
simas superbia eoꝝ domaret.
Sicut olim. Superbꝰ pharao rex
egypti ꝑ ranas ⁊ muscas do
minus dei. ⁊ quīto illi. Sī pharo
⁊ plus eis erant superiores.
tanto de rebus ecclesiasticis
tabuerē fructa de cernuo eoꝝ

moulgeag

mula ut aut augt de vis apld
Non obstantibus tñ prdis coꝛ
deus pñssimꝰ ꝑ ipsis ꝓphetas o
dinauit in Babilone sc̃z Ezech
ielem Danielem et Jeremiam qui
eis de iudea scripsit ꝛ eos co so
labat ꝛ ut oraret ꝓ nabuchodo
ꝛ pace regni eiꝰ qꝫ in pace mꝫ
regni eiꝰ erit pax vestra Et
eis temporibus Duranomis rapti
uitatis pdixit sc̃z lxx annos Ner
tñ in captiuitate podti mā da
custodierut ꝙ Ezechiele ꝓphaꝫ
onderut finem ꝛ hꝫ qui rñmase
rant panꝫ mō in Judea tā quā
fugitiui ꝙ morte Godolie ꝙ
rege Nabuch tñe ꝓterierut me
tuentes de regis fugientes ni
egypto capientes Jeremiam hꝫ
egipto in Tafnes lapidauerut
Cui hꝫ Egipcij honorantes ꝛ
sepulchra regū tumulauerut
Cuꝫ marito egipcia multi bi
fida sut consecuta Et si qs rñ
vult ro siderare Ape rotario
Abzahe usqꝫ ad tñs mgnos mdꝫ
mā deū uste colentiū adeo fu
it attenuata sic illo tpe quo te
plū Salomonis toti orbi rele
berrimū erat desolatū in sig
nū desolatiois pene tocꝫ sancti
tatis Sc̃z quis audebit assere si
nos ysl' etiā in captiuitate ꝙ lo
annos ydola no colussemꝰ Cui se
gꝫ Nabuchodonosor reuocasse ad
dedicandū statue auree y mūsid
ꝓtim tribꝰ ꝛ hguas ut ei ado
rarent Int quos prophetabio
ꝛ filij ysl' erat ꝛ omes ptes
ei adorauerut ꝑ tres pueros
Anany azā ꝛ misaelem pnci
pes tre Babilonis ostitutos
Cui ꝛ ussi sut nutti in caminꝫ
ignis Et si alij filij ysl' simlr
adorare nolussent qs subitaꝫ
simile pena in eos processisse
Sc̃z forte eis tue no tñ ad aul

pam imputabat ꝓpt' metū pene
sicut in captiuitate qui nullo co
gente sponte ydolis seruierut
Jo nulla fuit scriptura de eis
mentio Inde chaꝫ possimꝰ
ex c xm. Daniel cū cuꝫ Rege
Belis ydolū ꝛ draconē adora
ret quesunt Daniele cur filiꝫ
eos no adoraꝝ Vñ ꝓspicuū
est ꝙ alios omes eos adorarent
Ut aut ex hystoria Esdre notū
est filij ysl' in Babilone ytores ac
reperti de filiabꝰ nationū que
prorsus dubio eos ad cultura ydo
lorū trahebant Nā cū madame
rat deus ꝙ manū morsi ne cū
misceꝝ cū filiabꝰ nationū alia
cū tanto aut tempore hitatores
in captiuitate hꝫ qui mihi nati
erant definere ab hiis qui pñs
de Judea ad Babilone venerū
ignorātes patrias leges ꝛ cūi
missionis in qua patres eoꝝ
hitauerat Cui tempꝰ regressio
venerat Data libertate a Cyro
rege ut possent reuerti ad ipsius
in mentibꝰ eoꝝ valuerat terra
promissionis ꝛ placuerat tēra ca
ptiuitatis ut multi nollet reuerti
Sc̃z remanserut in tēra captiuit
Oportebat aut sanctū Danielē
orationibus impetrare ut deꝰ dimi
teret eos cū regrediendi ad ꝓpriā
ꝛ ra ut̃z Dan ꝛ Sub Sorobabel
duce ꝓphetantibꝰ Aggeo ꝛ Za
charia nouū templū ꝛ fundā
tū in angustia tpm ꝛclamati
bus virtutē gentibꝰ Ner usq
in xlvi ānis ꝛ ꝑfectū templū
ut̃z Joh ij Sc̃z longe minꝰ prioris
quā ꝑmū templū Et dicit
Jero. lectura magna erat fun
dato templo ab illꝰ q̄ no viderat
primū templū Sc̃z ab illis qui
gloriā ꝑmi templi viderat ꝓ
centes ꝛ templū nec quale

quatu pim letabant² tuba ꝛ lam
tabant² ⁊ voces lametantiu ex
cellebant voces letantiu Et aut
angl de cute exquo pa Aggeꝰ
⁊ Zacharia pphetas quoꝝ tepo
ribus etiã Edras qui ⁊ mala
chias dic² usq; ad Johãne bap
tistã nullu habuerut pphetam
preludubio detiores effecti qua
pus ⁊ hor tempa dirat pene
p Ccc ãnos Nor erã lꝛe po
tert ex libris Hester ⁊ Judith
quoꝝ hystorie medio tpe ⁊ fre
q conscripte sut Simlit ⁊ duo
libri machabeoꝝ in quoꝝ pmo
clarꝝ quata ptã aliqui ex ISrl'
romser up ementes sibi sac'
dotiu Et amisauerut fres suos
apud antiochiã regẽ qui dedit
eis ptate ut seqrent² ritꝰ gen
tiliu ⁊ frient gymasiu ⁊ stolã
gentilem Et quita exectu bilia
in templo dei fierent ⁊ lupa
naria in eo costruerent ac utꝰ
ꝛl, machi vi Et que mala et
strages pessi sint q tinẽ ꝛl'
machab v ⁊ vi Ita ut de mtꝝ medio
Ccc duo milia occidẽt² ⁊
Ccc uncti fuert p antiocho
illo regẽ Syꝛ ⁊ nobiliu septẽ
machabeoꝝ yna cu mre ibiti
triumphus gloriosus describit²
Nor erã tempa a tẽpe ꝛmiam ꝛoe
usq; ad xpm x ebdomadas
hꝛ gnationes fim matthei Et
mse habuit Zor a nazarethas
a tempe abrahe in q tepore
⁊ paz an interpt a nazarethia
assiroꝝ a nyno ⁊ ninuita fiunt
tpe Balthasar que Cyri ⁊ Da
rij medi orderut utꝰ in hist
dan Za a cyro usq; ad aiare
dones Smat in qua allexand'
pnia regnant utꝰ ꝛ machi 1
Za ab eod usq; ad romanos
Za a romanis usq; ad xpm

Cuq imperiu sine fine durab
sicut dicit gabriel vte v ngine
⁊ regnũ cui no erit finis Et pꝛ
in pma visione danielis 2o ⁊
vii ca⁹ Constat aut ex libris
qui iudaici sunt Judith ⁊ hest'
⁊ machabeoꝝ quos sp pa redi
tu de captiuitate filiꝝ ISrl' sub
eis ꝛibꝰ oneribꝰ tribulatoꝝ de
siderabant ptinuit eis deus
ne prosperitas ⁊ otiũ sic pri
dem ad captiuitate esset ei
occasiões ⁊ rumpe vñ eis non
defuerut ⁊ graues strages ne pseuones
qꝝ tñ hec pseuciões gnes a
patris imitabat ut dicũ e dom'
Jrtano ⁊ Aristobolo cõtenden
tibus pro regali dignitate po
pulus nutibus romanoꝝ occa
sione hanc rapuerunt Jhrlm
subiecit tributi romanoꝝ et
postea Romam herode filium
antipatris qui ⁊ Ascalonita ꝛ
regem Jude cõstituerut Sub
hui etiã tpe Johes baptista ꝛ
patrisq; ⁊ Jhesus dei filiꝰ ex v
gine natꝰ e ut elbanꝰ paul'
historia fim vaticinia Jacob pat'
archie nõ auferet² sceptꝝ de
Juda ꝛc Sꝯ adue Et dum ve
nisset eni ad hec tpa sp filiꝰ ISrl'
p duces pegetes aut sacerdotes
regebant² Cessat² pphetia ab
lata p Ccc annos usq; ad Jo
hanem ut cũ otibus nobis
pheta quanto rarior tanto ma
gis ꝛa ⁊ hactenꝰ mandata meditari
Et no solũ meditari sed ⁊ digito
demonstrari Tanta vitꝰ sue
titate pfulgidus ut merito
angelis a malachia sit appel
latus ut sancto sanctoꝝ a sue
tissimo pphetaꝝ meditare² et
demonstrare² Cuq sanctitas
testimoniũ phibet veritati ⁊ nõ
dubitatoꝝ lotus velmagret² qui
que ipe ostenderet se dei fi
lius esset Sanctitatis end emine

² a mendacijs

De malig etatibus

ommē tollē solet dubitatoz ⁊ sus
picionem falsitatis Cui sanc
titati testimonia ipa veritas
phibet dicens Iur natos mu
lierū nō surrexit maioz Iohānē
Baptista Ab exordio ei⁹ mundi
astruentibus nob⁹ usq; ad hui⁹
altissimū montē silicet xpm
dei filiū latissimq; tramitē ppsi
tia menti aperit ad speculā
dū ant ⁊ retro Retro quidē ut
in hoc opusculo compendiose
pstrictē ⁊ in gradibus ab
adam usq; ad xpm lxxvij gra
tiones hui⁹ ope. Et ab abraham
usq; ad xpm xlij generatiōes int
p. Quod in his gradibus que
complectit annos pene vi200
Vera dei cognitio paucissimos
habuit cultores in comparatōe
totius multitudinis hui⁹ gradus
qua rara sanctitas in hoībus
Quod pene totus mundus rotul
cato lucis nāli et misericordie xpi
ar lege nāli obtenebrata am
bulans post vanitates impe
tu sensualitatis obediebat Si
cut hij qui lege dei accepta
scripta ⁊ pphetas audierant
⁊ mira dei opa oculis visibi
bus intuebant ⁊ cottidianas
admonitiones habebat a via
veritatis abertrabat cūcto ma
gis hij qui nichil horū asseru
ti sunt Quī tū nō ppt' hoc ex
cusati sint O quanta multitudo
in hūs quotidiē ⁊ ducet
annis puerilē ⁊ etiā dapna
tionis obnoxia De qua ⁊ p qua
si licet salua dilectōe iustitie ocu
li oīm deotoz merissimi flu
mina lacrimaz effundē debent
ac p tot homēs ad ymaginem
dei creati a illa beatifica dei
visione excludi debent Sz p
hūs flē nō hūs confortādo q
libz se dilectē voluntati Et si
possibile foret ut qē cōsistēs
super alta specula intuet tanta
innumerabile multitudinē trahi ad
ignes sempiternos nō plus obstu
peret quā olim Ezechiel Gabri
que contemplatē ea q ex sa
mone gerebant nō habebat ulti
quid pre magnitudine admira
tionis posse q dicere Sile ⁊ illa
Non credidi dicentibus scripti
de pauitate salutis donec
veniens ipe videm ea ⁊ cognō
m ⁊ medietas michi nuntiata
non est credita cui ex scriptu
ris sacris clare possimus nūc pre
destinatoz ad xpi aduentū in
comparatōe pscitoz q̄ millesi
me reputatione erat ita ut arbitr'
mur nec⁹ millesimus homo sit
saluatus ad xpi nīm cōz p'
ppt' dei ignorantia q̄ etiam
sapientissimos latebat Stupe
que sola ratione humana duce
bant nichil alia arte de' volebant
que sup' rē erant sicut fides
futuri redemptoris sine qua
etā ad xpi aduentū salutē
fuisse implere vel explere
nullo fuit fomes peccati q̄m p
se trasiit in finitā multitudi
nem q̄ impetu carnis seque
bantur per cōcupiscentia ma
nus operabat Nā Isahe dicēte
Stirpe ad quod de nō mundo a
cōcupiscētia carnis aut cōcupis
centia oculoz aut superbia vite
que tue pene totū orbē dira
bant Et vtinā hodie nō lo
ca haberent Tanta ratio de multa
totius multitudinis assuetudo q̄ pro
lege solet reputari Nec erro
ri hanc male posse a multis
estimari cui tamē cōtrariū sepe
fit verū dicente Quo p mor
sum Non sequeris turbā ad
faciendū malū Nec in iudicio
plurimoz acquiescas sine ut
a vero deuies Exo xxiij

Quito enī rōgulariē esse ⁊ semp
fuisse verū tūndaī ē in morā
bus actionibus huāms quo
ad naturā ⁊ hoīnē frequiēt
q̄ a pluribꝫ accepta ⁊ a multi
tudine vlgi in agribilibꝫ quo ad
praxim ⁊ exercitiū eligi magi
stralē quā in bō inē rationē
tendere Et rarō ē q̄ virtus ꝑ
plm est ⁊ moderatōes passi
ones sīm debitū rōis indirui
pauci aut sint qui sīm rationē
ambulant multi vero impetus
passionū seruāt ꝑpt nāe cor
ruptionē ⁊ sensualitatis impul
sionē Deo pene in omī rōne
gratiose videntꝫ hūane vitam
illoꝝ qui carnalia quezuperam
plectuntur Pauros aut qui cal
catis carnalibus se extendunt
ad spūalē amorem Et in hīs
quato excellentiores tāto pau
ciores ꝓ dicit phūs ⁊ thopic ꝓd
quod plures sapientes eligibilia
gis ē eligendo nō absolute qꝫ
plures nād rōnē hoīes estimāt
se esse hoīes ꝑpt sensū nō ꝑpt
intellectū nād tm rōnāle sit vīs
Et hanc rāz assignat ꝙ⁹ tho rāz
plures dampnant quā salua
ri dicēs pa ꝑte q. xv in art vi
Bonū ꝑportionatū rōni statui
nāe sīc destruit audit ut mplu
ribus desint abūd bonū ut in
paucioribꝫ Sic bonū ꝑcredit
cōmune statū nāe minuēt sp
ut in paucioribꝫ ⁊ desint ab
hoc bono ut in pluribꝫ ut est
sīm intellectū ⁊ dctā vsū vite
⁊ vīuendi ꝓ hāc rationē ꝑpt q̄
ē homo plūd aūt ē modꝫ vi
uendi sīm carnē ⁊ sensualitē
Vñ constat aīam xp̄i mirabiliē
rōni lex solus inditus data erat
⁊ deus solū noīe erat i indea
sīm dictū dauid genuit ꝙ⁹ vo
cauit xp̄s aduentū ⁊ p̄sur
rectionē ⁊ ascensionē eius sēz
uabatur Innūabilit' q; plures
erant gentes ꝙ totū mundū
multiplicate quā solū vna ꝓ
bus ebreoꝝ in vna mūdi
ꝑte sīc in tra ꝑmissionis pauci
tē nūc pro tunc ꝑdestinatorū
erat placuit vnic⁹ oīm tpm mi
tissimo moderatori ut tpus le
gis nāe ⁊ legis scripte p̄cēret
tpus gratie ut dū in hīs duobꝫ
tēporibꝫ pauci saluarent in
primo tamē pauciores quia in 2o
paūl ostendē q; n̄ gratia hoīm
debita subuenīt nec nāa nec lex sufi
ciens esset ad hoīnes salua
dū Vnicūl end ad ꝑfectū addu
ct lex sīm aptūm ut iusta flet
⁊ publica gratie dūne cōmē
dāda Et homines studiosiꝫ
desiderans sitiret gratiā suā q̄
nec nāa nec lex saluare ꝓsset
ne in se fiduciā ponēt ⁊
sūs meritū ascribēt saluā
riē superbientes dicentes ma
ng mea ecclesi ⁊ nō dna fe
cit hec oīa ⁊ simul q̄ ut poste
ri omēs timēt ⁊ grati essēt
deo inf de se ꝑsumerēt ꝑtus
end dubitat si nos qui de gē
tibus nati sum⁹ fuissem⁹ ill'
prioribus tpibus aūt xp̄o ad
uentū massa eadē dānato
nostra nā illis recepmisset in
Cazaared ignis etīm ꝓcessit
⁊ illos in principio ut nos ꝑs
timēm⁹ tpe gr̄ie nobis ꝙ⁹
genera bidimo⁹ p̄mke gra ꝓ
mdit Ab imꝑfectis end ad
perfectiōs sp ⁊ nā agē cō
suetū ⁊ gra tuta go pena
scriptura ē gratia xp̄o conculca
tribus si tūta pēa ꝑtēssit etī ꝑs
qui multā gratiā sue cōsecuti
Vlterio hoc cōmemorādo pu
taui ut deq se nullū debitore
ostendēt ꝙ⁹ iusta sua retributione
oēs hoīes dānandos ostendo
nos probaret ⁊ declararet

per dampnatos illoz an finem
aduentu quod posteri & tota
massa humani generis meruisset
nisi indebita mia filij dei p se
rementis subuenisset Doctrina
etiam nunciis spetabilem & mul
ob hominem adhuc posteris dere
liquit ut nos ex multitudine mio
sa nos ex longitudine tepoz
spaciosa nos ex moz hodiernoz
antiqta pscriptione veritatis via
arguat sue dor sit in speculabi
libus sue dagibilibus materijs
ad impugnat per quos mlta
anoz & implus in tato plorum
multitudine ne
ritas apud paucissimos nec erat
omnibus alijs per demu errore
tu in cognitione veritat speculas
tiue quod in moribus erroribus
vij palorum sint quis arguit an
te quoz moribus hoc e obstinatio
ne hominu Et multitudo pplorum sic
sensit a longe retractet tenebris
igit hoc verum sint Nam alit est
fontis qui hauri cognitio veri
tatis & irreprehensibilis regula
bonitat veritatis eius specu
lande origo e essentia talis rei
per intellectu concepta Bonis
tat aut origo e rte rationis
dimensuratio non multitudo a
pris longitudo Quoz speculo
put plurim in paucioribus reperit
Et ne error et vep & bonis fal
te finis ea que sue supi sensu
ut plurimu in multis Et ea pro
e in omnibus modi etatibus sp
plasmus experiri quid magis ad
demonstrante

Sequitur nunc speculatio de sexta etate seducet xpi quales erat vultus homines quo ad bonitate seu malitiam

Ignorancia tenebrosa
nis iniquitate & voluptate pe
ne toto mundo an xpm
raptum ate medium reliquos hos
mozbos curatum adhuc in spe
cibili humana ut nosceret p hec
signis & miraculis veritate doc
trine sue quase dei filius esse
probaret ad finem quo eisdem de
tur Nemo potuit hec signa face
que ipe fecit nisi fuisset deus tu
apostolum Serpens venenabile exem nic
tis post secula odit adhuc tota
hominis intentio toto tpe vite
sue extendi debet p hoc redar
guens omnem priorum tpm studia
que homines in vanitatibus te
sumpserunt None vias vite ex
emplar serpens ostendens & pte
ritoz temporum tenebras fugas
Vbi noverant priscoz tempoz
homines humilitate castitat pu
dicitie paupertat mansuetudi
nis pietatis & veritat vias
si vacuas rationias quas rationa
rius vel vita & exemplo xpi
se instruxit Vnde Augs in libro
de agone xpiano filius dei
hominem assumpsit & in ea hma
na natura ppessus e Nec mes
rum hominis tota e quanta no pt
cogitari Nam que superbia sa
nari pt si humilitate filij dei non
satiat Que auaricia sanari
pt si paucis dei sanari no pt
Que impietas sanari pt que
caritate filij dei sanari non pt
Et post pauca Grigat spe sua
gens humana & virginitat na
tura videat que homo hec
in operibus dei Nolite vos de
cepi nolite amare mundu
ne in filio dei nec malis que
femina sua Nolite amare te
porales si bn amaret ama
ret ea quo que suscepit filius
dei Nolite time rotumentes
& truces ut nocte si non erent
bod no ea pateret homo que
suscepit filius dei hec Et ite
hec pauca breuis angl in rosola

tione electoz dei expellerit me se
alienos a nõ filioz dei estimet
si talia patiant̃ rõ & ipe me se h
ppessus sit Alia tñ plura meoria
digna m oĩ sua tonerit̃e pfig
nauit suis dilectis ut consolaren
tur & talio dei filio memores se
reputarent quato eide se toferr
mores viderent vt ei causa
odiũ pro veritate nõ timẽ sit &
ex ẽ odio hĩus e a scribis et
phariseis qui & sim elbam tm
veritate ppt̃ mundi ed tra
diderut Nã mgnt odio habue
rut me gris Ite quid alienũ
& seuere fmonẽ vsq e fine secu
ut et gñali noie eas mulieres
appellãt & tanto familiari noie
eas ad ppe matris ut̃ lute 2o Et
in truce pendens vnitũ d io no
bis exẽ pbens ut fmo narus
& seruus ac seuera rõ mulieri
bus habendã sit Quid tepora
tus & frugalis in alimẽt ut &
fatigata de itine aquã a fonta
ritana petẽt Vo 2o & panes or
deaceos sepiq nõ disrupuĩ legi2
maduisse Semp etiã legit2
disphuisse dnũbus potentib
& hmõi modi sapietibus pauc
exceptis ne sui electi egre ferat
se tontemptui habei a filiis
dñi nõ tñ rtã via nice dant
Ite ppũ sanctissima tonersatio
nẽ vocatis simplicib & nõ alte
dignitatis viris frequẽ fuit
qui eũ doctia esurichat & sed
tigia eius sequãt̃ vrridentibus
aliis & dnerantibus Quos vnicua
de pncipibus credidit meo fi
ber turba q nõ nouit legẽ Ei
filio vuera turba q & si nõ no
uit legem scripta legẽ tñ cog
nt ac diligent auctore Quot
blasphemias tonuellias vrrisi
ones obseruarũt̃ insidias to
mmationes detractiones vbiq
vitiperia simstratis suis opm
dumoz nitpbationes ppessus
sit & mille talia quis dinũare
sufficiat Quer vtiq maiestas re
ritatis exanie mose detrahat
Et ad extremũ morte turpissiaz
nõ refugit orans & supplices p
suis truciffixoribus ad patrem
in truce pendens effudit in ex
trema etiã pauptate & immisio
ablucionis pedũ pistatoz &
pauperũ & altricũ & tonmia
tõr tũ pstitutoribus & petulan
& pmiscuis ad se accedentiũ qui
benignas manus suas impone
nõ dedignaba2 & ostulo sin tra
ditoris & preptoe baptismat
a suo fideli suo Johanne Ieiu
nus q vigiliis & pmortaroibus
in oroibus insigne inqua alios
& alios multo plusq sue tonuer
sionis exemplis suos poster
fidelibus vnitatis refugia p
signans ut tordeionide Quer si
milit ampleaarer2 nec refuge
ret dedignaret2 que ora in
capite prius vidisset imple
ta nec vnq̃ aliqñ genu ad
uersitate membris eius attide
posset & ipe dei filius in se no
tollerauerit spem & tofidem
am sius pstare rupies Confi
dite mihi q ego f vita mundi
Possent reuera sui electi fluc
tuare incidentes in aliquibus
talibus pdictis si nõ srient per
in ppria pzona filii dei aut
in simili phete sui aplis p
tessisse Nec vero oio toforta
ri mallis his fidei auersi dñi
a sto ppositu Quinq̃ fmoz meoz
fuauerut & vrin fuabunt
Si me pseruti fuer & vos pseue
rate Et nã e discipulo sup ma
gistro Ingredies in hanc mũ
dũ dei filio sue natiuitatis

pauperes parentes eligē volunt
pauctos q; nistos quatnō ex hysto
ria euangelica elicī possimꝰ
muent Symeonē Anna ꝓphe
tes ſc̄a maria ⁊ Joseph Elisabz
Zacharia ⁊ johānē xpoz plen
possūt mī plures fuisse hīz nos
latent Pastores mī ⁊ tres magos
nō dubitamꝰ fideles effectos hz
prius eos tales fuisse nō legimꝰ
Scribis nō phariseos ac sacerdo
tes quales in bonitate aut mali
tia fuerant testaꝫ ꝓphē eoz testi
monio quod de loco natiuitat
xpi haberi deberet ancheē v
Et tu bethleem tra juda nō pe
riquid nō obscurus quale fuit
testē tuz bucō ⁊ cōtristatus de
xpi natiuitate herodes maī tur
batus e ⁊ oēs hierosolyma cū
illo Neq; end legimꝰ aliq; de
tribꝰ magos ꝓsepe xpi q̄sumsse
quod mī ex scripturꝫ sanctaꝫ cog
noscerent ⁊ aborte magoz au
derent cottidiamꝰ mī ⁊ legis
libris sacrificioz oblationibus
intentos eos fuisse nō negam⁹
fortassis magis ex anarina sa
cerdotū ⁊ simulatā iustitia
phariseoz procedēs quod ex
sumpti denuncio put ⁊ dns
scribis ⁊ phariseis sepiꝰ obie
cit Ve mihi vobis scribe ⁊ phā
risei cet Minima etenī legis
mādata fraudabāt nūcoribus
repudiatis jō ⁊ de templo eos
legit abiecisse Nā dominos vi
diuaz ⁊ pupillos ꝓ ꝗa deuo
rare erubescimus Cāpo xvj

De scribis et phariseis

Occasione materie de scrib
⁊ phariseis detrahit silū
extendē aliquā in longū
ad rationandū quos ad quoz
figurā illi ꝓtendebāt ut spe
culent illos ⁊ ex illis ad se re
flectantur emendentes se
si senserint se semitas eorū
ingressos si uō exhinc se com
pescant ac deinceps vestigia
eorū prout ꝓficiat ex doctoz
dictis Duo appetibilia mihi esse
nomiꝰ excellentibꝰ illustratoz
intellectu quo ad speculandū em
⁊ opez refulgentia quo ad mo
rū splendorem ꝑmitt mihi
nobis scribe inlegis eruditoe
periti ⁊ nō phariseī in singu
lazū actionū exercitoe vñ ⁊
paulꝰ ni actibꝰ se gloriaī ꝑm
sertā phariseoz fuisse ſp nō
satis sine querela talium de
speciali sanctitate ⁊ vite doctō
Cui duo ꝑdicta necessaria sunt mihi
Deo volenti in via dns sc̄z intellec
illuminatio ⁊ actuū directio Si
zm defuit ꝓ inanis fulgi cla
ritas mentis intellectū ⁊ ꝺ talis se
gladius manu furiosi Si
ꝑm defuit de ho sicut certi pe
denua turrens qm quito cum
cutrerit tuto periculosius in
suruse Si nō vnū altō fuis
at zm melius hec duo sertā
humana estimatoe rectō hom
gnibus seu nationibꝰ ꝑmix
bat vna supiā altā scientia
te ⁊ mīt eas nominabāt dignitas
sacerdotalis Et venera stabilis
eis in fundando ⁊ limitibꝰ rēp
mille enī excellentiores ab
eis consilia aliozū doctrina
predebant ⁊ exempla bene
vmendi Ideo ⁊ herodes de na
tiuitate xpi sicre cupiens a
principibus sacerdotū et scrib
ploz de loco natiuitat xpi e
doctus fuit jō specialia mīstra
mia in ritibus ⁊ vestibꝰ gēbat
ob ostensionē specialis excellē
tie domoz dei hoz ecclyma
gnē ⁊ figurā gentiū hodie
⁊ ordo doctoz sacerdotū et re
ligiosoz in ecclia ꝓpt̄ domoz
dei speciem excellentiam

aut sapiē aut dignitat̄ sanctit̄
quibus p̄fulgent in plebe ſuer
quidem tue ſunt optimo mlgare
uehorū ſimiles non eſtimabāt
ut textus uebro teſtat̄ euangeli
ſt xp̄o qui tor dnd ſecreta ſcru
tabatur nō ſic uidebat̄ primo re
ligiosores mō omes iudeoꝝ
uiaciones eos eſtimabat et imp
pe quoꝝ conſiē uiuoſiſſime ep
non latebant nā peſtibus ama
ritie ſuperbie ambitionis cu
ne glorie iniuſtie t peſſime
ſimulationis et rapacitat̄ ma
culati erant licet exterq mi
tore quodā ſuperficialis ſancti
tatis r̄ſplendere uidebantur
un eos ſepulchris foris deal
batis t mltq oſſibq mortuoꝝ
plens aſſimilabat̄ ait xxm
Inde e q̄ multis hoīm gnatio
nibus toties ne et nud impetrabē
ſicut illis utz ibidem et totū id
capitulū m r̄bensioꝝ ſcribaꝝ
t phariſeoꝝ e positū Quid xp̄s
opa ſua faciunt ut uideant̄
ab hoīb⁹ legat id capitulū
qui eoꝝ nequitias uolut aſſ
ne nā t xp̄o p̄mi erat in xp̄i
uaſione In ꝓphetaꝝ occaſione
In ſanctoꝝ aplorꝝ p̄ſecutoꝝ
hos nemo corrigē erudire
aut p̄ſuadere p̄ualuit tūc xp̄i
ſibi ſapientes exiſtentes Odio
munda t Blaſphemia plen
ſus nullq placebat n̄ conſili
is eoꝝ atq̄ eſtet xp̄is tōti
rentes omes deputabat ſe ſo
los t multos alios iuſtos arbi
trabant̄ adhuc hypocrites t ca
meli glutientes t migra le
gis ad unguē ſuates t maiora
ſc iuſtia ueritate t pietate
nō curabant cire q̄ſita diſcipli
nā iudicii fidē t deum q̄ dil
ſanctiſſimū eſtimabāt deus
nequiſſimū Vnd t durē poſſuꝝ
quē meſtimarē ſanctiſſimū eſtian
tur t hodie qui apud deū mi
noris ſanctitat̄ putant̄ deq
uid mirū de t iuſte putant hoī
ribz in facie Ite cū illi q ſpeciali
ſanctit̄ floꝛe uidebant̄ putiū
ni reprobi ſenſum hīs multi
peiores ſunt Ad fin p̄bm
Comethez Caldiſſima ſunt
frigidiſſima Nec aut milius
hoīm ſtruſſi aut cognomiſſi n̄
deus tales apertē p̄ditaſſet in
cautela uniq mīi nō quod
poſſibile e factū eſſe poſſibile
e hodie t fieri quia aliud e
iudicū dei aliud hoīm Spectu
letur ſe quiſ ſapiens t r̄fugio
ſus et platq qui ſtatū r̄pitat
ſtribaꝝ t phariſeoꝝ ne m eis
reperiant̄ pernecioſe p̄ſtates
iſtoꝝ quos xp̄s deſcribit om̄t zz
ne opa ſua faciant ut uideant̄
ab hoīb⁹ Ne amet p̄mos
accubitū in cenis t primas cathe
dras in ſynagogis t ſalutationes
in foro t uocari ab hoīb⁹ rabi
Ne ſimulata equitate pacius
et mdus mandat hoīm plq
fugiendi ne ſe t in ſubiect
quam diuinis p̄cept plus
doleates t acerbiq raſigrates
ſi ſubditi tūſgrediunt eoꝝ
traditiones quā diuina mada
ta ne ſe ſup deū uelint hono
rari t nō p̄pt deū ſi p̄pt ſcripōs
et ſi ſolū dnm honorē nō p̄mi
queat in p̄ſentia Ign nō ſtri
de t phariſei ſicut p̄ncipes
ſacerdotū tātū de ſua ſapiā
t iuſticia p̄ſumebant ut ſcd
Joh dapte teſtimoio de xp̄o ad
quē miſerunt nō credebant
Coīa quos ecce xp̄s multis ait
xxi eos corripiēs t dicens
publicani t pr̄ſtitutes precedent uos in r̄gno dei Ve
dicerut enī Joh̄em uos aut
uidentes uē penitentiā ha

De malig erarū

usus ut crede ret ei Cum colligi
talium similes fore difficiles ad cor-
rigendum emendandū & appro
uertendū d̄ quos vō opus in p̄
sentiarū nulla hui⁹ excusacōis ul
mulco rac⁹ emendant⁹ ad eor
ulcera manifesta sime vīdm
dant ut hui⁹ erant publicani & pec
catores xp̄o teste ad pēnā eor
phās penias egerunt d̄ quā
utrūq; hodie fīl⁹ dāmq; ut fac
lus admittat amonicionēs m
formacionē hōmēs hui⁹ seculo
dediti q̄m q̄z a seculariby ac
tibus elongati confidentes m
suis appetitibus tradicionib⁹ p̄ q̄
mamb⁹ q̄q; xp̄o sibi ustoria p
mittit ut olim ie pharisēus
in templo orans cū publicano
Possimus go tria hōm genera
intelligē p̄mū qui mali & ex
sui bona 2m qui mali & ex̄ si
mali 3m qui mali sut mali &
ex̄ apparet d̄ tō ex̄ addi p̄t
qui mali bon & extra mali &
sic intelligi quide p̄t fieri no
esse qui nemo d mali bonū q̄
extra p̄t esse vē malū nō ad
esse bonū extra⁹ ois malicia
que si in aliqua p̄te r̄ p̄ta fu
erit reputa⁹ totū malū qua
malū sufficiat & se⁹ ad vitio
cognitionē malū Bonū
aut requirit omēs rōnabiles bo
nos p̄m sui optimi 2i pfec
simi 3m ypocrite & sibi pessi
& memendabiles r̄ gui⁹ p̄t nulle
sunt cū isto se⁹ p non omēs
verū doctrina emendantes
in moribus sunt trahendi in
exēm Di⁹ em ait xxi Sup cā
thedrā moysi sederūt scribe
& pharisei que dicunt facite
que aut faciunt facta nolite di
cunt em & no faciunt 2o seq⁹
p nō omēs qui extra bona
agunt sunt in doctrina vmtēdi

bom ut hui⁹ scribe
et pharisei

ner eor vera & doctrina p̄z mt
vii Attendite a falsis ꝓphetis
qui venunt ad vos in vestimē
tis ouium intrinsecus aut sut lupi
rapaces Nec ex omnes qui
sincere bona agunt vident⁹
in doctrina eor vmtandi licet
in operibus sut sequendi Nam
recti in cognitione nō p̄t recte
duce & duo regunt⁹ ad vite
p̄fectionē xp̄o teste Estote ig̣
pruidentes sicut serpentes & sim
plices sicut columbe Et paulus
malicia pueri estote sensibus
aut perfecti sitis Nō est em
idem sonus regimin⁹ & affectus
Ex eo ex colligē possimus dēt⁹
p̄a dūne & morali p̄bie con
forme que d tales q̄m q̄dz
vane humane passionēs & ad
affectiones in aliq̄ p̄te ho
mine vehemēt inclinēt dēfi
cilime remediū adhibē⁹ ut
sut ire amor cupiditas inā
nis munda voluptas Sic ex
hoc ip̄m in nālibus rectum ad
quēcūq; partē fit inclina⁹ nō
no sine magna r̄sistēcia ona
obstrunt & eo rectū cursum
cognitionē Sic lingua ofectu
humore amaro saporē sanū
non sentit veritate Sic n⁹ aīa
humanis passionibus infecta pe
uersis difficile ad cōitum trah⁹
Quod difficilius p̄suadet hui⁹
urbanis amor tu scitate mundi
suauitas mansuetudinis amb
nosis status quietat Auaris
mercēs pumptat Tales ad
ꝓpositū scribe & pharisei ip̄e
xp̄o infecti ambitione auaritia
immundia &c qui nullo mō ad
mitte poterant sanā xp̄o do
trina de vera via virtut
Et similes illis sut qui silibus
laborant passionibus de⁹ nō

est dubiū Vtrū gestē passiōes
mitiores excludātur a mente ī
possibile ē admitti passiōes
virtuosas ipēs contrarias sī
nisi lingua alicuius infecta hu
re fuit prius odio pregrata
nimine possibile ē ut bonū
& nāles sapor rēa cognoscat²
ser memoria digna quilibet
vita sua curare & de facili a
puer⁹ his actionib⁹ emendari
rōne suo imprimat qua si prius
emūduerit q̄ nūq̄ est facile
emūdabi² quod ep̄o est Sic hēō
dēs nīme iohānē baptistā de
collaudet si amare herodia⁹
adulter⁹ a rōne abstinē volu⁹
set & de nulle tribus scripturā²
sacra plenissime testat² Colligi
gi² p̄terea esse vtile qui se
sencūt affectos esse ad aliq̄
vid omne rōnīd sp̄m & ve
ro temptationis aduenīte et
facultate data more p̄silient
ad rasim Consultissimū ergo
ē cuilibz ut animū suū ad
nichil habeat adligatū quod
posset trahē ad ruinā q̄ ar
bor ponderosa melancolia pu
nenti impellente ruit Patz
ep̄o qđ dixi de passionibus
dauid regē qui scripsit
bethsabee ligato ei⁹ volnera
ta azbor facilis fuit ad ruinā
in qua & prolapsus fuit ne
adulterium & homicidium nō po
tuit abistis duobus abstinē
dūrante in corde cōcupiscentia
qua si abscidissi oia bona ser
na anima dectinassi Sic de si
milibus mādabie ē meditandū
Ex hac orit² dubiū silencio mi
nime p̄tēnēdū Ex quo Racio
in domo hz dominū sup pas
siones aīe que cōcup⁹ rosistit
irascibili & concupiscibili quo
aut vni vent q̄ racio vincit² ab
ira concupiscentia & ab alijs
passionibus nō ipa dicta rōnī
ni faciendū & nō fiet rōnī
um nisi ipa consentiret & dic
tat aliud & facit aliud ut ly v
cōmēte & quādz alio passiōto
rōnī semp̄z sicut & stimēs sicut
ptz in rege dauid adulterāte
sciente se nō debē hoc facē & ni
dicente nō debē hoc fieri Sūt
& in scribis & phariseis qui sīē
ter xp̄m persecuti sūt cōm̄ p̄ter
missionē ostensiōē &c quoz hoc
dubiū introductū ē P. ex
pedit & notat sancto tho. q̄
passiones que sūt in appetitu
sensitiuo facūt sp̄ aliquid tris
in mentē rōnis quia sūt fo
tes ut in multis in mēbris in mēbra
nātis p̄ concupiscentiā carnis
& similiter & ex ea rōnabili tristi
tia & delicia² rōnis nōs ut plurī
mūm̄ consideāt nec q̄ nō libē
consideremus possit ut ptz in fre
neticis dormientibz & ebrijs Cū
Racio ē q̄ potentie omēs cuidi
cant² in vnā aiā & sunt cōmu
te p̄ p̄ncipia in sua passione
tāndem intendi q̄ alia totā in
pedit in sua cōsideratōe sīē
melodie intenti fortiē stiam
tū p̄ considerare nō speculari
nec respicit &c Preterea non
apertis oculis Sic ad fortis
& ire aut concupiscēt impedi²
hō a considerātōe sīē &c
videmus aliquos ppt² vid ā cō
cupiscentiā tōr vsū rōis per
didisse & in insaniā versos
fuisse Io Racio in fortibz pas
siombz sensitiuis nō hz libez
iudiciū de agendis p̄ticularī
bus que sūt in p̄te sensitiua
que est singularium vīm obum
bilata rōe & abstracta a ppā

libertate cogitationis ad nō ha
beat pro tūc plenū dominiū
super sensitiuā potentia trahi
in consensū sicut dormiēs consē
tit multis illicitis q̄ q̄ vigilās
& vocē oīno nō consentiret. Et
fiat ratio mediante diuturne
cōsuetudine. dicit fōrmā corr. ec
mala & ēd nō esse fruēdā p̄ hr
polū est in vlū tū ad ymaginē ap
plicata adhuc delectat. nō sentit
eam esse cōsequēdā sic ebrio
profert vā q̄ nō intēdit nō in
telligit utq̄ ebrietate. Nec tū
ho. mediantes uel passionato lic
cō sit ligata & facit actū pctī
nō ideo excusātur totalit' a pcto
licet pctm aliquā minuat q̄
ad ligationē rationis potuit de
facili excludē passiōes &c volū
tarie cōtrahit. sequēs & sibi
ipi p̄buit obstaculū. Sic nō
luxurie intendens in ebrietate
reatū cōmittit q̄ sequit ex ebri
etate. cōsuetudinarie eam & delibe
rate. tū sequēs p̄ intentionē applī
cauit ad actū appetitus sensitiui
p̄ q̄ est ligata. q̄d intentionē
excludē potuit tū adhuc libe
ra fuit. Si quis cadens d̄ fene
ad̄ sciens' sibi imputat q̄ exīt
libere nō p̄ ianuā. Et hoc ve
ratur a doctoribus pcto
infirmitatis. vel p̄ passiōes non
corporis. q̄ aīe. Ex malicia aūt
dicit pctm̄ exēta sīa. vel habitu
nō dū ligata. vt cū primū sic
in palatio volēte rē intendē
& nō potendo. Cō tales passiones
morant̄ egritudines aīe abam
tiq̄s. Cō sidūt cōsiliū & vo
luntati vitia declinādi ut se in
aggressu p̄cauet. ne intendat
in aliquē animi passiones vehe
mentes. quas faciūt primo in
trare p̄ vel nodū mualuerit
quā si mualestād & vōz obscurēt
difficultatē. vt pdigne cōmittat

De vitiis tpe tentat. c. lx

Et dicta xpi & apli testan
tur fuisse plures illis ptoz
temporibus qui in sua operibus
nō pīa ordinabant. nō ꝑ
rentes que dei sūt. q̄ ꝑ ꝑ̄a
Et licet opa exteriora ꝑ̄ iustē
in eis ꝓficiebant. nō tñ erant
opa rē iustitie. nō recte iustitie
esurientes & sitientes. s. cordis expīmā. interr. al.
cō teste ap̄lo. Vbi qui esurunt
& sitiunt iustitiā & ibi recte
iustitie expīre volunt quodlz
opus quod recta intentione fīm
ꝑ esse meritorium in debito
fine ordinatū. Et magis rādre
intendit sit desiderium iustitie
expīmē. quā opus q̄ctūq̄ Nā
talis esurientes & sitientes rē iustē
indiget ꝑ esse deo ingrata
opa q̄ exteriora ꝑ̄ possit iustē
pficere. sa intentione ut meritē
euadat. ꝓtendunt cum mul
ta opa exteriora q̄ ex radice
ꝓcedūt caritatis. sī rūa videā
cōz est ex matrice cupiditatis
Cuiq matrici fundamēta in mō
tibus sanctis sacre scripture sūt
iactata. q̄ clama sue testimonia
manuū locis. Dicit nādi ap̄li
Attendite ne iustitia vestra fan
atis coram hoīnibus ut videamī
ab eis. aliqd meritē nō habue
apud patrē vestrē qui in celis
est. Et ait. Cavēm Attendite a falsis
ꝓphetis qui veniūt ad vos in vest
timentis ouiū intrinsecus aut sūt
lupi rapaces. Et alibi. Cauete
a fermento phariseoz quod est
ypocrisis. Et ait. Cavēm. Dūd opa
sua faciūt ut videant̄ ab hoīb⁹
Cō eisdē in eodē c. Vt eleuā rē
berrime impetrāt. Vt vobis
scribe & phariseī ypocrite cū

Solent aut quicunq; hec in vna
persona ꝓ̄a quo ad strictos mun
lata sanctitas quo ad phariseos
& iustice opa exteriora tñ veneran
tia radice intrinseca quo ad vtrosq;
Sicq; vod sint diuersa suppositis
in eodem Paulo erad sententia est
ydem. & hinc quide spem salutis
virtute aut erad ultimo gratie est a
tibi in vtroq; loquentes merito dan
Est eni reperire mt̄ ꝓba hoīm
quoꝺā qui aptē sunt ꝓfatores
publicam hoīm mustica nullo mō colōe
ꝑ palliari & nitrus nullū lo tñ
habet vtrosq; sic vbiera talia
de se clamant mustica Aliud
vd gerit hoīm quoꝝ Tiustia deo
nota e qui cor tenet sepulcr̄ sed
homines qui latꝰ qui solū opa
exteriora vident nō cor da Et
hñ tanqua iusti reputat ab ho
minibus dicit de illo pharisco elatꝰ
gloco hic xvm a dño reprobato
ꝓ̄m audi nō sut de appetitu
sanctitat̄ ꝫ si venari vident
sanctitate & iustitia ꝑ opa ex
teriora Sicut de illis qui fatuis
vngentibus dr xxv que lampa
dibus acceptis oleū lete no sūt
m se nō habuerunt sic ꝺm augl
non letant̄ de opibus iustitie
nisi in laudibus hoīm tñ merito
dem opm recepezunt in pte. vi
delicet hoīm laudes aut alius
corpis voluptates & commoditēs
crudelis eni opus quod dignū
dr esse remunerato dnūd dr hec
finē sc̄i dei caritate aut ꝓmii
et si illo fine ꝑuenit ut aliud sequat
alium finē ymo iam laudem corpo
ris eni modi honores aut lucr̄
aut quandoq; cupiditate seruā
tur ad ꝓpria p̄ fona pertinē
tem talis est palea vento pleni
& farina vacua Et quide hoc
indicare ab horibus qua inde
ad opa iuxta exteriora sunt
prudens dr & mediocriter nisi ra
de spūalibꝫ ꝫ sc̄ptis sūt expte
Vña ꝺm ꝺ̄m vir spūalis erad

dijudicat & ꝓpe a nemine iudicat
ꝺm dicit nolite aīe tempꝰ iudi
care quousq; veniat dñs qui
illuminabit abscondita tenebraꝝ
Qz hoc solus ꝺ̄s nouit per se dep
hendē quis sit vltimꝰ finis sue
intentio suaꝝ actionū Vñ dicit
ꝑm. probet aut seipm̄ homo
& tc̄ in se ipo gloriā habebit & no
in alio Nemo enī sciꝰ qi agit
in homine nisi spūs hoīs qui ipso
est Et vtinā quilz scipm̄ equis
sima lance ponderare quid ultra
inde in suis studijs quereret de
tū eni cordis occulta late nō pos
trus aut credidisset ꝙ sue te
pore horū quoꝝ vitia ab hoc
bus aut ꝓhensibl' & iusta fiunt
visa tantis dampnaret odijs ab
horria fiunt veritatis structure
dicente vos estis qui iustificatis
vos coram hoīb⁹ ꝺs aut no
uit cor da vestra Q̄ forte quod
apparet hoīb⁹ iusti intus aut
plenū estis ypocrisi et iniq̄te
Similes sepulchris dealbatis qui
aut plenis cadaueribꝰ mortuoꝝ
dr xxiij Et quia dño sic expe
tempore tales latuisse tantus
veritatis cor tales fuisse apte
declarasset cor sic simile nō vere
dum ne posteri tpis & nostre
temporibꝰ eni multi tales
esse possit aut dr multi tales
reperiantur dri eni possibile
fuit illis temporibus m multo
fuisse hoc hodie timed & d multo
esse posse Ideo eni dñs e arguē
in tempe ꝓbabilia ee demostre
Ideo hic stilus sue temeritatis
iudicio rendr nris oculos cir
cumtrad a tergore mittere ad
considerationē ut quilz clarese
speculetur & intendat sua dili
gat si eam senserit mendacia
Sic eni xc ad discipulos dixit
verbū ꝓdictū attendite ne
iustitiā vestrā faciatis coram
hoīb⁹ ut videamini ab eis Sic
ecc dicit qd de quilz opere

quod bona uel mala intentione
ꝓ fieri ut vi grad attendite
sacerdotes ne missam solepnia
celebretis corā hoibus ut vide
amd sancti aut ut voluptatid
audi aut potius ut rupidi aut
ut ambitiosi dignitates aut
honores hoīm aut eoꝝ compla
cencia videamd venari sic v
tentes missis quasi mechanicq
instrumeto se nutriedi alius
tamq̄ ultimū finē ꝑputa
tes ꝓ tñ finis cē sub fine ut
sit officiū sacerdotis exercit
ꝓ quod habeā cōd vnde possit
et hoc ultiꝰ ad laudē dei et ho
minū vtilitatē recolendo cū mes
cend sint altaria et no de altari
bus at fin aplm Sic et hō lici
tū ē instituid finē coram hoīb
ut videam ab eis dū no tñ
illa no sit ultiꝰ finis ñ ultiꝰ or
dinet ad edificacoēm proximi et
ad laudē dei dicente dño luceat
lux vra coram hoīb ut vide
ant opa vra bona et glorificet
patrē vestē qui ē in celis Cete
rū opa ustitie et tñ in duo
fraudant mercede sm alios vō
digna sunt a deo remunerari ꝙc
ꝓpter solā eoꝝ intentionē et sta et
de pmissis tractatū ē dei et ꝓ
varius finis cē aut vitiosꝰ aut
virtuosus ut ꝓpria exercitatio
appetitus questuū humana com
placentia laudis vulgaris appe
titus sapie et sue ꝓprie dilectio
altiꝰ cōsiderando Sic de eccle
siarū et laicoē de oroē et de
ieiunio obstinatoē de quib⁹ ꝙc
ad vi tractat no solū ad notitiā
sed ad similia ut ecclie et ingressus
peregrinationē ad limina sanctoꝝ
ad pugnā cōtra infideles ad defen
da celitia tonsurā aut habitū
religiosū aut ingressū religionis
aut audiendi vi dei ne talia pos
sunt emendari que in istis tribus
ꝓpositis notatis debent intelligi

intelligit² et sm̄ilia ex similibus
Et intelligendū ē no solū tales
suas actiones puras ab intentione
et fine corrumpentes mercedē sua
primari ñ et gloria supplicia
mereri (Non end est equitas sibi
ta ñ dupē inquitas (ni filius ꝑ
pter asas mercēs meridiebꝰ pro
vilissimo ꝑtio que vite mereb⁹
essent dignē etna ꝑmiserē
de talibꝰ puto xm dixisse ꝙd ni
multi dicēt mi ni illa die die
nobis in nomine tuo ꝓphadim et
in nomine tuo demonia eiecim⁹
et in nomine tuo virtutes multas
fecim⁹ Et tūc confitebor illis
quia nūq̄ noui vos (Unde
quid etiam audi de ꝓsidentibꝰ
ta in tribunalibꝰ tremendi et dig
nitatū quā in cathedris ecclīe
stātū ut no ipis vtiā ad glām
ꝓpriā lucre ad gloriā ꝓpriā cup
timus ad voluptates recipere
ad dignitates accipiendas et ꝓ
sidendas ad laudes hoīm ac
cipiendas ñ solū ad dei hono
et ꝓmeroꝝ vtilitatē nec sic eos
veniat illa ꝓphetica comminatio
Ve pastoribus isrl' qui pas
cebant semetipos Nar quid debuit
et lanas operiebamini et rectū q
quid fuerat Ezech xxxiiii Illi vtiq̄ sū
et alii dicturi sunt nonne in nomi
ne tuo gregē tuū (Unde
mo prohibuimus nutria gregi tuo
defendendo laborando die ac
nocte diebusq̄ ac noctibꝰ structi
altaria fundamo et reti multa
talia que vtiq̄ si vera mihi quod
deo placendi facta sunt no negā
dū ē iuste remunerenda Et
vō ꝓpter hoc ut gloriā ꝓpriā
quereā ut solū tollerari in
ꝓsidēs valeat et suo honori
proficiat ne deus eoꝝ iniquitatem
ab eo exigat oculū ad scipm
dirigens finaliter no estimo tale
ꝙ hoc quid sibi ꝓficiat ad salutē

Vlā fm dictū Ambro. Intento tuo
opere tuo nome imponit. Et qñ
tū intendis tu facis. Nō ergo
gloriandum est de talibus. multe
opibus opatis. Si cuiusq; dicendū
est. Gla mea hec est testiō. ascie
nostre. ¶ De ligtis vero que de
cere poterimus ex dictis eius
& aliis rationibus euidentibus
quo quis deprehendē in scripto aut
in alijs valeat hanc pestem hy po
crisis latere videndū est ut eam
cognoscendo deuitare valeat nō
malū nō euitat. nisi cognoscatur.
Cognoscim̄ aut ex verbis xpi ia
dentis hypocritis aliud agere
& aliud querē. Vlā operibus sua
tis qñ iustitia sua ostendit. et
tiam eam quezut. Si hoim lau
des. Item cognoscim̄ ex verbis
saluatoris hypocritas auaritie
scribē & elatos. Ve vobis scribe
& pharisei hypocrite qm decī
matis & omittitis que sunt grauio
ra legis. Longa & hec hoc mag
nū dicūt accipietis plus. Et auari
tia hypocritas ex verbis quo ad
hūc & rotundas & ex latratu ad
mulatores in templo quos & eie
cit hic exe & mt xxi. Quę qdē
ipi prius fecerant fieri. aut eos
auaritia licet palliabant illud
p̄ dominū honore ut aduenie
tes hinc recipere poterant quā
do offerrent. Cur omnes hypocri
tas sua tollere studeant aut
p quos fiant ad communē utilitatē
aut ad dei honorē relinquentes m
terno suo cupiditate hoc erro
claret ex dictis eius aduersus
quos spoliabant parentes et
filios bonis hereditariis que
ipi pcipue suadebant donari te
plo aut templi ministris dice
tes munus quodcunq; ex me e
tibi prodesse. & ad honorificā
bant patrem & matrē. Et quod
dā non mariti & non multos
adulterabat ipi. cū deridebant
in xvi. Valuit in hac nomen
auaros licet ve sint auari. Et hi
qui vident opp̄ta auaros fuge
aut dicē p pietate & largitate
aut rez mundialiū contemptū
hoc in ficte & dolose faciunt
ut iusti videant. Isti & pharisei
hypocrite tpe xpi erāt minia de
cimabant ut metā & anetū. ut de
mt xxiii. ut alios p hoc attenti
ad plenā ad decimatos omnia ba
nos exē suos. mundos & hoc tm
faciatis. Isti pharisei hoc tm
gloriabā decimas de mētā omnia
& cumin que possideo. Studet
ergā tales cauti esse ne deprehen
dant in aliquo quibus malo ppt
conseruatos optimos iustitie
magis volentes apparē sancti
quā esse cum & sm vā saluatoris
iudicē hi quasi & tamen gluciunt
de cumin ipsis exactionē magis
componunt quā interiora de le
sione iustitie & mīe quā curādes
quod si hūdna statuta trāsgredē
rentur. Inquirunt & arguunt qñ
ut si in minimis ipis humanis &
diuinis quibus exregit. Et vo
luntarie iusticia & veritate qs eo
rediit medii. adueniunt. Et obp
illi scribe & pharisei qui dissi
pulos xpi calumpniabant & ip
tradiderūt senioribus nō seruare
sic p manū nō lauabant qñ pa
ne manducabāt volebat mt xv
Et xpm simbit accusabat eo q
luto fecit ex sputo quo oculos
cęci nati linebat & sanabat
in sabato quasi diuine legis
trāsgressore directe nō & hoc
hō a deo qui legē dedit custo. Et
vos sanctū quia hic hō peccator e
Joh ix. Quibus & humanas &
quandoq; diuinorū superuacuas
sibi attrahere nitebant. Isti apa
ria p̄ducant in publico ut audiri
tuba. tinnitus quos elemosinas fa
ciunt in angulis platearū vbi
ab oībus videri possunt orationes
suas pertrahunt. Corpa exteriora

exēplo

macerat ut appareat hodius
reumates art vi et oīd opa
sua fraud ut ab hodio videan
Ver estimabit est tales inter
p tales sint. vm q aliq facē
dudum confessione si ficta fed
potiq exaīsent se qđ accusat
et gloriam debo mis suis in co
fessione ac alios accusent sic
phariseus de lu xvm dona sua
in templo publicabat et pub
licam domdepnabat Quo cm
humilt se accusaret qm (quales)
mtiq non sint licet fortē videri
valent quales Veritate et exam
sue in hijs pcipue que pposito
corū cōuia sue et que psona
eoz cōuerūtt net vereū mer
turi ut sine sui consequatur
que habent in ppijs iustificati
ombus Nulla cm culpa timet
nisi cd que apud homes eos d
famare pt querut cm extimo
desiderio ne fama eo p ledat
gloriates in fama sue iustis
in constia psti cm de dicut
Cld mea hec e testio ejus mee
Alij no dicut Cld mea hec est
testio mea hoīm Vm in die iudi
cij fm gregt dictū sue cd
fatus virginibq ad virgines
prudentes quia nos quasi
sine lāpe repelli despiat di
cite de nostris opibq q vidyte
de capacitate vē corā quo ad
informatoz aut cōceptoz pub
lice seu occulte sic censeo sen
tendū sicut de contrectante de
spmatu Si pnd sine cōtrectatu
mambq sine lesione mamm
sic vere vpocrite pnd sustipē
informatoz aut correptoz vlā
tepode expd vpocrite correpti
ab eo sp et hollizabat et dott
nd expd dendebant No ergo
mrz si posteri eoz simus dei
similia fraud no est cm fm
maioz duo sūt Sut et hudes
et blandi in vīs gr spez pcte
qui cetera pterendo dicente da
uid agellu sue fimones eq sup
olenus et ppd sue tabula Et pau
per sigs dulces fimones sedut
corda mouentud in vehmdē
end omnd vementes mtiserus
sunt hpi rapuerūt art eam Vide
absalon volens duadere regnd
patris siu dauid et pphīa sibi alli
gē vpotrijs vtebat vīs dulcib
et amplexibus osculis et salutā
ombus blande ac laudib ad
se pliā allitebat et sollicitabut
tordi filioz isr' qui se segrem
et end eligerent in regem ut habē
cū regnd cor Nichi no submder
ste dz qud tales grandi audia
mfecti sue ne alīs similis fa
ma detrestat et p hoc eoz fama
mimueret effugiq end figulū
adit utq p plmd in polurie q
q vm detrestat alt putat
subtrahi Vnd et xp ppt dudū
a sarbis et phariseis vpocrite
traditus et crucifixus art xvm
In edibus aut talib publicis
catis fugiūt et detestant ac ex
terioni nīma opa p sequnt
intiora nē mala et omnia mā
la timent q a timoē dei et amo
re iustitie sue pcepta alienam
memoria end mortē apud tales
est molestissima silr et de dulci
dine vite eterne nullus sapo
q radicē mentis ad pdicta tend
hūt mfixam Vlet tm p ea que
dicta sue intelligi volo q per
quosdā alioz doctoz morū
aliquo pulsu tangē q quis q
istis aut aliq istoz subiacet
vitio h veneno quod ē
pocrisis si end ho studiū sui
et totū operā ad deliberandē
ad hoc impendat sries et volūt
in hijs morari non cessat

De apostolis ca xvm

Elegit dominus tempore suo mirabiles
nationes per apostolos et
alios discipulos ad ponendum
hoc ecclesie salutiferum fundamentum quibus sua prima pietas
doctrina confirmata miracula esse
dixit et ad faciendum miranda po
testate dedit gloria sue claritatis
ac nomen aliquando ostendit ut his
testimoniis roborata pro sua glori
osa ascensione et sanctis suis mis
sione veritatis testes firmissimi
esse possent. Non solum illis tem
poribus coexistentibus hodieque si usus
mi consummatio mundi veniret
ad quos per sanctas scripturas
tam expe gesta quam per eos
discipulos esse ventura. Ne
quis hos eligendos putaret ex
nobilium aut potentium aut sa
pientium genere aberet pau
peribus nuper credentibus et idiotis
ut per hos clarescat totum agi
per eos non per nos prevaluisse ut
dixerat dominus gratias tes
tatus paulus [illegible] Et ne stulta
sue mundi elegit dicunt per hec
confundant veteres tempore
sapientes qui tales ac tanti quam
sentiunt servitio possent esse adhuc
omnem creaturam rationis scrutatores
et huius factorem eorum memores non
potuerunt. Dicentes enim se esse
sapientes stulti facti sunt. Et
cum dicti apostoli ex una eorum et pe
tulanti essent contemptibiles
homines tamen gratia dei in eis esse
apparentior fuit magis. Nam placuit deo per stultitiam predicationis
sapientes eos ad fidem. Et
hoc fine dum non minima inter
miracula putandum expedit. Et
ut odii cessantes tollat nodus
primum fidei illorum admixta
sunt miracula ut veritati fidei
predicte virtutes testarentur miracu-

xpo communi sermone confirmate
sequentibus signis quam ulte
riori hii sancti apostoli omnes mundi homines sanctitate vite cla
ritate et veritate doctrine
ut post in tot sinuosos seculi ne
mo ambiget omnes doctrina illo
rum doctrine tortuosa a veritate pe
nitus esse alienam. Si angelo
alicui de celo evangelizare non
paulus testatur ad galatas [illegible] Quo
modo credam ecclesie inviolabile hanc
pacem veritatis detrectent deum
glorificari per eorum signorum
ipsorum gloriosa effusione ac si
omnibus posteris nacturum hoc
loquendo si moriendo fidem et
docendo. Ecce in omnia veritate
et nos predicare et vite pacem cum
doctrina mundabilem paratissimos
et notissimos nos offerimus.
Ad quam omnium mortalium refugit
estimatio sed morte penalissima
sponte nos ipsi essimus. Ecce enim
mundi iam ultima appropinquat
hec expe et paucum ut creditur
predestinatorum minus quid adhuc est
impletus iam per quos nullum
numerum et amplius deus deberet
habere deus per hos amplioris mi
seri predestinatos implere non pote
rat gentem quae tunc reprobissime
ad fidem convertebantur. Nam solus
paulus a hierusalem usque ad illyricum
replevit evangelium christi ipso teste
ad romanos et [illegible]
sonus eorum exiuit. Nam si velimus
pastorum tempora et ventura et
simul prima qualitates mentium
in quibus omnipotens deus
spiritum suum ad fidem vocat digna
et numero nunc plures nunc
pauciores fore videmus. Nunc
in illis nunc in aliis regionibus
regibus aut principibus. Nunc me
liores et sanctiores in plebibus
ecclesiarum ac regibus et principes
rectiores et pastores divinos de

qualificatos. Et si horū causa sub
tilius velimꝰ pscrutari. nulla
mo hoc a nobis possimꝰ dici
hoc euenisse. Sed in deo nobis
& fortuita loca non sunt. Qz ex
moderatoꝛe sapientissime & mi
scrutabilis altitudinis aule celeste
hec temperat. Ceu olim Tmo po
dere & mensura constituto om
nium tpm equissimo moderatoꝛ.
Et videlicet Cur deo illo tpe
regnante Iuda sub ypocrita suis fuer
pozdmanti. & no alio tempoꝛe.
Cur Achab & Ioram Manassen
& cetos pessimos reges do
minari permisit & cur tali tpe
& no retrosiori. Cur et Ezechia
Iosya & si qui alii pissimi reges
& pphete fuerint ptᵉ illis & non
alis teporibꝰ admisit. & non
prioribus temporibꝰ supervenerit.
Cur et ipse pzse dei filius illo
& no alio tempoꝛe nasci
instituit et voluit. Cur no sa
muelem sibi pphetā & iudicē
ysrl. veteri tpe suauit. & sau
lem regē superbissimū instituꝛe
permisit. Et sic de ceteris statibꝰ
& pessonis mudi. sic & no alis
ordinauit. Cur causas sue cognosci
nisi spūs veritatis ingenii pe
mittit. vna ad alias doctoꝛibus
angl & gregi aliis causas no
bis esse. psupta diuina voluntate
que dubia esse no pt. Dicimꝰ
q̄ sūmꝰ gubernatoꝛ & cōditoꝛ om
niū motus & elementoꝝ
elementatoꝝ. regit principia pla
toꝝ. pastoꝝ. gubernatoꝝ. populoꝝ
ad hoc ordinat. a deo aut minime
pdestinatoꝝ impleat. qui ab
seculis a deo ē pmissus. quo im
pleto omnis principatꝰ & potestas
cessabit. sicut & cetera in usū
hoīm ordinata. Est enī hoc fi
nis. cui finis mundi hec sapies
No enī homines ppᵗ platos seu
ppᵗ reges aut principes & ipsi ppᵗ

regendos dirigendos ac ordina
dos. Et hoc aperte nobis osten
dit illis temporibus bonū pfec
regem aut platē. alios ipsius
malos & plurimos malos qua bonos.
q̄ vno tpe quo pficiebat bo
nus rex aut platē plures erant
a deo pdestinati futuri. qua alios
temporibus erant habituri bonos ha
berent directores ad salutē
eoꝝ consequendā. ad qua erant
vocati. alios aut teporibus quo
plures erant pditi. & condemp
nandi. venturi. mali pfidi
eos pficerent. ministeria dei & eoꝝ
demeriti & exigentibus iustis qui
dem & occultis iudiciis dei. Ad fin
gregis secūdū meritū subditoꝝ
dispensandū corda rectoꝝ. Et
sicut ex actibus Aploꝝ. tpe ipsius
in ascē ptibus veteris sue a spū
sancto loqui verbū dei quod
in posteā spūs no prohibuit
huius alia causam non assignat
doctoꝝ quod illos qui pmo pe
no erant ibi predestinati aut
pauci postea no plures. Cum
primus hic a deo prius erat
phoꝝ q̄ no pdurabat eos verbū
dei ne audientes & no credentes
reos de contemptu vi dei fieri
iudicarent. Sic & in thyro et
sidone tentatibus gentilibus et
si ibi fuissent miracula sua
que in Capharnaum & Corozaym
sua fuerunt. penitentiā in eis
olim & nunc pegissent. Luce
xo. eos ad tā qua pdestinati non
erant. Et nozū pdestinatoꝝ
omniū & temporis eoꝝ naturā
sic vnū & vnū & adeo prius
ut nec vnq̄ addi possit. a minimo
usq̄ ad maximū qui sunt eius.
Summa & hec Augᵉ libro de Caritate
tate & gratia. Et de eorū pscien
tia & pdestinatione sanctoꝝ in
pluribus locis. Quanta timoꝛ
& pauoꝛ quibus apprehendere
dum meditatur horrendum

q̄ t̄rib⁹ ut̄ioriḃ⁹ ꝙ ꝙtū sollicitudīe ꝑturbet dz̄ hēt mēsi
tacio t̄rist̄a ꝛ mortificatiōm cor
dibus oīm mortaliū aliquā
sensū habeāt: ut omes abiti
ant corpore mezcla ꝛ solliciti
sime imagīent p anazū suaz
salute ēē suspecti de sua mer
titudīe tam salute quā dā
nationē. Et hodie sicut ꝛ poste
ris temporibus ad videnḋ p
latos t̄ēgēs aut principes aut
quoslibet pastores alīū nō
fingulae super gregē sibi cō
missum si querē solū que sua
sunt: nō dubitet se tales fōe qui
nō merent hīre bonos pastōes
eos dirigentes in viā salutis
ꝛ pauci ab inde esse de p̄destinatis
facit end ꝙd deus regnare
exoritas ꝑ ꝑtā ꝑ ip̄m. Et di
co tibi inquit regē in furore
meo. Io deputare debent subdi
ti p̄cis ꝑ nōs: nō sup se patiat
p̄latos magnos. Fact⁹ ē ꝛ in
qualī cōgregatiōe nō dubiū
est esse bonos ꝛ malos. Dom⁹
ut p malos tā p̄latos q̄ subdi
tos p̄nt̄gentes: maluit eos
demeritis exigentibus ad peni
ēē allegari: ut olim pharaō.
Et ut dei bonitas in bonis ꝛ
misericōr in malis clarior eluce
scat. Nā ꝛ legimus malis dem
multa bona p̄stitisse: ut achab
regi pessimo ꝑ ip̄m deus
multas gloriosas victorias ꝛ
amonitōes ꝓphetarū p̄stitit.
Vt habeāt⁹ tēpo subiectōem ꝛ tā nō
sint cōnexus ab vsibus. Et hoc
ideo ut clarius appareāt sua iusta
dapnationis ꝛ ingratitudo. ais con
temptus sui ꝛ actus regi mde
tur regend. Placeat nō cuiquā
contēplari statū modernoz
p̄sidentiū in Carthagine q̄
in tribunalibus: ut ex p̄dictis
cuiq; aliquatēs possit q̄ sit hō
rum modus ēē. ita in p̄sidentiby

quā in subiectis. Et si hoc libeat
speculari: ponamus cū oculos nos
tros metam cōtēplationis quā iacie
tes sagittā ad eam ut ligneā
possit: si prope aut remote sig
a metta. Dicam nō methā xp̄s et
ego doctrina vitā aplōz. Ipse
dicente ad eos. Vos estis sal t̄re.
vos estis lux mundi. Cur end deo
placuit in ip̄is nascentē ecc̄iē
validissimos athletas lotare.
ad quos omēs posteri sp̄ vtū
essent habituri in nō necessa
dux in fidē dirigendi: a quibus si
to rēmotus distaret. tāto fir
rent se esse imperfectiores. Vtq
quid end aut finisse aut fuisse
esse legimus aplos perfectores. d' aplōz ꝑfōne ꝛ o
Quorū perfecto ex tribus cha
ꝑ ste. er omī mundiali rerū
contemptu. 2o ex zelo ad quā
lucrifactōz. 3o ex ip̄ius sapīe
ꝑ xp̄i amore effusione. Et sic
in malis quīto quis in etate
maturi discedit ab ifantilib⁹
puritate ꝑ hūdi mit in etāt
ad hūdū radicale admixtiōz.
tanto impurior erit ꝛ gr̄ssiōr
in pulchritudine membroz ꝛ
deformitate. ut exēplificat ꝑha
ꝓ de gradibus de vino qui ad
ministretur. quīto plus. tāto im
purius erit vinū. Sic ēē d mo
ribus fil̄ tredendi ē. quīto lon
gioribus discedat fil̄ in moribus
quid ecc̄ tēpore aprima vinū
di. Regulā. tāto mā ꝑfectiōr
erit modus conuersandi. Quod
facile ꝑvidē in mā etate. que a
ip̄e aplōz distat mille quadrin
gentis et xlviij ānis. Et sic distā
mq ab eis ꝑ tantoz tēpoz spa
tia. sic verendū ē ne ꝛ ab eis
discrepemq moz dissoz mutate
de quo tamē posteā clarius vide
bitur. Cumulat⁹ ꝛ fruct⁹ hmōi
que dicta sūt sit de ip̄e xp̄o et
aplōz. tuz tuā venerā ꝛ non

anacla. in mi. ss. doctor. allegat
in libro de p̄destinatione. & in hoc
de perseuerantia. hanc ait a p̄
deutibus inuestigandā p̄sumptā
inscrutabili altitudine sapiene
& scie dei tue uoluisse xp̄m ap
pare hoibus. & apud eos p̄di
cari doctrinā suā. sicut putabat
& p̄sumebat eos esse. qui in eum
fuerat credituri. Et post pau
ca. Ego mirari satis in fide hui
plenū orbem. tristia p̄teritis
seculis nouerat. ut eos appare
uel p̄dicari meruisse nollet. q̄s
nr̄is uerbis in cumulum sue cre
duturos esse p̄sumebat. &c. Et q̄s
de xp̄isto dicit. dicit hoc sim̄ilr
de aplis. credi no debuisse
ut scilicet p̄ p̄destinatos a deo
meruisse. & no alios tpe missi
sunt. Dicit enim. Quos martibus
Credidere quotquot erant p̄
ordinati ad vitā eternā. p̄des
tinati. id est. sicut dicit. deus mi
di gubernator. uertex eterne m
stitie. excelsus & motu celer. An
gelorū administratio. miraculo
rum opifex. Quane doctrine p̄di
catio. primo seculi tempore & mi
di consummatore. Quid mihi hec
& multo plura. &c. tu longa tpm
petitur. animositate. et dies iudi
cii. ob aliud causa reddenda
fuit instituta. & a deo p̄scita ac
ordinata. nisi. p̄ quem numerum p̄destina
torum compleuerit. Cuius expleto
numero. tunc finis erit. quando huius
finis habebitur. Et quidem de scrip
turis. plus de quam pudet uersari. mihi
non exacta subsecuta demonstrat.
Nam primo mundum uerbum dei se
minatum. & ad fidem p̄destina
tos uocantes. post completorum
eo rudem missi sunt ad ecclesias
nationes. ad graecia. ad asiam.
ad africam. & usque ad mundi fines.
Romae & ibi & ubique p̄destinati
uocauerunt ad fidem. Et ubi
per se uenire non poterant. discipu
los suos seu epistolas miserunt.
Roborat. q. discipulis & tradē
tibus mihi. tandem priores apli
ci petrus scs & paulus. ad ciui
tatem scs urbis romane. Et ad
francia. & ad maritimas partes
scs. ad aquilonem & occidentem. sua
rum doctrina. ad remotos tūc fide
ruit. Hic q. tradit ipse & alius
multis per prouinciam coruscare
alios in eoo. Non sufficere. ut q̄
ecclesias ad nos usq; & Britannia. Germania. Russia. Prussia. Po
lonia. Hungaria. Hyrcania. An
glia. & alia tres climata sub
polo arctico iacentia. uim dei
sustinuerunt. p̄ quas uoces apli
in oriente. asia. India & affrica
& eoz discipuli uerbum dei semi
nauerunt. ipse q. postea defunctis. surre
xerunt pseudo apli. falsi. & he
retici. sua falsa doctrina. per
spargunt. apli. uita & doctrina
roborata. fuerunt. ut a multorum
tunc & alii plures sunt dogmati
bus pessimis. corda fidelium
infecerunt. ut a vera fide auer
terentur. Et ab primitiua ecclesia
mane exorti. per scismata et he
reses scindebantur. ut uix pauci nu
mero multitudo fidelium reperiretur
numero paucissimi aut rari
reperiuntur. Et hoc utique paulo
apli eius predixerat. Ego enim
scio quoniam introibunt post discessio
nem meam lupi rapaces in uos non
parcentes gregi. Et ex uobis
exurgent uiri loquentes per
uersa. ut abducant discipulos
post se. Actus xx. &c. hodie uere
esse no dubitatur. Iam enim tota
sanctissima passionis xp̄i
a gentibus & Iudeis mole
auaritie sue consummetur. per uisita
tiones xp̄i dei nostri. ad tota sancta
petrus exigentibus xp̄i nostri
ecclesie. sue Ephesi. Thessalonicenses
Galathe. Colosen. Philippenses

macedones Cormithi ⁊ reli quibus olim aureas epistas panda de ma cerdo romanus ⁊ de alijs sortes mittebat ⁊ hijs ponq splendi est quid aliquid scribendi q̄ vi deliceat tā imensa latitudo ⁊ mul titudo hom̄ a principe tenebrarū dr possideri. Et quid dicā de assi ria tria mūdi pte. vbi sanctissimq Cyprianꝰ in Carthaginem ut puto ecclie metropoli. Et auct post eid m̄ ponen aiē pfuerūt dignissim pfules. pspicuitate vite ⁊ doctrine. suis temporibq refulgentes. Nestio an hodie plures ibidē sint xp̄ianī. ipoz memoriam facientes ⁊c. ⁊c.

Descriptio partialis tie fidelū ⁊ infidelū. c. xxv.

Tandem mutata fides ab illi gnoratis terris ⁊ mūdi par tibus vbi repit repulsa ho die in sola europa ⁊ asiatica. Quando igr̄ mūdi climata. ab bombis habitabilia. quoz septe narig mīa ab astronomis pol lent ⁊ spera mālent ego p puto ex pauitate mee experientie. alijs expertioribq nō pudeat do ceri vnū mtegrū clima de pdict septē fidē vā xp̄iana ē decora tū. Ad quatū m̄ costat pti ex descriptis ⁊ p me visis. primo late fidei veri cultores ab orie te vbi Cracouien ciuitas regalis et nobilis ē situata. in regno polonie. vbi ⁊ sedes eiusdem regni existit. pariq asten de do vsq; Cracouiā. puto ad xxm miliaria. stati in opidis mixtu ra ydolorū. Sunt etenim in eis ⁊ due templa. vtq; Ruteni ad infidelū. ⁊ xp̄iani ad fidelū. quoꝝ quilibet ritus. p̄ro ⁊ ē Ep̄os. ⁊ p̄sbros hz. vno alio no impediente. Sub vno vtiq; rege polonie. xp̄iana missio ⁊ catholica. de quo ritu me fateor hze notitia. tū quia regionē ibidē frequentē. Et quia ibi rex xp̄ianus nō sinit xp̄ianos natiue parentele. tēli subsē magna hz̄ dēmma ⁊ latis simas partes terre. scz Ruthenos. Cyrphenos. mixtos fideles cum infidelibus. magna castra et fortalicia. dicet dñs Waldisla us moderni regis progenitor. Duc̄abiles ut asserit de pdicte nationibq ad fidem conuertit. et ecclias ⁊ equitq institutā. quibus patentibq in sua pfidia ⁊ mane tibus tūc tū pace ⁊ sine molestia xp̄ianoz eis cōmorantibq asse rentibq se patrocinijs ad sedē uolutos. cum quibq nati sui de sero nolle. plerq; pietas x̄iana aliq; nolente. ⁊ mutuo ad fidē compellē dr. dūmodo xp̄o sue merita aut tutores vā fidei nō molestent. sim decretoz sanctorū sanctiones. Extendendo i. de ecclesia ad ciuitatē metropolim Russie scz Leopolim. cui archiepe pisset. Distāt a Cracouia p ce miliaria. vbi tot sunt ecclie ruthe nord. quo ⁊ plg. quot x̄ianoz. eode ritu sic priores ambulā tes. Et qz vlterius asten dendo. quātū alicq astendit. tūto pau ciores veri xp̄ianī reperiūt. nisi sparsim hinc inde. Dem Russie ptinēs est latissima terra Sclpha nia. eiusdem regi polon pzina hereditis. nobilis vtiq; prouin cia. vbi rariores reperiūt xp̄iani. si multa loca silvestria. veris plena. Hec extendit ad alias vsq; gentes. ad Tartaros ⁊ ad alias nationes. nestio quo nomine appellatas. que plene sūt infidelibus. nec rarissime ibi re perit fideles aliquos. ritu bestiali viuentes. tā quā homines bestiales. crudeles. quoz q̄libz deus sunt vna magnazū colunt. veneratē. Per quas terras ut a fide dignis accepi. via sine

naugio maris transiit ad trā
sanctū ihesum. sub salutis reduc .xl.
tibus nicolai terrarū mul
tarū. Et ptm illis mundi ptium
maxima longitudo. et latitudo
terre. per ethiopiā. Constantino
polim. arabiā. per regna saba.
et chasis per medie amplissimā
locum. Antiochiā. usq; ad padi
sim. et montē Caucasi. habi
lonā. Ninive. assirios. Ter
rā. medorū. atq; persarū. am
plissima regna. Egyptū. et ptes
libie. et alia multa regna. que
mundus scripturē. et historie
longe late. p legūtur. Ad ps
asie modis alt̄ maiores. q̄ ad ora
continet. Et stendo. q̄ tradit
augo. sic de sm̄. totq; orbis. i
q̄tuor ptes diuisus. a fm̄ q̄tue
mundi ptes. Oriens. occidens. me
ridies. et aquilo. Que sic ide
dyrigunt. Asia medias mundi
ptes continet. sic a meridionali
plaga p orientē usq; ad occidentē.
Affrica. a meridie usq; ad alia
plagā occidentē. Europa. ptes occi
dentales. in qua mans fouet. hi
tarios. fuit nobilissima pars terre
et amplissima sc̄s Asia. q̄ medias
ptes terre continet. ut creditur. ple
na. ydolis. et infidelibus. q̄ plus
vbi pius suara vestigia aplorū
Thome. Johannis. euuade. Bar
tholomei. et reliq; trā pacis sa
nro fetu. dnm. vi. illuminauē
runt. Et quis nō ex hac rōne cogat. mīs
cat. tante multitudini pereunti.
et tā egregiā partē hre possi
dere. Ecce mala mundi. ihs. deposcit.
et nullus pacibus. Ihesu. de Cra
couia. de qua plus hī nota. q̄
ad aliā sui ptis sic dextera cō
terminat. hi. vngaria. Dalma
tia. Crabatia. etc. q̄ quide. fides
stat. que ad vngarie regnū
per longū ut puto partem.

Ad finē a Cracouia distat. ut
p̄ literā miliaria. et ab illa p̄ pro
uinciā septē castrorū extenditur
usq; ad Tuzciā gentilē trā
et Panoma. vn̄ sancty patris
martini origine ducit. ibi
q; iter fidelium trā finē habet.
Ad tuzciā trā infidelium. et
amplissima. et ut credit̄ totius
et extensa terrā usq; ad p̄dictā
Asiam. Tuzciā. Cuius tres ge
nerosissimi reges romanorū et
vngarorū. magnā ptē regni
vngarie sue sibi retinerāt dimi
mi. et multiplices victoriosos
timeruē. et sanguine xp̄ianū
nimis multū fudere. Usq;
adhuc mīa tra. et mīa dā
lecc̄. Cuius serenissimi principis
bela dissipauit. rex polonie adeo
tacet vngaros. puero suo hē
de eiusdem regni adhuc pmi
lo equite. regnū idem intrauit
et per aliquos coronā regni
vngarie accepisse voluit. et
cepit per aliquos. Cum glorio
sissimas victorias cōtra eosdē
tuncios obtinuit. et multas
primas de patrias partes gla
dio obtinuit. et tandē p̄ eosdē
ut fama. de ortus. magna
pars sui ptis ibidem truncata.
Gloriosissima vita. mors. q̄
pro fide xp̄i ampliāda ab
infidelibus occisus. Huc usq;
ultra vngariā ter infideli
tas trā dirupat. xl noie ibi
exercitu. Inferiorē ab alia ptē cō
mune. sic ad ptē sinistrā cō
terminū sup̄ Prutenicū quorū
fraterculus nō lata sit. hī multi
nobiles. pacifici. et ingressu
aquarū cōtigua. ciuitatē
egregiā Gdantzk. vbi cōmu
nis p̄cipua. et ostia maris
occidentalis. p̄ que via ad
anglia. flandriā. Groland. Da
cian. Gardbugiā. etc. et nō

xpd ⁊ fides ibide rec̄ colutur⁹
ffortassis tñ ⁊ ibi in ⁊ctib⁹ eiusd⁹
tre habitabilibus ꝑpt̄ frigor⁹ ⁊
acerbitat̄ sub polo actuo⁹ in
fidelis esse creduf̄ hic ⁊ in sue
tradicōe. Nazareth ⁊ ꝑtibus
ultimis habitabilibꝫ destedebo.
credf̄ fidelis esse vltimo⁹ non
tñ in tanta fidei firmitate quē
admodū in medio Europe situ
ad occidentales ⁊ maritimas
eiusd ꝑtes sc̄z hibernā Brit
tanniā. Vbi ⁊ credf̄ esse plu
rimorū sancti patricij. Re
gnū Britanniā sitissima vrsula le
gerit. Et usq; ad Romanā
vrbē que m̄ occidentales ꝓ
putāf̄ partes ⁊ hyspaniā ⁊c
vbi adhuc rudis⁹ nō xpd ē
cognitus. Vlt⁹ vō Rome vrb
partes quādū intelligi fides tam
lata extendf̄ metū habeo. Pu
to tñ nō in tāta latitudine sp
admodū ex ista ꝑte. Videt
ne studiosa lector⁹ q̄ parua
vna minima tre vltimis ꝑ
tem xpd fides complectitur
⁊ qua amplissima tre parte. pri
ncipatū tenet in suo obtinet principa
tuq; quō actuū sue vel tam
⁊ rudis ab infidelibꝫ crudelitat̄
nisi bonū xpd magna pōt ⁊ be
nignitas eos conseruare ⁊ ex om
nibus xpm̄ gentiles ⁊ totam
ꝑfidiam euertēt. quod tame
ut aliquo⁹ ꝑphete videf̄ sona
re. futuru⁹ ꝑ ipsos ⁊ si nō in totoꝫ
in ꝑte regnū⁹ infideles fractū.
Habundante malicia xpi fidelium
Ultimo end salua fide sue ꝑfessi
one ex pessimis fidē catholicā
ad vltimū defectū tale redigendam
ab aduentu antixpi xpō dicē
te. Clemens filius hodie putat
ducet fidem sup̄ terrā. Tūc em
in aduentu primo xpi deū eiq; in
carnacōe pauci⁹ repert vere
fidelē ⁊ de sanctis. ut placuit de
sic ⁊ in 20 eius aduentu credē
tes. Et id q̄ in apl̄is dicto testimonio
figura fuit nouū testamēti. Puto
eni tā tempa id completū q̄ cū
gelio xpd in vniuerso orbe est
ꝓdicatū in testimoniū omnib⁹ gen
tibus aut ex⁹ mū. Nec ē nunc vl'
insula tam longe ⁊ occulta absq;
dubio q̄ nō xpianoꝝ ibi sit di
uulgatus. Ferentes enī omnes
historias nō reperio tre partē
aliquā in qua fides xpiana nō
sit ⁊municata. Cum enī dicit dns
apls in oēm terrā exiuit sonus
eoꝝ. Nos simul ⁊ q̄s
finis seculoꝝ deuenerit. Et ve
nientes filioli nouissima hora
est. Tardare aut̄ tempus ꝓprie
num ꝑ desti natoꝝ cōplet̄ in
Ultimo vō ꝑdestinato orbe tre
⁊ ingressū finis mundi ē in sorti
acerbiora erunt mundi finalia
qua ꝓpria tā nostis quā tu ⁊
Custos ut purgent ꝑ nostē ut
eoꝝ pena hic minuat ⁊ met
uū pertinaciā ⁊ ⁊ctib⁹ tñ ꝓpter
petā aut ꝑ purgādi. aut pun
iendi. De hac acerbitate ⁊ sua
re dicto xpd aut ex⁹ Gilbert
nus parisiēsis speculari de
ambulacro fidei de loco ad lo
cū. de nationibus ad nationē.
Tam in veteri testamēto tpe abrahe
ad fidem de Caldeoꝝ tra vocati
ad tra Chanaan in qua ⁊ situa
ta ihr̄ⁱ⁹ incepit fides ibidem
in medio terre in qua xp⁹ opa
tus ē salutē sue. ꝑphetāt in qua
⁊ ipe ⁊ sua progenies adhuc ex
⁊ cum Isaac Iacob Cara Rebecca
qua omnes sepulti sunt ⁊ Christ⁹
in eadē fide scripturas cōplē
in spe futuri filij dei qui ibidē
⁊ passus ē ⁊ resurrexit ⁊ ibi
in 20 eius aduentu ibidē in diem
iudicij aduenet in valle Josaphat
ꝓpe Hierusalem omnes in fide ⁊

spe eiusdem xpō saluari: et p̄sus
ntari non dubitantes. Et licet
postea illi veteꝝ sancti. in terra
egipti per longa tpa spacia pe
grinati legiduz: tū p̄ mosen
edyctiz q̄ ioſue in eandē tīrā
sūt introducti. donec beneꝝ
tū id semen scī Abrahe pro
missū. ex sua progenie natū.
ibidem sicut promissū erat. ad
ne adiuerit. Ita etiā in nouo tes
tamēto eadem fides nō ui de nō
uo xpō. sicut prius veteribus
si p̄dicta demōstrabat. Iohēs
ne p̄mo ipm publice ānūcia
toz dicēte Ecce agnus dei. Et
hoc congrue videbat. ut in mē
t̄re habitabilis. vbi ē ihrlem
situata. salus fidei p̄mo exor
iretur. ut ad extrema mūdi
hēr firma p̄clararet. Nec hoc
deruit fieri aliq̄ mūdi an
gulo: q̄z lucerna ber nō sub mo
dioſi sup candelabz̄ in medio
totī debuit ut oīb̄ luceret.
Et neo excusaret. Quis se
hanc nō audiusse. seu vidisse
Perambulabat ē fides d̄ eccl
ne ihrlem. donec p̄destinati ibi
dem vocati. in fide roborate
apli expulsi de ipsa ad gentes
nationes fidem deportauerūt.
ad ortis z occidui partes.
in quib̄ magna fidelium multi
tudine plantauerūt. vsq̄ ad
fines mundi. in quos nūc p̄or
dinatis a deo vocati eandem
eisdem augustis a fide detendē
tibus apl̄is z eoꝝ successoribus
p̄ gentiles p̄ncipes maximis co
ronatā tpe p̄secutoꝝ tyrannoꝝ.
aliud gentem sibi deus p̄uideat
p̄destinatā in hac Europa. ad
quā saltē quo ad eccl̄a fines nō
legit apl̄s aut eoꝝ ꝯtemporanei ad
uenisse. Ne pensat ē fides catho
lica in Europa. sub fide ē romā
ecclē. Nec vnitate q̄ eadē pars

Grecie ap̄ 400 annos discessit.
vtinā nūc hodie essz eozdē z ope
eidem reuinta. ut quidam asse
rē conant. quibus ego adūdicē
re nolo. hoc tamē testarē libe
dicēs romane ecclē. in p̄fatis
platis in ūrumētis prestitis
in pariete mandatoz. z in sacō
rū canonū obseruatore. et d
sacramentoz ecclē conformitate et
ritu. tū quo ad perceptionē q̄
ad collationē. Quapīs d̄ eccl
amis partes. sint tote nō reformi
mus. ꝯtrā nō Europa. fluctuā
sit fidem conceptā. z ad ritus
gentilium reuertisua. sic ceteꝝ nā
ones. puto mīl. ecclē me d̄ septua
gentes aliq̄ legisse. et vt
nationes auertisse a fide. tato fi
dem sue reassumpturē. tēt ne
fateor ignorare. dicat q̄ ꝯtra
one hz in septuagesimo sancti mīsteꝝ
aut quo spū polleat ꝓphetissa
tū notū est ex scripturis. Sūa
rūt gentes in fine mūdi ad
fidē in carnōnis xpō p̄uersu
rā. hec p̄dicatoꝝ Sacerdotū
lyre. p̄sbiterū ꝯtēdū. Sunt
ad romanos. donec plenitu
do gentiū intrauerit. et omnis israel
saluus fiat. Pie tamē credendū
est. Nullū tempus tota ecclē nūc
adhuc a conuersione aliquorū
gentiliū aut p̄ baptismatem.
aut per aliud modū ad possi
bilem ad fidem aliqs vocatem.
ut nō credā esse aliq̄ gratiam
adhuc gratie. quā deus habeat
erga tbi de suis p̄destinatis. Sī
c augl̄ in libro de p̄destinatione
dicit fuisse an̄ tpa incarnatōnis
xpī in nullo mūdi gentiū nul
los potuisse fuisse. qui aut per
inspirationē. aut p aliud nomen
in vnū vīm deū credidērūt.
licet id scripturis nō expīmat.
Puto enī malū esse diuisiōnis
natura. nō fructū nō crede

dz aliubi fuisse: aut hodie esse. ppt dnm nā manq; in tra
sua nō speraut cōtinere mām
suadut nolut miserere ei⁹ ⁊ se
pius in quibusdam partibz ui
dens de gente gudayca ad xp
tiam gnā cōuolare ⁊ fideles
fieri vna cū filiis ⁊ me expe
nos fidelit⁹ diuexari: q; nō est
abbreuiata manus dni nō pos
sit saluare. Possz in aliis p
habilit⁹ estimare gentes fide
desertores: nō diuexiras ad
candē: quia rotario gen⁹ nā
ad fidē nō de p se. si quasi pt
intentoz facta ē. Quidē tribus
indeis a fide qui tā quā olim
erāt de gnē abzahā.
alij q̄. Gentes nō tā quā ole
aster⁹ cōn naturā inserte sue
dimeut pbat paulus ad rom
xi. Nā dicz delicto sālq; gētiby
facta ⁊ ut illoz emulent⁹ ⁊ dn
misereri pōrā deq; tensunt pq
multa tempora indeis p ri
ssimi ppt patres ⁊ eis debē
legislacio testamtū ⁊ p missio
nō gentibus qm ex fide nā
admisse sunt nō quasi de nā pa
tru⁹ cui adhuc ⁊ dispulus
nō sū missus nisi ad oues q̄ pe
rierant dom⁹ isrl. Et gētes
pōrā rancē quā oues ⁊ctrahit

De temporibus nostris ⁊ de hūtudine hominū in europa capitulū xvi.

Licet in prioribus descripta
sit hūtudo trāsū multarū
quo ad fidē ⁊ tranē seu nfide
litatem in cōgruis pbus
asie ⁊ phrie ⁊ macedonie ⁊ retis
prius notatis quātū nō visū
sint cōmemorandi: quos in p
cipientia ppria aut aliorū
infirmitoz aliter agi in illis pbis
sentiz iubent nec do veritati sue
cd hoc in facto cōsistat ⁊ sensi
bus subiaceat quadrus de quibz

nō est sta⁹ ⁊ experiēcia nō nr sue
scat de pscriptis sēp q̄tū accepi
a referentibz tantū tradidi ad
mat⁹ tēpora ⁊ cunte oculos
speculationis cōflectentes qualis
nūc est status ⁊ hūtudo humane
diuexacionis neq; ad bonitate
seu malicia ppt q̄ spē hoc opꝰ
culū suscepi ⁊ laborandū. Cū
preterita secula ⁊ uoluerā neque
aut ut in supstitū mores alioꝝ
sit ualeant agnoscere ⁊ a cūtate
priorū tēpoꝝ rectificandi ppt
que eā priora secula digna
dixi ⁊ creui ⁊ ut ota mō se po
sita magis elucescant ⁊ cū ign⁹
anne quod rectificandū ē ⁊ an
rectū sit aut rectificatū: mō
great⁹ nō melius cognosci vale
at⁹ quā per regulā et mēsurā
rectificatem sicut pz in rectifi
catis dēq; lignoz ⁊ muroz ⁊ alioꝝ
Et simlit in nālibus patz nō
fūma ⁊ lenia p̄ lima bremissi
mā ⁊ rectissimā appetūt aste
dē ⁊ descendē fm̄ que erāt ā
similia rectificatum fm̄ plām in
libro de celo ⁊ mundo. In mora
libus aut in quib⁹ consistit bonū
uel malū nō dirigit pt rog
nosca rectitudo aut curuitas qua
in regulis actuū humanoꝝ q̄
considerant aut fm̄ theologos
aut fm̄ phos morales. Prīm
p̄mū ē rectissima regula que
consistit in dictis ⁊ preptis aut
similoꝝ exemplis. Seu est in fla
gellis et plagarū castigacō
ombūq; ⁊ quas deq; dimittit
ppt hoīm petā ut p hec homēs
ad rectitudinē reduci posset
Quid enim hec flagella retracti
na a culpis que sunt curatiua
⁊ obliquatiua a rectitudine ⁊ ct
go ad rectitudinē deq; tendē. ⁊ p ea
reducē homines. q; pene se
habent sicut medicine ex q⁹

ethicor. Igit̄ r̄ductiue ad debi
tam ꝓporcionē ordinē phōt̄ rō
r̄gulatiua. sue actiua quadroz
recta ratio. a passionibꝫ alie
nata. pro ut sapiēs det̄minat̄
p̄ prudentie virtutē. q̄ d̄r recta
ratio agibiliū ex vi ethicorū
deue recta ratio si semp̄ in ho
mine dominaret̄ nūq̄ ali
qua mala cōmitterēt̄. Nā oia
mala ni̇ prouenūt. p̄ hoīes
r̄ctā r̄gulā rationis spōte o
mittūt. et p̄ passiones sensi
tiuas. sc̄z irascibiles. et concupis
cibiles: aut cōcupiscendo. q̄ nō
debent aut fugiendo q̄ am̄plec
ti debent dicūt. Dicat ergo
li. ij. Confe. Cum de futuro q̄
ritur. q̄ nō factū sit. credi nō
solet. ni adappetitu adipiscendi
alicui illoz bonoz. que infima
diuina mente reperit. aut me
tus amittendi pulchri. cui sit
et decori. q̄ q̄ p̄ homēs superi
oribus et diuitē abiecta et
iacentia. Hic i. h̄ quatuoz sue
r̄gule actiue intuēri. qualem
in comitate aut malitia sint cog
noscatur. Quas r̄gulas si ip
sis studiose actionibꝫ admoneā
talqua speculū in quo r̄lucebi.
si pulchre aut deformes sint.
Ethet i. speculator. sup̄ altissim
apice contemplans omez statū
tā eternā. q̄ quā secularem. a max
imo usq̄ ad minimū a sūmo usq̄
ad ifimū inuidet videat. si nō sit
ap̄hetica impleta. q̄. quā scribit
ysaias. Ecce tenebras operiet
terrā caligo ip̄los. Eusebi. Ve
ritatē omn̄ vias. machinas. oēs
quo tendat vnūq̄q̄ intuemini.
p̄ studiū et experimentū cognoscite. hoc
attendat. Ex fructibꝫ eoz
cognoscetis eos. Paul. ecce sua
est. Deus que sua sunt q̄rit. nō
que dni xpi. Cum cōsonat vox
Ieremie. A maximo usq̄ ad
minimum omes auaritiā sequun
tur. q̄ quia verū sit et si homēs
tacent. lapides clamabunt. Ad
mag̃ Platonē ad magnū legislatorē
Mosen. ad os mille. Et legimus
in vita Beati Ambrosii. eo iam
in semiā accedente. vidit ode
cunctos nudi poteres tā secula
res quā spirituales ad auariciā
tendere. vō tedium eā ampli
us. et pro morte supplicauit.
Et nō longe post migrauit
ad dominū. Quod similiter
legimus de beato Iero. Cui admi
ratōi honor. Cardinalatus. imo pa
triarchatus quātā mox corruptor
in clericis cernebat et r̄prehen
debat. Vnde et insidias pone
bant. Cui nō de statu spūali
tus et ecclesiastica rē personas
Ezechiel sentiat audiat. cui in
prologo sue vite sc̄d̄ Isaiā
chie dicit. quasi cū lacrimis
ruinas morū. vitioz cōtēpo
rū deplangēdo. Taceo de
vulgus. taceo vilē filioz hoīm
sensu multitudinē. in quāt si
nulli cōcupiscas volo. oculos in
me conuertas. ne ni ostendā. nec de
illoz numero. qui videntes. dati i
luce gentium. nō magis de sub
limi sumatē. quia flamāte. Et si
lumē quod inte tenebre sunt
quātē sunt tenebre. Nisi in illos
forte. quos nō credūt deuiare
qui questū estimāt pietatē. q̄
in hereditate dñi que sua sunt
querunt nō q̄ ihū xpi. Quod nō
que sua sunt. Perfecte. sit. sitis
cētā sua q̄rens. sua q̄ r̄timens
si ab alienis cor mancipis dominū
ꝙcupiuerit tū. qui sibi eo usus
forte p̄cepisse vī. cuidā exigi
semestrale gradū ab ethnico:

an non multos ubent⁹ attenta fide
stipendijs ut salui fiant⁹ agim⁹
vero mē doctori ecclie; si sit so
vng multitudaut certe quod ab
illorū mysterijs ꝓpheta loquē
si ut ꝓlūs ita sacerdos fuerit
& deformitate. Ita ne sidnus
merito reputandus erit qui
de sūmo cornues hericij mitio
ne abisso absorbeat⁹ Quid rarg
tamē iste ipse in clero. Quid ple
bus michi contentio necessarijs
contemptore superfluoz⁹ Nec
est tamen pfecta ab oplis. oplo
rū successorib⁹ dictū mgm
& vestitū habentes. mis cōtenti
simq. Ubi forma hui⁹ in libris
ecclīe cadē no in vsu. habes
vt de institutione dei eccl̄ i cor de
ꝓuidet⁹ nō in codice. Nec ꝓfec
tois hic gradus perfecte etiam
ne cessarius tamē patratq est
At ——— grat⁹ istud. Vtinā super
fluus pena modus. vtinā no
cupiamq infimū hi⁹ ofh̄ fforzere
petas qui hoc possit. Optimq
hodie & qui no & minus malq.
Vere ecclīe a tira defecat scrip
ture vbi ꝓpē. Hec quelib⁹ de
uota mens ruminare valet
quātū sensuerit & tūta vr de
statu cōmodi ecclīastici sub
temporibus. Et forte hodie me
liores sint vuoz⁹ mores. nisi
fallor⁹ nō videt. Et cui hec re
vr clarissima & experientissi
no erubuit dicē. plus qua
ān xx ānos. quid hodie de mo
statu scribet si videt. puto nil
to terribilioma Negi cui puto
antiq⁹ tpis maiore indiget
sanctitate. Dico ut in pluribus
Nā ꝑ se deuenisse ecclīe viros
in sanctitate & virtutibus a tpe
Constātini impatore legimus
qui Duces & possessionibus
etiam ditauit usq; d pns

tempus. Nā dicat Jero in pro
logo quodam libri qui scā
sit & adulta martyrū sāg corō
nata. sū veneat ad pīncipes
& pīcātos potest⁹ & diuitis ad
structa & virtutibus aud minor
Si hanc diuina regulā organo
dominice vocis mōnāte appli
cauerimus ad cathedras & mi
las dignitatū Gratis accepistis
gratis date. Clare forte essz
videre. quāte curiositates et
deformitates in plumbo dene
gris. & eoz collatoribus. pīntato
ribus. notarijs. electis. electo
ribus. electis pīsonatibus. dignita
tibus ecclīasticis. rectoribus. & re
toris hodie īmobiliū appendic
nas deformitates si ad re
gulā quas vdūce vellz. mul
ta beneficia & beneficiatos ma
tricia & vacantes reperiret⁹
hoc de etate. hoc de dignitate.
hoc de ignorancia. hoc de mo
promouendi comprobarz⁹
Ubi si quis hodie vgulā diuid.
ad actus humanos applicuerit.
Videre ne iustitiā vrgz fra
ans cond hominē. ut videa
mus ab eius quadri actu vtro
si. qui alias digni essent mercē
de etna tā quid palea vanū
ata a vento etiā ferret. Im
qua millig stirpis vestigiū
apparet. Ubi si hec regule
dimē si quis misit⁹ fidē suo.
autei dixerit rachā. a fatue.
Et si offers munus tuū ad altā
re. & vtroq⁹ fuit⁹ q̄ fr⁹ tuus
habuerit aliquid aduersū te.
agit⁹ sistem si regulā de veritā
te dicendi. dolositate vitandā.
fraude submouendā. in mercato
ribus. in mercatorib⁹. in vendito
ribus. emptoribus. & reten. cōtrā
bus humanis applicare velimus.
absolutas humanas actiones tela
re apparebit. quā sit inadeq

respersus vinoꝝ spūmo. ⁊ qua
rara sit veritas. ⁊ rarissima
fidelitas in hoibus. et si no
fuer fidapr filiū nr filiā. ⁊
etenim spo varios machinario
mbꝰ supplātare festinat. Quz
sid si rēgula de castitate et
Cōtinēn applicauerio ad actꝰ
huanos. ⁊ colloquia tacto de
occultis. que sue prauꝰ auzid
offensiua ēt de publico. aut
amplexibus osculis. cōtractibo.
arrisionibꝰ virorū ⁊ feiaz.
que sui assiduitate in quibus ad
probitas vilescunt. habet
pro petulis: si no spe aut fiet fit
talia frequitat. ⁊ ois finocio
nario in familiaribꝰ rōuersio
sua. mscis. ⁊ alude. qs de pul
chritudine. de actibꝰ dulcibus.
de rōm xtoꝝ. de rō dormitio
nibus. mollicieꝝ. ⁊ alis turpibꝰ
actibus. quos erubescerēs domi
nū horre possent. Ad aduer
tentes illa aplata sua. ⁊ dā
Sph ēt Hermacio aut. ⁊ ois
dmdicia. aut auaricia. met
noiebā in sꝰ robis sue dēs sce.
aut turpitudo. aut sordidis. quid.
aut sinceritatis. q ad rē nō pti
net. tales testes sibi sue. qz cōcu
ere spuzcia. et dmdicia ple
na sunt. Ad ex hīc dicia ꝛc
dicos loquit. ⁊ ea q sue d ꝛo
ce. eaz q sue d mēte. sut note
passiōis. fin phm. pō pbaz.

Si rēgula cōi voraginē
cupiditatis. ⁊ auaricie. ad actꝰ
huanos applicare voluerimus.
vemet nobis pferto hec lex
sua. tanq infallibile dep ro
mens veritate. Nīmo usq
ad maxīū oēs auaricia se
cet. Et hec aplita sua. dmēs
que sua sue querit. no q ihūs
xps. Si rēgula cōi ambiti
osas protendē quos vellet.
mensuranda actus huanos. si regu
le recte esset conformes inuen=
et profecto hanc sententiā ore
veritatis prolatam verissimā.
amant pīnos rubigo in tem=
Galatrices in foro. ⁊ vorari ab
hominibus rabi. multas q ca
thedras pestifer ambitionis
infectas reperiet. Et quid mīe
est per multas vrbes anfrac
tus vagari. protendenti ad hec
huanarū actuū. ⁊ palpabi
lē speculanti. pene omēs sta
tus spūalū ⁊ tpalū pspicere
si iusta lance voluit sententiam
deprome. reperiet liquide hāc
sententiā ꝓfitetur. ois terra
nis est. vanitas. nō ēmā. nō ē
stra dēs. in tēre. valedicendi et
mendacium homicidiū. ⁊ furtū
⁊ adulteriū inundauerūt. et
sāguis sāguinē tetigit. ꝓpt hoc
luget. luget terra. ⁊ infirmabit
omis qui habitat in ea. Trans
Transi silentio de vicio gule
Cōuiuiis. ebriositatibꝰ.
pompis. saconibus. cuidositatibꝰ
supfluitatibꝰ. ēptis. vestimentoꝝ
sordidis. famulorū. ꝛc. tū status
exigentia. ꝓpt que pauper
lacrime. erūpnis effundunt.
Spolia. dē. latrina. Et actoēs
dustas. pauperū. maldpmabos
pressiones. Calamitates. pupillo
⁊ viduarū. per uersa. ⁊ mi
nudicia. Et tedias dustas. ēp
cupiditate munera. fauoēmo
ueat. tumoēs. p acceptiōēs pso
narū. prolatas. Alia q dmabi
lia monstra. pozteta. q vinorū
que proch dolor sepius video
oportet. Et hec inqua. ⁊ alia multa
sua. fedutate clamat longe se ca
a rēgula dirigente. Reperio et
dēm. de vrbe mgrm. hūm. de
Gallia. ⁊ vita. doctrina. ⁊ eppāt

2 ppō conspectum suis scriptis statu
tempore mō misserabiliter deplan
isse quo ad collapsam iustitiam et
caritatem mt̄ cetera sic discretione
Si vetera ista fuit figura ppli xpiā
ni et omia in figuā dñi nr̄i habet
dus vñ merito de duplici forma
danda sit mala similia hīs qui
deus cōmunis e ppto cretis si eid
ad mā pronotarii nr̄i nō libo deu
tro et ppheta Erunt enī dies ī
uter meretrīd et offensid nobis qz
nouā cōsiderans inquirere spe
cialiter et vīde ei ne semel ītes
te ppheta quis nouit plāctē me
tue aut pr̄ timōre tuo nō tuā
dimittet hoc e qualitate aut cō
tinuate vindicte qī dicit milla
insi tu deus sperauit crēue
tare Nouā q̄ omnī modo ibi
petrat quā hodie currunt dey
de mane dicā pronotario tibi
lit senescat in pena Congre
gabo mquit sup eos mala et
sagittas meas complebo mecis
absumā fame mea ab eis et
cōsiderabo nouissima eōr et
no audiunt ppli mei vocē mea
et dimisi eos sm̄ desideria cōsi
cōm Ecce horrendissimū di
mne ne sigui dimissio ḡdā
uel ppli ut malo vītrahente eat
prohibito de petō in petīm Cui
end pena ad petendū filiū sic se
habet sigm̄ e exhēditatio Et
pq emāt horrenda scelera tā
terra quā ppli Ad quid pōs fi
lius aliqua pēsti mixti Et sub
dit si ligus hoīm loquar et an
gelo abusiones hītum cui
minar regnū caligīb nō po
tero cretensere Omnes nāz cle
ri secularē et rēgulares Deinca
a maximo usq ad minimū de
mā habitem quarimus Superbus
Superbus impius negligens
maledicens et dissolutus omnīb.

Omnes pr̄ncipū tyrannidem ambi
tiosi cupidi terrē fastus inuti
les aut nobilium improbitates
in pōs in plūs spolia incendia
inquā discordias aut inuidie
pernicies in auctione mer
ture in personarū acceptiōnē
in pecuniarū cupiditatibus et
prelatorū inquā snārū Aut
quis omnes si vīgi enōrias
tenebit hītudines ut pote mer
canū fraudes cunctos sēdulos
inutilis rusticos fullatias ad
ulteria inuidie maledicta
sentorū insolentias ēz et leua
te oculos in omnē carnē et dyscu
te singulas inuidie repperiet
q̄ oīs caro corrupit viā suā
Et ut vereor turpio oīs xpūs
ne vīdeāmur statu corruptū
via sua q̄ olim ppe nox q̄ ē
ra absorpta sunt in ira dei om
nes alii diluuio ut mudaret
a plagis pessimis Et vereor
ne eōr audēs si ira sic dñi
noe se aquis diluuij de reto
no ēdueret omēs carnē Et
allegat dictū Origenis q̄ mēt
consideranti statū indecorum q̄
nūq fuerit et ōparet illud antiq
felicitatis videri quo pacto ro
tritus sit grex dñi Et quia
indignos se iudicauerūt salute
ad nostros e sermo ad gentes fi
ergo grex ille rōtritus et nos
oleaster qui cōm nam insecta su
mus in bona oliua patriarchā
ruinone plus debem̄ verere
ne et iste grex cōtereat Futuz
e enim iste grex qui cōteret
ad multiplicate fuerit mg̃ tep
tue vīfrigescet caritas multoz
Nōne erūt de hīs qui mutipī
xpiam de quib̄ e sic sermo
aut xs verūtm venies filius
hodie putas ducmet fidē super
terrā Ite sup c. Reliquetur

robis dom̃g vrā de ista dō Jo
Xpō ēre ppe iam nstādi. cum
ego fuero trunsiturus. scindet
velū templi. ⁊ misteria sanctu
mee publicabunt. ⁊ rete det
a templo spūs dei. Et sic rorpa
uā retrudente. pius quide re
frigescit. dem putrescit et sol
mtur. Sic templū dei spūs ab
eo rēcedente. pius quide sedi
ombus ⁊ mdispliatoribꝫ re
plebit. ⁊ tyrannidē. qī duo alīd
ūo gubernāte. Item venet
ad ruinā. Et quā in qī mdicatē
an ne forte in foribꝫ sit exer
dud templi expūnor. Quis
consonat vā ēre sup hbz
nuāz Tmendū e mgī vīmus.
ne eo mō mtrent in regnū de
lorū quo filii isrl' in terrā pro
omissionis. qz de egypto. solūd duo
trā ad pmissionis sue mgr essi
Ere qualis hītudo hoīm in stra
tu somnī seu malicie. que cla
rissime ⁊ infallibiliter ꝑpendi pō
ex rēgule dnicoz. ꝓphetaz. et
sanctaz scripturaz. q sūt infal
libiles. Considerāda sūt ere
exempla sanctoz. quo ad eoz
rōnez sanctaz. et mestimabi sūt
actus quādiu trienia tpm. de
bis moribus sanctoz. Quis. qī
dissimiles sūt. nemo qm ambigat.
Sicut enī celū a terra distat.
sic mores modernoz tpm. dis
tāt a moribus priscoz. etiā in
religiosis. quod in seculāribꝫ
pūpibꝫ ⁊ plātis admoneat
spectāda ꝑ storiā hoīm. aplorū
anachoretaz. sanctoz pontificū
augīnī. Gregorii. Ambrosii
martini. Basilii ⁊ cēt. dat mīt
tas lucrīas. ⁊ grat. dilīget. si
aliquos reperīe valeat. hodie
talis vmeret. Et exīm ardet

qualia sue hēre tpa in hom̃e
seu malicia. Nam in primis dixi
vrā sanctoz rēgulas esse ad
hostendū quales sūt homines
moderni. in malicia seu hom̃
tate. Nō tm̃ per hoc que dixi
negare audeo. qm̃ adhuc
deus dereliquit sibi simē ser
mentes in tra. licet forte pau
cos in compatōe aliozū. sicut
nos eloquendi in scriptura
Ad hoc dicit Sapīa de xo testiō
mū proferūs dicit. Et testiōm
eius nemo accepit. Joh. 3. nō
tm̃ plures de xo testiōmū acce
perūt. si qz pauci in cōparōe
multoz. ut dicit nemo. ⁊ cū
alijs a multis locis ⁊c

De penis ⁊ plagis ūm

Cxvij Sunt etiā plage ⁊ flagella
a dimissa in mūdi fine
et signa vera ad cognoscē
dum hūditudinē hoīm. quod
homitate seu malicia. in ista te
poribus. Si enī retensuerīm
preterita secula. sīm ordinā scrip
turarū. clarē vīdebit. nobis
in cuibꝫ quibꝫ. q̄ues plage ī
mmerent tā sīnīs isrl. quā te
tis nacionibus. strenuā signā
erunt crīssimū. q magne culpe
ꝑtulerūt. Teste Joh. adne. qui
dā mgī cū morte hoīs insa
bilis prēdit. in fīm mūdi. Ger
⁊ cū ruina aut hoīm aut lo
rī. aliquā memorandabilia ꝑtu
lerūt ꝑtēdiquet hoc aut di
luuiū. cū plagārum sublimiozī
cū captiuitate 10 tribuū isrl.
cū captiuitate babilonica. et
cū afflictōe singulāri ꝑsōe
rū de dauid. manasse. salomō
cēt. plena ē historia libroꝝ in
dicū. testiōm de hīs fidēs ad
ꝑbendā nr̄ām vīlēt ꝓfecto. nō
nisi insensibilis essi ignoran

S 2
Secula

quibus malis ⁊ afflictoibq; ia
mundus viget. Et ignoro qñ
hec afflictiones principia ha
buerit aut qñ finē sue ha
bituras. Si tñ aliqñ finē aquo
sue claudendi ⁊ forte nō ma
gis ⁊ magis augmētū suptu
rat. Et hoc forte magis estimā
dum quotiens animā ⁊ sen
timq; pestilencias ffames. Ter
rarū motus. ⁊ vnea ⁊ grandines. Cla
dios hostiles in omnibq; mundi
partibus. Guerras sanguinū
effusiones. Spuaciones regnoz
ducatuū principatuū. Depopu
laciones prouinciaz. Ciuitatū in
mortales principū. et ipsius ec
clie memoz fratrū. Incendia ruī
tas. villaz. oppidoz. ⁊ Et pa
rimonia. ecclie. Iteratas
mendicitates. sine ⁊ hostilitates. sili
ab initio mundi. Sepulturaz. depau
peraciones. Captiuitates. Spo
liaciones. Rapinas. ita ut vix
qñ patuit seculi iter. ⁊ vna
secura a gladio domini. Et hec
ppetua ē ecclie tribulatio
nū carnis. Ciuitatū ecclie. Alta
rium desolationes. videmusq;
seruitutis. Cleri. ⁊ ppli fidelis
mutilationes. Spoliationes. afflc
tiones. ⁊ pulsiones. Destructa
rum ⁊ membroz. Imagiū. ⁊ ecclie
consecrationes. et sacramentoz. ruī
nationes. Ornatus ecclie. Librorū.
Calicū. ⁊ corruptelas. ⁊ alia
enormia. que Boemie pseru
tionis. quis enarrare sufficat.
Et vtinā ista hodie finē haberent.
Timeo nō vidz quo ecclesiastica vi
gueret. ecclia. apud seculares
ppinaut vix aliqui reperiant
qui sententias excoicationes
aut meritas aduersetur. Cleri
⁊ dignitas ⁊ religiosoz. Status

nullius momenti estimā. apud
seculares. nisi in quātū ⁊ eos
foueant. ⁊ ⁊ possessiones cleri
aut religiosoz sustentant. ⁊ con
tributiones ab ipsis recipiant.
tāquā ab ancillis sibi ⁊ ne domo
sibi creatis. Imo eis plus possessi
ones eoz. ⁊ dona. quā ecclie. Di
cūt procuratores nobiliū hoc
sūt mōasteria religiosoz aut ibi
suas stationes. dictas. limos.
⁊ placita constituat. Nōne hec
maxime sunt pene ut eos qui
sibi in suos redigat. impan
tes eis tondeāt quotiēs placet
ad seruiendū. ad cōtribuendū ad
procurandū. ⁊ ad alia debita obe
diendū. Cui ⁊ priuilegia. liber
tates tā iuris canonici. q̄ ci
uilis. quā ac principū amplis
simas donationes. De sacrilegiis
vero quid dicā. Nōne a lxx
⁊ ultra annis passim dominoz
quibus pestiferoz. Sacrilegiū
nō deplangimus. afflictoēs plu
bus de ppetuo contendentibus. et
ecclesiam simul dentibus. alio absolue
to alio ligante. ⁊ nec se mutuo
offendentibus. blasphematibus ma
ledicentibus. in scandalū ppli dāni.
Et nō solū se pro romanis po
hsiabus gentibus. sicut duabus gna
libus Comalis. sed quod vere
existentibus. si se assentibus. ⁊ se
pro ipsis gentibus. simul ⁊ eode
tpe dicere qualia ⁊ quanta mon
stra sancta mr ecclia. Ut
olim Rebecca in vtero. Esau
⁊ Iacob. etiamsi simul nec se
reluctantes. Quid deformitatis
monstra plangi. si pena rusas
illoz in nobis deflere debeā.
sit mala culpa. quibus tessalibus.
ipse vtiq; pene aut cessare etiā
no obsistunt. Dicetur duo p ob
scure. Si penitentia egerit ge
illa. a malis suis. agat ⁊ ego

penteria super malo quod rogi
tam ut fratrem et sorore xpm. Et
subdit sil. de bono. Ita fereit ma
la in oculis meis ut no audiat
vim mea. penteria agat. et ego
sup bono. quod loquit sic ut
faciem eius. Sanus audi. alibi dic.
quia her flagella effecta esse
vulnaria. quia tu deus in medi
cina. et non erit qui mederi
tur. ut olim filius israel. qui auersi fu
erut a deo. Et illi quide pedes
agnouerut diuina offensam.
et vicerebatur penitentes sic
scripta. Quando audiebat eos ploran
tes et vicerebantur. Ego
rogo hodie ex istis afflictionibus
cognoscens peccata sua. et co
uertat penitentia agendo. aut
dicet. Quid fecit putas aliud
her mala contigere. si casus et
fortuna in deo loqui non habet.
ad deus sit ea non per actus. quos
casus et fortuna ex eo plan
deo verificata. Heu here. quia
tria percussisti eos ut doluerit.
attriuisti eos ut crederent disci
plina. Et alibi frustra percussi
filios. disciplina non receperunt.
Et iterum affert. Quidi populum meum
et tu a vno suos non sunt vicerfu
here cxv. Et in hoc aggregantur
peccata hominum. ad futura ad pe
nas. et penas putes non sentiunt
eis esse medicinales. qui egre
dicina contemnes. insana
bilia vulnera. Quorum figuris
olim gebat pharao. qui flagella
dni quibus sanari debuit dum
ur. effectus fuit. vt grauissima
pena ei. et populi sui sentiret. Et
sic submersio in mari rubro. qui
vtiq; nobis prodit. si deo ex
tremis plagis in nob' multa senseri
mus. et si non in priu vita.

tuos

tu absq; dubio in futuru. ne ex
pectet contemptum et remedia
Nam post her grauia dicta de
pene. destruc. libet ad ea. quod
spectatores. quas ex scripture
clare possumus. ex eade com
paratae perstrutere placet.
pene infligende. et quoniam
homi. vulneribus. quas dicim. quos
in priu videmus impune pec
are. penitentiam cito videmus
nime in estimade debeo. eorum
culpas a deo fore no puen
dus in futuro. Dicere augeri. nu
quid deberis culpe. sine debe
ite. Omissis in. culpis et pe
nis. ex in scripturis p'nn angeli.
et prin hoib. quor culpe nud
existimade satis parue essent
nisi ex penis sequentib; eade
quantitate pensarent. qui p'm ir
remediabile. et vo no nisi re
genti filii dei morte deletu
est. de quibus prius tactu est.
trissima ad alia. Deus no mire
primitus esse acerbissima mor
te. et hattem mexpto Sodom
tas sulphure. et igne de celo de
scendente. ad multa lege scripta
ut ppheticis. doctores reperiet
et in hoc no obstare. quia tam
deus eos tali pena tpali esse
dignos. addita adhuc et ina
ut de ignibus ad ignes et hos
trasmitteret. Vera et hec sentet
anctis vbi no semda stat. ego
gras vbi no sparsistis. et verbu
pdicatoris. Sed et ipe primus
dilunio. vbi toto mundo pereunt
solid octo homes sut salutis. na
momento. Doctorum predicte
ris pro trisgressione legis nat.
Deus no obstupescat medica
septem gentes. de tria nobilissima
pmissione. a filiis israel deo ni
hilente esse expulsas. Sino diui
bilem multitudinem prostratam

fuisse ꝑ pctā corr̄ōnē tñ nullam
legem aut p̄dicatores r̄ecepe-
runt ad se missos. De moyse vo
ꝛ aaron electis dei scripꝝ ꝑ
unū peccatū quia nō dederūt
gloriā deo ad aquā cōtradicē
puli sue post multas ptes ac
penitentiā acta ut nō meruer̄
ut ipī introire. nec filios isr̄l' int̄
duce' in tr̄a promissionis dicit mo
ysen testat̄ hystoria. Apparz
ergo quia deus volens inqui
tate ipe est ꝑ hec. ꝑ pro bno
pctō murmuratoris cōtra deū
omes filii isr̄l' egressi de egip
to ꝑ' duos solos mortuos sue
in deserto. nec meruerunt intre
in tr̄a promissionis. ut tradit
sacra scriptura. Nū xiiii. Ite
pro pcto fornicatoris deus
percussit xxiiim milia. Nū xxv
Item quia temptauerunt deū
loquētes cōtra eū a ſpentibus
multi perierunt. Nū xxi. Cuius
rei plagarū mentione facit
paulus .i. Corr x. Dicit hec ois
in figurā contingebat illis ꝑ
ta sunt aut ad correptionē nos
tra in quos fines seculoꝝ deue
nerūt. Deus ergo nō tr̄e leges
in libris mō. De dathā. abiron. et
abiron ꝑ rebellione corā cōtra
moysē quā tr̄a vivos eos ab
sorbuit. descendere ꝙ vivos
in infernū. nō sic corā ſba ꝛ
tabernaculis corā. Ac alias ꝑ
pctō murmuratoris lxxm hoīm
ꝛ c. prostratos esse. Nū xxvi
De eliu vo summo sacerdote.
pro insufficiēti correptione filio
rum suoꝝ quos noverat impie
agere. quā pena ꝓphale ꝛ etiā
ꝓphetis ostendere testat̄ scriptu
ra. Item vo Dauid primo. super
adulterio. homicidio. parricidio
facto. maxime superbia ꝓphe.

ꝛ quā atrocissima pena flagel
latus ꝑ pulsionē a regno. ꝛ
regia sua ciuitate. ꝑ filiū sum
absalonē qui ꝛ imprudentissime
omes eius uxores publice fe
dauit. cuius ultiō ad mortē pec
catū est. Ceuatā pestilentiā
deus dimisit in isr̄l ꝓpter. Sup
peccatis dicta ut in tr̄tio .xxxm
morerent ꝛ nullū puto latere.
qui ex libris regū nō ignorat
Ner extulit memorie de ꝓphā
dñi. adiqui a deo missū ad je
roboā regē de iuda cui corri
puit pro ydolatria. ꝛ pcta
ꝑ quē dū falsū ꝓpheta deceptū
ꝛ ut rediret ꝛ comedet panē
cōtra dei mandata redeūs tñ
ex simplicitate cuīdē esse vez
ꝓphetā ut ipe dicit. ꝛ pcta cōmes
tione in via per leonē occi
sus ꝛ ēre si deus sua clem
ꝓphamq; morte punivit ꝑ pctō
quod nesciā fecit. putās indue
pectare. quā punitus ꝛ ꝑ filiū
ra pentita. etiā tuscā sibi dē
missa ꝛ reiteratā habet. habe
historia. Item regū xvi. Quod di
cit de rimbi. Zeri elam. Baasa
bora. ochab. achias. ananiasse.
ꝛ retoꝝ regū isr̄l' ꝛ induqn
te pene subsecute sue scelera
corrō. ꝛ tota tribu isr̄l'. io. ꝛ dua
rū tribuū n̄ꝛ iuda et Beny
amyn. qui in captiuitate octo duc
tī sunt ad diuersas mundi par
tes. De antiocho vo puer
sissimo regē. ꝛ suo tpe de ali
is quos ꝓphe ꝛ ex libr. ma
chabeoꝝ cōmemorati. ꝙ misc
rabili morte interierūt. de
penis tpalibus ad eternas tñ sed
tes. Cur de herode. ꝛ aliis mꝭ
tis aquibus plena ē sacra scꝑta
de quoꝝ omniū ꝛ culpis et
penis legimus. Quos dignū
duxi cōmemorare ut per
illoꝝ tā culpas ꝙ penas

specular possimꝰ culpas et pe
nas nostroꝝ temporꝝ. Clarissimū est hoc. q̃ nō imparia
sūt mā tpa. q̃ ad culpas illi
prioribus temporibus. si nō
centuplo maiora. ut pñs tri
tū est. ꝛa sic inueterata. ut
nr culpe estimāt p̄ cōsuetudē.
Nec audent quedam corrigi
aut vdaz grauiꝰ. ꝛ excusari
ꝛ laudari videntur. de nouo
laudū p̄tor. desideriꝰ aūe suc
a nrīq̃ bñdicit. Ex descendē
do ad penas nō possiꝰ ꝓbare
equales esse penas. salte per
sonales pēs prioribꝰ pro
equalibꝰ vīno maioribꝰ culpis.
Vbi em hodie videt punīri
adulteria. fornicationes obstupra
nas. furta. vsuras. nos ambitio
sos. mendaces. dolosos. auaros.
sectatores bellorum. murmura
tores. detractores superiores et p̄
latos suos subiectos nō corrige
tes. ut olim sodomi. Et talia tūm
uerabilia. tūm q̃que pene vbi
q̃ frequentiū. ꝛ tamē ut a deo.
nr abhominem. in spē punitū tur
ut olim. Et forte impune licet
homeꝰ peccare. si absit hoc
a iustitia dei. qui vidēt vni
uersoꝝ finē opꝝ suoꝝ. ꝛ cur ho
die hoc a deo nō punitur.
forte aut nō agnoscit ea. aut
forte ignoscit. Primū dicī. est
blasphemū deo nrogare. qui
uniuersoꝝ vias considerat
tam vē lucis magne dei imprudē
nō sue ignorāte. tū absit ut ꝙq
mā sit formidū peccandi luxꝝ
quibusdā differe pena aut ni
dulgē ad emendandoꝝ experi
tandā nō credit impossibile.
Cur aut nō punit mō sc̄d ordi
nē. Primo quidē dicē vī possimꝰ.
Si omēs peccantes inspicī

Cur nō mō sc̄d ordi
nē dns punit

1°

punirent michi ultiō sine mōrio
reseruarī. tū nō dñs venit ad
es quem statuit. in quo iudica
turꝰ est orbem tre. nequitie.
Si nullū punirēt videret̄ nul
lus approbare. Deo cui nō ꝙ 2
punit. q̃ si punirī passim hodie
facit eos timore penaꝝ nō pec
care. nō amore virtutis. Volunt
aūe homines ex radice diligere
nō metu penaꝝ abstinere a
peccatis. alias omēs breui timore
finiū sibi seruirēt. nō amore
filiali. Deo ita ut filios suos do
ceret. ut ꝛ ipse mala cōmuni
tolleraret. sine appetitu vindi
cte. ad ipse videt. dum sua
vindicare potēte. tū pauci
se blasphemātes ad penite
ndā expectāt. Deo ut electos suos 3
mittat pecuersos conuersatos. p
meritū patiēt doceat esse cete
rum deos. qui videntes multa
mala impune fieri. nō dubi
de multe amaritudinibꝰ ni
corde respergi. ut olim lothi
uste mittat Sodomitas conuersi
tes. stricturā testatur. ipse per
catores magnos oppibꝰ ruī
abatq̃ gens metuens sibi cum
latebit. quā zelus domꝰ dei ad
medit electos in medio mali
prauę et peruersę. Cur aut
in veteri testamento priores tam
acerbe pro petis punierit
omnibus posteris foret exem
plū deus multos petores esse
nō simul sine hic sine in futu
puniturꝰ. Congruit erran
tate longanimitatē tolleran
tiā gre. q̃m tepus vetus lege
erat tempus austeritatis. nō
nūd aut tempa benignitatis. est
sufficiēs credidit deꝰ debē ad
iustitiā sua insinuādā. q̃m
petores. iuste nō transgressi
petos ꝛ innocentes punisse:

hunc

8e
secuh

ner indigne hor tpa vcentib; pe
mis signficat. Hanc tollerans ad
dnum petrus exp̃mit dicens.
Nõ tardat dns p̃missiõ sua sicut
quidã existimãt tarditatem sed
patienter agit p̃pter vos nolens aliq̃s
perire: sed omes ad penitentiã re
uerti Act. 3. Et per hoc ipm
punitate dei volunt homines esse
proclniores ad peccandum sed
paratores ad pdendi: sciunt si hmõi
lond pdendi amittendi ac tpus
eis concessum necessitas p̃hibeat.
Quã gemens ipse ista supplicia ps
sente illa apletia sua dn ihesus
quoties ad demonstrandã dei ad penite
ad te adducãt sm duricia aut
huã. et cor impenitens thesaurizat
sibi tibi mã. m die ire. et reuelatiõis
oms iusti iudicij dei. Et hoc de
ãt homines impunitate sibi p̃mit
tentes sine fine ad ruinã de pec
cato in peccatum quid ergo est hoc
ad peccandum. An quid est hoc
ad peccandum sic modo homines
sic se elongant a deo. ne timentes
penã nec amẽ p̃mium ad bonã
trahãtur. Et sm Johem Chrys
stomum hodie pctores mõ pu
niuntur tanto acerbiores pene
eis in fine ꝛ̃fnant. Ideo nõ
est gloriandum de impunitate pec
catorum si magis formidandum
ner cui pena sempiterna cruciabit
sodomitas in p̃senti tempore qui
nõ legẽ nec ꝓphetas habuerunt
et parem penam suam hic sustinu
erunt quod sodomitas mei tpis
Dic suos subditos etiam nõ tor
quendos acerbiori pena affligẽ
tes in infernum quod olim Elu. Et
sic de aliis simillimis. Nã cottidie
conferuntur sacerdotes ptim tã
quã vocem ꝓphãtã et aplorum pu
blicam exercitium habent magis mouere
et ꝓphetas audiãt illos. i. Dicta
ꝓphãtã. Sagum ecclesiastici cotti
die clamant inuitans homines ad
diuina promissa et ad tandem

impunitas
ex ira dei
stimulat

penas cõminatas. Sed hodie nec
unus est ꝓphetas aut aplos vi
dentes miracula exp̃tare
nõ dicat quod sic etc p̃teriens
ac si ea am paulos mores cuncti
pi nullã excusationem p̃tendẽ
tes de malis p̃teritis. Quis
nõ aut quis finis erit malo
rum nisi de die in diem male
facere p̃tendat dehonestes homines finem
et finis nouit sensus dnm aut qs
consiliarius eius fuit. Dicit ꝓphã
henricus de hassia de malis nõ
red ipsum. Nõne audiet deus quod in
iam cadet pugnabit nõ illo ex
bis terrarum nõ insensatos. Vel
putas p̃mittit mundum ꝓfligere ꝓ
libito. de pctõ in pctm in futurum
seculo nõnulla punitura. Sm pesti
lencia sic vniuersalis est quia
et terribilis. et nõ strage bellorum
in partibus istis spanoletum nõ
habitat orbis. nec hispanicus saltem
epidimos. ab imminentibus purgetur
alis oris in ea adulterina gens
eradicetur. Sed cum ruina homi
nes breuiat sic ultrix pena pctorum
pestis. et gladius. non quod nulla
salubrior medicina. quod pro de
pectatis penitẽtia. An nulla sit for
tuna certa media. penitet autem
malum cõsummatum. nisi error
putrefacto. omnes conuertantur ad
xpm ad xpm ut fiat vnum ouile
et vnus pastor. Hic respondẽ ne
minem posse putem si qui spm
ꝓphetie. prohibis accipit reuela
tionem aut qui spm accipit intelli
gentie singularem. dimittat eloquia
in quibus ab sonsa latet deus et alia
pluribus tẽporibus misterii. Ber ille

De caula omnium malorum etc. C. 18.

Reductorium omnium malorum et me
dicamentorum tam per autoritates
doctorum quam per ꝓpriam experientiam
experimentum formidet pctor. inolitum
consuetudinem. malitie dimittere

D'pastor negli entia

pectoris nid. 7 mpudtie causas
esse malor. Et quadd multo cap
hodie esse m causa literalis sapie
illor. qm cupides dnr cē dei mu
tatores et speculatores domꝰ ifā
din end fm Deum supa rationē co
stituti sue custodie sponse xpi.
a xpō sponso. cōmissas sibi rigu
lis. Quā vere tradidatas fm qđ
7 se 7 sponsā mstituit cognoscere.
7 rīgē debent. Q; dem multi ex
ipis densa nube. oculos spōse
obumbrate. ne videant lupor id
merciis seu violator. ausus.
quibꝫ sponsa destruī. ymo ꝑ
structura. Alto quippe negli
sponse sopno depressi. ad mul
tiplices dulie cōmercia. cōtra cu
id exp grisnati. Deus vō pnd cē
sta. contra nos. vtiq; alia
quā dnaq; scripturaq; 7 doc
tor catholicor. cōmunicodo. p
vorabit penaq; que r̄fīnadu
negligentibꝫ pastoribꝫ. ut sit
durissimū iudicū dnoꝝ. pnūt
fieri. Potestates potēt. tormenta
patiem. Gaginue illor. de manu
tua requīrā. Et tortes. pe ei. īmo
cōmunitū vobis ꝑ hetrā. pe
mqui pastoribꝫ. Quadu glo
riantur. sed. 7 in delictis suis. cōfī
dūt date ei tormēta 7 luctū. Et
pastores tot mortalis digni sū
quot ep̄a dispnatos. ad posse
ros. relinquūt. 7 quot cottidie
ad mortē ne negligendos pmit
tūt. Et deus ad moyse. Tolle
cudtos principes ppli. 7 suspende
eos cōi sole in patibulis. Num
xxv. Et talia dnabilia testi
timoma. Et r̄uera supi modo
imurdū. p alia tormenta cor
da aliquor. nō emolliūtur. 7
vōe cōcutit. nō ignorandū. in
fallibilia esse testimoma vitiq;
que vtiq; cōplebūt. d' ipe suo.

Gz forte estimat. nō ad eos ista
pertinē. nr̄ ppt eos dicta esse.
videat tm̄ tales si hec ad eos nō
ptineat. 7 si nō hec de se sentire
debeant. que in sidma vna In
de vanias 7 nequā filiis pas
toribus in vno sermōe exp̄mit
Dicens. Puritate inquit cordis
plata in eo habeatur. prodesse de
sideret. nō p̄esse. 7 ut ꝑpriū
comodū. nō honorē secul. nō
aliud q̄ ꝑpriū sit. in placere nō
queratur. p̄ sōlo bene plantā
deū 7 animā. salue. Gz tm̄ mē
tio 2 pura. nr̄ phensibilis q̄s
nr̄ia 2 cōuersatio. ut forma
facta gregi. nr̄o. fiat. fide 7 do
ctre. Et quidz dispnd. dona
esse cōmissa. in sint. aperīs mi
ret nō agenda. Ne forte subī
mundū possit fieri. que. ingnt
dicē. nō edice aliqua temp̄a
hec ē eni ostasio. plurima dap
nario plata. plurima subditor
pdicio esse. sic. quis pfidens
dei gat omēs prudēs ppe aſſ
nomē. 7 clara luce se speculē
si pdicta in eo reperiet. Et
sīlīmodo sic omīb vtiq; laude p
dicandū. 2 Cum vō. ingerent po
cius. quod gaudeat de asse
qm̄ in periculo sīt. sup cathe
dra sedet monstruosus. aut ex
pernicio simile. pt. p aliq̄ cas
dentissima signa. primo si plus
doleat de casu alicui⁹ sīn sub
ditum petin̄ in ore. quod dolet
de aliquo q̄tūcūq; sapiō ip̄o
loc̄. 7 in signū si plus indignat
de iniuria in deū fīt. aut in
premūq; quod si quis sue ꝑ
pe nocumenta inferret. p̄m si
plus gaudeat de cōsecuto hoc
tēmdo. deinde. quo alios p fide
pe in lucro spūali. quā de co
sortio alicui⁹ q̄ luce ei augm̄ta

Quarto si considerer mente sua
plus ceteris lare ste perspiciens m
ore suo maxi spualiu mercendia
qua si tpalia sibi bona multiplica
rentur Quarto si sollicitudine mi
nis sue adhec tende pfecte ut
ut cottidie crescat spualia amatores & adiutores in quor mare
fluctet ipe spale gaudiu cordis
Quinto si ex corde & no ficte pa
nus esset si omib expedit cotid
p vna cessione mercena mortis dare
salute omib quanto magis oia tpo
ralia si nichil essi pro animi salu
te dicente paulo Ego impendam
& impendar ipe pro aliabus ves
tris exo xi qui p omib fuit
posuit animam suam Et ne una
de cetu perireti destendit adv
sus q pericurati Petre mi amas
me si plus cp hoc plus cp tua
plus cp ce pascm Quinto pasce oues
meas Et sup oia dapia aut
dispensa in mente sua dapia
ponderet alia tz alia ut illas sal
tem oia alia dapia vilipendat
Explorez se quis in signis iste
no subdole se palpando Nam her
sut vel signa Non prudens quis
dispensator & quid constituet dns
sup familia suam Quid signum
si interiorem & exteriore sollici
tudinem plus impendat pro cura
animaz sibi cmissarum ne pereant
quid pro temporalibz consumat de
seu multiplicatoe seu multiplica
toe & hoc despicere pt ni exercitato
& studio suo cottidiano in tracta
tibus in colloquijs in omnibus
omibus cottidianis in oratis su
is meditationibus & cogitationib
que magis mente eius occupant
& magis & longius tempus cosum
Octauo signum si pez se occupa
non desunt in cia temporalium cot
idie desudans in eisdem p alios
vero spualia gubernacula priuat
non multu pensans quales sint
qui spualibus pfunt Quarto pe
ro cuspiciens & vir reperit
quibz tpalia cumittit ni quibus
& frequenter suos tractatus
spualibz vo raro vel nequaq
signa ponit Vnde ad Eugeniu pm
de considerande Esse admoni spe
culu quo quis diuini gregis spe
culator se poterit speculari an
ve pastor sit sine aer cenarius sine
pose pphetica sibi aliqui dicat
O pastor & ydolu derelinquens
pastor sit nobis ydolu dei reputa
seu exteriori actioe Et paulo
adhuc sinne tibi vasa pastoris
stulti qui esse ego sustinebo pasto
rem in terra qui de lucta no visi
tabit dispersu no quesiuit & con
tritu non sanabit & id quod stat
non emutriet & tarnen pinguem
comedet & unguias eoz dissol
uet Et subdit O pastor & ydolu
derelinquens gregem Quid timeo
& tremore cordis quibz pastor
sim pprii cordis rimas speculis
diligenter ut intelligat qua vitio rone
finali dimittendo gregi psideat iam
finaliu ut se pascat suos & sua
am ut gregem dei in cia aliqui
ro solu in pfessione tpalium qui
sta sue anime principalia aut vo
principalia bona pro illis siquis
dum ad promissa infallibilia p
cepti deo dicente Primu querite
regnu dei & iustitia eius & hec
oia adicient vobis Qui de prin
cipalibus dixit pasce oues meas
non tondas non lactes non mulgeas
non mactes non interficias creatas
ecclia sic hac applicata sententiam
no dubitat damnos omnes
interiora cordis sui rimari cum
est magis seruio dei & efficacius & pe
netralibus animi gladio animum
& pertingit usq ad diuisionem anime
& spus Compagines & medul
las & discretor cogitationum et
intentionum cordis & nuda e ylla

creatiā mutabilibus. m aspectu ei⁹
ad Ebre x. Ne forte ad putauit
m futuru se fore remuneratiu dic
adeord bonus pastor hy dicā sibi
recepisti mercedem tuā. qui m of
fras quasuistic mtendo quo
ad pfusu ego nomi tuū fm hū
fiendā sncā. ad sugem de rosida
none videā map omez emā astrod
zelū seruē pro sola dignte tue
dari pro se m dignitate ⁊ offico
confuandi ne audiat illud sucā
ram ultra no potere pillate her
sententia m multo ut pdor exēplo
timore timeri. ne rede rogat ⁊
vñ ois sollicitudo plurū ad hoc
tendit ne audire rogat. di hmoi
lonā. nec nō rabiē. meipsū no
ussimū loqd tenē. No mouet
timore tanto m futuū sūtā sed
de vacuo villicatio tue. si solid
ne rationē valeā reddere rogat. m pu
ta quātū ⁊ stimenti. cui a multis
clare speculantibus. omnā fama
esse m platura. si sola temporalia
cōsuenter seu crestanti. ut fm
dēm. si studiū sit erigē muros.
⁊ negligē moenia. de quibus vi
trina cuia edificat. ni sine spūalia
pmissione. spūalia no subsistat.
Iher opozuit facē ⁊ illa no omit
tere. Tanta cui sollicitudine vi
dent. quidā pastores animaz
m sistē. reparāda mstaurāda.
⁊ poūsanda m ecclesiā apparatu.
⁊ vestiū cultu. ⁊ familiaz multi
tudine. ut no habeā dīa mt
Capitaneos castellozū. ⁊ pastoēs
animaz. Nemo tamē pt duobus
dūs fluere. sī extrema sollici
tudine vtrisq; ruīā cōpendē.
oz ne alterū alteri ppōnā. Sup
vō duo periculosissima defectus
in pastoribus a deo vote ꝓhibi
ta reprobati: videlz ecclesiā
mutos. Ysa lvi. Speculatores ecc
cei. omes nescierūt. omnes si
canes muti nō valentes latrā
videntes vana. dormientes. ⁊
amantes somnia. ītē. Ex qbus
duobus periculosis defectibus seq
illud qd Ezech. m sine lamentatiōe
plangit dicens. Fili ete tu videt
falsa ⁊ stulta: nec apperiebat mi
quitate tua tibi. ut te ad pen
tenciā pronocaret. Tertiū ⁊ fi
omē malū oritur m plebe ⁊ t
tota ecclia. dicente Augē. Dorm
tat discipuli eius. impudica ne
quicia. Ecclia. cap. multa ui
nea. cultore negligente. aggrat
Et lutosa domus. tecti ondat
fracturā. Et pallor foliozū m ar
bore. audire clamat vincula fm
Johānē Crisg. Cur audisti primatu
plus signū est negligente pastore
interesse. qd spectatore videre
gladiū venientē. ⁊ nō sonare bu
cina. ut ecclior ppl⁹ se custodiat
Si quod si nō fecerit. ille quidē
ppl⁹ in quinquate sua capietur
Gregorius. Vero eius de manu spe
culatore deus requisitus est
Ezech. xxxiii. Nemo ne puto indu
bitanter. q; si pastores essent legi
sibi tradite. nisi tales in vita si
cut. ⁊ doctrina. dispensatores ꝓfec
tos. virtutū inuenirent. De qui
ta vero intentione redditus qua pas
tor in cathedra sedeat. nulli licet
iudicare: dicente paulo. nolite
ante tempus iudicare. quo aduēt
uerit dns. Ez hec retensita
sunt. quia semper reprehendit
Ad nemo nouit. q; sit homo
nisi spūs hoīs qui in ipo est. Epūa
lis ei ord dinoscat. ⁊ quasi
p rimulas. quales ad exteriores
apparentes. qui interius lateat
finale agnoscit. Nec pauper
tenda est ligēdi consideratio ar
tissima. quia scripturā. ho in quoli
bet suo exercitio structe. quo fine
qua intentione. ho quis p̄sideat
aut aliud quid faciat. ad tē
porale meritū aut demeriti lu
cri aut detrimēti. consistat in
dod finis. Xpo testante. lucerna
corporis tui est oculus tuus. Si
oculus tuus fuerit simplex.

totū corpus tuū luminosū erit. Si
autē oculus tuus nequā fuerit,
totū corpus tuū tenebrosū erit.
Videt per oculū intelligens mē
tem, seu finē quo quis fit
per corpus actus. Ps. Averte
oculos meos ne videant vanitatē
Sic hō debet pensare et specu
lare interiora sua. et prauas
interiorū dūrgēt in rectū finē.
quia multe actiones humane esset
meritorie vite eterne. que alias
sicut palee vacue euolabunt. Ad
Exemplificat de defensore
pupillorū et viduarum. ut oculus sit
to ad retributorū munus. xxi. ome.
lia sup Ezech. De labio reflexo
interius et speculatione rei et
pure intentionis. Nō tm difficile
did pastores sepiꝰ in rebellione
subditorū pati grauem resistentiam.
Et hoc pio pastori nō e curandū
Dūmō fiat quod in se est. Nec
quid enim legimus defuisse pro
latoribus aduersitates persecu
tionis. Ps. Discurrendo per singu
las ciuitates. Ideo enim pla
tis autoritatis reberentiā quod ad
penas inflictas. sed a lege diuina
quod per canones sacros et huius
modi statuta est cōmissa: ut si qui
per simplicē ignorantiā non cum
grauē. p̄ remissē disciplinā a mali
arceant. Sunt enim pene medi
cinales pro tempore. Dicat enim pbus et
ethicorū. Et finis huius artis constituendi reges. et alios prin
cipes. ad legēs condendas. habitus
virtutū. ad virtutē actus.
quid finis persuasionis sapientia nō
habet. Et insanabiles extimandi
oportet. Ideo de malis in politicis
in publicis. in ecclesiasticis. in oibus mun
di partibus curare. et inualescentes
leges non rite obseruatas. penitus
non castigare. Censura disciplu
ne languescit. et paulatim tepescit.
ita ut in oblīuionē veniat legis.
et mores corrumpantur et vitia seu
consuetudines uitiose pro se

gibus defendat. et postea uix me
dicine valent extirpari. Ideo queritur
Deus per Ysaiam pastores
multa demolitos sua vinea deuas
tauerunt hereditatē meā.
dolunt eum bene moli a subditis ui
dere. et timent eos contristare. ex
cessus eorū dissimulare seu et
excusantes. et sepe vna cū sub
ditis ppetua morte perimentes.
Cum semp̄ p̄ oculis debent habe
re heli sūmi sacerdotis et filios
suos. tui dicit honorasti filios
tuos plus quā me. Cum et similes
sint in culpa. nulli dubium quin pa
res erunt in pena. Hoc enim quod
de nolle contristare. grande malum
sit operatum est. et hodie nō desistit
operari. Sed enim nolunt contrista
re. et totum genus humanum contrista
ri. Ita nec filios contristare nolunt
et se vna cū filiis eterna morte
premunt. Dauid filium suum amon
primogenitum p̄ stupro thamar
contristare noluit. si pena qui nō
mali secutum sit. clarius ex historia
ri libri regum. Quid amon ortus.
Absalon similiter suspendio inter
et per Dauid expulsus p filium
suum absolonem. nō pallebat a ciui
tate regia exulare. Herodes sal
tationē puellā filiā herodiadis
nolunt contristare. cū medium in
carcere ioannē baptistā ean
dendo. Sedechias rex iuda no
luit contristare principes suos
petentes Jeremiam p̄phetā in
terficere. et ejus pena se per
hoc subiecit. Jere. xxx. Saul
etiam rex noluit contristari plebem
in rede amalechitarū. ostensit q̄
populus melioribus gregibus omni
et armentorū pepercit. et non de
mandatū sibi tulit. et p hoc se et
omnem suam posteritatē regno repro
bauit. et eterno pudori. q. Reg. xv.
Eroni nō salubriter contristare subi
ectos. magnum confert vtilitatem.
ut patet in abrahamo. qui filium suum
vsque volens occidere. ad precep

hō deuyno vmolacē sibi et oīb posteritati sue. et hīc pmez ut benedictoz. qm 22 Hic paulus Cornithios salubriter cōtristans eos ad penitentiā cuo tamen ut in nullo deficerent vino quamuis ē de eoz contristatione fructuosa ad penitentiā. ut dicit vij. Ō nō dicat que sim ded ē tristi. penitentia in salute stabile opatur. Secuti aut tristiciam mortē opāt. Et mox emitat. quanta bona fert tristicia in subiectis opatur. O vtinā pdicta lord mueniret in ordinibus quoriā dā pastoz qui suis ⁊ suoz peccatis. per hoc consulē vellent. Que vtiq; pāc esse nō est dubitandū. ⁊ comple bunt in tpe suo licet pazida pud multos hodie profitent. Ez vnq; aperiat oīm vota. de lege non pmittit. Et nos sīm q̄ certissime ⁊ certū. q̄ ex oe veritatis ista sīma. q̄ verba mea nō transibūt. eiā celo ⁊ tra tūsed te. Ez nō mīram. q̄ pāc mīra in pauris reputet. quia ecc ysa. de domo quis credidit auditui nr̄o. Et xc aut. cuius brachium reuelatū est. Et quod sīm q̄ loq̄ tur. ⁊ quod vidimus testamur. et testimoniū nr̄m nō accipit. Salui ri. Nō tm̄ ia a nobis veritas silenda est. ut creat auditores ⁊ exe cutores nō habeat. Dicenda ē ez. ⁊ quia nō obediat. ei lugendū ⁊ plangendū ē. dicendū ez. ad xc Solus sedebā ⁊ plangebā. qm̄ indignatōe cōplesti me. Ideo cor ez ē orandū ē fusis lacrimis ad deū ut qui debet intelligē det ⁊ pficē. Exemplū ez. p̄ suadēdā corda plātoz. in obedientiam suoz. mandatoz. ut emendent in custodia subditoz. de quoz nec; qui plātat ē aliq̄d nec; qui rigat. sed qui incrementū dat deus. Deo. Aliud capitulū.

De paucitate salua-tōrum. c. xlv

Nunc ex prioribus late tractatis. de oībus fere hu tibus. restat ad nr̄m ultimū tractatū. diligens lector ⁊ sperulator pōt euidenter dijudicare. quā plures sint saluandi. q̄ damnandi aut econtrario. Ideo singulis rōnibus pōdimentū dedi. ⁊ mīram ambulantis in rectū via. ⁊ alīq̄ aliquā non sit intendentē. ⁊ postremum homines pōnā. ⁊ primū te poriā. ⁊ primus respondebo. ⁊ alios sim ꝛras respondebo. Hoc puto nobis precluē. quis maior sit mūdi. ⁊ puto 2m̄ mīm. multo p mūdi excredentē sim ea que dicta sunt considerate moribus singulo rum. Scit veritas eterna. nos clare dehoc ēristeri. dicens multi vocati pauci electi. Et alias intrate p angustā portā. q̄ lata porta ē ⁊ spaciosa via. q̄ duat in perditionē. ⁊ multi sunt qui intrant per eā. Quod angusta porta ⁊ arta via ē q̄ ducat ad vitā. ⁊ pauci sunt qui inueniūt eā. Et alias. aptū a duo quentes dicerent. Quē si pauci sunt qui saluent. Et vīdr ei xc. Contendite intrare p angustā portā. Hanc vō angustā portā sim angel duo mīsa. sīt rotem ptā voluptatibus. ⁊ tolle vitia passionū. Et quia ista duo in hoīb; maxīme repe riūt. ut de se notū ē. nō ⁊ pau cissimi saluant. Scit maxima mūdi pars est saluanda. tm̄ in comparatōe damnandoz. re dundat esse pauci. q̄ dicat po etra. Gaudij deserti. afferui. Alter tant. cui adhuc pauciatē mul tiplicet figuē veteris testamēti. Primo arcā noe. sim omēs dor torē figurā tenuit ecc. Sīm̄ solū orto aq̄ saluate sunt hoīes toto mūdo p diluuiū pemte to pericho sīm̄. In qua solū octo ab domo sua reformate

m vita. omnibus alijs pzeceptis
t ut primus dicitur est solū deo
hoiēs de sex milliby egressis de
egypto. ingressi sūt tīrā p̄missio
nis. omnib⁹ alijs prostratis in
deserto. Dauatus est saluator
ex hūitudine oīm etatis mudi
pūs tractat. clare habet viberi.
et hodie ex corruptore mortis pene
oīm hoīm patet euidenter. q̄ua
pauca eni sūt qui vitā suā et mo
res suos conformant sacris scripti
nis ad vite sanctor. ab etia ap̄
probator. aut sīm nouos r̄gula
te dictā mēte annuā. et nō sīm im pe
tū sensualitatis. h̄ cottidiana ten
tat. experiēs. Et vtinā de oībz
peruersitatibus. et si vitare nō po
tuerit. tamē vā sēpet. pēnte
nostī contritor confessio. sup
quo tamē scrupulosū dz esse cui
libz meditare. Nā soli deo nuda
et apta ē abyssus humane cōscie
ntie vera et sufficiēs sit contritio.
an integra. a quā sit confessio.
Claudit tñ spēle nō dubito an
gelo sathane esse. si hoc salubēr
rimū cōi oīa vtria sc̄z sacrata
penitentie. nisi fiē possit. Et oia
arma sua ad hoc vibeat. ut con
fessione infructuosam v̄ldat.
dubitat enī hoc ypocrisi ppe con
fidentie. et falsē iustitie. et tentatri
ce supducit volueri. nō sanato:
et eo periculosius quo sibi iustior
ex simulata confessiōe appar. vi
dens eni quosdā in confessione
se ecclesiarū alios actus sentētijs p̄
tata sua allenātes. pallijs dictādo
loc⁹ supmduc entes. quo magis
iusti appareāt. et confessori se ius
tos ostentent. tāquā fabulā et
nudā historiā sine cōpunctione. et
gemitu sua peccata v̄ensentes.
per si per forte. p̄ uel. p̄ nescio
quā sua excūsentes. uel p̄ q̄dā
deq̄ non ut nec culpabilem. cū ipi
per se norint. et excūsē eā nolit.
trūstantias aggūantes v̄rietates.

aut confessiones longo tpe spōte
et sine causa differentes: ist⁹ oblimo
tradunt. vñ nr̄ patrie vsurpant ob
limare. i putare. per oblimonē
crassū. et affectatū excusari. et la
tua obluta p̄ grauē confessiō de
leri. et nullo mō credentes. a
bita opportunitate tanq̄ reverentia
peccata confitendi. cū adhuc ha
beant in memoria. aut confessō
res suos ignaros. vel contingat
pauperē munera accepisse. q̄sto
res sibi quēdā. cum spe muneris
absolui. non audent corripere
ferire. nec aut. clamq̄ abutentes.
et in casibus forte superiori reſ
natis absolutes. penitentia insuffi
cienter iniungentes. vnusquisq̄ am
mas q̄ non vult. et mortificat
animas. q̄ nō moritur. sīm ap̄lm
Captiuas ducentes mulierculas
onerātis peccatis. questus gra
Nunc gravales fūnebres suas con
fessiones. non descendentes ad
spēm. vt a ut ecclesie publice torq̄ ap̄lo
de ambone possent. p̄dicte cas⁹.
tegentes in spe peccata sua. p̄q
confessiō. qualitatū. nō vitates
loca. personas. officia. aut exer
citia suspecta. seu q̄stuū. oca
siones. seu etia causas. q̄ eos ad
p̄ora p̄cata traxerūt. que vel
similē nō dubitat ad v̄ritā dua
rare eos posse. penitentē. q̄ tñ
vere penitere. et contritū omo
oportz deuitare. alias reuert.
nō vē contritū. Nā vē contri
omēs occasiones et causas p̄ox
peccatoz. abscidit. ne v̄rsum pe
niat. Aliquid excusā dē et nō
penitē. qm̄ repetit casū. oīa
sciens. que ip̄ ad p̄ora p̄cata tr
erunt. Nā nō vē intendit. cas de
euare. cōm dicat Io. an. in glo
quadā li vī sup v vē penitē
tibi. et confessus. Deus mei est
hic. et laudabimus eū: quasi di
cat. Quare v̄ perit. vē penitēs
et vē confessus. Et hoc sola
deo cognito. et mihi ipsi vertor. ad
in sup̄na scala tute sortitudis.

p̄ confessione et penitentia

tamen expedit etiã nob̃ specu-
lari de eoꝝ paucitate. ad ꝯ
modoꝝ mãz. pro vite mrẽ cau
tela. ⁊ emendande. videntes
eiã ⁊ mdubie sñtes. mũ sal
uandoꝝ multo amodo esse mã
dpnandoꝝ salubrit̃ timebimꝰ
ne ⁊ nos maiori mõ muo mas
Et sp mentes mre. sollicitudine
emulent. suspecte de mseritu
te. ꝙre eiã esse solet magis
timeri de pmio plurimoꝝ sim
li in naufragio: vbi plures subm
gunt̃. ibi maior cautela adhi
betur. Et sp speculandũ ẽ de
via qua ad paucos ambulat ꝙ
via mortis. illa scilicet ꝙ horret
in via pedũ sentis existit. Eiã
võ de paucitate saluandoꝝ ꝑm
tho est hec. qꝛ bonũ ꝓportionatũ
cõmuni statui nature. amittit ut m
pluribus. defint võ ut m paucio
ribus abhor bono. bonũ võ ex
cedens cõmune statum. natũ. defint
ut in plurib̃ amittit võ ut m pau
cioribus. ⁊ hec ꝙ felicitas etiã
officialis ꝙ eiã electionis ment
mõ hoies. supã roꝝ: aut etiã ꝑm
nacionẽ pauca vnius ꝓ magis
ꝑm sensualitatẽ. que est ꝑm cor
rũ nature corrupte. adhoc pe
ne tõ vnusquisq; hoim. sp tende
bat: ⁊ hodie tendit. Et ꝑm hec
ambulãdo ab aucta dapnatoꝝ
intrãt. Et quo ultiꝰ sequit. q; ora
appetibilia que a plurib̃ appetũ.
ista sunt suspecta. tã quã ad car
nẽ ⁊ sensũ spectãtia: ⁊ nõ ꝑm
rationẽ: ⁊ tõ mala: ut sunt diui
tie. roꝝ voluptates. honores.
dignitates. vestiũ pulsitates. ꝛn
ositates. delitie. venerea. q; cõ
ab horibus appetuntur. Et tõ dehis
paucores saluant̃. quia illa sũt
bona ꝓportionata cõmuni statui
nature corrupte. Hec etiã. Ex hiis
a paucis appetuntur. ut pau
tas spes. fames ⁊ sitis. ustrine.

Cur pauci saluant̃

Sc̃dũ spem d̃ ẽ an gs sit d̃ nõ saluandoꝝ du non

mũdi cõtemptus. abiectio thorũ
de. sũbs velle reputari. Jeiuna
tristigia roꝝ. ⁊ solitudo. Virgi
tas. vestiũ abiectoꝝ ⁊ gñal
contemptꝰ eoꝝ. q; plus dicta sũ
Hec bona sunt cõiter extendenda
cõmuni statui nature. ⁊ nõ sunt
sensui ꝓportionata nec̃ tam ma
tõ debitis appetibilia plures ꝛre appetibilia
dum̃q saluari. Ad hec sola rõe
appetuntur. ꝙ sunt tam̃ affli
tiua. Informet igr̃ quilz serpẽs.
⁊ spectule. que illoꝝ amplig di
ligit. et se suspectũ aut nõ sus
pectũ habeat. de dapnatoꝝ aut
seductoꝝ. Et ut mõ vit̃ vix cuiq
non speculatoꝝ. quis se ꝑfec
tari valeat. quia ꝑ ea q; ꝓdicta
sunt. si ad mãm electoꝝ dei ꝑtine
at aut ꝑtinoꝝ. si toto mentis
namq; ꝑmus intendat aut ꝛtis
dicente paulo. Ad gala. v. Cru
aut sua xpo. carne sua crucifix
erunt cũ vitiis ⁊ concupiscentiis.
Et alibi. Si cũ carne vixeritis
moriemini. si aut spũ facta car
nis mortificauerit. vnicuiq; qua
ꝑma q; ꝑdixi sunt opa carnis.
ea opa spus. In etiã electi ꝑ
cudent. appetentes hꝝ mũdi dig
nitates. ⁊ meis voluptuose de
lectari. suspecti sibi dicit cõ. de
mseruo statu sue salutis. nõ solũ
ex nõ dũ apphensam hñtes. si
⁊ m ea delectabilit̃ ⁊ gloriant̃
residentes. sic ꝑm carnis appeti
tum. Ad paucos rõdeo. q; sunt ꝙ
petitq; dmoderatq; hñdi plãtas
seu dignitates. aũ assecutas. et
delectãtes carnalis quo ad eas
de residendo in ꝑdis. ⁊ in eam
habitis. Ad idẽ ꝙ principiũ ꝛ
chaldi alicq; motꝰ. ⁊ rõnabili
ꝑsñ. ex 8 phiz. Ad si rex sue
rig. dignissima memoria sctũ
sanctoꝝ pontificũ sic ambroſn.
Greg. aug. ꝛc. sic ꝑsñ nõ gra
tu. ⁊ planctu cathedras astẽ-

derit sic ꝛ m ꝓpis semp rō geret
ꝛ plancta sederit: plus semp
parat quātū m ꝓpis erat rede
de ꝓpse quia sedē m ꝓpis. Et ꝙ
ꝙ go alit' se hadic hnt m pla
cuerit quā ꝑ ꝓfectū se prouidū
abiter se hūturos m meritis fu
turā. Et quia sic ita ē. ꝙ pau
modernis ꝑpribus reperiunt
qui rō timore ꝛ gemitu re
sident m cathedris sicut olim
sancti plangētes de absentia
magis quā plaudentes sic en
dent posse quis arguē. ꝙ ꝛ pau
a uel salute nō omēs securi esse
de salute alterius suaz m cathe
dris sedentes: quia plures pi
dentes plaudētes quā plāgētes
uer quia attenderint geminū:
si quia gloriose sim seculi ꝛ
sident exultare. Nō tm ꝑ hec
prudentia ꝛ fidelium pastorū
solliatę gregibus suis m spūa
libus, habeq̄ pēxam. m aliq
redi dz esse derogatiū dz ta
lentū sibi creditū ad dnm
ad lucrū reportare festinant
si solū prīcipi ordi ꝛ mezanū qui
talentū m sudario mallet hīa
uerūdm opari sui m eo pone
ret mauia esse ꝛ ꝓfensam:
ymo romana ut ciuitatū ut
diu tempus hūit. adhuc lucra
dno suo ꝛ gregi ꝑpis reddito
ro nequeunt. Ego ne mīnē,
m cathedris sedente senectuz
estimo. quā illud qm de cōstia
pura gratulat: de augmēto
dicit spūalis ꝑpis dūtī gressus
m via dei ambulantis ꝓfecto
ꝙ emisse m mandatis dnīs.
dicēs ad iohānē ellum. agano
re dīm gīa nō habeo. quā
ut filios meos audiā m vitate
ambulantes. ꝛ Joh. Nualeuiz
aliud gaudiū sit plato. omibz
semp suspectū esse d̄ctio
tame ꝛ sencio statio platoz
nodernū temporib. magna

mdigē cautela ꝛ ḡuspectide
principat ꝓpt duo. Primo ꝙ stipa
te sunt ꝓlatiē honoribz. ꝛ tem
poraliū hūdamna: que multos
ex eis fecerūt mīanire. et su
peri. bīre. Et ꝙ hodie pe
ne sūt mdrigibiles ꝛ incorri
gibiles: quoꝝ rebellio et du
ritia stringat ꝛ inquietat ꝑ
latos ut a correctiē repellant
ꝑ quod vitia nutriunt m sub
iectis. quod periculosū ē ꝓpe
latis. dīn sancti sūt paro posse
fuerūt platearū. Nā Gotfrot
sup lib. ꝛ sapiē narrat de ep̄o
monacho sēti Remi. si bene
recolo. Bauffredo nōie. qui ꝑ
mulatu m epm̄ nullo mō acqui
emit. Et ꝑ mortē suā appa
rūt sēto Remi vnēti dicens.
Si acquieuissi suis electi. sanct
petebat ꝛ fuisset. de mō damp
nandoz. Et alit' rndā sancto
rūelatū fuit. ꝙ tāta multi
tudo die descendēt m ꝓfer nō.
quāta ē mōs sitas lapillozū
tanta erit marīa. Et ꝓpe Rūdi
nestio quot milia defuncti sūt.
de quib⁹ solū quīq̄ legunt ꝛ fu
isse saluati. duo ex eis euala
tes. ꝛ tres ad purgatoriū des
cendentes. Si tm fides ista ē ad
hibenda: ꝑ vtiq̄ reperiunt ꝛ m
scriptis. Volenti go saluari
consultissimū est ut omnibus
modis platearū ꝑ posse suo
fugiat. subducat ꝙ se a curis
hui⁹ mūdi. ꝓpt xp̄m cōsilium. pau
cis q̄ sit contentus. ꝛ nec sue sol
licitudinē impendat. ꝛ adhuc
vix salute speret. ꝑ. Johēm
nes Chrīi pauitate salūdoz
accipit ex dicto pauli. Reli
qui estote qui vxores hūt
tāquā nō hūtes sūt. ꝛ q̄ vtu
tur hoc mūdo. tāquā nō vtentes
sūt. ꝛ qui emūt tāquā nō eme
tes. Et ex illo. Nō miror si tā

ꝓfidentibus

plancta cetu esse ꝓfidentiū

dmittē numerab. vindicta non
appetē. Non mīsi nō dicē. Racha.
nec fratrē fratri suo. pdē prius
rēconciliari fratri tuo. Et si vidēt
mulierē ad cōcupiscendū. nō desī
hē. nō mīdere. nō cōdescendere
fratrē in negocio. nō mentīri
mendacio pnicioso. dies tēpoā
menses z annos nō obstinate. nō
gaudē de alteri malo. nec dolē
de alteri bono. Simulatōe falsa
vti. veritatē retinē. ipe quo debz
dica. iustīa pcārē. pauperē tem
tēpnē. inimicos non diligē. Sus
picio sim. detracto. rēd. acceptorē
pōnar esse. Et alia dnābilia.
que in sacra scriptura z in epīis
pauli. sine affirmē sine nē. ne
cp̄ēmdē. Sine oīa licet cōi ma
tatē dei aut pximi sui. tñ cum
abhorrēdus frequētanti sine tiore.
z sine pēntētia subsequēte. Et
quid andeo alt' dicē. cū apte
videz cōi cōmutatē fiz. z tāquid
cōsuetudīe z legē defensare.
nec pēntētia subsequi. nisi cp
talia agentes. regnū dei nō cō
sequent. ut credit paulz in
epīis suis testat. Et quid multi
tales sint palpabile ē. z visibi
le. de quibus malis z pcātis pau
lus in spē multa enarrat. in epīis
suis ad rom. i. i cor. vi. ad gala
ti. z v. ca. de operibz carnis.
z alīs diuersis locis. Recte hoc
silentio prēmisso putauim in
vetrā legē. z an legē hodie per
ydolatriā pcātes multo vela
mīe eorū sacrificiis sua domina
publicabant. omībz vonferah
buerūt esse illicita. p publicā
anezionē a deo. z mo p dei ne
gationē. z ydolorū cultuz. d. In
nouo vō lege. z in is tēporibz.
fide xpiāmente. obtēpata. nemīe videz multos esse pubīs
ydolorū. Et si essēt aut si ques
videt colē ydola mala facta

lica. m no le nō
volut' ydola. nī
nō ē negat' ubo.
tñ ls' fiud intenēd
et opc

mīt xpianos homēs clamare ad
cōdirent. pt' eruditissima ad cra
ritatē. z licet ydola nō colutur
corpā. nec per ea hodie rete dīt
aut anezūt' homēs a deīs. p
ydola spūalia. sīt. q̄ubz pcāta
mortalia. tuc ēt retrodūt' ad ea.
quoties quis mauult mor le
pcātīd: ad omne pcātd mōrle
d anezsio a deo. z cōuezsio ad
cōmutabile bonū. sīt dcīs doc
tores. Et eo pīculosior z hodie
stat hom mōr pcātīd. quo
sub vmbra fidei xpiane. q tñ
nformus reuset' in mōrtuū. p
cātis. licenciq pcātī. z estimatur
mq pcātīd. Cui tñ sua dicte
Jacobe. fides sine opibz s. usq
aut in mōrtuū mortua ē. s. salutē
nō pt. Et quo magnūc pcātī.
eo mīa curā. z mq vitā. Et li
nō negat' deus ore. z apte. si
quis pcātat mort' tñ opa. z sīlr
negat' in quoz pcātō mem'. Et
facto negāc. plus ē negāc qūa
solo ore. teste paulo. ad tītū dī
confitent' se nosse deū. sīz ore.
si facto negant. Quidam modo dī
dūq exemplificāt de duobz filiis
ih. missis in comeā. quoz vnq
dixit pri. volo. z tñ nō iuit. Et
alt' dixit. nolo. z tñ iuit. Quid
quoz ergo fecit voluntatē pris.
licet dixit nolo. q. sīm. q bat
nō credīdo. ut ocl. Sic hodie
omēs confitent deū ore. si ne
gant alīq sīlr. quoz nō ore
confessionis. sī opez exercitij do
mīq mīstrū. Et ego in vobis
video. si essent hodie ydola
erecta in aliquo loco. z darēt
ecclesie. z vindicarēt ostultos
thesauros. z suos cultores. dīna
missione dīcto. Et aut ad honores
z dignitates. p mortē. vel ca
aliquādo coz cultuī esse. sīc
quemoz. videz clarissime. cp
multi xpiani nouē esset. qui

magna generatõe corũ cultu
re eparu darent sine timore
deu. Et aplis. Quarto ad no
mat cultu vdolozu. Etc. Quibz
mortale peccatu erit magis erro
resistencia hiudna. Et rarissime cul
ture ydolozu. Et eoz absentia. Si
cause q nõ colũtur ydola. Quia
vere timoz deu. Et primo dicit
apli se tã expiatos esse sanguine
qua nichil expiatos esse con
spirum. Et gñalitas confessiõis
nois expiatoz magis quã aliq
deo causat expõ confessiõi. Et plu
res eã negarent. Si alios tẽpe
gratoz habẽt. Aliud cõsi

De statu religiosorum

Cap. Non superfluũ videt de statu
Aliq' de statu religiosoz nũc
temporis cõsiderãdi
dũ. Si informãdi specialiter ne
ut dicta in spẽ moueãt. Si in gñe
fama defẽte ad lucã prodeã
tant. Et cognita emendẽt. Et
nõ ex me. Si ex scripto sã. Et cog
nostant. In foro mẽo. Et extoz ma
se nõ erubescant. Recte cõ re
ligiosoz. Silius maligno se crea
uerit. Si cõ si q sue p̃fessionis
in aliquo. Que quibz raritate
habens odio dz habẽ. Et p posse
refellẽ. Et redargui. Aliquẽ ex
peccato se maculat. Seu cõtra
finẽ ang. Si aut consentit. Aut
ad pd non redarguit. Primus
status religionis esse status p
fectionis. Nõ excedit. Ut epoz
et platoz. Qui ei p̃feriduz.
Et arguit ende. Presupponẽs quã
dam mandata. Quibz adimit
nõ sufficit religio. Que in
consiliis fundata est. Sz obedia.
pauptate. Et castitate. Et pro
diuersitate ad ista. Specialiba de
ordinata statuit. Et ordinato
bus pro morũ hõnestate. Et vñ
tate fiuandaꝝ cõsuetudinũ. Et
obseruatiõs. Pro ut quibz reli

gio suos habuit. Et habz p̃cepta
et institutores. Primo quidẽ multa
immunita et sacris canonibz pro
mota recepto religioso. Et
usq; seculũ. Primo. Secundo. Et
quibusdã do natus mutue
mentibus. Donatiõe uel mutuatiõe ex
parte. Donatoris. Et actõe posiu
latoris. Donatoris. Et cum sine pa
renteze. Hoc habẽ duplicẽ
ma. Quidã vult simplicẽ
fideles pna agroz vendebãt
et ad pedes aplorũ ea ponebãt
nec p̃terea pauptate aut cupi
ditatis consuetudinẽ. Que corrup
tela remouenda. Et p̃ alicui exigi.
sine ad sine posita. Et promissa
et p̃ mãdat nõ plures recipiẽdi
sunt in mõia. Quod remedio pue
de redditibz sustentari. Cõtra quod
plerisq; in monasteriis moma
lia fieri videmus. Ut et tradit
et cetera sanctoz de symonia. Et nega
spe alicui p̃ditoris. Que recipi
sine det sine nõ det. Ut ps p c.
Tua nos de tuo. Si deus otiosita
tem odit. Laici nõ p̃mittit licet tales
habeãs spem otiositatis nõ tenẽt
diu sermonari. Quo ad emen
dationẽ de malefactis.
Quod nec mandit penitẽa. Cano
nibz detrectabi. Cõtra symoniacos
et tyrannos p̃sertim mortuos. Nõ et diuy
et tẽ confitẽti. Et absolucoz petere.
et agẽ penitẽtiã. Et quod p mor
talia. Ut in talo tua nos. Et in c
ultimo. Et mandato. Etc. Quod de
dantes sine pacto. Et libẽ. Speci
tim hũiles. Et p̃pter hoc recipiatur.
Quia una virtus detestatur. Nec an
imum mundi. Nec potest tribuere
eternitatem quod deo. Et mãdo. Momo
lium. Et superiori. Thebaudi. Ubi de
antiquissima consuetudine mul
dicentes momales ibidem hab
tantes. Nulla recepta erant sine
pecunia mediante. Una tm mutuatio
ne. Et quod hoc mandi mutuandi ab

Non habz in
recepto aliq
ad religionẽ
qd aliqz domus
in uenie ner
in re. ner in spe

horrebat. Cui apparuit sanctus
Jero. nocte in visione. mones eū
ut ad abbatissā accederet. & diceret
eiq; ressarent & penitenciā ageret.
si diuina celeritas dementē vel
leue membrum eius superuenerat
&c. 2o & 3o. factum est. & ipse fecit
mandatum exequies & reprehen-
sibiles. quod ebria. & insana. deinde
& post triduum amodo
none uisit abbatissa expelle
de agone. qua electa statim to-
mon' corruit. & oes duodecim
uidelicet monales oppressit. nulla
earū euasit. Timendum est sanctus
Jero. ppositum. Nonne audiunt
se deceptores & reprehensores sui
q debent detrudi ad eternos
mon'. alunde & ibi ppetuā age
penitentiā. Aut si p multitudinē ibi
de forte recipi nequeat. ex hac
ne diffinabilitate p mundi vagum
regnum. dispensatione diuina in
mon'. & de nouo recipi priori
ceteris ppositi. & loci mu
tatis portibus. & mansionibus eius
assignatis. & sup hoc ipso facto si
excommunicati. depositi. ab officio.
& quibus sumus. a solo ppō absolu
pnt. nisi in articulo mortis per
decretale exiuit. vagitur. Urbani
ppe. Quid vō seu petimus ad reci
piendum pnt. p se rememoratis
quod eis restituit. Dantis. qui illud
petimus sed Dz deferre. ad hoc
monasterium. ad quod se differt
p agendā penitentiā sit oneratus
illi monasterio. nec pt eis pro
se retinere. Et si non vadit ad aliud
mon'. nisi manet in portis. quod
loci ordinarius hic disponere de
predicta petimus. aut eorum superio-
rissa in qm recipiebat. nec
receptus eis remanebit. Ecce qm
debitus pena. Et sup hoc ad hoc
nullus eorum pt agere penitentiam.
nisi illa petunia p nos permissum

De pena spolie & raptorum ad religiosos

restituat. Nec reprietes nec re-
cepti ptis agere penitentiam nisi
absoluendi in foro penitentie. hec
oia predicta observent. Totum hec
de Sy. adhuc. et ozm Symonis in
tex. & glo. Et interdum reprietes
manserint in officio sine quo pnt
agere penitentiam. nec absolui. nec re
signauerit officia sua. Et oia
pine & cessante od exactore et
pacto. fieri dnt. ut clarius ex
primit. habemus. Potest quis mi
rari. ne timeat dns & Ecce quid
multa fiebant videmus tonitrua predicta
& tamen nulla pena diuina subse
quente nec penitentia. Quid ergo
resipiendo & de alio & salute. qui
& decreta contempnit. & remedia
iudicet. Quis prudens. verū
Item erat damnabile. & a canonibus
nibus sacris alienum. diuinum ppietas
ppietatis. Que ppietas pt sic
describi. Est possessio alicui rei
nomine vnius seculi pacifica. non
exclusive cuiuslibet alterius. Et q
nodo huius ep est ppietas. Ad hoc
vō q aliqua non sit vere ppietatis
requiruntur. Primo ut res pos
sessa nō nomine suo habeat. Secundo
nomine alterius. sicut procuratores. admi
nistratores. dispensatores. con-
ductores. ut hec res nō aliis relaxari p
lato habeat. Tertio ipso tempore. & no
euis voluntate. Quo q possessor
rei promptus esse sit. ad rem sig-
nandum eidem plato. quicunque fuit
requisitus. Est enim hoc de ne
cessitate salutis cuilibet religioso.
& pro posse suo ad hoc tenetur te-
ut in tōmum. & de cetero ymaginemo
re apostolico. quem legem fundaue
runt religiosis. quae penes modos
regulas sanctorum allegerunt. Erunt
magis illis oia tuta. Dimebat sin
gulis. prout cuique opus erat. ad
mensuram. Hinc aud nō vmquam de
ppietate resistere cuilibet religioso

q sit ppietas secularis

dampnabile. Prelati vo antecessores
adhuc se no extendē ꝑ ut mōcho
suo licentiā tribuat ꝑ ꝓpriū abbatē
hēd ut ꝓpriū: quia hoc ē cōtra sācta
onachatus. Vnde nec summus pōtifex
ꝑ ad hoc licentiā mōlibꝫ ut qđ
manens onachatus habeat ꝓpriū
ꝓ se. Cū ad quēm de cētra mōch
te fuit. ꝑ tm ꝑ fidens aliquē loco
religioso no tenēdē ꝙd aliqua ꝛ
creat aliquē religioso ad tenēdū te ꝓpo.
ꝑ aliq̄ mittat aut vtilitate
ex cōi. cū prout tradunt Dnd
Cumoste. Primo ꝙ mōnasteriū
ē adeo excommunicat in ꝓpriis
cōmunibꝫ ꝙ singul' no possit de
cōi prouderi. Ite nec ꝑ dari
licētiā ꝑ ntiis vite cōmunis dam.
ut aut a parentibꝫ annexā aut ac
te alias. ꝑ defectū dotis supplere.
si cōmune mō vtendi. super
flutabꝫ ⁊ curiositatibꝫ ⁊ seria
tibꝫ quo ꝑfi durat tales pau
tatē no ad zne ꝓpōnat. Ter
ꝙ religiosus ē absens a mōio
aut ni studiosus in ⁊ sub
bus cauſ mittit ꝓsidens vsū ꝓpriū
aut pecuniaz. ꝑ cōtrā ē. eidem
stante tali causa. ꝓtātē tm ꝛ uo
randi. apud ꝓlatū ꝑ ꝓmittēte
Quo cū ad ministrādo rōbꝫ remissa
ostēdere alibi nūa ꝓmati sic est
sibi ipi de cēsū ꝑ prouidē. nec
cōmunis alioꝝ. Cuncta aut ꝑsidē
ne ꝑ hanc ꝛ ꝓpriā cōfessionē. secundū
hō alibi ornat. Nā facile fugi
cauſarbi nō est. Et ꝙm cōtrā
ꝛ dimusa. alt' sibi volt licē nō bñs
musam ⁊ spēs mali. Et facile
trahit. ex exemplo. Vñ d. Ie
an. in glo. sup. ꝙ ꝓpriete. Cū ad
mōn. tm ꝙ res ꝓriculosa est
⁊ mundie. ⁊ est mali cōsilii
osto abbati. ut nisi ex magn ⁊ cō
denti necitate. tale licentia nō
det mōcho nō hñti administrōem
de vī. Dicēdū ꝙ magistratus opu
lentus. abbatis aut alt' ꝓsidens no
nō ꝑ dare licentiā religioso.
ut alibi ꝓmoueat aut nūa sibi

acquirat. alias. quia de cōmuni cō
ibi nulla subsit causa. mittat aut
vtilitate. si sola voluptuositas
tas. aut superfluitates. que a religio
so debent prorsus esse alienę
censure. ergo aut ꝑ dotē habe
ad vitā alicui religiose aut dom
mō aliquarū virū absolute aut
restricte more suo. cōmo dicto
reb reputent esse dampnabile
si mōn illa teneat ⁊ possideat
exigens illos. ⁊ illi sicut alias de
ꝓbis prouidēt taliqđ de cōsen
cū dz aud religiosi esse paratus
ad resignandū dictā ꝑ habz adre
quisitionē ꝓsidentis. Attento tm
corp mentis sibi competentē ꝑ
mdiat. ꝑ hmōi natiā more no ꝑ
tm nullus ꝓsidentis imperiū
prudicē ꝑt. Et hoc ꝓpter malitio
los ꝓsidentes. qui ex odio a ma
licia denegāt religiosis ntia ꝑ
tinare. Cū ecē in tali casu finali
liceat aliena rapere ⁊ ut tuē no
meret. dimittendo ꝑ in ntiis
sue ordi rōbꝫ tamē solidea ⁊
ad victū sui ntiis. ut tibꝫ ⁊ vesti
mentis. Hodie vo sub tali colore
visitatiōnis aut vtilitatis tanta no
stra fabricata sunt. mt religiosos.
ꝑ pene tota etas cōfundit. ꝑ
ꝛpue mō mo malicie. quarū pau
re sunt quibꝫ no est prouisū
in rensibus annalibꝫ. ꝑ patrēs
aut aīe cōsanguīe esurientibꝫ ali
is deliciis affluentibꝫ. et ebriosis
⁊ parentib. mt se ꝑ dotē cōmu
nes. specialibꝫ vtiq. requirūt:
⁊ tibiis. ac potibꝫ ⁊ vestibꝫ ꝓ
nientes cōmunia vna cū ꝓpriis
die sue. ad aīe sue. Et si sin
gula quęq. ad cōmune reponent
sicut vnica ꝓcedent ⁊ debite ꝓtibꝫ
sibi ꝓuisa. sufficerent. multo re
gulariꝰ vnusquisq. vnaqua
sanctorū tale malū vitaret
uenient aut applicant. seu in sup
tis suis vnaquaq. relinquit. Si
sit quoꝝ deus ꝓpter est

aut sub ventre quē modū exeūt
tauerne. quos vbiq; deus ubi
habitat presidentes q̄ talibus locis
vbi tales abusq; aut fiūt exortā
aut cōmunit. q̄m pnīt. ⁊ dnt
eosdem extirpare. ⁊ dispensandū
si quas in talibus licencias cōtra
fecerint vīgē in deteriorē. ⁊ nō
vīuorant eis. nec se opponant pro
ut pnīt. ad cōsentientibus eisdē
⁊ consilium et auxilium plenarie
nō ē ambigendū. q̄m sūt in sta
tu dampnationis. Unde dicit
doctores. q̄p omīs vīgor mōstra
derelinq̄t. cū mīa nūda dispensatio
orta est. ambitiosi enī ⁊ cupidi
lex platonis. dei timōr. ⁊ statutorū
sanctorū patrū custodia post
posituri. volentes dissolui. subditi
si superos in exemplū voluerint
seruare. estimant sua autoritate
super omēs vīgilias sanctorū. et
statuta primitiua. ⁊ nudrīt. dissi
pant. ⁊ totū vīgiliarū cōfundunt
ordinē. q̄d cū volunt. dicunt
licitū. ⁊ quod nolunt putant nō
licitū. Iohēs quos Bern⁹ in suo Apo
logetico. ⁊ in libello de dispen
satione ⁊ precepto. gladium sanctū ar
guit. adque prudentē lectorē remitto.

Cap. 21. De quibusdam aliis ab
usibus quorūdā vīgiliarū. ad
quos nec a sanctis nec a deo habet
sue institutionis primordia. ⁊ cō
prefatis damnabilibus primū
est. q̄p fieri crebrius cum. q̄p ju
uenes etate. a cōfessionibus nō dū in
spiritualibus disciplinis fundati. ex
ponūt. ad acta forēsia. et ad
officia. ad villas. ad ecclias vīgē
das. ad alloda. ad mōnasteria no
valudū ad ipsarū profectū. et
confessores. ac pīdicatores. q̄s
nō videat. quātū ibi immineat
animarū periculū. de cohabitatione fe
minarū ⁊ mulierum in eadē fre
quentia cōtinue cōmanendo. collo. quos
aspectus cōfessiui vīri. ⁊ sub uno
tecto cōtinue. ⁊ cōmanendo. ⁊ q̄p
malū ē duos mendicos. de unius tā elus

De eo q̄ iuuenes mōchi exeāt ad acta forensia ut allodia et mōsteria moderāt

ut sibi seruitate in talibus possi
neat. Qd dicūs gregor⁹ in libro dial.
de quadā sancto p̄sbro agonisā
te. ⁊ tā vltimū spm̄ habenteād
que sua petiuit p̄sbra. vbiq; ⁊
sancte cū exploranda. an adhuc
vīperarū. accessit. quā sancta
sentiens clamorosa prorupit
in voce. Recede a me mulier. ad
huc ignis nulus vinxit tolle palea
Quot vīdimus p̄ma ex egressos.
⁊ plangenda fedos receptos. et
si quis publica vēredia actū
communitatis excludat. q̄ si seru⁹
esse poterit de fuga libidi
nis in corde estuans. Cum q̄ ex
p̄o teste. ⁊ absq; opē exteriori
solo corde. mēbra posse ꝑficere
dum mēs videt mulieri ad cō
cupiscendū eā. tū mēbrū est
eā ni corde suo. No dicit d cōmi
tu. Nec ignorat etiā defendi
moresam ad culpā tribi mor
tale. sīm omīa doctores theologie ve
ritate sentendi. Q quoniā hoc
surrepē potuit rōnitanti. ⁊ mas
sidenti mulieribus. nulli ꝑsuo
ri parenti. ⁊ deo. nō nuda dabis
sus humane cōsuetudini. Et forte di
ceret platus. Nemo tibi ꝑ
care. ⁊ obedire oportet. disci
plinā. ad quod nō imprudē vīsenda
pīa. Dicas. dapnū dedisse vīr. et tā rem ē dap
nificet nō diuerte. ut sciat. p̄sti
nt tū occasione. exponēdi nō
aliud periculo. vbi plures fuisse
scripta testā. cum carpēdi
quā. pro qua xp̄s mortuus ē sibi
cōmissā. quā asinā. Et ut asinā
custodiri. malunt quā exponē
periculo. Deus scit. satis ista di
cit. xp̄s teste. Quod cū dimittit.
dabit. hēd pīa. ad sua. q̄ dicit
mīa. Quis nō videat. q̄ prius
est homini de quo fundo gladius
tribuat. licet nō ꝑpiat. exp̄s
se ut se mutilatū. Et q̄ ē cum
concupiscentia pleni. nisi fin

bunda: Et quid puella nulier gladius: que etiā david regē et salomonē ornādit quo ad admā dendū nō rudē mendū proue raretur: stupā poterit ppe ignē Et quid ē caro nisi stupa: et mb caro mulier femina et quid est mul ier nisi ignis: Unquet go q talis plata mortēnaria purg ē: et nō vera pastor: qui oues sibi cōmissas dentibus lupor pro viri pda expo Et ego secuy dicuq in hmōi et similib religiosa secularis periculo sue vere gi: ppt rarum sine in firmitatē fragilē nō tē obedire de ē sua Bulle pmissi doctor debz ti nō ptmanet r bellisacē: sz fundit sua fragilitate exponē: petē q: ne exponā periculo sub pfectu obedie: cū precipit dnūd pōderare dz pcepto hūdmodi voti castitatis quod emisit non dz pterire ppt obedie voti y no voti obedie ordinā ad cas titate conseruā dei: nō tūs gre diendo: Neq; plati auctoritas se extendē pt ad aliq; p q dier te seu indirecte pricipalia hūi gredunt: y imo obedia ē vir tus quo tā vota pticul quā a statuta messe cōtinuare nō ab esse desituat: Et g̃ cendē error in talibus sub periculo amittē di imparē: quid obedire si talis esset hūitudo tā pdne: quod loci ut sine periculo posset cere superioris mandatū dī Et hoc de similib intelligi volo Alie st erā abusiones in publicis dā nō sernt aut diebz dominicis et qn bus festis aliis festiuitatib de aut sanctor mdrīt fiūt labores manuū in cōducendo ligna lapidibz siū quibus festis aliis rebz seruilib aut p longū vi ā utilitate dā plantā fruct de vanis rēbus seu tēporalibz promissione: q̃ bñ esset in ad

tempus difficilia. Computādo aut tacendo fruct do: scribendo ut tenuissimas alias ipsis scribi possibiles: et hoc operi ab hr dā do mdrīt diebz festis sic diebz feriatis: nō tā nīi tatis q̃ possit opa illud exercisare: aut breuit ml de diuinis negligendo: in hijs cū aut aturrēt nīis aut rei pūtis aut fratrū pietas mul tī aut externar rubā: aut tēp exercisant: dūmd opera fuit tota sollicitudo mentis: adhoc nō respici tur: nec diuād ecclastica offici p hoc negligant: et per alia pie tatis opera et elemosinas tales nīis regimat: ut sūra disponi de capitod alterād diebus festiuis. dūmd appropinquat illis hūibz atq; locis que nō ad tpe appare solent. Cerus ē si ex cupād uxore. amarica: aut ex sente voluptā tis: aut superfluitate ista p̃cedit: sibi nulla pbendi pt velamē excisaco: Et pterea in religiosis. qm nō pōt dā a malo: sz ab od spē mala dēt abstinē: ppt scandalū secularizandi nota auaricie incurrā: et infamiā acquirant: in imperādo tī maior ē culpa: in obediendo hz in obediendo pt subdit non tota audio excusire: Aut enī q̃ pcepta plator mdīna: quorū actus nō sunt per se mali: sz ex obe dientia pnt fin multū meritoria: ut mīm ad regē officia ministrare plato: aut frat aliqua labā re: aut infirmis ministrā: aut lo ras legē: tū alīq: aut libros scri bere aut aliqua tpe congruēti scribē: similia: que nō sunt an nexa malicie: sine in se sine d sūs oppo: nisi quatū de obedia proueniūt alia vō sunt: quorū opta radice hūt de culo: ut labo res laborare: scribē: emere vendē. in quibz subiecta oculis dz hre ne p obedientia ad ministeriū plati mcurrat mobedientia sūpli cium patiendo: q̃ docet petr q̃ dicit

bus. Obedie opz deo magis ꝙ ho
minibus. Et indignacio superio
ꝓ ſtenda ē. indignacio inferiore
et magis timenda. In hijs ita
ꝙ nō omnibꝫ modis plato ē obe
diendū. ſz cū moderamine ⁊ for
midine. Vñ dare operam nō debēt
ad vendendū frumenta diebꝰ
feſtis. ſed alijs diebꝰ. ⁊ quaſi
ſedē in medijs omnibꝫ aduēta
tibꝫ. et emēd tripcientibꝫ ſe patrē
familias hōa offerre. ⁊ forte plꝰ
quid alijs diebꝰ expoſcit. qui re
ſpōdit ego nō exorciſo. Hinc ſequi
tur hoc eſſe cōm dei ꝓceptū. Sabbatha
ſanctificabis. ſi in eis licet rure
arare. et ꝓpe turbe. pauperibꝫ
ꝙ diuinū celebrare. ⁊ replere.
cū tamē alij dies feriati ad hoc
ſufficiāt ad ſtandū illoꝝ ꝛpellē
dā. Ad hanc exetrabilem tenebꝛi
tudinē ut ſigonibꝫ abolēdā
habē hiſtoꝛiā. Ezdre vltī. ꝙ dr
ꝙ diebꝫ ſabbathoꝝ. claudebant
portē ciuitatis ierl̄m ne venalia
introducta poſſent in ciuitatē.
⁊ ut ſabbatho cuſtodirēt. Et re
ceptos ⁊ vendentes. fugabāt
de templo. Et ſi aliquādo
aut mulieꝛē peccauē. aut ꝙ alio
die nō ſe offerūt emendabāt hoc
⁊ mille talēs excusacōes nō ſa
nabāt licitū. quod de ſe illicitū.
Et oibꝫ talibꝫ ut ſtatibꝫ ocurrēdū
eſt alijs modis. nō ꝙ trāſgreſſi
one diuinoꝝ mādatoꝝ. que
ꝛpulſa ad mortē ꝗ nati oportet.
Neq; in talibꝫ ſuadēdū mḡr̄ ē
obediendū. quia cōm dei ꝓcep
tū. Exo xx. Quod opꝫ nō facies
in eo. tu ⁊ filius tuus ⁊ filia tua
⁊ mille. Quidē ſtrictū. magis ꝗ lucꝛi
lucet. dupla. Trinidia vtrāq; ſ.
ut teſtā xl. aut xij. Deus enī
ex vobis hō. ꝗm habūt quod
oud. ⁊ rediderit ſabbatho ꝙ ſonec.
nōne tenebit ⁊ leuabit cōtra
tamē prohibita credidē ea
emendi vel vendē. que ad diē feſtū
ſunt utilia. Et pane vino. carnibꝫ
gallinis. anſeribꝫ. ⁊ hijs. ꝙ pazuo
tempore conſumptibilibꝫ. Dūmodo
ꝓpterhoc ſequis nō ſubtrahatur
diuino officio dei feſti. Et ſic aūt
celebrato diuino. abſtinendū
ē a ḡnibꝫ laboribꝫ. ⁊ talibꝫ ne
diuino nocēt. ſalte nō die nō ne
ceſſarijs. ſic erit ꝙ celebrato.
qua tota diē ē tempꝰ vacā
cionis a talibꝫ. Dicta tñ ꝙ
breuiē explicari poſſ. ꝙ celeb
rationē puto nō obligari ad mor
tale. Quātū tñ laboꝛibꝫ ⁊ operē
quibꝫ ſine peccato fieꝛi pōt die
feſtiuo ē detrātū. ſi ad arbitriū
boni viri ꝛſpicienti ē. Dicat
Iohēs in ſuma. ſpē attendā
dū ē ne quis loret opas ſuas.
⁊ intentoꝝ principalem ad ḡnde
aliquid faciendū die feſto. uſq; ad
ſabbatū. ſi ſi pazuū quid ocu
pat. ꝓpter intentoꝝ. ad dampnū
ſui vitandū. nō ſpe veneꝛi ꝓ
quibus breuit expectare. Et q̄
hec abuſiones ⁊ ſilēs ꝓpe
dūtur. ⁊ nō emendāt. nec ti
moꝛ dei aūt oculos ꝓpōnit. ſū
multe plage. miſeria. repie
ſterilitates agroꝝ. vinearū. ⁊ ſegē
naufragia. ⁊ mortes immeroꝝ.
tempeſtates. fulgura. tempeſtates.
peſtilentie. ⁊ literē. ⁊ alia plua
mala deq; ocurrit. dimittit ad ho
minū caſtigatoꝝ. ⁊ emendatoꝝ.
ut mutantes ſuas ꝛ̄ggros ſtatꝰ.
que tamē plage a multis nō
timentur. ⁊ ſtimant ꝗdā permitti
a deo dimitti. Indubie tamē ꝛ̄
dendū ē. peccatis hās eſſe effec
tus. pazē. ut quod multo tpe illi
te acquiſitū. ſub momento a
mittat. Ideo pō quero. de vētu
ra ad molendinū ventilia ā
aquatica. an liceat diebus feſ
tis. Ad hoc primo ꝛſpondeō

p̄ ni magnus festivitatibꝫ ꝑ ꝑcipu
os. nīm me lucet ꝙt' auctoritatē ap̄o
stolicā q̄ me p̄cepit ista ꝓnari. ꝛo
m alios festiuꝫ optime faciēt
religiosi. qm ex m sanctitat' laꝫ
esse dubiū ꝛ de facili scalacē sīa
dabsint ꝛp̄ ꝺ ab od rectia abst
nerent die festo. alios ni exēplā
confidentes m deꝰ qui facile ꝺ
facīē posset qualecūꝫ dapy.
amoē sin̄ ꝑcessum. ꝛ p̄tibꝫ ob
tinēt ap ud illos quoꝝ blasfu
adducāt. ut aut pluerent aut
differret. ꝙt' deꝰ. nā qm dap
nū ꝙt' amīcū neglixit fideiꝰ
sum esse. si vo essent festa pro
uīncialia. et essꝫ cōsuēdo vigoꝝ
notā. ꝛ no ꝓhīta ab epo. ex tue
nō indulta cōs ꝗuꝫ permādi
se alios cōformaret. aut licē
cia a loco ordinario obtinēt.
Tamē si omnibꝫ diuinis celeb
tis. per die festū ī vesperꝝ
diei festi. alioꝝ parūd duraīt
ne nocte cōtingāt vicinē mole
dinū. videāt ꝗuꝫ petrē
dinū cōsuēdo no essꝫ in cōī
nū. ex tota die festa. m o mēz
cuētū adducē nūdinē. sine an
p̄cēdī sine post. no audeo ex
cusare: cū ibi multa subsit ne
cessitas. ꝛ mera rapidītas. et
lucri auiditas. et timē dīt
tales vtione diuina. aut in
incendia. aut in morte nūcio.
ut in libꝝ primū. in quo deꝰ
quezuꝫ ex quos aliꝰ audebit
dicē. vicat vīr probabiter. et
nulty sit ne roīet petrē. ali
cuius. an sit p̄bende alys p̄ra
dicē. vel eant ꝙo ad mdsterē. ꝛ
procuratores. quo deo de his
rationē reddāt. ne ꝙt' pīnꝺ
lucrū mercēt magnū pec
cātū animo suo. Nec ꝛ ecc ale
dicta inferioꝝ ad hꝰ se extēdī

ut prius dictū est. cū oppositū
huiꝰ rādere hēāt de relo. ꝗuꝫ
ꝛ obedientiā fore discretā.
no m omēz cuētū obstāre supe
riori. ꝛp̄ ꝛ superiores ecc̄ie no sut
omo mobiliquabiles. ꝛ hoīes
errare potentes. ꝛ passionibꝫ
subiecti ut retenī. ¶ Nota ꝛ ꝺp
prudentes. sicut ꝓpter hēt
simplices sicut rō inde. ¶ in quo
multi sepiꝰ seducūt ꝓpter se
ex obedīa agē. m q̄ mereāt
mobedīaꝫ deꝰ ut Berry testat ꝛ
m epla ad add mōchū. ¶ i ꝛ
voluerīq̄ rectificari de statu re
ligiosoꝝ. mds tribꝰ quo ad bo
nitatē seu defectū. summā ne
cnō sanctoꝝ patrū. ꝛ regulis.
statuta. ꝛ modū emendi. ꝛpoꝝ.
tūc clare apparebit. quāta
distantia ī mr̄ stand illoꝝ. ꝛ
nrd tribuit. vnde apparebit. q̄
vestigiū aliquod apparet nos
tris reporibꝫ m religiosis. quo
ad paupīatē. simplicitatē. abier
tionē. mūdi cōtēptū. cordis
punitatē. et dīuīm amoꝝ fer
uorē. ¶ ita ut no dicā cōparē
aliq̄s nr̄ memoria dignū esse
memoē. Obstinancia regulaꝝ
vbiꝰ deperiit. ꝛ ut Berry aut
Gaufty hodie mōchus reuset.
qui aliꝰ bonū m se vr̄ hīret. ꝛ q̄
no ꝺ vendīq̄ malis. ¶ Nec ꝛ
fuit qm m libꝝ tēpore sicut huiꝰ
ma mr̄ cōtēpoꝝ. ꝛefulgeāt. ꝛ
quāto perfectioꝝ sunt. tāto
paucioꝝ. ¶ Si eīm regulā obedīa.
aut ꝙd est ex timoē penarū.
aut ꝛcōne platoꝝ. aut amoē
ꝙpīē rectitudīs aut cū ꝛenla
tiōe. ꝛ cū nullo: aut ꝙ ecclesie
no valeāt. vo cū bona vo
luntate. aut dīuīno amoē ita ut
ḣm Berry. magē oz hodie dici
a plato discipulo quod vīs

ut tacia tibi. quid iste dicat p̄
lato. Dic quid me vis facere
Ecce ego speculando dico q̄ tu
sit mag̃ salvandus nisi r̄ligio
sotis si essentialia depereant. aut
mundi no est mestus in risu de
eo rideꝫ. adhuc vultiberet lon
tonsura & hijs aliud p̄ferat
in exteriori apparatu. Deus
videt est scrutator. Licet dicta
sint in consolatiõ bonorũ &
eruditiõ negligentiũ. ex fon
te caritatis. Sequit aliud capm

De missarũ celebratiõ

C. xx. Nexpedit istis periculosis
temporibus de vno quod a
pud multos frequentatur.
& apud nostros nõ qualificatur
assidue iteratur. scz de missarũ
celebratione. quod sepius mul
tos mouet. & in admiratiõ adduc
it. an sic fieri debeat. ut cotidie
apud plures fiant. aut alit
er. q̄ mihi nõ aliter & aliter a
pluribus fieri videt. aut cur de
nõ ab alijs dispositis fieri vi
deam. Ad terminũ aliquos p̄bzos
corruptos mores. & parũ q̄ sen
tentias p̄tendentes. cotidie cele
brantes. qui nullo vitã suã
curãt emendare. videt & alios
multos venientes quos nõ videt ad
altare accedere. Et vtiq; nõ
p̄t esse in actibus moralibus q̄d
est pulcherrimus ordo. q̄d fieri de
bito oppõ modo. cuius actus spes
vnius possit agi. aut cuius v
tutis sit actus a diuersimode dispo
sitis operatibus. Sic in virtute te
perantie nõ p̄t esse idem actus
sobrietatis. sm̃ quantitatem cibi
uel poti. in hordeis duobus alit
er disponit. q̄ in vno de parua alit
& multos. sic dicit plures. Et cetera
Timeo nõ rensendo de
celebratione. aut satis cultus
perceptor. dicat. Dortodes hoc nõ
punctualiter difficultatis. si vnusquis
quelibet arbitrio sue mundi p̄ pre
sensit fruendi. Ad allegatũ
dictum augustini cotidie sume cultu
risti. laudo ut vituperes.
Nõ tamen per hoc volui dorto
rem omnes euentus quelibet
dimittere suo imperatiuo. sed arbitrio
sue discretionis. ut moderatione attendat. q̄
terminus sit dispositus. faciat quod
sibi placet. attendendo seu absti
nendo. Et q̄ nec sint q̄ agant
maiori desiderio sancti qui in rpo de
uolui doctores sanctos detinere
seruire. desiderio sic nec sic fructuosius
forte durent auditores. de minus
frequenti aut minus frequenti actu q̄
illo tamen nõ obstante. quilibet pru
dens suos actus ꝑfectos in se meli
orabit. sm̃ suum dispositorem. quod
quidem nõ ut oculo discretionis ad
se retorto. Dicat quod paulus | Corr
ad Ro probet aut septem horis. & de
pancillo edat. &c. Et alius lon
gius suum probet. vnusquisq;
& sic in sepe gloriam habebit
& nõ in alio. De hoc go plura
alibi speculari. quatenus ab alio
rum errore diuturno. quod seruiendum est
in istis. tam ꝑpter meticulosos ne
scandalizetur. tam ꝑpter tardiores & obstinatos
ingenia. in hijs nõ prudentis
sanctus sermonem. Attendendum nõ
1ª q̄ preceptor. q̄ sua affirma
tiua. quedam mera affirmatiua. actus
scripture postrudunt. non alicuius
nam. esse mansuetus &c. Negatiua
sunt prohibitiua. q̄ nihil est actus
virtuosus. prima nos obligant ad
semper. si sm̃ rectitudinem ad tempus
& vbi. & quod quotiens oportet. actus
virtuosus requirit me
dium ex. 3o & 2o ethicorum. Et hoc
medium sapiens habet determinare:
q̄ extremitates sunt superflua

aut dmmutā ſſp̄ mt̄ vina rōp n
tantū zut minūd waſti aut mō
quā waſtiāt de ſcmmo nūquā
aut ſemp ſcumare ſp̄ bibitura
aut ſſp̄ 7 ad ſſp̄ obligatūri qua
ſi ſcmp actiō de pōe ſe vinoſū
ut nō furari nō adulterari pla
nū 2 aut ep̄ m̄ſſā celebrāt eſt
pſbr̄ p̄ceptū affirmatiuū ſi
ce tā dictis oportet cūſtatias
7 rondrōnes circā ſicut cetera
virtutū opera vīt̄ ſſp̄ aut mūp̄
celebrāt̄ p̄nt eſſe m vitio ſm rō
ſideratōz tertarū perſonarū
bās ergo rondrōnes oportet
eſſe m proſpectu ſiue quibus
ſi quis m omēz euentū vellet
ſſp̄ aut mūpiā celebrāt̄ vtiq;
ernaret 7 ille rondrōes dnē
cēd ſimitrā adhoc nel id faciēd
Ner ē ſimile de alio actu ut
dare elemoſinā aut viſitāt ec
cleſiā qz illi actꝰ quātūcūq; frat
mortuꝰ nō p̄ſcq̄rut diſpoſ
agent̄ aut ſpaniaz qz nō po
rat dare elemoſinā ſiue dtrā
ctiaz ſiue ſit m pctō mortāl ſiu
nō vtiq; nō petrat m ipō actu
quia nō dirꝰ probet hō ſcpm
uel ſic uel ſic det elemoſinā ſic
dicꝰ de ſuptione eūdē ſic ſi
dicꝰ veritāt̄ date elemoſinā
7 vīa mūda ē nūc vos bīs ſic nō
ſi indigne manducāt aut bibāt
iudiciū ſibi manducat Oportz
i ſcſtruē actū celebrātiōis eſſe veſti
tū condītionibꝰ correctiuis ſitis
Cūd nō ſpbr̄ hēat obligatoez
ſuccam ad celebrā dū aduteūd
an her obligatio ſolū r̄ſpiciat
perſonā ſpriā aut et alīēs
Sūd cūd p̄br̄ qui mūl' ſue obli
gatiōis neq; ad ſacramtoz mīſtīo
nē neq; ad ecīaz officiatoz ut
qui de patrimonio vīuūt non
habent aliq; ecīaſtica beneficia
ſeu ecīaſticos cēſus Et in tali

mō poſſēmq; etc̄ ponē monachos
religioſos anachoritas qui i vōe
dati 7 accepti mūlī ſue obnoxii
alii vero ſūt qui ſtipendiis ecīaſti
cis vīūt 7 cūra annexā hūt am
mūdet obligati ſūt ex dotāne
altarīū vicariaz plendarū 7
platearū officiorū qz ſim inſti
tutoz ſim dotatoz 7 in hīs alia
conſideratiōes cēd debi
tores ſūt aliorū quo ad ſacra
mentoz adminiſtratione dīuī
nī celebratione ſm exigentiā
vnuſq; ſtatꝰ Nā nō ē inſtitūt
n̄ ppt̄ officiū ſui cēd 7 ſi nollet
aliās tamē ſūt obligati ad offi
ciandū ppt̄ debitū gradūq;
ſe aſtrinxerūt in acceptōne
beneficioz ſm vō ablīs de
bitis ſue abſolutiōis tm ſūt ā
que cōs oīo vacare ſſe nō admit
tūt ſi nō tanto actūi dīuīs vā
cūlo nō ſūt aſtricti quo ad ſce
quētia bīd hor ſacramtāl aliā
cauſa eſt aut plus cōs actet
Cauſe vō cōs ab oīd vacādē
actātes ſūt dignitas ordīnis
ſacerdotalis quo ſūt inſygnit̄ ſu
ordīs ſūcēz mānis in cīb eſſe nō
debēt ſed memoria dūte paſſi
onis q̄ quaſi renouat̄ quotīdē
p̄ pſbrīm miſſa celebrat̄ ſce ecc̄ſie
conſolatio mīne dulcedīnis q̄
maior ē nō p̄t̄ cp̄ nō amabile
mūgis nō amante ſue m hoc ſuī
mento ſue m ſpīāli mādūcatōe
m ſuauitate m ſpū ſancto ſtrēn
conſolatio nō vīnoꝝ quā deſiū
tōnē p̄m dōctoz ſententia
omēs ſiructū pcrēpūt digne
celebrādi ratione effugere hō
ſacramīto ſde ultrā rūnoēs re
ſpicīūt nō ſolū eos ſed 7 pīnos
habent go pīnī iſtīs cauſas cele
brandi dīctū dcta ſūt zi ultra
iſtas etc̄ alias eoē beneficioz
cūcoz regulāre i mūltis
rite ordīnatis oīo dz a celebra

ſſpūs dūi
ſm mōde ob
ligāt ad
ſūma ce
lebranda

d' laur

tre ceſſare. ꝫ hic ſtilus mutat ad nueſtigandū de frequentatione huius ſacramenti. p̄ p̄bendū aut laicū. in p̄mtua etiā ut fertur trebrius frequentabat hoc ſacramentū. ꝓpter diuinum amorē feruorē. qui talente p̄centi expediebat in cordibus fidelium eos ꝛo pellebat hoc ſacrandū iterare aut etiā qd ſemp ſuſpectū tue erat de morte. ꝓpter vim tyranni. vigente gladio perſecutionis. ꝓpter ꝛo calorē in tepore rouerſo. tribus tm̄ mensibus iterabat hoc ſacrandū. Nam ꝛo tepore gelidiſſimo. vix ſemel ꝛepellut in anno lauros renouare. per etiā ſtatutū. Quia

d' pbiis

etruſci ſexus. de p̄bris totius nodus q̄ſtionis. adhuc ē in ſolutū. ꝛ ſepius ꝛtractatū. ꝛ tm adhuc dubius. Conſiderando ꝛo opus opatū mſe. neme dubitat p̄ferri celebrāte. nō celebrante. Habet conſideratio ſemplex ad ſant diſcuſſiōz: ſicut ſi quis diceret. vinū bibē ſanū eſſe. qd tyſana dm̄ ſe. ꝛ abſolute. ꝛ cōſiderando hauſtū potatoꝝ ad egrotū mox alterū iubet reſpondere. ſtilus q̄ tyſana eide eſt melior. ꝙ vinū. Agens enī ꝛ patiens. mouens et mobile. ꝛtripliciter ꝛ receptiue opz eſſe ꝓportionata fm̄ nāles et

d' ſipr mal'

morales ꝛ phiſicos. Excludere aut volo omēs in mōrtu peto existentes: quos a ſacrāto ꝓpoſito ordo actꝰ eſſe ꝛmotos: ꝛd ubi ſit venenū. nō mortuoꝝ ꝓpter qd mōrtuꝰ habet. Nec ubi iſte ꝙ iuſte fiat mortuos in mōrtuis ut ſic. vīmo eos magis alienos a deo faciat: ꝛ augeat penā. ꝛ culpam eoꝝ. qui in mortali ſtiēt actu dū hīc vō effectu. ꝛ baptiſmatis. ꝛ penē ſacrando. vinon

d' ſipr bonis

uchariſtie. Agit ſtilus de mediotate diſpoſitōis. Neq; ꝛ q̄ſito de cordibus ignis domus ferueat. Fuerunt ſub vmbra deſiderii quoꝝ totus conatus ē in amore cōtemplatiōis ſui. Phariſeē. ꝛ monachi. hoſpitalis cordis ipōrū illuminatiōis. ꝛ ardentiſſimū ſponſo ꝓparare. cotidie diligentes. Nuchate dilecto. q̄ amōe languens. ꝛ mortuus ē mundus. ꝛd omnibus ſuis voluptatibus. ꝛ paſſionibus. Nichil eſt ut nichil ſimilitudinis deū: pro q̄ amore nr̄ ſui ꝓpoſitū potes ſuū. Nauſeat de odio q̄ aliud ſapiunt. q̄d facile ꝛtractoꝝ ꝛcuales legimus vitia. multoties ꝛtriſte felicioribus temporibus. tales homines celeſtes. aut angelos treſtres ꝓmittē velit. a cotidiana huius diuinitatis ꝓceptore. Dubius ſtatus duobus ſoluī ſimbus. nulla ꝛlinquitur queſtio: ut ꝑm̄ numeri cotidie actē dati. ſunt has duas exemutatas poſſemus ymaginari ad gradus aſtenſionis aut deſcenſionis. in quib⁹ duerſis gradib⁹ ꝓnūciatiōis. qualificatiōis. Et ſm̄ q̄ aſtendē ſeu deſcendē ſe. minuſq; ſentiret. ſm̄ vocaut ſm̄ conatū. et ſtudiū: ſm̄ hoc trebrius aut rarius actēderet: ſic in actu ꝑmutata. ſm̄ augmentū aut detrimentū. qualitatū ſeu ꝙdūd: ſolz ab exceptione diuina applicaret. ſi eid oppoſito nō fieret. ut minimo aſcenſu rariꝰ. ꝛ minimo deſcenſu trebrius actēderet. ſetis paribus. ꝙ nō videt q̄ nō debita ꝓpoꝛtio ſeruaret. ſic dicēd ē in medicinis. aut ꝙdeuis medicinis. nō reduc omēs ſub arte: ſi rarius prudētes vīm. in ſerpō ꝑ de cis ſpeculare: tm̄ nō ſubeſt gen̄ de peccato. ſi ꝓpter id exceſſit ab vno in aliud. Et hoc puto voluiſſe beatū Augūſtīnū cū aſſerunt

reti doctores modernj dicat aug
aug dicit quispiā rotidie ē
accipiendā eukaristiā alīq affirī
non rotidie sumendā sanat
e mussēt ꝙ fm fidē suā pie credī
esse faciendū. Et probat ꝙ exēm
zachei. 7 retinūbnti. quoz vnq
recepit dnm gaudenter alīq dnī
nō sūt dignq ut mitres subtertu
meis 7 viteq mūz conseruti
esse. quo tamē dicto volo ꝙlibz
rationabiliter esse. ne quis pro hbi
tu suo absq discussione rōnīe suc.
7 prouidi examinatoe. putet
momentū euentū sic uel sic fmā
dicat. ꝙ dicat hec autoritas notāt.
ꝙ vnusquisq fm fidē suā pie
credat esse faciendū. ꝙ vā sūt
pensanda. ꝙ ꝓpinquia sunt fm
fidē. a fm̄ maturā rōnīe examī
nationē. 7 pie. 7 salubriter. 7 vti
liter. quo ad dei honorē. 7 ꝓpriā
7 proximoz vtilitatē. Et rogo
quos 7 quot dabis nō fideles n
tmoē deuot amoē zachei. 7 rem
turiom. quos autoritas ꝓducta
ad medū adducit. Et si dicer
talem nō recipi. dicē eos mlp
fraudari debē. isto dnm̄ssio sa
tranto. Respice rotidiē ꝙ
humiles fideles. 7 dnm̄ reuerēter
maiestatē. 7 rōnīes ꝓpriatem
ꝙ teste. qm dicit de eo. Nō fue
mitatē fidem m̄ꝙsti. Conteplacē
er zachei feruentissimū deside
riū videndi xpm. qui asted
m arborē. 7 tomoz. 7 quātū
vilipendebat sua sua tpalia
in distribuendo pauperibus
eam. 7 m restituendo defraudato
muste. nō simplicē fuisse dz pluī
dū si allegant. 7 cōmē tumor
7 amoz quo ad accessū ad xpm.
attendit. erit sanctitas rōnīe dūc
si in aliquo ꝓperte fuerit. sed
dicendū absq trepidatoe sīmat
eos sibi in exemplū. Ne tamē

mhis animū salubrīs dictis pede
affigē. ad videam. Placet pauī
per ad spectandū. Et declinare:
tribulationes quotidiē hoīm
mīs temporibz 7 minuit rōne
monandū. ex hīs aliq. 7 hāre
valeāt quā se quibz in actede
do aut abstinendo habē debeāt
Hoc tamē nolo pterm̄ ꝙ absti- abstinēa bonū
nentia a sacra cōmunīe. de p
se mihil boni adducat ad rōn
sistat in pura puritate. ꝙ nullū
effectū ꝓdūm̄ de nitore ductuā. nit ꝓficiunt
accessus etiā ad sacrā cōmunī- accessus malū
onē. nullū mali depsē. 7 mlto
ducting: ad bonū nō sit de per
se causa mali. 7 vō aliq bonū
seu malū ex accessu. 7 recessu
sequi. hoc ex ꝙ ex sumēte. 7 nō
sumēte sequat. Simile est
simile. ꝙ paulo de legis mā
datis mitio ducit. ad rōnīe viē
Hoc quidē sancta. 7 mādatū
sanctitas usitā 7 bonū sic 7 cor
pus expī. et ducitē diminu
dātū. quod erat ad vitā hoc ē
ad mortē. Occasio nīq accepta.
Sed go bonū. 7 fructū est
mors. absit. per bonū in opa
rā. 7 mortē. sīt occasionaliter. Nā
ego carnalis sū venūdatus sub
peccato. Nō go ex pte sacramēti.
sī ex pte sumētis. 7 defectus si
alīq mali rōnīgit. Speculan
dū. 7 estne fortē multi esse pos
sūt. qm bonū nō bū videtur. m
morti se subiciat. vñ se puta
uerūt vīte applicare. Illud rātī
dicat paulus. 7 m. māducat et
bibit. m̄digne. iudicium sibi mā
ducat 7 bibit. Illo ergo sp mā
ducāt bonū. 7 mādūcāti. sī ꝙ
vide quare. Cui i. m abstinentia
a sacrō. 7 tēpus. vbi nō rogit
officiū aut nēcis exigit. nō sit
tātū periculū. quātū m aliq
accidentiq indigne admittit hoc

sint an digne aut indigne accedunt considerande e media via
& per ea intendendu; quatu humana racione reflecturam valeat ne nimis abstineas multo bonus se priuet aut plus quam expedit accedendo malo se diuitiis.
Et adhuc considerandu; quis vbi nouerit. Posset forte quis dicere ad hoc manducatoe sola spualia sanctuarij sacrati non fraudet & nil quia alicui indigno concedit hec manducatio spualis. eligenda & potius videtur & abstinendu a sacramentali vbi periculu posset inde deu exclusa causa inferri. Legimus multos anachoritas sanctos & alios in locis constitutos & in solitudine per multos annos hanc sacramentalem precepto cecidisse & perfectissime in vita fuisse & angelorum loquelis & alias quos dignos fuisse & gratiosa priuilegia legere non fatuit communie. Et forte quod deus illis donare dignatus & sine sacramenti perceptione hodie idem donare decreuit nec & in sacrario. Et forte vtrique & melius quia vnus solus. Tale enim addidit tale. facit ypocrisim magis tale. Et de fonte puissimo hauriet aquas salvatoris admanz ypheta. hoc in veris de illis erroribus vnis. quos omnis romana et alia ecclesia in celis esse non dubitat. Quoz pectoz nihilominus est deus. Et de quoz ore & corde scintille diuini amoris & verba & gemitus & suspiria emanabant. interioris dei spiritatoris protestantis. quod omne quod in mundo respicit tanquam sterc. reputat. celsis oculis aiem conspicientes & quod forte pauca & minima. Iuxta illa matthei ypheta dixit. Quid & in corde vestro cogitatis. Quod domino nobis. Et de istis go istis non est sicut ue de opposita extremitate

saluatet de sordentibus in omnibus. De celebrantibus bonis & malis viris.
Nec quid homo qui sacerdotalibus fungitur officio possit quida reperiri qui ministrant altaribus sacris celebrantes. vtentes officio suo in finem sustentationis corporalis non habentes. vel alias sustentationis ordinatos officium sine malo fine. quia ministrat vite humane sicut quida euangelizantes ut manducent. que virtualia si alias habere possent. nequid nisi rarissime celebrarent. Iuxta illud testat. Quem sacratu diuine passionis. tissuit in mercatu. & ea conflant in fornace auricie. sicut venatores & pistores vtuntur retibus suis. sic ipsi missis de quibus quatuor euangelicis sunt. & deo & angelis obsequiosis non puto nec multa dicere. Quemcumq; enim solui q vere & ex quo ypocrisim deus & veritas coridebit. intuentibus deus nouit & solus diuidit. in que fine cogitatus ordinatur. Iuxta illud in digne isti accedunt. finis pluit. & preuentus nequitie dignum deo estimat. Possint & alij reperiri. & vtinam non reperiret. ex quo de multa emendatione morum sanctorum solicitu sunt. si vna die alia aut communem sanctum sic postpari passu ambulat. Claustrales custodia ordinis & operzin. audire dignant. cui de emendatione vite tractat. si pene ad omne animi eloquium nauseant. vanitatibus curiositatibus spectaculis & ceteris nugacibus actibus inseruit. solui a vera gemitibus emanat. Quid vicioz publicoz. & ab oculis deitatis detestandoz. abstinetis. & in frequenti audiuntur celebrare. Non sibi sufficit putat. si a sordibus nephandoz secula

celebrandi
sanctu

rum vigore sint innocentes. Vide
at quilibet quā digne illi accedat.
an vitā seu mortem sumat. Ego o
tus eius sumens medicinā a qua
nichil profiat quidalud sperā
dū ē nisi mors. Quis ergo forte
reparatur qui ex sola consuetu
dine et usu cottidiano accedere
consueverit. Estimandus se multū
a sanctitate destendisse. si aliquē
diem pterierit sine celebratione.
parū pensantes an profectū
ex hoc in dei dilectione. feruoris
puritate. et mūdi contemptu. Si
feruentiores sint in orationibus.
meditationibus et sanctis lectionibus.
Si in compassione proximorum
zelo iustitie. in omnibus ptepti ma
gis ardentes. Anima vtiq; hec sac
mentū dominice amore. et inflamma
tum quātū ad se. Ignis ex omnibus
tribus et calore nullū fructū tū quia
insensitiuū se merito dz reputare
Nec ideo sanctius se quis reputare
debet si sepius celebrauerit. Si ideo frequē
tius dz celebrare. quia sanctio
tatē ad altare portat. quid auge
ri per sacramētū speranda debet.
Nō est ergo veneranda sanctitas
ex sola celebratione vbi non est si
augeri speranda. vbi ad hoc
quid deus augeat ut ipse testat in
libro confessionum. Libet sic ge
nuflam ergo gradus in pte esse
debent qui malunt. et ut gra
diores fiant. Si tamen consuetu
dinis sanctitas metas omnium lau
dandi est. si ipsa non sufficit.
Ideo reperi prudentes quos licet multo
negotiis secularibus implicatos
nec diebus nisi noctibus vacare
alicui. et toto mentis ipsis inhient.
lingua manu et toto corpore otia
pacis et curis secularibus. et
tamen cottidie videntes se ingerere
diuinis. Et quod si se momen
tanee exonerare nolent ab
imaginacionibus fantasmatis.
et memoriis impressis. et prudē
se putare. virtutem creatoris. ut
decet talem hospitem suscipere.
pace cordis. et quietudine mentis
quod vtique inter est. quod in pace
factus et loci eius laudandi sit.
Et quis ibi et laudibus eius
Quas si turbatis fantasmatis a
matore pacis. et sub umbra re
quietis rupiditatis mens cogitatus
suscipere. Vereor ne minus gratius
veniat velocius. et redeat dicens
illud. Etsi quis limen non habeo hic
requiem. spiritui quidem ex mentis se
ipsius omnibus actionibus meritis
expellens velocitate spiritus dulcedinis re
tinere deberet. et suauitate structure.
Nō enim in admissione tā amā
tissimi hospitis solidis magis in
hospitali puritatis. et dulcedine pacis
coli. et in conseruatione totius. et
amabilitate credit. et delectari. Nā
turpius esset quod non susceptus
hospes. Et mihi penale censendum
et ipsum ad tempus in sacris non admit
tere. quod tibi negotium meum eiecisset
se ab eo auertere. per iteratum nā
multiplicatos euidenter. Videat tibi qui
homini est. qui deo de hoc possit
varios reddere. Nā dicat nomisi de
uota alia. se vtique conspectui
sui sponsi non valens ornare
ad tempus. Fuge dilecte mi. ut
sis alio tpe gloriosus te amplex
antibus suscipiat. Ne forte mihi mihi
parcitas. et mihi compositas te sus
cipienti. postmodum negotiis meis
prisme memoriter delinquens ab hoc
puriolo cordis mei. Nec per hoc
offendas se putat deo sponsus.
quia hoc ex sente et fructuose
et amore proficiscitur. Nam et
Paulus apostolus habens tractus
de lucro hodie voluntatis gloriae pri
uatis. Pereunti pulueri respice et sus
pice sacra contingens. Hoc ipse in
telligendum iudico. de illo qui te

rent suorum criminalium volnera per confessionem & contritionem detersit fetoremq; & uidum plene curatum sint obducte. & adhuc pro actuum imagines crebro uoluptatum memoria & fantasia. que mente adhuc non sinunt esse pacatam. & se adhuc stat maxima pugna & hostes quasi a tergo prementes insidiantes. ne ita ab talis meritis paruipendat absumeat. domet sedatis passionibus tiquitatis peruertat. Simile de de quo in se ipsius suis nutritoribus fortes pathos imaginationes uanitatesq; adhuc mente uel timoris amoris gaudii delectationes. corruptele. que quasi dapnis rebus mundi. siue pro obsequio siue pecuniis uestris honoribus & ceteris ad huc stupro uano fundato solidatur. stulticie. & hospitalitatis corruptibus debitum bene & purgato a pluribus tremit. & adhesit proximus valet per quam crimen diu optimum adhibet. & oblivio per quod desiderat iste depositos tepefactos.

Fiat tamen alie occupationes per quas hic promoueat ad accessidum ut studia diuina lectiones scripturarum. pdicationes. confessiones audiendo. ex cordis puritate pro redentes. psalmodie. & sacre orationes ac meditationes. & hiis similia. que mente attendunt ad amorem celestium. & abstrahunt ab humanis. moderate tamen ut non nimis spm obruat. & corpus fatigent. Nam ecclesiastes corporis infirmitas etiam si possit exequi offendit solet tamen totum animum fatigare. & ad inhabilem addere nomen gratia redditum ut nimis abstracta sit. & elongata a deuotione. Diuina elongatio pudicitia & emittere. sit ei mens horis debita est. & quasi naufragia hac ita. ad sanctam cultum animum.

separatim violentia reddens. & si ea repugnantia ad se sacramenta retorqueant. hanc sentio mihi habilem ad accedendum. Nichil signum. & cum Cena dixit. desiderio desideraui hoc pascha manducare. robustum animum patriarcharum simulatum quia accedendum. si ea quodammodo ardenti desiderio. non quasi timens sacrandum. ad se molestiam retorqueant. Sunt & alia q ea nimia penalia. a suis superioribus compellitur. ut celebrent. aut reprehendia diuina. ad alios celebrare conspiciant. ne alios dissimiles videant. ipsum poena eligunt celebrare. quam penas subire. aut confusionem erubescentia sustinere. Quibus & similibus. ita mentem preoccupatis. quia molestiantibus. si alius dicere se non disposuerit. non video. nisi quem culpa. Nam si maducat. maducat. & bibit indigne iudicium sibi maducat. saluator damnationem. quo is minoratus erit. qui cogitat indigne maducare. saltem sacrificii. qui ad statum religiosorum adhuc tendere videntur. ut certis diebus in ebdomada cogant celebrare. illa spe intelligendum. si salua pace animarum. & debita reuerentia huius sacramenti. Imo pro fide religionis. si considerat aliquos fore in moribus in corruptibiles. & a communione prohibendos. quos pastoris & cogitosse aliud pertinet pastoris sui. Et omnes negligentes subditi. suo pastori impunitatem.

Et heu mos hodie molestus in omnibus ecclesiis & monasteriis. sacratas uoluptates ex frequentia. & pluralitate missarum arguat. & non misse non pluificant. ibi accessionum. visitatio. oblatio. cera cessare cernit. Deo perhibole. a pluribus etiam forte unum dig

mis celebrati. Et nō tñ queri. sac
titas celebrandi. qua stipendia
& questus p̄sentid. & visitandi
ptu ut si forte nulla essi homi
visitacio. seu oblacio. paratid
esset celebracio. Et omitt firma
religiom̄. aut sacerdotalis laus
uoleret. si celebra nō essi tñ
crebrō. ne demesme nr testamita
lom̄ habēt. & nullig optimor
p̄bōr. & religiosi essent. nisi frequ
ter celebrarent. Nec aliq mon
ti estimarent. a uulgo. Et olym
nō sic fuisse legim. cū in colle
gio ducentor. aut trecentor. mō
chorū. vtiq; ve sanctor. vnus
vix p̄bit. nt erat. qui tñ nō
sp celebrabat. Nec mirū tūc pu
tabant. sancti. nō. & miraculis
eos legim. claruisse: & angelo
rū colloquiis eos deq; dignos
iudicabat. Et tpa mutata sūt se
& homines. mutand. Tunc
sancti fugiebāt sacerdotiū. Sed
tatē. uix in sto ecclēsiu. marco
qui posset sibi imputāre. ne re
gerent fungi sacerdotis officio.
Sancta Ecclesia pleq; vtilibus
& minutilia noluit p̄sbiteri.
sancta fraudis eius simulti. Quid
rogo illis defuit. ad diuinā fi
nitudine. eo ip nō erant sacer
dotes. hodie vix puta. aliq mo
nachi. qui licet sit vite honeste
tñ si nō sit p̄bt. & nō putāq
possit assequi dei cō placentia
nisi ordo sacerdotal'. nos or
naret. Ego deū. iubere esse
nolo. nr laudis auctor. nr vitu
perare. Videat quisq; quid deo
respondeat. de officio sacerdotii
sui. Et tame deo vtendū. hoc p
ut nos curret. ppt' simulatū
vitā. dixerit. hodie ēcclesiastica
sua tempora. ut oportz. tot sac
dotes. ubiq; esse. & tot missas p
ipsum tamen nemo excusatur.
quid oz. dignū esse accedentē
Stat cū tñ. immutabil'. aptū sua
Et cū manducat & bibit. indigne.
iudicium sibi manducat & bibit.
Et forte verū dicet. qui audet
dicere. ego quis audiebā missas. &
predicabā maiore gratia a deo con
sequent. quā celebrūtes. Audet
m̄ p̄sona cuiq; celebrādi. non
dubito. magnū fructu facere
tā mus quā defunctis. & vtinā
sibi ipsi. Et debet nr querit.
Neq; cui ut alios fructificet
se. Oz p̄ deū. Summa cū deo gratia
esse oblatoz. quo ad re p̄sen
tia. oz. p̄ sed. oz. & quo ad re
signata. que est. oz. p nos. & p
missa. adsit tota communitas fide
liū. Pro vo' ad offerēdū timeo
nō sp missa. a dignis confician
dicat tamē. quis tñ p̄sidet
qua subiecta. quin ppt' p̄dicti
vulgi scandalū vita. indigne. aut
celebrāe. deberet. indigne. aut
indigne. compelle. deberet. ad
celebrandū. Ergo hō. nūne pu
tant ppt' vnū. peccatū. vitā. &
equale. nec maiq; cō multi. dāt.
Oz tamē huic subest. medi.
ut nr celebrā. oz. mittantur. nr
indigne celebret. si se digne
reddat. per modū. qui misq;
describit. Cū. & alia quorū
vita & cōuersatio extiq; fuit
gida. videt. per opa exteriora
hominibus appareñ. si integra
plena. reputabilis. fama. glā.
modū. dicendi. & reliq. virtus.
Hij tales ex vsu nostri. oia. faci
unt. ut olim. stribe & phariseī.
qui ut videnī. & p̄dicarent. tu
digna laude. se exterius. ornā
uerunt ostendē. nec reprehensi
biles. Et qua participatione culpe

nobile opus est. ⁊ no estimat nisi dign accede. ideo p hoc opa rendant sibi sanctitat op. De quo hec scribens rem habet experiendo de quada mulie que singulis diebus ⁊ confessa fuit. ⁊ corpus sancte accepit. Aiet in confessione ecc demostr pe tut qualis fuit. et p hec siens silentio nudiet pctor in corde suo occultor. sup singula sola que ⁊ turpia pud multitu dine hoim sine erubescentia con fiteri potuit. apd sola confitebat. Et qui vidit ⁊ audiut testis mid phibet. Et sic mq qz rez e testimoid eis. Et pcepa claxunt qualis fuit. p fractu. p medi cam ⁊ denid per fuga. aptissie deplensa. in mortalibus p fat. Quertat hec deus a suis p sibi teri. ne aliqm simlia opent. Talium de quibus salus se ec pdunt. no puto solid negan confessione debet solo. q no cele brant. aut recipiant. si ⁊ dehor q se ad celebrand no abluerunt.

Cap. 23. **De alijs que docent de ecclesiasticis officijs**

Deinceps hns q homo indignus ostē dit. restat mit vide de his q ne dicenter se hnt. qui ⁊ accede qui. ⁊ qui abstine. Solenti quid tribui sit eligend. Et ne dicat pus de. q effectius hec sacramenta fiant. Licet sit simul triplex. hi. pri. et q venalia delet. quo ad culpa. ⁊ fructu ecc quo ad p te pena. sm q remissio ⁊ amor sm. sm q intrare se extendit. ⁊ hoc soli deo notu. de. Et ad effectu cui de q caritas auge. ⁊ rete ventilet. hic aqui digne suscipit. Ad sic. m. sō. mō. per. ōnia. ad hanc actione. malor. nāliū. fit. depdito. nāliū. hūditatis. hi. oportz. ōnia. fieri. instaurarz. p assumptor. nobi. ne. ōnia. depdito. morte. mducat. Hic ecc. m. spūalī aug mento oportz fi. restauracem. de perditis. de. nobis. p. ōnipo. tentia. precatid. ⁊ p. occupatoz. et exteriora. ⁊ alia hec mōdi. dimittat. Et hoc fit. p hoc. Dm. assi. sacratiss. q. ign. Dnum. amoris. decorti. est. in. nuce. ⁊ in flāma. tuid. e. cordis. ipm. devote. sum. ti. ne. lo. uge. ab. igne. alienati. toto. q. dei. obtemperāti. Iste. aut. q. effectius. sm. thom. p. te. nec. ni. to. impedim. pōt. p. petim. venale. de. quo. no. potuit. contrito. aut. homo. no. est. in. pposito. mendi. Et. ead. celebrat. quada. mediat. habet. in. affectu. suo. ad. aliquos. quod. no. est. mortale. Ad. ⁊ ven. alia. actu. virtutu. tollunt. hn. habitu. Aiet. hi. reatu. pene. mōtal. talis. mutatio. p. venalia. cum. tate. no. extinguit. licet. actu. q. dum. posset. hi. talis. venalia. petere. sic. in. venali. celebrādo. Vn. hic. stat. q. ⁊ venalia. dele. antur. in. missa. quedā. no. q. p. venale. bene. dimittit. sine. alio. de. quo. no. e. actualis. cōtrito. q. habeat. in. memoria. Ad. aud. mittit. mid. mortale. sine. aliq. tritione. sup. dictoz. et. q. hec. sic. tetigit. scribendo. Et. ad. dict. pensare. di. quilz. celebrat. qui. lem. ipm. oporteat. esse. assiste. te. suo. creatori. in. hoc. missē. offi. cio. Et. dn. ecc. Nonā. dicit. ad. hoc. ut. digne. quis. recipiat. oportz. ut. distinguat. nisi. q. per. fidem. ⁊ cognitoz. Ideo. ut. hoc. primū. cordis. ⁊ oris. pris. sm. qui. ficere. studeat. p. q. ista. suscipiend. p. ut. ipm. nihil. p. nid. punisti. nid. suscipiat. nid. honeste. desidē. rio. ⁊ demorde. Cōi. p. mid. frat. ille. de. quo. paulo. ant. No. dum. dicat. corpi. dni. p. 20. phet. aut. scripm. ho. p. 30. Sant. zacheus. nd. gaudio. xpm. suscipiens.

Ex premissis patz error illoz qui pe
quent celebrant integrum ac sitent
ut vix nisi vnā vel duōm semel
aut per aliquot dies de tō cū hō
per tōtū tempus se a venalibz pe
abstinet: quasi publicis se con
tinue negotiis ex fomite petat: cum
in illis qui omni custodia sibi nare
curat sua in puritate laborat.
Et eoz apparet cautela illoz qui
am singulas celebrantes singulas
faciunt confessiones necessarias i ordine
matheusie scriptū est fieri. Tho. Dicit
q ad digne simēte tria requirūt
primū est mundicia conscīe que p
petīm tollit. 2m est erectio mentis in
deū per actualē deuotōz. que tri
plex esse multiplex in duplicē gradū deuotōis. Duplex
puto tm no sit requisita extrema
gradū deuotōis. ideo mihi assit me
dius nel ad ofhō no est p̄nata et
alienatus a deuotōe p̄ nimiam
frigiditatē cordis aut tepiditatē
3m est corporis mundicia p̄ vitā
regularē sacramentis vsū. et manū
et os lauatōe sup. etc. nocturna pol
lutio impedit actualē ad hoc sacra
mentū. Ordinē hoc est quo ad magis
et minus. hō impedit ad hoc sacra
mentū puto tm in sacerdotibz ce
lebrantibz maiore requisitā puri
tatē abstinentiā et deuotōz. quā in
laycali regione. cuius tm oppositū sepe
fieri video. sc. q̄ seculares layci
longa pmittunt ieunia. clemo
sinas et orationes. et nō lachrymas mi
hi suscipiunt sacramentū. et ymā
et hoc fieri deus donare sp in ps
sitere celebrantibz. Ideo sic laudi
scribit ex caritate sacre comu
nionis ato ppugnid ad lachrymas
sic ato quod eoz vlabid ad pfec
tionem et solitū vigorē. Cauti olim de
medijs xpiāni nō grandio in die
palmaz suscipientibz sed feria
vj ante medē sue confessionis qui
impiissime truncifixerunt etc

Reperiuntur igit aliqui qui a gra
uibus petūs nō diligenter abstinent.
si mens eoz adhuc nō est defe
cata a passionibus. nimis p̄sidens ma
terialibz. et nimis placentibz quibus se occupat plus
quā expedit ad tēpus puritatis eis
delectādo. et gaudens seculāribus.
et vanis verbis curiosis. et turpi
et ridiculosis se emollunt. sic q
dam eoz dum sed ppter deū et p̄
seculo. laudi cantes in virtute p
te hoc ego estimare vanis ar
redē debet ppter dignitatē sacra
menti. et ppter puritatē absentia.
Neq; enim desiderium dulcedinis et hu
manā se reparandi in eode rozde.
Illa aut abstinentia a sacramento
ppter duplicē hinc effectū. vnū ut re
abstinens sibi vanā laudē
et vanitatē omnia. et libertatē petendi
Ista abstinentia nō digna ad fi
nem celebrationis facit. si magis
elongat et ondignior facit
eo effectu abstinentie a corde est
ut homo intentior sua ad hoc di
gnatē ut tantū vivat in abstine
do ab habituatis malis suis inclu
nationibz et passionibz vitiosis.
et ut se in bonis operibz exerce
at ad digna actus deinde ad sacra
mentū. Et hanc abstinentiā laudandā esse nec dubitatur. Solet
eam rarius pmittere. et facere. et quā
pluribz de fieri. in vilipendium vertere
Et hoc probant moralis philo
sophia diuina et ethica. Nouā scīa
delectationis si veteri sunt odiosi. et
quia in hoc sacramento nō debet
esse hec confidentia. ut illi simul
qui frequenter ad magnos desi
derius celebrant. et nō seruant finem
dulcedinis amoris in flamma
tione. Quē in nobis efficiat in hac
abstinentia. ad veniā tollendā. ut
nō abstineat. qualiter varia alte

dentes maiori reuerencie mysterio
ne cotidie celebrates in nau
seam teporis qz pertrahūt. Vñ dicut
doctores de frequentia hui sacra
mentū qui experimentā cog
nouerūt ex cotidiana sumptione amo
ris feruore augeri. et reuerencia
animi talis debet cotidie accedē
ri vero p cotidiana frequentia
sentiret reuerencia minui. et feruo
re nō augeri talis debet ut dies
abstinendi ut ad maiorē reuerencia
et deuotione post accedē possit. Alii
vero sunt qui nō tātū habent adhe
sionē cordis ad secularia vanitates
ut p̄cedentes. sed tonantibus vellent
tarde illis affectionibus. et tñ ad
huc in pugna cōtinua p̄sistunt.
adhuc debellanda. a quo tamen
aliqñ vincuntur. his vtiq; vel horis
quā primus cōtrahit accessus. tūc q̄
ad prīssimū medium defensionis. et
adiutoriū. sine mysterium. Deus si pec
satores nō in pugna fidelium. vilius
penitus dubio sentient nocumentū pro
fortitudine si nō sentiret odio hos
tium expugnatorū. istud profecto
eis sic expedire. q̄ sic sineret. vt pug
na. deo eos remunerante volentes.
Et in hac pugna magna sibi ac
quirunt corona. diuino effectui
faciat quod in se est. abstinendo se
a notorius colloquiis. a personis me
suspectis. a rerum oblectamentis.
a cōtemplatione oculorum. auriū. et
retro. et sensuum. Castigando eos ad
corpus suum. per omnimodas orationes ge
nuflexiones. et cetera afflictiones
operibus discretis. et ipse ad cōsilium
in deum. ex quo pro nobis omnibus se
ca pietatis obtinet. Et tales sic
se habentes nō puto ad huc cotidie
accedere debere. propter rationem quod pugna
magna alias vere et ordinate pugnan
tes. per hoc sibi maxime timeat meritō
suo fraudari. qz nō in fine qui

tacto de sacramentis in vita uere
ri. et in dei caritate. et bona ac
pmpta voluntate. et vere meliorā
ri. et p hoc augeat. rosalas. et gau
dia cordis. et fortes maior. pti
ad pmia. quā ad demeritū. Nā
tegimur sanctis viris esse a deo
reuelatū esse. ut in quā in vita
sua celebrare deliberet. Et si in
tenario. vel quod consentiat
quā affectu. dulce. et hanc con
solatū celebrauit. si alius qre
res quā diuinā bonitate. et dei
voluntate. et hoc sacramentum
nec eni amat dulcedinē non
quā sonare dulcedinis. vñ pñ
palissime speculandi. et vita ho
minis in rectitudine. in huiusmodi
in cogitatione. et si voluntas tota
alienata esset a mundi amore. zelat
oia q̄ deo sunt. et sicut caritate
horret omne quod deus odit. et
parata ad oia q̄ deo sunt placita.
Esurit. et sitit iustitiam. et de
la diuina voluntate. sua voluntate
destructa. Esa. et similia sunt vere
et sensibilibus vite indicia.
spūssancti attestat. pdicatur
si forte ex diuina p̄missione nā
actualis cessaret dulcedo. ista
futura sibi reputata. Et forte ma
gis meritorie ex solo amore
tuto. sine alio adminiculo rosala
rum sensuali. deo fruit. q̄ cū ta
adminiculo. Sicut robustior dei
tempus p̄ virtutem sine sustenta
tu baculo ambulat. quia qui cū baculo
pergit. Illi vñ possent. et pos
sunt. qui toto cordis estuant desi
derio. q̄ igne ardoris celestis ar
rent. qui ardet. et corpore
membra renouata sunt sue ple
nitudini. Dicat. Caro mea et cor
mea exultauerunt in deum viuum.
Ar deficiat cor meum. et caro mea
nec in alio rosalarum tripudium

nisi in pura sua creatura vna
quaq; fiant hoc modo. Tales vtiq;
fuisse legimus plures forte qui hoc
cogitando et hos tales quos audeo
prohibere a cottidiana perceptione
sacramenti in eius tamen gratie plu
res possent reperiri studio quibus ars
distinguere non prosit magis experien
cia et dei misericordia spiritus sancti que
libi sua in se confidenter dare dig-
netur. Non tamen grandis cibus puris
si hoc bone voluntatis fructus allegetur
quod in se esse tam abstinendo possit
a noxiis ab vno quidem parum de
minuat ad alium celebrandi aut rarius
quis celebrando deo supplente ex
sua benignitate qui hoc bone vo-
luntatis non pro ex pia misericordia
te dei ex predicto de facili probabi-
quo quilibet se dixerit parare sim
plo rarius aut celebrius seu cottidie
celebraturus. Deuotionis vero actus
fieri consueunt per meditationes bene
ficiorum dei per considerationes fragili
tatis propriae per horores non tam longos
ut spiritum exhaurian aut vires ad
fatigationis si breues et repentinas
per humilitatis exercitia ut gem
flexiones prostrationes manuum
huius extensiones et per parum cibos
cum afflictione penalitates ut
cum eunte ad confortandum se ad
et per regum celestis gaudia ad
meditanda reducta et per passionis
expressionem cordis humiliationem
pressa. Ad hoc excludendo a mente
mundi voluptates et fastidium et
mente totaliter in deum elevanda
nomine deuotionis intelligo cuncta
ad mentis elevationem in deum ordinata
ut exercitia ad agendum que deo pla
cent et vitandum que deo displicent
in gaudio spiritali et suauitate de
siderii deo gratus existendi et in
spe deo fruendi. Cetera deus multis
gradibus concepta et finem diuersi
tate celestium desideriorum et licet

predicti modi celebrandi et accessio ad
abstinendum sacre communionis diuer
si conformes dictorum doctorum de hac
materia tractantium alii multo in priori
gradu videri et vtinam
nisi phensibiliter verendum in val
de ne deo enormes irrueniunt ex
hibeantur a multis et hoc sacramen
tum et perspicua ratio doceat multas
plagas mortis expedimus euenire.
propter mordacitatem hostium et en
charistia. Sicut olim per paulum fie
bat et Corinthios propter quam
causam ut testatur id. I Cor. XI. Ideo
inquit inter vos multi infirmi et
imbecilles et dormiunt multi. Et
licet in scripturis reperiantur usus
paucis aduersitatis si more secundum
antiquum et nobis possibile dicit illud
quod ait dixit iudeis. Deus meus moyses
dedit vobis legem et nemo ex vo-
bis facit legem. Certum est placuisse
et palpabiliter probatum cupidi
tatem ambitionis et voluptatem pene
cuncti seculi hominis dominari et
forte paucos reperiri posse qui
arma nostris stent in pugnando con
tra hos et alia vitia. Sed non ex pa
tentur hostes si honorabiles hos
pites et qui domestica patrocinia
fouent et nutrunt et etc si non
possent totaliter expugnari tamen
nos debet fidens ad nos mise-
ricordia quod amen. Et tractari si dolor
cottidianus et cottidiana ad eas deli
berandum et si fieri ego indi
co impetrabile deo admittendo quia nulla
victoria securior ea pugnabilis
ignis qui cottidie structuret artis
suos et scribiat quibus vitia sua se
extendent ad mortificandum vi
cia sua et compescendas. Sic enim
vitia paulatim crescunt et abusus
sic paulatim extirpari possent
et in usu cottidiano minuan-
fidelis actus sua usitata di acti-

post de uono

tud ⁊ si nudqua tor expugnare
posset sufficat ℔ pugnare. Testꝫ
ꝙt hmoi dicti ductissimi omꝰ
in libro de nā ⁊ gria homi face
ustrcā. mꝓ est in vco dei cultus
ad mthie cōpisterie malo. intima
cōfluctando pugnare perficere aut
ustrca dest oīa aduersa zad nolle.
Et ut ego sentiē mi videor talis,
fidelis pro posse collucrario req
rit in quolibz qui adhoc sacē mtid
dz acredā aliquid nō dolet de wl
neribus molestiis de hostibus si pace
hz rdeis in captiuitate victoriā
requestens, nisi dei hostes ipe
cessiens. cequo rō dei hostibus
paris federa cotrauerit et ng d'a
cadet ꝙ cre deo ⁊ eq hostibz gtiu
pt eo esse sm̄ gregē sup ecclie
lem dcr de antedictis ⁊ abstine
libꝝ ad hoc aut abbꝰ sacra to scripta
norit plus lectoz ad cautē ⁊ sn
pudicio sanā sentiendū ⁊ ea q
dicta sut nō intendit actoz hmoi
dignos a sacrando vētrisq; vino
attrahū si indignos ut dignos si
aut mis deuiare sequi quodda
dubiū de obedia lz sole nō dicto oz ne

addicio

Dubium de Obediencia

Post mām de obedā rligiosoz
de qua in precedentibz aliq̄ dicta
sunt posset pus nouā mentē ad
sinceritate cōsilii tendentes
Vtrū rligiosus aliq̄ opa cari
sibi uel alis pro futurā milli vō
moritura posset ꝓmouere sine
nō requisita superiore speciali
ut sue missas pro se aut ꝙ alis
celebrare sibi orare scribere ores
dare libros cōmodare alis aut
ab alis rape cōmodatos aut
alias acti ⁊ hmoi similia ad hoc
dubiū tollendū mutendo dicti
doctoz primo cōsiderandū q; sm
aple vētis dūs et lex q rege habz
ma mandata 2a addita prima
de regula scripta ⁊ leges cōdite
statuta ordinationes q ab illis
edita sut quoz ē cōmune leges
inferioribz 2a ē addita ut sut
plati psidentes sue seculares
sue spuales qm lege mandato
unt mām tenere ⁊ in suis vigo
conseruare seu ecclie mutatari v'
interitio legislatoꝝ discrepat
a lege scripta ꝓ virtute ep
scopye zm ē pfessus in prima
lege quecūq; sue phibitoria sil
negatiua ⁊ illa ℔ ⁊ pro ℔ ob
ligant sic in x precepta licet
sint crebrig monitoria cōsultoria nō pcepta alia sue affirma
tiua illa ℔ obligant si nō pro semp
subiecta vō sue professis ma
gis hmoi ⁊ hmoi debent studiū ad
prima legē quā ad 2as tō regule
⁊ statuta crebrig vtrata in pub
lica audiēa tā psidentiū quam
subditoz et lex addita si psidēs
moderare di sua imperia sm̄
lege manimata ut dicat Vo
luntas mea ꝙ mandet ꝙ phibeat plura
nec hoc q promisi nō plus
exigat quā promisi Vota mea
nō augeat sue mea voluntate
nec minuat sūcta veritate vo
professus primū intentū ℔ di
rige p oculis ⁊ sm ea legē
sue sit ꝓhibitoria sue pceptoria
Si vō lex addita sit plana et
aut sup̄ lege mandato ꝓhibeat
aut iubeat si talia sut q ad cō
mune statū aut vtilitate ꝓtinet
sue cui ea q mda cōmenta
nō pnt seruari aut ad ea ordi
nat ut regē officia scribe stude
aut seruire ad hoc tē subdito
si sine periculo aud ⁊ corpis mali
Si vō sut sup̄ lege mandatum
nr ꝓtinet addirectos cōtextoz
m ea nō est de mente ⁊ de ꝓtate
obedire ad sut dti limites obe
dientie nullibi ꝓfecti sm̄ dcm
sic tñ q nr ꝓpriet nr ꝓcepta
contepnat ad ꝓpositū igit
dubiū Si sup̄ opa aliq̄ q nr

sunt prohibita nr̄ p̄cepta in statut̄ ꝑ indifferentia u̾r̄ec̄ a p̄lato p̄hibita seu p̄cepta ⁊ si non sunt dapnosa sibi aut fribus aut rei pub̄ licē tuē si p̄lato stet ⁊ nō p̄hibz, nec habet tuē nō iudico necēs sē pete licentiā a p̄lato maxime si sua utilitati ⁊ rationi q̄ sicut ⁊ nō prohibens habē pro consentiente Nec talia iudico cadē sub obedia quā subdito p̄mittit ⁊ nō tē facē ulr̄ quā p̄mittit nō contine in regula aliqua aut statutis q̄ merito subdit̄ debet facē sine licentia et hoc iudicand ē ꝑ ethcos seu consilia nō nr̄a tē sim dicta res debet scribentes nō tamē tenent esse p̄lato tale emittē p̄cepta ut oia ei licēa sua expressa facē debeant q̄ tē multos allaquearet & sufficiat sibi sic ⁊ subdit̄ ut stares q̄tenti in statut̄ p̄dōrmat̄ sine multiplicitate nouoz nisi alia necia hoc fieri sua deceret dictādi eni nō regendi sē subditi ad aliqd cōtra sup̄ia q̄ ponit in regula licitū ē stabilitet subdito agē nisi alias p̄hibeat̄ tā discrete Cōtra vō ea q̄ in ipa est licitū p̄ tā ea q̄ facē potest

De remedijs malorum.

Per p̄dentē ereticū ⁊ scismaticū passū a p̄ncē hactenus tractatū usq; huc sunt satis quia tā potuit ex plicare sim diuersas secte et status mala singulis et tribus concurrentia. ad cuius audiri lectorē ad eo passionē ⁊ ad feruentē oratiōnē mouet q̄ ad cautelā ꝑpriā ut sibi quis prouideat de statu salutis ne malis alijs maculet. Nunc in calce huius opusculi restat ex ordine aliqua specialiter de remedijs adhibendis contra mala nūc frustra naufragia demōstrēt nisi ⁊ quo illud debeat̄ valeat ostendatur. Et nō ē mirandum nec de malis culpe longa re-

media tenēdaque per se ⁊ ex p̄cedentibus patē p̄dictā de malis pene in quibus tota die rotatur hic mūdus plagentibus pene singulis. ⁊ nge misereātibus de nūo si multe ne pene quas dicti sua leste sentimq; quis fidelis hō mistis se hre debeat ne desperet ⁊ ut caute mē mala multiplicata tā merēdē valeat offenso pdē dē vē multa expedne sciendo et nō exiguaria virtud est hīs studia mē fīmas meredente nō vulnerari. Et vbi multi naufragant naufragiū euadere possē. Ad remedianda ꝑ malis p̄missa. recensenda sunt tēpora priora. ⁊ hītudines mūtoz. quibus ꝑueniēt ut in aspectoē cognoscere possit quē mōs te poribus pcb figendus ē. in semitis patrū sanctoz. ut ex ālitate priorū remedia possima comparē. Speculatores ī ubi exordia mūdi recensit tpa. ⁊ hoīm in eis vnctū. speciēs mūdi defluisse mūtoz. q̄ in meo natus filio et periisse. mūdū vita sua illustrissima ꝑ conuersatione sancta. pulsis se centū odiosis. parte ⁊ mero sū. Gemp eni ē in aplis. qui sim carne nati ꝑfectiōr eo qui sim spm. Et hec dimissa huius nō cessant. nr̄m autem cessabit. Conandū ē ad submouendū omē malū de tēa. est conandū ad impetē. dē eni tale tpe. sic pene ꝑ septē milia annoz. sunt tpa. nō credenda ē hoc esse possibile Nisi q̄ hoc nō indicat impetē quē libet singulariter posse eni dēdi. ⁊ a viris ēt diminuendo tū ph omes. sicut quidā vond hō m sē pē curare. nō tū simul oia ꝑt natū mfectoē que semp machinatur ad malū. ⁊ si vnd minuitur. aliud renascit. Et p̄cipiēs aut

lqui de clarer. quo m gnē semp
mūosior erat multitudo puezozy.
quā mstoz. Cuiꝰ erīa causē plus
sint dicte. Et sicut culpe alīs meto
semp fuezūt. 7 usq; ad nrā ipa
sint rotumate sc̄z 7 pene: ēt pene
sint effectus culparum. Et po
sita culpa: sequit pena. No enim
sinit deus decretus esse culpe
sine decēmste. Iz alīs ep̄i pē v̄ uo pos
sit culpa: sed non sine causa. Vt
in Iob 7 in ceteris nato. Iob xxxi. Nū
igr̄ magnopē curandū ē. ut etna
dam̄ pene: ad ille plenitudo sp̄ vti
les 7 quasi semp sue vtiles si
fortūe sustineam̄: si valde curā
dū est. ut deuitem̄ culpe. qz q̄
ad actorē nūc̄p̄ p se sue vtiles.
Ner erīa q̄dp̄ patiam̄ in stp multū
aduezitedū est. si qualis. 7 ꝑ q̄
quid patiam̄ sp̄tradū est. Sine
erīa ꝑ culpa sua quis patit̄
sine absq; culpa. sp̄ no ad mi
pienīa iusti. Quid enī obstat
abel iusto imutatis. Caym fruc
sui. ipm̄ offerentē. sedie d̄ctis
7 an terris vlcīscentissimū ipsius
martiriū refulgere. ex eo ꝙ xp̄s
ipm̄ iustū promouriant. Quid
noīe attulit xp̄s innocēti puero
Joseph vendito a fr̄ibus facto.
qm̄ eade efficiente vendito. pri
ceps t̄re egipti factus ē. et odio
nois oīm̄ prior torda lenticula.
Malis go 7 bonis deus decreuit
penas aliquas esse cōmunes. int
rare pz in captiuitate babilonica.
In qua 7 peccantes ad uocē tribꝰ
decem sui sicut damel 7 tres
pueri. absq; dubio alīs innūdis de
id timentes. sanctissime legis ze
latores. Repsū ecc̄ mīdū iustos
puniri. arbi scelerātos vidēt im
pune trīsire. Imo plerūq; pu
nire iustos. Scriptū nob̄ gr̄ ec
clēp testā. de antiocho impiissimo sanctos machabeos. 7 mul
ta millia sanctoz crudelissime
trucidante. Ner hoc iustitie dei
obsistit. qm̄ suos cōmare nouit et
purgare ꝑ penas. scelerat̄ vō et
nas penas in futuz reseruare.
Dorem̄ erīa ex fatis hūs ꝑ utpu
rimū viros sanctos ab hac seculi
dignitatibus 7 ꝑsidentijs fuisse
seiunctos deo pro eis aliq̄ melio
prouidente. ut sue salutis curā
eo quietiq; gererent. quo a secu
li onerib⁹ pariter 7 honoribꝰ se
rem̄dent alienos. Testat̄ dr̄ pene
omēs ꝓphete. nisi suos paucos le
gimꝰ nisi filios dignitatū seculā
rium fuisse ꝑhibēdos. et tamen
diuinoz consiliozum 7 consolatiōn
sp̄ in se habuisse veritatē. Tes
tes sūt Jeremias. Ezechiel. Da
nas. ꝓphete. 7 multi alīi. qui
in libris regū 7 paralipomenon. ꝓbā
us lectoribus. Ecclīa vō alios dign
viros. qui toti orbi dnāti sue
fuisse. vidēt̄ cultores nō ē dubiū
Et reges assiriozum. aegyptiozum. ꝑsa
macedonū 7 romanozum. qui erāt
quatuoz monarchie sub quoꝝ
dominijs deus vniuersū orbem
subiectū. ecclīe misit de sanctis le
gimꝰ. Et quis nō mirat̄ tātū
primordia romani imperii
ut solo romanoz nomē audito
quilz erīa potentissimus ad misceat
7 orbē regna nudi pedib⁹ qm̄ ꝑ
ferreo malleo domaret̄. ut pes
tat̄ hystorie ꝑ libros machabeoz
7 dan. xp̄o. xvii. Et tm̄ odio dei
mitat̄ erant ignari. Et placuit
deo eoz ignara. qua in moribꝰ
finalem̄ tpali gloria rimedi
rare. et aliozum superbiam ꝑ eoꝝ
fastū refrenare. Electos 7 iustos
illoz tpm̄ ꝑ vigas etnū ign
tradendos tristi gre. et in ecclīe
uare ac gubernacula sacra. d nouo
testamto legenda plures stolā

mfulis dignitatib⁹ affulsisse. ⁊ regi
bꝰ excellentie arcē te mussē. Ez ipi
gnie. aliquid amplius cōtulerāt
fuit spūsco in cordibus suoz. elec
rid operante per unctionē suam.
quod ipi legis erat denegatū. ut
scilicet ista de nouo testamēto. luce
pdit erant alijs dignitatibꝰ no
tis humilitate fundamenta desere
ret. que forte in veteri testamēto no
fuissent confutata. sim dumod dis
pensatoz. tpm diuersoz. qualitates
ordinate. Velle go arguē expſ
peritate seu aduersitate rerid te
poralium bonoz seu malozū hom
discretoz. salte regularitē despe
ctui nūc malis nūc bonis. illa
aut ista. a deo ordinante sapientissime or
dinante. prouenire. Nec ⁊ dicta
sunt huc usque sufficiant. ⁊ fragant.
que dicit. Quid queritis veritatem
dei. h. re. ostendā adiuuante vob. qua
si ꝓspera mundi semp
bona ꝓuenire. ⁊ cōtra
rium malū. ⁊ cum tepo
ralium damna. malaq; euenire
defuturā: meq; aduersa esse ꝓspe
sum. Non sic. volunt sua verbu
intelligo. quod posteriora ꝓba cla
re demonstrarunt. sic ⁊ priora
legimus cum de paulo ipō dicere
in fame ⁊ sitim frigore ⁊ nuditate. Et alibi. Operiam. l. depau
peramur si no desit nobis. Et ad
ebreos. xi. Egentes. angustiati.
afflicti. cum plures sanctoz. et
legimus fame interemptos. Et de
omnibus oneribus sum. ꝓ. et su
pme vite sue tēmine. cruciati
bus supposuit. Ez pono hec verba
sua. ex ꝓpō promissu. sic sue acri
pienda. ꝓ. nequid eis defuturū si
insignite ꝓtulia seu unctiōe. qualiū
salutē aliqz ꝓpōz. ⁊ dum glose
oppediatur deo. cui me eius mode
rante. sum altissimum tollit sua
prouidentia. dilect nos ocultius
Et si desint eis ꝓtalia impedia.

aut aliquid aduersitatis adueniens
non dubitent ipsis sic expedire.
⁊ non alteri. Nisi putandū esset hāc
aplicam sententiā facillare. quod
tamen est impossibile. Tamq; ꝓ
diligentib⁹ deū. cui cooperantur
in bonū hīs qui sm ꝓpositū vocati
sunt sancti. Ez fortassis mouebat quēpiam ꝓsperitatis arrisio
ribus sanctis concessis. sic Abra
ham. ysaac et Iacob. de quibꝰ scptū
est. Nō tetigit quemq; homez nocere
eis. ⁊ corripuit ꝓ eis reges. ⁊
Et timē ⁊ ipi deo dilecti erant.
ad quod ego. Forte nonne plata
nomis sufficiebat. sic in pmis sōme
tandus erat. tū ipd ꝑtim cerni si
dei erant. clarq; qui ꝓcēs ad
fidem. exhortatione sybilla. aspicias
trepidare. mirabitur. qui deus ꝓ
dignitus impotēs esset. ad suoꝝ
fidelium. ⁊ fidei nouę ꝓtectoꝝ.
habet aut hīc ⁊ nā. ⁊ arcē ⁊ vo
luit sua principia melioribꝰ sōlz
decorare fomentis. ⁊c paulatī
processu tempoꝝ robore. sumē
mercemur. Ad dictū Ioh. i. Omnis
bo primo bonū vinū ponit. deinq;
quod deterius. Quidquid. et
ipi nō longe post austeritate sup
seruit tēptandū. m. g. ubi ꝙ ne
rubus dure circūdationis. hu mā
dato seueritissimo nunc filij obla
tionis. ꝓpe germanā. cōtinue. d. me
dio barbarie nationis. plusq; ꝑ
per. ccc. annos. undiq; passim
pedis. in tra quā hīt nouerant
ꝓprium acquirēt. Vino cohor
tem non debē arguē. Dum
nūc acceptatoz. nec ex ꝓsperi
tate. nec ex aduersitate rerid la
bentium. Cui multo ꝓfectibus
sūt aplis. ⁊ coꝝ successoribꝰ. dum
ora tēpora arriserunt. Est ig
norandum quod electis dei ꝓ mo
lestatoz esse debent. quod mlt
legimus eis defuisse. sq; malorum
displicentia. ⁊ cōtrarietas in hīs

que bonis mgrib⁹ aduersantur.
Mores enī bonos ꝙ malos red
ſp legimꝰ diſtrepasse. In Cayn
p̄mo filio ꝓthoplaſti ꝙ fr̄e eius
abel iuſtos. quos p̄ius 2m ꝓp̄r in
uidiā ꝯtriuit. & de Esau ꝙ
robo. Isaac ꝙ ysmahele. Et ex eo
dem fonte dctas p̄ces admit m
ſcheam filiū penula. ſcīm ꝓphetam.
qui nō ꝓphetasset. ei bona. ſi ſp
mala ꝛc̄ Regid xxij. Et helyam
ſimlit. Heu ꝙ de Elyseo quibus
semp mali infesti erant. deo teſti
monio ꝯmtat⁹ iustos. et odio
reproborū. Saul ꝙ in Saule
Regē. et Samuele. ac dauid. ſpiritu
ꝯuersatio nō poterat cē ꝯmunis.
postquā Saul vsꝰ ē in ꝛ̄pbū
sensitiuū ꝛc dnī. Si me p̄ſecuti ſūt.
& nos p̄sequent⁹. ꝙ ꝛ̄pbi ſe
cognoſcē debent. veraciter cē p̄ſ
uāt⁹. si bonos mores eius unus
ſeruus sit odiosus. Caritas enī ꝯ
gaudet veritati. Lux enī ꝯtra
meū sua ad tenebras. Vn si au
dieū dom̄s denegat⁹ a puerīs.
nō mirem⁹ ꝙ. Johēs Bapt⁹
capitali sentēt⁹ damnat⁹ ꝛ̄pt⁹
testimoniū veritat⁹. Et qui denegat
audientiā iustis ꝓpere. eā p̄stra
bunt nimis. Sicut filij isr̄l. deme
ruerunt audientiā ꝓphetis. quā
consilijs acquieste nolebant. pos
tea nollent. nolent. consilijs ac
quiescebant. nabuchodonosor Ba
bilonie. Dam. Salmanasser. que cō
crudelissime in captiuitate de
trebant. & macerabāt. Quā enī in
figuā ꝯtinebant illis. scripta
sunt autē. ad doctrinā nr̄i fin
ōrum. Expedit ī multū ad
ꝛ̄medium malorū currendum ut q
libet secure vitā ducē valeāt.
ut a malis nō capiat⁹. in medio
ſpē. Et red tā quā in plumis au
rula. sub alis ꝛ̄pi requiescat. et
pigriet⁹ scripturarū. et medi
tatiōnū pennis velat⁹ ne cuiola
bra rapacibus bestijs deuoret⁹
dicente p̄s. Passer inuenit sibi
domū. & turtur nidū vbi repōt
pullos suos. Sine dubio altos. et ad
orare ꝛbem. quorū nō pauci
est nūc. Et ut huic fini ꝛsequen
que possit. dissimulz. tacendo
quę tacenda. quę fatua. a stīs p̄ce
dos. & mala tollere. et ēq̄nimit⁹.
In comparatōe enī huius quietis.
& tranquille ꝯuersationis. malo
rū p̄ſessione. pro nichilo du
cat. lucrū q̄ gr̄ī. de ꝯpunctis si
ut in medio quietis plumis sit
& pugnet⁹ ꝙ. mala tollere.
optimum fore hoc existimabit
nichilo ꝙ. Ducat. si pauper. de
abbīs. qui malis bonū ducit.
bonā malis. Sufficiet sibi ire
dus si cū rege angelorū. et eius
matre hilaria colloquia sua
cōdiet. quibus placet. et dictis
parcitas nō eis iocundissime ꝯ
fluet. Vbi ostia ſp̄ aperta. ſpe
riat. & ꝙd accessū ad mutuū
ſp̄ minat. & ora optata sibi
saluberrima. ad nota fuerit. dum
in nullo ꝙ pueris repulsa. ipsi
ꝓpriis foreſtigit⁹ meruerit.
exercitijs vt̄ huāms. et negoti
is. causis ꝙ exteriorib⁹ ipse ꝛ̄
peret. amaritudinib⁹ spaciū
impedimēto. Sic ambulans in
spūm nō si vulnerat⁹ aut
lacerat⁹ reddit. Quā ꝙd
dulcedo ꝙ colloquiū cū dilecta
cū suo dulcissimo sponso. sepe
ptractare consuevit. Nō enī hīc
amaritudinē cōuersatio ꝓpin
quitas tedium ꝯuictus illustris aut
eum delicie eis esse nō filijs ho
minū. Reuera nisi quid bene
esse sine illorū male. Sīne
Gna. Sanguis. Quid retorqueb⁹
sui heu filij hom̄. qui tā dura
gaudia veris & etīnis p̄ferūt
Deum fel. & amaritudinem seculā
ris & momentanee cōsolatiōis

ꝑmut bullamo ꝑmissimo dñe
ꝑcularum ¶ Et aduertendu
quid mali aut mala sint bonis
tollerandu. Dupr aut fm aug
mali non nocent bonis. Dño si
nō ꝛmunerat quis cor petis ꝛsen
tiendo aut fouendo ꝛ ut tarita
tue rēfulgendat dolea horet ꝑ
cus ingemiscat. Mala vō eq̄am
mti sue iuste sue iuste illata ꝑ
tet aspicias m ꝛmunerauoz. 7 m
ꝑsoz ꝑtoz satisfoz. que absq
dubio p q̄ūcq ꝑsonā defen
quo ad culpa. 7 ad penā. tm ꝑ
duad pietas interdit rēuocāt
dūt ti p ꝓsidentes 7 speculatoꝛ
adeo posito a mali sue tollerādi
quā ut ꝓdicta. Ad ꝓdicta mo
dus sdm respuit hoc. quibus tuā
pastoralis no est ductu. Quoz
aut bonus ꝑsint tuā pastoral
stat aliū modū tollerandi ma
los esse ꝑfectū. Ad q̄ ora
ꝑs curandū. ꝑ pace ꝛseruatio
7 unitatē Crisma ꝑ 7 dyscordie
malū. eis dz esse odiosissimū.
pro quo tollendo nulli singulari
parcendū est. Ad fm Aug. me
lius. ē q̄ vna pereat. ꝑ unitas
ne hoc. ē cōi caritate. ꝑ ꝑ tarita
tem una ne fractura. q̄ tuo fil ꝑ
singulos vnio nō dico nō debz
dissimulacō. sz discrete. ac grūs fm
dnm. oz. q̄pi. mt se. 7 de mīsq
te sdm ꝑmo. Deus coꝛa duobus
aut tribus. 7 si nō sint ꝛcepta
emendanda. sed cōmuni fratrū
pro emendatione fratris. dz si nō
uiderint se ꝓfitere. tue ad petas
tuā quia ad ꝛmedia acerbioꝛ
ꝛfugiendū. aut ad ea ꝛtra ꝛpa
plagas vngendū. aut subtilioꝛ
ciborū ꝑ abstinētia. aut pub
lica confusioꝛ. dz si nō sint
sanata egere ex tue ne una oīs
morbida alias omes ꝛficiat.

iam ꝛtat ferro absisio de aliis
cōi caritate fiaꝛet. ꝑ. q̄si bo
dilata. una infecta. 7 infectem
one tolleraꝛe velz. si iniuria ali
cui. Vna talis modi ruīn di
a pastoritia ꝛseruare. Quā optīe
regent policie mōi. 7 cōiecto
religiosoꝛū. dz qua talis non
seruat ꝓtestius. deo palpabi
ostat. quo corrupte sint hodie
vbiq; policie tam secularium. ꝙ
spualium. Ver forma a xpō tra
ditur. ait xxm. Et a sito legisla
tore Benedicto. regula
sua discretus ꝓtripnare ne
lector meus sit tēptat. 2 habeo
rupeos me protegentes. sancta
scriptura. Posset forte quis
dicē si iste modus seruandi reli
giones statuto meo religiosoꝛū
desiderarent. 7 multi fugitiui
reperirent. 7 scandala nō secula
res orirent. Deus si sanctus fm
dictus adesset. m defensioꝛ sue
doctrine. merito vīdē. Deus. Primo
q̄ Aug. eidē sequi. m. quadam
suarū epla. 2 eidē meo vnica cor
rigendi alteri consulenda. Nō ti
ēstimandū. ꝓdicta moderamen
securitatē. seruata discretione. cōi
qua nr ꝓdicti sancti aliq; Dom
erudit. Et si etiā aliqui pessi
effugient. bonis vīmanebit. nō
mōnemēt esse. quia 7 scola
xpi apostolos legi habuisse. ꝙ
7 scola aplox. m Iudea. et Nyco
laū. vno de vij diaconib. ꝑfecu
gustig. m suo mōstro fugitiui se
fuisse habuisse. m una suarū
epla. Et Iudicto. 7 Aug.
plures reperiūt fugitiuos ha
buisse. Nec tamē ō a nō nullo
ꝓdicto corrigitur oremo. desiste
runt. deo gras humilem. qui
ꝓdictis sanctis nō mō insultant.
quasi ipsi indiscrete ꝓsiliss
tū dicenda. ꝙ una extirpa di

Demalig ctatum

pdicto mō. Videat tm si her ꝓ
ru excusacō apud deū loīm ha
bē valeat. cū ipsis deus dirūꝫ
sit. Cedde racoz villuracoꝝ tue.
Ne forte audiat illud. quod heli
dampnatꝫ audiuit. Honorasti
filios tuos plus ꝙ me. Ne forte
sub ꝓtextu ꝗuꝫ vmbratice ex
cusacionis latitat omnīe pene
priuate ambitio. Et ne forte tō
m causa sit timoz audiendi pla
nonē. Timoz audire nō hō pt cē
si solus deꝝ cor nūd secreta nō
latent. Nō tamē rp̄hensibile
iudicio si qm̄ mali tollere cōi quoz
malicia alīs nō est mfectuosꝰ
alīs noctuam si illu solu fugere
per expulsionē ne totā lupis
daret ad deuorandū. ꝓpt̄ spem
conuersionis. quāmus sme vīmedio
nō esse ꝓtimdi. si salte esse sana
pars suffiat cui pastori hꝰ
cura. licet nō ꝑ sequā tuā dolor
Nō enī est m meā vīc licet ꝑ
ut egrediꝰ vez si stare pt̄ sine
mq̄ metuere de alioꝝ ne alīs ex plo
sio onficiant in. Ideo si qs ve
mala sua velut ꝛmediari. Oz
ꝙ attendat ꝙ tā m nālibꝫ qua
m artificialibus. sicut ꝛ d mō
libus. quo ad ꝓpositū nr̄m oīb
rei principiū processū te por
ad structurā tendit augmētū.
dem dicti ad detrimētū deūgit
tande ad mēbrū deuemet. Sic
m plāt. hoc m nālibꝫ hīs mbꝝ
bus ꝛ rebꝰ oībus. Huc ꝛ m
oꝛbibus hoīm. que ꝛ si a pīa
florida tapuit ꝓmoꝛdia. si
tame ꝑ ꝛdūnāa fuerit vnctī
one affluentiꝰ. ungi nīstrōm om
nā mulctro nīd. tāsit gr̄a cōm oꝛ
tionis ꝛ dīuīnī consuetudo. m
pīe. Sut m cōdīo stricti stabili
entum. Nō videt ad oculū pe
ne oēs nō dico statꝰ hoīm. sed
ꝛ religiones sacras. pūc nēsio
an exceptis. licet seruentissima
sua habuerit ꝓpa. paucos tā
m flore quo reperat ꝑ mass
se. et de die m die amplius te
pescē. Tale ꝙ diligendū vīt
diane remstauratio fabrice
de paucoz deꝰ ꝙ ꝑ maioz
mīq̄ m gr̄ali defluentia ꝓmāi
Et si qui m exordio cōuersionis
floridi videntꝰ paulatī are scut
sicut trunci m arboꝛe. Quoꝝ exem
cer mīq̄ in hoībus quo ad mīa
dalmuctute. Na ꝓpīm ꝓmo
de gradibꝰ studiū radicule pu
rissimū a ꝙtibꝫ excipiendū ꝑ cō
timā cibi sup̄fluoꝝ impuriꝝ ꝛ
ingrossatiꝰ usq̄ ad detrimētū cā
tem. Donec totā absorbeat. sic
si esse purū vinū in cīa q̄ūꝫ
cū si admīstret ꝙꝝ decē ꝛ
tiū parū. tande totū ammittet
saporē vīm. sic ibide explētꝰ
arcē. Sic de moꝛibꝫ in hoībus
qua ꝑ de mēbrōm sensū ad cu
nalium cū pauā resistūt. ꝛ ꝙ
quīt. quedā videri. quā pau
ci sibi ꝓpōs mfectū volut. igꝝ
ꝛ pauci aut proficiūt mīmū
tibus aut salte m ꝓmoꝛdiis de
repti ꝓpositi. ꝛperuntꝰ ꝑfectū
ver. Nullo aut tale cōmunicatoꝝ
aut profectū facē possent. put
hō fert ꝙ ꝑ se aspīcit ad ꝑ
perfectionis deo se unāte. ꝛ ꝑ
nō ē compositile. ꝑ ꝛsparādꝰ sū
nouācatꝰ ꝓmoꝛdia. talqua me
tā dīm oculos pfigēs. a q̄ mīme
parcē se auelli. sine m rebꝰ vestē
humilitatē oparē. absīmeri. collo
quio oratiōē. simplicitate aīg
libꝰ. libꝰ ꝛ talibꝫ ꝑ dīuīnā stu
dīs deperdita ꝛ supaddens
dīnūtā pensans cottidie ꝙ
tū desiat. quātū proficiat. Ꝛ
cōmuat. inchoata diligens

pastor tuus gregis sibi cōmissi
nō negligens. nūc doctrinis ex
emplis. monitis. cōminacionib⁹ nīs.
et penis si utile sit. ad dilectiōis
et mundi quia patriā⁹ luxurioz⁹ salte
dulcedine fieri cōtristata. rari
orabit cū. et discretōe nō obmis
sa. ista tū gr̄a⁹ inclinatio ad
mores vniuersorum hominū. nō eoru
sat a culpa. sicut in nāliby seu
artificialibus. vt nūc nāe. de in
causa. sic in moribus vō exp̄ssio
et voluntas. de principio actuū
sue bonor⁹ sue malor⁹ nulla
pl̄enditudo pt̄ nāe. seu impassibi
lis. mentis dulcedo. ita p̄mittēte
auxilio quotidie sentit̄ in nobis.
Ipsupta diuina gratia. q̄ cordi
oīm in melius habet. p̄mutat.
qui sibi placet. quo ad gr̄alem
hominū in cōmitate p̄mūtoz⁹ de
statu malicie non video efficia
cius esse. qua si reges p̄incipes.
et seculi potentes. iste in virtute
dei erigent. cōm̄ puerilia assiste
tibus sibi plat⁹ etate. ut vna
oīm esset sna. cōm̄ vinculo caritat
is. nō esset locus fugiendi. ab
una p̄tate ad aliā. Tale enī
refugium audacie p̄tendi. mul
tis tributū. ut vel ab vno fugiā
ab alio susciptā. Timor aut
penaz⁹ plures artat ad vnitatē. q̄ amoz⁹ p̄mioz⁹. seu
virtutis. fortē illa vno vti
usiz⁹ p̄tate. et tanq̄ zelo iusticie
vtriusq⁹ vide. quidno mō impas
sibilis. si qua nūq̄ a p̄ncipio mun
di legimus tale fuisse. Et q̄ de
partes p̄ se foret. q̄z reperiun
tur pernersores. et gradient. de
confugio. ab alijs ad se. Nisi g̃
speculatis diuina inspiratio ma
nū apposuerit. ad extirpandū
malicie in etatē. quantuq⁹ vide
mus gl̄as quo ad tōz⁹ sui speciē.
Et q̄ g̃ sine hīmoi de malicia in
quiete. nec mei de gr̄a lege puto
tenēdum. si ex reuelatione diuina sine
tamē mundi oīm malitie p̄ponet
finē. Credit⁹ tū mundus successiue
de die in diē ampliꝰ proficē
in malor⁹ et deficē in bono. que ad
communē statū hoīm. licet nūme
dubitandū est. deū sibi resna
turū suos p̄electos. in quoz⁹
cordibus dulcē sp̄s habebit mā
sionē. Ipē promittente. apls
Ecce ego vobiscū sum. usq⁹ ad cō
summationē seculi. Nā. nō aplis⁹ q̄ tū
bus p̄sentib⁹ loq̄batur. q̄ nec p̄sen
cp̄ ad mundi finē per successiones
si eis sibi dilectis. quoz⁹ aplā per
sonā tenebat. sua veritas
p̄ ex duobus dilectionis p̄ce
ptis illoz⁹ obliquatos. qui regula
directua aliozū sue constitutio
nis a rectitudine nō aberrauerunt
in dubijs. quid et equitatē a recti
tudine declinat. hoc vō regulā
sui pastores etiē. p̄sidentes
p̄positis. et cōmentibus. tā cathe
dralibus. quā collegiatis. Ecclīs.
vmo et aliis. et clausis aliud
aliū videri. q̄ supiditatibus. ambi
tionibus. voluptatibus tales esse
nec ministratos. et que sua sunt q̄re
tes. nō q̄ ihū xp̄m. nec
eorū errata corrigentes. si dis
simulantes. et ne forte fouere in
floribus. et more corruptor⁹ sub
iectos. p̄certi ad indigni. ignō
rantes. seu pueriles. Cathedralis
dignitatē. ostendunt. et nomē
cum alioz⁹ rectores esse valeā
qui se rēgere nesciunt. Dicit⁹ q̄z
cedat tali. Medice cura teipm.
Et quo regi rectū Ducē potest
et si tale quippiā moderni
temporibus in ecclīa nō cernit
indicet. qui nitidem hz. autem
solo sensu procuri pt. Pecuia
cum dicit pauimentū q̄ sua

sunt quezunt q̄ veritas p̄dictor
p̄d elia ex figura vetis testamti
que typid gessit nom testamti
In quo si hystorie trensead' ssp
filii isr̄l' in deteri progressi sut
Ab abraha vsq; ad captiuitatem
ex tribus sub Salmanassar rge
Assiror. Et duar tribuu sz de
iuda & inda sub nabuchodo
nosor. Et pg redit de captiu
tate Babilonica modico quide
tempore. p penas emendati sub
cyro & norma. pg iterz ad y
fundd malor deuenerut. ipse
Herodes. Cuiq ipse et dignitate
regalem & pontificale. p deiect
quo ad electior. Et tue hn q̄ pri
palis sanctitate p̄fulgē debebat
sz p̄ncipes sacerdotū. scribe &
phariser. xp̄m dominū ipius a
celo missū & in lege p̄missum.
morte turpissima condepna
uerut. Et quid aliud nequius
illo effice potuerut. visis tot
tant' q; miraculis. & audite
sua doctrina. Erit i tue semp
tempora in penis mutabunt.
sic & nris temporibus fieri no
est incredibile. sic q; homines
bestiales futuri sut. Et forte
nullu hodie sut qui oi more
dei p̄posito ad oia libita tep
ad luxuria defluat. so & quidam
phi et in tate mūdi ponerent
ut narrat primo reb. ponebat
post alios milia annor. re
nouationes oīm ex eis ad p̄fi
nium statuit ut essent ad futura
& sibi successiua. ni p̄bg & ni
moribus aut p̄us erant. asse
rentes homies in tanta bestiali
tate alios deuolutos aut q̄ mori
bus huanis mutatis. conuersa
tione bestiali victuri essent. ppt
quod mira de crescentia mortis
huanor. Ad & corpa ele m
taria & influentie celi ad ifera
& retera celestia corpora. rotude
defice. videlicet mūdo in sem
ū vergente. sicut dicit cyprian
in epla ad demetriade. Nec mi
ror oia mala ustis nore p̄mit.
primo si velint magna in su
mul meritor. merementur ppt
patie coronā. quā merent nō
tata resistēn. q; virgines relor
vim pati. Et nemo coronabit
nisi qui legitime certauerit
Hec ppt' quod mud refugiud ad
deū. ne & ipse in hanc malitie
foueā trahant. ssp stat in hore
te ppt' assimilatore xp̄i in
passionib. per multas emdi
bulatores. or nos nutre mīg
mud celor. te ppt' petor. phi
rud suor. satisfactor. quod omēs
pene hic pp̄e esse reputabim
eis in vnū satisfra. ne d̄ futuris
p hns pati sit necesse. Nec sul
mit dicat aue deuote pauor. no
siderata. de rarefi ustis a lesi
one constric. si mente sua se nat
impulsazu. qualibus studiis tepta
tionib. huanis. de tradice foit
pcid orientibus. diuino sana ma
net raro in fidali. audias ssp
Gregoriū de nā & gra. Nego eid
alibi ustis. nore dom appellatis.
ustis ad suā p̄dixit. si paulo d
moderata visit. uel cū timis
sione tortura sit. uel mīt aliq ad
corripiendū. uel alios dmodeāda
poena detrect. sit. uel tū omnia
aliquid cogitant. ut eq d aliud
quotidie intento. Et pg pau
tes. Sicut eid ustis ad in vtd
dei cultu. ad mīno corrupte ma
lo. mīna reflectatore pugnare.
p̄fice aut ustis. ordo adhi
berid no hic. Stata gr tutis
sime me in seculari vita. sed
in religione saluari voleti

no meruit talis pdicaq̃ e tu
mor sollicitudine pauidus & no
maor abiectione viluit tristitudut
sit hō pauor contenty salui corpis
mitatem nullū ē impietis sue
fim apti sententia habentes al'm
ta & pulsus tegam hys ztenti si
mulat̃ ꝓpere & reuty & restitus di
mare xp̃ianoz sui. ꝑt ꝙ de tumu
m legere femtis corruptadvis
rōnp̃hil' & mutabilisq̃ ab
norē & timore corrupte fmt
m hoibus. & quid corrupcue
ome malū causatur. ꝙ nō obe
dud roī. ō inclinatio ad malū
pene mest oib hoibus. qu hys
sodesistul. & ñ seqũ de spāli lege.
ꝙ hys qui fmteria & mercedis vi
nū volut̃ specales mores aliqs
legit̃ & hodie cmūt̃ hic & hmōi.
Est end̃ metus pauoz. qu segre
gant se a rebus cōmunib; & vetus
tate mozū sensualitat̃ impetū
seqũt̃. ut verbi gria a cōmunib;
confessionib; ecclesiastic; pdicatōib;
delectāt̃ per absentia a vanis col
loquijs in solitudine & in silencio.
in abiectione glorie secular̃ & in
contemptu curiositatis & mundi
voluptatū in aspectu reliquoz.
in paucitate verboz. in humi
litate peculiarib; exercicijs & ta
libus que cōis no limitat. in vsu
& reuera ita ex hoīes pue vnū
volentem & singulari deuocōe
posse cupientes spe se in specia
bus exercere. que metu hō qui
terrenū p̃fim desiderio ex̃ere & ig
norare hic semp legimus fuisse.
Johānē Baptistā & Heliam
heliseū & modernos. Bernardū
gregoriū & cetēros. tales metus mun
di expellisse. nō superstitiosa opi
nione sed religiosa deuocōe. hanc
legimus ex̃ in infantili etate
spūsancti operatū fuisse. ei⁹ mirabiles
sunt opa. virtutū ex̃ cōmuni

qsq̃ operatos fuisse. ut de sito mel
lacte quo mund̃ dulcia & secreta
feria semel sugebat ubera sic re
manando. & alios plures ꝙ na
tura humana ductu spūs in eis
operante sic & puer̃ adolescentes
& iuuenes ex̃ metus tales vnū
di exercitia habuisse. & hoc est
ꝙ aut aplūs in nouitate spūs
sc̃i. in vetustate litere spūs. & vetustatis
appellans terrenis impetus & co
munes cursus vmendi. Nouita
tis vero spūs. vmandi fm
electos. mentes ad exercitia
cōmunes cōsuetudines exercendi
dñi & mqualibet cōgregatione
reperiri talem vmendi mō
dum esse debere. ut & sint mār̃ in
uentes quoz maior & mag̃ spūm
alit̃ sup̃ carne. & horū mō sp̃
& mūa quātus & in hys sic & in
illis. dum esse reperiūt̃ mod̃ vme
di vtatur gradus. & ꝙ aliq̃ ult̃
cōmune vmendi modū in se hre
rent̃. ꝓpter ꝙ oia cōtribuūt
alioquin disparit̃ vmendi. non
quod odiū malū melius vmendi
estimēt̃ pacien̄ & spes diuine
que olim legimus ꝓphetas ꝓp̃t̃ spe
cialem vsū vmendi dictos. a cēt̃
libus insanos. & ꝛc. & ꝙ ipsi
dicant nos stultos ꝓp̃t̃ & ꝓpm̃ fortē
tū ad cōdescendendū infirmitatē
pedetim̃ tabule. nō quod cessare
ab opā secretis sacre opa q̃ntū
possent maxime in mdr̃is hibus.
Duas end causas video ꝓp̃t̃ q̃s
occultanda sint̃ supererogacionis
opa. vna ad vitandū vanā glo
riam. quo ad se. 2ª ad vitandū
offendicula infirmoz. ꝙ tū
essent tales cōh̃itantes qui no
veritatem ex bonis aliorū
si cognitam. nō emulanda opa
essent. si publicanda. sup̃ id ꝓpo
nerent hmōi vtd cum hoibus

De malis etatis

tutis augmentu quadus pauci
forte tredē whuic putabūt hās
penas contigē casu ⁊ a fortua.
Sz nequ si scripture testimoniū
de volutis nr se tuitū emen
dare ⁊ pō mōres penas sū
sequi solent maiores: sicut legi
mus factū in pharaone: qui ne
quaq̄ penā uoluit emendare
semp maiores accepit: usq; tā
dem q̄ ipe ⁊ omnibus suis tor
pore ⁊ aqa interiit. Cuius fortē
credit̄ suam adeo ⁊ in abyssū
q̄ in cuius quo ergo statu
peiori erūt cōsistet ad cogitē
dū pōt̄ persuadē. In videor ex duob⁹
primo q̄ uidelicet hās q̄ emnia
nor sanctor ee debēt: et ꝓ
terea exempla uindicū alioz
deterrēt ad ambitū auaricie
⁊ ad uoluptates: ⁊ que ꝓpria sūt
tales sunt in ecclia actuū
pastores: religiosi: q̄ uidelicet mor
tui tota esse debent. Nā si ⁊ lux
si lux q̄ in te est tenebre sunt: ipe
tenebre quātus erunt: si pfide
tes in ꝓximū ⁊ ipōs uindicta
suo dictū ipe tenebre: ⁊ sub
iecti a se sūt nō tātū magis
tenebrescunt: et si sal infatuatū
fuerit quo saletur? sub eode se
su intelligendo: et quato hi q̄
amplores mūdi ⁊ ecclie ꝓtectores esse
debent magis se actibus ⁊ uicijs
implicant tanto deteriores uidentur
esse status mūdi: quo ad ecclīam
mādū uindicū lapidat: et ⁊ erat
statu ipe sodalitas: ⁊ pharisaeoz
in pōto speciali sanctitatis flore de
bebat: ut testimonio erat ab
bus pcedentibus ꝓpheticū dictū
malicia status ꝓpter eos hoc probat
ad sanū consilium sacre scripture
mouetur doctores. Talis status legi
fuisse ipe sanctoz ꝓphetaz: ac
capitaneoz ⁊ tribunoz: militū
⁊ duarū tribuū filioz israhel: ⁊ ba
bilone sicut constare pōt ex pōri
bus ⁊ nouis modi si mīs curiose
temporibus lectore ⁊ talibz dili
genter inspectoribus dēmonstro
Verūtū multoz horū pena
deus dissimulat ⁊ differt: ꝑmit
donec complcant̄ ad summū: unde
geneſ xv dr. Non cōplete sunt ini
quitates amorreoz: ita ut ne
pleat̄ permittit iuste eis pena tradi
adhibeat: sicut pharaoni ⁊ reliquis
culpe pena sequet̄ ꝑm insticia
diuina: ita credendū ⁊ quos ad mi
los diuitias honoz vita subsistere ut iustor
tm̄ cōmū dapnacio appareat ⁊c.

Conclusio finalis totius

Humilia sanct̄ malorū ꝓpter odiū
seculi et status: usq; ad minimū in
clusiue videor mihi sufficienter
dep̄mxisse: gressū quidem stilo: ſ
ad deuotoz ⁊ ca mentis ⁊ ꝙ libet
deuota aia tepore ꝓfectū incomo
da sibi ꝙ pauca ꝓmūdet: ⁊ quo
dus diebus meditet: qm̄ ne dicā
mali sunt: et mūdus totus ī malig
no positus ⁊ In quo opusculo
si quid mā digne dictū beatitudo
lector ꝓpterea ⁊ se benigne ostē
dat correctorē. Si vō aliqd
minus rōde dignū se ꝓ me exhibeat
deuotū oratorē: ⁊ ut in orbis ſ
⁊ roma laudē deū ꝓ ꝑ seculā benedic
tus Amen. Finis est

Gloria tibi deus

Explicit tractatus d'malis
hūj seculi p̄ omnes etates
editus p̄ venl̄e p̄rem Jacobū
Carthusien sacre theologie
magr̄m eximium: Anno
dñi Millesimoquadringē
tesimo q̄dragesimoseptimo
Septimo die Mensis ⁊c.

Dubia

Sequntur dubia de missis votivis pro defunctis et eorum solucionez recta

casus

Filia cuiusdam layci moriens defuncta mentis dispositum sibi reddi quingentas missas speciales satisfactorias sub ista restrictione qua videlicet nulla alia sibi ingeretur sub equa satisfactione Cuius pater venit ad vnum confessorem de observantia mendicantium et postulat ab voluntate filie sue et beneficium relicti. Cum remorum suscipere talem restrictionem si non vellent tot missas legere et interdere pro illa alias voluntate dei pro illo offertorio Et ad hoc erat velle orare pro quibus quod vellent et debebant. Quod layco non placuit alia similia nonnulla a diversis in quibus sue intentioni satisfiebat pecunia promissum est promissum sub predicta restrictione. Vere adierit predicta quod si aliud filie non esset in purgatorio quin multa suffragia redire deberent tanta de sua egritudine ibi affluere

esse

nescirent an ille layci sapiret et ordinate desideraret et petierit eo an ista fides rata sibi negaverit habuerunt eam eadem fides consuetudinem. Quod plures persone missas remorum omnes ad unum numerum assignando et peccatum multum reprehendendo. Verbi gratia hodie pro primo venit quidam petens xx missas pro anima patris sui ita defunctus. Eodem pro secundo venit petens totidem pro anima sue uxoris. Sed antequam pro xvi xxvi xxxvi et sic totidem missas celebrari petentes pro suis defunctis. Ad id pro uno tricenario missa pro putant se omnibus satisfacere etc.

Responsio Ad dubium predictorum qualemcumque solutionem. Si forte non sicut satisfiat ex quo studia doctorum non multa de hiis legunt tractant se. Sum pluribus pauca. Oportet quod predictorum retentio ea mihi sit et ex manuductione doctorum. Hoc quia sua ratio

in eorum scriptis reperiunt. Per quod aut resolutoria procedendo ea prior ratio relucebit. Occurrit primo persona suffragium postulans et persona suffragium impendens. Et unum suffragium missa celebrando sive sacrificium in missa celebrando oblatum. Et interim ad petentis suffragium quod consentit. Cui habet portio sua cura distribuendo videndum quod persona petens habet potuit petere. Ex hoc clarebit si discrete nos mus discrete postulat. Secundo videndum quod persona impedes potuit iuste promittere et se obligare ad quod efficaciter et unum suffragium et an solum unum persone potuit alligari ad alias exclusis. Tertio ad quid et ad quae interdictis ad petentis quod consentit potuit testamenta et altaria homo exclusa esse vel omes sunt mandat punitate pro nuncupatorum pacta exactiones et quelibet consuetudo illicita minor prissimo offendo servata pie consuetudine et spiritualia oblationes prosistentium in mistrantes et deinceps non ad plenum et alterius specialiores. Quod ad primum si petentes suffragium sive unum sive dos ducti. Licitum sibi fuit pro aie sue relevio liberacione de penis purgatorii et satisfactione suorum creatum disponendo ut fiat fieri altaria offerre pro et pro se. Cui hoc communis usus teneat esse et ritus fidelium a nullo ecclesiastico doctore reprobatur. Ideo et orationes et collationes in singulis seu in pluribus legat sum deinceps petentium alias si inducunt et in confuso quod fieri possent et deberent nisi esset collecta fidelium et superflue essent tollerte pro parentibus et benefactoribus pro fidelibus egressis et quod nulla audebit dicere. Et omni doctori positio in hoc videtur quod orationes et misse pro aliis fructu quod ad expiationes pene satisfacto

rie per mō mundā rēpensatōe
in qui cōsideraē equalitas nulli
ne cōmutatue. plus vz vm quā
alteri siu applicāt p mitendō sacer-
z petendo. Et de hoc hz videri in scō
to quarti sūiē dis. xlvi. Qz hō p pe
tens āmeret. hanc cōdicōz ut nō
aliō ei adhūc gētur. sub eā satisfac
hoc hz quēdā nodū. Potest. em hō
referri quo ad se sz quātū essz t
eo optaret. q hoc sacrificiū per-
madiū rēpensatiōe penatu debi
taz p̄r pro se offerre. Et hō sic
udico nihil nec impiū. p tan
tas a scripō incipit. z liberatio de
pcis tradit. primo in oppōe ptis
persone. Et q ista persona petēs
mitendō. et p̄clusē actū et offi-
ciē cui persona gerit sac. dos.
qui pro multis acubus. vmo pro
vnūs z defūctis oībz fidēlibz sacra
cōiasticā oīcōdēs deo porrigit
utz ex hac cōcōdi z collectae
hoc iudico esse fiusse alicuid ut
patebit in sequētibz. Nec dubiū
mandē rēmūdē habiet. q̄ ex sua
liberalitē vni plus. alteri mīg po
terit indulgē. Cui ei nemo dicē
p̄ cui ista fierē. Caute tn fiudent
tales simplices qui ne sciret det
minate quo se regent in talibus
suffragijs pro se aut suis postu
landū. aut dicēnt p̄bō orāturo
aut celebraturō. Peto p̄t̄ deū ut
p aiā illiq uel illoz velut celeb̄
re tot missas fim. q ecīa rite fiāt
statut aut decreuit. michil in spe
postulando. Et hic sūe p̄bī plēs
admitteē sine nō m eadē missa aut
oīōe pre credulis e q̄ deq̄ piecōz
peteraē admplēt. nō obstāte si p̄s
bī aliq̄ faciēt quod fiāt postula
tū. Nā p̄bīe hz se solū ut mīst
z q̄ instrūtū dū hz actiōis. Deq̄ ad
pīm le 2 agēs ēspiecōz mitendō p̄
petēt nō mīstriū seu mīstriū. Cui m
nāliq z artifiq effectu magē sic

formā agentis quā mīstriū sic impe
tore z dōmificatōe. Et sic esse sm
plices mīstrōz māduū. Quo ad 2m sz
quo ad pīmū suffragiū p̄dictū
p̄dē duos oculos tē hmē. sz quo ad
petētē ne eid iuncta z rad petētem
sua mitentē defraudz si sallarid
sustentacē ab eo ēm̄ detrimēt
ecīa oculid hmē dz. ad ecīas mih
tāte tuā p̄sonā gerit. ut tosī
mstūta ecīe michi attēptz. ut sz
sacrificiū p̄r pro petentē fim
hectā eius mitendō in vd satisfac
offerat. Et fm ritū ecīe tā pro
vnūs quā defūctis oīcōdēs tōsue
tas nō mīmittat. Nec derogat p̄
hac mitendō petentis. si aliasorū
cōdē quasdz addat cōmittēs
hec oīa quo ad distributōē dūe
pietati. que ex largitate sua sme
rēstrictōe z sme mensurā fim ordi
ne sapiē sue cuiz aiē p̄t hec dispē
sare. Nā nulli mōr hū de cōmuni
lege tōstūe poterit quātū illi uel
isti de satisfactōe debetur. r̄ declarā.
nisi tōstituit per r̄uelacōz. Nam
aliq̄us doctorū ecīa de hac le tra
dixisse dicit. Jō nō approbādo
est hic ritus. nec recto admittit ut
sacrilegē de hac lectū doctōz. q̄ pro
illa aiā vel missē z pro q̄libetz
20 z tris diuisis personis petētibz
diuersis tēporibz p̄t satisfiet p̄
semel 20 missas lectas. Nisi hec
spēs de petendo procedēt volūt
qua ibi defraudari videt cōmi
voluntas ipsis ignorātibz z nō
sic estimatibz. Ecīa pro sacrificio
in vm satisfactiōe pro aia defūc
ta nō p̄t suffragia pluribz tāmd
valē sicut vm solū. Cui soluto de
bitorē equit equalitatē amisit
deluti z penē sustepte aut obla
tionis condignē. Deus ē de ora
tionibz z de caritē que in plurib
diuise ptes nō p̄dūt nimoret.
quod tm fiunt opus satisfactoziū

quod quato plus dns fit tato mag
pro quo hbz satisfit p modu ms
hnc cōmutatē sim omes doctores
m q̄to sentenaz. Quinto i2 petes no
potuit hnc pscribē autoritate dne
quo ad suā lazgitate nec decret
Grē. nec oratiomlq assocīat per
celebratē pro alijs. sic nec celebnē
potuit ad hoc obligari p petente
Vide2 i2 q. petes mag cōsulit pe
tiuit ad alios pficiendo quicq nec pe
nec celebrīs legē ponē potuit. Ille
rog vi2 q. sim religiosi caute fece
rit nolentes se subiicere huic ob
ligationi. Si no hoc fiunt duo petēte
Vtrū religiosi et eccl̄ia sacerdos
possent ee confessai. nō sim intēdi
one postulatē obligari si sim q̄
si ee debuit petēs suā intēdoz
dirigentes. In quibusdā tamē
religiombz fuat2 ritus ut plus
trecentia simul celebrent in una
missa. Si hoc no sit in fraude si sic
teneant et sme obligentur alicui.
sicut de āmissarijs simul cantē
tibus et associatis. Secq essi si no
pollicitatio ac promissio accep
elemosina in q̄ satisfactio p pe
ns debuit sic faciendo. q. tue vltima
rem dicitur sicut p dictū ē. Quo
ad q̄m sit sacrificiū seu oblatio
facta. Intendo q. omne agēs nā
le agit sim vltimū finē posse. ex
primo rebus voluntario vō no sit ad
placitū. Sacrificiū aut in missa
oblatio no ē agens nāle si volū
tariū. No i2 agit sim vltimū finē
posse. q. no sit infinitē potēs actiue
possit dare quādo et de infinito et purga
torio vna missa ulterius. Si vltra
potēs ordinata sim ordinē sa
pientie atq̄ iustitie. Effectus i2 huius
sacramēti ē fructus. No i2 sz p q̄
ad plurez penaz satisfactoriaz
tūc valz pro multis sicz p vno. Te
neāmo vō hq effectū ē pfectio ptis
tue sue. ptis eo ptis sapie sue. p
him eo dignū et deuocē petēte

Considerat2 igit2 suffragiū ad duo
mō quo ad meritū ex qua pro
cedit. Et2 plus vz magis digno
et in maiori gradu existenti. sic hūmed p
vno apportato plus vz ei q̄ ca
rioze oriolas hz. Hoc sit p mō
congtulatiōis et consolatiōis sim
p vnq̄m caritatē exist̄. magis
sim intuitu rōsolacōz letat de
bonis alterius. eccl̄a si pro eo no fiat
thomas vz suffragiū eo hoc q
p intuitū vnius applicat2 alteri. et
satisfactio vnius alteri rōpūt. Et hoc
modo no ē dubiū quin magis vni
valet quod alteri. et hz nisi sat
factio. Quod sic sacerdoti debet missa pro
pro quo sit magis vz q̄ alteri
quo ad dimissionē pene sim me
ritū applicantis. Hoc ē sua tha. et
vr de tha. in sexto cū sua. Nul
lus tñ enarrāt sufficit videre
seu effectū amisse quo ad sua dig
tatē. tñ plus deq̄ dñi sit opator
et memoria sue sacratissime pas
ionis quē sufficiēs fuisset p mille
orbibz si fuisset satisfactē. Nulli
tñ vltior et fructuosior ē missa
quod digne celebrāta. Ille enim
primū essentiale metitur p eā et
nulli alteri. Et alijs meritū dimis
sionis pene aut gaudiū gradus
angelis. et congtulatiōz bonis et tol
erāe gratiarū actiōz q̄ omnes sue acti
ua sibi aut soli mere2 primū esse
riale. quia de actu meritatis qui so
lū respicit pzsonā agentis. Nul
lus enim alteri pt mereri vitā eter
nā per modū meriti nō actu hūi
agentis attribuit2 si hoc p modū
impetrationis ut deus digne2 dic
gratiam alteri pt impetrare. sic petra
p orez fuit Habite impetrat
vitā temporalem si sibi per actū
meritū mereant vitā eternā.

Quādo ad quartū sic videtur tñ
petentē quod suffragiū impendē
tis. Videtur q̄ illa missa pt esse
regulata aut no regulata. Si primū

hūr per ꝑm̄ applicā opus fractū ad
illū pro quo fit ex dei iustitia. Cū
dicit ambro. Affectu tuq operi tuo
nomē imponit. Vñ intentio ē me
diū dirigens actū ꝛ cōiungens eū
illo pro quo fit. Ubi vero ē mīs
gulata integritas ſi nō in eo mō
quo dz fieri. tūc ſi nō procedat ex
malicia ſi ex ignorātia aī ſimplicē
pie credendo est q̄ deus ſupplet
defectū intentionis multū cā ordi
nans. quia ille intendens aut op
ferens aut cōmunicās finē vtilita
tē intendunt. quā debent hīre
Et pie credendo ē q̄ ſi ſacerdos
vellet malīze intētōz ſuā alt
quā potēs eā ꝓtendebat. adhuc deꝰ
actū dirigēt finē intētōz ꝑmi
tentium. ⁊ nō ꝛ. Nō ꝛ obeſſet
defectus intentionis multōz ſacerdo
tē celebrātiū ab intentione petentiū ſuf
fragiū. Nō ꝛ. vī. hēr mulier ſeu
cuq pater ſuffragiū potēs mīſ
crere rēdituꝰ appō ſiuſſe. ſed ſi ipſū
ad purgatū nō equuſſ. ex tūc ad
ſuos tanſagos debet ſuffragiū
fiuſſe deductū. q̄ cuꝑ hō in vita
facere potuit. ⁊c.

Utrum una miſſa ſit eſſi
cācior alia ad plāctū dāmnū uſ
tād vel ad impetrādū aliq̄d a dīa
ma. Reſpondeō. In celebratione
miſſarū plurā ordinatur cōſideranda
primo actu celebrātis. ſc. ſacramētū
corpis xpi. ſecūdo ecclīa militāte cui
perſonā gerit celebrāns. tertio oratiōi
⁊ aliis pluribus agendis ⁊ dicendis
ſc. orationes. quarto meritū celebrā
tis pro quo aut quib hoc agit
tūc. ad primū ⁊ tertiū nō ē melior vī
miſſa quād alia quo ad opus operā
tis. q̄ id ad eſt. cū ſp̄ eandē efficā
tiā habeat quo ad iſtā. licet alīq
defectū ſiat ex pte eoz pro quib
fit. Ad quārtū dicendū ſicut m patet
te pōniſpota. ꝑ ſuppōm dīnā diſpē
ſatōē que nobis ē inſcrutabilis
Et quo ad ꝓmū tria multa eſt
dicā. ſ. māceptātoz celebrātis ⁊ mīe
tionē eoꝝ qui dirigit actū. Et
dubitat quī oratēs iuſta plus me
reant. exaudīri quā iniq iuſtus vī
tā ē inimīca celebrāte mīſſā. Ad quē
patet. ⁊ tm̄ ſicut miſſa multōz ꝑfi
tiū eſſe dīcit pro quib ex intētōe
celebrātis ſiue vnus ſiue defuncto
rū ꝛc ſuū ex pte ecclīe militātis ꝓ
ſonā gerit. ⁊ ex deuotōe eoꝝ qui
ea ſupplicāt ut miſſā hāc cele
bret. Cui habēnq familiāē
exēplū potens mittēs ꝓpoſitū mu
nera. alicui amīco per cōſcēphīlē
ſuū. nō mīnꝰ grāta ⁊ vtile eſt
nūcio illi tm̄ mittit. licet per de
ſpectū ſuū accipiat. Sic ē de
ecclīa ⁊ ſacrāmēto ꝑ negligētē ꝑ
bitēz. licet vī. quādo ad ſatiſfa
ctiōz multū officere. illi cui mūnꝰ
offert ſacrificiū. ꝓpt̄ dignī
tātē cui. q̄ ē ſponſa ſīne rugā ⁊
ſine macula. ⁊ ꝓpt̄ deuotōz eoꝝ
pro quo offertur. cui applicat
per intentiōz celebrātis ſiue mī
ſi ſiue libēm ſacerdotē. licet q̄ ad
accīntia. q̄ dulcior eſſet deo oblatio
per dignū ſacerdotē oblata ⁊
quo ad oratōes ꝑ dignū ad deū
fuſas. Ad dicat. Ad vēñ. Ceſſāte
ſupſtitiōe ⁊ errōe. bene fiat quī
libēnꝰ audit miſſā ydoneī ſac
dotis. at melius ē audīre eā ꝓ
alterū retiū paribꝰ. Et in q̄
nōn ꝓpō nō rapit. quib magis
ſiue meā ſit ydonea. ad mētēm
eſt audienda. Sic ergo de defunctis
eſt reſpondū vod ꝓius dictū. Nec
tamē mdigne celebrāns ꝑ hoc
eſt excuſatus a reatu culpe. licz
multa bona ex miſſā ſua ſortī
ta ſuīt. q̄ hoc nō ē ex ſe ſī ex
opante. ⁊ ecclīa mēnte. Sic eīdē
dictis aut crucifixores xī ⁊ ſcō
rū. mīſſā. grē ex hoc habebūt
licet deus ꝑ eos ſaluāre ſuadēm
gnis optauerit. ⁊ apli poſt

rominarcq; aliq; p principes sacerdotu
facta. na oblia loqr̄ in nois
ihū dixerut pq recta ꝯuenient
end adhibus sm̄ puerp tuū dispō
facē que manq; ma ꝛ posiluū tu
um decrenerut fieri. Act. 4. Et
re fierunt ipd q; deus decreuit fi.
et hī ipi per hoc nō sut excusati
Repsentat enim passio xpi in qua
libet missa prout pz in Canone
cum pane & pate. &c. Et hec pas
sio xpi licet celebrat aut etiā p q
celebrā nō sit opus diffiale seu
penale. nō hī ī mī & satisfto
rium qua per meritū et ꝑmona
tionem huq dignissime passionis.
ipe et passus semel in cruce tot
sacrificiū delet multa venialia ꝛ
satisfacit pro multis peccat. Effi
tacior enim nō dubitat xi passio
et ꝓmonata in sacrāto p meritū
quā magis pcā corpulus qua p se
quis possit pati. Vn̄ etiā solutio fit
penaz per aliud ex fide et cari
tate hī cui applicat ꝗ intentio ex
quo unū corpus & caput ꝛ membra
i. xc ꝛ fideles. Capite patiente pas
sionis vnis ꝛ ꝺuidat in omnibus
membris capacibus p fide ꝛ dile
ctionē obicē nō opponentibus si hūa
alia ꝗ dictibus participes ego sū
omnū humanū te. Et si de membro
pticulari vēniat in aliud efficio
magis de capite ad membra missa
ra. Possunt etiā missa de sabbato
aut de xpo applicari ad defunctos
nō quidē ex vi verboz in collecta
& p tribus missaz. si tamen sacrificiū
oblati & deuotionis ar intentio
offerentis seu eiq; qui fiunt ad diui
sum pz de tribus. et eiq; ad ꝙ misceat
d̄ pāt missa celebrā. Et forte sctis
illis quibus honor exhibit meritis
suis & pro tribus aliis defunctis pro
pūt impetrare de ꝓmissione rea
tus. quā ipse celebrās si p defunct
celebraret in suis collecta & epistola
seu oblatis. Ad recta ad applicari

pnt̄ per intentiō mediate ad de
functos. ut sc̄i sancti illi satisfaciat
pro animabus. Nā p opa supere
gationis quibus sancta nō egent
per se illa pnt̄ distribue pro q̄
volut que sut recta in thesau
ris ecclie sicut pz de indulgentiis
quas si ep̄s pt ex auctoritate appli
care vīs aut alīs quātō magis
deus opa & sctī de beneplacito ei⁹
audet ligare dei aut sanctoz
manū in hīs q honoz & liberali
tas eoz requirit. Vñ licet apud
homines videt abusio quo ad exhibi
tionē. tamē quo ad intentiōz et
deuotione occulta soli deo notā
nulla ē abusio licet ppt scandalū
vitandū publice fieri nō debeat
Verūtamē si quis haberet eam hominē facile ego
ego nō magnū inconueniēs repu
tarē si fieret ex deuotione occulte
Supplet enim deuotio feruentis et
intentio sancta et merita sctoz
officiū verbale pro defuncto. Cū
maior sit vis esse actualis deuotio
nis in missis de sanctis & alia
festiuitate quā pro defuncto. Nec
legimus pr̄m vnū aut plura
in quibus istaq; uel istaq; sctā ꝙ hī nō
sit ibi verbalis mentio de aliq;
sancto. si mens deuota & inten
tio ordinata certificat. Aliud in septē
psalmis quos legim⁹ pro animabus
defunctoz aut toto psalterio
& psalmos in vigiliis defunctoz
dicentes. q̄ quid applicari animabus
eode fidelis licet in missis nulla
fit mentio de defuncto. Labor. de
nostro. intentio & recta celebratione sp
uenit animabus. Nulli tñ mor̄ hō
de lege cōi sine cta reuelatione cō
stare potest. quātō de satisfactione
penaz animabus p missis dimit
tentibus. &c. Hec quidē Explicat
plurimos q̄stiones dubioz d̄
celebratione missaz
Incipiūt q̄stiones hystorie notande
ne

De hystoria Anglorum De
& presbyteri et cetera
post discessum sancti Gregorii papæ
Anglorum apli uri in xpo & opi
ne magne gloriæ processu
temporis/facti & miraculi mo
rabile & antiqui & sile/in patria ei
tonis/Narrat ad extractu memoriæ de
morte cuiusdam alicuius mortui/
ad vitam surrexit corpore/et mul
ta memoratu digna/que viderat
narrauit/Sequebat aliqui perhibe
da patrum/Erat quidam habi
tator parochiæ huius
nomine Drythelmus/in eadem regione/
Ringmosti ad domum suam gerens vi
tam/qui infirmitate corporis tactus/et
aliquantisper per dies ad extrema pro
ductus/primo noctis regressus ad epti
ma defunctus est/Sub diluculo tris
tis/ac residens/omnes qui cor
pori flentes assederat/timore
omnes perterritos/in fugam conuertit/
Erat tamen eius quem amplius
amabat/quamuis multum tremefa
cta & pauida mansit/Cui nullo modo
solatio noli metuere/quia iam ad ve
stram salutem a morte/quam cernebat & ap
propinquare/sed tamen ea quæ antea commissa/ut
tamen ea quæ amisit commissa recu
perare/si multum dissimili horrore
mundi es/Statim ergo surgens a
bat ad villulæ oratorium/& usque
ad diem in oratione persistens/mox
omnes quod possederat suum
inter domus sit portiones/unam
cuique/alteram filiis tradidit/
Ex sibi ipsi & tertiam statim pau
peribus tribuit/& non multum post
sæculi curas absolutus/ad monaste
rium quod Ad ancros proximum/
accepta ibi tonsura/sorori secrete
mansioni quæ præparata erat ei abbatis
sæ intrauit/Et ibi usque ad diem mortis
in tanta mentis & corporis robore
duxit/ut multa illum qui alios
latebat/vel horrenda/vel deside
randa vidisse/et si lingua ta
cere vera loquentur/Narrabat ita
hoc modo quod viderat/Lucidus inge
aspectu & clarus erat mundo in q
me ducebat/Incedebat autem tacite
tes/& nullum videbat eorum quos solita
riale/Cumque ambularet deinceps
ad vallem multæ altitudinis/ac pro
fundissimæ in infinite longitudinis/
Quæ ad latus nobis sita/quod latis
flammis ardentibus mirum in mo
dum horribile/altera furenti grandine et
frigore mirum perhorrente/quæ alt
terrente/ita ut nulla tolerabile
putaretur/Utrique autem erat ad
suos [illegible] plenum/quæ vastissimum hominum
simum videbant/qui tempestatis
impetu iactari/Cui cum vim fer
vorem immensi tollere ad nos possit/
prosiliebant inter medium fur
gor infesta/& ad neque ibi quo
piam requiem miserie valerent/
reflebant rursus urente me
dio flamma mexstinguibilium/Cui
quæ hanc infelicis irrassitudinis/longe/
late quæ prout aspicere poterat/sine
ulla quiete intrepidum/immi
nibus spatium deformis multo
rum quæreret/cogitare repi/quæ hæc fer
te esse infernum de quibus tormentis
intolerabilibus sepe narrare au
dui/Respondit cogitare mee/
ductor qui me præcedebat/non
neque sustinere hæc/Illa enim in
ferna & ea quæ putatis/Ac ad me
hæc spectaculo tam horrendo/per
territus paulatim ultionem producat/
vita subito cum nos obscurari in
ripe loca/& tenebre oriri/
densas ad intrauerit/intus paululum
condensate sunt/ut nichil pæ
sus aspicerem/excepta dicta nat
ura & veste eius/qui me ducebat/
Et ad progredem sola ibi nocte
per umbras/ecce subito apparet
ens crebri flammæ globi tetra
ri ad/extendentes qui de puteo
magno/rursus qui decadentes in

emdem/ Et no rñ pdūctq; eem/
repente Ductor meq; disparuit/
ac me solū d mēo tenebrarū t
horrende vmbre relinquit/ Ac rñ
eidem globū ignei/ sme int-mis
sione iam alti petēnt/ mō vnu
taratri rūpebant/ mō oīa que
asscendebant fastigia flammar/
plena esse spectibq; hom/ sī mstra
faudlar rñ sinno astendenaid/
nunc ad sublimia procedēnt/ nunc
retractis ignīū vaporibq; ebul
liens/ oīa illa tenebrarū loca ī
plebat/ Et rñ Ductq; ubi paumq;
consisterem/ ut pote metuēs sī age
rē/ quo vertere gressū/ qm me
fumus manēt/ audito subito post
tēga sonitū maissimi fletus ac
mīserīm/ sil' t mīchīmd crepita
tem/ sī vlgi indocti rupte hosti
bus insultantī/ Cor aut ide sō
nitus clarius rēditus ad me ī
si pervenīt/ considero tuebam
malignoz spūum/ que adis ho
minū meretes cruciantesq;/ pa
multo exultās/ t cūctis mās me
dias illas trahebāt ī tenebrās/
Et quibz horribus ut dnostē po
tui/ quedā catenis/ ut
clericus/ quedā laicā/ quedā
femīa/ Trahentes aut eos ma
ligni spūs/ destenderūt m me
diū laratri illiq; ardent/ sferā
rūq; est ut rñ longiq; subsi
tibus eis/ fletū hom/ et risū
demoniorū clare distīnc ne
quiē/ sonabāt pmistim ū ca
ribus habēm/ intēa astederūt
quidā spūs obscurū/ de abis
so illa flammiroma/ t act-rēs
crudeliter me/ ait oīnī/ flamma
tibus/ t de ore ac naribz ignē
putridū efflantibq; angebāt/
fetoribq; q; ignis/ quos tene
bāt ī nubibus ruinabant-
complurīb me/ ut tamē vlla
tenus contingē tam t si tīc p
simebant/ Et ū rñ vndiq; hosti
bus t rerūtate tenebrarū fortiu
sus/ hinc dlucīt oculos circūfe
rem/ si forte aliunde quo salua
rer aduenīēt/ apparuit vtro
via qua veniebam/ q; stelle sol
gor nitentis ī tenebrē/ Et ū pau
lulū rēstenē/ t ad me oīa fes
tinabāt/ vbi appropīquauit dixī
si sunt t aufugerūt/ qm me fe
ralibus rapē querebant spūs
infesti/ Ille aut qui aduenīēt
eos figrauit/ erat ipe qui me
ad ducebat/ Et ū more rediī
ad dextrā vter/ q; rōne ortus so
lis brumalis/ me duce reput/
net mora/ ereptā tenebro
marīs me serene luci addu
it/ Cūctq; me ī luce aptā du
ceret/ vidī aīa nos mutuo per
uagarīū/ q; neq; longitudinē
hui nel sī/ neq; altitudinē ul
lus trīmq; esse videre/ Cepi ad
numerī/ quaē ad mīa accedē
ad m eo mīlld uarīū/ frenesīm
uel aspensīd alicubi/ conspicī/
Ad vero que missī ad mīa
scīā nesciō quo ordīne finiū
ī sidīmtate eiq/ Et erat ibi
pus erat latissīmus ac letissi
tatis q; plagrāū vernaīū flos
culoz pleuq; ut omēs mox fete
re tenebrose fornac/ qm me
pūasserat effigiarī/ Admīrā
di huiq; suauitatis odor/ Tanta
aut lux radiabat ea loca pfudat/
ut ot splendidē diei sine sōl'
meridiem videt/ Et patriarcā
duce q; ī campo hac/ tmā so
mīnū allatoz tenentīcula/ se
des q; pludīne agminū letā
rūt/ Cūctq; mīe thoros felīcī
mīslazī medios me ducēt/ re
gīnā accepī q; hor esse fortassis
dīgnū relocī/ de quo pdīmā

sepius audiui/ Respondit ille
rogitanti mecum/ Vide est hoc mihi
cum ego quod video/ cum autem pro
dentes tussissemq; perhibet horri
mansiones spiritum/ aspicio an
nos multo maiori indigos gratia/
quod plus mihi cum ipso fuisse
dulcissima fuit. Et cum ego
vis singultus tota effundebat
ut ea quod anima degustans maxi
mum relinquit ut prudentia edoctus
audelait sicut etiam illa tempi
florente examina in regnum dei cui
quod apparuit luce tenuissima
prorsus videbatur. Et parua do
mina amentate loci. ad nos mit
tuos sperare repente ductor
meus substitit. nec ultra gressu
retorquit. Ipse ad me. Si venia vul
uideri. tibi. Diuersi remissique
ad mansiones illas letius horum
spiritum. Et certidatorum. dicat mi
hi. Si quid istic oriat quae videris
Respondi. Ego non. Et aut quid
illa quae aspexisti flamma fer
tribus. Et frigore. Ait horrendam
rigidis ipse. Et loci mihi quo exti
mundi. Et puri grande sunt ad il
loci qui differentes confiteri et
emendare scelera sua. Et fierent
in ipso tandem mortis articulo
ad penitentia confugium. Et de
corpore exeunt. Cum tamen ex con
fessio. Et penitentia uel in morte
habuerint in die iudicii ad regnum
celi pruement. Multos autem pa
tes uiuentium elemosine. Et ieiunia
Et magnae celebrationes missarum
ut exi ab hac die iudicii liberet. Et ad
mihi. Porro pater ego flamma
uorum. Et putridus quae uidisti
ipsi. Et obscuritate in qua. Et quis
semel morderit mihi quid ita libe
rabit. In. In eum. Locum. Et iste flo
rifer in quo pulcherrima homi
num tristitia iocunditas ac fulgor

consputus ipse. Et in quo refulgebat
ad eorum qui in bonis quibus exi
bus de corpore exeunt ut in. Sint
tantae perfectionis ut in regnum
celi statim mereantur introduci
qui in omnes in die iudicii ad vi
sionem christi. Et gaudia regni celi
introibit. Vide quisquis modo hic
cognitaque. Et opere perfecti sint mox
de corpore egressi ad regnum celes
te praemium ad cuius visionem pti
lorum. Et ubi sonat tintinnabulum dulce
rum odore suauitate ac splendore
luce audisti. Tu autem qui mihi ad
corripiendum. Et rectum mihi ho
mines unum debes si actus tuos dis
cute. Et modos tuos in modo ex re
rectitudine ac simplicitate figere
studuere. Et antiquos. Et ipse post mor
te loci mansiones mihi ostet. Et dum
agmina letabunda spiritum loci
Nullus ego eo ad tempus absistis
sum. Ante hoc fieri ut quod de te fi
debet agnoscem. Hoc mihi cum dice
isset. Nullum detestatus sum. Et rectis
ad corpus delendus mirum. Et sua
uitate. Et decore illius loci. Quem in
habitat. Simulque consortio illorum
quos in illo videbam. Nec tamen
ductore meo aliquo rogitando unde
bam. Et mihi hoc. Mestus. Et ex me
ipsum. Et me mihi horas unum. Et no
hoc. Et alia. Et videbat ut. Dum ut
omnibus passim desiderosis ut mi
sua mirandis referre volebat
Et illis solummodo qui. Et tormen
metu perterriti. Et spe gaudio
peremni delinari. Proferri pie
tatis ex eius. Et verbis haurire vole
bat. Narrabat etiam visiones ter
affectus. Uno. Vidimque. Et tristitia
Et ita libens tamque studiose ab illo
auditus est. Ut eius rogatu mi
sterio supra memorato auditus
ac morigerata sit tonsura. Et ordo
Atque ad eius audiendum sepissime

rū illas m partes deuenisset atq
deret Accepit aut in eod mon
mansionis loco seruu dei vbi
liberius rotatis orabis flumi
latu sui conditore vacaret Et
qua loci ipe situ ripa fluvi
ens sinus solebat hr trebet ob
magnū rapis grandi turbis affl
ū ingredi ac sepius in eo sup
meantibus undis demerge sustī
ubiq; quā diu sustinē posset vi
debat psalmis & precibus insiste
ret & mane assidente ad
fluuius vsq; ad labra ab vsq;
ad talū In vo egredies ad p
rā indusia ipa vestiū hudda
atq; algida deponē curabat
demer corpe suo tale fient et
sicarent Cū ip hyemali
diffluentibus et eod semistanta
rū crustis glaciez quas & ipe
ab continuerat quo mitet lon
standi siue mergendi in flumo
duxerut qui videbant admiro
est fr drithelme qz nitid sti
gonis asperitate villa ratide
sustinē quales respondit ille
simpr erat nāq; ho simplicis
ingenij ac moderate nature fuit
gidiora ego vidi Et ita dicent
admiro qz tā austera tenē cō
tinentia viles respondit Austid
ra ego vidi Sic qz usq; in die
vocatoriū suū misan grabili & celes
tiū bonorū desiderio corpus
semle mt cottidiana ieiunia
domabat ayuli qz verbo eiq
& conuersatōe suū saluati Laus
sit tu qz sic semle Amē

Ex eadem hystoria Anglor

Erat in quoda mon virginū
apud brittania vne quida ex
gnē Scotoz Adamang nomē du
cens vitā in continēti in oratiōe
deuota ita ut ml vmquā tribi
& potus exceptis dominicis die &
quitā sabbathi perpet Sepe aut
rogata integra plurā mora tri
sisset Deū quidem distinctio in
terazionis primo ex utilitate emen
dandi vitā ei aduenerat & pro
cedente tpe naturae in odiendi
ne verterat Siquis in abdes
rencia sicleret aliquid commisset
quod cōmissū ubi ad rez suū
redijt grauissime exhorruit & se
pro illo a districto iudice puni
dū timebat Accedens ad sacer
dotē a quo sibi ther salut posse
demonstrari confessius & vitā sua
penit qz ut cōsilium sibi daret
quo possit fugē a ventura ira
dei audito eiq commissa dixit
Grande vulnus grandiore cura
medele desiderat Et ideo psalmis
orationibus & ieiunijs quatin
ues insiste quo plenitudo fi
dei & dilectionis qua in
mutuā mercedis Ait ille qui in
mari rece cōstitē rebat dolor et
interitu patriā ventilis qua
gitabat crebi desiderabat ad
solum Adolescentior sed magis exta
te et vegetior corpe qui in
posterū agredi ad mare salua
fiam in die dñi tota simile sep
tima si tota nocte stando mora
bus peragē Si integra septi
mana nubeas absumedo transie dū
dierit annitē & ut tō septimanā
observes ieiunio Igit fratre do
cet pa modicū ipus edēs ad te
quid fieri deberes & quid de in
sistendū peme tibi sit plenius
ostendā Crebris diet & desi
tu illa mensura pendi abstī sa
cerdos Et ingredie ira subito
serenissit tranquilla vtq origine
duxerat nr ultr ad eū mare suū
conductū redit At ipe mor
pcepti simul & promissi sui to
ti se laudibus pene vigilijs se
tus & tota memoriq mandauit ita
ut solū vi sabbathi & dimi

sicut ꝑdixi refiebat. Quibus septimane die
bus secum ꝑmanebo. Ludo. sacer
dote suo ybernie sedente. Illuc
desiderio audiendi semper exco ipe
nerat. ꝙ dictis eius memorando co
tinentie modum observabat. Et
quod ꝯ dominum semel obtea
tu ꝙpicuo aperiat. ꝙ ꝯ dnum
amoris delectatus ꝑmus modestis
sime agebat. Quod dum multo tempore
sedulus exequeretur. contigit eid die
quadam de monⁱᵒ longius egressum
comitante sicut vno de fratribus ꝙcto
itinere redire. Cum ad monⁱᵘᵐ appro
pinquaret. et edificia illius sublimi
ter erecta aspiceret. subito ex mag
nis vere dei. et tristitia cordis valen
dire prodebat. Quod minime
omnes fieri fecit. assumit. Atque cui
ta mag her. q eius edificia pau
lum ante pulchra in ꝓximo. Ut ego
me assumens in cellam reuertar.
Quod ut audiens mox ut mirari
nimium mod. congregatos nouitiolo
rum. Ebbe nam nutritus. At illa me
rito turbata de tali ꝓfagio vocat
ad se. quid. et diligenter ab eo re
quid hoc ꝙ esset. requirebat.
Cum aut nimia ocupati nocte vi
gilias et psalmos cibi assumpti. no
subito quedam nouogenti volatu rugi
entia ad essem ꝓterriti. dixerunt
Ne timeas. Et ait. familiaris me no
re alloquens. Nec fac mag. quicquam
ꝓdesse nocturno quietem non sopo
re impulsus si vigilias salutaribus
assistere. et pro tuis erratibus sedulo
dominum studes deprecari. Cum audaces
verbis magis dico ꝙ. et tibi. et multe
opis ede pcta sua bona operibus
fidem. et ad cessant a laboribus
verum ꝙpalium tuis pro appetitu bo
norum otiosus liberius laborare ꝑ
hac tamen panassimus sicut. Si
quidem non totum monⁱᵘᵐ hoc ex ordi
ne plusquam singulos casas. et lec
tos aspexi. et nemines ego oculis
per te exigua sanctitatis aule fue
rim pateri reperi. Et omnes ꝓcessus
uri. et sicut aut sopno torpentes de
rie aut ad psta vigilias tardi. et do
mitudine quecumque agendi. et leges
facte erant. nec in tempestatibus
potationum fabulationum. et retardi
illecebrisq; nubilia tenuisse. Virgi
nes quasq; deo dicate obtempta
rentia. sue professionis quon
essentiaq; vacuis texendis subtilio
bus mandate opam dat. quibus
aut serpens admurem spansata
in periculis sin statu adtemet aut
extrinsecus sibi utroq; amaricia
comparet. Vel merito loci huius
et habitatoribus eius de telo ve
dicta flatus semetibus ꝓparata
e. Dixit aut abbatissa. et quicquid
ille. no. Quelaq; relinqui. Cum mul
tum ꝓpter frequentia ne forte mi
mid contristaret. et in hanc
cogitationem venias. ꝙ modo tuus
hec plaga no superuenet. Cum audi
ui illata visio aliquantulum lon
gitudo pauce diebus timet. et se
pe mittimus sacerdotibus confugi
re reperit. Verum post obitum ab
batisse videret ad pristinas sordes
vitio sue reuertit. Quam
dicent pace. et securitas et tripli
plente malorum sue pena multetur
Ser. in mag historia recolendo
da de tre mag ut admonendi legere
opus dni quid tribuit sit. ne ad
similis super filios hominum. ne forte
nos tempore aliquo tantum illecebro
sum dulcedo mag. quam iudicia sibi mirabi
les vel contra eius ma corripiat
et vel ꝓpalibus dapnis mente se
mens affligat. vel ad ꝓpetua
dapnacionis districtum examinandos
tollat. Ame

De

De comparatione religionis diuitis venerabilis

Bonauentura in sua apologia quare se posuerit in ordine suo magis preelegerit vigorem alterius. ut ille in labore alter in silencio. alius in abstinencia et cetera similia. Et gratia in ista re quesita. quod sit melior. ut quia quidam ordinis feruentes et fere quilibet exercitati maxime carnales quidam litigiis et minus denotos operibus. Ille si ordinis vita et studiosa odio habent et sollicitudines et occupationes perturbationes impugnent et retardent. et mundana diligat et ea fouent. Item si bona apud eos diligantur et fouentur et despecta alia in regimine audacter solum bona assumantur et per eos maxime ordo gubernatur. Item. Et quales rectores ciuitatis tales et ciues. Et si mala imprimis fierent nisi sanarentur et sacre scripture vita. status mortuus sue dilatarent sollicite suarum diuitiarum. Item cum modica negligit. paulatim deridet. Et tandem si a seculari fragilitate se subtrahunt honores fugiunt. diuitias non ambiunt et conformari huic seculo et moribus quod factis seu quod libet apparere erubescunt. Et exemplo si daphnei diuitias illegitimas ut de sponsis tante sufferunt. nec peregrinationes se vindicant nisi deus omnipotens aspiciendo attendat. qui suos deus vult pro amore premio tribulari. Et si patienter ferunt donec deo placeat aliter ordinare. Religiosi quia ista signa plenius habent meliores sunt. Et qui minus sunt minus boni. Et qui nichil melius sunt. Cum ergo singulares habeant in se bonum et malum si aliquando non habent. Dicat in solemnis doctor henricus de Gandauo magister. Iste status finis est perfectissimus quo ad minorem sollicitudinem. et in alterum abditum temporalium. Iste vero pessimus. ubi est maior sollicitudo et minor abditum temporalium. primus minima pena. aut una de minus et sic minus. et tales sunt perfecti qui sunt alienati a mundi cupiditatibus. qui amant sanctum otium. nisi quod exercent aut alie sue negotiationes. aut de ipsis ad abditum mundi nisi inter gentiles volentes velata. quia in vetere dei alii sic quidem deos aut nisi deum speculari. sepulti erant a curiosis curialibus ut patet in sepulturis reliquorum in egypto. genesis xlvi. Ite sanctum gentis sacerdotes. Et dicit perfecti et apud quosdam hodie sectatores sunt religiosi. Et paulus ait nemo militans deo implicat se negotiis secularibus. Pro maiori tamen declaratione materie de comparatione excellentie religionis ad diuitias quod solet concludere plenarie omnes antiquos theologos. quod mortales philosophi et ethicos. Nam architectonica ars. per quod alie dirigitur ut militaris. nobilior et arte frene factiua. et ut ibidem dicit militationes hanc recipiens preelucet honore que vltimo finis magis appetitur. Ille cuius finis est deus. quia est summum bonum. hunc aut finis appetitus minor et alia deo soli se vniens per amorem per otium sanctum et sabbatum delectationis. Et talis felicior quanto frequentior se vnire potest deo. ut ne dilectionis potest. Dilectus meus mihi et ego illi. Et osculetur me osculo oris sui. Nonne aliud sentit ordo scolasticorum. Hanc vero vnionem ad dilectum causat priuatus motus. non solum a proximis a distractione curarum et sollicitudinum secularium frui et cetera si aliqua et si sit munda. tum si non sit quieta non est susceptiua tactus vnionis plenarie fieri intuenti sufficiat videre speculanti. Et quod priuatio et immobilitate turbat non solum pertinet. que tenebre in sacris litteris appellantur. si erga im-

plicatio quadrid senilitatis in qua paulus vivo & ꝛ sugs dilectos ꝛ reberre ꝛ abstrahe ꝛ conat ꝛ sus sanct ꝛ amoliendo. Et hoc procul dubio no ob aliud. nisi ut mens ho minis liberior sit ad elevandū supno rē. Vbi & locus sponsi no quadrid ad sitis locale. si quadrid ad mentis capacitate. tu ipe loco no includit ꝛ. Oportet i mente hoc volent ꝛ deū implendū vacua esse ablingue dicente dauid. Vacate & videte. quoniā ego sū deus. & quato ab hijs liberior fuit ceter ꝛ paribus. tato deo capacior erit. Hoc aut distractio causari solz a sollicitudine ꝛ temporalū. sine ad custodiā sue possessionē carundem. seu etiā quo ad acquisitū. sine proficiā ꝛ pfectoz. status i ꝛ religionis tanto pfectior erit. quato ex rō dicendis status maior ē oportu nitas elongandi se ab illa solli citudine. Et tato impfectior. quāto maior necessitas fuit implicandi se illi sollicitudini. Elongando enī se ab illa dispō animi. ut tota mens sua valeat ad etnā implicando aut se nulla dispō animi. ut nichil mētis possit ad su pernā salua tamē ꝛ corpore ne cessitate. pro natā ē sustentatōe. que de facili pt hoc hoc sobrie fuit volentib. In singularibus tñ psonis dubiū ad se minus reputā pt impedire quālt possidēs res tē porales multo pfectior sit q̄ de ficitate in qua ecclesia ꝛ pfecto consistit. quā alit naz hūs sollicitudinē ut pz de abrahā. et mul tis religiosis nr̄i temporis. Et hoc est pm qualificatōz eorundē. & modificatōz retinendo no pm possidēdoz rem exteriorē. vñ & dñs monet paulū ut q̄n vtabat hoc mundo tanquā non vtentes sint. ꝛ. Et hō ē dñs humile & infallibile diuinū iudicium. pm q̄ quibz indicabit ꝛ de eis non pm statū in quo sunt. Ecclia vero militante habetur respectū ad statū. de quo constare potest tā quā de manifesto. Nā status sunt ī ecclia. et ab ecclia instituti. Et si in dubium ꝛ veniat. q̄ quis in statu ec clesiastico sit. si desendendo a con quisitis ad statū maiorū mundi te subiacent ꝛ. Nonnā aut sollicitudi nē esse offendiculū ad mentis elevationē ad etnā. & ad viaꝝ pfectionis adipiscendā. Cuius po sito. ponaꝝ & possessionē & usū dum taxat temporaliū ex una parte. & acquisitoz & priuatoz ex alia parte esse pceptū & imperatiuū & imperatiuū ad sollici tudinē. Quę illaꝝ magis vitē no cuia pfectiōi aut quod clarius & magis imperatiua ad sollicitudinē. ut ecclia eligendi possit quod mel ius eligendū sit. Et quidē pt reperiri. et possessio temporaliū sine sollicitudine. & sola proprietas & acquisitio eorundē. ut no ē diffi tendū de vitis pfectis. quos se pius scriptura sacra commendat. qui & temporalia erant pius & res. & tñ no minus arcti sanctitatis sollici tudinis pastores. ut pz in scripta eorū Gregorium loquor. et Bernhardū. Augustinū. & Ambrosium. & alios quos in libris magis cum quā videtes videmus. Ex hoc patuit le gē communē no fecisse. Plus ēt solet animus affici circa id acqui sita et possessa. quod circa acquirenda dicente aug. Terrena diligit ꝛ cū habet adepta. quā cupida cū strīgit. Illa enī velut membra pssanguinitatis. Ista velut ex neca ssitudinibus. Neqz aut ē difficile dictu. aliquos in particulari ꝛ pfe ri. qui circa acquisita minus sollicitā ꝛ circa acquirenda magis affectātur. Ecclia enī erga ē pertinaciter q̄ circa possessa magis afficiuntur. & circa pruata minus. pm diuersitas hominum

ronditiones. ⁊ audiri rospectores
In quibus quidē plus sollicitat.
ergo ordo ē magis eligendus. tā
quā ama ā perfectiōe retractandū.
De illo sequit̄ q nā rēa temporalis
ac substancia. per se nō ē causa
defectiois a perfōe: ⁊ magis per
fectiois mra mfirmitas ⁊ malq
vsus eorū. Auferri aut mfirmi
tati ⁊ passiōi ulcerib⁹ cōtrarios
malū pcauti. multū prodest pro
fice volenti. ⁊ abdicatio ppe
tatis. omi religiōi est essen⁹ an
nexa. ut ētā ner sūmq pontifex
pt cōi ēd mdulgēt. ut ura ca
nut. Ez hec intelligī de abdicatōe
ꝓprietatis quo ad singulares do
minii. vglibet religiosi. sēcūd.
No aut quo ad possessiōē in cō
mum. sīue de mobilibus sīue
mobilibus. habent aut singuli
de todtate nō ꝓprietatē sed. ⁊
de ꝓfectu vsū fructū. ut mfirmi
tua ētā dmudebat singulis
psonis. de cōibus possessionibus mo
bilibus. pront ruēz opa ētā
ſtia in vite mētis. nō exclusa ea
rū perfectiōe. Nec ēd ergo
perfectio eoz dmi mita sint p
ſuacōe sed. ⁊ dispensatōe ar
custodia. ētis psonis sīc septē
diuinis cōmissis. tēquā magis
vdo meis. ⁊ spūsito plenis. ne om
nes tue sancti sollicitudinū subia
cere essē. Cum ⁊ ipd pro tue sibi
⁊ expd sōculos habuisse mdubie
rerū esse constat. Aplis mistra
cōrū dei mistatibus. ne p sollicitu
dine tepozalū. a sēdtatōe spūs
sēcūtur ipds dicentibus. No est
equd nobis relinqre vām dei
⁊ mistrare mesē. Ex quo aplōz
ēco diligens lector plica pt stig
mata sancte dctīne colligē. aptu
bilia tēd ad ꝓlatos q̄ligio sorūd
qua ad subiectos. Et licet sorūd
statu. qui pro cōmūd vtilitate
fidelū in verbo dei laborant
⁊ amministrōe sacrāmetorū cysd
ce dispensatōe sedis aplice. ut
sue sortis emendatores. quēz nō
pūato uc in ānd bona debent ā
possūt possidē. ut de medianis
ītis ⁊ totalit se liberos reddāt ⁊
promdētie dei se cōmittāt. mchl
de crastino cogitēt. licet mquā
illoz statu vīt sum se esse pfectio
rē. mdē sollicitudinē et ma
iorē abdicatōē rez temporaliū
in se repsentantes. tunc visibē
prout cottidiana experiencia p
bat. pauços in tali sollicitudine care
putā q̄ primo multos p rigidā me
dictatē. metū q̄rē maiori sollici
tudine. qua alii forte qui bona
mobilia possidē crident. in cōib⁹
de oībus loquoz. ⁊ de pūbus
Aut ēd qm tā imparē malo
forte. ⁊ tā mrzmuē. a parētib⁹
cognat⁹ ⁊ amīc⁹. ⁊ odiosa me
dicatōe pez seculū cruciatēs. nō p
vtētū necessāzū. ⁊ ⁊ deliages
sibi cōquirūt. plus quā aliqui
religiosi qui emendicātes. Et alii
nō pūes thauros pecūiaz cōgre
runt. ⁊ forte ꝓprietatē vicio qui
dā tenent. ut frēbrio exptiēs
pq eorū obitū. No ḡo pūdēs
alia sue statui. ⁊ in statu nō fm
exigentiā statū cōuersantibus
Possūt ēd in statu mfirōi mul
ta perfecti dinosci. sīc eccīa in
statu supiōi imperfectiōes repia
plurīū aut ḡnitīo meret⁹ pūa
dū ē in hoc cōflē. ut mīs tepo
ribus humana deplent mfīm
tas. q̄ maior amputa⁹ sollicitudo
ēt res temporales. tēd cōgnūt dei
quā conseruādas: si in cōmūd
haberent⁹ ipalia ad vtētū mīa⁹
⁊ in Cenobiis. gladios. vmeis. ⁊ bq
In quibus cōtinuandis plus sol
licitantur. ut ex eis multi fiste
rent⁹. cito sancto vacandi. onere
imposito sup alios. ipd ferunt⁹

Hic em̄ mens nmltozū rēquiesc
scentes eis nīa vite nō defi
tura per paucoz sollicitudinem
Cui olim paulus sancte d uxhy
nīa ꝛ collatis fieri pro mdebit
ut rehyrus epl̄e ei⁹ testam̄
In quibus time talis consideratio
hīda aut paupertat̄ pbi
terie assimpte significandū ꝓfes
sent ꝙ ut amputet̄ sippflumtes
voluptat̄ ꝛ nīcessitat̄ ꝛ ne sint
voluptuosi seu delicati in mor̄
qui forte nō nsi paupes fuissent
in seculo fm ꝙ augm̄ ni rēi sua
testat̄ Et parte vti debent rbꝰ
temporalibꝰ eis contessis ꝛ quo
parcunt retinutie tato liber⁹ ꝙ
d dn̄ estudze in ro stā Et tato
parcunt quilibz tē vti temporalibꝰ
quato plurib⁹ abremdiat ꝛ sn̄
to statu in quo sut d alior⁹ et per
fectioz tato ni pauciorib⁹ expedit
eos fōd ꝛ tentos ut in vestitu
ꝛ alimetoz vilitate ꝛ parcitate
apparat cord altissima pau
tas sicut pz in ihoāne baptista
ꝛ Elya qui verissim̄ erant
religiosoz ꝛ hō mitazū Et sili
ter nobis dmuꝫ filij ꝓphetazū
tpe helisei qui pulmto ꝛ aq̄ con
tenti tē fluenta iordanis sibi
relictas extruxerunt &c vt
Quod aut vir vnicuiq; d mem
bz esse Ut paulꝰ dicit ad thess
Quod sibi manducet Perdere
aut ab hiis alios ꝛ maliciis
alios euacuare Quilz honesto pu
doris sū d Nīrd aut aliq̄ ex pos
sit aut labore ꝓpio acquisita d
a usu possidente ne ꝙtuita dona
re largita aut ex debito stipen
dis sue dnāe seu hūane rēdi
ta aut ex successice hereditā
na proueniēte aut alias vñ
iustus titulus acquirī pt̄ prop
etate alienas vñ iniustus titulꝰ
pauꝑ vsurpata dñi merent
In quibus omnib⁹ hec ratio ꝑ

stat dmobilis perseuerabꝫ In sa
dore voluis tu pasteris pie huꝫ
Et qui nō laborat nō manducet
Hoc erat attento ꝙ qui alii susce
tat on labōe suos stipendios nō
dubiū quid ꝛ rechibitoz exp̄tat
ab eod Quē end bñ paciebat bñ
agentibus debitores Et sic sue sō
rīs labozē sic erut absq; dubio
et ro solacīū Et tāto amplius
dmmuit meritū illoz⁹ quos
in labore sustentant ꝙnto am
plius illi ab eis recipiūt vñ sus
tentent si nichil pro eis fierent
Et quodcūq; factum pro eis ia quo
ad gemis satisfactoꝛ subripit
defalcat ꝛ alteri deputat Hic le
gimꝰ in vitis patrū quod dū hō
mitā obligatus cuidā seculari
quadā pecunie pēsione nequiuit
arte sanctitate et oracōe seu
laris rēmittē volebat pensioz
Hec cuncta qd sancti ꝙsti donatoz
aut rēmissioz acceptare nolunt
si singulis dīs ad tēpoā vite
euoluere nolz per hoc rēmissio
ille secularis diminuet seu frau
daret ꝙpm meritū de sua cor
deo aut mtēd sua sibi mer
in die mdni confirmaret Et hoc
licet a valde pauois pensatur
hoc passim mdrnt oīa donata
nō solū non efficiunt uzi si ꝛ to
to conatu adhoc laborat ut mu
nulata offerant Videat quilz
quid debnis deo ratioz rēdat et
ne forte alīs merito opm suoz
iusto dei iudicio eid defraudet
qui eid mopē sustentabat Ec
pius end a sancti legimꝰ obla
ta ex tpe noluisse ꝛ ꝓpriis sīz
laboribus vite nīa acquisisse
Hic de sancto ysaac arsenio ꝛ
alijs anachoritis quoz magica
d mīg m̄ cōtraspatio ꝙax ic
hoc verū de hijs qui nō labo
rant in ꝓbis dei aut in cura

madu pro fide hui⁹ sulute. Idco
consultissimu ē ꝓpt⁹ talibus ꝑ
puritate ꝛo sciē. ut od vilitate
ꝛ extimie sint contenti ut aut scis
benedicty ꝙm ꝛa sua. ꝛ pauissie
vtantur rebus eis ꝛotissis pro
sibus vite sustentatoe. amputa
ta od superflue ꝛ voluptate
ꝙ eis evoluerit cura carnis
pellend. oportz nrīe eos ampli
are sollicitudine m acquisitoe
tporalu. aut p ꝓpriu labore.
aut p gstiu rogestione. de ma
nibus laicoz. quo no indige
bant illi. qui solo victu ꝛ quib⁹
regnare volut esse contenti. sin
aplis. in modis tporibus m
firmitate mozu pdecessore nr⁹
sanctoꝝ. Difficile inuenio mul
tos posse. maxime in quibusda
plagis mundi. ne no sic alios
ꝑsuaderi pt ꝛligiosis. ut dulte
nr⁹is volut esse contenti. si plu
res supplua requirent a ꝑsoni
tibus. olim vo solid victu pul
mento sale ꝛ aqua sanctos le
gimꝰ fuisse sustentatos. nr⁹ plu
ra requisisse. deinde vtiq; de fa
cili ꝓuideri potuerut. vino
et laboribus manuu suaꝝ
alios sustentabut egentes ꝑ
posse. ꝙ no solum modu ꝓdi
citis ꝛ nr⁹is voluꝰ excedere.
uerū habeꝰ ꝛ expensas ꝛ ꝛddi
tus ampliare. ꝛ q̄ sollicitudies
acquirendi augeꝰ. No enī sut
occupatoes. nisi ꝓpt occupatoꝝ
ꝓtia. Vt enī dicit Seneca epla
ad lucilliu stabile ē occupa
tiones euadē. si occupatoꝝ
ꝓtia ꝛo ꝓspicit. ꝙ videri posse
no absurdu. ut si no excludē
possemꝰ totale vsu⁹ tporalis
possessiois. saltē patiemur modi
abbreuiare. ad modu sollicitudie.
q̄tes moderatos ꝛddit⁹. Du
multa sollicitudine pauꝝ habē
sollicitudies. quā multos ꝛddi
tus ad multa sollicitudine. quā
ad alios modos emendi ꝛ ꝛe
ligiosis ꝛpheribilissimu dut
dictu est. Et semp ꝙsulem ad
portendendu. ut aspiraremꝰ
ad talia possidendu ꝛ acq̄rend.
ubi ad pauꝝ laboribꝰ essi ma
nus plur. ut ubi nā ꝑ se opare.
ut in usu⁹ alienis. ꝛ sine
nasciby aut in prestatu ē. quo
nid oim exemplaꝝ pt patriarꝛ
ꝛ aplos sui posteritas. Aut si
ꝛ in ist⁹ fuerit magna egestas
sollicitudo ꝛ labor. ꝛ vtilitas ꝑ
na. ꝓpt impetus in ꝛpatibꝰ ha
bendis. ex hac nō video aliud
superesse. quā ut nr⁹ sustentabꝰ
diuinitꝰ. Vt etī in ordinatoe
de ꝛligiosis dispone. ꝙdiu ꝛ no
plures ꝛ tripedē ad congrega
tione. qua conuenient de ꝓuen
tibus possent sustentari. ad amp⁹
tandu aquarie notū. Discurs
carros ꝑ plateas tolligendo ꝑ
tras. ꝛ odiosas ꝑ religiosꝰ
vtilitates occupatoes. ꝛpellim⁹
est enī pauꝝ nō sine fama
ꝛ cōtra rationē. quā multos
nō fecisse aput seculares fama
communē ꝙ dubitare. q̄ quis
tantum in nō ꝓuisiōe occupatoꝝ
sue procuratoꝝ sue ordinatoꝝ
nō pauca alii merito posse. que ꝛ nō
secundu mandata. et oculos dīne
maiestat⁹ offendat. Sicute sapi
ente. filii no in multis sint actus
rui. ꝛ stulto difficile erunt nego
tias a negligēs. Ita ecclī. ꝛ ꝓ
re querus in quo. Nō ē medi⁹ ad
terū cognitū peruenire. ꝛ speru
letur serpīs qui⁹ ꝛbercia curis
implicatus. qui oculos nrōs est
breue obtenebratos ꝛ eni pulue
ꝛibus. si nō metas ustine ali
exercuit. si nō rōn caritas ꝓd

aliquid attemptauit. si fide pro
missam proximo nō abi violau.
si inquā falsid aut mendaciū
dixit. si inquā psonarū accep
tor fuit. si munera nō amauit. si
dolū fraudē inquid admisit. si gu
le vino nō aliqn modū fuit. si ocu
los nō ab illicitis auertit. quod metu
punit. si vanā gloriā appetit lau
des & ambitiosa mente nō pulsauit
rut. et quis talia emendando pos
sit omnibus satisfacere. Nā in multis
sanctorū nō legimus talia non
defuisse. ut in dauid. et exercitu
regibus sanctis. Hieronimus auctor mu
ltiplicat. et inquit ppter hec de
negat. Illa tamen legimus laudabi
liter dicta nec in aliquo arguenda de q
paulus ppter quā cā sepius ad
suū instrūctū nīgā cottidiana fabu
larū omnē erasit. Alia vero ad
laudabilius quē ego tacēdo prod
proceder. erat in ipsius libro
moderata parsimonia. sic & pau
lus se fecisse fatet de quo ipse
sit magis in sancta scriptura re
paupibus qm in ydolū cultura. huic
pari intendē exhibitā a pastori
bus gregibus sibi cōmissis. nec
reprehendē habebit. Si tū nō sit tā
pre salutē defendere. & nō nimi
ū sepeniat pro una spurcitia ali
quid sic vetetis pauste. & metet
vacuas plangere. nemo laudat
pdē. Tales enī plus procuratores
rectores quā pastores arguā
sui cōsentiēdi. Et si ita quis eli
gēt in pastorē. ut solid cura
tualiū pundā. nolid ego ptes
nō tali assumē. Et si qm esset
qui in spurcitiis pfici nollet.
& solid de victu & vestitu grauā
vellent. hec in superfluis & in
desideriis carnalibus. ego iudico
me ptinuisse in fricle sedere.
cathedre valefacē. & meis sibi
curis gerē. quā aliorū voluptā
tibus frīmē. nō ppe salutē dei
mento & quidq; dē de sollicitudē
tpaliū. & abdicare summopē ne
cessarium ē. int mēs deserta sit
ab amore vi. ad labentia. & metā
lem abiremus. cōs nullo pacto
paciat sibi religiosus dicere. sū
qua ois exterior abdicatio nichil
prodesse ad salutē. Nemo glosi
se fallat. lectiō. quia quod fore
ostendit nitus a mercede exu
erat. Et nichil prodest huiusmo
di sacrū exuuiasse. & medē ple
nā cupiditatibus tēnasse. & ut
dicit quedā glo. gregē sanctū
sanctus contempsit. ꝙ voluntas
Et aug. sup ps. Euc. quidē qui
fiscalius erat sua pauperibus tri
buit. p qm xps ꝙpē pauperes
fiant. qm nō sue fiducie. sed
superbie. ppter quod paup ē omā
querē. & vsq; ducentur. Exterior
enī abdicatio ita assumēda. ut
mitiꝰ fiscalis habeat. Exterior
possessio remoto exteriori nil nocet.
si interior abdicatio illesa cō
sistat. Et hoc erat fiscalium obs
uantia. si mēs horis desidiosis di
uinum amorē fuit attensa. Eme
quo multa labor. & pauca fructu
sequit. Testē hoc scripsi sup ro
art xpi. Duos diffle mīstros ē
egm relegi. de quib nō hz
sup terra quod amet. qui verū
celeste in veritē gustauit. Hic
enī qui semel xpm dulcedinē
gustauit. & cenoz honoz. de te
rero nō multū sentit sapoz.
non pt̄z q̄ medicū sapit cui dul
cedo celestis. qui cū abundan
tia sue egestis p verū ostiū. & nigre
dinē xpm p aliud xpm sit accia
sequendo in claustro. p rapidi
tates honoz. potentiaz. et

vmusalis per tepora lud ē rud
hab mdm mad salie ad vsū aut
per mentis rupiditate ⁊ ꝑ amo
re q̃uitudz vlud supellectu
lud ad vsū sibi ꝯcessaz ad qua
ctā no finssent ausi aspiare ma
nentes in seculo. Lord solū ⁊ hst
tū mutantes no am. Quo aut
ad istā ligfuctū diuinū fuore
pcmendā esset. ut ctā aminq
exuet rupiditate ⁊ totq frigesce
ret in eo mudus ad sue ꝯcu
pisc̃ntis alterq ⁊ alacrē ē spe
culacois. puit opusculo no mse
rendū ꝑ alti op ysia clarior m
genis reseruadū Consulit ꝯ
cultz religioso vides ut abuerta
am scrutate. ꝑ in tmāe animū
suū figat. donec ad portū vem
at ꝑ de naufragio sit suspectane
ei contigat quod dormīdū in
nau ꝑ scrutate estata. euenire
solet. Putades enī se ad priculū
euasisse. ⁊ ꝯ mīd cauti. mō for
mīdantes ꝑ torpentes ⁊ tepētes.
trebrq naufragant: tā ꝑ in tīq
quillo mari q̃stodia. ꝑ legatur ad
de portu senū sic eshant quida
religiosi. Cū Seculares suā
fragilitatē hūdit ēq gnoscedes
scient se in ꝑmilo esse tā ꝑpia na
uigantes in mari ꝑcellosū. ꝑ per
timet. nīq̃a sarū: ꝯ stmt sup
custodia suā vigilatēs ⁊ q̃z ona
dud pticulū. vbi religiosi q̃ seca
ri naufragant. Dint enī ctem
tua. vbi grūa ordīū disipline
subtrahī. restat ut religio nau
fragetur. Hoc no solū q̄ ad pla
tos ē portu subdito. ⁊ suoz in
ꝯsortes dis vitus. verū ē: ꝑ ēt
in quolibz religioso habet veri
ficari. nisi vgī quisq religiosus
diligenter ꝑpendat. agnīd ter
poris sīn fodiendo. finiendo. ve
tus tēptatōm gule ne repidita
tis. elationis resistendo: et ꝯ

d'modus d'fratres & dicē

trime in pugna stando. sp̃ homes
petd trahit ad vitia. sicut exem
plificant doctores. Aqua enī a
lida nisi ōtrime ꝑ ignis appōsi
tionē feruerit in caliditate. quā
natuā sua se rēduat ad nāle
suā frigiditatē sine altq eleti
diuinalo. Sīd dicit solēnis doc
tor. Regulare. ut vbi defecty
ē maior. vbi maior natu ē esse
ꝓfectus. Sīd ⁊ elicitur rationē ve
ram esse. pēnā ad seu ꝑpetuā
posse m clerico et mōcho. quā m
laico. Et allegat sup hoc Johēm
dam ⁊ tūffū Gracianū de pe. dis.
c. mensura. vbi aut Grus aliqn
vidit clericū ritu pēnā agē
tem. ⁊ si deprehensus humanit se
nō ꝯ dām qua pertat. ꝑ tōsim
dit qua perdidit gloriā suā gle
sup v̄ gloriā laude ⁊ famam
qua ab hoibz laudabat. q̄ crede
bat esse bonus. Et dicit. et m
habes ex hoc ca. q̄ clericī debēs
sue lauacis. Cur ē mōchis. defendē
omnibus sue detractoribus. Et allegat
super hoc canoz. xlvii. dist. est
aug. Cū natalibz vigilet disci
na domq mee ḡnos sue. ⁊ mīs
mudis vino. ut mī arrogāt au
deo. q̄ domq mea melior sit ac
cha noe. Et mīs. Semp̄ aut ti
meoz tarditi mee rorē dno deo
mō. qui tēstē ē mī sup cuiq mō
ex quo si mē repi. quo difficilis
sum eo ptq melioēs quā qui m
mōstiq̃ profecerunt: no potui
uemē: ita no sum peiacti exēplq
quā qui in mōnsteriis defecerūt
Hinc arbitroz dictū in Amore
iustus iustificē adhuc. Et q̄ m
pdēbiq̄ ē sanctitē adhuc. Et si de
clericis simpliciter intelligat
hoc dictū Joh crās q̄ vita ꝑ
uatē meis condigna. ⁊ vā pēn
tiā. q̄ato amplius pōdus
uariore vera pēnā posse
ꝓperri in alte dignitē vite.

pserti qui libidine dandi ta
thedris p̄sident: qui q̄to ruf
mis alcioni p̄fulgent. tanto hui
uari amplius effugiut ad pen
penitendū: tid hī in maiori pe
rnla ver sentiūt. Cuius merito simo
nissimus ex dictis tres simp mi
am exerit. vbi dicit Bernlus ho
post petru finale ad penitendū re
uit. Nā ommipotēs negligā seculi
did scripture no sat attendit. sp
ea q̄ in scriptura sua nouit ei vide
tur. Ipē q̄ ad audiēt alia aut
de gloria sanctoz aut de pena
pctoz. quasi nouū aliq̄ audiēt
expauescit. Aut dubia rationis
ri aut mala tuet. repudiet ab
penitentia nec deterrit. nichil
aut impassibilis quod aliud q̄ond
nauit et hī contemptus bonū di
ligit malū. aliq̄ enī q̄ndq; sē
in scripturis ḡpī rotidiana me
ditatione ām oculos eius nuncte
rata. et vilia esse dnt. Nā q̄p̄ cō
stibile ē visu vilescat. p̄tēa se
uerū qui sp̄ ē scripturas medita
aut odio habuit. et erit p̄fitis:
aut si semel repetit illas hor
rē. nichil q̄ expectā ni illis. ut ti
meat. Et pariēs ām. Melior est
sancta am deū penitendo agere. q̄
stentia q̄ manere in p̄cātis. Et q̄
dicit de eternis ampliꝰ intelli
gendū ē de māchis: an quoz
oculos scripturaꝝ scientia scripturaꝝ
rentat series. Ip̄ ut plurimū
magis eis simo dei vilescit. ex pe
quenti retardare. Dicit ēm au
gust in simone de mun. Nesc ann
quitate eius errorū esse matre.
nouerca enī talē. Fingere dicte.
did nā ē tā mire nutrix nouis in
ventionibus. sp̄ repescit. et quātū in
p̄mis vigut denouo. tātū in ex
tremis laborat mente desidia.
Ultima sim plūm in melioribus in
ludissimis sunt frigidissima. Cu

mittur ēm que dā confidētia de p̄
opimoq̄ sanctitate. q̄n arridet
in p̄mordiis cōuersionis. et men
te sibi blandiente de statu p̄fectio
que arripuit. mox putat se ad
et perfectū: necē tendit ad ulte
riora: sic q̄ fiducia q̄ueria nequit
stare. putans sibi sufficere quod
arripuit. et volens sine t̄ dies
quipiat desinere. did p̄m Bern. nemi
nē sit boies stare in via dei. si or
aut p̄fice. aut desinere. p̄m apīm
ad philipp 3. Non q̄ia accepi aut
aut perfecta sū. sequor aut si
quo comprehendam: adhuc me
non arbitror comprehendisse. v
und aut quando q̄ vite sue oblimus
retro ad ea q̄ p̄teriora sunt extendēs
me. et. Vñ ve volentē p̄fice
sp̄ oportet ronari ad ulteriora. ēm
vo. tud et ad hāc p̄dit et sentētia
spoliatur. Et hanc prēz causam
principalē. quod multi ex religio
sis magis deficiūt quod proficiūt. accedet adhuc deficiendi pē
culū. quod ex mūltiplicatione et
multitudine creatur. quoz remedia
sūt difficile quis resistere pōt. sic
et liquor puri in vase fetido
infusus. corrumpitur et fetidū
attrahit sapore. sim balsamū soluta
tum ē cum pastinacas sequitur
priorem. Putat enī in p̄mordio
ingressus. q̄ sibi sint angelica et
diuina idolen transmutabi.
et pōt reperī latenter aquis mixta
ba. licet nulla sperāda sit rōne
gratie. quod sancti sancti sua aqua
meribus subeant. vel salsedine. Ad
tensus vero adhuc perfectior
musquā ad puri lucide vitri ex
dem. ita ecq̄ ad que transcendi
sit salubrior mūdi. aut ecc̄ sti dē
nis perfecti esse. et que verba
ad hoc et significant religioso adapi
re perfectioris obligata. quo ad
statu sui extrema diligēs sit
pensandū. Primo autē vis p
fecti esse. et ecce dimitto vos

q̄ a ꝓfeō ſt abdicā da

tate ⁊ una ut dicit glosa. mthal
m voluntate ⁊ pzfectiq dilectiõe
dei. Et ſō on ptdte mra ⁊ ſi re
linq; eſſe pzfectu tamē queq;
valuit eſſe pzfectꝰ. ꝺz vende q̄
habet. ſi hoc fecit ꝺz ordine ꝺ
gruo. P̄mo ꝺz abdicare ſe poſſeſ
ſiõi aiꝺ eo affectioe. ab illa v̄ce
dendo. ꝙꝛ. quod dicit vade mq̄
ſpuā. ꝙ̄ pdibq; i. affectiõ aue ⁊
fim aug. niſi eū aue quis ſe
longet ab amoꝛe reꝑoꝛ alio. ſtruc
tꝰ laborat ꝛeteꝝ ea alimendo
dicꝰ. ꝛo vende. ut ſꝫ ſiplus ac
ſubtrahat ⁊ elongꝫ a tẽpoꝛi
libus. ꝛeꝛa ꝙꝛe tradē. ꝙ̄ p̄ub
poſſeſſaꝛiꝰ ꝺz a ſe alienē. nec p̄
ſeuꝛa eaꝛ ꝛẽdimeꝛe. ꝺm ſup. 19
luce xx. vendite q̄ poſſidet. ⁊ ꝺt
glo. qm pro eleo aiaꝝ ſpm ꝛe
ditoꝛ aliq̄ habet hoc quo ad poſſeſ
ſionē ⁊ ꝓpꝛietatē ſbam. ſicut fiebꝫ
in ſancta ecclia. Ad
mo ꝺm vendite aue ſup eccles.
vendens. plus. ⁊ mer. x. ꝺe ꝺe
mꝓbo ⁊ deuota ⁊ religioſus. pu
mere hz. i. re tali q̄ qua vendꝫ
emptoꝛi ſꝫ xpo. pro cuꝫ amoꝛe
aiaꝝ q̄ hz ꝺelinquꝫ. P̄ud vero
⁊ aliter dicunꝫ q̄ pro ſua mer
ce recipit a xpo. ut qui ab amoꝛe
tali ſe elongat ex xpo pro
miſſione. amoꝛ eiꝰ impigꝛet. ⁊
ꝺe optimo ſtoꝛe hz vendere. q̄
pro tali ⁊ tanta ſba. i. eꝛna
vita mereat xpm ꝺirecte. Ouꝫ
qui ꝛeligit domū fiꝺei ſꝺroꝝ.
recuplū accipiet ⁊ vitā eꝛnā
poſſidebit ꝺm xix. ⁊ no ſolū ꝺe
pecuniaꝝ poſſeſſoꝛiꝫ ſeu alioꝝ
rebus pticularibꝫ hoc hz. m. tel
ligi. ſꝫ ꝺe oꝝbus que poſſidet poſ
ſup. ſꝫ ꝛeꝛa. voluntate ꝺiuaꝝ am
icoꝝ. notoꝝ. patꝛe. matꝛe. ꝛeꝛagꝛu
noꝝ. ſi aliq̄ ꝛō ſubdit vende
aliq̄ q̄ habet. ꝛō ꝺz. lu. xiiii. Si
quis venit ad me. ⁊ no odit patꝛe
ſuū ⁊ matꝛē. ⁊ uxoꝛē. ⁊ filios ⁊
fꝛatꝛes. ⁊ ſoꝛoꝛes. adhuc aut
⁊ aiam ſuā. non ꝓt meus eſſe diſ
cipulus. vbi dicit glo. mꝛimoꝛa
diligeꝛe quod ſub odio habeaꝝ. q̄
m ultimū ꝺei nobis obſiſtit. Et glo
ingꝛatꝰ dicit. Omnia ⁊ aliq̄ ⁊ dili
ge paſſiue. ut ex rogatꝰ ꝛēdatoꝛ.
ex ꝺmo ꝓcepto ꝺiligit. ⁊ quos
aꝺuerſaꝛios in via ꝺei patiꝫ ꝺo
⁊ fugiendo neſcia. ⁊ ꝛō dicit. Deute
xxxi. In benedicõe leui qui ꝺi
cit pꝛeſonꝺ religioſo. quoꝝ
poꝛcio ⁊ ꝺng. qui nō alios ſi
bi ꝛēpꝛiebant. hēditate. pzfec
tio ⁊ doctꝛina tua ⁊ vꝛo ſcto
tuo quē probaſti in tẽptōe. ⁊
iudiaſti ad aquas cõtꝛaꝛiaꝝ
ꝺni pꝛe ſuo ⁊ matꝛi ſue neſcie
ꝛūt. ⁊ fꝛatꝛibus ſuis ignoꝛo vꝛi.
et neſciꝛūt filios. Hi cuſtodiu
eloquiū tuū. ⁊ pactū tuū ſuꝫ
ueꝛūt. iudicia tua o iacob. ⁊ legē
tuā iſꝛl. Intendit enī ꝙ ꝺicit ꝛō
go de laude caꝛitatis in pꝛa. ſola
caꝛitas ꝺicꝫ ab omnib ſuis ꝺi
ſciꝑulꝫ ihū illecebꝛas fugē. ꝛeli
quas ꝛalēq̄. caꝛnis cõꝛipiſcēdi
pꝛolubꝫ. ꝺeſideꝛia ſtꝛangē. hono
ꝛes cõtēnere. pꝛoſtꝛenē vanitas
vite pūt. blandimēta ꝛēſpuere. ꝙꝛ
quoꝝ pro ꝺeſideꝛio vite ꝑpue
moꝛte ſuaꝺet. no timē. ecce ꝙ
optima vendicio apud ſuos ꝺo
m ꝺimiſſioē oīm affectiõꝝ. cꝛ̄ te
pozalia. Et ꝺicit oꝛa. q̄ ꝺe aꝺ
cꝛ̄ vna ꝛem ꝛetis reiecta totaꝺi
uinū inſicit amoꝛē. nec ꝛēfert
quata amanti. ſi ego nocet. ſi vm
ſolū amat. et pꝛ̄ ſubditꝰ ꝺa
pauꝑibꝰ. i. indigentibꝰ. ſicut
fidelis in ꝑmiſſa ecclia quotꝫ
poſſeſſoꝛes agꝛoꝝ eiuſ vende
bꝰ. ⁊ pꝛia eoꝝ cū pedes apoſto
loꝝ offeꝛebant. ⁊ pio facto tuo pꝛo
ꝺeſpicꝫ. ⁊ ut ad pfectꝰ ꝺiſcꝑ
gꝛeſſus ſuos extendat. ꝛō ꝺicit
⁊ ſequē me. q̄ ꝺicit ꝛeiectis
impeꝺimēt. ingꝛeꝺꝫ via vnitꝰ
ut fiaꝫ pfectꝰ. In hoc enī ꝛō

sistit perfectio xp̄m sequi. Alia
q̄ solū sūt nr̄i temporis. sue ꝓ mo
uenda impedita. q̄ magna
pars erit ſm̄ſet doctor excel
lentissimus. si religiosi reformā
rent et ad puritatē sue status
plenitudinē reducerē. et speranduꝫ
esset q̄ p eos ecclesia fulgidas
rit tō emā. et tū seculares qua
spudies reassumerent ad diuinū
amorē. et a multi enutrix cessa
rent. qui detrahunt religiosis
lucidissimo speculo. in quo sua
deformitatē abhorrentes emundā
et ornē sanctoꝝ religiosoꝝ diuā
ru p totū orbem diffusa. plurimū
et cos meruit deus gratiam mise
ricordie. regibus et principibus et
latis ecclesiarū. ut et ei in virtutibus
simulent mereri. qui p̄ dolor di
uina promissione. seu ecclesiastica vindic
ta dei. modernis temporibus exosu
lunt clerum et religiosos. p̄ nullo
eos reputantes. nisi quātū emolu
menta qualia sumant ex eis. quasi
eos instituerit pro subuenda et sumptu
eis rationabiliter ministrando in subsidium
vite temporalis. de ordine eorum
nichil curantes. primo sanctificare
ta quod hostes eoꝝ sabbatha dei
dentes et hoc totū ordinē trahunt
quia multi deū de se pessime me
rentur et eo ignobiles sunt reputa
ti qui prius celeberrimi erant a
principibus et plat. dum ad do
natum ut ꝓ eo amplius possessio
nibus et structuris gloriosis ecclesiarū
vetus filioꝝ israel probat hystoria
qui cum deum colebant ab aliis
nationibus venerabantur. quo delicto
ab aliis conculcabantur. ut ꝑ scripturas
tepius manifestatur. sicut lignum
vitis aut alia ligna nobilissima
si manserint in vitio et vero
absque fructu nullo usu aptā
erit nisi ignem sicut testatur ꝓphetā
dominus deus per ꝓphetā ezechielē
xv. Hoc clamat sacra scriptura.

dignitates honorificantur. medicos
reficiebo cum ipsum aut cotepnit
me erunt ignobiles. s. et ut hoc
ipsum cotidiana protestatione expe
rientia videt gloriosa mendi
de amplis possessionibus vne ꝓuin
cie mōachoꝝ posse nutriri. et
adhuc satis extremam virtutē si
ad tempus reformatum ꝓfectus eis
arriderit. status deformitatē nō vide
bi debent blandiēs magis dole.
quia finis doctoris sui. per illā
prosperitatē temporalem spiritualis
facta remuneratoris bonoꝝ aliquo.
que mō eos fundit impetu bo
norū suoꝝ reputat mercedē
dicente eis xp̄o. receperunt mer
cedē suā. et pro malis suis hic
penam nō merentur. si in futuro
pena eis reservat. aut ꝑ ut dei
bonitas mihi ostendat. quidem
malis bona sua nō subtrahit.
aut ut per beneficia sua ad pe
nitentiā eos attrahat. cuius
si abutantur. nō dubium. qui maiori
pena se dignos efficiunt. sm̄
pauli sententiā ad rom. 4. sm̄
diuinā ad hūc impetrabile tē
pus. ad nichil me et frie
latiōnē nostri nūmis deseruiēs
videmus. quorum et pure vnctos
prestigi et honorari. et hos. qui
in penuria sunt. hoc eis cedit
ad magnū pacis meritum. et
ꝑfectoꝝ quidē signum. si ꝙ
meis culpe remanserit. hoc finis
pauperatis absterget. ut nō hoc eis
ad magnū spiritualis mercedis
lucrū accedat. ꝓ et sanctā lasam
hic multa sua precipit. ut mox
purgati ad celestē illos ciues
valeat elevari. ad quod nos ꝑ
duce dignet. qui pauperem a
matre in seculo benedicta ame
n.

Prīs Jacobi sacre. theologie magri Carnotensis
Sequentissimo ig. qlibeti sta
tuū humanoꝝ editū. ad prē
Jacobo Carnotensi deuoto

Incipit ḡtlibet statuū hūanoꝝ

Ezechiel sanctus dei pphetaꝫ
sacra visione legiꝫ vidisse li
breū ora se expandisse. intus
& foris scriptū: et scripte erat in
eo lamentacões. & carmē. & ve. Iuxta
xo. qui nimiꝝ liber. sacre scripture
pfert ymaginē. sm Bñd gregē. d
quo hec tria oculis hoīm ꝓponen
dunt. speculanda. lamentacões de
hoīm petrat. carmē de spe glorie
consequende. & de futuris eēntis
pemis euitandis. Que mā tria. ḡ
reperiri me. in diuine scripture
dono. quo ad vnā ꝑgere me stilz
ppti israhelitici: contemplatores eoꝝ
datos me exprobri sensit: tā mi
de quo ad ydolatriā. quā d mol
libus a ustaa denūciates. & quibꝫ
vnq; sz lacrimas sr deplangit. de
eius adiut capiti meo aquā det
oculis meis fontē lacrimaꝝ. & plo
rabo die ac nocte. nūquid eos filie
ꝓpli mei. Et quoties ab
alijs sancte legis emulatoꝝ. tales
lamentabiles lacrimas effudere. ne
quis dmnadre. & enarrare sufficia
at. Et si ist' vnq; gentis petra truꝝ
vnquā libus deflebant lacrimaꝝ. qs
hodie sufficienter putat hmōi. qui
vix vnq; ꝑ mundi. pene totq; cēb
stitit si nō sibi. & onere exoneratā
nō deflebit desertū. Quod enī
regnū. quā dira gentes. aut ꝓpha
dabis mirthi. vbi nā dīne & hu
mane legis mandata cōtēnantur.
Verus ē enī ꝑmo ꝓpheticus. Ecce
tenebre operient terrā & caligo
ꝑplos. Cui enī vtiq; sit mōre
obliqui. si rōnabilē dīnaꝝ
legū appendelū ad statera. rōnis

modoꝝ vmendi. qui vbiq; pene
hodie nr̄ hoīes cōfundunt. clarissime apparebit. quāta obligāmur
hoīes sumus. Iuxta mā rō & mꝰ
ꝑtes oīes mascules. casuū sex.
duo solū sunt vtiles. & quatuor obli
quos. ꝛ. & si haut prisciꝝ tpm
sanctis rumas ꝓlixa israhelitica de
scripsit. nō etas mea vtiq; forte
nō mea ḡuiata ꝑtis. ad mutuū
velut plangendū. sicut olym sanctus
paulus. aliquos cōmunitoꝝ deplo
rat dicēs. ne iterū cū venero hu
liet me deus apud vos. & lugeā
multos eoꝝ qui an peccauerāt
& nō egerunt penitētiā. Z sicut ego
hmōi quos plangendos ut verū
fateaꝝ. testimoniū ꝓphetie cōsu
mea. videor mihi velle videri
cupio. cui cū paulo odibiles cē
mi nr̄ibꝰ christi. quā ꝓpter. ut odibiles me
mihi sedz patz. tū mille amplu
lauet. licet cui nō sit nr̄a ꝓpo
sitū velle. que & cotidie gemi
bus & suspiriis rogoꝝ deflere
mi merito dīm possit medicē cui
te reprehendi. cū me ipm a mō plan
gendoꝝ exclusū de nolo. ꝑ me primo
mūdari: ut ego vna cū cetis mī de
fletibꝰ. quā deflendā optauit me
dīm mereaꝝ consoꝝs ꝓperitudi
dī. ita mihi esse video. ut de ḡlutte
statuū dmezsorū. detemplate e
mendatē & reformatoꝝ stilo. &
si nō lenocinante plausu eloque
tie. veritate tm. quātū valeo
satis ornate māteriā. aliqā de
pmgam. Et hoc nō mea sponte ad me
ipm. & ad alios ꝓpagare tyrannidē
tam. cui dīna mīsericordia cleme
aliquos posse ꝓperari. qui errā
suos detegnoscentes. sanctā fidē
dia amplecterent. Ad cui abūce
mata & mang dīna aggredior ad
hoc opus. mo ad explendū mīe
mandi. & ꝑsuadendi. et cōmonēdi.
ista ꝓpa cui turpia ꝑ se sat' suos
reprehendūt actoꝝ. Incipit liber
tio de rōsolatu philosophie

spiritu mq̄ d· nudquid bonus pmi
a· nudquid sapientib⁹ sua deserit sup
plicia **Prohemium operis ultra**
Audiuimus ꝑ pronuncia vendica
ui vā ꝓphetā ysa· p· Cantabo
dilecto meo cantic⁹ pantu
ebo mei· vineę suę· In quo tria· p
ce ꝓphete spūs sancti ꝙ ingerunt
rendo· obiurgat filios israhel· vicia mgia
nudmodū eos ꝓpheridendo· ruinę post
tot acceptā beneficia dei· & alia
emulatiue debitos fructus facere negle
erunt· Electā quippe vineā ego
plantauerā· q̄ tm̄ no vitas· sed labru
sinus pauerunt: terminat· q̄ eis
desolatoꝝ· deiectoꝝ· & destructoꝝ·
Cui consonat vā ier· eme· qui dr̄
me nerunt in me patres vestri
iniquitatē· ꝙ· elongauerunt se a
me· & ambulauerunt post vanitate·
& vani facti sunt· Terre ii· Nūq̄ q̄·
prohibē potuit eos· quin tā longe
rendere est sanctitatē· forte tm̄ no
imparo desiderij· & fauori cui no
simili plancti lugeat· nō dico sed
ema tribus sup ruina multitud
nationū· xp̄iāq̄ nomē· lignū fructū
gloriā eius· quod confitē se
nosse deū vtā· factis aut negati
Efficatiora eius sue testimonia ope
ribus quā verbis· plantauit fidē
dus theseus· nō corruptibilibus aut
& argento sibi vineā elegit· sed pio
sanguine suo ꝓpriū· quā agni imma
culati· eiusdē· & fidelium emulatiue:
rigatus est doctrina salutari sua:
munialis eius decoratis· exemplar
uite sitibundorum· eius tradit⁹ sepi ē
ridens· ut vacuas· q̄ sue sanctissime
passionis· ac fundibilitatē terre· m
ea fodiens· & extruens· agricolis
prudentissimus spiritu eloquio
& roborans· nō improuide eā
excolendā tradidit· sanctē stilo
apostolico doctoribus· qui vētē· et ēpo
luendū operiū· mysticē & ꝓprii sanguinis
uenis effusione· & vineā sanctā
sue ecclie· mystice· & reboare
studuerunt· quorū suauissima
meritorū prorogatiua· sic mysti
ca mādauit dñs· & sicut opus
pugnet tam· mādi oratio· qui mel
mdulabit· & quid mgi vsquequo
ultra debuit facere vineę sue &
nō fecit ei· qui dicet· nil ꝓstabat
amplius sanctis· insi expectet
fructū exeat· & fecit q̄· nō produxit
melos maledictos· & penā sue
ueritatis luere repellet· Auferā
sepē eius· & erit in direptionē·
diruā maceriā eius· & erit in conculca
tionē· & ponā eā deserta· vbi ē
habet quidē de vinea israheli
tici ꝑpli ꝑ ꝓphetā dicta· nō dū
bitant· quę figurā gessit eccle
noui testamenti· cui· ad paulū
sue ordinis in figura contigerunt
illis· scripta sunt aut ad correp
tionē nrām quos fines seculorū deuenerunt· 1· cor· x· Et
quis rogo dequ si nō velit dissi
mulare· q̄ amplioris mala mul
etas patit· quā etas ꝓcax hēre
et luere illi filij israhel· quorū sce
lera per senserunt iusta pena·
sed dece tribus in captiuitatē me
dorū & ꝑsaꝝ & assiriorū· tribus duo
te· reliquę vō due tribus pagea
in babilonia· illos vō tm̄ una
ues penas nō diu in expiatione
expiatis· nō tm̄ ō· ecclē plus
dē· q̄ iustus iudex· petā ultionē
digna· sine vindicta rē digna
tribuit· sm̄ ad paulū ad rom· ii·
sm̄ duritiā tuā & cor impeni
tens· thesaurizas tibi· ira in
die ire & reuelationis iusti iudicij
dei· qui reddet vnicuiq̄ sm̄
opa sua· Breuiā feliciusq̄ arbi
tramur est· agi ad illos quos
deus in ptā hāc nō sinit ēpo
sima agere· si stant ultionē adhi
bet· quid ad alios quos sinit
impro simdiu petere· Diuersi

sme penarū adiectōe. ut eos ni
dies iudicij aduenerit in plen
itudine pfectj pmiat. Et magis
ex magnū end beneficij iudicū
& illud ꝑ aūt ghidis ire & sig
nificet alludit huic verbi. Faciēs
plus horū mgr regr. aduersū
quā prospera prodesse fortu
nā illa enī sp spe felicitatis.
blanda metū. Iher sp vid & ei se
instabilem mutatōe demōstrat.
Illa fallit. Iher instruit. Et adem
alibi multo infelicius & impij
fud. Tunica inpudice dominā
quid misera ulcīe pmisit. sicut
pauorē mīa huic fidē accommodat.
ꝑ ex actuū intellectus. que ne
quend aliud ꝑspicue veritatē
attulit. Reprimat enī illa sola
spēs veritatis hyre. que sensū
hys corpalibus apphendendi
prudēs epistē vīd meritū. de
monstrat aut retractu seruos
tepor. ab ortu mūdi usq ad nrā
etatis tempora. quo vā & her se
tenuia ozta ordine ordiat et aur
ta senescūt & michol & ope et ma
nu fictū. ꝙ no roficiat rōsuat
ꝙ vetustis. hor in rebus. har in
moribus homū. Semp end vīz
pūcipia floridis solita sue ce
lebrata coloribus: processu vō
temporū ad cōsuetudinē tendūt
augmentū deīm paulati vgunt
ad detrimentū. Hoc docuit pmor
patriarcha christ abraham. ysaac su
os ꝓhibendo pomicio. et mēsura
gloria apud deū eor vita clarent.
Hoc ꝓphetis sacrāscriptuīs legentibus
liquet. quoz pgressus ad tātam
collapsa & demētia. ut salua
tor & omīm mortē huīs pissima pe
mēdi. Et in primitiua ecclīa ꝙ
in effusit in discipulos xpi gīa.
nemē pauto latēdi. que ghīa
deverbum nō ad videndū. sen
sibilem. sed magis deflendo
experimur. Et hinc figuram
expressit visio regi nabuchodor

a deo ostensa Dan ij. Cui statua
vidit cuius caput ex puro aur
erat. et optimo. pectus et brachia
ex argento. Venter & femora
ex ere. tybie ferree. pedes ꝙ
pars ferrea. ꝙ fictilis. In cuius
statue varietate que ad hitudinē
partiū status ecclīe & eius medio
rū pfectuū dōnemēt designat.
Opmabile esse nō videor. ꝙ no
deū. nq ecclīa strictoz virtutū statu.
pro maiori ꝑte. puo attingit
infimū ꝑtē statue. que de fictilī
hys sine terrene. ed ꝙ tyrānis
interdictū et tūsitorīs. et ꝙ hō
hoīm rez salutē imperitorū tes
tatur. Verū fictilia quid nata sit
& adulta. mazthrys ꝙ coronata.
nō veneratē ad principes xpiāno
rū potestū et diuitiis maior
facta deum tutelq aut mor &

De papa et cl̄o curiā et

Et ut recto ordine huc sūm
se attingat a sanctuario
deuyrre & ꝙ una put quid
ego intelligo rursū romana
& ypaz ecclīa. Vna sancta
existente. tūc ꝙ sancto ꝙ pte reli
quoz corpoz ecclīe membrorū
tali spū vīuunte. dubiū nō est
quo ecclīa laqueū. aliquid in corpe
pte sanū existē. de qua end pte
exist. & sanat oēs. Mor vō eccl̄ia
infimo aut membri corpo
ris formā. aliud ē. si ad hūana
pitis sanatoz remedia opportuno
& sibi possibili ocurrat: nō in
periose in quid. ꝙ obsequiosē in
corpoe nāli. in horū quā am
malum irremediabile. ocia mem
ra ocurrē nō cessat. ut caput si
gnetur: ne caput hor insecu
rū fugit. si benigne se michi
non erubescat. quid sanctoz
ecclīa sibi facta ꝓpitiū
si cū gratiarū actōe susceptū non
dedignat: ecclīa si sub pedibus
se michi debet. Iher pudet
se ecclīa sūmo aut luto subiungere.

dū per het sē putet optatū sa
mtate graude ⁊ ꝛep estrūx q̄ us
hanc sibi scripturā obtinendā.
festiā q̄ mont tetigerit lapidā
bitur: q̄ vis faciēda ē in hac q̄
dā bestia ⁊ in hoc q̄ dē tangit:
⁊ mlier q̄ dē q̄ueniē. que cū q̄
ad mōtē fīnā ꝓposito pūenī
nō obstit: ut diligens lector mtel
ligē pt. cū ⁊ asma evāgelie q̄ phe
tam legat⁹ corripuisse vore hor
loquēte. Et abraham sancte vx
oris sue sare vore dicta. inlet⁹
volūtati patē gen XXI. Et pau
lus petrū tāquā evāe legat⁹ ꝛ
phendisse. ad gal ij. Et mouset
cothidiano dei fauē alloquio. ꝛpti
us hoīs sū petro. socrū sua nō alue
at tōsulūt: si ⁊ acceptū ē mgre.
et cādē acquieuit. Ecia qui eam
vidēdā vī ⁊ dixit ylo nō erū
buit vir deo plenus. cōsiliū gē
tilis. Eoe xpm. Deus eni spūs ad
hoc fīdē sūgit ⁊ vmq corpalē me
dicāmē vnū alio nobilius: dte
xpō. odē eīm nos fīdē esse. Et
dixit x̄. petro. si petrā queris i
te fīdē tuus. ecce dixit ꝑ̄m hīre
fīdē. et xpm esse fīez alioz. an si
quis in tūtū p̄mouēdē audeat
mīsam ut vnq horaz q̄tūcūq
ecia dīgnūte pfulgente. dicet
impetrabile seu mobilibile: aut
sic natū aut ḡtādūma cōfirmādi
quod apli⁹ frūt⁹ denegatu. et am
spūssancti missioz ⁊ post. cū in
passice xpi dēlicto eo. odē fuge
rūt ⁊ pa domū spūssancti panis
legā petro in faā rēstitusse. qua
rēpehensibilis erat. Et talis fīnior
⁊ sapiencior essi ꝓthoplasto. et
ioānē bapta in vtero sanctificato
sanctior. qui dixit ad xpm ego
a te debeo baptisari. i mucr se in
digē mulacrē. Ber nō ⁊ vas ele
ctionis trepidauit arbitrās se nō
dū comphendisse. ⁊ dixit ne forte
alys pdicans. ipe rēprobus effi
ciar. Deus aut quis ista de se
aut de alio probare nō videt
ur ⁊ clarissima mgēna multis
laboribus desudauerit in gra
libus studiis. constantien ⁊ ba
silien olim celebratis probare
volentes fortissimis rōnū. au
toritatibus ⁊ testimonijs metiūd fīm
datas. auctoritates gr̄ales cōtinēt
pmīd auctoritū rōm pōtificū.
qui si aliq̄ profiteret videret
ipsum se ecīa catholicū ⁊ plus
vm hoc rīgen de. essi a xpo re
missa: qui ⁊ errare possit. ⁊ ex
consequēti alios in errorē ad
ducē. cū essi veritatis liber au
thor ⁊ nō cōfirmator: et
ex post cōcludēt xpm pa assensi
one sua in eūd nō sufficiēt spō
se sue de prouisū prudēssimi
cā sū prostitui possit. ⁊ legitī
⁊ mandatū date a xpo pīcipe
permittēdi aut rōpetūt fieri
legitimū alicui mortali hoī tan
tā assistentiā deū esse pollici
tū. tōti ecīe. ecce mq̄ nobiscū
sū dēbus dieb⁹ usq; ad cōsūma
cōez mūdi. Om̄ velle. Ita ⁊ nū reg
nis. prouīcijs. ⁊ mōibus cōtinēti
bus. certa rō sic decrēuit. ut si p
misit. aut spōnsit. aut cōtinēt mi
stituq. alegibus sibi cōmissis.
deuiare vōluerit. aut sibi cōmis
sam ecīam ꝛdē traducē. cōtra ea
nō acquieuit. ⁊ abnāt: aut de
ponat. sīm cōsiliū ecīe pbi. Eo
pedit vobis ut vnus moriat. ⁊
nō tota gens pēat. Esse aut ec
clesiā p̄petuā. ⁊ oblīuiōnē
ḡnauit pōtifex. ⁊ posse sēm
dalisare ecīaz. ⁊ tamen pro
bant. ⁊ experiēm̄ prius. ⁊ tēpus
inde demōstrat. Cū go ⁊ cto
certum constat. qui dubi⁹ hoiēs
viatores p̄mīd ecīe se ipā esse li
beri arbitrū. q̄ ad vtrūlibz est
variabile. ⁊ eligē pt bonū et
malū. nullū. ⁊ sīm salomonis
sententiā. esse. qui se faciat bo
nū ⁊ nō pecet: aq̄ conterat

Qz aut⁹ gr̄alīū
gēlioz ē sup ꝑpā

sic

et papā esse verū ex hijs posse
ꝑ & debeꝝ finē āmonere subi
ectū esse: qui si deuiat a fide pbi
lire audire possit aut etiam sta
dalisare: nō solū finē rōnabilē
sineret sed subiectū & ecām si rebell'
& pinax esse dyffinit: p̄ quāle
conciliū legitime congregandū
quod p̄ supiūd tribunal de etiā
litate ab officio & dignitate ꝓhi
bere deponere diat tanquā caput
mēzlndine totū corpus infect:
quod deus auertat. Ecce ecia
sal infatuatū ad nichil vtile ni
si quod foras mittat & conculcetur
ab hoīe. Est canon notabilis dist
xl. Si papa. et in glo. ibi. Et ꝓpe
pter mortē sathane appellauit.
volentē hūc pie cōsulere a pas
sione. dicēs. vade pcul me sathā
na. xxvi. Et licet persona rō
mi pontificis subiecta ecie possit
plurib⁹ defectib⁹. ut alter homo
nō ita magnas dignitates officia. pōt
nere super singulis ecīas. Vica
rius xpi. plenas habens autoritates sibi
in ecclesia sua concessas. caput in
ferrale tactus grie. ab oib⁹
ecīe filijs. est credēda. exhortan
dus et laude ꝑdicanda: sibi ꝑ
fidem fiducia obediendi. dicto
xpi. Qui vos spernit me sper
nit. & qui vos audit me audit.
A quo vtiq; ut leges & iura. et
condūtur & mitigant: cunctis
totus regitur orbis: tenser cū
romano pontifice in seruitio p̄
toris sue cuia habet rōndi
tariū solū ad alios p̄ ea guber
nandos: ꝑ cēa p̄ se ipm̄ se. & tuī
am suā. finē ipsā dirigendo: ut
sibi dia possit. legē pacē quā
tulisti: ne forte sibi dicat vale et
qui aliud dicis. te ipm̄ nō decet.
Et medice cura teipm̄ nō ti dif
fitem⁹ in legibus positum. & hūa
no subsit arbitrio. plica p̄ ipm̄
posse statuī. & re nouā: ꝑ exigēdā

causarū. pro qualitate tēporū. loco
rū. et personarū: dummodo nullius
seruatis illesis obsit aut sin
gula q̄m cuia rōna dictat. fieri
aut romano pontifici assentiri:
& a legis zelatoribus approbent:
Concludit cum ille het cuia statu
quibus nullus tā probus quā
rōbatus exptos quā mexptos.
sint cotidiana experiēcia probat
deus cum ide sepe. dulce & ama
rū ex se produce pōt aq̄. quā nu
lla rōna. nūrā & legis conditrix
carnē ꝑsumēdā esse pharma
cum: ut & mox carnē fiat. et
sepulchrū: ne sit infectiua cuie
tomendeq; aut abiectiones ēa fac
tas approbare videam⁹: quas ex
bris compellim⁹ ecia nupanda
& dolenda ꝓpediē in fōrē se relig
dicti cmicenses. si oia facta iudi
cata. dispensata. collata. postula
ta. concessa. indulta. ꝓmissa. re
uocatis. dignitatibus. electoribus.
confirmationibus. personatibus.
et officijs ecclesiasticis. iuribus et
sacris remanebūt sint confirmata
nō magis rōne gratiē. prout
auaricia sim ꝓphetā ex calum
nia exercuant. mang suas abo
minē. dicī solū habeant pōt. ambu
lent in nūtijs. et loquat
ueritatē in corde suo. & palpabi
liter cognat quā longe sint a semi
tis sanctoz patrū. & quātis fabulis
& eppōnis. cupide ruit oia rōnabilia
Sacra Cōnia. & nouissime duo vltia
celebrata in Constāt. & Basilea su
per reformac. si forte qui prius de
buissent se submisisse rōnabiliter
fuerūt in resistendo. & manū me
dentes admittere nolue. Et ꝓpter
plurib⁹ odiosa videnē cōtrolia
qua nō sunt viua palpare. si pau
ci: nō videnē pene spes ablata de
rōnabili cuie romani quo ad ecām
dico. nō quo ad omnes. Nō enī
ambigē debeq; quin nūc sic oblo
quen plures rōperiendi sunt qui

hūanoz

plangimt super rectis abhoꝛrco
mibus ⁊ abusiombus que fiut in
curia · que hꝛ sint rōtent ne ī tm
via mūdi nō tm denudo ⁊ pp quꝫ
deus mandat pro qui ndutꝫ est
mris · sa sanctis angelis ut sig
nent thau sup frontes gemē
tiū ⁊ dolentiū sup rectis abhoꝛ
nationibus ne tu rectis mscrīa
tur Ezechiel ix Mō plū inē tales
generēt in ciuī romana sno pos
se rpperiri si cōsidendū ē p totū
orbem tales non desse · quos vnc
no doꝛet dnia · quos zelus domꝰ
dei romediti replent ps amaritu
dinibus · dū opem ferre eis non
uolent : lacrimas lacrimis addentes ·
visca dnie pietatis pulsue pro
eis nō resistunt Ego scripta rele
berrimoꝛ vroꝛ · qui re subiectet
oculis in vrbe mora trahentes ·
magis descendendo ad spezi ipis nō
peperezut : ⁊ aliꝫ plurima dete
gentes · ob spem mandatoꝝ · quoꝝ in
plurib⁹ nulla ē rōtrario obscu
ra · Et sicut de ut stultos reprimas
aut forsita pauperes sue ⁊ stulti
ignorantes via dnī docueꝝ · mi
mei si optimates sue qui regnone
rut via dnī ⁊ iudicia dei sui · Et
hm magis confi egerunt ingeniu
perue vincula · quia multiplicta
te sut prauitates corā · conspectu te
sue auersiones coꝝ · Vere v · Et eni
ꝑm sententia Jacobi am̄ Enedi
bond ⁊ no frenetici · ed · petri · ē illi
quato magis scienti ⁊ docti bē
⁊ frenetici mali · dapnabiliꝫ per
cntid illi · Et vbi eminet scola
sciendi ⁊ docendi · q iusta et vtta
sut quid in vrbe romana : Ibi enī
sons sapiē · decoꝝ ⁊ splendoꝝ eloq
re · ibi soluctio oīm dubioꝝ · Ibi
tribunal a quo nulli plas ē appel
lare · ibi censuꝝ supm t restris
iudicijs · Ibi loca ad que confluut
pro victoria consequenda · omēs
oppssi · Ibi resident plenꝰ patriarc

ibi pncipes claustri ligandi ⁊ solue
di · quos quos placet credunt ·
⁊ quibus placet auferendi · Clau
dit eni pncipes ⁊ nemo aperit ·
aperit et nemo claudit · Ibi pleni
conceditur rmissio peccatoꝝ · Inte
ingp̄ o mekta verbi romana · pn̄
cipissima pignora principatoꝝ apos
tolorū · indicii nouꝝ in aduentu
xpi · Placuit eni dnō benigni
tati te insignire hoc nobilissimo
thesauro · meo ⁊ tuitabilibus
martiriū quoꝝ pdecessoꝝ sanguine
deus te dignificauit · Tu ⁊ cete
beretur nois tui fama memo
ria digna · ⁊ indequa obliuioni
tradenda · te in quatuoꝝ mundi
partibus per adoꝛe suauissimū
ubiqꝫ dnī diuulgauit · Tibi impiales
sublimitates cui quā nulla excelsioꝝ
in terris comparatꝫ caput sua
humiliat ⁊ cui dnī mekmacē non
erubescat · Et hec ⁊ multa alia
munifica ⁊ mirauda pūlegioꝝ
⁊ libertatū pcellentia · pmatꝝ
dissimoꝝ apostoꝝ principū pepe
rerut de quibus vnq de tuis rō
mis pontificibus fuerit dissimulatū
fuit aut Ista sut vtri p quos tibi
eccles̄ i pd roma resplendut · Ista
sut patres tui · nēc ꝙ pastores ·
quā te regnis celestibus mserendi
multo melius · multo ꝙ felicius condi
derut · quod illi quoꝝ pma studia
memū tuoꝝ fundamenta · sp lotū
Ista sut qui te adhuc gloria
promouerunt · ut gens sancta · pplꝫ
electus · cultus sacerdotalis · ⁊ regia ·
per sacrū beati petri sedis caput orb
effecta · lacrimis pfideres religione
dnica · quā olim dnā dee trena ·
tuabus eni multa aucta vitio
rijs · mis imperij tui · tria marigꝫ
ptulere · mig hī ē quod ē scelleꝝ
gladius subdidit · qua quod pene
xpiana subiecit Ecce leo pp Ecce
⁊ alia plura trāquā gremis pncipis
simis te fulgentē toto orbis vro
let gnialiose · quibus dignū est

ur te gratā tuo reddis deo bene
factori. dicens. Et quid retribuā
dño p̄ omnibus que retribuit mi
Et rādebit tibi vir deo placens
sancty moyses. deut. x. dicens.
Quid d̄ o vrbs nisi ut timeas dñm
dm̄ tuū: t ambules vias
eius: t diligas eū: t seruas dño
deo tuo. in toto corde tuo t in tō
ota anīa tua: custodias ꝑ mandata dñi
dei tui. Et hec facies. mi te nobi
lius. sm p̄. mi te cotemptibilius
Et ḡ cūd sicut hgnd vitis. quo
mō ḡuā lignoz nullū nobilius.
si manserit in vite. ptisū nō a
vite ad nullū vsū aptū erit. ꝑ
quod ad ḡnūd: mō nōre exercitet
xp̄o. O inq̄ te legimus nouā babilo
nem confusionis notatā: a tuo
pastore. Salutat vos ec
clesia q̄ d̄ in babilone collecta.
t in roma. sm ḡle. ꝑ multi
tudinē p̄dolozū. ꝑ pe nr̄i sicut
olym israhel nōre yphetica. sodo
sunt appellata. Et licet sanctus
vrbs romana p̄dolozū rubigine p̄
me esse destituta. vtinā nō plenā
in ea hodie vbla nō manifesta
fi mente fabricata m̄ fornace ama
ritie. ambitionis. superbie. inuidi
ne. t retozū vitioz conflata.
Et ꝑfecto vitio symoniace p̄uitatis
quod verum p̄ma apl̄oz. mō mio
nasent̄ ecie. debita seuerite. sti
dunt in symone extirpādū. licet
ex mala p̄ma radice multi sint
rami ꝓpagati. Nec tm̄ innocentiū
norū. mixti cū impiis. pari dā
nacōe annoluendi sūt cū actus
sint suppositi. t cūmā in vni
uersitate trāde nō p̄mittit. si singu
lares psonas. quarū sūt actus
deo soli notos. volq̄ scrutari
ibq̄ usus nouitatis. salubi p̄
oīa inocentes ymitabi. Nō defuē
sancti memoratu digni. quibus ꝑ
uelatōes apte facte sunt. de statu
curie romane. magis v̄ phensibi
li. q̄m laudabili. Et venerabili

puelle katherine de senis. que in
mā etate floruit legit̄ et ꝑ
greg. xi. ꝑpe. t vrbanū. ꝑpe vi.
que in patria greg. ꝑpe xi. legit̄
dixisse. In curia romana vbi de
beret florere paradisus virtutū.
ibi dixit esse infernalium vicario
rū. Nec alius quā ꝑ diuinā
reuelacōz asserebat se vocatū
misse. nō per humanā experiencia.
Cui vtiq̄ tā quā fideli fide simile
amonendus. Dixit quidā de
Kendano Regulas. ut ibi de
fectus. s. maioz. vbi maior debi
esse p̄fectus. Et si quis clarus
nosse desiderat statū curie rōne
ac mores plebis. t clericoz m̄pal.
legat dicta bti Bern. in vi. libro
de cōsideracōe. t ibi monstra spe
culabit. tā in ꝑlo romanoꝝ q̄m in
clero. que scripta dum̄ silentio p̄
teriendo. fastidio cōsulens lectoꝝ
simul t honori defuncti sedis apl̄ice.
Et vtinā nō magis aucta quā di
minuta essent abusio ybidē notata.
Cernim̄ indies mori aurū abūdā
tius. pro gēre expectatiuis.
reputatur dignitas. ꝑsonatus.
ac alius beneficius obtinendis. Et
hos qui curiales pigmeos appel
lant. videmus t actuales dignos
reportare. aurū pro plumbo cōmu
tato: nec attenta ꝑsonaꝝ qua
litate si merita eis suffragant.
licet tenor bullarū hoc signifi
deatur. si m̄ re pauci reperiū
tur modicū ibi modicā ibi dant
ꝓphetie vsuras. Verendū ne sym̄o
nie ꝑditissimus sepius in talibus
mercarī videat. ꝑ pacta. ꝑ
uencōes t cōuentiones emē
ta t vendita: t nisi tātū defu
rens effuderit. nec q̄ de vrbe
remeabit. vacuus in anīa
lord raro reperit̄ habē. t cūd si
bū media t ydonia plus repe
riatur. Et satis mirādū q̄ sa
pientes t nobiles poteres eccle

huanoz

dignitatibus ꝙ venetiones ꝓtollunt:
quasi ipi soli benemerit ꝓputent ꝙ
ꝙ mille paupes ecīa si dignitate
ꝓfulgeant mgrali seu doctorali.
deo cūmq opulentissimos epos
ecīas habet ꝓlatuas. ꝺnibq subiace
oneribus debitoz: ut vie ꝓ mesa
sua rotidiane suffiiat eis pro
uationes: quia quod nō impet
xpūs ꝛcipit fistig. ꝫ her magis
flentiq lugendū: quia sibi romen
dandi. ꝫ si quis forte ꝓscripta
moleste ferat. hic se suspectu red
dere videt ꝙ de fautoria mestate
comprobans se nō audire vina
que nō ꝓ pati ꝛphendi. Ner libe
ra vore id damnau ꝓ deprome
damnati nō ne qui oderut tedia
dera. ꝙ sup ūmtos tuos tabesce
bant perfecta odio odera illos. in
imi frem sui mthi consulendū
igr ne nebule romane cume
tam clero quā ꝓlo ne post tāta
adepta gloria. magnā mferat
dignitati sue: ut olim salomō sapi
entissimq legi ferisse. ꝫ fiat poste
riora peiora prioribus me fozte
mundo cierte spūs per pectus vbo
latrie prius concepto ide malig
nus dyabolus domū ornatā. et
mundatā scopis per mundanda asti
mulata sperma. videt ꝙ assumpsit
ob spūs septē. neq modes se: ꝙ in
gressi habitent ibi. peioribq ꝙ mi
noribq cumbus tuoluebs eos. quia
prius erant. eius dubitat
mdo lumā. quo ad fulgore sa
pientie. si ad tenebras mozte. ssi
mozū virozū fuerūt roluere. ex
tra stia. ꝺnūq pectus. quā olim
gentiles deū ignorates. et tame
usitata rolentes sola ydolatria
pmanserūt. qualeb erat romano
rū xpō aduenīte. ut ꝙ marcus boz
testa bisse ꝙ magis. vpi ca lū ...

De prelatis ecclesiarum

Nunc ordine progressiuo a
supremis ad media descen

dendo. ad eos inquā qui dati si
mulacra gentiū. silius se reflec
tat. si inquā sut quos deq tā
quā veras speculatores. super
domū isr̄l' constituit: de quibq
ꝑmq pastor mḡ eos exhortā
da pascite qui mi vobis e ggē
dei. pronūciates nō roacte. sed
spontanee: ꝺm deū: neq turpis
lucri gratia: si voluntarie: neq
dominātes m clero. si forma
facti gregis ex aīo: ut cū appa
ruerit ꝑnceps pastoz. ꝑcipiet
inmarcessibile glorie coronā
j. pe. vlt. Ecce quā pulchra
splendida qz vmagnifica. ꝑtulit
sub. quos in pte sollicitudinis
decernit sibi assotiari: in qua
doctrina clare expssit. ꝙ offici
sue ministeriū ad quod sut voca
ti: quia pascē nō pasci: ꝫ modū
pascendi. si. nō roacte. ꝫ spon
tanee ꝙ ꝺm deū. sint dirigēda
ꝓcepta: que sint regule directue
omis gregis ꝺmūl ꝙ pastoris:
neq turpis lucri gra: ꝙ quod
omēm excludit cupiditate emu
rine: que solz multe ee ꝛri p
sidendi: ꝙ studi qm illud ex
cludens nomē mercenarii emu
de merce: mundē nomē pasto
ris. deiq ecīa clarioꝛ excludit
virtū. quod plenitudo rotatur
solz apice dignitatis. ꝺc. neq
dignantes m clero: ꝺnūs eius
nō vent ministrari. si ministrare:
cum vestigiis veri pastoꝛs
debent m fide. spe. caritate ecīa mi
nisterii eis imprimi. qua
ꝛe ymitari dz. ꝙ quā boni
pastores gregibus suis pre
ferre dignū. in quo se speculū ꝛ. ꝛp speculū
dorentes factibile esse quod
vē docent. ꝙ exemplo demōstrāt:
demū fidelibq prudētibq qz
pastoribus. a predictis nō rite
deuiantibus condigna ꝓmeri mer
redem. in die iudicii ipsis rē

dendū. ette quid clarius plenius
ꝑ expimi potuit ꝑ ꝑncipe apto
rū ad pontificalem ꝑfectū digni
tatē: qua quāti periculi discri
mēs & laboris sit. apud eos
qui versos hūr oculos. & dige
ad admīstrāde velut audēdā
Augustin⁹. vnde ego ipse mecū
lud valeā dicente. Quis ondā pe
to ut rogitet rēligiosa prudē
tia tua. michi esse in hac vita.
et magis me in ꝑpe sarcig.
leng. & hominibq acceptabilem
epūm. ꝑ ꝑbēdū. & diuinoꝝ officiū:
si ꝑfectore & adiutatore rē
agat. michi apud deū miseria
bilem & tristem & damnabilig
& nichil ē in hac vita & maxie
hac tēpore laboriosius. difficilig
& periculosius. ꝑbēdo diuinū et
epūm officiū: si apud deū nichil be
atius. si eo mō imitet⁹ quo m
pater nr imitet: et subdit: quis
aut sit modus nr a pudica nr
ab adolescētia mea dicit. & ego
tpe quo desse reperiar. vix in
frā est merito petēdū meoꝝ.
aliquid aliud ꝙmuneꝝ nostro. ut
ꝙ gloriōs tabernaculoꝝ in tra
dēm: qui renūd tenē no nouē
rā. et Gregor⁹ ars ē artiū re
gimē animarū ꝑpensē. lector quā
ipsi sensezunt de tanta pastorali
pontificali dignitate augere pu
tamus ne plures in nra etate pos
sint rēperiri. qui dignitate pō
tificale oneꝝ & nō honore esti
mant: magis prodesse posse
quā posse eligēdo. & licet nō
dubitēt eos adesse labore. ꝑ hmōi
nō ut prosint: ꝑ ut posse paciāt
ulcere tollerāt. & ꝑ inimicitie
amor⁹ ab ꝑsidentia. & libidine
dnādi. oneꝝ nō sentiūt: sicut
olim de iacob legi⁹. qui septē
annis ꝑ nuptijs rachelis sine
bat. & videbant⁹ ei dies pauci
ꝑ amoris magnitudine. Sed

hec di & am oia
vid eod ⁊ ex
protu

ter ta euidentissima pryncr expe
rientia: tm opulentiores epatꝰ
& bñficia pigniora plures rōi
sueuerūt hre amatores. & si
si ꝑplus esse magis mdomitus
& frotosi. & etiā uersō attēmatus
erūdi vix possit pastor diuerti
cula si ꝑplus esse simplex & diffi
cilimatu. Nō end ab odibus quer⁹
id quod ꝑ odibus ē quendū ꝑ
plationes: que vō sint istis. btus
bern⁹ epla ad archiepm
norem scribens sic dicit. Pudor
ordinis. id epōs in duobus rōsistere
inquirenda dei gla & ꝓximi
utilitate: ut in omnibus videlicet
& dictis suis. nil q̄rat sua epi
si tm aut dei honorē. aut salu
tē proximoꝝ. aut utilitatē: non
ꝓpriū cōmodū. uel honore se
cularē uel aliud quippiā. ꝑ quod
bene placitū deo & animē salutē
gaudeat profecto cuncta ostia
testiō. ꝓhibeat: ꝑ tribus sit: & ꝑ
pudor dicit multitudinē posse ꝑ
plangere. ꝙd nego aliquos. si multo
plures de pte oppti audiat⁹ sup
per hoc dicit supra finem Ad
hoc omēs sue amici sponsi. quos
hodie sponse mitig assistere
et qui ut uulgo aiūt. adextera
re eā putent: ꝑuā ab mō sue
qui nō que sua sue q̄ue. ex om
nibus caris eā diligut immēsis
pmū pariē diligē xp̄m. quia nu
mus dederit matrimoniū: mitiore
ꝙd medium meridiē & ornatū
tridiamenti varietate. tāquā spō
sa predēs de thalamo suo: nōne
ad repente quēpiā tribuū predē
tē eminē ꝑspexerit sponsā pu
tabit. quā sponse custodē nō
sane exhibere existimabit. vultū
affluentia. vestiū splendorem.
mensaꝝ lupinū frumentē pa
tēras argenteas & amicos & nōne
de hoc sponse: tm ē ꝑ illa

pauper. mopb. ⁊ mda ꝓlinq̄
stine miserenda. ⁊c. Et subdit.
quo dabis m̄ de mō ꝓpositor.
qui no plus mugiret subditor.
varicandis in terrā spinis. quā pi
ris extirpandis ⁊ ut alīq̄ sū
ma m mda massa colligand. de
requisitis ad mīr̄ hensibilem
possessore hmq̄ pontifical' dignī
tatis. tremebūt respicio dumtō
adhanc requisita. primo ut sit ei
ronomica ingressus. 2o ut sit ei
laudabilis progressus. 3io ut
ut sit ei tōstans ⁊ indefectibilis
egressus. 4us truca rotundo ibq̄
frenibq̄ peritq̄ nauta. naue sibi
cōmissa. prospere euehi ad por
tū salutis adducit. ut ei merito di
catur. Euge bone ⁊ fidelis. q̄ sup
pauca fuisti fidel'. ntōs in gau
dium dñi tui. p̄mo sublato. 2dio
sequeria mchil prosunt. 3tio nō
mdicq̄
prud bird nō posse videri. q̄ error. in
principiis. maxime fit in fine. 4to
cautissime prouidendū de tanto
ingressu. quo adoria insidia etiā si
cta. de quo primo mandatur. ec
dicit. qui no intrat p ostiū in ouī
le omīs. sed ascendit aliunde. Joh. x.
Et iterū. Cautis accessibus. gtis
dicit. Prohibet panū. ne aliude
ascendat. quo ad mīr̄tes. ut pa
tebit. 2m phibet ne collatus bene
ficiū. quo ad promouentes ⁊ mīs
trantes corruptam. 3tium quo
ad impetrantem. 4m quo ad danteſ.
ut oēs gtis fiant. nulla corrup
tione numeris intercedente. Item
adscribit. ꝑ. Deus sibi assumit honoꝛ
si qui vocat a deo sicut aaron.
Et augt. xxv de ciuitate dei. bonis
superior. sine quo ꝑplus no ꝓficitur.
sicut tenacat ad quē alīs ministrē
ut decet. indecenter appetit. q̄ ob
rem oēs sancti. q̄rit caritatis ve
ritatis. negotiū mīstrū susc̄pt. ne
cessitas caritatis. quā sacrima si
ne mo imponit. ꝓpiēde alīs in
uerecundā ꝓ caritatis. Si
aut imponit. suscipiendi ē. ꝑ
caritatis mīstrē. in q̄ pondera
da subtili autoritate. docet quē
libet licere. ut q̄m ē in se. pēli
gat quilz oēs sanctos. ⁊ deū ⁊ sibi
sibi vacare in sequente sūb. ⁊ mo
uacare minorē licere. per appetē
dentē. ut ab illa per aliq̄ negō
tiū seu platicā aliq̄ alienetur.
Item docet q̄ si haberē ꝓbatē ꝓ
ponendi haut sacrima ꝓlatice.
haut imponat. ꝓpl mīstrē
caritatis. patient ⁊ dolent sus
cipiat omīs impositū. tō cle
ricū platicū. cū de consensu q̄ru
dicit respondere. nolo volens. ⁊ volo
nolens. ut in glo. vm̄ q. 1. in
scripturis. hoc dicitur. quādo ē in me
nolo. si quādo ē in imponente
volo. ⁊ eq̄. ut inuita sit autoris
iubentis ⁊ voluntas suscipientis.
Et quo colligi debet. q̄ omnē
virtuosus platus. quādo ē in
eo salua obedia superior. ⁊ vti
litate cōmissorū. ꝑ debet habere
animū ad hoc. ut sacrima haec
deponat. ⁊ ad amplexū dilecte
sponsi. in cubiculo secreti as
pirare. ꝙd ostiū. me ostiū
oris sui. quod ē. qrē quid sim.
⁊ cū ꝑpl̄ utilitate. sine no de
sistat. aliquid ubido diuidi
cum vi. teneē in platicā. quod
ē damnabile. Alienū enim
videt esse a fundato humilitatis
q̄ aliquis se talē estimet. q̄ ne
mo sibi ē similis esse. qui melius
gregi dñico p̄sunde possit quā
pe. Necessitas 1o ⁊ patria dicit
constringē virtuosū platū. ut
in cathedra sedeat pōtificatus.
nō voluptas. aut honor. aut la
bida. ⁊c. De cautela ingressus
⁊ vitij

Cxcptio mtencōis pla prīa Dilut

Ut igit̃ Cantuarq̃ sit negressq̃ ad aliqua plāta vād aut ecc̃ ecc̃iastica ad quod rād beneficiandū sideranda est puritas sine ideo rupcio in ītencōe quo ad pūs nos pūtantes electores eligēs si est electus Dignitatis & prouidentes sine instituentes & quo ad instituendū ut sit etatis legitime requisite scie & vite honeste Et her mtencio que solu deo nō est obnoxia penis ecc̃ie que de manifesto iudicat̃ licet nō sit sine culpa: ecc̃a forte molitus si her culpa tollat̃ p penit̃ in confessione ecc̃e sine frustra fiet bñficij fict̃ cm̃ ul. de fyd Est & alia pūtas q̃ oculos hūanos mīs luce & her excludat omne corruptor munerū ad sit̃ pūn a signa a manu & ab obsequio sic arguendo. q̃ dat̃ pūs ad munera ad obsequia moueat̃ remouend negressū. Per hoc end excludēs mfinitā multitudinē ut nō fiat salua omnis caro. Sūr end multa tā lud munerū quā q̃ signū p̃ferūt gētilitatis: captator̃ benolencie: amicabilitat̃ signa ad quorū oblatoz. nō p̃ūt̃ fer̃ mtencio: nec sūt principalia motiua pūtandi eligendi conferendi dignitates & bñficia ecc̃iastica: si aderit adiectū nō ppt̃ her si voluntarie & cū tā mopōs mentis esse ut ppt̃ vnd rollatoz seruatā pūdū aut quodlibz seruitū aut simplicē pēc̃ā velit p̃sumēt q̃ quib p̃ūr motus esset ad conferendū aliquod ecc̃lesiastic̃ beneficiū q̃ p̃missa end ecc̃e ep̃o scandalū sine spe alterius beneficij. alicui alteri esse exhibitur & nō rec sapē si desipē nō videretur. qui hec sapit: dñs nō tñ hūr sine pacto & tēuerunt̃ exhibentes et state vdonei & p̃sone. ad quā habet̃ rēspectū. & ppt̃ qd p̃ ipsā conferatur. & una plura restant considerāda in talib. sc̃z qualitas p̃sone quātitas munerū loci & tēpoz & p̃sonā dantis & accipientis. Sup q° cū volens mfoꝛmāri de ꝛ mq̃ Et si assūpc̃o de fyma Ner p̃ces p̃ro vōo mo seu digno oblate. dñs nō confitēs aut p̃tā rēd p̃ūr nō hēat ad p̃ces nec sūt p̃ces armate. sc̃z potestas ad vdēmandū eccl̃ pro q° sit p̃t̃ aut p̃ se aut p alīud. nō sūt ei no illute: p̃ se tñ fiūt p̃ces p̃ beneficio cuīto. aut p̃ p̃lata vīt̃ p̃sumptuosi: cū p̃ aliud q̃ ipm fiūt sūt. Silr sicut p̃ per glo ad tale tuā de cta & q̃ ordēm tā in rollatoꝛ ordinū sacroꝛū aut maioꝛū ayt̃ minoꝛū dāt̃ sallar̃ p̃ fort̃ p̃ expens̃ pro vīs. rēa. labōrib̃ fm exigentiā labōr & fm dispoz̃ vīt̃ & cōsuetudīs moderandū. sc̃z ij aut iij gr̃ & curatoꝛū eccl̃ ordinatoꝛū. visitatoꝛū. vīt̃ & postulare expensas moderatas. & tā a confirmatoribz mstallatoribz fm exigentiā vaꝛ & p̃soꝛ ut p̃z p̃ c Cū sit rōna & cōs & p̃tā Nō tñ approbandū q̃ in rollatoꝛibz ordinū. q̃ ad p̃ vīt̃ ordinandū. p̃z exp̃ q̃ fort̃a aut expen̄ q̃ dat̃ & dat̃ plus q̃ sibi dy. ab̃ mb. ad omēs rēpriat̃ spūalia quoꝛ vnd nō de maioꝛ p̃te q̃ alīud. & pareꝛ sūt expēsē & equat̃ ad eos tenēt̃ mīst̃ essē dñs ad maioꝛ inopiā vīt̃ q̃ alterius. sic q̃ rād ratio dictaꝛ cū vno mīst̃ dñs

agre quod rō alio ⁊or ſimili nō
debēt fieri nō preſpitero pau
peri ⁊ diacono ſolupleti. ut ꝯ
plus retrūnet. quia ꝓmg filz
ſacerdūi. qua cū rōe ꝓſenet
amplius dr dūc ꝓ expēſis
quod diacon⁹. cū par ſit labor
nō video. nō rōe alterius ordīis
aut biſiōr⁹. ⁊or mdignū videt
qua hic nō dignitis attendā
ſi pmotio. ⁊ labor. rō exhi
bitor dignitatē veude nō dz.
ſi labore ⁊ expēſas postulāt
ꝑ rō her mā concedat. Dicit
m pactō deduci ꝑ. quod a ume
cōcessū ꝑ ꝓmissis retorqdat
decreta duor. gnāliū cōsiliar
constancien basilien. q omēs re
ceptor ⁊ donator dampnāt. tā
m beneficiis. quā m ordinibus.
exceptis solū sallar notariis ⁊
scriptor. ⁊ rēgistrator. ⁊ exper
sarū moderatōr. ⁊ cētā āna
tas. minuta. ſruta. pmos fructꝰ.
⁊ talia multa. quoriūz alio ty
tulo seu colōe nec nōe appellāt
aut ꝓ bullis bullis ⁊ sigillis. phibet
exigi aut donari aliq. dstrictē
tā alt⁹ sanctet. q nullū nūs seu
tytulū acquire m biſiōr⁹. aut
ordinib⁹ sic susceptis. Et mſin
per penas symoniacorū subia
rōnāde cēt. ꝓ duobꝰ rōtendēt
bus pro aliquo beneficio. aut
dignitate. dicūt vni eoz ius
quesitū ē m ea. ⁊ alt⁹ nō valt rēſ
sare. ab mfestatōe eiq. ꝓmg hā
te ꝑ. obstacula ꝑ pertinā rōnē
mē. ſm arbitriū probor. nōz
quod tū nō est hābd ante quod
sibi ius est acquisitū. ꝙ essi sy
moniacū. Nād sic ꝑ pertinā
parat sibi nād ad rē spūalē
obtinēdam. De symo. c. Inferēs
filius Contor tūs. et sine possi
ꝑ nō corrōna⁹ dicē. Et adhuc
Qz sanctū ē hyb q̄ nunc eis q̄sito. bn⁹
nō ꝑt hinc leuāt ꝙ finaliāt nō emat.

essi prouisio facta de beneficio.
aut etiā nō habito. ⁊ sine par
tō sic ꝙ hred ūsmodi nō
ca. Et ꝓmor nec notariq nol
let sibi hābi ⁊ sup hoc delnitꝰ
ꝓ rōpetēdi sallariō dēbīd.
si dūmodo rata exigent sūmā
florenor. pensando biſiōis
valend. pro ut heu sepe rōnāt
⁊ nro alt⁹ dūd hmōi ꝓui
so essi facē dēb. ꝑ possi rūdor
predāt⁹ ꝙ talis ꝑ testatōem
facē dēbeāt ꝙ nō rōe beneficii
ꝙ ad m maiō sua exēsit tri
buet florenōz. si plus rōe hui
rū. ⁊ iuste sine vexatiōe rōnī
mendi. ⁊ impedimēto dūsta
rūnouendo. Videat aut exi
gens. quo mōe tāta sūma
exigē ꝑt. Nād licet hred nō sp
tāti valoris appt pazum la bo
rē. ꝓ grūme mō. ⁊ rōnāt⁹ qua
ꝓuisus eas rarē nō ꝑt. licite
pt emē hās que sūt pazum
pūio pro magno pūio. ⁊ pau
dūrā nō est petēdū. si frūctꝰ
Nād licite possit altiq mātia
rū in hmōi maiō sic dūdo ꝓ
sūmā nō petēdo. si aūpiēs per
mitter promissor seu nōrū
rēude ꝓpter vtilitatē hūdi.
qua nō ꝑtz hor ad cōsēsū in
eoz ꝓiudē. ⁊ hor vtilitas. vñ
quod meād nō est vendē nō
possit. si labore meō licite rē
dē possit. Et sūmul⁹ fortē
dicendū. ⁊ de hūdi mdulgētia
libus dmissorialibꝰ. dicēdū
tur. ⁊ fortē etiā de anatis.
⁊ vsu pallij. dicūt nō nō ꝓcedit
pactū. aut cōuentio. nō rata
cōsuetudīs aut statuti seu
ūsancie ꝓhibēt⁹ vsta dēt. sed
ꝑ quā sibi ius ⁊ in re acq
sitū. Dono ꝙ aliq⁹ remote
electus sit in epm aut ꝓlatū.
⁊ confirmator cui sūi sit ꝑ

sme alter epūs · mūng roferre
mꝰ ⁊ confirmacōē ei nolueit
impendē · nisi annatas expoluat ·
aut tantoꝝ debitū de soluendis
p̄sentet ⁊ p̄ per se sit cōfitēs ·
quid ergo electꝰ faciet · Stet po
pulꝰ ⁊ ecc̄ia sine pastoꝛe longa
tp̄a quib⁹ nō videat quata pe
cula ecc̄ie i imineat videat q̄ p̄
nō velit cōfirmāe sine amaro
electus nō p̄t admīstr̄e mēbra
sūa ma āi cōfirmacōē sub pe
na amissōis unius arguisti
per electoꝝ · Nec p̄t hmōi ratiōe
ad superiorē · nō milly sit p̄s si
periꝝ · Deoꝝ si quis vid p̄
fatū cumulū videt · nō protes
tabit ⁊ alios p̄dict̄ · forte possit
hꝛe colorē excusacōis · Hoc tame
nō approbando dico · q̄ dispēsa
do · nō sit spes mala · ⁊ p̄ oēs
epatꝰ ānate saluat̄ · ⁊ integri
fructꝰ seu medij fructꝰ uel bie
nales · Posset tn sub fōꝛ melio
ri p̄s ⁊ epūs in collatōbꝰ bene
ficioꝝ ⁊ dignitatū · sibq̄ prouī
sione facē · per impoꝝ cōtribu
tiōēs q̄bus ad subiectos ecc̄ias ⁊
eoꝝ platos · cū multa ma
nūerint · tenēs quoties esset o
portunū · Tollerabilq̄ erit p̄
ret multitudo · q̄ quedā sūm
gulares p̄sone ferre non
ualent quod ⁊ detecta cōtūlio
rū loco ānatarū p̄dē cōsuluerē ·
aut aliud pactū quibusdā
ecc̄iis · de collatōe spūalū exoꝛ
tendis fructꝰ earūdē sibi ad
tempꝰ cōcedē · sme tñ dūmo
uere dūue fuerint · aut mīstꝛa
tū ad beneficia de nouo p̄
sme p̄mi ām ⁊ ii ām · ⁊ ām
iii moderatū tapā imponēdā
si tria ut in tribꝰ annis se cō
mune sequētibꝰ sūmā vnq̄ mille
grī ām cōtribuēdi ⁊ hoꝛ ficī
expediꝝ · de cōsensu oīm
quoꝝ interesset · ⁊ hoꝛ dece
rū in synodo p̄ ordinarū cōdū
sit q̄ hmōi mīstꝛatꝰ a nullo al
quid exigē · nisi sallar̄ ⁊ expe
se · Hoꝛ oīo videꝝ expediē · ut ois
puꝝ esse ingressus ad dignitates
⁊ beneficia ecc̄iastica · ⁊ q̄ postea cō
tribuētur · nō cedat nisi p̄ sufficie
tiā · ⁊ si sit ecc̄ie plateaꝝ · aut p̄
fabrica ecc̄ie ornamēta · aut pau
cia defuncti p̄decessoꝛis · nō pa
tiendo mīa p̄sonalia · aut p̄ pau
ca de statutis p̄ capitulōꝝ · aut
ordinandaq̄ arctiꝰ uideāt̄ be
neficiatos · cui subtrahendo ab
eoꝝ cōsuetudinē p̄sentia in cōsta
tionibꝰ ⁊ cōtribucionibꝰ · ecc̄ie magne
sūme pereūt · et nisi se mutuā
te cōsumauerit · ad soluendū
mīme ad remunerāt̄ ⁊ p̄bendas
admittūt̄ · p̄ ut hen pene mōbꝰ
cathedralibꝰ ⁊ collegiatis ecc̄iis
est statutū · Cui si per electoꝝ aut
per g̃iā assumi contingat · facere
potuis doctoꝝ uolle quā docē · p̄
multoꝝ doctoꝝ pontifex uarie de
hoc opinando · et p̄ diuinas cō
suetudines · ⁊ statuta pene oīm
ecc̄iaꝝ q̄ nullū admittūt nisi
soluendo facta · aut cōtra p̄dicta
de soluendis · Et hos oēs nō dubi
q̄d exigentes · p̄positū in sonoꝝ
dapnationis · videꝝ esse mīme p̄sump
tionis · p̄sertī alte dignitatis et
sciencie uiros · qui multas sibi si
bi facūt cōstrictas · Quid cōsilij
detecta cōsiliorū duoꝝ s̄ Constā
⁊ Basilien · q̄ oēs tales cōsue
tudines ⁊ statuta dapnāt · uidēt
⁊ cōi sanctiōe penis subiciūt sue
uerꝝ · ⁊ detinūt eos uinculis esse
excōicatos · nec tumulū eccl̄ie aperi
tiri posse · Extendūt etiā penas istas
ad ordinū collatores · sine cōsen
sine accipiūt · Et ad ecc̄iarū ad
uocatos · capellaꝝ cōsecratoꝛes · et to
tius epalis offitiū administrātes · q̄
quid gratis impendi debeāt

ceptis expensis sallar⁹ notarior
suppositabilibus tñ ⁊ moderatis
vero sue opinionis doctor de hac
mā ꝑperies in sua cōsciencia
vbi distinguā mucro aut ꝓmissio
ab instituenda petenda aut peti
cū aut post electōr aut honesta a
nhonesta: aut in unc expssa ad
non. Si honesta d mō expssa ⁊ ꝓ
electōr sanū vident ōes dortach
tali promissionem: sin vo multi
pariant. Depcanis vo solvend
aū electoz nō tarz nota suspicio
cū sine implicite sine explicite
cruas pste: sup quo exponendū
mdum dlingue. Terre cui dz
quelibet tā exigente quā pstā
tem sua bīd potest ad symonē dr
hr. Arte vem dom dei estimasti pe
cuma possidere. Cor cui tuū no ꝑ
rectū coram deo tuo. Et dicit aug
ignis sacrificij qui per ho anos
vixerat extincti c. Anthiochō
pendente sac dotū Jasonis ꝑ q
halē ꝛi machabeoz nīo ⁊ ung
erūd ab obsequio ⁊ pucia honesta
⁊ lucta. maxime spūalior. ⁊ sine
pacto. debito persona sit ordinan
nō inducit symoniacā pūitate.
dū nō nō habeat ⁊ respectū ad talia
obsequia pstā. ⁊ ad dignitē pside
Hoc dicta sūt. sme ꝑiudicio alioz

De laudabili vero pgressu

Pontificalis dignitatis ⁊ alioz
plator. notandū ꝙ nō sufficat
ad salute platoz remouere scāle
ingressū. nī ⁊ hēant laudabilem
vite honeste progressū. Ad quod
hortat beat⁹ paulus dicēs. xx. ad Tit
dicte mihi vobis ⁊ vnusq⁹ gregi vo
que vos spūs scūs posuit epos
regē ecclīam dei quā acquisiuit sāguine
sui. Et de hac honesta conversacōe
tota ne fat⁹ intendo. In libro decre
talium qui de vita ⁊ honestate
clericorū. In quo ꝑmo ostenditur
speculandū de nimio excessu
quē circa mensas in familiis in equitatu
in cibum vestitū ⁊ vasoz ⁊ frigidarior
apparatu. ⁊ retis expensis ꝑtinēte

et cotidianis sumptibus. Et quod De simplicitate
de hmōi mutabilem ⁊ uniformem deformitatem
frigida cōsuetudo est impugnē quod ꝙ
vni multū ⁊ alteri est parum fm
aut se tamē circa cōmissa nō
dnos fi dispensatores ⁊ ꝛ ⁊ ꝛ quos
queritur mr dispensatores cum fidel'
quib⁹ tue matris ne cures et frig
mus ⁊ nō pater celestis nec pau
peres burse cōtristēt eo haurī
ant nisi forte rectoribus meritis ꝛō
dignis de quo ratio⁹ districtam
deo reddē oportebit. De q⁹ hiero
nymo scribit. Dignū ē ut
qui altari seruit de altari viuat.
nō aut ut luxurietur nō superbiat:
nō de altari tibi frena aut calca
ria aurentur sellas deauratas ꝓ
paretes. Eandē pl⁹ nitidū victū
⁊ simplicē vestitū de altari ꝛhebis.
tuū nō ē rapina ē sacrilegiū
est. Et idē ad hmōi Genouefā ꝛ
scribens dicit. Clamant
medicamenta fimetaria ꝛōque
rūt ⁊ dicūt. Dicite pōtifici. m
frena quid sciat aurū nobis fi
me ⁊ sordore misericordie lu
bricitatibus mundū ē quod effun
ditis nobis crudelis sibi trahit
quod manū expendite. Et ide
libro 20 de cōsideracōe multa
talia in modū admirat. In q⁹
seu nimio excessus estimat. Iuxta
sub tali tēpe ꝛitatē ⁊ ne dignitas
pontificalis aut plature vilescat
a multis excusat. Si videat
an inde equissime hoc ordinari
habeat. Nō pari passu modernis
modus ꝛporalis pontificū sē
ad ymperatū ꝛ cōtinuo. Epūs
aulam supellectilem. ⁊ mensā et
pectus paupez habeat: ⁊ digni
tatis sue auctoritatē fidē ⁊ vite
meritū q̄rat. Si d⁹ apūs. ministe
rium meū honorificabo. nō dicat
dominū. Si ministerium meū honorificū
Deum pdicta epla Ad Genouefam
Quem utiq⁹ ministerium honorificū
pensans cultu vestitu. nō equo
rum nō ampliis edificiis. Si

ornatus moribus studijs spūa
libus operibus bonis. ꝓma quib⁹
videntur honorifice: ſ̄ oculo q⁹
nō videt abscondita. Ad q̄ vide
tur mabsoluto. nullis apparet
fucata colorib⁹ ſ̄pertibilia sed
nullis condita superib⁹: pdul
na tamē nullis elegata rubi
bꝰ ep̄cosa tñ: ut castitatis. tarditas
luxurie. nullq̄ quasi color sit.
ſ̄ nō nullis decor. sed medio re
decoris. qui domos q̄ delectat
prīt aspectꝰ. Hec illo. Nō tñ ſ̄
nescius alit⁹ ⁊ alit⁹ tēpora mode
randa ſm loꝛoꝝ ⁊ pſonaꝝ ex
igentia ſcripſit q̄ligib⁹ cōsuetu
dine. ⁊ hūanitate cōmunitū: ut
gr̄aq̄ eis more sufferenda ꝓ tpe
nō affectandi ꝓ debito ꝓ ten
dentes ad abstinendum postmo
quā ad augendū. Erit cū ꝓpi
atione dei. facilq̄ impetrabit
quod ad laudabile ꝓgressū
requiri⁹ est. dnūs auxiliū: ut eccle
sius nō defraudent⁹ obsequijs
uec mīo clericoꝝ: vitq̄ ꝓ etiā tā
en debita forma ſm voluntatem
dotantiū integer⁹ obseruetur.
Ꝛ quodq̄ pabulū vī dei. ꝓplo m
ecclīs debitis tēporibus vna cū
ad mīstrādā sacramentoꝝ. nō ne
gligat⁹ aut ꝓ pontifices ꝓ se.
aut per se alios adhoc ydoneos
ber eis dnō ſ̄ vita exemplar⁹
⁊ doctrina salutaris. sūt de neces
sitate rei⁹libet. Expē in sua dio
cesi. hēre. Item simoē [illegible]
catrica hom sollicitū q̄ pastoꝛes
impiguē pcq̄ nō cessat. bonis
rectis q̄ exemplis. ⁊ suis magis
quā alienis. Nā si alienis ⁊ nō
suis agnominia ē. illis ⁊ pcq̄ un
nō proficit. Et pq. quid aut m
pastua dnūd⁹ eloquoꝝ edocet
gregēs dnōs. pastoꝛ ydoctus
q̄ ⁊ si doctus fuit quidē nō aut
bonus. Ideūd ē ne nō tñ mutat
doctrinā vberē. quā noceat vi
ta sterilis. Timē itaq̄ ⁊ in hac
parte. omis subit⁹ abstīa. pu
tentq̄ vita laudabili. hec q̄ tñe
dat etiā ad ordinē pure pastora
lis. tenuē disciplina: ſm q⁹ fi
dit aplicā doctrina. Petim tes
quit rōnā ordinis a⁹gue. ut te
neri metū habeant. sine q̄ ordi
nis rōnā tendit ad corruptoꝝ: q
non hodie nō admittit⁹ sceleratis
cō sine timoē curri⁹ ad vicia
cum augmēto. dormitat disciplina. nō
sicut impunita nequicia. inde
nutriuntur in clero ⁊ in ꝓplo plu
rima vitia: ſ̄ Coniugati. ebri
etates. cōmessationes. ludi turpi
loquia. sure. adulteria. ⁊c. Et m⁹
cetera q̄ sane fidei repugnant
maxime in laicis ⁊ ꝓpinqs dnīs
clericis sortilegia. maleficiōes.
diuinationes. auguriū. sp̄icia. sup stitio
sa figmenta. benedictiones. augu
ria. obseruationes aurorū. tēpo
rum. ⁊ mensiū. q̄ oia ⁊ silia in
nūs ꝓmissa sūt maiestē. que
oia a doctoribus debent⁹ esse spe
culatrice. Quoꝝ noxia vīdo
dit in caput pastoꝝ. si diligen
tia nō fuerint. ad extinguendū
Nō mirū morabit quē ep̄alis pu
dor sollicitet de religiosis in spe
rid dyocesibus. ut statuta ꝓdo
cent. ſm professiones ab ip̄is
factas: ut vnusq̄ in obseruātia re
gularī: ⁊ qui ad obseruātiā cōmu
si fuerint ad ip̄am reducant⁹ p ēsti
tutionē. Quod deflendū monstra do
gmi⁹ vide in quibusdā religiosis.
imo ꝛreligiosis. hoc in hijs in
decentium cōmessationū in tabu
nis. in curijs. ſ̄pa ⁊ p̄cipue de
quibus tñ pa⁹ speciēs erit mētio
faciendā. ſ̄ ut aut Item tā pasto
res quā subditi regulā offm̄ sapho.
ad nullū dubiū cōmunitoꝝ tol
lendū exp̄gistudi⁹: nō de eis ſ̄pti
sit durissimū indicium hijs qui
pasus fiet. exigimus aut cōe dig⁹
ma. ⁊ patentes poterū tenoꝛ

parent. Sapie aut venera melio
multis esset si natu no fuissent a
pastores onia nr̃a bilia fuissent.
qua pastores homa quibꝫ ꝙ fuissi
me cõmandos p̃ pphetaz ora
da pdicit. De mgi pastoribꝫ ꝛc
Jere xxiii Et ejecit omnem ꝛc
dor tamꝫ de pstitutis q̃ neglec
ta omni cura voluptatibꝫ ono
honoribus sue tenti. ꝛ tõ ad
ista cor versat. interno: sed dedi
ligentibꝫ. quoz qualitates descri
bit paulus ad tyt. 1. Et manife
plurib⁹ locis. Ex quo hoc digni
tas pontificalis ordine p̃ admitt
ri. nisi ab his qui hanc nõ honoꝛ
si omnes putent: quibꝫ venustissi
mi speculi b̃ti gregoꝛ in libro
de cura pastorali deprimit. quod
frequẽt ab ordine pontificibꝫ de
bet sp̃ oculis hr̃i. Cum esset mul
ta considerandu pastoribꝫ omni
xpiãis. quib⁹ ea enarare sufficiat.
q̃ magis mirabilia operi eiꝰ
specialiter. quod in rationibꝫ legi
tur q̃ sine exactione exactiones pe
tunias. ꝛ expactiões a subditis re
uocat. ꝛ lucris. tm̃ in indebitis ac
tibus. quod in eis indebitis. Nec
mirũ tu multa milia florenoꝝ
quibusdã nõ sufficiant. tute pospo
sit. ut practor. ita ut et latissi
mas possessiones hõites. aut sepe
aut spe ere alienas sub oppsi: cum
tribus ecclie pdijs. ꝛ p̃ mag. e
ornamẽtis ecclie. ꝛ pontifica
libus insignijs pignoꝛ exposit.
Adiciendũ ꝙ hoc. ꝙ expedit. et
necñ. e ad legitimum progressu
pontificis. ꝛ aliozꝫ platozꝫ. ut tã
in indebitis negotijs. quã in
aliis ꝓbabilibus prudentijs. ꝛ gu
bnandis. tales prudos deus hõites.
ac amatores ordis hõites ministri
antiquos extra decreta. ewangꝫ
doctrina apostoꝝ aliud cumulo
nichil attemptent: in quibꝫ sit ins
tria. ꝛ veritas. quia aliaꝫ cia pn̄
cipalis salus hoc studi imputaret.
quia furtes. ꝛ consentes. ac plu
res negligentes. pari pena punit.
vistera pauperꝫ clericoꝝ. secula
rium viduarum. pupillorum. ꝛ inscia
bilium personarum probat debent
ydoneos pontifices. ostia q̃ eozꝫ
patr̃ dns ejecit. ut dicit iob
ostium meum ordinationem patuit
maxima. ꝛ prosissima gemmula
in fronte. ꝛ infula sac̃ pontificis
de mica. ꝛ de media campanis q̃
ornat aulam pontificis pauper
de mensa eius refectu. quã nobi
les quitacitꝫ apte dignitatis
insignia. Ipe enim christus auctor
vite de mimis meis fecistis. nõ
fecistis. hoc nõ de ignobilibꝫ
et diuitibꝫ loquit. ꝛ de pauper
bus accipiat. go que poria ro
mana sede valuit. aut xpm
aut nobile quarendo. quã p̃ virtu
ꝙ nõ oportũ repelli. ꝛ habent
hoc tollerari: illud vo si pau
pere tãquã xpm brachijs dilec
tionis amplecti. Persuaderi nõ
videor. si pontificales eminentia
m pmissis nõ impigꝫ fuit diuenta
rit. ustionis. ꝛ veritate q̃ fallatur
nil dapnatio timẽ habebit. nec
aut simile exequet. si nõ deligat
separari regalis virorũ
prudentia. ꝛ deum timeant. qui
tãquã oculi precedant omes ꝙ
sub eis. sic ꝙ progressu laudabi
lem in suo statu censet. quod
et si in hoc meliendi modo erubi
se non defecerit. si sp̃ profectus
proludubio expressu fidelissimꝫ
sibi cumulabit. Erat ꝙ sibi de
unum aureolum nõ defuturum: q̃
admirate. ora sibi prospera e
uentuã. illa pferentes sententia
expt̃. Quid queritis regnum dei
et hec oia adiacebũt vobis. ꝛ lugen
tes. plangentes q̃ tales pauoꝝ

reperi in nra ecclie. vid videat
ee altari rōsagu nepotes.
7 rogatos epōs qui de pmo
crucifixi ditant. nitra sant.
& dilatant. 7 pauperib; abiecte
licet vdeneis 7 sapiā pdit. 7
nō est mīm de his mdicāde. ne
miet nemet. pfert. qu raaz
districta exiget. qu q ducent ad
de ratione villicande tuenā em
ulī. nō poter villicāde. legi end
de sanctissimo leone ppā quo post
longas 7 lacrimosas orationes.
sollicitq 7 trepidq de salute sua
(ut sīd accepit ab angelo. dimissa
sibi fore peccā oīa. excepto q
de impē manuid cogitaret. 7 quo
roz de se vīdet. Nā dicit paulus ad
thimotheū. q̄ anq̄ quo ne mi in
imposuer. neq; cōmunicet. p̄ cōm
tis alienis. 1 thimo v. p̄ sīlo
protestens epūs vīd fore am
pūto id illoz. quoq; mns vdeneis
sicut manū imposuerit ordiet
aut busta conferendi. p̄missa oīa
bene fiant. si vigilant per se a
per vdoneos vros decā tenet.
singulas ecclias visitē. satagat
vicia corrigendo. 7 salutaribus
nouitis subiectos fecundando.
sīm quas dispōdrez. Explicit

De etate clerici & tonsura

c.6. Decernde ꝑducta hīta de pochi
alibus. in qua plura tacta sūt
que ep̄s clericos inferiores con
cernūt. libet mīe aliq̄ retexere
de statu clericoz. qm totū ozdi
impleuerunt. cuitates. oppida. for
talicia. castra. villas. atr curias.
palacia. atr aulas regū 7 epōz.
nec locus vacat. quē ipi ordinē
nō reperunt. Hinc ordo sac clēr
coz successit in loco septuagīta
duoz discipulōz xp̄i. sicut epūs
in loco apl̄oz. Huic ordini ad
ministrat lectura sacerdocij. xp̄o dīg
ficant. 7 sibi assistūt volunt. 7 sup
onēs suas sūt participales ex in
stitucōe epōz. manūs ipōs impo
nendo. Sciendū. Distinguēdo
sunt ordines sunt gradus. si tamē sunt ro
nabiliter absente matrē subdita.
in quod aīe pnt. no sunt. Et ꝯ
licet habeāt oēs claues ligandi
7 soluendi. nō tamē oēs hūt eas
ad vsum. ut sūt. nō curati. hoc oēs
vpūs sua mensa sunt dignos
ue solid sacramentalis. 7 sustentare
corpalit. qua quod ad se ꝑtinet
tribuit cōe. sūt decimas. primicias.
7 oblacōes. tenūtas ecclīasticas. sic
dum tribuū leui. negauit dāe
possessiones hēditarias. mīe re
tribuē. si cui possit fieri
dominū. Ad qm altari deseruit. 7
de altari cōicare dz. sīl inquit sū
sal terre. 7 speculū 7 candēla mū
mūdi. sed lazarū in vita 7 doctūa
hos clericos sibi xp̄o singulo mo
dis ꝑpetue astrīgē voluit sole
m professiōe in sacroz ordinū
susceptōe. ꝑ manū pontificū
ut. quos hoc deificū officiū sīt ce
lestiū corporis sīm manipulare
voluit. ecclīa ab oī cōtributiōe alīs
licito. ꝑpōs voluit esse īmunē.
Et si a cōtributu alīs licito sīt
mrdmo. quanto magis ab oī ꝯ
tributione ecclīa illicito. docet
in ꝑmissa ecclīa. q adhuc mo
re gretū sinat. adhoc nō asseru
gobanē. 7 ter hoc sīm sp̄ssiū.
sīmuerē credimus sanctū. Tue em
vrī ecclīastici possessiōib; non
erant ꝑdūti. si in cōi vnerētur
vnitate mrdmali ligati. nā
cor sanctū pollebat. quid hodie
sīm mrdmo. 7 ad possessiōnib;
nec tue ad ꝑmiquos cōsagui
neos filios et nepotes. ꝑtinet
bona ecclīe deuolui. q nō ḡbat
sicut hodie. ꝑ quod dubio filij
sacerdotū 7 nepotes exhami
rent. oīa ad ecclīas ꝑtinēt. sicut
sonāt cozā. sīt ecclīa rectoribus
nil relictū. quē tm adhuc sepiꝰ
heu fit. videm. Ad decreta cleri
cos ordinis quedā sunt q re

spūcūd dēi: quēda q̄ p̄re mūt: q̄
que p̄tinent ad serp̄fid: & quo ad
deū p̄tinet ordēs: ⁊ sacrificia:
quo ad ordēs sit hore rememo:
studiose ⁊ deuote p̄solueide: stu
diose quātū ad integritate: ⁊
deuote quo ad attentū: q̄uaz
horaz omissio scient' ⁊ voluntarie
obligat ad mortale ex̄pt' etiā sm
tutiō ꝑ tā Dolentes et
p̄cor de cele mis: vbi m' dolēs
p̄cepit sub pena suspēsionis facere
omittēs deo ⁊ p̄domo ꝯmuniam:
qua beneficiū dat' ꝓpt' officiū ⁊
stipendia dant' ꝓpter: mihi gam
etiā quia pro talibus no ꝛsūdit
spūalia: ⁊ animas fūdatoz de
fraudat eoꝝ suffragijs: Et per
aliud ꝑ quis facē horaz solutā
si est sūm: etiā si nichil p̄cipit
de beneficio: si tenet sibi ꝛēnūz:
aut d' ni sacrificāno d' ip̄ hod
amore sui annexe clericali dig
nitati: ob meā via unde passio
nū obligatū ē sacerdōs aut ms
aris ꝯstitutū: sed in sorte dñi p̄
cipus sibi a quo ⁊ nō ꝛcepit: qua
cleros sorꝫ dñi: Et qua hore ra
nonice tenent ꝓpria ꝑsona
tā nō ꝑ aliū solui p̄cipit: etiā
ꝑ plurib⁹ occupatus: ⁊ in quo
videt plenitudo ꝓtis ꝑ se solui
capere: Et licet soluto horaz
per aliū quo ad rē solutā ibē
ēss: tū quo ad solucionē ⁊ debito
rē: ind est ibi: rū deq̄ acceptat rē
solutā ꝓpt' solucōē: nō eqūa: q̄
mā tenet debitū: quā debitore
cum contēto fit m' solutōe hōd
sue facultatis: q̄ ista a quo ndū
fit solutio ratā eā habent: Et
plus attendūt rē solutā: quā
solucōē: rē quia aūt fūdatoz
fraudamēt' eoꝝ suffragijs: ⁊ m
tenuio eoꝝ vilarat' si nō fiēt
solutio horaz: Ex uo ad sacrificiū
p̄tinet ad clericos ꝓpr̄os obla
hostia salutaris in celebratōe

missaꝝ: tū pro vnus q̄ defuncte
qua adhoc officiū assūpti sūt
in ecclā: ad ꝛpētandū dñm
passionē: aliquid officiū g̃ſ
suscepissent: ⁊ munia facerent
deo: ⁊ ecclē: & de frequētatōe
aut tarditate nō est ꝺcīdū: ecclā
si sūm dispositōez celebrantis:
⁊ voluntate beneficiū ministrāte
⁊ ꝓpter eū ꝑsōz ꝯgruū ad hoc
oportz huiusmōdi: dūmō tā diu
ne accedat: ⁊ salua ꝛuētiā
ti sacramēti: dī' enī ad hebreos
v' 9 dēs (pontifex ec habēs assūp
tus pro hōibus ꝯstituī' ms̄ne
que sūt ad deū ut offerat dona
⁊ sacrificia pro peccatis ꝺez quo
ad pximū pertinz adoremē ele
mentale si tū sit p̄sbr' curatz: ut
p̄babile vī dei ꝓpto silū ꝯmissō
aut p̄ se: aut per aliū admīstrz:
ꝓpt' quod ⁊ stipendia p̄cipit: ne
sit sicut mutus canis: nō valēs
latrare: quez ꝛpahen sioz bto g̃ſ
in omē quasdā locusti: dei' nob:
q̄ tū dure sine dolore nō possūt:
quid nos o pastores agnoscim⁹ pm
⁊ mercedem consequimur: ⁊ tū
operary: neq̄ quid simulatū
quippe sancte ecclā: in stipendio
cottidiano ꝓpōnūt: si tū ꝑ ec
clesiā ecclā: mdūm in p̄dicatōe la
borum: Pensēt cuncta diligenter
noms sit: sine labore mercēdē
pōt mercedē labor: Ecce ego ab
lacrē fidelius vinea: si mdū' ꝑ
aliaꝝ fidelius laborū: Illa in
mūm stipendiū sumūt: ⁊ p ēdi
mendis p̄cōz suis fidelēs obtu
lerūt: nr' tū ꝯtōi petā eaꝝ: ul'
orationis studio: uel p̄dicatōe
ut dignū est: mīsūdaq̄: Et post
pauca: Debēt pensāē ꝓ nobis
dicā: Vos estis sal terre: Si igit'
sal sūm: conducite meritis fide
lius debēnt: quod ꝑfecto ꝛ
dūctū: ille venerāt' ꝓmmo

C. A.

De continencia clericor et honestate vite eor

Dignissimū est ut qui filios virgines tractādos suscipiūt alios mōdē debeāt sic vocāde sic et opa continencia seruent perpetue castitatis. Ne dū ecclesiasticis ministrare in templo existimāt dei filios ordinarie sic legitimo matrimonio legales faciēdo clericos. et si ex lege dñi virgines duci licitū habuisse. tñ in sancte cōgregationis templo ministrare debēt. toto illo tpe adūxores prohibebant accedere. et q̄ compacto sacramēto veteris et noui testamēti cū ecclesiā mēs quā sertis vasis dñi. et si de pannis pontificum ipso oblationis erat licitū nō nudis ministrare. Leuit. xxi. deūto mō licitū censetur sacerdotibus. nonnisi testamēti sancte mēbra mēbris sanctis. sancta sanctis et sanctificatis. sacramēta pertractare. et tractantes clericos laborare in luxuriā. sordide gule reos est: quia auferunt deo qđ dei est per totū polluere. obligando. sic corpus suū. sic patrimoniū deo auferre. sic animā suā q̄ xp̄s sanguine suo redemit. sic de familia dei qui cū anima eius dei. et cibo dei nostri. quia sacerdos et ecclesiastic. cū magis sint sacerdotes. sic ex sacra et doctrina eius. quāt culpa sit deripere patrimoniū pauperū. sic nudis ornatibus suis pro culpis alioz delendis debeāt intendere. si p se augere culpā cū deo sit odiosus. Etiā quia sacerdos peccator angelo mō paci. quāto dignioi nouo testamēto. quāto dignioi nouo baptismo. et si a vā vita se elongāt. cū talis merito dyabolus ē nominandus. sm id exp̄. vos ex patre dyabolo estis. et opa patris vestri vultis facere. Et hac tantis sordidissimis crimibus heu multi infecti. si nō mūdi per medicinā pnie clericos in studiosissimos militēs. et pauperes penitentes. Nā in quibusdā pro cultus. sacra labes tm̄ inualuit. ut etiā ecclesiastica arma sit. Et pene totū ordinem infecit. ut pene ab clerico sit spes cuiquis. Nec cōtigit nonne admitte voluit. multi ne consuetudine. et potestā se armā tes. si pro lege defendentes. ca nones quidem et romana pontificū decreta grauia nouā rōne horū seuerissimas penas et cū suras etiā formidabiles angeli nostri columbarios edixerint: magnume pudoris. etiā usq ad heresiū damnationē. meretricū et inhabilitatū omni beneficio. si tam pene late. et ipas frontes parietes nō erubescunt. Quis enī dapnabilia sua etiā laicis sm doctrinā apti ad ozinca. and et ois

nuidria et anaricia aut nouē m
vobis sicut deus sanctos: aut turpi
tudo aut stultiloquium aut scurri
litas que ad rē no pertinet. ad
eph v. Etia quod p sac̄ tonsu
lia ex consensu latorum. et pau
voto oīm statut ni sac̄e ord mihi
contradicā. exceptō si forte
te pro tūc amplior vigeat fer
uor castitatis in clericis. qz nrīs
temporibus. Et rōnā opinabile nō
est. Si hodie a primo velit aliquod
concilium seu pp̄ clericos artice ad
votū contradicere. sed magis difficile
tale cōsilium oīm obtinere. maxi
me. qz cōtradicta nō e de essen
sanctor ordinū. Et dubitāt nō
videor. si expedīens nō ppt̄ digni
tate ordinis. ppt̄ multitudinē
fidelium egressuri. Tollerabilius forte
videri possit aliquē aut sacerdotes
unire vna ultima vice vxori.
quā pluribus illegitime. et nō gñdi
scandalo secularib. et gñi peto. sed
si matrimonia essent ex primissis
saret peccatum. nec nō e peccm
qua prohibīt. Ideo oīa ecclia
tollerat nūptias. quia dicit augē
Tolle meretrices de ecclia. et rīpleb
ola libidinibus. Et si tollerat id qđ
de se e illicitū. ppt̄ malorū damna
deuitanda. fluto magis possit de
illicito lucru fieri. prohibitoz rō
monendo. Et forte dicet. ppt̄ alia
quos matrimonia. nō expedit nr
decret tollē de cōi ecclia. tā prosa
cōmune coronā. Ad hoc forte alt
possit rūdē. Illud ewāi. deus p
tapē expiat. tū de hoc mihi leges
assertiue. si disputatiue aliorū
superiorū inueneo hr̄ rōnēs. Et ex
quo dicta doctorū ad hoc inducūt
euidenter. qp nulla missa notorie fal
sificatorē dz audire. quid faciet
epūs aut archidiaconus in quorū dyo
cesibus aut districtis multitudo cō
tribuatorū est sitiatā. parro

chialibus ecclīs. nec alii hñt. pmū p
plebe ad sacramēta eadem ministra
randa. q verbo dei predicando.
multo plus mīri suo priuari de
ppt̄ aliqua petīa. cōd dicūt regula
iuris. Licite p multale nō dz vio
lari. aut per epos dīt tolleri
mihi tali sacratissimo officio. cōd sāc
dalo ppti. et grātissimo peto. Et tū
nō puto me dubitare. qp quilibz
talium cū celebrare. faciat cōfessi
one. vtinā salutarē habeāt cō
tritionē. et penitentiā. Et qz mo ni
dicto. etiā si decies confitēt. cōd la
crumabile efficaci ppto excludē
di cōtritionē nō essē verus penitēs:
qui ostensiōi pecūie facilitatē nō
ponit amputare. pfectāq; crebrius
surrexit. et rīlapsus e. vel visi ir
redē de se iterato rīlapsurū p
plūs obiectō. et se pinde peccatis
mortalib cōmittit. sic qui serpē
te in lecto foueri. simpsum horribi
ter sortē. et vilipendit corporē sūm
salutē fidei aucē. Io talis ppt̄ in
mortali peto celebrat. etiā cōfes
sus rīgino a confessore rēquisitus an
cōtritionē velit abiicere. eo rīdente
nō: nō dz cōd absolui. licet ei pe
nitentiā dz iniūgere p vna decreta
le de pe et re. sed quod deū ipo
cōtrahēs faciat epus aut archidiaconus
ad hoc. Salua semorū iudicio pe
sic rūderi. qp primo cōuocatis
e synodis. in qua fiat mentio ut
infra dicā et breue repositorium
rīmquat cōtribuas. et ipse cōtu
lisse sub pena obedie et excōicā
nionis etiā late sententie. ut re
cedant a cōtribuatis: quod si nō
fecerint. fiat se excōicatos scire
cis subiacere. et eo quidē ecclie ipse
positi cōtractus denūciis in
mediate facto sue excōicationis. De
sen ex. Si cōtribuatus. In quo casu
si sic excōicati se diuinis ingeri
serint. sue ipso facto sint irre

regularet. nō nisi per ꝑsōm absol
uendū. Ex quo si ad hmōi rebelles
& incorrigibiles ꝓcesserit sucess
sue prorsus ꝓuidet. ut sic ad le
ncinorū ꝓnicies aut mortē
ruant. Item decreto romani pōti
ficis hoc edicto. Et si alq̄s ꝓsūp
serit contrauenire ꝓuidet. pro
rumpendū eis ecclie vna aut duc
simul. ne ꝑplus fraudē dampnū
si nec sic hmōi morbo potuit remedi
apponi quod tm nō speranda ex hac
ne ꝑplus debitus suus fraudet. &
ne morbus ꝑplus ꝓpter alios sceleri
germinatis iudicare pareat. tollerad
posse cū dolore & gemitibus ut
tales cōtumacy reddant ꝓpter de
licta ꝓpria ex quo de stipendijs et
oblacionibus ꝓpriis sustentare et ad
hoc tollerandū monet xp̄s exē
qui mundatos a lepra misit ad sacer
dotes. nō sacrificijs legalibus q̄s tm
ꝑfectissimis & symonia fuerunt
p ostium. aliunde ad ostium omnia
ascendentes. sequit tm eos petra
a superioribus suis ad memoria re
ducendā aut alīs ecclesiastici. Et
xc̄ scribis & pharisęis. ac sacerdo
tibus sceleratos eos ait oculos ꝓpria
legis obtexisse. Quod nō dictū de
non debēt misse interesse notorij
formatijs. intelligendū puto cū
parochialē. qui non tenet de mē
parrochiali interesse. & de nō ma
tis celebrantibus. nec ad missas
dicendas tribus. & quorū ꝓpria nō sit
parrochialis. & hac de causis
detestandū. quo ad celebrandū. ut
talis despectus ad penitentiā nō
uertant. nec ad sacerdotes cōtēp
tus seu vrīdentia. nec ecclesiasticis
sepulturis. depositis & degradatis
celebrantes. si sint rite cōsecrati
cōfirmati ꝓpter caracterem indelibile
eis impressum. Et notorij ex mā
tis alle. censendi. qui ꝑ ꝓpria
confessionem aut euidentia facti.
aut ꝑ cōtextū iuris sint talis.
seu etiā qui mulierē suspectā de
incontinentia aut filios eius pubes
ce se fouere comprobat. Ca. vii.

Nunc de remediis medicinen
dum sit aliqua dicenda. Speculandū. ex quo morbid
mortifero ostendum sit quid ve
ra et antidota quātū possimus
afferamus. Cuius quidē cognitio
remedij sunt hmōi. Sit sacra scrā
mentorum. quod nō tm in officio
quā in remedio est ab eterna mise
ricordia. Clerici cōtra morbo labo
rantes. hac remedio vti nō pos
qua hoc remedio abuti nequeunt
si sint alia remedia multo salu
briora. quibus vtuntur vtilius et
efficacius ꝓfecto curarent. hac
ꝓpria remedia quidā videntur in
gerē acerbitatē. sicut poculo ama
ra si sana. Nec mirū q̄ vite mo
bus sit difficultatis curatio. et
maior mīsericordie. Vita multa
rū fomenta. sicut a domestico hoste
sit caro. a dyabolo. ab humani
corpis. a ꝓximo. a sensibus ex
teriorib⁹ et mundanis. q̄ quid ido
neū carne ad medicinā. ꝑ in
cordio ꝓpagine. a libidine me
dosa. ꝑ fomitē ꝓpria ꝓcepta. ꝑ
nō solū aplica autidota. si ecclie gla
dium. Quia ē nōn. ecclesiastica nā mīs
tra. & ꝓmouere in cā. & crucis &
augmentū sumat a rebus nālibus.
& qualitatibus primis. Adde ecclesiā q̄ quid
sacrū hostie domestici portet. qui
ad impiadum. Primo go & ꝑ
remedium ē ordo ꝓpria. & aliorū
deuotorū ad deū porrecta. in sacrē
hostie oblatione. quod multos a ma
li morbo legis in vita saluauit. et
collatibus patrū curasse. hoc remē
dio in morbis ceptatoribus primo ut
expedit. ut aut plato in thymeo
in mūnis nigris rebus. diuinū ꝑsi
dium implorū. Inuocādo nigris
diuersis ecclesiis omnipotentē patrē. sine q̄
nullū rite sumēdā exordium.

horta[t] ꝙ ad hoc pene ⁊ accipiet
st alu[m] ſtulꝫ orantes petat nz
dite qz accipiet. Et quãto hec pe
tio periculoſior qz mortalib⁹ ⁊ cũ
ſiamor apparet tãto atrocior ⁊
eſſe ⁊ importunior petitio. Nec cẽ
alia ꝓmedia ſine illo efficacia hñt.
Cum e ergo heu in multe ⁊ an
ſuetudo ⁊ hñs acquiſitꝫ ꝑ frequẽ
te actꝰ. nam eſt ut iſte hñtꝫ corrum
patur ꝑ ceſſatꝰ ab actu: qz cadꝫ
ſuꝑ pñã gr̃ã ⁊ corrupt⁹ ꝺ
et oĩs res p qualeſcũq; cauſas ge
neratꝫ ⁊ p eaſdẽ diſſolui. exigit
ur. fiat ꝙd conſuetudo reſe
qñ altera nã. fragilius tamẽ ym
utur conſuetudo. quã natura ⁊
ꝓ conſuetudine cõtra. cõ conſue
tudine ſuperãd. Nec hr credit
ampl⁹. dũmodo hõ fiat diligẽtior
ar deponat malitiã. virtute agẽt
⁊ m dño cum fiducia dicẽs. Credo ſi
legẽti ꝛ ſibi opus obtuſius per
moluit. Et ut hec cõtraria reſolue
nõ mmis impijs videat⁹ alia
quadra ⁊ admiracula afferam⁹
Cum ſ. ꝺ ut hoſtis inefficaꝫ m ſed
ne creſtẽ ꝓmitta⁹. Nullig; end
medtmene actꝰ diqu m uſtath
adeohora procedit: niſi pius ꝑ
mitera ſerpet ꝑ delectacõem ict
ſuggeſtiõ. quo precipe mop hoſte
dñs ad hmc debilitãe ne vires ſu
mat cupite tridendy diſcꝫ reſyſte
de ad alia ſe conuertendo. aut o
ratiõ. legendo. ſtribendo. aut ma
nibꝰ aliq; laborando. ſic erit vol
uenda. Nã dicit porta. Vana ſi tal
las. perdere libidinis artus. Cui
conferat. Nero. Cum ꝑ aliq; o.
peris fructo. ut te diabolꝰ occu
patꝰ minimat. Nec ⁊ acrid ãmi
mera mꝫ cauſas ſubmoz ⁊ cor
pꝰ. Cap. xvii. Quarto fiãme
dum ⁊ fuga mulieru. quo ad ſa
pctũ. audiendi tactũ. odo ratiõ
⁊ veſtitꝰ ⁊ cetera mmuſculoꝝ. quo
ridudy. ab eis aut ad eas dirigꝫ
plena ⁊ ſcripturꝫ tã doctoꝝ quã
⁊ phoꝝ. de hoc vitio. ⁊ niſi qñ
hoc vitiũ dñs apposuerit. grauẽ in
alijs laborabit. Dicat ergo Jeau. Ab
ſentia mulierũ a ſcriptur⁹ collecta
arma. ⁊ eſto ſup dauid ſalomõ
ſanſon. Nec qz roboꝝ nec ſuꝑ
lõ non ſup tumendũ qz de aug
que ad ſordẽ mea ſup. ſordes
mee nõ ſup. ſignificans vitiũ
ſordes. Nec expedit a medicina
ꝙ amoꝝ ſordẽ ſuã humar. de
plorantibꝰ ſepe expediẽt doct
de mteſtis roboꝝ nutrire. Et ſine
lord. impigriate fiezue ꝑ pres
pter. Nero ayt nõ tenuit hoſtiã
ad tuũ pedes mulierꝝ. Augꝰ ⁊
epla ad romanũ ſem. Cum
mem dimoꝝ pctta ⁊ cõſuetudẽ
nõ reſiſtendo. ſi ponꝰ admiſſa ut de
equo ab eo longius ſugiendũ.
Vicinus ſime aſpect ⁊ rigidꝰ. ad
hanmod hñdus eſt. Nec mõ nõ
cauende ſuꝝ. bone indolis. ⁊
pie voluẽ ſuꝝ. reprobandꝰ. ſpiritꝰ
nalꝫ melioꝝ ſume ſuꝝ. tãto
nauis alluat: qz ſub aſſertu pie
tatis. ſe ſuppoꝝ. ſi nos impie ſu
bidimus. ⁊ certo credẽ. ſi ꝓpo
loquoꝝ rom. deo. nõ mentiẽte
dros latinos ⁊ grecos. archas ſub
nar poſſe retrahi. ſi ſe repperi. de qñ
caſu ẽte nõ mõ ſuſpectꝰ erã.
quid de Jeronimo vel ambroſio. in
pudica ſcripturis. Nec aug. aut
ſcom ſpem ⁊ alios nostros. ſcr
tos rompat. Et ſicut fugit mu
lieꝝ vtilissima ⁊ nr̃ã de. cultꝫ
rotunde cupientis: ſic ⁊ a corde et
memoria ⁊ a phantaſia totꝰ
e ꝑ ſpem abſtinendũ: ut nõ pena
de ea memoꝝ. Nec filius ſic in roſſia
ribus primi patres ſtili vole
bant. ꝙ etiã mater de mteribꝰ
in biblia ſilentio ꝓdeunt. ꝙ. in
ꝑ ſectos audientes. Quarto fiãme
dum ſobrius cibus exclus de li

tatis superfluus. ⁊ mflā matus
rubis ⁊ pondus. sz primo fortiꝰ
qui habit aquoꝫ saporeꝫ aut
qui sit multi mtrementi tribꝰ
⁊ humidi ⁊ qui declinat ad frigi
tate ⁊ siccitate. sm consilium med
corporis ⁊ no multiplicate mlt
spermatis. ⁊ si multiplicat augz
mentu mensꝰ. ⁊ in femina et ab
stinēa ⁊ vigilie sue ꝓmotiua mf
fluitatis. Et de iudaeo ꝑ riphirry ⁊
simoragdus. videt homez rasid
⁊ rotundet. Io enim flebotomia.
⁊ experimta forcia. balnea multa.
venatoes. lapidū ꝓuocatiua du
doz ⁊ spes. cure ⁊ sollicitudines
gues. bellor experimta. studiū lit
terarū relictis ꝙ opam dare.
sibilis legis. fortis laborū exer
citū ad superiora membroz. sz quāq
uoz ⁊ temporaliū pertransibꝰ.
ꝙ talia eis experimta superflu
tatis in membris superioribus
consumūt. membris vō inferi
oribus ad mistrandū sunt unge
menta ⁊ emplastra. q declinant ad
frigiditate ⁊ siccitate. vn dum
modo matie spermatice. ⁊ frigi
ditas ⁊ siccitas valent ad mf
tate conservare. Io dicit Iesus
ama studia scripturarū et car
nē tuā non amabis. Femine
ꝙ nutrices infantū. tu desiste
nutrire tuā mātē. in reddere
ut at? nec plus pro hac nutrice
sufficiunt: sic resistino ab actu ve
nereo. experiaꝫ sicut sperme
est. Io senibꝰ ⁊ pueris sunt ad mf
tate naturali. In senibꝰ operat
in pueris ad augmentū corpoꝝ
attrahit ⁊ resudat mā exsuꝫ
agni casti laudabilis ē. abstine
a vino ⁊ a frequitatione mulieꝝ
multū ꝙ dest ad castitate. Pen
ter eni mero ebrietas fm Iesum
facile spmatis libidinē. Dicit n
sapiēs. Nemo. Vinū ⁊ mulier
apostate faciūt etiā sapientes.
Et Iesus. Sme vino frigeat vemꝰ

1. nutrimenti

⁊ luxuria. Et ide mez. Septuaḡ
clerici sut frequentes accessus
mulieꝝ. Secūdū remediū de cibo
nāli. sz ꝙ no quib se semper repleat.
mox ad aquā frigidā decurrat
⁊ usqz ad collū stet in ea. usqz ad
totius corporis infrigidatiōz aut
saltē membra genitalia in aq̄
frigida teneat. eadē de mensa:
quia cōtraria contrariis curant.
ex quo ep calefactōe causat. hūc
errorē ꝙ infrigidatoz cuncta ep
timuit ē corpore penalitus abla
bita. tepore tēptatoꝝ sic sancta
benedicta legisse scribit legit ꝙ
ipse sue grādis temptatoꝝ vesti
cutis in medio vepriū vidēs
⁊ spinez se inde dolenter ita
ut totus cruciato exuer. ⁊ vo
luptate tracta in dolorē. Et ꝙ
hoc pauciꝫ ē. no obstante ꝓfi
dit de quodā epo. qui in se ⁊
malis dicebat fīi quodda mem
bri ferrei ꝙ indē ⁊ inō no pū
gitiuū cutis. sme effusione sāg
uinis. ⁊ mitigare: quo ꝑ do
nec insurgeret temptatōe igne
pena nō duraret ⁊ ꝙ ipse vepe
ri ꝓ. sic ꝙ corpus dedicat ⁊
dissuescat. Rebellis ꝙ nulla est
eiꝰ animal. adeo fetida. ꝙ no ꝓfi
cuit ex consuetudine a voluptatib
arcentur. etiā naturales no de
mentes. Dicit eiꝰ augē libro de
ablutione. Nemo est qui no magis
dolorē timeat. quā appetat. ex
luptate. quiz videmus inanes
imagines bestiaꝝ. a maximis volup
tatibus arceri. metu pene. Et
Ortanus de abstinentia no ḡ fendas
sum viri. ꝙ natura ⁊ lectū. deci
offenditi ad similitudinē bruto
bestiale hominez fractiōz. tot
effusum. nulla vbertate indigni
monstruosis trissit. trisnaudi
cit. angelos potius constristat
etica pena indicit. ꝙ pe
nitentia figit expiatiōz: no facili
mancre sitim adducat. etiam

oculoꝝ cecitate inducit. sicut
ambro testꝫ de quodā qui mulie
in feruore vsoꝝ exarsit. et
oculoz lumen amisit. Vn dicit
gregorius q nulla vir sancta fu
dyabolo cōtra se inuitat tempta
tionē. de mo
mento. ipse clausis oculis na
tibus obturatis. vitus auertit
tantis facies rugabant. et tu mag
na ei dis indignatio. sputo. q
in faciē demonū erumpunt flet
ma spūs sancti. ignis ipse diuī
tebella nutrierūt. ps. q e indig
nantiū et contemptū. et mor
tempestiue fecisti. fugit cui de
mon sui contemptum. et vilis
tuꝝ. ps. sicut superbia cui erat
dicit ideo. q per proiectū
me sup demonū. in vilipen
diu ei impperiū demonū. cui in
dignatio aliquis sit liberum. No
uū e facultati et natura considera
re peccantē et cui. in quibus
inferiualit. q sequunt. ad hanc
fedissima et momentaneā delec
tationē. Item considerato vite ter
dissimē. qua priuat homo in spūe
tissimo. ps huc actu venereo. sic
considerato vilitate corporis. ihs
erit pō mortē. caro mulieris. sic
putredo. cruda. sicca. fetor. et omnis
vn. quidā impugnatus p spem ei
dam mulieris pulchre defuncte.
accepit de sepulchro eius pulue
dine. et per fetorē expulit tēta
tionem. Et alio tempore eadē cogi
tationē mulieris speciose defuncte. sero
portabat. et p eius inspectionē ei
rit temptationes. tertio vide
ndā. et p oculos
tionē. et memoria mortis gorie.
quales futuri. et q cum de vi
mentorū. et emenda. et delectio
grauiosa vite etnee. Et eadē vi
na pulchritudo. et delectatio mun
tana. sic mente affiatur. et adse
trahit. mergit. et totū corpus
ita ut se no sentiat. quid erit
in futura vita. vbi no solū illa
nisimeries maioz erit. et sine fi
duratiua delectatio. Est enim torrēs
voluptatis ibi. quale nec oculus
vidit. nec auris audiuit. nec in
cor hois ascendit. Vñ et Solarius
in libro de consolatione phie. pul
chritudinē mulieris quādā fetē
dissimā probat dicēs. Et ut ar
gumentis oculis hominū vite
ventura. ut eoz visus obstantia
penetret. nisi ne intuitus vestri
bus. id altipiadis supplicio pul
cherrimū corpus. turpissimū
pīdetur. Ligat te pulchritudo. no tua
naturalis. oculoz spectatorū
reddit infirmos. No oīa q in
peregrinatione hui vite pulchra
rūdi. delectabilia videntur. non
ex nā. si errādo opinando sint
existimata. In futuro aut. vera
pulchritudo et vera et eterna existe dubiū
non est. Quemadmodū de fabricatore
domus patrie. qui iudex strictissi
mus venturus e. Cui mus eius
tā mopis rationib. ut adulterum
quidē admittere. in pudica spon
si mariti. et iudicis vindicantis
loquit de hoc Hieron in epla
tionē. Ne aqua mihi nob' in
dicta. si dissimulare no videtur
ex ritus probitatis. ad audiendos
augustos iudices recta queuntes
et alia continentie remedia sit
astera vestis. duri lecti. fuga
omnis mollitiei. assumptio vilitatis
et quidē corpoi et rarii blandiri
pīat repudiare. cui caro
domatur per ieiunia. ut cetera qui
tendit pare ductor studiū. Ne
parcio labori opus e. longo tpe
infecta cicatrix consuetudinis.
No go refugiat ad medicinā pu
aspiret ad sanitatē. Quis heu
no omnes cleria regulas sibi p
fixas contēnat. Dicit enim Hieron
Christi. multi sunt sacerdotes. pauci

10m

sacerdotes. Multi noie pauca opē
videre go quo sedeatis sup cathe
dram. qua cathedra no facit sa
cerdotem ꝙ sacerdos cathedram;
Per loricū sanctificat hoīes ꝙ hō
lorica. Nō oēs sacerdos sanctos ꝙ oēs
sanctus sacerdos. Et Gerō. Nō ē
finale stare in loco patri ꝙ paulo
net tenē cathedrā regni celi
tū christo: qua no sitor filij sut
qui tenet locū sedis. ꝙ qui exer
tent opa eoz. Olim erāt lignee
calicū et aurei sacerdotes. modo
res vertā ē in cōtrariū. No mi
ramur sacerdotes in obsequijs
ecclāz deputados. frequentare sac
ta mysteria passionis xpi dum
cottidianis celebrant diē missa
rū ꝙ no ideo aliq̄ est glosiosior
quod sit. ꝙ quar sit. Etenim mul
ti tam pollutis essent in emendā
dis mēbris nisi eis sup̄ni mēbris
ministerij quotidiani primū prede dēt.
ut cum digno sequat. Cottidia
nā celebrationē nulla crima sequi
emendatioē. ꝙ hodie maiora cras
peiora ꝙ frigidiora: nō tamē in
mālibus si cibus suptus nullū
gradū augmēti in pueo non
esse lōgū signū. Vnde ē illud
aug. Cottidie sume eucā assid.
ue lauda. nec vitupero: qz ꝙ ma
le ꝙ bene fiāt pl. Et quide in fa
cie hoīm seculariū. videt ꝓfecto
de quadam forma sanctitatē
cottidiana celebratio: ꝙ longe
aliter induat deus qui cordis in
spector. Aliter seculares duces pos
sunt de sacerdotibus cottidie celebrā
tibus id ꝙ rex Cyrꝰ direxit ad dani
elem cuius ad xiiij. Nonne tibi vide
bat deus vinctū an nō videt
quata comedat ꝙ bibat cottidie
ꝙ celebrāt. Ezechiel ꝙ vir spi
ritualis pl vide arridet. Nec
erret rex. Iste cui mysteria iu
deus det. ꝙ permisceat ecclēs. ꝙ vi
tijs plenū lucet. extiq̄ splendat.
neq̄ cōmedit alij. neq̄ libat

ꝙ spualit mandūcando. Verūtā
hoīnē sicut dicit Ambr̄ exercita
passionis insigna xpi tūc sumā
in mercatu. ꝙ eo frequēt a mul
timantib⁹ ut in no solū vmanis
ꝙ voluptatibus ꝙ delicijs pacē
ut eo euāgelizent ut maducet
no eromisit: quod dapnabile esse
nemo qui dubitat. Pacem sāc
mentis aut pdicandi eo fine
quo silicor vtik rorem ꝙ pdicatiō
lēma. ꝙ falcem ferro. quod cte ex
petimur in multis. qui ꝙ signa
to offitio. ymo nō ꝙ pendio mo
retur celebratio: ꝙ fit ꝙ plus
sic ꝙ sacerdos. Ne quis si quis
frē desiderat. qualis sit status
aliquoz clericonz. legat simon
Ebron. si. elbā. Ctre nos religio
sos ꝙ. Et ibi ꝓperiet quomodo
mūa clericoz. ducit ad ambi
tionē. voluptate. tactū de mundicijs
Et quide ꝓplus ambitiosū. venod
tes compendit clericū. ꝓpter offitium
hor diginissimū. ꝙ sacratū ōnī
missimū. Vez si attendis mores
aliquoz ad pestilentiosos. merito
patebunt derisiōi ambitiosi. ꝙ
sicut rethe pistes capita vīs mar
murū hoīes. ipm vō ꝙ corrupt
tur ꝙ seculares ꝓpter ꝙ
deuotionis. ex celebratiōnibus. si
forte sacerdotes aliqui actu cele
brantes. mā dei sibi actū mulcē
ꝙ quod vni cribus salutare. alti
exstit venenū. Vñ dicit deus
ꝓ Ezech. Quide ē ꝓ dilecta mea
in domo mea fecit scelera mul
ta. nūqd carnes sitē auferēt a
te malicias tuas. in quibus glo
riata es. Jere xl. Heu vā de
magis admirāda. ꝙ metuēda
quam exponēda. Nec hoc ꝙ dā
sum de ꝓfectis. ꝙ loquendi esse
volo ad virtuosos: quoz adhuc
multa millia sibi deo ꝙ reliquit
ex gemma turrita. ꝙ ecclesiast.
sicut olim ypē helye ꝓphete. Unde

d'missa ꝙ frequēs

dirit Ferri si sanctus erit mihi me
tonsus hoz. rogratulam ei. do
leat qz ipe nobisted in pluibz pau
cis mihi ri. Ner end vuela mg
occulta de tergis ne parietē fo
dam. ut abhoc tario maior appa
reat. qz ormdo erit. ? qui bo
mihi in dño perseueret: et
amplius proficiat. Dicto mali.
a malo resipistanti. Dicentes
hinc oroz bri gregē in quadā
omē sinp in cello desiderat. Deus
Deus qui nos pastores in plo
vocare voluisti. pīā qs. ut hoc
quod humano ore dicimur. m
tius ongibz esse valeaq; amen

De religiosis et monachis

Post predicta de clericoz or
dine. Ruc salubs se reflectat
ad statū religiosū. ut que
digna veneratōe. ? q ipsi in sacra
merito sint memoria. ? tā rome
dā quā tragedia coz. scripto
depingat. Hi sunt filii pphetaz ad
ſ iordanem fluenta habitantes.
hic im. ? solitudinē cultores. deo
? sibi soli viuentes. humilq; seru
lazud negotioz derelinquentes. ut
soli deo plane valeant. hi tribq
venerabilib; sanctis se religiosis.
ſ obedīa. castitate. ? voluntaria
paupertate. que si p aliquē coz
soluta fuerit. mox ad inferna
ruere. ſ penitēa condigna no
subsequente. Deus illoz dignos
laudē promiſ no ꝑsequē. sed
me in limitibz patrum ꝑpansa
uenti. ? et quo nō digni pena di
cūtur. quicquid arrepto sce
ꝓpositō. ꝑmā fidē. mritū. fanctez
ad romitū ducentē. angelus
fuerit. ei ad auxiliū mia
nūd nō mittē. quid p̄modū
dēs ducatū. Nā ? si p̄mo pecca
toreb; pgea merito puniendo
res dicent. ? habent religiosi sm
gulī meritū eis ꝑfectam. quidē
ipsi metipsis. suoz actū dirigē
valent. ſ sanctoz patrū ꝛūb.
sim quas in cenobio ꝓfessionis
suarū. virtutū. ordīe sacroz qz sua
dirigē pollicent. ? dicit xr̄s scri
bis ? phariseis. Nonne moyses
dedit vobis legem. ? nemo ex
vobis custodit legē. Deide ne ?
hoc tpe. heremū pūlibz. ? si nō
oribus possent dici. Considerā
nā qz hanc sanctā plantationē
munitam ? religiosorū. a quibz
origine duxit spūsto irriga
te. illas qz p vniuersū orbem
spargim rollocauit. sicut ym
venit in vetibz dimisi erat
ut ? doctrina essent roborate.
? in vnoquoq; mo alios scrutādi
luctā ꝓferre possent. ? forte
perspicuā de vite mee mul
hanc lucidā nō dicā offuscatā.
ſ pene extinctā. ut in multis
me vestigia sanctoz patrū
cognoscī valeant. ut dū possit
ad ꝑsaat vox qude vox vocē
est. mang aut mang est sui
? vocē plangēs filiū suū
ioseph. qi nostrū diebat. Tu
mem qude filiū meū. ? ferā
pessima devorauit filiū meū.
idest vitus ? tonsuā alicūs
adhuc apparet. ſ filius ioseph
i. vnoquoq; religiosus extinc
ta termitē. ? ut hī veritas attes
tetur dicit nobis testē vitarū.
Ferri. ad quid tendē. ? interim
mea si vel mōchi esse cupiā q
dyt. Eund ad mōchos alpes in
epla. Mr̄ recta. Ordo mē. ? alter
tio. habitus. voluntaria paupēr
tas. obedientia pene. grauiū
in spūsto. Ordo mr̄ est. ee sub
mgro. sub abbate. sub regula.
sub disciplina. Ordo mr̄ ? stu
dē silentio. exercēi. ieiunijs. oīōni
bus. lectionibz. opē manuū. ? super
oīa excellentioz. vita tenē. q
? charitas. Liber 1ē. Speculē quis
se melior speculo. qui nouit nō
ecclī se mitigarī grauiū. talis

q̄ iudicari dz rōnd deo si hab
ppriet̄tes sibi ꝯnere putat.
nō se palpet. nec blandiatur
nō verbis pro rebꝫ vtat̄. Nō
end nūciab unt̄ fm meritū
appellatōs nōm apud seculū.
si fm ꝟā veritate rōnd deo
equido end mortuꝰ reputi dz
mōrtuus si digꝰ tali nōie
ꝛcipit mue mri q̄ ad ꝛcipi
dilect̄ voluptatē dignet̄.
laudet. Attestant̄ hoc
greḡ qui in quadā oīe sc
dant. Cui mōrtuꝰ videꝫ admo
uendus dnt ꝛuidentia sui hī
tus in actu. in loquela. in ꝛgi
tacod. sua. sp ꝟā spectat: utilia
que mādi sunt. pferre deseruit:
et quod ostendit habitus ornꝰ
hītu. hor am dei oriuntꝰ men
tibus ꝓtendit. Nec ille hor nō
solū de solis monachis appellā
dus. sed. si ⁊ de oībus religiosis qm
professione ⁊ hītu se ā mundo
ostendūt segregatos. dicet dñs
mistrus multū ꝛgnosc̄tur ⁊
ēme si mens vadiata essꝫ non
tot ⁊ tantis crudū deformitat̄
in ꝓdem tabernis. in curijs
nobilū. in nūdinis. in plateis.
in cōmessationibꝫ in mollicie. et
ꝓ ornatu vestiū dm equitatur.
⁊ alijs mutabilibꝫ vanitatibus.
de quibꝫ hīc Iero in suo apolo
getico plenꝫ testat̄. Tacco de vi
no dapnabili ppriet̄ ⁊ ꝓhen
in pluribꝫ quātū ⁊ de huiꝰ obe
dientie ꝓstrata in multis ⁊ de ꝓ
ximitate oīm obstinacia. Nō
d ad ꝛā ut forte apud paucos dicā
quod q̄ me vix facile magis
versū ⁊ me oppositū qualitate.
uta ut oporteat ꝓsidentē dice.
tuū vis ut faciā tibi: sicut
illi acco dnōt ⁊ ꝛcessi ranq
ꝓstoꝝ patꝝ obediēs. certū ns
q̄ ad mpg sibilia et difficilima:
et lugeas q̄ her ꝓtinus sissid vtq.
sic mōr ꝛualibus dolorib ⁊ a tri
stī nocūa ⁊ si sēlus apphendere
velimꝰ. Cum steles sapientes a prīcip
nubilantur sīc discipulus nr̄ ꝛgna
cula aqua a ꝛmotis locis apph
tuat ⁊ cū gaudio mandatū suū
peruēt. Iesus cū mdūtus ꝓtem
ptari obedīē. passe sine addu
ctiōne agnellū. et aqua liquidā
se tractabile. sine pericolo tractand
ꝓbuit. q̄ obedīē ꝓtepta sicut
testat̄ greḡ de maiore bīo &
nedicti discipulo. et quod ꝓ
fluū suū ad ꝓceptū alueus ꝛ
uertit ⁊ ad aquā. ⁊ ad formā
ignitū ferē. et alia multa legim
obedīē insigna. Nra vō obedīa
pmptissima ⁊ in ꝓsperis ꝓ
vō in lenissimis aut aliquā ad
uersis. legimꝰ in partibus egipti
ad abbatē floruit virtꝰ obedie
ē imperatꝝ discipulis a sanct̄
patre abbate. Quibꝰ iussionib mox
omēs ⁊ntes offerebāt. vnꝰ p̄ alio
festinādo adoptās: ⁊ alt̄ alteri
ꝓpē studuit labore. Cui vō
pua remanꝝ fuerat in pmanso
nibus acturi erant. Nimiꝝ ma
lorē mercedē ⁊ gr̄iā se mere
ri ꝛcep gr̄ibꝫ non dubitabāt
hoc ⁊ alia innūdā. ar. mediꝫa
dignā legimꝰ mercedis ꝛtributiōē
in vīsitatoribꝫ Brigitte. ꝓ q̄ ad
dixit. quō ꝓ duo offendēt̄ mat
ecclesia. Primo q̄t̄ nr̄ūenerād sac
mentoꝝ. ⁊ q̄t̄ imperitos ꝛfugiū
sōz ⁊ expedit. ꝓ in speculatores
sint tenue tāte mercedis mēdi ꝓ
ducas si dixerit q̄ alicui gr̄ie de
neri q̄t̄ fateri possimus. si ultrā
progrediendū q̄ sit in absen
dnūe gr̄ie. Nūqꝫ inualidi est
aut alienata manꝰ dm. Nō
pterquā sic sapit: dnūe q̄ pe
tati blasphemā vīo gr̄itudi
ne ⁊ si gr̄it̄. nūz oculus rānis
radiū solare non videt. qm

sol ibus rapuabus sin luis splen
dore non subtrahit. Et ergo prul
dubio em nobis hq dicte ca qre
da Amor ego merito baptiso. pro
primis piatd cap amore. q so
serpis mims arripendit. et dign
fiunt) oculis suis ppria. se esse
alicq momenta estimans se pulse
di non sinens. De quo amoe dr. ioh
xpi Diat. Qui amat aiam suam per
det ea. Et qui odit aiam suam i hr
mundo in vita eria custodit eam.
p aiam sua intelligit vita am
malem voluptuosam. sibi scis amo
modach hug amore odit est salu
tis sue. De quo amore Symo de cas
sya sic diat. Amor mi pbq sui dm
nem voluntate extenuat. vehit
omniu malefactor. et corruptor v
tutu. Ventu diuidit. Domus vnit
non simul. fidem nemo frustrabit. hy
ad nos fiant in ruinatibus. sedificia
excitat in urbibus. ptinacias in
regnis. Detendalia seminat in sac
tis tenebris. et monastica vnitas
regulares in regulat. nescit seruire
dominis. fraudem ca optime nouit. Deie
gat patentibus indulgentia. cui
est cautum vult ee ppria. quod e
ppria minima in cautum deducat.
no insi ppriis voluntatibus gaudet.
odit michil pendit. sibi tenuit quod
alius nescit impartiri. in diuinis
peccat in scriptura. no cognoscit hodie
hodie tenebrosa deputat. ut appare
at singularis et sibi placere non
curat. alius displicere. penitet
paucos. iudicium. execrationem. odit
nam. vigilias execratur. odit ad
labores. Est illos. qui sunt pigre
fingebat. fabula nescit regulari non
volt. Cum p eo diatim ppria cap
cia sibi appropriat. grec michi
tribuit. ppe sibi deus. fugiet p
latus. subditu. discipulos. et in gre
ad michil aliud nisi ad serpen. trad
sunt ppria tenacia vacuit. et cia
sue ppe voluptati aptat. adhuc sa

tis nec reputat. et tormenta. Con
silius acquiescit no nouit nisi si
bi placuit. no placita impugnab.
in rimbus in rimibus sibi. abier
te ad velamina excusationis re
currens. Iustus se in oib; arbi
trans se laudans. alios vituperab.
ter. Per ille. Ecce quid venenosa
herba et iste amor ppius. Ideo
paulus 2a thy 3. Erunt vrica ibi
enumerata q in nouissimis diebus
dicit instabiles. Sic vicia primo tri
regnud vicioz. in fronte placa
ut diabolus. Sic aut stato. q in no
uissimis diebus instabunt tepai
pericolosa. Et erunt homines seipos
amantes. cupidi elati. superbi
et cetera. Quis vicia. q tanquam
venenata proles ex ia mre vnp
pera generant. Et nisi studio
sissime hec radix fuit extirpa
ta. de cor de religiosi. nunquam fruc
tus perfectionis ex eo sui sperat
dicendum duo video esse nocia cuti
religioso festinanti ad thronum
salomonis. in quo vere pacifi
cus rex sit. et sibi sede collocat
delectabit. que describunt. tercia
iij. sti. astensu purpurea. et re
cumbentem auream. p astensu p
pauci intelligo vanitates. ab
amore ppio. et ppietatis est pp
ad tirena festinare. et dum eun
dum thesus in purpura illusa
erat vilipensus. quia ipse ecc
vilipendit sui contemptu appet
tens. et sic serpens despicit ppria
amore abiecit. p astensu dia
purpurea. et a tira elevatus. et
is illusit. sic tu pur pria. et pio
sus amor sui vulgari estima
cois est vanitas. Sed cia tespe
in oculis dominis multu nobil'
et odiu seu contempty in ppria do
cet. Ita diabolus reducit vir
tutes. Ita diabolus et reducit vir
tutes et indue omni bono. et
sicut oppositum eligit radix omn
malozum. Ego mtin et religioso
ad perfectione tendenti verissima

duo nota
cuilz reli
gioso

astensu ppria
cia

a rēgularibus stantē ētā rōpoē
non trāslato. Prīa semper ꝑsuppō
ſcendam: ⁊ prīa rarior ē q̄ 2a
q̄ prīa hz rēcidiā. ⁊ pena ā
nexa pubē quā 2a nō hz: ō ſcēn
da crebrioz ⁊ periculosior. q̄ pā.
q̄ ꝑ penā rēdūt prīa ſi nō 2a
⁊ latet hōdē ſi non dēd. Rā hō
rūdet an ſtante dubitāt in corde
Amīce tū ſuē dāpnabilē. Absit ōm
ut q̄ lōgā mutatiōnē amīngre
diens claustrū. hītu exuāt ſolo
trāſlato: ratiōē in claustro eſſe
cupiditatibꝫ q̄ubꝫ vexāt in ſcēn
lo. q̄ talis indigno diuino mūdo
deputē: ſid dicēdū ſunt. Ceremō
ēt hīās ſcandalū ēccl̄e roma q̄
ēē nō xp̄iānū. legim⁹ filiū ſūl
corde ſuēſſi in egypto. Et ꝯra
illud ēt auctōritatē ab apoſtaſia
corporibꝫ ꝑ̄ iudicē: ſi tēpore
fuit apoſtate rōdē. Dū ſit eis
claustrū ſue vnū ſepultūa. Her
mā lazarū. ⁊ mēnt dīſſolutū.
⁊ anēſſe in rēligioſis. ut m⁹ ꝑ
ſuadēri ꝓ. ex duobꝫ tantū ſolz
prīmo ex admiſſiōē rudiū. ⁊ dī
fortioz ad rēligiōēm: q̄ male ſp
nati. male habituati. aut male
educati. Dū ſūt⁹ ſup ad bona
roſinet rudiū rudiorēdi. Dē end
ꝑuūs ſenſus politiorē. ex optīa
mā bēne diſpoſitū optimū ſit
rōpoſitū ſuē a nā ſuē ab arte.
Dū caute cōſiderandū q̄les ſuē
admittēdi. hē ēta dēcet crebra
experiēa. Secūdo end ſi bene
diſpoſiti ſūt tamē ēo admiſſiōē
puersōz vigilāt⁹ ōdēd end ut
dicit ōcta. ōmū liquorē in vaſe
fictō infuſū corrūpi. Dū vaſa
prīapū morbi. ē. fedus ſanā
muſcā. ⁊ dīt ꝓphēta. Nouale
vobis nouale. ⁊ nolite ſerē ſup
ſpinas. Dū eradicandi. prīmo ſp
improbitatē vna oūs morbida
totū gregē rotāmēt. Adde et
⁊m ꝑ negligā correctōē ꝑmittē
end in ingreſſū ad libīdē vnīē.
⁊ ſic hūmōi malū acquirūt: q̄ q̄d
nouā teſta rapit. mutāta ſapit.
Deo dīt ſapiēs q̄u parat vn
ge. odit filiū ſuū. Hīc ſūt potiſ
ſime cauſe corruptiōis rēgularē
diſciplīne in claſtris. Vnū ergō
quidā fuiſſe in ſēculo. qui ob
remediū aīe ſue ꝓpoſuit ſe
ad hēmū trāſferre: q̄ue mō ſua
prohibē intendebat. Cui ille
rūdit. volo ſaluare aiā meā
ingreſſus hēmū negligēm
vocat. tandē mō mortua ſunt
⁊ dicta ad inferni lōa. Q̄ cū
filius ꝙrēd̄ ēpit⁹ ⁊ ſūl mortuus
dēducēd ſunt ad lōa ſupplex
que mō videns ⁊ rogīoſē ait
O fili quid huc venīſti ad lōcum
infernī. vbi ſue nā tua. volo ſal
uare aīam meā. Tandē deo
inſēnte aiā rēdūt ad corp⁹. Et
rēdeūtē cōfeſſiōnē ⁊ pēnām
die ex verbis mūdē ⁊ pueze
viſaūt aſſpernīmā ⁊ abḡm an
dītā elegit pēnitēdo ruēt am
plexibꝫ. Deū ei dīxerūt q̄
corpori ſuo pareāt. Ille rēdit
O ſi talēm prūdōrē ⁊ erudītōrē
habuiſſēm ex pūs matīs meis. haud
ſiēt ad rēd deo ⁊ angelīs ⁊ to
to mūdo cōfeſſiōē paſſūrus ſū
Ecce ⁊ in artiſſima pēnitēa vita
finiuit. Ad hēmū ſēn
clauſtē venīſſe laudabile dīcī
clauſtro rēgulārē vixiſſe. Repē
ta aīa vita in mōſtris rōducēda
rūdiū ſāctā deo ſolet vomitū
mouēre ſensus ēſt. Ego illā
religiōne puto ēpellēciēdē.
in qua hēc ſigna ēpezūt. ꝑmo
maior abdicatio ꝓpaū. ⁊ minoz
ſollicitudo. Ito vbi frequētēr et
efficaciores rēſtitūciōēs fiūt. Tō
vbi ēcessus imprīme nō ſīnūt
⁊ ſuāreſcūt vīna. ſtatū mozū
ſuo ne dilabāt. ſollicite ſuccūdūt.
Quarto vbi crebrioz habet⁹
colloquiū de ſpūalibꝫ. q̄ rōlloquijs.
Quinto. vbi emulatōēs ſpūaliū
magis fomēt. ⁊ per hēc ſi magī

q religiosū excellentioz d' h' videsū .112. a.

repudiant⁹ ⁊ odiũtur. Certo
vbi ⁊ ruã. nadrũ quo. ad clacz
platozũ. habet⁹ oculq magᵗ ad
uãtos ⁊ spuales. quã ad experi
entiã reportaũ hũtelligẽptimo
vbi a secularibꝰ ad ecclesiã. et
fregẽdia se magis elongare sti
dentiã deo ⁊ scis sole vitiũ ina
gis asspirant. Deo audiaꝯ bñ
bernũ in sermõe de adventu bñ
paulꝰ. Caucte mgnt ne quis
pua reputet: qualibꝫ pua sint⁹
deleq̃ubꝫ roborare. Nemo dubi
t ro de suo lemia sub ista. no
uo corrigẽ ista. Ro ẽ magnũ
si in hñs manca venialibꝰ mi
nimis ⁊ petis hoc est. cum diler
tissimũ impetrauerit. Quer blasphemia
vrim sibi. blasphemia in spi
ritũ sanctũ. sed dicit. Me meo
rie cõmendauit auctoritas. et
nulla obliuio delendi: q̃ est
vnũ gremiũ petendi ex cõtẽp
tus⁹ nolle penitẽ. ⁊ ẽ dedi
nihonorabꝫ. Et ut ego arbitror:
si sancta religio vbiq̃ in ecclia
esset. reformatio omes secularis
et tota ecclia in melius proficeret
et multe plage dumẽ indigna
tionis ab ecclia tollerẽt. Dracodẽ
cum sanctorũ. ⁊ exempla vndiq
sup vnum sol orbem diffundit
et quasi fluuia paradisi ꝑ vniu
sam tra irrigaret. ita cõsu
lendi. esse omibꝰ puris ꝑ bene
bilibꝰ. et placabꝫ consilia cõmu
nita vbiq̃ ut operum darent ad
reformacõem religiosorũ. Sicut
in sua dicit. Ecclesiastici decimo

De abbatibꝰ ꝓsumꝫ pontibꝰ et aliis in religionibꝰ ꝓsidentibꝰ

Deꝰ inquã dicimꝰ. quos deus
sue sedis fontes ⁊ constituit rec
tores ⁊ magros. omes suauissi
males et dulcissimus voluit com
mendando. a quibꝰ cũctis ꝓpe cassis
regnũ sumꝰ ⁊ ꝓpe suos. deꝰ si va
ego eos ꝑ pessimã negligentiã pe
rierit anima vra ꝑ illa. Abbas
inquã ut per his venerabilis
Judith vtagnest ꝓsbr in ꝓlio dei.

⁊ ex vobis pendet aia illoꝝ ad
clapnd vrũ terrã illoꝝ cogite
Pensate ꝓsolicite thesaurꝰ vobis
a deo cõmissꝰ ẽ. deo tuã ẽ de
aura aut ãsumbꝫ de arabia ꝓsicie
magᵗ omes meas. Nec exigeꝝ a vob
raro pñs. nisi de aliqb fragumen
inquit cacz. de manu vra requira
detur. fides vra abbati celebrimo
ymitatꝰ ⁊ dignissimo sti bernhꝰ
qui in sermõe de adventu dñi pos
lacrimosis verbis cum sibi impos
deplorat dicens. Longe magᵗ gñs
ra ⁊ pernaliosum debito teneriꝝ
astrictiq̃ ꝑ multis arabus ita
sint rõdituri. Quid ego infelix
quo me vertã. si tanti thesauri
ꝓsidi depositi id. ꝑ silu xᵉ sag
uine ꝓpio carui rõdituꝝ rõsi
uit negligentiꝰ custodiri. Si sil
lante in cruce dñi sanguine tolle
gissem⁹. ⁊ reposuissꝫ ꝙ vora mei
vase vitreo. quid et portare sepius
oportet quid adhuc ulturꝰ essem
mdiose tanto. et certe id sanꝰ
dñi accepi. pro quo mercedẽ nõ
emprudens. ꝓpã vbiq̃ sapiencia
sanguine suo dedit: si hõ thesauꝝ
in vasis fictilibꝰ. ⁊ quãꝰ multo pli
ra quã vitreis firmiꝰ putãda
videntur. ꝑ thesaurꝰ intelligẽs
cum audiꝝ. Et addit accedit ad
sollicitudinẽ pondꝰ. ⁊ timoreꝫ
q̃ rõ ⁊ meꝝ ⁊ premiũ rõsuꝫ sua
re vere sit. neutrã nõ satis est
nota. vbiq̃ abyssus ẽ instructus
sed dle Et heu pauci sunt pauꝫ
rõ sciẽtꝫ. nichil stabilitꝫ. nil mag
estimaꝝ a multis. ꝙ cuã audiꝝ
ꝙ rte ꝓbare possimꝰ ex cotidia
na experiẽtia. Video cum tota
die occupari et curã reponi
raro aut aut nudum tempꝰ pro
de salute animarũ. Oꝝ edat ad
ꝓpositũ placeꝫ. Hic primus ꝓ
institutor. Judicij. qui mtꝰ retu
de Abiatu cui dicit. Ne timeas fi
fa. Ez abbas. quod est medius
quod dicit. et sine dz. ꝙ cui plo

ꝯmittꝫ ab eo plus exigit. Erat
ꝙ quā difficile et ardua rē sus
cepit regē animabꝰ multoꝝ sin
re moribus: et ꝙ parum: ꝯ ois
ne dissimulans: aut ꝓpendere
salutē animaꝝ sibi cōmissarū
nō plus gerat sollicitudinē de
ꝰ tristitiam et timorē ut tra
ris: si se rogitet quia adhuc fusce
pit regendas de quibꝫ et ratione
reddituꝰ est. ꝙ consolacoꝫ ē fi
liū ancille sermonibus pastoris
ne amoueas ea familiare exem
plum. Dñs grite regnū dei
et ꝙ quidē sub cura sua tue
rim se sciens multū agnoscat ꝙ
reꝰ quia multe ruine ꝓcul omi
nimo reddituꝰ est ratione. ſſi
dubio addit. Sue aue Nestis
quid rarius. scribilis ꝙ dñs ꝙ.
Hoc timor bernā vna ex eis pa
uefactꝰ super cunctis se indignū
estimat hoc titulo aut. Et si ad
mea multa cōfugiez. Et si ad grē
de pericli mi supp cathedrā no
ui sedeo: ea ti gr nō vendico mihi.
nec experior gra. quid tamē nō
cathedre nō deferā. quā occupa
ta ab indigno. Ecce si iste colup
ne obtrectat. ꝙ sacerdotē no
re pastoralis: quid faceret virgul
ta tenera. si gigantes gemut
sub aqis. quid lotus facies. lucā
lotus sanctꝰ. ut dicat deꝰ ad
moysem. ad tollendā ē calcamē
nū pedū. exuenda affectio ois
temporalium. et mundanda ē mens
ad speculandū celestia. Nec dubi
tandū ꝙ dñs de abbate. pastore nō
sententiendo ē et de cetis plati
s religiosis. dicturꝰ est. Quod
tatū sit. pax tamē ē offi nūm. Con
sidera. quatuor reprehensibilia
in pastoribus. nō tamē spes om
nibꝰ. si heu pluribꝰ. Primo igno
rantia sanctarū scripturarū. q
greges dñi esset pasturi. Hinc
dictus autē oportet abbatē
doctū esse lege dñi ut sciat
vt proferat nova et vetera.
et ꝙ esse ꝓhendat. qꝫ repulsis
frenetā. repellā te ne sacerdotio
fungaris mi: ablata es legis do
ctui. oblimasti filioꝝ tuoꝝ et ego
Eiusdē ut deus ignorantiā. quā
sit in multis ꝓsidentibus. clarū
fore patet. tm ē. ꝙ ex ignorātia
oritur et minima ois pastio et
pollicitudo. Ezechiel. Heu eos
duinis lectoribꝰ. fidata. hactenꝰ
se nimis negligēter. et ꝙ negligēs
cura animarū que sibi cō
mittitur. Dicat. Heu. asma perit
et est qui querit. Annua pertu
net ē qui rogitet. Quantus ē
dissolutio correctoꝝ in subditis.
Remuneli quid faciet volus videl
a subiectis. nō vina et negligen
te nō reprehendunt. ideo ne
reddā ne pena cōplus multos
apprehendat in futura vita. ꝙ sicly
simi sacerdote ad mensam tuam
sua detraxerit. Cui dicit ē magis
honorasti filios tuos ꝙ me. ꝙ
et ꝙ addē. et quidē quod magis
est hīs oībꝰ sit exemplar artis. ꝙ are
cōmē. ni oībus te metipm pbe
exēm bonoꝝ ni doctrina. in mite
gratie. in grauitate. Nec mirū ꝙ
vbi defunt vita. ꝙ ea desit correc
tio. Dicat. Heu. Nemo sibi dent
rēhendendi modū quo se reprehensi
bilem ille esse conspicit. Habent
ꝓpositū ꝓfidentes meta eis ꝓfixa.
regulas sanctoꝝ patrū. hīs quas
se. suos. et. dirige pollicite sunt.
erta sollicitudo. et fissio. Ne erra
re valeant. et ne suas ad libitū
extendant sup subiectos voluntes.
ꝙ ut. Heu. tradit. limites obedie.
dicere. Benedicto. cuius abbatis pri
mū. ut haec regula in omnibꝰ ꝰ
seruetur. de cuius obseruatia erit sine
dubitatione. deo reddituꝰ et rectoꝝ
exhortatur. erit. Quid angelus fortitudi
dei. ad deus scrit. ꝙ ezechiel. ꝙ sic
tur. de speculatore qui viderit gla
dium venire. et nō cornuerit buc
cina. nec admonuerit populū:
sanguis eius sup eo erit. et
sanguis eius sit. de manu

speculatores fuerunt eius. Et
dixerunt eis deus veritatis. Si
dicti ioseph ad fratres suos. Nō vi
debitis facie mea. misi ad mei
tes fratres vestri. nihil nobis fra
tres nr̄i. Ecce nos hic tumbimus i
sop no. Nō expectauit. Nō dormiet
si morsu sui. In penis eius gila
turi quos ambitio mortalis sop
no depressimus. Per tributa gre
ges duximus. Propter merita pastor
saltē illi. Quos pascunt. Et ecclesi
nauti ipsi pollicent. Esse. Ego ipse
pascā greges meos. Et nemo ra
piet eas de manu mea. Et ut
ad sentiā videamus. Oculis nudi
status. Nō est reperibil'. Aliqs mi
tus. Ad cōsequenda salutē. Quia
status speculatoris. Et custodis. Ne
tamē ut clare liquet. Pl'a pene to
tus mundo adhuc stando aspi
cio patet veritas hominis. Qui vo
luntarie se periculo offerunt. Cū
salus multo cautius acquiri pos
statu subiectionis. Quia plurimos
Attendendū essent ambitiosis
patibula. Ad que iusti sunt suspe
di. Principes filiorū israel'. Cōtu
plebis. Propter pertinacia subiectorū. Q
no rebellauerunt. Dixit. Legis. De q
dam abbate. Qui mortuo priori
ut sibi substitui audiuit. Sub
mortuo abbate. Animaduq quod
repēte. Ad fontē quendā profun
accedentes audiunt. Vocē vnius lar
mabile plangentis. Quis. Et q̄s
esset. Cūdit. Ad abbatis defun
se esse. Ibi. Et iussit torqueri p
regulas. Eo. Et tarnā. Motis. Et cū
nierunt sibi substitui in abbate.
Et cū nequaq̄ diuti. Et cū posset
hoc fieri. Et in fonte ardere
possit. Sustinere. Cumq̄ vīdit
petes ut afferret candelabz
reprehendens retro altare. Et
peruenit in fontē: quod ad fratres
essi. Mox ut p ardere. Et facto
Et ad instar rose in camino ar
denti. Et sicut Burzo in oratio p
uenti. De uno viso tempore. Et

ut dignitati abbatiali. Et permit
tua susceptis. Nec amplius fuit vo
defuncti audita. Sine meritis aug
nomen. Meritis mortuorum primo
nomen. Et negligenter pensior
Tales vitas sue qui. Et medio dap
no tpalis detrimento. Aut pro hu
patrono acquirendo. Fratres suos
verentes exponere ad pericula
vias. Et ad monasteria monachorum. Et
ciuitates. Ad villas. Ad alludendū. Ibi
commorandū. Vbi sunt puelle mu
lieres. Et quibus sub eodē tecto
quiescit dormiendo. Quod pes
dissuadet. Vnde contingit aliqn
ip sub eode tecto. Et dictū nephas
et cohabitat. Maxime iuuenes. Et
adolescentes fratres. Memor si nō
experientia probauit veritatem.
Dom Wilk parisien. Doctor eximius
dicit in tractatu de vita clerico
Si quis abbatis sue maior in fi
gione maneret aliquo fratrum
sineret se retrahi lubrica. Et malle
sibi. Et domine peiculū aie. Si co
uersare. Ad seculū fratres. Ut offi
cium exequat. Et claustro. Vbi visi
tatus sē posse. Et nō a pre
latus fr̄ nō te. Ut. Et obedire in
hoc plato suo. Si. Et humiliter exponē
sua infirmitate. Et petat plato ut
reuocet mandatū. Et significet hoc su
cepiatur visitatori. Et munitat se apo
latore. Aut poni. Et patri suo. Et exigat
aut aliud pena. Et corpale. Quod aie
sue detrimentū patitur. Et patat plato
ad hoc precipiendū se extendit. Quādo
repit in edificatione. Et non in destru
nonne. Et ille fr̄ facit tuū obe
diat a se emissam. Quia. Et magis
deo obedire. Et horibus. Et licet p
lato apte non precipiat ut pertenti
scandali causa. Seu ostensio. Et propter
alia possint. Et talis se dispensum co
mittit. Et si forte dicat. Et confidat
in dei adiutorium. Et confidens. Et
diat. Si vīdet. Et. Non temptabis
dñm deū tuū. Et p tantillo te
porali. Et tanto lucro. Et aliquis

subire aut periculū maxime ndp
alīū salutē secularē pt expedire
uer hoc ꝓpit platus ut fidelis
pastor omnib⁹ magis que tradit
demonibꝫ deuoranda. ꝙ misit eū
plato suis obedientia ad aie sue sa
lutē quid hic ꝑfuit amittē timo
r si obiecter. petrꝰ obedit xp̄o
ambiens sup aquas. ⁊ maurus
obedit sancto benedicto. silr in
periculo aquarū ad hoc meritū
respondem⁹ paucis legē
nō fraudē. Ner simile ē de xpo
et benedicto. ꝙ uidetur hodie fo
te nō ꝓpitiū ad efficaciā in oro
bus. ⁊ in meritis sanctoꝝ. et ibi
nōis ūmediat. ꝙ puer plangebat
tā mercedē a qb⁹ xp̄o uocatā
te. ⁊ oꝝ ō sit. ut dicat. Ner. ꝙ tol
lerabilis sensū iactura dei. qua
uis. ⁊ de mīmis magnā geīt
runt. de maximis nīmā. ꝓpt de
fectū humoris diuini. Et amplius
fiducialiē dico. talis plato qui
sinebat infirmā ouicula morsi
bus luporū exponi. et si ouis
nō perit. nichilomin⁹ pastor sine
culpa nō existit. ꝙ quātū in eo
est. ouem occidit. nō ipam ꝑdi
dit exposuit. ⁊ ꝙ eā nō sustinuit
quo mō ouis perīt. Nū iam
mortis reus erit de quo. haec ha
buit. Ieste bō aug⁹ libro de pas
toribus. ubi sic autē. Nō ergo sibi
malus ꝓpositus blandiatur. ꝙ ouis
nō sit mortua. quia ꝑ illū ipa ē.
quod nō ita sinu nō attendit nimis
ere ad cōtinendā eā. erit ista
causa ē. ⁊ merito ihs ipe ē. Dominꝰ
cui uā ⁊ apta sua est. cum uidit
mulierē ad cōtinendā ouē
mercatū ē in corde suo. Et id in
eod⁹ subdit. Quid qui male uiuit
in conspectu eoꝝ quib⁹ ꝓpositus
est. quātū in ipo est. occidit oues
eā. Forte uiuebat. Quid ergo.
uiuta⁹ ꝓdidit malū. mortuꝰ ⁊ q̄
nō uiuta⁹ uiuit. tamē q̄ in eod
illud ꝓpositū ꝑtinet. ambos occidit.
⁊ pro ambobꝫ reus te⁹ Ner aug⁹

Simile est de eo qui duobꝫ fūos
gladios tribuit. quoꝝ unū se gla
dio occidit. alt'. non. Ille ambitio
sorā deo reus nō constat. te⁹ hoc
in foro certe mihi pro uno qui
pro alio punitur. Quia sancti
pastores. nō solū religiosi. sed et
seculares. aureos patulas habent
sine doctrine. fide et actu modicas.
nō tot aut ꝑpitiare⁹ d' infinito
quot aut ex indiscreta obedia
tia superiorū quid subiectorū ania
salutis ꝑpetrant. ⁊ p errore ꝑti
nuit hic qui hoc scripsit. qui
testimoniū phibz de hmōi sumo
qua rara est testimonia exhibz uero
ne simo iste lord ducnet mor
dibꝫ paucoꝝ. salte illoꝝ qui alia
les sunt qui nō ꝓpiant ea q̄ ssp
sunt. Nz forte sinistra ē illius dice
tes. nō redendibꝫ a xp̄o duriꝰ ē
hic simo. Nz speranduꝫ ē adeo
nō paucos futuros quibꝫ hic
simo ꝑtus ecclie deo aperiente eis
intellectū. ⁊ nō infidente gustū ꝑ
mitū de pauculo. nō et deus
ad ea certa. id quē. ꝓplus tuꝰ nō uꝰ
audire te. qua nō uult audire
me. ⁊ te sub expendio ꝑstringit
stilus manibus. deo asperāte sta
tū magnatoꝝ in ecclia. ꝑ quos
tetus ꝓplus regi. gubernari. et
mari teneri dr. mihi. q̄ ad aia
rū salutē ꝓtinē uident. quibus
tradite sunt claues r̄ḡni celoꝝ.
qui ecclia lux mūdi a xp̄o sunt
appellati. ⁊ ꝑ nū curia sua. epi
scopia ⁊ religiosi nō pastoribꝫ
corū. quoꝝ tanq̄ sydera splendoꝝ fir
mamenti fulgere debent uita ⁊
ad ustrā multos erudire doc
trina. sicut stelle in ꝓfectus et⁹
tates dan. xij. Nunc eode spū du
rente. ⁊ nos uertenda ē ad misiō
rē status. saltē secularē. ⁊ illā
fūdā ut possimus. ⁊ hrutā aliqua
que in eis sunt ꝓhensibiliaret
que cōmendabilia sunt. ꝓ qua dete
nanda. ⁊ amplectenda. et am
genda. deq̄ ꝓpm xi

De statu secularū de regibus et ꝯnobilibus. C. xi.

Parrendus est iste status in diuas partes. Quarū cū sit qui regendis ꝑsimiret homines estimare debent nobiles. licet ꝓ nunc multi a nobilitate degenerent ut sint impatres. reges. principes. duces. marchiones. comites. barones. milites. et alij aut a patribus nati. aut a superioribus sic creati. Alij uero ignobiles aut nō alicui nobilitate insigniti. Et quidā illoꝝ aut sint sallariati et ꝛmpicules communiter solent plebe a subditis ad eos gubernandos. ad ꝑpria industria sibi uirtute acquirunt. Cum ergo nulla nobilitate fiat gentes. et tamen sallaria de communi reꝛpublica recipiunt. iudices. ꝓsules. ciuitatū et alij administratores rei publice. et sint ut nobiles. ut sallariati. negociatores. mercatores. cambiatores. agricole. pistatores. ꝛc. De quo omnibus et eorū qualibet quo ad uita seu illata. uel malicia uel cōmendatione aliq̄ sint dicendum. cum quidā aliq̄ obiecerit. quod sim hūilis mee sue uersat. et quod ubi hō ꝓdis. sim quasi diuigi. et ꝛc. ꝛc. defecat. quas ꝛas si quis laudabile deꝝ aud alicui geometrie uerū habuit. et uere ꝛphendi. Et si erit nobilitate. uulgi. estimatione et nāli sagacitate insignit. ingenuus nobilitatis mentis. et eo ipso habet mā quod aliquis nō nobil est. in se uirtute ad eqz ea q̄ ad nobile spectant. agit. sit per fortitudine. magnanimitate. potentia. prudentia. nē nobilis ꝛc seri meret. Nā finis ꝓpter quem uterq̄ nichil aliud qua uirtus et malicia. dei mandata libere et sine. nobile et ignobile. habet. Quod nobilitas prima a deo fuit a uirtute. q̄ aliqui bene usi sunt actu nobiles existendo ꝓpter quos actu meruerūt ꝑfici populos et eos gubernare ꝓpter quod et polo

eis stipendia deputauit. ut pacifica uita duce possent. ab hoc ergo et post hos sibi eorū heredes facti sunt parentū successores. et ꝛc. nomen do usq̄ ad tempora nra et usq̄ ad finē mundi. Nulla enī a seipsa nata e nobilis. a nobilibus parentibus. qui ignobiles quidē nati sunt. si ꝓpter acta probitatis nobilis sunt una ꝙ heredibus et nā dēs equales genuit. et unus unū alium ꝓsunt. ꝛo Herodotus primo subiecit ꝓpter quod dicit penatores robustos. deest bellatori fortissimo. tui nō nobilis sunt. si ꝓpter victorias. nobilitatis sibi nomē acquisiuit. ut ꝓ utroq̄ dicam in regno assirioꝝ de quo hēt in gestis. c. x. Et gēnerationes stipendia regū. et alioꝝ nobilium habent ozīd a ꝓlibus ad eos ꝓgressi. ꝛo iohes baptista consilia ꝑdens militibus. et requirentibus et dicentibus quid faciendum et nos. respondit iohes. Bene nos cōcutatis. et uolentes aliq̄ extorquere aliis. neq̄ talia pena sinat. si contenti estote stipendijs uestris. humanis et ꝙ ystis dicit. oībus regibus et principibus dixit. qui stipendia ꝓpter sustentationē. Item ia ꝓgredi ad speculandū. q̄ sint ꝛphensibilia in illa specie. an forte dicere uelimus. q̄ hec regule apud eos nobiles frequentur. ꝛquirentes mundities. prudentes. mōstrādi mercatores. agricole. et eos piratas et testificabimur. q̄ multa contra ꝓncipes attentant. Non spoliando mercedia. non rapine. intercipiendo captiuando. oībus bonis eoꝝ destituendo. nisi q̄ sint misericordia principes tui infideles. dei fures. magni raptores. quid ꝓtectores prudentes. nec legibus duri uolutis ꝛpi leges esse uolunt. a multo regulando q̄ libet. licet putatiuos. do possimus ut certa. aliq̄ ꝛphensibilia in ipis speculando. et ut

ꝙ mitis status secularium

ꝙ dra nobilium et ignobilium

ista humidus vndo valeat egre
mentis mendaq; ad vetes r̄ges.
principes hac nobiles. maudūte
nos sac̄ scriptā. Est. hī est enī et
r̄gulare. q̄ multz spēd tī in nā
lubricā. q̄ in moralibq; amere
sue alīq; pp̄etates. td virtuose
q̄ vicose: magē tī vicose quib
nā corrupta solet mechinari. fm
hūtudīe statūs sui in fine p̄mitē.
Horta² tales sublimes seculares
p̄sonas ad pp̄etates virtuosas. sa
crascriptā: attēdēs h². q̄ gnā² ad
oppta plate sue mechinar. Scribi²
cui sapiē audīte r̄ges et in
telligite. z̄ discite iudices finē t̄
re. P̄bete aures vos qui cōtinet
multipl multitudies. z̄ placet po
bis in turbas nacōm: qm data e
vobis a deo ptās. z̄ virtq; ab alīs
simo: qm mīro gabit opa vīa
z̄ cogitatōes scrutabit. z̄ In q̄
cipīo. Salom̄ r̄ph̄ cudit nobiles
z̄ r̄ges. iudices negligētes. Iudex
neq; custodistis legē iustic. neq;
fm voluntate dei ambulastis. Ter
ret etiā de distrctō dei iudicio. D.
durissimū iudicū fiet his q̄ p̄sunt
fiet. Docet enī z̄ horta². ut dis
cat sapiām. Ad vos mā. o r̄ges
sut his finib; mei. ut discatis
sapiām. z̄ no erretis. Et. p̄ci
Si de trāno sedibus z̄ sceptr̄ o
r̄ges ppli. diligite sapiaz. ut in
pet̄nū r̄gnetis: diligite lumen
sapiē omēs qui p̄sūt populis. et
p̄sumite cōspicisti sapiē. deduc
ad r̄gnū pet̄nū. Ter. ibi. Nā aut
horta² ad sapiaz hz mūdicq; fm
aplm. e stulta apud deū: de qua
dicī. sapientes sut. ut stultaz ma
lū hī aut nesciūt fatēbz de q̄
dicī. timor dñi. z̄ sapie. timor dñi. z̄
hoc. e. r̄cedē a malo: tq; dilectio
custodia legis. et. Et. iuxta. no pos
set salom̄ potentes hz seculi. ad
alīq; excellenq; hortū. cū. ad
sapiaz. q̄ est p̄cipale dōnū spi
rit̄ sancti. In qua. m̄ltud. idm

oia utīa ad statū bene regendi:
Imo q̄ ad salute sut utīa. Non
cui ambitio. no auaricia. nec
tia. nō pompa. vendicaret sibi
lorū. n̄ potentiaz. si solū sapiē
possidet virtute. Hec cui vita
ule alia n̄ potentiis sibi dedicate
lorū cōsueuerūt. Teste Impssi
mo nerone. qui cū multissimo.
quadra mala egerit hec sin mse
licissim imperiū. lectiq; libro de
cōsolatōe phie narrat. q̄ p
pria genitrice sūdi fert. ut lo
ne cōcepta fuc. in quo tacuerat
posset spectari. Vxōe vocatū
in cōsiliū phis mandi fert. z̄
p septē dies meditū cōmuni
uisit. ut qualis ignis hoiane
tudīe fuisset cognoscē valet.
Senatū vrbis rome omēs fert.
negrem sui generis. z̄ p̄ceptoz.
ut morte qua vellet eligēt fert
z̄ occidit. Ecce nephandissimi cri
mia mala fert p̄ sapiē defectū.
gemit ego merito ppli. ad mīos
dat² p̄his: z̄ si clariq; speculari
velimus. q̄ p̄dicta vicia in pce
tibq; lorū ire cōsueuerūt. vide
spaing veteb; veriss hystoriis.
z̄ liquide hec comprobabiq; p̄o
quid m alexandro magno r̄ge
macedū. m nabuchodonosoz
rege assirio z̄ r̄plendū. nisi d
mansuetudīe ambicoz. q̄ cū totū
mundū sibi subiugare no cru
cuerūt. ut veteb; ptestant² his
torie. achab 1°. Et Dan 1°. Ci
de auaricia et infinita mexple
bili cupiditate finē deducēdi ad nēm
uenīat impissimq; achab rex
israelitaq; qui toto suo regno no cōte
tus cū uxōe vinea fidelis sui famuli naboth situati
z̄ pp̄ hanc sibi vsurpandā ipm
ad consiliū nequissime Jesabel.
occidit. z̄ sic possedit. 3. regū
xxi. Si de iustitia q̄rig testo
mūdus achab z̄ alii timorabiles

nezo

macedr alīx

achab

reges assiorū egiptioz̄ me
dorūq; persaz. maxime dapna
to memorie. Authorho nobiles
sunt testes libri machabeor.
regū. et paralipom. copiosissime
tñantes filiā z de pompa sibi
claro testes sue Nabuchodo
dalthasar reges assiriozū. ut hi
storia danielis testat. qto z quo
pmig numdo pūs a regno suo exclu
sus red seruis z bestijs in siluis fe
nū nbo. p septē annos vtebat. do
nec rogatus deū p cuius dnāt
in regno ei. et quid dicā de ge
tilibz regibz cū de regibz filioz
isrl. legem z pphas habentibz mūi
xl. solū z saliez. dauid. ezechias
z iosias exceptis. vīhqui omēs
peccauerūt coram sterni pro ut her
tēm xlvm. Quid plura vinacet
alia multa familiarit' inhere
regibus nolnibz et potentibz re
sueuerūt pene a pmo mundi hz
tamē pauci abigne legunt' exo
rasse. nimirū putandū est. ipa ura
esse meliora. et forte vinis mag
repletā. Et pterulemur orā regia
mudi. trahac prudias. mundi no
verum vbiq; gladios seuientes.
rapinas. incendia spolia. et si
no vno tpe. in quo tpe hec
bit pauperib; a bellis respirā
z tuet pg modicū gnora bella
exoriri. Et vñ hoc nō sit testi
moniis in remotis sua. qd in ep
bella z lites in vobis ipis exo
riri. pipientes vndiq; multitu
ni membris vestris. Et qd
no ambigendū qz quis se putri
ussit causa foueri z defendi. se
putrit orā agere. Ez dicit x̄c p
dauid. Ad arrepeo tempore ego
iustitias iudicabo. qz erit pūa
indirecta. et tribunal in tribule
ad quod omēs astabimus. in qui
libile fiet. sua. cui exi ipia
tragedia quidā exponenda. q
clare apparebit quā insanabili
plagarent rapiditate. quidā po
testates. et in mā etate. et quidā
potentissima rex. suo regno non
contenta. mollieba' immodē alios
regiones suas sibi. pretextū
si pretēd regnū. ro fuisse multa
munia fungatur. licet sufficiam
magna equitatus. ac apparatu
genus ingressū. Datum ei rogeba'
ad pria reuertī. nō obtento quod
optabat. Et spoliato regno apparā
tus post aliquot annos. pomis ro
tumelijs acceptis. nō dū sat' em
dati. aliud ite regnū potentissimū
arreptare cupiebat. quo ingresso
et multis bellis attemptatis multo
gz sanguine fusos. redibz z cladibz ne
cessitatibz. ipe rex vna cū exerci
tibz. z pene rege suo. Tuncabili mul
titudine ppstrati sucubuerūt corpo
ribus heu m deserto iacentibz in
ut nō erat. qui sepiret. Cum
tri regis sic ppstrati. ppgenitor duc
mortis. suo regno nobilissimo re
tento. quid prudentissimi z tot
orbi celeberrimi patre maxi
z honore. dicendū clausit rex hu
mus. Et qui vidit testimoniū ppheta
z heu sacrū sit. scripsisse noīa regū
z regnoz. cū ruīna z horrendo
ter igit dicere me ipa credēdū
dnūma ab ambitione. z auaritia
vino firmū putaui. si alt' esset mihi
a pnti disputū. hodie quod
tibz nō esse sufficiēs ad mensurā
ambitus. sanandā. quibz diuit
vore ppheta. Ve qui coniungitis
domū ad domū. z agrū agro co
pulatis usq; ad terminū loci. numq;
vos soli hītis in terra habitetis
meis sunt hereditat dno. Isa. v.
Et simili mō addit vequi addē
ripiens regnū regno. quod plg z
quid domus ad domū. Dey cui
qui regna transferentis. et constituit
diuersa in diuersas ppositas ppha
petus. ne vny soli regi superbiat. s
partitis z dona sua in diuersis
prudens. alius de vino alius de fru
mento. alius de speciebz diuersis. ano

argentu ꝛ ut cautus et cautior
mꝰ hoies fuerut: ꝛ vnq alteruꝫ
monasterio indigens sibi munus
deant subministrare egyptꝰ cauteꝫ
consuaz. Nulli dubiū quin re
ges principes ꝛ nobiles. hūres ſſi
se temporalia dna. a quibꝫ superi
dia summot ꝛ tributa sue natiõ
trahꝫ eos defensare. ꝛ mutuerie
abhostibus. ut pacifici ꝛ quietam
vitā agat videaꝫ ne forte ipsi p
se qui debent esse defensores nõ
ru. suoꝝ efficiant. ꝗuocꝫ rapto
res. quā dñs a quibꝫ eos debent
defensare. ſſ sine dubio subdi
tos reperiunt. ſ dñs dicat aug⁹
libro de similitudinibꝫ. deus sic
se hz in ecclā sicut pr familias d
domo. In qua triplex genꝫ celesti
ciuiū nutrientes ut oues. ꝫ labo
rantes ut boues defendentes
ut canes vigilantes. sic deus ſſ
dans hz orantes ut clericos. ꝛ re
ligiosos. ꝛ hz laborantes ꝑtinẽ
tes laycales. negociantes. ꝛ agricolas.
ꝙ defendentes sc̃i reges pncipes
ꝛ plato. dicit si canes oues
deuorarent. ꝛ boues lacerarent
nõne pernecessus esset ordinare
si reges plm̃ que defendẽt tenẽt
spoliarent. offensum ꝑnecesse ex
equent. ꝛ digni essent morte:
sic canes. m sibi cauendum ne
lupos. merito morte essent digni
qui polliciti ꝙ destruptas. a
pbis in libro politicoꝝ dicat Tyti
nus passinus. et regum optimus.
si him esurde. vbi vnq̃ tutos sub
pncipat. nouendo nõ regna vsa
sua. qui nõ queruꝫ
nisi q̃ sua sua. nõ cõmune vtili
tatẽ subiectoꝝ. Item aug⁹ ꝛ reg
na vidueta. ustrina. quid sua. n
vera latrocinia. Remoto enim ius
pere. pupillos. ꝛ mõsterioz. ci
uium. ꝛ retorsi latroc. testant
quibꝰ sine oppressionib. exactionib.
indictionibꝰ onerosa seruitia.
Extraneos. communiones. ordina
ne. principe extraharum. personaꝝ
ꝛ claustra iudicat vite eis sit li
tus ꝛ spurare. ꝛ extensi p̃ aduꝫ
nos. ꝛ despectui. reducat. vilitatẽ. pñ
rent. nõ religioz. nec dꝰ. Exacti
xerꝫ principes eccl̃ m mẽ illuꝫ.
quasi lupi rapientes ꝓdam. ad ef
fundendū sanguine. ꝛ ad p̃dandas
animas. ꝛ auare sectandā lucrū. Si
pietas pncipū detant. lazarꝰ
sine monẽ. ni dnus miserꝰ. ho
die filij exhaurunt fundacoꝝ
prias. pecoꝝ vias. principibus
ꝛ regibus gentiliū. qui sacerdotiis
ꝓuentoz. de thesauris ꝛ gratiis
prouisoꝝ seruitioꝝ de comuni
prouentu sustentare debent. habẽt
gr xlvi ꝛ dñi xvi. hodie vero
nõ solid. nichil datur. ſſ ꝛ data
plus auferunt. ita ut vix le
gumina ꝛ viuoria claustralibus
sufficere possint. pnsionibꝰ mis
sis nobilium deputant. Nec de
fendẽt. hoc claustrales. ꝛ clerici.
ſſ spoliãt. dei vindicta sit visitu
cio ipis nãia ad salutẽ. Nec du
bitare debent pncipes. et alij
ꝓhabita dna hũres. qui eccl̃ssia
rum dñi. ꝛ dotat sue varioz. de
omnibꝰ iuste acquisitis. iniqꝫ
exactionibꝰ oppressionibꝰ mgbꝰ
ni. cio ꝛ de dapnis subditoꝝ
per alios illatis. quos ipi tene
bunt defensare. si neglexerit
eos ꝙ posse ali dicunt hũres
eccl̃ dand vre aqua allata
sub periculo inimici suoꝝ. de mẽ
tastro ꝛ hostibus. metuebat bibẽ
in gradi sua siti. ſſ habebat ea
dno. 2 ꝛ 27. Et abbinaha de ius
tissimo. nulla spolia papẽ det ut bello
ut gen 18. quid estimandū
de tantis iustis oppressionibꝰ. per
nobiles multos mis ꝓhibitis
vsurpe attemptat. Olym ysa
ac ꝙ necessitate pncipū ifl̃ as
pere reprehendens. dixit audite

verbu dñi pncipes sodomoz̄
pezrepte auribus legis dei vri.
pplus gomorre. ysa. i. Et posi
am subiugit. Omes diligunt
munera: sequnt vindictoes:
pupillo no iudicant: et ca vidue
no ingredit ad eos. deiñ pe
na adiungit. Ideo consolabor d
hostibz meis: et vindicabo de ini
micis meis: et no dolce in sta
pena infligendo. Et si hodie
ihe pheta vnde. fortassis non
dissimula cõmanet. Deinde
et aliud. vrgilius et nobilibz ti
liozisti. quod retro no defuis
se: quod tue et hodie sat ipsen
sibile iudicat: sc odire veritate.
nec posse patiq veritas per
vncos prudentes pdi dicun.
si magis placeuca. adulatoria
et lena. Hinc testes sut pene
oes vgres filiozisti. Paucis ex
ceptis. quoz ad ipsius ppiete sti
vigruerit. qui oraculis sins to
nabant eruditi regebi: et eos
audirent exigebant: no multos ex eis
ondemnet sc ihesus: ysaias ezechi
hele et retro memorem auerti et
de vrgine uoz copulezur: ut re
gio et palpe testat hystoria. Eg
etia memini xc. mi. xxiii. Ecce
ego mitto ad vos pphetas et sa
pientes et scribas. etc. Et quid
verd sit mihi ipsius si quis sa
pientia velut experiri mediat
spm Helye. et Helyseu: at fineab:
et se vrpiat ad aula alicuius
vgis seu pncipis. vtq zelo dei
et veritate qua corde sentit
ore no taceat. et experietur
q no cõmodu modu salubi
aula vgulis. si dicet sibi. Recede
a nobis. scia viaz tuaz nolum
us. Et si quis spm Helie habet indutu
ihe dicet ad achab. Bñdic au
toritate eo. et sic vgis vgnu
isti. i. Et xxi. Hic aulicis nobil
et amabilis estimatur. Alit no

palpare nescient. audit. q sti
michias audiunt ab archab ego
odi eu. qz no pphetat mihi bona.
si sit mala. i. Et xxii. Dñe legis
q. quidã talis palpator audiam
phs olera vestra dixit. si vgi
adulari vellet. talibz olerib no
vesteret. Nu plus dixit. si tu
phs oleribz vesci nollet. vgi no
adularet. Sed quidã laz diuisse
ihu nullo defectu potentes. pt
quod in deo. et no requirez q
sit. no hoc ihu ab eis veritate diat.
Sed go cõmendo sue partis pe
ni aliqua possent. et no facere
si laudent. cõsilia. aut cte tacdo
consentiendo. Hinc go pensandu d
ni quatus periculis ihs sue q in
sublimitate constituti. Nisi eis
ptas eos dignos faciat. si magis
offendit indignos. ut diat sapia
ei eccla pe. quia rationalis sit
que in arce dignitatis cõstituta.
minorenda cõsuat. et pe rostratis
pauoz salus speranda. et talium
qui nec medicina ad mitiga dig
nantur. tot et talibus pcul
obnoxia. Deo no auerto pnicia
ad thyma. hortat. ut pro oibz
oribz fiant. et spectat pe vrgibus
et oibus qui in sublimitate sc cõstitu
ti. No tamen desperandu de qui
deus sibi aliquos de multis res
nauit. ad quos ihc suos emoz exhor
ri nolo: qui pro defensione suoz
fidelit imlorant: pace et vtilitate
cõmuni procurare satagentibz
et certis rauis vdentibz tribuerat
petitiones postulate put. rationi
defensionis dictauerat. cõmode
no sufficiat videntur. De mundi

Entia ut videor recti ordi
ne prosequi. post pdicta de
mundicijs auertis mãzi no oibus
pdictis statibz mundicia pticu
laris mdi. et vtinã in exem
plo ihesu. oes essent cõsimpli
quod mundi sue in assecutione po

testatib⁹ pro quor⁹ iudicio diuer
tione audat⁹ consiliu Jethro
regnati mor sinq; iste eis consilio
iudito acquieuit ⁊ in d⁹ sibi x
cem ꝑpide de or plebe viros
potentes ⁊ timentes deu m ibi
sit veritas ⁊ qui oderit auaricia
ꝑ ⁊ pñs subdit Et audit mo
ses fecit ois ⁊ ille fugere seruit
in quo consilio mdustriose tang
quatuor ad cōpetente iudicis re
quisita sc potentia deu timor⁹ ver
tute ⁊ auaricia odio habentes si
alicui hoc ordinem deficit iuxta
rectu procedē vt iudicui Tan
git⁹ etiā conditiones quedā ussi
ciendū cū dic etiā de sen et
re ut si vi ꝑ q; desit eis timor
dei timor⁹ pudic⁹ ⁊ prud⁹ ꝑmo
potentia requir⁹ ad iudicē q;
virtus coactiua per ussos arcet
a malis quos vi sapiem cōpescere
nō valent ex x etiā ⁊ alias si nō
essent vis coactiua iudiciu essē iudi
cui Timor dei dirigit iudicē ut
iusta ferat sua. sme accepcōe p
sonaz veritas iudicibus nocua
est ne in parte labant⁹ in qua
vis parte plus fauet qua alteri
alicui auaricie ne per munera
corrupti sint iustitia detrimen
timor veteris insignauit pontifi
exercitu plurimos ut magna
ferret sententia cōtra iosephi
ut eā vnanimiter⁹ gen⁹ zo
bra impulsit dauid ut cōtra ani
bosseth ad instantia syba nunsti
ferret sua. deus sine causa
do⁹ ꝑ xvi Quid fiet in ruina
q; achab rex ysrl ꝑphas micheā
iussit incarcerari eo q; ꝑ dicit
veritatē ꝛ ꝑ xxii Timor in
pulit pilatū ꝑ magnissima sen
tentia ferret cōtra saluatore mūdi
qua timuit displicere cesari et
ex fraude indicta ꝑte de plebe
⁊ plebe plena e nō solū ytalia
sed asia ⁊ hec plene tota orbis
monet⁹ quātu ꝑ cessa iudicia
exercentium ꝑpter munera accep
tione Quid deus per moysen
loquit⁹ deuꝛ xvi iudices ⁊ ma
gistros constituebam omnibꝫ por
tis tuis quas dns deus tuus dabit
tibi per singulas tribus tuas ut
iudicent populum iusto iudicio nec
in alterā ptē declinet nō accipies
personā nec munera q; mu
nera excecant oculos sapientiū
⁊ mutant vba iustoz Justa quod
iustū est persequeris ut viuas mēt
tar mb⁹ causam pauperū dno se
nex imprudentissimus cōtra susanā
castam vxorē Joachim Tunc iam
tulerunt sententia condepnātes
ea ad mortē quā daniel liberā
ut ut patz dan xiii Qui felix
Sammelunder filioz israel q; libera
vere se Timuit ab oi accepcōe
munera cōdemnauit ⁊ toto
populo valuit placere Dicit cōuer
satus sū coram vobis ab adolescē
tia mea usq; ad diē hanc ecce
presto sum loquimi de me coram dno
⁊ coram xpō eius. Quid bonū reputa
tuleri aut azmundi si quēpiā ca
lumpniatū sū si oppressi aliquē si
de manu cuiusq; accepere
cōtemnā id hodie ⁊ restituā q; vob⁹
ꝑ xv Deus hodie talis ē mi
iudicēs et laudabilis cui Talis
verō si quis reputat memorie
esse ē ut ēqualis diuersitas sp
insequat ⁊ ut stulta gessit in
manibꝰ et laudes accendit eqs
libramus. solid deus p oculos hoīs
ꝛa ⁊ mē fingit Dicebā ꝑ de
welthi tuis iudicui mei ꝑdeati ⁊
cui iniquitate oia faciens ex
diuisis passionibꝫ obliquitabꝫ et
vobis iudicui officientibꝫ cū Jo
saphat rex iudicēs cōstitues pcpt
eis dicēs Videte quid facatis
nō enim exercetis iudicui si dnm / hois
⁊ quodcūq; iudicaueritis in vob⁹
redibit Erit timor dni vobiscū

et ad diligenciam recta statuere. Et
psalmo xviii. Justicias aut istius
diuina diuina legem. Lege iudicio
leges equanas iuste condiderit
recte iudicium rationis: quas si at
tenta mente secutus fuerit: minime
potest deuiare a iustitia. Xti et
romani pontifices ordinem in seri
mo pectoris sui tenuerit hinc. ut pa
de tenuit h. vi. ut sine ea possit
iudicare: id ultra potestas dei
tatis et prudentia iudicis est
necessaria: ex eius iussu iudices omnes
primarii: et quod sibi de esse regis
nouerit iudicato sibi principio
rotulus. ne prudeat alcuius imperi
rotulus iudicis alicui consilium
acquiescere. quia ppter nimis intendere
numeri alterius alicuius attemptare.
Item patet de his qui sibi non de
se loquendo. Causa quod ignorabat
diligenter inuestigabant. Terrere
ex iudices populos a xpo dicta
in xcem. Iudex quidem erat nec
ali timuit deum. qui deum ne timebat.
et hominem non reuerebatur. Vidua
autem quedam erat in illa ciuitate.
Sed q unicam dare non habuit ni
dici. et venerabit ad eum dicens.
vindica me de aduersario meo.
et nolebat per multum tempus. Post hec
autem dixit intra se: et si deum non
timeam nec hominem reuerear. pro me
lesta est mihi hec vidua. vindicabo
illam ne in nouissimo veniens sug
gillet me. Et ille erat iudex in
quitatis. qui ppter peccatum timorem
non ob iustitie amorem. iustum de fe
cit vidue pauperule. ecce simu
ribus. Pena etiam iussit fieri
ex iudices tam seculares q ecclias
ticos: ut usque habeant modum p
tendendi in iudicio: q pena exile
siasticorum. si per gradum aut p
sordes. i. per uxorem aduenientem a
more. nusquam seruat suam. in gula
me patiens. pro suo suspensi sit
ab officio per annum: et nichilom

patri lese ad mensse tenet. si dapna
sua restituendo. quo ad creditorem
penitet possunt. nisi lesis p eos sa
tisfecerit ad effectum. Et nichilo
minus si durante suspensionis de
mum ingesserit. sunt irregulares.
non nisi per summum pontificem ab
soluendi. Et dispat c. Cum etiam
de sen. et re iudi. Duo ad dei
mortem pertinentes. Pura emulsio
penis suis. aut abstinentia ligue.
aut usitatorum omnium fidei suarum.
aut etiam extremum mortem simplicem
vel lex de quodam rege. qui iudices
a se constitutos. et iuste iudicare
exercitari precepit. et cum ista sup
duxit cuidam scelerum in qua scelera
quelibet iudices a se constitutos
primo misit sede: ob memoriam facie
rati illi iudicis: et ut quilibet sibi
a simili pena caueret. Similiter re
perimus de quodam rege. qui le
gem statuerat de superatoribus. ut am
bobus oculis priuari debebat. Unde
cum filius regis esset depositus
sus. precepit ut fieret exercitus lege
ria ni filius suus. potentiam ordi
ne hoc fieret futuram sibi in re
gno filium. ne sua sua efficiat earth
ipse sibi metuendi oriebat. et filius
eria puer nasset eum: ut sic duo
oculi luceat in duabus personis em
cerent. certe quia iustitia: ecce in
violatam ipsa legis. quia magis
in xpiano. Debent enim iudices
finem palme quam exigere. se hre ad
modum pulcre pgule. que molles
et quo ad manuetudinem et pie
tatem: tamen inflexibiles quo ad
iustitie equitatem: ac si recto or
dine recta natura sue ppie ten
dit. decet sic iudex iudicia licet fer
re suaz. sum priuatam suam. notand
quid quis hz de re: et matu in
diendi iudex gerit personam
publicam non priuatam: et dicit augu
stinus ppe Bonus iudex nil ex ar
bitrio suo faciat. si sum legem. et
iuxta premeditatum. Et tamen

tue fiant ron̄ ronstram si alr̄ pro
mutrat publice fm allegata co
ra se qua ipe puat nouit: qz dz
sibi formare ronstat̄ no ex ppa
puata stia si fm ea q in publico
iudicio fori possut: qz hoc ad pub
lica autoritate pertinet ut iu
dex q sibi inotescut ut publice
persone vn̄ dicat xr̄ sic iudico
iudicat. Ita ē bn thome 2ª 2æ
q lxvij art 2 ⁊ ⁊ in iudicio pena
uire aut lege decreta pt lic
te r̄laxare. Ad iij dr̄ q hoc
art. inº q dus sut ronsiderada
r̄ iudicē. Vnū q ipe ē iudex
inº actore ⁊ reū. Aliud q ipe
no fert sntiā iudicij ⁊ ē ex ppria.
si q̄ ex publica pte. Duplex ad
uersus impedit iudex. ne reum
a pena absolui possit. p̄mo ex
parte actus accusatoris ⁊ ad ry
us q̄z pt̄ ut reus puniat
ſz pt̄ aliquid dnoiud i ipm fo
missam: nuq r̄laxare no ē in
arbitrio alicui iudicis. qz quilz iudex
te inº sua r̄dde veritatē q̄ alio
impedit roe rei publice. cui
pte fungit. ad tuitionē p
tinet q malefactores puniant.
Sz tamē q̄ritur adhoc differt inf
riores iudices ⁊ supmum iudi
cem. ſz p̄ respectu ē plenarie
pte publice tomissa. Iudex
enim inferior nō hz pte absol
uendi a pena. ron̄ legis a supe
riore sibi impositas. vñ sr̄. ad
ioh̄ xix. Nō habes in me pte
mi tibi data essi desup. Dicit
aut̄ tale deus dederat pilato
pte. ut essi sub rege pte.
ne ei oia libere essi actus. sub
poluit̄ princeps qui hz plena
ria pte. in re publica. si re
qui passus ē dicit̄ recte ab
r̄mittere. pt̄ ver̄ iuste absoluit.
si hoc pubice utilitati videret
fieri no esse normā in expedi
enti. ut malefica puniant
adhoc q̄ pertinet vitet. Unde
dentro xvij pg pena seductor

ex pte
mitte
ā reo

subditur. ut ois ifl. iudicet hmoi
at pena. ⁊ ne quicquid ultr̄ fiat
at quisq̄ sup̄ rei silē. et
paulus dicat pertinēs rom. vi. vbi.
ut ceteri metū habeat. Notet
ergo r̄laxatio pene. pertinet ad
illata ē iniuria. q̄ vtr̄o pensticos
accipit per quā dr̄ r̄stituere ho
nori. ni pena iuramenti fiat ie

q̄ p̄cedit in
humano iudicio

Debent etiā in humano iudicio ⁊
foro exteriori ronsiderē pensticē
distincte. sz actor. uel fama ac
tore. reus. testis. uel alia p̄babi
lis. ad iudicē no sufficiēt
pertinet. alias minime sufficeret
esset iudicium. ⁊ ei hoc pt̄ primo
testiū uel instrumentoz. pluriū
fm interrogatoria data p alterā
partē. que quia in tēpore
sufficiēs defecerūt. iō iusta fiat
sententia ⁊ p damnet̄ ē forte.
quo ad debitū testiū examinandi.
q̄ sepe falsi tulerūt testimoniū
sine examinatione etiā. q̄ ibi
quod erat actitatū. ⁊ testib.
quod ē illicitū. ⁊ erat testes
in feudo testimoniū singulares.

De expensis et penis iudicū.

Sz iudex pt̄ expensas a
partibus exigere. ⁊ penas iudi
tas pro se reseruare. quibus ni
dr̄ principes ecclie ⁊ minores ibi
iudicabant. et sacerdotes in
mercede docebant. ⁊ p hoc ecclie
in penuria dominabant. Super
quo dicit̄ Clemens. Si quis de pri
cipibus videbit̄ iudicare q̄ ē
rectū. vendebat sententiā. ⁊ in
minoribus iudicabat. Sacerdotes
q̄ no docebant gratis. ⁊ accepto
pretio. q̄ eis accepisse grat
data. Illu vero peruenit p̄fidi
tes deo. vendebāt gratia dei. cor
no licet fm Hieron. de gaudino
Sz minus accipere rationē iudicij.
Sz q̄ minus pena mercedis. p̄ce
quia uel pena uel zelo exer
retur iudicium. qz hec ē pte

spualis. Et no tradit sub pcto
rdmittat symoniā sicut nr lex
cauet nr vende indicaret pha
ri: ō symon dampnat a petro
act viii. Et yason sūmū sacer
dotiū ab antiocho rege p pe
cunia sibi vsurpauit. Et iii. Mach
iii. Alio mō contingit munus in
diguis accipe. tripud labore
sui p̄mūd ad vite sustentacōez
ex hoc no reputat illicitū cū dig
nus sit operarius mercede sua. Et
p̄n altari deseruit. de altari vi
uē discūt hūiūs hoc dñm: quibus
dā eccl indicibus p̄ constituer
superiores sufficiēt' e p̄ officio
exequēdo p̄nsūd. Et isti mag ho
te recipiūd duplicatas expē
sas. ab superiorib. z a p̄tib.
et ut vr tenr ad restituēdz. Et
raro hoc no patr: ut quis pro
eode labōe bīnū p̄cipiat stipē
diū: z tales sūt indices ordi
narii. quos p̄nsūd existit. Vel ecc
indices seculares. quibus de
tod palo sue reddity deputant
Alij sūt quibus no est p̄nsūd
aut minus sufficiēt: ut sūt indi
ces delegati ad certū tempus
mō certas p̄sonas. si eguerint
aut epūs loca sua p̄scrīpserit cōgre
uerit. passūd a p̄tibus moderā
tas z supportabiles expensas
epūs equales tm ab vtroq; ac
quid pro sportulis: nisi ratio sua
ferat ab vno plus quā ab alio p̄
ter modū p̄sūd postulandū. Vno
etiā pena imponitur pecunia
rias iustas tamē. si indigue
rit pōt pro se mbursare. Big
mala sit spes ppt. suspectus no
nestus tamē fuerit. si eas
pauperib; aut ad vsū ecclīe
ad deputaret. Et dicat sūma
de gaudens. p etc si indeps no
sit indigens. z acceperit pecu
niā vsq; ad. Et ab omnib; ppt
emendandū z vertat eā
in vsus ppriōs. no tamē p̄ha
mnūs. seu ad fastū putat hoc
esse licitū. Hallaria tm notarioz
pro hūi. laboribus acta. p̄gamēo
et mulla ura p̄cipē prohibent
sic. p sunt moderata. sūm exigētia
p̄dictoz. Et licet auctoritas iudi
candi nec emi aut cōuen
ri nō p̄t pro pecunia. tamē p̄
vsū sūmorū. tamē supiores p̄
alium cōmittē officiū iudicādi
vice sui: et deputare sibi etiā ad
mā pensionē pro sustentacōe ei
usdē officio: et de hac aliqua p̄
sone p̄nd cōuenire. nec se z pa
risti. sūm labore quātitate. z fru
ctus sustentacōez: et si quid sup
esset de redditibus ad dictū offi
ciū spectantibus. pōt hūs instituēs
possit licite sibi retinēi. no tamē
nec se cōtractibus. nec p c. ad āplius
nec de rēm p̄mutat. aliquis
cupula tm. manifestū est aut p
tinēt. nō ad cōmunē penā
iudicēt. et nō credit posse ma
nare merito iudicēs a iustitia
nō prohibentur duri. z accipi hī
sine pacto. Quod dubitet
ne esse iudicēs in examinatōe
causarū. in recipiēdo munere
in explendo. sūmo ribi rōsa
nuncza aut potentia p̄sonaz
et timēdū sentiret se. quis fa
uoratū aut metū sui nūs
inclinatū aliquā partē cōsulte
agēti. ut pro illa vice p alte
rū iudicaret: et quāmis difficile
sententia cōtra fere
cōm inclinaōz. Hād z Rici lo
in libro iiij. de cōsuētudine
de quada legato uoce mactā
cui quida epūs florētin. cui
indigenti. equid donat. p̄ legā
tū p̄cepit cuidā. cui causā hūi
tum tractanda cōtra legatū
mox rēddidit epō equū sūm
dicens. decepisti me magnesse
ba tibi inuīc negocia: tolle
equū tuū. certe d stabulo est

Et cade hora resignauit ei equd imputans a se omez suspiciõ fauorẽ. Et de alijs duobꝫ fidelibꝫ sibi statim in spiritu prophetie sil ver munera oblata. tã quã ve nena fuerũt. Ec² ca. xiij

De aduocatis et procuratoribus et medicis ꝛc

3. Oportune ut arbitror pg mãz de iudicibꝫ se offert mãi de aduocatis. z procuratoribꝫ qui iudicibꝫ causs z plijs litigãtibus assistẽ. z patrocinari solent. In quibꝫ ecc nõ parua reprehensibilia occurrẽ solent. nõ nulla ecc emendabilia. de quibꝫ aliã fuit speculandũ. nõ quidẽ pm materiã ut stranea quã mihi emonuit subtilis tractandi ingenium. qm ad sacã theologorũ z de moribꝫ virtuosis. aut vitiosis videt̃ pertinere. nec iudicare. nec q̃ virtuosa sint. aut vitiosa me. suppono veritatis. suggestio falsi. falsitatis. punienda. causarũ negligentia. collusio. iniquitas. fraudulenta. summa cupiditas. ad ecclesiasticas bursas. clericoꝝ. suorumꝫ pendentia. causarũ. prorogatio. in quibus. pauci. ppe. quid. iuris. de falsis. instrumentis. voluntaria. prodictio. z corrupte falsificãtes. et alia tractabilia. materiã. quibꝫ. ab. ordine. consanguinitatis. ut nona. una. vel. talibꝫ. medeat. posse. sint. z. sup. hec. causis. causarũ. voluntaria assumptione. et defensionem. altrius. partis. iniuste. et iniuriose. insuper. z. frivolatis. appellationibus. me. portio. officiales. disturbent. menando. contrarios. de. iniusta victoria. parte. sua. Dicunt. q̃. sint. multa. partis. mollia. et pene. oculis. si. sequi. z. voluptuarie. admittãt. ita. ut. valde. cauti. tales. in. officio. suis. se. reperiant. nõ. dubium. z. eos. multis. periculis. quibus. ad. continuã. subiacere. nõ. tuti. difficultatis. z. quã. si. quis. eorũ. fuerit. interim. z. finis. regulas. iuris. et. quid. dispondat. se. ipsum. maneritur. luctu. eorũ. officiũ. exercitii. Atque. vt. sint. iste. regule. remitto. tales. ad. duos. canonistas. Tamen. finis. theologos. sint. dilectio. dei. z. proximi. iuris. naturalis. de tam. quod. tibi. nõ. vis. fieri. de tali. red. vis. Et. pl. ut. sapiens. determinabit. ubi. alia. regula. nõ. pt. cognosci. subuentio. z. defensio. pauperũ. z. iustitie. executione. iustitia. periclitetur. z. ne. quis. de. iustitia. aut. malitia. tumultuet. z. portetur. hec. dixi. esse. principales. causas. aduocatoꝝ. z. procuratoꝝ. huius. temporis. z. pro. salario. iuste. exigẽdo. pcepturus. salarium. iuste. exigẽdi. pt. Et. quidem. pro. tuitione. predamni. pauperibꝫ. in. defensionibꝫ. earũ. nõ. sit. tenendi. aduocati. sic. ut. in. aliis. officijs. mihi. sit. quibꝫ. te. occupare. z. si. tu. videris. necessitate. ne. alteri. sup. esse. qui. valet. aut. possit. super. ea. re. Hinc. enim. te. quilibet. fini. id. pt. Ioh. ne. deum. videris. frequẽ. sine. necessitate. sicre. z. claudere. vestra. sua. ab. eo. quo. civitas. dei. nouit. in. illocũ. ad. in. promptu. apparentia. quo. a. alijs. subuenire. possit. per. aliud. peccatum. magis. contrarium. aut. maiorem. fragilitatem. humane. nõ. te. ecc. nec. te. subuenire. indigentibus. ita. ut. nõ. facias. id. peccati. quadam. laudabile. si. facias. salua. tñ. ppria. necessitate. hoc. enim. discernendũ. z. de medicis. Quoquid. oporteat. tales. aliud. alia. negotia. pretermittere. et. sub. causis. pauperum. z. infirmorum. minandis. intendere. Nec. enim. est. de. necessitate. salutis. ipsi. pio. alioꝝ. incumbere. Vñ. augt. li. primo. de. sua. re. Vñ. augt. li. primo. de doctrina. xpiana. dicat. Cum. aliꝫ. prodesse. nõ. possit. quos. potuisse. consulendo. z. qui. pro. loco. z. tempore. vel. quilibet. virũ. oportunitatibꝫ. constrictꝫ

tibi quando forte iudex tua
est thome 2a 2e q. lxxi art 4o
Licent tamē multe psone
ab officio aduocare. et pronūcia
re ut ei q. vii quedā ppt
potentia. ut sunt. multi. fun
ppubes. Alij ppt indecentia
monachi. ppt ebrietate. et viciis
sūt obligati. et clerici in diuino
studeant. cui cōmendantur. nō
cōuenit dici ut alicui ustice pa
ri existat qui in scripto ustica cō
tempserit. nō pro scripto uel pso
nis cōmendatis put officio ad
uocati. sic mōachus in mōnstrio
si abbas uisserit. et ignora
na impedire dz aliquid apro
nādo in curia. et p stat impe
dimēta per ueat alicui alteri
cooperari in causa sicut tūsta
qua dicit 2o palippon xxe impio
ples auxiliādi ei iuro nō dum
mereban. licet nec licet de alte
rius cooperari. ad aliquod male
faciendū. consulendū. adiuuā
diuersi consentiendū. quia cōsi
liū et cooperans sicut facientes. et
paulus dicit ad rōm primo dig
ni sūt morte. nō solū qui fa
ciūt. sed et consentientes. facientib⁹.
Et omnes tales ad restituendū
tenent. ei q. dapnificat. quod cui usti
cia p ei auxilium alterapartis
incurrit. Si aūt ignorat quis
dubitā causā defendit. putās
ea esse iustā. excusat a pecca
to fm modū quo ignorantia
excusare dicit. scilicet si. et tūd
debito. nec sciri potuit facilē
diligenter. quia debuit tūc
excusat. si causa aut sup ma
nū excusatur. et dicit s. tho. q.
pdicta arct in Si aduocatus in
principio credidit. esse iustā.
et pcā in processu appareat
iniusta. nō dz causā prosequi
sed alia pte iuuet. uel secreta
sue cause alteri parti reuelet
pte tamē et dz causā deserere. sed
cuq causā agit ad reddendū mdi
tē sine ad componendū sine ad
uersarij dampno. Et sicut licitū
est mīstris uti in scholis iustis. utri
mq̄ sine ex mīstris agere ea q̄ sa
pientes dz prudenter occultanda. non
tamē licet multi falsitate simu
lant facere. q̄ hoste cui a fide
seruanda. sicut tullius dicit libro
p̄o de offi. Sic et aduocato defen
denti causā iusta licet prudenter or
dinare ea quib⁹ impedim possit
eius aduersarius. nō aūt licet alicui
falsitate ostendere. Et de patrono aduocato
et procuratore. et eis pertinente di
cunt ad macedonium. Quidam ci
uis vendit liberte iusta proprietatē
et inuestigans vendito insidiabatur
inde ne dz vendē iusta ruī
rui. nec testis uerū testimoniū dicit
posse. si tūc. nec. ea q̄ ipse nō
tē alicui exhibere iuste pōt com
exhibitā. et propensiorē atrpē
Et talis et ad notariū. Et similis
curator et pri medici. apte sentire
infirmo ad sanandū. Et de alijs
similibus pōt dictum nec hoc a cōi
iusticia. dū moderate accipiat
considerata p̄dicta. laborē. et tēpus
industrie patrie. Si tamē tūc de
te aliq̄ extorqueant. peccat cōtra
iusticia. Idē dicit. et ad macedo
nium. et ab hīs exactora p dīuo
derata impietate. ūpati solet.
data p tolerabile cōsuetudine
nō solent. cū in hīs regula q̄ dā
lis a multis dari pōt. ūtra rōnē
formata. ea pdicta cōsiderāde
dz esse regula. Et put sapiens
dicit abit. oportet sapientē effrenatam au
piditatem. nisi pacto aut tenuem
rem voluntaria deuenerit. et
pacta sint firmanda. et volenti nō
fit iniuria. Nō enim in omnem
euentū iurisperitus a medico

luret exegō q̄tū volt quia forte
pauq labor tūc est pp̄t natuē
fortitudinē · q optima medicī
est aut pp̄t causē tractande ma
infestē ustrīā · que velocissime
sunē et impositū maior con
sideratio dī cē in labore · et tossue
tudine pauce · quā vtilitē dilig
nuq cū uel sāmtis p̄mouit²
quia vtilitas ī9 nō solū dependz
forte ab aduocato · uel medico · ſ
a bene vtente · vñ siaut dams vſu
rā si multū lucrat² de pecunia
quā accepit ab vſuārio nō te²
plus vſuārio quā pecunia tempi
tale · sic hic m p̄tio · vñ nec pt̄ pe
de id quod sum nō est ſ labore
p̄prio · vñ pt̄ quis vendere · et nō
ꝛ̄pheendendū puto · si etiā tōsidē
rata media hītudinē · si sit dor
tor aut expectus · q pp̄t² iusticia
distributā amplius sibi debet²
quid simplex barbarius · a nūq
expectō · sicut videri in quo libz
architectonico opa artis p̄ virgete
qui p̄fert² m mezzede · alijs plz
laboratibz manualit² · et nūq
doctis · Sic est de aduocato doctō
qui totū diē negotiū p̄tractās
in studio · et speculando p̄ forteſ
ymaginando · et multas cogitatiōes
ouēs · et iuā si sit sublimis p̄ſad
pro qua sit sollicitudo · expedit
statui suo · et magnificētie · ut se
nō conformet statui inferioris · et
aduocata sue medici in p̄tiū
sus nō ponat aliqd spuale p
ſtituiat · sēā sit spualis · tñ vſq
eq nō est spualis · ſ opa corpale
quod hēre tēdit sub p̄tio · Aliogī
nulli artifici licet de arte sua lu
crari · Aut an aduocatus sit dam
nus a petēte · primo requirē · sēā ut
p̄ quā causā dūgat · ad q̄ vtilitē
hac sēā opans p̄ncipalē · ad hoc ut di
ligentiā sibi possibilē nō omit
tat · et tūc secura erit · etiā si
causa vniat · dū nō p̄ testimoniū
tossue credidit se fōsse iusta · et
p̄ periculatas causē ex multis
causis alijs cuenit · pl̄a · et expe
rientia · qua expatte testiū · seu
sarutū · que aduocatus inspicere
nō dz · ut · ſ · p̄ut · De medico vō
silz · ſ · dz · ab hoc differt · q̄ requirit² · ut sit
dnus ab hodie · si infirmus
moriat² · et addit² q̄tū ne sit
verē · ut tossis · cū nō timor
deat de aliquo istō tribz · uel
aliis · q̄ si tōn tonsitis agēte re
libz · et distarent ad gehennā sīc
und² hec m dicit · li · Ad anēs de
etā · et qualē · credo · Expertos sas
nō latere · quā insanabilis sit
veget in quibusdā aduocatis · offi
cio fingentibz · p̄ tradoribz · aut
mediabilis · cū omni studio im
pendit² facultati inridere · ideo
frequentare aures · palatia · tossi
toria · gualia · auditia · ut the
saurū comportē² · deo p̄ vigan²
causē · exceptōes · impimētes · p
pound² · causē desperate · et
magnifice defendit² · et inimabi
les dolositates · exogitant² · enim²
lites · inuiat² · etiā litigāte nole
tēs · De quarta matū macentiū ·
hēre · de consilio · plud ponit
dn̄s · nequit · sue · qui lignas suas
detenerit · loqui · mendaciū · lar
gissimi promissōis · patrissimi
exhibitōis · blandissimi adula
tōis · mordacissimi detractōis ·
simplicissimi filatōis · et maligni
simi predictōis · Sicut lites · ne
instigant ad eas · ne pace tunc ·
vino lites pace estimat · vñ dī
augē li · de oplis mōrīs · dec
tesse · duos · q̄ mallem p̄ singu
los dies meritis aliq̄ operari · q̄
tumultuosas cū p̄lepositatis
patu · et ambro · Dispendis lītu
care · nō mediocre lucrū est ·
deo dūs medias · tales sepe

pmunitiz per destructoz loqles
aut ecīa vacuis. am̄ sīa vite et
mortis ut p que pcreauerit p
het ⁊ torquent. De alio legit
q̄ ligna eiq̄ mmunit m̄ ifirmit
⁊ amonitz ut cōfitēt. ⁊ sacrata
pcepit. ppt̄ mortis pericula m
stangulle appellat. a manifesto
gīamē expurauit. Et quidā
aduocatz mortes enormes ligu
na ꝓpria extraxit. Ite alter
aduocatz egrotanz. admonitz
ut cultū ad̄ ꝓpet̄. aut indirect
pus vtid rectid. ⁊ astāteb dyce
rut rectid. quib; ꝓd autem ⁊
rectid. qua cd̄ pacis nd̄ est. nō
potestis me iudicā. ⁊ oppiat
ō vno mmēt aliq̄ cā ta iust
ta. qui tuemit defensiōi ꝓ pe
nmai. ad hī medici cōsiderātes
aliq̄ mrnabile infirmitatē no
luit se mīscē. ꝓ pena de eq
uatoz. Ite alter aduocatz dyo
cuidā pauper. prodimd posti
lauit. cā tua sue ustā sue m
ustā sit. ⁊ m̄ manu mea. dedit
tātā fidēm pcurame pena. m
bursā meā. Legimq̄ in vita sācti
rosine. ⁊ damanūq̄ peiissim
mazte meduīe erād. q̄ hoīes
ḡtis sine pcuid curabāt. ad sācm
damanū quedā egra mulier
palladia nocte venies. q̄ oīd
que habebat m̄ medicis eppo
suit petiit cd̄. ut cā sanarz.
nocte sancti damani. sed sanat
mulier. q̄ mmunitā obtulit
sancto damano. qui nolunt rece
pē. tandē mulier. adiurat. eid
sacramētis fortissimis. ut ꝓpter
vitā importunitate mulieris. ꝓ
cepit. ⁊ quod cd̄ copacissi sanct
rosinas. fr̄i eiq̄. indignatz. precepit
ne corpi eiq̄ cd̄ sue corpi se
pelirēt. Nocte sequenti apparēs
dūq̄ rosine. exposuit frī. suū
q̄ ꝓpt̄ fiducia. iuramti. et
deuocōz. mulieris. ꝓcepit. idēo
sibi mdulsit. ⁊ tales medicīa hoc
rari fuit. qui pauperi sūt. ꝙdiu
rund̄ dubit. ⁊ vbi loquendū sā
unt. diligenciq̄ accedē. cōsueuerūt
no ꝓpt̄ dīm tīmōdi. ꝓpt̄ deū hūa
nū. Ecclesiā. admonend̄. ⁊ petund̄.

De consuetudinibus et restoribus statutum

Nunc progredi. Restatuū
endo ulteriq̄ speculando
est aliq̄. de hīs q̄ ꝑsunt
ad tabulas. m̄ antitatibus pdis. ⁊ ꝑ
alīs villis. ⁊ in tabulis sūt. legenda
tā quid offensiua oculoz dīne
maiestatis. ⁊ certe nō pauca se
offerunt subtiliq̄ speculanti. licet
nō omnibus videant. ⁊ multa ꝑ
una in tabulis vetustissimis ipsius
sic sūt ꝙmutata. ⁊ a ꝑdecessoribus
ad posteros ꝓpagata. ut eiad pro
lege defendant. nec ꝛ ꝓgenitos
admittant. Hic oīs de sodomite
tradit. sac̄ scriptura. q̄ deus ign
augē in eius nre. Ne pereat ho
minē q̄ sola mansitata exposi
tis. ⁊ sitata vō ꝓ quib; dilu
endis. sanguis xp̄i effusus est
quidē tam magna sunt. ut oīo
nē se claudi faciat. ignid de
sepe videnti. id tollere ad. sepe
tollerando nō nulla facē cogni
alīs rōnā. a deo. nō oīd que
postmq̄ ꝓhibē faciat. ⁊ pari dā
nū accedit. q̄ ꝑpetrata ꝓhib
magna ⁊ horrenda. ad nō sic
nūd venerīd aut ꝓua aut
nulla esse credūt. usq̄ adeo q̄
nō ꝓhib̄ detrahendi. ⁊ ꝓdica
di. aut diffamādi. videant.
qd̄ scriptū. ⁊ laudi. ꝓtor m
desiderīs aie. sue. talis m dūi
nis libris clamor vocat. clari
mōs sodomoz. ⁊ gomorreoz
multiplicatq̄ ⁊ corrā me. ꝓ nō
ꝓhib̄ nō ꝓmulgant. apud eos
nulla plagiaria. verū etiā ut pub
lice legēs frāgnitur. Ita ille
Et quidē sim ꝓhim ꝓd̄ potuisse

excellentissimq; magq; vtendi est
in communitatibus qua ꝓpter id
tur ad adiutꝝ humana necessa-
arcebꝫ & q; bꝰ vsuar sim virtutes
mꝫ se pacifica. & ab hostilꝫ sceler
munit mitiꝫ & extra; et id cautus
& coitas pzfectus sim nam; hus
oiꝫ silꝫ ad finē sui necessar hoc ꝑm
si rectores bui regnicolis impar-
bene consulūt. bene iudicat. tacꝫ
prudentes potentes. & eos bꝰ
amabes sber eid tria sūt. p rude
ra potēt et amor. sim primꝫ in
politicꝫ requirit ad bonos ciu
tatū rectores. & ad quos requiri
q; bene obediant. hm obtempe
rint. recd impatibꝫ ꝫ pnatis
ne sber ord in aliq; coitate repe
rire posse. nisi forte in ea felici
sima cui lex ad virtutē auxi
dei ꝛpit. ad qua tota die suspia
mus dicentes adquiescat regnū
tuū. Et si in aliq; multitudine
sine coitate pdicta p consuetudi
nualuerit ad corrigendū ig mul
titudinis seruandā & modū qua
augē pt in epla ad aurelium
dicentem. assp quatenꝰ epistō
nū duriꝰ nō nis imperiosō
ista tollendā magis docendo ꝙ
iubendo. magis monendo quā
minando. hic eid agendi & eid
multa tridē. Benignitas aut ex
exercenda & in pctis paucoꝝ. et
si q; minacius eid dolet fieri de
scripturū commendo vnde ad
futura. ne nobis pd in nra pti
tos deus in nro ꝓmed timeā
tra pias monebimur. spualeꝫ
nel spualibꝫ ꝓmiis. quoꝝ auto
ritate nel leuissimus quidē
mistratissimus amouendus retrā
multitudo frangi. hec ie. Et hoc
io dz finire seditio aut tyrannis
grādis in multis ne oria. nisi se
dicad credē dz quelibz spūalis
culpa. descendendo ad spūales
les abusiones in coitatibus. Primo

occurrit qm violatio sabbathi
sine sacrō festiuitatiū oīm ma
datū deuotē cultor ut die sabbti
sanctificēs exo xx. Q quid pbi
bere sā offert hīs mandatis tris
gressio. hoc in pcepto hor in
mento cultū hoc in mensuree
atibus. hoc in placitis negotioꝝ
secularium. que p totā septiā
nā cessare cepto die dnico.
aut festiuitatibꝰ sanctoꝝ. Nec diffi
tendum pro pace reformanda
& tpe litibꝰ sopiendis. vbi fine
scandalo minuet. liata a me
rentes plantatis. tessantibꝰ
hīs causis. minime sine liatio
qua alio die fiato. possit hec
expedire. Et sciad se no leuit
pertore. qm opam dant istis pla
citatoribꝰ sine dapno differibꝰ
abusibꝰ maxime. & multū dist=
hui mentē horā ne diuinū inte
q; possit. Q quod spes sanctifi
catio sabbathi est instituta. Nec
tiones ad curribꝰ ad molen
dina. ad foru. ad mīdinaciū
impiabad lotā etiā ꝙ motū
ad plantā & ad alia plura ne
gotia. fieri videꝫ nūdinat & fie
te amplius nūc. quā alia die
que multa liate ꝙ excusare
a gñi excessuū ītate exci
sante aut pietate suadente pūs
tame diuinus audit. Vendicadē
ead fieri videꝫ publē. ead expo
sitoribus ꝙ mercimonialiū sic
alia die sine in nūdinis sine a
lijs diebus forensibꝰ quibus
debent illos excusare. excepti
hīs esurientē & potulentē. quoꝝ
humana fragilitas ꝛa die cate
nus valeti sic in emptoribus cre
mudo uoꝝ. audeant retrahe
que breuē tēpus cessum patiet
nō requirūt longa mora in
ipsoꝝ compatiendo. et q alia die
forte nemo nō possit di
uinis tribꝰ istis nō negligere

De violatione sabbi

Legimꝰ ꝛc̄o Esdre xiij q. Esdras
misit clauᵈ portaꝝ ihrlm et
nemez de negociatore rubꝫ mꝭ
re p̄misit p̄ emendꝫ aut ve
dendꝫ vbi ꝫ si tñ facto die
sabbathi. Nec p̄misit asinos
onerari. vina. uuas. ficubus.
nec aliqua onera. ut inꝰ
ferrent in ihrlm die sabbi
nec pisces. nec alia venalia
p̄misit inferre. aut vendᵉ in
ihrlm. diebus sanctis. Quia
dominꝰ gratis fuit ab eo. Tamen nō
puto exactiꝫ & tollerabiliꝫ in
cultatibus. tale factum. azh
tudinem. cottidianam nocturnā
uel emendꝫ & tollendam. De
ductores nō ad cultatem ve
naliū ligne. frumenti. uini. aliaꝝ
p̄moꝝ p̄ ipsum. & alia talia.
nō audeo excusare a violatꝰ
sabbathi. Cum sicca nō & pisto
res. pulmentarii. tabernarii. vina
et potus & victualia tñ scindiꝫ
vendentes. nō puto inolitudo
dampnandi: qm nō ex auaritia. sꝫ
ad cōmune utilitate & necessitatē
hoc agunt: & ad necessitate. Sic et
de panibꝫ vendendis tñ p ele
mosinas. & de medᵒ. coꝛ. negle
gentia. De nūo vō suadᵉ sic
cultatem. & q̄ licet. & q nō licet.
alias vidi lo me stupefisse: et de
inicio festum tandᵉ. & de desicca
tione plangendo & ac sac
mis defendo. q̄ memo cuat de
duno legis tñ gressione. quo ad
sanctificationē sabbathi. & heu q
p̄m debent esse in correctione p
p̄m in tñ gressione. sic dicit ipse
Esdre xiij. Manu prouidet negoa
tuꝫ. p̄ma sint in hac tñ gressione.
Set aut cura principe meumbit
consilibꝫ & utilibꝫ cultatibꝫ. qui
sub tñs penis. facile inuenit & me
dia apponē opoꝛtunā. Statuta
possit dilatari. sm̄ spēm. forma
cuiuslibet mutate. Cum p̄hibi
bile in consulibꝫ cultatibꝫ dicꝫ ꝓ
uisos spūales & ecclīasticos. ne
ligiosos. qua clericos. seculares.
subiacē teneant. tallijs. exactio
bus. tributis. laboribꝫ. & muneꝛ
ribus. ductoꝝ. expeditionibꝫ. cui. ꝛ
sabbi. & ligna portando. p se aut
per ꝓpos & familiatos. & quos mille
ritate regente. aut diminuere
Et quod pro imminenda ruine
diminute obsidioꝝ cultate. ex
sabiles possent videri. Cum ecc
sastes. grauissime vulnerabiles sint
& petant mortalitᵉ. Hic ecclīasti
cā libertate suppletes. more
pharaonis: qui filios isꝛl' sine
rogebat in luto & latᵉ. Ethi sa
dotes & pedoꝝ cultoꝝ libros
esse detinebat. gen xlvij. Et p'
Esdre vij. Et quod omnes tabu
formidabile dꝫ ee. tales ꝛsi
les & uectes cultatis. si ꝛmoꝛa
nō destituit. tñ ipse quod sanct
ates ipsoꝝ ecclīaꝝ sic cultatis se nouerit
subiacē. Et finaliter & sua late
p̄misit. monstrᵉ. Si tñta fuit
uitas ad edificandᵉ. si latus
nō suppetit facultatis. ꝛpe
pit & deus requirit p̄ ꝗsuis
qui considata necessitate aut ꝛ
utilitate p̄ncipi clericis subsidia
moderata & honesta mendice
tis epōz adhoc nō sufficiet dispe
sa. romani pontifex supplicato
platis. nuncupatᵉ & totius utilis
grandi. Nec tales consules sic
clericis gliantes. p̄ius ordinē
situationis donec satisfactoꝝ fi
erit competenter. facunt adhᵒ
duo gratia remedia. p̄ quibꝫ
cretales s. nō mag & ꝛ additus
de emendatione ecclē. q̄ bñ sue
notandi. & ad exercitiꝫ ponendi
si tamen clerici essent negoti
atores. tuꝫ sicut laici ad exacti
ones videnᵗ q̄ adhoc obligati

[illegible] p[ro]p[ter] ul[ti]m[u]m de vr[is] [illegible] ho[mi]e de
mobilibꝫ vl de quib[us] aliq[ui]d ad
ecl[es]iã deuenerit. tributa sue so
lita. et erat tributaria. tenent
plus sicut p[ri]us. quia res trãsit
in one[m] ecl[es]iã. ceterꝫ sup hꝫ. quos
silencio pertrãsio. insi de nono cꝫ
sent p[ri]uilegiata. Ut licet layci
g[ra]tiã[m] ro[m]ã eccl[es]ie et r[eligio]sos m
hoc percent. et ecclesiã se tueri
no valeant. no tñ putandũ e
q[uo]d layci impune id agant. deo p
se aut p alios illos seuerꝫ pu
niente. aut pestilencia. aut tẽpesta.
si fame. aut gladio. aut medijs.
que sepe in tribulacionibꝫ fiũ videꝫ
quas tres penas ꝓphete frequẽ
ter comminati sũt pertractãtibꝫ. i. alie
nũ. Quod pudice. quod ꝓfessum sũt.
qui ministros dei turiose molestãt
Dicat ego ꝛc. quod vim de hmõi mi
nimis meis fieri[n]t. nõ fieri[n]t
Et si hñ dapnatꝫ. quod absit. indi
cendi sũt aliq[ui] sua ꝓpria ministe
rio dei nõ debent. m[u]l[t]o p[ro]pter ecclesiã
dampnande digni sũt. q[ui] ecclesiã ip
sis sua tuleriũt. Habẽt de hoc sa
pientie v[er]ba. Stabit iust[us] in mag
na constantia. aduersꝫ eos q[ui]
se angustiauerũt. et q[ui] abstu
lerũt labores illoꝝ. Et sic non
mactabit[ur] clamat ad deũ pro
vindicta. Sic vos ministe oppꝫ
sores. Et m[u]l[t]a v[er]a ꝓhensibilia. de acceptio
ne ꝓsonar[um] in ordinãdis. cõtra
id legi dñe. Nõ accipias ꝛc. ꝓ
sona. uta pauperem. ut diuite
iudicabis: cõ dra. et aut[em] accep
cõ cause. et acceptoꝝ ꝓsone.
Nõ cui quis cõsideret illa ꝓpe
tate ꝓsone ꝓpter quod id ꝑ ea con
seruat[ur]. est ea debita. tue nõ dac
ceptio ꝓsone. ꝑ cause. cui gle
fid. ad ephes. vi. Nõ. de ꝓsonarũ
acceptio apud deũ. Sicut indeꝓ
ministe. causas discernut. nõ ꝓsonas
Quat si aliqꝫ ꝓmot[us] ad mĩr[iu]m
ꝓpter stram. etiam si sit fi[lius] ꝓmo
tus. Et aut aliquis cõsidera
rat in eo tm aliq[ui]d ꝓfecit. nõ id.
ꝓpter quod id ei tribuit. esse ei
ꝓportionatũ. uel debitũ. si aliud
quod de ista hõ. petro. ul ioh. cõ
id de ꝓsonarũ acceptio. nõ trans
at si quis promoueret aliq[ui]s
qua fi[lius]. aut ꝓsanguineꝰ
ad ꝓsonã aut effect[us] grauis con
dicio nõ faciẽs ad causã ꝓpter q[uo]d
sit dignus hoc dono. Contingit
tñ q[ui]q[ue] simul tam de ꝓsona. int
si fit dignus sit beneficio. aut ma
gisterio. tue cõdig. e aliud hñ deꝰ
ad causã. nõ ad ꝓsonã: tue
nõ dic[it] acceptio ꝓsone. si cause
Licet nõ ꝓsone acceptio in iudicijs
plenũ solet sibi locũ vendicare.
vbi munerũ consanguin[itat]is. ꝑ
morum. fauor. timoris. odij.
uel amoris. aut spe alicuius ꝛtributi
onis. et quoties tale expedit
ꝑsonarũ acceptio. in regibꝰ
epis. platis. iudicibꝰ. ꝓsulibus.
et rectoribꝰ vbiq[ue] ꝓsidibus.
Fingit sibi dolorẽ excusatũ. ꝑ
deũ. qui mittet cor eius. aut iudi
cabit. Si pauꝑ nõ hmõi. dic[it] mi
nerua aut amicꝰ. postulat. quis
te debet sibi ministrari. nõ dat[ur]
sibi audiencia. dones nõ porrẽ.
aut munera apportata. mox re
cedit. ingressus. et optata obti
nebit. etiã si forte iudex. aut ꝑ
uersus fuit. Ut ro in contrarium
sint sepius. sed iudex murmura
debit. et qui sagena effudit.
ꝓpter equalitatẽ administrationis
et quod ecc[lesi]a ꝑ iudicem optatis
re solent munerari. sunt. ꝓpter
dentes difficultates excusationes
ꝗ detebunt. ista rogat ad munera
offerenda. Alii ꝓtes nõ expan
dunt. nec ministeria facultatis. ꝓ
apparẽ. ex eo. ꝙ mox dic[it] mu
neribꝰ. consequunt[ur] quod plus cat
denegatũ. quasi dicent id. deo
nõ apparebis in cõspectu mo
pauꝑ. ꝓtendentes sibi id. non
misereris in iudicio pauperis

Exo arm. Ethicor. mer. ista a nisi ut
demet. Inter paupertate. no ut,
a paupe extorqueas aliqd s
nistra fraas. In iste vero et
m alys muneribus aut sermonib.
sic per occultos machinatores
extorte quis ampliet usto da
ndi nec te ad restitucoz oim ac
ceptoz: cra a mdas. qn mlt hmoi
mst debsiadmsi uste sibi ista de
fecit pro expensis: aut pro libea
voluntate. sme aliq peroccasiod in
huerentur. to arct in politic
dicit. ois polica e bona. t qua
plures cmunitosi dnatur. pfs
sima in qua plures malu pa
e Aristotrana. ta democracia
p'mu queruf bonu comune. ci
dpriu. vbi oes vnu solq. t bonu
pticipat. 2 rgnu: t e optia
polica. pessima no. v' tyrannis. Ali
ud etia vphensibile in cotinibus
e. de mequalitate viru venalitu
t vendibilitu' mte esset eni cosu
lu nubis maneriei vnu vendi
bile. ctu statue plu. sm ypocra
one tpis loroz. vnu. et pfonaz.
ut rodias no giuare. t paupes
ere sibi deb'nt qnde possent. t
pendentes no mmus lucrent.
t alij no giuarent: cor bon raõ
nel mdpiat debite fieri videna.
ut sme cara sme no cara blada
vendant. pstodes uc mmunt nec
augeat de pno panu magis tame
augeat. t hoc ut multi putat. to
sit. sic vsur dr. si cambij portio
nes cazmu ad os pciat. nuo la
trare desinut. quod intelligendu
satis patet. De munerib consu
libus donatis: oñ id pheticod v
gnu usticiat. umpiud p munerib
t usticia usta auferet. ali co vsa
ri. te aliud e munus abusiuu
in tractatibus. sti nuna pticitas
cestudet ornatu. id vnoz quia
mulieru dnt. statu coz. Na et
rez mult. pompe tate in querid
dad vestib. p uc multitudo aut
pncipes trahib vti cosueuerut.
t uxores rgu t pncipu starent
contente. sino uc trahib v'pend.
vse. cõi id patet no in veste pti
osa. sic end in etia deq dnxerse
gdus instituti. sm sibi t supza
sic unicuq gradu sibi cuen
cia raptare voluit. hoc e in
coris cibis. vestib. t retere. ne
confusio essi in etia. sic end ra
rsmata sua sti dona spualia di
usit. p aut voluit. sm pauli
suaz: alios aplos. alios ewtas.
zc alios pastores. alios doctores.
ad eph iiij. Verum. puerse or
dine. quedã merchantie vpodi
sutoz. tata pticitate vestiu
redi. sic consulit vpodi. t pene
tice sibi. Et vna alia cosideni.
mox sibi ripit adequari in aui.
margaritis. seruicijs vestibus.
subduct. mazdiuinis. Sobolis no
cosi. id pa pe ni. quazd no sit
extiseruis capitalia. aut end
dano aurj. aut mdumti vestiu
tend cultib. in qua prohibitoia
exhortacio. quis se specialj dor
Sto ia end supflua cultiu. mul
ta mala oriuntur. opa und in
mundu. auaricia. t cupidit. as
acquirendi diuicias augeat. ut
p uiri vxe sibi. t vxoribus pu
rare pos. ad sacradu eoru de
siderium. De prouocatoe et u
ritatoe ad mchmercia. no lic
m aliq dice. si testificet cuilib
rousta sua. t cer sint sm id pu
ra. Vtre mulier ornatrit et or
nati meretricio. Parata ad
deripiedas cadere. ut dr sanctus
thomas. Mulier coiugata lic
te pt opam dare ad hoc ut vo
luntas sui placeat: ne p eiq cotemptu
in adulteriu labat. Sto dr pe
thoro. an mulier q nupta est
cogitat q mundi sui. quo placeat
viro. Ille aut mulier q vnos

d' mequalitate rez venalitu

de pticitate vestiu

d' pure

no hūr: ner volue ihc̄. ꝛ sup̄ ista
tu non habendi: nō ꝑm̄ absq;
peccato appetē placē vxoz as
pectu ad concupiscendū: q̄ hoc
ē dare mentiri peccandi ꝛ si
alīq̄ hac intentōe se ornent ut
alīquos prouocent ad concupis
cendū mozta pecca. Si aut ex
quadā animi leuitate vel ecē pa
tate ꝗpt̄ q̄dā animi iactantia
nō ē sp̄ moztale. Si q̄ delectat
d nosse quid notū attulerit spe
riositas mulieꝝ. vī speculat hero
diadema q̄ caput ioānis bapte
absidit. Et ysaie q̄ dauid ho
micidā ꝛ adulterū fuerat. Thamar
q̄ frē suū amon stupratū incestus
pbīt. Que troiana cum Helena
que salomone sapientissimū d
fatuauit. Et ulicēs ecē multos sup
uenēte ornatu. eo ꝑmitte per
ceti multoz rondē nō fiant: quia
to magē si oleū ignī apponat ꝛ
ut ardeat quid aūd de adulteriis
incestu ꝛ medimeria vetera
dicā. Et ecē mīs reponēs nō ē
an alīq̄ cordas libera sit ablīs
vinctē palpāe ꝛ vide quātū pē
nō expedit mī fodē pariete.
ne nocte e eū fodē: cū ecē manife
aperte satis indicant quid de hr
mico sit sentiendū. expedīret
igr̄ ut per rectores ciuitatū po
nerent modus hīs ornatibus ꝑ
hibendus roluer statu. ꝛ pena pe
cuniaria apponer̄ hīs ꝗ trāsgressoribꝫ.
nec impossibile ꝑ videndū ut audi
o in quibusd̄ ciuitatibus ꝑtimi.

Et si alīq̄ velimus oculos mentis
attollē. nō dubitabim⁹ ꝛperiē fac̄
scriptuā testante. quōd tota mūdi
ꝑ iniquitatē causā sup̄sit ex pul
chritudine mulieꝝ. Scribit enī gn
sis. ꝙ cū cōpissent filii dei
filias hoīm. Et essent
pulchre: acceperūt sibi vxores
ex omnibꝫ quas elegerant. Et
ex post diluuiū factū est ꝙ pl̄m
continentiā hoīm in quo tota mūdi
dus perijt excepte octo hoīb⁹:
utz in ecclē scripto. ꝛ scripturis sa
cis ꝙ pt̄ que sunt vestes hoīm de
putate sue. Et ad tegendā turpitu
dinē. ut in paradiso ade ꝛ eue ad
frigora ꝙpellendū. ꝛ ad calorē
refrenandū. Et ad ornādū decē
mīsi vxoribꝫ maritoz. nō ꝑcipit
in scriptuā sanctā. nisi fallor esse
instructus. Qui iacob penitā deo
vestimēta que operiri possit. et
paulus aut scriptes alīnata ꝛ ꝙ
tegrem̄. hīs rōnibꝫ sanctus ꝑ
lixus vī. Est in ep̄ellentibus
personis vestis ꝑciosior nō ꝙpter
fortē. ne vilescat cōr̄ fortē. sed
mō sit moderata. ꝑ fate veritā
test̄ ꝙ iste deputate memorie
dines epulonē purpurā et bys
so fuit vestitꝫ. Et ꝙpt̄ hoc sepul
tus ē in inferno. Luce d xvi.
vbi soluti sunt doctoꝝ dilatāe
mēt de. vestitū hīmōdi. Testē
ē michileꝫ memoria digna sū
sanna. de qua scriptuā refert.
ꝙ erat delicata nimiꝝ et pulch
valde. Dan xiii. quo per cuꝫ pul
chritudinē ipsa vīntēte duo
senes pueros. rapti sue libidinis
oculoꝝ suoꝝ. in sup̄ et oblīscentes
pīncipis mūdi. nabuchodonosoz
regis. ꝛ assueri rex ypē hester
regīne. de qua historie autēti
ce late patent. Cap̄m xxv.

De aliis reprehensibilibꝫ

Et si velimus animē mēt̄ intēde
ad oztū dimādū scriptuāri
multas enormitates ipe nob
apparuit olim fuisse. ꝛ mīt fortē
nō mīg adhuc exīstē in ꝑtibꝫ.
Quā enī ostensi nō ē veritas.
nō ē imā. ꝛ nō ē sctā dei in ꝑ
vas maledictū. et mendacium. et
homicidiū furtū ꝛ adulteriū in
undauerūt. ꝛ sanguis sanguinem
tetigit. ꝙpt̄ hoc lugebit terra

et mſr̄m habitur omnes q̄ hītat
in eā. Unde ꝓpheta veritatē q̄
dicit mpḡle ē. Nec no dupliſſet
an forte tepora mea felicora
fuit. teporibꝰ illoꝝ. quod ego
minime credo. Credit ē alter
teſte veritate. Unde ē grecus ꝓ
pheta: qui tonitꝰ plator veritate
exp̄ens. longe ꝓ se fatuā est
vaticinatus. Attendi mutuitate
ē tonitrꝰ in cuncte die ac nor
te. Fulgura dabat ad supp̄ munera eoꝝ
omnia tabi. ē labor in medio eoꝝ
ē mustria. ē no defecit de pla
teis eoꝝ. Unde ē dolus. ecce no tyrannia
vicia cōtrahit. septies. ois ꝓphetia
regnoꝝ dr̄ vtina vide ca no
cottre cogem. Et si sancta ꝑ
pheta talia no ꝓphetaſſet. quis
sapiens ē cumulator dum legē
virtꝰ expellen̄ dorente. to pel
lere. supbe terre p̄dicā. Primi
pont mutuitate ē mequali
tate. no ꝙ omnes pares sint in
cōtractibꝰ unstā. si ꝙ sim dis
par statuā. unde ꝓmo bilia.
quilibet ex pondere. sim unsti
cia no sp̄ cōmutatiua. q̄ con
sistit in q̄ntitate rei. si sim unsti
cia distributiua. q̄ consistit in
ꝓportione pson̄e. ch̄ito p̄n ad
superioritate et inferioritate.
Ex q̄s m̄q̄ policia hec eq̄
tates fuad. hoc quo ad ꝑ mon
one digniores. sapientioꝝ. ē
virtuosioꝝ ad regendū cōtra
ſ hos crebrꝰ coperim. ꝙ sim
mutuā. sine no. to sagu mitra
tū libēr. vadat tales ꝓmotos.
ut sic omn̄q̄ q̄ voluit m
plē mand ptate hītē. obtinuit
principatū. Sibi et in distributi
onibꝰ assignoꝝ medio tenēt in
ferioꝝ talia vsurpant. sibi
et in cōtributibꝰ. ē exactoꝝ
bus. labor. sibi. ꝑ nobis. libertat
leꝝ. ē alios cōtrarios. dānificabꝰ.
quoꝝ voluptuose inserent. ē quos
volunt aggnāde no verent. ſ
deus est q̄m sanct iudicium

A vicia ingratitū

Inequitas

unstā mutuā
distributiua

murmuratiōes. Cum vicia pot
dānū quod ex pōti merito sp̄
est cōtradictio in cunctis. videlicet
cum mequalitate ꝑficiū eq̄h.
quo no murmuraret. cōtradicent.
ē rebellisaret p̄sidentibꝰ. Secun
dum quā in vinea a patre familias
ad vesperū laborabant murmu
rabant cōtra premsumbas. de in
qualitate mercedis tribuende.
Ex aliud erat ibi. aliud sperabāt.
put consules dicebant nō hanc nob
quod volūg facere. Ex hoc plures
fiunt hostes. no ozo si plantū ser
tantes oportet hanc planta dare
na sectare. reddite ois debitū
cui tributū tributū: cui vectigal
vectigal. Nam ex hoc ciuitas
in politicis dis policia corrumpit
ꝑ mequalitē. Vñ dicit. vio. po
liticoꝝ. ꝙ seditiones in ciuitatibꝰ
fiunt ꝑ mequalitē. aut ꝑ q̄
titatē aut ꝑ ꝓpozoꝝ: id estima
tes se inuicē debē equale. ē no sic
mouent seditiones. Vñ inuitiones
fiunt policiarū. Cum pot dānū in regno
rū in cōtractibꝰ. sc̄z mequitate.
Videntes eni cives a p̄sidentibꝰ
no ꝑ nari equalitate int eos
audaciores fiunt ad plura. vina.
Sicut dicit. plus ꝑ plus ꝑ
moduncti dato. sequit plus
efficiunt. Inobedientes. essent
nes. rebelles. ē contemptores su
periores. ꝙ oriā eis audacia p̄sul
ad vicia. Impiꝰ enim cū in ꝓfun
venerit nullorū cōtemptui. ē
si pudor quis eos tenuerit.
stulti fiunt. cōspratoꝝ. ē dem
fit cōtrarii ꝓh. ē seditiosi. ꝙd sep
eppetunt. ē est in multis cum
tatibꝰ. Quarto vicia ꝓ labor.
quos ignorat. fuit expressum
supflui. ē cuiosi labores fiunt
in cunctatibꝰ. cū thesaure cōpor
tandi ꝑ auaricia. ꝑ summa
sollicitudine. ē ita ut cōdiens
ymo et nocte. nec sant. cōsu
mitur. ꝑ diuicias aggregande
ē forte ne festinus diebus

vacat multa a talubq ornatu pauoribq.
Nā fm phm appetitq pcreme
re sit m mſm tēp Talis erat
ille cumb de quo xc luce xvi ls
qui horrea ampliaē volut &
ea implē & pḡ oriosꝰ epulat.
cui dictū erat fatue hac nocte
rep̄etet aiam tuā & q̄ parasti
cuius erūt an forte pcm esta
ri dz tale ac tātū vicinū quod
cēp a nupcijs rgibilib; poterit est
cludi. Dr eod matthe xxv
p̄ mut cētos cmutatos ad mp
cias alius mut m villā suā alius
in negociacoz sua & sic neglex
erut venire. De hoc tm pḡa tē
tabut de mercatoribq ꝯ eod
tēp vicinū & mustria cōm dēnij
cultu hō dēz mſiſte: q̄ hoīes
sepius in cōmutatibq sūs om
pacatibq pḡpe mſi cōm p̄mio
q̄ p mustriā offendūt nā
mustria omnēq; tributū q̄d sūt
& deb pḡ de dolo & fraude ꝑ
debitum & q̄ hodie mt dnā
bles hoīes ꝓperit q̄ hanc ſ
gulā urbs malis noxie rōſpōz.
quod tibi nō vis fieri alteri ne
feceris & alterū affirmādo q̄d vult
ut faciat vobis hoīes. hoc fuit
te ei Secūd vicinū pō a dauid
in cmutatibq fi: ſt & sūt de hr
vicino lato & campo pmo latissq
mustrā leopoldina. leopoldauꝰ
quod tōte efficacie est ut nullo
unq̄ tpe fiāt batrī & ſp rēſta
tuēdi ob noxia q̄mer petēs dimitta
pēa mſi p̄us sufficiēter rēſtituēdi p
missa & q̄ntū hoc vicinū ſedz et
tōtinat nō solū in iudicijs ſ &
in expēdis & forte alij tollerabi
lius & apud iudeos. quā apud
ꝓmo Romā illi. qui pmit
tant tā in cōfessionibq quod dati
ombus huadis & tota pena dig
ni sūt publica vsuarij. cumoēs
sacri nō tacuerūt ita ut eccl
ēsiastica sepultura nō sit dign.
ericd si rēſtituēz promittat ni

extremū. prout habet h. vi decē
talēta mſi actuar sint rēſtituēdo
subsecuta. Hinc meridiana cla
rius est quā hoc vicinū vigeat
in tōtatibq negociatōibq. cum
torbā venditoribq. quanta arte
& subtilitate tolerāt ut spēz hr
videāt honestatis ſ: sciat lucru
quoūz tolore ꝓplacidēt cer
aureolo ꝓpt id desinut ee vile
lucrādut dicit horrea de cōsula
to ptis Septimū & vltimū Dolq & fraus
vicinū pō a dauid. Dolq & fraus.
q̄ designat palleata mustria &
rencā sue plena venco & q̄ūto
se palliat tāto sue mag nocēt
hōēs spēz pietatis. virtutēq
eis abnegātes. Vn tollicitū
dines & enam festū hospitū q̄ fraus
dolens amicū hoc vicinū q̄ntū
hūdat in cmutatibq negotij si est
explumbile ꝑ pace tā ꝓmo suo
& oratōe et ponit insidias.
Tātū hoc fraudolentia & dolo
sitas ꝑ experientia dualun
pene apud oēs hoīes. ut vix
inueniat tm fidē ac tā modicā
quas debeat. Nā dr Iere vnus
quisq; a ꝓximo suo se custodi
at: et in od frē suo nō hēat
fiduciā: q̄ oīs frē supplātator
supplantabit & omis amicus
fraudolent incedet: & vir fre
sum deridebit: & veritatē non
loquent Iere ix. D quā vera
sūt ista. Nā nō distinguit ꝓphā
omnibus ſ. rotundiano ꝓpriūto:
& ne pdīt vicinū a dauid cum
merat essemq contentus audi
ang & alter ꝓphēte ez ethiele
pḡtūre dauid. quid sentiat de
quibusdā. que causa pbent mul
tis & enormibus petis. in totāh
bus. post eum q̄tuor q̄ sodalitas
petrae fecerunt. hoc nāq; sunt
magnatibus zodomē sodomē tue.
supbia. saturitas panis & hūda
tia & otiū. Ezech xvi. hoc eod
quatuor hūdae cōsueuerunt.

m magnus ciuitatibz· que ex si-
mitate hñi damna & odio solere
sue supbie· & deuois vastare·
ad q̃ scq̃t finꝫ terra oblimo dei·
qua putat pdia bona esse ppe
tua· & nullis alijs indigẽ: ex q̃
sequnt̃ alia dmabilia· & hoꝝ
renda cotia· sc̃z oppssio pauper
elevatio roñ deuotiꝫ negligẽtioꝝ
dñe & tumpe qñ deꝰ sibi non
putat̃ ntiñ· tadqñ ois in co
pia ĝtes· in super & ingtudi
que voluptates sequñ plen̄ sp
in zodomit̃ patuit· castitas
cñi pietat̃ in deliciosis ẽm
ñi deus sepius ẽmittit pla
gas cnoz mes sup ciuitates· sc̃z
gladios hostiles· incendia· pesti
lencias· odia nobiliñ· s· vigil et
pudi pdicq̃ eos p penas ducat
in cognicoñ sui· & q̃ sepe sup mos
se firmissimas cstituerit· ad hñi
militate educañ· p penitẽciã
ubalis supba· & firmissia p na
buchodonosoꝝ vastata ẽt· in
mine latissima babilonia
aquis vndiq̃ & muro fortis
simis· cpalitatis tempoꝰ baltha
sar· ñi ĝtis anna nocte· cyri· &
darii· vigeꝝ ppaꝝ· est· cpp̃ ng
nata· & tria regna ad sing pdi
pbus ostensis· dñe dñe· vñ· Et
dr· plus· vñ· polutes· q̃ babilonia
tis ĝñdis & latissima fuit ciu
tas· q̃ vna pte capta· et vigi
ensa· alia pars ciuitat̃ vne
bia die hor· cognouit· & vastis
ciuitatibz latissimis· & ditissimis
deus hñiliauit· & pt̃ eoꝝ victa
ẽt· & tyrꝰ maritima de q̃ pul
chritudine & opulentia q̃ tra
situ· scribi· in ezechi· xxvi· xxvii
& xxviii· cñs

Caput vicesimum primum

Cap· 16·

Hic rogno ostendas causas vino
rñ· cur sic inualuerint in ordi
natabiliꝫ· & pp̃s inprimis
a curia ppe· & imperatoꝝ decre
dendo usq̃ ad virid immaturissimꝫ
per oẽs tocius ozbis ecclias· vñ· ligio
sorum ep̃oꝝ· & aliaꝝ ecclasticoꝝ
& secularium ordinatos· Primo sciendꝫ
q̃ sim plñ· & ecclt̃ in qualibz ordi
nate mixti sint bon· & malis q̃
reprobi· inter quos sint quidam bñ
nati· & bene educati a puericia·
& p̃ alia bene dispoñ ad virtu
tes· Rudes vero et ñiñ de mala
complexione· & nõ bñ educati·
bene nati· p̃ im̃ natur̃ sint ductibz
biles per legẽs bonas· & ministꝝ·
& per sermones sapientes ad vias
virtutum· Et consuetudine haud le
ues fiunt virtuosi· Alii vo no tã
les sunt· nec sufficiat eis sermo sapien
tum ad bene moralit̃ vivendum· Si
oporteat eos timore penaꝝ arce
ri a pauis actibz· & nñ trahi mage
obedire· quã sponte· lacturẽ·
quod bono· ẽ oz legislatoꝝ nõ
solum p̃scribẽ sermones de opibz p̃
tutis· & p̃ eas p̃uocare ad bonũ·
si ecclt̃ oz eos penas imponere tñs
gressoribz· ut quos sermo non erudi
erudiat flagellis· ut sic tñ q̃sq̃s
qui nolunt obtẽperare legalibus
obtẽperare cupiat· ne sit· saltem
sue ẽ· cogant̃ timore pene· vi
delicet obedientes oz venerem· ut
angelos· vbelles flagellare ut
asinos· ubi quos tñ essi insana
de aliorum sanctor̃ exterpare·
In pace tñ quilz amor malis bñ
acquisitis· stabilibz ecclt̃ nõ bonis
nãlibus· per legẽs p quaꝝ ope
roꝝ consuetudo & tñtus acquirit·
pp̃ de facili nñ mala in bona
commutar· & dimõ legẽs nñ im
pugnant· quod pq malis bñ
acquisitis· oriente mala nõ
difficile· & finis p obfuscata
legum· bona fiunt· quia resistentibz
natis· infertur· ppt̃ detestabile exem
plum· ne imperpat· sibi imoꝝ bñ
passis· Vñ· in oi· politia et co
munitate· negligi legum· & eaꝝ viro
rum· ẽt sim plñ· in politica· legum vo
luntas· ut sit· iniqua p̃ superiores
non premuntur· legum transgressores·
si vna ciuitas punitiua· vnde sim ape
ritur· securitatis· qui & vitiosis·
ideo defectus correctionis a su-

personis p̄ē cū malorū q̄ sunt t̄
toto orbe: ⁊ m̄ ōd̄ rōnabile. Nā me
q̄ p̄sidentes q̄ corrigē dē rēt
p̄ se legū sūt obſuatōres. nō na
politica bene vīūt. vbi leges nō
custodiunt: nec excessus corrigūt
dt aut dt q̄ pūb̄ ē allegratio
dormitat disciplina. serunt m̄
punita nequitia. de alijs ē
phensibilibus in mutatibus silen
cio pertrāsiē dem̄ cuncta p̄mis
sa aberis copulauit. De statu
virginū et viduarum ⁊
Post p̄dicta libet aliqua tangere
de hijs q̄ in carnē nō m̄ fundā
mento gerē scriptūr sancte de
clarat. ſz structū ecclesiastice q̄ ad
congruēs. hō q̄ ad vitā ab
q̄ deus gr̄ā sue agnōscē legūt sibi
sociatā. Dicat cū paulo p̄ch̄ēre
mulier q̄ innupta ē. ⁊ vi
dua ⁊ virgo: cogitet q̄ deo sit
ut sit sancta ⁊ corpe ⁊ spū. in qua
autoritate paulo tangit finalem
intentionē regule q̄d hec duo
gra specialiter deo: ſz cogitare
q̄ deo sit mūdi ac puri esse corpe
⁊ animo solid ab inquinatiōne ac
pore. ſz ⁊ mente: ⁊ nō solū me
bris ⁊ ſz segregare a strepitu
secularium turbaz. ⁊ attendū mo
dum ornatus. quātū corpi ⁊ mun
ditie. cū pud. ⁊ nō aliter facere
sani q̄ deo sūt placens cū mīnis
tuncūlis secularibus. ppe dictum
a specula. quē deo sic aqua nō
tamen sustinet nec ymittit. quā
sitis nutrientes. habent virgines
speculū virginitatis. xp̄m matre
maria. hunc videre speculū pu
rissimū. animā videndā: q̄ intēsse
meruit ymitando xp̄m intēplādo
a publicis. Die ymundicie ei. in
templo. vbi despectis statis sanctarū
videndi. q̄ ⁊ meruit dicā. ppe
tissimus in vidutate sua ſz
duos. observationibus ſ. die ac
nocte nō discedens de templo:
simul ⁊ ieiunijs vacās. ⁊ q̄
orationi ⁊ cure spūs sūpe cor
dē vacāt tractant doctores magis
virtutes in duabus. pt̄ qui re
lut require' ⁊ tuemēdi. ne p̄ me
nō misereūda. Alie ēt loco pau
lo inferiūs viduitas describit.
Vidua manet elegā nō unq̄ bo
anozū q̄ sunt vnq̄ viri. vpoter
in opibus bonis testimoniū habēs. si
liōs educauit. si hospitio ſrepuit. ℔ pedes
si pedes sanctoz lauauit. si tribula
tis patientib̄ subministrauit. si
omne opus bonū subsecuta ē.
¶ Ad tītum v. Hec ēt dicit
dum esse in viduitate q̄ in vidu
tate voluerit aut voluerit per
manere. Dicit de adolescentiorib̄
viduis. de q̄b̄ inox in sequentib̄
dicat. casū dolendū ut ibidē ſz
quibus sanctē viduis odiū cui
situs dulcoz. vestitū cibi. unio
nū ornatuloz. ⁊ pepituloz. cū do
re cōplacendi. secularib̄ debet
esse dispōsa. videt nulli nō deo
placē cupientes. ⁊ decorē mū
dialē. quē p̄ius vanis ornatib̄
prendebat. spāsū suo xp̄o. tūc
dūt exhibē. cui ſolū desiderat pla
cē. si salte nē videre cupiūt cē:
⁊ nō fiūt: quas paulo dignū
ducens eas honorari. p. tītum
epm̄. de viduis honorandis re
vidue sūt. dicte. q̄ vita digne
cēt. q̄ rubent̄ p aplm̄ hō nouis
p epōt. Deum distringit ut̄ ad
eas ēt redeā cū sue. q̄ filios et
nepotes. hūt. discat mā
gnū domū sua bene rēgē. et
mutuū vicē rēdē p̄nitib̄. hoc
cū accepūt. ē. dicā deo. ut nec
vidua ē. desolata. ⁊ nō hūs
domū. familiā aut filios. spēz
in deo: ⁊ mūsset obseruatio diget
ordinis. ⁊ phibens eā a delī
cijs rōzpalibus. ſz rubozū ⁊ vesti
mentoz. que aut in delicijs vīt
mortua ē. ⁊ accessoz morte ſz.
ſz gñe. de finali ruina. ⁊ pena.
Propter fragilitē sexus femineū

vbi supꝰ que doctrina tꝫ ctinet
est: ut eoꝝ sc̄a no egreat: & mad
hret executor: et aut executu'
tes & hec plenius videbꝫ de alle
gnē ordinarij de quoꝝ mꝰ eod
tempe statuimꝰ quas inhibet paulꝰ
deputari dicēs ad lesiendes
vē viduas denotatꝫ cū eni lapsu
itate fuerit: sti fingendo rōnē
nā vidualē. m xpō mlīē voluꝫ.
& hoc putat mlīē hūtes ad
puandū: sti p violacē votiꝫ
pīmā fidē de rōmen' vxīā se
cerut linquendo. et aut et os
se dicant seruire domo: sti spꝰ
tanea seruaria. nō solū oīosē
sti & verbose & rudose loquitēs
nō o; hec ponūt² hrā & pheūsti
bilia m adolescentiorib⁹ viduis.
sti otiositas verbositas & rudi
tas: que m sac' scripturā arguit²
pīnā multā malitiā dicit otio
sitas. Ad ut dictū e. sunt nīa de
q̄uor m sōmnit. & dicit poeta
Ceres age tuti cribꝝ. m multi
loquio nō deerit peccatū. max
ime de mulieribꝫ. ꝝ eloquiū
ē ygnis exardescit. exardesce
fiunt en verbis tm rudes sitis. q̄
sunt in illo. q̄n ab otio ad vocatꝫ
quidē nūga hoīa emit. & rudes sit
verbo ministerij. q̄ an quā sen
sibus exerceri. & otio reddit negligē
it. nō parūd impedīt² q̄ a tali
bono retardatꝫ. hūb viduis ꝺ
silud datur. salte si nō se voto
castitatis constrinxerint. ut m
bant. & filios pcreent: ut ma
tresfamilias fiat. ne otioꝝ dem
vilia dent aduīsario maledicte
gēdi. ne alios scandalisent. aut
occasioꝝ maledicendi pbeant.
Adde etē id q̄ idem dicit pōt cor
pori deo aut nō nupt. i. vīginib⁹
& viduis. bonū est illis si sic per
manserint. sti in sententia. ponēs
se p exemplo. sic & ego. quod si
se nō cōtinere. nō nubant aut nō valent: nubant
nubēs & eni nubēdi quid mi sti
in libidine. ecē mat'ni: si' dicit
mihi & q̄ hō mihi bonū hoīi
quid q̄ malū mihi ratū pmis'
dicta de viduis. sup se voto sū
tibi castitē. magis ꝺlectionē de
alijs aut sine virginibꝫ sine vi
duis adhuc mulieres expertibꝫ.
nō de nūcia tāta actiuitate vite
dicitur paulꝰ destruxit. sī or
nare se put moderate: nō cō
cupiscendi. sī ne sint odiose
nuptuīs. pōt eni bonā sī q̄
mōre & deformē tegēs. sī sup
ducē alienā pulchritudinē ut
in rubꝫ aliaꝝ aut fuscā nolō
bus & vrgentē mihi libidinē
aut eisdē hīre eni Jesabel legī
fecisse. q̄ perpetrata lēx & pce
pibus equoꝝ cōculcata. & a cūctis
deuocata. q̄ est vx. Ad de hys
viduis atq; virginibꝫ ptinē su
perpis hūnbꝫ dicit paulꝰ. ꝺ
virginib⁹ pceptū
dñi nō habeo. sti ad cōmenda
castitatē suadeam. sī cōsiliū de
sti continendi. Existimo aut sī
bonū esse. sti continēs mihi. ppt
instātē instātiā. sti ad continēdā
occupationē. et nūcia pīnē in
teris post. volo aut vos sine
sollicitudine esse. q̄ de mihi q̄
sine mrīo mihi p quā impedī
mīt² a spualibꝫ exercitijs
sue excellentie ꝺ virginib⁹

De virginibꝫ aut que se vo
to castitatis astrinxerint sci
endū: q̄ sīm scōm thō mī sup
dist. xxxvi. est diffinīt² virgi
nitas est in carne corruptū
incorruptio. ꝑpetua a firma &
inmobilis meditatio. ubi medita
no ponīt² tūq̄ formale cōsti
tutiū. incorruptio aut pōt tūq̄
obiectū. sine cui. & cū cōcu
bitibus. pōt tūq̄ subiectū dī
matutina. quadra aut laude dīg
& sicut castitas. deo ꝑmittit
ꝑpetua voluntas ab oī cōcubitu

7 delectand venerea abstinedu
possima cui ex multis primo q
primi parentes in paradiso virginei
permanserut sed erecti de paradi
so mox meritum sue passionis et
si no pertransissent. sp ut credit
in paradiso permansissent usq ad
tpus lapsus in patria. Et licet ppter
propagacoem genuissent tri sme p
rati delectacoem sicut 7 in alio opere
meritorio fuisset delectari sme
erubescentiam: ac si cibo usi fuisset
ut tractari solet 2o sua 24 Ner
uno fuisset absq: pta in illi actu
sicut post peccatum: io formale
rapitatis sp mansisset. licet ma
le sit integritas carnis fuisset
ablata. Item pter dignitatem rapi
tatis exhibe. q nam decuit hoc eam
sh integritatem et opa nre est
opus intelligen no erubescibile
da. sm philosophum. Rapitas non
p violentiam carnis aut nre. au
feret corruptam p claustrorum
pudoris apertum. Ideo nam q sp de
dit ad hoc audiendum hoc virgi
nitatem. Nec pter eo hoc q dei fi
ngressum p quam in hoc
mundum virginem in matre elegit:
doceb p hoc debuit rapitatem sibi
fore gratissimam. 7 nec negredien
in talamum virginalem egre
diebat flore auferre virginitatem
voluit mundicie q virgineban
gelis quo ad hoc sunt equales sed
xc aut deum non imbuent nec mulie
rum sed angeli in celo. Imo ex
cellentiores sunt angelis: et q an
gelus ligat a nam. Sed virgo merea
per gratiam et cognata angelis
virginitatis. Nec excellentissimi
sanctorum se virginitati applicuerit.
ut sequere in vita sanctissimi ioh
annis baptiste. Johannes clementi
qui ob meritum rapitatis a deo
excellentiq meruit honorari.
in terra sup petitq eiq tribuebat do

In tuere xpi tam diu quam si mez
dum accipiendo. in figura agle
limpidiq de verbo dei speculan
do. Et q hyt excellentiq status
ardore efferebat finitima filii dei
gemine in amore rapitatis aut
p angeli ministerium sibi ereptu
7 patru dei filii tanto tri adhuc
modo corripiendi. 7 puniendi mox
suspecta habuit sue rapitatis
pfectacoi. nec consensit decrem
dando angelo a deo omisso. nisi
appermisset sibi modicum patiendi.
no amisso flore virginitatis
clare in angelica salutacoe. pla
ne hesitas an me dei filii ma
ter pfectaq rapitatis vellet fieri
an tam honoem matris 7 flore
rapitatis illibatis conservare. Sub
mmis excellens pbeus ex 7
doctrina miqua obumbrans tra
dendam ut quelibz etia leste po
nig dz pelige suave virginitatem
qua si ere filii p mittet ut fm
iohannem baptistam ex matris mo
dez gnare. Et ma fm Ysmeme
de grandimo modicum augmen
tu gloria ppria. plus dz appeta
ri. quod gloria alteriq summa
ed decrevit ppe gloie: ut testa
ambrosii habet de sua virginitate
mallem mihi heredes mihi
vovisse. licet ere bonos ei rapi
tate amisisse: nec ppter bonum glos
pfectum et meritum virginitatis. De
mum cui prodest. nisi pdest ma
tri. quatenus dz bonum sit. q ex ge
mit tarnen q gemit ex fide
Gradus augen de bto maudo libro
de virginitate scripto a nobis
de minori fecerit voluntate pris
mei ppe meum. qui fuit pri mi et sororis
aquid aliud nos docet. nisi ma
nali gradu 7 cognatione spiritale
gradum ppone. Nec in bris nos
esse. q iustos 7 sanctos carnis ppin
quitate iungim: si si eos doctrine
7 moribz obediendo aq imitan

colemo. beanor ⁊ maria pripiedo
fidem xpi quā rumpiendo tur
nem xpi. Et cōfra maria ppm
quitas melius marie ꝓfuisset ꝙ
feliciq xpm fide quid carne ges
tasset. Dñi si alia virgo felicius
xpm fide gestrasset. quid maria
magd illi qua marie ꝓfuisset
Dicit alle. Cui ⁊ elisabeth ꝓ cor
ruptione ihānis baptistā sanctifi
simus. Valle tame debuit. retiā
paribusq ipā virgo ꝓmā fisset.
Et ꝙ alia cui in corrupte ge mus
set. Et ipā tātū fide ipm germuisse.
Et si illa johānē tātū carnaliter no
fide genuisset. ⁊ elizabeth ipm tā
tū fide. ⁊ nō carne genuisse. Dicet
felicior quā illa fuisset. ⁊ valde
sui memorie cōmendanda. in
hac doctrina unus deus. dicet ꝓ
tā carne quā fide. frater virginē
genuisse. ipm xpm meruit gestare.
Et ī cōplaus eq in celis ⁊ in ter
mercede pdicat. Dicte quib; hoc
cōcupiscentie. cui erā pacto filij
dei sine concupiscentie cōmixtione
no pt equiparari. Hanc spualem
generationem. in alio loco sc̄ hu. xl.
vi. ꝓferre carnali generationi. ubi
ad mulier de turba. ad xpm dixe
rit. Beatus venter qui te portavit.
Ipse illud. Quid hoc ad male genera
ri. ad spualem virtutē ut sit beatus
carnaliter quide ad amplexandū. si spi
rituale que sit in audiendo ⁊ cus
todiendo vīm dei. ꝓfectus ⁊ directus
dicit qui audiunt vīm dei. ⁊ custo
diunt. Quid si me carnaliter no ge
meruit ad mg̃ reuerendi sunt ubi
Et eo beatior. quo in custodiendo
me fuerit ꝓmptior. Cui cui ista
cā sit ꝓtinuior. suo effectu. ⁊ va
rietate diuina. ꝓ excellentia. cui tribu
mortalium sit carior. castitate. huius
latius ⁊ retractū. cāz esse quadru
ad cui primeritur marie dari ⁊
tātū ꝓrogatiuū. Deum cōcipiendi
⁊ pariendi. xpm̄ salua semp dum
na gratiarū cōferendi. ꝙ spualis ꝓ

1. genuit

m mente semetipsa fuisse ꝓstantior.
nalu ꝓscripto spuale. ꝙ quod cui
vndquaq tale. ⁊ ipsi magis ex
primo patriarch possent multa ad
huc addu. de primeui vnguen
sup sacramento matrimonij quae hic
silentio pertransio. Dicat hinc de
Gundisalvo. ꝙ prō seculi statu
virginalis ꝓfunda sint mysti
cōiugalis. hoc tpe nō tutius ꝓ
ꝓ agricolā grauis militemq. quo ad
actū sint ordinate. cum a sanctis
ac patribus vetus testa. castitate
celebre habebat in honore. ⁊ assue
castitate ad nuptiale in usu
ut dicat nupt. de bono cōiugali
vbi dicit. in nup. vt hoc tpe ꝓ
los eos qui se nō cōtinere. q
cōtinere nisi nō valent cōiugiū
oportet. quod ⁊ aplus sentit
si se nō cōtinet nubat. Et nup.
Nam ꝙ heres mercennarius
ad bonum cōtinentie admonendus
et diuitem nup. odit nolunt ab
ad cōtributu cōtinē. vīm subsistē
gentes hinc inde. Et ꝙ respondi. nupt
virtus odit hoc. nolunt in corde
pectoris ⁊ conscia bona. ⁊ fide nō
fictam multe reg̃ ecclie dei cōple
re. ⁊ accelerare. Quod secularis nō
destinatos. Dicet finem. Quod
mirū in magis ⁊ in vinea dñi
in officiosa posita. ⁊ multi
fidelibus. quod olim sunt dissi
⁊ in vineā inducti. ad xpi adhe
tu in carne. De virginitate Capitulū

Post multa de his qui celebre
dicunt vinci. sunt virginez
virginem habet aliq̃ meritū
de statu inferioris. ⁊ cōiugato. habet
quod iste status absolute cōsiderabilis
sit inferior. tame quo ad singu
lares personas. ⁊ impleri
ꝙ aliquē cōiugate multo ꝓfec
tiores esse quā plures ad deū. ⁊ in
aliquē virgines. Et ꝓpter ampli
ne caritatis. in q̃ consistit per
fectio vite huane. in cōiugi cōe

end personaz. no oz mud sd
considerare ꝑ multa. Nā ꝑm augē
mr abraham ⁊ vsaac. quib dubi
tat ꝑmd ꝓferri. Ꝛ ⁊ tm abraha
tres habuisse lr̄. vxores. vsaac
vero vna sola. ꝛ de excellencioꝝ
summa ⁊ rara ꝓparo. Conugal
legē. quā ab apto ꝓfixa. hanc
bile cōmunitꝫ ⁊ ffloꝝ duarum
tuꝫ ad sibre. xm. Primd quo ad
gressū mr̄. x m quo ad ꝓgres
su vsq; an fine. Tria nā sunt que
honestat mrioñ. ꝑ fides fm mr̄
duas pesonas distas. ꝑ leb. ꝑ
la desiderū ad prolifim. ad di
uinū honorē. Tac. ꝑ. ꝑ m sepa
bilitatē. durāte vita. alīq; cōu
gio. ꝑ quib; cōugatis alīq; sun
cōsi. Primo quo se admittat ha
beant. Ꝛ ad domesticā turbā. Ꝛ
quo ad familia ⁊ domū sualiter
tria soluta sunt. Ꝛ m domib; cōu
gator. Cōmo quo ad mutua soa
cietē requirūt ꝙ sibi inuicē sint
consentientes sine discordia. mu
subdita vir. sic lex dicit. ꝙ mu
gubernet ꝓdē cib. no ꝙ ancilla.
si ꝙ sona. Sic adam dixit. mulier
quā dedisti mihi sociā. deo de la
dixit. ⁊ de mea ꝓte corpis
facta. no de pede. ne sit mimis
cribi. no de capite. ne mimis ele
uetur. sibiat aut dicit. vir.
dñs. ꝑ dicēdo describit. ꝙ
duabꝫ sanctis cōugatis. ꝛ zacha
ria ⁊ elizabeth. sic. ꝛ dr̄ mr̄
ambo iusti ai deū. Dr̄ ambo
ꝓpter mutua dilectiōz. ꝙ vna
caro. ꝙ ꝙ dicat adā. relinquet
ho patrē ⁊ mrē. ⁊ adhēbit. ꝙ
dilēt. vxori sue. ꝙ mescabit
Et erūt duo in carne vna. ꝙ in
una prole. vnient. ꝛ. vel in una
carne. ꝙ mulier. cor. ꝙ ꝓprii
no ꝙ. ꝓtate ꝙ vir. ⁊ ecōtra. vel
in una. ⁊ in alio. vno sibi cōse
derati. vel ꝓpter sacramētū in

tur nacionis xpi. quod ꝓ mat
monū fit. In qua deitas et hu
manitas vnita sut in una ꝑsō
ꝙ filii dei. Ad cph̄m. Deus dr̄
iusti. in quo ꝛ ꝓpria vita cōiugū
virtuosa. ꝙ ad honestate eoꝝ
requirit. quo ad se. quo ad deū
quo ad proximū. reddentes cui
libet quod sibi debet. Tales erāt
thobias cū anna vxor. abrā
tes a se oīa illīta acquisita. et
operib; mīe feruent. insistentes.
ꝙ clemosinis. ⁊ sepulturis defū
toꝝ. ⁊ subuentionibus indigentiū
sicut in muthacē penume ꝓtē
gabão. Thobie ꝙ. ⁊ mr̄. Talis ⁊
abrahā. ⁊ loth. Joachim cum
quorū vita in sacō scripturis de
scribit virtuosa. Dicit cum mul
tis in locis mandatis. ⁊ iusti
ficationib; dñi. In quo fidelium
talis expedit vite ꝓfectus cō
sistit dicente ecclīa. si vis ad vi
tā ingredi. serua mandata. Et
addit. sine querela. ꝙ cōuersatio
nem. ꝓ aīa oīa vnāmiter. cō
ugatis. quo ad separatiōz. nō inclinas
sit eos separari ab invicē. Et si dis
cordia. vinculi amarioꝝ inor
te vita dicēdi. ꝙ ꝓpugnatores.
maledicos ac bellantes. in alios od
ibus scandalizatibus subuenī. eis ꝙ
medios se paret. nullo alio cōcur
rente. sic vō unumquemq; a sāc
cie mē. ꝙ separant. diuorciati. ꝙ
sine querela. quo ad vitā eternā.
end sanctos testimoniū. ꝙ. ex
ꝓpria. Est. vir. ⁊ mulier
cōiunctio maritalis. inter legitimas
ꝑsonas. indiuidua vite cōsue
tudinē retinens. In q̄ descriptione
tangit. ꝙ formalis. ꝙ cōiunctio.
dicitur. subiectio. ꝙ mr̄ filias ꝓ
pias. ⁊ ꝙ sit indissolubile. nō di
miduida vite. ꝛ. hanc dissolu
tiōz duo solent facere duo. dest;

significatur

mr eos sit in mulie. quo vult sibi
recta vino esse. deo pasti regiad
abiecta sint a regno suo. p assue
rui regem. et hester electa ad ly
mu hest. Ideo tam dissolutio.
qz viri amari et offensui sint
con vereretur eas retem pnctet.
is in veteri lege dmodum sint
pmissu a moy se ad vitandu
vocabulu. mitiente odio. mr
cdiquid hodie rense. illicitu ut
deut. xxiiii. Licet duo sint ypho
sibilia mr coniugi tob. q duo de
horta. sancti pauli. Mulieres
subdite estote viris sic oz ni do
mui. deuo ad pnia viri diligite
uxores vras et nolite amari ce
ad illas. deus ad zm. Ad colon
iii. Nolite abinuicem. et sara sue
rui. quia abrahe ead seruore. et
sara appellat ead dnm sup. gen
xviii. Et pe. petri iii. Hec ead
alii mlr sed mulies ornabat
se subiecte ypris vnis sic sara
obediebat abrahe. Dum ead re
tangit. io permittit ut se ornet
decenter. ne sint viris odiose.
quitud ad zm et zm. sit quo ad in
trd domestici. et familiaz et domui
regendu. Et pau. pthyd. p fi
quis suoz et maxime domestico
rum curd non habet fide negat et
infideli deteri. p'mo. ad thi. v. Vi
dua. et diligedo. filios apparentibz
impendenda. sd thobias. et ioa
chim fecerut. quos ali infirmita
tme dei deuenerit. et sm legem
vnde. nr desit ei. Disciplinam
dicat scriptua. quipacrit vn ge
dit filiu suu. Nad de hac pte
des sut varioz trad. et vna
filioz parentibz merito impu
tati. et pz de helyz summo sacer
dote. Ad vm ead plin. m vm et fili
filiu a pntibz trit tria pnpiunt.
sit esse. mutuu. et doctiua. Deinde
ead vna sit coniugis de domes
tica familia. ut sint honesti
bonis moribus insignati. et im
maculati. Ad domui qua fami
lia seruent. Et si aliquos serg
facit de familia regnoue emit.
nox eos a se excludant. qz sd
deus ypri bonoz pdita. qspella
te concedit. et infortuna auferet.
utr ypri malo. pdita. sicut ghiad
auferre consuerunt. de quo gabe
gen. xxxix. de ioseph. vbi dr
benedixit dns domui egipti. ypri
ioseph. et multiplicat ta in edi
bus. quid in agris. ruditq qz plu
ra legit in area. gregge. qz p
negligeria corrigit. de parentib.
filiis qz. Adhuc a domo dn rap
ti fuit. et dapuatu. videbis in
simu patris mauros venetos
et ipm rapietes. Ite legimus
ipos plsse. reperisse bona. tamen
qz meruit se pervisos regi. sicut
per amicitia. Ad vote ypheta
ghiat. fiunt correpti. de paralipo
xxvi. Nonne pcipue hec no monstra
ui. p suaderi videor. ut etiam de
ui matrimonii alicui intendat
ad cognoscendu an re acta alii
sit nec le petrarcha. et hec ego
pedit. qz multos noui de erro
re in hac actu. et si alii debet
actu publice coiugi ypsis locis me
ressa sit. aut in confessione in
uisoz. Nec consilio ut p verbu
decretali. et honesta. qz ego sac
scriptua fundata. Iuri ego pbo
tur. sic acta matrimonialia. Addico de
bitu. et petitio debiti. q sic in
obligari consueruit ecclesiam
eliciq begaruni. eliciq mendi
cantium. dez schuld vorderung
dez schuld. petitio uel exactio
debiti. begerung dez schuld.
Et si alii nrm sit. sicd medici
membroz genitaliu. hic vare
et no nisi ornatus ypri sedu

et rodis puntate exp̃mant sic
scriptura dicit. membra gemta
la die geberuche gledere. ader
geledmassiGit end peinissim pdi
catores. & confessores. ea nulgari
sare consueuerunt. ¶ De actu igr̃
isto ꝓpona aliqua sumaria ꝑ
portacõem fim mei doctrina doctoꝝ
sup. ix. suaꝝ de hoc tractandu
quarũ prima ē te dico debit
re vel mẽpetatne. si ꝑ signa ali
qua ver-bo vel facto. tpe rogrue
ti postulatu. sine a viro. sine a mu
liere. no credd̃ esse petm. nr̃ vem
ale nr̃ mozle. ꝓbr̃ ꝑ. ē. & actꝰ nisi
qua tẽ alt̃ ꝙngu vdde. ex obliga
coe. ymo ē ꝓceptu. dicente paulo.
vxori vir debitu reddat. sile & ux
or viro. ¶ cor. vij. primo pt̃ ee
meritoriꝫ debit̃ coadcoriꝫ ser
uatis. etc. si fit a petente. no causa
prohis. si ea vitande fornicacõis
in dr̃. hoc dico qũtũ ad reddentem
si petente ea fornicacõ vitande. no
excusant doctoꝝ a venialib. hꝫ
a mozli excusari ꝓt. ut post de
relict. & dict̃ tpe rogruetis. ꝓpr̃. quod
ꝓdꝫ sequetem. ¶ ea tpe actꝰ ma
ximoꝝ. ẽt quo ad ex̃gentem.
quã quo ad reddentẽ. dico no fit
ea probis grauide. nullu credi
esse petratu. ꝓbr̃ ꝑ. pe. de thar
quia ie actꝰ tali mterrõe. fit
ver vxõ. sup debito mãꝫ. & hoc
tã per bonũ adiugi. ut ē sacrũ.
ri. & etc̃ meritoriꝫ. ꝓbr̃ ꝑ ꝓceptũ
dei in abraham. & sara. in za
charia & elizabeth. & in ysaac
ꝓpha cuius ꝓ. ¶ ea ꝙnõ. petrõe
reddende de. ea fornicacõis
vitande ꝓ se. no est sine vem
ali ꝓcu. ꝓbr̃ ꝑ sum tho. & ho. ve.
& we de tha. in scripto qrti dis
xxxi. dic. vo. ē. ꝙ. ubi ē alicꝫ sup
fluitas. & indecẽcia rerũ. Nec
adhoc ē matrimoniũ mstitutũ.
nisi fim indulgẽtia: que est
de petis venialibꝫ. Ideo dicit
pau. i. cor. vij. ꝓbr̃ fornicacõ
ne vitanda. no committe ad v
mi squisq; vxore suã habeat:
& vnaquęq; virũ suũ habeat. &
pqca addit. hoc aut dico fm
indulgẽtia. no fm ꝓmpezu.
¶ ta ꝓpõsito. cognoscẽs vxorem
suã. aut ecõ vxor virũ suũ ꝓ
ter solã delectacõ. alit̃ petrant
mortr. alit̃ venia. ꝓbr̃ ꝑ. fm tho.
dis. ꝑdicta. qr si delectatio ꝙrat̃
ultra honestate cuiusdam. siꝫ no alte
rius ꝙ vxoris eius sit. si solũ
ꝙ mulier est videns patiꝫ facere
ad alia: si no essẽt vxoris. no cog
noscens eã ut cõiugẽ. ꝑ ut
mulierẽ: petrat mortal̃ ꝛ̃ litteram.
& talis dicit ardens amator
vxoris. & talis ē adulter. & ita
vero ardens amator vxoris ē
adulter. Et hoc quidẽ extra no
tandum. nisi ꝙ ad signa mẽtis talis
Deo dicit. Vero & allegat ꝓ ma
gistꝝ in textu. voluptates q̃ de
meretrice amplexibꝫ capi vidit
in vxore dampnande fuit.
¶ Quinta ꝓpõ. Actꝰ mrimonialis
ꝓpt̃ solã delectacõem. licite ꝓsistẽ
tia in limitibꝫ mriõ. ut siꝫ talis
delectatio no quęrtur in alia re
mugere. sibi cta. hꝫ honestate. ꝓt
esse venialẽ. ꝓpt̃ hꝫ tpis de arge
tu consentiendi puto. Quia actꝰ
ie si intr̃ limites mriõ. fit
si ex immutate libidinis exce
retur. pena vdd̃ & mozle pec
cati: nisi aliqui honestꝫ nota
vita sua abbreuiat̃. & vires
corrumpant: ut in paliisim et
epilepsia. & ceritate cerebꝝ ca
dant aut lepra. & attrempatꝰ
duales. admittendi. & nr̃pes
sui. & enormes: ut a mozle cul
pa excusari nõ ꝓsumat. ¶ Secũda
ꝓpõ. reddẽ debitũ die clly festis
expectã. nõ ē ꝓpr̃ mozle fm doctoꝝ

hoc ḡ̃ minus peccat ꝓ̃ pctes 1a die
quã alia. si sola delectacõe petat.
Si vo petat timens de lubrico rez.
nunq̃ peccat no tñ absq; venali
peccato: quia alias diebus festiuis
spualibus vacandu ẽ. et mes de
ꝑmittur. Ecclẽ tñ qñ dolore. et ex
hortacõe alterius ad tolerandu. multa
quãt dolores peccati. Nec ex ꝑ
te die festiui. dicitur no esse
mortale. ꝑ ḡ̃ue venale: nisi fieret
roñi contemptu. uel ex contemptu
diei festiui. quo ad petente. ꝓ ut na
rrat ḡ̃ de quada muliẽ norte
a viro suo rogata. q̃ ad gressũ
sequẽt diei se negasset. at. que
fuit arrepta a dyabolo. qz dum
se negasset. roñi consuluit ut
sibi thc. Nõ vñ. ꝑ cepta ꝓ̃. ꝑ
mensruoz. nãbus. ut licet petẽ
net rẽdi debitu ex lenitate xx
xem coeunt ad mulier. in flu
mestruo. et ambo mtficant
Cuius pacto ẽ maxima corrup
tio mulieꝝ. que ex speculadas
priando ꝑnt mficat. et semẽ vi
ri mficit. et proles defectuosa
gñatur. sñ lepr̃osa. aut alias
defectuosa. vt dr. Ezech. sup. id
ꝓsa q̃ pãm q̃ menstruate oẽs
mstrue. me. io ẽ roñi bonũ pl.
Si vo ẽ fluxus menstruoꝝ
continuꝰ. et nãlis. tñ et red
dendi ẽ. et petendi. qz ut dicit
nãles. no sit tñ conceptꝰ. et io
tñ est in rẽmedio. et no mosse
rit dicit sancty thc. no sit
ẽ mortale. qz vir accedit ad ꝓ
orẽ impgnatã. sine ḡ̃uidine
forte esset periculũ plus in alterũ
Si vo timet periculũ prolis ꝓ
pe ep̃i negz reddi. sñ mortale
qz ꝑm̃ q̃ de thc. matrimoñ
magr̃ ẽ mstitutũ in offm̃ pl̃
gñande. quod in rẽmedium. Post
partũ vo an ingressũ. sñ ꝑ
purificatã. si mulier prius
ficata est a corruptionibꝰ. et mo
nonibus que sunt in mulieribus
aliquãto tpe. pu partũ videnda
est debitum. si petat ꝑ forma
tionẽ contrariam vñ. Et aut no
dũ ẽ purificata. ab illis. no dz ex
igi. Et de onerosis dicendũ ẽ
igẽ aut rẽdẽ nemo rogat. nec
dz. nisi state ꝛpis. ꝛpr̃q; fide
aut probitate. etiã mulier te
nẽ de debitu vxo infirmo postula
te. si credit ep̃m hoc vicio mfirmi
quia no dz ei consentire roñi suũ
bonũ. et roñi se petenti io no debz
sibi gladiũ dare. ut se mterficet
ꝑ. Dz insuper bõ resistere ꝓ
ꝛpis uel vni. uel plurib. qz ibi
non ẽ petenti debitu. Si musta
cio. Hec thc in scripto quar
to. de dicto ꝛpis roñi. nãz to
tus ꝛpis. dimittit ꝓpter vas mi rẽdi
tor debiti. est mortale. Dicit ꝛpis
nãli agẽ. et dimittere debitũ medi
ci. nã mstitutũ. quod ad situ
no sit ẽ mortale. si. dicit ẽ cer
tũ. periculũ. ꝓpr̃ dispõ corporis. ad
modũ no patris. ut ꝓpr̃ ventro
sitatẽ. et ne fiat abortiũ. aut
mfirmitatẽ sit. timor. aut
alias. dicit tamẽ no ep̃s. actus nat
Hec thc. et vbi in suo tñ. confessꝰ
Hec ruã. silentio no petit̃ sine
ꝓpr̃ cautela multoz. qui ex
hoc sunt condemnandi alias. et casus
inquirẽdi. et sepe in ḡ̃uibꝰ mor
talibus talium. et sordescunt in
cibis. de quibꝰ nec quid audent
confiteri. ꝓpr̃ verecundia. Io ẽ le
ꝓ sancta ruã de sensibꝰ ad
tpe in raptu exposit. vidit mul
tos condemnatos in ḡ̃uibꝰ pec
ꝓpr̃ actus muliũ. et illos qui mi
hor. vel ille actus esset licitus. ꝑ
actẽ ꝓpr̃. q̃ abusio ꝛpis actus esset
in ti. de sapientia. qua alia
ḡ̃us peccatoꝝ in igne pur
gatorii. Deo ẽ vita coniugal.

bono regimine indigeret ppt' mlt' permixta eide adherentia. Ro pauci tribulantes tamen hoc fecerunt finem. Hoc enim expedit non ignorare. q' eis actu ip' impeditur red'ire debitu. est illicitus ut mimu' ieuniu' et abstinen' prout testa' augt. Et si ortis horis actum p alterum coniugem aliquod peccatum admitteretur alteri imputare. Hic negligentia longa fi' per viru' sine consensu coniugis. si timetur de periculo mortis. Nec potu' mistura' quo ad alterum sine consensu eius. Ad ea q' utilitat' sunt. no sunt omittenda ppt' ea que sunt superaga nonbis. Ro ut teneat pt' ampe' sm magr' de grandi. Nec roma aut alias longe peregrinari vir pt licite sine consensu uxoris. Ghime' de aut' contrariu. Et hoc tota volunt paulus significare p' tor'am dicens. Nolite fraudare ad inuice. sc. subtrahendo debitu. nisi forte ex consensu ad tempus breue. ut vacetis orni. que exigit spiritu' ne sathanas. sc. de adulterio aut fornicatione alterius. pt' medicina vrayn. sc. qua diu absime' no possit ab actu matrimoniali. Et addit. Hoc aut dico sm indulgentia. indulgens sic fieri. no sm imperiu. no imperando. q' actus ille sit on' remedii nobis ifirmis. Et hoc intelligimo tale actu. q' sit matrimoniu. quo ad petentem. sit ei petm venale. si no q' ad reddente. Et hoc ite intelligi. q' si alter coniugu' ad matrimoniu' veneit. nd consentiente altero sm tho. peccat. q' voti de ipso que subiacent mei voluntati. et ro non di' fuare voti. sine aget penitentia de illato voto. Et si vxor ro'sit vir de voto emittendo. et dedit licentia' ad veniendu' ad monasteriu. aut pt' r'nonat. stat licentia. Et pe de tho. Aut vxor dedit licentia' continendi in futuru' et ipa. q' in mundo. et hic no pt' reclamare. aut dedit placuit. et hic an' possit licentia pt' r'uocare. patet no. Et dicit sctus tho. alt' coniugu' aud petente dissentiente noto. q' no dissentit ut bonum impediat. si ne sibi pudicitia' generet. tri si contra pt' sine iniu'. vi' q' petret alt' bonum impedientis sine rone. Et q' sententia sit de ostiis. aspectibus tactibus amplexibus coniugii mutuo ex delectatione. an alia sint mortalia ad venialia. Ad hoc salvo semp' meliori aud' respondendu' dico. quo dictu' e de actu mortali. sc. si talia sint mortalia mortis. ut si mulier no' talia faciat no da' sit ut vxor hoc faciat. Et si no sint in mag' audor corrupisse. hoc' q' dictu' e in diuby autoritatibus. Ieron' in ep'a ppe hic no' exstat in aliud genus peti. et reddit venialia. Sin no' alias sint mortalia. Ad ysaiae. Ecce dominus exercituu' auferet. xxvi. Ro et in' p' Deu' videbit mulierem. sc. ex nec ad corrupte ad ea. rep'ta mecha. no de vxo' ne. Emendi in dicta hier' autoris Ieron' loci hic in philip. sic no luptuose. si de metrica amplexibus capud' in vxde. dapnad de sui. q' sint inflammatiue et nutritiue et habent materiam carnis. Ad talia in aliis exhibe sm sint mortalia. sic dicit thomas de' c. xx.

De ducatu et ducibus

620. Et quia contingat ardentē m
iste' plus simul ad thesaurisa
dū ducāt pro se. & hereditq
subiugō. vtq ordine scribis se dirī
git ad tractandū de ducatu aut
ducibus: q sint & possessibilia q
que tollerabilia mcis. Et hoc p
pposito bñ volo. p nouē ducū
arū. ydoneitatē et supplantatē
significari. volo. Nō enīm re
putandi sunt duces q possessibi
lit. qui sim exigentia sui status
m vīd tpalid substātiū. habet pos
sione competere: et si nūc. q. p
extrema. nēcis postulat. possidē
vide. cū. in tutela fuit. & ipse
tempore meq̄ualitē. nec hō
consistit in aliquo indubitabile.
si in quadā latitudine q̄ndāmō
nō vtq vol nō fiat p̄iudicium
per excellentē cupiditatē: & put
sapiens detinuerit. sic sine sic
in alijs moralibus. vbi nō pōt
nō medium inuenīri. si sm̄ p̄ru
dentie virtutē. Intendēdo q. p. sa
p̄ scripta. duces sic loquī vtq sta
ta. multū vī. tē. sēq̄ seculi dum
taxat. Nā dī. mt. xix. Amen dico vo
bis. q. diues difficile intrabit
in regnū celoz. Iterū dico vobis.
facilius ē camelū p foramen
acus transire. quā diuitē intra
re in regnū celoz. Sic an hoc pōt
esse de adolescente. qui multas
possessiones habens. audiens a
dño de via perfectionis. et legla
xp̄i. tristis abiit. nō valēs xm
sequi. Et ne nobis diuitibus qui
habet consolatoz. Unde. Et ra
tio vī. deo amabiles homines p
tendant. nō solū a vera p̄ fide
p diuitias. si etiā a via salutis
sicut clarē. de diuite epulone.
qui voluptatibus vestitus et epu
lando resolutus. sepultus fuit
in inferno. Iu. xvi. Deo vero
aut nato. diuite p̄ possidēti
sine peto. dicente serpente & fi
cribz duces nō cris. Inuenta p
cutio. libra. xl. Genesis. Simple. aut
difficile ē. diuitias retinere. nō
corrupti. Deo. m. Salloz. Iudi. m
vno loco legit. bīus duces sc̄m
xxxi. Beatus diues qui inuētus ē
sine macula. qui post aurū nō a
bijt. nec sperauit in pecunie the
sauris. Et quis est iste. & laudabimus eum. fecit enim legis. alīqs ne
terius testandi. diuites fuisse in pos
sessione argenti. auri. vt habia
tum. Et hm terrenū acceperint p
missionibus. scriptis in nouā lege
tm. si bene tractat. sm̄ apostolū
eius sue instructa virtute. Et p
saluatorē. diuine sp̄ūs eloquia
uantur. q. nō sine labōe reper
tantur. nō sine solliciti. possi
dentur. nō sine magno dolōe
amittuntur. Ut salomon. p̄ z
ait. Diuitias et. ne dederis mihi. Ne
forte tu. virtutē meā negēs. et di
cas. quis dñs. Vel ne egestate
compulsus furtum facias. & per
iurem nomen dei mei. Et ne
ad negandū. et dicendū. quis
dñs: per hoc nos monet. q. diui
obliuisci faciunt deū. et confiden
tia tribuunt in se. Testat hoc. Iud.
cetera. qui nō posuit deū adiu
torē suū. sed speravit in multi
tudine diuitiarū suarū. et pul
chre in vanitate suauiter fe
rare. Et diuitibus stultis apl̄us
admonuit. Ihesum te. Diuitibus hui
us seculi p̄cipe. nō altū
sapere. quo ad superbiam. que solet
esse comes diuitiarū. Et speciē
in incerto diuitiarū. p̄ spē in
illis ponēdo. si in deo. p. ad. Thim
vi. Et in eod. capo p̄mittit. Diuites
autē volūt diuites fieri. incidūt
in tentatiōz. et in laqueū dyabo
li. et in desideria multa inutilia
et nociua. q. mergunt homines

m mteritudet pdicione: eere pe
rnda dnicatid ꝙ ruby no ob
stantibus pene totus mundus in
stat pro aggrandis dnarijs ne do
tare: si heu ꝙ dicta: de quib dicit
sapiēs. mg ē ꝙ ry no bñ. ꝙ by la
borē no tessat pro dnarijs. Deo
considerāda sunt alia ꝛ plensi
bilia ꝛ dnicis. ꝓmo qñ dnis
te acquirunt: sic ꝙ rapinas me
dacia. vsura ꝙ furta. dolositates.
ꝙ ut ferit ille villicus ingnt ꝙ qñ
dño suo infidelis. ferat sibi amicos
de mādīs iniqtt. lu xvj. ꝛ ꝛ
pbensibile est ꝙ no mmo amice
possidentur pro ut dictū ē de
adolescente: qui tristis a dño abs
cessit mt xix. et lu xviij. Et de
dnis alijs lu xij. ꝛo mutilit
expendendū ait de filio ꝓdigo ꝙ
substanciā sua nō mere terrenā
cōsumpsit lu xv. De ist tribꝰ
qnibꝰ dnis plena ē mūdi
ꝛe ꝛpbensibile ē ꝙ mma solli
citudo adhibē ad dnicas: et ꝙ
illa sollicitudine sufficiāt semē
ipsi dei lu viij. Et pfitebit
ur ꝙ xpō mt xxv. Nolite sollicti ee
dicentes. Quid quid bibem⁹ ꝛ
Non talis sollicitudo ꝛ ꝛ
ad tpalia ꝓcurāda. sm sco thō. ꝛ ꝛ
q. lv. art vj. pt esse illicita ꝛ
primo si temporalia tales finē
queramꝰ. Vñ aug libro de opi
bus mōachoꝝ. Qd dns dicit no
lite sollicti esse. ꝛ hoc dicit ut
no ita moneam⁹. ꝙ ꝓpt ista fini
unt. ꝙ ꝓp ea ꝙ ꝓdimꝰ fa
ce nolentes. ꝛ pt esse illici
tū. ꝙ ꝓpt supflua studiū quod
apponit ad tpalia ꝓcurāda. ꝛ
ꝙ ꝓpt hoc a spualibꝰ ꝛtrahunt
solte alias debitas. ꝛo dr. lu xxi
sollicitudo sufficit vite dei. ꝛo
ē illicita ꝙ timore defectꝰ
ni tpalibꝰ. et qua mg ꝛsidē
na hilarius de diuina ꝓuidē
no tñ deus hoc mala ꝓhibet
sic anime. ꝛ corpus qua tpa
lia. Vñ qua alijbus ꝛ pla
tus sme cor sollicitudine ꝓuidē
dū ꝙ gentiles de hys sollici
tantur. quibꝰ xpiana simplex
esse non dnt. mt vj. Vñ ꝛpbice
sibile ē in dubijs mentē clario
ꝙ ꝛtormentari solet dubitēs. Vñ
Ecclesiastes. oīs peccatus supplā
tauit eū dubio confidentē
in corde possidentē. si multiplicē
gēt in sē tuos mentā. Vñ in
Apocal dr angelo laodicie ecce
tu dicis qua diues sū ꝛ locu
pletatꝰ ꝛ nulli egeo: ꝛ nescis
ꝙ tu miser es ꝛ miserabilis
paup ꝛ cecꝰ ꝛ nud. Quapropter
de cetero dicit. Si hodie quis
paup alicui⁹ cōsilij ꝙ sm scor
ꝓ mansuetudine solet ee paup
humilitas. Si vras dnas ꝛ
dignas ꝛcipi illis. ad quos hec
scribuntur ē ꝙ ꝛ
metrista. Sed quid ḡre putan
dem vere salutis. Ez re ꝛ
sante. sit vox ferialis ut aq
dicit de sordib⁹. tñ de dubi
tis. qui de cor hominib⁹ ꝛ
ꝛpbensibile ē in dubijs tene
atis. ꝛ anima ni paupes. ꝛ
ni die ndroꝝ dubijs talibus
impertiat ē deꝰ. Esurien
et no dedistis mi manducare.
ꝛ illa enī ꝓbꝰ ꝛ Daphnē
illius dubijs epulonis sunt
qua paupes lazari sunt dum
seruorū luce xvj. ut ꝓ alieno
ꝓpriis sint mendicē gut
tā aque. licet frustra: nullus
mitis nolunt vna mica de me
sa dubijs mendicē erogare.
Eodem enī ambro sopia ꝛ
tpalia dicta ē a deo dubijs
no ꝙ ꝓpt se ꝓpositi. ꝙ ꝓpt paupes.
Et iere aliena rapē rondet
qui supflua ꝛtinē retinat
Et talis ete sme caritate esse
ꝓ cohadnari ꝛpellatur. Et enī

Cum habuerit substantia huius
mundi. & viderit fratrem suum ne
cessitatem habere. & clauserit viscera sua
ab eo. quo caritas dei manet in illo
Item reprehensibile est in
diuitibus vestitus pomposi tas. corpo
ris voluptas. in cibis & aliis cor
poralibus delectationibus. Ad hec sta
tuerunt sepius plenarie diuinarum
rerum in illo diuite de quo supra est
mentio facta. qui indumenta pur
purea & bissina epulabatur splendide
insi cum superfluas diuitias
habuisset. ipsis voluptatibus
sibi non adhibuisset. quod horum pla
cuit per experientiam. quia displicuit
per sacram. utrum in nuptiis an conuiuiis
in superflua familia diuitiarum pom
posis vestibus. & in delicatis epulationibus
Item reprehensibile est de eius
contemptus inferiorum. & fratrum. ad
monent. quos cum audierit talem
diuitem seruum corripere. aut caritatem
habere a nonnullis de suis defectibus.
habent cum pene omnes mortales.
quod grecismum appellat. nolumentum
genus. et species. maximum defectum. ad
unum finem dedignationem medium adimit
veritatem. aliud cum. quod est
dicere. vero sit eos. proximos. et
dicat. vero sit eos. proximos. ad
delectationem peccatum odisse. corripiendum
magis id si te non odio. si cum eo
corripiat. Videntur cum omnes
blandiri diuitibus & potentibus:
& loquuntur eis placentia: ut cum corpo
malefacta benefacere. non id usui im
pedimento meus quin te benefacere. per te
decipiat: & vitia ipsius tui. & dissi
pationes. Item reprehensibilis est in diu
tibus immoderatus amor. & inordinatus
de radice cum malorum sit. pau
lus dicit aut auaricia sic destibi

Est moderatus amor huiusmodi. et p
paulus sepius admonet auaricia
mundi potentia mortalium. Rom. vbi
dicit repletos omni iniquitate mali
cia. formicatione. auaricia. et alis
monet eos virtutes spirituales. et de
sanctus thomas si amor diuinarum
intus creuerit per fectum. aut
deuius plus amas pecuniam quam
deum. & fundum constituens in diuitiis.
& propter amorem pecuniarum non vult
facere rationem caritate dei et proximi
sic est mortalis. Si vero mordinatus
amoris infra hoc sistit. ut si hos
quadrus diuitias superfluas amet
nec tamen perfert eas amore di
uino amori. ut si propter diuinas
non velit aliquid facere rationem amore
dei & proximi: sic est venialis. et
plus vno attendendo terminat auari
cia ut mortalia per aplius
pauca hoc distinguit de excellen
illius vel istius amoris et diuitias
vel contra auaricia dicit eo quod
esse mortale propter summam inhe
adhesionem ad amorem pecunie quo
ad acquisitionem. & quo ad amissionem
si immoderatus auaricia est in acquirendo
per fas & nefas. detinendo fraudando. mentiendo. periurando &
cetera minus contristando. in amis
sione. vsque ad furorem. animam
insanam mentis et infirmitatem
per eum & filiam suam signa dis
ordinati amoris. ergo si propter eius amis
sionem aut perditionem nolumus
hos perturbari. ut reprehendendo
malitiae alterius aut laudando mul
titudinem aut adulando alicui minus
aut consilium per uersum abundan
do propter diuitias acquirendas aut
alterius culpam mandum. & iuste am
ittendo propter diuitias: & per
auaricia principum ut in vsuarum. fu
bus latrocinia. & furtum magnum
possessorum. apparuit cum cla
rissime in inda tradito xpo.
qui propter xxx argenteos xpm tradi
proponendo xpo amore amoris

argenteorū. Q̄uncta aīa actuale
tūdinez. in suo pertoz̄ solū solo
tensio. sunt petoz̄ mōzlis. haec ho
mes latuti sic tmendo hodie mul
le sunt hoīes mortal̄ peccatez or
dine. pla voluptate: licet nō ꝑm
probari per exteriora signa: ⁊ or
do cū ḡie auarine. luxurie ⁊ sup
bie ꝑ̄ expedit ut hō sēpm ex
ploret. pensans quātū ꝙ amet:
⁊ magnis fimbus sua volūt
tensiat: nō se paspando. in blan
diendo sibi de opē nō repletoz̄
missū. opus peti mortali: quod
est aīa opis pfectoz̄. ꝓ esse mor
tale in sola plena ⁊ perfecta vo
luntate: qua ꝑius fuit mōzha in
corde. quā in ope: sicut in iudice
xpō dicente: de corde exeunt cogi
tationes malē. fornicatiōes. adulteria.
ꝛc. mt. xv. Et si in exeunt tue ꝑ
ueniant. sequunt: ꝙ ꝑius cōmit
tunt in voluntate per consensum.
quā exeunt per opus. Sz hen ho
mines vix consistent de opē. de
cogitationibus ⁊ voluntatibus ꝑ
pensantes. Et nō dz credi mortale
ꝙ alīs dicens. sit plenū peccatum mor
tale in corde sola voluntate. nūq̄
semel procedat ad opus. Vt in
luxuria. cum viderit mulierē ad
concupiscendū eam. tūc ꝙ cepit
ꝓ fm in corde. ⁊ fortē mōqua
ꝓ ꝓcedit ad opus exteriorē:
⁊ tm quātū illoz̄ ē mortale.
Deo diuites solent multe ofcōes
petoz̄. vmo ⁊ multa peccata se
quūt. ꝛo luxuria. ꝛo dero. Et ven
ter mero estuans. fatale spuat ē
libit me. ꝛtio oriūd quod ē sententia
multoz̄ petoz̄. ꝛtio ambitio ex
dema cui sepius diuites ꝓmo
ueri ad altitudinē. cetera aliqn di
tes munerā ut ꝓmoueant. ꝛ ꝛtem
corripe solent iudices ꝑ munera.
ut nqua sua ꝑ eis ferat. ꝛtio
rapulanz in diuite epulone.
ꝛtio audia ⁊ obliuio dei ꝓ spem
⁊ confidentiā in diuitijs. Deo
ꝛo verbū dei ⁊ sue doctrine dis

tis per eos frequēt̄ rotrepunt̄.
Harum cū diuites verbū dei au
diūt. quia pauper. ꝙ ꝑ ipm ē
pauper euangelizant. Et ꝑ ysay
euangelizare pauperibus misit
me. ꝛtem difficile ē animū non
mfixū hīre ad diuicias. ꝛtia cas
deo aīm mouet diues. diuine
si affluat. nolūte cor apponē. ꝙ
ptz in amissione earū quo hoīes
fiunt rotristant̄. Et nō bonum
signū salutis putat. ꝛtemne ꝙ
diuicijs ꝓsperitate hīre. ⁊ mul
tas mfelicitates experiri: utz in
legendi lib. ambr. de quodā
diuite ⁊ voluptuoso. qui ꝓ ꝓ
cessit ambr. nō ex dono sua
ꝓpietatis fuit in mfinū. ꝑ nō
ē tantū in magnis diuitijs ma
le. Et vīr quātū pfectioēs
esse reputāt. tanto se elongāt a
diuitijs studentes. utz in primitiua
ecclia ⁊ hodie in bīs ꝓfectꝫ
ꝓfessis. Et quā tales xvi. bo.

De negociatoribꝫ ⁊ mercatoribꝫ

Post materiā de diuitijs opoz
tunese offert mā de hīs qui
ut frequēt̄ insistunt diuitijs
cumulandis: ut sūt negociatores.
mercatores. cambsatores. penestrice.
⁊ ceti tales operā dantes cūp
nombus. ⁊ vendendo mlta verā
dicendo quātā sūt diligēs. et
fraudes. ꝛtinuentes. dolositates
infinitas tam ē cogitā. quā dicē. ⁊ fac
⁊ cottidie nouē astutie adinuen
tum. ꝙ ꝓt insatiabile sit pecu
niarū. qui fm ꝓphā crescit ē
simul. ⁊ de fraude ē. ꝙ sit. ꝓius
pari speculandi. Et illa tria sūt
astuta dolus ⁊ fraus sepe co
currē solent. ⁊ ꝑ vnū actū prudē
tē. Sz ꝑ hīc fm ꝛtiū astuta ē. ꝙ ꝑ astuta
aliquis ad finē aliquē cōsequēdū
nec bonū vel malū vt̄ nō vere
vnūs. sed ꝑ dolositatē ⁊ appētibz: ⁊ nō
ꝓsentibus. ꝑ. Et apl̄us ꝛa
ctor. xxi. abdicamus occulta de
decoris. nō ambulantes in astu
tia. neq̄ adulterantes verbū de

Dolus

Fraus

Et talis ⁊ pertinet ⁊ pertinet ad prudenciā carnis. Dolus est ꝓprie pertinet ad astuciā. Si dicit. est astucia ad excogitandū simulatas vias ad aliquē finē. Dolus vero ad exequendū istas vias. Et ideo dolus ⁊ queda experimus astucie. Et ista aliqn̄ contingunt in verbis. Alij in factis ad decipiendū ꝓximū. Fraus nō pertinz adeo ueneno astucie. sm̄ q̄ de repho sit per ferta. vñ Job xiij. nudāt decipie ut hūmo. vere fraudulenti. Et talia sūt nō nocitura aut vitāda de terme. aut instructiua rōne tamen inū ḡlia peccata. Emunt ⁊ negotia ꝓ ē ꝓhīa. Necessaria uel mo negotia sūt ⁊ q̄ exercentes ⁊ nō ecclīs ordinō sunt ꝓhibita ⁊ illicita. Primo quidē plus iusto lucrū appetūt. Secūdo. Munera iniusta accipiūt. nec est dare ꝓ aliquo fm̄ legem. Questus ꝓprie dicit ꝓ aliqn̄ conducē. Tertio. Lites uel rixas amicabiles. Quarto. Plato⁹ secularibus disputare. Exceptis defensione orphanorū aut viduarū. Conductores aut ꝓ curatores esse secularium rerum. Quinto. Publicos usus: uel sitū esse custodes. Sexto. Uel rem secularem diligē. alicui amare. Ornatū inconuenienter ꝓ posito suo gradu. Septimo. Comedere uel bibere gulā ⁊ ebrietatē sequendo. Octaua mutua uel mensuras iuste exercere. Nonus uel aliquis sequi ad venandū. Quibuscūq; cautis superfluus interesse. Talia ⁊ similia ministris altaris. Unde ⁊ mōrhis ordinationis. Ex cōi magistrō. Et hoc ē ꝓ paulo dictum. Nemo militans deo implicat se negotiis secularibus. Ad tertium. Innumerabilia peccata sequi solent negotiatores ⁊ mercatores. Unde. Difficile exit negotiator a me gligēti. ⁊ nō iustificat̄ caupo a peccato. Sapiēs dicit. Et licet negotiatio in se aliqn̄ licite ex ꝓ ꝓ

subuenit necessariorū in dubio terribile. nō una defiat in qua quibus alia hūdat. Si abusio et fraudes impleuerint tales mercatores aut multi hoc periculū sūt quia raptores. vel usurarii. Ideo primo malis ē in ceteris. vende rarius ⁊ vilius emē quā res iusto pho valet. In hoc fraudant nō legē nē. Secundo nō uis fili. ⁊ cōtra ueritate proximū. Et hoc fit ē in omnibus mercatoribus. qui emunt ut eodem so vendant. Sexto debēs qui pro suo usu emunt. Ut augeāt lucrū de tercio. Veritate quotidianum. quā cognoscūt multi hoīes pollicitū ē dare. quod habent in cordibus suis. Quartō. Vilius emēdo ⁊ carius vendē. Iniuste vendit ⁊ qui plus petit. est qui merces nō ē res vendende. equales ⁊ ꝓ ut venunt ē usus hominis. Si tamen est nocue. sm̄ loca nō ⁊ ꝓsonas est nocua. Ita ut nō inueniat notabilis mēsura inter illa ⁊ aliquis qui nō indigeret re illa. nec penitus. nō inuenit. Si licet ad acceptandū alterū ullaq; dānū sine fraude ⁊ dolo fiat. Dē tū res alij vendi carius q̄ ꝑ est empta. Primo nō si pauca mutatiō. Secūdo. Uno ipse magis q̄ alios. ⁊ eos qui emēs re melioret. Tertio si superbus fecit ꝓ se aut ꝓ familia sua in eodē loco. aut tūc ferendo de loco ad locū. sub periculo. Quarto si alt̄ sibi fecit re vēdi licentiā quia prius tue nō intendebat vendē. Si ad aliud tpus rōnabile ut carius tue venderet. ⁊ ꝓ interesse suo ꝑ carius vendē. ꝓ tue etiā in eodē loco eum solet. Nō tamē ꝑ quos vendē vem carius quia valet ex illa rē ꝓ emptor multū lucrat̄. Si re ducit in nullo lederetur. Si aliās esset venditurus re illa. Nā ꝓ ie lucrat̄ hoc ē ex industria lucrant̄ nō ex industria re dentis. Nec q̄d sunt nō ē nemo

vende pt Tenten e sancti thom
2a 2æ q. lxxvii art 1 Cum mali
m mercatoribus est frequens
mendacium dicit sapiens.
ponor e fur. qua assidue tas
cum mendacio. Quia frequen
fiat mendacia multiplicans testes
sue confusionis emendo et vendendo
cui Asserit me dare vendes tam
pecunia m a prementibus e obla
tus si ampe voluissem: ego mer
catus eam qua tu vis emere
& forte vtilius mercatus. Cum ma
lu depurare. cum id no assuet
nomine dei tui invocando & no solu
nomine dei invocando assumet sine
pun nec & dedecore testem inuocat
ad suu mendacium. Et vix aliqs
ciuitas notabilis fuit pt sine me
dacio & iuramento ro reprehensibile
& p dustria: & hoc est pat vero
fuerto est diuersa & iniusta pon
dera. & mensuras id est my
nus ponderabilibus. qua messia
bilibus: ut in pipe vino si vende
ad modu & emit ad maiorem aut
qui no plenas mensuras & pon
dera tribuit ut capiunt in ve
ni mensuris & clusica ad spum
aut in mensuratoe panis tue
ad minus & producit panis aut
qui res ponderabiles madefa
cit ad aquam. aut in loco hu
dis locauit ut lana & vestem in
cellarium aut miscent sic vinu ma
lis spontem. ut in pipe & frugi
bo: aut in venditioe panis loca
tenebrosa eligit ut oculi emen
tis officiant. clare valore visu
conspicue no valeant. Aut in po
tatu panis bona species primo in
bunt in medio vero vilioree
aut etiam ut in tritis aut sacris
aliqua vendentes. sub & supa
meliora locat in medio aut vili
ora. ut in cellenbus et pistibus fi
solet & hm de primo ppt hoc michi
subtrahunt sicut qui vinu vel
vendendo. de ciuitate no e dum
emptori. hm de pmo de salendo
est. ut fiat equalitas. ut dt scrip
tha. Ite g̃ius permit qui equos
aut asinos numeratos aut alia
q̃d pondosa emit p unu pugillatoz
aut ornatu aliquem frenu ad
alia apponit aut claudi centros
pro no claudi mutuo vendut
vt dr pner xi Fraterna dolosa
abhominabilis e apud deu
pondus equum volumus eis Et
leuit xix Ego dns deus vr
nolite inquu aliq̃ fraudem in iudi
cio & iustitia et pondere & mensura
& mensura iusta & eq̃ sint pon
dera iusta modia equa et sextarius
et deut xxv Non habebis
in sacculo diuersa pondera maiq
& minq: no erit in domo tua ae
& minor modius habebis
iustu & modiu equalis erit & ve
rus ut vos ut multo viuatis tpe
super terram Et hm omes q̃ fa
ciunt talia acquisierit te
nentur ad restitucoem: ne poterunt
alibi in foro vendere: nisi pmit
tant iusta restituere Credidi ma
lu esse q ppt tm pro gratiam
emptoris vendunt qua pro me
rcede iusta petunt quod e vna
ex speb vsure vetite. licet pallia
diuersis coloribus. De lino tm
speciebus malo tractatulo de re
stitucoibus. Volo me lana spissa
hoc verum nisi quis pro mer
cato pro vendet ad finem
tempus solucois. Dicimus hoc
dubiu excusare: nec tm hoc pos
sit an plus uel minus tpe solui
omis esse valituru. p ut dispo
nunt pluri. Ita de usuris. Quia
in mutuis et mangruti Neq
illi se excusare valent. sed con
sue consuetudo. ego sic de vilissi
mis. cum putas ea esse meliora.
ne dispendium debeo. Et est alia
sic vende volo. Et excusatio
eni quissima est. No eni ideo

debeo q̄rere mea uxorē dap
nificare. licet ego ab alio map
sum dapnificari. si sic nō debeo
alteri nubere si alter me spoliat
ꝛ debeo dapnū meū ꝓuidere ne
derelinquetem. ⁊ negligentie me
e imputando. Quid mysterius
fert. ⁊ intrare causid cōi deli
berent. ⁊ statuat de pho diuite
precepto. Ite aliud malū ei ne ve
deus aliud ne melius ostendat
emenci. ⁊ hec soluto ꝑ petorem
ꝓditisti. Scriptores sanct bo
na scripturꝫ ostendentes. ⁊ pce
dere strictes. Hic pncipio trib⁹
narrande vno optimo in pmo
ponit deū. Quid deterius est. ⁊ tri
bus de pho scriptores fallentes.
Ite solu sut emetes vituperare
ne venalem. ⁊ qd vilipendi.
ut vendens dimittat de pho
ꝛ. Quod ecce sanctus ostendit
enim sanctes esse bona. Vi sa
pientia malū e. Dicit oēs emen
tes. Quid emente pñ gloriā. Ite to
tratu sepe fieri solet ꝑ sophis
tica verba. aut signa varia
modo. ⁊ res ecce sophisticantes ne
quid aliud ex tuis. quid utriq̄ appa
rentes. Ite principiū malū ep
mercatores rare festa celebrāt
sed mercede. quid in mundus. si
ab mercatoribus exercetes. Quid
si nō opponit eas venales.
mechis quid emut. ⁊ vendut.
ep quibus mentes eozū grauiā
que crebus festus. De rent
mente esse diuinis obsequijs.
⁊ ecclie. Quid visitacionibus. ⁊ au
diend verbi dei. Et dicit. Sciunt
de ytu. Cū pauca sint mercā
tores. qui ne studio tanto ep
fraude. ventilet. ⁊ cauat sup
me periculosa. e. cupidos. et
ventilatores negotiatores. et ꝯ
alia periculosa. que solet quis
allegari. Una. e negotiatio
q̄ vix pot absq̄ ꝯtu culpa
exerceri. Silicet mia rei fabi
arie mutua. mercatio. ꝑ mā
data. administrō. Et hec ꝑ dicit
difficile. e. Ite emere. vendere
ꝙ. Quid tu dicis nō uendere p
cariū. Ostendit. ꝙ aliqñ
ꝙ. ⁊ sepius nō abnittas. sz
epi offim. si per fimctoie agā
deo dicit. Io crisi. si. 1o mt. xxi
Ementes. emetes ⁊ vendetes
de templo. significās mp̄ ep ho
mercatores. mdp̄ pt deo placē
⁊ ō nullo expedit ꝙ. ee mer
catoz. aut si uolūt esse mercā
torz pena. de emia. Et hoc sm
sanctū. ubi. si finge vltimū
constituat in anuoe penitē
quod ut plurimū solz esse in mi
tatoribus. Vel sm Henr. de
gandauo. nōe minime reprobitat
multiplicādi pecuniā. ꝑ
uersū ordinē. ad necessios vsq̄
quato medio equalitate mer
ce empti. ⁊ pretij. si fiende
pt ee sine peto. Quid sm. crisi.
rumpit re. ut illa ois minu
ta res quā vendit. ꝯ emātis ee
emendi. ⁊ de etia. Illa aut mu
tatio pt fieri. nōe. ꝓfectū. sine ne
cessitate. nōe. ꝓfectū. ⁊ nōe emendi. ꝑ
nostrū. Hoc modo sit. ꝑ
alit vendi. quā est empta sine
peto. ut si res e meliorata. si
bi facta. ⁊ de loco ad locū si sup
tus fecit aut labōdo. si tpus
mutabit. dicit ex hoc pretiū van
ari. quia breui tpe. Sed crisi
pont exēpla de libro seruo
emente. ⁊ ep eo facit babatq̄
aut seruū. ⁊ illa rara vendi
quid emit seruū. ꝑ se. Silicet
ne aliquo mutata. ꝑ dictas cō
ditiones. rara vendi pt. ep sicut
macte. quadrā pretiū rei mu
tatū. ⁊ re nō mutata. ut si in
dustriosiq̄ emit aliq̄ equidem
nus aut vendit. ep ꝑ. emit.

7 alter mid pentius m eqb⁹ et
habet equos venalet⁹ ille 29
pro ēdem pcio pt vende eqb
succisent ille experetus quia
vē estimari pt equos ia fue
tos esse pcios. Et an ora
put monet paulus dicēs nec
studeat n negotio qb⁹ fiet
sudq; vndet ē de hmōi dub
bi salid habeat rēspectu ad
multitud⁹ facte dctā si emptor
aut vēditor ignorat. Deo mt
ndū esse pinulosa negotiatores
omēs sapientes clamat. Iret
rēgule possent dari q̄ntū pos
sent stare negotiatori sine pe
culo: si eis fuerit pauca valet
Deo magis dissuadenda esset
hmōi qm ei tuto posset q̄d
siudentia: maxie pentetibz
teste leonā pp̄. qm̄ius map est
dispendiū vīri patri⁹ p̄ncī
pis negotiatoris astmgi. vñ
si sanctoz hystoriaz et scripturē
autentica⁹ vtentes velimus
pauca⁹ rēperia nr sanctos ipsi
negotiatoribz intendisse: aut
quam dedisse: si magis vtilia
fuisse: ut matthei. 21. achi. 10.
ra. nō legimus gentiles mercha
se talibus: utz de ismaheliti
qui et camelū portabāt aro
mata. 7 stacten in egiptū. gn̄
xxxvii. Et de tyro 7 pr̄ dono
rum multitudine maximis ne
gotiatoribz mentā. qnibz pp̄he
ezechiel p̄dicebat interitū
7 subuersiōz. utz ezech. xxvi
Et duobz sermonibz emptiuli
cet dicit p̄b⁹. quoz nō negotiu
lucrativū gl̄o. 1. negotiatorem
nō inuenio in potentibz dum
vbiq; vti dissuadeā: si seruo
patrē occupatos legim⁹ finis
se tē. oues mitte. 2. agros
colendos 7 vineas plantandas.
pisces capiendos. 7 p̄ vbi ex
portabā fructus a deo. sm̄ decre
tū p̄ximū: utz in abrahamum
vsum 7 iacob. Et aplis q̄ n̄qm
mūd labore. 7 post promit ordo
deo ser. regula p̄ma a deo data
ade. ptio plasto. Dz ēp̄ an̄ oēs
sos vīolentum sudore vestrus
tui vester pane tuo. gn̄ iii
et ꝓnez vlt. dr̄ pane oīosa no
comedit. Deo sit suspectus dz videri
nullis panis oīosis: i qu̇ nituntur
labore in acquirendo. Et aplus
rēpehendit tres tessalonicenses po
nēs se m exēplū dicēs. tu scis
quēdm modo oporteat imitari nos.
quoniā nō inquieti fuim⁹ inter vos.
neq; gratis panē mandūcam⁹ ab
aliquo sed labore 7 fatigatiōe noc
te ac die operantes ne q̄s vestrū
grauare⁹. Et exhibet se no⁹ for
te dicēt. eid nō habuisse ptātē
grat⁹ apud eos. manducasse gratis. opz
pdicatoribus dari. dicit. Nō q̄ nō ha
buerim ptātem: sed ut nosmetipos
formā darem⁹ vob. ad imitandū
nos. Nā cū essem⁹ apud vos ser
demus tibi⁹ vobis: q̄m si q̄s non
vult operari. nec manducet. Audiui⁹
enī inter vos. quosdā ambulare
inquiete. nichil operantes: sed curio
se agentes. Hmōi aut q̄
cusmodi sub denūtiam. 7 obsecra
mus in dño ihū xp̄o. ut cū silen
cio operantes suum panē. manducēt. Ia
bore acquisito manifestū est de
fraudibz mūndi. sicut vñdes
ra. ad thess. vltio. Nec hoc no⁹
excludit⁹ filios aut hēdes: q̄n de
predamo suoz parentū licite
vnū pendi. si moderate 7 solue
cōi quod multos attemptare
videmus. Dū sapientes bñ pos
na. in luxuriis 7 conuiuijs. dam
stat. p̄cipi illius adolescentē. hu
xus⁹ consiliū. 2 paterbi⁹.
ut no⁹ sup exorbitate hēditate

hūmittat ad posteros: ꝫ modꝰ
tal ut erud filiꝰ rogant laborare
aliquid eoꝝ parentes rei existim
in portatu filiorū/ornamentis eis
dentes. oculis & voluptatibꝫ q̄bꝫ
multū se dulcant amicis. quod sepe
experim̄ puerates se hm̄ facturos
heredibꝫ ꝫ gladiū furiosis porre
bent. quo se mīficare. Ex quo col
ligī multū periculosa esse negocia
tiōnis ep̄lōr: q̄ ignorāt valorē rēz
quāti estimādi sint laborādume
et pericula in quoz estudio: et
sibi merito dz esse suspectꝰ ut pū
dex m̄ppria tacit̄ m̄hor mercī
periculose stante. que vendūt rēs
apud multos mobiles. quia ta
lia facilior de estacio et hominēs
no sūt astricti ad vendēdū. quibꝰ vō
libet rē vendere. aut officiū aut
laborē vō mobilem. apud dōs
ut sūt medicū. aduocati. notarii.
apothecarios. etc. Hic dz cē mutꝰ. ne
ppt̄ nīcitatē hōm̄ mdigeāt vendēdi
gnāt venīat. aut recipiat. ullī
rei aut laboris valorē. ꝫ se
te dicat quibꝰ q̄d talis se gerē
dz. ne excedat. Sēd hoc in cōmun
pt̄ vēndentē de ꝓ. pīo aut labōr
q̄tū valeāt nō respectus habeāt
ad cōsuetudinē loī. sūt autē
n. vicinorū. aut ꝓxīoꝝ laboriū. aut
sūptuū hīstoriē. aut hīs et mā
me vnoīd̄ prudentiū. aut sī
persoārū. qui hec bñ estimare
ꝫm recta ratiōne. v̄ mensū
sua cupiditate extendāt ppt̄ al
terīus nīcessitatē. Nā vtilitatē
exīt̄ scīentiā. vendē nō p̄ad
illa nō sit sīnant. etiā plus tri
nū dē. Ex̄o periculosa ē negociatiō
ppt̄ differentiā de ꝓxīmis. que
surgit ex tutelis & fīnibꝫ
omīdie cōtingentibꝫ. ppt̄ quod
vendentes multa tacīt̄ nō ex
hibent. quid valeāt. & emētes
nūq̄ offerūt. vīz medietatē.
la mendacia & multa falsa nō
uemur. Ex̄o ppt̄ mordmatū tuo
rem dapīn & luxuriā. & desideriū
excessiuū ac affectū ultra rebꝰ
dendi. dūtaxat ordō cōsuetꝰ laū
dandi vendendo. & vituperandi
emendo. q̄ sic accipiant mente
cōsūlentiū tpe contractꝰ ut nō
r̄spectū habeāt ad deū aut ad
iustīciā. seu ꝓxīmū dapīnū. Ex̄o
d minima sollicitudo. q̄ sic mētes
angustāt ut raro ꝑ hīc frōlles
sis ad deū. aut ad ea q̄ ad ꝓfectū
r̄spiciūt a nīme salutē. nī mul
ta nīcīa salutē omittāt. Ex̄o va
ria al̄ rotunda ocīa parāt. Ex̄ re
ponīa bona. & Ex̄ auaricia. & ex
auaricia. quī hō cōuersatur
a quibꝰ hō distat auaricia. astu
ab. fīrudes. sicut rēdūcī. sarī. ad
mulierībꝫ ornatū de facili distat
luxuria. & pdit rō mediū. Ex̄
mīnīas pure mīdiū. & in nego
ciatoribꝫ q̄nq̄ pauca sūt q̄ rēte
mīendūt vtilitatē p̄mīssā
tū mīntīo. & de nīcīitate medīci
sīue actualis sīue habitualis. Omnēs
end̄ que sua sūt q̄erunt mīhi
nō que dei aut ꝓxīmī. Hinc em
omnēs membra vnīq̄ corpīs
xp̄ī. ꝫm ap̄lm. Ideo nēc. d. si nō
r aliquid velimꝰ ut mīendamꝰ
ad alioz vtilitatē. ꝫm id pub
nō q̄erentes q̄d m vtile. d ꝫ ma
gis alīoz. Ex̄o tēnet q̄ndā eoq̄
tam periculosi. & ars mercandi
aur hōdie sic aūde. ed ampler
tunt. ꝫ. & q̄nq̄ essē mod̄ se excēdi
m ipsā hūd. ed tuerent ꝫnūe
volentiē. Ad ꝑmūd dico. q̄ auari
cia maxīe hodie viget m hōī
bus. ꝫm id ire. & maxīme ipsi
ad nūm mūd. dēs auaricia secūd
. Et hec ars solz multos mīre
ut dicūt. Ex̄ qua hoc dīm hēn
r̄cessit a pluribꝫ hodiēq̄ sic p̄ma
nēt ꝑenne. Ex̄ q. cōsuetud
et multitudo hōm̄. facīt non

horrē petrata ꝯtē voluptas et
amor pdositat tam in ābis ꝙ
in vestibus in familia: et in supel
lectilib⁹ et in oīm hūdana vere
cūd cū vna penestrica aut mis
tryz parua aut valeā hūb ve
dere velit equari in ābis vestib⁹
ā mulis ornatibus deauratis va
sis subductoris: etiā seruitiis
peplus pfosis uxoi cuiq; multe
aut uxor rōsulis ā ty: velit eqri
uxori cuiq; comitis aut baronis
aut ꝙ cuiusl⁹ cū regnicolis ut sic
cernē ymagines cuiuslibz quo
nō oporteāt fundari metri pdiora
re in emptionibz et vendicionibz
ut talia possit lucrari: Et mar
tis etiā tanq; sit labor ibz uxz
pp uxoris cupiditatibz satisfa
cere: Et hinc ē ꝙ pene oēs
sup bie auarie et voluptat⁹ mor
bo laborant et mtm expectant
ꝙ tredue ita esse debē: et quasi
ꝙ lege obtinant: eo molita ran
suetudine: nō tm nulla ōsuetudo
possit excusare mētes q sue cōn
uertā racione: ꝑ solid⁹ in ndīm
ūbus: Recp iudicio meo et cuiloz
recte sentiendi: vnusq; pt retā
racionēr dare: ꝙ tanta pdositas
margaritaruz in ēmalibz et d
pciosis: posset cē licita in ūsib⁹
que vsq; ꝛpētibus ē in supmis
ēmisēnt que nolunt et redden
do de hac racione: ꝑ in talibz mi
tia dissimilit⁹ nec ꝛpiunt⁹ tā
mala sicut ꝛuera sūt: ꝛo spūs
sancta in ecclīa in spūalibz et se
cularibz varios status ordinat
ut quilz status suus cōsuetus fir
mā teneāt ꝛsistentiā: ꝑ in celesti ꝯgre
gatiōne archāgelorz duū
sos status instituit: q; q; ꝑmo
angelus excedē cupiebz abiec
tus fuit: ꝑ in corpe humano
diuersa membra quod alio no
bilius nā ordinauit: ut vnū se
no supponat alius: ꝑ si fuerē
mēbra sēper multa viria et lucē
amputarent: ꝑ q; nūq ad pō
pulū fit dehī ꝛpēnsio seu mūne
ratio per pdicatores: q; forte non
ēss audiēs: et ymitarer ēt ronsuetu
dinarius in talibz: aut q; pastor
hodie vita: nō ꝛplicēt mīt: et si
vnq; zelator virtutū rupet de
hoc loquiam adulatōēs ꝓtez
arduitū tenēt sibi oppositū
et fieret ḟsima: quod crebrio
ep̄tū ē: cū tū veritas nō ꝓ
pom sub modio ꝑ sup candelabz
Et si tales nolūt sub spe vite
ꝯsequende audire veritatē:
audituri sūt cū nō timoē pe
ne subsecutue: ꝑ q; penestrica
audita ē dixisse ad os ꝓprium: iu
os libenī vtere delicatis ribus
potibz ꝙ et meaī sīc mercēdē
fraudando et mirandū ē si ecclīa adā
dissi: si os te gīnt et ecclīa mīgre
puniāmsi rondigna ēparī per
tenciā si tue huiq; sint oblita Et
hinc christ⁹ hīs qui mercātias
suas afferūt: uel asportāt de
loco ad locū sub periculo: autem
pensis aut laborībz in mōdi
sub periculo: quid illi qui extra
ꝛsidēt mūno locorū in quo emūt
vendūt: hīz tū frustratim raris
sūtissime vicib⁹ prīpi: quid T cum
lo emerit ꝑt laboēs: sūptus et
opas: quas impendūt rōfundē
sedendo et temptando de emptoz
aduentu: alia sue negligendo:
Et ad 2m: si q; posset se mer
cator ꝛdigere ut salutē ōsequi
posset: ea quo nō legunt ead
ordo ꝓhibitū: si a doctoribz per
missum: Adhuc posset vīdeī pō
ꝙ tales ōtentoz firma ē habē:
mūdū sicut plus debito ꝛtipe
aut mīa dare: et sp̄ penitu⁹ cum
fore: ut ꝛstituat aut supplicatiōi
mādi aut mīe fiat: si sint de
informata de me qualitate pīm
aut meritis Ite diligenciā sibi pos
sibilem ad ꝛficiat ut ꝑsolute per

pmg

quirat vera ⁊ rōmune vtrū esti
mandū a prudentibꝫ: ⁊ quod
nō sit pūs emēs nec vendens
⁊ alios ꝑmittat⁹ auscultans q̄n
tū ⁊ ꝙ quito vendiderit nec eme
rit: et exēplū inde ꝑ tripē sim
ilitudinē estimationis vtrū ⁊ te
ꝙ rē tm̄ore lucri vēdat⁹ sua
rem vendendo sm̄ nobilitatē ⁊ vi
tilitatē: ⁊ vtilitatē rei: ⁊ laborē
industrie: sup tm̄ quos ⁊ quales
contingit eā habuisse
diuersis sm̄ magnitudinē: multi
tudinē ⁊ ꝓsitatē vtrū ⁊ q̄s
sint aut nō sint habendus: te
ꝙ nō statui negotiacōi sue mīe
dat⁹ ut negligat ea q̄ salutē sue
sūt: ⁊ q̄ sint de ꝑcepte dei aut sta
tutis ecc̄ie: te ꝙ ꝓ posse ma
neat in veritate verboꝝ: ⁊ do
li fraudem deuitet: ponēs re
vendendi ad m oculis emptoris di
cens si placet emat: aut nō emat
sicut re vidz. ml silatoris agens
te ꝙ nō intendat carnifex in
ducēs sue ⁊ alioꝝ vtilitē deſm̄e.
te ꝙ vtrū statu suo ꝓpoſitū
queratur ⁊ eo sit contentus: et ſp
quatū in eo ē: aliq̄ de ꝓpio ad
minat ꝓpt̄ sēcūdā tē ſtrictē q̄
securus ⁊ parat⁹ dare ꝑmittē
bus sustinet: quid in aliis ⁊ con
ſtrictis aliq̄s ꝓtiū ad mittē: ⁊ ter
⁊ hūs silia sūt signa bone mar
cature: et si quis dubitās velit
esse ab ea desistere: ⁊ restituere sua
pene ſtinuē: despat⁹ ꝙ fiat in pub
lica audiēcia ꝑ ꝓclamatorē ci
pus esse in ea ꝑ.o. qui putat⁹
se lesū in pūo vel magno ꝑ
emptore sua mercatore: debeat
⁊ debeat de hoc: ꝑ tres ꝑsonas
fidedignas et habiles: ⁊ sit tunc ei
plenū ꝑm ipsum. hoc ꝑ me
dium doctoꝝ Io. an. ⁊ retr̄ doctoꝝ nr̄oꝝ
temp⁹ de vsuarijs: et hoc do
cumentū sūptū ex ecc̄ie. de
Zacheo: qui q̄druplū se pro
misit restituturū: si que defrau
dasset in vsuris: dubitarēt tales si
multos tales inuenirent: si forte
ita nūc nō multos tales sal
ꝑtim̄ audiūtes nos allegā
ut regnos: ꝑ quod deū in nichilo
impossibiler vīs metuendū est
ad dictū origenis: sup libz nūm
meruēdū: ⁊ nec ꝙ xp̄iāno sine eo
nō mittent mercimoniū celoꝝ quo
filius dei misericordiā in tēdat ꝑ mis
sionis: q̄z de .C. .l. .l. .o. solidis duo
mittendo in tēdat ꝑ missionē aut
mittendo. ⁊ cuius de .xm. ꝑcent. ecc
sūptus sit ꝑ os Dauid de intratura
regni: qualis esse debeat⁹ mo
rens manibus⁹ ⁊ mundo
corde: qui nō accepit⁹ i v.a sm̄ m.
i do. p. s. et alibi: qui ingredit⁹
sm̄ ma. et opat⁹ iust. deum lo. ver.
i c. s. qui nō cogit⁹ dolū i l. s. ne ſcat
ꝓpter suo sz malū: et opprimat nō
acce. adu. ꝓx. su. ad nichilū deduc
tz e in tēpe ecc̄ie mal⁹ timetes de
dō glōriā dei nūciat ꝓx su. ⁊
no decipit⁹ qui pecuniā s. n. de ad
ōp. ⁊ munā sup nos. nō accepit⁹
dare si dabis mihi multos tales
ve ꝑmutabo multos reges sic
usualo celestis futurus .c.xxv.

De dominis et seruis ⁊

Dominꝫ ex doctrina apl̄i ē q̄ do
minꝫ ⁊ hūs cōrp̄a sunt: q̄
ꝓpria se ꝑmunt ⁊ ꝑ emptā
se pēnunt: habent enī nichil
se tendependentia ad ꝑ nūc ⁊ aq̄
esse. ⁊ ad dnm ꝑtin ꝑtinent
que ad seruū ꝑtin dnm ꝑtinent.
Tria maxime sunt: que ad ꝑmū tra
hūs ad .2m. dnō ad ꝑmū ꝓpter
ꝓfectū ⁊ disciplinā: quo ad .2m. ad
dictū fidelitas ⁊ pudicū: ⁊ fundā
mentū ꝑmi tractatus ex autorī
scripture dicti .xxxm. Libanius ꝑ
gā ⁊ augustinus. pauus discipul⁹
⁊ opus suū ꝓpter ꝓfectū ꝑ ostēsū
ductū: ⁊ no libanius ꝙ discipul⁹
ꝑ grauē ſet sue ꝙ tē suo
munstrauē. sz alio nōe ꝙ discipul

erudicio sine informacione tua nox
tru si aliquod defuerit nro pfte
imparat dnō ꝑ hoc habet cui tra
dudum a ꝑ officiū debitū im
pleat ꝑmo ang ne vacet ordo
mutuis fiat duo ꝓ ut ꝑ ꝙ one
subsistē valeat ꝙc ē ꝑmd sine
alimento ꝙ ut prudenē se in offi
cio gerat ꝑ sicc ē disciplina sine ero
dicio Tenē cui quilz ltis dnō
suos a malis coercē et cō
dē de vicis ꝑm directe scripturā
mandant dnō de ꝑ xo
suo Cui ecce Seruo vō ꝑm ar
totilem ꝑmo politicorū est orga
nū aliud actuū separatū alterius
corporis sz ꝑ vnus dnō qm sic
organū corporis humanū obedit
ad nutū rationis sic ꝑ a tota
dnō separatus obtemperat dno
Ideo sicut idem dicit dnō principā
suo principatu despotico sic mem
bris civ nō finita autoritate resis
tendi Ad ista ī ec trita ꝓmet
tūt dnō ut dnō ē sit obediā fideli
tas ꝑ prudentia quorū tmō si
aliquod defuerit nrā ltime of
ficiū sui exequet De ꝓ dicat
xpc ad vocē me dne dnē
ē nō facet ꝙ dico sz missionibus
nō obedienter de dnō aliis dt
xc ag cxxxvi Deus putas ē fide
lis ꝑ et prudens etc ꝑm vi
dit ꝑ ꝓmptū ad opa sz obe
dient ꝑm ꝙ hoc opus sit vhle
dno sz fidelitas Cui cōsimile se
ut villici ꝙ mputē on old am
ꝑm dirigit ꝓmissa duos pru
dēs Xi cui fidelis nō ē dnō fallit
dnm Xi prudens dō est fallit
et dispēdū infert dnō Quorū
ambox sā dnō ꝑm offert pau
lus declarat Dicit Secundo debi
te dnis carnalibz nō tm bōis et
tremēdis sed in simplicitate cordis
vestre sic xo nō ad oculū seruientes
sicut hominibus placentes sed ut ꝑ
xpō seruentes voluntatē dei ex ani
mo cū bona voluntate seruientes ꝑ

dno et nō hominibus Scientes
etiā ꝙ quicūq fecerit bonū hoc recipiet a dno sive
ꝑ seruus sive liber Et vos dni eadem
facite illis remittentes minas
tes scientes ꝙ et illox et vr dns est
in celis et ꝑsonā accepta non
est apud eū Ad eph vi In quo
dicto magna ꝓlucet doctrina per
tinēs ad vtrumq ex fidei sinceo
ri sibi duplex primū debetur
sz a deo et inde a dno suo tepo
le quia qui fidē dno suo tenet
seruit Ideo dt ut ꝑm xpm seruientes 1. dno xpō sunt
voluntatē dei ex animo Ite exclu
dit quedā vana sua ꝑmo simula
one sine simulata seruitute m pa
na duox vel dictū ad oculū ꝑ=
mentebis malestū sit in principio
seruentes Ite quarta seruitute ex
cludit p hoc ꝙ dicit ad bō volū
tatē Item excludit fraudē et dolū
m seruicio vel dt m simplicitate cordis
vel Ite excludit pigritiā et mer
cēdē vel dicit sic dno et nō hoībus
dno deo seruiendo ē vel alacritate
Sequunt etc trium duox quē si
bus libē cōsenserit vilipēdē
bes cōtēptū dicit illox et vr dns
est in celis si dicēt vos omēs
habetis vnū dnm ihū cristum
et ipsi et nō deletis altū et suppo
nē q nō ē accepto ꝑsonaz apud
deū ꝑ ꝑm meritū ꝙz ꝓpe nūc
tabit sive sit seruus sive dominus
sibi cui nō distinguā ꝑ a dno
nisi ꝑmerita q quāz plus hēāt
m seruo quod ni dicā et erut
ibi ꝑm forte ingratissimi et cō
tēptrices etc ꝓpter quos ꝑ
ꝑ vel consueuerunt si dñs
negligentias cōmittē cōtingit
nō dicit ꝑmittetes dimittāt sz
nobis a ꝑ nris factis Talis utiq
fuit ioseph filius iacob quē
fres sui vendiderunt ex Aegy
pto de quo scribit ghī cxxx
vi Erant cū puteū eunuchi
pharaonis principis cocorū
qui egyptius de manu ismaelitaꝝ

A quibus perductus erat. Sunt ergo
duo que concurrunt vt in cunctis
prospere agens. etc. Et post. Nec quod pro
stitis omnibus gubernabat credidit
sibi dominus et vniuersa que tradita
ei fuerant. Benedixit que domini egip
tiace propter ioseph etc. Nec quidquam
aliud nouerat nisi panem quo vesce
batur. Ecce prosperitatis totius domus
propter fidelem seruum et fiducia domini
ad seruum et fidelitatis serui ad dominum
suum. Sed non frustra queritur per ad quam
non se extendere possit auctoritas
imperandi domini ad seruum et voluntas
obtemperandi serui ad dominum. Ad hoc
forte respondere potest. si dominus seruus limita
tus ad aliqua certa circa et labo
res conuentionales ad placitum domini sub
dendum potius stabitur conuentioni. Si
non ad quantum seruitia et labores
etc. et stabitur formule. Sic in quantum
dominus seruus faciat preiudicium ma
datis superioris domini scilicet christi. Alioquin
recurrit ad sententiam principis
apostolorum. Obedire oportet deo magis
quam hominibus. Actuum v. Vnde sequitur quod quo
ad sanctificationem sabbathi ambo
sint astricti: aliter tamen et aliter
secundum distinctionem consuetudinis. Nam se
opera puerorum seruilia in agricultura
vertuali fossione terre. aut sor
didis negotiis. et ceteris similibus
perpendere seruo non debere se ad hoc
dare deberet. Si autem cogatur ad hoc
per violentiam ad minus culpe esset
aut nullius. Huius fundamentum
habetur exo. xx. Memento ut diem
sabbathi sanctifices. Sex diebus
operaberis et facies omnia opera tua:
septimo autem die sabbathi domini dei
tui. non facies omne opus. tu et filius
tuus et filia tua: seruus tuus. et an
cilla tua: iumentum tuum. et aduena
qui est intra portas tuas etc. In hoc
tamen quod domesticum tuum requirit non
puto tantam vim faciendam ut cibis
coctis simul et ceteris vsibus quod vr quod
ordinetur ad vsum vmmediate isto die.
Sed quo ad legem ciuilem seruus

est subiectus domino quo non posset
contra ire in iudicio. Et etiam nesciente aut
contradicente domino quia in iudicium est
de lege nature. Seruitus autem de lege
positiua que non potest preiudicare
legi nature: sicut comedere et bibere
non sunt prohibenda seruo. Sed non est
tamen in scripto quarti distinctione xxxvi.
Sed an ad sacros ordines promo
ueri seruus. Videtur secundum sanctum Thomam
quod non. Ratio quia in suscepcione or
dinis mancipatur quibus diuinis se
ruitijs: et quia nullus potest duobus domi
nis seruire Seruus autem potestatem
propriam non habet. igitur non potest pro
moueri. Et secundum Bonauenturam ordo
et sacramenti honestatis et dignitatis
non conueniunt seruituti. et ignobilita
ti. in promouendum suscipiet ordinem
sed actum impediunt: sic etiam de hijs qui
sunt raciociniis obligati. et si sci
ente domino et non reclamante pro
moueretur eo ipso ingenuus efficere:
et esset liber a seruitute. Sed autem
domino nesciente. tunc episcopus et presentans
quod ordinabatur tenentur domino pro seruo in
duplo pretium potius seruus si sciunt ipsum
esse seruum. Alias si seruus hoc peruslo
dominus scripsit redimeret. alias reducet
in seruitute honesta domino suo
obstante quod ordine exequi non
possit. ne domino fiet iniuria. Sed
in scripto iiij^h^ distinctione xxv.
Non inmerito hic queri potest. an domi
num huius. culpabiles sit de male
factis seruum suorum culpa seruum vide
det in culpa domini. Et an teneatur do
minus rei. sine quo ad consentiendum
sine quo ad restitutionem de in scripto
seruum. Hic respondere potest quod culpa in
suos solo tenet actores: nisi in suis
non culpa venit quaerere. hic ad alium:
vel quo ad precepto seu quo ad con
sensum. an facto vel post. secundum id
pauli neque contrarient peccat
alienis. Unus seruus autem potest in le
ge diuina. Unde quod permanet in do
mine. Alius non portabit

inquitate patris nc̄ p̄r̄ filij & spūs
scī p̄t go p̄mo dno culpa fm
se rtorq̄re. si ex p̄cepto dn̄i
ng opus culpabile fiat: & tūc ma
ior culpe est dns q̄z cūj p̄stitit
culpe qua fnq: & tē ad oīa tūm
que ad se qua que ad fm: ſſuo
ad constāj eē & ad rēstituēdū ei
tū dns cūa notitia hui⁹ de mq̄
tate operis. aīaduā ad ſciēdū vē
ignorabat opus inductū fuo ee
cōm deb⁹ cōm usitata: tūc excusā
eo mō. quo ignorāj solet excu
sare. ſſ si est rimūbilis. tūc ex
toto excusatur. ſſ habita omni dīl
gēti dīligēj. nō potuit fieri ad
nō imputāj. ſſ excusāt ei vē ig
norantia fiut causa. vel saltem
nō facta dīligēj ad sciendū cū
culpa eid inducti. Secūdo tū plā
cuisset: nisi tale esset opus cūm
no sit quod p̄ma facie se ostende
ret nō faciendū & tūc fuā dēz
memisse hui⁹ sententie petri
Obedire oportz deo magis quā
hoībus. p̄n dubiū tū sua ppt̄
obedientiā vī excusari. Ter fo
te teneb⁹ ad tā subtilē diligētiā
d̄ inquirendo sicut dns: Tertio
mterdum fm fiducia sit in hoīe
dei. sic ep̄ nullo mō facē vellet.
si sciret esse cōm voluntate dei.
ſſ amore nc̄ timore dni sui
Si vō dns nō p̄cepit suo op̄
unquā sciēs timoſū. ſſ tū post
quā factū fuit. ratū habuit. et
consensit. ſſ a quo ad constāj cius
tēz q̄z fraudēs & cōsentiēs pari pēa
punitur. Et dicit paulus. Ad
cōm p̄o Dignū fuit mortē nō
solū qui ea agunt. ſſ qui cōsenti
unt fientibus. & hoc ppt̄ cōplā
centiā malignū op̄is. quod quilibz
odio dī hēt. Nō tū potuit q̄ te
neatur ad aliq̄ rēstituēdū fīa
damni. si q̄ttū venerat adp̄.

aut si partim aut aliq̄ de bo
nis tuis acquisitis. et cōdat
ra a me hi vī habuerās rēstā
tum et mandato dī tom parti
Hoc verū si noīe meo sit fctm.
Ad dē sen. ex li vī r. dūq̄s
patrū quos hīe nō p̄t. quod ne
mine suo nō est factū. hoc for
te verū quo ad penas positas.
si quo ad constāj & forū deci
onis inquisitis dī aulibz disp̄h
nere. Ad dī spūs sanctus dan di
cit inquisitore. odit alāj suā.
Ideo rēdat quicquid & ad opus
p̄ius fm doctrinā pauli magis
aut rēdat quicquid Christ aperīt nob' d' pecūs alienis
ostiū ad tractandū aliq̄ de p̄sūt
alienis. Ideo dicimt alienā. nō
quia nō imputant alicui tāq̄
ppria. si quā exordiū sumut
ab alio. et denūciatur ab alio
in aliū per eorum tabulā. et cō
tinentur in hīs Jussio rōsilini.
consensus pauli. rētz sub pēa ij ſſ pēa aliena
tā pena mortis. nō obstante nō
manifestatā. et sunt mihi noue
doctoz expositiones nouā & dīn
ar gēnis. multū & vtiles et ne
cessaria cōfessoribz. & academ
pastoribz. et multis p̄ne tēporibz
viroz. et expositio eoz & fm sōm
thē alberti et wil. talis fm
Jussio. a qua p̄cipit petrum ficte pm
pectat mortē. si tale & opus q̄
sit de gnē p̄tōz mortalium. ut
adulterium furtū. verberatio
clerici vel altis saltē durioris
et intelligat. q̄m ep̄ sua mussi
ans sectatū & opus. ſſ ablatio
rei. & nōie suo facta. ſſ & a
dī dns ētē & post facta ratū
habuit. et si p̄ius nō ussenit
aliās nō. ſſ si nō ep̄ sua mussi
one. vel nō nōie suo. ſſ aliās
cēdat iste finis. ſſ fructus. absēs mus
sione ſſ ppō motus. tūc non
hīj imputāt. licet quo ad cōn

sensum no est sine culpa. Rursus
cum dicta d̄ q̄ ista missio d̄ ri
pinis ex qua processit hic o
pus magis imputet principi
quod executori. licet executor et
peccet ut dictu d̄ si excusetur
per ignorantia. Et talis uidens
te ad restitutionem et satisfactionem in
tegrum si executor no satisfaciat. Et
si no executor satisfaciat. ma
dans no te restituet: q̄ iuria
passus no plene debitum bre
uiget. et plus te mandans resti
tuet quod executor q̄ d̄ principalis
causa petenti. Tenet hic in foro
scientie ipse mouere petentem super
quod executor. Et si executor no
satisfecerit iuria passo sit resti
tuendo. et remedia ab eo petendo
ad quod ordo te sine lesione alterius
Si offerens mihi tibi te pos
sim reconciliari fidei tue nec mi
nus te ad hoc q̄ q̄ in duobus
peccauit sit auditio rei alterius
et caritatis fraternal violando:
ingressus est ad ista duo te si no ut
peniteat hoc hic intelligo si ille
qui passus d̄ iniuria. sit alibi
absens et esse causa sui dapni.
aliquod si ignorat hoc hic tene
do q̄ no te venia petet. si solid
in corde suo sibi reconciliauerit
uno die q̄ nulli te culpa sua
amittat alii patefacere. nisi ei con
fessio expt̄ scandalum vitandum. Ita
alteri culpa amittenda nulli debet
publicari. quato amplius ex fi
dem eo fundato doctores q̄ mulier adul
tera. & occulta. accusata a viro
suo de adulterio. quod no p̄ p
testas probari tenet iudicem no
te adulterium ut est. Dicit consiliu
publice. erga si silet p iudicem
d iudicium curabit. et postea p
eam q̄ velit facere veritatem.

Cum furto d̄ q̄ iudex preparat
agendo ea dicere veritate de oc
cultis q̄ no spectant ad publicum
iudicium. ut ad ecclesiam. de omnibus
iudicare uel scrutinium facere.
Io excedit talis iudex metas su
dicis sue. Ita etiam cum ipse gerit
vices. solum iudicat de manifestis
Excepto si publica fama labo
raret cum muliere de adulterio.
et esset suspecta de hoc. Emendet
de sua sponte. Et sicut dictu
de isto eodem sic de omnibus aliis.

Cum petrus d̄ q̄ malum con
silium dare alteri. ad aliquod in
nosiu opus. hic ille consulens
te tenet ad restitutionem. tam ad ratio
nem pecunie tam quo ad forum conscientie. quam
quo ad forum ecclesie: si d̄ publicum
ut dictum d̄ de primo. Nec hic nec
qui ex hoc d̄ uel probabiliter credit
dapnum secutum. hic cum te in pu
dicio. si vocatus alias no ppter consilium
protestatus d̄ ad opus. si esset ppter
motum factum fuisset opus. quod ad
consilium te venit deo. ppter
quod in se sunt facti et impleti
facere no potuit: si quo ad ecclesiam
sed ad alia no te. Inuenitur duobus
casibus. si principes et consulens
re existente integra. et adhuc in
nullo processum ad opus. Nuncium
venit tam missionem quod consilium
apud alium. quem esset factura opus
missi aut consulta: sic quod no
tandum cum dicunt sunt nuncius.
et iste no nunquam predit ad opus
id no imputatur factum illi qui pri
us missit. seu consuluit: et ita ille
ex post motum sunt: q̄ cadem sunt
prius resoluta et composita. istis
voluntatis et nuncium voluntatis.
ni quo ad forum conscientie ille nun
cium d̄ reus. si prius missit aut
consuluit pleniu voluntate. si
opus no fuerit subsecutum.

sicut dicitur de quibz alio peto mortalium venali. m sola voluntate intuit̄ cōmissa deteste xp̄o dicens videret mq̄ mulierē. ad concupiscendū eā. iā eā mechatus ē in corde suo. si placet voluntate. quid sine opē sublecto antē actū peccatū ē confessio opus vitiosū. et intelliḡ consensus eo patio. Si enī tm̄ capetur. q̄ sine eo opē illud fieri nō pōt. si sit de pūm. tē. etiō in solidū sicut principalis. Si aut sine eo fuisset factū. statuat quātū noīatī per se uel p suos aut q̄rit̄ de reb⁹ illis habuit ut expenditi. hoc vēz. cōsilio ad sōp iudiciale. Nichilomīg si nō fuit cōsensus cooperatio. approbatio et delectio occulte. cūī iquo tante actore. vtiq; nō ē sine uel pauco ad consentiendū. nō placuit id opus vitiosum. et deo cōtrariū. Nā quilz fidelis tē voluntate sua conformādo diuine voluntati. que sp̄ ē cōtraria peccato. put determinant doctores. in fine pūm sententiarū. et hec conformatio defuit in consentiente. et occulto. et nullo pacto ad opandū. ut pūs dictū ē. facere et consentiendo. eam pena constringit. et ista tria peccata scripta retulere nobis p̄ferti in impressiōno regū. isl'. actus in .xxi. hic cū vero cōcupiuit vineā naboth iezrahelite. q̄ ea sibi denegata. cū quod sibi dederat patrimoniū. sine quo ad ḡtis dādi. aut vendendū. et mutuū appetitū eadē ppē. rancorem ad eū. egritudine videret. cessit. Jezabel uxor eius maledicta promisit sibi eā procurando. et consilio pessimo mittit. pronūciauit lapidandū. Naboth innocentē. Quo occiso. actibus possedit. seu occupat vineā. Et sic multiplices persone dēb⁹ vna. et in ruina scz. lapidantes. manūg. scribentia scribentium. quod consilium pstantes. et post factū suo nōe ratū habentes. Ideo dicit. Achab ad achab occidisti insuper. et possedisti. Et .xxi. Ad hm dispōz. unius quinq; modis cōmittit̄ homicidium. scz. fm̄ precepta. consilio. et defensione. id est defendendo homicidā. uerbis suis ab illis. qui volebat ipm̄ retrahere uel impedire. l. di. Si quis vidua. Cui dubitat simile fuisse reū in lapidatione Stephani. licet nō manuū testium custodia vestimentorū. et consensu. Quarto de palpone adulatore laudans raptorē uel aliud maleficiū. q̄ stremuit. Et si ex hac adulatione dampnū secutū ē. tenet in solidū. Si vō nō ex hoc fuisset alias post factū vitiosū opus laudauit. facit eū vitiosū. mō peccat p consensū. et fortificat̄ petentis ad simlia facienda. et q̄ tales reperiendi essent in curiis pūcipū. platorū. et aliorū potentū. si consilium dumtū. indirecte. pauc⁹ ne multi reperiendi essent in aulis eorū. qui veritatē ch̄i sequunt sine timore. ex pene ardenti. puto nō diu eos aule continerent. ut pz in iohanne baptista. qui detollatus fuit ppē veritatē annūciatā herodi. Ad consulendū ēt̄ multū vtile. quē decet regentē. ut pedes suos ab aulis retrahēt. nisi sciat se sic constitutū. q̄ nullis fauoribus aut timoribus a veritate possit deflecti. ꝑ hm̄ sim̄ illo .2ª. 2ᵉ. Adulatio tria pl̄ cē petit̄ mozle. uno vel multis. ut ei quibus laudet petit aliud. q̄ hec ē cōis deus et cōis ultio ad dei ac dilectionē

d'homicidio q^m

adulatio

Item ppter dilectionem proximi que in peto fouet. Do racionē interdicunt ne quis adulat aliquem ut fraudulent eū ducat corpaliter ad spūm. Do per occasiones. sicut ne quis adulatore fit alicui occasio peccandi si tm pp intencionē adulentur. Et hic considerandum est utrū sit occasio data uel accepta. nec qualis ruina sequat. sit venialis uel mortalis. et fm hoc iudicandū est. Si aut quis ex sola auiditate detrahendi. uel ad cautelā ad aliq malū. uel ne forte quādo ab eo necessitet aliquē adulari. nec ē contra ueritatē nec mortaliter peccat. Nolle tm placere hoībus pp caritatē meritorium est. ut eis proficere spūaliter possit laudabile ē. Si aut quis ut corrupta per ordinē oībus placeat pp lucrū uel pp gloriā uel etiā malis esse in peccato. quia dicit ps. Deus dissipauit ossa eoz qui hominibus placent. Sed quid de illo qui videns uel audiens detrahi absentē. de receptatore. Nā qui recipiunt latrones. aut fures et eos tuetur. uel de rapto celat. dolose nec excusat. ita q impedit restitui. in studio tenet. et talis pcedit pari ramo peccatori. et fouet eū in delictis suis. Fm id. Tu si videbas furē currebas cū eo. et cū adulterō portionē tuā ponebas. Et in illo peto et pcepto sumitur. nec qui excusant manifesta peccata. laudando eā. nec corripiendo. fouendo rebus mūdanis. et relinquendo eam. Sexto de pha. Quicunq; et qui in re aut lucro iniquo. et damno alterius. se ptinaciter ingerit. et tm tenet quātū ptinaciter manuti si nō sint cū tonsis impiis. et nō dubium qn peccant mortaliter. etc. Si quid quod precipitur contra voluntatem dei iusti recipiens si sciens hoc facit. secus si ignorans

Reprimit est mutuum qui facultatem videt fieri. et dolose tacet. nec potest impedire. hic aut nō tenet. nisi ex officio teneat. Hic vide. Lord sire tort tho sin terim. nō tales multa videt aliud peccare. et possit eū a peto ptrahere. tacet. aut timore aut amore. Pro Correctio fraterna fm scm thomam de fra ni. Lo. et amonitio fratris. de eme dare delictorum. ex fidei dilectione procedens. Et fm augm et scm thomam tenet sub precepto dei tales. fm id. cum de xviii. pm ruunt mādant deus de proximo suo. et producit sollicitudinē esse membra. tm corpis mystici ecclie. quod etiā corporis humani. Et quia hoc de precepto affirmando nō pro semp. Et pro toto tpe et loco obligat. si ex delictus aliorum. et comode corripi pōt. et spes emendationis. et nō est alterius emendatio manifesta. ex offensa. Dicit. et ex quib; ex cuius ex quibus a correctione fraterna si quis de et credit incorrigibilis. vel clerici sui. et mitte et michil aliud quā adhuc precedere debet. de si nō est spes emendationis. Do qui est defectus prelatus. deus emendet. agit. Do qui prelato ut audiri tm nolenti et timenti. Do qui quos melioris aut ordinis bono ordinat patiatur religiosis in claustro. quibus pro correctione sumenda cedere non licet. de nitro. qui plures aut multitudo in culpa. ne sit ruina in plebe fiat. et ne deprehendatur. qz difficile corrigunt. vel qz meritorie omittit correctio fraterna. sic fm augm. Do de timore dei qui timet. et labitur ne alter in peccatum labatur. et huc est officium rarius omittens. Do omittitur nō peto mortis. qui credit

A

6

probabilit' fratre sum posse a pc
cato retrahē: ꝙ er omittit ꝙt' tēmo
dū tpale: aut amorē cui' naleun
aut timorē offense hūane: post
ponēs salutē aīe timens rebus
qua perderet ordine caritatis
ꝙo peccat venialr. omittēs qđ ꝗa
ſit tradior ad corrigendū. ꝙt'
utendū in tēmodū et assequēdo
aliquod tēporale tēmodū. nō ti
ſic qđ ſi constaret filiū ꝑ posset
ad rēhē a mortali ꝑ non
omittet ꝙt' tēmodū tēporale.
ut pz per quē ꝑo de remissē
dei. Ecclie nō est. de correctione
prout ē actus uſtē. q pertinet
ad plates. de quibꝫ dicit paula.
peccātes ſn publice. corā oīb⁹
arguant ceteri metū habeāt
Ostauū ē nō obstandū. qui possit
obsistē. et nō facit. et maxime si
pertinet ad officiū sui. Vñ regen
principes. et alii ſnt tēs tpale do
minū. ab inferioribꝫ tributa et
stipendia exigentes. obligātur sue
ad ēstituendū dāpna subditis.
q per negligentia ꝓpria ꝓhibēdo
eis inferuntur: si saltē eis fiat
mediāte. et debito vltōr ꝓcessu. ꝑo
cui eis tributa ꝓstant. ut subdi
tos defendant: et si tributa nō ſuf
ficiāt teneāt subditis eis tributa
re. sic tñ qđ nō superflue d' pom
pis expendant. ſed expendia eis
ſn assignata. ſcđa ē hīc tēmē
Primū tñ puto intelligendū
qđ tñs oportuit ordinē ut
possit obsistē. Nō enī tē qđ ꝑ
plateas cūrē. et obstare velle ali
cui⁹ peccat. et qui pōt sine suo
dāpno obstare. et nō obstat. Nō
enī tenetur cū dāpno ꝓpe. re
sistē dāpno alieno: nisi dāpnum
esset cui. ſn ut aliū alteri sal
uaret: dāpnū tēporale ꝓpter
debem vilipendē. hoc enim
exigēt ordo caritatis. Vñ pōt ex
Augſ de ūrā. Ne alter fieri ꝑ
ūrū. si vellet iustū ꝓsumē. u
rarū. ergo ponē debem dāpn
tpale iustū. et ab eo nō excusē
ūrū. Nonū ē. nō manifestādo.
et qui quib⁹ ſnt vbi rēb⁹ rapta ſnt.
uel furtiua: et de hoc nō rogā
et nō indicat. Et hoc pōt multas
hīe condiciones. ꝙ vitandū ibi
est scandalū. et mag⁹ periculū
quod dāmē possit. si indicaret.
ſn ſhomicidū. uel irregulā
tās. furtū. et alia multa ſmdi
cetū: ꝑ si nullū esset periculū
alicui. et ꝓpter malignē rēhēret
net indicare tenet⁹ esse aliquē
peccāndo. Nō tñ tenet⁹ tē ad rē
stitutū. nisi ex officio ad hoc tēa
tur. de ꝓncipibus dictū ē. et de
custodibus vrū. et de depositariis
Et si ē pro latrōne relatū qua
ꝓpter puniendus esse videat. uel
aliq pena in ꝓprio. ꝙmine
tremē credendū ē. eos esse pec
in culpa. qui in pēdicto grubiq
dalmquē. Nā dimēsa sua condi
tōes. in excessibꝫ quas aliquā ꝑ
uant ab⁹ minuit ſ excessa: sic
de adulatoribꝫ aut relatoribꝫ.
uel nō obstantibꝫ ꝓnūdē. et
dyscretus confessor cognoscēdo.
sunt veritas ꝓt etc. Sēd dic⁹
de homicidio. in quo pondus
considerandū. qualitas rei. et
tās. etās. sna. ſexus. condicio
nes. tēpus. et finis. ſ culpa et
pena ē ingrediendi. et intentio
facti. In isto mō pōt distinctio
ꝑ crīme homicidū ꝑpetrari in
ecclīa sanctuarij. ꝑ eos qui ori
dere sanctū thomā tantuari
ensē accepim. Et in eodē mō
pōt fin dēmtalis distinctio ho
micidij quot modis contingit. et
de pena et censura. ac dispē
sationibꝫ eius. In glo. ibē dic

que hic omitto cū brevitat⁹ et
impertinencie ad māz pūtē ex
hor sequī qp̄ dū tenent⁹ suos
suos rōvertē a rimmūdi in suos
eorū et parentes filios ne pena
eby sue⁹ datis meruerāt⁹ se ⁊ eos
dampnandos ⁊ p̄ vñ Nā dr
ypha dand. No habitabit i medio
domus mee. qui facit superbiam
⁊c. Superbo oculo et insatiabili
corde. cū hec non edebam⁹ mo oia
pcō suoz ⁊ filioz. que faciendo co
mittiant⁹ scientibz dnīs et pareti
bus imputant⁹. Quia dicit
in p̄cepto c. sic dignū No meret
scrupulo sollicitus oculos. qm ma
nifesto flagitio nō desunt obma
re. Et⁹ p̄ver xxiiii. Cū potuit
hominē liberare a morte ⁊ no
luerit credit. Et⁹ defensi
one cōmitti aliqd crīme. qui eos
p̄sequentibus opem ferret. si per
alios violenta impedirēt⁹ ut
ibidem. De hospitib⁹ actus ⁊ pallā

De hospitib⁹ actis ⁊ pallā

C. 23. Inter mutabiles modos. quib⁹
homines vite necia acquirū
est quedā virtus neg⁹ ⁊ vitiis:
si p̄ius iustas regulas exercetur.
sz vitiose ad hospicia hoīes exire
cogant⁹ et⁹ miseros eos: ⁊ eis victui
necessaria ministrare. Et hoc pl
contingē dupl⁹ sz aut otio gtu
ite. pure ppt̄ deū. sine vitiosa
superbia. aut pigritia: de qua sup
tua sed laudabiliter p̄dicta. de
multis sanctoz exemplis. me
ritū talium ⁊ p̄mia multi⁹ ex
tollendo. Nā et mee opa mee a
xp̄o i mōnio cōmemoranda
scripturā nō tacuit. an⁹ xxv. ps
pes eram ⁊ collegistis me. se re
putans in suis membris ingebi
suscepto. et⁹na gloria vñiuersa
randos. De qua scripturā exem
pla multiplicia ponit. de ab
ram ⁊ loth. qui ppt̄ amorem
hospitalitatis. cruā in sorillis se
disse legimus. raptarumq; Sara
ne aliquis hospitumq; pterea
pudi ⁊ ambos angelos hospicio sus
cepe meruerūt. sicut ptz genes
xviii ⁊ xix cap⁹. Cuq; et memi
nit paulus ad hebreos xiii dicens. Can
tas fraternitat⁹ maneat in vobis.
⁊ hospitalitatē nolite obliuisci.
hanc enī placuerūt quidā an
gelis hospicio receptis. ppt̄ quos
[illegible] tucos pacē ⁊ remedia. leti
malunt dnīs filias stupro expo
nere. dū no dīs illesi fuissēt cō
fugere a sodomitis. Ingressi mei
sunt sub umbra tuli mei. ps
xvi. Quo ut dr augē no eligit
nulla si mente turbatis dubit
ab⁹. sed hospitandus ex mō adi
ut sentes. quito studio misteē de
beam⁹ hospitib⁹ colligere. ⁊
eos a nobis p̄suadere. Alioq; cū
sue ad̄spites actum. ⁊ hospicio
ēripientes. nō quidē eis gtu
te eis nēia vite nr̄e. nr̄am dei
victū in ipsis querendo. Nō enī
est ipe de nr̄a tāte salutis. quos
cūq; dnūtes gtis collige. ⁊ n
ab eis ēripe. Pauperes vō ⁊ ex
gentes in cto tam est de nr̄a
sitate salutis eos ērapiendos.
dū nullus alt⁹ ostrueret qui
eos ēripē vellet. aut posset. ⁊
ipe hūdaret: ⁊ in casu ex ma
nifesto. ut dr Ambro. pasce fame
morientē. si no pauseris occidis
Et si tales ērapientes ērip⁹
nō indigentes. licitū ē ab eis ꝫ
petentes ⁊ nūm pecū postulare.
Nec hoc opus vacat ab opere
pietat⁹. dū mo no p̄ intendit
pecū sed merces ab hoīb⁹ p̄ter
tam tē querend. ⁊ nō hoc no
grate opas suas impedant
familiam vte silvā. labores
⁊ fatigia ⁊ negl⁹ aliorū ⁊

ncia acquirē possent. Sic de
rebus de finentibus alteribus et
ecclesiis ministris deputatis. No
mō alligatis ab bonis testatō
ribus. Aliō est de spiritualibus et
alia de temporalibus. Item ecō si
quis male fame statuet ppt vite
nitia acquirendo. adhuc tale
hospitalitē fuisse no mutare
esse petitū. cetis paribus ipse op
tinere sicut aliud quēlibet mercēd.
No emit tē quis hōm tibus. sua d
pendē ei dapno ppriō. Complete
tari eius nemo debz ei tachiam
alterius. sm canonistas. Quid ri
gendū aut de modo luendo in
hac hospitalitē. nō plures tene
tur exercē vias possibiles in
diga negotia. nimis exercitiōs
supta. et prua postulando. tā de
cibo. potu. pabulo. et alijs requi
sitis. et qualiter sēcundū cōputādo
et estimando qualibet rē. vide
ri possit exercē. prud postula
tū ipius ministrātis. ez sinul cōsi
derando. si familia requi
sita. supellectilia. vasa. lectisterna
tum. et labores. sanguisuge.
consuetudes. vīd. et expa. et impe
sabet. cetā talia multa. q cōmu
nia. legna. decortiones. tunidi
ne. forte nō aut vix equarent
ptū. et insuper impensis. sin
gulas i. pone sup hīs determi
natas. nō puto arte aliqua suf
fire. ppt sui variabilitatē sm
tpa. et loca. ac personaz ēditā
tē. quia in vno loco minor pē
sii sufficit. q requirat in alio vero
maiore. Et puto ecō ppt hoc in
omnem fere orbe. cō nullū
sup hoc fore statutū cētū. q
quidem nulla fieri cōuenerez
hospitū actuoz. ad passuos
cum ingressuz hospitalitē. si po
tota exactio. et ptū in arbitrio
retinentis. no recepti. Ez tū mag
nā inequalitatē experiri. sepi
us in talibus. ut aliquis pro duo
bus omnino expelli. solue tm qđ
tū alt pro ētuor fercula. sz cer
tum sem personarum quid qui mul
tesim perhibet. et sēmq vez
esse testiōm ei. Quod denūciabi
hoc pius hospitū. ne causaliter el
de tibis omissis. quos vtiq ipe
pro se. et familia. et alijs reser
uauit. Et alter hospes duplū
plus postulat. pro sua aut
portu aut tibo expato. cō non
pari videt eos de tali hospita
litate duteri. et pompisare. ni
pietas vestibz. tā ppis qđ filioz.
Et si tales in agris aut vineis.
seu alijs exercitijs laborent.
vbe medio aut tēpe poterit dimi
nuere sibi acquirē possent. Et sin
gulis. et singulas suaz. illig accē
triclinū. Joh vj. Quis nō prius co
mputat. deinde quod dete
rius. Et pius tū minime mutato
Et cō inequalitē. Et quis tales
audet excusare de auaricia. de
iustitia. de dolo. fraude. ac de
iniquitate. Quod isti cōplent hoc pcep
tū. diligens proximū tuū sicut
teipm. Et quod tibi nō vis fieri.
alteri ne feceris. Et quod volue
ut faciat vobis. homines hoc face
te eis. Dicant. et tales. ne qđ
homines audeāt. meditare. deq ortul
to medico meditabitur. Sic enim dicq
aliquē tales. mala morte perire:
aut p grādia mendicia. aut rap
tuationes. aut alijs modis. aut
mendicq. aut in rove predatū. u
aut p fustes. q sepius repetitū
existit. Ez dicēs. q essē regula
dirigens in hijs casibz. ne pecu
niā debeat forte ut ego ut alt
possem regulā inuariabile dare.
p consuetudo mutatē. aut pa
triā. si nec ista. vsq; quaq;

fectend⁹ ꝙ ꝛ̄n̄ iustica nulla ꝯ
suetudo hꝫ locꝝ ꝫ maiꝭ ꝛ̄nseri
dꝫ corrupt⁹ela: nisi essꝫ rationabi
libꝫ ꝓscripta. Item ꝛ̄ hmoi ꝯtrau
resid⁹ in dsc̄rcoe virgid ꝓui
dentiudqu actꝰ mortales qdlibet
modificē ⁊ in ꝓpria discretoe di
cente sibi nacꝫ mmꝰ pensando
singula que ⁊ cuilibꝫ ꝛ̄sulat ⁊
ut sibi ⁊ familie pro victu rōti
diano sufficꝫ posset sine dapno
vtensilium vsu ꝛ̄sumpt⁹ ⁊ hītarde
Et ut sapiēs detimabit ⁊ map
me de ꝛ̄silio discreti sin ꝓlah
⁊ confessꝝ. Et qđ ꝓ illi determi
nauerit ex discoe recurrēs
hoc ꝓ sibi licitū putē dꝫ no
exhistendo indep in ꝓpriꝭ raub
tū quid sibi suspectis: ꝙ fauor
ꝓpriꝭ et cōmodū subtilē con
suevit vdicari. Puncte tales hospites moderate exigē
tes ab hospitibꝫ passim sup
rondigund furibꝫ raptoribꝫ ⁊
ꝙ latrocinijs: qua alie sibi v
surpant ⁊ tenent ad restituꝯ
quo amplius quid sures: ꝙ
time ꝙ raro de hoc ꝛ̄fiteam:
ut restringā hūd de restitutone.
⁊ a furibꝫ exigē restituēd cogn
to furto ꝓ pumt: hoc nō
pumt ꝓ pubē. nec aliꝫ aut
petā restituēd. Ideo tales pe
culosus peream Obligent etc
dicti hospites actiū ꝛ̄ pas
sum de furto a violencia pro
posse suo ut patiunt de iusto lotꝫ
ac de furia ꝓ alsanda. Ideo sa
nū ꝛ̄silium ꝛ̄petē hospita po
tentiozū in rūtantibꝫ. Item de
rebus hospitū apud eos de
positis obligant ⁊ nūc depositū
sic de ꝓpriis sine fraude atq
dolo ⁊ teneāt de dampnis si
que apud eos deponūt. Item
nō sit tꝛ̄dendū esse ꝛ̄mendū
a ꝛ̄mendo pactū pacis: si que

frequ ꝓ mittut. hoc apud eos
in hospitio ꝓpetuo. sic ludi ale
atoꝝ ⁊ taxillorū aut mechanicoꝝ
et ludis aliis illicitis ⁊ ab eoꝝd
prohibit⁹ tornearū duellan
oubꝫ hastiludijs ⁊ cursꝫ sal
te mordinate gestibꝫ aliisq
spectaculis vanis illicitis ꝙ ꝛ̄
cipis in ingressu alicuius
salte deceptorias: mercatoribus
car madorū dmadoralū ⁊ a
lijs ꝓsignis ac demond fallacijs
venefics phitonicis artē et
alijs quoꝝdā noie appellat ꝓ
sumt: que ꝛ̄cte ⁊ sine doctine
aduersentur: ⁊ que bonis mo
ribus ⁊ fidei ꝓpine nō sut
conformes. Et nō solū ipos
pitales abstinē abhīs uere li
bent si valeāt saluari: ꝙ ego quil
dom cathoꝝ tam abstinē ꝓ
dꝫ qua ꝛ̄ dnō sua et fami
lia tē abhīs ꝓfanē mmoꝝ
latā alijs ꝛ̄sert⁹ vsus ⁊ consꝫ
suis: ꝛ̄ pari pena ꝫ pudi
citiꝭ. Nō nec adulteriū. furtū
vel alia alicui alia ꝛ̄ima sibi
quibꝰ dꝫ fame. ut publicam mo
tricē ingressū. aut rob̄ta ꝛ̄
cipiendam. Si hec ⁊ alia mala
ꝓsumerent⁹ ab hītatoribꝫ vpi
anoꝝ multa ꝛ̄ima ꝓhiberen
Dꝫ heri anarcia hoīm multa
talia admittit quasi deꝰ nō essꝫ
potens ꝓ virtute mea suos m
mine fideles. dꝫnos nō hītan
tes. dominꝫ et ꝛ̄gia flagella
sue ꝓpt ꝛ̄imā nhītantiū per
cutꝰ. sicut ꝛ̄ phaonē qui azy v
gi tē flagellauit aut dng phi
raonem dominū eius plagis mag
nis ꝓpt sarau vxoꝝ abrahā
ꝙ eā adulterari voluit talia
⁊ abimelech ꝛ̄gē ꝛ̄cauere. an
a deo dicti sū morier ꝓp
ter mulierē. quā tulerat: etc
ꝓpt ꝓcim mlīm pctoꝝ.

qm̄ sola voluntate permanerent. deo
plagis est ꝯminatus. Dolenti in
scriptura sacra quo nobis deus
indignatus est. toti congregationi ppt
peccata vnius. deus que fiunt pun
itis in achior. Iosue vii. Hic cōmit
ppt̄ peccatū alicui vel aliquibus filio
rum israel. non prosperantur ac
multis coīitantibus. ꝯtra xerxe
de ioseph. vbi scribit. Quid vetat
diuū deum egiptie ppt̄ ioseph. et
multiplicat̄ ēt in edibus. ꝑ quas
cuncti ꝑ sua cubicula salubrium
consiliū a fine dicti dei. maleficos
non posse nocere vnū. est excludere
peccatores de medio boni. et ause
res malū de medio tui. Quādiu
it ad filios isrl̄. de achior. vide
tur de anathēte. Iosue vii. Non
ero vlt̄ vobiscū nisi cōtriueritis
eū qui inuic̄ habet. nisi est.

De officio et actu predicti

Non superfluū iudicauī. ꝙ pdc
a subiungē. alia de officio et ac
tu pdicatoris. Et quod quidem
officium sanctum esse quis neget.
si suos quidē fit preparatio
ne studiorum. Nunc enim officium
istius mihi videt in se consideratum sit
mꝰ meritoria. Quod enim dicunt
deū. que manant ab ipso. Quoniam
Deus nō recto ordine administrant. ad finē
quē sibi ordinē fuisset
si ordinē suū conspiciasset. tales
ignobiles. Si ordinē suū ad mi
nistrantes de ministerio. Hoc aut affir
mantes. nichil est in ecclesia le
gentes. sicut sal in cibos. et pauci
ad intrandum. Quum deus legem
suā nobilibus sanctos mittendo
ad audiendū suū dicendo scripsit
in nobis hec mouet. et ꝑhibet.
ꝙ sit omnia voce. Et pdicatores
ꝙ sit vtere libro. oratoꝝ. et alia
gesticulatoꝝ. Et scriptura: quo usq;

hodie manent. et plusq̄ Et
expositiones doctoꝝ. Iam vero
frangit. et distribuit fidelibus.
manibus pdicatoꝝ. licet plures
tā frangentes. quā proponentes
adiutant. hoc nobis salutare. Vi
demus sepius fructū huius sti
mulos plusificare. et vero in
quibus decretū. Cum vō dicit. dctꝝ
ordo seminandi nō sunt. Ad
quid ordinē primo requirit. cum
deus et prius esse seminatores vbi
ueri. Et quod deus seminare. et
quibus. De quarto vbi. Ad ito qn.
Et quod que sunt circumstantie actꝰ
ouū moraliū. ꝑ quas actus nō
vestiebant. fiant fructuose.
Et qui videmus fine ordine sepe
confundi. Et ad quod se. ꝓfun
ditur. Cum. ad cathedras ab
imperitis eligendi. nō omnibus.
vitā et mores corruptis infa
mibus. Deberent quod nō dicere
rudes fabule venūt ad medū.
magis visus quā planctus. Et
nuptiales nō cantari. proclamatoꝝ
ad aures fatuoꝝ. Ꝑducendum ut
in tabernis. et cōmunis diffa
mandi. et cachinnatoꝝ. si ecclesie
valeant. Cū vix esset status cleri
calis. Et nisi hoc diuinissimū
officium sacre misse. et agnus este
sanctissimus pastalis. qui mille
confici. et tractat. sacerdotis. vel
go ꝓ nichil. Et quod mouet. pars. ad
inuitet. dignitas clericalis. Et
fere hodie impleta. Ꝑ hoc era
dicant. Et hoc sic et sacer. Deus. Et
appareat in ludis. spectaculis. et
nuptiis. Et mā. et nō in coreis.
nuptiis. in vestibus clericali dig
tati. nō aptis. Et quid nōne. Et
me singula. Pauca. Et dicē possimus
cuncta. sed velenti. palpa. et vide.
Quia raro. et sigillus in clericali
etate. spem absorbent. Et nō

spud reperiunt nec mirum si summa tur & tenta hoz carnal' vmen tud est multitudo ut si quis sa cerdotid ēē hanc legē bestialem sobrio pie & deuote se regē no uerit mox derisiom pateat: et ēē smagogid dicat' ēē legi to mum repugnans & no ad uspiciend sibi. Cum qm audi tum id alios doceat' vnctis dlud sapie ē. Nos insensati vitā illoz estimabam' insanā. & finē illoz sine honē. Ecce quo putati sut' inē filios dei. & sic quos alib habuimus in derisū. & in sibilū mē impiorū existim sperand qm quid spectat ad salu te hoīs tyb singulare. pīa ad hoc tende oīa. Et nitere eum ppm suā salute procurare: mores suos & cōuersacoz in via dei mu mina precepta instituere. Sat' epigit vetus ordo ratitat q a scripo incipit. Dirige me sm uisere aie tue placens deo & ē. Et expo dicente. dei ppter hoc. si lucre totid mundi despi pendat: & aie sue detimentū pa natis forte & alios & se nlt mari fuerē. Nid si pīs nichilom sibi prius pronūciat. qm alios aliquid dicat sibi. & dicere cuia terpin. Et ad pauli. Cum alius doceb. terpin no doceb. Aug ēē xix de ciu dei. Huc ordinē ēē docet dicens. Quid sanctū querit caritas veritatis & quo sibi ipsa vacare. et deo desiderat: nego cui usq suscipit. si impos a superio nūs caritat. Cuia sacramam sit placitū. aut pdicand si mul lus imponat prepiende aīt mittende. vacandū ē veritati. Si aut impon. sit a superiore. suscipienda ē ppt caritatis necessitatē. Et iby. Et ide offendit augē sup pūb. ligno sus non dirigatur in tra. q̄s debet esse seruꝰ dei. ut optī ma gis audire. quid dicē: sit sūptū est. Fit aut dns ho redo ad audiendū. tardus ad loquendū. Et si fit pt. hoc optī nō bñ re resistere loquendi. & dicendi. dorendi. Equum nos habe ad vob. ut aliquid doceat vob. dei to melius si omes sencti & me mo doceāt aliud: & omes audi re mei vnū illud cui dicā audiu meo dabis gaudiū. & letiā. Et pa gaudiū tuū. in te vnū quisq in veritate hēat vere doctīne in nōīe. Cum enī opa est vere doctīne. qm patere in doctū. qm patere imperitū. & ipe te delectat docē. ipe vis bñ imperitū. que docēda. & ad bedulā ēē vis oēs doctos esse: nō vis ipe bñ quos doce as. Nō erit in veritate exēm uel probatio doctīne tue. & in nōīe. Gaudiū tibi sit in audiēdo deū. vērus tibi sit in o cuide tua. & nō eris ver ligno sus. ne nō dirigere quidē lq vis audire nō vis. Et aug in quibꝰ omnibus luce clarius ē stat. q opus pdictū dī dm gi ex nōīe: nō quem ep in latore. Cum ex veritate ppria fuit opus pdictū. aut ipse tuos sus nūciat. quia reputat se ad tale. qui ope ipi eius m placuit. quid pdictū intendit Nā p̄us ē implendū opere. & post pdicandū. Nec id cepit ihesus facere. & docē. Alius aliud fuit impediare. si. multe audi hominū aut fructus. fiman aut laude hom. seu lucri tpa le. Ad me enī redendū est. q̄ ille frat aliorū salutem

rerta intentoē per pdicatoziā
ꝑpria sua negligit querē in opa
rōe ut aliter quis aliena
dapna posponit ꝑpriis & ꝑpria
tuēa primo querit ꝙ ordine
quod aliena. Et ḡt sua Cohadis
assūmo t opus & officiū pdi
cationis ēquit auctoritate cui
ad ḡnōm x. dicūo vō pdicabunt
nisi mittantur. sm lyrā nel
ado. vel ab alio vice cuius ē ꝑ
quo dicit glo. Deus pdicat non
missus. nō pdicator ē psumptor
ḡt & rēprobus. Vn a xpō apli
sui missi. dicente. Euntes doce
te omēs gentes. Et ibi ultra
alios. & dein ceps usq; ad mūd
tpa. per rōnos pontifices ad
archiepos. & ab istis ad epos.
& ab istis usq; ad ifimū plebā
nū. et a plebanis ad ꝓbatos nō
natos: qui ecc̄ ꝑ eos assūmū
tur si sūt vōnes. Ad dignū
sacdotale ut sit salte sme ciā
nō ē anexa ptās pdicandi
ad libitū ipōz. ex quo nō sūt
curati. licet hōiemoz error
sanxerit oppositū. Nec̄ rēligiosis
ut sic ꝑpria auctōe publice
per strictū aut cuntatēs dist̄
vrbē. licē uduo pdicatoū
de ordīe aut rōmi pontificis si
mdulūt ē scribis cuendicatō
bus. ad conductibus in plate
gis coz expssis. Secus in pla
tis coz ecc̄ē. vā exhortando
attendente ꝓpto. de consuetē
aliqui sacēte loci ordinario.
& ꝑ hoc tacite. nec ꝓhibe
te. sicut sancti hūmōi admitti
tūr ad eos ꝓpos. vñ exhorta
tiōs offerant. nisi aliud ex
utilitate aut ꝓmissōe ep̄oz.
aut consuēdo vicariozū cōsueto
obtineāt. Et hoc clare dūnt
hīst̄ actuū apl̄oz. vbi de paulo
& barnaba dicit̄ ꝙ veniētes
anthiochiā ingressi synagoga
die sabbatoz̄ sederūt. sz nō pdi
cantes. donec missērūt principes
synagoge ad eos dicentes. Viri
fres si quis ē in vobis sermo ex
hortationis ad plebem dicat. ꝑ
sme auctōe nobiscū pdicādi.
actō xiij. Et qui asserit se mis
sū. docet̄ de mittentem dispō
nūm. Sed cū ex iniūcto de hōnce
aliud sit. & eo officio si iniūcto
pdicādi. aliud supervogatorie. ex
iniūcto sue quibz danī stipen
dia. et ꝓpinq; sallaria cōtribu
anda. aut quibz cui tenebrī
aratrū. qui pabulū dīm verbi
neglexit ministrādo. aut ꝑ se aut ꝑ
alios vidēnos. qua nō ē ex
bus donatiū domui pdicatoris.
Sufficiat eius ꝙ per alios fratres
nisi merita & pigra amisisse.
quos ēgo nō audeo excusare
cū bñficia dant ꝓpt̄ officia.
nō ecc̄ias & fructus acceptā bene
faciendi. nō sequūt exercitio
officii. In quibz vtiq; vota ꝑ
phetica dampnāt retinētes &
mutitas. Vñ bn. Speculato
res eius ceci omēs nescientes
omnes canes mutire nolen
tes latrare. Excusari tamē
aliqua ꝑnt ꝓpt̄ impedīta roe
exercitus & suoz officioz. dūmo
dō diligentes sint. & supplent
alios quod ipse deest in vō
dei. Vñ bn vox pdicatoris in
tuo supstit a xpō. dein delata
ad apl̄os. a quibz successiue ad
alios epos. Et d medio tēe sz
seroplorum. ꝑ d oportuit eoz
veritas declarī. ut z̄ ultra vbi
& actō 4° dein ad alias mūdi
partes sz orientē meridiē. &
ꝑ hoc ad occidentē. sz petro
ad urbē romanā imperiū vo
cato. qui ut lyra testat̄ dist̄

sūd sanctū Saturnianū ad frā
nam misit. ad Genonen cruc
z alios discipulos usq; ad finem
tre hitabiles. Et paulus se trāt
ad hyspanias velle p̄fisti. Post
ro Cur aut in vltimis hijs veritas
cepit p̄mo p̄dicari. Fuerūq; e
in medio tre hitabiles. ut a me
dio ad extrema vsq; fieret p
gressus. Sed ut darēt fiducia
pēm gentibus. ad ist̄ qui xp̄m
crucifixerūt p̄dicata e pēma
si nollent de tā exercibili scia
norent nulla hesitarz de enor
mitate suor excessuū. Sed ut
ama xp̄i clareret toti orbi
Sed ut indi mūg essent eter
sabiles si penit̄ nollet. Sed ut
ibi hemgnitas dei ostenderet
vbi pcā erāt grauiora. ultiōa
in die iudicij sup̄uenīa esset.
Dicitur vero sūd vltimū
affectū in etnā sc̄ta Veratha
p̄m ordinē ematū a paulo.
ad epl̄m vbi aut Dedit ap̄s
quidē aplōr quosda aut p̄phe
tas alios euāgelistas. alios vero
pastores et doctores. ad cōsumacōz sanctorū.
Cognito qui dñi p̄dicatores
stat vite qua maiores hoc fa
cant. Debet eni oculus sumpē
esse in quoq; ope meritorio ad
totū corpus tenebroso dici
p̄m xp̄i doctrinalit̄ aut mīe
rio dz esse caritas dei z p̄xīmi.
ut honor dei z edificatio p̄xi
pñt queram⁹: exclusis oīnibz
alijs fauore fama. lucro vel
palīne p̄m aplm adulterāt vbū
dei. sīc in sinceritate z manifesta
tōe veritatis loquendo. Primo
enī q̄ fictitia z corrupta re
nat odiosa sūt p̄sertim. nr̄ille
ter ea intrant postes. sūt z i
putri. Sed tm̄en q̄ tā sepe
parum fructū acquirūt. tā q̄ ad
p̄dicantes. q̄ ad audientes
p̄t̄ impura mentes. q̄ no det
q̄d̄ que dei sūt in p̄dicatōe
tamen tā a fidelibz aspernenda
est. ad nūd ferner. si ad mūstrā
ab mundo satore: qua tanq̄
vosa de spina. Et xp̄s pharisæos
z scribas doctrinā sup̄ cathedrā
moysi sedentes approbati z ad
audiendū z exequendū dulta
dicens. Que dicūt facite q̄ aut
facitis facere nolite. Nec paulus
phūs decreuit illos qui verbū
veritatis de xp̄o p̄dicabant no
suscipere. Nā dr̄ ad philippē 1° Annūti
antes xp̄m mundū z contemnēdos. quidē
ex contentiōe xp̄m annūciabāt
sinceē existimantes se p̄ssuras sup̄
ritatē vinculis meis. Sed cūq;
dē occasione. sive per veritatē xp̄i annūcet
m̄ sive gratiosū fundebatur si
p̄ per uersos erat sumptū semē
iacti z tamē dei semē. no p̄ḡ
haret per quos seminat̄ sicut no
spernēdi z salubre alios. licet
in vasis vilibz z contemptibi
bus offerat̄. De quibz p̄fat. p
quidē z in hemnolo p̄dicatōe
sp̄ dz optāe ut p aliud magis ydo
neū p̄dicari dz vīm dei. qua
ipse est: si tales p̄t ad manūsū
vbi maior fructus dei z vtilitas
p̄xīmi p̄t acquiri: si tñ ad eā sint
intentio z nō p̄tentia sint ad
p̄ria vtilitatē. Vñ z moyses
sancti aliquoties se extulisse
videt̄ a mūsterio dei. ad plā
mōnē p̄ legis impetū. z p̄ alia
vtz dicas vñ Saul z optauit ut
omnes dar̄ deus sp̄m sūd. ut
omnes p̄phetare possent vtz mul
ti. De quo p̄t q̄ vere p̄dica
tor dz esse hemnolus. studio
z mansuetus repulsa inuidia z
appetitu p̄prie laudis. sp̄ z sicut
valeat cp̄us opponere. p̄sertim
sed augē cōsiderādo se sepe

minus pertitu esse in verbo dei
& secundu essit epabus & pro
mouit dñs augr magr ydoneu
dare testimoniu quare hodie recepit
deo inuidia. p̃ plurib⁹
desit rõ intentio q̃ erat eis pau
cis dies que sua sint querere no
que ihesu xpi. Ideo in figura om̃
dictor⁹ dicit. Ioh. xiiii. q̃ pax
eñ uestra. xpc septem discipulis
pstituant & nichil p̃ualuerunt
donec xc in lutea eis apparuit
& quesiuit an pulmentariu hñt
pisces hrent. Viderunt. nõ. tunc
dixit eis ihesus. mittite in dex
teram nauigij rethe & inuenie
et obedientes reperiunt pisces.
& traxerunt i rethe ad tra plenu
magnis pisib⁹ & tm rumpit. q̃ p̃
dicatores sunt p̃dicatores eccie que
sine xpi uirtute nichil p̃ducut.
nec proficere p̃nt. Pisces sunt
fideles. Rethe est vñs dei. Dextera
est rõ intentio p̃dicatoz. Sinist
ra p̃uersa & peruersa intentio. Ad
dicit in p̃uerbijs. Filius que a dex
tris sunt mouit deus. Que sit
aũt sinistre que a sinistris. Vi
ua prosperitas qua p̃ hoc habet
& vana gloria q̃ dicunt. Ideo
est alibi dicit xpc. Ad fructi
ficandu sinistre tua
quid faciat dextera tua. Augr
. alienã intentio cupiditate
absq̃ rectitudine p̃ti est sancte
euenire. p̃ hoc opus nichil ha
uerunt per rõ intentionis in
ops exercitio se nigerat ua
na gloria. aut sinistra intentio
sicut & aplis hoc no fuit vñ
ut dicit sancta ihc. Et sro beñ
legit q̃ tu ipse dixit rogi
tando sue. ppt̃ te no incepi
p̃dicare. nec ppt̃ te d̃ mittam
deo. distribuendo & in talibus
rogitatio. nõ ebetudo p̃dicatio
nis impedienda. p̃ aliq̃ d̃ multa
ara & continuãd sinistra intẽ
tio. Aliud a latere aduenit et
abstinde si forte dicat quis fi
alteri magis ydoneo redd et
loru dare debeo. quid ego acti
uus sum. Ad vñ als vñ nõ
habeo. Ad hoc forte vñ sit est
prudentia ordo sanctus q̃ et
gustad quit suauis e dñs deus
& sibi vacare aut alias iustis op
ibus intendẽ ne pñtias p̃mor
p̃ eã impediat. que per magr
ydoneu acquirit. No eñ dixit
moyses. si omes ppheteret mea
fama & potesti deresim mun
reputabor a filijs isrl. & pñ
patri ait. Et ecia petit sibi
assciari alios. qui onus ppli sed
portarent. & ppt̃ nõ ḡuaret
uit in eodd tmõ Et dñs grauet si
eodd dicto. quib⁹ det ut omes
ppheteret & de exoneratoe pa
storu. quia nõ ppter glo
riã & auctore querit. ab oib⁹
uult unari in eo quod agit fi
delis eñ p̃dicatoris optat si fie
ri potest ueritas qua solu loqu
no sufficit. ructoz ora somet
videri tñ clemencia potest si
est nõia veritas in fide & mo
ribus p̃dicanda illo tempore.
que forte alio tempore nõ habz
locu. & magr ydoneu postulat
ut ei tradatur per inferiores.
& locus detur. tenet ei mfer
redẽ. als credo q̃ offerre se
ei non te
Ulterius videndu
est de vita beata & requir
bonu p̃dicatoz. Nã qui talis p̃
uitate deplus destruit moribus
& exemplis. quod construit ser
monib⁹ Nã dicit Hiero. No con
fundant opa tua sermone tuo.
Et gr̃egor. Cuius vita despicit
restat ut eius doctrina obpiat
Quo pacto docet xpc humilit
qui p se superbia. Quo
pacto docet xpc mansuetudi
ne. qui sequit iudea. vñ legit

ep quida fr̄ pdicās de aſello m
quo xr̄ intrans ihlm inſedebat:
pg ambone & pg fimone vſq
eſt ſolemne eſſe quid ſibi ꝓpauid
ad eqtandū. nec ꝙ dixt̄ mro ſua
tales ne ſt̄ ſint aſelli. de quo
pdicaſti. qualis e tuus ſpe mul
lus. Et veneranda eſtimo. q̄ ꝓter
nulla alia cām. hoc ſic vilipe
ditur cām dei. qua ꝓpt̄ pueraſa
exempla ſacerdotū. aliq̄ enim
docet̄ & aliq̄ in vita multorū
cernit̄. Vñ verbū de diſtāta ſtella
rud. Nulla res magiſt̄ puerāſa
diſcipulo. quā vita magiſtri tōti
meliosa. Infuſa enī ſepiſſime
confundi videmus ex fictis vaſe.
qua vas fedū liquore infuſū
confundit. Vñ exhortat̄ paulꝰ
fidele diſcipulū thymotheū epīm.
d. Nolliate cui tempꝰ ꝓbabile
deo exhibē operarium. inofen
ſibilem. rectē tractantē verbū ve
ritatis. Sal enī dī ee vita ꝓ
ductorē ꝓpli. ſic aliud ſal mā
le ombg. ut facto docentē. quod
verbo pdicant: & fructuoſe fiunt
opa. quod docuit ſimona. Vide
mus multos libros ꝓ ſtā acqre
da vſuluisse. ut logica ſit abilis
ſimo ſplendidus. & rethorice
ornatꝰ coloribꝰ. ſi paulos putas
miſſe. ut mores ꝓpriꝰ in melioꝝ
reformentur. & vita ꝓpria corrigat̄
non id paulꝰ In omnibꝰ exhibe
autꝰ nobmetipos. ſic dei miſtē
in multa patiā. in tribulatiōi
bus. in neceſſitatibꝰ. in angustiis
&c. In laboribꝰ. vigiliis &in cen
tis &c. 2 Cor. xi. Et ō miſſa
fauera naſcent̄ cām. qua ſcā
apli & eccl̄ diſcip̄. vita moribꝰ
& ſimonia pdicabant: ō tēpꝰ
mundū poſt ſe traxerit. quod
qua rara ſit laudis. nemo dq̄
ambigat. Deum videndo & ꝙ
ſit pdicando. Et cām d ꝙ ecclīa

ſum xpi doctrinam. ꝓdicate mihi
eam. Et per hanc intelligit̄ cēa
que ad fidem ſpem & caritatē
ꝓtinet. ad virtutes. ad vitā
da. & q̄ cūq; alia ſ̄ductoꝝ ꝓpt
hre ad bonos mores inſtruendos.
ſiue fuerint nālia. moralia. et
artificialia. Nā & hoc forſſe xp̄i
& apli legimus poſuiſſe cām ſibi
tudines de nālibꝰ. ut de ſemine
& eius fructu de piſcatore. de labo
rantibꝰ in vinea. de empto
margarita. de naturizato
arbore. de ombꝰ & retis multi
que ponunt̄ in ſcia. ubi ſantaze
dicit paulꝰ de ſtellis. ſic ſtella a
ſtella differt in claritate. ita ē ſur
gendi in ē ſunt cōe mortuoꝝ
dicit de ſemine mortificato in ter
ra & pī reſurrecturo. Vñ ꝓpoſitū
ſimilitudines nō ſunt alienande
a ꝓpoſito cōe. ſ̄ fabulē mendoſe
ludicre. puerilia. ge ſtus in honeſta
& alia ſequenta ridiculoſe. ex
nec. dnē eſſe & aliena a ꝓpoſito
cām: quia deū mendaciū nō
nō mdiget. Tyndeum ſortē pau
lus dicens. Tu aut̄ loquere que
decent ſanā doctrinā: & alibi
ſcr̄ m̄o ca̅lo ad thymotheū dicit
tempus cū ſana doctrina nō ſuſ
tinebunt hōmes. ſ̄ ad ſua deſi
deria coacervabunt ſibi ma
giſtros. pruriētes auribꝰ. &
a veritate quidē audītū auferēt.
ad fabulas aut̄ convertent̄. Debꝰ
eſſe in doctrina puerās ex pte
docentis. & ex parte doctrine vitus
ex parte mōr docendi. ſpecu
latiuis. ex pte finis. vtilitatibꝰ pe
tas finat doctorē affici in do
cendo. & p conſequēs docendū
eo magis inſigni. Dicunt cām au
ditum cū doctor affici in do
cendo. tūc cum auditor affici
in audiendo. ut dicat magiſter
Et ad tria q̄ tendē pdicator

ſm aug̃ ut docet quo ad ig-
norantes delectat quo ad ſapi-
entes ⁊ letificat quo ad ꝓfectos
⁊ durosq; hilaritas virtutibus ap-
ſalutis ſm ombi ⁊ matiã oportu-
nitates ſm audientiã condiciõ or-
nant ꝑdicatoz ⁊ extendendi ſi
ſuperfluã ⁊ ad compendiũ oꝛd
restringenda: ſm q̃ in vitibꝫ
ardens palmites infructuosos
mundos ⁊ ſuperfluos abſcindit ut
fructuosis ampliꝰ ſpatioſi-
tas relinquat: ſpecioz ens ſterd
ditas ſterilis multũ in fert ⁊
Cur longe eſt vitulus nix ap̃
pauca ſit vã docere quid multa
in breuem confuſa proferre ut
ſitis audienti ꝛ ſit eat in audie
tibus ⁊ nõ uſq; ad ſatietatẽ d
faſtidiũ ꝓpo nã ſic in ſuꝑdeꝛ
bi rozpalis ſolet a medicis per
tis ꝑſuaderi Tuꝛ em̃ melꝫ di
gerit ⁊ auidus deſiderat ꝓ-
lam̃ ſtudẽ ⁊ cuoſitati aut elo
quij venuſtatu plus mulcẽ poꝛ
aures quã cor edificẽ Cunctis
aut dñi ſti ꝑdicatio exõ x ꝑ
dere mur ⁊ ſanctoz ſti omnibꝫ
indiſtãt ſe offentibꝫ pauꝑibꝫ
ſimultibꝫ potentibꝫ etiã uideꝛ
ſi deuiarent nõ eſt ſmo deꝛ
negrandus ꝛ ad xc̃ vñ ſolu le-
ꝑdicaſſe ſic mulieri ſamaritane
Joh iiij ſtẽ duobꝫ diſcipulis eadẽ
a ciuitate in emanb. lu. ultẽ q̃
⁊ expoſuit ea q̃ de ipo ſcripta
erant in lege moyſi ⁊ ꝓphet
⁊ pſalmis ⁊ de ſingulis q̃q̃
ſe offerebant ſn quo ꝛ ꝓbien
ſibiles ſue. qu pauꝑibꝫ aut
pauꝑ dedignat ꝑdicãt ſi di
uitibꝫ potentibꝫ multitudo
rũ tñ dicat vſq; pauꝑibꝫ eccl
geluſane ſit me ⁊ etẽ hñ
magis capaces videntes quia
ſue exemplũ a magnis paſſio
nibus ⁊ paſſionũ ſectatoꝛes
ſm ꝓbitatẽ ſue abiles ad mo-
rales ꝓfectus Ner tmendude
defraudari mercede ſi nõ di-
lata audientia ꝯgrue ꝙ mer-
ces computata ſm laboꝛe doc
tꝛis ⁊ ſm latitudinẽ caritatis
nõ ſm multitudinẽ aut fructũ
audientiũ ſalte eſſent ubi uꝛet
actibꝫ poſſet cõmenſurari ſm
audientes Cum videndi ſpe
ſimo ex ponendi ⁊ vt magꝛ
oportuno tpe. diebꝫ feſtiuis cõ
plus quietatu ꝙ a cure ſecula
ribꝫ ⁊ magis capaces adꝑ
cipiendi ꝓpt̃ hoc movſi ⁊ ꝓphe
dicta diebꝫ ſabbathoꝝ ꝛcitaꝝ
ſic ꝓ luce n ꝓpt̃ xc̃ manſit nr
ſtruction medio doctoꝝ audies
⁊ interrogans illos de hoc tñ non
ſit ꝙ de neceſſitate ſi alia cã me
nerent ꝑdicandi ſic ⁊ de loco
dñm magꝝ in templo ⁊ decẽs
ꝓpt̃ reuerentiã loci ⁊ pmittam
ſacramentoꝝ ⁊ ꝛliquias Cuꝛ
forte vñ nuſtru eppedire ut
ſup̃ modu frequẽtẽ ꝛcitãdi
deꝛ ꝓpt̃ aſſiduitatẽ end ſolat
ſequi contemptu ⁊ vilificatio
ſi alia cã ſe obtulerint ut ꝑfi
tũ ꝙ fieri in mutatibꝫ ꝓ xc̃ma
⁊ aduentũ ꝓpt̃ deuotoꝝ capta
dam ⁊ ad ſacraꝝ eccl̃ie ꝑfectoꝝ
ſi tñ vacet ex frequentiaꝫ eiſ
dẽ deuotio ꝑpli ⁊ moꝛes in me
lius reformari ex tuꝝ vbertim
eſſet reprehenſibilis aſſiduitas
ſaut dicit de accessu rariori
aut crebriori ad eukariſtie
ſacramentũ Cum de primitia
rum xc̃i dei aliqua ſint viden
da Precepit ꝯ primitia
rum ſeu publica tradicio tria
nedia ſm artẽ rhetorice ſacul
tatis ſcz materia matiẽ diſpoſi
tionis ordinatio eiuſdem impoſi
tionem memoriã dem emendatio
nẽ q̃ que vltimo decorat oꝛd
predentia q̃ ſi ſint ſine

dia et eloquentia parū quo
ad vtilitatem audiendi valet
reta. Nō tulius ꝯsitꝰ quid ex
tellet mr̄ ꝓcepta eloquētie ꝑ
pnūciatione. Fuit enī qđ̄ mīa
doctorꝫ demosteñ vita sua fa
ma & eloquentia demosteñ
ut affert⁹ fuit dulce. lenis. hila
riter loquat⁹. tam passime. sic
enī sedem sibi vendicat vbiq
m corde audientū. sicut pro
dest de ore docentū. Est enī
ꝓnūciatio q̄ modulatio et
melodia. q̄ fit ꝑ vocē & pol
tiorē multū mentē audientū
afficit. atq; a passionib⁹ vtiq;
finū cōdicoꝝ modulant. Vñ
m ecclā musica in luctu impor
tuna narratio. fama ecclā ne
cessaria. ꝙ ꝑpt audientes. que
attrahit & autoritatē dictī do
ctoris. Ideo paulꝰ m epla ad he
breos. nō pmisit nomē suū sic
mctē scribi: quia erat infamis
apud ebreos. ꝙ destructor legis
& ne non paulꝰ in fronte eple
prolatū. vbi tutā legentes ex
audiēt ut dicit. Ideo infamia
enī q̄ fetor malus. alios a se
expellit. Ita maturitas morū
& gestuū cōciliat suauitatē. ꝑ
fama paritur. Deniq; ecclā no
mina familiaritatis & frequē
tia: q̄ vilipensione plerūq; gig
nit & fama immūdē: ꝙ dicit. Ie
vel ꝓ nimia familiaritate dulce
assiduitate in amaritudinē sepe vtit
Ideo xp̄s legit solid tribꝰ ambꝰ
ꝑdicasse. sicut & iohannes bap
tista. et apls. ne cor ꝑ diuersa
vilis efficiat. de vno loco ad alium
frequēt ꝑsonas suas trāstule
runt doctores. oportꝫ & nos alios
ꝑdicatores fieri docet hieron. ret
torē scolazud ꝙ amplius ꝙ
ꝑ tres aut ꝙtuor annos. nec
in eodē loco vsq̄ide. ut eius
doctrina non vilescat⁹ fiat
& ꝑdicatori expediret fructū
alia ēt specialis produxerunt
docet facē morem. ꝓmo ano
nō plene congnoscit. 2o amo
amatur. 3o animo vilescē incipit
4a contemptui. sicut ptz de xo.
qui ꝓpter hoc apud suos ꝑdicatores
fuit ocasus. sicut & iohēs bapt.
de aut⁹ no dicit scr̄a sic iohannes
fecit nō fore nupcie apud plures
diuersi. Ita aut apls ozo scribit
collegit paulꝰ tm quid eloquētis
simo scribendū epl̄am decenti
autoritē. ad omnes gentes deet se
minandi vīm dei in diuisis mū
di partibus. quia ꝓcellebat al
os scīa. & eloquentia & patia. ac
suauitate sermonū. vtī m epla
filioli mei mei. quos iterū parturio
rodonec xp̄s formet̄ in vobis
galathas. Ita quo ad facies
scribebat epl̄as. Aliud mēs & affec
dicere. Quod enī eloquentia dulce
mcorporat cōi materiā quid
magis. quid alter sine eloquentia
natiua subtiliore. vel dicere
cuiq; metal. ꝙ male narra
do possit depūari. et tuliꝰ n
dicit incredibile. quod no mo
rendo fiat ꝓbabile. Nichil ho
horrendū. & mirabile. quod non
ornet splendescat. Propter quos
dam ꝑdicatores. in suis sermo
nibus nichil nisi suauitatis
humilitatis. seu ꝓpassionis si q̄
in collegiis lectores legentes in
philosophia aut methaforis. lin
gua sicca frigida et arente. nō
sit alēdus legendi in scolis.
quia sermo ꝑnūciandi in ecclīs
vel eloquentia dicit nisi matu
tate. suauitate. mediocritate.
& caritate. ꝓmū quo ad
doctorem. 2m quo ad verbū
per quod docetur. 3m ex
parte doctrine. 4m q̄ ad do

rendos de primo dicit valerius
maximus. Ornamenta eloquentie
in promptu sed apta et rotunda
et corporis motu constituit qui
cum se instruxerit tribus modis ag
gredut hominibus sit aures co
parentibus oculos demulcendo
animos invadendo. Quantus
vi rapiat ad thonadum deside
rium et ad tollendum fastidium
tullius maxime varietas delec
tat auditorem et quibuscumq
In optimis rebus hoc sepe nobiscu
ndit ut ex optimis sanari sig
varietas tibi nobis ex plurimis
grata sit. Et 2o matthei ecce ego
mitto vos vnde sit bibe aut ap
comitum e. altius aut vt delec
bile ita legentibus si sit sermo
exactus sit non erit gratus et ora
nus aut posse volut aut de
lectare poeta. Et ediscentibus est
nostra e mi verbo nec numbus
didus nimis astrid. nec numbus
prolixus aut simo brevis vt
seneca. Copia verbi et facilitas
mus intentus auditores faciunt te
ditas no tedios sit. Et apli dicit
volo quia vā sensu meo loqui
ut alios instruā quā 11000 ver
boz in lingua. Per quia vā intel
ligunt quia sunt per quos sit
dz omis doctrina spualis sit vim
instructo quo ad mstros et ig
naros: exhortatio quoad pigros:
consolatio quo ad mestos et
desolatos: commatio quo ad
duros: exhortatio qo ad bo
nos vel exhorto. Consolor. et moz.
exhorter. dotro vel quia
vā sit credendū. qd fugiendū.
quid sequendū. quid appetendū.
quid timendū vel quid de
dal fuga. sequa. speranda
sit. Et dicit 11000 quia multa
tudine verboz. modū excede

rent vbi em plurima vānt se
quent egestas. Prouer xiiij
et prouer x. In multiloquio
non deerit peccatum. Capacitas
erit nā ad sim condicoz eu
ditorū. Nā dicit paulus no
tru vobis loqui trina spūa
libus sit carnalibus tanquā
parvulis in xpo. Lac vobis po
tu dedi non escam. Et alibi ha
pienda loquun nr pfecti. Et
ad thess ii fratres sumq pmi
in medio vestru sicut si mr
foueat filios suos. Vn ex hoc
modo pdicandi pl hrdes
spus sancti apli gnā ligua
rum dilit. q tm gra no moribus
eūdem modū suaueti sit sim
capacitate sapiendi. Vnusq
eni deus sua talenta tradidit
sim gram virtutis sit capiendi
ut clare fide et m ethor effi
gelist et ethor doctoribus et p
sertū in epla pauli. quia ad
ebreos eloquentior stilo vsus est
quā ad gentes in aliis epl.
et spūs sancti p gratias gratis
datas. nd sit tollit inabilitē
nālem donoza nr. Dnmmut
nālem bonitate nālium si sunt nām
age motq gratiosa dendā qb
non sunt. no nimmes qd sunt
tm augt. Et sic confessi sanctū
manifestū recommendat. ultra
ambro de eloquentia d. exoptq
sū habeq gratiā et laudem a vis
no tm io sapiens: et multa con
grue et decore eloquendi side
veritate eq et ambrosii qui
nulla e comparatio. Ego lectores
in suis sermonibus experimur
dulcedo suauitas et vim cor sibi
attrahe ppli consuevit. Inue
ad pauli. per dulcedo sermones
corda sedunt auditoz. Nā
aque fontane dulcedo sunt
et panis abstinentia suauitas

Non tamen ideo verax ꝓdica
tor: vitare ꝑt sua mitate hmo
mbi hac etia ea pernezꝫ vti
consuetudine mortis ei⁹ passio
ne excludenda ⁊ a ꝓdicante: et au
dacia ⁊ libertas animi mdue
da: ria timor humores exurat
consuetu: qu phantasia me
moria ⁊ imaginatiua tur
bare ꝓsueuit ⁊ totu corpꝰ mta ⁊
extra modu⁹ per timore: et
tristitia: ut ꝓz in cultu ⁊ ha
bitu: Sed etia quatuor vi
tupabilia in hmoibꝫ ꝓmo
si sermo ⁊ nimi⁹ inordinatꝰ.
minus ornatꝰ nimis gratatꝰ.
De ꝓmo dicta de mimetꝛe ꝓpꝛ
fastidiu dolent ei⁹ hmi gregi
bi qui mꝫ sufficiut nō au
ditate sumi: ⁊ magis digeri:
inordinatꝰ ꝑ de vna familia
te: q est ad ꝓpositu ad aliud vt
sub fit ut de theologia ad silo
gismos: aut de diuina ad rationa
les inflexiones: nimis ordina
tꝰ qu mime sint distinctiones
que memoria confundut: vi
⁊ intelligentia ad expugnatꝰ
nes semota. Grauis quod exigi
⁊ ꝓhiaꝫ in ꝓtes nō in frustra
diuidat: nimis ornatꝰ qui
magꝭ insistit verboꝝ flore
qua sententie erudiri: Inepꝫ
mulieres dolores adulterinos
sibi adnbuit: ut appareat
pulchriores: Concatatꝰ nimis
equia ⁊ nimis velox: ⁊ ꝓpꝛ
⁊ ꝓ ordinis vitupabilis: qꝫ
est in compositu. Nā hmi se
nectꝰ grauia⁹ sicut ⁊ vita ꝺꝫ
esse compos. Inordinatꝰ aut
est in materia: quod ꝓpinat
⁊ ꝓperatꝰ: Ite qꝫ nō ⁊ magꝭ
suaꝫ eruditionem ꝓfitens: ꝓ
verba ei⁹ phie dnt pomi
non proiit: ⁊ pdeterit ꝓpꝛ
dero: Ō de xpo legit dictu
Quidqd sic locuti ⁊ hō sic hic lo
Semota summa summarū hec erit
tarde eloquentie te esse iudex.
Quam materia de mō ꝓdicā
nō frustra diuersi extendenda.
Licet adhuc multa esset ā me dicenda: ⁊ hoc ꝓpꝛ excessum erroꝝ
multoꝝ: qui mox accepto ordine
sacerdotij: circulare cupiunt ad
cathedras: volentes ee doctores
⁊ magri: qui quidquid fuerint dis
cipuli: animo attendentes ꝓdi
ctiones hōm ꝓdicatoꝝ: qui vti
q sibi ipis ꝓdicari deberi: ꝓ
quid alius: sicut nulli fons effluat
nisi in se prius plenus fuerit: et no
vsus ad montis primo ascendit: ita
deo precepta preponere: quam hoꝝ
nes doceret: Et hoc ō est mo
fieri: ꝙ emulatio ꝙ ā nexa
videntur actui ꝓdicatoꝝ: sic hu
mane temporalia honor: gloria: fauor
popularis ⁊ allice⁹ volent: hoīes
ad sui amore: nō ꝓpꝛ ihm xm
quia iste subtrahit⁹ eis ad vnā
sagittā ste: nō dubitare: sed ꝙ
libet in se volentes ꝓperire: ac
ploret se ipm: si tanto desiderio
aspiret ad ꝓpꝛiaꝫ mortis correc
sicut ad ornatū ꝓdicatoꝝ: si
nō plus consideret ad maiorem
ppli audientiā: quā ad ꝓpꝛiā
emendationē: ō videmꝰ ꝓdica
tores se mutuo impedire: ꝓ
cupare: vnus alteꝝ confunde
reprehendere: se ꝓpos ingere: ⁊ pla
stralia ꝯmittere: que oratio
nes: de mnoloso ꝓdicatore:

De bono regimine auditoꝝ

Post ꝓdictoꝝ id dicendū sibi
aliquid speculari de mō re
gendi eruditoꝝ globi pastor: qui
sicut rectoꝝ curaꝝ: qui mo
observante possit se aliquā ꝯ
fidē fore vnd de illis ꝓpꝛ
dno dicit in singulari aliqꝫ
fine bone ⁊ fideliusqꝫ super

pauca fiusta fidelis sup multa
te constituā int̄ in grandi dñi
tui. Ad hanc vīā ostendendā lig
multa occurrēnt dicenda. tame
compendiosē me credidi expe
diendū. ad m alios lōs extēn
sius illa reperiant. Comito igr
fundamto de Cano ingressū
per ostiū mouile ouiū. quod
an oīa vtēr̄ no dubito. p mia
rōnabilitor procedendo. pensa
tria ad q̄ sper. e atics mentē
intendenda. ut ei debito mō rīn
lentum per cruditā. vnū quod ad
seipm̄ & ad suos collaterales p
tinet. Dem quad ad dei & eccl̄ sa
cramta spectat. Tm. quod ad
sibi cōmissos. quorū nutā gerit
pertinet vī. Primū ē. p cuius q̄
exemplar aliōr esse dnt. Di
ad gedeonē. quod me viderit
facē. hoc. & nos faciē. mdiad vn
est modestia cristā sobria. & mre
pcessibilis vitā. et florida co
uersandi magīa. ut ad ambrosio
rūdē valeat dicē. Nō sic nos
vos oportet ut me pudeat vīre
et nō mori. nō tm̄ cohāc. & m
ottidiano victu. alio. potu. veste.
familia. & ottidianis collētaliby.
que oīa dnt̄ rōdole honestāte
& bona fama. ut nō habeat adv
malid dicē de nō. Oportet enī
sanctos mre testor̄ ablūis enī
qui sorē sue. ut nō vituper̄ mi
nisteriū nr̄m. Et quia ad pu
tō hanc doctrinā. scire. ad talē
vnū. Nō tenet ostiū huiusmodi
des mulieri. enī honestatē.
salte frequēs. & magē deputē
lōr. eccl̄ cōs hītatōr plebanus
hoc. & mettā. nisi aliq̄ alia
nōīs id. & posteriori. Et sicut
sua Rachel dicē ad sororē mea
sunt sorores mee nō sunt. sīa
le enī pdicta frequēs mulier enī
macula infligit lectio saltem
erubuant spualia colloquia mē
sam fuga aut̄ ut et mens & vē
ter epulent̄. Aliena sunt vba
detractionis. sm̄ q̄ dic̄ Augle
habuisse in capite sue mēsule
stripta het. nec. Et musice amat
dulcis aliqū rōdē vita. Hanc
mensam indignā nouit. ec sibi
dicit̄ spectacula. oculator. ec.
fistulatores. & alie vanitates
longe sunt ab eo. Audiat et mo
ralem. Comuna varo. Idem
vita sit cuidā ma. a domo ad
ecclīam. & cap. Nouit hanc eccl̄a
sponsa sibi locata. quā quīto
crebrā colit & osculat̄. tāto am
plius illā diligit. qm̄ ad sibi de
sponsauit. sc̄z xp̄m. pauperē.
egenor̄. miserabilem. q̄z p̄dor̄
nouit se essē promissore. rōdā
bona clericor̄. sm̄ mōnes re
ceant̄ esse egenor̄. honorādā
nomia. dēmutatio. aut p̄solu
no. si fi p̄t̄ fiat in pdicta
sacrata. in eccl̄a. & fiat deuote
& studiose. sm̄ mrem dispō. sm̄
ritū illā eccl̄e. cū deo vocante
pōt honorē. et eccl̄az ipse p̄mo
per se mea se p̄bando. in eo
alioīn. quod est signū dilecte
qua q̄ sancto Nicolāo ad pōt
ficalem dignitatē. ō electus
mūtā. dīno lōgi. q̄z p̄mo an
eccl̄az diuini consueuit. But
eo matutinis & diurnis mor.
& assiduitate nō excludit
verbū verax & ponderosū no
garrulū ripiat̄ in eo. Nō sit
multiloqua. neq̄ pauciloqua. mul
ta sancta. & pauca loquentē
cū amicā fidā & fama bonā
p̄uire cōsuenerit. Personas
infames. nouit sibi a se exclu
dendas. qm̄ cū talib̄ conuiuio
delect̄. cōtrahet cōsimile
infamia. Ad p̄uersū cū per
uertet. Ecce p̄uersi sibi assonāt

personas domus sapiet eis nūm
dabitque sperādi vivendi alms
ꝓbere prudyher est doctrina a
postolica nr̄ ad hūmoī abud su
mere dr̄ne ꝯtamine fama cui
Robrio rutu vtā nō auras the
saurizare post morte Vna end
ḧsta an morte eius ꝑ se data
ꝓponderat dupla post morte
testata Cui end dat que sua nō
suis thesauri suū reponat
vnq̄ m celo ꝑmittēs ibi verbi fi
ret nō finabunt: nec vermis
corro de valenti sim id desseit
dedit pauperib⁹ iustia eius manet
no aurei in seculū seculi Qui
sancti augustin legunt ferasse
nulla testamēta pia morte ꝯ
dedisse ꝙ cum hiedem bonoꝝ suo
rū dimisisse i pauperib⁹ ꝙ hor
tand esse credēs Caueat pia
de auaris deceptā dū ad me
sam portari palatū ꝓfitentib⁹
pia de vinis m tunica adhi
bitis amicis dissimulantibus Limi
nulis nobilibus curios vr̄os signet
plus end auferūt quā conferūt
Nō end decet est sacerdotē dei
m talibus delectari vanis suis
pectoris mūditator solus q̄ deꝰ
agnū pascalem sacrandū vir
cuius sepis gaudeat mādu
care: puris ꝙ manibꝫ illud tr̄
tare debēs id caute studeat
me oculis oris sui dñe stu
dium suū ad hoc impendat ut
opa q̄ exercita eius dei honoꝝ
et premoꝝ redoleant vtili
tatē Actuat crebrig cor suū p pnīa
cordis contritoꝝ q̄ salubrem
confessionē memoriis id vsq
agnoscendo qui sert vasa dñi
Cepiat domus sua veritate
iustitia pietate castitate q̄
tegat illa amplitudine mer
tarū Decet sunt ꝓcons signata
quo ad serpm Modo quo

Ad ecclīaz decet domū ossiū ad vi
detur ista requiri sequo ꝯ
dominj dei quā decet sanctā
in qua sacramēta q̄ stoꝝ ꝑficiunt
contineturū sacerd ut nil desit
cordi quoque decoꝛ dominj dei vi
deant sti quoꝝ ꝯ petentibus tapa
naria pulsticia que sunt signa
magni ēgrij vasa sacramentoꝝ
pura aut munda sti cultus bap
tismatis sacre vestes libroꝝ
missalium pallaꝝ ornatus desti
nati sacraꝝ calicū q̄ cum ꝯpositoꝝ
capia q̄ pria sit honesta quā et
munda: que tanto regi dignū
sunt in misterio ephibenda esse
end sordidis q̄ maculosis ꝯpsē
tibus deprehendit negligā pasto
ris Lampades ꝙ q̄ q̄ lumina ad
ornandū dei templū laudis
q̄ dumtaxat ꝑ decretū statuū
q̄ fundatoꝝ primordialē minime
negligant sermones ꝙ dumta
xat statuta fiant corā ppl̄o
prosa ꝓpō rhythmi sti q̄ cum ꝯ
petentes q̄ diligētes sui ordi
defectū suppleant punctū aut
custodia q̄ eoꝝ que in ecclīa
ꝙpuant nō negligā puncta
q̄ virtutes in ecclīa decet esse ꝑ
torebꝰ ministros eiusdē dignō
q̄ ꝑdoctore mord in ecclīa fieri
erubescat oratiōi plusq̄ ꝙ mis
sarū solēnia Nec celebrata
fuerit atq̄ hore decantate in
to gaudiū angelis dei ampliꝰ
cumulat q̄ pertes q̄ mīstret
ꝑfecto pastori nō dubiū vt
diuendū cher ord in figū tabernā
culi testimonij et in templo dñi
in ihrlm olim in vrbibus pressu
rū aliud in ecclīarū ꝯplo
rib⁹ vero templū dñi ꝑsonā
pendat q̄ essent columne in sā
mento in veritate ephibeatur
Dubiū sit dispositū puto bonū

hitudine posse aliqm in templo
ut ꝑ dña possit dñe dilexi de
core domꝰ tue et placita eius
fabulabor in sanctis et alibi ritus
pentus exclusis. Ita dr oratio
rus ꝑ ꝓie. qua domꝰ mea dom
orabꝰ vocabitur ut dr ꝛc Empta
ores vendentes negotiatores
subtrahe r motibꝰ ne fiat sꝑ
spelunca latronum. Clamoribus
enā secularium pentis exclu re
sectis dic et detent ornata pas
sionis xpi insignibus ymagi
bus aliisq picturis autentice dei
et sce que sue libri lectoꝛes In
gressus portaꝝ tuaꝝ et altaria
destrue et aliud dmus oꝛe tam
ab extra quod a cunctis artes
antur munda qꝫ et ornata ora
tionis. Alia qꝫ hic no exo
pssa rod tñ consona ac sꝑ plura
sanctis et sco exemplis reformā
a templo dei no sint alie
na Quod ꝛm nō sit ad bona
consistentia ꝑpli dimissi q alia
rū dimissaꝝ salubre. Quicunq
ꝺ oculo considerato que tam
are xpo estimate sint ut aliq
sud prosus pene no formida
ret quid audeat cura cordis scis
ꝑ posse refugere detrectare et hu
meros suos submittere no nō re
pulsi voluerint offere nō hodie
versa ꝺ in oppo nō qualitatem
ad cumulatā hodie nō adhuc
qua ab nouella cathedra grā
dignitatis Reuera enderit sig
nū est qꝫ no pensat pericula
ꝑ diligat emolumenta hec et lana
eorum tua fructꝰ subtractos
huāt ꝓuidet hec dico a plus
quā ad aptū No quero vrā ꝑ
vos nec quā debitū ꝑ fructū
sed aut pā sequat in rōne
rationis. de talentis dimissis.
que experiēs ꝓbabit ad dñm
multi Recte ratꝰ villicationis

tue Hor sit breuis tractus ad mu
telam negligenciaꝝ nō ad rep
sionem vigilanciaꝝ pastoꝝ
quoꝝ ut spero nōdū e mia fra
tres deus si bene vigilauerit.
mercede condigna nō fraudabit.
Dicente paulo ad thimoꝝ Bene
bene ministrauerit gradū
sibi acquirit Quod aut vide
dū quis quibus bene ministre valeat
aliqꝝ ꝺ bizant spelundū hā
bta greg sibi de sua pastorali
taqua speculo clarissimus quid
talud ordinauerit quod ꝑ fa
les esset frequens intuendū ad
quod iuuito lectore primo i solli
citꝰ pastor cura haleat de sa
ctificꝫ sabbathi sim dei et sacro
rū canonū precepta quod hei
a multis negligentes custodiatur.
Ducte deo. memento sis no obliui
scendaut diem sabbathi sanctifi
ces. Iniquitas et asperitas hu
mana rōnia sue frequēt huic
precepto et variis confingunt
excusacōibus que si omnes a deo
acceptabiles fuerint. nō ē mee pu
tat explicare. Nō tñ mireris
alicuiq dnersas seu pariter
fieri aut relaxacōes. derelictōes.
seu dispensacōes benignitate aut
utilitate ꝑsuadente. de cuiq
precepti obseruacōe aliud silen
cij extensionem depmxi. Et si forte
pastor viderit populū sibi sub
iectum minuꝫ hunc precepti
finaꝫ diligenciaꝝ sibi possibile.
monendo hortando commonendo
et ꝛc ad autoritē superioꝝ sit nec
sit ꝑ remissionē cōtrahere pecte
do. a diuinis et sacramentis excludē
do. nisi fortassis in ꝑplo tumul
tus et seditionis tue rōnem ē huiusmo
di aut deponat aut de ꝑnicie ꝑ
deat oportuno Cte ꝑ in ministra
tōe veneficia. bibitōes. cau
ponaria. dimicacōes. homicidia

mtexptacões. prosticacões ⁊ tal
a pstigiat ⁊ fictiz alia maleficia
ocultacões. tarillos ⁊ alia ri
ludos. salte expressimos ꝑ penas
seriose prohibeant. ⁊ sub pena ma
reme dnoz. vsurarios etiam
⁊ adulteros. incestuosos. bigā
mos. leprosos ⁊ dnoz. cohi
tacões illicē personas. ⁊ omer
cia ei indebi. nisi in utilitate ⁊
vtilitate. ⁊ alia ⁊ sāne doctrine
aduez sanctum. sūr eradicent. nō
meliori quo pnt. ꝑ eū aia
sub ⁊ō condicionibz determdt.
fore emendia petrata. ⁊c. ꝑ se
pien dnoz verbi hoibz statuto
strictiose ⁊ vtiliter ꝑpo admo
uet. ꝑ pne soli victa ⁊ siccu
dnaria: ut vinee dia negligen
cia fiāt exposite ad mortez. ap
poyantur. ut fidelis pastor se
cura constia valeat dicē. Ne ī
dns ego sū a sāguīe oīm vrm.
no ecclīa subtrahi quoīmo ad
mouere vobis dnā ⁊ō. Ibidē
Anno xx. Ite ꝑ ta sanctā quā ꝑ
ambitiosantibz ⁊ seculis fiat sac
mentoz. quorundā nrōm. nō
administrō. oīm pposita tur
pitudē. hoīm in pena. cultarisha
ripmo. sāt vindicē. Et si hoīm ꝑ
se no fuerit. prouideat. ut fiat
per alios diligentes. qua oīa
pastoribz imputāt. si ꝑ negli
gentes nostros desidiose admi
plentur. Nā no ē pastor ep⁹
causatus si lupus grege dilabit
⁊ pastor ignorat. Io monēdi
ut p se quā p alium fiāt. Ite
admoneat. ꝑ plos. ut diebz do
mīc ⁊ festiuis ad audiendū di
uinū dei. ⁊ ad dnoz celebra
cōes sūr missaz. ⁊ vesperaz. ꝯmo
rat ad eccīas parrochiales. ꝙ
adhoc fiāt mira ⁊ eccīastica
traditoz. sint astrictiores. me
ad missas audiendas. et ut de
bita reuēncia eccīis ⁊ earū
mnistris impendat. Confessiões
suas no negligat. Et sacramta
eccīa ꝑpe ab eccīa statuto sī
ad mīm semel in dno ꝑpetat.
Ieuma fīm canones ⁊ doctores
ꝯseruet. sīc in xl̄ma. ⁊ in vigi
lijs sanctoz solemnī. eoꝝdē
pigmentibz. puerper. nouercib.
infirmis. debilibz. itineratibz.
⁊ alijs qui fīm sua doctoꝝ me
rito pnt dispensari. Dies cele
bres mediare ꝑplo no postpō.
penitentias salutares ⁊ meri
tas vinoz confitentibz impōt.
Rumbus sibi ꝯmissis discrete
⁊ prudēr vtā. in absolucōe
⁊ ligatōe. Caueat ne ꝺ ī sibz
ꝑpetrē absoluat. nisi ꝑtās ei
sit ꝯmissa a superiori. Discretos
⁊ prudentes habeat assessoes
quibz ꝯsiliū possit. ⁊ ꝑtās
sibi ꝯmissis debite vtantur. ne
medant reuisiras aut sanis.
aut ꝯmunitas a nuce. Excōia
tos. nō dictos suspensos scientēr
a sacrīs ordī. ⁊ ab ingressu ec
ēe ꝑhibeat: tā vinos quā desti
tos. sine ulla disposi. Columna
rios. formatoes. Duritē aggra
at sālē publicos: ⁊ coīa ꝯmu
nia declinet. penitē nolentes
ne desistē a vitijs ꝑmonetes.
ondine absoluat. licet penā
dignē eis ꝓ possit: sine ꝑtis
tis tri visitera vncti vole
tibus indime denegabit. Sint
benigni sit in confessionib⁹
audiendis. ⁊ se totū ad quo.
penitentias dignendas ad hn
mamoꝝ ꝑte se inclinēt sm
deū: quia sacrilegi de mmu
nia. qua de mmia seuerē
ꝓdē noz. Nichil dicat negli
genter. se in dubijs ⁊ scrupu
losis periculoz consilia ꝑmit.
⁊ ipa ꝑ equa. de sensu suo
ꝓprio no ꝯfidēs. nisi de q⁹

non estimat dubitand lectionem
operam sequent impendat secun
q̄ prudentes habeat quid prius
quasi oculis sint erunt in agendis.
Temp q̄ ad deū pces suas dirigat:
ut ipse qui e principalis omn pas
torū rect sint oues q̄ie intellectu
illuīare et affectu sint inflamā
re dignet: ut cura sollicita si
missis impendat: ut nō mer-
cenarij sed ministeriales pastor
ueniri mereatur. de quib q̄ d die
indici secura deū valeat rōdē
dere. Ecce quos dedisti mihi non
perdidi ex eis quenquā. Sit quīdē
me sint ut merear in sperare
valeat dicens. Dne duo talenta
tradidisti mihi ecce alia duo lucra
sum. Ecce mi dilecte pastor sub
compendio vōz et despōsi tibi sin
cera tua trina. si quo ad deū q̄a
ad te et quo ad tibi cōmissos. Et
sic simul cū trino fratre ridpa-
radiso introire magis paucis fore
contentū. si ad salubriores cibos
si doctoris te fr̄ mitto. Volens hec
cupientari tibiq̄ nūc q̄ redūdā
p̄mor. de alia et q̄ elementa in
ductura ad alenda ut dū in
his exercitaty tāquā in naui
cula parua ppe ripam studij
scripturā pacā nauigij in altū di
ce valebis et maior presumptus
tus ad portū salutis nō tibi sed deo
tuo placari meā[illegible]

De tenebris et lucernis

Sicut in unoquoq; q̄ie duo sa
menbra sunt tripā q̄ medi
cū curandi actio hmōi sic nō
aliud ecclie passionibus subiecta sunt
cū ut ecclie fr̄ medus curari hmōi
pnt nas electionis paucis in apo
thecis suis epl̄is. multimoda stu
dunt adhibere et applicare anti
dota diuersis stanbq; et morbis
egritudinū. videlicet epistolis.
diacombis. congratulatoriis. gimbis.
predicationibus. hymnis. et aliis

in scripturis suarū epl̄arū deportat
Et nr̄ retia etiā nō potuerunt cum
dota sermonū altq; numeri de q̄b
in p̄ti opusculo ad hunc fr̄ sunt
aliq̄ tractanda. Experimenta enī
docente et phīa sua tradente alios
et alios passionibus subiacē et fre
quentius infirmatos experimento magnes alt
sencbi quando passionum q̄ tenebre
ad virtutes. q̄ ad vitia scripturarū
quod in sacris scriptis in semibus ex
plarijs virtutibus sanctis et virgo
Genesi tribus sancta legimus primo
in abrahā sollicito custode de di
uinorū p̄ceptorū. gen xxvi. In
ysaac filio gen xxvii. In iacob
quorū tanta processerunt merita
ut et diuina p̄sentia a deo et p
missa de nascituro filio dei de ipso
eius progenie atq̄ mereretur.
Legimus et de senectute sancta de
qua omnes posteri sumus exempla vi
uendi verbis et moribus tradide
runt legimus et de commendabili fe
mine de sella. Galaad uide
qui liberalissimus exortus in necessi
tate domus dauid essi in fuga filii sui
absolon. Cui ad pacē mortē absolon
dauid obtulisse tantū r̄licta pro
sedaret in ultimis de pausatu
rat. quietum. Ille r̄nsauit mal
lens in pace sua mori. q̄ deli
cijs in alieno affluere. Dies ad dū
quot sint dies annorū mee
octogenarius sū hodie. nisi p vi
genti sensus mei. ad discretionē
suauis aut amari. aut delectabilis pt
pinū tuū cibi aut potus. uel au
dire possit vocē tuā et cētera
quod in ps xxx. Propterea tribuet
sensibus eorū. ut quid obliuionis fe
rendum rōnem sandi formā. ut
mens eorū intenta sit ad morē
despōsi magis. qua ad voluptates
carnis sequenda vestigia. et sic
in ipse essent diuitiarū et mul
tarū peccatorū prudentia

legumq; erat sacharias simeonem
et elizabeth. qui presserup in
diebus suis de quibus sobolem na
ta de qua mt nitos mulieres &
teste multo maior surrexit legis
mus & symeone sancto qui ppe
tuis spūs sponsi accepit ab
eodem spū se no visuro mortē
nisi videret xpm dnm quē et
in ulnis suis uidit portauit et
amplexi meruit legumq; et am
nā sanctā vidua. que de vidu
tate & castitate merito. de xpo
meruit pphetare & testificari.
De reprobis nō sembq; hpe dam
elis. & alijs temporibus melius
puto silere. quā alicui loqui. Et
nescio an alicui prius sit scire
malitia mulieris. quā pdicat
ecclesiastes quę solet a malie
ritudine. longe habere ceo pene
ratiō. hz arma ad defensionē
sue nequitie. fides et calliditas.
qua reputa prudentiā stultis
decipit. Hermones cui reprehē
quasi demerendi. nō multos
errores semat. Ite senes solet
alijs plerūq; ppter fragilitatē senectu
tis. quē ad sapiē mā. Venerabilis
venerabilis est. ti no dubitā
i uoc antiquitat. hanc neq; mō
dum corrupta. & de esse etas
senectutis. vita immaculata hec
quod vitia clarent in illis duo
bus puerilis sembq; hpe susanne
ut dan xiii Distinguit hoc
statu finis phās in tria tpa. s. augu
mentū. ad infantia usq; ad an
nos xxim. aut ati in quo homo
crescit in quātitate corporis. Ad
statu. s. ab hac hpe usq; ad annū
quinquagesimum. aut ati in q̄ est
in quadā quiete. sic q̄ no multū
decrescit nec auget. Ad ab
anno q̄ ad ati usq; in finē dicit
maput plus decrescēdi. hī finē
magr. et unus. & finē replens
homitate seu malicia. & finē
dicte consignat. Senectus ad
patuit. s. ecclesiastes infirmos. sic tremi
te & frigida et sitim. sic q̄ colo
rales detrahit. & hūdū radica
le nutrimentale. sicut sit in uncha
ficum per aquā in qua de cuto
plus de aqua infundit. tanto aq̄
sius sit ymida & unus sapida.
Et sicut senex virtuosus exem
plar existit alijs ad merendū
virtutē. sic senex vitiosus exē
plar vitandi. & memorialis. & malis ad
unum. aut ad publicū eos po
nēdos & perniciosa. sentepen
plar vitandi confunde solz. ut
rem. Arpb. Ethicorum. quasi
tidorus. sine mirmecides epp.
unt dicēs. q̄ sue frequēt. mēdi
ti ad auaricia. sue illiberalitē.
qua natā in eis detrahit vi
mendit. & rumpere q̄ extorq̄
quod deficit in mutuando. &
estimat. q̄ totū mundū eis defici
& alios uicios in eis defini. ut
auaricia unenescit. Ite sunt
formidolosi. quia in caloē defi
cūdi multa sunt expti in fri
gida & pricula. vñ timide sunt
ad aggrediendū alicui arduū
& timor frigat frigidus. & exō
frigidus timor. & frigidus timor. albū
unienes sue antiqui. & consi
derati. qua in cepti & calidi.
Ite senes sunt pusillanimes. ut
tristes. exō unienes. qua hu
miliati sue a vita. & sut in de
crescēdo natue. exō unienes sic
magi vite nitia desiderant
quid dignitates & honores. ut
vita sup oia amat. ex q̄ ma
gis memoria de ab. q̄ in pue
ro oia antiqui & senes. ut ppe
interitū. sic ut aut paulo ad
hebreos. Ite magi sue mobiles

ad vtile quā ad honestū quia vtile est eis consens. t apparet eis magis accommodū. ppt corpore decrescentia. ō. etc sue meritbes ntiū quia honestū no corripiendut. nec curant. Parumpendunt eni reputari. io no vereūdant fabulosi de pterito ppt longā experientiā. t dumat de futuro ppt experientia pritez & sue difficilis spei. quia expta sut plura mala. qua bona. et sibi difficilis credentie ex etate mansi. sed raro sut compisteie carnal ppt defectū t calor defectū. & acute ire ppt humoū deordinatā t corporis discrasiā. ste sut suspitiosi. ppt experientiam longā. et quia in se sut quidā pueri. io eiā alios tales ee putant. Vnde horta paulo pertinet dicens. Tu autē fuge dorminā senes ut sobrii sint. pudici. prudentes. sani in fide. in dilectione. in patiā. Ad vltimū. quia in illis virtutibus senectus solet deficere. ut dicit ē in eodē libro politicorū. Et more subiungit doctrinā de armis. i. sentēcia multis verbis dicens. Nec sibi in bello sancto. nec ciuitatibus. nec multorum simultates. sine doctrina. ut prudentia doceat. quia doppā cuncta solet vita morū sordes. ad sanctā senectutē reperiri. maligno multi & laudabiles eorū qui a iuuentute bellicati sut ad bonū. horū ete mors ptiosa ē in conspectu dni. et dulcis. licet sim plin mors sit mala. dicet esse dni in corpore uniuerso. vbi magna ē virtus nāle resistēdi. ppt difficultate separat aiē a corē ex nāli cōditione. Et senectus mors dulcedine sua sumit a fine gaudiorū finitorū. ō. ad pāli

Cupio dissolui. et esse cū xpō. Claret hoc in sanctissimo symeone sene. qui xpm in vlnis suscepit. no diutinā vitā in corpe si in pace dimitti petiit dicēs. Nūc dimittis dne etc. Debent eni senes dicē ad paulū. licet is qui foris homo corrumpit. tn is qui intus renouat de die in diē. 2 ad cor. 4. Actio quidē corporū in operibus pertinentibus ad sti. ieiuniis. vigiliis. t corporis castigatiōibus. no pt hire in senibus grata fieri. sed in etate iuuenili. ut etiā infirmis ad se necessaria ipsa t infirmitas equipēret. Si quidē deficit in exhibitiōe debitā. vt necesse ni mitioribus. sti compunctionibus. flebilem sustinuerimus. meditationibus diuinis. desiderijs celestibus. Indumēd dilectione. ut no sim de hoc mundo portate nos bto Iero sup Ionā. Eo mō hoc quo deficit aiā mala t a corpore compage diuellit. no nos debeā ad aliud cogitatōs mala diuertere. nisi ad ea qui t in core t ex corpe pcedūt mala. Sic etiā Iero in explanatōe sup Amos ppheta dicit. Senectus multa bona sēl affert. t mala. Bona. q. nos ab impotentissimis libidinū voluptatibus. Cuius impetū modi libidinū frangit impetū. auget sapiā. dat maturū in cōsilia. t frigescente corpe dormit ad ppetua virginitate seruandū. Cui bersellay delegat ad filio adolescentia mathā. t no vult tristē iocundā. ait. Alienos fines epone de suis vbertibus. Vnde antem

fortes

putant⁹ senectutē mala. ista sūt
crebre infirmitates. pituita no
lestissima. qua ab⁹ flegma nū
cupant. caligines oculo. aresce
tes tibie. tremores nrōn. manq
adh⁹ tercio ibq. aculeū stōchi.
podagre. ⁊ rumegre. doloribus
sepe torquebūt. Cui hec ut sē
habeant in malor⁹ comparatē
tollerabilis est. Illustris morbo⁹
dūnus una ⁊ gustissima dnā
reverent labdme patri⁹ quide
senectq. nō adquid mercis tua
mercēde. nulliq; ut mēs senectu
matrie cupriamus. Duc tuta
est portus. ⁊ magis. ⁊ aliud
est tollerari. aliud optari. Ve
luptatibus. ubi aūt apls sō⁹ ado
lescentia. que nouit vitē ut
poris ministres. nō quod volō
dominē. hoc agoisi. quod odi nu
lidhoc facio. De iuuenibus
vero quid dicā. nō hōr etatis
plena sit passionib⁹. dicēte sa
piente. Vita vir adolescentis pe
nitus ignora. Ad sensualitatis nō
rmas in ḡnīs duabus. dicente
aug⁹ de nupte dei. sancto et in
telligēti sapiēta ē in sanctis
quasi nulla sit. ⁊ iō exercenda
⁊ experienda ē etatis cetassie.
Et nisi ista puero assiderit in
va laumtate defluet. ⁊ valde
pertoz. vomitibq; aurict. qua
perueris exemplis abdicat⁹
malis ⁊ suetudinib⁹ infinitis.
voluptatibq; corrupti⁹ et p̄
nis vero obrectus puerit⁹.
Ad hec ignorancia et cōta
pisteri. que sūt p̄na ab⁹ infer
noīs. Quod hūt. que sūt inge
nite radices oīm malor⁹. Ho
sistit go radix virtutū in pu
eris in quatuor. Prima radix
ē dei speculis ⁊ glosa opa
tis in Jeremia. ⁊ ydathe ba
ptista. ⁊ alibi. ⁊ a parentū
sancta cōuersatōe. que ē pleni

sepe solet deriuari. sm. apls
tale matīe. ⁊ merimor⁹ nāle
bat est degenare proles a no
bilitate parentū. no ē impōle
nit⁹ in ezechia. ⁊ filio eius ma
nasse. ⁊ a pbis ēligiosa
educatio. sicut legim⁹ de su
sanna. ⁊ thobia. Ita ē inuenti
bus virtuosa exercitatio. que
tuor si inuenibus nō deficiēt
bone spei asserre pnt fructū
Si heu libertas iuuenilis rōnis
sue. ⁊ p̄ris seruilitatibus ēlicta
in ip̄robū sensū eos adducat.
Obedieū i⁹ ⁊ virgo sollicitaq;
custodia. seminaria sūt iuuē
tutis virtuose. Et sm. ph⁹.
no parū prodest. siue nel sic
assuescē a iuuentute. nō eni
dubiū ē. q̄p etas puerilis ple
na ē delectis. sīt mendacis. pe
uersis. sīt. ⁊c. Et si p̄mitt⁹
sine ī⁹sistēti assuescē. ipsis q̄
rōnalia ei fiunt. ⁊ cōsuetudina
ria. que pg⁹ Difficilime amit
tūt. fomite eni pcti. ⁊ ex igne
rancia ac cōcupiscētia iuuē
tutis. difficē abiuta. ut totalit⁹
sim passiones. ⁊ sensitiuas vi
uat. nichil uel parū habent
de rectonabilib⁹ interioris.
Dn⁹ si alicui sancte virtut⁹ pater
tempore ḡtie. ⁊ ap ab eccliē
re altri⁹ rōe negatum. Vir iuue
nis spurios. et natalitū defm
patrē. publicā ira ī⁹uectiue
nō ē admissa. de corruptis
esse moribus. ⁊ vitiis plenos.
Legim⁹ in libro duall. lit
gregis. de puero q̄ui annoz. qui
a parentibus male enutritus.
labere fuit p̄missus. in dei
blasphemiā. in doloribus. ⁊
adnexitatibus pestilēti⁹ p̄ssus.
repit blasphemare. ⁊ rabie
maligno⁹ tetros spūs se mi
dicis. ēiudicare. Quam mp̄

venit me tollere patre obsta. que
de demones blasphemantes mor
rapuerunt. Legunt ecc̄ eodem
libro de puero v̄ ānor. qui mu
trem sua fraudauit & impegna
uit ecc̄e in puer. afflita molēs
peccatorū si non solliate cōfessa
dñō dīat sapiēs. Cum parent ho
ge. odit filiū suū. Et cogitauit
rat de quodā ducto ad mortē
supplicū petente a pre sibi of
ndū daret. in ostatio nasi
patris amputauit. perhor ar
fluens patre cup nō libē unc
permisit. sine reisercede deo d
alo de delict. puerorū distinc
uenti. quedā sue grāmaticē
dā capuachut sue puer. vn
amorē. In isto trāde pt aplis
peccatrīs. mendacia. periuria.
furta &c. quod pt pechor. qua
abstinendū furta. & negat men
dacia. seu confingūt. Et cū alia
aut eis non imputātr. donec
perueniat ad pubertē. annos
qui sut in magisterio pnīi anno
pi firma p̄mittūt ecc̄e. & cū in pu
mutuū de lecta puerorū. quadra
lescentiū. duū ibidem. ꝺ. xxxv.

Conclusio huius tocius

Epylogando opusculū p̄
sens. quod ecclesiā appellat.
scribendo statuū hui⁹ negō
gratia mentis otiū erit lectō
na autoritas bn paulī. ii. ad
thymo iii°. que merore cōfectas
mentes. ppt̄ corruptor. multo
rū statuū. in ecclīa & mores
pestilentiosos. solet ecclēsiā: me
in gaudiū desperatos cōsolat.
contemplates multos. una simi
tra mādi. In magna mēsa do
mo. non solū sue vasa aurea
et argentea. sed & lignea & fic
tilia. quedā. quidē in honō.
quedā aut in contumelia. & an
mor. Fundamentū firmū fundamentū dei
stat. habens signaculū hoc. Cog
nouit dñs qui sut eius. et dis
cedat ab iniquitate oēs qui no
mat nomē dñi. Cum cōsonat
aug⁹. Et si contristant. de mul
tis pigramēta cōsolam. tame
et de pluribus ornamēta. Et
& hodie cordi ignē diuinū a
moris accensa. videntia mul
ta offensiua in ecclīa dei fieri
que contristant. configē. dnī
ad contemplandū dolōs. qui so
brie pie iuste & cōuersant.
in ecclīa quor. adhuc nūq nō
nec & fimtus. xpō pollutā ec
clīe vobistū sū usq ad cōsū
macē mundi. Plagiua aut
domū reor ecclīe. primū sale
sti. imitatem. & triumphatem
nōiāri. Et quidē triumphatem
post lapsū lucifer. vasa d cō
tumelia. hūtem nemo audet
dicē. si olim legit habuisse sti
lucifer. deinde parte om
spūū creatoz. qui creauerūt
nō fuantes sunt principatū.
qui hodie sue vasa in cōtumelia
sti gentiū. & dei & elector. p
se & per puersos deū blasphe
mantes. intentores oīm ma
lorū. Sut enī simplices mū
di rectores. & puersorū. & mū
dicet principes. Quid tenebra.
& spūalia nequitie celestibus
in cēlū vō imitate. sti ecclīa
peregrina. que sunt vasa au
rea & argētea. que sunt
discrete. inter q̄ sagena ecclē
sū pisibus nō dū ad littā educ
ta fuerit. Sunt ab omnibus discer
nenda. qui nūq solū ab illo nos
cunt. qui finxit singillatim
corda oīm. & qui intelligit oīa
opa hoīm. cui nuda & abyssus
confitēt. nuda et apta sū
oīa oculis eius. Ad hebr. iiii

Possent quide scrutatores diu
uard scripturarū quid spūa
les qui sūt applicare diuidi
rent explorat' astronomi hu
manis multa indicare & diffi
nire: cū diuina mandata dnt
esse et sue mensure artium hu
manarū bene cognitiones ac
tiones laudū azgumēt' meri
torie aut demeritorie ex appli
catis legū diuinaz: si vīsimt
quelibet cruda expeztissimū
abillo iudicio her sūt aplica
bolute an tempus iudicii quo
aduscz venat dns quē illu
minabit abscondita tenebra
rū. Et maxime illa sūt tri
qus ex qu iudicat alienā
finē. Et illa qu stat videat
ne tadē Ro mā ex variabi
litas libera arbitrū hoc rerum
malqua in eod statu p mūdi
tide ex obscuratoz intellectu
humanū. quid probat optimo
diuersitas: & sensiū pluāli
tas. Verū & caude & notissi
ma mūdi: quid erūa peritis
simi uaria sentē reperiūt.
Non obstante ex eo p dt pau
cis rūdā hoīm peccata mā
festa sūt. predeti sūt ad iudi
cū & ex eudeū facti est no indi
genter discussione. Bona
& sca bona manifesta sūt. sic
p no indigent p bacē. q aute
alie se hnt. q no sūt ita nota
abscondi no pnd. sūe exami
nacōe no sūt pterimenda p
ultimo xū.

Quot aute ad
aliquid notitia structuū humā
nū pertingē valeat, pona ale
qua notabilia & pq addicam

ex hīs aliquas pp sinones

Reiendū igit' finē sen tēam
q totū vniuersū. s. vtrūq; scra
phia. s. celest & terrā. s. inferiora a deo
condita & ab ipso regit & gu
bernatū. vt eo fide infallibili
dicente iohāne. Omia per ipm
facta sūt. Et in pūo cap. In pūo
erant omia celū & ea q̄ in
habitant. Nō etiā a deo nō fortuito
sicut aliqui antiqui dicē solue
runt. q̄uis multa in rebus nāli
bus prouenire sp videat melio
ris. aut ut in plurib. quod nō
contingēt nisi per aliquid ymu
tandum ipse res nāles dirige
rentur ad bonū finē. quod ē
gubernare. Deo ordo certus
ꝑbat in rebus mūdi gubernā
dis: sicut si quis nauis & domi
bi ordinatā. ex ipa domus
ordinatōe. p̄videret ordina
toris rationem. Item ꝑ gu
natio mūdi ex hoc. q̄ optimi
est optima ꝑductiua: nā cognit
diuine bonitatis q̄ res p̄dictas
ad perfectū non ꝑduxit. aliud
aliq̄ perfectius & in q̄ seruādo fi
& illa perductus in finē & gu
natus. Vñ dicit̄ sapie xiii. Et
aut per gubernacula sua prudē
Et docuit in libro de consolatōe
Q. que perfecta mūdi rōe gu
bernat. Et no solū maximi
sed etiā minima que q̄ diuina gu
natōi subdunt. Quia sic nō
esset penitus sit a deo creatū.
q̄a nichil subsisteret sine dei gu
bernatōe. quia ad eius ꝑfectū
requirit creare & gubernare. Ad
dicit aug vo de ciuit dei. q̄
deus non solū celū & terrā
nec solū angelū & hominē fa
ne exigue & contemptibil am
mantis & arboris. ne aues pēm

c arbor

lam nec hec be flosaula sme su
arū pzciū ꝯ nemenia dere
linquit ꝯ defectus ⁊ mala
que accidūt in vniuersō. absis
tit duune gubernacōi: et pro
uidentie. qua aut̄ ē de pusō
vniuersali. particularē em n
tendit excludē omēs defectū
ab illo quod subest siue ruīn
tū pt̄. si vniuersalis ꝓmittit
aliqūe defectū amittere ni pa
tiendam ordinē in bōnū totiꝰ
vel corrupcōēs ⁊ defectꝰ in
rebus naturalib⁹ dicunt̄ ee cōi
nam patiendare. si tñ sūt de
intentōe nature vniuersalis. in
quātū vnūq defectus redit in
bonū alterius nā patiēs
ꝓtendit magnitud gnāliꝰ
vniuersalis etc̄ semp̄ fuit ē de
deo. qui ē vniuersalis ꝓuisor
ꝑ em omia mala impedire
multa bona deessent vniuer
so. nō em esset vita leonis si non
esset occisio asini. nec victo
ria martiri dessēt si nō esset
persecutio tyranni. vñ augē
dr̄ in enchiridio. deus opē
mallo nō sinēt aliq̄ malū ee
in operibus suis. nisi adeo esset
opēs ⁊ bonū ut bene faceat de
malo. vñ si aliqu excludat ab
ordine particulari. mox trahet
ad ordinē vniuersalē. ita aput
deū nichil ē casuale. nec fortu
itū. sed ꝓspecta re. si duo fines
sibi essent occurrentes casualiꝰ
quo ad eos. nō tñ quo ad deum
qui seriem sic unsit eos ad vnū
locū. Item secundū qd nō ordi
natē gubernacōi subdunt̄
dmētē. quāuis ad executōēm guber
nationis: quia deus infima per
media. ⁊ media ꝑ suprema gu
bernat. et hoc exigit vīs bōnī
tatis sicut etc̄ alibi tota ratio

ratiocinatiua sunt magri discipulos
suos non solū docentes scientiā sed ⁊
alios docentes ⁊ magros. Et hoc
ē qd dicit augē 20 libro de trī
tate. de ue ad medium corpa gros
siora ⁊ inferiora. per subtiliora
⁊ potentiora quodam ordine ꝓ
gunt̄ ita oīa corpa ꝑ spūm vite
vegetalē ⁊ spūs vite vegetalis
desertor. alt̄ peccator ꝑ spūm vi
te vegetalem pugnat ⁊ usurpat
ille per ipsum deū. Finis autē
gubernacōis mūdi. ē bonū ē
senciale sc̄i dei. ad quē ptrahūt
ꝛ assimilantur oīa tendūt. ꝛ assi
milari summo bono ē finis gu
bernacōis mūdi. Est aut̄ dei
assimilatio dei. Vno mō quo ad
dei bonitatē. quia oīs creatura
bona. qua a bono. dr̄ qr̄ in bono
vel aliorū. hoc in vniuersali.
Alio quo ad ptinentia sue rōnabi
lēs finēs. Et hoc in pticu
lari vnūq congruit defectibus
malorū. quidē ē in malo vel
ad ordinatū: quadrus vel ordinis
nobilis nō appareat. ꝓpter ꝑfe
ctionē quibusdā voluptuarijs. Sed mu
lis qui bona. ⁊ ego bonus mala
puniuntur. vel ordinis sint
adeo. sic medica sint. quae qui
busdā egre dat̄ saluda. cum fri
gida: quod tñ ignorāns auctem
minuit. vñ dr̄ augē 20 de trī
tate. nichil sit visibile ⁊ sensibile.
quod nō de minori inuisibili
intelligibili qz anima sūmi im
peratoris. aut subsistentia. aut ꝓpri
tatem. sim̄ ineffabile inestimabi
lem ordinat̄ pugnarū gnārum
et tribuentem in ista totius
creature amplissima quadam
dimensa republica. ex anor
tis ꝑfectū multitudo. ēt ē bonū.
quod in malis. vñ dicit tho. in
malis malum ꝑ accidens. ut in
pauciorib⁹. quia solum in spē

gnabilium & corruptibilium q̄ est
patuz quantū respectu corpis
celestis in quibus malū ē nō
pt. Quā in spera inferioz ma
lū est. ut in paucioribus: sic in
monstro que paucioza sūt. Nā
causē sequuntur effectus suos ut
in plurib⁹. In voluntarijs autē
superioribus malū rāperit⁹ ut in
paucioribus in nā angelica ꝑ
multo plures rēmanserunt stātes
quā ceciderunt cadentes. In natiā
aut̄ quātā bonū uidet⁹ ut in pau
cioribus. Cuius rāno ē. corrup
tio quātē nature ex forma pt
tatis quā deus p̄ndit & pōrā
nam sicut alia mala. q̄ nō pro
hibuit: ut nā maneāt in sua le
ritate & motus ꝑpios ea agē
fineꝝ ut dicit aug⁹ qua libet
tate subtracta ratio nature de
periret. Alia ita sunt⁹ ex pte
nā conditois quātē qua ē nā
quanta ipe ꝑfectionē ze. quā
dicunt⁹ appā nō sint quātē
q̄ arguisite uel infuse. Ideo
plus ze de aud compat intel
lectui quātū tabule in se in
factilibus vero quoz ē artifex
lis ē ut in paucioribus: et ars
sequi⁹ nām ze plm⁹ Nā vō ut
dictū ē in paucioribus defici
ens aut dictū ē de multitudine
angelorū creatoz dicit sanctus
dionisius cc. celestis hierarchie
p̄ma maioꝝ multitudinē ꝑ creatū
excedentes omē ēē malū mul
titudinē. Cuius vō ē. ad ꝑfectio
nem sit illud ꝑtinere quod dr
intendit in creatōe nāe. quātū
aliqua sunt magē ꝑfectiua tanto
in maiori expressione sunt creata
a deo. Fiunt aut in corporeis at
tendit⁹ expressius finis magnitu
tis in rebus incorporeis ꝑtenditur
expressius finis multitudinis
Videmus aut̄ q̄ corpa quātū cor
tibilia que sunt perfectiora ut
corpa. expeditur ēē incorpalia
finis magnitudine corpoꝝ q̄
corruptibilia. Nā tō spera
actuoꝝ & passuoꝝ. & aliq
modo rēn corpoz celestium ꝑ
mēnabile ē. q̄ substantie quātales
expediunt finis multitudinē sēbus mā
les. ēē incompabiliter videmus
in quātitate stellarū in octa
ua spera & forte plures sunt
quas videre nō possumus ꝓpter
distantiā quā videmus. Et ideo
astronomus nullam stellarū
fixarū maiorē ē tō terra. Exce
pta magnitudo octaue spē
rē quā adhuc restat nona
multo maior.

Prima ꝑō

Omnia entia extra primū regu
lans ab aliquo intellectu sunt me
diate sine immediate. ꝑtz de an
gelis quia ꝑ intellectū diuinū
regunt⁹ ut ꝑdictū aug⁹ z de tri
Nālia ēē oia sensibilia ꝑtz q̄
ab intelligentiis mouentur ꝑ q̄m
diuinā intellectū angelicum est
hanc ꝑpōnē ponit sanctus tho ī
p̄a ptē q. cx art 1⁰ Et ē glo
in ꝛo dicit. ibi dicit. p̄ in hoc
mundo inuisibilem mittit z. mis
sio ꝑ creaturā visibilem dispo
nit⁹ quia ois ptās particularis
gubernat⁹ & regit⁹ a ptate uni
uersali sicut ptās ciuilis guber
nat⁹ ꝑ ptātem regis. Et ita
gelis ut dictū ē. Nam sicut pla
tonici ita & sancti doctores ꝑ
fuerūt diuersis rōnibus corporeas
diuersas substantias spiritales
esse ꝓpositas. Dicit enim aug⁹
in libro 83 q. q. quātū rebus visi
bilibus inferior mundus. ita angelica
ptās sibi ꝓposita. Et damascē
nus dicit. q. diabolus erat in ipis
angelis principibus qui ꝑierūt
terrestri ordini. Et ordo dr
sup id⁹ mēn xxvij. Sic videmus
asima angelica. q. opat⁹ ē mul
do angelis. qui ꝑsunt super

bestias · ꝙ ꝑsunt malum nr̄i tritici
vn gilt ord · plantatoꝝ · ꝙ rete
rant a tritico · vid mercat ꝙ
tor est ex ordine diuine sapie
que diuersis rebus diuersos ꝛec
tores posuit · Ecce ꝙ ita sua ꝺ
decreta de mundis ꝙ nō labuntur
ecce nobilissima creatura no so
lū hominē ꝙ ecce omnia mſia
fuit constituit · Nec tri lō ſcr
me rebus insite a deo ꝑ quas
res nāles suas exercent opa
tiones sue sup fluere · q̄ iste ꝑ mis
teria angelor · ꝙ diuersos agē
tias actiones ¶ 2a ꝓpō · Omia
entia nr̄ ꝑmuneꝝ grunt ab aliq̄
spū rōnali siue intellectu ꝑz
illa ꝓpō ꝑ prēdente · Nā angeli
supmi perducunt intellectu
ꝙ ꝑ ꝓpria hominēs sūr ꝑ ange
los ꝙ ꝑ ꝓpria · res nāles sibi
tenēs ꝙ tri nō excludunt formas
substales ꝓprias que insint · ſz
angeli assistunt quia ut dr̄ paꝝ
lus ad hebr · 1o sunt administratoꝝ
spūs · Nec errores defectꝰ seu
monstra contingūt in rebus
assignatis sue causis · vniuſa
libus · ſz particularibus ſz mate
riā exhibentes impedimēta · sunt
reuelatio nō imputāda auctori
forme · ſz materie · ſz que ꝑfectū
sue causant · ꝓpō ita · ꝙz nr̄ deo
qui ē causa vlis assignandum
nulli defectus · ſz libēdo ar
bitrio · sicut in alijs rebus causa
partis · Fit motus subito · muta
tiones dentor · ꝙ alie opa
tiones que ad ministrant per
angelos · ſcō videnda ea fieri ꝑ
formit · ꝙ ordinate · qua ꝑ tre
mitra nō errādo gubernato ·
¶ 3a ꝓpō · Omia entia nr̄ ꝑmu
habent regulā aliquā dirēc
tiua · a se constitutiua · ꝓz ꝙ
ꝑmuneꝝ ens ꝑma rā est omnīa
directiua · Fit enim ꝓcē in causis
essentialiter subordinatis ab mſe
riori ad supmum · ꝙz nō ꝓcessꝰ
in infinitū in talibus · ſz ꝑuenit
tur ad ſm · ſz effectiue
tiue ꝙ finaliter · ut tū in phyſ
quod in theo est demōstrabile ·
nō substantiis regulis partiu
laribus cuiꝰ rei ꝺeputatis sunt
forme ꝑtis · Nā forma ē quēdā
diuinum · optimum · et appetibile ·
ex primo physicoꝝ · Est enim fōr
assimilatio quantū · ep̄s assimilare
sequit aliquis appetitus impſōis
forme a quante · Ep̄s appetitus
aut sequit actio · ꝑ nō possit
esse frustra · ſz alia actio tendit
ex̄ in quantē · sic appetit
res assimilari · ep̄ quo quātū
imperfecta ē quante · Nā per
fectio cuiꝰ rei in hoc cōsistit ·
ut possit quātare sibi similes ·
ꝙ hoc assimilari quante · ſcūm
ꝓpō ¶ Quarta ꝓpō · nr̄ primum
ens ꝙ nr̄ pure nāle · oīa ꝓmo
desere regulas suas directas ·
quātū ē ex sua natura · ꝙ ꝑ mā
sua obliquabilia · ꝙ defectiua ·
ꝓz primo in celesti Generatiua ·
ꝑ casū luciferi · qui primo ꝙ
gulas sūr ꝺei deseruit · ꝓz ecē
ni ꝑ thoplasto adam · qui sibi
ꝺei regulā tenere ꝓpositi · Actiꝰ
nalia ecē quorū ēa ē intellectꝰ
practicus · ep̄s obiectū ꝓmū a ꝙ
ꝺemare sic scriptor · ꝙ pictor
nostra fabricanda · Et ꝺupli
citū ē ex sua nā · ꝓ angē
los in bono ad cōfirmatos ·
ꝙ sanctos in celo · qui a recti ne
ꝺemare nō ꝓnt · sua sua
cōuertere · ſz sic ē ex gra nō nā
ꝺeus ecē scripm negare nō ꝓt
ꝺr̄ nā a sua ꝺa virtute ꝺe nā nō a sua
ꝺa virtute nō ꝓnt · quātū est
de se ꝓt formas sibi ꝺepū
tas ad vnū ꝺeficiendo · ad nō sunt
potens · ad oīa · ex vi metha
lō nr̄ mereri · nr̄ ꝺemeritum ·

Vla semper natiū hant ex tō
tingere mēdo quod melius pōt nr
desint m nrīs ñer hūdat i su
perfluubit nā ūs mapt no tō
que cōmuare no pīquabit est
ex se ppt rectores mdemnabiles.
sā spūma q mchmat spūs ad depu
tatos sibi fines ꝛ ppter mtelligē
tiā non ermittit. Multa ppō
dñs error m defectibilu creatū
salue voluntate uel hor tollitur
qua deserit rēgulā sibi pīscri
bet pīs ex ia dictis mdicibus. Se
cund sequit quāb no errabes. mer
pā errare. ꝛ vbiq; possit ex
ūd deserē ad m pītate sua bz
eas dimittē. uel ūs. Erant tri
pentarius omittēs rēgulā. tria
sant hmēdi ꝛ mutator nr. und
erigit mundiqua no applicat
pluuia m rēgula. Quas si no
posset ea sequi sibi no imputa
retur. tū deus neminē obligat
ad impīa. Nutq; enim. q cog
nouerunt suas rēgulas. quē dā
vero mīme. De his sut lapida
ti lapis. qui no cognouerunt mu
dorsū mouē. Electi sibi. et
sibi vegetabilia. Sagitta erud
missa ad metū. pīs no cognouit
Sensitiua ūo cognoscit. ꝑ pote
rid sensitiuū patet. Rationabi
lia vō ut ho ꝛ angeli. suas rōes
plene cognouerit. cetus paribus
ꝓpt mentem captos. Sturno sdam
reptilem. Infantes. ꝛ fatuos
mtellectu fidei. ꝛ rōe impedit.
ꝛ ūo talibꝫ no imputat. Mi
nus ne cruciāt. nisi ex ppa culpa
prolapsi essent. m istas infir
mitates. ꝛ defectus. Quid etiā
pīs. quid mexcusabiles sunt ho
mines. Omnibꝫ spūtē ꝓpīa p
sequi rōnes nostre. quas plures
habent. si nobis eas vtiq; et hec
rō sut mstructi. rationabiliꝫ no
ste deputat. ad optima dei. nālis
dei. ubi no nis fieri alit ꝛ

doctrina ꝛpi tradita m legē mo
si. ꝓphetis. euāgelio. ꝛ m epīs
apīoꝝ. ex sanctoꝝ. tū m vitaꝝ
m doctrina. hec ie q̄tū ad
q̄litatē. ab exordio mūdi us
q; ad nra tpa. ꝛ a nrīs tpibꝫ
usq; ad finē seculi semp perma
serut. ꝛ permanebunt. cedē
dilectio dei. fides recta. ob̄seruātia
diuinoꝝ mandatoꝝ. licet m par
ticulari aliquo nequ sint varia
tus. m rectimo malitiq; ꝛ legalibꝫ
vetꝰ testamēti. in no uo ꝙ testa
mento quātū ad deū no reuelā
unitas. q̄uis etiā dr. ꝛ nomī
testamēti. licut q̄tū ad ꝓpheti
ꝓfidentes. sic plato. phā statuī
q̄libꝫ ecclīe. ꝛ vitalitātibꝫ. dū
mō no ꝛpugnāt dīuinis.

Recta ꝓpō. hec rēgulas a ꝓpo
m ecclīa sic. ꝛ arctiꝰ. ac fin rōnis
nodū cōsiderandū. magis opeꝛtet
obseruari. Dīa. ac. ꝛpi dan sūt
m lucē ꝓphetie. sīl exemplaria
a ꝓmo exemplari effigiata
ꝛ sīl anīe libri. aliorū. in quibꝫ
alii legūt. dū. quid agē debeāt.
Dicit enim. xc. talibꝫ. ꝛ nos est. sal
ter. reges. est. lux mūdi. et
si metha ad sagitta ꝓpīa
si deuenerit tanto culpabiliꝰ
ores. cruce. ꝛ seuerā pūnēdi
a ꝓmo institutore. q̄tō gloriō
siores essent si a rēgulis sibi
traditis no deuiarent. Bene
enim sancti. voluntate dei sim. ꝛ
fortes. ꝛ capitales sūt plagis multis

Septima ꝓpō. Probabile est
ꝙ no sit finis altitudinē statuū
in ecclīa. merita ꝓphetarū
ꝓportionātur. seu equātur. ut sit
q̄tō quis in eminētiori statu
esse cognitus. tanto apud deū ex
cellentior essi in merito. Nam
ꝓphetis alit ꝓpria scripta nos
docuerūt. ꝛ in quibus. Ad ecc
romanū pontificē. epīe. ꝛ
alios ecclīarū prelatos. Et quod

possibile olym fiut si nunc etiã nõ
redimur impã & si nõ amplius nõ
quã pro tunc prout pmissũ est
per paulũ in magna domo nõ
solũ sunt vasa aurea & argentea
& ideo vehementr̃ psumit̃ q mlt
a mala contingut in etiã a sub
ditis quia videnr in exemplari
bus quod nõ [illegible] imitari planũ
est q si exemplar vitatũ fuerit
ee eo nõ sequit̃ publicũ exem
plar. Non tñ ideo credenda sunt
subdit̃ excusãda: q̃ p se sunt p̃
gilas sequendas aut salte frã
pud si diligent̃ seruari volut.
Narrat exemplũ de quodam
ep̃o nepote alterius quodam
narrat pe. damiani q̃ puer cũ
mortuus esset & inhũ q̃dã molen
dinum spẽ monstri quod ha
bebat aures & caudã in spẽ asi
ni & vaquam reliquis vsus est &
duere cudã eos aspiendi: q̃ bestia
lis vsus bestie spem p̃fert ego
magis fin quidditatẽ solo nomine nup
p̃ & hic usq; ad diem medium p
dumeta & loca sentes sulphureas
et nodos [illegible] pertransiuit & nemo
post indicium simul in unũ & aũa
dampnabor q̃ asinus & al lux
uriosus & carnalit̃ vixit hõ in spẽ
monstri visus fuit. Ostensa p̃
mi repudiant quã adhuc mi
ĩa reperiri possint homines
in grã gñis faciente tã sublimes
& p̃fectos sicut in pantina ecclie
sia p̃ q̃ non e defectus ee liber
tate dei. ad nos sit abbreuiata
manus dñi. Per ep̃a tpalitate ho
mines se ad hoc disponẽ volentes
copiose sibi gñia dona. que
nullis p̃sto esse credit̃. Et dico
nõ in grã gñis faciente. quia
in gñis gñis datis nõ credit̃
aliquis stante fide in sua firmi
tate sibi forte reperiri posse.
set uerũ est. sicut in matulis
in gñaliquando pheras & de
alijs rarissimis. spũssanctus per
apostũ enũrat 1 Cor. xii Diuisiones
dona etiã permanẽtia donat̃ q̃
non consequunt̃ gñe ysone vi
lutatis. Si commune vtilitatis. Nõ
operabile nõ vi. schisme sancti
petri q̃ agit in quãmis fide sic fin
data. minime tanta sibi assisteret
gratia miraculorũ & gñm lingua
rum sicut patribus: ut p umbrã eius
infirmi sanarẽt & non ep̃o vari
tate signorũ nec argui defectũ
sanctitatis in hominibus. sicut nec ex
raritate canonizatorũ sanctorũ
dicendũ nõ multos q̃ nõ tanta
caritas in qua consistit p̃fectio
huius vite possit reperiri in
aliquo hoĩe se disponente. sicut
petrus habuit. nõ videt̃ licet con
dicat & minuere caritatẽ nec
habet ut animã suã ponat q̃s
p̃ animabus suis. per hoc p̃fectã
caritatẽ nõ in sine martirio denegauit posse
reperiri caritate in homine. ut
in gloriosa virgine maria. et
ioĩne eldan. Nã & p̃ populo
suas suas parentes. sin magis et
mã credim̃ gñus dilectos habu
isse. sicut ling & petrũ. Cessante
ĩ nõ p̃fectio. hoc mlt̃ pugt
posse reperiri equales gñus ca
ritatis sicut hoc p̃fectionis. Et ex
istente eiã tempore mle tyrannidis
& p̃secutionis. Et nõ dubiũ quin deo
suis electis constantiã & patiã
daturo esse. sicut omnibus q̃ hodie
nõ videtur dare. ut appareat mul
tis quo & mirid̃ q̃ gñias suas
& dona sua cõmensurat & extendit
per ut ueritatis fidei & religionis
eiã & ad vtilitatẽ sic hoc amb
expedit dat̃ & electis suis pro
fecte pugnatur. Q̃ in maxima

per secuno credatur sentia ī cau
ut dr̄ ag̃ exemꝫ Dic etiā m alijs
suis dons p actuales vilij reden
dus ē sē lr̄ dnt elaqueā nā for
titudine sapiēcīa secūd Guarī
nū nigeriū memoz ud retid
dna ꝓportionet ⁊ tonte pereat
m electis sub fm sua gloria
⁊ etiā Gratuitē. ut officiū dp
sis ꝓmpsto exigere nā sic legi
m̄ridibq ex natura ⁊ tñ exi
gente mīsterio ducto. facūdes
sum sit ꝛcepti: ut m̄ anes
ꝓpria pastē anud. dnm. tribus
pueris. dancle. dnm se no
nigeriū ex ambitione. si a deo
vocant̄ redpiā aurorā Ad dat
forma dat aia consequtiua for
ma. Et ō dixit ad puerū se
rena qm se extisabit ab
offias p̄dictoꝝ dīs. Nolī dnē q
puer ego sū. pre. ī. Et ad no
ysen dixit dnus fere os hoīs
qī dirē nōne ego. qm tibi da
re possū eloquentiā dñm pace
fibi. Si quis eam indiget sa
pia postulet a deo Indiget sa
pia pro rē bono. aut rēd mīcōe
pro se. dīr. end deus dona
sua gratuita daret alicui. vel
no esset exercitio possibil. aut
nētia scripsit est pōt q no ē
reducibilis ad actū Et scripsit
ē calcea metrū meū no ē calcia
mentū Et no legimus unq̄ finisse
pacientē dono ligiardi. ut grā
mīraculoꝝ ad hī mōe pente
costen nō certis aplis le spūs
recepisse: q̄ no sunt missa ad
aliquas gentes q̄ ī medio pdi
cāt ecclīam dei. sicut certi. Et ꝓ
loquūr ignaris. q̄ no scīs
me legisse. ī pau hīc dr̄ ē recepisse
Roma ꝓpō Non ē difficile ut
etiam dei in se multa mīra
sanctoꝝ hac tēra pegrinatiū
adhuc contīnē Ad xp̄i dr̄ dixe ego
Gobistid simō vsēz ad cōsidnacōē
mūdi. mr̄ gelti Gobistid sīm nō
ecclīs sōlī. qui an sunt secule
mortīm sunt. ꝑ nō alios electos
qm ēssigia Grā m fide ⁊ mori
bus sīmt scīptuī. ꝑ ecclīa
eūd ecclīe m̄ Abel ecclīa no defe
cit in sanctis. Ad finē dūdecī
tonus mūdi est. ut mīa pdesti
natoꝝ adeo compleat. q̄ cū
pleto nō dubiū ē appro pīnqre
finē mūdi. sic in domo pris fa
milias filioꝝ confusio est
finis ꝓpt̄ q̄ tō dom̄ cōsti
natū: no fīm uel cōtēb. sicut
⁊ motus reli cessabit cōplēt
ꝑdestinatē ⁊ vegetibilia ⁊ ad
manca cessabūt. ut tradūt
doctores. Nā ꝓpt̄ hōmes hec
sūt facta Denīq ꝓpō nō ē
incredibile mūdū in se mul
tas gentes. ⁊ multiplicē fundate
⁊ rarē frigescente. q̄ ꝓpt̄ cor
ruptos mīmam mortē in hoc
bis. in aliquib⁹ regnis aut pro
uīnis deus ex sua pietate. aut
ꝑ sanctos. in pluīe q̄ ēstabes
aut ꝑ vīos. faciet mīracula
iterū clarescēte sīe nōīe ubi ē
pdestinatos. ꝓpt̄ hec ꝓpō ex eo
dem̄ facti. Anna tpe gregēx
in anglia. per augustīnū nō
illū magnū doctorē. sē eode
mōdo. sustitauit deꝯ multa mī
racula. Et tpe ambros̄ torpu
stec̄ guasn ⁊ ꝓtasn mactyr
reperta scribit Augl in libro
suaz confessiōn mīracle sēcte ecc̄
dei arriana. nūq fautrep cal
mpah̄ iustina. quorū sēcz
mīraculis compssa sunt ecc̄
ria. Et tpe bīi Ierōmi. ꝑ mīa
sunt scisma leōnīd scīpta mīra
cula ꝑ eūd facta sunt. testē eius

legendi post hoc etc̄ hec elisa
beth in thur mgr walsingham ordinis
fratrum ecclesiam ingressus est et eiam
ceteris per bernhardum dnm sta
tre ordinis in oratorio ut refert in
cantu finiebatur aut in ipso
hoc contingit puto in rō esse q̄
homines non sunt digni horarum
aut qua rari sint qui se puri
ficari omnino satagunt pensantes et
in oculis suis aliq̄ momenti se
estimantes. Ad multū enim mon
tibus se vilē et abiectū estimare.
qua humilitate gradatim ascen
dere et requiescit spūs dni sup
pauperculū et sedet tremens
ossa eius. Audiendi p̄dicatores
simile est ac p regulā et legere
duodecim libros reservantes apud
alte potentie virum bene in digni
constitutos quod apud mediocres
potest hoc apparere p̄ ex usu et dum
caput lagenarum et omne robur me
rentis. Item scē v potentissima
gis ungi confregerunt ar. Item
ex sacra scriptura que pene oēs
regis ysrl. et unde dicit dubitas
dominus varios et ut traduntur
doctores sup eo psalmo q̄ de an
gelis tradentibus maior est ratio
de terrestribus superioribus q̄
inferioribus. Erat quia alias
in ecclesia maiores sunt ecclesia
minores sunt occasiones peccandi
p̄ cupiscentiam auaritiam voluptatem.
Sic̄ aliud sanctus Cyprianus multi
tudo e peccando proximiores et mi
nus sibi custodiri in agonibus q̄
p̄ multiplicitatem negotiorum. Im
mundi erant acquisitis solutis sibi ro sibi
bus pertransire. quia libita putantes
et lucra. Deo volenti seruiorum
via mundi in cuia aue q̄ excepe
dit omne sensum altitudinem si
gerat dicunt enim in fundo maris
et tempestatibus agitato sepius
homines pereclitantur. sic mari
quietato fatibus ad portum pue
nitur. Auditores status sui d mul
tempestuoso. Inferiores vō
in mari tranquillo. Quodcunq
ppō. Nec recipiunt asserēt mul
tas rationes scripturarum quare
apparatus erat venire multi
homines quos nec completi erat
p̄t. sua cura corporis sollicite
admittē. mollicies et voluptatibus
carnis insistē. auaritie operam
dare. sepius amare. nisi p̄ter
diligere. bella cōm fugere.
asperitates et afflictiones p̄t dēm
declinare. Ideo hoc tempus p̄sens
sit erat apud dnm Ih q̄ cū et alii
a doctoribus merito notat multi
ebrietatem quo multitudo hominū plu
rimum incidit pro cumulandis delicias
corporis. agg̃andis diuitiis
bus ut dicit paulus. Omnes que
sua sunt querimus que ihu xi.
Pauci ad modū reperiunt qui
nō more pertendit ad tria erat
aspicienti auiditate. cum q̄ loq̄
tate cupiditate detractionis erat
humanitatis et conferentibus
obiecti scripture. et p̄dicatoribus.
qui ita sic multiplicati sunt. ut
erat Gilbert apud plures vīm
dicit. Nec erat demonibus odiosa
e p̄dicatio. nō videat audiendo
redemptus cum deum et fructu
aliquid ex ūm p̄ncipe fidelissimo
gis in gaudent. Ad narrat gil
berti in suo rudimento quodā
demonē in quodā obsesso subti
lissimū simone ad p̄dicandū venisse.
et allegationes elegantes et nu
nō interrogare. nō scribi p̄di
catori. Respondit ut gaudet audiendo
ad mētitudinē. et ad contemptū
vīm dei. ut eos p̄ost hec attru
sare de defectu fructuū
dei. Quod pauci e nūm illorū

dñm

Sermh

filius

de quibus dicā ostensiones in cor
de suo disposuit. in valle lacrimar.
quarū fuit quies gaudiū. pax
est abstractio ab omni frauderia
delectatione. et occupatorū mū
danarū. Ieiunio et collectio
in scripturis diuine auctoritatis.
et in deū quotidiano et fre
quenti. qui aut conscientie ad deū
conuersatē. loquendo. orando. ge
mendo. in caligine lacrimarū ad
duc. sic ho ad animā suā. pa
ra a talibus animis penata in tri
mēdinsi forte in claustris aut
in alia solitaria vita. in talibus
enim segregatis a tumultibus et
strepitu negotiorū seculariū.
et sibi ipsis vacantibus. et multo in
meriori multitudine posse
reperiri. qui dumtaxat legem nostri
dñi et observant exemplis eius.
dicente xpo mt xi. Abscondisti
hec a sapientibus et prudentibus.
et revelasti ea parvulis. Nul
lus tamē denegantē ea q̄ salutē
animi sue dignitate possideat.
sine mū misericordē deputetur.
dūmodo se sufficienter studeat ad
hoc preparare. Causse go corrup
tionis mortis statu et in omni
gne hominis sue hec. s. originalis
culpa. deinde consequentia ignoran
tia. et concupiscentia. platonis
somnia et defectiua sapientia
eiusdem. consuetudo inveterata
in plurimis mortalibus opinionis.
multitudo delinquentium. tranquillis de
lectationibus. voluptatibus corporis. requies
mentis. que non sunt ad futuras
penas. seu gaudia intuitu me
nis referre. et super hec omnia de
fectus diuini timoris. malaq̄
silentia. et confidentia in propriis
viribus. p̄ hec et hmōi silentia
penitus omnis status quietis et
credit sanctitatis. dignitate. cuiuscūq̄
ordinis status humani. mysteri

ster videor in iquisitate. nonnullas
reperiri in statibus ordinibus et profes
sionibus. ut in religionibus. et vita
solitaria. qui plurimum sanctis
et perfectionibus sibi applaudere
videntes ex eorum animi gaudio se
mentientes. et sancta. amarissi
ma sitate. et similia meis cor
non habeant. q̄ qz quibusdam
operibus exterioribus et practicis in
silentiis vacuum. vigiliis. psalmo
dus. missarū celebrationibus. et hmōi
similibus. existimant sibimet bea
dunt. quasi iā in aprico per
fectionis p̄sident. no attendentes
introrsum. deinde. qui exemplū
vidit radicē opum exteriorum et
sine fructu efficiat solus folio
rum virentibus reservatis. ad speciē
fraudem oculorū: qui eandem
arcanam speculari no prudet
tato periculo sue maduitatis qui
to exterius in gratia et tranquil
litatis magis mortalibus homi
nibus p̄fulgentes. p̄ unanimam
corrigentis aut mederentur admini
stratis. sermonibus scripturis. mo
dumq̄ phariseis evangelicis. qui
exterioribus tenentes. lenam
elationis. et gemmum rectitudinis
laterius no attendit. ea q̄ salua
tore legis. et probatis ei vere
bum contemplari has lectiones
demonstrantes. et sine fructu et
meritede opa exteriora exercitatis
administrat. sapientia virginum. que
lampades se hinc gaudebant
si oleo de fraudulenta cupiditate
possessionis vitiose ex testimonijs me
liuis fundatis. p̄mo letitia mi
norē spiritus in corde. et tristitia
ejus. si in fama hominis ponet. et
ore hominis velle laudari. et in
hac laude acquiescit. ut exponit
augustinus hanc parabolā de qua q̄
libet sibimet rectius et plenius

hor hominis ignorat: sz deus qui
medullaria ⁊ interiora scruta
tor eius tpe manifestabit mad
uentu suo. Ideo de talibus dr xps
an tri receperut mercede suam
sz qua querebant sz quadras lau
dez si nō querebant tamen
oblationē respuebat. Et quide
nō ifm qāz fatendū ē. nō debe
mus de bonis operibus gaudere
ceca dei sibi conscia. si meam
uerit scripta. deū glorificet in
duo glorietur. Et gra dei sit id
quod sum ut sz dicat id ap̄l'am
in nullo gloriando quia nr in h'
est ⁊ deo totū assribē: a quo tōr
est. Ite solet in talibus odm bonū
sepe pullulare. nō mfidia ex
leuibus causis Bathsamas cum
nō habens alias occasiones mitt
ebat zizania in medio tritici salu
tis ē semandi. Et rena misi ab
vigilantibus sollicite. qūde fruc
tū perdere cupiebat. dicētes dñe.
nonne bonū semen seminasti in
agro tuo. Unde zizania habet. Ait illi.
Inimicus homo hoc fecit. Nō tamen dei imple
uit talem iudicio fore mortalem.
si deliberatā moratē. ⁊ si pōt
ad actū prouidentem. Ite quis du
bitat ira deliberata. talē esse
ferme demolliente. cū dicit
xp̄s. Omnis qui irascit fratri suo.
reus erit iudicio. aut ⁊ Ite qui
dixerit fratri suo Racha. sz expri
mit rem indignanter animum ferē
⁊ fratrem. rem reprehensibilem ⁊ p
uersum. subsannatiue. vbi supra
dixi cum tria uerbi latina videant
apud hebreos. hī ex vitio xp̄i mōr
ga iudicari. licet quod alio sit
genus. Ite fortis superi nominē
in talibus ppe voluntate defensio.
⁊ ūs nō sp̄ crudelis ⁊ pmpta ad
dicenda atque semp dr esse talis.
ap intelligens superiorē reducti
na voluntate verbis expressam.
debet ⁊ rē. id dicē. paulo. dure
quid me vis facere. nō ut supe
rior mferiori. ⁊ mfior suo pa
reat superiori. Et potēs obe
sine mora dicenti. Nō tam facie
voluntate meam sz eius q̄ mīsit
me. Quer tamē obedia dras limi
tes habet. Finis 2 decem. ne plati
monem eius nō sinat sua ma
ligna extendenda. Ite nō nulli
solet sibi laudi gaudiaq̄ mul
detractio. contrarium. mūmur. ac
calumnia. aversio. gaudiū de ma
lo alterius. et displicentia de bono
alterius. ad dicat apl's. Caritas
nō gaudet sup iniquitate. congau
det aut veritati Ite infructuo
sa otiositas. ac dia. reposcet sin
gultas meritū. ut nr sapiat
certio. nr ordo. nr meditatio sic.
ap m Gamo videnti accepisse am
mā. quod ē. Quid de cinctis mr. sua
retia. que prescribent hominem
a tabernaculo dei. sim pōt te
core. Ite iudicia temeraria de
alienis culpis suspiciones. detepti.
⁊ vilipensiones alior. ypa me
tis elatio. aut de sua aut virtu
te. aut sublatē. emulationes rebellio.
adulatio. offensa in alterius delic
tis. sine frena ore. ⁊ multi
loquium. quod nō effugiet delic
tū. Oratrix. verū gule desi
derium mortis alienē. verū ru
piditatis ⁊ auaricie insatiabil'.
cupiditatis. singultus. Ganagla.
iactura. aurogantia. appetitus
cupidite ⁊ desiderium infelici
alienē. absq̄ libris cogitandi
⁊ cū mora in cassidē. ⁊ his
similia q̄ cohibere solent. cela
abstractē. Ite. quibus nō videt
ap m ētis gradibus possint ee talia.
appt' q̄ ira talionis pt homī ꝑcli
dicentī absq̄ maioribus cymbi
in quolibet statu quadrare. super
flue ee addendū ē. quod in plu
bus dnt sti velle stare nr ꝑfice
in via dei. ⁊ ar finis dei. est
defectus. Reperiunt ē cū quida

qubus Gdē amplius no necesse
esse tendē ad alterā. ⁊ si aliqua
parua sunt. minima qz cottidiana
pertractu tollerāda forez. nr̄ mīe
fore ea emendanda. Quōm quos
dam in simone de ro nezsione
sūcti pauli dure loquī dicēs.
Cauete mqđ dēm tps fr̄es.
ne quis paena r̄putet ch̄ubz
parua videam⁹. Nemo dicat
in rorde suo leuia sunt ista. non
curo corrige. Nō est magnū
si in rebus cōmunēa generalibz mi
nimis qz pertract⁹. Et subiungit
terribile. quodda quod etiam
altissimos montes extirpē possit
Quis mēs dilassum impetū
hor blasphemia nr̄im sibilis
in spūm scm hor ille Quis nō est.
qui a cōtinare cōtinuare per
tractare ad nīma. nr̄ celle ea emē
dare. est grue obstinacie. qđ
est rōm pcto detestatoz. ⁊ hor
e. Quod de pcto in spūm scm dr.

Et in modū artificiū opis
m hor quotlibeto statuū hūd
noz studiū pro posse pa
rūtatibz mee roseruo. addendo
diminuendo. trāsferendo. para
uel michil p me fōrūdo. post
terga retrorsū. messorū spi
tas grossiores colligendo. ut et
ipe no tactuq ad aream retrorsū
faciem offens nō cubna pauper
lauduo immuta. pelles qz ⁊ pilos
caprarū in tabernaculo. Quā
ex elleuerio ra fortioribz ēlim
quendo. Attento eo ch̄ deus non
dat quitcūq; dantibz voluntarie
mīstrat. Nō certū fame disse
minare. ⁊ matie ruditate. diuino
caritatis mā illubata cōsumēt
Scio enī mihi displicē posse.
que illa impat. q mihi qđ ex
cidit. qua spero mā habiturū
in hor ope manū adiutrice. Ob
fero igr̄ hor opus cuiq; lem
uolo lectorino fōrte ut exhor
dorear. nr̄i sermīd pectore sm de
terma pigmori sit. reseruandi. ma
gis ut emendet qua deuenerit for
te in eo emendanda. cupiens
eū parti apd fieri. meq; dilig.
q̄nto magis dilatē. tanto magis
in singula se diffundit. ut nō
minor sit in pluribz. quā in bus
admistar tenebre lucentib. q bus
ob respectū insertur. ⁊ in
singulis no minorat. lux eiq.
Si quid igr̄ dignū in hor opere
repertū fuerit. nō instrumēto
sed michi. qui pr̄i⁹ opifici
deo assentiat. Quod no. imq
iusta seu impolitū inserta fuit.
michi tribuat manū palatine
nō diffiteor. assiribendi qm
Colussem. si Calussem. pfectū
opus cōplausse. Sed Gideon
michi meruit. Gemā debet con
tribuere. qui mea insufficientia nō
erubescit confitent. Deo in p
ūm qualibuscūq; grāarū fue
rende actibz. qui ⁊ in spūm
tor nō dubitē fuisse. ⁊ in eorum
assistentia nō credē desisse. cui
laus sit ⁊ glā per infinita secu
lorū secula. Amen

Et sic est finis

Explicat Quilibetū statuū
hūanoz editū a ven⁹ pr̄e
dicatore Jacobo cautusiensi
sacre theo⁹ pfessori.

Incipit tractatulus eiusdem
de securiori via in tredendi in
hac vita

Istis nostris vltimis diebus. in quibus habundant in quibus refriguit caritas multoꝝ. Jam mundo in senio vergente. Non mansuete in videor plusculis aliq̃ speculatiue stilo cõmendare de caritate mihi cõmendi et statim cõmanerit diuersitate. quibꝰ diuisi diuersis meditor vna in christi ecclie publice ampliandine perozbem cõmunem. Cum tñ strictis et mihi cõmendi me alios mihi proficisci videatur. et p̃ dñs magis saluti animaꝝ accomodat. Neq; enim psiaor hanc veritatis lucis pet̃ suaz ad gentilem aduersarioꝝ p̃dolatri matribꝰ apl̃oꝝ. In omn̄ gente qui timet deum et operatur iustitiam acceptꝰ est illi. Attñ nõ difficile dñi aliquibus mihi cõmendi sit p̃sentibꝰ. quasi plurib⁹ ad romã tendentibus vna via altera ad sanctitate. et facilitate ac breuitate est p̃elegenda. Neq; superfluum arbitroꝝ posse agnoscere egritudinem nostrã in gra multiplicitatem et dolositatem nr̃i p̃ vite hõnb⁹ breuitatem nr̃i p̃ salutis adipiscende meritum mihi. sed nemo sanat si odio an amõ dignus sit. Diabetem multa vestimenta in futuꝝ Nullum tñ statum humane condicionis nr̃e dñs reprobauit. sed mihi vna lex dñi et humane. sine rem vobis mihi ostendere. A quibꝰ legibꝰ tres binos videmus homines exorbitare. Est enim primus peccatum mortis multoꝝ carnalitꝰ cõmendi et sacre scripture hereticamenta: dñi se veritas scripture inflexibiliter tenet et illi contra se consiciunt et mihi tridime tenebre. Nec mirum quia ex sanctis suis nouerit sibi cõmendi suas mihi cõmendi. sed sensu carnali et spiritali: quoꝝ sibi p̃uatis beneficiis vsurpatis. In comparatione eius eoꝝ q̃ sanctoꝝ ambitum non parum est mihi cõmendi qui sint carnem gerunt. Nam si sint pauli suaz filii sc̃i p̃ desertu gradientes. figurã eius gesserunt: quibus omnia in figura cõtigerat. 1. ad cor. 10. et ad doctrinã meã. scripta sunt. Hi mihi quid de Dathan qui egressi sunt de egipto. sibi deo mihi promissionibus putent testes historie. Peruidi et vnã veritatis nõ debere ad fidem cõmendi. eam sint ad regnũ dei arta et cõmendi gra et angusta porta. que ad regnũ ducat. ore veritatis teste. Expedit et vtile est mihi cõmendi quid sibi de mihi et statu cõmendi p̃ouideat. in quo securus cõuersetur. Adhortante paulo. Videte quo caute ambuletis. non quasi insipientes. sed vt sapientes. redimentes tempus. quoniam dies mali sunt. Quapropter ne fiat insipientes. sed intelligentes quæ sit voluntas dei. Videns cõmendi templum varios status ecclie: et in quoꝝ cordibus diuersos modos cõmendi fingere aut esse. Peruersos eius rectos acta scripturarum. sacrarum scripturarum series. Video diuinas illuminationes frequenter sibilo cõmendi cassare in hominibus simplicibus. rusticanis. agricolis. pastoribus. Cum veritas clarior in sacratissimis predicatoribus et p̃phetis. quoꝝ maior mihi fuit de abiectis huius mundi personis. In quibus deus sua secreta collocat. ecclie tradicionis. Non in sublimitate cõmendi. neq; in potentatu seu diuitiis. sed in humilibus et despectis cõmendi. Quapropter ecclie cõmendi. et secretarios eius suos constituens. de quibus plena est scriptura. Helyseus. Jeremias. Amos et reliqui pene omnes p̃phete. Signis et celebrauit. Deum mihi sanctos. Apostatas. Apl̃os. Discipulos. doctrina fulget eorum. et sanguine p̃pio fundatissimi. Platonicos. Cuius super fundato nõ aliquid ipse ecclie cõmendi. Expresse testatur. Cum dixisset eis ipse paulus. Videte ne quis

vocatione vram frēs. Videte enim vocationem vestram fratres quia non multi sapientes secundum carnem non multi potentes non multi nobiles sed quae stulta sunt mundi elegit deus ut confundat sapientes Ps. Dixit insipiens in corde suo non est deus corrupti sunt et abominabiles facti sunt in studiis suis non est qui faciat bonum non est usque ad unum Isa. Ethiopie Arabie et retexit faciem scripture ceperunt a diuina gratia fuisse alienatos licet fluxisse aliqui legantur in ecclesiastica dignitate dum nos et posteritate sublimiores nre dies commemorent qui a fide et cultura dei elongati nr scripturas nr prophetias retexerunt magis vtiq; mirandi sunt reges filiorum israel. Ieroboam quod duces sub Iude et beniamin qui a lege dei et prophetarum egressi susceperunt aut quos postreges ex tribu Iuda Ieroboam filium nabath usque ad ultimum sub Osee. p. 200 annos et quadraginta unius legimus saluatum aut alias duas fere solum tres scripturam dicat fuisse omnes a primo sub Samuel. Exceptis aliquot locutionibus de hominibus in sua limitate constitutis capitulo eorum sola rarum legatur si eos de angelis cadentibus ad luciferum supra mo. ad quos ut credit et tradit per doctores Ps. Maior mihi tendo rendit de superioribus et de inferioribus ordinibus. Ostensione accepta ex refulgenti claritate illud suorum donec videret de veteribus veritas historiis. In eum probaret. Matie sectum nec sufficiat quia cum rassedeat in eis quidam sensualitate passiones. et ut cum eodem passim credimus hinc die: nam cum inputa eos sequentes duo

tempore sicut alios sanctos sub quidam in pauci hominibus suo tempore domino: nec non debeas silua de spiritibus indicare. Si quis dicit audet in nova amplius quam in veteri lege varios in hominibus donari quod nostro an de filii possit probari ad omnia experien cum lege malem que in diuersis temporibus eadem est multum deficere in hominibus et nos nisi Christ ut faciat nobis hodie hor et sancte eius et ego. Et confessio diuino sensu et cognitione quam corporis in malum prouocat sub ad delectari sua gens. Et videndum ne forte hec sua explicita ad eo cum adhuc cuncta in nova lege habeat sua efficacia. Oratione accepta primum per mandatum operatus est me omnes contristentur autem in certitudine spiritus cupimus negatum pluralitate in nova lege per ceptibus non solum peccatores sed et placatores. Imo et redemptores efficiamur et maior gratia maiore causa potest nisi tantum dimittere nec pretendunt putant quod scribe et pharisei proprietas docti in lege. et vindicat quidam populis proferebat sanctitate qui in sinu communi palma a quibus peccatores sint reputati ut patet nec eum. Ostensio eius obtente spiritu sapientia in lege et pactade super reatus. Hec studuit memorari. ut nec in potentia altitudine. nec in sede claritate. nec in officiorum dignitate. magnitudinis non sistet estime excellentior modo commendari quo ad aliam salute acquirendam. Imo forte magis aliud ad quae tria predicta totum pene orbis bene aspicare ¶ Cap. 2um.

predendi 143 mihac vita

Dignus vel ex canonisatoe sac
toꝝ in ecclia militante vellet
aliquē statū sententiare arguit
quasi alter status non essꝫ sen
tus. nisi quo pena sancti canon
sarentur: no ex merito sue di
uini fundamento. Primo qz species
prodigialis effusionis sanguinis
et pro fide xpi. sibi meruit ca
nonisatoꝝ ppt̄ mansuetudi eun
dem ad sanctitate. vel imitatio
nis sequentiū seu ecclie pdē by.
ad exaltatoꝝ fidei catholice. que
requirit ad salutē. Ito etiā qz in
quolz statu ecclie militantis legi
mus aliquos esse canonisatos.
no ppt̄ statū. si ppt̄ alicui statu
meritū sicut dictū. martirio. aut
passionē. seu vite excellē
tiā. que fidelibus in exemplū
est extollenda. ut in sancto
gorio. ambrosio. hieronimo.
Iacobo et alijs in libris gestis
dicitur. Hoc enim promerent magis
ex gratia gratis donata. quā ex
gratia gratificante. Primo enim
domus ppt̄ fidelium edificatoꝝ
sit ppt̄ alios. Ita domus ppt̄ scrip
ture veritatis humilitatis mansuetudi
nis. et cetera huiusmodi. que quide
omnia esse in xpō. que
deus acceptauit sic ex tali no
bilitate meruit. quo ad alios
vel exemplar. licet sibi tamen excellen
tissime. cum spūssancto patri. et
sua diuinitas singulis prius
vel quo ad humilitatē. Item vbi
cunq; sit
pūlata sive ypone. sive ppt̄ fide
lium aliorū edificatoꝝ. Ita ex
gratis gratis dat. ut fieri no pōt in
dubitum probat sanctitas vite
ipsi affuerit alia. sit simplicis.
ypostasis solidaria. immaculate. in
te mundissima. et immortalis. cooptan
tibus in pfecte gratis gratis dat.
ut solet videri in canonisatis
eius sanctoꝝ. ad p̄ sede aplicā

factis. et fieri consuevit. Non enim de
cetus est. et expedit omnes qui sine
mortali aut venali pcto abhac
vita decedunt canonisare. Primo pp̄
effrenatā multitudinē. ne honor
sanctorū vilescat. et obprobrio
pateant. Ito ppt̄ meritū. ne cate
que solū iudicat de manifestis. et
sepius decipitur. Ito ut illis deste
tatur honor. p̄ quos quidā mirā
bus pfulgent sanctitatis signis
ut homines ipsis plus deferat mi
noribus quā maioribus sanctis.
Et ito sim. p̄ fide credimus infan
tes baptisati. si decedunt ante actu
alium pfectū. admissiōis divine
eos esse btos mox post ascē
sum de corpore. et ita ecclia no cōsue
uit canonisare. ut eos i gl̄o
riare. quia no ppō si xpi solū
merito salvantur. excepta sancte
matre ecclia xpi. natiuitatis. ppt̄ quā
et cetera sui ordinat in cetū pro
infantibus definiēte. et baptisa
tis. Primo no ut eruantur a pur
gatorio. cui nichil sed gratiarū
rui purgandi. si ut mēbra cōpūcti mereant
Ito ut deo laus soluta pro de
functis non subtrahat. ita ut
magis in laude dei sementur
ter officia quā in pcio sufficiā
gia. in aliorū defunctoꝝ memo
ria renouent. queretur. quod
citius non fieri si pro infanti
bus cito orare. Ito ut vivis p̄
talibus meritū cresceat. ne sit
opus pietatis. tendito ad fidei
catholice roborandā in istis
obsequijs. nisi ecclia deū sit
opus fidei et latrie. Ideo mul
te peribus paucos memoriā ca
nonisatos. no qz deficiat cibus sal
tus de cetera. si qz tpa ecclie mu
tata sunt mutata a prisce tempo
ribus. sic tempora pfectionis cu
rauerit in tempora pueri. et
qz refulgens et veritas fidei
christi. tenuit est ppt̄ malam ppt̄
que olim nisi adhuc fides erat

Cur p̄ infantibus defuncti orat ecclia

dubiosa erat nutrienda mira
culis ⁊ sanctorũ canonisatione
ad tollenda omne ambiguita
tem a fidelibꝫ. Nostrꝫ ꝺ̃s tribꝫ
pascuis etiã auditũ p̃bet
miraculoz. ⁊ doctrina verbi dei:
que in tota orbis cõplitudie
obiꝫ est diuulgata. Nõ ergo
ꝓpt̃ absentia miraculoz. mrũ
temporibus aut defectũ cano
sanoꝝ credendũ ⁊ decssꝫ sta
tus in quo quis seruiꝫ salute
suam procurare valeat. ⁊c.

C.3. Ad tertiũ principaliter ꝙrit
status seruiorum int̃ cet̃os mũ
di status. quo ad salut̃ animaꝝ
securus. pacandus ⁊ omnꝫ sta
tus in duo membra. per dimedi
atam diuisionem. scꝫ in statũ cle
ricalem. ⁊ laycalem. Hanc diui
sionem sacrarũ ordinũ ꝺs pa
tristæ p̃im sunt ordinibꝫ sa
cris insignit̃. cet̃os appellat a sa
cris ordinibꝫ ⁊ munerib. Primo
in se varios gradus cõtinet.
a supremo pontifice vsqꝫ ad infi
mum simplicẽ sine cura. ⁊ cura
in modũ hierarchie. qui se hꝫ
sub ⁊ supra. sicut in rad
nea p̃ma. a principio vsqꝫ
ad vltimum. in quo finito al
ter quisqꝫ ꝓcedit. tanto se mi
norem quanto ꝺs dubitare: sm
omm doctoꝝ sententia. ꝙ cui plꝰ
cõmittit̃ abeo plus exigit̃. Nã
dicit gregoꝝ. Cui creditꝫ depra
uandi est creditꝫ deterius. licet
nõ dubito alterum quo ad offi
cium in ecclia seruari dignum
nõ tñ ex officio ipsum apud deum
reputari sanctiorem. De ꝓpo
sito in officio residente. licet
cathedra dei semper sancta sit
sedentes tñ in ea nõ semꝑ ꝑfecti
capessident scꝫ ꝓpe. Quod ꝺ
ea sedentes omnes viros exꝑ
sum magr̃ ⁊ mg̃: dicente ꝓpo
sito cathedra moysi scꝫ scribe
⁊ pharisei. scꝫ mihi scitis
⁊ vinosi: ut sequens declarat textꝰ:
que dicit facite: ꝙ aut faciut

facere nolite cõm. xxm. Si tñ scri
bes in cathedris in ꝑpũ mittat.
sic impator nr̃ ꝓcipit. Felici
ores eos merito ꝑpũ ꝓcipio ꝙ
fructuosiores res ecclie gratie. michi nisi
tibus fm̃ suas augustinꝰ. Di
cendũ tñ passim niteres ad
honores et dignitates etiã sa
cras non ꝓpt̃ seruiorem modũ
viuendi. in vita sed ꝓpt̃ offici
i. ꝓpt̃ offens admittẽdi. ꝓpter
honores diuitias. voluptates.
ac potentias ⁊ libertates. ex ex
perien̄ probat nimieri hoꝝ
tribꝫ ad beatã sint ad nullũ
ad quietem. ꝓpe tñ se estimant
seruiores. belle cui fm̃ hmg
seculi nr̃i sit. ꝑ certũ quida ex
ꝓcerib̃ hoc statu duplices ite
distingo ꝑsonas. scꝫ seculores.
et regulares siue religiosas. sub
hiis seculares. regulares et obedi
entiales duobꝫ modalibꝫ. scilicet pau
pertate ⁊ rusticitate. multates. ⁊
vtroq; horũ status scꝫ in se ꝙ
tinet varios gradus. sub eminen
tiis imperialis dignitatis. ꝓ regna
tus. patriarchatꝰ. ducatꝰ. comitatꝰ. et
alios nobiles. ignobiles. cõmu
nitates. Consules rectores. et op
pidanos. usqꝫ ad infimum mechanice
artis hominem descendẽdo. ita ꝙ
itez sint duo extremi motus viuendi
vnus tamen seruiorem ex altero
et possem probabiliter ostẽdere
natum ex ꝓpria electione. et alterum
ex ꝓpria ꝓuidentia. ita tñ ꝙ in vtroq;
paribus ceteris tuta ⁊ via ambu
landi. quia ad animarum salutem
prout superius ꝑ experientiam
⁊ euidentiam scripture in vetere
testamento existit deductum. ad
de sublimiores. ditiores ⁊
pauperes. legamo minoritas
bite ꝓfessasse. Et quis tñ ꝓfes
salis inferem. ut hoc omnibus
⁊ singulis modis valeat explo
rare. Circa ꝙ hodie de quo ꝙ
tionem veritas dicit ꝑ sic ob
de vita Iob. Homo simplex re
ctus ⁊ timens deum ⁊ recedens

a malo cria post flagella rte
nens dnorem ria. Ecce ait clamat
pphā nō est veritas nō e mia
nō est sna dei m tra: maledictu
t mendaciū hominū t fictu
ac adulteriū m mdauerzuit t sag
vis sanguīe tetigit. ppt hoc lugē
bit terra. Ecce mo illa fortte nūc
sicut olim aīa dilunid oīs carn
corrupit viam sna. Ideo oport
time querit. que sit via seniōr
ad inchoandā salutē. spargit
eis laqueos laqueū ad animas
capiendas. ppt quos euadendos
non facilime expedit scire
qua via sit incedendo. Arbitror
eni mea tpa pericula sioza ee
omnibus retro seculis. pō ppt m
pietate excessuri. que impie
tas ausū parit excedendi
et ppt multitudinē pterita red.
que ad se trahit alios pertrahes.
ppt eni augt in enchiridion. Hinc
arredit q petrā quanis magna
t horrenda ro in gstie tpe
venerint aut pua. aut nulla ee
credunt. usus adeo: ut nō solū
nō occultanda vitia. ee putanda
t diffamanda videant. Et
paulo pō subdit. Ee plāe hoīm
que sola mbsitata exhorrescūt.
ositata vō pro quibus abluendis
sanguis dei effusus dicitur tā
magna sint. ut oīa clamosi rōnis
se struat vīg nūl dei sepe videā
oia tollerare: nō nulla ee fine
rogum. Hec ille ita ut vā sit sna
sapientia. impiū ro in pfundū
venerit tole empnt. qm iguāri
peccator in desiderijs quē. Et
qm hodie alit. quid velit quid
soluit de amatoribus seculi aut
alit dedore vite qui stultus t pu
tabit. Olim reverebant hoīes
a rimibus. aut communibus. ut
de Achab p Helyam aut penis
ut de Abimelech rhe p Jerobaal.
tpe Abzalē. qui xx aut ppl
ius ut in libro pphetarum.
Aut mirandus ut pez Elum.
ruit tepore Achab. nō oīa dī pa
phetas Baal. z pp vnū. nunc
nō nullū illoz locū hz. si sola stā
tura que pro sui assidua tate t
multoz cordibus valuit. aut pro
sensu cuiusq; t mites ad intellec
tū cōīzud retorqueri. sic. si nūl
me recreatur. vīs t dei timor
a cordibus multoz elongatur.
Ex toute iguur veritat. e qtū
Jamvendus est status vite nro
modus nris temporibus pro
salute animaz. in quo manibus
oratoribus petendi subtrahit
homo simplex t fidelis hūi quil
libus huius maris tribuli sit pīn
tus seculo Galeat naufragiū
deuitare: t ad portū salutis qui
etus puenire. Nec hanc dott
nā iudico vtilem. hīs qui bt
as mand Bruni pro deplorene
sit avoth. ille index qui inter
spera t adipiscat. istud huius
fragili euentu. immobilit se frui
posse subsiste. qui nō paulo diu
norit oīa possidentes q me ro
sortat. qui malus ee nozit
temptationibus. qualeis Gregz
plures legimus in rodinbus quid
hodie dicimus. Horibus mi nero
meis t sillabis. qui asinus pene
fregulatis expedit magistep
tationes aīe pugnas de tiaze.
quid se hinc migrē. ut ecce Jere
de se fatetur. Et si nō victoria
obtime pugnando. tñ crebi derī
natur fugiendo. Aut enī pede
aut scuto gestit e emendus.
Erubescit enī nō Gnmi. t si vide
nō uret. videat tm sibi quisq;
qui se estimat tā m superabile.
vie sepius spe victorie decipitur.
plus vulneratur. aut victus t ce
debit. quid omnibus quod crebrius
experimur. Adhuc igr status
mutis gemendus sit seruitorē
per Gratiā monitis mitedis
videat ut sit impedita salutis

impedimenta
frequentat

emouean[t] 7 pericula excludā[t]
hijs em remotis quasi tūquillis
queda nasc[i] m maiz ut nullo
interdū timeat[i] securiꝰ nauiget.
Primo i[n] Ec[cl]ia declinada ois
cumen[i] 7 excellen[ti] tā spualis q[uā]
scalaris ptrat[us] hinc em ab
malo nullo tā m angelis qua
m hoīb⁹ legimꝰ multo[ti] occa
sione pbuisse ruine. Necꝰ de le
ge q[uā] finale m talibꝰ posse vite
innocentia assumere obstatibꝰ mul
tis impedimentis tā blandicijs q[uā]
aduersitatibꝰ. Et si quis de hac ue
ritate se putat dubitare. legat
libꝝ. Dñi gregis de Cura pastoꝝ
Necꝰ hec ptās uolo no p aliq
est deperse appetenda. si si de ne
cessitate impon[i] est aut exui da
da aut tā breuore tollerāda
dicēte augo[ti] xxv de ciu[i]. Omne
sanctū querit ueritas beritate.
Negotiū iustū suscipit nullis ti
moribus quod seruandū si nullo d
ponat prudenter atꝰ minuēde
vacandū de veritate. Si aut
impedim[en]ta sustinenda put[ā] tri
buerit ipse m obiciat hoc quod
ieiuno quidā puersus obiecit q[uā]
cena destruet pastoribꝰ fidēs
patent[i] detrimento in doctrina ac
sacrāmēta si omes hac eminentia
declinarent. Ad hoc est possibile
ut oīs hoc faciat. q[uā] Ecclia est
pauoꝝ. Et Ecclia dignitate Ecclē
te cuiꝰ decet esse ad hec aspi
rantes. Et Ecclia omes dignis
timores asperna[n]tes. atꝰ tui amoꝝ
a essent tpa ut oportet repellē
sanctos ad eminenda pastoralē.
Veritati cedes dimittatꝰ s[an]c[t]i petri
sicut m ecclia militia. Veri
tatis campos quadratꝰ s[an]c[t]i pauli.
7 exempla scripture magna tem
pla montes in altitudine me
sidentibꝰ horrende. nō 7 nō
apparebit qui indutus duriss[imis]
armis qui pfuit fiet. Exiguus co
pedit[us] ma[n]u potentes aut potest
torinta patient[i]. Sup[er] illum
quod adhuc stabo securior.

promouꝰ est declinare a suspi
ta 7 mitanda multi sancti. Nam
licet multoꝝ bonoꝝ mores & mise
ricordia legima[n]t em m veteri testa
mento de pernecessitate filioꝝ
israel. quo hec a nullo alio tam
accepit efficaciā sic ex tempo
one m fidelium; et pernicioꝝ gen
tiū dicēte dñō. Cōmixti sunt
int gentes 7 didicerunt opa eoꝝ;
fuerunt sculptilibꝰ eoꝝ; factū
est illis in scandalū. Ideo 7 deꝰ
per moysen p[re]cepit eis. ut nullā
promissionis omes gentes nec
tenerent. neque tū uitanda & tolli
tricio mulierū. ecce quā inde
tazū. quia est m eis latx libidi
nis fistula; 7 per eas multi 7 ma
gni ceciderunt. Sanctoꝝ gō cōmu
nem appetendo & qui no
ribus mis sunt cōsoꝝ mecꝰ. ad
meliora nos exhortantes. Nec
credat se quisq[ue] securꝰ venē
serpente dormire. Cum impedi
mentū quiete 7 securē vitā aut
statū & corpoꝝ voluptas vel
merū nō tutū. Nā hec laste oc
ueritatis. unde & m[a]t[e]r tuā p xm
allegata. q[uā] si suffocat semen. pdi
cū peragam hostis nrō sit eam
gladius. ut omes aciem ap
nos impugnandō: que sp cō
sueuit ēsse spūd nrō (malitia
cum eternalia desideria aduer
sari. fm petri. Sobrii estote
vō hostis vester. sicut leo
rugiens aduersꝰ eum. Et cape colo
mi petri voluptate tā p nimiꝰ
potandi ac bestiū curiositate
ac mollitie ingeniꝰ. ut q[uā] arma
salutis sint gnare libidinē. Quā
late aut patet hec voluptas
corporis esse immica salutis ad
Columna qua detis s[an]c[t]i nom tes
timoni testā[n]ti 7 exempla scripꝰ.
Ideo nō nā in pauci gtentati
resistenda sunt nec superflua scrip
tura. Cum dentro xxxvi uersi
satus est de lectus 7 retalatim
mercassato impignato dilatato.

dereliquit deū factore suū ⁊ cē
tu quod ē impeditiū salutis
⁊ p̄ouatiū inquietudinib⁹ sīt
excessiuq; modo diuicaz⁹ siue pe
cuniosue grādz alterig; m rēbg
terrenis. Teste ore beati⁹ af
fiale dñes intrabit in rḡm dē
et fructus ei⁹ cauendi p fōr-men
dos tūssire. qua diuite mīe
m rḡ. cf. Ad diuine admiant
nit dā que sua sollicitudine suf
focant verbū dei. Et per hoc no
excludo cottidiana necessitate. ⁊
moderata sufficientia. sm sta
tus siu exigentia diuīs sm phm
x etūr. oz speculatiue hre tribu
⁊ rōnē familiatiue. Diuicijs
excessiuis plet dñs auditi supflua
bia quasi exclusa dei confidēti
sibi pd ex diuicijs sufficiēt se ere
dit. ꝛ̄ sdlut qz mente in hilari
tate ab pompa dīoī pauperti
aut moderate necessitate familiar
sicut esse humilitos. benignitas.
caritas. compassio. ⁊ frena sobria
litas. de esse qz contempty. tam
superiorū q̄ equalū. ⁊ inferiorū
consuetudinē. Tertiū quod ad se
curiorē statū salutē animarū
cōsuetū est sollicitudinū omiū
terrenorū exclusio. ⁊ totalis cura
nationis q̄ mens deo placere
cupiens. omibg exteriorib⁹ actu
pacombg postergatis. sdli sibi
et sue saluti q̄ tam impendit.
Quartū adhoc xpō doctrina vide
re mīe. ne gl̄uentur corda ves
crapula. ⁊ ebrietate. ⁊ curis
huius mūdi. Dicit qz libera mēs
sine alligatione bonoz exteriorū
sp ad cognitā deū que da sue in
tenta. Vacate mīe. ⁊ videte qm
ego sum deus. Hic qz q̄ in spe
culo. ⁊ in aqua i mobilitate. ⁊ que
tus se sp amator dei speculetur.
cad mōra pter clara luce cō
spectā. ⁊ emendas dīoī bono
turbationibg hanc mūditiā negō
tiis rēi exteriorū occupatio
nis trahes no videre possit gñdia
peccata. Quod nr̄m est hoc fi
deli seruo dei. qui sp cute mo
nitā cordā deo velit cōsignare.
sit querē quid sanctū fugere
turbationes huius seculi occupatio
nes. qui exp⁹ de fide accomo
dat. Animalis ho homo q̄ non
capit ea q̄ spūs sūt. mīme nec
dat si stultitia illi ḡ fm apli
extū mutuum et cōpatiendi
statū salutis ⁊ quietis est. id de quo
ꝓpheta ezechiel. ymo dñs per
ꝓphetā loquit dicēs. In pascuis
uberrimis pascā oues meas. ibi
requiescent in herbis viridibg.
⁊ in pascuis pinguibg pascentur
Ezech. xxxm. Hec ho pascua nō
aliud est. q̄a secundū dictū
mi verbi. legendo. audiendo. me
ditando. confitendo de spūalibg.
de gaudijs celestibg. de pe nis mā
nalibg. de moribg corrigendis.
de vita ⁊ exemplis sanctoz. ⁊
de p̄pria xpō passio ⁊ eiq; vita. q̄
oia. igne accendūt in cordibg
fidelium. ⁊ tollerabilia oia reddūt
que alīs intollerabilia videntur.
et si quid amaritudinis in mol
la devotiō fit. suauissima efficiunt.
⁊ adhoc multū opatur silencium
⁊ solitudo. q̄ sūt p̄ma salutis
fm q̄ dicit. ⁊ p angelū sco ad
mum. petrū que essū directior
via ad rḡm. fuge mīe. horeb
⁊ queste ac tace. ⁊ saluaberis.
Quod aut ex hoc. ꝑ plenū amo
ris ⁊ tristicia. Teste ersan
gustino p̄mo libro confessionū
Inquietū est cor nr̄m. ⁊ nō vide
requieste. donec requiescat ad te. Tu
pie⁹ ⁊ efficax quietis ⁊ se
curioris statū quicūq; eligere
speculet. ubi hec sex p̄dicta
patet. videbit. ⁊ ibi nō dubi
tet se quietq; repausāt. nullig
debitor exns. n̄ sim⁹ pig ⁊ de
fm id pau. Restat q̄ quod debe
at. si nt minus diligat. ut
integr sibi maneat opa sua

cretuosa. In sudore vultus sui pas
cet panem suo. ad vsū sui sibi
mētō. Et ut lector, mecū benno
luis me gtm sibi habeat. primo
in religione bene instituta ut mi
hi videri videar hic statq; scribēdi
et querior pl reperiri. quia ut
augustin⁹ gregl vero inducta
fern⁹ fusilcq; martinq; hilar
nobis attestari videntiqui de
sero fugientes ad claustr⁹ non
fugere ut. licet pauca quidē exēpla
catholicis et infidelibus sui mīstrorū
ipis cria timentibus. Sz forte
no omēs cupiūt cū hoc dicēs
dum et hic finio. Cui et ego vīm
debo: qua arcta et via ī ihūm
ad deū. et pauca sūt qui diem
mit eam. Aliud aut demōstrabo.
Eligat sibi quis m gl̄du clericū
vel ep̄m laicali. consecrari
religiosū. regulā⁹ constitui.
a tumultibus secularibus segregā
tē. dubiū se reponendo: cria no
inuitato ppriis. ut hīmōi coz
assumēdis. pbendā cōpetēte
cōparando. et mansione rotidia
nam et tonimen ad eis faciēs.
ibiq; dulciter ī pausabit. diebus
et noctibus dnīs seruiens et
leōi et ordi mīsterijs a cāmitā
tibus seculi se restringens. Aliter et
cita nō gr̄ longe distare a
via secura. tali qua pbenatua
a cōiugibus vicinor⁹: et mōi
nū pītor⁹: et mente sibi abili
tat ad seruitutis operū cū
tuosor⁹. Alīs si adhuc hec via
dura videat⁹. clementiā me
sibi exhibeo: suadeo ut m cōn
gregacōe bonoz sibi similiū. aut
pbozū. aut ep̄i layicoz. sine
admixtione mulierū se vsq;
mane studeat. vnanimit cōuēto
in eade domo et mensa: sub ēde
mensure et institute regularitatis.
sub eius pena callate. sub ēde
rectoribus ab eis electis q̄ ī pīe
de et prime hēant exoz bitatēs:
sicq; metu pene mag ordina
te mīstrus. pl̄ conseruatiōe habite
cria pbrīm sine cura animā
tem aliquis ad bñficiū sobrie pe
uste q; cuncte dictis partibus.
non longe distare a secura via
salutis: dū mo tm mea bona pūsa
sollicite custodiat: maxime cū
recurso de pbitero nullū bñficiū
hīte. si de bonis hēditarijs vnde
te. dū mo tm sollicite se custodiat
ab hoc seculo: et a cāmitatibus eius
que sup p̄missis modico stipendio.
Nō iste de nullo habeat reddere
racōne. si bona prīma grat⁹
iuste acquisita et bona p eccl̄iā
sibi integra cōseruant⁹. Predā
cero qui de alioz bonis sustē
tantur. sicut ipi aliorū bona
crudum. sic et fundatores et dota
tores ipīs sustentantes. prael
dubio et p̄ticipes cōstat esse
operū iniquor. Si illi nollent ex mī
ta dispensatōe iuste victa mode
rant. Cōstat istos ad negotios stare
quīto amplius extendit⁹ in curis
auarū. in dignitatibus. in plāturis
in dignitatibus. usq; ad aptē p
mineri pōsulcq; Primo et a plato
tato mō gr̄ stare et periculosior
quo ad officiū. licet sim status
pōne vr̄ p̄dēn sibi se gerēte
aliqn̄ pl esse fructuosior. Non
tm̄ tūtū esse iudico. ut qlīs se p
sumat esse medicū alienāe ma
ri. qui forte tassis nr̄ auc sue grie
sufficiat mederi. Et in hoc posset
se mīsufficiēte. quo amplius se
putet sufficiēte. Vlā nō dz se du
bitare a certitudine humilitate alie
nū qm alios posse appetat. cum
quato mag pro alijs dicēte dñō
Quoties hodie posse desi
dero. toties deū meū pacē tenē
Et hoc est quod dr̄ gregē in cua
pastorali. Certitudo pollens
no nisi coactus extendit. Cer
titudo de statu nr̄ est coactus
extendit. Sō est p̄m augē. Dispē
sitq; ad cuias aliaq; tyrannias mōe

sufficiat

rens esse tensetur. Quis vero
m ordo p dictos sibi blandiri bi
deretur de his vel adeptis aut ti
tate reipublice aut ecclesie sym
dignitatibus aut beneficiis tuit
hic tales sibi tute prouideat.
ne scrupula demoliat. Quod
suadet plures multos lucrifacere
septm peccata. et de metu sui fa
cti desuadet quos angulos omis
ne lateat agnus audiendo m hia
Semq cum sugend missa in ma
re pisces ad litus trahi. quod
sepe consuti ad utilitate pisti
alienas. Sic naues poma p mic
horas quas potestis me quod ri fier
non esse nec ffo petrus. et sup tra
dimq cum plus ad cathedras
simplia intendo astendere et
tractos. quos tm pa malus sed
cathedras no astendisse. sic cm
qui suent cathedra sanctioz
regular fracti crebrius detineb
plugat. pa pa pmissi quib quos
ostendi impeta ne seruorie ne
mine quos ad eas amplectten
das. relinquebs quibz suo libero
arbitrio. Ger salua pace. et qua
putam veritate ea aut scripte
scripsi. Si quis eo sanus sensit
huic no prescripsi. Amo dni
currente. Mcccc. quo nicolao
pp quito auctorizante.

Gloria vm deo

Incipit tractatus gersonis cum
pauis de celebracõe missarum ac no
cãs pollucõibus.

Obitatu est apud me frequ
et dm. presertim pa suscep
tu sacerdotum. si quis noc
turno pollutus sepius celebrando missam cessare deberet
Expecto siu similr presertim frugio
sos. et nouissime quedam pcerer
tali scrupulo dubitacõe no para
tur. Diu ex una parte cos
ad celebrandum trahit deuotio ex
altera timor offense. Tandem effectus super hac re chor.
tu ex doctorum sacrorum lectio
tu ex peritor et uirtuosor con
sultacõe et exemplo tu patrum
ex rpa rois et experimentis cog
nitis attestacõe inductus sum.
considerandis aliquas breues et
non prolixas motiles sup hac re
brachiis ma apponere. cas inducas
malus et sinceram sapiendi suppo
nendo. Considerandis hijdi aliq
erum accessione: quedam p diuer
tum insinuet. Pretor aut semina
dari si forsan impunitas laqueos
fuerit. qm nonnulli tales deqm cue
alit detegi. cue publicatoribz me
dicinalibz sanari pt. Ppo prima

Nullus habet certitudinem
euidentem nisi ex spe
ciali reuelacõne. qd sit lici
ficent dispositi et digne
ad celebranda missarum mysteria.
Patet qua tnc posset aliquis bene
ter cognoscere se esse in gra et
ty manente. et qd sufficit facere. pp
requiritur ad hoc qd sibi deus
salutem manifestet. Et manifestat mul
tis potest obiici ex parte alicui
ad hoc qd ille preparatus. Denuo si
ret euidens qd recte constituti
esset sacerdos. ad inducendum proprie missa
rum impedita. Et sic ad multa. qd
sic pure diligeret. et que sibi no
tate manifestabit. absq; da reuela
cõe speciali. Ultra quos nescit pos
se fieri. ut homo detur in vsu rõis
sensu. ex demerito precedentibus.
et no videat petrus lucas et ita
de illis. qsq; sit. no tm in hac est

nisficatus prout aplus formando testatur. Forsan e talis compatus ipd amatu superbo ad dnum d nester dent. r. putat sibi hoc esse ad honore reputet quod sibi erit ad suspendiu Ecce si est audenter accedere ad hmoi mifm. cui ha. dcs. mp. Forsan te dem q amatu est mit. illos de quibus ppha no tam mt pstatue quā pnūciatue dicit. fiat mesa eorū coram ipis in laqueo et mitra. et in scam. Obscurent oculi eoz ne vid. et dorsu eoz semp. Effunde sup eos ire tuū. et furor ire tui comprehendat eos. fiat habitatio eoz deserta. et in tabernaculis eoz non sit q habitet. Videtis quid extimescenda. si mstro sensu dicūt. cōi quisq; amat ad sacram eucharistie mesam accedentes meditat. papa no dicit obstinate cordi eoz ne bibeat. Et conformit. adhuc aplus mtat et minat. dicens. Indigne dat madicat et bibit. indicium sibi mā et bi. Et vere sic. qr hoc mit cos multi infirmi et hebetudines et hoc dormiunt. magis ad anima qua ad corpus respiciendo sc. peto. Constat aut q hec ois ctitudo evidentie tollit ab aliqua sup sua ad celebrandū dignitate. sc

Ad digne celebrandum. et absq; temeraria psumptione et imputabilitate ad nouū pctm non requirit talis evidentie ctitudo. sup dignitate celebrantis. sc

Patet q hic nulla sit p pcm et nostris debet celebrare. nec hoc posset absq; dispnie. si ea no faceret vel ex speciali instinctu talis. quale in moralibus nā consuevimus expectare. et tm pe que ctitudo pt appellari morall aut simplex sicut precedit loquimur primus p. ctitudine. 2a c. Disciplina ti cum est mtm ctitudine ageret. sm quodq; genus. nostrū non requirit ad hanc ctitudine moralem sufficiat in plurimis.

q homo accedens ad missam disponere consuetudinaliter sicut deberet pro magnitudine tractande aut modo grauitatis et q no sit sibi conscius post hanc discussionem de pcto mortali aut de p posito penitendi mortali. et insup non nosset se aliud impedimentū legittimi per ordinem aut regularitatem hre Consentio tamen in hoc ad dicendo. cū sco dis. thō. q talis ctitudo si esset in pcto mortali nesciens. nec de eo cogitans posset agere confessione. et poenitere quid ex duobus. aut sibi remitteret tale pctm virtute sacramenti. quia vir fortis quod in se est ad cuius delectū Non enim deus requirit vltra posse. Aut fieret sibi diuinitus illustratio. et cognitio sui pctī. quis per penitentia id deleret. et ideo admodum multe cōiuge probatū e. cum in meo sui dominio. de celebratione cōmunionis recordatus recederet plurimos et doctissimos patres. et ideo similiter inuenimus gratiam illi. qui nouit ad frugem meliorem vitam tota vite se preparauit. Porro talia pectora in recordatione semina. et irradiacione superioris luminis. in profunda abissi aie. no ita tales confiteri tenent. q no pus deleta esse possunt. mo p dicta. sit hoc ad obediendum tali precepto de confitendo semel quilibet pctm memoriā. quod et dicit iuste cognoscimus sc. vñ.

Non omnis scrupulus aut dubitatio de pcto mortali. nec omnis indevotio aut desolatio. aut non attentio impedimentum de nimitate. celebrantis dignitatem sc

Patet q ctitudo moralis sic pderum sufficit. compatet seu garrulatione quadam ammi aut cessatione aut suspicio seu scrupulo. q his no sit sufficiens dispositus. aut q impedimento ligatus sit. Patet

valde extimescend' et accedend' ad sacra eucharistie sc' sm dignitate

ista ctitudo sufficit ad celebrandū

et deordmacoz aliquid pfectum
brem inferiorū z legis tyrānte
membrorū que nō est sepe sylda
ta nre ptātis et qua calisat mde
nono quedā quā nō plena spet
romano actualis mdemero consendre Nec
obmde pto qualari nre est nec
pectare ¶ Et si quis oppo sicit
p dubitāb de aliquo an sit illi
z stante dubio de agens pecat
qua se distimmi sticnt obiat p
deo ei dno Wilhelmo Antiss deresi
regulā hanc mgrale esse nitel
ligendā de dubio tali quod est
behemēs aut magl aut eq sal
tem mouat mentem credē quod
est mortale illicitū sic p e licitū
benus est vbi mens plus mclmat
z iudicat p est licitū quā illicitū
quāuis nō haberet usq; q; ad ultimū
dmem euidente aut fixam qua
re hoc pcipm requirez ¶ Omnt
tragi nomulli et plures et forte
sint fantasie qm ptēa sepe te
pdent timēde vbi iudicandū
esset nō timendū Tales debent
uti cōsilio supiozū et prudentū
z cōi sporte qui ba callaceq
audacter opari Sic enī plerūq;
oncgt abinitio ¶ Qui nō remut
credē superiorū et prudentū cō
silio ad tales strupulos deponē
dos agendo cōi cos errat multi
pmo per supbiā z arrogantiā
ponendo iudiciū suū z prude
tiā ahorrēd iudicio z cōsilio alio
sus talis bre aut nūq; deuotq;
habebit solidū nec patre spūe
sue a tabula ac prom tarebit
totus ad sue hospite illo de quo
pheta dicit q; in pace facta e
totus eius ¶ Dicūt doctores ad
quib; consentio q; alij nō tam
me rutozid e credē sicut belle
credē nr dolē sensuar de pctis
sicut belle dolē z nō posse desi
derū pauprē exaudiūt dnūs
mq; pphā ppa. ror. e. au. aut. t.
Deus tragi iudicat nos fm supe
rioris vos arbitriū voluntate
z iudiciū z nō fm ea q nob m
nitis aliq cōi mterimbq; pozio sen
sualitat mferior adhuc hit et pe
ducat qualia sūt solubilitas v
magnacomū z fantasiazū sti
mulus m super carnis illecebro
sus aut veritates vacillaceas h
mōdi z incerta super agendis
aut super ad credendis q vrbs
nequaq; sensibq; attingimq; et so
similia Deripuit ex hoc multi
z ex ā silibq; distinguē ne scīetes
mr ea que pozio die supior
agit per consensū z ea q pozio
mferior patit absq; supio tis
assensu Darent idcirco sepe alis
salubre consiliū qm nesciunt id
prestare sibi Quare sic e ab tue
bam rte passiomū simul nrue
cui tumultuatem z rixantem
Quare tue memorandū e dñi
Ezech super hoc silius erat ex
discipulis eius quidam tantis
inquietatis scrupul ut ad celebrā
du nullo pacto audet credē pter
et deuotus z crispertus Cuiq;
pāqua hec precepit Quare frat
z m fide mea celebrēs Obediunt
discipulus z ille scrupulis omnib
pretue distessit Laudanda pfā
z imitanda tā ystus patrū in
destrosa fiducia quā illis fidis
fidelis obedia ¶ Dicet aliquis
ex simplioribq; Vtrū talis
abbas uel prior qualis erat
Ezechiemens esset credēm salut
inpetrāti Ruc nō du superior
mei patrē sapiam cōsimo
nō audeo med constrāz z salu
te sue fidei tali pcto cōmitte
Quisquis ita dicit z sapiet
ius z desipis No enī cōmissū
te z salute tuam magis hominis
quia prudens aut plurimū iu
tus aut deuotus si quia tu e
fm regulare mstitutū ppositū
z platus Quapobre obedius
ei no ut homini sz ut deo sz tu
no cōi deo Est tūc sepe cū
obedia tua placet deo si q;

pcto

Qz plati a
subditis no
sūt iudicādi

fructuosior quato est mdignior
ille cu ppt' deu subiri no refi-
gis Lanceas ad extremu ne dn
queras sentencie net illa adi
pistaris & m gñem vuas diui
dicato & psumptor's fouean

C.C. Contingit vt possit ali
quis eodem tempore ad ce
lebrandū laudr accedere:
posset nichilomg laudabilr
abstinere: quo casu primo lau
dabilius quam secundum.

Patet prima pars. qñ abē sine
rationabili causa potest mortaliter aut etiā ab
impedimento: & nō est obligatus
ex officio nec alr celebrare. &
habet vtrūq; in sua potestate
facere licenr alr laudabilr: ut nec nō
sentiendo dicat. dne nō sum
dignus: nec rndendo. dñm con
fidenr minister & alr pte proba
bili dubitando amō seu dispōe q̄d
celebratio quippe de p se de ope
bono. abstinēr aut ab ea si fit
bonū. magis est m ordie ad de
uotionē suscipiendā. quā de pse
Cum sus celebratio hz efficaciam
magna ex bonitate operis operati
ppr quā nō tñ dem voluntas
valet sola celebrādi. sic pro bo
nitate actu celebrati. addit illud
opus hoīs externus aliquid bo
nitatis ad bonitatē ppr̄ meritū
passionis xpi. extrā dicta solū
opus pmittit. Amplius ce
qui celebrat in operis exercitio.
magnā adipiscr deuotionis
pinguedinē & dulcedinē solū exer
citi. Dulcr misce a bonitate no
biliorē. sic agendo. qñ a rari
tate & dilectione hui sacramēti.
quā nō celebrās. qui tunc po
tius se cōfirmat. Dicr si quis dixe
rit bonitatē a celebrante ideo
fieri. ut ipse pñs euenīa et de
notius. quā rarius implear.
fatemur sic posse euenire. hz
pt ex adverso contingere. q̄d talis
subtractio rūmoueat hūmodi
ad bonū: rā effectū & pñs plūm

delectabilit' operāti. Signū nāq;
quisiti hūmodi est delectatio in ope
rando. Tunc nāq; plenius id dictū
Rasonabiliter nō est. hodie tris
tius aptius erit. Distrahet hoc
parū deuotū eos. parū refloret
plurimū repugnat & a recte rndo
uel demone. Credo equidē si
agnoscer & q̄ nō dormiūt qui re
sentiunt: & reās esse erubescibi ad
uertentes hostē tuetq; mēdicā
tes deuotū. quales sint hodie ce
re nō verecundabr consulit sapiēs
ordinēq; nāq; pt facere manifestius
manifestant operare. Nescis enī qui in
le tempus ad laudabilr celebrā
dum tibi rōnabiliter. quale nō
habes: & si utiliter habes. Esto q̄
fueris in hac vel alia re defec
tuosus. tue nouū defectū in nō
celebrādo supponendo. Ex frigido
sum diuīs aut tepide vsus. tepē sus
cipit meritū celebrator hominē
parū deuotū & frigidū. pie mi
sine caleficiente diuinitus & feruido
corpus xpi. ignis & spūalis
accedere fiducialr adhuc ignē calef
cibilē facilius audiūt orante am
bro. & dñm allequēte. Grauē e
q̄ ad tuā mensam mūdo corde
& moribus manibq; nō bene
ablutis & ignis & si de petris metuim⁹
& sacrificiū nō reddimus. Refert
narratio sororis pzbri. de quoda
qui nō nisi semel in anno corpo
dum sumebat. cōi quē sibi pbē
reputabant arguentes. q̄ aut
dignū se reputabat & dispositū
qui semel in anno corpabat et
psumptuosus erat: aut indignū
nec se fatebat. & nichilomg huic
accedebat. Vnde go nō poterat ali
similr pluries hoc sacramēti
confice. quadrā se faceret indig
nū. Ex fine & semel in anno cor
pore. nō eodē tñpe potuit ce
lebrādi licēr. Assuetus
negligentiā aliq; senectā. quos ra
tionis compescuit. ne celebrarēt

7 poll

nota

metrim. Ꝫ; particulata hec facta quorundam veneranda magis sunt pia intuenda quia in deterius trahenda. ¶ Postremo nō sūt nec tue due esse dona 7 gratiarum actiones in duetes sibi: prout spiritus sanctus meritis 7 altercatis dispositis per mutuos rupes celebrationibus 7 hec se postmodum recolligit. Alig ex frequentatione redit indecentior 7 ex tali familiaritate temptior ad contemptū. Quapropter mē roget quisq; suam conscientiam tūr per experientiā 7 cōsilium prudentiorib. illud q̄ oportuit temperit exequatur. Hinc dicit egregius doctor augs̄ totti die celebrāt nec laudabiliter nec criminose tñ 7 alii consulunt sic bñ ut supra tottidie digni ante deū

Nulla pollutio nocturna inchoata 7 perfecta in somno est

¶ Patet ex famosa aug̃ regula q̄ primū adeo est voluntarium quod si nō esset voluntarium nō esset peccatum. Et nota de actuali. Hinc sus expressa est ista determinatio cuiusdam primo de eucharistie de c. xxv. loquitur de violenta corruptione virginis alicui nō consentiendo. Et isto dato magis absit culpa et nō ostendet si absit culpa et in core dormiendo 7 dicentes oppositum nō salvabuntur theologi ꝫ etiam philosophi determinant. Nec hinc quod respondent si fiat eis argumentum de furiosis 7 infantibus 7 aliis non habentibus rationem quod q̄ tue nō peccant nocua tua ingressiones cum dicatur 6 omnium rerum sapiens sententia. Videtur autem dicendum si pollutio inchoata sit 7 perficiatur in somno. Posset enim aliquis vigilando imperare hoc desiderium se polluendi quo vigente caderet in somnum. Quo sic polluto complebitur. Et similiter polluitur in somnio. Incepta expugnistis male consumare. Constat autem quis facilius radere polluitur liberum aut flagitiosum esse. Et quod illud opus obscenum impletabit ad culpam. Et vero si vigilando fuerit in principio 7 fine carere ratione visus aut consensus liberum erit vigilando complere absque culpa mortali. Videtur forsan aliquis peccare postmodum complacendo sibi in voluptate probrosa. Quia nō habemus ab inde tñ reddere per actum pollutionis culpabiliter vitiosus. Posset etiam aliquis nō placere sanctis thomas nō quia voluptas est. Et quia similitudo nature affectat et exonerari absque sui quidem patitur provocatione vel assensu. ¶ Denique nō consulimus sanctis q̄ debeat violenter fluxus ire dum vigilando sentitur iam effluens recipere quia celestis fenestra ornata recipiat nec quidem sine modum quatinus. Confirmatio omnis est ista: quia actus exhibere nullum peccatum est. Nō deus facit existentia. plus quid prima que nō ppe 2ª sima. sic nullum ornatum proprie dictum peccatum. Dei liberta te nō utit: nō erit pro tue actus exhibere vitiosus. ¶ Neq; tñ negandum quod per crapula aut per vigilias diebus ebria. possit aliquis in hanc dyabolicam sordidationem incidere. Et culpa tue vigilie nō semper habet. Ideoque 7 crapula delectatio voluptuose letali crimine sepe careat 7 peccatum sopnum dilue penitendo.

Polluno nocturnalis in sopno nō contingere peccatum. nō solū absq; peccato mortali p̄cedente. vino 7 ex meritu

¶ Patet ex dictatore famosa per gregorium 7 alios. tū theologos q̄ nales dicunt eum nonnullos habet dubitat ex infirmitate vel debilitate nature. egenerare se volentes. Illa de causa affluxus sive talis in vite aliquis. quale semen patitur de mestruus.

nō ois q̄ polluo actu se ostringit etc. ꝛc

impedit crapula pt am sopnū p pnias pgni

q̄ a rtmē nō valentes

Aut fit ꝛ nulla aut ꝛ missa bo
luptate cra vigilando. Fit ꝛ
supez alij a6 fluens tam lubri
citate ⁊ facilitate ꝛ aliquid vnꝫ
ꝛ fris ꝑ blo aspectu aut rollogo.
aut leue cogitatoꝝ pronomine.
ꝛ ius go dꝛet apud tales iustos
⁊ ꝑfitentes. aut nullo mo ꝓsen
tientes. ab imo usq; ad finē
pctm mortale ꝯmitti. Nō enī
omis est bna ꝯplexionis aeimo
nia. quos ad videndū naso lenis
sima aut nulla occasione defluē
figuree. alios ꝛ violentia mīt
ta id nō pati sinunt. Cognoui
homines septuagenarios ꝛ fetula
re ⁊ valde scrupulosos fuisse. qu
nūquid pollutio se fuisse testabā
⁊ ꝛ alijs mirabile. aliud ē ibi ꝑ
ligiosum ⁊ ꝑbendum ꝑ dece
mio ⁊ amplius fere rotidiana
hac passione bexabāt. Quida
ꝛ septimas dormiendo alios
septima nocte exagitat. Ego omit
tam hoc ⁊ silud. quoꝝ dextro
medros plus aspiro. ⁊ sibi ēme
dia. Quicquid mo ꝯfessi fuit
vnq ex medicis et sapientissimis
se prius ad medendū tali nocturno fluxui. ꝛ alios studuisse
diligēter. ⁊ frustra laborasse. Nos
aut moralit seu theologice dicamꝰ
quo pacto possit ex merito pte
dente pollutio nocturna ꝯmitti.
Primo quide ex arta abstinentia
in pane ⁊ aqua. hoc ei vidꝛe ꝑ
spectū ferit experientia. Amplius
hac virtute ꝛtemis alijs fidelibus
do detestatis nonne sup illo rogita
re posset. aut sumat confessiones audiendo. Posse bñ ꝗ. ⁊ nō
mentis magno. Richilous autē
ꝛ bidebit. in sompnio nonnulli
pregustā similitudinē. ⁊ ipsum ex
alijs sicut ex alijs pollutos con
stitutos posse. quis negauerit.
Addit sanctus ꝓbus. quoꝝ fluxus
oculis ꝛ manet. terfus. ⁊ aptis ad
fallacias misterias de nocte in
tuendis. no nullis ꝗbus sordes

fieri illusione sua. vel ad tradu
⁊ magnetismū. humores ꝯtrahē
pinguedine. vel pro bono operis ut
celebrationem impetꝛ. vel ut vigi
lanti placeat. quod sepius mane per
tulit. vel, abstinentia nimia. peniculosa
⁊ indiscreta vite rigore suadet.
⁊ ad missam papirect. vel ut deo
spirito vel ꝓmittere. denota men
tem sic exercreat. ut ex tali fedi
tate simulatā. in nullitate ꝛsto
diat. Hoc miloco sancti greges de
ta memorianda sunt. Primo est
q sepe tales pollutiones animq
nesciens. ꝓtulisse imagō dolendū
est quid fecisse. ꝑm q bonaze
mentis est ibi culpa agnoscē
ubi culpa nō est. Et in agnosci
culpa ut nō indiscrete nō pedi
operario iusto. neq; corpis debiti
sustentatio deseratꝛ. Ne preterea
aliquis ꝯscientias fabricet. et
nutriat exphomabine timat in
stilla. mue ne pies turbidum.
Pane ⁊ aliquis fortassis hasi
tationes miraberis ad remedia
diu vel dormiendo accesserit
directe polluet. si hoc ⁊ hoc nō
omiserit. si tibi nō ꝓficerent.
Contepnat talia. nec ē quidꝫ
crimē magis ꝛmittit. si
no pareꝫ sed alijs vivendi forma
prudentiꝰ insequitꝰ. Scrupulo
sis ergo cum scrupulos agendū
est. ⁊ sino operis pale tractabi
hac arte ꝯsule. Qui turbato
cuda iugiꝛ repetendo horariū
sua. si no assidue ⁊ actualiꝛ
attendet ad eas. ꝛmittit pen
tenria hanc ad tepꝰ. ne quoli
horas semel dictas iteraret.
Sler enī requiꝛ actual' sed alte
rio. suffiat habitual' seu virtualis
nō intrupta scientia. ⁊ apposito
per deliberatū attendendi. ꝛ aliud
penitus incompatibile. Gaille
suggerit ꝛ aliquos tales scru
pulosos more canino ablatrare.
⁊ lacerare minantes ipsos

q ꝑ ꝺa medicina
vaisse pollutiones
et ꝺa diuersifica
quet

7 poll

ambulantes per via malitos deu. & nos rompere 7 rōdere
melius qua per receptiōneq̄
mus. Tantū nō sit contenty illē
mo ratus. 7 regulariū abstz p
uno alterius pterū superior cōsi
lio. aliqd tmor rmoderatu
fiat cāsum: aut pīpitat. m
consilia presumptio 7c.

Nulla corporalis immūdi
cia est impeditiua celebra
tionis de pcepto: & bene de p
accīs. rōe cōmitantie alicui
vel sequele m animam 7c.

Patet satis p̄ma pīs ex verbis
xpi. si bene ꝑpendant̄ dicendi
rationē. Non lotis manib⁹
manducare cōmunicabat. Et rursus
nulla passio talis aut immundicia
exterior. de pcepto petita. nec
de necessitate peto rōdutta. nel
inducens ad peccatū. Sed dicunt
q̄ immundicia sordidior 7 abho
minabilior corporalis ut corporal'
est sanies leprosoz. hoc tñ nō impe
dit celebracōez. pterū si fiat loco
m secreto. Idem sentiūt doctores
de menstruis mulieris. 7 de flux⁹
u ꝑcuno aliquoz humoz. Quaꝑ
declarat̄ dicendo ep quedā immū
dicia corporis tangēta. nō immū
dicia spūalis. sm̄ bene tale: sicut
m bigilia formicides habent.
Et alia rōducta tali immūdicie
spūali. sm̄ quādā similitudinē
aut conformitatē. prout ē m sop
mis sordidis 7 impuris. ēt nō
est pcepto. sz similitudo pcepti. aliq̄
bidemq̄ immūdicie que horrore
quēdam 7 abhominacōez quādā
visu. vel rōgitū gnāt. ut m le
prosis. 7 m alijs plurimis: quā
uis nullā shamq̄ messe pcepti ben
tale. vel effigiē. Postremo alia
est immūdā. sicut m pedibus hito
sis aut m sāie pulmulenta
& sudante. Prima 7 2a gnāt ut
frequēt̄ m anima ebetudinem
quandā. dissipationē. 7 decordi
nationē. alias mdenos rōz. Ad
tertiū sic gus
tata spūs desipit omnis cibo. sic
ecē 7 amplius gustata mente desi
pit spūs. 7 fit carnalis ad tēpa
longius aut breuius. sm̄ diuersas
habitudes 7 complexiones. de his
dictū ē antiquis m figuris. ut ta
les immūdi separent̄ ab alijs us
q̄ ad vesperam. 7 vestimentoz
longiem. hoc greci sic exponūt
ut u. pūs ignis temptationis abs
tersit. reū se ēē usq̄ ad vesperam
homo cognoscat. Constat em̄ mul
las tales institutiones. que rei mon
ales aliq̄ figurales fuisse. multū ne
ad obligacōez maxie tribuendas esse.
nisi mdum sāre bellē mā. vespu
her. 7 loco tūs. nō ad hoc aliq̄ de
sint. ex tā dura ꝓtulit se homo
immūdū 7 exē castra sanctoz in
strez secedat. quā diu tales
in eo gigent petoz. reliquie
ebetudo sīl mentis carnalitas et
deordinatio. aliq̄ mdenos. Pīz
gantiz alij tribus. alij rōfesti
lugent humiliati. 7 propter lacri
mis diluūt 7 extinguāt quodꝑ
carnalitatis cōtactū erat. et od
eius vestigiū breui lamēto
delent 7 abolent sordes. 7 a
immūdicia ꝓpter standalū uel
horrorē. quoz breuiq̄ dep̄catis
nocere pōt denotiōem aie. pōt
erit dep̄catis celebracōez im
pedire. diu gīa standalū uel
horrorē. 7 ex cōsequēti mdenos
no celebrante aut assistentiū
behemēt̄ psumūt accessiza.
Rerus ubi sunt homines ex er
nitate 7 pfectū. apud quos n̄
tale timendū est 7c.

Possibile est absq̄ vllare
prehensione. 7 cū me
rito aliquē scyphos pollu
tum. sacrosancta mysteria
tentā mingere. et celebrare

Putet considerans ex deductē

vide in hac rubrica quia ff. scripsit et ē q. debeo in celebrando

precedenciaz. Ad digna itaq; celebrandū sufficit ꝓpazemo talique nō rēmaneat conscientia peccati mortalis aut impedimenti legitimi: et que deinceps ab celebratione remota ad sacramentū penitus nō excludat. Et pollutio nō dicto possibile est ista in se sentire. nō longe post tale passionem. Vno ꝓ iudicior. deuotior. ordinatior. et ꝓdicior. ad sacrificandū accedit. Constat enim ꝓ obsecrantes horrores ipsius sue religionis nō ꝓpterea nō ꝓpterea a celebrando impediri. Et si dicā ꝓpterea q̄ horrent sicut alleruta dūtaxat celebrare possent. ab hac ꝓpterea differre. quia aliquis mihi plurib⁹ diebus nō fiet ad celebrandū similit̄ apparet. Porro si timeat reuersio talis illecebrarum et passionū tēpore celebrandi ꝓpter horum et multorum cōtingere. vel ex aspectibus talis possibilis. vel ex corruptela nature. vel ex diuina operatione. Cher q̄ nō sufficiat magnū horū in religiosis et viris et contemplatiuis. quare est ad deū finalis conuersio. ꝓpter forte hūmanā ꝓpter eam subtractionem. Dic cigilant. Verum aut apud secularē cōmunitatē aut nouā bene cōmendi formā missam tales repentina vel leuis frollectio denotionis ne mentem. Cessare aut eos ideirco. aut tardius accedē ad sacramentū hoc ꝑuentissime tractandum. quia habet ꝓpria loca mea residentia. vbi illusio demonis meam denotionē impedire volentis ꝓpter spūm aliquē mundi. Nec ꝓpterea debemus cedere. et vinci. vel obmittere. vbi subinde timet aliquis sacerdos de scandalis. si nō celebret. vbi demeritis aliquis tenet celebrare. vel ex susceptio officio. vel ex cōmissione. vel mutua

vicissitudine. et conformitate aduersus aliquos ex quibus venit. quia dum sint religiosi pene omnes. Ad hec dendū hic. ꝓ nullus palam teneat ꝓpriū defectū vel infirmitatē aduersus prodē: ut plurimū raucus et discretus contegē. Prodit scipm talis nō celebrās. scandalisat q̄s forsitan: et cogitationes varias sanctas asserēt in cor aliorū. Nolo ego plura dicere. sicut nec possibile nec debeo per dicta mea q̄s instructibus religiosorum. si aliq̄ sint ad oppositū. Verū est nempe. id apud quemlibet in sensu suo cōtinet. Et dum ꝓ nō dicendo posse vel. si iudicij cogitet veritas apud hūmanos libertatem legis expellat. Opponet forsitan aliquis de formularibus. ꝓ sibi in breui possent cōtingere se: et ab omnibus petitis aliquis animo extergere possent ipsi celebrandi. Opponeret quis de diuinatis apud quos pax et pietas in sua conditione nō cōmittat. quibus ad communionem ꝑtinet diebus solemnibus. nō petra est. quin vel assistentes ingruiente. vel reddendi debiti. aut mutuum bitinde cōmunicati fuit. nec abstinendum aliud est. Ad primū promit alia nō dicens. nisi ꝓ rarissimis hoc esset. de hijs vō q̄ rarissime accidit quid eueniat de pace doctores tractant. Et ti diuinet quis sit dabit pro amissis. si ꝓpria ꝓ dis contrario contingeret. si demū magis ex suscepto dyabolico scelemento temptatione. tale flagitium apud se rarius cōmisisset audeat quis ꝓfundis sapientibus plurib⁹. fateor nō audeo iudicare. et alijs sicut ꝓpriū et expressi. ꝛ iungendi sunt multi hic rōnes iudicio. cuiusmodi ꝓ eis quas prudentia cōspiciat.

. indagantib⁹.

et poll

Prcepue ex dyno mmneze. et non ex mrā mdustria seu ꝑparatu. reddm̄ dignm̄ mysteriozū phūpi. sacrū
Quer considerato si qū sapore mihi magistretur humiliabit nos beherm̄ter. Profecto humilitas sola ē que disponit ad dignissimoz̄ ꝑ ꝑparationem debitam. pro tali tatu. q̄ hospitis mālē recipiendo susceptione.
Quo homme qui talē in veritate comperit. mdignū se posse ad q̄ etiā. ꝑ supnā dispositoz̄ celebrādi oz̄ ꝓpinquasse. quousq; diffidat de oīm̄ sua mdustria ꝑ labore. et solicitudine: per confessionē ā alīs ꝑ cura ymolaret. m̄ ara cordis dicens. bone supbie. mfirmitatibus meis substerno. dirait m̄ alio contrito ꝑ humiliato cui damele. Deꝰ nō m̄ mfirmitatibus meis prosterno ꝓtēs meis am̄ te. ꝑ m̄ misert mul ꝑ mag. ēt ruesis nō ꝑphā. Ego aut̄ in multitudine mie. t nitroibo in domū tuā. ado. ad templū sc̄m tuū. ꝑ tuā. ꝓstra. quoz̄ aliqua dicte mserunt. Cplene mdustria mea ꝑ ꝑparatio ꝗle agē cōuenient possimꝰ ꝑ quā. si tm̄ eis dnūm. fallimur. ā cadig. aut talqd si quis baculo azimi nec sustentat. Gaudeāt. dicēs hūi tanq̄ maduterio altissim. diuīs meritis confidimꝰ. nel in pteritū pola recordatione torq̄mur. Per misericordiā tuā m̄ protectione dei celi nō cōmorabimur. aqua desistente protectiōis quā subsistet.
Cfiunt cuidā pcr sopimū oīsio. ꝑ talis precipitatio m̄ rōgā erat. ꝑ a quo dā baculo sterco ribus mfixo sustentari ne ꝑfunderet̄ scita gerat. Ar ego baculū ꝗ fundatem̄ admittebar assidue ad fetore. intollerabile ꝗ semi ens periculū. tota mente ad dnm̄ cōuersus. ꝑ dicto baculo. cōfestim ereptus est. Hanc cōstā mīa quā libet mūda est rōdicta que dam plena stercorib; sordib; de fectuū cottidianoz̄. Baculū ille mā est mdustria. per quā nos ergē querimus. si pronis dulio quousq; eleuemur oculos. unde ueniet auxilium nobis. quousq; fiducia mea tota m deū iacte mur. quanto plus mittim̄ de mee mdustrie baculo. tanto m̄ ꝑfundiorem abissum̄ mee ꝑuitatis demergim̄. ꝑ nō m̄ si fetorem tetr. ꝑ horridū deportamus.
Ez si dicet quis. cur tā abūdāter ne deū plem̄ cōstā peccatorū mee uoti. sordidi. dilacerati. ꝑ discrepe rate. ad hoc sacrā tā salutifere. subsp̄ me deꝰ salus ascendet. Deus iam̄ ut agat mdustria mea ad quod poterit. ut sit absq; cōstā pcto mortis. si m̄ ea nec quid speremus. aliquid supbum. aliquid maledictoz̄ meruerimus. qui pomā fiducie in homine. ꝑ carne brachiū ponim̄. aliquid demitti sp̄ ꝑ m ꝓceps ūmus. Aqueostaq; ꝑ omnes ustrine mee sunt ut pauci mestentur aut̄ aut celus leprosi fastidiose. sup quib; Gallanus assidue petoz̄ ad fame. Cruci fronte ī. q̄ be au daria. infectoz̄. Hec ad placandū deū audebimus ostendere. caueamus ne porci ueritatē. Plane sic est. si mille anis bacaret. debet se dispone ad dignitatē celebrandi. uel sic per se attingeret. quod idauro m breui morula fieri poterit. Se mtroget. Precipit ne ro sup mem̄. si digne accedes. si sufficiens ꝑparatus. hec sicut primū re mscat. respondet. ꝑ. Unde sic rūdeat sibi ipse. intendat. quid uy me ē. mecū. deus ꝑpinquo de cetā m̄ sum. cōstitui sup petoz̄ mortalū aut petendi ꝓpositū. Peccata mea bemaliaret. nō confessa. nec q̄ absistunt. Frio m̄ exo abusū. q̄ instius ē deus. qui si celit exo

quire velemente debita mea.
si iniquitates obseruaue. si merd
in medio rotende. neq; fustie
bo: neq; potero rndē vnde q; mille
quatuliber lotq; fuero attritus
ron sessus lacrimo sus. Quid ista
sunte be mi. Ei ego ad mea mag
na dnodi cer. quod sne possid si
forte me latet vlcera mea. Aperu
quidem exectan: qu bi sit meo spi
rituali. pmitq; supi medu abusus
sum. Si forte me latet vlcera mea
du videns homi illud adimplere
contempsi. hor vim sno. q apud
dnm mia est copiosa ap ud eū
redemptio. Et ipse redimet eius fonte
nulla pt mea iniquitas euidere.
nel exicare. Et si decreuit saluare
me: nemo e qui me de rndempnet
Paupit ut spera meo. 7 me to nō
in manu sua prodat. Obedio
ut possim. Ne e rnedelis a me
da re. Semete ad ea nō aget fo
tas. Quiet me dns in bene dc
nonduq; dulcedinis. du nō displi
ceo. Spero equide ipe qui cepit
pfinat. 7 illuiabit abstondita
tenebrarum. ne vmquid derima
in morte. Formata es o aia
ad amatorē tuu. Iubet pnus
sponsus p os pphete. ut fuer
tans mid eade te suscipiet. Et si
millies absteteris. rō tempsere
veri seruo. te venete nō repudia
bit penitente nō aspernabit me.
Ei quis ex hoiby talia dicet. ac
cedes. 7 speres. 7 accedes. Deus
hoc dixit. deus hoc pollicet. ymo
deus hoc imperat. 7 tu diffides
nō accedis. Ne est istud cōsilium.
O aia mea munda es. accede
mundanda ad fonte puritatis
in cōmutabilem. Es immūda accede
pastenda ad pane suauitat. 7
delectabilem. Egrotas. erras hoc est
manifestum. huc medicabilem medi
cum. Influxit pater. nec sana
ri poteris a medico nec tuus
creator. nisi plena fide ad
emorroyssa fimbria vestimti dni.
videlicet sacrosancta hostia. ut pe
geris. Ei peza ysaie. te sente a se
pentibus pezuez sacrid repleta om:
quid creatu n̄ ut pphete xpi eloa
nō asperas. Ei dic ad pphetā
qui timet 7 pauet sum. ego pheta
go ignis sacrosancti mysterij. hēs
xpm comite fidele. 7 hospite di
ssimū. Leteť te fortis. debile
7 claudū aquet. Veniunt qui
tales ad regnū magni regis inuita.
7 mīre compellūtur. Iubilea
sum manues. 7 instabiles. si hic pa
nis cōfortat cor hoīs. Tristi
es 7 anxia. si quid hac lachrimat
inquietat te pluuia 7 turbat.
adhere ei qui fluctu tribulos sedat.
qui e pax mea qui ait. in mundo
pressu. habebis. in me aut pacē. Pete
gemat a dno. si in fortitudine
tibi ea ambulabis ut sis ad mode
da. Quid ita rādet vt formida
stud expauescas. O aia mea que
7 quare conturbas. mitte spera
deo. 7 liberabit te. 7 curet te. 7
nō confundet te. Cur spera buda
forte aduersabi. Ubi e deus tuus. in hac
parte cōmuni. in quo vt simul. 7
simul gle nob' pugnus datur.
Credē hoc simplicia 7 bona fide. nec
curiosa disquirens existentia mō.
Sufficiat tibi q nō est hic mod alia
reperiri. sine locis cōmensuratis.
porta hanc 7 studi querere aliqu
vbi inputi. vbi pedes quales sint
quales ad hostiū patrui mandu
cio. Ubi ubi vt esse dicat. quare 7 quo
est. Quid fracta e in eis corpa nīa
lacera pannis. Dispatemur vtute deū
Ei nō enī hoc comphendimus ecclā p
fecto spāla dubiū rem aliā. qui ad
infinitas eius hīa tuū mens 7 pphetis
comphendis. Da lorū fidei ut me
ritū habeabiet. ad quā sine nisi
das natiā fidem. da laude re
nūciatis. 7 in eius obsequiū co
lens. te captiua. ipā cōsiderare
alia ꝛc. et. 10.

et poll

Non enim tremore cōtingi
nationis corporis xpi.
illud aī manducare corporaliter
monemur cōtrectare: sed
ad inferiora ⁊ scandalū
in nobis vel in aliis ex
tingui. Considerans ista et
pariter misericordis manifestis est
valet in nō mediocrit apud seue
pulosos. ut si forte corpalis alicui
dubitanes ipis solemnibus adhuerent
progrederent ad corpus xpi. michi
hanc attingere fiducia mundicia et
reuerentia sanctitatis. Fluxerit
qui dixerit ipam hostiam corporis
nullomodo in ventre meo dimitta
cōmedendo: si statim in celū rapie
ro cōtradicā experientia dat
catholica veritate: que post corpus
vere cōmedi. Refellit eos hmoi
cogitationis obmundū putat
indignū sentire: ut corpus xi nel
hostia sacra in fetulentū stercus
meum vertat. qui oīo pollutū
aut fedet corpus xpi vitio sola
ris aut spūalium ⁊ aliquan
do go si iudicat inde carna
lium iudicio. aut pagumo. qui
vpd corpus in meum visceribus
⁊ scandalum pellicula. me sibus
nouē obseruandi. et obsoluto
sluti. Dz ergo nō corrigē sen
suale iudaicum blasphemiam
puta reputemus. ipam dei sme
rissimā veritate. Cauteq; a tali
spurcicia frogitandi. p horas
tres bibimus offimat her cōmedendo.
plus quā purget. Assūfcat go
spuar spualia omnia crae et sen
tire sic cū a nullis et vanis
fantasmatū mquietatū in
putridinis semet absluet. sic
ca mq turabit. q ruet mq ar
randa sint. Horides loquor cor
poraleb. sic demq magis in
transcendo quā corporis pu
ritate confidet. cōfidatio fina
lis sequit etc

Concludamus tandē epilo
gantes. qz non as celebra
tionis cupiditatem querat
veritudinem. super diginh
tatione sua. Cauerat ⁊ ipse
habeat illā que dicta e ppara
⁊ sufficat. Non confidat i multe
bitudine sue. et in repetitōe con
fessionis aut deuotionis aut cōtritio
nis fercentate. ppter em fieri
ut confessio crebra sup venialiba
offerde per actūs. Credit enim
animā plus iusto sollicitā. ⁊ pa
nidam: et oīo cita tuta timoren
ut de pdicta confessione impfecte
trepidet ⁊ vegetat. item cōfiteī.
Dabo tamen breue dōmino.
per quod nulla cōfessio. multi
plicio mquietationis cū erit
ei videlicet fiat nō tāquā ppe
titus tui ad salutē nīa. ad cele
brationis illius dispoz requisita
fi quia opus bonū ⁊ priuilegiatū
ad indulgentiā dī aut gīe aug
mentū. nō pazid profanent.
Porro dilugat alia deū alīs me
resse est ⁊ se in manu eius ppriati
aliquis se expelli a facie dni.
⁊ repelli vigile timendo. ⁊ hīs
do eū de seueritate suspectū
futura erit ad cōmodū sumun
cumq ad alta se sibi nechet. ⁊
obrem astensiua i monte aiar
⁊ gaudia sua vmolatiua tui
abrahām. i tmquat miseria as
ni sui. ad puer⁹ sz sensibus.
pudeat ibi asina. p serepent
pueri fida sint illi oia michi
ad se que in nobis stat. i ve
nie vobis ptmebit. Hor i loco
no impetmenti bestione miseri
que ōto pri celestino. mostras
se memorē ie. qui doret hom
nes per sodoma straz. Cui est
eidem patri sapienti. ep anla
regia pcellentissima cū asino
suo ascenderet. mutatis hic
asina tributū gentis etc per

uam solut. Exhorruit hec pu
rissima & abhominata & hanc
no imitate. si imminentes
& progredi formidat & regredi
monebat: quo usq; semp mit a
monita est. vote de throno lapsa.
michi ad sui uel aule regie re
tauratione ptime id q se non
construxisse male michi ps gratie
suus assellus torpulento & ir
rationali expulerat. Planc &
sic dicā. amplius. eue mt non
miqua ut turbaret pugne
decor matris & fecditatis mfich.
idest sensualis agitate. sumes
rere frenat si pus tatis ur mi
nuit etoris magna. Strabrig
serenitat. sup hic benitu omo
simdrius eue tense repentino
miquid mdunt. Talis no exa
minet se aliquatin poterit
ner ob aliud templatoris stu
dio. aut queti cuilibet mi sistat
nisi ut apud se exaltet deus.
ac prem magis & magis humilet
sm sua pazitate. Imo mala
mtate rfiliat & rsiliens tradit
& deus suscipiet eam. Hec bia
nuta de. rgiare & scriā. Demq
finē loquendi omes pariter
audiamq. Deus mne. mte no
speramus & maduta eius obsma
quod mte & no omittes. Hoc
est omis homo. Assumus est

Explicat tractatus bone de ce
lebrande misse editus a magro
iohanne de Gerson sacre theo
professore Studii parisiensis
Cancellario

Sequit declarō dñi pape. v.
Martini de reemptoribus

Martinus epc̄s seruus seruo
rum dei ad perpetuam rei memoriam
Pegnimi vnusalus ecclie q̄m
disponente dno psidem cui a
primo assidue ut nos credimus
nobis dispensamus officium subdi
tis pari et q̄si cibum nob
ex alto gred intendamus et dubi
a q̄ intercedunt ptpe ne lut
amfractus seu scandalo ptmiat
fermentu nro moderamine decla
rentes Hinc petrus dilectos
filios vnusq; clerici nobilium
incolas habitatores ciuitatis
et dioc̄ erat nobis exhibita
ostendebat Quia a retro ann
tus et ex ac a toto tpe et ptim
tpis cuius firij memoria no existit
memisse ciuitate et dioc̄ arp
tibus illic viciis q̄da effectudo
rōbilis obfuscata et pstpta ac
moribus utentium agitata ado
mune utilitate hominum mtō
ducta fuisse q̄ olim princeps duc
bāo multos ciuis seu spidanos
prout cuilibet de hoc expedire
debuit melius sibi ptus no va
lent q̄silē plane exhiastice
ut spitalis Collegio a vnus
tatis opido ut ciuitatis supiorem
put dominus opidi trissan
pdus domino et hēditate re
dē q̄sueuit annuos resq vnq
ut plus marcaz aut grossos
pagen nūm polonicos et paga
meti q̄sueti adrone et p̄sus
marca ppus annis reseq dece
xi xii dom. aut pomm marca
plus ut nunq̄ p tpus q̄sueuit
put ipi gthen te inter se que
nerat ipi vendetes te integre &
pecuniata solue q̄sueuit
bonis mpo gratuite exposs

pipiq rensq annu expluerq m
petuu obligat et ff m ipis
gtractibq p cappsu vpis vendi
trisq data fuit facultaq atq
gra p ipm annu cessu intorvat
parte pcad' suma denaiez q
ab ipis emptoribq receperat qi
tugi velter libe absq alioq re
gstare gdicere aut assu possent
extingue et redime ac se sab
ipia rensq soluere ex tuc pem
tis hbere ff ex hor hmoi resq
venditorez in viti necsqua p
emptoes actaq aut astrigi va
leret ex ipis possessoibq et bo
nis obligat penitq mr empt
seu destructe fuitq et est
talis gtractus epaus et vtdicus
p epat vtare p tpe exeq
et vpz affinales n no pdmq
duxat tpales lorez et trisq
malis cessq hoi gstituti existut
tpi lucati et qui utilitati de
fluent sepius gfirmq paut et
hybatq Quaz ex sup hoi re
stitu stima hmoi cartuastiar
collegie canoicatu et phen dig
nitatez ppnatu et offina vica
rie altaria nuosdue imlia de
expsse gsensu et voluntate dnoz
tpaliu sedis fruitoriq dm bona
obligata gstitut exeta detenta
et fudata autorie eapde dnoz
hoi tpaliu sigillis sigillat et
pmissa fore nostrum Quaz ex
vendituez eapde rensu se
no mich adipoz rensu solucoq
pemt et cessut cartuastie ordi
natoz loroz spante et libere
se sumsezut fle ex aliq eaz
tractu tpis qpulsi fuerit et
ppelli gsueverut Tamen
nulli ex venditis ipis mazed
dum gisti rupien ei alioq tactu
scripturat hoi rensu huiusmoi
est hbe et absq ulla gdicta
solutoe eisd' emptoribq tam

cartuastie qua secularibq solue
gdictu et recusat gsingnez
hoi emptoes et vendituz gtra
sse et esse usurarios et illicitos
post emptoez cartuastie et
seculaes nec no collegia cano
marii et phen dignitat pdie
et offina vicar altaria et bna
hoi ipoz animaz ecsdem spa
liant precise et detinet spo
liatoz in aiaz suaz periclu
eapde empto pudicii dap
nu et gravamen et ppter in q
tractu hoi emptoes et vendicus
luti existut a no multis he
stret Quaz p pte eapde
clezi nobilez mirolaz et ci
tatoz nob fuit humilit
supplicatu ut in gtractu hoi
lucri et illicti rensi debit
declare et statu ut imposit
opo time pudi de benigne re
gptiar dignarem Nobis
supplicib hoi inclinati qd eo
relatre filij mri dilecti Gul
lermi tit sci marci presbi
Cardinalis cui negotiu hoi
cis pitoriu gsilio gmissimq ex
aiadu Comperimq hoi
gtractu usuridi et usu de
mmoiaz doctez lucrosi fide
fid hoi ambiguitat tollend
dubiis i primis pfatos gtractus
lucrosos et illicitos for mee ac
ipoz ecsdem rentaibz adillos
remotis gdictis obstaculis
obligai auctoe aplica tenee
scripturis exta sua declaraco
obstantibq primis reteritis q
ruq qbuscuq Nulli go ois ho
minis liceat hanc paginam nre
declaracois infringe aut ei ausu te
merario gre Siqs attemptare
psumpserit indignacoem omipotis
dei et bti petri et pauli aploz
eius se nouerit incursuz Date

i. erta

i. iuri gsomm

l. ton.

i. solucoz

i. hor

Rome apud sctm apl̃os sexto
nonas iulij pont nri anno
octauo Volen itaq; q̃p
dc̃e hr̃e debitu p̃stare
effrn̄ sr̃ntati vr̃e p̃ aplicā
sed̃a Madanus q̃ut vob ut
duc aut rom vr̄m p vob ut
alud seu alios p̃uatos emptri
bus nr̄is p̃missis op̃tunis fauo
rib⁹ p̃sidiu efficat impedim
Dictasq; hr̄is ubi q̃s tq̃s
expedē vidit auctoritate
nr̄a solicit̄ pblicatis faci
at eos auctē eisdē eptri
bus aut ip̃os p̃uatibus eor
ualib⁹ p̃emissores seu debi
tores censu nr̄i de p̃fat
emptis nr̄o gr̄atuito et q
accessu nr̄i p̃pos hitos ser̄
et tenore plenius et debitū
satisfactis impedi Cont̄
dictos p̃emptos exhibitos
aplacon̄ p̃positum q̃ p̃scdo
Nonobstāte si alicui q̃ aut
diuersis a sed̃e aplica sit ni
dultu q̃ nr̄is lr̄is p̃ssedi aut
ad ecclesiā no possit p̃tes
aplicas nr̄as sr̄acen̄ plenam
et expressā ac de vbo ad vbum
de nr̄dulto hr̄i mentio
Dat̄ Rome apud sctm apl̃os
vj nonas Julij pont nr̄i
anno oc tauo

Hostiensis in sum. ordos. in latissimū aluenū totius orbis. Templū tumultuabilem hoīm multitudinem via mortis varijs erroribus detinens: radice omnium malorū cupiditate eos sedu cente. et quod deterius est inueterata consuetudine morbo tam letifero pene medicinā respuente. ita ut non solū surda aure precū manus obturantes. sed etiam sinistra contentione quasi dentibus lacerantes medentem impietatis agant. qui morbū curare cupiunt ipsi lacessiti iniurijs et conuicijs absistant. et presertim quo ad presentis actionis intentū. de acquisita possessione ac detentione illicita rerū quarundā quarū dominiū sibi minime competit: nec ipsi proposito nec sue intentioni conducit. ut dum quis rem aliquā possidentem sibi iuste vel iniuste. sine mobilem sine immobilem. ne ipsa hora qua ei debuerit apud se remanere. saltem sciente. sine ignorante dño suo. sine sacrilegij dñi nostri ihesu xpi. vero omnium quidem ad nostrum quidem intellectum. restitucionem nulla est. ad aliud saluti: ut nisi voto vel facto precedente. cessante ipsius impedimento saluti medificationibus insistere debeat. ut omnis penitencia excludat. nec absolucio admittat. vnio vere penitentie vere contricionis nisi sicut dictum est. dimittat aut dimittatur in rostre foro. Deo presentiente plumbum est et esse debet. an confessionem precedere debeat penitencia. nec ne patet satisfactionis. ut habetur dicto c. ex hac sententia. dist. xv. Non enim remissa ammissa dei seu eius ecclesie iniuria. nisi hoc et voluntate hominis perseuerante quod aut interrumpit homo iusto quo re aliena contractat non restituendo est actus ipsius. et de lege nature: non qua ergo ipse dispensare non potest. patet in rebus et in ipso dispensatore vna ecclesia statuto suo vel certa regula. racionem sibi a deo concessam. vni plura subsint suo arbitrio. que ab alieno arbitrio subduci nec non prospiciunt multorum. quin stante eadem detencione iusta vel alicui. multas faciat elemosinas. visitant limina sanctorum. ordines multiplicat. ieiunia frequentant. ecclias ymo et vrbem romanam et alia loca pro indulgencia visitat. confessiones suas frequenti penitencia mundas impleant. arbitrantes se obsequium prestare deo. operam pietatis in pauperibus si qui omnes sine fructu salutis hoc agunt. volentes sibi impunitatem perhibere operi a deo ad parere: si propter hec opera, sine sine imputatibus videtur deus: alias, nisi emendatis sibi ipsis misericordes. Dicente sapiente. auferre aliē tue placeas deo. Ecclī. xxx. Et ve qui edificant sion in sanguinibus et talia mixta in sacris litteris contexta non curantes. Persuasum igitur mihi vt deo. recepta opportunitate et caritate aliquorum suadente. qui id efflagitant. ut seposito ocio. paruis erga alios saluti obsequium quoddam impendam de presenti mihi aliqua scribere liceret forte immo culto. depingam. nō enim folia. verborum aut flores rigamus. si fructus alicui. tam rei necessitate. Si qui forte specialiter pro dicto ires tractata. aliquid nō quibus. nec per fastidio tristicie valent.

In pnīs salte alīq̄ fozte r̄pgi
re possent. pro corū tōsue
tudinarū dr̄etinis. ut a tā pe
riculoso papatu se pſeruare ual
leant. neq̄ astringo me ad
sectandū riuulos symoniē.
aut ad extensas iuriū alle
gationes. quę sparsim hinc in
a multis compaxtantur. Qz pro
no vestigio mihi erūt famosioꝝ
doctoꝝ. et equitatis rationes. la
tius hīj fore ingrediente r̄imitto
ad tā prū latissimū campum
tractatū. et nigrozē in theologia.
ut in hauriat vbi sitit desi
derio valeat saturare. Vn ce
teris consulens breuitati. et fas
tidioso lectori etc. Explicit primꝰ

De pestifere materie symo
niace Capitulū primū

In fronte huius materie se
offert primo et detestabile
vicio symoniace pestis.
Erant in primitiua ecclia symo
niaci. Nā petrus se ad sua
pecunia abiecit dicens. Pecunia
tua tecū sit in perditionem tuā.
Putans a dānas tā donatorē. quā datū. Vnde et
hodie mēbra huius auaritie
q̄ detestandū est crebrius re
gnare audire. Nisi pecuniaꝝ
dedere. spūale non obtinebi.
nisi forte audēmq̄ dicē eiusdē
symonē hereditē nō r̄linquere.
Et quis hoc audebit dicere.
videat quis hoc probabiliter. nec
forte deū tales velle ditare. nec
tentes placare. se vana ratione or
bari talibus dapnatoꝝ uoluptatibus. Et p̄ presupto hīj vo
lo ex alijs quid sit Symonia
quotmodis hīj fieri. huic sit
pena etc. et cetera ꝛ. Hec ad
impetrū. Solo hinc p̄posito
sufficiē existimaui. de r̄stitu
ēe p̄ceptoꝝ a symoniacis.
et cū dz fieri r̄stitutio. et quoꝝ
cui omēs pentencia p̄requi
rit. Cū vīq̄ simoniaca tra. cōmitte
fm̄ triplex genꝰ munerū. fm̄
a liquā. a mām. et obsequio.
quod est seruitꝰ indebite im
pensa. fm̄ hoc tria genꝰ opꝰ
variabē r̄stituendi sūt alienaꝝ
munerū accepti aut donati.
Cōmittit etiā symoniam in or
dinum collatione. et alijs spūalibꝫ
et eis annexis. vbi dr̄ offert. Diffi
mendo ead sit. Est spūalia vel p̄ sym
annexoꝝ spūalibus. p̄tende
te pacto p̄missionis. condi
onis. modi. seruitij. p̄cū vel
grauis. qualitatis r̄ceptionis
donatio. hoc intelligē de symo
nia quidē ad ecclām. et quo
ad penā ab ecclia impositas
symoniacis. quo ad mēs mere
positiuā. Nā sine pacto etiā
sola minacie. et ad celebritate
cōmittit symonia. licet irre
gularitate nō inducāt aut sus
pensionē. quo ad alios. si so
lū quo ad se. et recipiat per omi
tam penitentiā utz cōlo ulle
de symonia. Note etiā p̄cipue
intelligē. quādō vnus homo dīra
sine sit rēs mobilis. sine im
bilis. et de quo petitor p̄t cō
parare. emi. seu vendi. utz
ctrahē. Et note emptoris. et ve
ditoris intelliḡ omne contractū
nō gratuitū. p̄t contractū per
mutatoris. Vn̄ miles q̄ ecclia p̄t p̄
vno symonie matriculari. nā
forte pene in nullo possit excu
se. nisi no obligent. ad pa nō
in pace non gaudz impetrādo p̄
cedere plenitudine potat pe
nā impositā r̄ patre. et quo
ad se. et ecclia forte quo ad alios
quibꝫ beneficia aut ordines
aut spūalia conferet. p̄ quod
tū milli alij placeat facere pti
qui tamen sint subiecti

nisi forte dicerem q̃ romani pontifices graviorem penam decreta erga ecclesiam statuerunt pontifices romanos in concilio constanciensi et in basilicensi. ea in dubitato p̃sistente decretorum existit autoritate romanorum gradum superiore esse autoritate romanorum pontificum. ar tare et posse papam ad observanciam eorundem decretorum me vbi specialiter romanus pontifex in decretis eorum expressit et inseruit. licet forte secus esset si non spes expressa esset. Vtz p. c. significasti de elect. her idem primi ut clarius tibi constet quis censeri debeat symoniacus. et hic pro eodem missus nuncius sibi blandiri videtur se non esse hoc vicio maculatum sicut de pluribus est intendendum. Quod ut constare possit per quos sit hoc vicio maculatus. si salubre ac efficax volumus premium si sit symoniacus in ordine aut conferendo. aut accepto symoniace: abstineat ab ordinis executione. nec ordines alios conferendo. nec in ordinibus sic susceptis ministrando. donec mereatur beneficii dispensacionis obtinere. si est casus dispensabilis. Insuper et omne quod de ordinibus suscipiendis aut ordinatur accepit pro ordinis collacione restituere teneatur ordinatori. nisi ille a quo symoniace receptit. nisi iste non sit dignus accipere. vel ille ecclesie cui fit est nuncius. aut quod retinens est plato superiori. aut loci ordinario. ad pios vsus hoc licenciando. nisi ille qui debuit aut qui ordinem contulit egestate et penuria laboret. hic enim dispensari potest per superiorem ut retineat pro victu

suo sicut et alii pauperes cum donari possent. ne in contemptu clericalis dignitatis mendicare cogantur. et nisi hoc pena nisi mutata et pro meritis emendata venit si inde de hoc actum plene et deductum fuit in iudicio per magistros aut denuncium. Ad consulendum est vtrum sit eis iniungendum ut nitrent religione penitencia inde peracta. et restituendo sua defendendo. Si vero est symoniacus in beneficio tunc consulendum quia recipiens ad ordines penitencia tenetur sibi sub simplici abrenunciacione beneficii in manus superiorum. et ulterius hoc tenetur restituere ordo fructus per reptos a tempore notorie sue vicositatis. quia erat male fidei possessor: et intelligitur de fructibus perceptis deductis expensis et sumptibus. quos fecit querendo et congregando et defendendo et aptando fructuum grana. quos vtique tam bone fidei possessor. quam male fidei possessor deduxit. Et non solum de fructibus perceptis verum etiam de illis qui percipi potuissent. a possessore diligenter vel dixi a tempore notorie sue vicositatis intelligere. si quis amicus meus aut alius me nec volente nec sciente decimas alicui ob meam promocionem vitam per ego hoc ignorante luerauer fructus. quia bone fidei possessor fui. postquam autem id mihi innotuerit teneor restituere hoc fiendo. ad quod essem symoniace promotus. nec tenet illud possessio. nisi publice non diuulgassem fructum non teneor restituere preceptos et fructus ultra percipere non possem. nisi per hoc meum addendum impedirent me impedirent. Beneficio per me aliquo dando esset. hoc mihi non obesset nisi pactum consensissem

soluendo quod esset promissum
si vero esset ignorancia mu-
m dando aliquid illa minime ex
cusaret Idem ecp punit pena de
posito & infame ut dictu est
de sr memito in ordine sumo
phato. Sacro vo r̄mediatore et
depositor est, quia eo retento
penitentia agi no pt sn hūsio
& dignitate retenta dicit Tor
dme susrepto caracterem amitte
no pōma est de essencia sac
mem. to sic ordinatu eidem
ordinē iterare no pt tenet
Si tu tenē fuit r̄stitucione
fructuū pceptor. & illi er
resie cu facta e munera. erad
a quorūz acepta fuit. sme
a clerico. sme a laico. sme a pn
cipali. sme a mediatore. No em
illi dz r̄situ qui dedit. quia no
est dignus ea possidē. & pt r̄qua
nere apud illud qui recepit. sili
de causa: est sic vter q̄ primitur
tanq dans per carentia pcunie.
quid debit: quid acp̄ies per
r̄stitucoz Si tu dans pecunia
symoniace mitret religiosu. ut
fiam erat persona religiosa.
& fecit de illo mōsterio ad aliud.
dz simp r̄situ illi mōsterio ad
quod se r̄stituit. salte quo ad
vsum fructuū: ut quod sumit
omus. seruat & emolimentum
& hoc fit de mīa. Si vo plu
ries solus sme cōmentu est in
culpa symonie ppt mōsterii
et ecclā no dz punirī. quia r̄
stitucio fructuū est monasterio
qz delictū pcipue. no dz r̄cōm
dare in dapnū ecclie. Verum
si alibi & totū allegiū sunt
in culpa. tūc pecunia r̄stitue
da tū dz verti in vsū mona
sterii: si per dispensacoz super
oris dz alij monasterio ero
gari. aut pauperib. sicut attento

qui fuerūt in culpa dr̄
esse alieni a cōmodo ip̄ius pecu
nie vel possessionis. Idem dicend
est de pbenda in ecclā secular.
Dicit tū Gerl. Si quis dubi
petuam pro ordine hūdo.
illa pecunia redd dr ecclie mitte
dubium tamq ignominia petud
est data. Si aut beneficiū eccle
siasticū ad nutū tytulū gratis
debuit ordinari. sm̄ [illegible]
gratis acepisse gr. at̄ data
illi beneficio fit iniuria. & io
ecclie est pecunia r̄stituenda.

Si religiosis vero symoniace
monasterio receptis. & q̄ sme
ecepcione pie ac simp̄r dnt
cumulate. sme sint subdit. su
plato. & ab exercicio ordinis
cessare. Et si ipsis sic entibus sunt
remissa symonia. & post eorūd
mortē grāle. sme spe r̄stitu
ons de suo monasterio vel
lantur. Et ad agendū pēnā
perpetuā in locum actionis re
gule sunt detrudendi. Si vo
am conclū. q̄ ipsis sic dictis
āmote de monasterio que p
pere sunt ingressu. sunt d̄ alijs
locis eiusdem ordinis collocari
Si si modo fi vio pt. ne dis
nabilit eu agent in seculo. de
bent r̄cipi in eisdem mōsterijs
Dispensatum de nouo: mutat
pōnibus locū. & inscribi assig
natis. De sīmo. Dicens et qm
Symon. Si aut ipsis ignoran
tibus sme aliq̄ cōcilū sme post
r̄medium: ut sup̄: & de nouo
suscipiant. mutatis locis ut
supra. Si p̄ pres aut per
nūm ab obsequio remissa est
symonia. sme in ordine sme
in beneficio. aut alijs alia re spi
tuali. ex tūc sicut dictū est
r̄mediandi est. aut ab opera

qui restituenda est

d'religiosis

d'pres obsequio

rome ressumendi. 7 ad arbitrium
bonoz vnoz v̄ plurium finaliu
est ecclie illi cathedrali in facta
est iniuria: aut illi ecclie in qua
sic est symoniace promotus. re
stituat fructibz p̄ceptoz 7 p̄cipi
endis ut dictu est. Extra de
spō patrimonio si est in his dis.
attento eo ut vite vtilius ne
gociatiōi hoc per dispensationē
superioris non grauia autoritate
Et
p̄missis facile pōt locoz colligere
de p̄sumpcōe aliaz v̄ridicaz ip̄si
us scilicet p̄cepti aut sacra
mēti aut sacre indulgencie. Et
ut clarius cognosci valeat la
bes symoniace pravitatis fre
mitur. q̄ omnes a pena. extra
to principio ipsius constitutionis
non mutile visu est in canone
sacri cōcilii basiliensis. de quibus
tribus pulcro opusculo dictorum
cuius tenor est talis. Hec sancta
synodus basiliensis in nomine
spūs p̄clari statuit. hec sancta
synodus. q̄ta in urbe Romana
quia alibi. pro sedi cōfirma
tione. electum admittendo. postu
lacōn. pallioz. p̄sumendo. tolla
cōn dispositionē. clausu postulan
pallioz. extra a laycis fidelitatis
institucōe. installacōe. 7 investi
tura. de ecclīs extra cathedrali
bus. Et metropolitanis. nec sacris
dignitatibus. officijs
q̄ extra. quibusdā. p̄ nūs
ordinibus. sacra benedictione.
ac pallia de cetero nichil penito
dari vel post exigi. nec bullis
sigilli. dimittendo. cōmunes
7 communoz fructuum. p̄mioz
finiendi. deportuū aut sub
quocūq; alio titulo talore
vel nomine p̄textu. quocūq; cōsue
tudinis p̄uilegij. vel statuti.
seu alia quantūcūq; cā vel occa
sione dimittere vel minuere certe.
solū scriptoribz. abbreuiatoribz.
7 registratoribz bullaz vel im
mutatis. pro ipsoz labore com
petens solarium solui debeat
aut sacro cuiusq; si quis exigere
demandaue vel p̄mittendo. cōtra
re p̄sumpserit pena maioris ex
cōis symoniace incidat et in
ipsis dignitatibz beneficijs talia
obtinendi nullū ius ac tenore
quorūcūq; obligationis. iuramē
tiones. cessare. ac manuten
tudo p̄ in publicum decretū hoc
salubrissimi fori cōtinet. nullas
obtinere vires. atq; rata esse
autem. Et si quod absit Roma
nus pontifex aliqui p̄ceptis vni
uersalibz cōciliozq; exceptis
residere de canone. admoneri sub
hac sanctione alicui fuerit de
cretum. stare debeat. quod si
cetera vō p̄ modū
culpe nūc cānonicis sanctionibz
p̄ suos superiores digna vlcio
ne puniant. Datum in sessio
ne publica in ecclīa cathedrali basi
liensi solemni celebrata die Jo
vis vi mensis Junij. Anno ei
natiuitate dñi .m.cccc.xxxv. In
quo canone nulla cetera
pensari. decreta talia p̄moty ne
mis nec tyrannide in diuino ac
quantū ad quod dictu sequi
cā nec clausule legendi aut ab
soluendi sint se assentiendo vo
lente sunt. quodcūq; sint in pre
dicti maioribz missarū 7 aliaz
sacramentoz administratiōe. Et
sup hac ordinatis decretis de tali be
neficio. a tpe huiusmodi assecutionis.
et statuū tenere 7 male fidei pos
sessoz. nec pastoz eiusdē. Hinc
et lachrymis p̄ ostium sic 7 p̄mi
E aliunde astruentis tenuerit.
vn prudeat sibi de referri re
medio. si velit saluari. Nec
plus diat sibi de dubitato con
tulio basiliensi. quia eo tpe
dati canonis in toto orbe

pro quib⁹ romano habebatur
Erā a dño Eugenio p tūc rō
no pontifice presidente. qui lis
pro tūc posidebat vñ ongr de
cretum. non fñ poterat obtinē.
Vmo p fisebat in suo vigore. Ver
rom erat illud decretū a xpo
p mulgatū. ait. Ecclis utrepsq
hagreatis date. Et a sancto pe
p̄o romano pontifice confirma
tū. 7 publicitus actitatū. Dicte
ad symone magū. pecunia tu
tecū sit in pdicio. Cap xx

De restitucōe munerū p̄ iudi
cē tam secularē qđ eccle
siasticē munus p̄ceptore.

Circa quod notandū p iudex im
qua fierent sententia voluntarie
7 frenti sz timoē. rip̄ditate. odi
si seu amoē. seu alia in vitiosa.
tenē p̄sit ad omē decessū illi.
qui ex tali sua lesiōe estimat
forte posset induce illū p q̄
tulit sententiā. ad plenariā
restitucōē faciendam ei qui fuit
lesus. Dz enī tali p restitucōz
omnīno gūssima pena. indep
p gūssimo crimine xīo m
mittit. Et ē hoc peccatū
gūg est rapina simplex. q̄z
auctoritate diuina abutendo p
ter iuria p̄ximo. deo iniu
riant. Et quatuor modis
hūana solet p̄uerti iudicia.
silicet timoē. rip̄ditate. odio.
et amore. Vñ versus. Quatuor
ista timor. odium dirimit. remuneꝝ.
Sepe solent homines rectos p̄uer
sus. Si vero per ignorantiā
aut imprudentiā. iustitiam
tulit suam fm legem. teneē lesio
nem tūd domū 7 equū videbi
tur hominē indicanti. In iudicio
tñ actiue tē ad ea restituēda.
ar si scienter fecisset: qua habz
ignorantiā reatū: nō fert.
Diligencia qua debuit 7 po
tuit 7 mitigie offīm iudicē
ora pauit. Debuit em esse sufficiens in sciendo per se aut per
assessores peritos. quoz opera
sibi compatī. licet fortē mitiq
agn̄ri ipo. qua ri primo iudex
ēcia ecclesiastica ordinarij aut
delegatus. qui extra consciā
7 cōem usticiā in gliame p̄ximi
dirig in iudicio quodlīt ferenti
p gīā vel p sordes ab exercē
dē offīo sūo per anni noscit
se suspensum. ad extimatoz sit
parti qui laserit medietatem
condempnand⁹. Et si durare
suspensione negerit se diuin
irregularis effīcit. a qua nō
p̄t nisi p̄ romanū pontificē potent
absolui. De sen 7 re iu. Cui etiā videlicet
licet. Dubitari posset. In iudi
cante posset rip̄ditate pecuniā pro
iudicio. Dico quo siendū q̄li
ud de rip̄ditate pecuniā. ut iudex
aliud de pro lucris sibi ex
pensas moderatas p sui 7 suoz
labore exigē. Vñ plus
dico est munus. 7 absolute in
quit: cū pctās iudiciaria sit
spūale. 7 talis stipendes committi
simoniā: 7 tē ad restitucōz cū
ceptoz. alia est abusus pe
cunie. Aliquid p vicio symo
nie. Nec est p̄ius animo re
uertī ptē. potestas hoc mi
nistrandi multos qui cōmu
faciūt. p̄ vñ gīs remuneri potes
tas iudicandi. solamen spectat
deputatq: 7 reliqua ad usus p̄pos
tionē. qui quibus per se p̄sone
nequit ad iudicandū. aut ex
ministerio debet. aut p̄ alias cau
sas honestas. De illicite pecu
nias exigentibus dicit ysa.
principes tui infideles. Qui dicit aut pri
cipes domus iacob. 7 iudices
domus israel. qui abominamini
iudicium. et omnia recta pūtis.
qui edificatis sion in sanguinibus.

z sibi in mq̃ ciuitate. pncipes eccl
in muneribꝫ mdicabant. z sac
dotes eccl in mezcede docebant.
z ꝓphete eccl in pena Diuina
bantꝫ super quo h. ferre. Et ꝑ
de principibꝫ videbat mdicere
quod recte exercendebat sna.
z in nuneribꝫ mdicabat. Sacer
dotes q̃ nō docebant ꝓhibi nisi
accepto ꝓio. Lud dr̃ grat̃ acce
pistis gratis date. illi nō petu
mā ꝓferentes deo quare ven
debant gr̃a dn̄i q̃ nullus po
nerent. ꝓpt quā pncipal̃ uel se
cularis exercet̃ mdicendi q̃d
nullo mō licet. Et augē dicit Et
habetur. Susceptue ni ecclesie
ym. q. iii. nō licet mdicī pende
mdicū ustū. et si licet ad nu
tū pende ustū ꝓrimū. et
mrs consulto ustū consilium.
Deo mdex accipiens pecuniā.
aut aliquid quadrans minus ut
sentiat unquā sna. tē ad omne
mteresse ꝑtis lese: et ad r̃stitucē
obligat. nō ſm̃ ei qui dedit q̃
turpit dedit: ſm̃ ei m rē Turpi
ter recepit. ꝓma q. i. Iudicet. Nec ec
tē si pecuniā recepit ut ustā
sniam ferret. q̃ ḡtis dr̃ mdicta
re. ex officio suo. aut ec̃ si re
cepit pecuniā. ut nulla ferat
sententia. aut ut nō mdicat;
Nā tales nunq̃ mdex remen
dus. ſm̃ ꝯmittit. ult̃ crimen
simonie. Et hoc ꝯmittit
qui quis in offitio constitutus per
torquet aliquid per metū a
subdito. aut ꝯtra nō vt facit ad
quod tenet̃ ms̃i data sibi pecu
nia. Aut ꝯtra aliquis officialis
uel mdex. aut mlet. ult̃ sibi
statuta stipendia exigendo
ꝑ Joh bap. dixit mlitibus
ecclie contenti stipendijs vrīs.
nemez concutientes. neq̃ ꝯtra ali
quem accusat neq̃ ab accusatio
ne desistat ꝓpt pecuniā. hinc q̃
omnibus talibꝫ obnoxij sunt re
stitutione. Si vero aliquis pecu
niam aut munus mdex dedit
bona intentione. ſz ut ius z equi
tem sibi conſuaret. ut iuste
mdicaret. mdex tē r̃stituē illi
qui bona intentione dedit. xxiii
q. v. Nō sane vbi dicit̃ iste tyrō
let oblatā sibi pecuniā repetē.
qui iustū iudicū emit. qm̃ ve
nale esse non debuit. De symo
nia dicūs. Si nō dedit ut
animū iudicis sibi sub spe rē
tinendi. z ita iudicet ac
tente intendebat ipm̃ corrū
pere. non ipsi z principij nec
illi ni rē muneri data fuit.
nec arbitrio ecclie r̃stituenda
est pecunia. Et hoc ſm̃ glosā
super eo dd̃ nō. Nō sane si de
hoc constat in foro causaz
Si vero in foro cōstitē z peni
tentiali forte magr̃ z aliud
quid nōnīs. Et dz debet fieri,
sicut de alio turpiluco. Si nō
mdex voluit ferre sniam. z ꝓpt
hoc pauc aliquis uel alius
amittit ius suū. tenē mdex
ad omne mteresse. et facit lite
suā. id est dz r̃stituē litis estiā
tionem q̃ qui ꝓpt eā negligē
tiam lesus est. xxvi. q. v. Dna
z q. v. Omnis. Sed hic omnes
hic dubiū. vtrū mdex
possit aliquid r̃cipē. aut pete
a partibꝫ. Ad hoc m̃ r̃spondet
ſm̃ Raym. Si mdex ordinarius
sit et habeat dignitatē sibi
ad officiū suū deputatā. z ꝯtra
r̃ditus sibi deputatos. dic nō
pt petē pro offitio mdiciario
exercito. Primo tē ad r̃stitu
ēdū. Nō enī duplici stipendio
dz gaudē ꝓ vno actu. et ad
talem extendit̃ vm̃ Joh bap.
Contenti estote stipendijs
vestris. nemīnē concutientes
calumpniā faciat. Hinc ꝯtra

Dicat ꝯ glosa ambro. ⁊ aug⁹ ne dum simptus queri⁹ ꝑdo
vrsetum. Regz ecc xenia aut
munstyla di pet⁹ ur oblata
sponte r̄cipere. ꝓt⁹ amputa
do suspic⁹. et malā spem tollē
dam. hoc de honestate: mīt tñ
parua essent. q̄ ann⁹ eis flere
ad mstriā nō possent. tñ si ali
quid talud sponte oblatū re
ciperet saltē pmilde quidē
necessitate r̄stitue nō tenet⁹
Esiulentū vero ⁊ ponlentū
p breu tpe rōsum posset. nō
tenet⁹ restituē. Judex vō dele
gatus si pauper fuit. nr̄ hz
stipendia seu redditꝰ sibi de
putatos ad hoc. Si rōgerit ip
de loco suo moueri ꝓt⁹ causis
sibi rōmissas. ꝑt moderatas
expensis ab ambabꝫ ptibus
petere. equalit⁹ ad ambobus
mlier seruit⁹ ⁊ nemo rogit⁹
suis stipendijs multare. De vi
⁊ hon. clc. Cū ab omī. Si tñ
pauper fuit ingrunter. mēdi ꝑt
pet⁹. Si vero ordinarius de
putat delegatū. aut vicissim
dz sibi pmde de expensis red
ideo vtit⁹ stipendijs ecclesias
tic⁹ que sibi sut debit⁹ de pu
tatꝰ. Si vō delegatꝰ ex lōgi
sud procedet ad mdictū dā.
aut ad mstriā partis. aut
dapnū aliquod mēt⁹. et ut in
pmd equoz. aut aliud quid
tredit⁹ p possit r̄petē dapn
ni refusione. De assessorib⁹
vō per iudex assūptis. sme
dolo ⁊ figmēto. m nullig ꝑt
pudicū videt⁹ dñs. q̄ si iu
dex per se nō est sufficies. ꝑt
petē alīs note assessor. dēt
tñ ipe mittē ptē in propriat
ne frīat aliquid in fraudē
Et cōsulit. ⁊ ⁊ q̄ hoc fiat
de cōsensu ptiū. Si tñ

assessores ⁊ oēs alīq̄s indu
cunt iudicē ad male iudicā.
tenent⁹ de r̄stituendo dampno
parti lese. Si vero iudex ma
le iudicauit per imprudē
tiā sua. aut assessoꝝ: iudex est
excusatꝰ si fecit diligentiam
in eligendo assessores. qui bōi
⁊ expti erant reputati. mag
me de consensu partis. assesso
res aut erut in maiori ruspu
qua iudex. ideo assessor plus
tenet⁹ parti lese. q̄a iudex. ꝑ assē
sor eligit⁹ ꝓpt⁹ sciam. ⁊ nō sp
iudex. dū tñ bene fuit ⁊stitū
De hac tñ mā iudicū. assessoꝝ.
et notariorū. edita sut no mā
nira. Si ca⁹ Statuta de ꝓ
pte li. vi. In quo calo pa alia
de pmissis. determinat hēnsa
tus vsus. Cuꝫ ca⁹ vā sut tñ
pensanda. ideo tenore cuiꝰ
ca⁹ quo ad pnte materiā mte
gralit⁹ decreui mserere. Dicat
ergo sic. Insup ut ḡtis ⁊ nō
omī puritate iudicū cōtra
ipso sū delegato a sede apli
ca proceduꝫ. nullū mō inqui
quodꝫ aliud. nisi forsitā esui
lentū uel potulentū mera
liberalitate oblatū. quod paue
posset rōsumi diebus usq̄ nō
nō ipm ꝓpt⁹ causā sibi rōmis
sam contigerit extra sua do
mū prodire. moderatas
expensas r̄petē ab eisdē stib
partibus. qualitatuꝫ ꝑsonar.
pensuras attente. q̄ in ipsis
expensis modū nequaq̄ excē
dat. nec plus ab una ptē si
ab alia exigat. nō cōmuē ge
rat negotiū detrusū. Si
vbi causē sibi cōmisse vtilitas
uel utilis nō exegerit. o nisi
onem ꝓpt⁹ hmōdi expensas
prosequendi. cōpt⁹ dominū
non assumat. Si ⁊ vbi nota

d iudice delegato

d assessoribꝫ

bilite: fuerint pauperes litigātes. etiā pro expensis nil prorsus exigat ab eisdem. Assessorem aut ut quis faciat aliquid fraudulenter: nisi eo indigeat. p̄ quo sic p̄mutat eundem sibi ne quaquā abstrahat. aliquid de suo proprio p̄ndere teneatur. cōfr. Si autē indigeat ipm̄. neutra parti suspectū assumēdo. et de competenti salario p̄uide modo: dūmodo aliquid a partibus quid̄ p̄ndeat. Notarius vō vel notarios in cā sibi cōmissa scribentes. p̄ut ut pluribus in exigendo salario metuat vōmis excedat. ut adipiscātur officium p̄ruidentes. refrenetur. cū ipsis aut eorū assessore p̄fato. p̄tiscipet nullo. Si quid autē cōtra p̄dicta cōstitutū p̄cepti ad ipsius restitutōm integrē teneat: nulla exceptione. vel restitutio fraudulenter fiat remissione. illatave p̄fiuti excusēt. Deferendo ei testimonio. p̄terea ne quis aliquos alios fraudulenter interdicat a iudicibus petere p̄curent. ut eos laboribus et expensis fatigent. aut extorqueāt aut aliquid ab eisdē. nullo modo. nullatenus cōmittat. nisi qui condicto et statuto causae requirentes. nec tunc nisi a prudente cōsilio petendo. vocato p̄ testimonio veredo stando et redendo. fraudulenter. ut injustam expensarum exactionem aut cōmissa nel cōmissi aliquid contingant attemptari. sit ipso iure irritum et inane. Hic glo. Ordinarius. Item dic. quod mandatum delegatum a sede. et ordinarium. quia primus sine medio. sine nō. si ex domicilio p̄fiscitur. p̄ quā causā habebit expensas a partibus. et in isto expensas habebit nō solū victus. si ex vectura eq̄o et similia.

Ordinarius vero iudex qui processit non habebit expensas a partibus. si expendit que de iure expensanda erant. Deo teneat ad restitutōm si quid accepit a partibus. Delegatus ex ordinario si est delegatus ad vnā negotiatē causa. sicut et ordinarius nichil percipiet a partibus. si ordinarius ei prouiderit. cū idem sit cōsistorium vtriusque. Si vero est delegatus ad specialem causam. et ordinarius ei malitiose causa cōmissa. habebit expensas. Si vō nō malitiose. idē q̄ in delegato. pro posse habebit a partibus expensas. hec in glo. sup. vō moderatus.

Capz̄m

Restituende spoliatori. Cap. 3

Omnibus pro quibus p̄mittendū est quid sit iustum bellum aut iustus dux. et quis hoc vocat. nudicit. ad iustū bellū requirit. quisq; vocatur ad iustū bellū

persona vere miles. et aut tonsura. primo persona ut. sit secularis. nō ecclesiastica. nisi pro bono et bellare ex altis causis. fundē xxiii. q. viii. Clerici. Nec sit ut sit pro rebus repetendis. vel pro defensione patrie xxiii. q. viii. Causa si quis necessitate pugnet. ut p̄ pugnando pax acquiratur. xxiii. q. i. Nolite. Animus ut nō sit quis ad nocendū vel ulciscendū. nec cupiditatem. sed quis necessitate. iustitia. et obediencia. xxiii. q. i. Quid culpatur. et q. i. Quid culpatur. et q. ii. Si aliquod istorum defuerit. dicit bellū iniustū. Thomas. Sed contra. adiustū bellū requiritur

pone. Ita quod ad iustū bellū requiritur. primo autoritas

principis q̃uis p̃uata pẽsona
pt̃ ius suu prosequi in iudicio.
Ro usta causantur sñt illi cõi ꝑ
gerebat bellũ. ex alia causa h̃
mezuerit. vñ aug̃ in libro
83. qstionũ dicit. Iusta bella
dnt. Diffinire que ulciscẽtur
iniurias si gens uel ciuitas
plectenda est. que uel iudicare
neglexit. quod a suis impe
factu est. uel rẽdere quod per
iniuria ablatu est. Ro rñdẽ
uitenno bellandi rõe. qua sñt
intendit. uel ut homo p̃mo
ucatur uel ut malũ euitetur.
Alia duo p̃dicta sñt in ḡnis in
telligit. Et sp̃ p̃mo dz pax offer
ri. et pacta amica ad instruc
ministrandũ aut accipiendũ. sic
deus p̃cepit in pẽtr. i lege. et
Et septe legũ. ferasse in libro
Iudicũ. Et quãta rõne in
telligẽ de auctorite p̃ncipũ. cui
ꝓpz deberent obedire a supmo. sñ
duce marchione. comite. tri
buno. millenario. centurione.
ꝯra. et p̃ncipe qui milliũ hñ
superiorẽ. siue sit rex siue i
patore. auctorite ꝓpria si subsit
iusta causa pt̃ mouẽdi bellũ.
tñ cõi subditos. quod cõi exẽme
ob. Et pt̃ de ꝯe auctorite mo
uendi bellũ subditi sui. tñ
cõi p̃ncipe exẽmẽdi. quod cõi
subditos suos si causa subsit.
et uiderit expedire. et ita ut hoc
bellũ dirigat. quod sit auctorite
uniꝰ. ubi uis ꝯgredi et ꝑ
ui rẽpelli. ñ moderamine mai
pate tutele dirigat. Iste dicit. Iuuor. q
pugnare suã et suoꝝ suã auto
ritate superiore pt̃ ꝑ bellũ
acquirẽ. uel ecc̃ sue rẽtue acq
pt̃. si alit̃ sua rẽpetẽ no pt̃
xx. q. ñ c. ñ. Si p̃ncipem
super se hñ. eiꝰ auctoritate
fuerat. et no alit̃ xxm. q. ñ c.
Item plus dicunt. q. si furto
uel uiolentia rapta hrẽ no
possit. pt̃ accipẽ equiualens
auctoritate superiore. et ita ap
sua rẽpit furtiue. euicat sñ
dalũ. et a periculo alioꝝ. ꝑ tñ
no licet hoc facere. Ad pont. ostẽdẽ
ꝑmissis. ois habentes unũ
bellũ. ut hñt. Mouentes rapi
tã. exercentes illud cõi uoce
tes. ipsoꝝ. Quod ꝑ rapinã
ab hostibus uel auersariis totiꝰ
eoꝝ. siue subditi aut alii q̃
ussũ uel rostras ipsoꝝ. sit ip
sis satisfactũ de dampno. ꝯ
dicto labore. et opis. tã suis q̃
suoꝝ hoim. uel denet. ipe hosti
offerat. et uelit satisfacẽ. ipe
net tenẽ. ad re stitucõẽ. ad hoc
tã. ꝑ dacrombã. rapinã. ꝑ
rentis effractur. ꝑ uulneribꝰ.
rebꝰ. aut alijs quibuscũq;
si ulli hoc no dz rẽpẽ. nisi sit
talis hostis. qui aut ꝑ se. uel
delitate. aut hereticã ꝑ uitate.
aut aliud uitiũ. euidẽs esset.
p̃ bona eiꝰ. et suoꝝ. et terra ꝑ
uari. et rapidem fugã sñ. ne
ruerit. in quo casu. posset eo
expoliari. et de tuti ext̃ma
ꝯ. Subditos ad
uersoꝝ quos deus plus quã ho
mines timentes noluerunt
suo dño in bello illicito ipse
uersus. consilium. uel fauo
rem. ꝓcedo. nullatenꝰ. sp̃ualibꝰ
uel alijs puniendos. pena
libus. suos tenẽ dz. actores. nec
est ulterius ꝑtrahenda. quam
delictũ sit in excedente rẽpti
ui. et subditi sunt puniendi.
Ecia si talis dns. minus ge
renti bellũ. uolent. restituere
bus subditoꝝ. in subsidium sui
belli. Et aut timore. mundano.
uel humano coacti. uiuant

dñm ſuũ miſtr̃ liceat mutil̃ hoc
facẽ tñ rei ſuę ſpoliatꝰ eos
non tenent ad r̃ſtituc̃. Si vero
miſtr̃ gerit bellũ tenet ꝓtin
perimdites & oẽs intẽtes ad
me grã r̃ſtituc̃. & dapnoꝰ
oĩm inde puenientiũ illustri
quos gerit bellũ. Si quid ſi
aliqua iſtaꝰ quib̃ rondicrim
que ad miſtr̃ bellũ r̃quirꝰ de
fierit. mdꝑ tẽ ad reſtituc̃
qui bellũ mouit. Ro fm gl̃o
quãuis bellũ ſit miſtrũ ex
ẽ. ex animo. ex ꝑſona. & ex
auctoritẽ ſi tñ reꝑ ſubſit. qua
pro rebus r̃petendis fieri eſt
bellũ. nõ tẽ qui mouit bellũ
reſtituẽ quod ibi repeꝛit miſi
dapnificauerit aduersarios
ſuũ ultra quã ille habuerat
de ſuo miſtẽrio. vel dicendũ fm̃ me
cũ fori penitẽrialẽ. vbi lucrũ hoc
cõpẽſatiõ & nõ hmõdi ad hoc
dñ. quę nõ hoc lucrũ in foro con
tentioſo. pũ ſi quis miſtro pẽ
tentiali confiteat ſe ꝑ furtũ ha
buiſſe dece de rẽbꝰ illius qui ma
nifeſte abſtulerat ei decem
dece facẽ ꝛeuenit. tẽ penitẽtiꝰ
in foro penitẽtiali: nõ mingit
ei r̃ſtituc̃ illi. xl. dece. miſi adu
ſarius ei pmodũ r̃ſtituerit dece
ablata: mingat tñ ei penit̃
de furto cõmiſſo. ꝗria autem
tñ poſſet hoc ſeruare
cogenda ꝓpter hoc ꝙ rei hui
modi r̃ſtituẽdi ſuã rẽ ſibi ocul
te vendicaret. ſi aliꝰ nõ poſ
ſet eam rehabere & poſt nec
r̃ſtituẽ teneꝛ. nõ de furto rei
habet. Sic mdꝑ ſicut ſubditi
excuſantur in dubio ꝓbabili
de miſto bello. qui admittũt duos
ſimilit excuſari pñt
conſanguinei & amici qui non
ſũt ſubditi monet bellum &c

Subditꝰ ſi ſequatur dñm ſuũ ad
quẽ miſtrationẽ tẽ r̃ſtituẽ rapta
excuſatur cum quẽ obediendũ dñs

Reſpondet gl̃o. ꝙ nõ quia nõ ex
cuſat cõs boñm obedientiã ſicut ſũ
rectoꝛ: nec dñs ſe diſtinxit cõ
uentẽ in dubio aut unde aliꝰ
poſſit iudicũ alterius: ꝙ ſic dicit
Ambꝛ ſi nõ ꝑ aliqm ſubiuem
quid ſiat alteꝛ. cõ modus
eſt neutꝛo uocari. quã alteꝛ
quari xxiij q. v. Nec ẽ
ſile de adultero. quię excuſat
bona fides: quã dñs uſtam
credit eſſe cauſam quã ſciet.
licet in veritate ſit miſtr̃ ꝙr
ibi eſt iudex ſuperior. ſm̃ tñ
examinat & iudicat de allegatis
In bello vñ ſiue in guerra. tñ
bus ꝛeꝑabꝰ negotiũ mitiuꝛ.
nõ per rem dñdicã hoc gl̃o

Quid de clerico qui nõ ſuo do
mino habit ad bellũ & roſeq̃
aliquid de bello. mdꝑ teneꝛ
r̃ſtituẽ. Ro ſi dand eſt ei ab eo
cui tenet rapẽ. ꝑt id r̃tinere
Si vñ ꝓpe reputet nõ rapiẽdo
ꝓpter merito. mdicendũ ẽ in
foro penitẽtiali ſi ꝑt ꝙ r̃ſtituat
illi cui abſtulit ſi ſint quis ſit
ille fm̃ quẽ. det pauperibus
Iſte cum clerico rapiendo ꝛe
illa. nõ ferat eam ſibi. ꝙr ſic
dñs eius nõ potuit ei dare
autoritatẽ bellandi. ita nec
rapiendi. Credo tñ ꝙ ꝛem
totalit rapta de roſcitu dñi
ſui ꝑt retinere. durante adhuc
guerra: quia ꝓpe in ẽ maior
caſus. ac ſi dñs eq̃ vñ illam
dediſſet. ꝓinde tñ eſt ſecurꝰ

De eo vñ qui habet uſtũ bel
lũ ſi ſerent incendia. eſſruc
tiones uel arbores uel vineas
agroꝝ ſeminũ extirpare ꝛeꝑ
in tẽꝛa aduerſarioꝝ uel homi
ſuoꝝ. mdꝑ de illis teneꝛ
reſtituẽ fm̃ gl̃o. ꝙ de illis q̃ bonã
fidẽ intulit aut ab a quibꝰ
tñ modꝰ abſtinẽ nõ potuit.
fm̃ miniſtrantiũ conſuetu

bellum uel dubitat ſi miſtr̃ ſit bellũ
ne bello xxiij q. i. quid culpã. i. hic
ſimꝰ dñs peccati ſi forte mala ſuꝰ

dmem bona fide pugnatiu nō
tenet. Si aut restituendi aut
malitiose ei mtulit. nō alt pos
set sibi remede cōsulē. tenebi
et cōpensabunt illa dapna
nō dampnis sibi datis. et hoī
bus suis: usq; ad rōtiū. tēb
q̄ litterebit. et de eo q̄s sup ex
trenerit tenebi satisfacē. ill
quos dapnificauit. Et an dnus
bellans teneatur hōmibus suis
satisfacē. de dapnis illis mlēll'
illatis. Et sm glo q̄ q̄n iuste
mouet bellū. tenē oībus dapnis
que ipe uel suu mtulerunt adu
sario uel hoībus suis. Tenē etiā
et hoībus ipius. de dapnis ab
aduersario illatis. dū iuste bel
lat aduersariu: nisi et ipi mala
fide admiserint. et in q̄ casu
nō tenet contra ad actionem.
nō nullā ex culpa sua cōsequi
di actionē mhoc fō forō contē
tioso. Si tñ ipi cōpati sint
ei. mducti ad hoc ex timore. uel
timore. uel dolo. uel
quocūq; modo. aliās nō fractui
tē eis ad rēstituendū in foro pe
mtentiali: quia qui ex tali occasione
dapni dedit. dapnū dedisse
videtur. Nobilibus aut que iuste
pugnat. nō tenē hoībus suis
de dapnis. que passi sūt ab
aduersarijs. Cū ipi se et sua
p dño teneant exponere. non
tenē dicam. nisi fiat mculpa ne
gligentie defendendo eos. Et
sic quinto Notandū. Vocati ad bellū
mustā. mquā tenet actionē
mandati. uel alia cōtra nocum
tē. ad impendenda uel dapna
contingentia sibi occasione vo
cationis uel mandati. q̄ in re
tempi obligatio nō cōsiderabi
Vocati aut ad mustā belli. acti
one mandati tenet contra man
dantē. nisi ex debito teneant
uel nisi causa pietatis. Unde

uel parentele. sicut hoc xxiii
q. iii Non mferenda. Ele. etiā
xxiii q. v sup c. Decet. q̄ tñ ali
qui militant sub aliq̄ dño m
bello iusto. pdā tota ad dnm p
tinet. si ipi tē equat dnudine
sim qualitatē personaꝝ. utq;
dīs. pā. Iuo militare. Stellates
inter se si tussierit uel cōpuꝝ
faciat inter se. pro dapnis
subditoꝝ. et fiat cōpositio de
consensu dapnificatoꝝ sub
ditoꝝ. standū est illi: nec tē
dnā rēstituaꝝ facē subditis.
Aliud si iuste mouet bellū.
et subditi nō consentiat com
positioni. Dnā tē satisfacere
subditis de dapnis ipsoꝝ
etiā de ipsis bonis. nec pt
hoc prohibere subiectis. nisi
et ipsi fuissent mculpi ut
prius dictū est. Si aut iuste
habuit bellū. cōponē nō debi
ad aduersario mprudenciā ho
minū suoꝝ. si uel ipē dī satisfa
cere uel procurare ut ab adu
sario subditi sui satisfiat.
Et hec mtelligo de dapnis
illis. que passi sūt m rebus
uel ipsis mere. sua. De ex
pensis vero non. De his vero
que rapiuntur ab exercitu. aut
clericis. aut corpoꝝ bonis. ipe
bellatoꝝ mterra illius. cōtra que
iuste gerit bellū. credo q̄ tēn
ad rēstituendū. nisi auctoritate
prelati exercitus hoc fiat. cui
illi nō erant m culpa. Ostiū
etiā qui confugiunt ad ecclesiā.
qui captiuat cōs. qui eos
liberos mittē ipe bellatoꝝ. nisi
mcastellaueriē exercitū. ut inde
impugnet hostes. In hoc em
casu qui ipsi met violat
munitate ecclesie. m pugnādo
nō dicit grauāt emunitate eccl'.
Idem tñ credo si rapiat m etiā
victualia. de quib sustentatiū

Clerici religiosi cōuersi peregri
ne redeuntes in agricultura cōsi
et femine portantes nō sunt spolia

mercatores rustici cuius et
tentes et animalia quib arant
dū sē de treugis Nouissime

An dnus belli iuste
subditus tē satisfacē
de dapnis eis illatis

Notandum cau. p clericu reapiet. ofic' hanones cottidianas. & non int' est di uinis. qñ dantur tene' ad rñstituc' consuetudine cont̃ru non obstante. exceptis causis in fine titi. aut nisi ipse seu vitulantes ecclesie. aut nisi iuste & rõnabiles cõ eis excusauerit. de cle nõ resi. c. Inuen li vi. & idem de distributionibus. que dant' pro ĩmersionib' defunctor ibidem. Nec vr consuetudo p consequẽs defunctis. sim Io. an ibidem in novella. haec valeat consuetudo qua ad fructus pim ãnos per Io. an in v̄a. Nemo pt plures ecc̃as de rõ unc' li vi. In mercuryo. Item visitatores qui p provincias visitationis gr̃a debita pecuniã exigunt aut recipiunt. seu qui manera vel qui visitationis officio non impensis propriis. in victualibus recipiunt. teneñ dupla illus a quibus receperint. infra mensẽ restituere sub eisdem penis. nisi pl̃s excusentur de cen. c. Exigunt li vi.

Item clericus beneficiatus. nõ dñs horas. absq; rõnabili cã. tenet restituere fructus. quos interim percipit. sim Io. calder. in c. 1 de cele. miss. qui beneficium habuit ppter officium. de cleri. exili. vi. Idem tenet simone Azzo. in c. dudum. aut etiam dicit. haec ambo hodie primo in rigida. hi & tucior in foro ecclesiastico. primum. in decr. c. 1. q. 1. canad. qui ibi tangit. Item clericus beneficiatus de licẽcia sim plan. ab suis nõ studens. si nõ vacat studio. tenet ad restituendos fructus percipiendos tempore studii. quo debuit studio vacare. & maxime clericus beneficiatus. nisi qui à suo beneficio abesse non pot. sine dispensatione. sim dñm Iacobum de ertsulo. in suo quotidiano. et p hoc fructus calid. clericos. & clericu. ad glo. 1. q. 1. Et c. Tue de cle nõ resid. glo. in v̄o hãz. de elec. ad decr. eo. li vi. Item statutum

m impugnatoꝝ hostiū. sitiū
p si rapiant ab aduersarijs
iuste bellantibus nō tenent ad
rstitucōē. sz forte eadē ut petrus
rapiendo. hirendentes vero
ecclīās in bello iusto si ecclie non
sint mistellate. tenē de dapno
dato ad rstitucōē. Si ex ꝓposito
hoc faciāt. si aut sint
mistellate. si nō ex ꝓposito
incendantis. tasia dū illi iuste
bellantes ꝓsequent opam rei in
te. dū incendant mactimatis
hostiū aut tasie aut villam
quā alias expugnare nō pos
sent cōmode. credo q nō tenē
ad rstitucōē aut ut gl̄a. ff. vi

DE restitucōe per clericos
mmiste possessoꝝ ꝓ q
sicut dī. q clericis sine sit
platus sine simplex. pt hrēd res
duplices. s. aut ex primo
ex donatōe. rōne psone nō ecclie.
ex ꝓcessiōe per hereditatē
scriptā. artificia labōe. aut
simili mō. que ecclē sequunt. eis
nō manentib clericis aut de rēb
ecclesiasticis nec beneficijs. aut
ordinis sibi ꝓmentibus. sed
bus primis cōsecrōib nūs sicut
laycis dare. alienare. testa
mentū condere pt. xii. q. iii. c.
primo de testamentis. ad hec pti
hibus. et de hijs nullā tē facē
rstitucōē. quia quo ad hec sim
unus censetur. sicut alter. Si
dī ecclīās in aliq dapnificauit.
et bona prius ad hoīes ecclie
melioratus. uel ꝓpter sua negli
gentia. seu dilgentia ꝓpter ria
rem. dū pcepit. res ecclie. seu
diminute sint. seu amisse. tenē
de rēbus ꝓpriis ecclīās reddere
indempnē. uel hēdes sui hoc
facē tenent. sicut cōmū de rēb
ꝓpriis expendit aliq in vtē
ecclie. pt ipe uel hēdes sui
nū de hoc cōstiterit. rēperare
de rēbus ecclie. ita ut hinc nō fiat
debita rēcompensatio. saltē qū
grauis ē lesio. quo ad additū
uel diminutū rei nō obstāte.
uel mantipiozū. seu ecclē reddi
tuū uel eoꝝ iniuste. cū pro
hibetur ꝑlatus quo minus possit
de fructib et ꝓceptis rēditib.
quos suos facit. aliq̄ exigere.
hoc cū tenet gr̄aliter cōsuetudo.
Si dī excedit ad arbitriū bo
uiri est hoc secundū. De rebus
aut ecclie mobilib uel diuo
certū ē. q nō pt facē testm
dū de fructib ꝓceptis et retis
mobilib potest in egritudine
constitutus. Dū tn cōpos sit me
tis moderate. nō uid testari
si elemosinē. ac pietati cōferre
pauperib et locis rēligiosis. et
illis qui sibi honeste seruierūt
siue sint consanguinei. siue alii
Dicit tn quedam glosa de con
suetudine quorūdam locoꝝ. ut
est. q clerici faciāt testm de
rebus mobilib. de fructibus
ecclie acquisitis. tn pōrō potissi
est. quarteria seu quid plati
nū sue diū rēd ecclīās faciāt.
ff. solid dispensatōe. et dicit
paulus. Sic nos existimet
ho. ut ministēs xpi. et dispēsa
tōes mīsterioꝝ dei. Et in hoc
est dū mē bona laycoꝝ. et
clericoꝝ. Ex ꝓmissis seq ꝑma
ratio. qm sic dicit. Dico ꝑlatos
et clericos qui res ecclie mētiū
tibus. hystrionibus. cōsanguineis.
potentibus. diuitibus. et rōstibus
turpibus pecūiosis cōfert. nō
ꝓpter naturā sustentandā. ff
ut faciāt eos diuites. De pri
mo truncifixi. aut ꝓpter fructū.
aut pompā seculi. et nō ꝓpter
aliquā honestā et honestā causa.
occē raptores esse. et ꝑ oīs
tenent ad rstitucōē oīm

Item etiam defraudare homis
suis. sacrilegium est. Nā sm̄ Je
ro. p̄p̄ hmōi clerici pauperes sūt.
xvi q. i. c. ul. quibꝫ aliquid sub
trahe. etiam p̄dom crudelitate
superat. xvi q. ii. Illud cp̄. Et
q̄dm̄ rēb ecie pauperi esse.
nō excludit honestate aliaꝫ
causā. pro cōservatōe status
clericalis. et domesticos vsq.
nr̄. p̄ q̄s̄ essent de dominio
pauperis. si debitū hūt ad reb.
ut per clericos m̄ sustentent. ꝫ
ultra ea q̄ m vsū nr̄ūi sūt
clericoꝝ. Ideo qui talibꝫ subtra
hunt. ꝫ supflue ac p̄pose et
turpit consumunt mortē p̄tra
hūt. ꝫ tot homicidioꝝ rei sūt. q̄t
pauperes m̄oris vel hītant fa
me aut frigore mori p̄mittūt.
Unde ambro. Dabe fame mori
entē si nō pauisti occidisti. Ex
xvi dis. Illu venatoribꝫ. ꝫ c.
Donare. Ad̄ sm̄ glo. ad p̄p̄ sup
est eoꝝ d̄sibus. de p̄uentibus
ecie debeātur pauperibus.
non sufficiat fieri s̄tutoꝝ de tri
buus fructibꝫ ecie. quos iam
clerici vel p̄lati habent. vel
habituri sūt. si hēant bona
p̄dmonialia. vel aliqui de q̄a
ab ecia acquisitā. n̄ gl̄ūs sibi
subtrahunt de nōis. vel q̄tie
expenderunt. ꝫ ptributre ecie
de bonis p̄dmonialibꝫ. aliud
de q̄a p̄ ecia acquisitis. sic de
sentit. Ostie. Hanc s̄tutoꝝ fieri
debent aut pauperibꝫ aut
ecie. Un dicit aug. ad Bonifacium
Si p̄lati q̄ nobis sufficiat pos
sidemus. illa nr̄a sūt. si illoꝝ
quoꝝ p̄tectoꝝ gemim. p̄ꝫ
iniuriā. nam
iniuriā nobis vsurpare dis
naliter vendendo. Unde eid bona
ecclastica nō solū m vsus pauꝑ
rū. sed ad cultū d̄uini. ꝫ ad
necessitates m̄istroꝝ eoꝝ ꝑ
dendā. xvi q. ii. De redditibꝫ

Ad hec ora. q̄ queritur bona fides.
ꝫ fidei dispensatio. Sm̄ tes.
mōiū pure. ꝫ hē. Nā nō pt
m̄ns hūi punctualis consi
deratio. nec tī excludit ab q̄
p̄ceptū sufficiat. qd si desint
ecie. ecia pt de superfluis
p̄uē qui desipit. dicit Ost.
Et addit. Si fuerint nō sunt.
uel in malos vsus expenduntur
multū potiꝰ committit. s. rapi
nā. sacrilegiū. ꝛc. Auctorita
tes vero q̄ cōtrarium dicit
sc̄m hoc nō dant sustentari de
p̄uentibꝫ ecie. qui sufficiēt
sibi p̄cipiunt. Hieronymꝰ dicit
xvi q. i. c. ult. Intelligatur
qui extrema nōis pauperes hoc
q̄rerit. Tuc enim ꝫ sua tenē
erogare. Aut sm̄ ostien. p
de superfluo largius debent
elemosinas facere. Ode vero
tales qui ꝛcepit ab ecia
psonis bona ecie donatoꝝ
in extrema nōis tribe. tenent
ad integrū ꝛstitutoꝝ. si ꝛcepe
rint sine iusta causa. Clericꝰ
tñ uel p̄lat. si debit ut p̄di
cēt vexatoꝝ suā. aut ad pia
ecie. s. fiuandam. aut suoꝝ
hoīm. a quib nō poterit ali
as ulterius exigere. ni tali
casu. De sum. c. Dilecti. Si
tñ ipsi ꝛcepti ecie bñ me
ruerūt honeste. et spūalē pmi
aut pu sumend ecie impe
derunt. aut pro defensione
bonoꝝ ecie. uel p̄standi sibi
p̄mo. si nō. sm̄ nō tenent
ad ꝛstitutoꝝ. n̄ quātū super
flue ꝛcepernt. tenē. cū ec
clesia talibus repente. uel
xvi q. vi. Secundi. Suffragio
Et tales ꝛstitutoꝝ dī si ecie
cui mutuo sōe ablata sūt ta
lia bona. auctorite mōitoꝝ
penitentialiū. nisi turpit de

disset clericus nō clericō dz r̄
stituēs suo successorī uel m vñ
litate eccie posset rōnecrini ut
quod dam esset votarius aut
rōiugatus clericus. Sed ēd qđ
mulier recepit r̄cepit de ope
rarnali si res illa nō sint ec
clesiastica nō tē r̄stituēre p̄p tor
pus suū exposuit nisi fuisset
monialis et tūc acquirit mona
sterio quod accepit. Honestiq
ēt est quod monasterium non
ēt est quod monasterium non
ēmeat si erogret in pios vsq
finem end thoma. Licet p actū
alicui acrepent rōtubina seru
lariū dano ipā nō est illi
citum nūlier pt sibi r̄tinere.
Si aut aliq̄ dano est illicitū
cōn legē sicut pz in eo qui sy
moniace aliq̄ dedit talibus me
ret amittē quod dedit ēt nō
dz ei fi r̄stitui. Si vō mulier
recepit a clerico seculari de
rēbus eccie pro actu carnali
facēdo est r̄stituēdū eccie nisi
episc velit dispensare cū illa
ut r̄tinē possit. Si secularis
est mulier aut nō mōnasterio
si regularis est mulier. Et sic
dictum est de r̄gulari mulie
re seculari vir. sic econuerso
de seculari mulie r̄ ad viri r̄
gulares. Et de r̄gulari a re
gulari. dr aut secularē qđ
acepit pro ope carnali a
rōiugata dz viro r̄stituē si
dedit illa de rebus dotalibq
uel rōmunerib. Si aut dedit
de rēbq paffernalibq ubi dero
suetudine mulieb hmōi paffer
nalia. aut si mulier soluta
sui iuris dedit amasio aliq̄
de rēbq ppriis. Licet honestū
sit q illud exponat in pias
causas. nō tn credo q tē r̄stituē
nisi velit. Potest ēt r̄stituē
ei quod dedit quod melius
videt. si pemteat ut egeat.

Qz quid fiet si persona r̄gula
ris aliquid habuerit de ope
carnali. aut furto seu rapina
q̄ debz r̄stituē indq̄ ppa auto
ritate pt ēd r̄stitui. sine con
sēsu sui superioris. Ro si ex tali
re data penes illum
cui data est si nō audz aut
timet aut nō pt impetrare
a plato q̄ fiat r̄stitutio r̄stitu
at ppria auctē ēcia rōsidrēte
plato. quia dz plus obedire deo
quā plato. Si aut nō extet
sī consumpta est tūc in manū ē
actio quā exhibit mopia
debitoris si aliās pemteat. Si
aut nō est cōsumpta pemtz
si rōuersa est in vtilitatē mo
sterii uel hz aliud quod rōpa
uerit ex re illa. Fanat sicut
de p̄mo dictū ē r̄stituēdo rē
et gerat bona fide negociū
monasterii uel impetret dis
pensatōz ab epō. ut r̄maneat
mōsterio uel erogret in pios
vsus. Si nō vult facē pt rōsen
tiente plato q̄pt bonū obedīe
facit. nisi sit illa res rōpata
de bonis eccie. aut pecunia
eccie aut persone p̄uilegiate. nisi
q̄ rem emptā de sua pecunia
possit sibi vendicare. sic pu
pillus et mlet. In quo casu
ēcia rōtradicente plato. pt
ea r̄stituē. si ea adhuc hē at
tim. Et de grandano scrit
mi chit rōn plato et vnos
eccīasticos. qui in expēs fuit
pter utilib eccīastica bona
rōsumūt. ut p̄hdolor hoc a
multis fi videmꝰ. allegans
Gra. xcvi. ad finem. vbi it
cetera sic dicit. Dignū ē qui
altari seruit de altari viuat.
nō aut luxuriēs nō de altari
sūptibus nō rōparet sibi
frena aurea. sellas depictas.

ralaria deaurata Et subdit quodcumq; pter uestiū victū uel sim plicē uestitū de altari r̄timet tuū nō est sacrapina & sacrilegiū est Ad ueritatē go p qualitē personaz typurar lotoz act sōa etatis & hōr. prīt uiri etiā ista r̄bus etiē ut fm mgr̄ & mgr. ad supflūitatē aut & excessiue nequaq; Qualitatē aut & q̄ntitatē ad r̄gulas rōnis q̄ libet p industriā sua dereliquit Nec tenet r̄gula ymmez salus sup hoc dari pt. nō mbris po pisando. sīg ntīte nō sūt fi aliqz ꝙ uendo. Quer ille q̄z om deus in mdīno extremo dñstōne faciet an ntīa fuerint. aut supflua Et q̄ms & m quis succedāt dz ecclīa tot mo rientib⁹ p̄ bonis & hereditatibus si decessit intestatus succedent consangui nei & p̄ximiores fm uires ordinē debitis definitionibus succedūt etiā. q̄ erat clericus in ordinib⁹ xij q. v. c. iij Et de successi ab intest. c. j Cū dilais ī fine In bonis uō acquisitis per eccl̄iam succedit eccl̄ia. sz collegium aut si nō est collegium succedūt is q̄ ordinabus. p ut dis ponit c. Relatū ij de testā Et dicit Kay hec uera sup. ubi res plata uel decim. tue mant⁹ distincte a r̄bus eccl̄ie Et aut nō appz an habuit r̄s oppiatū uel si appz uel nō constet aliquas habuisse. sz nō appāt que & quātē fuerint. quid hic dicendū sit patet ex sup dictis Ad hoc pt dici q̄ in tali dubio p̄sumēdū est p eccl̄ia. nisi probē⁹ cōtrarium Et aut constet eid rēs aliquas habuisse & dubitat⁹ que & quante.

dñs suā de dz et ī q⁹ dico mōr

Sed quid de penis perceptis in cōmissis q̄ c. dilecti de arbi sup ꝟ̄ pecu & rōpi hic de pmo etc si exigūtur pt pacta pena & recta Ad appz in fine rōpellendi sufficit stent arbitrio pacti ut sic sine exp cōtrarias intendit

ptim⁹ p̄ius eo qui ē in possessi one rei. de qua est q̄stio. nisi p aliud probet⁹ contrarium Item est etiā per totum ius q̄ in cathedralibus r̄ in collegiatis cathedralibus & collegiatis eccl̄iis bona earum de etiā in dubia plāne dimissa. aut pactionibus hec de uenerunt. expendi debent in uti litatē dictarū eccl̄iarū aut fi nibus successoribus r̄seruari Nec p talia collegia rōuerti. aut per singulares p̄sonas occupari. sub pena p̄uationis ab officio. donec plene ordinē restituerint p̄cepta p c. Cum sepe de elect li. vj Sic etiā p aliā decretalē eod̄ li. vj de offic. ordi c. p̄nti & insu per ne talia bona eccl̄ie moriēdo rum rectoribus p collatores. p̄sentatores nel ius hēntes occupentur. aut in usus ipsoz̄ cōuertant⁹. si priuilegio uel cōsuetudine ad p̄scripta uel alia rōnabili causa hoc eis de cōpetat. demonstrari sub pena ingressus eccl̄ie & p uationis ab officio. & huiusmō ipso facto quousq; restituerint se nouerint de p̄dictis

Capi. v.

De restitutione rapine & aliis ubi tratur de raptoribus & fautoribus eoz̄ & sociis eoz̄ & de restitutione p̄cedentibus raptores aut eis auxiliantibus. & de his p̄sentes & alias simplices rapinā facientes. quid alis nō essent facturi. & quibz eoz̄ debeat. l. de toto dampno. Et nō sufficit nisi p habitā credit. & p̄ sua sequela quā principalibus raptoribus fecerunt. aut cōsilium. adulando. nō plus teneant ipsi raptores. quā alias essent facturi tenent de his que in hab uerunt. ut exp

promisso. aut alias an quis teneat re penā si pena appō loco debite & interesse pt rapine. si posset loco ejusdē de usuris. pacto nō p̄iudicet ita p pena & res deperditas. p̄ceptū nō p̄iudicet. nisi de appōsito. nisi hoc fuit expressum

dentib⁹ etiã de omi dapno q̃ pp̃i
uel aliqm̃ de familia sua ferebã.
diuite uel omissionalit⁹. Ipz ad
hanc distinct⁹ de furt⁹ & furt⁹ in
c. Tho in sum q. lxv. arti. vn
fratres & consentientes. parti
pans sue origin. Etiã qui defen
dunt eos in erroribus eor. p̃cip
pores. quos uere sunt rapine.
si manifeste uel notoie sine fitu
tatu habuerunt. Et de hoc ait
signat⁹ hic in corp. Iussio. consilium.
consensus. palpo. p̃cursus. Auth
quantumcumq; no obstãs. no ma
nifestus. Dicit tho. ibi. Q. quidq̃
p̃missorũ semp̃ obligat ad resti
tucõ. Iussio si p̃incipal⁹ mouebat
ita. quod sine ea non fuisset rapina fieri no posset. Ro. Recepta
receptor. saltem et proximus
forte. Item si participat. p
preda. Ro. qui no resistit et
tenet⁹ resistere. sicut p̃nces qui
tenent⁹ patriã defendere. si per
eos defectus latrocinij timet⁹ sequi
ad restitutionem tenet⁹. qui ꝛ. ad ea
quos habent sue quasi subpedita
adhuc instituerunt iusticiã in hac
conservacõe. In alijs aũt casibus
emãtia no semp̃ tenet⁹ ad restitucõem
qua no semp̃ consulit⁹ nec ad
sanandã causã rapine. sufficere
efficaciã. Ro. huic solũ tenet⁹ assistere
ad restitucõem. qui p̃cipue estimatur
peccare ex emptione causis. finit
missa accepto subsidio. Ro.
tñ dicendũ restituere. alij restitu
ere no tenet⁹. Ro. illi qui principales
sunt in facto. et ad quos p̃cipue
tenent⁹ restituere. illi. qui restituunt
principes. Ro. qui no subsecut⁹ pec
nomen rapine. alias peccata
tñ restituere no tenet⁹. sed principa⁹
ordine⁹ restitucio ad rem illam. qui iuste & dapnificatus. Etiã no obstãs. no sp
tenet⁹ ad restitucõem. si solũ ille

Ciuitas committ⁹ equitate re p̃uasit. in
latis. si ines furatis rem q. ꝛ. cultu
rarum. p̃cepta. in tribus q̃nq̃
plete. et si nichil caput. Ro. ad ro. ad
primo. & p̃xima. et no ꝛ. putant sibi
ea debere. excusat⁹ a mor. tal⁹ te⁹ te

nu ex officio incubit. sicut p̃ncipi
bus terre. Deo em̃ pub⁹ p̃fecte
porcionat⁹ sunt ministre custodes
Ter tho. Et dicit quo ꝛ. restituere
alij non tenentur restituere. intel
ligo. quãd ad dapnificandũ. quia
bona filios non patiũt bis ad
exigatur. Alius tñ qui sortem fecit
& nichil soluerunt. ad p̃cium. de
illo qui totũ solut. p̃ quo sunt pa
tribus sue efficant⁹ inducendi
Ad quod ulter quesit. Negotiũ
eorũ. ignorãt⁹ tenet⁹ ad satisfaciendũ.
Alius tñ ad quos alieni p̃uenit in
dicio aue. no sunt liberi. quia
multa possident⁹. si quis satisfa
ciat principali. qui pro eis solunt
no aute leso. quia ad ei satis
factũ est. Poenitẽs tñ eius est ꝛ
indigenda de iniuria & petẽda ve
nia. apud illũ cui fecit in
iuriã. etiã post satisfactõem ꝛ. pu
blicã. per se uel per inter
positã psonã. suppleo uel ex
presso nomine persone. sim q. q̃
libet negotia exponit sim q. di
cendum. Si offerens munus tuum
ad altare et ꝛ. recordat⁹ fr. Ex
quo c. hic & laudem⁹ eũ ka
in a. ues in t. ra mi. Dicit
Rau. Raptores sue simul cadere.
quoniã vnus aliud non meruit.
si fuerit aliud exercitũ. quia
eorũ te⁹ in solidũ restituere.
quia vnus fuit aliud fecerunt.
& ois sui cooperatores. De hoc
Ter dicendũ. aliter si no uter p
similẽ & quilz p se separatim fuit
dant dapnũ. quilz te⁹ p eo qd
fecit. si quis sine alio non
auderet uel no posset dapnũ
facere. omes tenet⁹ in solidum

Illi vero quibus datur de rapi
na. aut comedit aut vestit.
aut in usus alios expendit. tenet⁹
ad restitucõem. Ter vñ finis
esset. nisi ea supposuisset. ami. uel
ignorent ra veritatis. q. ig
norantia eos excusat. videtur
magna. q. ꝛ. facto no solũ aute⁹ ob
ta si qs hz am fuerit. aut ꝛ. fecit
pt ee mort⁹ sed ee ꝛ. sola voluntate no
minis applicet. si ut infra habet
dapnũ. si no ee cõ voluntate
stitue. Ter tho. 2ª 2ae q. lxv. a

Vxor etiā & familiares teneāt ad restituendū: nisi vltra gessisset negotiū sponsatore. monendo et inducendo pro posse raptore. & tūc eis reputat pro expensis. sicut frēs predicatores. cū raptoribus mandūcantes: & eos inducentes. sine hoc faciāt in grām p̄dicare. nel speciali. Vxor et familia milonis debent vti de illis. & aliūde sibi victū acq̄rat de consanguineis. aut laboribus. aut alijs mō honesto: etiā que credo hostiatī eleatis. vt dr glo et ost. Idem sentiendū. si alij sint etiā de iuste acquisitis. hō cōmetimus sic q̄ nō p̄nt distrezm. Quarto tū pleng maḡ. nisi de rapt nō p̄mittat eā vxorē. Si aut mōstret ip̄a pl̄ne pl̄ net ab amicis aut aliunde. ne fame moriat. & restat sibi t̄r̄a silicid. P̄mū ut de dote nel spōsalicio viuat. Nā ut dicat hic glo. tūc p̄parare pl̄ dote. etiā cōstante matrimonio. q̄n cū pergit ad dom̄ū. & appellādo dotē. pro domū tione. q̄p̄ter imperiū. tm̄ crēme dūnt dem̄ri et talibus q̄ nūq̄t prodesse et nō obesse. & ep̄s ut appellat. vnū d ut p̄sumit vxore de iuste nī q̄ nī. Si querātur vel trādat et transferāt. nl̄ cōmittat alicui persone honeste. que de honesto huius p̄sideat et de p̄sigo. Ecclie & in remedium esti si esset in arto positus. ut cū me mret quā cōmederet. q̄ etc & le mosinā. nec posset iuste. sine periculo sustinē. nūtate fame. tūc de rapina & aliās vētū. q̄p̄ mentibus. posset vti. q̄ nēs non habet legem. de cōse dis. 1ª. Sicut. Et dis. v disciplo. Sic tū q̄ in aliquo deberet q̄ potest fir̄mter q̄ quā nto poterit. velut restituē. q̄ q̄ in recepit & pacta vtra. ad sōla nūtare. Sic ēdor. Ray. et ost. Si tū res rapta uel furata sit. quibus & sit rendita. tūc nī i p̄dictū fuerit. nel rap me p̄sūpta. tūc sit. per hoc q̄ emēs voluit tarie dando p̄tiū. tūc licuit do mino illud p̄tiū habere. pl̄ quā habet ab eo recipe. & tē. & stūc. nisi ipse sit nō soluendo. Alex glo dicit. hoc de re rapta. & nō aut spēcie nemo tenet pl̄ vsi. nisi in extrema nūtate. tūc si sit aliqua res empta. de re furata aut rapta. poterit quis in cōmedere. etiā sine casu extreme nūtatis. tūc cū p̄posito restituendi. Dicit tū vl. q̄ de rebus p̄mendis. nisi ab inuste vxor. & quis alter pl̄ vsū. p hoc fiet nō soluendo. si rapter per hoc depauperet. q̄ solue nō posset ei cui rapuit. & dicit glo dū tū. q̄ teneris talibus rebus mutuare. hō dat vsū de hac acquisitis. et q̄ hoc credat in ōscia sua. si aut nō est soluendo rapte. quia q̄p̄ hz nō sufficeret ad solutionē. aut satisfactionē. tunc nō est utendū de istis. mutuis. Et idem dicendū. si in casu q̄ nil aliud esset. nisi de rapina. dicit glo. Extra quā stricte doctores pensauerunt hanc māz volentes hominē pueū cōstitē. qui tuetur. mittendit vuere. Cuius cōsilium minimalius agit. de his nil pensantes. Et quos de vxore ducta. & etiā de filiis & alijs cōsuluit. intelligā. Solutio one aut & satisfactione per p̄ cipalem facta. cū toto interesse. ceteri qui emerūt uel dono. me perūt. p̄mittat. liberent. q̄ tūc ad restituendū deo rei: tū credo dicendū de puro & simo cōsilio. q̄ q̄ in ex hoc habuerit sine toto si sint sibi res gratis date. sine quod sup est dictum p̄cio. dato pro eā re. si sint res empte. dz eid consilio et

-ꝑ. Reduc ꝓt agere cōꝫ venditorē. de ꝑmo soluto ꝙr̄ turpitudine sue artis: ꝑ mala fide
emit. In ꝙ rem mēbra annotē quā sic emit te ad restitutionē. cra si q̄s cū r̄pchet
Vbi ecc̄ie q̄m sibi re furtiua vendidit te sibi ꝑmū restituere n̄ tenet de eccl̄ia.
Primo tale ꝑmiū datū pro re furtiua. rapta aliena. & ꝙr̄ ipe tenet possessiōē
qua recuperat r̄pecto a male fidei emptore. ꝓt repetit a quocūq; eiu raptor uel
alius male fidei possessor dederit. Deinō talis datus sit alunde soluēdo.
Vel sit potens ad totale plusiōne faciendā. Alias secus. Tertio ꝑmo q̄ ꝑmiū
furti nō ē furtiū. ff de furtis le. qui rus. ꝑ finale. Na ꝑmo dato q̄ad fu
rti uel rapine purgatur. Secūdo q̄ emēs mala fide. Vel scient emēs re
ad iustū possessorē. nolūtarie quādo ꝑmiū tūlit dominū talis ꝑmi
/. ꝑpenso gendi rem: nec recuperat sibi restituto ꝙr̄ turpitudine sua. Sed furti
quod cōmisit. Ipe em emendo talē rem recuperat talem rem ad suo onere.
Onus aut talis rei est quod ad quemcūq; uel ad quoscūq; tūsferatur.
Sp ē res furtiua uel alias mutate accepta: quā quilz possessor pre
cedēs male fidei tenet ad oīmoda fructibus. Si sit fructifera. Secūdo si sit
ꝑmiū rei furtiue aut pecunia aut alia res ꝓ re furtiua tūslata. ꝑ.

rlehe duri in rsue paupez. et agat penitenā quis talis d' furto rapina v rapina habeñs aliqd de alieno sine hoñis glo. dicat hic q̄ id quod p̄dictū est de erogatione in psus pauperū. consilium dimon strat. Nisi plene satisfactū sit dño de re sua. utrū p̄t ita res remanē penes possedētē. Nec intelligit ita ex p̄ma ratione furti. si ex voluntate dñi possidet. idem dicit ost. et vl. Si aut aliqd de est p̄me restituendi. restitutio dū est de p̄ma passoū dicit hostien. Et addit idem. q̄ vbi plene satisfiēt si talis quem. tenet tenetur ad emendā. et sic ut eroget pauperibus. prima in eo in quo delignit. Cap 6

Quid de hijs qui emūt res raptas. furtivas. aut quod restituere tenent. Respōdeo sine dubio tenēt. Aut scient rapinā esse. aut p̄babiliter credebant. aut credebāt de iure esse. uel de hoc nichil cogitabant. Et idem de re furtiua. Quia nullus dubitat. quin emat mala fide. aut cupiditate acquirendi sibi. ut habeat. aut bona fide. sed voluntate restituendi. qñ. quia res utiliter negotiū. qñ res sunt ablata. quā ipse videbat perire. ul' in tali casu debeat mitigare. q̄ postea nō possit recuperari. uel si possit. non sine magna difficultate. Primo si mala fide. tenet. ad restitutionē. nec liberat vendendo. uel aliās alienando rem alteri. uel si res pereat morte. uel simili alio casu. uel si violenter auferat. uel sub tractatu furtiue. uel simili casu. Ratio. quia furtū committit. in tractando rem alienā inuito dño. et furtū est. et in mora restituendi. Dicit. Quid quod debet p̄ce

pere ab illo cuius res est. emere expensas suas quas fecit. et omnes utilitates quā ex illa re habuit. tenet restituere. et si restituit rem. de cetero quā ad ipsum. quem tenuit liberat. et si aliquo tpe meliores fiunt res meliores quā fuerat tpe empti omnes. fide qui pagi perdidit alii. ea q̄ plurimū sunt. erit extimatio faciendā. et quod dixi de primo emptore. erit et de secundo. et milliesimo. si p̄ tot manus furtiue talis res cui mala fide. sicut tenet. et debet restituere vtilitates quas fecit. et debet quod habet. potissimū. et nō debet. a tpe empti nisi breue tempus. ad ea ad que raptor uel fur tenebat. nisi raptor uel fur restituendo liberet eum. et debet vl. si res restituta sufficiat. quia adeo bene sicut qui ablata fuit. Si ad rem non habenda est extimatio fiēda tempus in quo plus valuit. quā aut dicit q̄ fur uel raptor nō deducit expensas in re opus fecit. Ego credo quod intelligo si agat in foro iudicii. sed in foro aut peccatali non credo hunc rigorem esse seruandum. quin quod eius esset aliquo modo compleatur. aliquo pacto. quod ei plene satisfiat esset. Et tunc satisfiet impensa principali. alia liberantur ut prius dictū est. Si emptor furti uel rapine satisfiens spoliato. potest sibi. de suo soluto. repetere ab eo a quo emit aut qui ei vendidit. Et sic Ray. q̄ non emit qui emit. ex posse fert. sibi. nisi de empti one. obstet ei ei turpitudo sua. et de rei. non. Idem Hostien. Concor. Ego vero credo et de illo qui mala fide emit. Et addit vltra vñ. nō ego. sit. cui nos dicimus et quidem. q̄ aliquis rem

aliena multo dño detineat scie
ter. uel q̃ in cautela aliena do
mo ꝛci sine sua culpa sit dap
nosa. ꝓ. ꝓ. nulla ꝯsuetudie
uel statuto ꝑt hoc unitꝫ fieri.
sit q̃ no ꝛ̃ statuꝫ. aut ꝓpter
exiguitatẽ dem̃ Ran. Hi aut q̃s
emit rẽ rapt̃ uel furtiuã
bona mẽ nouerint ut sibi uare
si ut spoliato restituerit ꝑ a spo
liato repetẽ illud quod dedit
pro rep̃a bona fide. Et expe
sas ad conseruandã rei: si for
te rẽ illa re uarata esset alicꝰ.
ꝑ̃ posset facẽ dictas expensas.
& breuit̃ quicq̃ sibi adest ex illa
re ut pensio mez rets fructꝰ et
similia illa tenẽ restituẽ: & quod
quod sibi abest ut prudẽ moderate
expensã repetẽ ꝑt: uel no eo q̃
ex ꝓpa re sibi aduenit ꝛ sit ad
ꝯsuetudẽ compensare q̃ñtita
tẽ. Ramo huiꝰ est quia uilic⁹
gessit negotiũ absentꝭ spoliati
dr̃ q̃ ois ꝓdicta ꝑt petẽ.
erit si res sine culpa sua peatꝭ
uel amittat. Notat ꝛ̃ ostiuꝫ
q̃ licet in mdio aliꝰ uendat me
tali emptori de ꝛ̃sua q̃ in
mdio aut ꝛ̃tenuioso no ꝛ
dere. ei: si ꝑbice hoc ꝓtesta
retꝰ. Si aut iste bone fidei ep
tor. quod emerat ad ꝛ̃stituẽ
dũ ut dictũ est. fuit mẽ diligẽt. et no potuit scire
q̃ est rets illa. Dicat. Rew ꝛ̃so
lo q̃ quicq̃ rets illa ꝛ ultra
id quod iste emptori debet.
ad autoritatẽ ecie erogẽ. ꝓ pros
ꝑsus. ꝓ. aliꝰ illig rnũ rets sint.
Et ꝛ̃ si lo q̃ publice hoc fiat.
ut suspitio cesset. Et sic uendo
q̃ liberẽ: quia utilit̃ gessit
negotiũ alteri. ꝛ̃ no ꝛ̃ non
silendũ. ꝑ̃ ceteris ut dr̃ esse. nisi
esset pauper quia tuc autoꝛ
tate ecie posset sibi ꝛ̃ quã

sint alteri pauperi dari. Emp
toret. vo prede. uel rei furtiue
qui sciebant uel credebãt de
iusto esse quod emebant. aut
habebant aiam mdr̃ite. aut
mthi de hoc cogitabant. Dicꝫ
Ran. q̃ excusant. ꝑ̃ dicti mode
rni simplicit̃ excusandi. ꝛ te
nent̃ durante bona fide
quatꝫ ad illos qui credebãt.
uel ignorabant. ignorantia
crassa. supina. uel ꝓpt̃ fatuã
simplicitatẽ. mthi sup hoc ꝯ
gitabant. tenent̃ ad restituẽ
dum hic glo. Crassa & supina
ignorantia dicit̃ p methaphoꝛ
am plus crassi. uel supinum q̃
nõ uidet ea que ad pedes
eius sunt uel ꝓ. Et. Rax ad
hoc aut ut sciat plenius hanc
duez sitatẽ distinc. Distingue
tur aut m rabice ꝛ. m ipso
raptore. a quo ista emerit.
quia aut ille erat dñs aut
subditus. ꝑ̃ primo casu tene ꝭ
plus dictũ ꝛ de raptoribꝰ in
bello. si iustũ ꝛ. no tenẽ ꝛ restiꝭ
tuere. Vn 2o vo si ꝛ subditꝰ dñi
hyre. quia tũ subditus non tenet
bellare ꝓ dño sibi mandãte.
aut sit bellũ esse iustũ aut ꝛ
iustũ. aut dubitat. In primo no
tenẽ ad restituendũ: nisi uide
sint ꝛ dictũ: uel petat si beatꝰ
ruptũ mentiꝛ. In 2o tẽ adꝰ
stituendũ. quia plus debent ti
mere dñm quã homines. In 3o no
tẽ quia ꝛ̃ponsa ꝓpt̃ bonũ obe
dientie. licet forte peccet dñs
ꝛ̃ dñm male ꝓcipiendo. ꝛ̃ m
q. 1a. Quid culpatur. hoc mtel
ligit q̃n dubitat an ꝛ̃ diuoce
ssint. que requirit̃ ad iustũ
bellũ. de quibus ꝑ̃ma hic
go. ꝓcedit emptoꝛ ꝛ̃tũ fur
tiuã. Et si ꝓpa sciat rem esse

¶ Qn quis rem iniuste acquisitā emit bona fide. sz qz proba' credit re' ē
iustā. Sta bona fides quatuor ei confert stilicet. Primo qz no pt' restituē pī
te bō fidē sed si pī' scuit nē re' esse iniuste ablātā. te' ad r'stituē. Secūdo
fructy existentes. q' sup sūt. sz no cōsumptos. Si fructy cōsumptos tpe bone fidei
no te' r'stituē Si vay Tertio talis pt' re' alienare. dare. ē' scientie bz fide. bz si
aliquod lucrū ex rei ipius talis rei consū'hoc te' pt' r'stituē dño rei. ff
de condict indeb l. hī nā. Quarto qz si res perit tpe bone fidei. no te' r'stituē
salte absq; culpa sua. Sexto post r'stitutōz pt' aliq' rōn' vendītorē rei. de
prio quod debit' dñō rē restituit per iudicē. Dñs tamē ē m̄ltis
qz emptor dicat dñō rei. q̄ ptet ipm: z pq̄ emptor actiy sibi de
mittet venditor ut defendat rem vendītā. Et si res ab eo euinc'
venditor te' de euictione Sz si tenuit credit re' esse iustū. uel igno
rabit ignorantia tranſitu aut supina mīhil sup hoc cogitādo. te' re
stituē ꝑm vay Hec m̄ summa pvsanā. Vide in summa gō nota

rem esse furtiuã dz restituẽ. sitã
te aũ bona fide. non tẽ: que
bona fides esse posset sapietes vi
rum aut maiorẽ pbs rredebat
ustũ esse bellũ. Et si mdicia le
tera' ptr sua' mdicẽ restitue
ret pp petẽ prud a vendito cẽ
mito ẽ q. si restituẽ
di vero cessatu at simplr
r sine mdicio. u pentenciali
foratus michi mã in foro
penit tẽ silr vendito' ad
mfessẽ dz u mdicio tẽ mosso
uõ ppt cogi ad hoc. De ignora
cia võ furẽ. aut crassã. nel su
ma. que uõ excusant. q. q
crim' & sapietes credut bel
lũ esse mustũ. & roñ deb. ut'
qua ctra gsuetudinẽ habebat. uel exerc
dabat publice auctoreb. & pti
pets. hũ tẽ ad restitucionẽ dz
cm m quisino fieri. q. pt ut
sbatur si bellũ sit ustũ aut m
ustũ aut probabilit credat
sic ud sic esse. Emptor ẽ. rei
talis durante bona fide. fructꝰ
fructꝰ rei. & expensas quas
fecit ad meliorandũ rẽ aut tẽ
pus. dic ẽ si reperit sũ
te bona fide. uõ tenẽ de mter
esse: cum si alienaut qua uõ
fuit m mora. In 20. q. uõ. Desint
dolo possidẽ. et qua prud ex
re furtiua p. dactiõ. uõ est furtiua
furtiua. In summa ge cõ q. p male
fidei possessor. rẽ p dita uel p
aliud tñs latitatẽ ad petiõ prud
ad tribunalia suppdicte. dz bõe
fidei possessor tẽ restituẽ rẽ
si habeti sin aut. tẽ. tñ de hic
quatñ locupletior factꝰ. d. fuer
aut dz restitui cui subtracta
est dñio sin. mutuit. q. causa
honesta rẽ uõ esse subrepticiã.
ut pñ qua habebat m re mg
pignoris. uel usufr. uel fidei. nñ
& ppe rapuissi: & essꝫ furtiue
cm uõ sibi. ꝫ dño esset sñ da.
ratte tñ ut uõ p roda' pesona'
& fiat restitutio per pson' ẽ
gesam. aut pmale. suppsso
nõe furtiui occultũ est. dz tñ
mmare illi a quo rpe erm
rem subtraxit. p liberata est
a restitucõe. alias si rẽ pñ re
stituere. võ dñe pe dappnfi
caret. tñ si pe restituet illi
qui subtraxit. ut mq sibi fa
ciat. ad sñt p res ei uõ debea'
& sint alii. verũ dñi esse. pt
ant quib. ꝫ tñ liberatus. ita q
uõ tenẽ ei restituẽ msi rame
ne rei. & uõ uoe alteri ture.
quod sibi mtulerit. & tõ deob
ligat' qui rem m statu pñtiũ
tñsfert. m que ead reperit. hic
est de raptore denarꝰ qñ cas
laico restituta. a quo rapiut
lucret melius faceret. q. ecie eas
restituere. hic est m usura lucꝫ
ibi tñsfera' dominiũ tñ qua
ibi tõpetit repetitio. tõ plenius
uus habet m bor verus dñus.
sic qui solut usuras. quas usqꝫ
ruas debet est res furtiua uel
rapta casu fortuito peat mbo
mihi male fieri tenẽ. fur uel rap
tor totiꝫ restituẽ. tõpensare
satisfacẽ & expensas. & dap
na aqua fuit m mora restituẽdi
Est tñ casus m quo uõ tenẽ re
stituere rem furtiuã. qñ casu
fortuito. periit. Et hoc tuc uõ
obstitit eam dño repoe. et loco
debitor. & dño solut ea ampẽ.
ut cm purgant mora. Et
licet furari rẽ aliquã furti
uã. aut usurariã detinere
ut in quib. fiat elemosina. ex
qua uõ fuit furtiua mala
ut exuat. quib. bona. Ex q
qua aufert alii copia cẽ sñ.
et magis auget pctm. q. minuat
sum q. p. forte hoi rogitanti
dy alii talia dicte suggerit. Nec
cm si agros mutile ẽ ppera

D. eo q̄ alius impedit in bñficij assecutione

mnalistio ut ex eoꝝ fructibꝫ ecclesiasticis fiant ꝓpensatiões ad arbitriū bonorū virorū dicit tho et dicit pe de hijs vō qui effodiunt semina agrorū aliorūue de eo qui infert dapnū eo q̄ nō soluit debitū suo tēpore dicit ulp̄ ꝑsonā nō tenē ad rēstituendū dapnū totū q̄ debitū ē minus quā fructus agri profecissent ꝛ an fenerator dapnū uel lucrū in mercatōe habuissēt si rēstituet tm̄ quādo fructus agri in illo debito vendi potuissent. vel ꝑ quādo mercator in illo dubio lucrū suū ꝓcurādisset. Concor tho in ſū. Et dicit tho q̄ualit̄ quicūq; auferat alicui id quod actu habebat tale dapnū ꝑ rēstituendū est ꝑm nō ꝑpensationē rei equalis. ut si destruxit domū alterius rēstituat ꝙntū valuit domus. Qui aut dapna faciunt aliq̄ impedimēta ne adipiscant aliquid. quod erat in via ꝓficiendi. tale dapnū non ex rēpensatione ex eq̄litate quadam̄ ē aliq̄ lucrē in virtute quod in actu. Qui aut ē in via ꝓficiendi aliq̄. hꝫ id ꝑfectū in virtute ꝛ potentia: et ideo si reddat ei ut habeat hoc in actu rēstituit ei quod ē ablatū nō simpliciter sed multiplicatū: et hoc nō ē de nūtritione rēstituere omnibus. Tenent tm̄ aliq̄ cōpensationē facere ꝑm rationē ꝓpensationis ꝛ negotiatores. Et ille qui ꝓfert semen nō dicit in actu hꝫ messem. ꝛ qui hꝫ petrum nō dicit in actu hꝫ lucra. si soluit in virtute: quia ꝑ virtutē multi impediti

D'mutilatiōibꝫ

Cap. x

De vagis aut rēstituendis dubitatur. primo ignoratur cui sint rēddenda. Secundo si pecunia est summa ꝑ

d Dicat quilib. q̄ non oportet q̄ in cto loco dyoc. fiat restitucio vigore
missi nisi inde fieri posset aliàs sufficiat alibi fieri. Quare esto Et in uniu
sit q̄ hec restitucio fiat de cuius superiori. Ostē dicat. q̄ restitucio male ab
latoru est una de casibus ad epm̄ pmentib. Et dr̄ tam Et no tuenib⁹ mā
spalati. et cet̄a nesciunt. nunc ex consilio cet̄e sue penitentiarij dispēsa
in prias causas. Alr̄ doctor Guido. q̄ p̄missa sut ni de supore. si no
alr̄ deputata ei qui hec exequi. xij. q. ij. De laico in fine. Et nōt. de re
signa. Sup tibi in glo. q̄ minuit no intelligus. Et dicat idem doctor. q̄ rap
ta dōna mortua que dne pauperib. pro quib⁹ dare sine licen epi uel u
dicis ecclie. ut. tollig. de usu cap tu. § 1 Et minut. de homi. Sed dic
& hoc in glo quia no. Sup epis non hz se intromittē de tabellionib⁹ si in de
fectu sic in testamentis. Idem vi. sentire tho in sū vbi methl loquit.
De auctorite epi. Ser in summa presum. De restitucio § vi

pmtens ad arbitriū cōfessoris illud pauperib⁹ erogere. Hi aut est magna sūma. dz ad arbitriū epi restringi: qm pauper est dispensator. msi alium distrēxerit sper sup hoc. cōmsit vices suas. aut msi in statut⁹ pruincialib⁹ alr de pdict⁹ sit p̄uisū. ꝛc. ꝑ Ca 8

De heredib⁹ raptor⁹ ℔

ℑm ray dico heredes raptor⁹ ℑm mri mod⁹ tenēri ad oīa debita defunctor⁹: m quor⁹ lond succedut sine sint filii. sine cōnens. nō distincte vtrū raptor nel alia: sine debita fuerint ex cōtractu. nel q̄: sine ex malefic⁹ nel q̄: sine p̄cedāt res illa pro qua debita sunt cōtracta. ad eā sine nō. hanc tm̄ rō. Notat tm̄ glo q̄ ℑm leges hēs nō tenē. de malefic⁹ testatoris. msi q̄tū ad eā p̄uenit. aut msi lis cōtestata fuerit. nō defuncto. ptē cōtracta aut empcio. venditio. locatio. cōductio. mutuū. ꝛ si mha. q̄ cōtracta. ut tutela nel negotior⁹ alior⁹ gestio. malefic⁹ dent. ut furtū. rapina. q̄ malefic⁹ dicit index per imperiū iudicat. nel nō de domo alicui⁹ aliq̄ d̄ eiectu nel effusu. q̄ nōuit. tñ sequit. Sed q̄ d̄ si hēs sū filius sine alter instituta. q̄ alia. q̄ m rōnā. ꝛ proba. tred⁹ ex successiōe sua. aliq̄ ad eā deducta. que obnoxia sint restituend⁹. q̄ ex male acq̄sitis aut rapinis. aut empcionib⁹ seu mutuis. aut pignoribus aut quor⁹cūq⁹ alio mō. ea rō

dicendū illor⁹ defunctor⁹ q̄m ipse est heres. et nescit ℑm q̄ tūd sit. q̄ quia forte tūc minor⁹ erāt aut nō residerant in puericia etate. ꝓmo quid hinc consulendū. dicit deponat rō stud⁹ si pōt. tū nō habeat plena litterā de obligatōi. habeat rō sacrā. n⁹ ea deponē. vt. si ap parent sibi vlt⁹ q̄ aliq̄ sit m facto. ex negociacōe defuncti. aut alib⁹. Extūc rōsulens sibi est. ut ad vtrog̃ q̄rendū. et ad timendū. fugiat habeat. et illis exponat. qualitate fidei. ℑm rōdicto⁹. quid nouit defunctor⁹. ℑm tempa. lond. et q̄ tūpe negociator⁹. que gesserit. et illis lond negotia sine fraude. dolo. et rapina. et cor⁹ iudicia sequat. tūc diminuit. et faciat restitutōes ℑm cor⁹ arbitriū. aut ꝑ pros ximos pauperes aut ℑm dispo ponenda ut dictū. et ℑm cōsilium discreti cōfessoris qui in hoc habeatur. nū dandū sit. et autorizare in vice dei in foro cōscie. ꝛ tales quieti erit. nō. ꝓpter diuinā. de occultis. Et maxime facit ad saluandū aut ad liberandū fama vita ord⁹ et negociator⁹ qualitas. de qua vixerit defuncti. ut si fuit theolonarius. tempsor. nec-rator. miles. aut officialis principis. in quib⁹ multa licent lond solent sibi vendicare. Si vero hēditas nō sufficiat ad oīa debita soluenda. ℑm Ray et alios si defuncti nō fecit restitutōem. milites. nō tenē. ad oīa si nō fecit. tūc nō tenē. n⁹ q̄tū ad hereditas sufficiat. Tūc ēo ꝑ m̄ nūcio. aie nō tenē. msi

indirecte

hec sunt ad dandū vsu ecclesie hic

quātū sufficiat hēditas. Dissigē
tū inter debita ⁊ legata. siue re
uera. quia debita tē solue. absit
detractio. Ultime siue. si utre est
quātū pt sufficē hereditas. De
legatis vero pt detrahē. Ultias
si tot sup q̄ illis solutis nō re
manet sibi detrā. quia pt nō
poterat gnare filiū. In sua ultia
munerariū est scripta. q̄ hēs
dz michoare sm legēs infra. xxx
dies a morte testatoris. uel pla
pgquā sint se heredem esse mſti
tutū. ⁊ describē ibi omēs vel
defuncti. sub testibg. ⁊ dz illā per
fice infra xl dies. uel mſ amm
si remote sint. vel ⁊ tūc nō tē
net creditoribg ultra id. quod tūc id
sint de hereditate. Alias si nō
fecit miletarium tenebit in solid.
Et dicit est ultra. Una debet u
liber. que appellā debita bo
norū subsidium. que e medietas
uel tricesima alia ultima q̄ debē
p legē falidia. etiā exēpto he
redi mſtituto. et e quarta pe.
qua sibi deducit ⁊ sibi rēmet
mſtituta delegat. ⁊ quibus sūd
alig rēbus q̄ sup. dedūcte
est aliq rēbus in legat. et
debē ture mſtitutis mg. Et
e 3a ultia. que similit e. q̄ ta
que appellā. Rebellianam. et de
bet ei qui heres mſtitus obli
gatus e restituē alij heredi hē
ditate. Detractio go ultiar. uel
ligendi e de quali. Et dicit glo
licet pt per legata. uel fidei
cōmissa. nō possit gnare filiū
mſtitum. que debē ei ine nate
gnā tū. et excludi a toto. tū
modo hereditas si nō sufficiat
hereditas ad debita psolue
da. uel si mehil rēmanz debit
psoluta. Et de hmōi ultis trac
tant due decretales. De test

⁊ vlro. xxv ⁊ Reynalds. In hoc
m alemania cōsuetudo fuit. op hd
⁊ mulieralia. Iudicez. Cōsuetu
dines tū. pueisse merito ꝛ̄ ꝛ̄
Io. Immo pt inf. ꝛ̄ probat. cō
suetudine in alemania. uel sta
tuta sup hoc. q̄ nulla possit m
ultia validitate legare. etiā uel
alias pie loc. aut quibuscūq;
pſonis ultra quīq; solidos
vsualis monete. ⁊ pter p̄mu
nare her statuta nō teneāt. q̄
distinxit cōmet. ad dict. tōi
dictores cōpetent. p etiā statut
tensiri. De ultis pfatis sup
vers. Quatuor aut infra. dū
nat. nisi forte. Remisse vō
dat nat. quīq; uel ulc. arbi
trui sec. sba etā pdc. ꝛ̄
ta tibi satis. d qd sis exōneus
heres. De pmissis tū stand
est cōsuetudine. vbi patrōsi
nō est irrōnalis. que cōsuetudo
iuri equiualet. Et si plures sūt
heredes. indep quīq; tē in solid
rēstituē debta. uel legata. an so
lid pro hereditarū portiōne
ꝛ̄ sm Ray. ep quīq; tē pro hē
ditaria parte. Dz expūd.
quīq; ea sub. Pone si aliq est
mandatū in obligatōe. tūc em
quīq; tē in solidū. ut si testa
tor ꝓmisit se aliqd opꝰ fac
turū. uel ꝓmisit p se. uel per
hēdē suū nō fīē. q̄ mg per
fidei sui tibi ꝛ̄ teneat. hic
quīq; heredū erit in solidū
obligatus. ⁊ q̄ rasi. si res q̄ dz
restitui ab uno in solidū possi
deatur. ⁊ q̄. in alimēt legati
que pro voluntate defuncti
iudicis. uel ab uno in solidū
uel a plūbg. p partibg. dēsigē
petuntur. ⁊ q̄ si testator ab uno
heredū legata ut creditori he
reditatis rēmpēsandi aliq

Time cui heres alle ustiz ad quā
titatem legati ona illud debiti
sustinebit. Quinta in expensa fi
ueri uxoris que no tm astrictus
heredes pro hereditarijs portionib⁹
si erāt vnus pro portione que p
tinent ad eū. de dote uxoris sue.
ut pote si ad eū pinet ipe vn
tes pro tria. ⁊ heredes p dualis
quartabus. de usur hūi spēi ut pa
ea patebit. Aer rōe pupilli
etatis. pp differri soluco de toz
vn dicit lex sub pretu pupilli
debitor hēditarij creditores ⁊
actores differri no posse nimis
cundus est vn rō te tutoris
ppositaq admodū a pupill
creditoribus aut in prios usus
legata expendē satisfiat emi
nentes (ad est) qd si hēdes
uel testāt executores. nolint sol
uere satisfiare creditoribus aut
in prios usus legata expendere
ꝙ per horū epōs sup repel
lendi ut ois fiat voluntate tes
tatoris expediat licet ei a testa
toribus (id cōtingēt medio. Et
de testa. Tua nobis Et ⁊ Johes
clericus) deus hasthen. Et absent
pius mortē p epīm. Et dr glo
ssa si defuctus uel testator p
hibuisset ne epūs uel alia pso
na mitteret se de testamento
suo. si soli executores sint. tales
prohibitio no valet. Sed si hūi
qui tenet ⁊ restituē sū certa sū
mā certa ⁊ vaga forma supdicta
⁊ infra dicenda no uerit
obseruare. fm est. no est tali hōi
seruitus ptinens. qz no di
mittit petitū. si restituat ab
latū. Et augl dr. Nichil ualuis
qua ꝓpter mundū deus cōtempne

Quo ordine sit soluco fa
ciendū creditoribus et le
gatarijs. ⁊ hūs qui si
aliqua legata a defuncto

Ad fm rōnē si creditores ⁊ legata
rij simul veniāt ad heredem ꝓmo
est creditoribus satisfiat. ⁊ dicit. Si
si veniāt separatim. liberat heres
soluendo per ordine cuilibet te
menti. siue creditori. siue legata
rio. dū tm nichil fiat ⁊ dolo
uel fraude. Verūtm si legatarij
ꝓcurrerit creditores. ⁊ accipiat.
uel patiātur creditores. ꝓcēs
⁊ ponores mouere ꝓcurrerit.
creditores ꝓmo remedia nō
dum inquietare heredem. si
remanserint ei de hereditate
vnde possit adhuc ab satisfiare.
Ex hūi ponores ius huiusmodi
cōi legatarios. qui ꝓmo recē
perūt. dr ⁊ anteriores credi
tores. cōi posteriores. qui ꝓmo
recuperūt. Et addit vl. Si hēs
sit uel credat hereditate. nō ex
tendi ult dicta. sine ex cōtrac
tu malitiao. uel qi: nichil debz
de legatarijs. Et si nō ne sit ꝓpē
titate debitores. ⁊ creditoribus
ꝓmo satisfiāt. ⁊ si legatarijs
ꝓpē uel simul cū creditoribus
petat legata. ⁊ creditoribus po
nentibus ꝓmo dr solui. Et si nil
de hēditate remanet debitis
solutis. nō tenet legatarijs. Et ad
hēs hūi ordine soluendi mu
tauerit. sc. soluendo legatarijs
uel stantes creditoribus ꝓpē
quia ponentibus. nō absolutur
heres in foro cōscie: nisi hoc fa
ciat ignorāti. putāti hēditate
ad ois soluendū sufficere. uel nec
tenet hūi esse ponitē creditō
rem. Quicquid. ostē. dicat. ⁊ glo
sicut poēs uel ponentes creditō
res. ab alijs petunt. ut petit
estimū dnt inquietare heredem.
ita ut ille qui ab eo emerit
res. quarū petia in legatū uel
fidei cōmissū. uel alios creditō
res pertinerent. Ite dicat. ostē
ꝙ heres ꝓ dedicere ante

Ad Joan. C. de testa. li. vi. sup. v. cū re
lictis legatarijs ita ut creditoribus
substituta. si cui nulla alia substitu
tio substituta fuerit certe rebus mei alij
debitis si tm vbi duo sunt insta

oia omia expensas q̃s scat ꝑ
nãm causas hereditat sue sine
m fine sine mtestamto uel ñiẽ
tam confessione uel signo dit
brem sicut debuit tam hered
tate exhaurientib⁹ a huc debz
esse ĩmunis ita ꝑ q̃uis ĩ ci
te obligatio licet testator ꝓ
fecit ad heredē nō ꝑtinuit
quin uel eo quodlz aliud q̃
ex sua ui uel forma no posset
exequi singulare pz̃ona aut
fractio uotuit simile sic ut hoste
quadr aut confessor se mte dz ꝛ
rapte ꝛ eo aliquos debitus multi
tudinet qui ꝑ muniatus placare
debeat se ꝑ alor ꝑ hm ep aut
uel mor fiuꝫ violenta uel fi=
aus uel dolo maior uel mor dz
esse districto iudicat ꝛ vbi
maior de contritio ibi maior ꝛ
venia Et qua fere totꝫ mũdꝫ
multitꝫ est reprimꝫ sit ꝑ pos
se huc cuere ꝑ medicinale summa
sollicitudo uel ꝑmissio ꝑtinere
faciat quos discreta poterat
equitas fuotare ꝗmuniat⁹ crim
uel spoliand⁹ uel compulsor eoꝝ.
sit ꝑ dne humilit⁹ uenia postulare
ab hijs quos offenderit ne illi
maneat in rancore seu mala
voluntate Et hoc de mandato di
uine ꝑcepti. mt xpi Si offers mu
nus tuū ꝛ vade ꝑ prius rec ꝛ
Et ꝑmissa cra dnt intelligi de
mendarijs ꝑ dominij. ꝑrat⁹ et
omnibus malefactoribꝰ q̃ qua
rand est hoc in hominibus ꝛ

Ego. Monasteria ec̃ie que ꝛtinent
aliquos uel alios debitoꝝ
uel quecuq; qui ꝑ obligā
tus ad ꝛstituendū aut ad satisfa
ciendū creditoribꝰ tenet ꝛ facer
ꝓuisoꝝ omia eoꝝ q̃ tota fidma
quatꝫ pertinent ad eos per m
grediente eis donatiuꝫ et ac
tio competit ꝛ creditori cont
ꝛ religiosos q̃ eo pcto potuit
cont⁹ ingredientem. si in secto

V Confessor tr̃ esse penit⁹ in talibꝰ in
ecclia: ꝛ dz mdicꝫ talib⁹ ad resti
suit in firmo ꝓposito ꝗ eius pñtiales
trib⁹ ꝛ si confessor talib⁹ no pen
amdatꝫ ꝛ eis iniert dapnū ꝑ sua
dem dapnū dedisse vide Extra

rmansisset: insi rede vellet ach
omgꝫ dedere hm quātū pue
nit ad eos ꝛ no ꝓsupsit illi
quibꝰ fuerunda ꝛ restituno. hꝰ
dibus restituo fra ede aut ꝑ
solutionē aut per petoꝝ ꝛ no
aliq̃ de iuste acquisit⁹ pruent
ad eos q̃ vagꝫ fuer aut incerta
epo loꝝ supplicā dnō ut ꝑ sa
uere ꝛligiosis deuet hoc mō
quo hoc radit sub pcte epi aut
epo consignē ut ꝑ eos vsq; ꝓ
ꝓuenerit ꝛ de iudicio ꝛ de rebus
ad eos ꝓuenientib⁹ de q̃ ig
norat cui debeant assignari.
Ideo cautissimꝰ ꝛ q̃m ꝓpio
ingressus ab ꝛligione. mt ingꝛ
ingredietis si ꝛ aliqui obligā
tus aut aliqua iuste ab stinēt
et an creditoribꝰ satisfecit aut
aliquas usuras recepit aut
causas pendentes hꝫ ꝛc Et fiat
ꝓtestatio q̃ mīstrin de bis ꝑ
posset nolit ꝛspōdē. nisi iuste
acquisita ꝑ eū velit acceptē
hac protestatione facta. pñs erit
sentꝫ ab impetitoribꝰ eoꝝ si ꝑ
te pñs vellet mūre ꝛsponsiō
qua huc no credet ei et salu
ssent ꝛligiosi in rebus ipsoꝝ
nec ingerent ꝛspōdē si certo
mō eos intrare ꝛ maxime ꝛ
bus donatis ꝑ ꝓpriū ꝛdactis.

Sed an status ꝛstitutionis est. Q ꝑ
fugiendus an possit differri
ꝛ hm tho q̃ status impe to
cessante licito. ꝛ tenet acquirere
alienū tuto duo. ꝛ cōmunit
ta ꝛ detinē eā qua ꝑ hoc q̃
aliquis detinet rē alienā tuto
duo. impedit eū ab usu rei sue
ꝛ sic ei fiat iniuria dampnū est
aut. q̃ n ꝑ modicū tempꝰ licet
in pcto morari. ꝛ quilz tē status
pñtis deserere. sed ad eccl aut
quasi a facie colubri fugere ꝑ
tinā ꝛ io quilz status tē rē ꝛsti
tuendi uel pcte dilatoꝝ ab eo qui

formandis. qua ignorāt mīr non
tiendū si sunt in solucndo aut q̃
eos no absoluat. q̃ nō sue pen
tentes absoluit ꝑ se tē ad ꝛstitu
absolutoꝝ ꝛ q̃ ostensio Dapnū
de muris et dampno dato

In donatoribus fructus mobilium. ecclesiis et aliis psonis loris. si res rapta aut illicite acquisita in spē sint repetita. p̄ viā uēr. rēsponda. dicp q̄ ie. gdē. ita non sint. Si vō res sint illo in spē rapiendi aut illicite acquisite. sic permanebunt p̄ penitus empta. cū pānū fructu non est fructus et 2 fructus purgatus: nō tē p̄ fructu quia bona fide recepit. maxime si ea consumpsit. et si dans nō ē impotens fructus ad solvendum creditoribz. Ide si nulla apparz exactor. aut p̄ceptor aut nesciz. pauper. a' etiā sint succedentes in locū creditor. maior. aut etiā de repetendo non curandū. Ide vsu fructus h vt. Et m c j de testa hui. Et cū in de vsu ar. nō m c. in pcipia de pba. Et tantū intras creditorē p̄ tot sensu hē. p̄ io an immobilibz. sup re in dēm tang. Ide testatu ḡsuadri vz. Sup donatoribz nō tollit de ḡsuā c. antiq. 7 nō 7 plūrē de pnā.

pt̄ ossim rā concedē ꝓpont tyb̄im
rog de Gandano aliquos casus
in quib⁹ po ꝙ stat fieri restitu ꝙ.
primo si ē mortuus illi cui debz
fieri restitucio ut filio solo gladio
simplr̄ mō cōsentiēte ⁊ omnē
te illo cui⁹ est res. sic tñ ꝙ pa
tuus sit animꝰ ad restituendū
ꝙ si detinēs expectat maiorē
opportunitatē. ad maiorē pace ⁊
honestate. quā si ea restitueret pñ
si ille cui fiendā ē restitucio ig
noret debitū. et nō sine strā
dalo ⁊ dehonestatione aliqua pos
sit ip̄e per se ⁊ stat restituē. ut
si forte mīmū ex asperitate ꝓ
dilatione. pḡa per aliū fāmo
dus restituet. Ite si ip̄e restituēs
multū indiget re. ⁊ alter non
multū indigeret. sinet restituēs
ꝙ si sinet alt̄ sua indigentia dato
repetēt vsq; vite fine rectū iudi
cium vsq; ⁊ motū fine dilatōis
nō claudet ei. vsq; ad mīe. puto
ꝙ nō teneāt ei strā restituē tōm
nec ꝑtē. si hoc nō ꝓueniat autori
tate iudicis cessat. si nō pt̄ ip̄
pecunia hꝫ a quo dilatio ē pe
tenda. tñ pareret dz esse d' alio
mutuata. cōstituēdo sic ꝓ mutuū
sine usuris. sine alterius dispē
dio magno. ad iudicē. ꝑ iudicē
subditis. sine extrema necessitate
egentis. Si vō detinēs nō tm
indiget. sed ip̄e magis indiget tu
dz fieri restitutio tuo sine dila
tione dz restituē. Illa vō auto
ritas augē. Nō dimittit̄ peccā
tū nisi restituēs ablatū. vigilanti
veniā. nō tā ꝓpt̄ finē sine fine
remissionis. sed ꝓpt̄ animū. nō
parātū quātū de se ē ad restitu
endū. dz vbi aliis differt ꝑ
aliud est impedimēta. nō valēs
habere dictū petitū. sic restituēs ē

S Si persona tua fiendā ē
restitucio. sit absens aut
in remotis. ⁊ si dubitas ad
quē sit. vbi sit aut de sta

S Item qñ timeā restitucio ē diffama
dilatio mihi. tñ ut ip̄e ꝓmittat
cultum ut per alium restituē ne
ad solvendū tuū nō tē dom. ad
huc ens nō expiscat ꝑ mopiam
sione petā ad tempꝰ. per se nel

h nō pt̄ sum vbi sit. ⁊ pauper
bus aut ecclīe aut scīs mittā
cui. si aliquo mō pt̄ fieri. et si
non ecclīe nō pt̄. ⁊ ē res notabi
lis. dētur ep̄o aut pauperib⁹. si ꝑ
na sit ut dicit tho. In qua missi
one pensanda sunt quātitas rei
debite. ⁊ d' morio loci. ⁊ expese
que fiunt ꝓmittendo. ⁊ pauptas
vel diuicie eoꝝ cui mittit. dz quā
tū modice possent esse res. et
expense que fiunt. ⁊ diues ita ꝙ nullo
debet velle ꝑ re tā modica ꝑ re
mīū ḡtiare. ⁊ tuc nō dz ꝙ mit
tatur. si ad arbitriū boni vi
rī restituendi est. Contra tho. ⁊
addit ꝙ si res essent magni va
loris. ⁊ nō posset cōmode illi tūs
mitti. ponenda esset res in alīo
loco tutō. ⁊ debet illi mīstrari sic
dum. Et ip̄e faciendū ē restitu
ēs spōsatis. vel heredibus. si mul
tum ex fallutis horum is qui de
dit peccūa cōmisit turpitudi
nē in dando sicut in symonia.
aut pro turpi actu in psona
regulari. aut si terribile ꝓcedat
recipissent alias nō ꝓpter hoc
rebus restituto. si ecclīe cui fit
peccūe cōmisisset. ⁊ similibus.
Et intelligas restitucionē factam
exiguo minori de aliquas rēmisit
qualitatiue satisfactio sit ꝑ pe
titionē aut ec si donauit. Ita
an restituēs ē faciendū dubio
sit persona ꝙ donare possit. ⁊
que donaria exigat ꝑ petitiōē ⁊
ꝑ ḡa. per pēitentiā nō pt̄ re
morari. Cap. 13.

S Si debitor nō ē solubilis dz
est pauper. quid fiet. ⁊ re
spondet. Quidā si debitor
simplr̄ nō pt̄ solue. aut pt̄
si non absq; magno periculo
suo. ⁊ familie sue. ꝑ pīno tuo
pt̄ tuo agē pēitentiā. ⁊ licet
nō restituat. deū tñ dolebat. ⁊
ꝓpōnat restituē. quod tuto pa
tebit. Xim q. v. Ita ꝛc. In ꝛo

tua restitucio ita ꝓ m fiendā ꝑ
voluntatē. Ite qñ ablatio ē oc
se prodat. Ite qñ ablatū ē impotēs
pignore fortunā deneget
debitoribus. si sopit. ⁊ tū dz ꝛmis
sum. Ita sm thomā. Ite si ip̄e ēt

aut studeat penitencialis vitā finire voluntate cuius sit dicere si aliud remediū no potuerit hūi quod eligat de bnīs suis bo. uel ut restituas bona que habes et sis filius dei. & liberet a pīte dyabi. & ptrepā sis oīm felicū. uel ut retineas bona. & rma neas in pīto. & filius diabi li. & mortes destruas & pfectū. Si respondeat p̄mittā et ut petit dilacōne aspohatis uel assignet eis tēm pōne de rēditibus suis annuabilit. de qua sibi satisfiat. sūcessime. Et de hac fingat eis bona cauti onem. Si no des deneget sibi dilacōz. & postulat q̄ ipe re dat bonū tue rōnis q̄ ipe te absq; dilacōe satisfaciat aut bo nis rede. qua fur & raptor sp̄ sue m̄ mora. et sp̄ angel̄ per tria ar de fīmo Cīd ecclie Concordat esse Et dat idem sentit ep̄ eni q̄ vi res Glo. vid dicat abiit usq; ad vendicā hereditate & oīm bonoz. eria si oporteat ipm & fīm had sua mendicare. Ad tūl dr q̄ facultas restituendi sp̄ est qua diu debitor hz per quod pt satisfacere usq; ad mendicā paupiate uel extremā nūtate. in qua ex sme ob culpa accepit & finat vite nīcū. Si sacerdos tali consulere d̄n q̄ re dat bonū si de paupiate du bitat. Insert go p̄ remissione debiti in toto. uel in pte. p se uel per alīd. Et sme ille v̄m serit sme non. Deobligat. est debitor. q̄ quod habuit hor ferat. Si reddito bonū & pau pias eid excusat p̄ c. odardi de solutōnib. Si aut no pt ha bere copiā cui. a quo venit petit excusat. est Contor tūo. d. p̄ impām libat. est

dicat Ray Ostē. si debitor no pt satisfacere. omo uel si red bona. aut si restituit. mchilom pro tūi gressione dīm p̄cepti. in rapina uel furto. est salutar pēnā tūi tumgendā uel in hoc tūi gredi. sepe plurim petores. qui r̄ptum sibi restitutionē sufferre ad sa lutē. & tūi gressioz sme ipm petūt no confitentem. dicat Ostē. q̄ si de bitor no hz vñ solvat. & reddat bonū cui detrude. in carcē. nec exāmandū est si excludat sit absolut. recepta vōnem cautionē de solvendo. debito. si ad pīgnora fortuna deveniat. De solut. Odardi. Hz nec tūc to dempna. nisi mediū facē pō habita rōne. ne egeat. nec ex frandandi. & alimēta rōnabi lia. m̄ leges. Talis ex no dr ali qua pena multat. De usur. c. Cūm tu Ray. ubi aut no pnt sive persone spoliatoz. dr pe tens simpliciter absq; pacto et rondicōe totū q̄ hz r̄stituere m̄ maiē ep̄i. uel penitencialis discreti. et tūc ipe si ea videt paupem & egentem. det sibi p tem. uel ex toto. si tanta vi derit necessitate. ne ipe rid vxo re & filios fame pereat. & si quid residui fuit ipe paupe ribus distribuat. Et iste finat q̄ps loni potuit. Gerardo q̄ ius quorū erant res. Et si pgen potuit aliqua lucrari impōta possibilitate sua. ex quo hz d̄ ea pauperi. p̄ anāb. corp. de xv q. ii. Glo. ep̄i. Idem dicat Ray Et addit glo. p̄m. si tali casu pauperibus. sine ep̄us qui disse salvet pauperi. & dilatet det uel parte remittat uel ex toto. prout vi. expedire. sic & alie ri pauperi. ipe. ita q̄ ex ipo pe. vtilius gerat negotiū si tm esset restitutio facienda.

·19A·

restitucõ

si persona eiꝰ essꝫ nõ·p ꝑa vsñ
expendantur in vsus tales· qui
magis possent ei prodesse· quo
ad dem· Et mhõr cau sit extreme
necessitatis· licet debitor sit indigna
ꝓpõ· Deus & hꝫ sanct· & iustꝫ
persolsanõ tã nõ indigentibꝫ· alꝫ
si equaliꝫ indigẽtes· & rent ꝓpõ
in choreas· aut quã vtiq; possꝫ
gerẽ negocia· spoliato· ꝑ· Nec
est mirũ· q; fiat hmõi cessatio
in manu penitentiarij· pot tz
cui q; bona fide & sine fraude fa
nat raptor· quidq; ꝑ ut dapñ
sibi illatũ satisfiat· aut pauperibꝫ
erogetur· si nõ nouit eos· aut epõ
consignet· alꝫ nõ est absoluẽdꝰ
a penitenciario· si tenuit· et
de eo q; pepẽdit· uel ꝑ una· intẽdit
forte nõ si constet de fidelitate
& probitate penitentiarij· uel con
fessoris· & credit q; ꝑ eũ restitui
fieret· restituco· uel· toto uel pro
parte· epi raptor· nesciret· nũ tame
de ei restitucio· possit talis ex
istari bona fide· quãdiu est tene
tus· q; per se faciat· uel ꝑ epm
cui inhibet hoc ex officio· Qui si re
ditores uel spoliati sint plures·
& debitor uel raptor petit dilacõ·
& alij uolunt· alij nolunt· dare dila
cõem· si petens bonoꝝ restitucionẽ· in tali
casu fm rauenn· maiori parti stãdum
est· & intelligo maiorẽ ptẽ· vbi e
manus debitoris· Vñ dicit hic· glo
si vni creditori plus debeatur
quã alijs· omnibꝫ· qui forte si
dent uel plures· stabit· uoluntati
illius solius· de dilacõe· quidquid
dandi· uel de restitucione bonoꝝ· in
petenda· Dilacio· quippe mora· quã
quidem nõ ꝑ fm leges dari· in
uito debitore· Debitor enim dicit
si uolui· reddo bona uel date mi
quicquid mihi· Si uero pars sit de
trimento· uel· stabit maiori· uel
creditori· aut ordo sit· pariter
eligenda· & tenenda· sua· ut de
que dat dilacõem· Concors est· dicit
Paulus hoc aut intelligo vbi pete
bat restitucionem uel sibi· sicut satis
factionem· nõ ꝑ· nec ꝑ· ad dandã
dilacionem· tuc satisfaciendo· eis
de fine uidetur fori penitencialis·
ꝑ parte substancie· que eos tenet
preferri· si egeant· Ita q; nõ pos
sit concedere dilacõem· absq; pe
riculo sue· et familie· nõ tenemẽte
pecuniã· mora ꝑ· eum dz vitam
mori· vbi periculum immet· xxvm
dis· De Syracusana· Quid si
res imminet tale periculum· & is
qui tenet· restituere· nõ ꝑ· uidet
ut sibi restituat· Ber· is cui dz fi
restituco· uidetur ꝑ ad dilacõem
aliquã dandã· Respondz· ostiẽs·
q; si discretus sacerdos ꝑ· suam
conscientiam· informare· ex eo q; mte
dat uultũ· gerẽ negocia· creditoribꝰ· Et si uidet q; alt· ꝓ· ꝑ·
recuperare in ꝑpetuum· uel nõ ita
cito· uel nõ tã· modo ꝑ· recepto
iuramento· uel alia sufficiẽte cau
one· si inde ꝑ· concedẽ dilacõem·
& sub hac condicione· si hoc impleuerit· infra diem talem· ꝑ· petẽdi
absolui· ut fiat creditor· q; ei de
betur· recuperet· & patior nõ recte
dat a ꝑsbro desperato· Glo· dicit
hic vbi stari pot ꝑsone spolia
torũ· nõ ꝑ· sacerdos dilacõem
uel aliquid dare· sine consensu
creditoꝝ· uel spoliatoꝝ· Quid
si debitor ꝓpt & ꝑ· parte solue
re totũ nõ possit· & plures teneã
tur· pro grauitoꝝ· uim solui do
m solidũ· aut tenet singulis solue
ꝑ rata· i· porcione sua· Et si teneã
ex contractu· & ex maleficio· nihil
de ꝑtio· nisi hoc· remisa· quid· nisi de
ꝑtio· nihil· antioribus creditoribꝰ
ꝑtio· nihil· antioribus creditoribꝰ
plus soluendo· & quod ꝓstetio
ribus· Et hinibus pignora· uel
ypotecas· plus· quod tenebꝰ· tm· per
sonales actiones· Et mte ꝓpte
rarios creditores· & quis eum ꝑfen
dus est· ꝑ· & creditor· vigilat
corrigendo debitũ· in iudicio· uel
extra· nihil· quid· ꝑ· ei debitor· so luet
in solidum· Quid· Lenna· debitor
auctoritate· inde· recipiant·

possideri quia pñ̄ unicuiq; pa
tria facta sup oñ̄ creditorib⁹
qui pignora no habet uel vo
tetas uel no sup̄ p̄legiate
psonē Ite si vnus creditor
mstē debitor vñ voluit ḡtifi
care dz illis omnibus communi
uel cadē portio singulis queri
Item si vnus creditor demeretur
alteri ne accipiat a debitore
fraude p̄ illi versari q̄ accipit
vbi aut no vigilant creditor
exigendo debitū no vr̄ q̄ debi
tor tr̄ ei ḡtificē Nec tñ poli
t si no jure fori extorsare tñ
ut credo debitor si pietate mo
tus gratificaret plus m mdigēti
creditori Nec credo q̄ alius p̄
mlegiū habeant illi qui tenēt
ex malefitio uel q̄ quasi illi q̄
tenēt eo cōtractu uel q̄ cētis
paribus Nec creditores aut po
tiores sūt illi qui acceperūt
pignora hmōi qui hūt p̄sōales
actiones tm̄ potiores m quā
ut solūt eis quādo dz pig
nus Nec hūt hypotecarias nō credi
tores qui prior de tpe potior
de mre nisi in certis casibus
qui solent jnotari in r̄gulis
juris et c Itē potiores sūt
pignore Nec eos aut qui hūt
p̄sonales actiones tm̄ extinctē
p̄mlēa no ex tpe si ego causa
mea q̄ sistris uel mulier dote
p̄fēndi sup cētis p̄mlegiis no hñ
tibus Nec ex causa q̄ actio tu
tale et actio depositi et silēs p̄m
legiate sūt ut p̄ius soluā ipse
debet ex eis quā quod debetur
ex alijs actionibus no p̄mlegiatis
vbi aut sint paria p̄mlegia a
p̄sona aut actiōm equā potiorē
in satisfactione faciendā Nisi de
alio aliquo p̄bet q̄ sit alteri pre
ferendus p̄m legem Nec ora
p̄m glo Nec que de salariis hē
dibus creditoribus debitor illis

raptoribus et oīb⁹ conductoribus
emptoribus vi rapta et fur
tiua et de alijs dictis sūt adeo
tū p̄cedēs quod subsequēs sile
re nō hūta sūt mitrepide r̄fici
da et seruanda tc

De rebus mutuo dat̄ p̄m
tho in fi q lxvi art v
ar vi distinguendo tc
res fungibiles concedā cū sue
res que nūc̄ fuerūt in lōgo
alicuius sicut lapilli et gēme
que mutantur in littore mar
et talia utuplati concedūtur
Et eadē ratio de thaurō aut
quo tpe sub terra extructo
quero nō est aliquis possessor
nisi q̄ fm̄ legē nulles tēp⁹
medietatē dare Duo agri si
in alieno agro tenuerit ppt
quod mt xm̄ in pabola agri
dict⁹ de mutatione thesauri in
agro absconditi q̄ quicunq;
agrū ut hret nō possidendi
totū thesaurū Credo nō res
mutente fuerūt de pp in q̄m
alienum bonis et tunc si quis
eas accipiat nō aut detinēdi
sz aut restituēdi eas dño qui
eas nō pro derelictis habet
nō committit furtū alius aut
committit furtū vñ Augt
dicit in quadā omelia Et hā
bet in Decretis xm̄ q. v. Si q̄
inuenisti et nō reddidisti rapuisti
Ostē dicit q̄ si thesaurū in
pprio fundo inuenero meū sit
dem si in alieno dita opera
et si nō dita opa medietatē
debeo dño fundi Res aut q̄
derelicta hīta occupati rēt
sūt si sit mobilis et abiecta Sed
si sit immobilis et occulta de fūdo
hac mente ut pro derelicto hā
beam sūt si in mari tractanti
navigande naues nō habeo
pro derelicto quia hac mente nō
proiecit Nec si liber bn̄ tuoru
ho tractanti non habeo

pro delicto Secus si appetitum
Ex qualitate eiꝰ facti p̄sumit cp
pro derelicto habeo Sz quā ⁊ tu
restitue res tuenta ⁊c fm ray.
Si pt̄ tenere illi qui amisit vesti
tuat ei ⁊ faciat hoc pub̄ proclā
mari per pronū vel p cartas m
loco vbi res est muenta Si vero
id remt alicui ad consilium ⁊ auto
rite sui p̄malis vtineat si pauꝑ
⁊ egenus sit ⁊ oret pro ei⁹ aiab⁹
alias erogret pauperibꝰ Ita ut
de autorite penitenc̄ i confessore
dicti glo addit hic nisi superior
obtinuit sibi dispensari de tali
bus Concor est ⁊ vl. Et addit
cp antiqua restitua res tuenta
si dubiū est cp aliquis sit dns
rei certificari ꝑ muentor p cri
minales rea alē multa non dm
ari petent rem non suam.

De hiis qui spoliat naufra
gos aut de principibꝰ de con
suetudine longa i ea sibi v
surpantibus an teneant ad re
stitucōm ⁊c cp talibus nichil est
afferendū primo quidē de nau
fragio tuenta est sue id sit
captū de naufragio sue de
mari sue de littore restituē
est Nec talis excusa de peto mer
tali nisi alio restituendi et cui
est acceptū Nec excusa statuto
aut cōsuetudine nr̄e p̄cepto qua
cōi diuinū p̄cepto militat le
uit⁹ xix Diliges p̄ximū tuū
sicut teipm̄ ad vii. Quia quidē
vobis ut faciat vobis homines
hoc facite eis Concor hostiens
Et addit idem de rebus pegri
noꝝ in hospitijs mortuoꝝ ⁊c
epūs clericis aut plebi qui
tanti criminis ē particeps vel
consentiens essi deponendꝰ De
actu Cū debeat cauti nō nisi a
monita restituit Sz exigendi
De raptor. Equitatio hec
aut intelligas nisi sint tabu
naugia sue piratici tyrā
nidem exerceat vel sint tyranna
nec oppriano Casu quo casu cor
rupta fuerit naugia cū spēi
quid naugarunt bona vtinent
illis ad quos spectabat ante pe
riculū naugii cum cōmuna cōsue
tudine non obstante exceptōe pi
ratis ⁊ hostibꝰ nobis xpiā m
tūsgressores bonoꝝ pub̄ice de
mulctent Sz quid de illis pi
ratibus qui tenentur ad naute
cp reddant eis certā summā sin
gulis annis/suaule ꝑ timoꝰ ꝑ singul'
cōm cōcur rentibus ꝑ cōsuādo
hoc abusu tpe fm glo Credo ex
quo grat debent hoc ꝑsuane
re pnt pro quidē de hmoi
m aliq̄ accipe ⁊ tenet restitue
ei naute hoc pensione ne cō
stituerint simpliciter ⁊ absolute
ac spōtanei ⁊ ne de hoc sustī
nere mīe pedagijs ⁊ theolonijs

Distinguēdū ē fm Ray cp
aut fuit antiqua aut nona
On primo casu si sint imposita
ab hijs qui imponē potuerunt
ut p̄ncipibus vel regibꝰ et
p̄sertim autoritate ecclie et ex iust
ta causa ut pro defensione sūe
publice cōi ꝑdonet⁹ m tirā ul
cōi piratas ne aqua vel pro
defensione prie cōi pagunos
vel hereticos vel pro alia sih ca
Et rempies fiant ꝑpt quod fiut
impositio libere ⁊ sine scripto
cōi sic pt̄ rōnē Si aut ne scit
a quib⁹ fuit institutū credit
tñ cp ab illis qui pastores ad eo
salutis causis id quod ꝑcipiūt
Sed credo si tales nō laborat
mo ut fiat expensis cp nō
e utile cōi terre ut sit in pace
⁊ purgata pariter ⁊ tñ et cu
stores ⁊ expensis impendere
si esset utile Ita ecō cp ꝑponat
diuinē utilitate nō solū qđ

Spectatu

tuc accipit m illas impesas
imponere si ex ule si essi nre
ut qñ fiet rōpensatio amoz in
quo mtiāl uel pauo expendit
ad illos m quibꝫ oportet ei mul
ta expendē cētū si hēret esse
rit pura & bona fide poterit
recipē In 20 vō mud si nomi
sit pedagiū uel theolonia nō
pt aliquid accessiōe ip abadue
mentibꝫ uel tñseuntibꝫ aliq re
ripē absq; periculo aut uel ra
pme nisi certū sit id a prin
pe uel rege statutū & ppt
nūcie meritate aliquid de su
pdict m prio dt exm predict
per ora ut supdictū e de an
tiquo xx m q ñ Si q̄s comm
petrū De treu & pa monia
Si cōm formā illā aliq de re
ripiū credo restituēdū esse
illi a quo turiose receptū e
si sanꝫ pt Si aut nō tū o silio
cētē in pias causas esse exp
dendū Mercatores vero et
tñseuntes credo uel distincte q
debent solue antiquū & nouū
dūmō recipientes fiant id ppt
quod est mstatutū dt si non fa
ceret ista a quibꝫ exigī posset
negare uel dicent adire sup
hoc mdicē quod tuaq e Ostien
sem ut q solus rex romanoz
dt mstituē dt rex figere hz
hoc ex pulegio vt dē qui si
hj sunt legit p vēnlem Ideo
Innoc dixit q peccat si fraud
hoc mstituendo sine causa Et
dicit Ray Cessante causa in
actu predictis theolonia cessat
& in dantibꝫ obligatio uel so
luo fiuante fide eis nr ppe te
nent Ost dicit q si aliq tre
nō defendit solueute m rē hz
& persona pro posse suo hz
nō tenet ad restitutiōz pe
dagij nisi constaret q hec

de causa mstituta essi tñ tē ad
restitutiōz q plg est si tuenā
m defectu usticē xx m q q dñs
Si aut accipiens faceret quod
sua esset & ipse subtrahi ei ra
pina uel fur ta esset & tenent
ad restitutiōz & tenēt agē pe
mtentia de furto & mendacio
sine de alijs peccat ibi cōmss
Si vero ille tuste recipet et
ipse sic p mendacium furtum sub
trahent peccaret venia ad mū
quia erat mendacium pictū
& offensa ad restitutiōz vō nō
credo eos obligari Si an lay
cus a clerico pt exigē theolo pedā
nium cū hoc habeat a principe seu
sari Rñdeo q nō q̄ nullo
laico pōtate hz m rebꝫ eccīa
de ista que m eccīa p Sic ecē
dant alleꝝ ff in q clerici nō
ad grudagia pedagia pentij
nō tenent nec ad exhibend
tallias pro rebꝫ suis Pariter q̄
nō causa negotiādi deferūt
seu deferri faciūt nec tñsunt
tut laycī exigere a clericis
pedagia seu grudagia & ipso
facto excōicati p c. Grudagia
de rem & ibi ar li vi Et p c.
pōti in cle. et. Si q̄s ecē hā
nus bladū vinū uel aliaꝝ rē
ad vsū suū i vrbe sue & fratrie
sue nūcia deportari faciat nō
tē dare pedagiū ecē si cōsue
tudo hz in cōtrariū Ecclia vrbis
est & nō tenenda De hijs end
rebus nullū dz pedagiū exigi
quia nō dr nisi de rebꝫ & in
negotiatiōe seu mercimonij
vectis Et pedagia dūt
dant a tñseuntibꝫ in loc tēpe
tut a pōtate grudagia dūt
que dant pro reductu aut
Ducatu per tēpa aliqꝫ ut se
cure vadat Salmaria dñe

que dant² pro sale &c ecc r'ami
tt̃ sẽtiet per tirũs pagamorũ
fiatũ eis fidem ⁊ defendendũ
eos ten² ad oĩa ⁊ tã fidẽ ecia
post fiuda ⁊ Transeũtes ad
p tirã pagamor que fuerũt
ãn de dñmio xp̃iano tã
non sint bone fidei possessõr
tredo q̃ no ten² solue' msi
parti ferissent ãn eis de sol
uend ⁊ tallys questꝰ ⁊ exactiõ

Oĩbꝰ quab regeꝫ p̃ncipꝫ
ũ'sitõ ⁊ retenꝫ multes sub
ditꝫ suꝫ imponũt ⁊ exigũt
ũq̃q tenent² ad restitucõꝫ D
ray q̃ regũa² no dz dñs a sub
dita petẽ msi ea que ut' rpõm
uel ãtecessores suos ⁊ ut rpõs
⁊ ãtecessõr rpõr plene bona
fide sine dolo ⁊ coactiõe cõue'
sicut solet fi' cu manli ul vlse
cõcedũt² de nouo colonis ul' ãgs
Et solent in fi' mstrũ q̃ cõtent
animũ censũ ⁊ alias hmutes
⁊ pactões hmõi in oĩa talia dñi
no sint turpia u' cõi dei p̃ut
cpit ⁊ sue' soluenda Tã quiz
in tradicõe rei sue p̃ut ponẽ
legem quã ẽ ẽ sciẽti et
volenti no fit iniuria u' mser²
dolus Et q̃p subditꝫ de hmõi
dño subtrahẽt absq̃ voluntate
dñi tenẽ² ad restitucõꝫ sic fin
⁊ pem' esse ei tã tribuenda dñs
ecc eis sponte ablata no tẽ²
restituẽ si coacta a se uel sũs
dñe uel indute tẽ² restituẽ
Item dis de eulogijs Se sims
tis ad̃ ꝑrns no tẽ² restituẽ
quia creb est dñm hoc petere
si ũrnus gñet suos suos Tho
ec in quada epla ad ducẽ
sam lotharingie ⁊ brabãtie
dicit q̃ p̃ncipes tirãnoꝫ a deo
ꝑstituti no q̃nde ut ꝑdã hoc
querat si ut cõmune vtilitẽ
pl̃ibꝰ p̃curent ꝛ̃ ms̃tuti
sunt eis redditus ut ex illꝭ

Item quid si quis ꝓter ꝓpm ⁊ ẽ no
dapr̃m nũ q̃ tẽ² ei r̃sarcire Imo in rõ
dand ⁊ alicui ex negligẽa aĩa q̃ no ope
pñ̃ p̃decẽt teneat² ad r̃sarcionem
hi in foro aue no iudic² sub dapr̃m sa
hor verũ sm eũ ũ iuta sint culpa
eiũ tẽ² hic no habũt ita asim dapr̃
Sed an cũa psone cũa sint de

vuentes a ꝓpria de absumeat
ũ ⁊ ezech xlv dic² q̃ p̃ncipi
erit possessio msũ ⁊ no depo
pulabũt² ult ꝑtm p̃ncipes co
tingit aut alij q̃ p̃ncipes non
hñt sufficies reddit̃ ad custodi
end̃ terrã ⁊ ad alia q̃ ꝛ̃mnet
p̃ncipibus vonẽ expediendi
et in tali casu msũ ẽ ut subdi
ti exhibeant vñ possit cond
cõmune vtilitate procurari
Et ñ est q̃ in aliquib terris
ex antiqua cõsuetudine dñs sus
subditis tallia imponũt q̃ si no
sit moderata licite exigit
ꝑ absq̃ peto fin aplica nulla
multat stipendijs suoꝝ p̃nci
pes qui militat cõmunitati
dñi ec de cõmunibꝰ vnde ⁊ cõ
munitatis negocia p̃ncipi ut
per reddit̃ depũtos aut si no
sufficiũt a subditis collectos Et
simil' cõ est si aliqs casꝰ nouꝰ
emergat in quo oporteat
multa expendi p cõmune vti
litate uel pro honesto statu
p̃ncipis conservando ad que
no sufficiũt reddit̃ ꝑdicti uel
exactiones aut tallias quas
mtũ requirũt cõmunitates
Stabim aut cõsulẽ rõe domꝰ
nũ possessionũ ꝑdecꝰ uel re
ũ ipsis ecclĩs uel psonis lici
te acquisit² ꝑ² p duo ꝛ̃cilia
grãalia de ũnitate ecclĩe
t. Nõmq ⁊ ad aduersũ q̃ nẽ
eis hoc licet exigi ab ecclĩis a
psonis sub pena excois
late sñie si ꝑ mq̃dꝰ no cess
sauerint &c si ecclĩe uel rectꝰ
ipd sint mfra rpõm distrin
uel tirãnorũ constitute nr̃ p̃mt
eos a tali ut distrihat rectꝰ
illis uel ex manu ponat sic
tenẽ² p r. Quia no nulli de
ũnitate ecclĩe uel li vi Si si q̃
pro defensione tirãne uel ũnitat
per clericos coopandũ est
ꝑ² ꝛ̃mnet tã necessitatem
limitare ex sola sua negligẽa fact actu
Ed dapr̃m de hoc dr q̃ ꝑd dapr̃m
rur igñã hg ⁊ foro cõtencioso ꝑ' ul
dapr̃ ut m ⁊ si sing fiunt. ff ad le aq̃le
risdacu si tñ primꝰ² de negligẽa et
uel habuit a pñ'o ann̄ nocendi te
nificandi put postea contigit
beant solue' exactiões a' tallias

exactiões con
suete putas si
hostes tirã
nus adant ul'
silẽ aliq̃ tue
p̃nt p̃ncipes
ul' ꝑlatum
exigẽ a sũs
subditis &c
ita si qs ꝑ² ec

nō ad exactionē tantoz̄ agere
dnt si prīus rōnūs pontifex
est consulendus de rē hac ñ
factū sunt ut in pdict. ꝛ.
si ro mg rōnet. Cū ista
te pericli patrie per epm̄ nō
rogi si peti pnt ut contribu
tionem faciat Si tñ aliqua
predia pīus tributaria ecc̄ie
rent. ecclīs aut psonis eccl̄ie
tenent. clerici ad exactiones ꝫ
tributa quia res tñ sit nō sic
ouere ut dicit Jo. an. in glo
la vi. sr. c. Cauma nōnulli super
verbo bona Si tñ clerici exer
rent mercatas ꝫ negociationes
suas sicut layci tenent ad ex
actiones sicut layci De vi et
hon. cle. c. vlt. Et hec Et res
clericoz̄ et psone eoꝝ gau
dent pīlegio xxi q. ii. Ecclīa
De homicidio vero primo alibi
q. hēditarijs de quib pīus solu
ta sut tributa, ꝫ exactiones fer
te tenent. solue sicut pīus per
detrend. Cōcludit. Cū cōsonat
evāg. Reddite que sunt cesar
cesari ꝫ que sunt dei deo Et
ipe xp̄c solvit tributū de ore
pīscis per petr. ap̄l. xvii Et ad
roꝝ. xiii. paulus Solvite oib
debita cui tributū cui vectigal
Cāuse aut speciales q̄n̄ pīncipes
aut dñi terre pnt exigere a
subditis pter solitas exactio
nes sut pro defensione pric
ipi patria ministe ab hostib
imminentibus et pro defensione
ciuitatis uel castri uel ville
Ite q̄n̄ dñs p̄ncipalis ecclesie
tū mēdicitū abeūa uel pncipe
cōn hereticos uel paganos
pt a suis auxilium petere mode
ratū si ppria suppetias nō suffi
cant Ite si in guerra uel bello
tñ iusto sit captiuatus pncipis
seu dñs terre Ite si ad pncī
pem mēdicitū pficiscī pro m̄

petrādo pīlegio specialis pro
tectionis prosecē ꝫ sibi tamen
moderate et q̄n̄ non sufficiunt
ppē expense ꝫ caritatiue petē
pnt nō violenter extorquere
x. q. iii. Dñs Rmor tñ et
q̄ subditi pnt repelli in iuste
ab pstandis auxilijs et q̄n̄
dñs maritat filiā aut filiū
suū militē facit aut augī nōmē
feudi reparando ꝰ talia vitā
respicē cōmodū subditoꝝ
ꝫ in reformatoꝝ ponāt et
pīncipē ꝫ q̄n̄ iusta cā ꝫ ob defē
sionē subditoꝝ depauperatus
et quia hoc tñ vbiq; cōsuetū
dine que rationē habet
Dicit Ray si dñs aut eoꝝ offi
ciales cōtra pōnitā formā aḡ
a subditis extorquet aut sup
fluas expensas cōtra hōnestatē sta
tuant aut in restitu equis aut
alijs supactus exactionib
expendant aut in alcis lu
dant aut in bello iniusto aḡ
a subditis extorquet. Dicit
uel mercē ab inuitis p̄ seu
alio extorquit ad restituendū
tenet. Dicit tho. in quadā epla
Et si ab officialibus eoꝝ aliq̄ iniu
te exactū et ꝫ venit ad manū
dnoꝝ tenet restituē iste certe
a quib extorta Et si sciant
alicis ad pros usus aut ad cōmu
ne vtilitatē Si vō ad eoꝝ ma
nus nō deuenerit dicit repellē
officiales ad restitucōm ne de sua
iustitia ligeū ꝛ portet vino
tales sut quit primēdi ut reti
a talibus abstinerit in futū Sic
salon. Dicit pestilente flagel
lato stultus sapiens erit Si tales
velint saluari Verum ut dr
Ray si ex aliquib circūstantijs
appareat ipis dnis impossibile
uel nimis difficile restituere
satis vel ꝙ possit cōsulī

hamõi pncipibus uel milibꝫ q̃ ꝑ
compensacõnẽ uel xĩmittẽt eis
cõmunit⁹ cũ cozde subdit⁹ con
sensu ⁊ uolũtate aliqua ſ
uitate uel arma ꝓstruꝫ in ꝓtu
um uel ad tpus ⁊ta q̃ plenissime
videt⁹ eis satisfactũ uel ecc̃ſ frangẽt
mĩmissiꝫ ꝓtoꝫ illoꝫ quattẽꝫ
aliquod hoſpitale uel opus ſite
pietatis aũ consensu tĩ cozde
ſi possint reperiri seu requiri
ſi de quibus dñs qui nichil
petit recipiat a subditis inſi
tallias aut questus dicat Ray
ſi ab antiquo ⁊ aũ recessorib⁹ ta
libus est recepta tallia ꝛc̃ et ſa
tur aut credit⁹ q̃ ex iusta cã et
legãa imposita fuerit ꝑt exigẽ
ꝯta tĩ q̃ ꝛpt̃ compleat ſi quid
ex illa causa uel institucõe rõnabl̃
debeat Si võ de nouo ꝺ impoſita
aut petita ut ſint⁹ ut credit⁹ iuſta
causa ꝛpt̃ ꝑt exigẽ et quod eã
mala fide recepit ꝺr restituẽ
ſi ꝑt xm q. v Si res ꝑt tĩ ſta
tuere dñs rei q̃ aliq̃ ſibi det
uoc subiectionis ⁊ tucionẽ ne
alias inutilit⁹ videat⁹ petes ſe
esse dominũ ſiue Si võ ſubdi
tet quid uel q̃ntũ ꝺ debeat esse
credo q̃ ſm̃ uicinaꝝ uillaꝝ cõ
ſuetudinẽ võnc̃ obſeruãt⁹ ecc̃ſ
ꝛpt̃ ꝑt exigẽ ſine tĩ gravamẽ
ita q̃ ꝓſpectũ habeat⁹ ad illas
que mĩ dare cõſueuerũt inſi
ꝛpt̃ uel aliquis antecſſoꝝ ſuoꝝ
vendidiſſ aut dedidiſſ id q̃ ibi
in subiectionis ſignũ dari aũ
cõſueuerat Dicẽ eũ ꝑt a q̃
petẽ inſi subdit⁹ ꝓſcripſiſſet
cõi dñm libertatẽ addit Ray
Credo tĩ q̃ in od casu tale de
bent hĩre in memoria tñ quod
inſepultur⁹ anneva dominꝰ
Illa ſeu ciuitata in epl̃ gilber
ti epi ꝛpt̃ iuxta unumquemq; tuturum
honestũ utile fanle possibile
ut in illis subditi ſint eis fide

les xxiij q. v De forma Quo ad
ſecũdũ ꝑt q̃ aliq̃ tallia aut q̃ſtus
exactio ꝛc̃ ſit de antiquo uel
nouo institutus uel iuſta ⁊ ex
iuſta causa ꝛpt̃ ſm̃ gl̃o· ſi ſup
hoc est confectũ inſtrum̃tũ
aut ſi hoc ſeruatũ est a tpe a
quo non est memoria ꝓſumẽ
dũ est ſm̃ quos dñs q̃ ex iuſta
causa fuit imposita Az xij
di Illa dz ſatis credo inſi vio
lenta fuit ꝓſupno in cõtrariũ
preſertim tñ dicat⁹ in Jure q̃ in
longiſſimis ꝓſcriptionib⁹ non
oportz probare tytulũ ſi ex
lapſu tpis ꝓſumat⁹ tytulũ mi
uenisse qui allegat⁹ De cõſue
tudine aut aliquoꝝ ꝺnoꝝ
qui ꝛpt̃ a subditis ſuis de
nobilibus quid aut quãtũ vo
luit ⁊ tu ſuſpicat⁹ eos velle tñ
ſine ad aliud dñm cui ſpoliat
eos nũ q̃ tales excuſant⁹ per
conſuetudinẽ aut tenẽt⁹ ad re
ſtitucõz Dicat glo ſi cui ꝺ q̃
ab inicio ſint imposite tale onꝰ
tirẽ ſine malicia et ꝺlo ꝓt
dñs q̃ ⁊ quãtũ velit recipe
⁊ arrestatꝰ oĩa tollẽ quia
quilz ꝓt omnib⁹ imponẽ ꝛpt̃
ſue quod voluerit ⁊ hoc ꝓt
tolleraꝛi ex quo ſubmiſerũt
ſe tali oneri ſpõte ſm̃ cõſue
tudinẽ Pietas tĩ ſuadz cui
quãtũ ad cõſtatz ut ſit nõ dmo
derate grauent⁹ Et hoc intelli
go Jure ſori no poſſi ꝛtrahẽ te
nent⁹ quo ad ſoꝛid cõtentioſũ
ad restitucõz Si aut no ꝺ cui
aut ſi credit⁹ q̃ ſint ab initio
ſciẽs institutũ credo q̃ nõ hꝫ
mod ſpoliatores ipo quic̃ ſit
male ſint perrat⁹ ⁊ tenẽt⁹
ad restitucõz qui hoc fecerũt
Idem dicit Col q̃ ꝓbat le est
q; per coactionẽ violetam
hoc ſit introductũ Glo ſa

vero hui addit m hor tr tasiu
& smulibus qui tollerd ab ecia
pro eo q aliqua ibi pt esse du
bitatio de mē aut de fco non
credo sumpt esse denegandam
absolutoz pemteti fi fuerda
est cū quadam dubitatoe et
protestatoe sic Absolvo te de hr
mqātd possū fi timeo & credo
q tibi no sufficat ad salutē nisi
te alit habuerd m hor rand De
ementibus vero ppositās secula
res vbi non sut mstri reddituz
fi solū exactoēs sermia et
munera que rap uit hmoi
ppositi mqt tenent ea restituē
aut si qui compellūt a dnis ex
ercē hmoi exercitia seu
officia Et quis de dnis qui re
dut hmoi pposituras vide
glo fi sme pcto mortale hoc
officiu no pur exerceri ponq
sut sustinendi grāa mala q
sic petunt et sut restituēda
ta a dnis quā ab ementibz
& famulis si minus terrorib
aliquid extorqueant ad tpla
remā dnorū m pūdigrad al
terq ner sut alit absolūt si
Et petrat dnī vendētes tales
pposituras vbi no sut reddi
tus aut pruenti usti rōnabiles
eis dimittē debēt Cho. et
in pdicta epla rēpsuit a
duassa vtro hēt ei balnus
& officiat suus vendē officia
Sic r̄spondt & aplius dicit mul
ta lucrit si no expedit ora
Cui aut balnus restet & offi
ciarib⁹ nisi dimittat nisi tpal⁹ offen ptatē no video quare no liceat vobis hmoi officia vendē dnīs talibz vendat de quibz pt psumi q sut vti les ad hmoi officia exercenda et no tāto pcio vendat offi ut r̄emanere no possint sine suoru grauamine sbditorū

q michi

fi tm talis vendito odio expedi
eis no pdet Primo qua frequē
ter contingit q illi qui essent ma
gis ydonei ad officia hmoi exer
cenda illud officiū emere no
possint Et si et dimittes illi
qui meliores sut hmoi officia
non ambiut ut plurimū ad
huiusmodi ex officio capturenda
& go q ut plurimū illi mi
ora vtd sustinuit qui sut pe
res ambitiosi & pcaui amā
tores & subditos prōs oppres
tes vtā et cōmoda tta fugi
pruntes vbi magt expedit
mt ut bonos homines & ydo
neos ad officia pnd eligatis
quos et tutos si mte fuerit
ad sustinenda vtd officia rō
pellatis qua per eozd mdustd
& bontate magt acquirētz
vobis & subditis vestr quāde
officiozp vtilitd vendito acqui
rere valeat Et hoc rōsilium
dedit moysi iogniatq suq pmo
de mgt de omi plebe virōs sa
pientes & timentes deū in quib
sit veritas & qui oderit ava
riciā & cōstitue eos tribunos
et centuriones quinquagenarios
& decanos qui iudicet pplm
omni tpe Qz vtrid liceat dnis
ab hmoi officiis mutuū rēpe
dere tm rēcipiat a subdit
in offiis sibi deputat Ad tho
in ēdem epla dicit Sic vi
rūdem q si hoc pacto mutuū
dant ut officiū accipiat alt
qz pactū est vsuariū q pro
mutuo accipiūt offium ptātē
qui in hoc datis eis omissione
petendi & ipi tenent rēmitta
re offiū sic accepto Si tm gt
officiū dederit et pgā mutuū
rerepererit ab eis gd de offio
pot rēcipe hoc absqz omi
petrato fieri posset

·201·

restitucionis

De ludo alee & lusoribus & ca

Ludus alee est omnis ludus qui variis fortune mutatur et omnis talis prohibet[ur] sub pena ne fiat in patria p[ro] qua siquis certat hasta uel pila cum vendo carendo saltem uadio sit excommunicatus

causa fortitudinis corporis et causa exercitacionis pro pace et sanitate animi et potulento animabilit[er] Dicit[ur] i[n] sum ray lusores in alea Inspectores inter ex tres maxime si sint clerici de vi & hon[es]te clero Clerici Qui ad sit petrus lude[re] taxillis p[ro] ibi est cupiditas quia desiderium lucrandi 2° voluptas ludendi premud etre rapina 3m est sura maxima s. xl[ta] p[ro] xen cash die qui multiplicia medicina ociosa nonna & vana vana & in blasphemia Sexto corrupto multos p[ro]mouet qui ad ludum conuenire consueuerunt Septimo scandalo honorio Octauo de tempus prohibitionis sancte matris ecclie Nono amissio temporis Decimo que dicto tpe tenent[ur] facere Hec est ista & alia septem mala p[ro] fugiendo quia fit quieter lusores p[ro] inopia discunt furari Ite violentia qui detinet[ur] ut confugiat Ite crimen falsi in falsis taxillis fugiendis comoda dis lotrandis Ite homicidia aliqui Ite fraus & deceptio Item adulano qz dicit publica & bona lusor est dicus mercator tuz pris & inhonesta vita cum triplico end est descripta in imbus pena lusoz qua fit causa frequentat[ur] pertractio Si vadi[um] p[ro] repeti quod non lea pecunia p[ro] sum ray qui dam dicit qz no si pauperes & pecunia illa erogenda

Alii dicit qz p[ro] repeti p[ro] multas leges que hoc dicit est ost[ium] d[omi]ni fere omnes doctores hoc sic tenent Si ray dicit m[u]l[ta] salua melioi vadio distinguendo vtz q[uo]d volu tarie & ex cupiditate lusit & si amisit no p[ro] repete si ve tus & te[n]et ad restitucoz saltem vadio aut Si vo minus & attri tus p[ro] vim vel timore alteri im portunitate & tue si amisit p[ro] repete Si vero & no te[n]et resti tuere si dz & p[ro] pauperibz ero gare Idem credo de illo q[ui] in firmus & debilis causa frigoris no mis modici lusit du[m] alii ad ludu[m] non compulit et sum hoc p[ro]pter coram dari opinones et Jura Est aut[em] ex ad p[re]dictu distinctos Sum q[uo]d p[ro] no same rier obstant si dicat lusor luce ego ex cupiditate lusi red tibi no feci Jura p[ro]mo quia ipse idem facit in & voluntarius actus sit ex[is]t[ens] minus tibi & dolus am sit te[n]et quia ludus ie reputatur est sum leges & multi p[ro] aliqui ex illo iuste acquire ut titulo ut bona fidei hre Immo ymo end titulus p[ro] no titulo ha bendus & et malefidei possi dit[ur] qui con leges mi dicta mentit[ur] Et infert raw sp re stitucio est ne credit ei si dixerit qd no ex cupiditate lusit saltem in medio rotento so quia sp pro maiori pte fit consuetu sibi aliquid si dicat qd bona intencoe lusit uel causa recreacionis hoc fac at ludit ad alea as sine dena rijs & ludis app robat[ur] q[uo]d hec intencoe fieri p[ro]t sz p[ro] potu aut cibo Tho ex[pe]n summa q. xxxvi art vn satis vi[de]t rotoz dare tu ray s. p quis hoz[um] abbis qui re sua alienare non p[ro]t ut sunt feudi mo res et similes & si quis te

erit alicui ad hoc illi tenet restituere Tercio aut ad hoc tenet restituere quia ille qui amisit non est dignus recipere ut pp hoc tenet ideo de hoc pp et di fiat elemosina Et hoc dicit tho. in scripto Persone aut q̄ hoc ministrate restituere faciendo est hoc autoritas et que sua alienare non pnt sine hoc sup hoc ibm Ray ffun osi prodigi mores xxv anis pupilli capti mete sui di multi ceri et qui morbo ppetuo laborant quia tales rebus suis superesse id est pmde eis non pnt ideo tutores et curatores eis dari sint Sic et mōachi et alii clerici rales filiisfamiliis qui non habent peculiū castrense vxores nisi de rebus paternalibus a monasterio recipiant ita talia restituenda sint recepta a talibus personis Dicit tho. p mtris illis et alibi qui legibus sint astricti vbi cōsuetudo est p legem ce phibet hoc illi qui sic lucrat tenet ad restituendū Aut alibi v cōsuetudo cōtraria est i. v non est cōsuetudo restituendi et hoc si ab hoc fraudolenter tunc tenet restituendū Si aut de cōsuetudo non restituendi astricti sint legibus aut p dissuetudinē legibus abrogatā ibi in foro conscientie non tenet restituere dus ad restituendū Item in foro penitentiali pp̄ eas pdictas

De detractoribus et libellis famosis et talibus viris subiacentes quo ad restitutionē tenentur fama detractores et infamatores dicunt qui vitia et bona mores pximorum intendunt corrumpere vel in mente sine eorum platorum suorum ut alio quod sciant mendacio confingendo et publicando crimen aliqd contra

aliquem vel eorum occultum crimen alterius procurando et manifestando dicit hoc quidem verbis sine plasmis sine artificialis sine cautelis quidem nutibus et signis quibuscumque scriptis que dicunt libelli famosi ut cum aliquis stridet in mensa vel infamia alicui et ponat eum occulte in crimen placitum vel domum ut letta et dicta alium infamet et legentes vel audientes mala habeant opinionem de eo cum quo pferuntur vel diminuat fama eius Et hoc ibm thomas sit dupl̄ sit dupl̄ vel multiplex Dupl̄ quidem modo quidam falsum imponunt alteri et quidem petunt adaugere suum vitium quidem occultum revelat et quidem quod de bono dicat mala intendendo fictum Multiplex autem quidem relat bonum alicui malum ut faciendo vel negando bonum alterius et per se laqueos detrahendo de mortuis ad verum 1° Susurrones detractores deo odibiles Et dicit tho. cōiungit tria quidem quidem alios dicit alicui verba per que diminuitur fama alterius non hoc intendens si aliquis aliud hoc autem non est detrahere per se et formaliter loquendo si solum malum et per accns Et sequitur ibi per que fama alterius diminuitur per hoc aliquis ppt aliquod bonum ut verum debitum et iustum non seruatur non est peccatum mortale detrahere ut in de materia et actu si tione Si autem proferat ex animi lenitate vel ppt aliquid non verum non de peccato nisi forte cum quod dicat sit adeo grue quod notabiliter famam eius ledit et principium gnis que pertinet ad honestate vite quia hoc ex ipso quidem verborum hoc ipsum pertinet mortalis et tenetur ad

restituc̄ fame sicut ad r̄stitu
cōz rei subtracte Quidam n
fama alicuj valde grue est qz
mr restituc̄ vr̄ fama cū p
nostr̄ per cū defertū hō impe
dr̄ a multis bn̄ agendis ꝓpter
quod dr̄ Eccl̄ xli Cura habe
de bono nōie hoc enī manet⁹
prodent tibi qua mille thesau
magn̄ & pciosi Ille aut̄ p se lode
detrahit qui ad hoc de aliq̄ loq̄
eo absente ut eq̄ fama denigret
De libello aut famoso si agat⁹ cri
minal⁹ est pena triplic̄ ꝓm legē
tū cōm illū qui fecit tū cōm illū
qui scient nisi ipm̄ corripuerit
uel obstiterit uel scientia mul
tos allegauerit Et pt quis de ꝓpo
tali accusare ꝓ suis rationes
qui libellū famosū confecit flā
gella⁹ & exercita⁹ v̄ q. i. Crim in
alio et c cū qui Et tenet⁹ omes
tales ad restituc̄ fame Si qua⁹
restituc̄ fama illoz qui p ver
ba aut scripta sua lesi fuer⁹ sm tho
q. aliquis pt alteri nr̄ auffere
vno mō vm dicendo & iuste ut
qui rumen alteri predit ordine
debito seruato et tue nō tenet⁹
ad restituc̄ Ecce falsū dicēdo
& iniuste & tue tenet⁹ fame resti
tue dicendo se falsū dixisse
Secundo dr̄ ꝑ Iuste sz contr̄
ordinē debitū & tue tenet⁹ ad re
stituc̄ ergo pt fame meditu
tū sz q. dicat se male dixisse
vel q. iniuste eū defamauerit
uel si nō pt fama restituere
dz ei aliter recompēsare sic mali
is nuncius Ray dicat q. dz eq̄
noste errore sua & culpa et
pro posse r̄moneat uel saltē
allegret sr̄ infamiā Qz de
purgata Sed obiectū mer̄
Et hoc dz fr̄ pubice coram illo
coram quo lesa est fama Sen
tit tho. & pe. de tha in sept⁹
quarto Et ostendit hoc vm̄ si au
det hoc facē ꝓpter potentiā adi
sarii & crudelitatē Tenet⁹ et
compensē secū de turpi et
humili michilomo venia postu
lare sm ray si audet m ꝓpria
persona si nō audi saltē per
mittendo personā tertio noiē
ꝓhan⁹ hoc xim q. vi Si res p
q. s. fraudi Et mr v Si offert⁹
munus tuū ad altarē Glo. nr̄.
odit redordat ecce quita pena
& quata culpa si nemo curat
De auditoribus vō detractoz
respondet tho dicēs nō sumit
morte nō solū qui facit⁹ sit &
qui consentit⁹ facientibus dem
primo dz quod contingit dr̄
Secundo nō dicēte qui quos inducit
aliū ad peccandū uel ea plagp̄
tate Aliquis autē qui non
resistit ei resistē possit et
hoc contingit qñ nō qr̄ petm
placeat sed ꝓpt aliquē timorē
timorem dēm ḡo q. si aliq̄s
detractoēs audit absq̄ resis
tentia vr̄ detractōis consentire
vr̄ sit petm eq̄ ꝓcepe Et si
quādo inducat eū ad hoc vt
saltē ei placeat detractio
ꝓpt aliud eq̄ eū detrahi⁹ nō
minus peccat quā detrahens
& qñ magis dū bene dicat
detrahē aut detrahente audi
re quā horū facilius sit nō fa
cile dixerim Si aū ei peccatū
nō placet sz ex timōe negli
gēcia uel rēdia quādo omittit
repellē detrahentē quē tūc
dz verbis r̄darguē uel saltē
ostendē q. ei detractio displi
ceat p tristiciā faciei quia dr̄
puer⁹ xxv Ventꝰ aquilo dissi
pat pluuias & facies tristis
linguā detrahētē Tue peccat
quādo fit multorum quā dēt
horū & plerūq̄ venialiter qñ
pt hoc esse petm mortale

uel ppt' hoc q̄ aliqm ex offitio
incubit detrahentē corrigē
uel ppt' aliquod petm̄ dn̄ē
uel ppt' radicē qua timor hu
manꝰ q̄nq̄ pt̄ esse petm̄ mor-
ḡe tñ Puto tñ tale audiēte
detractorē nō teneri ad fa
me restitucōz̄ qua p̄ hoc alt'
priꝰ publicare ꝯ fz̄ dolere
de cōmisso ⁊ rōsensiu ⁊ miser
mare detrahentē ut satisfa
ciat ecc̄ per hoc dlc̄m detra
hēnt meritare² cōm̄ detractoz̄
⁊ alterq̄ cmen de regē² qđ nō
licet De pignoribus ⁊c

De pignoribꝰ ⁊ q̄ multa
dicūtur acquirūt² ⁊ retiē

obligationibꝰ Ost̄ dnat
q̄ pignꝰ q̄ obligat̄ rei licite
pro debito mutuo ffit aut ad ma
iorē securitatē creditorꝭ q̄
tenet̄ ē pignori maiꝰ quā
agē in ꝓpria et tenꝰ ē non
solue quā solutū repetē et
detinē pignꝰ ⁊ protesta q̄ pig
nus ē cui tñ sit in ꝓtate cre
ditorē y postea cū nō tñ sit
fz̄ quātū ad actionē nō dr̄nt
et sm̄ hostiē obligari p̄nt res
tā p̄ntes quā futuꝝ ut fructꝰ
pendentes partus ancille fruc
tus petoz̄ et ea q̄ nascūt² res
rurales ⁊ urbanales ut tegu
lones ⁊ nouū debitoz̄ sm̄
tutes ⁊ usufructꝰ ⁊ hꝰ p̄diales
⁊ mutuōes rusticē ut quā dñi
petuma soluta nō sit nō licē
at uti seruitutibꝰ Et si mfra
certū die nō fuit redēta li
cet pignus vendē ꝓhibeāt²
obligari res sacre uasa sacra
⁊ uestes sacre ⁊ ornamēta mi
nistrātē uigēte De pig ⁊c l°
In tali mqđ nēm̄ē m̄ q̄ cētā
alienari possent res ecclie xij
q. ij. Aurū ⁊ hꝰ uberi hoīs ob
ligatio nulla ē q̄ in hīs tm̄
cōsistit obligatio pignorꝭ

que debitoꝝ mitē sacrā obuen
cōnē Si uero hꝰ sit ꝓuisū ut pig
nore sibi pro debito obligato p̄
fim tēpꝰ q̄ si quis ꝑ petuma fr̄
mutuata obliget rem aliq̄ cui
usus ꝓpio estimari pt̄ sz̄ equū
aut dominꝰ dz̄ re q̄m mutuauit
computatē usū ei rei in estiā
tōz̄ eiq̄ quod mutuauit Aliq̄n
dē est dr̄ si pecunia mō accipēt
p̄ mutuo quod ē usuraria nō
forte esset talis res cui usus
sine ꝓpio solet rōnabi mt² aīm
rob sic p̄z̄ de ubꝰ antonio dato
Sub eadē dolositate cōpndī
magnificā impma multorū
quā exercere pluri sup quibꝰ
creditores quiq̄ si nō sit solu
tio tpe dictāto assignatis sibi
quibusdā magnatū fautorib⁹
una cū equis ⁊ familiis mgr̄
diuꝝ aliquod hospitiū in ciui
tate frequētes suptus extra su
perfluos in dapnū debito
ribus tā dni donec fiat eis
solucio sortis capitalis quā
supli ⁊ expensis de mā tenen
cōputatē in sorte fz̄ miser de
bitor rogē solucōz̄ finē ne ad
sortis fz̄ ⁊ illaz̄ expensaz̄ qđ
q̄libꝰ petit ꝑ quā duplicata
usura per modos preceptorū
excusant² creditores ꝑ hoc q̄
dicūt sibi differri solucionē
aut q̄ debitor se voluntarie sub
misit quia sic ecc̄ fit in usu
ut p̄ patebit Hec cū volun
tas ē coactā tō q̄ tales cre
ditores nō sunt absolucēdi
foro pen̄li nisi restituāt
facta tā alias iuris vīs medijs
se iuuare potuissent Alie ecc̄
abusē cōsuetudines in q̄bꝰ
debitoz̄ malicia creditoz̄ ad
mittunt que pro lege nō ꝛ
fz̄ dyabolica ꝓfana² ⁊ defendē
tā tñ oīs usura et omnis

supplēdantia dūmodo legē sit m
ta dicta Et cū xvm solūs ex
pensis exceptis que creditor
cōi iudice siue seculari siue
ecīā cō ferit ad sua repetenda
p vīā iuris m sup̄ Et creditor
iuste pōt exigē uel cōpensare
non solū expensas quas fecit
colligendo fructus ſi ec quas
fecit bona fide tē re pignora
tā ſi colendo fundū pignora
to uel pascendo animēa pig
norata si fuerit modera
te quas sumpta uel expesis
debitor tē solue ut sit compu
tande m sorte Et si vendito
pignore a creditore creditor
mg accepit quā erat m sorte
pōt creditor agē ad residuū
Si vō plus sorte recepit vendi
to pignore tē residuū resti
tuere debitori deducta expē
sis q̄ā pignoris Et si e fruc
tus ferēs q̄ fructū pignoris cre
ditor dz cōputare m sorte
deductis tū pius expensis
Et si de fructibus sorte suam
totā prepit dz debitori pignus
gratis reddē q̄ sp fructus at
tenuat sortē Et fructus dz q̄
quid proueniat de re pigno
rata deductis expensis p̄ c
Conquestus de usu Et si fortuito
uel sine culpa creditoris res perit ut deteriorata
dūmodo tē creditor ſi si dolo
uel culpa sua tue tē Et si pig
nus perit sū culpa creditoris michilominus tē solue de re
qui pignus debet ſ si actio
sit q̄ amissio pignoris libet
debitorē ꝑ rem uel cōtra
que debē actio pignoratitia
tē sim Item sī debitor pōt
agē cōtra creditorē uel cōtra
hēdē eius uel eo ita ec hēs de
bitoris cōtra creditorē uel hēdes
eius uel ecōtra Et si forte cre
ditor uel heres eius rē sibi ob
ligatā alteri impignorauit uel
alio sāc nō in aliū trāstulit
tē possessor cōputare in sorte
nō solū fructus quos ipe percep
ſi ec omēs quos antiores pre
perit a tpe p̄im contractus
de pignore Cui cōtra ipsa
cui fructuū p̄cepto ipso sito
attenuat sortē utr in p̄iudicū
detrect Datur hec actio cont
quēlibz possessorē pignoris
cui ipsa sit in rem vti ec con
emptorē dat Et si possessor
hz tytulū lucratiuū tue re
ditor habet electionē vtrū
agat personaliter cōtra debitorē
uel vtiliter contra possessorē
tem Idem si hz tytulū onero
sū ſi ſi sint fraudis cōscius ſz
q̄ sciebat rē alii obligatā ſi
aut hz tytulū oneros sū 7 hz
bonā fidē tūc obstat creditori
exceptio quod nō pōt agē q̄
usq̄ egerit cōtra debitorē et
fideiussores 7 m̄ adūtores
Sz pōt agi pōt cōtra pignoris pos
sessores q̄ si creditor vt oēs
fructus pignoris cōputarem
sorte bona fide deducta ex
pensis ſi de residuo postulat
debitorē compelli ad solutū
quod cōsulens Et creditor ad
hoc creditor hz plura auxilia
pōt eius petitionē mediante
p actiōz p̄sonale petē contra
iudicē Ite pōt pignus sibi obli
gatū in pignoē dare Ite pōt
pignus venūdē ec multo 7 cōtra
dicente debitore nisi debitū
offerat Et vendito hī addi
benda Et distracto aut quā
cūq̄ta pacta erāt firmata
int creditorē 7 debitorē
sup̄ vendito pignore metus
timo uel dolo uel tē p̄ se
uel simili mō frāgēda aut
mollo mō faciendū Aut ꝑ

super hoc conuenit nit cons in
primo casu teneat creditor p̄ns
notificare debitori z̄ p̄ potit
vendē sm̄ formā conuentam
z̄ nō aliter In 2o casu si ex par
tu fuit appositū ne venderet
tunc etc̄ p̄ vendē ꝫ p̄ns dz ter
de mediare debitori ut solua
et si cessauerit poterit p̄ vendē
Alias si am̄ trina demo
nacōe vendit sunt tenēt
In 3o vero casu nō mīt̄ mt̄
uent sufficiēna demōnacōe et
p̄ lapsu biennio potit fi
vendicio p̄bari in legibꝫ Ad sa
tisfaciendū etc̄ creditori sup̄
dict̄ mobil p̄ debitor rogi per
emaz si est de foro emē uel
etc̄ si nō est de foro emē p̄
nō demōnacōe rte pend de
iudicijs nouit Vel m̄ modo
p̄dictorū Emphiteosis
erbelecen dr̄ Repfalia est
pt̄as impignerandi q̄n creditor
impignorat aliq̄ de terra alie
na obuiendū qm̄ nō e suus
debitor p̄t̄ vere debitore
suū sibi nō solucte de eade
terra et sic vna q̄ia musce
pro alio z̄ p̄hibitū et
illicitū ꝫm nouā Iuris de im
pignorib⁹ z̄ dapnis dāt̄ etc̄ Et si pigno
ratores vbi dr̄ impignorat z̄ plus
bitū fuerit equū nāli ratiōi
z̄ pene exponit̄ mutuū p̄t̄ insi
nuauerit ut ibi dr̄

C 21 De emptione z̄ venditione

Cp mt̄ emptorē illotidū
z̄ venditores p̄ vendi
tum ut iusta sit venditio et
empcio dz ſp̄ hinc inde vtrūq; ambo
sicut ad liquid libre ut nō ex
cedant bilancia libre ad meā
litatē ut solet fieri in pōderibꝫ
Et si excedit pmū bilancia ad
deat sid plus quod aliud libre
ligni clamat mustū z̄ sic in
venditionibꝫ et oībꝫ cōmutibꝫ
debet fieri equitas inter nāles
ut sit adequatio dati z̄ accepti
quātū ad vsū hominū Ista aut eq̄
tas p̄t̄ sic haberi Supponendū
est em̄ q̄ semper z̄ vbiq; nāle
tr̄sub hac hm̄ z̄ dispares r̄ q̄nq;
z̄ condicōnes hom̄ cuiꝰ mate
rie rei vtilitas corr̄ spondz ꝫm
veritatē aliq̄ humana p̄uidentia
mobile uel immobile
z̄ si nō ad punctuale p̄cisionē
tūc ad rōnabilem z̄ cōgruentem
potius quātitatem rōz q̄ leges
humane omēz contractū in hoc
esse determinē dr̄ nō mirū em
at franus ultra dimidiū usq;
pcisē vō estimatōz timet ad
vertendū politarū p̄ncipes re
ges consules ꝫm diuersos locos
vel personarū multitudines r̄p
uel penuriatē hanc aut equa
tionē uel equalitatē ut dr̄ tho
mas dz fieri ꝫm valorē r̄ei vē
lem nāle ꝫm gen̄ naturē nō q̄n
tarū vendit̄ equū quod homo
ꝫ ꝫm q̄ venit in vsū hominū
Hinc plus dicit q̄ indigentia
humana nō est estimanda solū
ꝫm necessitatē ꝫ etc̄ ꝫm desideriū
humanū dicēz enī diuites vel
de desiderant quib⁹ etc̄ nō necē
indigent ꝫ ad desiderium sunt
implendū et hoc usq; pōnd
nō e ſp̄ punctualē determinū
ꝫ magis in quada estimatiōe
consistit vñ medicina addere
uel detrahere nō p̄t̄ tollē equa
litatē quod intelligo nō in foro
contentioso quod in foro cōscie
ꝫ si ignoranter et sine dolo fit talis
equū ꝫ si inde ꝫ magnū dat̄ uel
magis accipiat̄ pūe nō ex
cessus vel vendicio equalitas
rōnabil̄ estimat̄ bona fides
z̄ p̄cium corr̄ deo p̄t̄ etc̄

V et q̄n mutuo sicut cōtrahit in tali equalitate mutuo vīsū vult sibi p̄mitti si
d aliq̄ definit ab equalitate ꝫm sortis
z̄ ſp̄ commutatiōe additionali ut si sit tale
q̄ amplius in re data a pōdere accepto
sicut sortis Et aliquid ꝫ inde ꝫ

.xxx.
restaurorum

qz rem deo ustiq̃ primu estimari
nō sim hoc q plus est ad vtilitē
homis vel in eoz desiderio si sim
q redit ad determinādū vendē
sim tho pñ cū aliquis multū in
diget re aliqua ⁊ alius ledi
si careat ei tali rei ustū primu
erit ut nō solū respiciat ad re
que venditi si ad dapnū quod
venditor incurrit per venditi
onem qua sic licite poterit ali
quid vendi plus qua valz hmōi
et maxime verū est qñ vendi
tor nō vult hoc illud rē vendere
si alter vult ea sibi fore venale
Si vō alt multū mouet ex re
alterius qua accipit ⁊ venditor
nō multū dapnificet ea rōne vo
non dz ea supuendē qz vtilis
que alteri accrescit nō ex vēdē
te nec tñ defectu venditis sed
ex condicione emētis exurgit
⁊ ex eius industria quod vendi
tor vendē nō pt nisi primo esset
re cui. quod notandū q qñ
dolus aut causa contractui ut
qñ dolo te induxi ut venderes
q alias venditurus nō eras vo
lenti contractus sim ganstr Et
ñ. q. ij. Quisq; epūs in fine
Ex gri Tu vis q tibi vendā
decretales meas Respondeo me
nullo modo hoc velle facē Et tu
replicas Si scis aliū cōpla
cz esse ventura sicut ego scio
libenter vendēs Ego credo hoc
nō vendo tibi Si vō dolq mouet
in cōtū ut qua ex eis vendi
turus sit p cōd venditoz te deuxi
ut minori pcio vendēs ti cōtra
ctu si purgandū ē dolus et ī statu
fuerūt aut plenū supplendū
Tu bone fidei emptor nō te
de dolo mediatorius si ipe me
diator te ⁊ Dñs in mūchardo
et in collectu matrimonii est
ti cōtractus qñ dolus aut
causam nec pt cessimdi
nec liceat rē vendē plus q̃ ui
lcat qua nō seruat equitas na
turalis et fraude adhibē ad hz
ut aliquis plus iusto pcio ven
datur odio petri est inquātū
aliquis decipit pximū in dap
nū ipsius seruāt tñ pius dñs
deū aut lex humana hanc me
qualitatē totā nō prohibet hoc
causa ē qua nō datur locus
ventuosis si pro modico sit mi
ti defendes absolute cū plūbi
tū ea que desiderat humanū cō
mercū Alia aut permittit q. nō
punit Dñs tñ punit nō ē mag
nus expressus puta si aliqs sit
deceptus ultra dimidiū iusti
precij Tunc enī cogit ad resti
tuendū Si aliqua venditio fiet
magna cū decepto ultra medium
iusti pcij in oppōe emptoris ē
si velit resilire cōcedit ei tpus
to pcio uel supplendo iustū p
nāz de emp ⁊ ven Cui dilecti
lex aut diuina nichil imputat
dimittit quod sit virtuti cōtrā
Dñs sim diuinā legē illicitū
reputā si in emptōe ⁊ vēdi
tōe non sit equalitas iustitie
obseruata ⁊ tenet ei qui plus habz
recompensare ei qui dapnificatus
est si sit notabile dapnū qz non
sit puniabile pt res estimari
ex si in vendentis plus offert
quā res valeat etiā nō dz re
spōdere nec etiā si venditor igno
rat iustū pcium rei ⁊ exhibet
pro modico pcio et emptor tuz
noscat eā plus valē quā ven
ditor postulat sicut narrat aug
emptor dz plus dare quā ve
ditor postulat Sic narrat aug
ex hoc ei mō de ⁊ quē dā iustū
fecisse nobis in ex Dñs dicit
Hinc de ganūd qz res nō sūt tñ
vz quātum vendi pt pro ipe
⁊ loco vel qpt iustitia aut
necessitate emētis Si quis vendi
dit ut ei gnāle dñm tm res vz

quatū vendi pt̄ intelligā no
de potest̄ facti ſ̄ de pōne iur
i quatū de iure probo et tpe
vendi dz Et dicit oſtē Et ſi ali
quis nullus distrahē nel eme
nemo cogat̄ Dic tm̄ re exposi
tum lem & prim quo vendē
ſit mutuū potes cogi p̄ indice
ut temperes De emp & ven
c 1ō Nec tm̄ sed in his rarius
vendē quā in mercato rōnabi
ter vendit̄ alias ad hoc per
ep̄m compellet̄ Et c 1ō Notat
ſanctus tho q̄ tre defectus pt̄
cōsiderari circa rem vendibile
p̄mo circa ſpem ut mixtio p̄ prio
vendendo et hui defectui ſi
venditor ſciat & vendit fraude
cōmittit Alius est finis quātitē
et mensure et in hoc etiā frāi
pt̄ cōmitti Dentro xxv Nō he
bis in seculo duersa ponderā
tia et ut ſi aliquod aliud mſtr
mū vendi ſic ſimil ſi ſciat frau
dem cōmittit On omnibus istis
te venditor ad restitutiōz p̄tij
Si vero ignorāt hoc vendit
cōmittit peccm ſi diligentia ne
glexit adhibē et tenē nō ad
notitia eius deueniat vel op
tare dapnū & sic etc debz fi
ex parte emptoris sic ſi quis
vendit auru nouē aurichalco
emptor ad restitutiōz dapni
te venditori Ideo illicitū est
vendē auru nel argentū al
chimistū p̄ vo q̄ nō ē adeq
tum ut vero nec hz oio ea de
proprietatibus sicut proprietate leni
ficādi & cōi quasi mſtr mi
tales & p̄ frequēt̄ pt̄ pos
mi ope artificij Si vo p̄ arte
alchymie fiet vero aurū nō essz
illicitū vendē pro vo q̄ metall
prohibet arte vti nāliby tamē
ad producendū nāles effectus
sic aug dt in li de tri de
bus quē arte demonū fiunt
mensuras etiā rem vendendā p
a rēnibus cōmunitatis mstitutis
aut a consuetudine nel pub
toritate ptire nō licet ſ̄ rōpen
sanda sint dapna & pene
agenda Ju re aut vitiosa si
vitiū rei ē manifestū ut ſic
quis monendus est & si venditor
subtrahat de prio quātū dz nō
te venditor manifestare q̄ pt̄
hādi vitiū emptor vellz plus
subtrahi de prio quā essz subt
hendi Vñ pt̄ liate venditor
ne depmitat̄ sue consulē vitiū
rei vitiendo & si nō dz alim
valet ad aliud Si aut vitiū rei
occultū vendenti soli nocet
qui de prio mihil subtrahit sed
vendit rem vitiosā sicut valu
ad est oio dolosa vendito
& illicita & te ad dapni rōne
pensandū Et si ex hoc aliqd
periculū contingerz ſimiliter
si quis altēi vendit equū
claudicantē pro ſano aut do
mū ruinosā pro firma nel
libū corruptū sine venenosū
pro bono quia ex hac occasione periculi nel dampni
semper ē illicitū quātus nō
sit metū q̄ ho ſpe alteri de
auxiliū nel cōsiliū p̄mittē
ad eiq̄ qualecūdz promouēdū
si ſolū ē metū ne aliq̄ casu
detrahatur sicut nō eiq̄ nē subest
nel nō nō p̄t ei ab alio subue
nirī Talis aut venditor sic
dictū est dat occasionē dap
ni nel periculi emptori Hec
ē ſnīa ſancti thome Quod
ſi mercator portat mercēs
aut alias rez ad locū vnde
scit multos se sequi nō sibi
bus mercibus quod si diceret
se nō posse eis adeo care vende
Respondz tho in ſuma vēdi
tor qui vendit rem sine p̄iu
dicio emptoris nō vi

ron̄ iustica fuer si no ā murmurat
quod rpe sint futur. Si tr ā mur
murret uel de pcio subtraherz
fabrū merits essz ymutat ep
mus adhor no videt tenerī
ex iustice debito Si quis pe
dit m bonis suis aliqne resid
magistratz pro penud sz vna
fabrā p d tytulo reemptionis
tali condicōe adiecta ut si no
soluet rensū statuto tpe q fr
emptor pt iudicialiter aute
coram iudice sup ista bona
quatuor viribus z in quarto
anno iudicialit sentencie tru
sibi p protractu rensus iam
complus sp ult. sl dies debet
duplicari tā dm donec sol
opera no plus valet quadrensa
non soluto sic multiplicatz et
tue illa bona adiudicant ep
tori libere z quiete possidenda
pro suo rensu no soluto Talis
apposito pene minista d repug
nans iuri diuino z nāli et
meritis fidei q laborat no ap
plicandū proximū fz ad exhedi
tandū eū crudelis d tal ep
a caritate fidei alienq et ten
ad restituendū et eo pōt bona
illa vendicare z quod sibi rope
tit r̄cipiat restituens resti
tuendi ꝛc

De negociatoribꝫ aut qui
emunt res quas tradz ex
pitibus ut pā alijs pti
bus rarig vendant tales si ideo
emerent ut domui sue de ne
cessitatibꝫ prudent z fabrice
statu suo no essz prosū Si
aut hor fraudis gr̄a lucri que
rendi sup necessitate suam us
te vituperat quia deserunt ne
cessitati que timend nesciunt si m
infinitū tendit vn hz quidā
reprehendi excludens nūtate
aut honestate no tm tales essent
onerosis restituendi aut alicui
publice vtie subiacent Si tr
aliquis d negociando z rez
sua sustentacōe aut indigentia sub
uencione aut publice vtilitate
ne res necessē ad vitā deficiant
patrie z illud lucrū no expe
tere quasi finē si quasi stipē
dij labor no videt esse cul
pabilis Et addit tho ex hinc
pt rarig vendē quod emit uel
q̄m aliq̄ ere melioratur uel q̄
suptus fecit uel q̄ pcium rei
mutatū d̄ fm diuersitatē loc
uel tpis uel q̄ pericula cui
se exponit tollendo rē de lo
co ad locū et fm hor equali
tas que fuit in emptōe no
impugnat equalit in vendi
one licet mic rarig vendat ep
sint empta Monet ostiense
Hmr de grandi An licitū sit
rem mutuo vendē in rotuneti
quod sit empta milla mūtoꝝ
facta uel rē emē vilig et in
rotuneti rarig vendē q̄ sepiꝰ
fiꝰ r̄mina per mercatores cer
no mutatis locis Et respōd
q̄ emēs vilig et rē in millo
mutata nr̄oꝝ subsidē nr̄i loci
nec tpis nr̄oꝝ vendentis nec
roꝝ paucitatis rei vel si ali
qua alia addicio pt apponi fie
ter vendit cū rarig uel vēdē
appetit etc si inīqua voluit
vendendi rem plus quā valz
& si eā vendit sic eis diminu
itis condicionibus rarig quā e
mit sue status sue pā iustis
est & inequalis q̄ pter mei
litatis z iniustice attentā plꝰ
q̄ ab emptōe quā tradit eide
Et dant vn hō panis sint mer
catores qui rē tanto studio empt
studē vendat et emat sine
periculosa d emptionibꝫ z vendi
tionibꝫ negociando Et hoc d q̄
dr cap sup. dn̄ xxi Et ratio
emētis z vendentis de re
plo suo manet q̄ ho mercā
tor indiget pt deo placere
& tō multū expedit dz esse

eā vendat
minus est
& tēq̄ hic
pter
inīq̄

mercator aut si voluit esse mer
cator dz ei de emā Et ostēdit
quis nō est mercator et qui
qui rē suā cōparat ut nō ip
sam sed mutatā vendat Si aut
facias ex ea iste nō est mer
cator quia nīhil sibi operandi cō
parat ut faciat opus ille nō
rē ipsā vendit si magis artifex
sum Et qui rē vendit cuius
estimatio nō est in ipsa re si
in artificio operis ille nō est
mercator prouidendus sit fa
ber cōparat ferrum et facit
in ferramēta si gladios cultel
los etc Et subdit si omēs tales
essent mercatores oēs grauis
dubio essent multi qui nūc multo
cos excusarz Renea multi hi
mendi et ep fere oēs tales si
qui emūt vilius ut carius vēdat
ut aug dicit libro xiiij de tri
ni. vbi de quodā mimo qui toti
multis in cōgregatis hoc dixit
reside in corpore corrubo Concor
dat. lo. tres tales oēs dicūt
dispensatores tholoneos Sz tñ pe
randa sunt vā tres sī ep ī nō
sit res mutata in manu emē
tis nec rōne substātie nec loci nec ipsis
nec emētis nec aliās sī nec in
hoīm estimatione Si enī aliq
istorū nōīp mutatio fuit et
ita nō vendit carius rē quā
emit si ep actiōe etc ipsa p
illā mutatiōz sic trāsferēdo
rē de loco vbi stabat ad locū
vbi nō tm stabat pt carius
vendi Sup enī in vno loco rēs
pciosores quā in alio estimatōe
humana Excipiō ep etc in ea
hora pt res carius vendi qua
empta et ut si plures equi ad
ducēt̄ p aquā in nauī ad
portū et cong emēt pmū equū
nec ipsū pciū in tali multi
tudine equoz vilius et pga
abducentur equi ad aliam
regionē tūc ille emēs pmū equ
quē emit pt vilius in eo loco
et tpe posset vendi carius ip̄ qui
emit ppt̄ paucitatē et raritatē
facta in equis et sic pciū ei de
mutatū in estimatōe et vendito
talis in forma nō est illicita
licet interius pt esse corrupta
ppt̄ cupiditatē lucri pt si esset
pauz periculū in accepto mu
ne in alias res sibi vtiles p
vsu suo et tūc mercatio talis
est magis honesta Dicit
etc hostiensis ep nō mercatoēs
plet fieri partē seu cōfectionē
de rebus ut vno pcio ven
dant vel ut veni solent vendere
ineat vel docet et hoc est mala
illicita sūt leges et tales pu
nendi sūt per spoliatōz vīz
pp̄rie et in exiliū detrudē
di et appellant hī monopolia
a monos quod est vnū et polo
quod est venditor vel a polis
quod est ciuitas qī vnus in ciu
tate vendens talia Inuenit
hūs etc emptionū et vendi
onū sepe solet intrōnire me
dacia furta fraudes dolosi
tates decepciones occulte in
rebus et minute et inexplica
biles machinationes et oēs
tales petūt morta si sine
fraude et tendat ad restitucōz
ei sūe debite pfecte et debite
vel saltē ad compensandū
debitū si sciantur per sōam Si
pō nō ad cōsiliū cōfessoris
dandū et pauperibus vel ma
gis ep̄o ad dispensandū ad ep̄m
spectat restitutiones interte nos
tutur pertinē Et dz isti
negotiatores ut pro aliq defectibus
in his faciat largius eleēmosinā
ultra restitutiōz licet ignorā
ter forte aliqua habuerint
Quedā enī sūt que vix pñt
fieri absq; gñi peccō Et mā

De monopolia Cū mathei emptiones & vendiciones ad expercendū sa-
los quorūdam cupiditate exercitatos quorū tā ē insaciabilis cupiditas ut
cend tota cōmunitas ppli per eos ledat[r] rō tū ipi sint membra Astute cū
sibi attrahūt multitudē cōis vendibilium eo tempore quo res pūm sūt pāt
& multitudo rerū & pauca ementes ea intendūt ut alio tempore maioꝝ et-
ipō plū vendant pro grandi lucro inducētes p hoc carissimā p totā provin
ciam aut ciuitate pauperes patiūt hoc defraudantes etiā si ipi p tūc tanq cmē
debēt ut postea pro libito suo vendant & tales allegi[t] vsq finisse pō
politorū qui vno tempore omia fierēd emūt & pg[a] solus vendidit cuius
maximū huius quā dyonisij tyrānj Rex in exilium dici[t] expulisse & tres
ipsum cōfiscasse & quā magnū sit & a xpiana pietate alienū pīz q[ro] cōi
ritatem p̄mor. quos in hoc in pte nīrātibus defraudent & cōia rebus
ipsorū spoliant qui pā tollunt[r] ab eis pro duplo aut triplo pio emere
& hoc genus emptionis appellā monopolia Sūgri[t] & vnusq vendicio
Sic quedā auctores ut plenius ab congregent sabbatū ut nō ni ipse emat
& sole postea vendat multo carius quā imputatis illis clare sint sūt
caritas solus cū sim pānis vbi sup̄ institute sunt ut omnibus & pauperibus
in ipsis habundē prouideatur ad bene vincendū ordinate Cōsti[o] etc[a] institūt
est talis emptio cū res tanq emitur & postea tanq vendi[t] & ipse ad
ea vsq expostea vīa hn tales de rerū suo singuli cōmodū pria cū alijs
inducerint per suū mimū rerū emptoꝝ Nec dubiū qui cōia cōi de
dilectionē pensant & cōi premiū cū dilecto dei p̄supōt dilectionem
premiū & epla Joh. Ideo tales gēnē pertinere nō dubitam[r] Sexq aut ēssi
si quis tempore hūanitus virum comparauit multas res sīt fructū &
alia ut pecora reditū prudere[t] sic Joseph in egipto legi[t] fecisse Gen xlj
& sequentibus cūctis hoc etiā esset multū meritorū ne deessent res ad
vsū nēnē etiā si aliquādo pariū tanq venderet quā emerat ppt[r] cultoꝝ
diam laborū & familiā & retā impensā ēt res conservandas et congre
gandas sed nō indistincte & ginit[r] p̄cepit Imo etc[a] fortē mittit petrus illos
qui piscē crocū sal & retā talia bodie nāia in maiori summa sil'cūt
& pā sustinēssūe p minutas pīes vendūt sedentes & emptoēs expectāt
ipī pauperes & mediocres qui ab eis p pīes emūt & si tales aliā p cōmū
dilectionis custodias et opas amplius lucrāt[r] p eius suo lucrādi nō ex
cedentes mensū prīū pro tūc carnes p partes & in magna summa res
plent cum p magna pīa & p partes diuidūtur Ideo nō sūt indigni
di multū pertinē & varij sūt modi hoīm se nutriendi & etc[a] tales ser
uūt cōi vtilitati. si tamē sine fraude et nō ad inducendi carissimū fa
cat si solū ut rotibia nīa vertā sibi inde conquirere & hoc pensēt
& institores sicē consuescunt Omnes considerāda & intentio pria sit in
triendi & suos sine fraude & animā cupiditate dūm a nostro pōs sīm
dominū nec sū nō vēdant nec p eos carnisticā introducāt[r] vsq repe
ro in dictis doctorū tales multū reprehendi Secus iudicatur de spe
bus pam qui ex immoderata cupiditate pīcrēdēs omē fere & cōia lucrātes

.206.

restitucõm

ta pñt notari quidꝫ sit mal
rei familiar' mulcta mercꝫ
proficuo administrãcio ꝛco
ꝑ' dicit difficile ē mr' pdeꝫ t'
emendꝫ q' cõmercium nõ nisi
mre pctm̃ dr' pe dis. v. Qualis
nãs ꝛ. ffalsas negociũ dis
cxv. Qualis dis. lxxxvm. Si
cives Concer hostiũ et addt
sexto q' periculosus ē adiũ
no ff. septimo no annũtiꝫ
sit epãtus officiũ quo nichil
miserũ tristius sapnabilꝫ
ꝛ periculosius si per fictorie
pes agit' xl dis. An oia luꝫ
her duo sub ꝑtextu rog ꝛ ad
mmstrand pñt cõphendi ꝛ
dr confessor diuigẽ caute ac
diligent' intendat talium ut
recto fine laborent ꝛ exerte
nt officia sua Hmoꝫ ꝑmittꝫ
ad mercatores moderatiõ
lucri citrꝫ equo cõmigẽ ge
rent negociũ nec tenet' sus
stipendijs militare' poctas ꝛ
reportandi ad mandatas mer
ces suas quod sit lucrũ ad arbi
triũ bom vir limitand ē ꝙ
nõ sit detãtiõ Et cõsulit ost'
ꝙ scrutinio cõsiderato q' de
lucro capd sciunt' quatꝫ pñt
lucrari aut pro laboribꝫ et
expensis compensãe tales ē
dicẽd esse in tuto quo ad pctm
ff negociationis ꝛco se in cedula

Quid dicẽdꝫ qui faciunt ut
vendãt gladios balistas
tuledos ꝛ quos horeas
armaturas Et de hijs qui vendũt
venenũ nel toxicũ vide hijs
qui faciunt scutiferos pictos ar
misigia ꝛ similia que nõ de
fecũt ad hominũ utilitatẽ ꝙ ad
vanã gloriã ꝛ abusiõ ꝛ finꝫ
ꝙ in hijs ꝛ similibꝫ ꝑ ꝛ
rendũ ē ad intentiõ que re
quirenda ē quia si est corrup

ta intentio ut homines habeant ta
lia ad abusiõ talis intentio ē pc
tatũ mortale si sciant dant
aut vendant talia Et oia pcta
que pꝓ occasione illa ꝑ ꝛ
ab alijs ꝑ petrum sibi imputã
Et rea sunt apud deũ o my am
mazꝫ que ꝑ ꝑ hor perent xi
q. iij Papa ne xxvj q. ij Si vis
abstines Ote isti sunt coopato
res oim sceler pditoꝝ ꝛ io
dant penã qꝫ omnibꝫ sustinere
Cra q. ja Notũ sit m fie ꝙ aut
dicat se habuisse bonã intẽ
tionẽ qua credebat alijs emẽ
ꝑ' aliqꝫ habitũ vsũ nel habes
animũ mdrutem michil sup
hoc rogitabat nel ignorabat
quod essꝫ illicitũ talia facẽ ul
vendẽ In omnibꝫ istis rebus sibi dis
plicuo quia aut ꝛe res tales
sunt que ad hominũ pnt esse vti
les sicut in bello iusto cultellus
ad mordendũ panẽ nel aurifri
gium ad ornamẽtũ etiã ꝛa nel ec
quedã venena que a medicis
apponũt in quibus ad cõfectio
nẽ ad sanãdũ ecꝑas Aut sunt
tales que ad nullũ bonũ vsũ
sunt vtiles nisi ad petrãdũ sic
sunt quedã venena mortifera
ꝛ futura supflua ac suptuose
transiaꝝ quas plurimi faciunt
bissam̃ dantes ꝑ sutura vnã
tamesie plus m̃ ꝑ plũ qua vꝫ
tota tamisia nel talem rũ mar
garitas cõtexti in pino rũ no
dico ipm̃ pertrahẽ deũ no hẽat
corrupta intentiõ nisi forte
ex qualitate ꝑsone nel tẽporis ꝙ
cognoscat nel ꝓbabiliter dubitat ꝛ
consilia ꝙ ie nõ querit rẽ u
ad malũ ꝑpetrãdũ tuc cred no
dr sibi vendẽ rem̃ malã cõsi
cuicũq nr denarẽ xxm q. v. de
ordendis Deho ecꝑ tho m
sum. qꝫ mulieres honeste se pnt
ornare nel ut conserue nt

derenda sin status uel etc dicp
supidde ut placeant viris sue
Consequies est ut artificia talis
um ornamentoz no petret ni
usu talis artis nisi forte dicen
do alicui curiosi uel superflua
Vñ tria sunt sup nñ oz etc
ab arte talcoz & textoz omni
ta absñ de Et em ad luxuriã
deducerit nñtate eiq torpi
pentes arte mali arte mistetes
In 20 ys trid petrat vendendo
faciendo tendo uel alienando tri
les res xxj q 1 c 1a De conse dis
v sperarie Ar de libello famosp
p nõ dr aliquis ostendi ff de stu
ere alias petrar z cõ q 1 p tõ
Et de istis talibus intelligt
ista rõa qm occasione dampni
dedit dapnũ dedisse vr Quid
de factoribus tuo illoz simeoz
& alcar & serta de floribus et
maxime in diebus festiuis mdp
omes tales sunt in statu dapp
nadoz cũ talia sint mactiua
ad petrandũ nec vtilia ad aliq
homd vsũ dr gmglo p ludo
ad taxillos & ad scacos mortale
petratu & etiã laic licet hoc
diuñ viderit si mdiate nitel
ligatur cõ no vide senendũ se
cundũ de talibus artificiis vnie
quoz usus frequẽs & ad ma
lũ ducit alij ludũ ad alcam
ad pcar & vnie diuñ vr sue
uel noxiam cogitatoñ in ta
libus go ad mterituz etiã ordi
est ut ep hac radice uidet
de fructu id est de artificio et
usu illoz aut qui fecerit serta
de floribus dictis dubiũ et fir
mus no credo esse excusabilem
quia ppt periculũ qd de fruc
tu pt contingẽ ego abusu hmoi
sertoz sme cr aliud que sint
mala mercatoria usurie & falsitas
signa licet ad conferendũ ad
mitte talia quiz valeãt et

violat observantia diei festi nõ
ppt talia faciendes ysta no put di
mittere quod festa sc
mstituta explicare aut omnes
fraudolentias rõa emptionis
& vendicionis mercatoz & ppe
nõ mã omã malozũ supiditas
tot subtilitatis & astucias co
finxit p vñ intellectu valeãt
que oes gña sunt petita et ñ
tuor obnoxia que denegãt ab
illa equitate nre nãles sic dñs
est & a nro pro Dona hñ vñs
exẽ sñ b mdigetis petuã &
nõ hñs ad vendendũ petit
ab a ut sibi mutuet negat
& dicit habebis petuma si
vis cõmhẽ mecũ sposz b p
mut adiuat ag b. ecce vendo
tibi pannũ pro decẽ florenis
& tria millia dz pannũ m fio
si solũ vnã magnã sint cõ
tũ r̃spondz b mdigetis petuã
ego emo a te dicit a sic ve
do tibi pannũ p centũ flor
ut sciat mercator istud pannũ vendas
p 1no flor quos tibi m pmp
to dabo & sic mutuũ a me
pmpta petuma consentit
b in illud vadit & accipit
ab a 1no florenos & a b mutuat
a b mysto cõtractu vna magna
yo flor nõ recedendo a loco
nos dictos flor promittit si
solue b in certo tẽmo Cum
nõ vidz maiusculũ cõtractũ
fore ut b tripliet ab a solũ 1no
florenos & se obligat ad solue
dũ 200 flor pro cõtractu vna
gnario ut solũ possit aliquã
petuma hñre in pmpto Sibi
dolositas pt fieri etiã in eo qm
hñ pannũ quod vendit et emet
imp ipe habebit in sua possi
sione Certe hñ cõtractũ in quibz
dabonis sunt vsitati & alij mlti
simules Rencta vsurarij et
appellantur lucra theutonica

Item si quis hñs
emptionis gre
dit rem no ex
fructua aut
rapta & pg co
perit eã rem
ta sñ ex facto ff
de furt Si tamẽ
credebat uel ig
norabat ignoran
tia ffacti & sup
uel ex negligẽ
de hoc cogitabat
te ad ff Si
nõ emit bõa fide
nec pg quado
parit ita fuisse
vigorosam pt vñ
tie expositi et
nõ te de fructi
bus hoc bene si
dei precepta &
pt cõmẽ expo

sitas quas ficut & rem tenetur restituere dñm aut meliorando ẽ de pn integro ista Resistit de vñ fake
ad vñ ea tenẽ tñ de fructibus nõdũ consumptis eiq incepit hñre malã fidẽ dominor est ol vult
credi si tres pares sñte bõ fide nõ te & nec vi mala ff de furt et e sibi si ea alienet p nõ dolo de
sint possidere et pdud ex re furtiua nõ est furtũ ff de furt rebus nõ Et mdp qui emit bõ fide
ff credendũ ne nõ esse furtiua si pg mutet ne esse alienã pm petẽ petiit a duo ita & p nõ si ayar
ãi vendidit de vendita ibi in summa p presumptionem restituere mihi ex fine

Scisadefraudē Ergo qui fiet homo restituendo cū nec potuit audire q̄ tales sint illam dicit de aurifabris pānariis ppinatoribus cauponibus fartoribus macellariis & q̄ busdam alijs cūid vendentibus qui mutant mala ad bonū vnūd ad deliqm̄ vendentes tā qua pria bona q̄bus onerare sufficiat dum cūid faciat a tribulo nō cessat vā sui saluatore angusta via & arta porta que ducit ad vitā pauci q̄ inuenit eam Quid q̄d q̄ dicit nec fales pt salua fieri ad per remissū orēm ter immissa sibi fenoris vsur pat sicut clarius ibi patebit in se quentibus de vsuris

De vsura & eius restitucōe

Vro quo stricte q̄ vsura sit rauo est lucrū ex mutuo. pacto debitū vel exactū Cum grauis vero est q̄dā socii admittere tēre ad p̄dictū vel pacto Sola cō spe accipiendi vltra sortē vel ex pactō de non contēnēdo vsuarium & c. Consulunt dū tū mutuā ligo ad causa mutuandi p̄ p̄ā spe vel in expectatōe lucri vel emolumenti Alias si nō p̄ sup sic moueat ad mutuandū si obtā rūtate aut dilectōis Cauo aut spe rit de alicui caritatiua subuenire nō puto dē vitiosū Nec est obest si aliquid grat offerat Nulla cū ad hoc fuerit culpe ma nifā ingerit que nō ex ambitiōe petitōe proceſſit l. q. ñ Sanct q̄ fm vel liberalis Romano & tū nō dat a debitore nec recipit a re dito vtutu mutuū & ex nec parte corrupta & interuno dū q̄ mutuū dat liberalit sit ut sibi dū debitore sibi ualeat obligā ri ad antichosta. De testa cū mi offings dicit fm. oste si ego mutuo sub spe lucri alias nō mutuarē in foro pēnte li induceda sū ad restituendū id q̄ ultr sortē recepi & t. Consulunt q̄ si alē mutuaturā essem & scandalo spe ro q̄ & mihi subuenias nec inue nerēs nisi mille nec in modico pro centū xxv petuma tua nō dab ad vsurā & omnes frugi hūdan tia non exiges dicit dūs Ray Sa la spes nec interuno faciat homēm vsuariū vel qui sub tali spe mu tuat pecuniā alias nō mutuarā rus quidē pīs cēt grās & sine sua expectatione oblatū nec sortē accē pere vsuā & sine id sit pecunia mūta aut frumentū vinū oleū arietes fructus poma et silua & q̄q̄ excogitari pt & dari tuq̄ sine id sistit in dando suscepta fine do cētā in esse pō dū. vī mu tuū dantes nichil in sperates glā ibidem nō in hoc spem mer cedis figentes qui sine rēddit quod accōmodatū rēddi cēt deq̄ quo nihil recepit sine nō rēddi heredibus vel metūd erit di an aliquid cōmoditatis pt homo ex pecunia mutuata recipē rēddi tio q̄ omnē pro pecunia habet cuq̄ pōt pt pecunia mēsurā ex se ethicos Ideo ex pacto tan to nec ex passū quidē pro ea rēti petur vsura & & petent nōn mi tenda Si vō accipiat aliud nō q̄t exigens nec q̄ ex alia obligā tōe tacita nec expressa & sicut grātiū dominū nō petent q̄ cēt an mutuatoꝝ licite potenit ali quod donū accipē nec pactoris conditionis effici p hoc q̄ mu tuauit hēre compensatoꝝ vero cuꝝ ligne pecunia nō mensurā hā pro multo exigē si remoleri tia & amore eiq̄ qui mutuauit Ideo vō accipē vsurā & petitio pua vendit id quod nō & ideo inequalitas constituē Ideo sūd q̄ quedā sūt res quaꝝ vsus & earū consumptio ut vinū panis &c & in talibꝰ nō dz cōputari

vsus rei a re ipa si nunqᵃ ꝓdidⁱ
vsuarer ex hoc ꝯcedit̄ ei res
& ꝓpᵗ hoc m mlti per mutuū hⁱs
fer tū dñm̄ Deꝰsid qᵈ vendē
vnū & vsum vni & ipā rē bis
vendē quod nō licet quia duab⁹
rōnib⁹ sacerdōs pro eadē re pcē
ꝑt & restituere rē equalē & aliud
ꝑtū vsus & vsura Ad hec nō rēdē sūt
quarū vsa nō ē ꝯsumptō carū
sicut domus aḡ vsus domꝰ & mhī
tang non destruēdo nec dissipā & t
talibus pdictis deꝰsid ꝯcedi
sicut aliquis tradit alteri dñm̄
domū rētento sibi vsu ei⁹
& m hoc licite pt ampē pdictū de
vsu domꝰ Decima vō pdicta
est finis plm̄ p̄ politicos & pdicte
thimoth ad ꝯmutandos fr̄a delis
Ideo ꝓprius & pcipuus cōsq̄ pene
est rē suis ꝯsumptis sine dispē
dio finis p quē ꝯmutandos expendi
ꝓpᵗ hoc finis se & alios p vsu pe
nime mutuare scripē ecclesiales
ei ꝙ mutuant & si m sup aliq̄
acceperit mmodū & tenē restitu
ere aut lex ꝯcessit inde
a gentibus vsuras scripē hoc fecit
ad malū vitandū si ne a
iudeis dem̄ volentibus vsuras accipe
rent ꝓpᵗ maricid̄ cū dedit erud
ut dicit tho Illa tm̄ acceptio vsure
a gentibus inter quas habitabat inde
poterat excusari sue vsurpatio quia
vsura quia tota illa terra iudeis
data fuit a dñō & a gentibus in
iuste possidebat Decima tame
signatā ad ostentationē vel ad po
nendū lord pigriore pro aliquo
pcio talem vsum petime licite
pt homo vendē sic vasorū argē
teorū vsū qz rētinet sibi dñm̄
dicē tho Et sicut nō licet ꝙ pecu
nia mutuata exigi nec exspectare
vltra pactū tantū nec exprssū ita
nec minus aliqua nec ab obsequio
qz virtutis pcio exhiberi pt ut ꝙ

m hⁱs qui legerūt & quas suas quas
manu vel ingnia experient tamen
ex benivolentia & amicicia q sub
estimacōe pecunie non cadūt licet
ampē exigē & exspectare sm̄ sen
thomā dicit tenent ad rēcompensa
si de pmo casu exegisset si mu
nus aliqua vel ab obsequio quod
valde timendū & nedū nant ista
m pactū quia omne mutuū dicⁱ fi
ꝓpᵗ deū pⁿ̄ ex caritē fīa ecc
si mlti haberē spes de rēstitucōe
ꝓpale licet dampnū ꝓximi nō te
nēs homo scribere ꝓpᵗ aliud nisi d̄ ipe
nitēte aut si sibi ꝯmissa & mu
sup alio dicit si nō sit corrupta bo⁹
creditore debitor tñ ꝓpᵗ mutuū
acceptū vel ultrā rēmendū dicit
creditori alicui credo q nō te de
bona fide rēstituē de ꝯsumpte
nec ex de exposītibus quod dū pro
babilit̄ credit ex ea sola caritē
gratē eas finierit Si aut credit
vel probabilit̄ dubitat ꝙ ꝓximū
tuū acceptū vel ultrā rēmendū
ei finierit tenē ad rēcompensā
dū servand dicit aut debitor nō
grate dat licet creditor gratē dat
mutuū debitor si haberet alias
aliquid de bonis creditoris & sibi
consulat per intentōs de vsura
quā dedit nō tredo ipm̄ ꝯpos
sendū in foro penitentiē ad rēstitu
tōem vel & si quis mutuā hungaris
alis ꝓpᵗ deū & ut mutuū
habuit spem rēcipiendi alicui ulle
sorte si credit ꝙ sit oblatū ulle
sorte nō ex debito & ꝓximi mutuū
dandi & ea restituē tenē alias non
ut ꝓdictū & Quanste tñ dicit ꝙ hoc
nō sit vitiosū Sed contra d mon
symoniā nō sit minima restitutio ut
de symoniaco & accipiendo quod &
media in mentali vsura ꝓpᵗ ꝙ
in symoniā & turpitudo vtri
usq; partis sit dantis & accipientis

Ez in vsura no est tm pticulo dare
& lo ure dnus & naturali equi
tate sanctu & restitucio Nec posset
ecia pp̃m hoc dispensare Ez ex
plo humano petuna symoni
ace accepta restituenda & no illa q̃
dedit recipit & ecia quod nr̃ helizeus
precepit Gezi restituc̃ petunam
qua receperat a Naaman & pp̃
quod nr̃ pp̃ pt statuc̃ in hoc ecia
Posset ecia pp̃ dispensare q̃ no sb
lẽ in mentis symoma si ecc̃ i q̃
que pacto erat expssa vtiq̃ pos
set q̃ essi symoniace acquisiu
lẽ eliat q̃ ex canonũ dict̃ pp̃m
no posse cõmitt̃ symoma hoc vñ
q̃ntũ ad ea que mris posituri sunt
ut sit q̃ cõmittens symoma no e
suspensus a diuinis quo ad se &
alios nec nr̃ regularitate meruit
nec suã exercendi ordines ab au pp̃
cessert ordinca pro petua sub
pacto licet quo ab cõmissi petend
p se & p pronsu indne dispensa
re pt nr̃ hoc sit cõi elbn̄ magda
hñ dnus acceptis grat̃ dilectis
fratrib̃ multis in cruciferis exem
plaribus de quib̃ deo iudicio est
committendo nõ pp̃ no hẽat ali
quid indne particulare in terre
Molendmatores ecia q̃m
tiant aut arendt petunã d pisto
ribus ut molent in molendinis
cond vsuarum sue p̃m glo. accepi
ut em ultra sortem in facie do
& auferut libertate illis debi
toribus ne molant vbi velint di
tm debitores no sut pp̃t hoc dip
nificiũ no tenẽt creditores ad
restitucõm nisi quis estimari Dz
libertas molendi vbi voluerint
pensatis ecia circumstantiis de ma
iori vel minori distantia molendi
nordi & facilitate molendi & q
litate illi creditores qui pe
nitente timõ soluciõis nolunt
dare prorogatõm nec debitores
nisi data petunia vel aliquo
equipollenti licet expẽsse no exigat
tenentur ad restitucõm sim c. Considur
de vsur & di vsuã q̃ vsu era
vsus erat petunie & note petu
nie cõmutatur q̃ q̃ hmõdi
quod pro petunia vendi pt ut
si tibi alicui mutuo & tecum p illo
mutuo p̃mittis re sue vel equi
vel p̃dm vel aliquod aliud q̃
nr̃ mõ vel pondꝰ nec mensura
assistat vsura & Regularit aut
cõmitt vsuã vtm q̃ in plebe
& in c. vsura Regularit aut cõ
mittit vsurã in his q̃ re sistunt
in mõ pondꝰ & mensura In mõ
ta monete q̃ dicit petunã mu
tat In pondꝰ ut ere auro argento
pipꝰ & cetis q̃ appendit mensuã
ut frumto buo & oleo &c Ez
quib̃ dat lo vsuas padm alicui spẽ
pro alijs dnis eiusdẽ spẽ rddendis
certo tẽpe no d mutuũ si p muta
tio pt tm iste cõtractꝰ sit in fraudẽ
vsurarii si habeat intentio q̃ re
tpe plus valeat quã alio Ez an
in vsura tm̃ sit dominiũ rei
in vsurario nõ licet quedã dicunt
q̃ non ex tradente vsurã hoc fa
cit nõ voluntarie saltẽ pnẽ fz re
actus malens dare vsuã quã ar
rã petunie vñ no absolute p̃
mutat sumtu sicut prodiges mer
ces on mari nõ per hoc trãsmutat
rebus suis si pp̃ signũ trãsfe
riant & pt eas trãsacte q̃ suas
vñ tribus voluntis & mixta fm
plm Et nulla tradens vsurã
hñ intentõm absoluendi vsuariũ
ab obligatõe Tamen dnus innocẽ
tius q̃ tm̃sserit dominiũ q̃ volun
tario licet coactus sub cõdicione
dat & coacta voluntas & voluntas
fm plm & augr & omnis voluntã
ria donatio fiat tm̃sferri domi
nium Tamen hec opiniones labo
rant in dubiis nõ obligatio ip
manet & si no emendet rea & mõ
tamẽ in equimaleuti Et licet esa
lege Dnica & humana sit pbi

onta tñ m aliquibꝫ rationibꝫ per
mittit nullꝰ sortē recuperē no ut
usura si ut interesse m rōpe
sacer dapm primā rationē p̄ posses
sio ecclē est assignata clerico
alicui in beneficiū ⁊ laycꝫ tenet
ad m iuste ⁊ violent in pignore
tue pt clericꝫ fructus illi⁹ bene
ficii percipe nullꝰ sortē uti de ipsi
s l. ⁊ c Cōqstus hoc no sit ri
luctr si ut reb⁹ eo mo de manu
laycꝫ p̄dmant ⁊ dicat pl q̄ no
solui clerico uel ecclē pt recupe
rare suadeor no si eccl̄a q̄libet
priuata persona ut sti rē suā
ab alio iuste detentā ⁊ violen
ter in pignore accipiat ⁊ fruc
tus non computet in sortē ⁊
sic recipiet rem suā Idem dic
dē in glo sic l Idem e q̄d ecclia
accipit in pignore a vasallo su
o feudū quod ab eade ecclia va
sallus tenet ut tñ interd no
recipiat si mouā vasalli uti p
r. Cōqstus q̄ rationē e q̄m ipse
re recipiūtur ut interesse vi q̄
Si fide iussor solut ipsius cre
ditori pt eas a debitōe repe
tē proquo fideiusserit q̄ no
sue usure quatiꝰ ad ipm fide
iussore si ponꝫ interesse i. non
lucrū si ex mutuo dapm q̄ ratiē
pōt in r. Salubriter ubi sic dic
Same generō ad fructus possessi
onū que sue sibi a socero p̄mia
ta dote pignori obligate ipm
tandē in sortē no reddimꝫ com
pellendā tñ fiscq̄ dotis fructꝰ
no sufficiat ad matrimonij onera
supportanda ipse aut intelligat
ad maritus sustinet onera ma
trimonij alis non ditaretꝰ ratio
nē more ut si debeas mihi ali
quid ad certū tēpus nolui⁹ solue mihi
ante tēpus tū oporteat me recipe
re pecunia sub usure gpt negotia
mea tractanda tu teneris mihi
restituere usuras si eas solui si
vero non solui liberare me
ab ipa obligatione p̄dicta⁹ ipse de
fideiusso p̄uenit Constitutis Ad
ostiū et petunt usure p̄ uter
esse hoc end interesse pt peti x mi
q̄ mi q̄m ibi ad q̄stiū ⁊ glo ibi
Item si vendo tibi pdium meum
trado tibi mi p̄priis fructꝰ p̄dii
net solus michi p̄dium ad tēpꝰ
statutū quia dampna et interesse
pot peti sim rationes vij q. vi
Si quis clericꝰ Et hec ꝰ nigla de
sup ver de feudo c Conquestꝰ
de usure Ite vide dubiū ita si
quis dat certo solidos in pasti
ut in alio tpe sti rē autumpnū
tondat sibi q̄n vinū uel oleū
mesure reddant que licet tūc
plus valeant vtrū tñ plus uel
min sti quā certo solidos tpe so
lutionis fuerit valituri videt
dubitat nō dz ex hoc usuā rei
reputari et naugadi Ad di
mo Prodest hic glo Bul q̄
si aliquis daret certum solidos
in autumpnio q̄n parata plena e
rimi bladi uel olei ut ad pas
ca tollat sibi q̄n vinū uel olei
mensure reddentur q̄n hō de mer
ce sim communiter nūqd ipse rōnene
rit esse carriores usura esset
que nō veri⁹ dubito ⁊ mo
stabilit ꝰ credit q̄ plus valebit
ille mensure tpe solutō quā
valuerit tpe contractꝰ Ide di
ostiē Et sepiꝰ in cade decretl
Vinigranti Sacre dubiū erat ep
ausitur q̄n patnos vinū q̄n
oleū uel alias mercēs vendit
ut amplius q̄ tūc valeant
in certo tēmo recipiat p eāde
Si tñ tpe cōtractus nō fuerat ea
venditura Et dicit e t mi c In
cautele Satis consulte agēt
homines si a tali contractu ces
sarent cū cogitationes hoīm ad
poteri deo nequeat omnīari
Ide e consilium ostiē ⁊ Rāgi
ia re vende esse in dapnosū
⁊ si ia ad no essem tenditus

ꝑ seruatura ego quia pā credi plus valitui ⁊ alig ca mdiget fiat mō ed venalem ego ca rig vendē possid ed qua mō valet ꝓ rōmpensacōe dapni mei tm aut qua id esset vendito mllo mō licet carig vendē qua mō valet pro dcīato plio ꝙ m denato vō plio bñ possid carig vendere si de cōi cursu mlli ē certitudo an pā plus vel mmg valitura sit ut si ceteraig ppe rib qm mō bz loc vendē ꝙ tūto plio qdiu valebit ult' annū cō tractus ē licitus cra si hoc mul to plus valituꝝ sit tota habet ex decret Nauarr ⁊ Jn cui de vsuris Et dicit Cāpsi subor casu caueat sibi quilibet ne ma gis detrimet mestimacōe lucri qua dapni ex dilacōe Deg end mittatur cor Et dicit hostien ꝙ hō mmeb notāt mentē illoꝝ vō rōnī sit ꝙ no erat venditum ipe cōtr nus deus end mittet cor Et dicit ꝙ hyr clericus non licet sit vilig cuiē ⁊ carig vendē qz ē turpelu cri ut x̄m q. mm dicūtur Et dicit Ray si m vendebat ad t'm'm longe maiori plio qua mō vale at vsura ē ꝙ r Consulunt Et dicit glo Tuc no verisile dubi tabile vtr plus vel mmg simt valitue ꝑ ꝓsumūt ꝙ longe mō ri Tho. ex dicit ꝙ si aliqs re rum velut vendē cōs sicut qua sit usus ꝑtū ut de pecunia sol uenda emptori ē oppertet una mfeste usura cōmitti qz hīdi ep pertaīo plio soluēdi hz voꝝ mutui vñ qñ ult' usus plus pro longo ē oppertare ē exigit ē vsuā qz ē plus mutuo ꝙ ꝑ hz ad rez ē sine Sālr ex si quis emptor velut rem ame vilius qua mō sit usus plus ex ꝙ pe cunia an solut qua possit ei res tradi ē pecunia ꝑ sue

nisi rōe dubii ex causet cō Nam grauis de ꝑsura qz ex ista ani ripiano solucionis pecuie habz varoꝝ cōmutu cuiq quodda plus est quod minus de iusto pio rei empte Ser tūo hoc varoes omes fundunt mior ꝙ credito dapnū suū vitare possit ⁊ capt hoc pro suo itēsse si alias non esset venditurꝰ ⁊ alī fiant sibi rem suā cēnsalem qua alīs esset pg pro maiori pio venditum Idem iudicū ē qñ delt pecuniā ꝙ pecuniā marca ꝙ marca ad tēm tāmund ꝙ salmida aut ḡtum ꝙ ḡtio aut spes pro spe pānus pro pdno vinū ꝙ vino oleū rē si si visile dubitā an fiant pnosiora tpe solucōis qua fue rant tpe contractꝰ aut ꝓsup nis ē ⁊ ꝓbabr credit plus tuc ualitura fm hoc ē mō tenēdū Jn pmo casu no est vsuā Jn 2o vō sic fm ꝑtes dicta m r Nauarr Mutuat cuā pecunia rēptō ad certū t'm alīq gnis mone rā sit aurū argentū uel spes fm hoc Si hoc io fiant ut m estimatōe lucret vsuarig ē sit fm qm de mdinis ad mdinas mutuat quā vsurā rpe oibq exetrabilioꝝ mdicat ēē mdicis sub spe vendicōis uel ꝙ mutua nons uel alterig contractꝰ pal luetur rō qz oportet rēte sumā ꝯtractꝰ go nomē ei imponi exigno fraudolent uel mala m tenōe fit ⁊ aliq̄ sorti attēdit vsuā ē ꝑ r Consulunt Ylar ult' dz rēptē quā tpe solucōis vz plane dicī qm mutuat pecu nia ut exigat statuto tpe vī uel fructū dz rēptē quātū voꝝ tpe solucōis ⁊ nichil vltra vendens ex res ꝙ plio qz m nistranti ēēt sub conditōe si plus vz usus ad pasci valt

q̄p sibi illud det Si vō mūq̄ valē
no velit q̄p plus mutuet fm̄ ost̄
vsurarū est nō ipe in pactis
videat̄ clandicare Si quis est̄
mutuet alteri pecuniā eo pac
to uel principali intentōe ut re
cuperet ei q̄ indigebit etiā
vsurā committat fm̄ canones ⁊
pl ⁊ dicit tho q̄ pro pecunia
mutuata nichil exigendū est
uel expectandū nisi bēmoleni
e affirmata qm̄ sub estimatōe nō
cadit repugnat aut̄ ei obli
gatio ad mutuū faciēd̄ in pos
terū q̄ est̄ talis obligatio pe
cunia estimari p̄ Jō nō licet ali
quē p̄ mutuo ad rēcuperandū
obligare in posterū De pac̄
vero contractus appōta ꝑ mu
tuatōr vtrū p̄ pacti absit pe
riculo vsure Respondi Quod
si pena ē mōdicalis .i. a mōre
imposita ⁊ statuta ꝑ p̄ncipē
ad cohibitōē debitoris qui nō
possit in tēmo solue pecuniā
contempsit pacti p̄ nec ē vsura
Ar dis xv ⁊ dicendū Si vō
sit pena cōuentionalis .i. de cō
sensu pactū in rpō cōtrac
tu apposita ut saltē metu pene
debitū cito die solua vsura nō
cōmittit De arbi Dilē Si ad ic
qui talē apposuit cōsueuit eā
vsurariā p̄sidē ꝑ in fraudē
vsurē pena adiecta erit Et ide
m̄ in similibus que ab vsurariis p
leuit specialit exerceri Talia
enī ſ̄p inducūt p̄sumptōē p̄ma
facie q̄ sit vsura in mōdico tamē
anime standū est̄ confessioni sue
si ꝑ p̄sumptiones cōtrarias diligē
ter nō est̄ examinanda constat̄ sua
glo. sic dicit ego credo q̄ vēri
me fraude ē pena apposita p̄
exigi tota qua pubblice dict̄
pacta fuād ⁊ creditōr a debi
toribꝰ nō fraudari Ille enī q̄
mutuat ut ⁊ sibi labore cō
sione mutui fm̄ ostēsū in expen
sarū laboris fructū pignoris
receptos suos faciat ut de reli
cta nō alie ad audientiā nere
vsurā Quod si vendidi plus tali
condicōe adiecta ut emptor sol
uat̄ plus a me uel ab hērede
meo rōnabed plus ego uel hēres
meus uel q̄ us fuit ad tot uel tot
annos possim repetere soluto pre
tio Quia nō ē hoc mutuū si emp
tor facit fructus suos suę pe
tito vsure licet venditor ut̄ fe
cerit venditōē postea repetet p
dictū Et hoc intelligas nisi in ven
dendo vsurarie facta sit venditio
Quidā p̄sidē ꝑ huic rōdicitur si
ex eo q̄ modicū ē plus fuit la
boris rei ut de emp ⁊ ven Ad
mittit Ite ex eo q̄ aliq̄ p̄solet
ultra sortē aliquid percepta puta fuit
vendito p̄cio pro xx ⁊ de pacto ad rēstituendū vendita rō
dantur xx de p̄cio Illo vō ca
so q̄ emptor consuevit vsuris
exercere ut in dicta decretali Ad
mittit Idem est̄ et de eo qui fe
r donationis Ite si quis emitat
grossos seminatos fructū in propi
tiandos illo anno nō est vsura ex
forma contractus p̄ tm̄ fit in
fraude vsurarū ut si tanto sit augē
⁊ talis q̄ vidēte sit q̄ fructū in
colligendi valeant in antiquo
plus quā emptor dedit ut si
dedit xx solidos ⁊ valet xxti ul
tra maxime si tales sint p̄sonę
que tales contractus consueuit
exercere In foro penitentiali de
restitutiōe mōdicandi Si aut̄ pla
cuit arbitratū vtri fructū alicui pla
cui uel unus debeat valē quod q̄
emptor dedit nō ē vsura Scilē
dum erit si quis fructū alicui
possessionis emit ad certū tēpus
ut puta ad quadriennium uel quod
quidem ꝑ certa pecunie quantitate

ner est vsuraria ex forma pt
tamen fieri in fraude vsurarii
z recurrendu est ad pt̄ supiora
prius portas In foro aut pen
tenciali stabit² eius confessioni
Et multa pt̄ mendu d̄ restituenda
in foro penitenciali si fructus ip
terre nisi ille eu debuissent² plus
longe valerent quod iste dederit
si ipse emptor duc mec² di ab
ad vellet emere ipse ab certo te
pus tm̄ valente singul annis
x lb reddendo ad instanciam al
terius cessat ab illius terre empcõe
z dat pecuniam eande qua pro
terra illa voluerat dare illi co
pacto q̄ ipse ille heredes soluat ei
tam̄ de reddit̄ sua x lb usq; ad
illud tempus glo dicit Si vero
fiunt contractus quo voluerat emere
terra vel vsurarii fructus ip̄ credo
p z q̄ vere fiunt ab non
Innoc· oppon̄ et Ray hoc intelli
ge dum̄ coactus fuerit empti
nis no motu Quod de eo qui
mutuat nauganti vel emti ad
nundinas etiam pecunie existente
periculo aliquid ultra sortem
pro eo q̄ suscepit in se periculu
dest si pecunia vel merces ip
emptas portauerit salvas alias
non teneatur sibi etc de forte Ite
aliquis mutuat in tali loco loco
solidos ut in alio loco v̄ reddant² sibi
tot aureos z stat vel credit de
tot aureis ubi plus valet rapit
aut in se periculu ut ping multi
in gnis z sibi committ² vsura
Pet² licet quod dixerit q̄ pro
periculi posset recipere ultra sortem
in compensacõe periculi tamen
vtilitas d ipsius utr̄ clare p tale
nauganti Pet· p· c ul de vsur·
Quas aut ipse dicti d qua d
recipiet non mutuat se de pecunia
illa z sic mutuando d q̄ creditor
ab eo luc̄ exigat quod no ha
bent aut mutuat se z cõsimpe
efficat² alteri z res emptas d
efficat² debitor licet de aliena
pecunia empta sit quia pz q̄ no
dz ab eo luc̄re ex tali quare su
a pitur iste z ea lucrat² dz ad
alle in se periculu susc̄ipt sibi mu
tuet quia alle mutuans alteri
potuit se onerare ad periculu si
no potuit se exonerare a pact
to alterius mutuo dantes mihil
mi speradtes sim ostē fiat illud
periculu in aliquo eo relevat
pacte tm̄ luc̄ stipulat potuit
vt de dona mea vita z vxore
per mias Et dicit Ray Posset hic
hic exoriri crisis in quo no essi
vsura ulter sorte vtrū pena
dū ego eandem nec essem paratus
emere etiam mercēs de pecunia
z tu ppter mutuā mi datā fecisti
me cessare a tali empcõe ideo
ut tibi pecuniā hanc mutuarē
ut ego dico volo q̄ reddas mihi ibi
tantū quantū essem hic lucraturus
de ipsis mercibus si eas illuc defer
rem recipio tm̄ in me periculu
ut supra dictū d Et hoc ideo q̄ ip
vtrūq; interesse Et dicit
hic glo q̄ recepto hoc modo periculi
excusat hic potissimū ab vsura
si in ultio erit Vltra est
quedā temporalis pecunialis
seu realis pstatio vsufructus
qui concedi² ab ecclia dei vsq; ad
mortē sua Itē si mōnabi
fiet pt̄ revocari p successorem
no obstante pena apposita per
platū de pbendis c h Item aut q̄
emit boues vel oues a pauper
bus quas forte no habet dicit glo
vbi emit quas a pauper vel etc
a dicte huiusmodi alia z sint vel
credit ipm̄ no hic z si ita fa
didisset ei locat ea pro tanta
anua pensione vsura est vi

pximendid & fieri in fraudem
vsurarii Idem credo de illis qui
scient emut fructy terrarz ab
illis qui nō sunt eōs Si aut sit
fraude & bona fide fiat siqd
emptio nō credo emptore per
rare quia dñs dicit bona fides
ego tñ nō video quō forma
fiendi melior retractu nō in re
dicād di esse merp & pcād que
debent esse equalia ut sit inst
pciū sic vero defint merces et
est plus vna magnitudo vendi
dco iudico esse fictiuā quodd
Illi aut qui emut certos eqs
reddendos a venditore in ctis
nūbus emut nqd mori p
no quid valeant tpe imb cōe
tus odus vsura est sim glosā
nisi visibiliter dubitē equos illos
tpe solucōe plus mq re vali
turos sicut pius dicit & alijs
casibus Item de illis q trade
bones ad medietatē sine morsid
vulgariter pactis septarys blādi
cōpacto q si morientur nel de
teriorent conductor subeat
medietatē perditi Si aut me
liorant habeat medietatem
comodi Sim glo Pecuera
lucri lotarie bones sic equos
nel ad diem nel ad annū dd tñ
conductor nō sunt in mercede
moderate Item nō de retrā
do dapno nel cōmodo rei loca
te inquiri est ex parte locatoris
nisi preclusi dubitē vtr loca
toris nel conductoris melior
aut deter sit conditio nel nisi
credā q conductoris conditio nō
sit detior In pacto tñ pposito
vt conductoris detior conditio q
vis aut inquid pt hoc totū cō
modū de melioratōe bonis q̄n
tū pt hoc dampnū de morte
Si tñ locator timeb ne conductor
gliaret bāne si nō timet de
periculo huius pacti apponat
fiermt apponens q si eos sine
culpa conductoris perirz de
periculo nichil exigēt ab eod
nō credo q peccaret nisi qui sū
dalid eorū qui ignorauerit eiq
mteuerit Illud tñ verū & q con
ductor rei pt in se suscipē pd
culid rei conducte & casus for
tuitos q̄tūd & de nā retractu
Et in ppto casu nō tñ de lone
& conductio si societas in pri
lo & melioratōe & detiorato
bonis Ⓐ De societatibus mer
catorum de hiero & dapno
dicit esse Vsura vt plāt ponē
tes admittā & honestū iudicā
est dd tñ diebz conuersū merci
monid exercēdi alīs dicendū
est De feriis c J dicit qd vnq sup
alid nō plus iuuat Sic et sanc
tus q vnq potuit petuid
& alq operam luctra & dd tñ
lucrid & dispnd cōe sentiat
sim ostiū Contor q inste glo
ssat se xuq q mi q mi sup c
plerisq dicit q ned si societas cō
trahitur int aliquos & pecunia
spectat ad vnūqz dd tñ &
q vnq sortius det pecuniā &
alter suppleat per laborē q
sibi deest in pecuniā dicit dr sinis
tro q ille qui cōmittit pecu
niā suā mercatori nel actiui
ri per mare societatē inqdā
nō differt dominiū pecunie
sue mutuo sit
manet eiq ita q nō periculo
ipsius mercatoris de ea negotiā
nel actiuo exercitu sō tūc pt
parte lucri in puenienti ex
pecte tūqd de re sua Item
de emptis nel auctibz q traduī
ad cremetū sine ad trois galli
ce vbi glo in hoc tradidit pt
mutuetur contracta societate
tñ nel locatoris & conductoris
tñ Quid est retinere cōtractū

Salvus molendinū et mutuas a petrinā ut ad suū ꝛ nō ad alienū mo
lendinū vadat ꝛ alios scīm trahat vsuāriꝰ ē rensendū ex mutuo qꝫ huꝰ
recepit ex mutuo qꝫ alīs nō recepit ꝛ tēr ad restituendū ꝑm petrū si nō tene
tūr restituē quod recepit ab a ſi hm̄ quīd ē putatur silr iudicādū hic tamē
dū quod recepit ſi a tēr ſuꝫ ꝑti uel fama ē notoria quod assecurand est
suū molendinū ꝑtī ꝙ mutuū vlter dī restituendo fuerit ꝛpd a qꝫ accepit
petrinā ut ꝓꝫ ad suū molendinū ſa dī ſi restituo sic fit de vsuris
mutuī ꝑtī cui nō dī ſi restituendo illi a qꝫ ꝙd mutuū quod retulit illi cui
ē molendinū obligabat ex solo fructu quod habuit de molendino ꝛtū
scripto ad fructū mutuū Si tū ille a qui ut ad molendinū suū ſſet ꝛcep
tus ꝑ aliud assecuta ciuis ad molendinū alterius dī ei ſici restituendo
usq ad quīntū illud dampnū ſicut ſo an̄ ꝛm mutuū ſibi De secretariis

mutuu & societatis Coñctus so ne
tñ ut qñ quis hñs 20 capita mu
ut societate ad alio tertiu hãre
& rotinet admittat ipãs oues et
periculũ emolumentũ et expen
sas & custodiã qñ pactũ eorum
in quo tñ si ad uenerint ut eos q
de fetibz v̄ reparant capita deter
nua aut de velleribz & pellibus
emat alia ad augendũ gregẽ
aut si mear aliud pactũ licitũ
& honestũ non pertrat dñi tñ fiat
equaliter ut eos ita q ex hoc
mod pacto no videat melior ul
deter conditio vnus quã alter
Item locatio pt esse & conductio
tantũ ut si quis hñs 20 capi
ta tradit ea alicui custodiendũ
& pascenda sub ita merce de
pcunia uel parte pcedẽ pueni
enti gregi In quo casu si dñs
vellet sibi pericula illorum re
pteret nec alt in pactis & rone
rationis cõductionis ẽmat hanc
& cõtractus Ite pot cõstitui cõ
tractus mutui & societatis ut cui
quis hñs 20 capita tradat ea
alicui estimata pũ pro ea so
lidos ita q teneat & ea reddere
medietatẽ forte sic & solidos
qñ contingat pacto de omni
& tue q in est ac si creditor de
disset a & solidos ea quoq cõpa
tis & capitibz cõtinuisset societ
ad creditũ habens alia & capi
ta ita q sint cõmunia et ipse so
ci sint in periculo & lucris
In quo casu si contemplacõe mu
tui grauet creditor debitore
in cõtractu societatis v̄ sit dẽ est & ex
in hoc casu pcedendũ & sicut
dictũ & in primo casu de socie
tate contracta Illud aut valde
notandũ & ad quos ẽt capitis o
nus tradita estimata certo pcio
& sub eo pacto cõtingit societ
q totũ de proventibz ipi perit
forte an quid alij in comput
uel si pactũ q de fetibz repa
rant casu demonstrato aliquã
alius alicui ñ percipiat de q
uentibus hoc cum est qñ t de
oues Immortales & grauã
ueri & vbi probabi dñt
ptũ ig uel usus detior sit ea
dicio in forma cõuencionis sil
pacti adhibiti in cõtracta socie
non est petẽdũ Vbi aut ad uti
tatẽ hom vni grauat alteri con
dicio petẽdi est ex parte grauat
si sicut hoc sanat & tẽ ad re
stituẽdũ Vlo pt hi dari doctri
nalibus super qñmod tradito
mõis omnid ppt varietatem
tradentiũ et dolos qui sup tra
fibris exco gitant a quibus sed
cet ord in glo Et quid dñs
qui oues vendit uel donat
uel tradit mõstris sub hoc
pacto q pro qualt oue reci
ant in anno ñ solidos cui fruc
tus ealt omis valeat quidẽ
solidos uel ãtior Et q̃ius dñs
moriat mobilorum rẽmanet
ex pacto mõis obligatio at
si vident Et pq tradens pti
mentorum ad mõstrũ eadem
si mãs centuplicata fuit Pot
ostẽdi ex vi pacti hãti & cõtr
tus ne pt restituere petẽ
ex quo ex fortuitis casu no fuit
quibus eventibus mortalit
sequit Hoc verũ ñ oues in
pma tradite ad mortẽ pereũt
sent & ad mortẽ pereũte quod
certũ ñ prospexit Consulo
ti tradenti q si talis casus eue
nerit in specto lucro qd fecit
mõis in omnibz quos forte
longo tpe habuerat & solidũ
exigat uel ñmittat uel pecuniã
et seruet partẽ dapni Nec
unquid ad uectura mõstrorum
velut locupletat Ite caueat sibi
tradens vtrũ ñ totũ reducatur

consencat non tenet monasterium
de omnibus abbatu uel rectorum ſs
parto ſtrahentu uel ſumli tradit
uel donat vt de deposito &c ¶
De aliis qui tempore messis aut
vindemie emut annonas vilio
ut pa vendant carnis De hac
dr Canon rem q' nu Ei ppt' nu
piditate hoc fit tue pecunie de
ideo destringendu est finis vl
qua aut talis emptio sit ppt'
rem bonu sicut iosephi fecit
ut pa subuenirent ne triti cor
tate generetur qt vel sit pp
ter peccatu romodo & hoc pt
fieri tre qt uel sit ep pmden
sicut aliquis tuentis pa carnq
emet ad indigebit ad emut
vilius et megilonq pa suo
indiget carnq vendit hz tm
sero venditu hoc pubat
per se indigt ter licet Cedor
ray osthi vel ſmor Et mlt
to forans habet hoc si no emt
ult' suu necessitate uehemat ep
pcetate ut ep lucro vendat
habeat vn pudeat paupi
bus Dic mo ita moderate fiat
fiat ap per carista cotras no
ledatur vel sit finis ustricam
comutatiu ut fiant mercia
tores et illi hant pnt p opa
sua capt lucrid vn sustene
tent Dic mo no intendunt
caristia indute maxime qm
aliud genus negotiandi no nou
nt alias hz vn vnat aut sus
tentet vel sit ep auaricia ita
p vnu talid de hmoi rogat
get ap compellidt homes ab
ipo emet ad libitu suu et io
vendit adeo rare sicut vult
Si enormiter petrant no ſm
cōi prouisum ſt ep cōi co mu
nitate ptemorid Tales emed
ri nu & eos qui emut aureos
uel alias monetas uel reg
nales & perpue victualia
ut caristia inducunt Vocat hic
ray nephandos bestias uel cel
uas Glo ep dicit qd hoc fit ex
cupiditate sue a clericis sue a
laycis peccatu mortale est In
norectus ep dicit p ep licitu
est ap aliquis emat hmoi mer
cialia ut tepore fames vendat
ea pcio quo tunc vendant Di
mo hoc fiat qt homines ppt hm
danera ad gentes alias trasport
tant uel quia debita regna nō
victualia non habebant dispa
pabantur Si aut emit ut ipse
vendit nulla vtilitate pensata
peccant emdo Ide ostiē Non
tamen dico hic ad vrbituas fin
ciuitatis certe ppositu teneri si di
crogatur tale luandu usus pu
perid & penitentia sup hoc age
Si ego habens pecunia & ad
me alter ea indigens venat
petens ut ema ab eo 30 cētē
narios properis uel mercedi
terminis generet in p ipm pa
mo pmittendo & preper p mee p
ne pcio & nr ego pmo currenti
pcio intendo emē proper si finis
tucius sit pecunia mea admo
rem meam vtilitate Ille vē
ditor properis instet pro pmp
ta pecunia mea petens ut ab
eo ema et ipse de pcio mee cur
renti velit nimiū ut si mea vi
& ipse velit nō dare p ea qnt
an sit cōiectus litibus Ad hoc
vr pdict quo ad vendendū in
tus & Et de cupidē pt dubit
eo ap sperat se forte amplius
recepturu ppt' dilectos dicit
nr esse hanc qt emptor alias
no erat emptur p pcio cur
renti & Dapnu sibi & mo emē
pro tali pcio st currenti rō pe
cuniā sua ad melioranda vsum
struct se expensurū Et qt ali
expectant romodo & domed

tamen ꝯsilij dubit an plg ul' mutuū ꝑ mensimacoñ esset ꝑiud' solutuꝝ ut ꝓ ꝑte ꝯ ꝑte emptoꝝ ꝓpt dub' & tuc illa qua alias no essꝫ ꝯsumꝫ sicut in capib⁹ Naugarii et ꝑ cautale de vsur⁹ detur ꝯ ꝯcepte debitor⁹ sit hic ex parte emptoris ex simili causa Tñ si ad subuenciendū fid' suo ꝑ penuꝝ & ad sui dampni ꝓuenciendū fide dubio rei q̄rito sit Balitura puto esse licitū cōtra Clericū etiā si pallij equi emat ut mutuando eid ꝓ̄ vendat ut habilit' faciat ut deꝓ̄gat & ꝓ̄ vendat uel alia ne emat ut melioretur uel mutuetur ꝓ̄ vendat sm glo hanc dut glo dicit xm q̄ in sup r Cuiꝰ in talibus no est negociatio ꝑ artificiū ꝯ de con dis. v nichꝰ De hiis qui aliond retinēt mutuū aut ut ꝯsuper ꝯ nouū Et ratiōe ꝓ vsura admittit qꝫ melioret ne deꝓ̄ire voluit Ostiē idem sꝫ ꝓ̄ ideo fingunt ut melioret deꝓ̄erent ꝯ et in cautale &c Consulunt Si aut hoc cō fraus ne sua sibi pereant ut forte ut ꝑfid' adꝑiendū faciat non admittit vsura Idem gaufrid & rol dicit mo tñ auffert ut libertate liberandi se inter ꝑ soluēdo retēm uel si ꝓbabilit' dubitatur utrū plus uel min⁹ ualitura sit ꝑ ꝓ̄ solucoñ Alij uerū ē qđ dicit Rao leges que vsuras ꝓmittunt licite fuisse sit multa ꝑmittit ne ꝯtra bonū impediatur & ut maiꝰ malū euitet sꝫ ne pauꝑes ꝑpetuis debitis ꝯgerent si no ꝓmittet ꝓ aliq̄ eis mutuarent ad vsuras ꝓ lex tamē diuina prohibet oēs vsuras Et licet dare ad vsuram sit illicitū attꝑ tñ ad vsuram ꝑ ꝑte utilitat' ꝓ̄ tertij est qua vt alterꝫ malo ꝑ bonū non ē illicitū Induc' tñ homo ad mutuandū ad vsuram tūc est licitū si etiā licet ei qui debet in latrones manifestos bona sua ne ostendatur nū tūc illi pereunt rapiendo qua & debet ꝑtinere pertinaciꝫ homi ad vsuram Cessante aut hac ratione i q̄ nō ē cautio ꝑ utilitate aut necessitate hui⁹ uid' esse mortale accipere mutuū ad vsuram Si literaꝝ scribentes aut confectes publicū instrumentū sup vsuraꝝ nomine sue pena finem ostendi qua in ꝓcessu creatore mutuū ꝓhibet non faciāt & sue infames ad acta literas dabiles & de plato subscribentibus aut sigillantibus finem ostendi Si legit platus tenore uel no legit si ꝓ̄ sua relatā ē qua forte appō maior q̄ntitas quā in cartula mutuata sit nec diligēt' scruta & tūc no intelligit fatue agit si in cartula nō consentit Si cleric⁹ legit & cartule ducent participes ē vsuraꝝ & si no omodi Nā subscripto in mutuis instrumentis actibus consensit & aggregat⁹ iudicat Dissen & re uera nec nos Talibꝰ platis ꝑ dicta laqueꝰ inuenit occasiones q̄ in Paulus Idem per oia dicit gaufrid Circa de rebus talibꝰ cautatis quamdiu ꝙ aut petenda ad vsuraꝝ multi⁹ sunt persuadēda & ꝓbāda in statu damnabilitatis ut non sit in consuetudine Rom⁹ finem Raw ꝙ omnes ista de quorum auctoritate uel assensu sit sue vsuraꝝ Silꝰ de alio collegio nec ratio quod accipit pugnaq̄ in cassum no ꝓcesso et Coquestꝫ Et silꝫ ꝓhibet dum & pur & no fraus

ꝓpe necessitatē aut utilitatē ꝑ tertij

De sen exco cruade Reges ecc
& principes qui coppellūt ad vsu
ras reddendas sm glo ibm sup
p auctoritē uel cōsensu dicō q
teneūt caā si mchil ad eos pnet
Et si collegiū acceptū euade
ndo singuli de collegio iſto te
neātur restituē ꝑsura in solidū
Vel sm glo licet ꝑsuarij sint dic
quoz auctoritē & consēsu fuer
talia nō credo q teneāt ad id
statuendū nisi quatenꝰ ad eos pue
nerit de ꝑsura uel q̄ inde ꝓle
nati sint ab expensis quas fe
cerunt de suo in sustinendis one
ribus cōitatis nisi forte ꝑstite
rint auctoritē compellendo aut
ꝓpiendo cōtra talū fenerā
que alias nō essēt hēt fractura
Un q̄re dicō illos teneri in solidū ¶

De restituēdo pluē hēnt
dibꝰ & ꝗbꝰ ꝑsuarij ſt

Et solidū fm dāmenta sup
dictis & dicendis pmittamq
quid fundamentū multas cō
dicare ꝓt dubitacōes & silencia
impont oppmonibꝰ multoz cō
traria sentiendū tāquā de fonte
excellentissimo emanatū sit a se
de aplica trīū decretū tenoēs
de verbo ad vīm nō indigne
duxi inserēdū inditarui (in quo ꝑspe
culari possit quid plures casus
ꝗrendi an sint licīti seu vicio
si Prima decretalis e Consu
luit nos tua deuocio an ille q
iudicio audiēdi q̄ vsuras de
beat iudicari qui nō alias mu
tuo tradituri eo ꝓposito mutuā
pecuniā credit ut licet omni
cessante cessante plus tū sorte
recipiat Et vtq̄ eodē reatu ꝑ
mittis usuras qui ut Volgo dr
nō aliter pactū iuramēto cō
firmat Donec q̄ plus sine exactōe
emolumēti aliq̄ ꝑcipiat
Et an negocietur pena cōsili
debeat cōdepnari qui mercēs
ab longe maiori ꝓio distrahit
si ad solucōē ꝓtinendā ꝓlixi ꝑ
dilacō ꝓrogetur quā si ei mō
menti ꝓtinū ꝓsoluat Verūtq
quid mīus cōsilibus teneādū sit
ex elbanꝰ lucē elbantē manife
ste ꝓgnosticat mīus quo dicr Dare mu
tuū nichil nī sperandes ꝗmodo
sortes ꝓ interesse mori ꝙ hūt
Et omnes ꝑsuras & supplendū ma
prohibeat in lege iudicandi sue
male agē & ad ea q̄ sue acceptā
ēstituenda in alio iudicio effi
catiꝰ inducendi Alia In cautela
tua dicis sepe contingē q̄ quādo
piper seu tynamomum seu alias
mercēs ꝓparent q̄ tue ulr̄ cū
libris nō valeāt & promittūt
sibi a quibus alias mercēs acci
pisti sex libras statuto ꝑ plu
ribus licet aut cōtractus ḡmodi
eo ꝑtē nō possit cōuinci nouē
ꝑsuras michi dominꝰ tū venditor
pecuniā mutuauit in dubiū sit
mercēs illas plꝰ minꝰ ne plures
ꝑ ipse valituras Et ꝙ amicꝰ tu
ti sue bene cōsulēt si a tali
cōtractu cessaret ad cogitandū ho
minē opte deo nequeat omni
tari Alia Naungunti uel cui
ad nundinas mutuas pecunie q̄
titate pro eo q̄ suscepit in se
cui aliud recepturi aliq̄ in hac sorte
ꝑsuraꝝ est pensandus Ille q̄
qui dat decē solidos ut alio ꝑ
totidē sibi vni ānī uel alio
mense rēddat quātucūq tūc
plus valeant vtro plus uel mus
soluat ꝑ ipse fuerit relatū vtri
dubitaꝝ nō dr ecclior ꝑsumptus
repūti Eadē ḡmodi dubi ex
cusat cui qui pannos ānī vnd
oleū aut alias mercēs vendit
ut amplius quā tūc valeāt in
certo ꝑ ipse ꝓpiat ꝙ ecclīa si hī
ꝑ ipse contractū nō fuat reddituꝰ

Dict Cardinalis lumen meis Consules ciuitat aut alt dominiu tpale hmõi
subditos aut alt quilibet accipiens mutuu ab alio pñi tpe solucionis no
hi vñ soluat & constituat mutuatibus siue creditoribz annuu censu sim cur
sum qñ pmittat sibi singulis annis dare quousq reddat totu capitale
le iste contractus & luitio qz ia nõ e mutuu si emptio qñ emptor no pt
repetere censum si in vendtore pñite est qñ volt redimi sic ead si de lo
duo pecunie no pt solui aut no volt solui creditor patiby esset pe
cunia sua frapa pt luitio p dampno suo et quia esse aliqñ frapa simar
iteriu bonoz vnoz quãdo so extendit pt hoc dampnu & hoc r capa
possit tñ a violento & minuroso detentore cõi sua voluntate Sequit
de Regalibus vsue cõi

vendere

Ad restituendū tenendū repellūtur usurarij. Nunc de usura. Nunc quid si sint publica usurarij. Pōnunc sunt excommunicati quī ad tra. sti. q. nō debent recipi ad communionē aliorū nec debent recipi eorū oblationes nec debent recipi ad ecclīasticam sepulturam si magis pertinaces decesserint. Circa primum sciendum est. Nunc videndum est. q. p. quē debet usurarius cogi ad restituendum usuras si unde fierent etiā per maiorem excommunicationem ad appellationem remota. Item nō solum tenet repellere a participatione sacramentorum quia si usurarius recipiat aliquod usuras repellitur per exceptionem donec ipse restituerit usuras quas ab alijs malabarcepit vel saltem fecerit quod possit sibi fieri restitutio et cetera. Aliis enim modis compellunt heredes usurarij sue sint filij siue extranei. p. c. Tua et c. nunc vel in foro pōnitentiali inhabilitate tenentur ipsi quod habeas ad solvendum restituendum usuras omnes vel saltem faciat posse sibi et doleant de peccato. Et quia nō potest plene restituere propriā manū sua restituere potest. Quia devenerunt ad pignoris fortunam et ad hoc sibi pro posse intendunt. Et addit Ray. post. et tales cogitationes satisfactionē nō valentes postulare dilatorē vel remissionē sibi fieri admissionē a deo cum teneantur restituere etc. cruce in statu salutis dicit alias non crucem q. vi. Si res manifesti usurarij et notorij patent ex evidentia facti quia mensam tenet paratā ad mutuandum pecuniam cum sibi sub usura aut per famam vel notoriam veritatem usure sibi per epm̄ publicata in ecclīa aut per testes convicti aut in iudicio confessi vt de usura cle. et comi. Tua. Volens aut plene satisfacere pro usuris ne cōm̄ eis exemplaq̄ repetere suas nō potest sine tacita promissione q. quidē tali usuras dedit renunciat et prohibet et debebit. Cōm̄ clericus usuras vel heredē usurarij procedetur ad suspensionē ab officio aut deposition si nō velut restituere. De rebus tamē ecclīe nō dz restitui si de suis facere unde possit qui multiplices habet alia bona ecclīe. Si aut nō habet aliq̄ de suis credo q. de bonis ecclīe. et de fructibus quos legitime percepit de ecclesia sua potest se liberare de hijs debitis et ex negotio sine ab arte acquisitis. Si sacerdos de facto retinuit oblationē ab usurario nō de usura nō debeat quidā dicunt q. debuit epō loci et auferet ecclīe in pena accipient. Alij dicunt q. restituere illi qui dedit mō obligandū sibi vel ut ipsi pōt restituat illi a quo accepit. Si quis timeant se solutos usuras vel nō petere hucusq̄ vel forte nō audeat petere ppt̄ potentiā usurarij manifestā sibi. Et q. debitor si vult potest mediare ecclīe modesta. Si primissa ut compellat usurarium ad illam audū timendo. Si per hanc via nō vult procedere dz solvi ut satisfaciat deo de mālmento et pōt potuit repetere qui tūc timuit se solutum p. c. de iuramento cle. admissi. Debitores. Si aut timeant q. solueret usuras et nō repeteret dicto q. nō repeteret dicere ppt̄ nō mālmentū si mālmē bñ repetat. Si de mediando ecclīe ecclīe illius ut compellat ad penā quā nō potest agere nisi restituat. Si autē timeant ecclīa q. nō denunciaret nō tenet mētar parte timendū nō sit illicitū. Si cōm̄ premissa. Et p. cons cōm̄ dei medium de dilectore primum. Vn non

dstante uturmeto pt̄ p̄cedere
in hmōi modū de usuraris et
usurariis fraudibꝫ usurariorū
de uxuratio dicendū,
et et Tuas Quid si alter hē
dum usurariꝰ factus sit nō solue
do i pauper unde alio te⁹ in sol
dū Rē fm̄ est q̄ alt' te⁹ in solūdo
quātū ad ip̄m salue de hēditate
perueniēt illa et res hēditaria ab
iurari uī⁹ et Dic tu Hostien in
glo. sic et Tuas sic p̄dicta opīo
ni cōsonū multorū fauorabil
est quātū ad animas et salus eōꝝ
Ideo nō audeo rōnabiliē Cōside
rata tñ ueritate et subtilitate
iuris rōnabiliter sit multos possidē
aliqua q̄ nouū ē fuisse usuras
aīd qui indiq̄ de usuris satis
fecerūt dm̄d est sentiē q̄ oēs
tales possessores ad restitutiōē eōꝝ
que possidēt talit teneant⁹
maxime nīd xl āīs uel plures
lapsi sint q̄ usurarū mortu
fuerūt et graue et tot animas
damnare Ideo uī⁹ Distīg ix
mt⁹ hēdem et nō hēdem Heres
ēnd in solūdo nō astringit⁹ si nō
fecit mutuatiōnē aliquē rōnabi
liter et. Nichil Ss aut qui hēs
non est et ad quē alias p̄uenit
nō uidet teneri eīd si ea tñ
lucratiua i donatiōē ad ip̄m p̄
uenisset res defuncti Ite mulier
unde rauet⁹ q̄ possessor nō hēs
de aliqua re teneat⁹ Ite pone
q̄ usurarij emit equū uel p̄
dium de pecunia usuraria et do
net illā rē alteri pau⁹ effici⁹ pau
per nō potens plūs acquirē⁹
utrū ille qui solut usuras possit
ad effectū petere rē emptā de
suris ab ipō possessore et utr
in foro penitentiali ille teneat⁹
restituere uide⁹ q̄ nō p̄ q̄ pōd
eīd et rē fructus reddit̄ nō
est fructus et a silī res emp
ta de pecunia usuraria nō ē uera
usure subiecta Quia fm̄ hay qu
dicit credo cōcīdū sīt q̄ pt̄ petē
et te⁹ restituere fm̄ c. Cui tu dēsp.
Simpliciter cui heres loco p̄dēs sicut
eq⁹ p̄dium loco rei Si fm̄ glo hēs
uerū q̄n habuit ex causa lucra
tiua rem talem q̄n et uera potest ḡ
rasim de eo q̄ donat rē alteri ḡre
Secus si emisset uel ex alia cā
lucratiua adeptus esset nō bona
fide ab usurario nō credes eō
forte restituendū aut credēs re
illā non esse emptā de pecunia
usuaria aut ip̄m usurandū alb
inde uīd possit retinere usuras et
contrā generē et actiōē et adu
genus⁹ q̄ si tales res ex causa
lucratiua perueniat adeō q̄
solut usuras liberaliē eīd q̄
prius p̄uenerat ex silī cā cau
res ut cōmuniter agi nō possit et
addit hostien usurarij tēp uel hēs
eius mīme liberabit⁹ et iudex
ex suo officio compellet usurā
rium soluere usuras si habeat
unde soluat aliquē compellat
uendi possessiones illas et satis
facere creditori c et dicit tu Sed
tamē hic cōcīdit omnes in sol
uens usuras possit agere actiōne reali
ad rē emptā ad petendū usuras
an solūdo actiōne personali contra
usurariū et heredes eius ad petē
dum Item quod dictū est de pōdo
empto ad petendū usuras Sed
dicendū est si id pōdus uendit⁹
et pōdus eius aliud pōdus conue
nit ut dicit Hanstien et ostien et
dicit glo Maurit⁹ Ducēs filiam
usurarij in coniugē sicēs aut ēssa
ignorāti ducta q̄ p̄ristīg filie
sit usurarij aut nō dīc eīd dicit
aut si duxerit nō dīc dare de
rebus soceri sunē Et hoc de eō

.21q.

restituam

tate remouere Si aut probabili
ignorantia ductus e qua credit
lur sibi non esse usurarium uel
alias non esse impotente ad sol
uendu usuras pr restpe debe
m pludy uret primo sciat veri
tate (In creditore aut qui re
cipit a raptore uel ab usurario
quod sibi debet non distinguo ni
si bona fide credidit ea petenti
ut ex illa remedio sibi fieret 7
lucrando forte ex ea se liberaret e
Creditor aut qui mala fide re
didit petenti Sz ludenti Talu
aut datur meretrici aut histrio
ni seu alias dilapidanti bona
sua non dz hoc modo debita restpe
ex rebus pdictis Dicti aut omnes
quibus debet ex connectu uel si
aut est maleficio uel si. pnt re
stpe de rebus hmodi q sibi de
betur dum in re fiducia uel rap
tu in spem non restituat sic cui
dominu aut libz sit que alteri
debitori debet a quo recepta e
Item de re usuraria maxime
cum illos qui dicit q in usura
non tñ fert dominu Similes
erud qui dicit consuetudinem Sz q this
fectiue dominu credo q quod
reb usurariis in spe non dz resti
pi in solutu qui debitor q red
dit pro usura pt ea condicere
seu repete a creditore si sciat hoc
posset creditor p ea aliud rem
ex solue quo inuito (Set quod dglo
dz de fenebribus usuariis dicen
dum glo q credo q pnt restpe
mercede de hmodi si fuit ei
in lucru honestus aut utilis q
libitas quod consequit usuarius
q hoc ipe sit meritu ponderat
ad mercede quod dant fenebribus
illis Vel pnt dici pauperibus
qui mercede dato eis loco mer
cedis habeat tot modiu operazed
Si aut in hoc nest aut illicitus
no credo q debeat restpe mercede
dem de rebus hmodi Idem senti
endu est de ruitoribus pdictorum
usurariorum 7 de alijs mercenarijs
Dicat tu lmdr de grand in suo
quotlibeto q pro labore instructo
filioz usuriorum aut pt se usuarij
no licet accipe mercede q pt instr
uone illa nil amittat usurario
in recompensa sicut in alio fructu
re aut mercenario manuali ut
dictu de quo no efficit impotentes
ad soluendu usuras Et imputet
sibi ille instructor q talu sumit
qui no habuit ad soluendu Et
licet dubium sit operarij mercede
sua debitu sit si alit hz vnde pt sa
tisfacere 7 dz expectare donec cer
tu soluendo Puma mulio no pt
retinere pro labore suo quod al
teri debet Dic sic intelligendu
est sic 7 m alios qui usurarios
sue raptor aut fur metuit hz
aliud quod usurarius aut raptus
aut furtu quod tamen raro ac
dendu est inuenit tale qui n
aliud hz aut certa si aliq aliud
habeat hz pt solutoz Sancti effi
cuntur impotentes ad usuras
aut raptus aut furta soluenda
quibus pius dz pluri Et de sili
bus e indicendu De illo no
qui consilium dat alicui q feneret
Et de illo qui dat amico suo uel
consanguineo pecuniam uel como
dat gratis ut ex ea foneretur Et
de eo qui conficit sanctuarium ad ali
quo ad finem exercendu Et de
eo qui dat usurario mutuo pe
cuniam ad participandum lucri
usuarij quidq isti omnes tenent
in solidu aut hz de eo quod ad
eos peruenit Respondz glo sic
quod dicit tales qui inducunt
alios ad fenerandu alias non
feneraturos tenent in solidu Si
aut alias erat feneratus no

tenentur nisi quatñ ad eos pe-
nent Ego credo sine p̃iudicio p̃m
neutro casu teneri nisi quatñ ad
eos pezuenerit cum qui talit mdu
cunt alios ad fenerandū Et mel
or ē rondinus talid m̃ dor cui p̃
mi rapina uel furto vbi qui pres
tant autoritate teneñ in solidū
ut dictū ē p̃ius cet̃ rō michil ad
eos pezuenerit de maleficio
Et hꝰ rō quia rapina uel furtū
rōn dñi voluntate fit q̃ patit̃
dapnū Sz vsura de voluntate do
mini pezuenit ad creditorē Ver
umemo iura dare aut̃ debitori
rōn quod inductores ad repetē
dū vsuras ab eis quas ipse debi
tores soluerut talit inducti per
alios rō teñ ad inductores michil
peruenerit de vsura Dic quid dat
aut̃ cōn illos quoz opē uel cōsi
lio uel ministerio fuit furtū uel
rapine licet ad eos michil pue
nerit Dic etiā dicit q̃ si quis
petimā suā cōmittet vsuario
no ḡtñ als nō vsuras exercet
uel hanc intentiōe forte dēt ut
in reprosius per vsuras lucrē
esset particeps culpe q̃ daret
mām petendi Venit de eo q̃
dat tali solid pro custodia q̃ tñ
als lr̃ nō fruct̃ q̃ vt̃ forte per
ratore ad dom De restituēdo aut
no fuit mentiōe ¶ Relinq̃ nō
qui accipiūt vsuras nomine alieno
sicut tutores curatores uel pro-
curatores Et rav sic p̃hibēt quibꝰ
ipē vsuras nomine suo Ita z p̃hi
bent nomine alieno dis xpi Sic
no suo Et si accepit nomine alieno
teneñ ad restituēdū si ie̊q nomine ac
cepit ē impotens ad soluendū
sine no ē solubile uel no vt̃ re
stituē Nā sacerdotes z cōfessores
pro pena cōstituit
ostiū addēs fateor tñ q̃ ip̃e m
nung obligatur vezsū ē p̃ius

z p̃ns teneñ et alius ni subsidiū
Sili z glo tenetur de tutore z cu
ratore pro eo q̃ p̃stat autorit̃
talibus cōtrahentibus et illi quoꝝ
tutelā uel curā gerut p̃ se nō esset
talia facturi Secūd de illos qui
nudā pdent mdsterium sic fa-
mu ⁊ pronūciatores z fautores ad
quos michil peruenit qui nō te
nent ad restitutōs p̃fectū si ad
vsuras p̃ se nō uel p alios mi-
nistros vsurā exercerēt quales
nō pez ipos Si tñ aliquid de
vsura ad illos pezuenit tenent
restituē si dñs eoz nō ē solubilis
aut michil hz nisi de vsuā ut dic
ē p̃ius Sz de illo qui sine mala
to gerendo negotiū alienū fere
rat ad opus illius cui negotiū
gerit Ite de eo qui cū velle dare
mutuā pecuniā alicui gratis
duxit me ut dare illi ad vsuras
nūq̃ tenet illi ad restitutōs seu
ad reddendas vsuras licet michil
ad eos pezuenit Glo dicit p̃mo
te̊ q̃ totå sint auctor z mitt̃
cōsiliū cōtra Sed te̊ q̃ nihil
bite impedimt vtilitatē pro
prietatis ne ḡtñ ei mutuū
daretur Si tñ reciperet vsuras
fruent restitutōs illi certū liben

¶ Sed an vsurarius teneat re
stituē nō solū petimā vsuraꝝ
si est quidē cū ipa lucrius est
⁊ fructus perceptos ex re empta
de pecunia fenebri Rñdet fm̃ Tho
licet quidā dicāt q̃ teneñ cū re-
stituē que cum ea p radice corrup
procedunt corrupta sint xm̃ q̃
v Nicp Et quia vsura q̃ rapina
est Sz equus dominus tñ alius
q̃ vsurarius te̊ restituē q̃q̃ ille
parte a debitore accasione sortis
parto pendente uel mixtōe cor-
rupta Glo dicit hoc q̃ te̊ cet̃ rest
tuere q̃q̃ habuit de re debitor

.214.

Restituenda

q̃ et pessione tre ꝛ mi redd̃ p̃ cedis

subita per vsura ꝗ si habuit de
vsura terre dom̃o petij q̃ p̃ de
nãlibus fructibus q̃ tre uel pe
cudis habuit si ea detinuit r̃stitue
re tenet Credo etiã q̃ ei r̃stitue te
neat̃ de aplia que ꝑ p̃ solutos
quamuis vsur̃ passus est ut si do
mum suã uel plãdi oporteat eã
distrahe viliori pcio q̃a valet
et alia domũ conducꝛe ad vsur̃
sua aut si oporteat eã accipe
ad vsuã ab aliquo vsurario
ꝑ vsuras p̃dictas soluendas
Si aut̃ ep̃ pecunia vsuaria ne
gociatus sit ꝛ lucratꝰ uel in emit
predia ꝛ fructꝰ p̃cepit nõ licet
nõ fructꝰ in p̃ceptos tẽ r̃stitue
re sm thomã nõ ex vsura si ex
industria hãc p̃mit ¶ de ei ꝙ re
do de lucro hĩto ex re furtiua
aut rapta per negociatorẽ aut
p̃ coparẽ redditꝰ uel pdũ fructꝰ
de re simꝫ furtiua aut rapta
Cui rõ est sm thã q̃ qđ de hmõi
pecunia acquisitũ est nõ est fruc
tus q̃a res si bona fide illustre
de si possessio empta est cui tali
pecuniã vel est res emente ꝛ nõ cui
a quo accepta est vsuã licet talis
possessio obligata sit ei a quo ꝑ
sure accepte fuit sic ꝛ alia bona
vsurarij Distinc̃ etc̃ dicit fieri
videꝫ quare debitor vlt̃ interesse
suũ possit petere lucrũ totũ ꝙd
eum essi suũ petere nõ vsum quod
no licet Dicit Rau Expensas ꝛ
pcipit vsurarij deducere ꝛ forte
speras suas moderatas ut m
hns etiã nõ eo agr̃ minꝰ q̃d cui
sine uel raptore q̃ fur ꝛ rap
tor nõ deducit expensas ut
spas suas quod tm intelligo si
agr̃ in foro uidet In foro aut
penitentiali nõ credo rigore
hui esse seruandũ Quicquid eũ
essi aliud completari nõ despho
alterig pagnũ ei plene satisfiat

esset de dampno illato De vxõe
ꝛ familia vsurarij sm Raw tene
q̃ supr̃ dictũ est de talibꝰ sc̃z de fa
milia ꝛ vxore ꝛ raptore Et dr glo
hic q̃ hoc intelligẽ de familia
nõ mercenaria si de mercenaria
pl̃us dictũ est sc̃z q̃ punit ꝛ expe
sas ꝛ mercedem accipe de vsua
rio ꝛ negotio vtile ei gerunt
ut efficiat̃ tã magr̃ impotentes
ad soluendũ vsuras Sc̃z nu dz VII
vsurarij restituẽ vsuas quas ex
torsit aut qualit̃ q̃ sim officij sui
deridi ei a quo extorsit uel hẽ
da sua et si talis nõ inueniat̃
est pauperibꝰ erogãda ut ẽẽ
e t dñi tui Vel forte epi sunt
rogãdi r̃stituendi Sc̃z si absẽs e
aut hoc tã uel q̃ vsurarij se tñs
tulit ad aliud loc̃ qua ibi exer
cuit vsuras ꝛ nũc ꝑ nũs suppli
cijs tẽ creditorẽ vsuas mittẽ
uel tã qua dans vsuras uel hẽs
eas tñsalut se alibi ꝛ nũc mittet
ei supplicibus illig nõ expẽse time
ris sm̃ dicta vsurarij exorãdi mt
tuẽ eũ debẽt pauperibus eroga
ri ut n q̃ vi restituãt Sc̃z si de
primo aduentu eius sperat̃
nũc pecunia deponet̃ ꝛ cõsig
nabitur Et dicit Raw Consulo
aut ut satisfactio de vsur̃ petã̃
ex pte vsurarij pena adibi
tora quod forte ꝑ vsuras est
set ei alicui restituendũ ꝑ alio
interesse uel damno ut dr glo
De Restitutõe vsurarij in fine
dicit Sanctus thã duplices sũt
res quedam quarũ vsus ẽ cũz
consumptio ut pecunia Simi
liter in istis ꝛ similibus
tẽ vsurarij restituẽ solũ tm
quadr̃ pro vsura recepit et
nõ tenet̃ restituere id quod de
pecunia vsuaria acquisiuit q̃
illud acquisitũ nõ ẽ fructꝰ illig
rei si bona industrie in forte

per detencoz talis rea alit' sit dap
nificatus amittendo de bonis suis
Tuc em tē ad ꝯpensacoz no
numeun dt m talibz rebz nō dis
tinguē vsus a re qua res ad vsu
consumāt Alie sut res quarz v
sus nō est eaꝝ consumptio ut
ager domꝰ vinea et ie habent
vsū a se dsmcnd & vsus pt re
di aut sdari sine ꝓprietē rei &
n ssus si quis exterfisset talia p
vsum tenēz ad restituoz nō sūt
rem si & fructus pceptoz om
q ꝓpi potuissent ab eo a q̄ st
extorte qua fructus de eis cuq
d arboz msi quis aliud pactꝰ d
isset uel lomisset alteri tuc em
fructus nō sequunt rem q̄ do
minū manet apud locantē sed
fructus redit conductē solutō
pro locatoꝛe lō domꝰ aīe vi
nea dū ꝓnt deuenire ad vsu
rū pro vsura Quomō q̄ v
surarij per vsuraꝝ extorsissi
ex hoc teñ restituē rem & ꝓcep
tū oīd q̄ nō poterant hñsse
in dnium vsurarij ꝓpt' vsuaꝝ v
sure vñ nūc manserūt in do
minio dantis vsuraꝝ Aliomō
sic q̄ possessiones empte sut de
pecunia vsuraria et ie possy
siones nō sut eorū quoꝝ fu
erut vsure ſ illoꝝ qui eas
acquisierūt Sut n obligate
illis a quibz fuerūt vsure ac
repte sicut alia dona vsurarij
Ideo ꝓpriū ē de vsure c. Cū
tu ꝓ possessiones q̄ de vsure sut
compate dnt vendi et ipsaz
ꝓcia quis a quibz vsure sut ex
torte dnt restitui Dt nō ꝓ
putat q̄ ille possessiones dnt
restitui illis a quibz sut vsure
extorte q̄ forte plus valet
qua vsure quas ꝛdederūt ſ
dz eis restitui sim quātitatē vsu
re acepte & quātū dapn' ex v
sura dcta ꝓcedent' h. tñ.

De iudeis Utrū Iudeus pos
sit a xpiānis exigē vsuras sm
Ray Iudeus petit mozꝛ tā re
levandas vsuras xpiānis ꝓtēd
pelli ab ecclā mdrecte sz p sub
tractoz redemꝯ xpianoz et ꝓ
miserabē Vel salte compellendi
sunt a principibz xpianis & ab epis
& ab ecclā ut nō exigant inmodera
tas vsuras a xpianis et dicto
Sz hodie fouentꝛ tā ab epis m
lōs m quibz epūs hmōi tyrale dom
mūd quia a principibz ꝓpt' hmōd
dt forte m pte nō mg vēnabt
ad vēnacoz pauperē q̄ aliqn
xpianū ſmores exercitret vsu
ras a xpianis qua videt Sz an
xpianꝰ a iudeis & paganis a
reteris hostibz fidei xpiane pmt
vsuras exigē Respondē videtꝛ
ambrosius ꝓ q̄ dicit ab illo ex
ige vsuas qui merito nocē desi
derat Cui nē inferendē arma
huic lētne auferidus vsuras q̄
in bello vincē nō potes ab hoc
vsura exige qui nō sit inimicꝰ
occidere sine ferro ꝺmcit qui
vsuras flagitat go vbi ubēdi
ibi nūs vsure xpm a m ab illo
Mare tamē sut opiniōs de ta
autoritate Joh mtellexit deuis
tibus reipublice sic hz senat Alio
qui tñ nūr est optimo q̄ a nullo
homie xpiano indoo paganoꝰ
uel alio licet vsuas exigē q̄ si
milī licet notē sic nr vsuras
exigē ut dicit ostē Vel cē aliud
est mtelligendū nō sim nichoz
vsuē ꝓpie dicte ſ q̄ id quod sup
fortem summē magis sit ripa
rei sue quā lucrū rei alicne
Si pone q̄ expdiens accepit vsās
a iudeo nō restituit Ꝙ ſm Ray
vī q̄ indeo ꝓ ei q̄ dicta sut ut
ipe eis restituat nō debentur
Si tñ ipe sibi vsuas restituat
quas tenetur q̄ nō velit fieꝛ
furis confulo xpianꝰ q̄ cum

.=16.

Restituam

autoritate ecclie r̄ſtituit uoce
mdā illūs xpianos a quib ipſem
deus exegerat vſuras et notiſtq
hoc indeo ut ſciat ſe liberatū ab
illis xpianis per xpiq ſolamen
Nec potuit mdeus ab eo repete
id vlt geſſit negotiū xpiq mdeo
Et ō vēlit nolit tē hīre tutū
Idem ſentit oſt Et ſanis credo q
idem ſit m xpiano Veruīt in xpo
q̄ tāſu libera ſte xpiana r̄ſtdo
vſuras illi a quo ipe accepit ſine
ſit xpiana ſue mdeus Salubrius
tñ ē primo dicta ut ſit ſoluat illi
quibus ipe tenet nel depōt pecu
nia in eccla ſacr nel alio loco tuto
ad autoritate ecclie ut ad ipe ſa
tisfecerit r̄ñpiat ea Et hoc ſim
glo qd ſtatū ē ocultū Et nō time
ſtandalū nec preiudiū tali ſolue
tis Alias ſufficiat q̄ fiat r̄ſtutio
illi a quo ſue receptę ēſſe Con
cor pluēs in hoc mā Vtrū iu
dei teneant dare decimas tributa
Et oblationes eccliſtis ſub quib habet
ſuos hītatores Et an rectores ec
clārum pñt illis alienis exigere
Ad hoc rñdent dnēſi dñſimo
de r̄ſpondē Attente tñ mrib; odt
rndent an hoc concordāt q̄ decī
mas p̄diales Et reales tenent ſol
uere Et pñt ab eis exigi p̄ c. de
terris Et alio Et ſi indeos Et c
ſcīto de vſuris ad finē Sicut de do
nibus mquib hītant ſub eccliſtis te
nentur ſolue illis et tātū q̄ntū
pus iſte dominus ſoluebat ſed a
xpianis mhabitabant ut eccle fi
uentur mdemptes ut c. dñō
Et de hoc nulla ē dubitatio Eccla
ſi mītant dominū eq̄ locatus p̄ p
no āno ſoluat xpi mdeo nel lo
catores De decimis nō tēporali
bus Et oblationibus Et tributis Et
Ray q̄ ſibi tenent Gz alii aliqm
doctores hoc negant attendentes
q̄ nō percipiūt eccliam ſacrari

ner habent in qua audiāt a ple
bano rōe quorū oblationes fiunt
decima nō dz ſumē ſtipendiū q̄
nō vlt multiplicē Et q̄u nō fiunt
altari de altari nō inandiunct
decima q̄pt eccle honeſtate nō non
ſunt digni q̄ eccla eoz oblationes
recipiat niſi forte rōnabiliter p̄ſcrip
ta ſua rōnem in memoriā non
exiſtit que pro lege ſuadā eſt
hac admittat Et puto q̄ pene
obligē ſic ſcia ut dr Attento eo
q̄ nō accipiant loca xpianoz
vñ poſſent plebanī r̄ñpē ſua
vñ eccla per hoc videt derīm
ficari ſi nichil p̄cipiat eccla de eis
Glo Wilhel dicat Sz mdeo nichil
ſibi r̄ſtuas huiusmō nō eſt honeſtū
talia abeis accipere Dico ſi ſint
aliq̄ de laboribus ſuis nel mdus
tria Oſt dicat q̄ nō tenet ad
p̄ſonales decimas nel oblationes
niſi ad illas quas ann a xpianis
p̄cipi ſolite erant q̄ res tñ ſit
ad ſuo onere Cumq̄ de grandi
dicat Vſuram ſue mdeo ſi nō
p̄ r̄ſtuas huiusmō nō pñt dare aut
alienare per quod eoru rōdus
fiat deteōr quo ad r̄ſtuas Sō
mumbeſſi acto rōnabiles non
go dz pmitti habitare ſub eccliſtis
Nec eccla cōpellit p̄ficiendo eis
quo impotentes ſiat ad ſoluē
dū vſuras Poſſit go dici q̄ eccla
nō admittit mīs ſuis q̄ an̄ habitent
ad a xpianis mhabitarent dom
Aut ſi nō eſſet memoria q̄ aliq̄
fuiſſet hītatio xpianoz in lo
cis illis fuerit conſuetudo p̄ſcripta
ibi nel alibi que legē faciat Et ſi
exigat oblatos ab eis nō puto
magnū eſſe peccatū q̄pt eccle
pacē domorū Et q̄ fm ma
gnitudo culpe ſue ꝑpetue ſint fm
tuti ſubiecti Et res ꝑpetue pene
omēs p̄teſſerūt de ſolo xpiano
nec h̄ ord ſicuta ſint ſi ſtabulo

Speculū

Et sim aplm̃ oportz nos ambula
re honeste ad eos qui for⁹ sūt ne
nomen dn̄i blasphemet⁹ Et pau
lus oronet fideles suo exemplo
ut sine offensione sint iudeis et
gentibus et ecclie dei Et ex hoc
infert vbo videt sanctus thomas
m epla ad durissam lotharingie
q̄ dns tirann⁹ in exactionibus
et tributis iudei millatenꝰ regna
uentur nec illas quas m̃ p̃decⁱ
tēporibus fuisse cōsueuerūt q̄ ea
que sūt m̃soluta magis solent ho
minū animos perturbare fuāda
est ḡo consuetudo p̃decessoꝝ id
Et dicat m eadē epla ad eandē
q̄ redoīa que iudei ab aliis per
bsuras exegerūt nō prius tute
tenē cōscienc⁹ ē ut si nos aut
alii aliqua ab eis rapuerimus ni
nos iuste retinē potestis nisi for
te essent talia que ipi a rebus
aut a dessoribꝰ vrīs hactenus
extorsissent Si vō aliq̄ habeant
que extorserūt ab aliis q̄ abeis
exacta dnt restitui illis quibꝰ
iudei restituē tenebant⁹ si repe
rirent⁹ tales pōsone Aliquid
m̃ pro⁹ usus dnt fm̃ consilium
dworensani et aliorꝝ proborꝝ expē
di iuel ecclie in communē vtilitatē
fore si nr̄is exponat seu vtili
tas Nec esset aliquid si eis de
nouo talia exigēs a iudeis si
nata cōsuetudine p̃decessoꝝ id
restituꝝ hac intentōe ut m̃ pi
os usus expenderent⁹ Si vero
dicat⁹ q̄ ex hoc p̃nceps tirannꝰ
dampnificarent⁹ a multis fi a
iudeis nō possent rēpē rēditꝰ
et exactiones solitas de petrarum
bsuris m̃ bsuis p̃riis Ad hec
respondendū videt⁹ q̄ hoc dapnū
sibi imputet⁹ ut pote ex negli
gēcia prouenies Melius esset
esse q̄ iudeos laborare compel
lerent ad ḡpriū victū lucra
dū ut m̃ patribꝰ vtalie fiunt
aut mercatū Quod q̄ origine mue
tēs de solis bsuris intent⁹ et cog
dnd sunt rēditibꝰ fruandū ita od
et pēz sue culpe p̃nceps destru
darent⁹ redditibus ḡpriis si p̃mit
tent suos subditos de latrocinio
vnde aut furto q̄ teneā⁹ restitue
q̄libꝰ ab eis exigent Idem potē
q̄ iudei aut bsurarij quidlibet
q̄ sue p̃mendi pena pecuniaria
et amplius quid alii ecclie si pena
illa ad eos nō vīt pertinē ne ex
sua industria dapnū rēpetet
Pernōctatio ablata rēstituere nō pt̄ fz
dz m̃ usus p̃dictos expōi si nō
habeant aliud quod bsuras et
vtrū aliq̄ domū liceat rēpere
a iudeis aut ab usuarijs aut eis
pro pignore suo Distinguit Hūl
mgīs Aut iudeus hz aliq̄ de la
boribus suis et industrie et tue
pt̄ ab eo accipi aut michil habz
nisi bsuras et tue accipiēs aut
utat de dapno vitādo aut sue
captiuādo Si p̃mo mō pt̄ ab eo
nec rēdi accipi iudeis sic nō pt̄
caret aliquis dapnificatꝰ a sue
uel captoē nec captoē p̃ mitt
dnd uel simili mō si ab eo rem
peteret dapnū sūd habet fur et
captor michil habebit nisi ex
furto aut rapina Dicit⁹ non
recipiēt pro dapno suo rem
raptā aut furtiuā m̃ spē sue
equū furatū Idem rēfutat ber
et addit q̄ nō bz⁹ rōuemēs esse
ner de furali ponendo iudeos
michil hinc rī bsuras aut etiā
alios usurarios ex eo q̄ tirannꝰ
uolunt q̄ m̃ cōscientijs emendo et ven
dendo et permutando et aliis qui
busdā mercimonijs actibꝰ cōsue
uerūt lucrari Nec est dubiū p̃sup
tos de violenta ad lēp dimit⁹ q̄
si ducis pupillus huīt tutorē
pauperem pḡa apparet ut ducis
ille tutor tpe rēditus rōnis

nō tñ nomē requisisset ex arte vl' successione nō pt pupillus cum suis rebus esse suas & nō obstat vñ venient stortud cum multos malos conquirendi habeat p̄dict & ideo credo iudices dict & alios quos posse cauē maxime ne subquedes melioris condic sint qua xpiani Consuetudo xpiani dari xpianis a quibz iudeis usuras accepisse uel remissio ab eis peti si iudeus nō exsoluendo cessator suis tñs uel predictā epla De fructibz aduenticiis aut usuris nō pñs determinatū est Ex p̄missis ordinis diligens lector colligit finem omnes pene doctores p̄ nō usuariis iudeis fructibz & reditibz et alijs de iniuste acquisitis uiuentibz nullus licite pt restituere habē aut emendo aut vendendo seu adiudicando res eorū defendendo aut medicinas p̄stando aut aliquid ab eis accipiendo aut commutando Si quando tales restituere habent nisi de usura aut ea si per illa officia aut impotentes ad soluendū usuras & illa non pñt subsistere in alium quē usq̄ sint non sint ideo qui cōtra facit restituere alternus multo dic & ipso facto est obligatus ad restituendū faciendā sue sit princeps sue plebis sue quicq̄ alt' exceptis mercenarijs qui mercede laborant suorū exigē pñt nō p̄ communi tñ attendit illis q̄ tñ eis debent nec per hoc efficiunt' mimus potentes ad restituendū usuras Cetera exceptis p̄dicatoribus qui vtile negociū agit eorū quibus usuras dñr restituat aut alia male acquisita Nec in restituendis usuris aut rapina dz habē cōsideratio adhuc p̄ nō egerunt & tenet restituere totū si sunt in soluendo cetera si debent mendicare aut petere

(Nolly ... quos ... tenet ... nudos qual' ab usuris ... uendis ... ab eis exigē & rapā ... a predictis ... rapā ab eis nō obstante ... sunt debitores sic & usurarij sibi nō ... nisi de rapina ... si rapiat ... in spē nō aut pro huiusmodi ... rapiat pro restituendo ... nō ... possit & de foro ... usq̄ ...

delatoz a tredi toribus et cetera exceptis cetera vicia nimirum in qua oīa sunt nota & rapē aliena licet sit eis q̄ ad vsum pertinent habent in gl̄a ibi sup̄ Cui tñ de usuris dr tñ tales reperire qui penitus nichil habent nisi usura nō est nimis credibile tñ per penuria usurarij illicite acquisita nō est usura ut pñs dictū est Si tñ aliqui tales reperirent nō illis minus comedendū est habendum dr

De pecunia vero pupillorum

A tutoribus aut a curatore curatis aliquo detenta si mirifice iusta debitor protensu tempo aut ad vitā aut ad redemptoz satis clarz pupillos licite posse repetē de ipsa aut si per tutores procuratoz bonoz pupillorū de mercatura a' aliis licito mō Si vo' sit dubiosa detencio pecunie sue a tutoribus sue a communitate curatoz tñ volūtate parentū extinct pro suo interesse licite pñt pupilli repetē vnā sibi ma pecunie pro sustentatione pupillorū nō dete de retinū aut alia cta summa si sint arbitrio viroz bonoz nō sint tpm qualitate & loco nō ac personarū qui sic a viole to & furioso detentoē habitus q̄ spectu adhuc quatu[m] liceri q̄ posset de tali pecunia si eo pede mentis vsū ad mīa tñ licere sp̄ndo vsū respectu Nec puto istar repta debē reputare in sorte dū tñ ipi met potentes & valentes morari de pecunia sua aut paratos cand vellent ad ire ad negociandū & cōm voluntate eoz a dictis tutoribus aut curatoribus detineat' Nec tenendū de foro cē cōscientie si nulla forte vtilitas repetē fit mea esse & vtilitas dampni Vo eni mea esse solū solidū si p̄ iniuriose vel detinendo Si in voluntate admittent pupilli vel illaz detentoribus tutoēs tā nō esset violenta

tūo q̄ nulla hent nisi de usuris ... dapnū ... sunt se exte ... alia q̄ tz nec alia ... nichil nō de usuris ... habent ... dapnū forte a suis nec capto ... nichil sunt dicimus nō ... repetē ... rapti ... repetē ... eand ... si ... ... restituē ... forte in foro ... p ordine nec ... missa ...

Incipiunt

detentores aut murosi vñ tuc no
possent de ꝙ ꝑ ea rñdē ab quo
ultra sortē sine pcio vsure qua
esset qñ mutuū seu depositū scām
si vellent pupilli uel corīd pntes
negotiari de illa pecunia nr tuto
res dare vellent aut pupillis me
gotiū ad corīd profectū ñ vo
lent denegarent Ver sentit hmōi
de grauī ꝺolōso xm Cuius pmt
exēplū Si ego mutuauī hōi pe
cuniā dō ꝙe vt solueret adue
niente ꝙe tuā nō facit solucōz
ego indigens pecunia possim ea
sumē sub vsura tuc tu teneat vi
plus ꝺe ꝙ ꝺedi ꝙ vsuza ꝛ ego
iure recipio non ꝙ mutuo aut ꝙ
mutuauī quia illa rō sine qualz
nec tu teneris illā rem ex mutuo
ñ ꝺetines illā violēt uel ꝺolose
me illato Cōd ꝙz ex illa diuīa
ego habeo detrīd ꝛ hac tu teneī
nō crescūde Vna ex corīd
qui publicos vsurarios in tris
suis recipiūt uel ex eoꝝ ꝺomꝰ lōmt
ex contractu lugdūn lauī c vsuaz
ꝺ ꝙ nec collegiū nec hmōi sitas
uel singularē persoā rcndē sit
dignitat condicionis aut status alie
nigenas aut alios no ornādos
de tris nisi ꝺd pubē pecuniā ad
fenebrem exercentes aut exer
cere volentes ad hoc ꝺomos ꝛ
tris sub rendua uel reductis
hire aut alios hitare ꝑmittat
ñ iuxt vsurarios anathe sint
omēs infra tres menses de tris
sub expellant mdīd tales de
cetō admissuri Nemo illis ad
fenus exercendū ꝺomos locet
uel alio tytulo quouīs tradat
Cum ꝓ vero cōīter fiat si ꝓsed
fuerint ecīa sine prudēcie ꝙ
rcpiēd epī suspensiōis mōnes
vō ꝑsone singulares exquātūcūq
Collegiū vō seu alia hmōi sitas
mtēdūt sententiā ipō facto se no
uerit incursuras Quod si ꝑ me
dium ad sustinuerit mdīd cato
tra rpondē quōdām in asden

eadem vsurarū amerā ꝙe tuc ec
clesiastico subiacēt interdicto ce
terū si laycī fuerit ꝑ suos ordi
narios ab hmōi excessu omīno pri
legio cessante per censurā eccl
tuā compescant Cuius autē
tales manifesti vsurarii rāpiāt
ad penitētia ꝛ qualit ꝺebeat satis
fieri ḃm in cede testāmi detrāhu
e ecclīā fiat vsurarū manifes
tus mandet satisfieri de vsuris
no ꝺe sepeliendus in cimiterio dñi
de vsuris sit plenarie satisfactū
si tñ suppetāt facultates ut illis
quibus restituendi ꝺe restitucōe si pa
rentes sint uel eis absentibus
epō uel sacerdōti suo parochiali
coram fide digno sufficiēs cautio
ꝓstetur de restituēd et expīmā
quātitas restituendorū quātū
possibile est Alias no rāpiatur
ad sepulturā xtianā etc nisi sit
satisfecerit multis eos ad confessio
seu absolōis admittit nec testamēt
corīd nitezsit et testata aliter
facta nichil valent Ver ubi ꝺe

De arte vera tamplorū

quātū ad consuetudinē nobis
nota ipā vī in duab ꝑtib pīmā
pīno per sonetite aliquos in
diuersis locis comorātes ꝛ a se
multū distantibus seu diffitendo ꝙ
vel vnq̄ receperit plures seu ali
a monetā ab aliquo ꝛ tributū
illi ꝺanti certū signū ut cautē
pecuniā aut sibi simile in spere
ꝛ nō rāpiat in alio loco a ꝺno
ꝙibus tamplōre ad vitandū pe
riculū perditionis in via ꝑ cto sal
lario nec controuersias euidendo sic
de certo florē ꝺat vnū magis
eligens ꝺare xoffloꝝ de 100 ℔
tenēd ponē ad periculū vel forte
pro alio mercatore uel mercatōre sal
lario tamplōre finito certo tēpore
ꝛ loco restituēdū Et hec quid
forma cōuentionis tamplōris
nō tenet nisi aliqꝺ vnus ut vī
gr forte pluꝝ exactū esset ꝙ
tū ꝺz moderari finito tēpore epō

aut denorii bronii singulis pe
sabis si magna et subma penne
pro omia recipiendo quia ide
labor et de magna subma sicut
de minima et modo no coequatur
labori vno exederet mercatorem labo
rem dno tamen ois fraus et
dolus amputare net minima ra
piditas lucri sibi lond bendica
ret que in talibus solet dnari
gnit autem ipse ambo tempus ad
hibe negotio intendentis tam
bia et opa et expensas impedun
tristre pericula euadat nego of
ficii nulli dz esse oneros inde
p merito sm debeat modo re
portare sicut alii mercatores q
de regione ad regione mercatis su
as deferut pro sustentu status
Alia vo forma quia arte campsorie
est p tempsores diuersas pecu
nomismis vendit tm mercatorib
argento pro diuersis itinerab
bus et indigentibus mdiversis
mundi partibus et hoc quod dif
pt contingere sic Primo qui nul
lus finita sint peregrina et no st
de loco ipso in quo fit tradmutatio
sm caracterem impressionem licet sic
de mta argenti vel auri hui enim
no vendit mta sic aur et argentu
ut sic si et figura et forte etc in po
dere vel constitucio principis illius
loci habet imparare de illo ut est
de suo caractere vel inscriptione et
ymagine ut moneta boemie et
ungarie alis in pribz sicome
aut alis Ibi tm id mdiversa
habet vbz ea appciande et pt lia
te vendi iusto pcio sm tradmine
estimatoz inuenete in illo loco aut
ad arbitriu certoz loci istius
qui sint talia sic alia vendita
taxare et e qui emit pt mdiver
sa sua deferre de loco ad locu
vbi in eis et pro amplioi pcio
m sua vsu ponere sic alias mer
ces Nam florenus ungaricalis d
bno loco plus valet qz in alio
Et io talis tradmutatio vino vendi
tori debit tradstantis no pt
vituperabilis dmo excludat
fraus et dolus simp patrie no
minis ledant pp exhaustione
illius monete quia quito maior
et aliqua moneta in alia pda
qua tradmeb vti contigerit pro
indigentia sua tanto plus ma
gis valet et debet prouideb
esse per rectatiu prudentes et gu
bernatoes et meta ista ponen
da Alia e forma arte tempo
rare qui ambo mdiversi sint
necessaria in eode loco pro eod
tpe ut denarius pro grosso
In qua sim constituat pncipu
tradmutatio fidei pticule
multis et institutis ut tot denarii
pro grosso aut tot grossi pro flo
reno eusde patrie et tue fac
mdm licet tm egredi salua d no
bili qualitate licet p tpe mdiversa
instantia plus vel min solet
appciari quodlz mdiversa sm
eadem et tradendi qualitate et
nobilitate pp aut talis campsor
laboret et opam suam ponat in
aliquod lucri sic pius sm qd ha
bitur expensis vel custodia ut
labore computandi et custodie
dispor tm did fraus bona fide sit
detrepro et fallacia vel mala
cupiditate lucrandi vel etiam p
simendi grossos vel flore sic
si in pondere sint minus allenadi
quor error cedet in damnu rectat
ut pa pius minueret et mo
neta vilificaret et multi exh
dampnificarent ad no tm fiet
pius sicut pius erat et sic omeb
de pcio detrahent et tarig opor
teret oia emere qua prius Ner
end pazui crimis reus reputandi
est qui moneta tradmutat a pri
pibus pro rob bono tunc pub

farit

mstituta aut m̄ falsa mimut aut m̄ ponde subtrahit aut per ignem margenti conflat sq̄ ḡm orem & pfectiore sibi pro vsu suo reteneꝫ exclusis abilem ad̄ cōmu nis reipublice & mstituent̄ voluta tem & per hoc tota communitate dap mſicans & ora vendibilia & ad sin gom̄ apta rarora constituēs nec q̄na dint esse dlō penima suam dolose a vnlibꝫ comportata ip̄i tet se de ea posse facē quod velit siant de tremta sua aut equo suo ꝓpio hoc end dlictū & mſitū re dūdat in dapnū alterius sic luet dom̄q; & mea ip̄o eam acceptare pos sum q̄na sine dapno virum met ad cōsimē no possū de tam te end gremū & obedia pūcipis ora tenebor tenere que ḡnꝫ sunt cōtra a nō frenato quod in vbile si q̄ alijs fm aptū Turpis end & obi pazs que suo tato no ē cōformis fin augē ip̄o in ḡnꝫ ordinē & ḡnē culpa & que sine competenti restī tuōe nō pt expiari quod in pau ri rēdat Cui aut sanē du m ḡnꝫ esse rēsaturo forte existēt arbitrio epi quo ad culpa pos sit & ora pncipis secularis quo ad sua mobedientia & suoz dap mſicatoꝝ merito talis subiacē exa minui & pena condigna punire Ornbus aut tā predicant̄ ingenium ut oīm talium fallacias & adduen tiones nouas quas nupditas am maldrid nadir pazturē cōsuet valeat explicare Sut end pene dnabiles & vite ipis pticularib; note cōfitentes tales in omi gne negocio quas ꝑe nouas dēpre hendant ead formas insanabili de siderio penarum acquirendi & ali os fallendi ad th̄m scripta sit Nec cadat quib; in negocio frez suadeat vnder & de ordinē ḡnis dnā Ser th̄ ora pdauit s. ab urbanitatibꝫ suauem

sit q̄ tibi nō vis fieri alt̄i ne feceris & ego ex volte ut faciat vob' hoc nes her cade sante eis quas hi paua adnexuit mendicabulo

Addicio de religiosis & alijs

Post p̄missa de rapina tāqua in paulo sua turpitudine of ferēs reperit̄ alios qui sub velamine pietatis nō essent q̄ne vino conspersi si vera fm doctorū sententia qui clarioribꝫ speculant̄ oculis nō sunt a vino rapine immunes sicut pluribus pt̄ de quibꝫ queda ponā̄ ꝓpositiones probabiles Prima est ta Religiosus hīs gressū sin bon quo ad p̄ncipalem sue vigilie ob seruantia sue vnat de ꝓpo sue de cōd nisi alid debeant̄ sibi pc nulla ꝓbabit̄ nmē hīs q̄ vnat de rapina et ideo tenē ad rēstitō Probat̄ iste ꝓpo quo ad p̄mam partē q̄ vnck de ꝓpo cōd nō debe at hīre ꝓpriū per abrenunciatō ꝓprietat̄ que ē bona cōdino de essentialibus voti sin nulla ins sibi acquirē pt ad id de quo vnat ad sponte ius quo ad hoc rēsigt in pno ingressu sue professiō poterunt facte Nec pt rēpetō aut rēuocare ad illa ꝓfessio quo ad se remanere ꝑpetua Imo nec ꝑ sup hoc pt dispēsare p ut ds pom̄ in talo cōd ad mon̄ cū fine De sua nō & re ta Qm ad id de quo talis vnat ꝓficeat ad commē bon & nō ad ꝓpriū tm merito concluē q̄ sit rapina Cuo ad 2am partē p̄ ꝓpō Sup pono cum q̄ bona mobilia et inmobilia mōnistrōz a pncibꝫ & alijs fidelibꝫ donata sint ea intentō & eo fine ut domino cultus amplianet̄ & laudes deo offerrent̄ religiosi q̄ regulā & fm principia mstitutōis regu lāe deo tm seruirent de qua sup posita puncto milld retinā nō

restituend

habente dubitare qz fatuū est
oppositū sentire de dotatoribꝫ et
fundatoribꝫ monasteriorū qbus
licuit fundare monasteria pro
negligentiis scolarib⁹ pompis
tibus ꝛ de religione nō curantibꝫ
ac ipor vtiqz hor ferisse credēdi
fuit in remissionē suoꝝ peccam
um ꝛ acq̄rend suarū salutē qđ
supp̄e stante isti trāsgressores ob
pertinaciā mallēt sibi appro
rē put de donatis per fideles
qua rōne corā solidtate et mise
none fuerūt que recipere ꝛpe dica
re haberi pōt sint de facto vel mi
lo nō ees fiunt solidtarū ꝙ tali
bus sicuꝫ elemosynis dare solus
sent cuꝫ si adhuc supstites es
sent cuꝫ stante prima intētōe
ac solidtate rōnabil fructus no
acquirunt sibi nec in rebꝫ donat
per eos durātes eē in prima do
natione et regulariter conuersātes
sin ead merito possidēt nec in
rebus donat cuꝫ quo ad trās
gressores recipere donaō solid
tatē ꝛ ꝙ rōnabiles fructus ꝛ
fessa quo ad regulariter conuersā
tes censeri solidtaria qz ei sub
rondōe implicite vī donaō
processisse sicut de feudo dicit
ꝙ vasallus intēdit ꝙ exhibit fun
dum ꝛ fidelitatē domino nec in
fundo quo cessante cessat ꝛ nec
et ꝓpositū ꝛ donat regulariter
hoc utere conuerte ad nec aut la
bore manuū sibi victū acquirit
reducti ad sin⁹ suppōre et pōt nō ee
statuet id de quo illegitime habit
aut eam restituet pauper pōt ꝙ ex
quo nō est in solidtē rōnabiliter
heat ꝛ pereat ꝛ oportuit sa
tisfacit pro cultibus fundatoꝝ
ꝛ ecclesiaꝝ pōt ꝛ regulariꝫ donat
ꝛ sperandū sibi est de clemē
aliās nō ꝛ petitū in cōsciē
tō dubiū ꝛ mō labentē tēpoꝝ

sine trāsgressionis scrupulo ꝛ
bonū ꝛ de iuste acquisitis bonis
do posset th̄ talis, dividē pro
uare bñ restituet sēd ꝙ petitō
amicoꝝ aut aliorū qui pro
eo soluent nō dico dotatoribꝫ
monē ꝛ qz illi ad se ablatum re
rit possessiōes sine reb⁹ donatis
si monē ꝛ communitati suū fraus fiēt
est per abusū ꝙ trāsgressores et
addidi nisi alīs sibi iure deb
bantur illa virtualia sēd ꝙ pro
prio labore aut ꝙ patrimonio
ꝛ ꝓnatis donatoꝝ a suis bñ
eni restituere nō bñ laudabile
maxime a scientibꝫ cui sere ta
lem. Et ꝙ dico de bono mora
nato intelligo ecē de pluribus
primo de omnibꝫ est si aliq̄ tota
congregatio lapsa esset ab obs
uantia regulari ep̄pedit ꝙ fun
datores aut donatores quē
cum deponēt corā pp̄a aut epo
aut principibus qui repellent
tales ordinate bene aut omēs
expellent ꝛ alios ordinatos sibi
collocaret aut de hoc̄ spe aut
eporū terra meliꝰ illuc ad
mos aliorū religiosoꝝ redu
cent eius tñ quā usos possi
sores ꝛ ep̄o querat ꝛ silat
aut exhibet se talem exteri
qualem sat se nosse tu ꝓpter
hoc put ꝙ creditur esse quale
se exhibz dat mutuā nec de
dare nec sit aliq̄ bonus qui no
daret alias nec nō fiet si sin
reā talis illud ipe iuste propt
et ad restituēd tē missi sibi ali
unde competat de me nec
si ipe probabiliꝰ ignorat ꝙ hoc
red fiat aut datur pōt ꝛa ep̄o
qz nō dat sibi bo solidtarie
primo inolidtarie ꝙ ignorādo
cruꝫ ipe e rā per quod fraū
dolenter silādo qz si sine ee
talis qualis in veritate est

de silanthis
se aliter esse
quā sunt

mllo mo sibi daret ꝛ so no tuſſt
mend dominū rei sic pzcepte
uet p mutuū nr̄ p donatione
uet per empcōz salte quatūcō
rerunt ista fraudolenta decepcio
ne qua omnes ist̄ cōtractus p
ſupponūt voluntatē dp hic de
esse vr̄z ⁊ voluntatē pſupponit
cognitā ad voluntas no ferat̄
miſi in cognitū Hic vero dego
cta cognitio ꝓpt̄ apparet̄ ſi ra
tionem Oſi uīs hanc rōnalem
deſtruere ſe acute ſōmnes ist̄
ſtatus multū timerēt ſe iuſtiſ
ſimos occupatores bn̄ficiorū ād
dignitatū pſonatuū diuina
rū ād canonicatuū ecc̄iaſticoz ⁊ aliaz
quarūcūq; rerū quas tame
eſtimat ſe iuſte poſſidē q̄ ty
mma ſi equo libramine appa
derent̄ mltā nel parua iuſ
mpſis retinēt ꝙ forte pro
maiori parte obnoxia eſſent
reſtitucōi Et ꝙ no deducat̄
ad iudiciū aut eo corruptela
mature vetuſtiſſima obducta ⁊
illus mſertiſſimis ſcripturis
⁊ q̄ pro lege ād fouend̄ pauca
ſeu nulli ſunt qui rogitant
ne forte fidē accōmodāe volue
ritati ſuū ꝓpriis Et forte
licet ab ecc̄ia tolleranter nō to
lerat̄ talis actio publice pt̄ intēn
tari ꝙo ad iudiciū fori Et pro
mdubitato habeo ꝙ tribunal
dei actiones ist̄as no excludet
neq; phibet mdiſtinctas de q̄
ſcripturā ⁊ rōne peto tēp̄ eo
uſticiā mdicato rōne fm ꝓphe
ta deū omēs uſtitie mē ſit
q̄ pudor mendicare Et gau
deo ꝙ multos reuerendiſſimos
doctores habeo mecū rōnē
rentes in hac ꝓpoſita ꝙeſtione
ſunt̄ de gaudo Wilhelmus pa
riſien̄ Mathias de Cracte
Et no dubito quin plures q̄s
no vidi quibus vbiq; tūq; ca
tholicis doctoribus m̄ſar̄ theo
logie videat̄ pſumptuoſū et
temerariū Et quidē ſūt ꝓ
generalib⁹ ⁊ ⁊ multas ꝓpoſi
ones particulares in ſe rōp
hendit tā quā filius exp̄me
gratias quas omēs ad lucem
clarā exponē michi indubio diſ
ficile ſi r̄ūm quo multas ingemo
ſolectori Et ſubiūgāe ꝓpoſe volo
eā complexē illā terciā ſi
quidē quis no patiſſimat̄ offi
ſuo ad quod accessit vocatus ſen
no dominus fm exigentiā rei
offīm ſiue per ſe ſiue p aliū no
ſancē diligentiā qua pt̄ ⁊ de
mdigne ſumit ſtipendia illius
offīj Nā ſtipendia ordinata
ſūt pro exercitio mūnis mēt̄
directiua ad offīum exequēdū
et nō debent̄ ſtipendia miſi d
fine offīj ad exequendū
In bm̄ phatiōs illarū ꝓpri
orū ſcripturā dno exā ex aute
ntica ſcriptura p̄mū de aquā
de ciſterna Et ſi licentiata ſibi
allata ad diſtēme mlitudē ſuoz
diceb⁹ ꝓpriq; ſit nō deus nēſa
rū dor̄ Nūq; ſanguine ſtoriū
qui proferti ſuū ⁊ aliēz pec
cūlū bibat ⁊ ꝙd exm̄ cīne
per flamulos ſuos ſibi allatā
aquā nolunt bibē qui primū
ſe expoſuerūt de medio ſcōrū
illā hauriēteb⁹ quā fraxit de
auno dño aut alio alio⁹ ꝓpoſ
Tm exm̄ gabeīq; de priuilegio
abrahām qui capta p̄da m bel
lo uſto tātūm reſtituit r̄gi ſoda
morū qui tame ei obtulit ab
he dicens Da mihi animas reliq
mihi mecū ad dñm deū excelſū
poſſeſſores reli ⁊ tue ꝙa filo
ſubtegmē vſq; ad corrigiā cal
ge nō accipiā ex omib⁹ q̄ tua ſūt

ne deus ego dominus abraham
ḡn̄ xm̄ ecce ego mare sibi delectū
rīpā rapiunt qm̄ aliud recipiū
esset Ecce iste ꝓmodū infero
aliqua rom̄ de principes nobiles
milites omēs ḡ alm habentes offi
ne adherendū tīrā ⁊ subditos
eos ḡ gubernāe ⁊ promodū de us
tica ad ⁊ cōtribuend ꝓpōz sub
ditond qī ꝑtio reducti sue de qī
to defensione debita et rustica
negligūt de tanto contribuere
munere recipiūt ⁊ ad restituendū te
nentur Idem iudicand de clerico
qui se bñe ⁊ exteriori officio
ostendit ⁊ nō sint tales qlem ad
clericatū in bita ⁊ moribꝫ esse
debēt dē quo end dñe qui epi
non ordinauit nec acceptū ut
in clerico inuiste ꝓpet bene
ficia ecclastica ⁊ fructus eorū
quē dñe rond deo uiste accepit
quē deus in clericū nūq̄a accep
tauit ꝓpt̄ vite sue enormitatem
nec ut clericis ꝓmē nec deo ꝑ
mare ꝓmot Et si alīq̄ de hmōi ⁊
ad clericū ptinent assumpsit aut
fecit hoc pūr ut possit
p hoc reddi aut pecunias et
dignitates obtinē rōmna ba
tiatus ⁊ pompositates exēre
aut cōsanguineos dilectē Et si
aliq̄s bonū ꝓpositū hz ⁊ pro tue
mare pertinēt nonne rīdā ꝓpto
illo resilit cīa uis propiendi
perdit Ecce cīa de religiosis
aliq̄s mentibꝫ aut rīligione si
mutantibus nullū nīs habet
propiendi ea ⁊ rpōs sue Dona
tant patent in ꝑa ꝓpositos
Et ī quo ad clericos ꝓpōs in
hīs ḡriosis plet merita bñ
ficiandoz ꝑmittē ḡnte ⁊ mor
honestas etas ⁊ stud ⁊ alia
probitatis ꝑsigna ꝑ nos
iudicand ut ꝓ ⁊ Ecce si suppo
situ deus verū ꝑ id quod eo

Sequit̄ lond Cū sire Item sequi
cellū q̄ qm̄ sophisticant res ve
nales ut meliores appareant
quā sint ⁊ emptor putat eas
esse tales quales apparet ⁊ ī
ctū rompat ⁊ vendītor de pcio
multū diminuit tales vendītor
q̄ fraudant emptore ꝑ sila
ros? te? emptori restituē de
pcio tanto quanto recepit ultr
verū eius valorem Et sīd
dat emptor vendītori rē in
tegr̄ ꝑ iste tene? totū pcium resti
tuē quia nō fuit ut empcio in
si pro tali re qualis ē om̄ one
iudicū apparebat Item ꝑ
quinq; clicē de ꝓpmatoribꝫ vīm
in pūpo clarī pḡa insipidi
Cir de lana aqua respersa aut
in cellario studio lomin prope
mutte rea impta crasso sophis
tricato ⁊ aqua humectā ut essit
ponderosior Alterius in tribus
sub ⁊ supi maioribꝫ in medio
bitoribus Item ag̃ms m
piguiē ꝓpt̄ apparēte valo
rem qui tū antiqui sunt ⁊ pone
ad laborē mbiles sit ⁊ de si
milibus q̄ plurimoz tū gnalia
sunt que nemo ea vīply cuidēau
det m vīb; vendibilibꝫ ⁊ mer
catoribus pene innumer Et io
cīa dicit ꝑ lector quid senēat
dū sit de bñficiate vītoribꝫ ecclē
siarū parrochialiū Canonicis
vmo epō ⁊ suppono ⁊ plato
nd qui de vīdibꝫ decimis et
pventibꝫ cīa sīcē sustentant?
si nō digna suis offīs exerēt
quo nūc ipi percipiūt supēdia
cīa sīcā an nō mercenarii
iudicandi cīa in extremo
examie dū dicēt eis vīde mihi
villicationē tue Ita cū nō potis
villicāe Ecce io ultīū sequit̄ ad
vers̄m q̄ mendicās elemosi
nas sub silatēe mendicitat̄

et nō indigēs p̄ victu suo cotti
diano iuste accipit elemosi
na ab eo qui ei elemosina tri
duit estimāt eū esse talē q̄le
se simulat sc̄z mendicū & indige
tem p̄t hoc rōnē q̄ sōlū in
seruabilibꝫ pezlons debē elee
sina fieri 1o Dispersit dat pau
peribꝫ sc̄z qui nō p̄t se habent
nec aliude sibi acquirere possunt
sc̄z fames qui labore p̄ne sibi
victū acquirē Di cui mendi
cus cū manu indigat pauper
tate Et dans elemosina nō
daret et si nō staret eū ege
tem & infirmū sic̄ hic. xxvi
le de lasaro illo mendico & ego
to am̄ quamd diuit iacentē
bleeribꝫ pleno Non talis sic
mendicans & sana aut nō in
digens decipit donātē p̄ sila
cez Nec aliquis nūa vita ha
bens aut acquirē potes labōē
suo p̄t scriptā rōnā mendicā
di p̄ia auctoritate nisi rōnabi
liter p̄hibet credat nullū ep̄
sua mendicacē p̄t & simp̄
indigentibꝫ p̄iudicū p̄uenie
Deo talis non indigenti me
dicans multiplicater peccat p̄o
q̄ simulat se talem q̄lis nō
est 2o quia recipit quod sibi nō
debet quia dans nō intendit ei
dat quia dat estimato mendico q̄l'
ille non est 3o quia defraudat
alterū mendicū qui plus indi
geret quod ipse cui forte daret
Et ipse in p̄iudicū 4o p̄cipit
Vnde sunt grauamagi & importūi
mendici & fortes roge omēs huiꝰ
p̄uincie debent sublenari multa sele
mosinas & superfluas q̄ possent
& debent dari alijs infirmis de
cadentibus in seruet̄ loc̄ aut
hospitalibꝫ leprosorum an foꝺ
ciarū q̄ vtiq; a p̄nsentibꝫ magre
ventur si non per importunā me
dicitatem illorū vagorū moles
rent & reperti essent tales qui
cria magnū thaurū sibi coēpe
gauerunt & se ab hominibꝫ subt̄
gentes in seruet̄ loc̄ lautissime
vixerunt p̄t go quia nōnē hōi
medicantibus vide an sufficiēt
probabilitatē hōant q̄ iuste de
mosinā recipiat & q̄ illa ab sit
pauperialis sūm & rē indigentibꝫ
qui cui nullū istoz hui p̄ se po
sunt se in periculū rō patuꝫ
maxīm peccati quia sue in dño
an sint spoliatores huiusdi vere
pauperū sūmo rō et oppressores Et
cōsū peccati ḡuiat q̄ fraudē hi
alīq p̄ parū ut pane denariū
uel obulo quo fraudat recē p̄ui
uel si indigent labore rōfre
Et hmōi ultrā p̄t inferri q̄ nō
p̄t p̄dictos sūmp indigentes
p̄t regulā de mendicacē bñ
nisi ad ea que sibi data fuerit
alīq aliud nō habeat quod ep̄
mendicitate p̄t hoc q̄ qui stare
alios indigē nullus istoz debet
recipē nō de nō illis an omēs
alios debeant Nam cui ne
debet elemosina sic rē indigen
bus q̄ qui habet dare & sit alīq
tale ar sunt defect regulari
& experis caritatē & oppz fidē
Et dapiari merē sim 1o amb
Pasce fame morientē si non
pauisti occidisti Et 1o Johannis
qui videret fratrē suū necessitatē
habere & habuit substantiā hui
mundi & clauserit viscera sua
ab eo quo caritas dei manet
in eo p̄a Joh iij Considerāt mihi
tur q̄ nullus tē talibꝫ qui nō
hmōi necessitatē nec possūt arctē
regulā elemosinā dare vacē
mendicationis ymo illud p̄t
q̄ tue non tē quo alij magis

indigent Et nisi sit aliq̃ alia rō obligans ad dandū ꝓpt̃ nēm̃ nemo teꝛ ex dare elemosinā de nēcitate salutis ſ. quia ꝓpt̃ eās habet ſine peccato salutē elemosinā dene gare nō ſolū tuē ꝙn illi indiget ſi ſi ex nullo alio ſit ſm̃ indigēs ſm̃ suos doctores ſolū ꝓ necitate ad dandū ſub ꝓcepto ſt̃ q̃ ꝓximus ſuſtentari non ꝓt Vltꝛiꝰ ſequit ex ꝓmiſſis ꝙ talis nō ſm̃ indigꝰ nullo ſigno verbo nec facto debet ſe ſm̃ indigētē oſtendē nec ma gis indigentem quā ſ. ſier ordi ſtricti nitꝰ pauca pōdera nec ſi nullū cordi eſſet ꝓximū de nec de facto deceptor dantꝭ ſ. duſtris poſſeſſor- omn̄ q̃ ſibi hīḡ falſe oſtenſionis ordē dantiꝭ Et q̃ de quali homine ſine ex ho ne ſine ex amore ſine ex nāli pietate mouē ad dandū elemo ſynaꝛdū ē ꝙ magis debet ubi facē elemoſinam ſ. opus mīe ꝙ ꝓ plus miſerē ſ. ubi dare tenē ex equi. ꝙ ille qui hīḡ nec hīḡ ꝓt̃ nēcitate et mendicat niſi bona fide faciat diligenciā ſuā q̃ nō rēperiē plus indigens quā eſt ad periculo rēſpit elemoſinā Et hinc ē ꝙ ꝓximꝰ nō ſm̃ indigens vellet mendicare et debet eſſe ſecurꝰ in cōſcia de me dicare ſua ie ad mīḡ deberet dare ad intelligendū quātū ſ. ad quod indigeret elemoſina qui ꝓcēt hoc ēm intellēd̄ per datorē ſi quid daretur ſibi nō oporteꝛet dubitare qm̃ voluiſſet dare ſibi dēm aut nō fuit h ad dubiū ē ſ. nō ſecurꝰ an de ſibi ꝓpt̃ hoc ꝙ credit ſm̃ indi gens an ateꝛ voluiſſet ecꝯſi non eſſet ſm̃ indigens hīḡ ſm̃ nō indigēs elemoſinā ſ. rēpiet muſte rēpit ſier dat ſibi de iure nō nō ex voluntate dantꝭ ſibi datur ſi ex ignorantia talis cui ꝓpe ꝓximꝰ ſuus mendicatoꝛ eſt cauſa ex quo credit indigē ri nemo eſt qui daret elemoſinā vbi ſciret nō eſſe necēm̃ et non poſſet ibi vbi magis rōnabile eſſet ꝙ daret et magis teneꝛ Imo aliquis dans elemoſinam non indigenti aut ei qui ꝓt aliꝰ vere vīt ſuſtentē per laboren ꝓpt̃ corporis fortitudinē ſcient fauet pigriciā illius ſ. ociaſiꝰ eꝝ tribuit talia vīt minuitur laboratoꝛes ſ. multiplicentur mendicantes videntes eum dari ꝙ iſti ſine labore nutriunt per mendicatoꝝ Dauid ſic iſti ſic ſ. tu quē poteſ ſine labore cū tui bis ſiue laborare Ita ali qui ꝓ trahit a dantis elemoſinas ꝙa neſciūt quis ſit indi gens nō ꝙꝛ et nō tribuūt indi gentibus qui forte ꝙꝛ fame moriuntur quorū ꝛōne ſic nō indigentes ſ. elemoſinā re cipientes Et ulti ſier ordi tales ſunt illis dure ſentē ꝓmis ꝓhibꝰ ſ. toti cordi poſteritati ꝓ peccō inſecte ꝓſupꝓſi ſtu toꝛes qua dictū in ſudore vul tus tui paſceꝛ panē tuū gen ni Et tranſgreſſoꝛes figule aplūs qua dicit dēm nō debet ope ri ne manducet ii teſtī in dēm ſcriptū ſāē multiplex dat teſ timoniū Neq̃ quidē ſua et ꝛa gratiā nemo ꝛōgulariē ſ. de nēcitate habet aliquod excep tionis ꝓuilegiū niſi qm̃ hīḡ nec ꝓt acquirē vīt ꝓuat ꝓpe ſ. ſue quibus ꝓmde tenetur Ex quibus omnibꝰ colligi ꝓt mā to ſ. ꝙ magnoꝝ ꝓtoꝝ ꝓtoꝝ ſunt ſepedicti mendicti qui nō ſūt ſm̃ indigentes capiūt elemoſinas ꝙ ſp ſunt in dubio an ſint ſ. ſepiſſime ēti ſi ꝛonſi derate cōtigerit ꝙ ſint ſpoliatoꝛes ſ. et deceptoꝛes vē indige

rū eorū qꝫ multiplicat omissores auersores hom a pietat operibus munst possessores donatorū ⁊ tā Dnūe sñe q̄a aplice regule trāsgressores ꝯ sūt eorū mala gr̄alia Nam spēles corp fraudes ypocrises ⁊ malicias strifes ⁊ hereses impietatibus et rapina Dimāre nō pt̄.q si dñs tarand et rōres cōmutand bī debēt ⁊ aduer terent merito toto malis quib obnarent drue si nō possent ert̄ madre totis ꝫmmerent salte aut cr̄ēte nō sm̄ent sēp adhibita possīli diligēt̄ r̄ddent ⁊ ostendent excusatos nō mē

De religiosis medicantib⁹ ⁊

Omnia que dicta sūt de nō mendicantib⁹ ⁊ clericis petētibus etiā tangunt r̄ligiosos ⁊ clericos ⁊ cos sīle nec mitt nisi aliq̄ speciali iure aut p̄uilegio aliud eis competē dmostrent. ymo etiā determinē nō obstante p̄uilegio si nō studerint bona fide esse tales quales esse debent hīs quib p̄ uilegiū datū est aut si negligūt ea opa fīne ꝑ q̄ fūdata datū est eis Dato 2 aut plate et clerice ut de r̄ddit⁹ ⁊ prouentib⁹ emāra ymat si faciat ea pro quib r̄ddit⁹ sūt īstituti quod si nō faciat aut superflue expendūt malos vsq; ad m dlos pro quib dati sūt eis aut⁹ mq̄os possessores cōstituūt ⁊ tenent ad r̄stituēd in foro dei Religiosis ecc̄ib⁹ de ordine mendicātū tāq̄ omib⁹ psonis ⁊ cōmunitat ministris qui fidelib⁹ in tēplis cultui diuino ⁊ officio p̄dicatiōis ⁊ alīs ad laudem dei ⁊ salutē hoīm p̄ uentib⁹ sūt et ministrant a sede aplica eorū r̄ligionem cōfirmate mādatū ut valeant de ce mā bñe et r̄te qui id faciūt quod debent ita bene mentur pane sūt sicut qui de labore manuū suarū viuūt Si enī ut mq̄ aplūs nos vobis spiritalia seminam⁹ nō mag nū e si temporalia vrā metam ⁊ nō tā elemosīna dicenda est qua ustid stipendiū dr̄ūs emit sibi p̄ris stipendiis emāt in vitam et dicit ex digna est operarius mercede sua hoc tñ verū si manerit illa lege aplicam sibi ⁊ suis similibus p̄ficiam habentes alimēta et quibus tegamur hīs ꝯtenti sumꝰ ad tīm vltī vbi sup flūtas pompositas ⁊ voluptat omīs p̄sūsa esse dmōstr cōm multos hen qui nō nrīs cōtenti ex̄ inopia paupertate que ⁊ ipos tales contēnit ire brīs exēplo rogīnostrum quod nemo sanementē q̄ꝫ pt̄ Nec enī credendū ꝑm tata supflūitate ⁊ pompa ⁊ thesaurisatōe florentiū mendicantiū rōnē fuisse quā hodie r̄ēnt in multis mendicā tibus post obitū eorū reperīt ⁊ tāta in rebus ⁊ potib⁹ ac vestitu pompa ac vasis argēteis ac curioso apparatu mulsisse cantatem quid ymo nr̄e vite r̄ipe pte superflua eis dōnata nec retinē si tenīt ea aut nō recipe aut si receperūt alīs pauperib⁹ aut suis mīstrare salūs nr̄īs pro se retentis

De religiosis nō mē

Alii vero r̄ligiosi nō mendicantes ut de ordīe sti Benedicti Cisterciēs Carthusiēs ⁊c a sede aplica ad cōtemplandū īstituti ⁊ fōsitan mali nō mīs de ꝑuentib⁹ ⁊ p̄ dotibus hōmū monasteriis ⁊ hereditatīs a fidelibus donatē aut ecc̄ posteā acquisitis possūt licite et

lucrent no laborent ope manuu
ner cura Inhibeant animarū ei
eb grude teneant. Vlet pt eod
bilitate pdicatd inserunt si hi
fidelit & diligent & posse fiant
ca ppt que ipe & religiones sunt
stitute & ppt que fiadutores
egetes pnapes sue alie pzsone
sue seculares sue eccīastice no
masterij illa dotauerut Insup
et liare exped put ut vr si que
elemosine eis sponte donantur
a fidelibus scientibus eos hre
ditibus & prouentj sic th ep rp
simulent se esse nusserabiles
qua sue in detrimento Nord nacds
& psuasiones possimj sic sume
pmo red sedis apice cause fi
giones edificatas in statu tali
in quo plus quā ab ottigent
annis vigorut qui rōm pontifi
ces tales religiones multis priule
gijs & libertatibj munerut Et
iā rōm pontifices bona mobi
lia & mobilia eis pt secularis do
nata confirmauerut In quorū
pmde cōsiste ordinario honor
tempozalium maxime eccīastico
per eos dispondorū pō iusto
titulo ea possidē vident Zo per
suadt hoc per donacōj liberā
& spontaneā ullorū quoꝝ ista
bona fuerut qui eisdē dispone
ponerut pleno iuē de rebus
ipsoꝝ ad libitū sue voluntat
absq; oīm impedimento sic plura
no unq; obstantib; Trasferentes
go dominiū suaz vnā in re
giosas personas cū autoritate
eccīa vti iusto titulo possident
a religiosis Et hoc labore ma
nuū nō acquirat victū th alio
vtiliori labore nō solū pro se
sj pro tota eccīa in diuinis laū
dibj sanctis orationibj & cetet
spualibj exercicijs de quibj nō
modicus fructus elemosinas tā
corpalēs quā quod magis & spū
ales vtiq; in sue sedis vbertā sin⁹ vi
m operibus penitentialibj & la
crimis desecantes pane suo vi
gilijs & abstinencijs ac castiga
tionibj corpalibj p̄dnetes or
palem marmuꝝ labore vtiq;
ad modicū victū pcurate pro
recompensata que ad omnā vi
varietate cuiuscūq; victus p̄uid
aumenta ut quod illis quod iste
exterioris expedit hactare sic
in eod & uno corpe diuisa me
bra situata ad vnū corporis
decorem ordinatur Illis labo
rantibj alij oroꝝ deuocioꝝ & to
templacōj hanc ut q̄ armonia
suauissima ex diuersitate me
broꝝ ad vnū finē ordinatoꝝ
consurgē videat Semimid
cui sue sintas p̄uid cuius cōstat
get aliqua ex successione hēdita
ria iuste acquisita Zo ex do
natōe libera illoꝝ qui donare
pūt Zo ex labore ppō quodlib
ris & operarijs mercede sua
Zo ex industria ppria ut in mue
rone thesauri magro ppō fm
oīm & in mercatoribj vendito
ribj & emptoribus Zi th idem
intelligt si illa donacio sit sine
pudicio iurꝝ alicui ppt media
tes & nō indigetes quibj datur
elemosina cū pudicio iurꝝ alioꝝ
indigentiū ctra intelligt si ille
cui donatur sit abilis ad recipie
dū ppt excessiuā supfluitate
& ppt ppetatis abreuiatione
in religiosis Cruō nō orꝝ ppm
sue dominiū ex elect canonica
ad aliquā dignitatē sue spualē
sue secularem Sunt th posi
deratores hūdem religiosorū
nō mendicantibj quo ad quitu
plicē statū pdonacōj desideri
pmo sunt psidentes qui cura
spualiū & tpaliū gerunt suoꝝ
subditoꝝ qui iusto titulo victu
alia sumut de prouentibj donat
quia sermnat spualia Ideo in

stipendijs meritō meliꝰ tem
poralia fim aplm ꝯ sūt offi
ciales q̄ gubernāt disponūt
ꝯseruant ⁊ procurant tpalia
ḡm sibi iusto titulo acquirunt
sibi victualia ⁊ ꝑ laborē ⁊ pdi
cationē sua ḡm sūt infirmi
⁊ debiles q̄ licet nō mereāt
uel in foro aliq̄s facē possit
ḡm sibi sicut olim pauperes ⁊ eg̃
ti iuste parcipat de donatis
si ḡm nō dnēte sua turbēt
monasteria ꝑ solū in uictib⁹
ḡm sue mbabitudinis qualitatē
ꝯtinuerit sunt q̄m uoluptuose
superflue ⁊ onose uoluerēt solui
ꝑt delicias in mōasterijs ꝯmu
niu ea q̄ carnis sūt sapiūt
claustro ꝑ rastro ꝯtentes nō
aut parum ꝓtra hūt ad obsequia
fras regulares libitus ꝑ hoc ꝑ
tenerēs ḡm nō dubiū ē nullo
titulo iusto de donatis ꝙmere
ꝑ cōīa intentiōz donātiū ut
pus dictū est. Et sūt in pacto ⁊ nō
periculo alienū suarū sic ꝑ
pria ꝓpietate dictū ē ⁊ ūta
sunt regulat in cōuentu bene
tes q̄m de rādibus in mōio
collatis ad usū suū superflua
resecare Nec enī intentio sūt
sota nauū mōstra sic augere intēd
diuini cultus ⁊ regulare cōuer
sationis fratrū in ipis degentiū
Nō tn̄ puto talibus multa sup
flua tate ac delicias debē affluē
re tā ex stricta rigidine regule
aplice iam allegate quā ecclē
sue ꝑpe sīd dicat sancto spūs
nus mra sua de ḡdibus humili
tate ut omnī bilitate ⁊ exte
riōitate contenty sit monachꝰ
Ne forte cōtingat sibi dici
illud ꝛ recordare fili q̄ rēcepisti
bona in vita tua Et hoc sp
ante oculos rōnis pponendū
est Ne forte dicāt cēteri rēcepis
nis meritedem vitaz deo cō
tumeliā ⁊ paritatē rōnis collate
ab alijs cōsulo vtendū ⁊ q̄sito
penus tūto seruari q̄ ꝑ medi
acrepto salubē redditū tuo
que nō dubitā a deo iustissimo
exigenda Veneri sēliciores
estimandi sūt q̄ in propriis
tpalibus fuerūt priores ⁊ magis
insecuri sūt q̄m in cēsū pau
eribus fuerūt cōpossores Vñ
hoc pensandū ꝑ q̄sito minꝰ
sunt de victualibus ab alijs do
nātis tūto integriōz sibi rēmanz
suoꝝ operū fructū nō paritur
aut aliqs vlā indulgētiā tenēt
ꝑ qui sūt sustentantes alios n
ope dei ⁊ spualibus exercens
parte susceptū sūt de eisdem
⁊ q̄sito plures sūt sustentandi
⁊ q̄sito amplius ꝓpriū de fruc
tibus tpalibus sustentatus tanto
latius in alios diuidit ⁊ tūto sibi
mōr pozia manebit Et q̄m pru
tat se multa bona tollegisse sibi
soli in tēpore retributionis mer
redis timendū ē ne ꝛ tome dat ꝙm
valeāt eius ⁊ ꝓpe ignorat sicut
ecia m̄quada rēvelata cōe fuda
sancto legit ꝛ revelatio Neq; enī
moderatōr equissimus omī deꝰ pa
rentes illos defraudari mercede
q̄m sustentarūt laborantem ecia
si laborat in spualibus velut olim
usus sustentatōe Sicut enī pri
patus teneꝝ in core sic aia ēqlit
⁊ qñ non valēt pacti alimēta
ꝓpis membris ḡm cōgruitate
exigentie ecia si aliqn̄ indigē
sup fluat vellet rēripē sacerdos
in domus spualibus fratrū usuarie
exercitiōz nec laborantē ⁊ susten
tatem Et hoc ē q̄d dicit paulꝰ
Nō enī ut alijs rēmissio vobis
aut tribulatio sed ex equalitate
in pūc tpe vra hūdātia
illoꝝ inopia supplear ut
illoꝝ hūdātia vre inopie
sit supplemtū ut fiat ēqlitas

sicut scriptū est sic ego xp̃i dum
multi habuit nō hūdauit 7 q̃
modicū non ummorauit sic de
collectoꝝ multe in veteri testato
re chor̃ vm Sic in pncia de disp̃
tucē tpalib 7 spualib Vere ut
hoc pauca tñ clerici qua r̃ligio
si admonēt̃ p̃uocāt 7 hȝ indo
mico multū e pensandū Deo
lē in Ezechiele de quodā hō im
ta qui pensione quadā pecunie
arcā tenebat̃ auda secularī
qui secularē obtulit eide pēsiōz
Celle ḡhis ꝓpt̃ deū r̃laxare Nē
mita hō r̃cusauit r̃cipē ꝑ la
boraut manibꝫ suis ut soluēt̃
eidem debitū ꝑ tñā r̃laxatiōz
ego defraudarēr mercede mea
a deo quia sicut me sustetare ꝺ
n tpalibus sic ummo ꝓtegeꝝ
ficēs meozo spualib q̃ mī tedet
in detrimentū Et legimꝰ sanc
ctū r̃cipē nolūsse grat̃ oblata
ꝓpt̃ eande causam ꝑ pauꝝ labāt
manuū suarū colebant sibi bi
tū acquirē Ecce q̃ntū distamꝰ
hodie a limitibꝫ patrū Et ego
suadeā monāstīs hmōdi tēnis
n possessionibꝫ ut q̃ntū possent
se abstinent a tēptōe elemosi
narū ꝑsertim ut magis indige
tibꝰ darentur q̃ forte defrau
dant elemosinis ad ex tanta
elēmosine spē debentur mise
rabilibus 7 egentibus pesōnis
Et hoc si vndiq; vitā pfectiōis
vellent adipisci 7 q̃mōdo secula
res multū edificarent̃ in talī
bus 7 omnē auaricie 7 cupidi
tat̃ amputarēt̃ ꝓtēd 7 meritā
sua eis integra r̃manent Et q̃
sunt hm 7 lamentabilius eos Valēt
eni hodie pene omnes hās sug
gestiones q̃ dicūt affer affer
Et pie credo q̃ deus talibus
q̃ cupiditates abrūpent ampla
ret bona ꝓpria 7 ꝓpinq; et
resecēt tñ m fiūa q̃ m ꝓpria

pmera tota deo 7 ecia hoibus
Secūdā tezmī quosdam ꝑ mīstē
alioꝝ manibꝫ exhauriendos
7 ꝑ penuriā in egestate Nō
tñ ꝓpt̃ hoc dapnare intendo
pīa deuotoꝝ fidelīū mūnera sanc
tis nī nec oppimere r̃ligiosis
elemosinas donatiū Nec ecia
eosdē r̃ligiosos exēpientes q̃n
si forte nollent r̃cipē ꝓ fidelēs
alīs nūme donaret Possent
tamen tales r̃ligiosi hoc donata
in alios pios ūsus ꝓuertē ut de
ꝓfīd ex illo fructū ꝑ reꝓoztarēt
Ingrue tñ q̃ndā se indigē q̃n
si dicerent esse ꝓtenti pīnibꝫ nī
me indigēt ꝑ carentiā delīq
tatis estimat indigentiā nīsi
Cū nā ehaz in pauꝝ ostentat̃
7 nauyre in r̃ligiosis dicēte dñō
Qui de nā celle esset pīn nāz vnde
si nīsuma mīa ꝓmittet̃ naue
qui nr̃ nūre dūs nr̃ hūanos pos
sūt mendicare nullū nos hū
tes mendicandi nec pdicātes
nec sacerdōtes ecia ꝓpto mīstrēs
7 mīsp hūdiores quo ad stādi
cōrū De altrī vero hoibꝰ
nulla r̃ligione approbatis pro
fessis 7 tamē vitā actā 7 duza
nihilū secularī diuitū in neu
mis oribus 7 ꝓtemplacionibus
7 in pauptate viuentibꝫ aut
solitariis aut gregatim manentibꝫ
quales vbiq; ꝓlixē videō in
cautatibus qui no ꝺmūt de
labēdo mamuū suarū quo mē
illi pīnt de elemosina dūc sū
ecia erat sanctoꝝ indigētiū pe
trienni in spēne an sūt per
dēd manifestatoꝝ Ad hoc videō
pe dicta quōdā illoꝝ 7 cōsilio
no est reprobenda rebꝰ pari
bus nō sit actibus spualibus
similia nec hȝ admixta alīq
illicita q̃n q̃ spōnte tales
ad hanc promouet 7 in ea fouz

sicut legimus romanum mōchū
sancto benedicto fecisse per tri
mū vtq; benefacē vī dūmō
ppt' tales no sinant ee indige
tes 7 infirmi desiderē qui nr labo
rare valent nec alīs habent
vñ sustentē. Ille q; pt recipē ob
lata ad vite sue dubitaret ne
cessitate dūmō fidē studz esse
talis qualis credit 7 bona fide
vitet ea p q; sīs verisīlr possit
credi melior esse qua est. Si
aut talis pt sibi acquirē nīa
bite laborando publice medi
tare ei no licet ppt' causas p
dictas q; peccē suo dz vesti q;
nec dumū nec studiū hz nec
ad mendicandū ei vr sūcter
aliquis talud aliq; seu vicelas
set statu sūd qui no decepto
sī sicut' vellet q; eū visitarz
pro pūdio sue elemosīna pos
set vbiq; hor fuit' regulariū
go3 gr'ā' talibus mendicare
no licet q; vīd constat eos q;
nes a quib; mendicē volūt
velint sua sibi libē dare etc
si no habeat' nus solūo fim pdc
ta magē sibi constat de volūtio
decipiēt go aliquis talia medi
cata ee sibi dubio nec ut de me
debita nec ut voluntarie data
7 p rōsequis dūrsle 7 tē ad rēstitu
cōē. Nec est simile de istis 7 de reli
giosis p'ius dictē quia ppe dispē
sator rōis oīm istis michil in
sulsit sicut fecit religiosis ppt'
communē vtilitatē totq; mūdi
tuq; mīest promde q; expedi
at xpianā q; sint aliqui ordi
nes alīs pdicātes alīs salua tota
ppe fruentes potuit go ppe de
re auctoritate fratribus medica
tibus ut public mendicarent
qui spūalia ppo sūbmīstrat
no obstante etc eo q; sint alīq
corpali victu indigētes Nam

animas curare plus e de nīe
ppe quia corpora alīq moritur
vla etc pro animabz sagume
suū fudit no solū pro corpo
ribus aut victualibus hīto tame
etiū ut m tau extreme nīātur
aliq de quo vtilitatē aspicz
sibi subuenire. Et si ad tēpus
pdictū oporteat mīmitti sme
tame periculo audz q; sūd alīs
spūalia suspendenda 7 ppter
caritatē ppxemi 7 vtilitatē corpa
libus intendēdū sīm ber sup cā
Nec etiā isti ordīnes religiosi
pūt esse simpsius iudices i ppa
cā mendicitatis. licet durissīma
etc dicāt vita vla sibi suspecta
essent sicut etc alīq mendicātes
religiosi nisi p ppīm hor eis esse
indultū q;libz studz vbiles vide
rent etc nō posset ppa auto
ritate mendicare taliqd no vi
sitatores suūpoz vla eni quis
pt nīe me hre debitore nisi
ego accepte opus sūd p me fie
ri seu cois iudex diffinat an
illi debeā aliq; an no. Si nō dicē
de talibz q; rpd p spūssanctū
spūacz hanc vitā dirent et
eode spūsancto duce vbicūq;
civili elemosīna possiderent
Dico q; hō ex cta dei īspīa
tōe fiat vnde facit si sufficiēte
hēat rām credendi q; a deo m
spīratū sit. Probandi aūt sīt
sint an ex deo sūt 7 no ē sta
dū verbis nisi valde diligēt
fiat probatio. alias infinitos er
rores rōmpent. Si aut illa cā
credendi no habet' fīs magē rōn
ria nīme credendū ē eis si
forte magē a dyo ē ad decipi
endū inspīrata vī multe sūt
hēses errores turpitudines 7
scandala orta sūt p tales p
sonas que sibi confingunt

spuale modu vniendi q̃ etiam
aure sint dapnate nisi appro
bans locoꝝ ordinariozum accꝰ
sant aut pẽ ut patꝫ i clementi
De datis aut receptꝫ p metu
Qui ꝙ alia donata aut extor
ta per alios modos sꝫ per me
do cõmendos timores aut a
lias vias oblitas sꝫ indirecte per
violencia et licet voluntas ad
mitra violentari no pt tñ adeꝰ
pt alicꝰ fieri voluntati displicẽ
ti cui ipa velit aliqꝫ qñ als
millomõ vellet vbẽ si illa displi
cencia no adesset ut exemplifi
cat plus de pronacte mercato
rum quãdo orta tempestate ut vi
tã suã saluet qñ si als vitã
saluare possꝫ nullo mõ facere ꝯ
illa proiectio licet voluntarie sit
quo ad mtissoꝝ tñ cñ moueris
est ab extrinseco vler voluntas cõ
ferꝫ cum illi extrinseco qñ no accep
tat illud tempestatem ut cõsentiry mo
dõ no esse ꝯ tenetꝫ dle actꝰ no nellet
dño voluntario plurimum cum
est qñ no est tã voluntarius e tris
sicut si ortꝫ ex pauo delectabi
li et placenti ac sine tristicia ꝯ deo
nãꝫ qñdmo violentari voluntꝫ
cñ cñ sequm bꝫ qñ sicut actꝰ tales
nõ voluntarius ꝙ sic quilibꝫ rogꝫ
nolit sibi dari mutuari vendi
aut aliqꝫ aliud fieri ex tali ra
cione maxime cñ ipe voluntarie
et mg debite est causa qñ crꝫ
alias sibi nõ deberetꝫ etc
pẽ de tanto iuste recepit deqñ
to dãno ex illa radice procedit
Deo aut cui ipe nõ debite est
causa qua si dat pauperibus
elemosinã ex timore mortis
et dapnationis ipi no iuste
recipit qñ no sint cñ cñ timoꝝ
ex hys infero qñ quãꝫ ꝙ ille
bite alicui hoc cñ timoꝝ vendi
de tristicie vel alterius passio
nis odio nõ voluntarie cñ ꝙ de
occasione passionis hoc nõ

ad dandũ mutuandũ vel aliqd
vtile sibi faciendũ hoc ipe iuste
recipit de tanto de quo illa da
tio ex nõ voluntaria passione pro
cedit et ad restituendũ tenẽ nisi
ex alio iure sibi aliud debeatur
Vel nisi bona fide probabiliter
ignoraret api nõ voluntarie sibi
deberi qñ probabiliter habeat p
superiora de voluntario dato pti
ad quã api ꝙ nõ hz nec et stat cñ
non dare voluntarie qñ ex cer
tis et vltꝝ hoc ꝙ debite cñ cñ
donans quo pt sibi res dicta
iusto titulo venire Possunt
autẽ multa contingere ex
hoc primo qñ potentes et diues qñ
petit sibi aliqꝫ dari vel mutuo
ari a subdito qui p timoꝝ re
pugnantes negare nõ audet
de tanto iuste recipit de qñ
to ex nõ voluntario timore dona
tum est dicendũ si quis p ta
lem honorabile personam petit vel
mendicat ut quis p verecundia
tã parua rem negare et velit
eius nõ audet consimile debito
res qñ qui immanes creditoribꝰ
nisi pars debiti remittat eis se
cundũ debitum velle tarde iudice
eis denegare communiter nõ st
absoluti a debito qñ actꝰ illi
timoris remittat Illi ecclie qui no
lestauerunt homines et immanes
amplius diuitari eis si non
restituerint nõ eis pro voto
ipsum nõ dat credẽ se bñ et felici
ter reconciliatos eccã si offen
si ex illo timoꝝ se iuuna Dimit
te et dñs testent et scripto Sub
inde protrahens causas aut
sue prolacionem aut difficultates
partibꝰ ingerens ut aliquid
inde a plebus extorqueat
nisi alias teneat ad iuste iudicis
dñi Iuste accepit quod sibi do
natur Sic consules alicui ciui
tatis ingentes difficultatem

religiosis aut pauperibꝫ etc
dumtibus ut eccl̄ munera pape
aut nō sint usq; possessores
rerū dominare ſ; ad restituendū
tenet. Sic etc. Epō & plati offi
ciales ꝯdomini Capitanei pa
tatores Promissores inuestito
res dantes benedictiones in
stallatores ordinū sacrorū ꝯfol
latores sacramentoꝝ ad mōstē
res & aliorū sacramentaliū ꝯfol
latores qui ꝓpt hoc difficiles
se extendit ut munera ecclē
recipiant. Et reges principes
nobiles tiranni qui ꝓpt hoc de
fensione subditi subtrahunt ut
ab eis tributa debita extorq̄ant
salte alias nō debitas nr̄i indi
genes omes illi tenent ad re
stituendū iuste preptorū Nā
hec oīa ab mobilitatibus & mi
debit exportuer. Ex pq̄ hec vi
deor m̄ qđ fide pmissis nō aco
modari. ab aliquo qđ pmissi
sit solidate destituta & obliq;
bideq; cōtrad̄ dicte practicam
Nā pauassim reperiūt q̄ in
talibus legibꝫ ad fidei vide
conuersacōem tā in religiosis qua
in secularibus a maximo usq;
ad minimū ut quod insolitū &
dictat a lege aliena ad ꝯsuetu
do aliq̄ licendi videt dumne
legi violenta ad miseriā & ex cōi
usu ad malum & dura nulla
rōne ꝯdonat mala corrupte la
pt pduale quātūcūq; ipse pstā
ta aut ꝯsuetudo monstruose ho
minū moluta. Iudex em qua
si plures dicent hec legentes
durā & hic primo & forte hec
scripta morsibꝫ plurimoꝝ pa
teret Nec mirū q̄ hec etc de x̄o
dicebant ad pcauendū pluri
bus & sordibus qui erat auai
ti & detrahebant eo ſ; michilom
veritas & fortissima nr̄a ad
nouit aduersarios Neq; enī

1 ostendit

quia ego sicut deus ad sūt
ſ; qua vera ego credo io hec
deus vnus & meus famosi & au
thentici celeberrimi ſ; doctoꝝ
etiā obliqui a tramite veritatis
pro nulla re mundi deuertere
debent. Dicit em nos sacrilegia
quod multa etc enormia pecta cō
mittūt abusiū venerit & a ppio fre
quentet tā qđ pro lege bñ
ac defendi a ppio mōstrū p̄ustū
ſ; pena subsequens donat quo
obstante inueterata cōsuetudine
digna erit pena ipali & etna
Et p̄missis omnibus ꝛ̄uert
veritas fuit dume qua ec̄ dicit
angusta & porta & arta via
que ducit ad vitā & pauci sūt
qui inuenit ead. Et econtra lata
porta & spatiosa via q̄ ducit
in perditoꝝ & multi sūt q̄ intrāt
per eād mt̄ vm ꝓpt in deq; ape
ripe medēs aliquoꝝ deuotorū
quibꝫ hec in scripta nō videnti
sicut nr̄a sūt ſ; salutaria & vni
uerse digna ut ēscripta & ad
vitā proficiant salutē

Conclusio finalis Hactenus
stilus rudis & mendosus se effudit
in hoc speculo restitutionis quod
opus quod sit census baptizare
compendio brevis quāquod am
plior campꝫ se extendē potuisset
de mā hmōi philosophanti sed
mihis angustus quesīt de rem
tam compilanda ſ; legēdi
& diuinā tam sicut tuose legendi
quā studiose compilandi mātiā
procedēt Nec pudut in hoc opus
culo mutari mores mendican
dū qui de aliorū pmphuarū su
ab sacrilegis fidei grudent sue
mendicitatis & pigritie cōsulen
tes Sic & multi usu sint exulto
rid qđ contra meum morem
flenare & nec diu alios deo
quere ſ; ad alios digestos ser
vientibus ministrare Hoc nō

sine causa ne saltet aliqz gla
mator assimilet̄ur & gla suos te
neret auctores & ut a me omez
gloria repulsarem dicens Non
mihi lector no mō sī autoribz
de gloria sūpsi & si q̄ forte
omnib⁹ appareas veritati con
sum submisit vnus prudentio
ribz deferē gr̄ā nr̄oz ruena
am non ēpudiando sūtinus
cui m oculū multe floribus
constitū studu ex omnibz unū
sertū colligē aderisero vnaz
& splendore fulgens nr̄os se
quisti speculari posset ne forte
aliqne vepres & spine timor
drent constrām sua de no fac
ta restitucōe aut no ꝓposito ꝑ
stituendi Ego enī renuā pluo
paucos m secuti negocns occu
patos dimittes sore absit spi
ns vñ cū clarez oculi & i dcā
timendis ꝙpellor exclamare dne
ihesu quis pt̄ salui fieri Ami
nor enī usq; ad maiore ebz
auaricia sequnt̄ pm̄ cord sore
et tota orbis rapinis & cupidi
tatibus plena est O qz beati
qui cessione bonoz oim̄ pre
uoluntaria paupt̄ate m̄ religio
nibus ēformate hunc vigo se
subduxerūt & plenaria ēstitu
tione pzhoc fecerūt / nisi aliq̄ / nulle
debentes nisi ut munde diligat
O quā miseri sūt m dignita
tibus et m magnis secli ne
gocis sublimati quoz oculi pul
uē ocasso curaz obtenebrati
no dico gestuēd m se si nec ēbe
valent m suis actibus speculari
cum nec dignant̄ aurē corpo
ri audiē cum dr̄ eis de ēstitu
ōe faciēda usq; ad correctionem
colligē de qua ab ipis no regn
retur Audiui statoz de quodā
seculari m ptāte cōstituto vtiq;
bñ militari cui sibi dict̄ de
restitucōe faciēda q̄ dixit et
si ossa oim̄ solez pecuz & pe
cudū per me rapta fuerūt
m bim cumulū collocata fuis
sent q̄ posset ex his celsum gi
de rapsum cū omnibz edificiis
ad quē pertinentibz dnī sor
te m extremis suis nr̄i ficut
mentione debui nec q̄dā
aliquid cōmisit fuit restituēs
primo & si omnia bona sua mobi
lia & īmobilia fuissent bene
uol exposita nr̄o pro medicte
raptarū rei satisfacē valuis
sent no perhāc rondepnare
intendo ꝓpinus si quelibet
cautu rēdē qua multo plus
videmus promptiores ad rapi
endū quā ad restituendū fac
endam Vnde dabis nr̄ ex or
bus pene in cuā rei summā
constitutū aut m aliquo negō
cio qui secuā consciā dicē de
bebit illud verbū frequentissim̄ pdi
cte abrahe quod ad regē sodo
morū dicebat greū x̄m leuo
manū meā ad dnm deū ex
celsum possessorē celi & t̄re q̄
a filo subtegumē usq; ad cor
rigiā calige nō accipiā exō
nibus que tua sūt ne dicas
ego ditaui abraham & tu iuue
nem de plo & bello iustū iuste
sibi hec oīa spolia vendicasti
et eciā pce sodomoz sibi oīa
obtulit si ille malunt esse iuste
sibi debita cauē quā certissimū
aut suspectoz auaricie apud
regem monere Quid eciā
de minuta ferrasset qui ecclie
sibi debita accipe recusauit
Palpa & vide quāte discrepā
tie iste sint et si aliq̄ talem
repererit mentio eid breuiabitur
Si forte dicet hodie x̄c non
inuenit tale fidem m ifall̄ i mt̄
x̄pianos O qz sacerdotes
dnī nos ministri verbi dnici
qz predicatores & audiri curā
gerentes de quoz manibus

fugnus omnd̄ vobis cōmissazd̄
erit requirendus ꝓ Pastores
& doctores existite ꝑso nox
ñ separet̄ ab oculis vestris
actingite eos zelo sancto & ſpe
rdendū agrū vobis cōmissū
ne sitis sicut canes muti nō
valentes latrare sed speculā
latores cera quatis spūm &
ꝺeprimbus hūdant agri ꝑlo
rū vrōd̄ d̄ iuste possessi
onibus negociacionibꝫ emp
tionibꝫ vendicionibꝫ vsur
& retis pnoratē que restituend̄
sue abnoxia ēt valde sit
caute in absolucōnibꝫ cōfitēt
impendendis ne de vobis id
ꝑphetā dict̄ bonificauerit
animas que nō bnūt ad ab
solucōs impensa efficacia nō
habeat & ficta cēnsor̄ n̄ pus
oīm d̄iuste acquisitorū fiat
restitucio vel in affectu vel
in effectu si sufficiat facultā
tes & tēpu fruat quādo pos
sunt eād si eos ncē ēss̄ me
dicare fm ꝙ in processu pnt
opusculi pnūs est detrāto cēl
no vita vōē ne equat restitu
cionē facturi ēd̄ nec sūmus
pontifex aliquē intendt̄ absol
uere nc̄ pt̄ nc̄ absolunt n̄ pus
restituend̄ facta hūs quibꝫ de
uce ꝺz fieri si in vita exist̄
& pdicta ꝓpꝫ possit haberi
dūmō restitucoz factura ꝺ ni
pluendo put cōe seruant in
bullis suis indulgencialibꝫ
ēt merito vtiq; cōd̄ hoc fit de
lege nature cōñ quā nc̄ ꝑp̄
pt̄ dispensare certis paribus
equo nūq; nec alter confessor
ēt hūs pt̄ prudens lector col
ligē quā difficile & ardūū opꝰ
est sacrā quadrā gerē & cōfes
siones audire maxime ꝑsonaꝝ
in sublimitate constitutarū
& aliarū que officiis talibꝫ nimis
mixte sunt que vix aut raro sine
peccato exerceri pnt̄ ut pus
tactū est licet multi ꝑ ludum
estimant confessiones audire &
absolue Si vō sidus indexin
tū hz hoc clarebit an tribu
nal xpī vbi cēl iustitie iudica
bimur sim ꝓphetā ffacile ꝺq
deus pīa absolucionis proferre
in mā ꝑ denegatē beneficiū
absolucōis ꝑlato aut potest
si nō satisfecerit de iniuste acq̄
sitis & sibi dict̄ insi prius restī
tuer & satisfecer de iniustitia
& offensa aliox absolucio mea
tibi nichil proderit Nō ꝺ oīm
absolucionū ne indignacoz
incurrat & inuidā seu bidā
subtrahat quod impendebat
Obedire vtiq; oportebit deo ma
gis qua hominibus & iustitiā et
veritatē peccatoꝝ nō celare
nō et si nocē essēt nō plus offi
nos ꝑ & beneficio ꝓximi peligē
dū esset quā dei indignacoz
incurre veritatē omittendo
maxime qua ad confessore
hoc nō spectat̄ pertinē consu
lendū ē potius esse salutē suā
procurare volenti ut a talibꝫ
officiis se alienaret nō obstāt
te quorūdā emolumēto quodcūq;
se ingerēd̄ ad salutē aīe sue ꝺ
pendio & detrimento insi esset
talis qui multis administrantibꝫ
obsistentibꝫ libē veritate auſet
ꝓnūciare ꝺz tñ pauto talem
decē modios salis in tali offi
no mandūcare ēt vtiq; bene
ſ quod ꝑt̄ iustitiā pateret̄
deū cui promissore quoꝝ
sund̄ regnū celoꝝ Offero
igr̄ labores p̄ntes cuilz ḡto
lectori et auditori p̄ora
singulorū speraꝝ me lonitatē
& misericordiā cōsentire qui
per hos labores occasionem

prebere studui ut usq; [illegible] colet[z]
& musica eruditare[z] & pena
multorum sequetur. In isto cod
& meliori via dicto[z] & modo
luce plures docebit in forma
restituet multo sub rigoro
ores & ve solenes & solidi
m dictis sub aquo[z] tri vite
dere cu recede sp lenguos
vid nd tucus reddi ample
tendam; m hijs sicut & in alijs
scripte meis nd pscribes m
ghis sanq; sencijti Curre te
anno dni millesimoquadrin
gentesimoquinquagesimo Apud
sum capitatus gubernacle Ny
colao papa quinto

Utrū de tre plicta de tri[n]o

Nota quod notandū ē p pscriptio
est actiones dni per tēpora
rū possessiones tempore a lege
diffinit Vel aliis quodda ex
tempore arguens legē autori
tate cui tapetes pend negli
gentibus mscis & sine utilit
imponet tbi expirant[z] due
cause finales nri pscriptio
dicenta sti ad primendos negli
gentes sua no repetentes &
ppt[er] utes dilectas Et ecc exp
int[z] tā efficaces sti autoritas
legū tā mālis sti tepus sō[z]
lis sti ns Et idem sentiendū
d de usucapiōe licet rpa sit
de re mobili. pscriptio vero
de re imobili vsucapio cōple[z]
tridno pscriptio vero t[em]p[or]is
malū tempus Et oib; nris et
omnibus pscribi pt Ad aures
e.t. Cū cimmibus ty nullo tpe
pscribit[z] Nec cōi obedienci
visitatoꝝ ptiū[m] in visitatōe
nō pscribi[z] nec res furtiue
vel si possessē seu q nascunt[z]
ex eis pscribuntur aut usucā
putur absq; eo quo hec scitur
Cōi ecclias nō currit pscriptio
nisi vel anoꝝ xvi q. m. Quas
actiones Cōi rōnd cū solūpo
annoꝝ currit pscriptio e t Cū
nob' Et currit pscriptio nō pn
tes in prouincia x annoꝝ mta
absentes cū viginti annoꝝ Et
sine possessione nulla currit
pscriptio si vi & ñ possideat in
omnd pscriptōē & usucapiōe
sim canones requirūt cū fidei
a principio usq; ad finē & m q;
libet parte pscriptionis quia
male fidei possessor nullo tpe
quod tpe pscribit q[uo]d sp nō p
cario sit & si quis completa
pscriptione incepit habē ma
lam fidem ante illa teneatur

Speculū

restitue hoc aliqui theologi vi
deantur adhuc teneri ut restitu
at hic in foro cōtentioso non
in contentioso cōm̄ gloss dicit hoc
esse consilium nō preceptū & theo
logi alii nō esse sic scrupulo
sum sed omnes pene uniuste
p̄ dicunt & tenent q̄ non
tenet restituere Hinc colligitur
sanctus tho quolibeto xvij art
vij dicens Si bona fide p
scribit ad restituendū nō tenet
licet sciat rē q̄ p̄scriptor id fe
cisse aliena Facto quia un
auctoritate dominii acquisiuit
et adducit id lex ut xxv p
scribi emptor dominium
habeat quod rēmedium poterat
infra annum q̄ annis elapsis
non poterit eccl̄m adire nisi
leo quo regulariter benedictio reti
tebat ad p̄sens dominium
Nec p̄ completū p̄scriptionis
ne constitit rei alienę nō id
facti sit sine una auctoritate
Ille go talis ad consilium pen
torū deponat cōscientiam si p̄t si
no p̄t ad deponē p̄pter scrupu
lum sequat ea licet erronea
de sen ex mgri sicom Ubi de
constitu hanc viā tenz Johan.
de minoribus Io ber tam Emilius
no gloss tho et dicit Io an v̄s
ultra superiora iudico cōsilium
salubre salubre q̄ cōm̄ quę p̄
scribebat p̄ rem ut dictum tacet
Sicut assentit sententie q̄ in
limitando tempus negligit appel
lare & fortiter frangit ibi ut sibi
quod domino scienti res sua p̄scribi
Item non acquirendi & distribu
di sue de rē pecunia quorumcunq
p̄ns sit p̄ p̄scriptionē ecclē &
ad bona fide ad usus pauperū
pertinet ad principe qui bona
rem p̄t negligere ad suam

erronea

punendum p̄t diffinire & dom
nū alterius & p̄t cōmune bonū
sit ne lites oriantur processus hu
jusmodi est cui de pace cōmunita
tis prouidē Ita quę p̄scripsit
erit tutus in conscia nec vi
cōm̄zuo si allegat nō diuturnā
pacem nisi restituat ablatū & id
nō est ablatū si iuste acquisitū
& donatū auctoritate una & cōsen
salute ficte p̄sentis domini Ea si
dicat possessor bone fidei &
q̄ bona fides credit & aliter
credit tradentē esse dominū
uel hic nō distrahendi licet
erret in fide Et hec bona fides
p̄sumit nisi probet cōm̄zuo ut
notat in decretalibus si diligenti
an in p̄scripto requirat nisi
titulus Et si nō cōmune uel
p̄sumptio nō de cōm̄ possessore
sufficiat bona fides sine titulo
alias necesse est allegare titulum
& probare nisi allegat p̄scripto
tanti temporis cuius contrarii non est
memoria et ut vi Item dic
ecclā q̄ in p̄scriptis sit ultima
ultima possessio & cōmuna
bona fides a primo usque ad finem
Nec in interrupto sit p̄ libelli
principi oblati Ita p̄ quendam
iudicē facti et competentis rei
Ita per litis contestationē Ita p̄
sententiā Ultimo per quod in
terrupit p̄scriptio q credit videt
tur cōm̄ creditore nō petere
debitū Ita p̄ protestationē
coram iudice uel publica persona
q̄ iusto metu aut alio ei nō
p̄t patere recurrere de offi ordi pos
toralis Ita p̄ denunciationem
facta coloni Ita p̄ sententiā
proclamationē uel prudentiā
et Sanctorū Nec locum hic nisi
decretis magistrum de sen ex q
allegari solet de scrupulosis
conscientiis quod se regere debet

m ſtis ḡbr m ſūma dic² Si coniux
pro cto ſtit impedim̄tū mrīo²
nō d⁹ r'dē debitū ſi poriꝫ exco
mūnicaꝫ pati r'eddat aut ſi nō
exigat ſi hoc credat ex ꝫ plū
bili & discreta Si ḡ ex leui &
temeraria r'ddat & exigat hō
plm quia ponūb d⁹ oiā mala
pati quā cōi cōstitꝫ potiꝰ opa
ri mortale ēt dt glo sup ver
leui & temeraria pñi si audi
ut impetū a leuibꝫ & fcte
a paucꝭ quib⁹ credē nō t² tale
credulitatē d⁹ ad sūm pastorē
consiliū deponē uel ord alioꝝ
peritoꝝ & bonoꝝ quā nō cuadꝫ
inſt deponat errorē dc ḡ per
tuas ēt dicat textꝰ vnūs cōstā
pulsata mmiā ex credulitate p
habili & discreta q̄ibus nō cuadꝫ
& manifesta debitū quibꝫ r'dd
pt ſi postulare nō d⁹ ne m alt²
utro cōi lege cōpugi uel cōi nō
diuū constrīne cōmittat offen
sam Dicit glo ſr ḡ p̄babili et
discreta ut si ḡdat ḡ mīo ſuū
nō cōsanguinea ſua m lōcē ſuſ
pectis & bona ſuſpecta ſolū cō
ſola ad mrīom cōtrād vel si
publice d² ab omnib⁹ huiꝰ pſūp
cōis probabile m diuīne credulī
tatem ut⁹ de pſump· m & c ſcribꝫ
Si aut ſolū ex leui & temeraria
ſit & nō pt deponē cōstrīgi ad
consiliū cōfessōr aut peritoꝝ
tūc talis ē ꝑplexus ſr quadrupꝫ
pactē eligat ſp mor² pecat
ēt cōi constrīgi erroīa fidei
eūb aut cōi mrīo mi lege nō
deponat cōstrīgꝫ & ſecurꝰ erit
ēt quadhuc dē ḡno caū d² hoc
de oīb⁹ ſilibus d⁹ intelligi
ut ſi quis nō posſet deponere
cōsentiēd pḡ lēdīnā pt² p cōi
quā tenē² r̄ſtituē re lēdīne
pſcripta ſūe pecarī mōrtal²

ſi eam nō r̄ſtituat q̄ agāt cōi
constrīgi crīa erroīa ut dicūt
theologi q̄ nec² ē cā deponere
aut facē fm ea & melꝰ eſſ tale
crīa p̄ sibi nec² debitū alteri
trāde quā cōi constrīgi p̄ me
dia alia exhiberi ad uehendū ēt
tollerabiliꝰ ē dapnū tēpo
rale ſūe q̄ redimāt m dispo
nacōe ammarē

De Aduocatis procuratoribus ſollicitatoribꝰ cāꝝ

ēt alijs q̄ alioꝝ gestāt nego
cia pro ſalla² ḡ m alq² cāū
teneant² ad r̄ſtitūcōē p̄ceptoꝝ
Adhoc ḡ² distinḡd primo vtr
ſint periti m iure aut ydonei
nō habēs impedim̄tū ſuffīs
ad exequendū offīm ꝫ ad q̄d
assimūtur Ꝛo cōsiderādū an
diligentiā faciat sibi possibi
lem ad prosequendū ꝫ offīm
ſic q̄ per eos nō stet quo mīꝰ
offīm ad rite exequēd² Ꝫo an
credant seu cōi credi hē
ant q̄ clientibꝫ eoꝝ iuſtā hē
ant cām ſiue ſit actor ſiue reꝰ
aut q̄ cāa ſit negotiū aūd ad impe
trandū ſeu prosequendū q̄o
ans spandat ſine dolo & fraude
ſin aut expectanda eſſe cōi cō
dicōib⁹ ſcriptis hāte p̄ ſalla
riū exigē & percipē ſalariū no
dē aūd Diūno debite & ſuffī
ſit instructus ī causa actiꝰ si
ēt mīꝰ eſſi per clientulū ſuū
instructꝰ & scriptis p̄cibus
rondaciōibus nō mīꝰ ḡ in hac
parte ſalla̅riū exigat & p̄cipiat
q̄mdiu aret² cōi eā aut finē
clientē quia p eā nō stetit sta
& iudicē nō ſp̄ parti⁹ instrūi
ad mīm Sic dicūt de medicis
medicīā p̄stantibꝫ egrotīs
q̄ nō incurrāt irregularitatē
ſi ſcientiā diligenter ſue et

Clerici q̄ cōi cām
a q̄ beneficiū h⁹ ul⁹ ēt
p̄curator tp̄ꝰ
instrūs bñficiū
ipſius p
de debz &c
q̄ vñ c ſeq
de vaſallo in
feudo & multa
ēt ſi h⁹ bñ
ſalariū ecclīe
nullaꝫ inuet
ne offendat
fm glo c ſcri
ſuper de
prebēdis ſup
cōi cōiaꝫ

operantur ſm artē phiſicā etiā
ſi egrotus moriat᷑ ꝙ ꝑ̄ nō
imputat᷑ ffiant ad hꝰ cū ad
autēs de cta & quali ordina
dorū Conditionibꝫ aut ẏſt aut
aliqua illaꝝ deficientibꝫ ego
non audeo ſecūdū tē permittere
aliqm qđ teneat᷑ rare᷑ ſalluꝫ
ſuū aut m toto aut m ꝑte Et
credendū rē habeo ꝙ ecc̄ talē
teneat᷑ clericū ſiue dnō ſuo
de mdepdm̄te & interēſſe ſit dñi
de depoſitario & comodatario
licet michi ꝑ̄iudicet ſm d Et
caſibꝰ de culpa tenet᷑ utꝫ in
decretalibꝫ d cor̄ tyt᷑l Cum
eūd ottꝫ dapdm̄ debit dapdm̄
dediſſe bi᷑ Et tales ſunt de q̄ꝫ
queri᷑ Et licet m foro cōſcie
ſo ſine iudiciali nō cōpeteret
actio cōtra tales cū de occultis
ꝓbatio nō appꝫ Si tñ queri᷑
deforo cōſcientie ſm theolo
gicā veritatē que ē architec
trix cētarū facultatū ſup ads aliꝰ
dicente ex ꝓpō Volute ſm faciem
iudicare ſi iuſtū iudicū iudica
te Solū vñ cōtra ſi defendat diſ
tram cauſā ignorās ſi putas
eā iuſtā excuſat᷑ ſm nō ꝓ
ignorantia excuſare ꝑ a pcō
Si cū m proceſſu cauſe cognit
ea fore dnſtā quā a prīo ꝑ̄
tauit ēe iuſtā nō dz eā ꝑ ad
ut ſibi alia pars inuet̄ ne
queat ut ſecreta ſue cauſe alti
reuelet ꝑtī ꝑ̄ tē & dz cauſā
deſerē nec eā rē tñ agit adhe
rendo mduc᷑ ſiue ad cōpone
dū ſine abuſarū dicto ſuo ꝑ
dicta fundam᷑ ſuper illo hōmi
dio ꝙm ſint morte nō ſolū qui
facīnꝰ ſ̄ ecc̄ qui conſentiunt
facientibꝫ Nā cooperari aliqm
ad malū cōſulēdo adiuuādo
conſentiēdo nulli licet nō tales
obnoxii ſ̄ reſtituti ſm ꝑ̄ti
aut totū

De adultera reuelāda que ꝓ
ducit filiū ꝓpriū de adulterio
& que ſuppōit ſibi aliū filiū
quē maritus putat eſſe ſuū
& ſuſcipit expēſas & vult hēs
ꝑ̄natiꝫ hereditate aut aliq ꝑte
bonoꝝ ſm Ray mulier m prīo dz hꝰ
reuelare ꝑito ſacerdoti vel
epō qui inquirat diligenter
de condicionibꝫ ſpurij ſiue ſup
poſiti Si inuenerit ꝙ ſit homo
ſpecialis & timēs deū tūc cōsi
lium ſi viderit expedire ꝓ
cepto ꝑ̄ius mirando ab ꝑā ꝙ
non talia ꝑ̄mittat ꝓcedat & ab
ꝑō ſpurio ꝙ ſecretū teneat
tūc poterit̄ ſine reuelatōe et cō
ſilio ut ingrediat religionē vl
mittat ſe ad longinquas ꝑ̄
tes ꝙ michi ꝑ̄ꝓiat de hōmi
patrimū patris Et addit hic
Abil ꝙ mulier ꝑ̄ reuelatōē mal
to ſi nō timeat periculū qz
ſunt Curi qui ſolidarie ſuſti
nent adulteria vxorū ꝓpter
cōmodū aut ꝓpter defectū filio
rū Et ſi maritꝰ acceptꝰ abſo
luta a muliere a reſtitutōe ſ̄
& ſpurij nō cōpetit quid cō
ſimendum Si vō illi ſpurij nō
ꝑ̄ reuelari ꝙ ſit ſpurius abſq
periculo vel ecc̄ ſi ꝑ̄ reuelari
nō Volt acquieſcē cōſilio nec
dndum᷑ mulieri ꝙ det̄ bona ſua
qđ hz ſuas vel m ſtito hered po
terit ſatiſfaciat vxori ſue poſ
ſe & de ꝑcto doleat & ecc̄ de
hoc ꝙ nō ꝑ̄ plene ſatiſfacit
Et talis ſatiſfactio fiat ꝑ aliū
ſecrete nō reuelando cuiꝰ pe
tūd vxor᷑ & ita erit ꝓpter m
bono ſtatu de pen & re ſ
offiū Et tenet᷑ mulier ſatiſfa
cē vni de conſiptis a ſpurio
de hēd vtrūq; cui ꝙ deꝑ de
te ab mteſtato vel hēdibus
ſcripti vel illos quos credit

versū q̄ reliquisset ⁊ si hoc no
fit detr̄ pauperibus Q̄ mul̄
alius ten̄ credē mulieri p̄
fim vbi q̄ no tē credē mulieri
dū qua posset esse mulier
fallaca ⁊ si sana cōsciencia
no credat excusat̄ tā de p̄cepto
quā p̄scriptis Si vō honestas
femine et alie circūstan̄ faciūt
et de hoc probabile cōsciencia
tūc si velit tuā re vtd ch̄ge
mētū vltrā p̄scriptū de p̄cepto
aut ⁊ cōsupt̄ quā dū bona fd
fidem habuit no tē ⁊ay dat
cōsiliū q̄ restituat aut cō pōt
tū no est rogendus talis adhoc
q̄ erat possessor bone fidei C.
de rei vendicatōe l. ēm Qui
⁊ vbi voluit q̄ no tē de cōsup
tis quā dū fuit bone fidei p̄
terea si bre bnis legitimos fi
lios vnde vxore sciente mpe
dimentū ⁊ ex ea filios habeat
mul̄ tales filij adulterij p̄sūm
ptiōis nel tēr̄ restituē filios p̄
mi mrōn p̄ fim vbi tenet̄
restituē filios p̄mi mrōn totam
hēditatē ac fructibꝰ mala fide
p̄ceptē aut cōsūptē q̄ntitatē
oportet eos egē nel mēdicare
nisi in ex̄ma necessitate Dicit Jo
nor ⁊ ostē q̄ si mulier ē bn
dans de bonis suis satisfaciat te
nebit̄ ab intestato debit̄ ei ca
pō ut hoc caute fiat p̄ eū ne re
uelet̄ sententiā Si no ē bn dans
⁊ no est p̄sūmptiō rūcij sententie
⁊ fraude cōmissa alis no ꝑ rōne
naturē manū ⁊ satisfaciat deo
qua p̄tendit ē p̄sūmptiō oppōm
⁊ auarū p̄sūmptiōnis rūd rēn q̄
ñ nequā acbit̄ ⁊ stat de pēn
ī. ¶ Vel si pōt p̄ducat̄ ē p̄tūm
ad p̄fitendū religiōne tūc ēm
bemētes ab intestato no fraudi
ent̄ ⁊ figlius p̄sūmptiōnis

De cōmodato Cōmodatū

Cōmodatū Est alicuius rei ad alicui⁹
speciālem vsum gratuita cōcessio
Cōmodans rem alicui⁹ alteri ad certū
vsum ⁊ tempus ⁊ locū certe p̄sone et
cōmodatarius aliter agit̄ ad re quā
sibi ē cōmodata modo p̄dicto
fideliter cōmittē ⁊ tē ad dapnū re
flexionē nisi q̄n cōmodatarius p̄re
debat dānū p̄sūmptiū et ēt
usta eā p̄mittendi ff de furtis
lege. q̄m re ¶ Itaq̄ si in dictis casi
bus res perit aut fit deterior
q̄n cōmodatū recepit tē ad
ēstimū ⁊ si aliter aliās tē cōmoda
tarius ad ēstimū si res perit
aut fit detior p̄ter distinguendū
q̄ si quis recepit cōmodatū q̄
nasutiū ne frequēs esse solet si
recte ipse tē de dolo nel culpa
sue lata sue leui sū leuissima
ex̄ et c. Item qua cōmodata
rius exacta diligēcia qualem
in suis rebus adhibere ēt re cōmo
datū dicet̄ hoc sufficit si res dili
genter q̄ potuit custodiri ff de
adm ⁊ cōsti l. 1. ¶ Is qui De rau
vero fortuito q̄n no ceteri aut
pa sua nō tē nisi mōra inuenerit
pactū nel mora sit ēstituendi re
ūtis in dicto c. cē Item si cōmoda
tū fuit factū ḡtia alterius tantū
ut pān cōmodans vxori nece sū
mūdet ut ornatior ad nuptias
tūc cōmodatarius no tē si res pe
rit nisi de dolo tanū ut ff. e Si
vō cōmodatū fuisset ḡtia beneficij
tui tē tūm de dolo ⁊ lata culpa
ff e ¶ Ite cōmodans tē cōmoda
tario si cōmodauit basa vitro
sa ꝓpter quod causā bmōi ā oculo
effusū est ff e ¶ In ē bn ¶ Item
si cui rēpe rūscat cōmodatū
ff e ¶ In cōmodato Attendū ē
q̄ dolus ē sim ostē nisi fraus ma
chinatio ut si cōmodatarius sim
ulet̄ sibi fieri re cōmodatum
lata culpa ē no intelligē ul nescē

quod omnes intelligūt ut'sīmod
ut si cōmodataria dimittat rem
cōmodatā in platea & si ablata
fuerit & ipe dicat q̄ nō credebat
q̄ rēpetēt. Lenis culpa ē desidia
uel negligentia ut si' deposita
rubs deposūt rē cōmodatā uel
deposita in manu sua & rapt
ostio r'berto apto. Lenissima cul
pa ē quo aliquis nō p̄sūpsit
ut si cōmodataria rē cōmoda
tā in archa r'posuit si nō firma
cam q̄ si fregisset fur nō tenu
isset Casus fortuitus q̄n nul
lateat p̄ p̄sūpsi sicut ē incen
dium rapina naufragium alluvio ruina **De tertia ītpō**

Tenendū q̄ depositū ē quod ad
custodiā alicui ē traditū & nō
restituēt dominō Cuius natā
est ut res deposita deponēti r'd
datur quod tm fallit p̄ q̄ nō sit
cōm cōmodū deponentis si ad ēm
litatē cōis gladius furiosō nō ē
reddendus ff 24 q̄d bona eōrū
sunt publicata & q̄n fur depo
suit rem & dnō rei cōtigit
in pcham rei quia tūc potior
est dnus rei Quid si fur deposuit
apud iudicē an subripuit uel ap
p̄etauit Allegatōes utrūq; in
uenies in sūma pisanella hui⁹
modi Cōi depositū nō ē loca
pensatōe sīm motū uel deduc
tionem licet in alijs admittat
compensatio Sic depositarius
tenet satisfacere deponenti si res
apud eū pereat ex dolo uel lata
culpa ut si' deponis apud me
fund⁹ certus & eq̄ mihi soluas
eū ff ē Si homines Sic q̄n depo
tarius res suas salvas habet
& depositas ad sit p̄sūmt cōi
ter eū quia suas causte nō de
positas ff et tenet ēt de lenissima
culpa si sit in mora uel obstitit
se depositori uel si alicui r'cepit
pro custodia aut si grad⁹ depo

casus

situs depōti De aut fortuito ēt
cetā tenetur si pactū culpa uel mo
ra p̄cessit Sic ora tenet & bona
fides Per depositarium licet ei re
posita si cōmittit furtū ff de cō
dicē furtiua Cuius fur hoc intel
ligē q̄n est expresse prohibi
ne Stat⁹ alīs non si putauit dim
passurum ut ff de furt rem
Item intelligē nisi deponatur q̄
contēt⁹ in mō pone uel mercēd
& nō obsignet⁹, p̄ eā exceditur
limes depōti & trāsfert⁹ dominū
& vt p̄ Si nō obsignat⁹ uel clau
datur eo ipō bene⁹ prohibuisse ne
depositarius utatur nisi cōsēsum
dicat⁹ ex p̄sse Et si res deteria
redd⁹ r'data nō tenet ff ē le
Si res Et quod de eo q̄ re sua
apud alium depositū uel iniuste
detentū furtū accepit p̄t⁹ fīm sen
tiā q̄ sciat depositarium q̄ teneat
ad restituendū uel ad ostendē
se moriturū ēo peccat & tenet ad ple
nandū q̄ummē depositarius cum
nō accepit re sua furtū apud alīm
Tunc detentū peccat quidem
q̄ sciet eū qui detinet teneri
ad restituendū alīq; si peccat cō
muniter iustitia cum ipe sibi ius
piet sue rei indicendo iniuste⁹ or
pt⁹ missū & cō tenet reo satisfacē
& date operam ut scandalū pre
moriat si ortū est sedetur

De hereditatibus Vtru

liceat hereditatē sua dare extraneis
& tenet⁹ q̄ nō q̄ p̄sūmere bonis hēdis
una hereditarius nō licet ff de
fīm sanctū thomā in quolibeto
q̄ homo non obligat⁹ dare sū ne
cessario & dominō sub quodcūq;
dicē fīm duez sitatē patrie fīm
q̄ possessor p̄ dare uel vendere
rem suā cui placet In quibusdā
eūd partibus succedit primogenit⁹
in alijs retro gentry Sic si esset
ius patrie & uni cōparet⁹ dat
alicui facultatē condēndi testā
mentū uel p̄te hēditatē nō p̄sūmat

amisit

alienu[m] hr ergo tenendu[m] ē de nec
manō alia ē obligatio legis
diuine i dest caritat[is] qua p[ri]mo
tenem[ur] subuenire ip[s]i egenis reb[us]
aut ē illusim indigentes tuc pos
sessor tē ab omnibꝫ hēditatem
nisi sint mali ⁊ hꝫ de bonis in
digni qua honorare pat[rem] ⁊ et
matrē sc ⁊ parentelā d[e]m p[re]
cepto ⁊ concordat lex diuina
in ceteris testamento Quū si non
indigent manifeste p[er] m alios
posse dicente xo da paupe
ribus ⁊ sequ[e] me Vtrū talis
dans cēncis nullū p[ro]uat me
dius ad ip[s]m quē nō m tali hē
ditate nō ledat nī cōditionaliter
uel condicionale Si ip[s]e mortu[us]
intestatus p[er] d[e]m tē debit
sibi aliq[ui] hec tho Si t[ene]at aliquis
talē possessionē ut hereditate m[u]l[t]a
loca intuitu dumtaxat cultꝫ aut
clemosine ⁊ sim ip[s]m paup[er]
potentia aut fraude alia impe
dimenta p[re]stiterit siue ad se tue
rint tenen[tur] ad restitutiōē hmōi q[ui]
nihil de p[re]dictis ignorare nec Tamē
veri similes debēt esse rumbꝰ p[ro]bā
non p[re]d ut iura determinat De
testa ⁊ vltī Raw Raymoldus

De mendaciis. mendacium

Sim Chil. et Raw dicunt[ur] qui p[ro]
autoritate mutate villā maiē
uel aliud segetē aut silua incen
dit malo studio ⁊ p[ro] odio uel vi
dicta xxm q. vl passim Secꝫ
qui facit ussu[m] ig qui hꝫ p[ro]hibe
mdiendi bellū iusto Ite medde
cus ⁊ qui fract p[ro]hibita aut aux
ilia uel consilia impendit Et di
malo studio q[uo]d si quis tam uel
negligat hoc facere nō iudex mor
dicta Conon Hostē ⁊ Ioff Hoz
pena sim legem ⁊ q[ui] ignem accend
aut capite puniant[ur] ff de medd
Si sim canones multe ⁊ pena
ria medd[ia]rij cenobie uel loco
rū religiosorū uel ecclesiarū
uel spacij p[ri]uilegiate m cruciu
cem ⁊ ex crudelitate ip[s]o me crū
cem[ur] postquā fuit denudatus
nō p[ro]t absolui nisi a p[ap]a ex sen
ex Tua nos (incendarij vō
lorem ad mandatū ⁊ consiliū
tū ⁊ facientibꝫ fuit excommunicati
xem ⁊ vm Si q[ui]s membrorū ⁊ c.
pessimū Et isti ecc[lesi]e postquā fue
runt denudati nō ā a p[ap]a absol
uuntur Et omnes tales incendia
rij tenent[ur] ad restitutiōē omn[i]u dap
norū p[er] eos occasione incen
dioꝝ factoꝝ fm estimationem
p[ro]bor factoꝝ dicto c Pessimam

De iuramentis alienis

Si aliquis compulsus p metū
iurauit ſt aliquid datiuū ul
factiuū dicet Raw Talis q[ui]nq[ue]
nūq[uam] fuerit metu metallorum
obligat[us] dubium sit de re licita et Secꝫ de re illicita
Et de eade Si vō Et de hmōi ⁊
vi metus c Ad audientiā Tho
qui sic iurauit p[ro]t ab epo petere
ut rogat illū absoluā a iurato
si hoc impetrare nō p[ro]t soluat ⁊
pē repetat q[uo]d licet iurauit sol
uere nō tñ iurauit nō repetē
et ē debitū Tuc si ecc[lesi]a iudex
nō repetē tuc de mente eccie
fm formā euangelicā ut sic
eccia eū compellat ad restitutiōē
Si vō iurauit nō denunciare
tale incantū ē illicitū ⁊ cō
no fuandū Et ē crudelissimū
Concor tho pe primo Raw Ma
trimonia tamē dñt libere esse
quia coacta difficiles exitꝰ cō
sueuerunt hꝫ De hac coactōe
in matrimonio tractat h in fundꝫ
p doctores Dis. xxxv quod non
est ad p[ro]pōtū nam Item sup
sententia simoē xxxiv dr Cum
quidam ducens ad mortē mu
lierem quatuor votis Circa
qui sunt pusillanimitas mentis
nitas contemptus dei ⁊ mortis
oblimo Jumenta bō ip[s]ius ser
uū trahentia sunt tenacitas
⁊ rapacitas Auriga cuius ḡnis

ambobus ꝓsidet ſꝫ qđo hm̄ di

De locato et conducto ꝛc.ª

Locator dicꝰ q̄uerel ſue b̄ſim alt̄ ꝑ̄no rededit ut ꝯ loco tibi domꝰ mea ego ſim locatoꝛ tu b̄ conductor ḡ̄ ꝛc. dꝰ quib locare opas ſuas q̄ offert ſe ad faciēd aliq̄d pro ꝑcio uel ꝛc. q̄ accipt rem ut faciat in ea aliq̄ quod dicꝰ nouacius cōuenit cū Justo dꝫ ſolui mezres locatori ꝑ fin goff Seruari dꝫ quod mt cōs actu Si b̄ no appareat quid mt cōs actu ſit ſeruandus ē mos ꝛegionis dr̄m ſi ꝛc. no appareret uel ē uaria fama quid mīmd eſt ſꝫ ut ſoluaꝰ in fine am ē de re mre in obſcuro li vi. ff de azo Aliud conductoꝛ teꝰ locatori de dapno quod in re locata cōtigit ꝑꝰ ḡm oſtiū teꝰ ſi quod cōtigit culpa ſua uel alioꝝ quoꝝ opa b̄ utiꝰ Et in hoc cōuenit b̄mt ꝛc. culpa leuis nō ḡra b̄ruſcy celebreꝰ Si ſi fecit ꝑ quib dā ligneis fenſtell ſeruꝝ erit de dapno b̄ alio dato ſi obuiare no potuit nō teꝰ ſilr nr de caſu fortuito Sic ꝛc. rūdī ē de eo qđ locat opas ſuas faciendas in re aliqua ſꝫ de culpa teꝰ alſ non ē in ſi q̄s conuenit miſſendā accepit uel dolo ꝛ fracta ſue culpa ſua uel alioꝝ quoꝝ opa cōtꝰ teꝰ ꝛc. de culpa leui Seruus ſi diligenter adhibuit ſic ꝛ de rāpetina faciēda Et q̄ms de dapno ab alio dato nō teꝰ teneꝰ nr de cuſtodia Nā q̄ mercede pro ſola cuſtodia accepit teneꝰ caſu pro leuiſſima culpa Et de depoſito bona fides Sꝫ de fortuito no teꝰ niſi ex pacto ut ibi dicit ꝛc. ſi res ex ſua bona fragitur no teꝰ niſi ex pacto ſpeciali Ite ſi nauta me uito ponat res mea alia nam q̄d ibi ego poſſe rid ꝛ perit teneꝰ Et q̄ dolus dolꝰ allegat dolꝰ probat dꝫ ff de probat dicitoꝝ & dicit dolum Sꝫ in quib caſib reſtituꝰ cenſus ſiue penſio rei locate ꝛc. ſi conductor expellaꝰ ꝑ ꝛc. tuis fit finis ſio alias etiā conductoꝛ tenet alioq ut ꝑꝰ agri exerciſat a ſolucione ꝑcii b̄n maiore cui reſtitui no potuit Ite ꝑꝰ id quod ꝑꝰ conſuetudinē euenit Ite ſalut ꝑꝰ ſterilitate afficiet conductoꝛ res magno modo aut ſterilitas ualeat compenſari nō ualeat ꝑdente uel ſequente anno Et ſi ad hꝰ ꝑmiſſio ꝑcia ſterilitatē eiꝰ ē ꝑꝰ Et ſi aliq̄s locat opas ſuas tibi ut accipiat rem uel aliq̄d in ea faciat tota mercedem ꝛcipit etiā ſi caſu fortuito impeditus fuerit ni mea id culpa poſſit imputari ff de b̄ꝰ ꝛ exordinariis rōgiuoꝝ l. ſi ſ penult Et conductor ꝑd alicui ꝛre ſibi locatā locare ē l. nō Et tue res poſſunt conductoꝛi obligate ſint priꝰ dñe uſq ad illā quantitatē qua ꝛ iſte ꝛ conductoꝛ tenet ꝑoꝛi ff e l. Si ſeruꝰ ſ Si colono Item ſi conductoꝛ fundi aut domꝰ aliq̄ exp̄ derit in re conducta ꝛ finit Si expedit nr̄ō uel utilit augt cōſtituit uel inſtituit agere tibi locatorem ut expenſas ꝛcipiat ff e l. dñs Alias ꝑꝰ hoc de ſuma priꝰ Item nomiē fin doctoꝝ ſuam Inꝛ locatore ꝛ conductoꝝ dꝫ eſſe conſideratio miſi ꝑ ſic in emptoe ꝛ ꝛendite q ē q ꝛ no ad tempus alicui rei ſui reſq ſeu emolumenti Si iꝛ nō ē miſi ꝑ fin rō minuendi eſtimatoꝛ rerū bonoꝝ ꝛ alt angustiaꝝ penuria ꝑ ꝑpetua locat alteri rem ſua ꝑ mori ꝑcio qua redditꝰ anni ſe extendit de ductis expenſis ꝛ laboribus ſuenter Iſte conductor teneꝰ

ad restitucionē faciendā locatoi
ar si m̄ vendidisē aut emptoē
fraus mīuenisset ⁊ decepto ēt
ducī/mīo de ēmdo q̄ simīl ppās
sīt quo locatio expleat iudicat
an usūd fuerit p̄cid uel īmsti
tis si locator plus de p̄cio ēcept
quā conductor de fructibꝫ rei lo
cate p̄pē potuit ppe tociq̄ lo
cationis ⁊ tenē locator restitue
conductori id supflui quod r̄
cepit Si vō conductor plus de
fructibꝫ rei locate p̄cepit quā
locatori dedit tenē ei ēt restitu
ere sūmam ex cresente vn̄ tūr
ia constat de errore nīc eos ab
initio mīuenīte Sūt quidē ta
les excusabiles per ignorātiā
facte ignorancia sīne fraude et
dolo ⁊ postq̄d cognouerit de er
rore in fine locationis tūr tenē
tendē ad equalitatē usūi p̄cii
quod nīc cognoscit ⁊ plus d̄ initio
locationis erat ignoui sic ꝑ mer
ces illo/dierit dāpnificatio nec
plus ꝓ mīmo recipiat quā dedit
seu recepit ēt finaliter ide dic
tor super legem Summa leuit
xvr vbi dī q̄ mīs mūs ānorū
mūbilia dz vendi ⁊ emi reb⁹ mu
sīpantiꝫ sīngul̄ restat aut de
restat prius mīs mag nec mīa
tempus ēt pī si alternatiue
ff̄ ut ibidem sit q̄ estimatio rei
locate faciende erit nō sīm tepo
aut ꝑsn̄ imīti cōuenit si tpis
plurimū faciende partialiter
uel simul ēt dicit q̄ hoc p̄cep
tū dei ē morale cui ā nouā
lege fuandū sīm glo ibidem
dz quia in toto orbe alit̄ fieri
videmꝰ nīc fieri restituiꝫ nec
postulari cui si magna mea
litas imīuenīat ad salūā dū ta
les locatores inequales facte di
re nos oportz q̄ tā locatis q̄
conductoribus tpe mihi cōuenit

mutuo mīnꝫ sīus ēmdiat
⁊ alt̄ sibi remissione faciat
si plus sue mā sibi aliquid p
meret de p̄cio soluendo aut r̄
stituendo dūmō tū hoc cōuenit
sine fraude ⁊ dolo sīm estimatiꝫ
iusti p̄cii cōuictus fiat

De precio mercenariorum

Et neglecta solucōe debitoꝝ
nō frustē videor in ēstuare ne
gligentiā ēt pertinaciā volū
tariā de dilatāe solucōis tā mer
cenariis quā aliis creditoribꝫ
sicut detinēdi debiti alioꝝ
⁊ in magnis opibꝫ existentes
fenera nō minime curie d alu
os defraudē bona p̄ꝓa cōn
usurā cōn ꝓxīmi meritate cont
legem ñalem quod tibi nō vis fi
alteri ne feceris cōn scripturas
nīd dī in lege dei leuit xviie
sacras caluīpnia ꝓximo tuo ne bi
appīmes eid nō mercabi opus
mercenarii tui apud te usq̄ ma
ne Et tobie mo dī drumdꝫ
tibi aliquid operibus fuerit stati
ei mercedem r̄stitues ⁊ mercēs
mercenarii tui apud te ō nō
nō maneat si cōn eiꝰ voluntate
in quo doceminꝫ nō debē exp
tare donec repetat a nobis
debitū sed ēt nō postulanti sol
uere debemꝰ ad mem nō sit qđ
alteri debemꝰ vn̄ nō damꝰ illi
alicui si rēdimꝰ debitū illud qđ
suū est nec proximis alicui gratꝫ
actionis debet cui usūd sit bm
ruꝫ rēdē q̄ suū est Ideo pau
lus dicit ad rom̄ xm Reddite
go omnibus debita cui tributū
tributū cui vectigal vectigal
cui timorē timorem Et sībōt
nemī quidquid debeāt In quo
dei ⁊ apli do p̄cepto inuiabilis
hom̄ multitudo ēt magnorū ⁊
alte dignitatū ⁊ status gīuī erra
re videt Et cū no ꝓno periculo
audiui multi laborāe videntur

apert᷑ qꝫ oculis non pensant ꝯ
stiard suazid impunitate max᷒
pauꝑm ⁊ egentiū ptiū ⁊ mer-
tedem munste detinetes sicut
⁊ alia quęcūq debita exceptᵒ tñ
rasibus pus posit sub rubrica
sti am stat restitucio ē facienda
r xj. obi exapuit quidā casū
m quē nō oportet statū fieri re
statucoz cū effectu licet se asser
tus actu uel habitu dz esse prep
tus ad restituc̄ ad quod tñ
remitto lectore ad rōnes ibiꝫ
assignat᷑ Sciant aut tales dete
tores pdoꝝ et diuites cōm
latatem pdōꝝ primo se obliga
ri in foro conscientie ad puram
confessionē de his sanctā cū
penitēa condigna tāquā de im
ria proxima stā ⁊ forte nō ma
quid mortale qꝫ cōm avaritiem
co stat se obligatos ad rema
petendā a creditore ⁊ sibi rēo
xiliacōne nō ignorēt fore ne
cessaria sm illud exod 22 offers
unuq tuū ⁊ vtor dati sub qꝫ
sī tuq hz aliquid adnexū te
tē cm᷑ v 2o stat se nō posse re
mittere nec absolutoz posse mori
msi actu uel ꝓposito effectualit
velint facē solutoz taqua de i
iuste possessis ut pus dictū e
de alijs restitutionibus 2o stat
se fore obligatos ad restituc̄
ōm expensarū ⁊ dapnoꝝ q
ille ob illa detentionē incre
passus ē in foro cōsciē licet fo
te nō in foro retentionis msi lici
ce probare posset Et forte di
cē et possem qꝫ mora q hinc
exim prouenire possent si fuis
sent restituta in foro consciē p
fundē teneē sm arbitriū bonoꝝ
virorū sm status pezsone et
debiti qualitatē qꝫ p illa im
riosa detentoꝝ priuat illud lucro
suo qꝫ idem ē dapnū inferre
⁊ lucris spoliare licet lucra

fi creditoꝝ

debitoꝝ

sunt incerta sz rem alterī auferre
est certū quia in primo nō sami
certa quātitas quod nō ignorat
in 2o Et quibus heu hodie tute etiā
spectioms est qui hōc attendat
⁊ sim ea se regit Sz pdolor
consuetdo ⁊ qualibus pcedūt
cit ratione ⁊ bilesse facit scrip
tura dor apud doctores no sic apd
deū ut apparebit in iudicio di
uino affirmandū ḡuq summus
ep facto dauid regē qui aquā
sibi allatā de cisterna bethleem
intra per milites suos sub pe
culo rezpoz suoz bibē noluit
ꝫ fuerunt ei dno 2o Ꝫ exm Sr
ista qui detinet aliorū dnam
iuste sanguine eorū bibit quam
pricipales ē ntīa eis abstinēdos
Exceptis sm ⁊ay si hmōi res pa
fernales a ppas pt date possit
de illis etiā tuto marito de nā
facē sine restitucōe alicui Et si
vxor ē lucrosa sz qꝫ exhibita
debita gubernatione dom ope
ribus suis lucretur pt de hac
facē elemosinā vlr intelligē
deducēdo expensas victus sui
qua Sr tē ad omnā hāpnoꝝ
nera ppt date ⁊ cet ppt obsq
um ab vxe exhibitū De vīq
qꝫ Sri sz pane Sno ⁊ hmōi
que approbato more solet per
time ad exores dispensandū
pt ⁊ dz facē elemosinas mode
ratas ⁊ sm voluntatē Sri more
uel maiore multitudinē et neces
sitatē pauperū Et dz sibi facere
suaz qꝫ nō displiceat marito hq
aliqñ prohibuit qꝫ tm̄ phibet
ut temptent vxores a toto ꝫ
ab excessu pt cet sibi costuma
formare ex miseria pauperū
cogitādo si maritū videt placet
sibi sin aut nō constā sibi dictat
qꝫ Sro displiceat deponat cas
pt ⁊ si nō pt deponē nō dz die
msi ad extremā necessitatē Et qꝫ
dicō de vīq vīr intelligatur
de rebus dotalibq vel illatis

dominus penes quem est Contor
est & sanctus Thomas ñ vt q̃ vxorem et
ut mortuo dñs xv Secundo p̃ Sobre
quod datur bona a muliere pro
one quod de matrimonio sustinet &c
tam dñs donat quã dñs & matrimon
si eo soluto solutus & sine eo eã
nõ pt & ꝺ dos quasi ꝑpetuũ mat
monũ mulieꝛ & stante matrõ
dominus detinet est penes virũ
vltr cõm voluntate viri nõ pt ꝛ
elemosinã facere si faciat petat
consensũ viri aut de suo ꝛcompiat
restituat Si donatio ꝓpter nuptias
est que sponsus sponse donat
tã ꝓpter ab ea dote acept &
de donatõe mr̃ bi & ep̃ c(Nup
tuũ donator ꝓpter & ep si pa
tuat̃ maritus de dote uel pte
dotis lucrãdi / vxor pmortua ta
lem pactõe dz lucrari mulier de
donatõe ꝓpter nuptias pmortuo
viro ñec dos nec donatio ꝓpter
nuptias alienate pnt eã cõsen
tiente vxore ñec vz alienare
si vxor manserit nõ ꝛnemẽ
tẽ de iureuxoꝛ cui cõtingat &
licet ita vz (Quid si vxor viri
rum prodigũ relat aliq̃ de ꝛ
bus rebus cũ vno ꝓt̃ fratꝛ Will̃
Si bona fide hoc fecerat ut sibi
et viro soluo et tempoꝛ prudeat
que ea male consumẽt nõ pfat
ne tñ obedire viro si ꝓhibeat
aut si sibi tradi petat nõ in tra
dendo eid̃ iniuriã ab petit

De elemosina relinquẽda

Dicat̃ nunc de Gaudẽ d aut nõ
quotlibet quantacunq; ꝛdpiet
elemosinã libẽ oblatã suue ꝛ
diget suue nõ non tẽ eid̃ ꝛstituẽ
donanti quia consensus libeꝛa
contulit mutuũ ꝛcens prouidẽ de
indigentie & a se dominum ele
mosine illã excluserit & error
ille ꝛ persona qua putauit
egestate ꝛ nõ obest sic ꝛ ma
teria error ꝓsone pauperis
que putat alter diuite nõ
obest sic nec ꝛ benedictione

Jacob pro esau Si ꝛ emptoꝛ
elemosinã nõ e ñdigenꝫ et e
sibi sufficiẽs ꝓuisũ tã ꝓ statu
ꝓsẽti quã futuro de quo pole
bilit pt ꝓsumẽ nõ pt pro se
et ꝛseruare si dz pauperibus
erogare q ꝛ illa paupem ali
quẽ defraudauit qui cum error
propriũ cõm quod ille petauit
dante tamen ꝛ nullo defraudã
re potuit quia ꝛtentus ꝛ quo
ad deũ & ad accipientẽ ep̃s pau
perẽ credidit digna e ꝛmuñ
nacõe Si cui indiget aut sibi
pro futuro nõ est sufficiẽs ꝓui
sum suue ꝓ semp aut aliquem
tempoꝛ aut dubius obsequio oc
cupatus probabiliꝛ credit se pos
se desistẽ ꝛ ꝓpria industria aut
labore pt sibi ñcia ꝓcurare
credo q pt eam per se ꝛstituẽ
alias nõ ꝛ tẽ eid̃ pauperi erogare

De contractu reuendicionũ et recompcionũ diuꝝ poticio

Anima reseruante nõ ſmmẽ ut
uocare ꝛ quibusdã ꝛis et
pactis quibꝫ eã cõtigit sub for
mis scriptis solẽ ꝛsequi Deq̃
a pleriſq; solet dubitari an liꝫ
sit aut illicitꝫ Videlicet sit ꝛ
vendens quidã censũ annuũ ꝛ
quidã suo fundo ꝛpi & ꝓ certo pre
cio ſu ſima pecunie ſm̃ cõmune
consuetudinem et ꝛcipit patrem aut
latorũ vicinoꝝ eo pacto ut ven
dens & emens utriusmẽte ꝓ
nullis ꝛpoꝛe quibꝫ placet liceat
sit ꝛsolutus cõtractꝰ & ab ꝛpo ꝛcedẽ
Siquꝫ vendẽs ꝓ a censu liberã
reseruet facultatẽ ꝛmittendi censũ
a b pdicta pecunia ꝛstituẽ ꝛtã
b ꝓ emptor ꝛseruet sibi liberã
ꝛmittendi dictũ censũ ꝛpi primo
venditori ꝓ a pro eid̃ pecunie
ad quã tempoꝛ se obligat a ad
libitũ ipius b sub certis penis ꝓ
ut vallatꝰ si dicto pacto cõtine
retur illa cõdicio adiecta ut alt̃
alteri p̃ns mittat̃ vellꝫ p mã
nũ aũ cõtractus ꝛsolutꝰ & q̃ vel
let ꝛsumẽre cõtrad̃ ut ꝛ se super

¶ p emptor nō intelligo aliquē rei alicuius sue proprietatē dominij iusto p̄cio nisi uenerit

resolucre armare posset ¶ Vbi ali quali veritat dilucidacōe in tali casu Salua ꝑ lenori declaracōe per vendicōz intelligo tm̄ fundo nē alicuius rei seu iur aut dominiū in alterū p̄sonā iusto p̄cio nisi uenerit ꝑ vendēte ꝙ lūtiare hūi lata ¶ Vna tm̄ fundo reale facta mō eos ꝑ emente ⁊ vendentem periculū ⁊ lucrū fūsit in emētē ꝙ res fūsit ad suo onē et emolumento nisi pactū sit mīsertū cōuentu de cōsensu libero ꝓtis venditoris ut periculū vendicōis ꝓ spectat tūc res nō pereat emptori si vendit̄ si fatue agit venditor volūtarie in se periculū trāsferens cū de iure ꝓh ad emptore hūi sim iura cōuētis eo fauentia de legem acquirē h m de ꝑa nisi ⁊ finari dr̄ nisi impleant a iure Dicit tn aliqui doctores ꝙ si constituā census veridicus qualit in omnib bonis aliena nō deuitat pactoliū alicui sim di facta tūc erit periculū ꝓtis ad venditorē ⁊ probat hac pl legem ff de peri ⁊ tamo rei vē dite le eū ⁊ he ꝙ si nō ⁊ hoc potuit sic intelligendū si aliq̄ ꝑs bonoz̄ mobilū tenēs ⁊ constituit ḡue alluuiac aut alis pat nō stati totū censū ipe emēs a mittit si sim tūc periculū erit dr̄ ⁊ tē pars census defalcad sic ꝙ in parte compotz periculū ꝙ alē vendens mūs ḡuaret ḡm labores expensas ⁊ fatigas sentit in gubernacōe bonoz et emens int bona sentiēs solid de tamdo grauabit ¶ Si vō census in aliqua certa re cōstituā tūc periculū pertinet ad emptorē ꝙ cessante re cessat ⁊ census de re ipa ¶ Sēc sentiendū ꝙ empto ⁊ ven dito dr̄ fieri mutuo ꝑsonas q̄ a iure pnt res alienare q̄uis dr̄ domina ad eas pertinet ⁊ p hoc eccl̄ia religiosa ꝑsona pncipis ⁊ usufructus rēs dōi priuati mu nicipes filii nō emancipati sim ⁊ ¶ Sēc sentiendū ꝙ ꝑdicta emptoꝛ ⁊ venditionis fuit ista Consensus emētis ⁊ vendentis vt res q̄ emit ¶ Sēc usq̄ ꝑtū ita ꝙ fiat adequatio dēti ⁊ accepti sim ꝓbos rōz ad vsū hoīm sim certā estima nōnē ¶ Sēc requiritur ad legitimā cōuētū emptionis census ut census q̄ ⁊ vn̄ aut vendi fit constitutus in aliq re censuali ut villa domo ⁊ ita ꝙ illa res tm̄ census ferre possit demptis expensis ꝓtis ad laboribus que requiunt ad ra subsistentiā seu cōfugiū ut si de beret res ista locari ꝙ annuo censu ꝓto ꝙ ꝑtū ⁊ census iste esset e qualis Alias si empto fieret sup nuda ꝑsona illicita esset cōuētio ꝙ ꝑsonalis et esset fructi nullus ⁊ oīa ꝓcepta cōputarent in sorte qua sorte leuata census cessaret ¶ Sēc requit ad cōuētū reemptoris iustū ꝙ res sit mutuo empta sit verum ⁊ nō ficta emptione si mulata nō ꝑ ignorantiā ꝑ errē ꝓto nō ꝑ malū ꝙ tūc emptor suspectus se reddet de ꝓbis ꝓpie do nec ꝛc ꝓto hoc ꝙ tūc emens ḡuare ⁊ vendēs suspectus esset de fraude In fine cōis ¶ Illo vsq̄ de pig si pro eode cētū pariter nō apponē debz pactū de reuendendo post cētū tēpus ꝙ suspectus esse tractū de inīquitē ¶ Sēc ꝙ tales nō consequent usuras stipe ¶ Sēc si cōpu tat fructus in sorte ꝙ ꝓtinet ad pig noris nō emptoꝛ ¶ Vnde oīa solet vendi in cōi ¶ Illo vsq̄ de pig ⁊ ad medū de emp ⁊ ven ¶ Sēc si mo dus ad ꝓtinet pro quo sic fundū ve dedit ꝓsumit cōuētū in fraudē usu rarū facta ꝙrela si emptor cō sicut exercet usuras in ꝛc allec ⁊ tales cōuētus que ad emētem est ꝓpetuus ꝙ trāsit ad heredes donec ꝓ vendente ꝛc ꝓsolua ꝛc pe tendo ogz de dicto cōuētu rec mendi ⁊ vicendendi ꝛc ꝑcepta ra tia dicta famosoꝝ ⁊ clarissimoꝝ doctoꝝ sibi cōtradicta seu alle sentiendū ⁊ qua duplicata ⁊ ¶ Sēc cōuētio ꝓma qua vendēs ⁊ vendit census ipe ꝙ emptoꝛ ꝙ quo ipe emēs ⁊ vicendit sub

reuisum ipd a primo vendito pacis
contra interse ut dictu e in casu
& sic de vigente fit emcio & de cet
re fit pendens Et quod de primo
contractu ad recuperandu/minor t[em]p[o]
dubitacio quia iste tenet solz pitt
ari ant fideles maxime qz vobis
ratu per sedem apostolicam hec matia
ppia p. anima sua octauo Et xem
doctores in Comu[n] constancien scrip
tis suis & sigillis p[ro]mu[m] contractu ni
pacto suo ratificauerit De 20 qd
maior or[n]e dubitacio qpt plura
que vident sape quamo altera
pars luet forte in foro coscie
tie no posset efficaciat impugnari
ad litem sit audz iuris[di]co p se indu
to remediare & sibi & tenenti & consciet
no sit nociua & quis in re sua mo
deratior sit & arbiter Et quis pri
uatis libera hz dispositio[n] inst per
indicem ci me dicta & pacta valid
arie mitt tenent quod Et quod n
refacere vr an a primo contrahentes
pueniant de contracto restituend an
vo ex post Sz mlli dubiu qn si re
sue sumpt empto finisset & aliquid
dum adhuc contrahentes tenent pos
sint & contracto recemptionis effl
ue sit vendes equid pt pa abere
tore eidem tenet io a primo id po
tuit in pactu dedisse & sibi vol
untes pacta cedere legis alicui cui
assensu no parue autoritatis doc
tores tale contractu z[er]o esse mutua
tio[n]i no emptioni qz dicut qui hi con
tractu tenet sua possessiones qd
pertinet ad mutuu & qn emcio
expellat red sua vendit qn e con li
bertate emendi qz ut pt vti re
sua ad libitu suu Et allegat ost
quu dicat qn vsuarii Dum sibi contra
hibus mutuu Studuit se ad contractu
emptionis conditionalis cu pacto
recouendi & duo ppositum instrumenta
unu primu aliud reputat ut dicit
nouel cuius dicit qn a simulata
& ficta si fuerat a principio ratificasse
mutuu/sed posset tenere qn tpe
restitucionis contracta res esset detri
menta aut perdita notabiliter mu
tatu a quantitate in qualitate red pri

contractus fiunt fructus diu a primo
tenente primu restituendo qui
tuere ledere qz qui no est iustum
primu qd tu recipitur & ideo pdo emcio
amplius recipere quod dedisse qui non
debet nu restituere equaliter data
& accepta qz plus una marca equa
bat p. x nec forte vne vi vi ulo
Occurrit etiam hoc no plene fundato qn
forte A vendens primo tempore restitu
tionis contracte per mutuu possit ad me
nu no habeat pecuniam pompta qui
ipsi de restituat ad recuperandu recipi
tenti quod ge facere nu nemo ad impossi
bile obligat Item etiam si contractu inditio
tracto restituere debitu & obligatio
nem sine pactu per beneficium unius
sibi subuenit sit qn ultra posito ab
luat ad tempus et solutione domus
piguoris et forte[n] accidit qn ita
Oditur de solutione hec omnia tenendu
ut sua an iste contractu sit usuarius qn
sim communiter & theologos quod
sic describit Est ex mutuo pacto de
bitu et exactu nel totu qd pro toto
accidit & de addi ex pacto nel mu
tuo precedente / habet exercitiat usu
ram usuza & superhabundanti no accepit
Et xem qd in plerisq[ue] in predicto ne
pacto ut clarent expedit nu emp
tionis & venditionis & no ficte et fabu
te ut pta posito tu no possit aliud
probari hic actu quod sit scriptu
Et si dubitare de mente contrahentiu
hentiu quod standu esse ad formam scripti
De pignore alio vos Tu i[n] utroq[ue]
positio no parue autoritatis unde dica
beat ea tenentes Et presertim pape
affirmat qn licitu sit iste contractus
tus p quedam decretales doctores
patrum Cremonen auditores curiae
pallacii qui de consilio reuerendissimi
suorum fuere doctorum tum primarii sunt
tunc iste & alii in Anglie in
rota p unu tuesem qui ego primus
tamen licitu non in scripto usura
rum recepta Et fuit alii doctores Joh
Faventinus cui licitu approbat scribe
re tu me no ignoras in quibus
ad scribendum & omissis tu talis contractus
nullos acceptare si qn usura cum
sanctissimo Et quod ignis
gem vi[de]t Imo videor in debi

dicē qp m partibus et terris m
quibus tales cōtractus pmt illi
cite & mōsitate cautu a pmo ne
cessarū ē cū declinare ppt' stan
dalū vitandū qz m bno loco licz
p malis nō mutē m mdr̄ibus
ut m lenuijs m esu lactemoz
& carnū que consuē ēd ē op tūd
legū nr̄arū vbi vō assuetud
est tale cōtractū practicād fm qđ
videt alicq modificandū & rōdia
onēs nr̄ie que licet p doctores &
otrusq; partis formaliū nō ex
plicant tñ de bono & equo subintel
ligunt & eas intendūt & intē de
debent hmōi eas pro expressis &
ut tales imaginē valeāt fm p
dict qđ & hēt in tanq̄ vorum
q; nō affectāt statereis dolosis
ut appareat qp volūt pro arbitrio
mō fl affectāt dumtā statereū
de scripturē sinistē tūqua de thesau
rīs dnōrū & fructuarioē multū suē
rē pro rēuadris mdigentē &
inopēs emendū & vendendū
nō ut vnq alterī defraudaret
aut mdigentē rēddēt dīc paulo
nec rēdemat vmsissēt frēq
suū in negocio aut vnq rūalitā
tatūd completior fiēt cōm rōz
uris & rī completū Statuaq
i p scriptā legē nāle qđ nō vīs fū &c & legē tertiatis fr
ne que exp̄mit p morsem leu
rier exrēt deut xx m de cō
passionibz nr̄oz P̄ma qđ
reemptio qua a recēt ad rē
sū p̄ns vendend nō gnat aliq
ptē qp emēs tē sū singulis āīs
p̄cept eid & obligant sē sponte
ad rēuendendū eid a vendtōr
rēcepta pecūa p̄rius data sī
cūa medio hmōi vsus fiūt ipse
vendens & m cō cōtractū q qđ
p̄us fiūt cōcepti si nō perfecti
sub tamē pacto rēmptionis p̄nt
multa mōdō q verguē in gna
me rēmente sīt A primo p̄cid
rei & rensus p̄t sugressu tēpore
mutari ut sīt hmōi p̄m cōtractus
l florē anne rensū p̄t eum & vē
di pro x hmōi vō rēsolutionis cō
tractus p̄t vendē qp emat p̄ & qđ
nō videt qp a gīget totā pecūam
t̄ sūtue nūbo rēd ia merx & pecū
nō sunt equalia & b multū maior
tue rēpositūs pecūa cū talis
est qua tempoe p̄mo cōtractus
Oportz i ut ego vtēdo hmōi xi cōn
tus ita esse equalis sd hmōi p̄m
cōtūs nīs obstāt vi qp pactū sū
fructū de recūdo rensu qp eade
pecūa qz illud pactū mclubut
mō iuste emptor sīt instū p̄tū
quale erat in p̄mo cōtūs qp nō
est variatū ītē p̄t mōdē petēdi
in tē empta sīt fundo qui forte de
fruct intendit rauemate vel allu
mōe ita p rēfus de rpō hmōi nō
possit & nec b rēputat pecūa
rēplue volens cōtūd nr̄ subtrac
pecūlū alicp ad qp tñ de mō tenē
nr̄ obstare vi pactū mūd de fun
dendo qz hoc pactū dz de equo et
iusto intelligi rēg hmōi statūs ut
mōd & rēnīs omnīb parūbo nr̄ psu
mendū & de pūsistente qp mūt
tio sua fiat de voluntāb dūpno
subeundo alīs vi fuisse pactū ex
tortū et inq̄ voluntarū et per
consequens inequid ēt si quer
si b rēuendēs tensū & postulās
pecūnā voluntāe vellt pati dp
na istī q a pati p rēsolucōz cōn
tus sīt sine dubio qp sīet ipō i
cūd p legē nālem nō dz alterī
talia inferre ītē forte hmōi rē
luctoms cōtūs hmōi a tarz pos
ma ad recūendū qp i fuisset
ēt si dīc p̄mūctauit sibi est ut
se armaret & sibi prouideret
forte nō dz sibi prouidē de tāta
pecūnia Ver rēphendendū mdo
hmōi p̄mūctōz qz vi cū tēpt
tamē sīt pro mōmādo vitandō
& posset fieri ecl sine pacto i
pt̄ deduci in pactū ītē in fino
qp b pt̄ ipm a trahē in causā
pro dapnis & mtesse & tē hmōi
a mdr̄ibus sūe sine fm rēg nīs
dz quib mandato fiunt mdr̄i
dolo facē nō vi cū hēāt parere
necesse ēt de pecūnia in cō
uemcōb si est appōta tā simle
ges quid fm mra si a mdr̄ibus

aut conuencionales ppt' p mendd
dominacia debitore aut ut metu pe
na debiti solut' pt vltz petit ni
si in fraud' vsuaziu ab vsuraz fi.
erit apposita xxm Dis stud' ẽ
de arbi c dilecta / in pñti vb' conc
tu stantibz pditis impedim' no
puto posse peti pcdz qz no sint
interuio subiacedi se pene nisi retis
paribz & impedimentis cessantib
bus de quibz hic no sint expssid
Letis tñ paribz id moderame &
competens q mi' ptes inem'
& meritu' tuit & vbi tuit cõtractus
tenẽ' pt & stipulatio pone mi' po'
ualebit vt nõt' in spe ti de emp
& vel & q nõ q si in instrumento

Quinta Ratio cũ Solucionibz

Post pdicta vr' sic obiectoz
posse rñderi ad pñcipale q sit
fin illos qm defendit hanc viam
Onr' personis de vsua no suspectas
& in partibz ac tribz v' talis forma
emendi & vendendi pluta & frequ
tari stante vsu interuen cõsuetudo
nid mereat & patio iusto no multo
a primo cõuictu & retis omnibz pad
bus pdicta cõuicto in foro cõtencioso
facile no vr' posse impugnari in
qua fusione singule clausule sup
pensande sit si aliq' ex pdis fuit
omissa nd videor tale cõuictu hmõ
p suspecto nec in foro cõscie esse tol
lerabile Veritatis hmõi cognitis
onis pz ex pdictis et ex r'sionib
vr' q semel placeat amplius disp
plicẽ no pt sit q ad gñm alicui
rones' no est in ea dispendiu p
torquendo li vi sit pacta guadu
sus si no vergat in despendiu sa
lutis & in det medio aliq' pñle hz
zatiõ de parte li vi in 2o sicut
in pñti Sz de obiectis videndu
fin illos vta vr' no pt si ficte esse
vendicoz ei qualz r'patẽ vr' q
sun' e q ppe e mutuatio ad hoc pt
uideri q quilz no r'pent suu qz
illa sint res seu pt'etis q cui cõuic
tu erat / extincta e / p tale tñsla
cionem in dominiu alterius sub pacto
de rossin pretiu mutuemẽte nec
in forma cõuictu appar' aliq mu
tuu si talis emptio & intencio

recta cõtrahentiu ut suppo' e de
no mutuando si emendo & vten
dendo ut in aliis r'bz mobilibz
in toto orbe fieri' cõsueuit Et si hoc
uer' h vi Coñcta ex cõuencõe le
gem secuit The si dica' ipse r'meds
sit a cogit' recuperare' rensio a b & no
empcio & venditio de esse liberas
sine cõpulsione pt' hec vera de
absoluta & no cõpacta emptice
qualibz in pñti Et sibi imputz
qua tale pactu sup' se assumpsit
Et ide prudendu e de hoc q talis
no hz liberam administrandi r'bz suis
Eade equa trusio et obiectio loco
hz in pena venditoe si q a vendt
rensu ipsi b r'tinere sibi facultate
remedi q ide pactu interuenit
Sz dicet quis tur apud plures ipsa
ta suspectus & imo illicitu zo cõuic
tus sit r'aidicio de cõi emptis
& tri p' apud alios q r'puta' honis
& sine formidine obligz frequen
tat & aplide auctor' minime
est roboratus et in ma' p'missa
sit in rle de rebz ipsis no alie e mich
ad hoc pt' videri q in primo anno
vr' giuari euenientes propiet ide
pdud q dedit rensu p'cepit inter
q cõuicta no sint r'soluta et cha
suan' pdalia cõuicta in p'o q' in 2o
et in 2o clarius nr' licet pdata eo
no quat in p'mo licet verba alit'
sonat primo pareri sibi qm debit
cõsuetudo studi vestre zm is ma
gis estimat eid suspecta primo et
de primo cõuicto psuadet nd videor
oporte' intelligi p'tio & re emp
ta no mutuata Unde si mutuu es
sent sine culpa no audem dice
q posset licite pro eade pecunia
rem sicut plus ea eade ratione q
ia no suaret ista cessantis mi' mer
ce & primi haec no fuerit hec ad
uersio facta si p' supra in omi co
tractu licito emendi & vendendi
di tradud studio cõuictus Sed
tertiu dicat quis nisi res dubia
posset excusari ut sup' Sz tertiu
dicat quis Si ista equalitas p'
ea et merx esset notabiliter mu
ta & nollet primus emere ni
de p'tio si totu r'peteret q' debet
tene' nec recederet sua p'ma re

deus id mteyzid dare fm̄ pactū
d̄hor vi² rūdendid q̄ dict pactū
te² permād totd restituē fi ex pa
pt ipm rhpiente mdicalit cō
uenire ut per mdicē cōpellā
ad equalitatē fmandā fm̄ tm̄
sum talis tempor⁹ sic accipiens
ad ēsuzā te² ea plmē uert post
pl cōuenire ēsuraziid ut eam
hbi restituat. Ille tm̄ ma usqe
rhpet eam et multa admittit²
m̄ amplitudine negoriozid ertie
q̄ si ded nre² ad mdicand p sente
nā trtractarē² p̄ missa rād nō
rod dubn exaiss² fm̄ decretā
naugrant dr̄ In tenitate de vsu
ner tm̄ excusatio tacte dubij ma
gis vi² hre loni in pmo cōtractu
qui in 2o vsa in 2o contractu sm̄
quo rūendū fit ipius rensus
tuit pmo solemnit² cōfitet̄ q̄ si
tue e mutuatid mecū pcid aut
valor id dubid no hz locū q̄
rchtudo e de equalitate Ideo qu
tidp̄ mr̄ illos cōsulebā q̄ tute
se gūare aut munire pāt sibi
mpunt q̄ se spote gūare sub
erat De gūato tm̄ ult⁹ dmndid
usq; p̄ mra prouidere ut re
stitui possit cōdicid nisi tm̄ p
plidicid ppicid validitatid fier
set in p̄ c dd dilcd de emp q̄
eam quod in theologi no admit
tut ut cōsulebā se nmuē deape
pit nr̄ dmndid usq; p̄ fm̄ sic
in iudicio aud e admittendid

Volūtas alicui⁹ quo ad eo
stēcia secūdū se et cōmūiter

Licet p̄dicta posino fulcita sit
auctoritatibā mr̄ q̄ defectū
habeat ptlarē nec strictē iudi
cialit possit impugnari tm̄ q̄
plurib⁹ etiā peritis famosis
vi² nō acceptabilis in cōsiliid
practicantibus et vtiq; maior
multitudo eis assistit q̄ p̄ stare
potuim Ideo quo ad cōsiderā
tionē excellentie q̄ firme pietatē cō
uenio⁹ p̄suasid mihi strictē ee se
cundū vsū zuz amplectendā tā p̄
pietatē magis accōmodandā
et sequendā Et alios consulo et
suadeo acceptandā et cōsiliid
reprehendendā Verūtamen
cum pos⁹ mzud ad legid reflā
tari nrē e quo aliter sepius
procedit sua in foro cōtencioso
aliter in iudicio animē q̄ plmt
tunt² in primo In 2o restrictiū
uti in decretis cōsiderand usq;
ad dmndid usq; p̄ fm̄ dicit
aut videat² no approbāi isto cō
tractus quo ad renendū q̄m
tid ad emendē quedā motiua
sua p̄ius notata p̄ hanc tm̄ rid²
hec nullidicie illi cōsiliū p̄
q̄ vi² esse cōn carnalitē uel salte
p̄ter eam ex eo q̄ille b s. emēs
tenet sibi frez suā sh̄ a vendente
p̄mid petit et urget ut resi
deat metu pene q̄d vltz ipe
fm̄ rez cōsi nollet patī ab eo
q̄cuiri nāli cōtrariā q̄d th̄ no
bis fieri frē dr̄ Et talis fraus vid²
cōn id strictid dr̄ Qui petunt
mutuid debent ppō meo paupi
qui hūat terā no vrgeāt eo
q̄ exactor⁹ nec usurīe oppmēt
Ideo rem dr̄ Et licet opa supererog
tionis seu mie nō sint in p̄cep
to n̄ tpe mūitate tm̄ sub p̄cio
bene cadit opa optima p̄ro
fm̄ id securitat⁹ exno nō fraus
ralipmid premio tuo nec vi op
pmēs eid dr̄ Et si dicat iste pactū
mū nos fractū validicie ex eo
sensu utrūsit astringet me p̄
q̄ppm ad recuperandid Ad quod
rndeo pactū hoc magis dep
tid quid validitate fractū q̄m
tid ad ipm q̄ Deus eid dubitat
q̄ pena q̄ sme pacto voluisse de
d̄ rensid ipsd b quia nō pactū
ad recuperandid p̄ fr̄ q̄ b nolunt
emē rensid ab a nisi se obliga
tz ad recuperandid ad plantid sm̄
dr̄ a petendi possā q̄ petendo ma
lint se onerare hoc pacto q̄ co
rē petend io coacta pactū frem
pleit dicit de illo qui ab usu
rario mutuid recepit sub b quid
oz q̄ se obliget ad usurid plue
dd si velit mutuid petendo rā
pd dr̄ Et ibi dicit q̄ nō validitate

.23.
restitucõm

det saltem illa pura voluntate que excludit omẽz actionem pur exe plificat p̃hus de illo qui tpe iũm nemis petitu proicit merces i mare ex p̃o ethicor et dr̃ voluntas mota et sicut ic̃ p̃ proiector̃ no rũdicat domino suo ad illas merces si posset eas p̃habe sic ñ in puncto et quidã a te̊ pactũ a se extorti fuare ñ potest sed ꝑ metũ ꝑsuasionẽ no potest si ampleus q̃ ñ cogit in detrimẽtũ salutis. ñ in ñr̃ vide̊ ñ ꝓt ꝓcor exigere rõne fraterne caritatis si rezne̊ rõnabilem satisfactionẽ fiere sal re in indirecto aie sue sibi mo istũ recuptio census ab ea facta et p̃ extorta ñ ẽ voluntaria abire si extorta q̃m quid rõnabiliter re quisitũ ab hoc rõnctũ ñr̃ p̃sumendũ ẽ de aliquo q̃ res suas uelit dolupare dapnũ sustinẽ sibi de pacto suando mit pacisce tes et de rõnenter̃ mit rõnabiles dr̃ de rõuerte honesta mit̃ et possit et ñ rõnabiles mores ecc̃ie nec li vi in glo ibid. Conf̃tus ex rõnentione legen̄ accipẽ dnos sñt. Ite li vi de pact̃ ẽ pacta suanda sue si ñ ꝺ̃ exigit̃ in dispendiũ salutis et in detrimẽtũ alterius quorũ vtrũq; ꝓlo cũ dr̃ bñ in pncio q̃ in dispendiũ salutis et in detrimẽtũ alterius exigit̃ aliqua fiet sunt cogit ad rẽmedia et in detrimẽtũ fidei qui ꝺ̃ dapnũ ꝓpellit̃ reemere et ꝺ̃ soluere rõnctũ facti in quo gerat fidei sue. Ite dicit ille ñ acceptandũ tale rõnctũ ꝑ mihor rõnctũ defi nit rectus emptoris libẽ. Empnoe ꝑ dicit hic esse mutuũ eo q̃ re postulat̃ pecunia ꝓtis data absti nendo ab ulteriori repetitione cessa vñ dicit q̃ ꝑ ispe emptio ẽ pallia tiua rõnctus, tantum ista q̃ rem set̃ ficta ñ dã emptio licet ꝑ alia sua q̃ ꝑ mo de pignoratiua rõnctu in c. ille vos ut ꝓtis dñm et ideo omẽs rensus p̃cepti de bent rõputari in sorte et debent defalcari de pecunia principali. De hoc tractant doctores in duobꝰ

raptoribus sñt. Ad mam de empc et ille vos de pur. Nec ẽ liber rõnctus quia tractus et in gra uame quietis ig̃ nequus. Etiã si essẽt vã empcio nec ꝓsuadẽtis rõnctus tñ esset mutuosa ut ex p̃allegatis et ideo ad hoc ꝓpria rõsitutio ad fm fori rõsulẽ ut dicit̃ Consulatq; agẽt ille ꝺ̃ tunc de uolens tensu q̃ ꝓ̃ offerre eidem a a quo ẽ empta si placẽt sibi re emere qui si nollet ex tunc eid rensensu cui alteri eã vendẽt sub forma qua ipse emit ut ꝓ̃ ipse a possit eã reeme pignore ri fortia sibi arridente. Ite vi di hoc practicari. Et si dicitur rer rensetur cum pacto de re uendendo illicito et ñ fiat qr̃ q̃ ꝓma empcio sit sine dapno partis utriusq; et sit ꝺ̃ fructo rem uenient̃ rta ꝓmissa ẽ nullus ꝓ m traditõe rei sue ap ponẽ possit pactũ legibꝰ ñ ꝓbatũ. In 2o aut ꝓsupno fraudis m̃ sit gereret q̃ esset simulata aut pignoratiua rõsitutis m rõ. Ille vos. Et ꝓma ẽ voluntaria exo utraq; ꝑte si ñ 2a et nõ fiat̃ m ꝓma si m 2a sit. Cũ igitur 2a ponẽ rendi ẽ et sentiõz q̃ nullũ timẽ peniculũ in ista aie q̃ tñ rõsilet ꝓ timẽ in ꝓma ꝓdest ponẽ m̃ ꝓsuaderi visum amplectendũ zti sñt a tali fore rõnhendi abstinẽ et eã suspec tã hre fm ꝺ̃ integrale autõe qui timet pniculũ malet in illud cui quo rere dñr doctores du bitans de aliquo facto an sit licitũ et tale dubio salte ꝓbabile si talis hor factũ ꝺ̃mittit̃ mo ri ꝓsumit̃ q̃ se dispm̃ fecit̃ rõunt ht et vilipendẽ rõdit̃ salutem anime sue et simulat̃ ꝺ̃ eã offe dere nõ formidat. Ver dicta sunt sine pauciores sumor̃ sencie

Remedia et consilia circa

eos qua nõ sñt ꝑdicta

Subiecta sunt ille ostende misere quib̃ subueat antidota congrua

eisdem applicare ¶Unde speculan
dū ecrit de usurose illozū qu
nuolum sunt istis rōsirtibus illi
atis sm rōgrem ⁊ se nezioren
viam ⁊t quidem supposito ut
a plumbus estimamur ꝓ sunt nō
approbande dupha indiget re
medio sz quo ad resecandā su
turozū ne pro ressu tēporis tū
tumentur ⁊ quo ad satisfactiōz
pteritoz ut admis ultiōr nō pē
beatur futuris et sustinet plū
gauere pterita ¶Her duo regu
untur .ad verū penitentē ꝯ
pmo quide rēuerendū ē ad pn
ram ⁊ integrā confessionem
⁊ confessoris discretū iudicio sta
dū est ¶ gz si suppona ꝓ ē mu
tuū ⁊ ficta empcio aut silata
ut zt pedro asserit ⁊ ve rectz
tur absq; dubio ipe b emēdē te
sid aīa ⁊ compellet eū ad rem
diū ⁊ ad rōdendū sibi pticip
quo emptus ē tensus tē omnā
pcepta medio tē pōt nō putare
in sorte ⁊ si tota sorz ē exhau
sta ꝑ tensu tē amplius nil ꝑpē
de tensu ns postulare ⁊ ꝑ to am
plius postulauerit tanto ample
us debitor erit ¶Si vo tā sorte
nō dū ē exhausta ꝑ leuacōez
tensus defalcet tātū de sorte ꝑ
nō leuant ⁊ posthiq a creditore
residuū quod restat de sorte
⁊ nō ultra qm ē rōnicq usua
rius si dec'n.z mutuū ¶Hoc dān
falcet .autoritate zt lu vj mu
tuū dantes michi in speredres
dempti hi supplicq ⁊ expensis ns
ignoriis ut .ad exponsare pt
nisi essz inutilibus aut quo ad
usum ei exponsuret in iudicio aut
essz hi sibi subuenend tali
consilio ut petet remissiōz i toto
uel in pte qz remissio in ute eq
nalet restitutōi ¶Si vo ultra sorte
leuauit de anno tensu restitu
at id quod ē ultra sortē leua
to ⁊ tensu tesset ab ulthoz tes
aut petat remissiōz ut dictū est
¶Si vo volt rōsimare rōnicq

tentet ꝑmo tredītore de iust
te perceptis ⁊ simulet publice
ish pacto ut nō valeat vti eo nec
postulare penitus ꝑ m arbitriū
boni viri .t ꝑ ⁊ ꝑ ꝑ
valeat restitue rōnicq ⁊ de hoc
publice protestet ꝓ valeat ista ꝓ
sulam habere pro nō insecta
aut mutet habs ⁊ nouū rōsicat
rōsicq nō susipiendo aut in dorso
huc scribat ꝓ remediat ista vino
se clausule ¶Her est sentissima ⁊ ad sua
malicet forte dura quibusda videatur ¶Declarō hec tractatq
ꝑ singulas ptculas

¶Ich Brandel N. vn die gantze
gemeyne tzu N. bekenne mit
dirr schrifft vor vns vn vnser eger
nant stad Coeln Dem erbern N.
vor fruntzig marck lotiges silbers
an gelde vn gewichte Di sy vns
verzint genczlichen gegebin vn
bezalt haben Vortmehr haben
sy vns marck lotiges silbers der sel
bigen Cobere jerlichen tzinsis
an allen vnsern guteren vn erben
Dar zu pene haben Es sy vnser gemey
nde sind'lichen ꝑsone vn vnsir
erbin Dem vorgenante Brunsse
von sinē erbin Vnd geloben an
den vorgenanten tzins sechlichen
tzu sant martins messe ad' dinge
in guten truwen mit gesamter
hand ane sthaden vn widdersage
tzu Coelnerzale in d' stad tzu N. odd'
in N wo d' vorgenant Brunsser
add' sin erbin wollen off vnser
kost erbeyt vnd ebenteur Dorzu
sal mit meliste sthaden Kem brunt
echte orley noth erbeyt oder lute
vnbillichin gesetze ad' breche in
Coelscher ley wyse die gesin moch
ten gebrūlich ad' werentlich dieser
vnsd' gesin mochte vn di do
gefallen vn offgenomē tzinse
sal man an den fruntzig marcken
vorgenant mehir abeslan noch
nehcyn Coelsch rede gebere ad'
hindirnisse vry mad dy gentzlich
moch do sullen Cone Coelsch sin
Des habin wir in dissen brieff

f

sulche wyster behalde / In welch
chem dar wre dissen tzins vnd
der teuffen wellen odd' in nel
chem dar die eigenan teuffer
add're erbe vp dorff or nottorfft
willen dissen selben tzins jerlich
ey vorterissen welle das sal
vnser ern' den andern vor sent
mertins tage vorlidigen ey
fierteyl jars den genalten vorlissen tzins
wider teuffen vmb sollich gelt
als er geteuff ist also dar vm
den tzins der sich off die wid'
teuffe tzit gebirt mit den gewa
ten fintzig marckte gentzlich
bezalen wer daz wre des nit
d'teuffis nicht endeten add' auch
vmmer tzu erbey n' tzit dissen
abgenan tzins nicht enlosten
add'm sy dar an sunig w den
mus dan die eigenade teuffer
add're erbn off die genalten fintz
tzig marckt add' auch uff den v
sessen tzins morgelichen sthaden
tete by erbeyne lute add' ander
teuffe an sote add' an brieff
lone den sthaden add' kosten sul
lo[n]g[en] willen were ane uffzug
vn vnd'rede so were vo an he
mant werden tzu de fintzig mar
ckten vn de vorsessen tzinse
mit samber hant gentzlich vnd
der teren vn erlege war is
auch daz were nicht wild teuffen
den tzins noch orer vorkundigte
welch ynss dez se sthone das
sy des abgenaden geldis uffvnd
vff sthaden nicht geldune wen
sy dan vmb s' manod das vne
dissen gen'd'teuff thun sollen
vn wollen were so solchen tzins
niete geben als sich keyn den
tzit geburt die de noch v'lauffig
were als vnd were den wid'
teuff gethun solden haben des
tzu me getzugnisse habin ewr
t' sigil appes

a

Vor fintzig marg hic exp[ri]mit[ur]
[s]umma capitalis & post tensus si p
marg & vna valuit & hic quer[itur]
an tale sit instr[umen]t[u]m sup[er] q[uo] rnde
no p[ro]mo m[od]o / In tractate de rsu
ris sup[er] v ex for[ma] vbi not[a]t[ur] quar
dz notari instr[umen]t[u]m p[ro]mit dz aut p[ro]
ysti contrax & marre p quibus pma
me vendr sit instr[umen]t[u]m p[ro]mit ph ex
dicta nouella p[ro]mulgata gr[ati]a
tot agri siue alie res silet emi
p x marc sp de ip[s]is laboribus
deduct p mar. deducr Possit
tamen coh[er]entes ad muru se dispe
ad dimidiu instr[umen]t[u]m vt p[re]dicit
de emp & r nu ea dr m amplio
re euidentia huius dubii no[ta] du
e hec q[uae]sto & determino p[re]dicta Dn
Jo de ligname sup[er] dicto r In tra
tate & r Consulunt de vsu vbi sic
pmt Constituit quis tensu[m] vnus
mazre mdomo vendit tensu[m] p x
adiecto pacto q[uo]d liceat illi retine
p illis & valebat tu tensa ille xx
marcis si vo[lu]it pdus sine pacto
libd vende[re] indi[ge]t co[n]tra d illu
pel vsuarig vide[re] q[uo]d p[ro]t q[uo]d petua
vendr & no dz vendi ff de fide
l. fr. Ita & l. q. De cont[ra]h[en]d emp q[uo]d
tud d epstimato Ste vendr rp
rei inseparabilis a re Sta ratoe
pacti q[uo]d p[ro] indiuiso valet q[uo]d no
indiuiso aut petrat emptor Item
accedit alia penne igr allegata sin
gul p[ro]sup[er]a co[n]cludens Quia de
emp de nrali de pigno Ille dr
de retractu[m]ende[n]do hic no est
mutuu[m] absoluit Quia si q ni
ri Ste licet co[n]tingat se dispe dis
nido no usq[ue] dimidiu de emp[ti]o
dilecti Ste no vna[m] emptio si
emptor plus pdo recipiat Ste
q[uo]d vendr no vendibile q[uo]d
& no vendit[ur] igr licitus d On
no. formar hic q[uae]stione no istam
si pare vendit q[uo]d reddit fid
di est ne licita Dicit aliqm q[uo]d
reddit q[uo]d vendit[ur] no ex re
dent fructu[m] quos p[ro]duc[it] ep[t]or
de alio empto ex illa pecunia
q[uo]d licita alio non Alii dicut
an de pau vendit & tue valet

aut ad̄m ꝓ vetus 7 tue nō valet
Alij q̄ mō stricte vz cōtra est
illā ti Jnno tenet q̄ h̄ē vī re
dicto ut ob̄ q̄ plus ꝑt ꝓpere
hꝑ successime qua emat 7 cōti
gō ꝑt q̄ michi pereipiat Sub
dit tī q̄ mutuauit sic cōsulen 7 pō
derent mutuū suū Nec ē vna
pars q̄stō tue nō tō vñ vedit
quis tenet̄ ḡ mg marce 7 tibi ce
plicabo ti tenet̄ mutuatoꝝ ꝑmo
si tenet̄ cōstituē nec ad re refe
ratur ut q̄ obligo me ꝑ ad ꝙ
marcas q̄ michi debe dies 7 vē
do tibi hoc mō ꝓpiendi nō rela
tō ad rem credo hanc venditoꝝ
illicitā q̄ nō vendit̄ ut̄ q̄ de
nouo oritur ffraudator ergo eō
Sz alij cōstituē tenet̄ ī re 7
vendit̄ tue ē licita ī me q̄ hmō
mō vendibile hmō ꝑtud Istud
vñ nisi dolus intueamur nec
deceptio ult̄m Dom Dic Sz alij cō
stituē vendi nomē tē pōt Ista cēs
7 vedi ꝓ tue alij tenet̄ nō possit
hmō de re alij possit bñ ut q̄
cōstituo tenet̄ domui de x ri
nō possit cōdūci ꝙ q̄dā tue
credo huic cōtra fraudolenta
q̄ huic ē obligā personalis Sz
si possit tenet̄ ḡ de re tue
credo licita cōtra Hoc vñ et
procedit q̄ nō ē ad licita pacta
de fidei cēs Sz si pacta ē ad
licita tue si ḡ bō ꝑtō dz r̄ te
vendi tue q̄ implicā ꝙ tenet̄ ꝙ
cepta cōputē in sorte tue credo
oppiniā cōtra de ꝓ Istō De
emp ad nrā Sz ꝙ agri ꝑtō ide
Sz vō ꝙ eo de ꝑtō tue credo h
nēm contracta Nec nō. h̄ ꝙ m
notetur m ꝑa oppōe Sz alij dū
bitāt vīle vtz res valeat mu
tuū nec nō tue credo licita ut h̄ 7
r fi Sz vō res ē tales de q̄ nō
est dubiū tue in foro cōtencioso
nō posset mutuū ḡ ꝑsumpto Sz
re ex vīs cōstitus fz cōpetes r
tuere ad mētē suā 7 ꝑtinere
ad condictiones ꝑsonales et
cōtractuales ut q̄ emēs cōsue

trade ad ꝑsuās ut m r Istō nas
de ꝓ Sz m foro aliter credo
q̄ non ꝑt concludi vsuā ꝑmu
tuū ḡ cōsule sue sic cōpetens hec
Jo. de Lignano decretoꝝ Doctor

b Verbum fft halien Nota ꝑ ista
verba cōstitui fore emptiō nā
emptio 7 venditio solo cōsensu
contrahit̄ 7 ꝑt sīm ꝑ pactes absq
tes ꝑ mutuū vel ꝑlas ff de emp
l 1 § rl Et ē vā emptio nō ficta
nec stilata cui nō possit aliud ꝑ
bari hic actio qua sit scripta C
plg valē q̄ agi l. n et nō Et si
dubitare de mētē cōpetendo
ad forme cōtenta stand̄ est̄ de ꝓp

c Istōnis ad ibi notat An alien
vnsem guttern Nota hic vendi
tione facta in grā 7 q̄ ꝑtinz
periculū ad venditore ff de pi
culo 7 cōmo rei venditē l. eum
7 le q̄ si negs Et nō hoc ē sīm glo
sup C̄ stata Just de emp 7 ven

d § Cui aut Idrant ecbite Nō
q̄ regulariter emptio completa
sine comodo 7 icomodo ptz
ad emptō Just de emp 7 ven
m Dec § Cui aut Hec fallunt
nullis cōsibus quos ibi glo sī
v̄ sterit cessat Cuius vīm pō
m ꝑdēt glo Et sile alig statut
pro isto articulo qm ē si pactū
ē inserend̄ cōtractu 7 ut periculū
venditore r̄spiciat tue nō ꝑt
emptori 7 sic iste articulg de iure
procedit 7 ē licitus licet quidā
oppīd dicit Nec mīm q̄ cōsu
tus ex cōuencione legē cōpmat et
fuari dz nisi impliēt a me ff
de posi l 1 § Si cōuenerat ff
de re iudic cōtra 7 c et h vī Jsō
tenet ago m summa de ꝓp 7 cōmo
rei vendi § Cui venerit Cumulū
erit dz remundare ꝑ mutuū ꝑ se
mitrēducto De so q̄ꝑ Dicto
est plenū m spē de cōsilio 7 ꝑtime
v̄ tue aut mutuū 7 v̄ sīm vide
erit Sīm m dicto cōsilio de re
mutuū li vī Vñ die do gresallen

e Iste articulg ē superflug q̄ de
iure hoc submittē q̄ fructus ꝑcep

ti no deb̄t in sorte in ep̄tione de
falcon q̄ si venret de silcendi
cōuictus esset illustr de pig Illo vos
et ubi erō glo dicit q̄ de nā cōtrac
tus & q̄ emptor fructy lucrat²
preptus et lo iste az¹ po² plus
ad tutelā q̄ plus solet timeri
quod spe² ꝓpit² rex in dis cap
et nota² in spe de emp § i. Item
Gelthem Nota vide Dissen Nota
hic de condicōe vendicōis cessu
ad rēmendi q̄ q̄n condicio pa²
sup cōuicty replicaē tue ven
dico & pua sub dicōe rēsolubil
ut in puti cōuictu Cl de edili ac
tio le Si p̄dm ff de cōtrah emp
vin De pig Illo vos et no credo
appa² emptā venditor² aut go dies
no addic² ut vendo tibi fundū
eo pacto ut quilibz michi placet
pro eade pcio ad me rūeztā² sic
emens lucra² fructy amissibi²
q̄ eos venditori no restituet Cl
de pactis inte emp & ven le n Con
ror glo in c Cāqnesta de vsur
sed vide de feudo et in c Illo de
pig sē verbo fructy ꝓpter Tñ
si modicū & pcul pro toto sic
fundū vendidit ꝓsumit² cōsilio in
fraude vsuarū fructy max me
si emptor cōsuevit vsuas exigere
de emp & ven add meā De pigno
Illo Si aut dies addic² in vendi
tionis ut vendo fundū eo pacto
q̄ si infra mensem no soluerit ꝑ
dies sit emptus sic in pacta ve
nditor² & utrū velit vendi
none rēpōm ff de lē cōmiss l. 1
& ii. In hoc casu lucri² fructy a
missibiles q̄ eos restituet vendi
tori si cōuicty rēsaude² ff de induc
adiect l. 1 & l. Sed q̄ dicit Io. de
Sarema in sūma sua Gerlichs
tzmeses wond' steuffen hic po²
condicio rūend recte ex pte ep
toris & huius p̄missa az¹ sūa aliqs
reputa² illustr qui applica² p̄ suis
ibi allegat in iste articulo qui lo²
de emptoribus reputa² sūm multos
magis illustres Sup q̄ nodi
aut go dies no addicit² sic hic
et in proximo dicto v³ dr² in quo
nūgi ānos & verbū ambigat dicos
respicit ut vendo fundū ut si
tibi displiceat infra tibi sit a
cōuictu rēcedē sic usitat ad el dies
utiles tñ ꝑt emptor a cōuictu
recedere nisi forte venditor huc
no posset vel n̄ hoc sit dictū q̄
quidq̄ velit possit a cōuictu rēte
de lucra² fructy manssibilibus ita
q̄ eos venditori no rēstituet ff
de edili edict q̄ si velit & vide
De pig Illo in glo sē ꝑ annos Je
tenet azo de pac int' emp & ve
§ adiectio vo dicit sic iste az¹ recte
dicit periculū tñ ꝑtinebit ad ipm
emptore ff de due in die adict
l. i. nisi hoc sit dictū q̄ periculū
venditore respiciat sicut in pti
cōuictu ff de emp & ven l. Si
in vendendo Justi et in § Emptore
De hoc plus dixi sē ꝑ Brand
vñ et vide Si si tñ emptor² dies
addic² sic emptor lucra² fructy
amissibiles q̄ eos restituet si a cōuic
tu recedet hoc nō et pmo nō
tollerta & de sūma Io de Sarona
uterus int' doctore de emp &
ven sē lecta g. et ibi vide cōd si
habes M Gelichs stehuden Peter
Iste articuli loqui² de damno &
interesse & ex pensis sup q̄ no
dicit aliquis q̄ pmittit aliq̄ certo
die & loco se soluturū ut in pti
articulo Jn hoc casu nō dicit ap
mi si eius lucri ratio habet ff
de eo q̄ certo loco dari opo l. n § fi
et nō iste de Jmmer Jn mora et
pleniꝰ in spectibus de expens § se²
de interesse & § sequentibus & plene
§ fi. v & nō iste az¹ Umb sulch
geld Nō hic Io de Liguano cū
si q̄ ꝑ petuā q̄ & pensio ep̄a
recepi² q̄ q̄ emptor lucra² fructy
manssibiles q̄ ff dies rēmanet
facienda nō & app̄ta ut si pti Clere
auch dies Nec cū ipse dicit nota
regulā iuris q̄ ob gratā & q̄ cū ea
notanda Nō est q̄ iste az¹ ꝓbat q̄
pene adiectio cū ipsa fine nulla
ta est lus ꝑm aliquos pene ad

cetio coideat illicita cōm̄ in
puto vend rā ptes pnt cōue
nire de pena dupli ā tripli
pstenda ff de euict l. Si dolū
& l. seq & xvm dis dam
quod in fi. Illud end moderet
e competens quod mf ptes cō
uenit & mfūdp & vbiūdp cō
tracta tenēd pp & si pulsatus pe
tit nit posite allebit ut no t
spe. tr. de emp & ven § 1 Aliqn
etiā in contractib fiducie dr cō
stant & licet hoc aliq fiāt
cōm̄ hoc licet fieri ut no in
r. ex scripto de mercat inter
& glo ibi hoc ibid tz Imo et
notat Ber sup vsu obsid in
fi r exposito de arbi & no. etc
in spe de emp & ven et sic in
titulo de fiduciis in multis loc
Alij etc in contractib timedacies
inseruāt Nota dd etc grāliq
et primū contracto q vsuā pte
cōmitti in multis & no i emp
tione dim q in plerisq et no
Imo in r In civitate de vsu cōs
cōsuetis pnt multe se deapē
dāt dumdd iusti pri in r Sila
de emp & ven & ppt hoc contractu
no censet vsurarius fz fraudu
lenti ut not Imo in r ad multa
de emp & ven Notadū etc si
in isto vel silī contractu eius ali
qui illiati arthi pfecti arbi
trii ita q pties essent iusti
licite seu aliqui licati & aliq illi
contracto ex hoc no arguēt Quia
sus maxie si illicite arbis fieri
rarent ut not in r. multe utile
p inutile multi Per do an
& dyum maxime no utile est
separabile ut hic vbi contractus qui
claudicat & pe penitē valet &
ppte no ut not ber de spon im
pu r de illo et de eo q dicit
in matri qua pol. r § in vl
glo Nota pīa etc consideratis
pdis p quo resq sit de pes emi
& vendi q hmōd etc pria no
constituit eo affectu si no placeāt
venditori ex loco cōtento etc
illos no at C de ven re sine

le. ij Silr res tanti valet q̄ tm
com̄ estimat ff ad le fala in r
in tm tate de vsur

Iste contractus verbis latinis &
patentibus tūsiatus examinatus
fuit animo in Rota p vnū
mensem & licet ex dictis sufficā
tialib apparet illicitū tm Dns
petrus Stramborus Decretorū
doctor & auditor dicti pallacii
tm contractū ad unguem
omnibus pmissis fuit pdictis et
ubi de consilio coauditorū de
clarauit sup eo & scripsit ut se
Attenta natura vsuarū q̄ dū
taxat cōmitti in multo & no
in empcione & venditione Attendēs
q̄ cōsuetes pnt se deapē ad
dumdū iusti pri Attento q̄ mul
ti in illis partibus & vna ma
na vigilie emi p x Attento etc
q̄ consuetudines sunt boies bone
fame et opis & de bona fide non
suspecti animis q̄ alios attende
re pnt negotia allegauit Ideo
ego petrus Stramborus Decre
torū Doctor & auditor sacri pal
latii de consilio aliorū Dnorū
auditorū dicte hui cōsuetudo bo
licita et in fraudē vsuarū
concepta et in signū pmissi
sigillū meū quo in talibus utor
duxi hic imprimendum
Anno currente dni M CC xl Auc
risante sanctissimo Dno Dno
Nycolao pp iij

Deo gloria

Explicat speculū restitucionis
cū glosis addicionibus editū
p venerabilem patrem Jacobum
carthusiensem sacre theo
logie magistrum

Sequit epla bti thome de
aquino de iudeis ex auctoritatibus
ad ducissam lotaringie

Epla bti thome de aquino ad ducissa lotaringie

Magistro domine &c Frater Thom
de aquino ordinis fratrum predicato
rum Salutem &c Excellencie vre
recepi litteras &x quibus et
piam solicitudinem qua habe
bis &c regimen subditorum desideru
et deuctam dilectionem qua ad fm
tres ordinis mei habetis plena
re intellexi deo gratias agens qu
desiro ordini tantam curam impen
detis mihi et eisdem
ame requirebatis vt vobis su
per quibusdam dubiis rescribere vtrq
ne difficile sint tu propter occupacoes
meas quas requirunt officium ler
tionis tu quia mihi placet ut super hoc
requiratis consilium magis & talibz
peritorum Verum quia misereor fratrum
ut vre solicitudini negligens non videar
auditor immemor aut dilectionis
negligens existam sup quo fit quia
tenus vobis primitus rescribo rationem
absq; plurimo timore meliorem puto
quod vrum excellencia requiratis Si
liceat vobis aliquo tpe & quo ex
actos facere in subditos Ad quod quod
tione sic absolute rescribo pro quanto
mihi sicut nunc dicitur videri medio
nalpe sine sint pretense simultati ad
dicti &c eorum res tractum inducere
sint accipere taliquid sua hec tm mo
deramen quod ut negligi recte sub
sidia eis nullatenus subtrahant
quia tm ipsos nos honeste ambulare
etiam ad eos qui foris sunt ne nomen
dum blasphemet & ut aliis moni
fideles sue exemplo ut sine offen
sione sint iudeis et gentibz ecclesie
dei hoc quidem vt sic
ura detinent ab eis exactis summa
no exigant quia non pretio tpe no
consueverunt quia ea que insolita
magis plent animo hominum pro bono
ordinis aut quia moderamine sen
tentiarum sum consuetudine predecessa
rum vestrorum in subditos fuisse expedi
tionis si tamen aliud no obsistat
vt nunc quidem vobis valeo ex
hijs que in subsequenti inquisitione
magistri horum dubitatorum vtrum dispari quia

Judei terre vre michil hoc videt
nisi que acquiruntur per usuram aud
pravitate unde consequens inquie
ritis si non liceat ab eis aliq
exigere nec restituendi sunt
sic extorta Sup hoc ignorat sic unde
dm videtur quod no ea que inde
per usuras ab aliis extorserunt no
sunt licite retinenda restituendi
sic extorta Si qua no quia extorserunt
ab aliis hec ab eis exacta illis de
bentur restituendi quibus illi restituere
tenebuntur Unde si inuenitur rite per
pone a quibus extorserunt usuras
dicendum eis restituere Quicquid dicendum
est hoc fm rationem quod dictum
est aliorum prelatorum consuluit
m communi utilitate fore si nullus
immineat vel exponat utilitas
erogari nec esset licitum si ea
de nouo exigere a iudeis talia
guata consuetudine predecessorum
vestrorum hac intentione ut de pecu
niis usus expendent Cum vero inquisi
rebatis Si pertinuerit indeq
ortum sit pena pertinacia corri
gendis ad quem habeat pertinere
usuras cum questionis questionem dirimat
dicta quod expedit pertinacia
ria pena puniri ne ex hac inquisitione
tale commodum reportet Unde
ea mihi videtur maiori pena puniendus
subditus vel quibus alius
consuetudinis qui aliquis alio in fide
rato qui pertinet quod ei auferret
minus cognoscat ab eo petere
pro ecclesiastica pena scandali
alicui pena ne hoc ad penam sufficere
videatur quod pertinax alius de
bitum de facto possidet Pertinacia
tis pene nomen ab obstinatis abla
ta retineri non potest fm dictum
predictorum expendi si nullum haberet
aliud quod usuras Si vero dicitur
quod ex hoc principes trahunt ex hoc
dampnificarentur in multis si a ju
deis non possent tripliciter reddito

cpta

b thio

7 exactiones solutas de pecuniis
vsurarum Ad qd̃ respondendo
videtur q̃ hoc dampnum sibi im
putent ut pote ex negligẽcia eo
rũ pronotarius vel alius eius
set ut ipsos laborare appellent
ad ꝓximum lucrandum ut in pblico
ꝓtulit factum q̃ quod omnes vnu
tes de solo vestro debent 7 coꝛ
quod suis reddibus defraudent
ita quod si q̃ suus subditus pdictos
defraudent reddibus ꝓpriis si
ꝓmittent suos subditos ex solo
latrunculo vel facto vnde tute tenẽt
restituere q̃ ꝓ ab eis exigẽt 7 a
querelas si ultro offerat petu
mad vel aliq̃ xenia an ꝓ ipse
liceat Ad quod rñdeo vr̃ q̃ hoc
ꝓprie 7 expedit ut pecunia sic ac
epta reddat hiis quibus debet
vel alt̃ sicut dictum est expedit
si michil aliud habeat quod ipsi
dr̃o tenetur si plus acceperit
a modo quod ab eo exigunt equi
tant quod sit de ꝓfectu finis dicti
Ad quod apparet sententia excidit
dr̃ eam explanam illud 7 nõ ampli
us requiritur pl̃ duobus modis
rñdeo Vno q̃ forte videns
habet aliqua pl̃ vsurarum lu
cra dr̃ mutuo quia licet vobis ꝑ
tunc fuatis tñ quoderunque dr̃
idem dicendum vr̃ si illi a quib
extorserunt usuras ab hoc volun
tate pacta donaverunt vel tñ quod
pmptus offerret ad restituendum
usuras Alio modo pl̃ contingit q̃
illi a quibus acceperunt sunt sub
tracti de medio vel ꝓ mortem
vel in locis alios remanentes 7
tunc apud quos restituere si vel no
apparebit de ꝓbone quibus ꝓsu
mere teneant ꝓ predicto dicit vr̃
fm modum dictum dr̃ aut de mo
dicis dictum est pl̃ intelligi de
aliis ministrantibus vsuras pecu
dr̃ tuto requisito de ballivis et
officialibus vestris Si liceat

vobis ipsis officia vendere vel mu
tuo ab ipsis accipere centum libras de
nec tantum recipiunt ut officium
sibi deputatis Ad quod rñ dr̃
vr̃ q̃ questio ista vr̃ ducis dissi
militer contingit duarum primo
2 de officio vendendo dicit q̃
vr̃ nõ considerandum q̃ aliqui ꝺt
q̃ multa habent que nõ expediunt
ad aut ballivus 7 officiarius dñs
michil committat nisi ipsis offi
cium pulsat nõ video quod sic hoc
at rebus huiusmodi officia vendi sicut
libere dicitur de quibus possit pesu
mi q̃ sint utiles ad officia ex
ercenda 7 nõ vendi officium ut
faciliꝰ peccandi nõ possit sine
vestro quorundam subditorum
Si tñ talis vendicio odio expedi
ens nõ vr̃ ꝓmo quod q̃ rationi
fructus q̃ illi qui magis esset vo
luntas ad exercenda huiusmodi officia
sint pauperes ut huiusmodi officia
emere nõ pnt et si ecclesie sint diui
tes illi qui meliores sunt ad huius
officia nõ ambiunt neq̃ nituntur
ad lucra ex officio acquirenda
Sequitur gl̃a ꝓ ad plurimum illi debi
ura sustinent qui sunt pecuniosi
ambitiosi 7 pecuniarii amato
res quos probabile est subditos
oppimere 7 vrd ecclesiastica non
uta fideliter procurare dñs gl̃a ma
gis expedire videtur ut bonos
homines 7 ydoneos ad officia de
gantes quos ecclesiarum ad ea ad
pe suspiciendo repellat q̃ pe
ꝓpter bonitatem 7 industriam ma
gis accrescit vobis 7 subditis ves
tris quod de ꝓdictorum officiorum
venditione acquirere valeat dr̃
hec consilium morsi dicit sug
rogatus Puto magis dicendum
plebem vnos sapientes 7 timentes
deum in quorum sit veritas 7 qui
admittant auaritiam 7 rostrum ecclesie
tribunos 7 centuriones 7 qui
quingenarios 7 decanos q̃ inferiꝰ

pptm olim tempore Alia vo dubitauit ꝛ ipsum arbitrand esse pt de mutuo ꝛ quod dicendu erꝫ q si hoc pacto mutuu daut ut officiu ampliet absit dnō pactū ꝛ reuocandū qꝛ p mutuo accipit officiu simulate non mercede dat eis occasione petendi et ipd tenent ꝛ figuare officiu talit acquisitu Si tamen grat officiu daret ꝛ pauo alicui mutuu accipꝛt ꝛ q de suo offio possent ꝛripꝛ hoc absit omnō pōt fieri posset Septo quelibꝫ si liceat crebis exactionib fiat vel plurias in vestros subditos In quo cōsiderare debet ꝙ pnceps tractu siue institutu nō que ut ppa lucra querat sic ut cōmune ppter vtilitate pcurret In rpōsione enī quozūdā pncipū dicꝫ p exercitiū pncipes eoꝝ in medio eoꝝ qui superparent pdam ad effundendū sanguinē ꝛ ad p̄dendas alias ꝛ auara lucra sectantes Et alibi dicꝫ p eundē pphetā Ve pastoribus isrl' qui pascebant semetipos nōne greges pascūt ꝛ pastoribꝰ lac cōmedebant ꝛ lanis operiebamini ꝛ q̄d crassum erat cōmedebat gregē aut meū nō pascebat et ideo instituti sunt reditus tractu pncipib ut ex illis vnctes a spoliatoribꝰ subditoꝝ abstineant vnde in eod̄ p pheta dnō mādāte dicꝫ ꝙ pncipi erat possessio in isrl' ꝛ nō de populis unde pncipes ppter meū Contigit aut aliqn ꝙ pncipes nō habeant sufficientes reditus ad rectorē tre ꝛ ad alia q̄ q̄mnq; rōnabiliter pncipib exponenda ꝛ in tali causa iustū ē ut subditi ex philecia nō possint cōdi rois vtilitas pcurari et cēdi ē ꝙ in aliq̄ terra ex antiqua cōsuetudine dnus subditis tallias imponat q si nō sunt immoderate absq; peccato exigi pnt finē enī aplm nullus militat suis stipendiis vnq̄ cum pncipes qui militant ꝙ eoꝝ vtilitate dnā cēt de rebꝰ suis ꝛ rōtratus negotia procurare ul' ꝙ reddit⁹ deputatos vel si hi desint aut sufficientes non fuerūt pro ea que a singulis colligat ꝛ Et similis questio orꝫ si aliqs casus de nouo emergat in quo oporteat multa expendi ꝙ vtilitate cōmuni vel pro honesto statu pncipis cōpiendo ad que nō sufficiunt reditꝰ ꝙdicti vel exactiones consuete puta si hostes terrā inuadant vel aliquis similis casus emergat nūq̄d ex p̄terolutas exactiones pnt recipere pncipes licite a suis subditis aliqua exigē pro vtilitate cōmuni Si aut velint exigē nō ē ad qđ institutū ꝛ ꝙ pla libꝫ dnē ḡndi vel ꝙpt̄ moderatam vel mō debitos expēsas hēre eis odio nō licet Cui Johannes baptista multibꝫ ad se venientib dicebat nemēi rōdeatis nr̄ calipm mō faciatis contenti estote stipendiis vestris Sunt enī quasi stipendia pncipū reditꝰ eorū qui debent esse contenti ut usq; non exigant nisi ex rōnabili causa vtilitate cōmunis Septo querebat Si officiales vri absq; iuris ordine aliqn a subditis ep̄ exercere qđ ad manū mālē deuenerunt vel forte non ꝙ supplr fieri debeat de quo plana est vīsio ꝙ si ad manū vestrā nō deuenerit debet rōpelli officiales vestros ad restituendū ēstimatione enī si nō sunt aliq̄ ētia persona a qua exigent ne de sua malitia lucrū rēportet qđ nō sit a vobis supplr hoc ꝙ iuste primendi ut tēted a similib abstineat In futurū ꝙ sic Salon dꝫ flagellato pestilente stultꝰ sapiēs erit

Ultimo querebat Si bona est
ut per potenciā vestrā Judei
signū distinctū a xpianis gerā
deportare ad quod plana & ꝛ
sio q̄ contra ius ꝯ̄ statutū Judā
ꝑtenuisse ꝓxīe in omī xpiano
red̄ pudica et od̄ tpe aliquo sīl
lu a ꝑphīs tristanus dñs Dyssi
ni Hoc enī ei⁹ in lege maledic̄
ut sit facta sibi similitudo per
angulos pallioꝝ p̄ quas ab alīs
distinguantur Het sunt illustris
et religiosa Dna q̄ vtrū q̄stio
nba ad pns ꝯsiderādo ordīent
In quibꝰ vobis no sit mea sua
doceam quid magis suadeam
pernicioꝝ esse sentēciā tenēdo
Vel eam dānatio vestra ꝓ

Cū vsurarys & raptoribꝰ fuit hinc
de Gassia filē Iudeis
nō licet aliq̄ cōmercia aut ꝯ
mutationes hīre in diebꝰ fes
tis q̄mo q̄ illi michil p̄d̄ vsurīs
hinc ꝯcepti p illas vsuras red
dere compotentes ad restituēdū
vsurīs ideo nec medii nr̄ adiū
ri eos tueri possunt

Nōt̄ quilibꝫ Si quis ꝯtat nō multū
& nudey michil aliud h̄z nō q̄ suas
tue p̄ro dapno suo vtrūdo p̄
alīs exigi sine peto quādiu dap
nū se extendit sicut nō permit
dar pmittatur a fure vel raptore
qui michil aliud habet si ꝯtingat
ab eo dapnū fieri Dānū & dap
no suo non ꝯsequet res furtiuas
vel raptas in spē ꝓsequitur ꝓla
m tractatū de restitucionibꝰ

De domibꝰ hītatorū fuit dū subū
ecclesiis p̄rochialibꝰ m q̄ xpiā
ni habitare dñe quas ipi occupāt
cōtra vr̄e iuste exigē ad ꝯsuetū
aliarū domoꝝ tā quā cā dapn̄
vitandi & pro mercede qđ cōtra p
ceptum erat a catholico et de
nullius negociatore & artifice r
de fide de artificē de decimis

Ad ꝑtātē sōl ecclie cathedralis
De requisitione quorūdā
deuotoꝝ religiosoꝝ p
tinente Sacre Carthusiēsis re
ligionis conscientias suas sere
nare capienciū In quibusdam
casibus claues ligandi ac solue
di ꝯcernentibꝰ quibꝰdam aures aco
modare quia stilo ꝯsonare
Tamen q̄ sic placuit eisdē ut me
requēret dignarent quātū sensa
salno semp̄ iudicio sanctoꝝ tu
libeat̄ eoꝝ pruritualē desideriꝫ
p̄dictā satisfacē ut possū cōmo
dē In primis recensere studeā
quātū ad notanda ma proue
de libertate p̄uilegioꝝ & statu
toꝝ dicte religionis quo ad
claues p̄dictas que hīc alicui
do licet no dubito plura p̄ule
posse esse que me latē pnt de
q̄b illi indigeat qui ea noueru
In primis allegauerūt ipi ꝯsulit
p̄uilegiū ut priores domoꝝ
ordīs cartusiēs sint statuti electi
& electi de se facte cōfirmari p̄ p̄iore ac p̄iores
ad eccl̄ias ꝑtes vocatos ab id fin
capli ꝙdus ordinarius & antiq⁹
cōsuetudine possint et debeant
absq; oīm scrupulo tā a plato q̄
cōstitutore tm̄ auctōte cuius m̄ dñs
dictos gerēt auctōe ꝙ tūc scripsit
ego vidi in domo exford Ite
vidi tūc scripsit p̄uilegiū allegat
ipi quod uniuersi licet ab hoc
In quo ꝯcedit p̄iori cartusie
omibꝰ aliis p̄oribꝰ eiusd ordīs
ut omes fres dicti ordīs sin
gulis in ꝯuentibꝰ sibi cōmissis
qui ep̄tassent in casibꝰ in q̄b
excommunicatis suam et nostrā
gratiā et ꝑfectā communionē absolue
et dispensare p̄dictis siue
prius qua mīstrassent siue p̄
in casibꝰ exp̄ssis memoratis
de consilio discretoꝝ firmo ord
& deū timentiū valeat absolu

generaliter impartiri et sic eis auctoritate apostolica dispensare et recipere talibus enormibus etc. et quod prior carthusie et alii priores dicti ordinis ab aliquo ep̃o eligendi essent sibi valeant absolutionem et dispensationes beneficium ad pmd. (in dubiis tñ) ad ordinariae uel diuersi recipiendi pro eodem beneficio obtinendo (Item vidi tenorem) cuiusdam alterius bullae q̃ incipit celestis amor patere in quo tenebat omnibus fratribus ordinis carthusiensis ut nonnullos qui sententias excommunicationis uitandi aut suspensionis incurrerit legati absolutionis beneficium uigore formam eiusdem valeant impartiri. Item cum quidam qui post assumptum habitum se retraxerit in seculo talibus sententiis fuisse se obligatos satisfacere tñ impensa pro huius qui pro tempore adeptus debitum ipsis sententiis fuerit innodatus pro eorum carthusie et omnibus aliis fratribus similiter contulit indulsit ut pro quolibet alio pro eos electum a dictis sententiis possint absolui et dispensari. (Item confirmat tenorem) alterius quidam mandat quatenus salutem (in quo mandatur omnibus fratribus ordinis ut pro se aut pro aliis fratribus ordinis carthusiensis sacerdotes pmd. confessiones audire penitentiam salubriter iniungere ac etiam ecclesiis etiam sacramenta sine uno pandio alienum ipsis mercenariis qui honeste eos famulentur. (Item cum) priuilegii statuta memoriae in gratia nouam de debito et pro bene datis seu placitatis etc. (Item) Clemens pp. vi. indulsit pro carthusie et omnibus fratribus ordinis ut ad fratres ordinis qui defectu parentum natalium ut ad omnes ordines possent promoueri in religione sua possint dispensare et ad ministros possint assumi in loco religiosis dilectarum ordinis ad consilium tñ et licentiam capituli generalis (Item Clemens pp. concessit omnibus prioribus ordinis carthusiensis ut monachos nouiter professos audito corum confessione bus semel pro absolue a peccatis corum auctoritate aplica et a penis p̃ constitutionibus ipsius ordinis q̃ statuit ep̃i. Et addit vicarius vel vester absoluendi sibi uno eorum de pluribus in ipsorum monasterio plenam concedens auctoritatem pariter facultatem (Item confirmat pp. priuilegium alterius pp̃e mercenarios una absoluendis etc. ut prius exponitur ad confessos familiares et ad alios seculares omnes septa nos sacerdotes et ad pueros ordinis eiusdem aliquos remedios et ad fratres ipsorum et mercenarios in grangiis et cellariis ipsorum residentes ut et ipsos pro ecclesiastica sacramenta per fratres ordinis ministrare in loco ad horam ordinis carthusiensium spectantibus salutis animabus parochialium ecclesiarum ad eos obstans in tempus ecclesiis soluto mandat (Item confirmat pp. vi. concessit et mortis articulo plenariam remissionem omnium peccatorum semel factam debitorum (Item gregis pp. extendit ad ordinem carthusiensem priuilegium aliquibus concessum ut de seculo fugientes ad eos sibi ne religiosum suscepto absolue prius a delicto quo sententiam ex excommunicationis incurrerunt nisi talis casus esset difficilis et enormis vo rum priuilegiorum tenorem me audisse que audito digna memorie quod pro ordinis carthusiensis habet plura dubia possit exponi oriri. (Est insup alia grata liberalissima concessa ordini carthusiensi pp. (martinus pp̃m v. anno dñi mcccxxv in constantiensi concilio ta de plenaria remissione in articulo mortis nulli professo dicti ordinis

De ptate .h. + fol

quod de x prioribus p patre tra
thusie eligendis sup omnibus
peccatis & immundis censuris et se
tentiis uir⁹ uel horis ecc̄ sedi apl̄ce
tolute reseruatis et nereguliari
tatibus & inabilitatibus p̄ homicidio mutilatione ar
mentibi debilitatione hereseos ar
mentione manuum in plato de
religione carthusiensi ordine expresse ut
formam in dicta indulgencia p xx
annos post datum eis duraturam
Post hec diligenter sup formam
eandem grecis p xxxvi annos
qui inceperunt l. x. z. & dicta
sint spectanda & implenda
ad ordinem venerabilem // post hec
de statutis grenobl in statutis quo
ad confessiones faciendas & vide
dicit Considerato tenore statu
tum de confessione p̄dicatorum
ac p̄ti antiquum dominum vicarium hz̄ auto
ritatem tam in spiritualibus quam temporalibus
in foris quibuscumque penitentiales
primo quo ad priorem domus ecc̄
prioratus confiteri poterit in domo
inferiori ecc̄ statutum nisi ex ca
de mortali & de veniali. eadem
autoritate qua prior singulis in
aliis monachis sibi subiectis
eadem p̄rogatiua a vicario si tempus
petitum sibi aliquando refutasset aut
in aliis casibus superioribus & specia
libus puncto subhuiusmodi gratie non
tenere p̄ sibi aut in spe non esse vi
sibile concessionis eandem locum et
tempus de confessi ex p̄te autem
nullo confessor a priore confessum
pro satisfactione iniuncta p̄ remedio
sibi omittit eidem ad priorem requi
rendo talia reputant. Nec prior in
domo eiusdem p̄t committere alteri
ut aliquem a dicto mortali absolvat nisi
sibi iterato confiteat. In pacto
tamen absolutionis p̄dicte subaudiendum
si vixerit & potuerit priori con
fiteatur. Euenit tamen modernis
temporibus quod de x prioribus p patre tra
thusie eligendis sup omnibus
peccatis & immundis censuris et se
tentiis uir⁹ uel horis ecc̄ sedi apl̄ce
tolute reseruatis et nereguliari
tatibus & inabilitatibus p̄ homicidio mutilatione ar
mentibi debilitatione hereseos ar
mentione manuum in plato de
religione carthusiensi ordine expresse ut
formam in dicta indulgencia p xx
annos post datum eis duraturam
Post hec diligenter sup formam
eandem grecis p xxxvi annos
qui inceperunt l. x. z. & dicta
sint spectanda & implenda
ad ordinem venerabilem // post hec
de statutis grenobl in statutis quo
ad confessiones faciendas & vide
dicit Considerato tenore statu
tum de confessione p̄dicatorum
ac p̄ti antiquum dominum vicarium hz̄ auto
ritatem tam in spiritualibus quam temporalibus
in foris quibuscumque penitentiales
primo quo ad priorem domus ecc̄
prioratus confiteri poterit in domo
inferiori ecc̄ statutum nisi ex ca
de mortali & de veniali. eadem
autoritate qua prior singulis in
aliis monachis sibi subiectis
eadem p̄rogatiua a vicario si tempus
petitum sibi aliquando refutasset aut
in aliis casibus superioribus & specia
libus puncto subhuiusmodi gratie non
tenere p̄ sibi aut in spe non esse vi
sibile concessionis eandem locum et
tempus de confessi ex p̄te autem
nullo confessor a priore confessum
pro satisfactione iniuncta p̄ remedio
sibi omittit eidem ad priorem requi
rendo talia reputant. Nec prior in
domo eiusdem p̄t committere alteri
ut aliquem a dicto mortali absolvat nisi
sibi iterato confiteat. In pacto
tamen absolutionis p̄dicte subaudiendum
si vixerit & potuerit priori con
fiteatur. Euenit tamen modernis
temporibus quod

ppter maritudinē ꝑcōis remissio
sub distrīe strictiā de ꝑcatu
rioꝝ quorūcūq; nō esse sñm me
tu. Qo ꝑ vō e certo de sufficien
tia cōtricōis ꝓdentis Zo ꝑ[ter] nostā
erubescentiā q; vēndicta e mag
pars sanctificōis Cto ꝑ[ter] nostā
grāt abstinendum Qto ꝑ[ter] penā
immanis Qto ꝑ[ter] prepnd su
periore ⁊ oīm obedīt sino
ꝑ[ter] augmēti vite tute ⁊ sanitatis
Octauo ꝑ[ter] maiore cautelam
ad cauendū pcāta Ite ut pas
tor cognoscat ouis sue pcōre sñm
Et forte quid debeat apponere
cōsentiens ab suo priore pdēm
qm nouit eū secuꝝ eas dēm
dare non ꝓsumeret sed ad mag
na vbilitate fuit iste circūstantie
confessionis Et ex ꝑ[ter] plenā
satisfactōis ⁊ pēntia iudican
dam a priore si ꝓdens suffns
no fuit Consuleūd vt nullis
qm velut grauē ꝓiuilegiis aut
exemptionib; ut mōte cōsidet
tenores ꝓiuilegioꝝ q; dñs
exemptionē ꝓiuilegioꝝ seu ꝓ
uilegiatoꝝ ex ꝓiuilegio colligē
dum si ꝑ[ter] abb; dūc voluisset ab
po fuisset De decimis ad audiēda
Exellos sē q; confessiones in anno
nubilo ꝓximo ꝓcedere sed ille
ex ore eius dū ꝓsumpt abso
uere nō poterūt a sñis exēp
a trōne uel ab homine late n
suspensionis aut nūciatiue
dispensare nisi hoc ꝑ[ter] bul
la esset expssa Ideo cautū fuit
set ut quilz qui strinxit se duo
bus illaꝝ sñaꝝ ꝑtis a pōe
sua vigore ꝓiuilegii allegati ꝑ
dicti fuisset absolutus Ultima sñm
scm tho. nulla ex pcōis uel
suspensus rapax ⁊ sacrilegꝝ
a sua tñ excōicāe mōre ꝑ q
libet confessor absolui Et illa
septa sacramēte nō a papa
fideliū ꝑ[ter] nup de sen ex Et ꝯ
cū qualiūz cōfitēte ꝑ dictū
formā semper ꝑmittit absoluto
a sua excōicatiōne sñi cū mōd nō
maioꝝ fiūt autorib; nō recipiat
si m absolutiōnis fōr semel aut
bis dicit hoc cōm absoluo ꝙ
si semel solū dicit refert adu
tridē sñi ad delictū ⁊ ab sua
si ꝑtit ad singulare ꝑtū ꝙ
cū hoc nō stat esse sacrāt Et
ut m vr expedit dicē absolue
te a sua excōicatiōe si nec ⁊ a
si mādati hoc mtt a mōre ꝑ
ꝑ cōcessa ⁊ ad patrē sue cāsis
cū quibz hō pt mēde mereāt
mōre saluandō voluādo orā
do etc ad ex̄ q̄dō a mē ul abso
me de quo cōfitēs nō recordat
aut ignōāt ut mādat quē nō
excusat hz milla minꝰ ut ex
cōicatoꝝ ignōāt facti nō ignorāt
esse crassa et supina De cōsci
a pol li vi Ethem quilz moꝝ
mādat homo in excōicatoꝝ mō
dū Sin cōmo qui ꝓsumit ortō
cāsis in quibz hō mādat in ex
cōicatoꝝ maiorē a mē q̄ sēpat
ab ingressu ecclesie ⁊ sacrate
et cōiat fideliū ꝑ[ter] nup de sen
ex Item cāsis esset nōn de q̄
cū stetit in ista celebrare esse
uitare declare nonsi a sede apli
ca aut spāli ꝓuisōe eiusdem absol
uendus Si vero cōfessori et cō
fitenti clare cōstaret de maiori
excōicatōe a iure uel ab homi
a quo ipse absolui nō posset
nullo mō ut mādat dēz cum
absolui a peccatis ꝑ dicē ei ut
ꝓmitteret se illi qui habet rela
uet absoluendi ab excōicatione
maiori ⁊ ab illo obtenta absolu
tōe a sua pōa veniēt a peccatis
absoluendi aliaꝝ milla esse absq
scrupo a peccatis nō gradesse et qui esse
in excōicatōe maiori nisi igno
rantia facti excusaret non

turē que no excusat Et si que
tur de aliquo irregulari cū
possit absoluere a peccatis & co
fessionē audire Salue indulgo
samari vr̄ nō q̄ talis si cele
brat missas confiat q̄r̄ cōtrar
tem cōpassum q̄m ē indeli
& metuite verboꝝ ad exp̄o pla
torē utr̄ cōm̄ sūazēd dt hāc
ptātem a xp̄o hz q̄ sibi neq
pt auffere sicut & suspensus
hereticq; et degradatq; cōfiant
luct nō debeat & sīlit p̄ sacr
Sz tollitur sacerdotē quo ad
alios rō hēc sit de iure positio
nō dimo a quo talis suspensus
est per casum irregularitatis
qm si talis fuisset in sua ordia
rōe luct exercitiū actus pōsit nō
tm exercuit in subditos habu
isset Ideo vr̄ cui q̄ absolucio
p eū impensa nō vz rō quoti
abstor nō habeat subditos rōe
irregularitatis dē de cet & sīle
ordē cū lō glo nō tm dr ordi
ni sacerdotali essent annexa d
collatio ordīs sacerdotis si solidet
statuto ecclie ut pz in religiosis
qm ppm nō hnt nisi quos recte
dicē q̄ irregulatis plus exerci
dit exercitiū sacerdotis ordinis
nō alioꝝ sacramentoꝝ de quo
ego nō sum certus De hor & c
licet canon li vz sē v̄ pūatq; de
elect De absolucōe nouitioꝝ
ordīs cruciq; qui aliq; ingressum
religionis aut pfessionis
aliqua crimē cōmiserit p q̄d
exigitur maiorē a iure uel
ab hoīe latam inciderunt & in
talē excōicationē aut ordinē
sacros receperint & celebrauerit
uel missas aut alia officia p̄ia
ordīs sacri p̄sumpserint nō dr̄m
quod sint irregulares ecc si ex ignō
ignorāt licet rō talibus iuris
agatur finis cū illoz de sen-
tē.

deo requirit ab eo si est irregularis
et tūc nō admittit nec potest
absolui Dicitur aūt Jubileus iux
ex tenorē bullarū de hac ptāte
constaret si subiecit sibi p̄ pri
legia ordinis p̄dicta autorite
aplica q̄ prior eoꝝ pl̄ eis bñ
ficia absolucionis & dispensatio
impartiri in forma ecclie filiis
si professus fuerit stabit absolu
cio et dispensatio Si vō exē
voluerit iurabit q̄ parebit ma
datis illius qui alias eū fuisset
absoluturus si in seculo mansisset
p̄ casū ex tenorē de sen ex alio
quod habet in eisdem sententiis
finis c eos qui de sen ex li vi
nisi sententiare clericos uel p̄latos
de alia religione verbera ssit aut
alteriq; religiosū professum huic
eum ab ambobus debet absolui s
c Circa illoz vīs illa dicit li
vi Religiosi de sen ex quo ad exē
tales mittendo pro absolucōe
nō hz locū in ordine dicitur
qz p̄ primū priuilegium quod
absolucōē sz ecc ab irregularitate
a qua nulli epi absolui pt
hoc vīs nisi enormis fuerit ex
cessus sz ad mutilatoꝝ membro
rum aut aliat̄ sim arbitrio iudicis
Nō lesiones ad parua cultellorū
oꝝ aut pugnis pressiōs aut
pugnoꝝ fricatiōnes aut aliat̄
modicā sanguinis effusiones nō
censet enormes sanguinis effu
sio nō pt per priorē p̄dictū ab
solui sine Quo q̄z requirit effu
sio sanguinis cruentā Videt ca
dictū de sen ex nec ecc pt̄ no
lari si parua sanguinis effusio
in ea fiet sz ecclia nr̄ p̄ hoc
& ecclesiastica sic q̄z in semi
aut sanguinis cruoris effusi
one si occulte fuerit q̄z oc
culta via q̄ritanda fuerit
nō tamen sub iudicio publico
ecclie q̄ tendat de manifesto

Patet hor li vi de conse et vel al-
tmto per so an m glo nsi insa
ma p̄ssenit quā ōpz per mam
siaōē exāmare aut ratoīna
epnzgatione expnzgari suc
expiari et sp̄ rr̄spirē m offen
sa aliqua temeritas voluntas et
si dederit opz rei hate ā illa
cite tue cram ⁊m putrē si p̄d
voluntate aliq̄ attenderit si de
derit operam rei illate omissa
diligēt quā fieri debuit Si
vero dederit opend rei hate et
fuat diligentia quā p̄t et dz
aut aliq̄ attenderit aut mutila
uerit nulla penā ꝑpt hoc in
curret Deo si quis tē poā notte
gladiū seu cultellū exagma
tū portauerit ꝑpt sui defensiōz
aut alīd licitū vsū et alt obiu
ans sibi se nolle nauerit aut nō
tlauerit eodem cultello p̄ter-
voluntate portantē puto eū no
amisisse regularitatē notād
ad nō teneō net mutuose sce
ferisse xp̄i q̄ no magē possū dē
quid egisse Possent tñ aliq̄
assere eōdē male dixisse m rel̄gio
q̄ hoc tmō debuit posse euē
nire et tō merito fuat in tene
bris cultellū exagma ad portād
do Deo seruū facto agit Dissi
facōi petendo Priores eiam
domorū nō ꝑmd auctoritatem
absoluēdi cōmittē nīchus a
certis omnīb; In absēn nī p̄bre
ceteris hr̄ ōtendē m talibus mor
talibus absoluēdi sic tñ q̄ ītā
to confite at̄ priori hītes eius to
pia q̄ prohibitorū ut trāsē
m statuē Sce p̄ceptī declārio
quedā m carthusia sed tali sō
tenore absoluto ab omnīb; sñis
epā⁹ suspensionis et inēdicti
et abilitato ab od nēdē si qua
mutuasti si p̄a talē absolucōz
omiserēt mentā aliq̄ de sñis
p̄dictis sius oblite nō tē de hīs
alium confitēd ñ ab aliq⁹ se fa
tere absolū insi de peccato
quod de nouo in speciali omiserit
memorie sicut de aliis peccatis
primis obliuis et p̄a memoratis
Sce credo donatos ꝑpetuo q̄ ob
latos et trāslatos ꝑpetue grauā
p̄iuilegio exemptionis De p̄
uile et p̄ exemptōz hi vi Deo
etiā estimo eos posse absolui
p priores m rationibus epā rēsidē
Sce et gaudēt p̄iuilēo plena
rie r̄missionis in articulo mortis
p p̄iuilegiū martirii ꝑpe vī ēd
m eode p̄iuilēo sūt exp̄ssi Item
etiā nouiter ordinis Carthu
martirio mortis eode gaudēt p̄iu
leo vti in eode p̄iuilegio noua
alias onerāmur sīt de plenaria
remissione licet nō de x̄p̄o
bus et nō sunt ad huc ꝑsone
huiq ord̄ uti in eode p̄iuilēo
Insuper et priores p patres cu
rthusie eligendi auctorite apli
ca sup rationib; rēgulāt epād
tationē et cuilīb; prout ex stat
ex indulto martirii spe et ei
gem si ipd tali absoluād et
dispensādo indigerit nō a
micariis sius nec a maioribus
priorib; sius absolui p̄nt ſi
mmūcē se absolui p̄nt ut ex
tenore indulti v̄i dr̄ dicit q̄
priores se mutuō ꝑe Net
etiā puto q̄ vicēs suas alteri
mittē p̄nt q̄ ubi cōmitti dr̄
tectō persone nō offitio licet
alii cōmissarii qui ordinarii nec
aut delegato a principe absol
uere p̄nt a sua excōe ratio
nē vel hōmis licet p̄nt alios
cōmittē vices suas ut de offi
cio iudicē ordinarii et vel eis q̄
Deo priores carthusie ordīs
in p̄tacte p̄iuilegiis p̄nt alios
cōmittē vices suas nō videtur
expedire q̄ rationē id dictū
et ad maiorē cautelā credit
etiā ad medium nona clemētia
digna memoria de p̄iuile

D'plate

ligt er'pl

et exaĩ ꝑpule Cma pgrs ꝑdi
sic tenet metan forma Religiosi
q; clerici aut laycꝰ sacra ho
uctionis extre nel cultꝰ mi
strare mysteria solem stare
no licita sup hns prohibitis
ꝑsbuerit tenaca spali aut q
exgtos a tanod ꝑter qua m re
sibus a iure expressit nel per
priuilegia sedis apostolice
tolerasse eisde nel a sententijs p
statuta ꝓuincialia aut synodalia ꝓmulgata seu ut verbis co
cetam a pena & a culpa absol
uere quecquid ꝑsumpserit ex
tollendis suis mentibus ipo
facto p sedem apl̃am dictapat
absoluendi dñus locꝰ ordina
rius postquod debite eis constite
rit exigentibus factis publice mu
tari debuer de absoluendo ꝑ
sonis eis facta fuit plena fides
nullo religiosi eisde sup hoc
exemptionis nel alio ꝓuilegio
suffragante que sub hac ꝑdi
da nec silentio deuer ꝓtermitt
q ꝑ matrim vñ q ꝓuinc et
uicinitatis ꝑ exhibita lazgessitas
exemptionis litteras coram hu
ensibꝫ tenessit ab ord ꝑdte or
dinarioz & universo eod ex
mentis ordinis de quo quil
exemptis ab ord universo or
dinarioz & liber exti q ꝑ
c. ffrs ste de ꝑb & suis sunt essor
eugenius pigrue gradz tenessit
ee prioribus absoluendi & dis
pensandum omnibꝫ cumbꝫ per
catis & simꝫ etiã a vinculo sacrime
& ab irregularitatibꝫ inabilitatibꝫ
& ꝑdtis ꝑ voluntariã rede nulla
tione debilitatis membri hꝫ
si & inertis manuũ in pla
tu aliend de ordine cartusien
nunc existe tenessit pla
nariã remissionem in articulo morte
no nisi ꝑsupto omnibꝫ nominis

oblatis donate confessis fratribꝫ
dicti ordinis ubiuscꝫ seruis
ꝓhibus & finitis ꝓpetuis te
poribus duraturam

Venit post ꝑdicta si licuerit
intelligentie adesse ꝓsenti
ende de rasibꝫ resignatis tam
ꝑte quid epi An priores nri
ordinis cartusien subditos suos ab
soluere ꝓnt sup ꝑdicta de iure con
ere istos & priores ꝓfatos de
putatos a ꝑte dicit quide m hoc
dubio discipula esse ponq vel
lem quid magister aut ꝑs ma
gis quid stilo aut ligui ecco
modare preferet & m ꝓuincijs
predictis & m statutis nulla fit
mentio de epis & ꝓsonis etiã
tozũ doctozũ varie sunt opiõ
ones An sit exempti a iurisdi
tione ordinarioz quales ut puto
sunt cartusienses vigore exceptiõ
num aut alio iure a subiectiõ
nibus absolui ꝓnt in foro peniten
tiali in rasibꝫ resignatis a de
luctu eozũ aut sunt ad epos ꝑ
mittendi sicut reli no exempti
aut seculares Constat enim plu
res esse rasos resignatos epos
en summa pisan Et lo an quis
dd pomt in glo capit Si epus
de pe et cre la ay In primis cre
do q ex ꝓuincijs alexandri ꝑ
dicto onerandi & domestici
eozũ no ꝓnt absolui in ras
bus resignatis in exemptio eoꝝ
nõ tenet nr sup ꝑdicta et
q ꝑ dñm eosdem sine ꝓuidito
uerisimiliter et in gradi tenessit
one no teneri q alias in spe
quis no esset tenessitus ex ꝓuin
cijs vi Si de ꝓsentibus ord excepte
ꝓmittã quedã mandatorum
ad horã aliqꝫ le notia a Iu r
Dilecti et cogitante de officio ord
tã in glo cpi in tex Distinguit dñs
lex epos sit Syracusana et Iure
dictos & q ad vtrasq legem

pertinet ubi distinguit Salvo me
dio de consuetudine uel alio distinguit
dum lex fori iurisdictionis et spaliis
ordinis no pot aliis inferioribus de
mandare sacerdotibus ordinate vir
gines consecrare crismata confice
Ordines celebrare et similia que
minister consecrationis desiderat
Cum ad iurisdictionem fori inducere
de causis cognoscit instituit beatifica
conferre et pot aliis committere pot
assignat qz iurisdictio pola volun
tate et vo committit sine sit ordina
rius sine delegatus et huiusmodi
Si in collatione sacramentorum pecu
toz fcto opis et qz mitria dimissi
bilis quotio et exteriorz que signa
est mutationis punctionis De lege
dyocesana sue locorum ad quem
sepultura mortuoz rationabiliter
non tenet et mortuaduoz qa de
cedit ut eccl facit c Consequenter
et ti Aqua lege dyocesana ordi
nis monasteria sunt exempta de iure
com in favorem religiosorum xq 1 c 1
et q in omnibus et xv q 7
dz sit Ad legem ad iurisdictionem
pertz quod ordinis delectoz cohere
no et quidem omnium sacerdotum collato
et illa constituit in dando sue ea q
de lege dyocesana sue constituit
in cripiendo a qua lege iurisdictionis
nulla monasteria sunt exempta
ut de paroch ppe ut recedit de Car
thusien et Cisterciens et de immo et
et est q p statum episcopo multum
obligantur ad alicui qd sit comi regu
lam de officio archidiaconi c si et sal
na monachi tui huius ppbri subiec
tum subiecta sunt episcopo quo ad ppbrum
ut dicit Io an Andream in quibus
dam minoris sit qd collatio sacrato
rum est de lege iurisdictionis et pot
immo plurium c 1 de sta monachi Quod
pena confessio et absolutio delicto
rum sit de lege iurisdictionis Adq Car
thusien sue exempti plenarie pz
oppositum sit qd quod in casibus ipsi

uatis absolui no requirit auto
ritate epi ut vi Item dicit Innocentius
c Olim Io annoz prescripto curiae
com epm de Iuba omnibus epalibus
et obedientiam et procuratoz et
visitatione cymo oiq mandatis epa
lia pue monasteria prescribe spacio
Io annoz ea si qui pue possidet
et quilz plata pot c Audite de
prescrip Crisma confice ordines
conferre ecclesias consecrare possi
dere no pot ideo nec prescribere
Absolui va in casibus reservate
pue possidet c et prescribe Item ide
dicit consuetudo et prescriptio
probatur sua de sua c Cum
dilecta de consuetudine ut e ti
Idem Immo Tue consuetudo qua
a lege quandoque si e prescripta
Idem si consuetudo processit legem
tue et lex derogat consuetudini
Si no econtra lex processit consuetu
dinem sue lex abrogat et ubi lex
prohibet consuetudinem admitti
ut in usum et obtentu Item idem
dicunt de aue et asino quale excep
tos de multis dicunt nec ea simula
debet ruinde sub ordinem lon
xv q 1 Item in casibus in casibus
qui reperiuntur in iure expressi
de qq tamen c videtur De quot
si vi dispensanda tamen sunt
simule exemptiones Item ea ro
cessionis predictoz simulegioz
a pp et ne habeat mali exitum
de religioso pot c mortui et in
illoz de seu ex et e ti religioso
la vi dicit et sit eadem vo in casibus
reservate vi et pot et ide mo et q
mala processit vi et pot mo et
si sed minus videtur qd tuto te pos
sit a suo ambo presbyter Carthusien
sibi de his casibus reservate
no prudisset de remedio q ti
in maioribus casibus sollicite si
prudenter simule et exceptoris
et quo tuto tpe se et suos in re
gulate absolui set fructu et sine
fructu confessionis qd nephus

est etc cogitare de excellentissima
et artissima religione q̄ tāta
retrate perdurassent & m cōsue
tudine p̄scripta salue mre p̄dri
sicut est pn distinctoe rasui et
eorū absolutoe fundamentū
est voluntas sr mstitue mtis que
voluntas cessēt mutata p tātū
tempus quo finit p̄scriptio q̄
p̄sumit tacita cōsensū eius cōi p̄
p̄scribī tū no p̄sumit ignorare
aliter fieri qua mstituit & tacet
& cōsentit Et sm Innocentium ex
tacito vel expsso consensu nos
tutur obligatoes per singulas
nras Dnus rex per quas pdas
causas nasat per easdem dissol
uat Et rō d sctō thome q d'an
suetude e optima legū mtpres
etc De veritate hōrū pdictorū
si quis rectius iudicare pt ergo
cōi dicē volo Salua pace her
sunt dicta Tamē p rationem
iam allegatā xvi q. 1ª sicē dicē
do fremitū oēs exemptos ab or
dinarijs deē ordinatiōe esse omnes
& etc ab absolutoe mendicā
tium Et si quibusda sue mu
nita p̄uilegijs hmōi vtant qualiter
sue cartūn & tenoris ei⁹ p̄uilegij
sue fidati p̄uilegijs habeāt
recursū ad apostolicam sedem

Amen

Gloria benedicte trinitati

Explicat solutoes q̄rūdā du
biorū d' p̄dicte tigandi et pol
lendi carthusiensium cū
sup̄

Quum in huius seculi pertur-
bissima amplitudine quelib-
tes ad aliquas actiones tuq-
ad fines sibi ppriamatos ex appeti-
tu sibi innato aspiret tu q3 fm de-
mostrat nulla res expers sit sua-
rum actionum ne nat aliquid frus-
tra fecisse videret & non mostrid
mi pzsuaderi videor si de actio-
nibus prout pzsumus nuge nu-
me admittit aliq3 speculari hu-
tabo pzpne in ordine & in fine
humanar actionum quo ad meritu
seu demeritu in fine finiti felicita-
tis promerende maxime ad mfati
gabilem cuius hmodi spem et o qu
eius mundana continuus mistique
actionibus diuersorum generum ita ut
multi hec et sopno videant ndnl
gere nisi tamen recedendo omn actu
nd laborid & sudorid pene esse me
ritor tribuendor quo ad eternal felu
citate ad quod conseqndu deus gratis pu
rog nos in hmodi huc pegrinatione
omnis opinio labor & conatus debet
merito ordinari Dicebat aut
ad probandu negq3 otiabat hunc in
hoc tpe nisi ad compandu me
ritu quo meliorem fruar ad cuius
me corroborator totq liber etatis
tes argumtat & rone nature sue
extende no dubita in quo omnis
hamitate fidelitas concludit nisi
in fine istius ut deus timeat & eius
mandata obseruent siant mam
feste in talem cuiusde libu declar
stinde mqi omes pzsumit audiat
deum time & mandata eius obsi
ua hoc est ois ho ad hoc finaliter
ordinat3 est ois homo Cui assonat
xpi sententia deum mqi pzsiat
homo si lucretur totu mundu
sit sugs laboribus & seipm pdat
& detrimentu sue salutis Pretermissen
tibus eni nobis scribturis sacre
vidgistoriazu seriem attendat
nobis q3uor monarchie principa
les sic assirioz pzsarum Macedo-
num sine Grecoz & rom
norum est q3 ad xpi aduentu mqo
quita & etna monarchia tussi
sa est fm Danielis ypheta c. ii
in quibus quatuor pcedentibus
monarchis qua mane ac tam
sime pene totius mundus pau-
cis exceptis sua migerima studia ci
& occupationes transtulerut &
attribuerut testes sut libri anti
qui alii in sapie quia mundi re
quisitione ut plus Alii in natoz
& pdoz id subiecte dignitatis
ac pfidi conquisitione Alii in
voluptatid carnaliu dilatatione
in quibus estimato ponebat feli
tate quos omes pau apls stultos
appellat pserim qz de etna fe
lte adipiscenda nulla eis erat
cura & quid dicu de illis qui
more desipiu omentes de fide
rta sine qua nemo bmqi salvus
fit pcipue ignorabat Arbo
scelus per tota tepora nd etna
mis temporibus xpi effulgente
rutilante & luce veritat3 libiq
pate facta inmabiles mi xpiq
nos recmd qui multa pbende
pnt ecclesiastor sacrop & solicite
suas actiones & coniuga laborid
suoz mamt3 cosimus Etatem
omes ingenia res & substantias
suas sue fructu salut3 expende
tes Quoz ma mfestu errore
no sine planctu sancta & amen
demedrat Diuus ffilm hoim ipse
quo fm vide ut quid diligit ve
hamitate & q3rit mendacium Cum
error miserabilis tanto detes
tabilior & errorib3 priorib3 qui
to multa pt3 admitti exercitor
pod ignorantie aut mfirmit3
Orient enim & no sanctu petru e
illu dt fug sacris holitate dnm
sin & no sanctos plagis vapulabit
multis Ad sucurrendu igit3 tri
bulis erroribus ut clare aliq3
possit de actionib3 hmodi mis pro
ad eoz merita ordinabilia ad
futura gloriad seu quo ad eoz
frustratione ac nabilitatem

ut videri valeat. qm attepere
in hac anima. & qm no pdu
cendo nra sit. pt sp̃nsm̃ de
tata. de hmõi qm intratura sue. &
assensura in montem dñi. p no
attepere in hac anima sua
sm̃ psalmista. Speculando de
principijs & causis animar. de di
uisione earũ. de ptibus earũ. de
dignitate & nobilitate de meritis
earũ. ac de attepitudine earũ. ad
deũ. & de alijs q̃ hãs ostendit
humana in secularibus p̃sonis q̃
in religiosis. Neq; vero hmõi sua
locutiõ de animabus prout distin
guũt ab carne oppositiõe. sic de omi
sione aut carnis cessatione. cui vim
oppto solũ ad alios sm̃ gradus re
duc. De pñs & ẽntijs (Actorũ)

Sciendũ in fronte hui⁹ q̃ de
actione dicẽte tractat facul
tates vegetabiles sm̃ suũ subiectiuũ
tũ. & aliq̃ ad dialecticã prout ad
hmõi de x̃pdicamẽtis. phĩa nãlis
prout hz reductiõ ad motũ. Me
thã. pro ut p̃dicũ. adeũs m
quatũ ens. Morales phĩa. p ut
reduc. ad virtutes aut vicia ad
merita vite ẽtne. & pdũc.
ee fide que p dilectiõ operatur. Cui
actionis formale pñs. & a qua forma
ni ex phĩa forme sit ingẽ: inde
pati dat ee. esse rei: et p nñs
quod hz esse. Quod & ab actore
qua deus & nã nichil fiunt
frustra ex. & de qua forma aut
in rebus aut produc. ab alia
p̃. de pñs materie prodies in
esse. sm̃ nãlem disp̃ois forme ge
nerantis. indita sibi a formatiua
datore: sicut in rebus creatis: aut
infundit. immediate a deo sm̃
fidem. ppt excellentes sue nobi
litates. que excedit nãrã ppõe
que nã nec̃sitatus & ad produc
dã aliq̃ finalitatẽ aliq̃ creaturã
sibi soli deus reservauit. cum nã
nichil aliud sit. quã quedã rõ
nabilem artem sic dicũ a deo indi
rebus. q̃ ipe res monet & finit
determinatu. ex similibus. similia pro
creans hoc deus q̃ p se & immediate
agit sic creare: quada vo p alia
quibus causalibus & actualiter
indidit sme nouas sin cognitione
ut temporibus sibi debitis spem
sibi similem esse producant.
Et ita in prima trium creatarum semi
na nãta indidit rebus creatis
sm̃ genus suum & speciem suã: nti gene
rãtis ut homo ex alio genere
eandem spem. forma & gradum
influit forme gradui omnes pro
prietates essentiales & accidẽtales. gradui
pti cessante impedimento exhibi
to & mutuo: & hoc totũ ope
ratione dei. Nãlissimum opus in hu
manibus. i. perfectissimum & gradus
sibi sile: q̃ tute res perfecta ee
petue ad gradum possit sibi sile
ex se methaphorizãs & ad potẽ
tiam nãlem sui operatoris. Forma
aut rei gradus sme appetitu ee
nõ pt: sue ee appetitus sit nãlis
ut in vegetabilibus sme sensualis
sicut in brutis. sme intellectualis
sicut in homine: que appetitus
sibi impãnt forma gradui
ad quodlz simile. appetit sibi
simile gigni. ppt suum p̃fectus
Appetitus ho iste sme oppa effectu
esse no pt: aliquid esse frustra
quod esse no pt. Effectus ho iste
aut a agnis aut a patiẽte. de ope
sicut dom⁹ de operatore. sic defen
sio nãle a cui⁹ animi motiõi
ut aliq̃ similitudine sui p̃mat
mobile. sicut sagitta hz impetũ
sibi impressum a sagittante: & q̃
diu iste impetus impressus durat
tã diu & motus sagitte roborat.
resistente impetu. ressat & motus
oportet aliquibus rei alicui esse
operatoris tãquã suam p̃fectionem
& finẽ ad que tendit. Finis aut
sic ut dom⁹ Hubert. ex quo quid
quid fiant ppt sme: qui primus
intendit & finis monet esse.
& efficiẽs monet mãs: & mã
disposita introduc. formam
ex p̃fecto rei ex quo plurimorũ
finium aut & perfectissimus finis
simi est finis hominis quod esse

est deus: nu oia assimilari appe
tunt ⁊ parua pars diuino entis
mō: pnt utq; ex 2o de aia 16
pma gntiosio m pma ethicaꝝ
est dom est quod oia appetūt
ꝑ ome ens agathū ⁊ agt ꝑ
bōm sue hanc bōm sue appa
rens dominatur ut ethi bnosi. agit
querūt agit sub rōe bōm. qd
appetūt ⁊ sequi ex obe bnosō.
bt probat aug. m lib 20 suarū
confessionū ꝓpria voce m hoc ee
assimilari suo creatori. bt adulter
m delectatione rei m deo sit summa de
lectatio. cupidꝫ m vbdanā. ⁊ defec
tu rarescere. ei m deo sit summa
bōdanā. superbꝫ m excellēcie
appetitū aut est a pho 3o de aia quo
mō pmū ⁊ originale motū ad
apphendū est ipm appetibile. sic
obiectū movens nō motū. ut
inquītū bōm sub rōe veri qui
ꝑ bolle hō. nisi bōm cognitū
⁊ hoc ex pte cognitionis detūr
motū. ex parte aut affecti mota
nat qd motū. inquītū natū ē
affici apphendente sub rōe bō.
⁊ ad motū cōcurrut due vir
tutes. sc̄z desiderū. i. appetitus. ⁊
intellectus quo ad apphendendū
si dla duo moueāt ꝑ ipaz rem
appetibilem. sue m re ꝑa extra.
sue per speē apphensam in ipsa
gnatura bertutis. qua res ipa sū
cuius similitudo sue speēs quo ad
medium hmt eandem vim mo
uendi. Si quaꝝ rō est ide sit
obiectū movens m diuersi hoīes
⁊ sit eusdem virtutis. Unde hoc
provenit ꝙ homines diuersimode
mouentur adhoc obiectū. Unde
mat alius odit. Ad hoc ⁊ ꝙ hoc
nō est rōe obiecti si rōe potentie
sti aut appetitus. aut intellectus:
sti qua nō ab omnibꝫ intellectibus
esse bōm quātū est: aut appetitus
est infirmus ex nea cupiditate.
sicut sensualis sic de cibo eodem
qui alit bm saporē ꝙ alteri. ꝓpter
diuersitatē sensus. alit ⁊ aliter
disponit. Dicit enim 2o ethicorum
equalis omnis quisq; ethalis fit
videtur etc. Est enim virtus mo
rālis. ꝓ medium rationi. ⁊
ꝓ medium rationi recte. ⁊
nō vitiosum. Unde ethici ꝓ ratio
nem nullos videmus iustitia fulge
re ⁊ pacis esse constitutiones. sicut
scientes ⁊ bnosos. ꝙ scientia est
obiectū intellectus. ⁊ conscientia
est m potentia appetitus: que sue
potentie spēs distincte. Ita m una
ꝑ quas esse ꝓfectus. ⁊ non m alia.
sicut m potentijs sensitivis ꝑ una
esse memorē. sicut bisubꝫ ⁊ alia cogni
tiua sicut auditus. Et hoc ideo quia
verū apphensū per intellectū
git intellectū consentire et talis
bonū. nisi ꝑ nō consentire. Bonum
vero apphensum per appetitum sue
voluntatem nō ꝑ tōgit voluntatē
ad prosequendū. Cuius ꝑtim rō
est. ⁊ quia verū sub ratione veri im
primit se notitia per modū forme
necessarie inesse ꝑ modū cogni
ti ex nā intellectus. ⁊ nō ē pōn.
libera in sua apphensione. Bonum
vero apphensum in voluntate nō
imprimit ei forma ea necessitando.
quo ad voluntatē ut eā necesse sit
ꝑ libertatē eius. ⁊ ꝑ se ad ali
quid ꝓsequendū. Quicquid igit bonum
aut malum sensibile sub ratione
bōm consequendo appetitus sen
sitivus. utr in genere: aut actu
sui suspendendo. ut nō ad nec
eius oppositū velit: ut sic sit neu
tralis. Item ꝓpter hoc ꝙ actus in
tellectus est a rebus ad animam
sim bm apphensionem. q̄ nā est opa
sim speēm apphensam: ideo nō ꝑt
non cognosci aut consentire ei
tanquā bono. Motus aūt voluntatis est ab anā ad res. ita nā.
si libere: ⁊ sim plm bm ⁊ sm
sui in alia. bonum ⁊ malum in
rebus. Un appetitus bnosus
libē se ꝑt flectē ad istud ꝙ alium
obiectum. **De varietate ope**
rationū in homine ⁊c

Circulando ⁊ operationes in
rebus q̄ meliq; quasdā opa
tiones nālēs ꝓtereuntes in rebus
animat nō cognoscibiles sic in ge
neratibilibus ⁊ arboribus ⁊ plantis

Alias uero in rebus inanimatis sicut in elementis lapidibus &c alias in rebus sensitiuis sicut in brutis. Item alias in rebus intellectiuis sicut in hominibus &c. Et omnes operationes procedunt a forma aliqua ut dictum est. Ad actiones autem rebus inanimatis ut melius fiat per aliquem intellectum dirigente qui dirigit ipsas res in finem sibi prefixum ut ab artifice tendentem in finem &c non formidat nec in cognitum videmus in elementis in speris et astris. Est tamen aliquando cognitum ipsas dirigens. licet non in ipsis sit tam formatiua assistat eis. sic in sagittante et iacta proiecta a sagittante et tendit ad finem. per cognitum: non est in ipsa sed que est in sagittante. Et ideo dictum est. quod opus nature est opus intelligentie non erranter. ideo comparatur ei methaphore aut quia nata sunt aliquid perficere et ordinate. quamuis non intelligat sed hoc agit ex memorata ex beneficiis agentibus nobilioribus que dicuntur intelligentie. Ideo virgo et Cicoma conformitur nidis suis facere consueuerunt. ex natiuitate. ex 2o physicorum. Et quia ad istas actiones naturales conformiter precedentes est in homine sibi actiua potentie vegetatiue scilicet nutriue augmentatiue digestiue et quarequo ad tui progressiui. postremum motione. Et hec actiones non subsunt rationi aut voluntati: et proseguntur naturaliter: ideo ibi nec est meritum demeriti: nisi tu. nec in hoc differt homo a plantis aut brutis quod ad potentias vegetatiuas nec obediunt rationi. Sunt uero alie operationes in entibus que sunt ad bene esse cognitiua: que est in ipsis ad actio brutorum quo ad potentiam sensitiuam presupposita in vegetiua. sine qua sensitiua subsistere non potest. Et iste operationes sensitiue ergo procedunt a forma in potentiali existente. et cognitiua sine qua immutata detinetur et mundata per sensum. ideo sequitur obiectum sibi presentatum in apprehendo seu refutando. per modum appetibilis uel fugibilis: ex instinctu est naturali: nec potest aliter agere stante ista non obiecto: si sic aliter agit hoc est ideo. quia obiectum nisi se aliter habeat quia prius sit presentatum sibi tanquam delectabile aut tristabile. Huiusmodi est in homine potentia sensitiua que non potest non tristari in presentatione obiecti tristabilis. sicut et xps in passione cepit contristari et mestus esse. Ideo quamuis ad horum non est ibi ratio mendi aut demendi. et talis instinctus ad hoc instigat: nec quo ad hoc subiacet rationi nec in dominum sicut illa apprehensione tristabilis seu delectabilis. Ideo multi errant videntur. putantes in hac apprehensione prima. fore peccatum: et ideo tristantur. si ad consensisset ei ut in duxit consensus in pena spiritualis mali sibi conuenientis. sicut dolere mortalo. Aliter in offensu non naturaliter si carnaliter. quo ad prosecutionem turpitudinis sicut mulieris bide. quo ad pulchritudinem non solum. et non quo ad contumpsitendum: et tamen prohibet opus non permittit. Ideo ex distinctione mentis ad apprehensione. et temporis presentia: ut infra patebit ibi et sic in modis operationum sensualitatis. nichil interest nisi brutum et hominem sicut primum. nisi quod ad hoc. quod sensitiua potentia in homine subesse ut rationi eo quod principali politico in quo subiacet ut est aliquid eius per accidens et consiliatiua. sicut filius ad patrem ad quem diuinam ratio potentie sensitiue principium dispositio dispositionis sicut domus sequitur. non tamen totum impedit sensitiua: aliquando impedit operationem sensitiuam: aliquando non impedit. Est alia operatio excellentior in homine sicut suprema potentia scilicet ratione et voluntate. sicut quod excellit brutum dicet participat ad intelligentias scilicet angelos. sicut quod tenet principatum in homine

2 en
huāmes

et fm quā est libera in sua elec-
ne ab alio potentia alterius cog-
pediat dispom pr & mutari. &
fm quē pr in obstatz oppositoz id
st studere & nō studere. Unq rario
est primo & adeo possibet hanc li
bertatem ut in ipo r̄side at facul
tas mendi seu demerendi: ō dica
re methaz. pōt ro nales sue con
roid īmōnales aut sunt tm cōmu
potentie. Nā res operantur p suas
formas sibi mānentes & qz nō pōt
esse in eade re forme cōtrarie. ideo
res nāles nāles nō pōt in opera
ones contrarias sicut ignis cō hūi
lefacē pr & forme illaz sint
indmdiate & dētate ad vnū &
sue particulares. Forma aut in
tellectuales & vniuersales sub
qua multa pnt cōprehendi: sic
artifex accipit formā domꝰ in
vniuersali. sue rotundā. sue qua
drangulārem. ōn tales multe for
me pnt in aiā contineri. cū a
opte & ille species luz in r̄bg exēplā
ribus sue cōtrarie. hī in aia & d mō
sue nō opposite: ppt eoꝝ spūalē
lucem.

De r̄gul' amoꝝ hūanoꝝ

Ex quo visum e de amoꝝ ordi
nate nō restat vidē de r̄gulis
directis earundem. Nā diuina
prudentia que rectas res esse
constituit ea sic esse conseruat;
nō me ipas sine r̄gula cōe relig.
si nulz rei ctas r̄gulas pstituit
quibus dirigi debeant in suis
actionibus. nec confusio in r̄bg
sequit. Sic em ora in nō me
sura a pondē quo ad esse simpli
citatis & inferioritatis constituit.
sic et modū agendi eis nō ne
gauit. Hoc dico in celesti veraz
cia quo ad angelos. Hoc in cēa
sancta veracitate quo ad homines.
quibꝰ ordinem sm sub & supza
lorauit. tū in statu spūali quia &
temporali. Nec solū in creatu
intellectuali. sī & in celesti nō in
tellectuali: nec in spheris in essiue
in elemēt in plantis & in cētis
creatis magnis. in pulis singule
sequūtur r̄gulas suas sibi pre
fixas. Nec putādū e aliq pra
creatura sibi pr̄i r̄gulā esse &
solus deus sibi pr̄i r̄gula mobilqua
bilis est & indemutabilis: qui solus
dicē pt: ego deus & nō mutor
malach iij. Omēs deos nō cō
seruante cōmutabiles sue vāitē
em aplus dicit de deo ipe solus
habet mortalitatē sm Augl. in
cōmutabilitatem. 1. Thime vlt. Ver
aut r̄gula oīm creaturaz & ea
rundem actuum directiua pri
palissima e incōmutabilis diuī
voluntas vtutū oīm aqua omēs
alie vtutes r̄gulatiue inferioꝝ
suas directiones sortiūtur: a qua
si que deuiant. hanc diuinā r̄gu
lam r̄linquētes viam in errorem
prolabunt: & in tenebris tendūt:
ut pīmus angelus luciferus. hanc
r̄gulam corrupit & in abissum
ruit: sī & adam. Ideo crime pctm
vocat scr & qz hec r̄gula nō iusta
dicit. sicut in artificialibus r̄bg.
si artifex r̄gulā omittit in lignis
rectificandis. in muris erigendis.
nec rectangulis edificijs negligen
tia indicat fabricantē. Hanc r̄gu
lam res nāles omittē nō valent.
qua sunt ad finē solū per for
mas suas dētate & cō conformit
operantur. Rōnales aut creatura
per libertatē arbitrij quod nō dū
est in bono confirmatū in pctō
qua pt. hanc r̄gulā deserere valet
nō impune: ideo contingit pcm
re. Hoc aut fit a diuine voluntat
multis cognoscit: sīc aut diuina
mispicando. aut diuina precepto.
aut ex sueca stupiditatē. aut supe
rioꝝ mandato. aut nāli lumine
intellectus. Sic igit a diuina sup
nos lumine voluntas tua. Aut prude
tia homī consilio & doctrina. aut pīmis
votis labijs distincte. Istis omnib
& aliis iudicijs cognoscit: q sit bo
nitatis dei: sm quā actiones huā
ne si due ee meritorie. oportz
r̄gulari. Ō dicat ambro. petrus
est trīsgressio legis diuine. Unde
formalit omne pctm consistit i
auersione ab ista r̄gula. hac tūc
cōsistit in conuersione ad cōmutabile
bonum. Sed aut alio modo fit pcm

riores dirigentes actus humanos
ad suos fines qui omnes reduci
hunt ad primā regulā sc̄z diuinam
deo sm ordinatione diuine sapie
ꝑ vna bis regulatur dirigit
ab alia sc̄z inferior a superiori
que si nō erunt actus sequ ordi
nata sicut in horologio duo rota
dirigit ab alia & si una fuerit
defectuosa totū opus reddit con
fusum ꝯo ut omes inferiores ꝓ
sint ordinate sp respectu dine
ad primā eius sc̄issima in qua
dirigi per intellectum & ista per
legem diuinā ne contingat er
rōr circa aliq̄ sit eorū ut superior
regatur ab inferiori sc̄z vō a scia
sialitate tue contingit petri eccl
platus & regula subditor & et
reges principes consules sibi sub
iectorū quibus vtq̄ impatribg
& subditis aliq̄lit obtemperati
bus ꝑplus & communitas ordinate
& pacifice disponitur Cuius
mi rōnz ad sepe fieri videmq̄ ta
ꝑpt defectū ꝓpositor quā subdi
torū plg mi ꝓpositor ut essiad
Quę consilium tota perfectio
Et ꝑ prionbg proles hūanū
elicit debemq̄ exquo rectitudo
diuine voluntatis est oim regula
infallibilis q̄ conformitas volū
tatis creaturarū vnalitū ad ea
formitatē diuinā est plena per
fectio caritatem quia deus nichil
aliud exigit a creatura nisi ut
conformet voluntate suam et
omes actus suos diuine volū
tati ut sit idem velle & nolle in
deo & in homine q̄ & signū per
fectissime amicicie sm̄ philm viii
& x ethicor Est hec conformitas
voluntatis nō est referenda ad volū
tatē q̄ idem voluit debet esse hoc
quod deus esset q̄ aliter meritorie
velit homo aliud quod deus ꝑ
sanctos in celis diu inter
homīm vtilitate et meritoriū vel
le & in deus velit eos mori ut
de sancto paulo in actibg apl̄oz
ꝛ referenda ad formā volendi
sc̄z q̄ ista deus velle hoc q̄ deus velit
ipm̄ fore q̄ cogerent hoc velle
Est ista conformitas voluntatis ad ꝑ

fieri in rebus patens q̄ in magis
nis ut variatur meritū essentiale
horis sm̄ variabilitate operis
opati ꝛ sm̄ variabilitē opis ope
rantis deo tales atque frigide ad
ministrata ex bona voluntate et
feruenti tantū vni q̄n plus
valet ꝑ quo ad meritū essentiale
quod alteri aliq̄ celebranti missa
rid ex maiori caritate & de silen
cio q̄ q̄ constare poterit deo placē
velle hoc magis & amplectendū
sine id sit magnū sine parvū
Ita debere patere ꝑ in precepto dato
regi saul de occidendis amalech
amalechitis & eorū animal
peperit scil pugnantibg et opti
mis gregibus animalū voles
ea offerre deo in sacrificium cui
dixit Samuel Nūq̄d vult dns
holocausta & victimas & nō potius
ut obediā deo dns Nā melior
est obedia quā victime & auscul
tare magis quā offerre ad ꝓpe
aviertū & xv Iter mutatus p
ceptorū dñi morū arguit in
deo mutabilitatē voluntatis &
sepore abrahe erit redargutio
de mutatione precepti usq̄ ad ꝓpa
dimentū xp̄i que in hodie mor
tifera esse nō dubitat mutari
eni a deo mandata sm̄ rationē
rongruitatē & homīm qualitatem
nō sm̄ voluntatis diuine varieta
tem sicut ait ꝓpheta osee precepit
mulieri fornicarie duc̄ et
abrahe precipit filiū suū y mo
lare que in ꝓpria nō precepit bite
reseruare in quo mādato dato
abrahe nolunt actuale finem mor
tis ut exitū rei probant sc̄z volū
tate voluit abrahe melior fieri
ut voluntatē suā dei voluntati
conformaret voluntas q̄ dei
& causa precepti nō cognoscit ideo
precepto dei bene usus & sum
q̄ deus vult mandato nō mutato
id quod prius erat salubre ꝑ fit
mutile & mortiferū cadē stante
voluntate dei quo ad essentiā rei
mūta sit quo ad signū exterius
expressum ꝓ ut tractat doctores
primo suāz ꝛ fine Sup ysaiā

quedam operacionis aut prohibiciones
quorum noticia de necessitate salutis
necesse est fieri vel non fieri et in ta
libus cadit obligatio ad faciendum
aut non faciendum secundum eorum qualitatem
et ibi non admittitur indifferencia
stante divino mandato ut remanere
uxorem post contractum et consumatum ma
trimonium ita ut non liceat alteri re
ligionem intrare alio invito et si
magis volunt esset deo manere cum
uxore quia hoc est necessitatis quam
intrare religionem quod alias esset
aut fuisset libere voluntatis et ma
ioris perfectionis quod pro tunc
non licet propter matrimonium contractum
Alia vero sunt que facere vel non
facere est libere nostre voluntatis
et maioris perfectionis et ibi in
talibus unum opus est alio excelle
ntius quo ad genus operis sicut
remanere in seculo et dare elemosi
nam de propria substantia et relinquere seculum
et ad celibem vitam convolare In
hiis tamen perfectius primo sed tamen possunt
reperiri aliqui qui remanentes
in seculo ut propterea plus possunt me
reri et perfectiores in caritate fieri
quam alii forte in religione tepide
viventes In talibus et similibus
perfectior iudicatur ille qui promptiori
voluntate et ferventiori caritate deo
magis inherere cupit sive ille in secu
lo sive iste in religione cum utriusque
voluntas magis est inclinata
secundum complexionis sue inscrutabi
lem abissum ut ferventius deo serviat
hic ibi quam alibi et in hiis indiffe
rentibus et voluntariis acceptatur a
deo promptior voluntas et excellen
tior caritas magis quam excellens opera
cio operis cum secundum doctores non impe
ditam sanctam nobilis est in inferiori
gradu perfectio quam in altiori im
perfectio inveniri Sic quidam sunt
magis inclinati et magis ferventes
in oracionibus privatis continuandis quam
in missis celebrandis et in aliis
similibus unde sepius errant in iudi
ciis suis qui secundum excellenciam operum
mensurant perfectionis gradum in quo
mulieribus dicitur eum de virtute doctrina
spiritussancti non secundum visionem ocu

lorum iudicabit neque secundum auditum
aurium arguet ysa xi unde hilarius
devotionis et alacritatis bone prompte
voluntatis in actionibus quantumlibet
sive non debitis adeo acceptant quod re
cordor teste quia nil dignius offertur
bona voluntate Nec obstat id dictum
Jheronimi Nolle esse perfectum delinquere
est quia talis eciam in inferiori opere
non prohibetur esse perfectus in
caritate licet non in statu perfectionis
Status namque perfectionis in se non be
atificat nisi adsit conatus perfectionis
et tendencia in perfectionem Quis enim negare
audeat Abraham ysaac Jacob
moysen et tales fuisse viros magne
perfectionis propter plenariam con
formitatem voluntatum suarum ad deum
eciam in vita coniugali et in possessi
one multarum divitiarum Nemo
enim dubitat perfectionem consistere
in hoc divino precepto Diliges dominum
deum tuum ex toto corde mente et
anima Que dilectio non esse aliud
censetur quam conformitas divinarum vo
luntatum scilicet dei et hominis cum duo
simul ligantur in unum A qua perfectione
nullus homo in quocumque licito statu
prohibetur seu sibi est impossibilius licet
plura vel pauciora impedimenta
sunt in uno statu quam in alio Alio
quin deus visus esset dare impossibile
mandatum secundum tamen diversitatem et dissimilitudinem
complexionis que solet per doctores
ibi tractari Cum enim acta humani
exercentur per corpus organicum
membra quoque et sensus interiores
non equaliter sint contemperata in sin
gulis ad quoslibet actus aliqui ad
actum inferiorem aliqui ad actus insig
niores secundum complexiones et anno
mias insitas organis et sensibus
Sic quod non eque valent prestant
ad actus in uno sicut in alio debitum
necesse est vero condescendat quoque cor
pori ut efficiat actum corpori pro
porcionatum secundum inclinaciones suas
non violentans membra Sic quod dul
cissima exeat sonus actus tamen
corpori quia anima non violentius
unde racionis porcio suprema id operis
quod in se non excellens sint

si quasi medio no tepeatu ꝓmi
gens deuonoms dulcedine deo
illud offert modore suauitate
ex proptissima cordis dilectoe
licet adopus quo ad sui nam esse
msigimus no tñ corpori aut sui
thasie conformius dz si facte ꝺ
excellenci opus offerre vellet
deo tamen frigido corde & tepido
illud produceret no rdeleret sua
uitatem adoris & ꝑ ons mig deo
gratu cu tepidu deus ex ore suo
euomet dlet Jō deus ꝑ talibq
mstemus si tñ devot offentibq est
adoratq coñ murmuratores ab
illud quod dixit de maria mag
dalena coñ discipulos dzud molesti
estis huic mulieri a pusille opꝰ
em bonu operata e mihi Suppli
and ducto dlectionis ad deuo
tione mferioritate & mbecillitate
operis nidubitanter end ꝺspeci
ex eius relationibq m cui pa
trid magnid paritate meritoꝝ
m multo imparis statu de quo qz
aliquis gradu indicio ꝑsumet
estimare msi illud deus scruta
tor cordiu dignatq esse revelaꝝ
et si quis talis nidiscrisse cu re
uelatoꝝ tulerit malus verus est
matoꝝ putare Nā quis estimas
set deus mulieꝝ rotundatas &
rotundatas cuncteꝝ pares fuisse
illi magno amatori marie pasim
no qui ex miraculis claruisse
creditur & tñ deo revelante ita
fuisse no dubitat Silr & de ꝙ
dam scolastico mediterraneo & de ꝙ
dam Emphemato Si residemꝰ
in his imparitate statuu quis
dubita pasimoni ꝓferendu Si
meritoꝝ dignitate pares sui
iudicati ex deuo & msalli bili
iudicio est ruz hoc qz deꝰ intue
tor cu hō solu videt ea q̄ pa
rent In corde suo humilitas cui
tus pura pietas bona validas
gaudiu de deo nudi contepti
tu & hec ꝓmit in nia ꝓstoe
reliqua sue mstruta ad hoc oꝝ

omanta que sme creaturis sue
sicut fabrilia mstrumenta ad opꝰ
artis Nō est enim impossibile ꝓperie
aliquos m mferiori statu qui sue
liberalitate tonsi mosulid suu
cognoscentes pedem mentis figue
m cordis humilitate & timore se nil
estimantes & parua de se sentie
tes cu tremore salutem suam operan
tes & vitam innocente ducentes re
pietate & compassione alioꝝ
alios superiores se arbitrantes &
illos a perfectione indigeꝝ alicui
quorid humilitate deus delectat
dicens Sinite parvulos ad me
venire talium enim est regnum celoꝝ
Cui simile est q̄ sepe fercula de
bili mā ꝓparantur & tñ mig
nedum & speciei odoriferaꝝ ap
pam pl q̄ eciam alijs nobilioribq
ferculis ꝓferant gustu & nu
tritue delectant Etenim sue ꝺspeci
les qui in statu eminentiaꝝ cū
dia de se sentiunt se alios mouti
putantes ꝑ abstinentias je
nia asperitates & bilitates cor
mentorū hūmoꝝ & tonsuraꝝ
delationes aut missaꝝ frequenta
tiones & tñ corde mflati nung
mid humilitate & magis ꝑsumpto
nibus no posponat Nos plus
Dicente xpo Discite a me q̄ mitis
sum & humilis corde Cui rogerius
bevn dicebat de quibq operiꝰ q̄ de
incerta & obscura periculosa sua
fertur ad sepnus mō ustre hmit
qui multu opantur Deuoꝝ vna
quid scribe & phariseꝰ ꝓfebant
hec xpd qui scripturis sibi ex
operibq exterioribq benedicebat
& intꝰ erat sicut sepulchra ossi
bus mortuoꝝ plena Et q̄ am
plius externus videbant oper
bus mundari ea mitiꝰ corde erat
mflati et alios aspernabantur
quibq etiam de a xpo sepiꝰ m
ebatur imperatur & tunc in con
sideratoꝝ tā occultoꝝ indicioꝝ
Quid mi amicus dicet quid
magnificatu sup opa tua doc
mitis profunde facte sint

cogitationes hic vnc mſpies no
cognoſcet, ſ ſultus no intelligz hec
et ſi quered qñ iſta cognoſcent
xp̃i ſũ exorti fuerint petrores ſ
ſemd ⁊ appa. omes qui operant
iniquitatem tuc iſta nota erunt
ſi in die iudicij qñ conſtic ſmgn
lond patebunt Solet enī nonnull
in iſta dñi ſcpata ⁊ mundi
extũ late hoſtis pſumptio ſm
gulans ſenſus confidẽ ꝑpe ſuffi
cientie obſcuationibus manib glorie
mundi ⁊ contemptus aliorũ ſ deo
videnc ſepe talib in colloquijs
grauioſis ſua laudantes ⁊ alios
contemnentes ꝓ ceteris videri
cupientes inquietes ⁊ multis aĩs
paſſionib ſubiectos Nec patiunt
ſe corrigi ut infirmari qz deeſt
ſanctus ſalutaris ſine q̃ nulla per
fectio ꝓt adipiſci Et hinc omnib
colligi ꝓt qz cordis perfectio conſiſ
tit in conformitate mentis dñi Solid
ſũ deo ſiue mlis que eligunt
ſub precepto ſiue que libere ſunt opa
nobis a nobis ut ſint ord mſnoz
ministracio peregrinacio lectio me
ditacio predicatio miſſar celebrac
zelus animar̃ cõmunitat gubernac
confeſſiom audicio pſalmodie de
cantacio pauper defenſio hospa
lid recreatiuũ ⁊ mille talib ac
tib in quib licet bnẽ mſigniar
cſt aliter hĩ licet habere eligere
cuiz vtĩ ꝓt alio ecc mag nobile
⁊ m ſto deo feruencius placet vel
le finꝰ complexiõis ſue modꝰ
perfectꝰ cſt quid eligẽ magis
excellenter nõ nauſeã ⁊ tepore
dñi hĩ ea q̃ neritate ſimt no ne
gligamur Eſt enī duplex volũ
tas dei ſc preceptiua et conſultiua
prima obligatiua de re non Et hec
in preceptis cognoſcit da Solid
tas in q̃ perfectio conſiſtit quamu
no hĩ ſſe equalis perfectio d ſtis
exequendis conſtituit nõ bnẽ ex
maiori radice caritatis implet
mandatũ quid alter qui grandi
caritate in infimo prie excedi
tur ꝑ dandũ vltimo grandi ca
ritate in ſalutis die gradum ulc
quid alter adipiſci non poſſet
licet opus quidem exteri dari
poſſet quo aliud excellencius dari
no poſſet ſimt xc teſtes maiore
caritate nemo hz ut animã ſuã
ponat quis pro amicis ſuis ſpecia
lis egi quo ad actꝰ exteriores no
quo ad gradus caritatis thores
Nec animã ſic ponẽ ꝓ amicis ꝑ
caritatis ⁊ effectus caritatis que
maior ⁊ maior eſſe pt in diuerſis
hominib ſimle actꝰ fortitudinis
Sicut ec duo immutata virtute pdut
plurib aliorũ donis hoc no
actu exteriori conſiſtẽ habet perfec
tio eſſentialiter ſ in actu mentis
ſit dilectio ſm q̃ paulꝰ aut reg
nũ dei mẽ bos eſt Ioh in quorũ
ꝙ ſtatu no dñs dato ho exiſtit
ſi Solut ꝓt eſſe, perfectꝰ licet in
bno ſtatu plura patiat impedimẽta
quid in alio Ioh fructuoſe ſ lugubres
in ecclia ſimt mouentꝰ ⁊ inſtituta
ut impedita perfectionis poſſet
amputari Ex vero excellentia
operis nõ ſſe arguic excellentia
perfectionis in homine pt ꝑ au
guſtinũ in libro de ſancta bnegi
nitate qui dicit Scripſi ẽ meliꝰ
quidẽ ſcire Solutate pris mei
qui in celis ẽ ipſe mos pre mee
ſic ⁊ ſoror ẽ quid aliud nos docet
niſi carnali cognatõ gnãq̃ mens
ſpuale ꝑpendẽ ac mẽ bros nos eſſe
ꝙ iuſtꝰ ⁊ ſanctis ꝑpetuꝰ uigilãt
ſi ſi cord dextrũ ⁊ morib obe
diendo aũ vinitando rohẽ ꝑdẽ
acor ſc maria ꝓpiendo carne xpi
xpi quid conſcipiendo carne xpi
et miſca Mẽbra ꝑpetuis michi
marie profuiſſet miſi felicꝰ xpm
fide quid carne geſtaſſi vnſi ꝑ
bũ go felicꝰ eam fide geſtaſſi ꝙ
maria magis illi ſ marie ꝓfe
ciſſet ſpor ic ẽ ⁊ licet excellen
tiſſimũ opus ſint parẽ xpm
mi fide ⁊ dilectõe ſpuali xpm parẽ
magis ẽ mentorũ ⁊ miſi beneficij
aliud mẽſis prodiſſet

Inquibꝫ tenuat ſcẽ vita ꝓpe
ccpta aũt vita mortalia peccata

Sed quia dictũ eſt ꝙ m toſor
mitate voluntatis ſ hoiis ⁊ dei

rouissint perfectio rectis humanis
que conformitas cognoscit habet
ex dei p̄cepto & aliis p̄ius dictis
miḡ quilz teneaꝫ scire q̄ sit mḡe
deo grata aut in p̄ceptis aut co
silijs an p̄ mḡ in teneaꝫ scire q̄
sint mortalia peccata Ad hoc p̄t
sic ꝛ̄nderi de ope deo mḡt gr̄
to ad quod hō non obligaꝫ ex no
to uel p̄cepto p̄t hm̄ dogmao
ex sanctorū exemplis ex sc̄ptu
ris sacris ex ḡpria rōe ex consi
lijs prudentiū virorū ex orōi
bus deuotoꝝ ad deū fusis ex inspi
racione diuina ex obtentu mau
ri in p̄nemdte quo ad p̄xm
ex ḡpria mēt maḡone naturaꝫ sue
cu nō rōideat aliq̄ auctoritas
aut sana doctrina seu rō mam
festa et maxime dictamē sim
plex qui omē teneaꝫ p̄ncipaliter ad
supiora ꝛ̄ctū in ist̄ indiuidualibꝫ
eligendis & exercendis existit
gr̄de periculū indmo bona fide
eligat ad quod mḡt & inclina
tus ex ro plēor & ad quod de
uotius affiaꝫ Idonissimus & emdē de
ꝰ p̄d nr̄ quesierit sibi piū
oblatū gr̄us acceptat Diuino
holocaustū nem p̄ligue sit nō
eū acceptat dantē ḡpt̄ dantē
si dantē ḡpt̄ dantē respectū emē
deus suis ad abel ꝰsid quadā
munera eius teste scriptura Sed
nō opus nō sit superstitiosū aut
aliq̄ alia materia creatū sit sta
dalo aut spē mala Desiderium
eius pauperū exaudiuit Deus
indoms oblatōe sacrificiū & obla
tione nō Vult de p̄ce si in capi
te libri scriptū est ut faciat vo
luntatē suā sit dei effit eius deo
oblatio indorē sanctitatē Indmo
pure offerētur ac deuote Testaꝫ
eius spē math xp̄i qui facit voluꝫ
tatē p̄ris mei qui in celis & ipe
fr̄ mꝰ & soror eius & ista hec ad
quid faciat eius voluntatē q̄ sup̄t
ei in actibus suis placere sim
desiderium & placuit deo augeaꝫ
& voluntas eius Sit de nota p̄cep-
torū dei aut prohibitoꝝ rōi que
fraenet homo mundit petri mozle
Emendū q̄ queda p̄cepta diuina
aut prohibitiones tam clara sū
ut ex̄ instinctu naē rōnis p̄nt
& tāquā in lege nature expressa ut
quod tibi nō vis fieri alteri ne
feceris & eq̄ vñ ex̄ pueri sinta
celum & Ḡtim dantur de furto
ꝛ̄ et illa rō homo ad deum distri
ctus venerit scrē & strictē ꝛ̄ aut
ab alijs abstinē & ad hoc indere
p̄ceptis declarata & p̄mulgā que
nos nouerit aut bona & mala in
dicant Et horū ignorantia diuī
juste ignorantia que nemi excu
sat in talibꝫ cui nulli dr̄ p̄sumē
agē aliquid si nō sit certꝫ nisi re
quisito consilio peritoꝝ Si vero
nō sunt diuina lege expressa clare
p̄ an expressis implicita tuc p̄m
gradus & rōnabiles personaꝝ
quas teneaꝫ sibi magr̄ distincte
& in particulari notitia habe
re sicut de articulis fidei
& alijs actibꝫ negotiationū cōmu
nib⁹ que ex̄ diligente discussiōe
sapientū requirunt & in q̄b⁹ eoꝝ
sapientes variant de quibꝰ ex̄
gnālib⁹ rēa nō p̄t dari an sint
p̄cta aut mortalia uel venialia
Ignorat si aliquis aliq̄ in dubiū ve
nerit & p̄ se discutere nō vis dr̄ a
peritioribꝫ inquirere sic a doctō
tribus qui credunt hm̄ sinceritatē
distinendi aut a plānis peritis
aut a sacerdotibꝫ q̄ dicta malach
ii labia sacerdotis custodiunt scientiā
& legem requirunt eo de eq̄ ex an
gelis dñi exercitū est Aut ex
p̄t dubiū dr̄ a tali actu absti
nere aut si fecerit huc actū re
morsus cōsciē dr̄ premere talis de
mortali Nā tuc potest se adpe
culū ꝓpendere aie sue salu
tem finaliter sapiens deū amat
peritiliꝫ iudicat in illud cui
in probabili dubio Si aut forte

diligencia qua potuit migredo
& scire non potuit nec ut e ignio
rari memorabiles que totu exclusit
dnus stat firmit in posito cuie
di si sciret esse mortale Dicat em
quod delecta que intelligit qui
dicat nulla ho ipi orandi & delec
tu inuenit nec & ignorantias
meas ne mei & ab occultis
meis munda me & ab alienis pce
ptis tuis Illud tamen rogo scitu
more quod deu contempnit qd
dei mandata ptexit quod legem
natue excedit quod secretario hu
mana excludit ut furtu quod cu
ri aliquod. vltimu fine fuit com
situr eo fructus quod ex constructa
re edificii esse mortale ut festuca
cui construi leuare & grauat modi
bus que sue cui dilectoz dei & pe
num & in istis mediocria no nimiz
subiecto homis ad deu

De decretalibus requisit ad ip
Secundo p ad ista actione

meritoria actione vite et ne
pmio requirit fides grn sine qua
nemo pt deo placere sm apli ad
excludendu infideles Secundo pue
q ipsum opus sit bonum in genere
sm materiz operis No opa de qui
alorum s non sunt meritoria vite
eterne quantuli intercede & posi
to simul Tertio ut actus bonitate re
ratiz in illud opus sine actu su
pitu ho dormientes furiosi ebriosi
ebrii ut sic non mereri pnt et pe
grinantes licet actu non cogitent
de peregrinatione in christo ho etiam
merent Quarto ut bona intentione seruet
in opus illud deo dare elemosi
nam ppt bonam gloriam no e meri
torium christo ut p debitu medium
pueniat ad istum finem bonum & fi
nari diuitias ut detur pauperi
bus non e meritorium opus sed
dare talia pauperibus ito end
sunt facienda mala ut bonum
bona Sibi dicit medarius ut sb
uematur inocentia Sexto ut me
dia illa sint mag bona ch sumb
qua semp finis dz esse melior
ordinatus in finem ito ethicorum ut
malum ex nullo opa bonum Sep
timo ut habeat cu debitis circumsta
cijs sit obiectum quod oportet Nam
opus non oritur sine debitis cir
cumstantijs tam amittit nomen virtut
sum phm Et ad ista requirit ut
homo sit in caritate sine qua nul
la meritoria deo placet sm apli Se
cundo requirit ut id bonum sit prius et
malo impugnatio Nam nullum malum
ad demeritum est homini corrumpere
salte mortale ito quod quo ab
opus opatur quod in sua natura
bonum manet si quo ad actu primum
opantis Nam non acceptat deus
opus nisi ppt gratiam me opan
tis ut dictum est Aut cum homo
habet dei gratiam & acceptatur a deo
& est amicus quia deus nullu sibi
e amicus & inimicus quod tu esset
si acceptaret opa homis ppter ma
lum mortale Et quia malum
homis corruptum et malum tu
sit p natura quod homini tu sit
positum ut sit homo denominat malo
ab uno solo malo Ad ma no p
est & quod solum mortale corrumpit
ppt quod homo
acceptat si gratiam qua destructa
homo non est deo acceptus quia nullus
bona faceret Secundo nisi mediante fer
mento tota massam corrumpit
sm apli Secundo & sanctus e destruc
qua construere est sm Iacobi Quia
qui offendit in uno factus e omni
reus Et demonstratio mali ex ma
la quia gratiat homo no ex omnibus
condimentis Et ex illo habetur
ratio ad ista intendens facere malum
se potest etiam si bonum sit p fiat
& intendens facere bonum no se fiat
bonum ut si malum sit primum esse
bonum & ad oculum simplicem q
requirit ad opus bonum duo sunt
necessaria Bona intentione & ratio
nabili intentione eligens malum
quod putat bonum peccat contra
primum Si eligens bonum & putans
malum & ita fiunt peccata contra 2m
& fiunt contra tertium Nec quis
bonum impedit Deus sum thom in
suo quartilibeto Dicens putans se
peccare semper ita facies actus

petrati mōz̄lis petrat mōz̄lit' q̄z
error iste no excusat nisi sit ig
norantia inuincibilis sic cognos
cens no sua gpt' delectet quam
putat suam sicut Jacob suam
p rachele Si quis vero faciat ac
tū pcti venialis que putat esse
mortle & tm faciat ille petrat mōz'
qua facit cōtra rōnem & erit ſ
mortale quod in se d venale
& constituit erroneā aīam in eum
absoluendi ut q̄n quis stricte no pe
cet te' aliq̄ habz vnū obligā
di ut putat esse venale mortle
& tamen sciat Et dicit d q̄
ad meritoriū actus cui oīd pre
cipitur caritas dei & p̄xmi
Caritas ad deū exigit ut nichil
sit deo nichil cōi deo nichil
eque deo ametur si bn̄ stat q̄
sub deo & ad deo aliq̄ amet'
mordine tamē ad ipm ut hoc
aliud & pter & in ordine amor q̄
caritas proximi rēquit de ne
cessitate ut nulli excludā' a
communib⁹ beneficiis sue mor
talibus sue in alijs communibus
auxilijs alijs nīs̄ dē Ite q̄
opt' oīe quod ad salutē pe
tinet omnib⁹ eam imm̄ & ut
optat' etiā nūmer' id quod ad
naturā sustentacōz spectat nisi
esset impeditū salutis q̄ ad
animā Extra instante necessitate
oportz q̄ quib⁹ nō mīs̄ speret subue
niat Deū no est alter q̄ulibet simp
plicit velit aut possit Ite oportz
q̄ no habeat' odio nec impediat
bonū nūmo ab alio si impediri
Infima aut superogatoria aut
spalis familiaritatis ostendē mi
nuto & perfecto no necessitate et'
nūt' id xp̄i p̄ceptū ut p̄ Diligite
dūmodo bonos bonitatem q̄
qui oderunt bos et orate p' eos
querentibus & calumpniantibus bos
Et ponit exēm de deo qui solē
suū facit oriri sup bonos et
malos quod d bonitate gratie et
bonis tribuitur Ro et silentio

pterea mōdo q̄ sp obiectū pus
tangit potentiā sensitiuā exhi
rem & mouere qua rōz contingit
ī omnib⁹ p̄ q̄ obiectū tristabile
de mouēto p̄ pnā repellens se
offert sensibus exhoribus aut
ei' virtuti & magnatiue & sic
obiectū ex sua nā retristat nihil
q̄ manet in potentia illa & nō
mox pdā' rōnī ad discernendū
sue sit abiciendū sue amplectē
dū dubitans ī quidd q̄ mox
ex dispositiōe sensualitatis Cūme
nata sit caritas p̄xmi nō sentat
se quidē mordere motū rōnī
p̄xmi Sz rūcera fallit' nesci
entes distinguē inter potestatē sen
sitiuā & rōnalē Sic end m sp̄n
exhoris sue celis sue nolis nbo
delicato gustui apposito sp̄ delec
tā' & crōi de rebo nisi p̄bo sit m
sp̄u mhōri de obiecto tristabili
ita ei' in one lupo bis mox hor
ret donec ī deliberatio & consi
lium accessit no d Cūmeti
no caritate Deo ei' rōni dirigē
tur pd adhuc m sensu minori
manē delectio uel tristia sue
pti & stante integ caritate sicut
motus uirorum cū in sopno ex
orti post expgefactos rēmanē
solent reliquie delectatōe in sopno
existente erad cōi rōni nō detesta
tur quia no d in pātē rōis
in istum posse deici spēs in sp̄u
apprehensas si suffiant motq deles
tationis & displicentie Secundo
ei' q̄ in caritate aliud d fortitudo
caritatis sue fruitionis aliud est
feruor ffortitudo caritatis d mis
sibilitas aut freuma mansuetu
dinis' ad amatū Et hoc causā
ex diligenti speculatōe bonitatis
ipsius amati qua totaliter amatū
pd amato qua tū sit' amans
per affectū in amatū fferuor
vero d̄ celerem desiderio cau
sat' que querendi' in amato ver
illa dulcedo sp̄ sibi minus sufficere
a reperiendi' eid plures qui
simul ardore feruentes ad tempus

humanis

ꝑ ꝯmẽd mmg ſeruꝛ qꝫ ſtatim ꝛe
labim⁹ ꝯ ꝑ ſte ſeruoꝛ cauſet⁹ ex
apphenſione quadꝫ m obiecto cõ
ſideꝛata ſꝛ pulchꝛitudo ꝛaritas mo
ꝝ cõformitas ꝛ⁹ ſicut quidam
affectꝰ magꝛs ad ſocios qui ad
paꝛentes Cuſu aut infinite ſim
plicitatis dꝛs adhꝛeꝛit ꝓtribꝰ
ꝑſonis ꝑ alle ſeruoꝛ ꝛeꝛa acquiꝛ⁹ ꝑ ꝛeꝛa
mittitur ſicut ꝛideꝫ m nom
natu ꝛhoſoꝛꝝ ꝑ ſacꝛdotii ſeꝛi
cium qm in ꝑncꝑio multꝝ ꝛeſuꝛ⁹
ſꝛ reſilui⁹ poſtea ꝑ ſꝛigeſcit exꝛa
de lana ꝑ ligno que ꝛeꝛa calefiunt
ꝑ ꝛeꝛa ꝛefꝛigeſcit ſeꝛꝝ nõ tar
dius calefit ꝑ tardius ſꝛigeſcit
Sic ꝛideꝫ m ſcꝛibꝰ bñ ꝛeſpondꝫ
qui qꝛ nõ exiſtit magꝛ ſeꝛuoꝛ
ſꝛ ſeꝛuiſſime ꝑ inſeꝑabiꝛ inhꝛdit
amoꝛi ꝛeo nõ ſꝑ magꝛs diligit
qm ſeruꝛa diligit ſeꝛuoꝛ cui
ꝛequi⁹ appenſionꝫ intenſione
ce approximando amati ꝓpheſio
aut dei debilis ꝑ ꝓꝑ apparente
elongatione amitti Dñ ſꝛm ui⁹
ꝑ qui⁹ actꝰ mꝰ ſeruꝛ⁹ ꝓꝛe
dit a longo ꝛitu ꝑ ꝛeꝑ Cuꝫ ꝛo⁹
ꝑnt ſancta tho qꝫ actꝰ ꝑꝛ
ꝓcꝛedit a bonitate ꝑ ē impe
ratiꝛe actꝰ habitꝰ bꝰ ꝑfus
inclinat ad actionē nõ ēd imput
dꝛ i⁹ ꝑ ambos ſꝛ liberꝝ arbitꝛiꝝ
ꝑ caꝛitas coꝛꝛuꝛꝛit ad actꝰ ſi dꝛ
eſſe ſeruꝛda ꝛõ go ſꝑ ſm magiſ
tꝛum habitus ſequi⁹ ſtudioꝝ
actus ſm maioꝛē ꝑ minoꝛē ꝛona
biꝝ ſequi⁹ magꝛ ꝑ mꝰ ſtudꝫ actꝰ

De multiplicatione actuum bonꝝ ꝑ ꝑ premia ꝛelie ꝛeꝛuꝛꝛentiꝝ

Non ꝛeꝛe ſimt doctoꝛꝝ poſitiones
licet plures antiqꝝ conſurgat
mbꝝ ſententia ſꝛ ꝙ opꝰ bonꝝ
m caꝛitate factꝝ ſup additꝝ alti
ſile facto nõ multiplicat nꝛ augꝛet
ꝑmiꝝ ꝑbale quod conſiſtit m dei
viſione qua ꝑ ꝑfectꝝ ꝛeꝛa
eſt dignus ſꝛ hꝰ nõ ꝛõ ſit ſꝛuſ⁹ ſed
habet multiplicꝛ ꝛetꝛibutiõe utꝛ m
ꝛebꝰ metꝛ⁹ ſo nõ dꝛ ſtabiliꝛ auget
ꝑfectꝝ ꝛemittit debilitat ꝛoboꝛat
ꝛemouet alꝛ mouet ꝛeo talia ope

pluꝛificata angelos letificant
deꝝ honoꝛat ꝓximꝝ ꝙꝛiſtiꝑ
mente operãtꝰ iocũdant ſanctã
tem conſtituit ꝑſeueꝛantia mu
nit ad maioꝛẽm ꝛna diſponit
a pena ꝑ ſeꝛuat penas dimi
nuit penas ſatiſfactiuas ꝑ pecꝛis
tribuit coꝛonat ſeꝛenat ꝑ ꝛepug
nantiꝝ peꝛtꝛiſſiꝛe nõ ꝑmittit Alioꝛ
ſꝛ doctoꝛꝝ modeꝛnoꝝ pondꝛa non
mꝰ approbanda ꝑ ſatis ꝛationabi
ꝑ meritaꝛia ad actꝰ meꝛitoꝛi
aꝛꝝ pluꝛificatoꝛ nõ mꝰ ſolide ſꝛ
dicta ꝑ illa quod ꝑ qꝫlibꝫ opꝰ
meritoꝛiꝝ reiteꝛato ꝑ in caꝛite
factꝝ nõ meꝛeꝛ⁹ nõ ſolꝝ augmẽti
ꝑmꝝ actꝰ ꝫ quod conſiſtit mbꝰ
ſꝛ creato ſupꝛadicto ꝫ ꝛeꝑ meꝛeꝛ⁹
ꝑmꝝ eſſentiale quod conſiſtit dcta
ꝛeꝛa viſione ex ꝛeꝛa ex ꝛedigno
ꝛoꝛ ꝛne adueꝛe opꝛ ipꝛ· pꝛo qꝫ
ſuppoſitꝝ ꝑ ꝙ dꝛſitꝰ dm
illa ꝑma ꝛeꝑ in ꝑmꝰ eſſentialiꝫ
ſm ꝛd m dicto ꝑꝛꝰ mꝰ maſiꝛ⁹
multe ſunt quod nõ ē ſolꝝ ꝛeꝛa
de caꝛitate ꝑmo ꝫ ꝛeꝛa de eſſen
tia qua ad ꝛclariꝛe dei viſionē luꝛet
idem ſit quod ſꝛ ⁹ ꝙ ſtella a ſtella
dꝛſt m caꝛitꝛe ꝛeꝑ ꝛeꝛ⁹ aliꝙd
maꝛtꝛiꝝ bnꝝ ꝛpellentiſſimꝝ gla
nõ ꝛeꝛedꝛ gloꝛia bnꝝ fidelis
layca m ſimo ſtatu quod vꝛ deꝛo
gꝛe uſꝛe deꝛ dꝛente apto qui
ꝑꝛte ſemꝛ ꝑꝛte ꝑ mꝛtet ꝛt
bnꝝ ſequiſꝝ meꝛte de acꝛpiet ſm
ſtud labꝛe ꝛeꝛa ꝑꝛ ex hoc nõ
ſm opꝰ m caꝛitate factꝝ ꝑfectꝝ
additꝝ nõ eſt mꝛis efficiꝛe ꝛde
gꝛe adueꝛe quꝫ ꝑmꝝ ꝑmo fo
ꝛte maioꝛis ꝑꝛ caꝛitꝛ⁹ augmẽ
ti ꝑ deuotionis ꝛue deſitꝰ debꝛt
ꝑmo ſuo eſſentiali ꝑ mꝰ debꝛt
ꝛnumeꝛaꝛi ꝙꝛ ꝑmꝰ ꝙꝛ nõ
eſt defectꝰ ex ꝑte deꝛ nꝛ ex ꝑte
hoꝛꝝ ex ꝑte deꝛ nõ ꝙꝛ laꝛgiſſimꝰ
ē ꝛnumeꝛabiliꝛ ꝛmo ꝑ infinitꝰ
ſꝛ eꝛꝝ magnificꝛmus ei⁹ nõ ē
finꝰ ſic nec pꝛetaꝛis aut laꝛgi
ꝛi⁹ ꝛeꝛ ex ꝑ ꝑꝛete ꝛeꝑaꝛitꝰ ꝛaꝛis
ꝙꝛ ex quo dedit ꝛtia opantꝛ ꝛue
nõ ꝑꝑ dare ꝑ ꝛeꝑaꝛitꝛe ꝑmꝰ

pertinendi erga si ho ꝑ mille
milia annorū vltimū potentie
sue fieri posset in bene operando
et si in infinitū posset diligere
quarū dilectōm quelibz suo primo
no fraudaretur Nec̄ est dare
aliquā maximā caritatē aut gr̄iā d
qua ulter quid ho no ꝑ ꝓdere
aut proficere ꝑ ut probat̄ per
tle de hereticis ad mentē ubi r̄ndet
batur opa mia rōnīa Et exceptāad
d finita capacitatis Espectu glorie
et p̄mij et ꝑ in infinitū diligere et
opa meritoria d infinitū facere
si etiam fieri posset Dico quod ho
ꝑ infinitū gr̄iā aut p̄mium
uel si no tuc alicui operi no vñ
deret p̄mium quod ho mereat̄ per
opus ꝑf sic per gratiā si pgle
esset infinita deus no tribuit
opa meritoria sic deq in finita
sufficientissime pt̄ retribuere p̄mium
erga si ꝑ 10000 annos vi
uit et bñ faceret erga aliq se ꝓ
quodda pessimū r̄n gr̄ie et p̄mii
m no r̄pugnat forte ee susceptiuū erga infinitoz sic mā phia
du formaz lig successiue ee in
pom̄ sensibile et spes si posset
esse infinite in medio dra phad
possent recipi sic colores odores
sm ꝓpr̄ eccz specialitate lig erga
sunt extense et in lacte dulcedo sa
por odor color hūditas ꝛc̄ se no
pariderent quorū quodlz r̄plet
subiectū suū Imo quod opa in
caritate supuenies alteri sibi
no aberit ꝓcedente caritate sed
magis augebit et non sortiat̄ ꝓcedentem et addiet gr̄iā et p̄mium esse
tiale augmentat et aliud gr̄ūm ꝑ
introdiret sicut alioꝝ posito
declat Cuius exm̄ pom̄ in cypho
aqua r̄pleto deq ꝑ miraculose
fieret ꝙ ibi sint plura corpora ꝑ
ora aqua r̄manente et pluꝝ cor
poꝝ glorificata pot esse i eode
corpore no glorificato Hinc
similibz possent plura corpora
adduci per similia de possibi
litate pdicte potentie q̄ e multiplicabilis et infinitarie ordinum
deotoꝝ ad multiplicem amorū
gr̄iosoꝝ spe p̄mii essentialis
in fruit̄ vita percipiendi

De merito acquirendo pro vi

Doctōm duplex est malū
sunt duo ad ꝓcepta sc̄z affirmativa et negativa sicut duplex est actus virtutis sc̄z dictiua a malo et fac bonum
in quos plus obligamur ad primū ꝙ
ad tm qua plus peccat̄ faciens
malū quā bonū omittens Et an
aliqua erga redit r̄muneratio ex
qua dictat a malo fac̄ q̄ bñ ac
ceptā negativa utrū fructificare
no meritorie sit e in obs̄vatione
ceptoꝝ affirmativoꝝ de quibz
visum e q̄ sic ꝓpter quo sciendū
est quo ut pz̄ videbit̄ omne meritū seu demeritū originē ducit
ex voluntate a q̄ actus deliberatus
bonus uel malus q̄ e p̄ma medi
et actiua moralis principia
no imprudē nr̄ necessitate pruden
doctores facere theol̄ aliquas sup
poñ r̄pererunt̄ posuisse rōnes
rōnabiles meritū deotoꝝ
ꝑ quas promptificat̄ animos
ut arceant̄ se a malis peccare no
solū rōne pene sed timoris et
p̄morū acquirendoꝝ p̄ma
e ista Meritū ita bñ consistit
in sola ꝓhibitione mali sc̄z ꝓh ut
d no agē malū sit demeritū in
sola ꝓhibitione bonī ꝑ tm bonū
ag̃ē no facē contra ceptū quatū
malū ag̃ē facē contra ipm̄ uel no
facē ipm̄ Sed cū videat̄ no cur
so ꝓpter bonā voluntatē mer̄ ꝑ
mittī in ceptis affirmatiuis obstina
rē et no debet mereri p̄mium in
obs̄vatione ceptoꝝ negativoꝝ no
ex ead̄ voluntate proueditur bñ
ficē promittit ꝛc̄ ingressū bñ
ficē obs̄vantibz sua maledicta
dicēs Si quis ad vitā ingredi ꝙ
ua maledicta et cuncta spē cept
ta nr̄a no contemnendo facietis

non furaberis nō adulterabis
nō falsū testimoniū dices mlt xm
2a conclusio Sepe quis mdie no
me meret2 & nouit2 demdt2 & nec
plus fiant qua plus fieri vid
negri eens quoties nō debilis
one pt facē ron pceptu neuo
uel ei affirmū & nō fiant mere2
uono merito uel alio merito rō
tis parē plius nō ptessit Sic et
de demto forte est dom quoniā
ut facē ron pceptu animo deli
berato licet actus nō sequat2 ex ali
qua ostasione 2a conclusio pcep
ta nega nō obligarent pro sp &
ad semp nisi meritū posset esse
sine actu & m sola puacted con
sistēt Tanc qz meritoria & obs
uanc preceptorū ß hoc nō pt esse
per actū pro semper qz nemo
pt actū sp cōtinuare 3a conclio
Sicut sicut in merito inclinat ad
actū in affirmatiuis pceptis sic
inclinat ad nō actū in negatiuis
stabilicendo voluntate ne prorumpat
ad actus rōnios in pbibitiuis
ut nō meritaret & qz meritū
pt esse ad actū & ad nō actū pp
hm qz nulla pt pseruari a pcto
ñ veniat ñ gra roboante Tertia
conclusio aliquis pt hoc dupx
meritū ad aliū pstare nō faciendo
quod tē nō facē pd aliq pt hoc
dupx meritū ad alium qui tē facē
& facit pter multiplicatoz temp
tationū inclinatū ad malū &
dle resistit & resistendo temptationibz
meretur & toties quoties bñat
eas Nō em credendū e dñm sal
uatorē merito caruisse nō rep
tator tribz Scribz rpm ad malū
insigare Visus e mt 4o Sexta
conclusio pter priatoz malū opus
qua quis bene bñ gña primi
meret2 augmētū caritatis que
prēdit ip bonū opus & mul
tis temptationibz resistendo
maiore gña mere2 qz sic se
cona resistēn ad vnā gña sic
se hñs ad hoc existente ad alias
gñas Septima conclusio pter
ut quis in omissione mali plg
mereat2 quā alter in operatōe
boni Tanc qz ex maiori rōne
pt id fieri quia istud & hm qñ
titate caritatis mensuratur et m
res operis Nā considerando q
quā to prius se sibi mereri pt
homo sp bone voluntatis qz sp
mereri pt sine agendo sine no
agendo licet em omittē malū
est m se priatiuū tñ nō ex deli
beratione & caritate procedit
actu vel hītu hz m se tradite
mēndi tñ absente voluntate a
nō aduertente hoc sō in dorm
iente aut ignorāte nō bz2 hoc
rationē merendi et cet m mlt
dle qui a plus actibz assat
sine merito ffidēs 1o que p dilec
tionem operatiuū nō actuali uel
hītuali deliberatoe tā actu qñ
non actu fiant meritoriū actu
dico in bonis nō actu in malis
Cuz aut voluntati attribuatur
tā bona qñ mala in hoc qd ad
meritū seu demeritū Tanc dz qz
supiud tribunal possidet mlō
imme qz p voluntate fiunt dnō
actionū medz et illa imperat
omnib vtribz cet potest intellec
tiue ut intelligat nec rogi ab
aliquo pt licet melmari pt hz
& qz a voluntate bona denoiat m2
bonū qz bonū & obiectū volū
tatis Sic etiā de mala voluntate ma
li Nō cet sequit qz intelligētes
mala nō dicūtur male & volentes
mala dicūtur male qz mlt pti
hz pro obiecto bonū & apphen
dit rpaz spem intelligibile nec
pt non apphendē sibi oblatā
ex nāz apphendit qz actu mlt
est a rebz ad aiaz ßm Cum ap
phensiua que nāz operatiua ßm
spem apphensam Nolenti autē
voluntati ab aia ad res nō nāz
ß libē trahit2 qz ßm plm vñ
& fin sup m aia bonū aiē & malū in rebus Vde qz appe

tutis ad rem ſi in ſoliditate dimittit caritatem & ſi deſto creatore creatur per dilectos mhetroñ ad diligend dñm deū tuū &c
Item qua p contactū amoris terrenū affectū hominis maculatur ſicut per contactū tinee pulueris pedes maculant ſi nō p ſpem apprehenſam p intellectū que eſt perfectio eius
Item qua p dilectionē aſſiduā deo qui eſt ſūme dilectibilis & ſūme bonus ſi nō ſic in ſuimo per intellectū qua & demones ſunt intelligibiles creaturē ſi de ſolidtate bona mchil habent
Item hoc eſt ꝛō qz amor triſtatur amante nō amato ꝛō amas iuſtiā uſq; & hoc qz ꝓpt maiorē bonū quē conſiſtit in ipō amore ut dicit Dyo Amore ipſi diuino bonū ſuimū
ꝛō mala ſolentes mali ſumus ſi mala intelligentes nō ꝓpt hoc mali nō adimur
Sz in ſolidtis bona ſe ſola ſufficit ad meritū aut etiā requiritur actus exterior ad meritū
Adhoc ꝛō mūnt doctores in ſcripta ſup 2o ſiarū poſſit diſtinctos aut ſi ille qui hz bonā ſolidtatē hz facultatē bene operandi aut nō
Sz 2o nō nemo obligat ad i poſſibile ſi bona hz ſolidtate & directa intentione tuē ſibi ſufficiat ad vitā etnā ſeu ad p̄miū eēn̄le quod reſpicit mīritatē etc abſtz exteriꝰ operis exercitiū
Si aut aſſit facultas & ſe offert opportunitas nō ſſpt bona ſolidtas facto hō ē dūm mandati obligatio & exercitij perfectio & ſolidtatis plenitudo
Nā mandata dei nō ſolū obligūt ad volendū ſi etc ad implendū & faciendū
Ex hac q̄ dicta eſt ſtatim poteſt elenari potentia ad aliq̄ magnū & ardūm quod ē opus potentie aut ad nō hūt ſua bñitate ſiue ꝑfectō completā niſi excedat ad opera ſibi debita q̄n adeſt facultas et offertur oportunitas
Ex hac plena ſolidtas poſſit eſſe ſi aſſit facultas
Aliquī dic² hō ſe ſimplene velle addit etc opus exterius ſup ſolidtate bona p̄mo q̄ ad deū finaliter ꝓxīmorū 2o quo ad deū gloriam ut ſtz videant opera ſua bona & glorificet pr̄z nr̄m
Item diſponit ad maiorē meritū augendū
Item opa ē penale & nō ſatiſfactiuū pro pena
Item addit ad meritū p̄mū actū talis quod ē gaudiū de qualtz opere
Item facit facultatē ad alia opera ꝓpt hīnd qui acquirit² p̄ frequentes actus
Sz quo ad augmentū p̄mū eſſentialis mchil ſupaddit opus vltra ſolidtatem nō id meritū p̄mū eſſentialis conſiſtit habz in bona ſolidtate & caritate ſuperueniente
Sz tñ quis mer² ex ſola ſolidtate ſi deeſt opi ꝓpter impoſſibilitatē quā alter mer² voluntate & opē
Si ſit in caritate p̄ hī alt² impotens ad opus facere nō id ex re de² aliq̄n fiant opa in primo eſſentiali
Si maioris caritatis & iſte alter p̄mū ex re de² in primo actu eſſentiali ꝓpt opus ſubſequens quod tamē ſit mchil eſtimat² q̄n primū eēn̄le
Sic etc ſolidtas pertinendi plenitudinē dicit² de pena eēn̄le q̄ eſt in ſeparare a deo & in dolore in pueniente etnā ſine opē ſubſequto ſicut actu nō ſolidtate
Si quo ad penā 2ariā & dolor de quo² alio malo plus demeritū mala ſolidtas nō actu ſubſequto ſicut p̄z de dante clemoſmā actu et ſolidtate & de eo q̄ nollet dare & nō p̄t
Primū ſcale ſeu eſſentiale eſt quod conſiſtit in viſione & fruitione dei quod ſō dic² ſcale qz ē fundamentū & cōſummatio totius nr̄e bñitudinis ſtz dei & hoc cōſiſtit in caritate
Sz primū actuale ē quod conſiſtit in gaudio quod habet² de aliq̄ bō

treato sicut de opē p̄milegiato
aut alio opē exterior bone co
mittit superaddito hoc confir
mando dicit augē sup̄ psalmo
Si sit sola caritas que nō facit
quod distribuat diligat solum
7 caliē aque frigide det 7 tūc
ist̄ imputabitur q̄nūc zacheo q̄
dimidiū bonoꝝ suoꝝ pauperib⁹
dedit Impar ergo facultas si
non impar caritas pare fiat
mercedem Insuper 7 toties in
bona actione meritū crescit
quotiens mitigata bona voluntas
recuperat seu reiterat̄ cui tota
consistit radicaliter meritū 7 est
ab alio p̄us hīta nō rediecta
Sic ecc̄ste in tīo de mala vo lun
tate aug̃ inequalitatis facit me
qualitatē pēne 7 toties iterat̄
p̄tīm quoties iterat̄ mala voluntas
tas p̄us mitigata si rōtimata
voluntas mala ē vna 7 de pēna
liret diuaq rōtimata g̃ina ē pt
atiū ḡpt̄ rōtemptū ingratitudi
nem 7 impenitentia Ex isto iterū
clarē pt̄ ad̄m de eo qd̄ moueri
solet An q̄litas bone actionis
seu dati aut operis eq̄libꝝ fiat
ad augmētū meriti ut dans pau
peri denariū aut fundas hospi
tale aut mōnstīm pares sint
reddendi quo ad meritū ad hoc
solet rūderi sub distinctione aut
tempat̄ dati aut facti ad q̄d
dati seu opis quod dicit absolute
7 si equalis ē caritis ī vtroq⁹
pares sint isti quo ad meritū
cēnle 7 vna nō excedit aliā
quo ad hoc directe si q̄dmo
disponitur q̄ magis opi aq̄o
disponit horiē ad ḡficiendū in
bonū 7 retrahendū a malo et
ad augmētū ḡtie que cū vltīa
fiat creste in maiori caritate
Ista obligat alios ad extēsiones
ordis faciendis pro se 7 plēs
quid ic̄ qui pauci aut pazum
donat 7 facit Ste a maiori
pena liberat̄ qui plus fiat
quā qui pauca Ste magis p̄mium
acq̄rit sibi acquirit quod habet
de bono creato 7 tanto magis q̄nto
excedit opus Ste iocunditate et
gaudio magis fiant in cōspectu
7 quo ad edificationē aliorū alijs
in exemplū 7 ad honorem dei unde
ut prius dictū ē de multiplici
catione bonarū actionū Sic
sibi ad̄m ē si comparemus ḡtū
tatibus datorū aut operationū
hominū in comparatione ad facul
tatē aut egenos dantis seu ope
rantis absolute ut iemnans
infirmus 7 sanus aut pauper dans
multū 7 diues dans pazū aut
eq̄ In istis etiā quo ad p̄mium
sēnale non auget in duo plus
quadruplo si sint pares in
caritate nisi ut dictū ē dispo
tue q̄ se magis disponit ad
ḡtiā 7 c̄ plus dicta Sic aug⁹
mentū p̄mii essentialis pt̄ stare
tui pazū opē aut dato vel
alud maius dari aut facto vel
illud maius opus excedit vtrūq
quo ad p̄mium actūale 7 c̄ se p̄mit
tere ista duo sicut excedentia
7 excessa Sicut de duobus mar
tiribus q̄ misit duo minuta
totū virtute simul 7 laudat a duo
super omnes alios qui multa
miserunt ḡpt̄ bona voluntate
dantis que appz ex eo pariter
facultate eq̄ ad diuites tanq
deq videt bona voluntate et
appreciabat eq̄ pazum dati
q̄ plus vtrūq magnū voluntat
ad pazum datū quā magnū
domi cū pazua voluntate Apd
homines in bona voluntis mag
aut caritas nō ē clara q̄ tū
dem late nō pt̄ Ista nō pt̄ p
hominē diffiniri quis de primo
essentiali plus ā nūq mereat
Voluntas i multū sibi attendē
de primo ſbali studeat se dispo
nē ad magnā caritatē 7 ad
bonam intensam voluntate

solo intuitu dei placendi ꝛo
deplanando me ome⁹ stupidi⁹
vere labendo qz quato ista au
getur tanto carius minu⁹ ⁊ eq⁹
fim aug⁹ Sz de difficultate operis
An faciat ad meritu posset sic
ꝛnderi Difficultas causari hz
duplic' aut ex parte operis me ⁊
facit ad meritu satisfactionis
ratione tonatus in ipo facte
⁊ ad meritu actꝰ le ut dictu est
Aut ē difficultas operꝭ vel de
fectus opantis Solu voc Grosse
passiones sic auaro difficilius
est dare unu denariu quod sibi
illi unu grossu pro deo ⁊ hoc
difficultius nō auget meritu
si plus retrahit a merito qz si
augeret nec dlc ꝓportiari ꝯmo
dꝰ de malicia nā sic ho caritā
nug vel caritatiu hz facultate
in ope etiā qñ sz qz caritas ei⁹
sanat facilia ⁊ hi nō diminuit
meritu ꝛ auget Sic eq⁹ ex vino
persone ꝛo sit grauꝭ difficultas
nō augeꝛ si immut meritu ꝓpꝫ
set hi ho ee nā declinauit ad ali
quā passione Grosse an nāli
instinctu nō in contrariu tona
re ⁊ facet aliqd opi ex ꝛsistēꝫ
inclinato ⁊ dlc ꝓpt tonatu qui
ex voluntate processit deliber
rata multū mereꝛ sicut mili
natus ex nā ad uirtutē nedū am
si ex gratie resistit temptato
plus meꝛetur quā alter frigide
complexionis qui nō temptaꝛ
a stimulo carnis vñ ex augmto
aut diminutione inclinationis
homo sumit sibi actione aut plg
aut mag merendi ꝓpꝫ promp
titudinē voluntatꝭ effectuor enī
omia fim si deo fim quē ho desi
derat deo gratū exhibē famulatū
cupiens sibi placē sup quā est
in quotidiis opib⁹ bonis sui mdicꝰ
sine maximo ꝛe meritū pazit
intret ⁊ confinat Sz hoc stat
q diuꝭ feruore ꝓ quē bre
in opē bono plus qm ē ex inte
rione sue pricipalis ꝛo ⁊ fim ꝑ
mensurat meritū essentiale in actu
bono Alius ē fervor qui cōparꝫ
ex aliqua dispositōe obiecti pter
ē vltimū finē vel obiecti mo
uentis quo ad sensualitatē ut
in tactu instrumꝫ organoꝝ aut
alia dulci melodia aut odore
ꝛo vbi spūs exhilaratꝫ ⁊ fit
quedā iocunditas maior ⁊ exte
rior et usq; ad fletū et in sem
ebrietas Aut sicut fieri ꝺh in no
uitus vel nouis studiis ⁊ alicui⁹
mutationis ⁊ dlc fervor nō au
get meritū In quibus nouitiis
⁊ similibus fit qnq; maior fuor
quā in viris perfectis ⁊ tā lon
go tempore hītuatis Vlꝺ tꝰ ē car
nalis sensualis ⁊ qualis nec hi
sentis ⁊ patꝫ sed pīnas ꝛo sue
rudines ⁊ viciosas affectiones
et quide bonas si hīs tus fit de
animali in rōnalem ⁊ mꝫ vā
nouerꝛ strangulat ⁊ se p eā
nutrice imponat vñ dicit Ihs
parisien in tractatu suo de virtꝫ
et vitiis q aliud ē fortitudo
caritatꝭ aliud fervor fortitu
do consistit in hoc q nō inhereat
amato p insepabilitatē seu difficul
tatis separationis affectuor ē hoc
mentis desiderium eārd ꝓpter
q q frudꝫ amato seu quocūq; mō
alio ex amore isto Multi enī
deo firmiꝫ adhēnt qui hi mag
feruent in eo ⁊ in eis que eius
sunt et exquisito quidē magis fer
uent qui mag firmit adherent
ei Sic alii sanctꝫ ⁊ amici feruē
tius amat quā ꝓpe aut me et
obedientia ferunt ei q sanctimo
niales sunt quā parentes nō hi fir
miꝫ amant quā parentes sicut
ligna arida citiꝫ inflammant
⁊ lima quā ferrum ⁊ lapides
nō hi ductiꝫ ⁊ firmiꝫ calorem
ambiunt Sic ecclesia sancta qui fer
ventius amat ꝓximū quā deū
si nō firmiꝫ qz fidelius ab adhē
sperarent quā a deo deo nō

semper magis diligit q̄ feruenter
diligit. Desint. enim feruor in
tensione apprehensione & hec est
ex appetitu amate admirat
cum sensus apprehendens amatū
ut magis feruet ita hora tardi
us quidem apprehensio aut dei illa
hora debilis est ppt̄ apparentem
elongationē amati Si instantia
similitudo mō pabilit magis adhere
ret quā amico dicit. cum tamen ex
vno subito & ut mors dilectio est
paula Certe sim̄ q̄ nr̄ mors nr̄
testual alia potēt nos separare
a caritate dei est si quis stare
velit quibus amor & mgis meritis
rubus sit fornor seu fezundior q̄
ad deū memar. sit distinctionis p
dicte sit quo ad intentū finis
principiis aut quo ad dispositiōs sub
iecti seu obiecti. mouentis q̄ bt̄
p actibz merendi nō hī tibo misi
quia principes dō dnor xp̄i di
missa sunt ei. permitta multa q̄
nam dilexit multū Ormdz
hī simul hre sit fortitudine amo
ris & feruore nō dubitandū quin
excellentissimū & sit aptū & dī
sancti quoz scriptū placuit mem̄
Postquā perpauca dixi de
actione humana qua hō me
rit bona mō videndū e de
actione qua hō demeritur sit ma
la Pro quo sciendū q̄ malū dī
quādam p̄ rationē p̄ rationē dō
dicit quadā deformitatē sicut
rectitas est omnis p̄ma ergo od
malū alīq̄ bonū sibi oppositū
Bonū i. nō sit triplex oz q̄ & q̄
malū sit trex sit nē morale &
supnāle bonū natē & ex p̄fecta
forme Morale est ex debita cir
cūstantiaz informantē sit Obi
q̄ quoniēs & q̄ndo & ubi Supr
nāle & ex dono gr̄ie vel glorie
Malū p̄mo bono oīno & ex mpf
fectione forme aut matie insuffi
cientis ut in monstro aut pribz
monstruosis Malū 2o bono oīno
& vnū morale sit obinās recte
rationi & culpa p quā hō

demat ab vltimo fine p̄mū bonū
considerat methaph̄m q̄ ens & vn̄
ethicis & theologis p̄mo malo
rie vbiosq̄ pt̄ bene vti ut pena re
poris voluntarie assumpta p patiz
sicut thobias retulit & job sub
flagellis &c. 2o malo ppio homo
no pt̄ bene vti & 3o malo sit gr̄ie ad
glorie nemo bñ pt̄ bñ nr̄ in seip̄
in alio De 2o & 3o malo ad ppm
dicendū est hoc malū appellat̄ p̄na
quod sīm augustinū & dionī vel
sactū seu cōmissū cōtra legem
dei vel sīm ambro est pnatta
legis diuine & celestis violatio
p̄ceptoz

De culpa mali

Secundo sīm sanctū thō sequit̄ de
malo & primo. primo de
causa per se nō habet causam
efficiente sīt deficiente p̄mo ex
eo q̄ nichil & appetibile per se nisi
bonū cui⁹ contrariū malū p se nō
intenditur ab agente cū nullus agat
aliquid nisi sub rōe bonī sic enī
adulter p̄pt̄ delectationē quod sibi bo
nū videtur sed q̄ omnis effectus
genit similitudinē sue cause ut
aut agit sīm q̄ actu & quod pz
ad rationē bonī 2o q̄ cū p se sit
ordinē detractū ad suū effectū
& id & bonū sit seruare ordinē
ad suū finē malū aut p̄mittere
ordinē ad suū finē Confirmatur
ex augt̄ malū mp̄ natū nō sit
qua nichil & nisi corrupto or
dine nātis est qui querit causā
mali nodū querit in corpo &
auctū in aere querit cur cū v
nulla & est qua licet cāz nō hī
positiuā & per se oporteat eē
aliquid & id assignari Dū p act
deus p̄mouet malū morale in
homē (in nullo enī alio malū
morale reperīt nisi in hōmine
cōi oz esse principiū aliq̄d vnū p
se aut p actū malū in hōmine
causetur sicut claudicatio in pede
& rectitas in oculo p̄mo i. ex cla
udendo causā mali ab omnibz inde
torquebimus ipsā in solo hō ic
Deus i. cū posit esse nō pōt ma

Nō aliquis dicat esse in pctō dum
sim vel alterius Vno⁹ directe
mehmando voluntatem suā vel al
terius ad peccandū Alios mouere
sic dū non retrahit aliquos a pc
cato Sic de speculatore dr Ezec
3. Si nō dixeris impio morte
morieris sanguinē eius de manu
tua requiram Et de gubernā
tore nauis qui dr ꝑ pigritiā gu
bernare ꝑ se subtrahit ille ē in
periculū nauis nidificare ut
2o phr Sed numd aut pctō est re
cessus a deo ꝑ a bono ordine Sed
aut recessus a deo nō causat qz
ipse ordinē mutat ad semp. Ther ex
mdicē ē causa pctī licet cui ꝑ
cia sua abstrahit ab aliquo bo
nō fiant ꝑm ordinē sue sapie
ē iuste qz visitari ꝑ gram nō re
putat Dē aug Nemo te amittit
nisi qui prius te dimisit Deo ta
les dicte gre potuit sicut dam
deus fenestrā sibi ipō ē in pctō
Et licet pctm ut ē deformitas q
ē regulam rationis Nō sit adeo
tamē actus substratus deformis
est aliqd in nā qz impedimentū
actionis r̄ō ordinis esse a deo nō
ordinē que sunt magnitudinis hui esse de
pendentia huius adeo ē parua pul
chrum esse Ste inter ē omēs motus
secundū causam causarum a primo
mouente sic omēs motus inferiores
a motu celi Dicit r̄ actus pctī sit q
dā motus liberi arbitrii ordinē dicē
ꝑ ille motus pctī ut ē motus sit
adeo si motus primi mouentis nō re
ꝑpr̄ē conformet in ordine mobilibus
si in quoquoz ꝑmi ꝑpr̄ii modi
Ex ergo motus ē in ꝑfm dispo
ad recipiendū motionē primi mo
uentis remotō actu ꝑfm sicut sa
por in dispositione ligne ē tue qd
ibi ē actionis r̄ducit in primū mo
uens tanquā in causā quod vo
lūtas est de defectu r̄ducit nō in
primū mouens si in agentes 2m de
fectum quia deficit ab ordine
primi mouentis Sic aliqd ē de motu
membrorum attribuit virtuti
motiue auctis si quādo ē defectus
reducit in tybiam ē cuius defectus
Sic etiā de nostre in grauedine ho
mini ē in libero arbitrio pctm
actus pctī sicut in adulterio fornica
tione Ideo dicit augustin 3o de trin
voluntas dei ē causa spei ē mo
tionis ē in libro 38. q. deo auctore
nō fit homo deterior Licet tamen
videri debet dumtaxat benignitate
actus tui aurea ē deformitas
qd tibi imputandū esset nisi ꝑm id
si videbas fieri oportebat nō id
qz deus decet ut pulchrum sui ordi
nis creatis sup bonos ē malos etiā
qz deus elicere ꝑt de malis bona
etiā quia deceret dumtaxat ꝑmittere
nā res quas condidit sic abundā
tare ut eas ꝑpter motus agere sinat
etiā ut libertas in hoīe ē manifestā
demonstretur ē ut iustus laqueis illi
quatur si deus primat hominē
delinquere Et neqz demones
sunt causa pctī sālis dicere mo
ueri voluntate hominis ad pctm
dū si aliqd per modū suadentis
ē hoc dupl̄r sit visibiliter aut mi
sibiliter p̄mo sic in spē suasibilis adu
mduxit ad peccandū ē sic silen
ē hoc fit per modū suadentis ē
disponentis Sic etiā in visibilibus
nō ꝑpm aliqd virtutis tangentis
ꝑb spē bonī ꝙ̄ dupl̄r vel quātū
ad intellectū vel sensū interiorē
seu exteriorē ꝑ quē ꝑm nō quidē
illudendo qz hoc sibi ē odiosū
licet posset quia ꝑm dionysium
nephas (quidē ꝑt mundū ab
nitens angelico tanquā a superiori
ad aliqd ostendendū ꝑt tū in
primū in intellectū ꝑ suos sensi
tuales mīōres ē exteriores ꝑt
eius obiecta vel seu apparentia in
teriorib⁹ aut exteriorib⁹ sensibi
libus adducē ex subtilitate sue nāe
qz nā corporalis nāe obedit supe
riori nāe angelice quo admo
tū locales ut in rellatis similiter q
adhibent aliquid effectibus in
rabilibus sic in egypto magis ut

dicit aug^{us} 10 de trinitate Repñ
tacio autē spūs sensibilium in or
ganis interioribus conservatrix pē
fieri p aliquē motū locale mā
torporales prout dicit plus de
somno ⁊ vigilia Vñ aug^{us} libo
83 q. dicit Serpit hoc malū sīc de
mons per omēs aditus sensuales
dat se figuris accommodat se colo
ribus adhibet sonis odoribus se sub
int misc̄et se saporibus cū hmoi
rebus ⁊ spēs cōmouent ad aliquid
ostendendū ⁊ impediendū Et
dicit aug^{us} 10 de trinitate multa pos
sunt fingere siue naturē si a deo
nō permittitur Et cū varie fiunt
demonū illusiones per spēs in
fantasia adunctas ⁊ in sēsu cō
quasi res essent putes quare spēs
solū in ymaginatiua videntur ut
in arreptitijs sic ⁊ spēs admoni
tus cōtactus nō aliquas nouas for
mas possit in sensibus creare p̄ q
rerum natū habet spēs de colori
bus possit homēs per tales spēs
ad ire luxuriā ⁊ superbiā Dispo
nē nō tñ cogit ad peccandū ratio
solidatē Vñ cū martinus dyā
rius esset ⁊ phantasiam ⁊ appeti
tū sensitiuū quorū vterq; co
moueō possit inducē ad peccandū
persuadendo obiecta in sēsu cōmuni
per spēs collocando ut res quasi
presens videat^{r} ut pz in somnijs ⁊
in arreptitijs nā hoc etiā nāliter
fieri pōt dicente aplō de somno
⁊ vigilia Cui animal dormiens
descendente plurimo sanguine ad pri
mum sensitiuum id est ad sensū cōmune
simul descendit motus siue impres
siones fluctuū ex sensibilibus morientibus
que in spēbus sensibilibus restituant^{r}
⁊ moueant primū sensitiuum tra q
apparent ac si hoc primum sensitiuum
a rebus exterioribus moueat^{r} et
talis motus localis quoniā seu spi
ritus pōt prouenire siue a demonibus
siue in somnijs siue in vigilia sic ⁊
in aplicatis somnus pōt dupli
ci ad aliquas passiones excitā
das sīm motū cordis ⁊ spūs
ut in ira auaricia ⁊ luxuria
sicut de nudis legit^{r} q nō dyabolus
misisset in cor eius ut traderet eā
fr^{i} ⁊ multorū experientia in
nones pōt reddi quas p somnos
⁊ demoniacos videmus de quibus
ignari mirant^{r} sapientes vero
nō mirantur q causas nō ignorant
Illas autē spēs adducē pōt
dyabolus per cōmotiones humo
rū in hominibus siue dormiat siue vigi
lent cū passiones per spēs denū
pōt per ymaginatiuā ad p̄sentia
tāquā bona ⁊ delectabiles ⁊c mōs
trare nō per illas spēs adductas
per demones ad peccandū etiā si
oculis corporalibus videat impudi
cā q̄ sīm Augustinū causā metue
mutilatiue de rebus extrā visa ⁊
motus apprehensa per spem suā
pōt tñ demon si deo p̄mittente ali
quid mouere ad faciendū aliquid
actiū ex nātate faciēdi q̄ de suo
quidē de mortalibus sīc pz in arrep
titijs vbi tacto totali⁹ ligatis mo
uendo totā ymaginatiuā ⁊ appe
titū sensitiuum q̄ hoc ligatis rōe
quodq; agit hō sibi nō imputat^{r}
ad p̄cm nō tamē pōt homo ni
si duce ad peccandū ex nātate q̄
hō motiuo ad peccandū nō resistat
nisi p rōem cuius oppō pōt dya
impedire si p̄mitt^{r} Vlā ⁊ in
ebriosis dormientibus silicā fieri
pōt per astrictū frigidū stomachū
quibus etiā nō imputat^{r} nisi solida
rie causā pōt p̄stiterit Et licet
dyalis ē cā omnis peccati sīm ori
ginalem causam in primo parē
te q̄ mundū dyalis mors intrā
in orbem t̄re Dicēd aut nō est
cā omnis peccati q̄ dua^{r} in libro
de erroribus dogmatibus Nō ob
cogitandū mē male a dyalo exa
tant^{r} ⁊ aliquotiens ex libero mē
arbitrio emergūt Et sīc diligenter
dicā si dyalis non esset admouēs
omnes hrent appetitū sibi ⁊ ge
neri ⁊ silicā quā possit ē morbida
tus nisi rōe ordinare^{r} quod subiu
cet libero arbitrio Credendū in
est q̄ in viris perfectis aīe sanc
tis antibus palliate apd demon
mittā Tunc tit p q eos posset

ducē m̄ peccatū. Ergo dr̄ paulus
nō est nobis colluctatio aduersꝰ
carnē ⁊ sanguinē sī aduersus
principes tenebrarū. Hanc rōnē sequit̄
sequitur m̄ tēplū

In qua potentia homis sancti dr̄ finalm̄ ꝺiuꝫ

Dicit ꝙ nr̄ dr̄ finalm̄ diuꝫ
ner angelus malus sint in
potēt ꝺām ꝙ nr̄ in potentia vege
tatiua sit in pcō in hoc nō subia
cet rōi sī nāt ⁊ detiāte agit ner
laudabilē nr̄ vituperabilē hō
creadr̄ ex potentia vegetatiua ꝙ in
subsit gratitud̄ nutritiuū augmē
tatiuū digestiuū ⁊c. Ner etiam
peccatū consistit in potēt sēsua
ut sic ⁊ dicendū ꝙ aliab brūta
possent peccare ⁊ec dicō ꝙ admor
tale licet bn̄ venale in hoc loco
habet in potēt sēsua exequo sen
sitiua in hoc apta sit obedire rōi
quod in brutis nō ē vnde vnuꝫ
ē ꝙ sensualitat̄ nō ē ordinate
in finē sī rationis mōr̄le aut
peccatū auertit a fine vltimo ꝙ
inordinato cui ē cuꝫ ē ordi
nare in finē Cui ꝙ mortale dr̄
deliberatiōe rationis qm̄ nō est
in sensualitate sic ꝙ peccatū nō
ē aliud nisi inordinatū actꝰ ad
genꝰ moris pertinēs Nullꝰ ꝙ
actꝰ ponꝰ in genē moris nisi hō
ex cōsideratiōe ad voluntatē q
ē pīn̄ moraliū ut ꝯ metīre
dr̄ dicat augē in libro de duabꝰ
animabus ꝓma ḡa peccandi ꝯsis
tens est dr̄ in libro retractatiōnū
Voluntas ē qua peccat ⁊ recē ꝯ
mutat dr̄ licet ratio dominū hō
sup sensualitate si hō nō applicet
ad imputatiōē ei ꝙ nō cōsentiat nō
cōsentire posset si actus sensua
litat̄ sī rōis ⁊ voluntatis ⁊ idēo
cui sunt mortales si sūt acta de
genē mortalis Ite ꝙ licet potēs
in qua dr̄ ē plena rō peccandi
cognoscēdi regulas diuinas et hu
manas tñ quas hō faciendo pec
cat ꝙ nō sit in sensualite ut sic
sī ꝓ rē Ite dr̄ licet potētia
sit electiua ⁊ esse liberi arbitrii

si debet peccare quod erit non
est in sensualitate Et licet directe
⁊ complete sensualitas nō pōt ē
subiectū peccati mortalis hō mēs
natiue ⁊ dispōtiue ⁊ psuasiue
pōt illecebram peccati corrigere
ꝑ cogē nō pōt rōi qm̄ adhuc in ar
bitrio voluntatis ē si velit accep
tare sue nō rōe sue libertate qua
cogi immime pōt Esto enim sensualꝰ
sicut porcus porrigēs pedē
eue ad vnionē porcorū rōis ꝙ si
comederit mori⁹ ⁊ ultrā porrigat
adhuc superiorē portionē rōis rīdē
dum tñ in scripto vt delendo mise
rioꝝ rōis nichil aliud ē quā
complacentia voluntatis in eo qd̄
apprehendit̄ cōuenies p̄ infidē
rationē Nec aut delectatio si ꝑ
qua statim mente attingent autori
tate mei repellat venale pcm
ē aut nō statim huc vsq̄ cōmē dr̄
ꝙ tuc expresse cōsentit ⁊ tuc ē
mōrle pcm̄ aut nō expresse cō
sentit si negligit rēpīmē aut
go omnꝫ talis complacentia ꝑ
sufficiēte deliberatiōnē ⁊ diuid
uisionē periculi ⁊ tuc ē mor
tale cui sue consensu mors aut am
aduersiōr periculi ⁊ tuc nō ē
mortale ꝙ sequit̄ subita applicatiō
rōis cū dm̄ teneat̄ ē mortale
⁊ dr̄ mors ea sit deliberata ut
dicit magr̄ in sentēcīs ⁊ aug⁹
ibidē allegat̄ in ꝯ Dis. ex hoc
sit qui scripsit dr̄ se teneri cōmit
tit se districtiōi cui si nō mordi
cus vilipendit cuius sua scripu
illecebrā peccī mortē se cōmittit ꝑ
impendit salutē sua ꝙ pena mor
tis est mortis ⁊ debet ea a se mor
tale repellē ꝑ admissiōē 1ª impu
tatur mihi licet sola mulier cō
medit ex quo bn̄ nō cōpetuit
quod debuit ⁊ potuit facere licet
tñ aliqn̄ negligit esse mortale in ne
gligere rēpīmendi dm̄ nō ē disple
centi spūtualiter quas primū ad
uertit tñ si aduertit primū ⁊
cogitauit voluntarie simt in delecta
tione nō repellēs time ꝙ d mor

hūans

Unde ḡmr de Gaudano distin
guit multos gradus in talibꝫ
illecebris ꝓmo ex fomite fit mo
tus quidā titillationis in carne
ad libidinem quā sensus apphen
dit exīs in carne per rō apphe
sionē mō ꝓmo appetitu sēsuꝫ
sensim cōmotus motu delectatiōis
ꝛr rō ad quod titillat raro ꝛ 2o
mouet motu desiderii ad ꝑsequi
dū illud mō pus quod ni cōmo
appetitu sensitiuo sēn mediante
apphendit rō simpliciter nr̄e ap
ꝓhensionē ḡo mō voluꝫ
motu delectationis tertio motu in
delectationē 3o desiderio consensꝫ
surreptionis ad prosequendū 4o opꝰ
ꝛ hic ē timū pctō venialis ꝛ nō
motum istorū cōmittit mōle ꝓ a'
sūe sensitiuu motꝰ tm aut nāles
aut surreptionis vocꝫ aut voluꝛ
mo ē consensꝰ ut ꝑtinet in delec
tatione qm̄ sīt ex delectatōe voluꝛe
mutatio absorbet raro utrūm possit
mutatio iudicio ꝛ negligit voluꝛus
motū rationis ad discernendū
an sit malū aut nō mō ꝛ dimittit
mō ultimū 3m completi delectā
tionē rationis quā delectā
tione possit repelle seu impedire
voluꝛas ꝛ ꝛe ē pmū ꝛ ultimū ḡdꝫ
pctī mortalis sīt ex delectatiōe
morosa 2um ē consensꝰ vera in
delectatiōē quia vere pressit ra
dicaliter vocꝫ, si voluꝛus cuncta non
vult retrā illecebrā ꝑ consentiat
delectatiōi pmo ē consensꝰ
mopꝫ in occulto quod deo nō hoī
notū est ut pazarii habeat aīm
opus perficiendi assistente facul
tate dei ꝓgressꝰ in opꝰ exīs
xl. ḡsuetudo in exercēde operē
xli. ex cōsuetudine operis de
speratio xlii. ex desperatiōe ob
stinatio ḡ id pctī dum in ꝑfidia
venerit cōtemnit xliii. sequitur
finalis impenitā nos motꝰ ꝛ ḡdꝫ
pctōrū A pmo usꝫ ad vltimū pau
ci considerare pnt ꝙz sue oculi
ꝛ tm sic se cōtinet hoīe in quibꝰ
dam carnalibꝫ hominibꝫ subito fit
progressus a pmo ad septimū
aut ad ulteriores Tunc ait doc
tores sīt bona gentia ꝛ distin
guit compendiose eos ꝓmo de
lectabile offertur 2o delectatiō ad
uertit 3o consentit in id ad quas
trahit delectatio uel dissentit Delec
bile ꝓpe ē sensualitate delectari
ꝓpe est inferior pars racionis
que inferiores motus hz diuidere
ꝛ cognoscē Diffinire aut an hoc
sit amplectendū uel ꝛspuendū
est superioris partis vocꝫ in qua
residz autoritas iudicandi ꝑtinet
Contingit aut delectari ad apphe
sionē delectabilis aliqñ an amadu
sionē delectationis 2or ē sensualitate
2or ē pctm venale contingit ite
delectari pḡ apphensionē delecta
bilis ꝛ an ꝓcedꝫ delectatiōis an
plenū consensū deliberationis ꝑti
cularis ꝛ alij venale alij mor
tale ꝛ hoc dicit cōmedē sola mu
lier Contingit iterū delectari 3o
post apphensionē delectabilis et
amaduersionē delectationis ꝛ post
plenū assēsū deliberationis ꝛ hoc
dicit cōmedē hic ꝛ ē mortale
etā si nō consentit in opus Sī in
ferioꝛ parte vocꝫ ut dictū est
alij ē venale alij mortale si hoc du
bium ē distinctū tm hoc mō ꝑ Dyo'
mi dū ꝓpi delectabile aut statim
repelli aut ꝛtinet Si statim repel
litur hoc ē leue Si cū ꝛtinet hoc
ꝑt esse tripr aut ꝙz placet ꝑti
delectatio ꝛ opis cōsumati ꝛ hoc dī
ē plenū consensus ꝛ mortale cōtur
rente viri ꝛ mulieꝛ cōmestione
aut placet delectatio sine opis cō
sumatiōe ꝛ hoc mulier sola cōme
dit ꝛ ē mortale ꝑtī cōsensū in
delectationē aut viriditē dispiacet
sīt delectatio ꝛ opere cōsumato
ꝛ hoc aut adquirit periculū
nō Si nō aduīt periculū delectā
tionē repellit cū potuit si nō mor
talē ḡdus in qua si statim repulisset
ḡdus in qua si statim repulisset
Aut aduertit periculū delectatiōis
ꝛ cū nō repellit ꝑ mentē in tali
bꝫ cogitationibꝫ voluptuosis ꝑmittit

sneut hui dicut ingred qp mozlit
peccat & qualis ibi no sit cossig
verg tñ mptatus & comedit sp
la mulier mchlsanus tñ Ero m
putatiue qz cā no cospexit red
debuit & potuit Hor tñ plurimū
aliqui negant nā negrā aliqs
esse mortale in negligā rpmendi
ubi ē dispositi quibus pcl
ulid adnexit sp de serpente ui
uo licet no mordente Dicit est
Secundo tñ ē si aliqn contingat qp
ut de mortali penitat Iu dubijs
cui sequnde via ē eligenda Solūm
tñ hic no de amandis sed aut co
gitando speculatiua mulieris sñ
pulchritudine ñ de cōcupiscēn affec
tua sz no cōcupiscēs delando
carnal qz pīng actū p pōd specu
latiue p modū rei pulchre no
ē petm sic nec de pulchritudine
florid aut herbaru Hec & dicta
sūt de carnalibus simili no de
spūalibus superbia mundi &
ceteris passionibus sūt intelligēda

Uenit aūt quis lector iq Distinc
tionis modos & videat si ocb
homēs tales Dissolue plent
eccl in petō mor̄ quos singulis
temporibus tales fidei speculatores
habet nā frequentissime audiūt
maxime in seculo noue sanctitatis
in pdicā obiectoriā delectabilia
& in carne deliciis Cui hō
mēs acti exhibere speculum
de gradibus cogitationū predicte
patrie ne sint aliqui qui super
custodiā rectū inbigrient O
vere arta via & angusta porta
qua talia subtilia cognoscuntur
& pauci ista intelligentes Sed mā
ter remedii alienare se ab obiecte
carnis nrātibus & dare operā
ad bacandū spūalibus Nā cotte
pūte serpēte pugnare miseru
rissimū iudicare ds quis & timē
periculū qp uie eccl illi que ne
cuadē qm fugiūt obiecta & qñ
a fune colubri abhorret mulier
presentia sne enter ibi esse freq
tem pugnam & raro victoria
ñ sepissime ruinā mtī pagan
& ignorant sz qm tela adiscan
ordo in corpe portat occulte as
sūcta & nō sentiunt vñ nec me
dicina quezut donec putrefacta
caro s. in morte pōd rēdditū rōi
audiri suas dapnatoz cognitur
deprehendere Nec puto esse trebu
orem ruinā & tarriore victo
riam quā in talui frequētia sno
mes cui tarmis sic adhēret in
talibus delectationibus vide acie ut si
ebria nō intelligat & agit aut
quibus consentit tūsūndit cui
se hor Geneū per totū corpus
& omes sensus ut sñ in medio
ignis sedens ignē nō sentiret
Gemmidus cui dulcedo rerum be
neūd nō sinit sentire mortē letal
sicut scorpionis aspectū & attac
tus cui est dulcis si a cauda cone
xū insensibile mīsūdit Sub
spē enā sanctitatis oculte et
dumodo collationū exhortationū
& scripturā sepe fistus latet
libidinis Vñ sepius colet alijs
nocere & scipm & ipsā rēpublicā
ad barathrū mor̄is dāmnū tra
dere ut qui spū reperūt carne
cōsumere & qui prole spūal
lem gignere se putabant mōle
prolem reperti sūt pcussē
Signū quoq occulti hostis est
post distessione spūs abnuere
mentē amictus tristia de absē
tia desiderū videndi colloquēdi
& aspiciare patria & frequēs
imaginatio de ipsa et eā vi
ugē in epla ad Cretēs actū
duce Graue dānum sortiri e
mīcitias cui nō rēsistendo si po
tuit abūsus ut aberuncus abcolon
gius fugiendo Breuis ille usus
& rigidus rō mulieribus hūdus
est Fnus Nec mīs ō crudē
sūt qz bone mēdis nec pre rōi
facilis

.2 q 9.

Iuliana

improbantur Christo nagz melio
ris fame sint tanto acrioz allicuit
qua sub aspectu pietatis se suppo
nit fisnis impie libidinis Exepto
rede fratr dyonisio laquez rorid deo
no mentes Cedreas libani z gere
ti arietes sub hac peste creduisse
reperi de quorū etate casu no mul
tis suspectus erat quid de Jeronimo
uel ambrosio impudica nerpatu
dine Cane i2 timē ne fallat
te sub spe boni nerpis affectus
pietate nallatus Jo de Nazar
end greg2 Jo dyall libro de quo
dam sancto pbro qui nulla mu
liere ad se appropinquare permisit
etiu ad extrema prenes tem
ptum spm trahere videbatur
accessit ad eccl sua pbitera qua
dam mulr ad se accedē permisit
temptatis her an adhuc ei aliqd
spurcicie messet quod ille sentes
qualitatez potuit in corde erupt
dicens Recede a me mulier adhuc
ignorida sunt tolle palea qui
nosse potuit videt apostos sanctos
ad se domentes z animad eos
suspicientes dicere qrita custodia
castitate Quod de scrupulosi con
tingit cū mulierali sua conuersa
tionibus maxime pbris. Diuersa
rerte si mente casti sint terrentur
dū sunt Si diuersis qz mlr talia
sentiunt michi facile no puto esse
dendum fodiat parietē z appa
rebunt pdola Vel forte p frequē
tia z multitudinē sentiri se non
permittunt sicut ad monstra assue
tus monstruosa nō reformidat
Et unita aliud fere Jerusalem
cos nec adhuc

De modo discretionis habendi quo possint mala cogitationes repelli

Secundo placet videre et strictius
Solutas sunt potentie i corpe
non sunt tamen alligate corpori
z dicit sunt in corpore nō agunt
sine comercio corporis sicut plures
de acidia quibus intelligende

fantasmata speculare Obiectum
igitur intellectus z fantasma
vnio salutaris p intellectū effectus
ma autē est quod corporeis certis
m appetitu sensitiuo in quo passi
ones aut radicant2 Passiones
aut animē impediūt actiones
Quod superiorū tripr primo p
quādam distractionē seu abstractio
nem cū omnes potentie aut
mena essentia aut tribrentur
nichil est qđ una potentia aut mte
ditur in suo actu alia in suo actu
transmittatur prima per quādam dis
tractionem seu abstractionē Cū enim
omnes potentie aut in una essen
tia vel certa totaliter impediat ut audi
tus symphonia simonibus non
attendit aut visus alicuius certa
qua omnes iuncte ad plura dispar
sa sit mota z qui vehementer appli
cetur ad vnū no pt applicari
ad duo Sic qui motu appetitus sen
sitiui fortificat sim quātuncz passio
nis est qđ transmittat nel fortiter impe
diatur motus pprius appetitus rōnal'
sine voluntatis Jo impedit per
contractionē quia plerunqz pas
sio inclinat ad cogitandū hoc qđ p
ratio inclinat saltē in vniuersa
li z qđ actus e singularium z pas
sio sensualis ad actus magis seq2
appetitu sensitiuum quā intellectu
um Certū impedit iudicium rationis
ppter vehementem z inordinatam
apprehensionē imaginationis z iudi
cium virtutis estimatiue ut in amē
tibus vel certa vehemens amentibus
Manifestum est aut qđ passionis
appetitus sensitiui fit apprehensio
imaginationis z estimatiue sed
quia virtus sequit dispām lucis Jdeo
in demus qđ homines in aliqua passione
existentes sta ne contingit ne
facile imaginationi inuertur ab
illis et afficiantur Vñ plerunqz
iudicium rationis plerunqz sequit
passionem appetitus sensitiui

et per cōsequens motꝫ voluntatē
qui natꝰ ē sequi iudiciū rationis
Sed impedimꝫ iudicium rationis
per quādam multitudinē corporalē
passionū cū appetitu sensitiuo
factū in corpore mutationē
vel in ira timore & gaudio ac
amore ex qua tñs mutatio cor
porale ligatiue ipsius rationis ut
totaꝫ medꝫ cōsideret vel in a
mentibꝫ & frenetiis dormiēti
bus ebriis ꝛc̄t ita qñ fortes ſt
passiones per vtꝫ tñs mutationē
ligant rationē ut liberū arbit'
ū de particularibꝫ agendis nō
habeat tō ꝛc̄ ppt̄ qđ tunc̄
tristicia concupiscentia multi
m insanā rendezuꝰ ꝛc̄t licet tñ
tempore passionis hēat electiū
in cōmuni tñ nō in particulari
ex qua actꝰ procedit q ſit
ꝛc̄t singularis ꝛc̄t licet tñc tō
dicat nulla fornicatio ē facie
da tñ in particulari cōsentit ut
fiat fornicatio electa a passione
sensualitatis ſicut ebrius ꝛc̄ pt̄
dā sapient' Dicē que tñc nō
intelligit vñ tō in ſtā vld
dicat illam mulierē malā ē faci
endā motꝫ vō cōcupiscē ppt̄
illam ome delectabile ē p̄cepti
dñi & sibi ſunt sub illa formali
est delectabile & cōcludit victꝫ
motꝰ cōcupiscē ꝛc̄ ē formā ad
delict' hē / etc̄ Et licet tō
hō dormiēs in somnis & cōsen
tās tamē nō plene sup tota
quādē plene habit̄ ſt principatū
dispotico ſd dnō seu sup seu
Si sup nā sibalē & concupiscibi
lē principatū politico ſd p̄ ad filiū
vtꝫ politicoꝝ q̄ alij ꝛ̄sistē
ti patri sicut rectꝰ suo principi
Et licet tactus ſtātē passione ap
petitus sensitiui non pt̄ imme
diate actū nec ꝫ̄ per hoc li
berū iudicium hō in pratē eiꝰ
finibꝰ ligatum ꝛ̄pellē (voluta
te cui applicat̄ immo pt̄ in
passione sine ad actū appetitꝰ
sensitiui & ille sequit̄ ligatio ra
tionis quā interiꝰ potuit tō
excludere ſi voluit tō ei impu
tatur ſic̄ qui voluntarie & studē
se inebriat imputat̄ malū qđ
ex ill' sequit̄ Si tñ ligatum vellet
p passionē mētis prouidere ut
q nō esset in pratē vellet ligatus
hūgdi p̄monē sic ſi quis tñ insa
nā pt̄ voluntatē certē nō ei
imputare ad culpā sic nec alii
cesano nisi forte qua ad pueri
talis passionis quod fiat voluntā
riū sic homicidiū ppt̄ ebrie
tatē cōmissū ebrio imputat̄ ad
culpam q̄ propter ebrietatē
fiut voluntariū ꝛc̄t Ille tñs amator
consilio pure pt̄ colligē nō
& formā vitandi peccata quod
si diligenter studuerit cōsequi
turo vel minus mōr' p̄mit
ti fugē obiecta incitatiua re
pelle passiones nitiores audi
malestant & sollicite studē sup
cogitationes tardis sue spacium
do. quo tendunt occasiones pec
ti loca personas & tpa declinā
et oīa que suspecta sibi ſunt et
mūta tuta vitare ꝛc̄t quia pauci
ſunt qui sic studiosi ſunt in tñs
p̄cauendis tō tenebre peccandi
tota pene opezuezut tria et
caligo ppl̄s. et propue risu &
audito risū dere & ocs seuse
ne mors intret p fenestras

Quē malum voluntariū

Circa hoc q̄ m hō me dupliciter
pōnt̄ intellectus speculatiꝰ
& practicꝰ p̄ma ꝗrat̄ tō 2ª
inuitas p̄ma ſt tō nō ē liber
m sua operatōe nā obiecto pōita
tō nō pt̄ non apprehendē eiꝰ quā
tate q̄ ſuſtinet ab impressione
sicut cera ſuſcipit vmaginē
sigilli componendo diuidendo

discurrendo sue in apprehensiue
singularis rei sue in ipse rone
plena per sub ratione veri ꝙ deo
intellige malu ut rez no e malu
mor ia nr patiu ꝙ ia no dr xr
qm prudent mulierē sū ordinatorē
paliby sine mentalibz ut s. nudu
obiectu & rem pulchra ia metha
bis est eam si addat ad rōnpisse
dum ea ia metha &c Intellectꝰ
vero practicꝰ sine voluntas liber
rima est a nullo obiecto regibil'
nūtiꝰ & delectabile in isto tpe
me vna libe hz eligē & amplec
ti quod vult vt certa ꝓpositū du
obus equalibz et certa ꝓpositis du
alis duobz bonis vno maiori
alio mio bono libera e ad eligē
du certa mio bonū aut equale
bonū Sic ponit exēm Aug xx
de ciuitate dei de duobz equal
affectis et unde rem pulchra
ut quos vng ad illicite frenendū
moueture alter pudica voluta
te stabilis perseueraut & omnib
paribz & tempta ad equale vng
vincit alter roluntes perseuerat
Sic et ꝓposito obiecto vno bono
alio malo voluntas libera e adhe
rendū bonū sine aliud certa pre
dente indicio rationis hz que iudi
cat ad eligendū bonū hz voluntꝰ
ee libertate sua pt se conuertē
ad malū licet hz sub rōe alicuꝰ ap
parentis bonī ut in plurib hz
mundi sapientibz & raymundus v
agit rōnē ꝓpria consilia vid dr
bonū de fundamo q voluntas
flecti trir ꝓpositū duobz bonis
per ocasiōz no per causa nece
aliqua necitate Quo uo flectit
per electionē ex sua a rōe rēe
regulante & e voluntas studiosa
& principiū tutū ut dict zo
ethicorū qz studiosus singula
rē iudicat talis e voluntas co
tinenti ut zo ethi & qz dr etiaz
dam patiut hīi egredi & no est hīi
gressus Alio uo flecti voluntas
per passionē cui rationē
& hoc per apparitū sensitiuū pueta
& est voluntas viciosa & principiū bo
orum si mō tinendū qz dicit plu
zo ethi ꝙ ꝓpē voluptate mala opa
mur si ꝙt tristicia a bonis retrahi
milla hī necitate zo rationē liber
tatis nate p se pati & a se nāi no
voleus experiri sua libertate ito
tamē certus p̄mo motus ite sīn
quo nullū eūb agē pt esse ngē
ni hōmē rationis sue intellectꝰ
spe no qm distrēxe & diuidere
dicit de re an sit malū sine bonū
qua in eo resistet vis iudicatiua
rei & vis st debēt ꝓtrahe electoꝝ
Voluntas no qz rō superior est
voluntate q e liberrima si qz sicut
nunciat ꝓdicit dūs ad lucez na
ostendens ei via ne erret ad do
mum impetum mīstrādo sic rō am
mala voluntati ꝓsequendo eli
hī voluntas libera e in sequēdo
aut no sequendo rōi sic dicq lib'
est an velit ministrā p̄dictum
sequi vel no Deo sim rhō in rōe
est regula regulata voluntatis
& ꝓsequendo quod eligendū sit
& illa fit e instructa aliis rōe
aut diuina p̄cepta aut legalibz
aut leges ciuiles aut scripta a
sanctoz epa &c sic p̄us tactū
de Si ngē voluntas seqz has ꝓpo
ꝓpiendo rōi ut eas discutiat
& se informet de rōne iudicē & no
deuiet ab eis ia no peccat app
hendendo iudicabile Si bonū ꝓmit
pat in delectabile per sensū app
hensū & amplectē delectando &
membris ꝓpriendo ad opa ia
in culpa e voluntas no tanto q
no habuit mādatū ad discuti
endū & hoc etiaz pt fiat volun
tas ex sua libertate sic aliquis
exercitor alicui operis si requi
ret pietes & sequi eos rōe in rōe
Si bonū no si sponte derelinquit
regulatum metuēs ne peccet
Sicut si artifex aliquis dimitt

regulam hm quid signū dz regula
ri defectus est exitor q regula
omittī nō defectus regule sanc
turitas signi protendit ex ne
glia artificis nō ex defectu re
gule nō ētī sua aut ētī in solu
tate artificis nec filī in solutate
hominis vti rōne. ratiōnis nō ma
lū in homine contingit pter ex no
luntate regulas diuine legis omit
tente Nā cond hm regulatū e ex
hoc q conformat regule regulanti
malū vero ex hoc q a nō rose
matur Si vero solutus homo
rationem precipit ut discutiat obiec
tū an sit bonū siue malū finē
regulas sibi inditas et nō facta
diligentia inquirit an aliud
inuenire nō potest nisi sic à sic
et hoc mediante solutate et solu
tus hoc dispensatiue a ratione ample
titure excusat nō a peccō si ex ne
glia pter ignorantiā inuincibilē
siue nulpa sed nō rone nō facta
diligentia ex pigritia mentis
aut otio seu alia de causa mag
excusabili et solutas nō excusat
ratione ad inquirendū hec ipa
nō excusatur quia ē ignorantia
crassa et supina q nō excusat
Dnī aut ignorātiā inuincibilis q
studio superari nō pt ignorātia
aliqua excusat a peccō que tōr tol
lit solutatem ut ignorantia facti
nō meret sic ē Disponat ut mul
lo mō actū ipse ageret si sciret
eū esse petrū Actū quidē volū
tarie facit si ignorat crudelitatē
malitiosam siue circūstantiam si
si supponat ōm conjugato ut
sua uxor ut factū ē de iacob et
lya alia ē ignorantia mere et
si talis ē de re ad quā quis tenē
pt et tenet et nō facta diligen
tia illa nō tollit volūtatē esse so
lutam nō imputat q magis ali
quo mō solutus ignorandi p
neglīgentiā inquisitō et ōm
meritū ē solutatem hec omia
ex eo sequeñ sunt voluntaria ut
m lyns qui volūtarie se mebrigat
ōm lotū mebriato dormiēte nō fili
abus suis eas to ignoscendo ē pter
excusatus ignorans vnū scelestē
aut in pcipio nō fuit ligatus sile
et noe mebriato Ideo nō ignoran
tia aliqua nō excusat q oppoīt
cui s. sua tollat volūtarie per qua
ratio posset dissuadē quod malū
aut quod bonū esset sic ignoran
tia ē causa peccādi peccati et nō
mouet prohibens sic sicut ep vn
plicē In etate etiā mā intellec
etiā nō imputat si qd mali aut
minus ēdit aut attedit ad tempa
tatem rōne De ignorantia
an sp sint voluntarie. i an
sp excuset a pcto Et pa de thaur
Aliud ē ignorātē aliqd fierē aliud
ēd ignorare aliud pter ignorātia
In primo ignorātia sequit solutē
sic qñ quis vult ignorare q dz fierē
ut diat Dē nolunt intelligere ut
bñ agāt et hoc dat affectū vel qñ
nō vult tollē quod impedit scire
vel nō vult inquirē aut studere
pter laborē mentis et ē supra
et interpretatiue vult ignorātia hec
et actus nō excusat Cū igno
rantia sit ut qñ occidit cū
et tamē occidit hostē sciēs quē ere
occidi huic alias solutē si ibi
fuisset eū affinxisse hic nō pōt
sit ignorātia pēn occisi ut sequit
si cognita Et hec sūt greg sūt
no solutarie si no absolutarie
q solut in gñali lig nō in spāli
no enī pt in spāli in actu ēē vo
luntē q ē ignorare pter ignoran
tia quis agit qñ ignorātia pcedit
voluntate et hō nō tribuit causa
ignorantie ut ē ignorātia vin
cibilis si singularē sīm gēre
et communiter nunc nō ignorat
eum scire pcm nō esse omittēdū
sagittat in loco consueto admitta
quia dz q nō ibi ambulet clamz

ambulet ibi pr̃ sing nec sagittãe
vellet si hoc sciret sagittat ꝛ ꝑti
tre ignorant ꝙ occidit hoc ignora
ns fiat nõ obligatorie simr̃ ⁊ ex
nisi scire ⁊ Jacob excusat hoc ig
ꝙ matrices regiosterus ⁊ appella
invincibilis ⁊ nõ pt̃ bene a stã

Ope tam **de Conscientia**
sacre scripture quã ꝑ ipsã loqdo
mentionẽ fiat de conscia ut qui
fiant nõ conscientia edificat ad se
hemã Deo vr̃ expedire ut nõ nisi
tuo silentio ptãcta de ipsa quid
sit ⁊ quo format̃ quo nõ ea pt̃
tatis dicunt̃ Ad fim doctoꝝ sna
Dic̃ i. consta a con ꝙ e sci ⁊ sta
quasi sta cũ electiõe libera volũ
tatis ⁊ e sta recta affectio Sine
consta e hitus perficiens intel
lectũ inquãtũ practicũ sicut sta e
hitus perficiens intellectũ ut
inquãtũ speculatiuũ quia e hitꝰ
cõclusiõis per demonstrãtẽ acquisi
⁊ faciens scire hñ sic hitꝰ cõscie
e faciens opari ⁊ e quodda dicta
men rationis ꝙ e applicatio sciẽ
ad actũ Deo ad faciendũ cõstanter
nullo nõ indiget duplici pnõ
regulante quo communiter̃ in q
sunt pncia naturalia ⁊ hec e lex
nãlis sc̃ nullũ malũ e faciendũ
omẽ bonũ est agendũ ⁊ fim id
indicat errat conscia cũ rectã
est hanc maiorẽ formatã Syn
deresis ⁊ e lex nobis innata ꝙ
scintilla gsciencie ꝙ cusabat̃ gsciam
illuminat̃ in communi ⁊ pertinet
ad superiorem partẽ rationis et e
sup totã rationẽ Cuꝫ inducibilis
duplex e actus sc̃ instigare ad
bonũ ⁊ remurmurare nõ malũ
quo ad vtrũq actũ sẽ manẽs in via
turbus nr̃ pt̃ extingui tota ꝑ pt̃
in aliquo actu abominabilari sc̃ quo
ad vtr actũ Jn hereticis erad qm
putant se obsequiũ ꝑstare deo
offendendo sanctos inducibilis no est
extincta si in pte obscurata ꝙ fim
murat malo in communi si no in
partibus nõ ꝓpr̃ errorẽ rationis
in applicatione communibus principiis

ad particularia opus erãt ꝙ dam
modis non extinguit̃ ꝙ sẽ remu
murat malo preterito vr̃ vsq ad
verum cord no moriet̃ Et licet
aliqñ no sentiãt murmur̃ nõ malo
p inadvertentiam hoc e ꝓpr̃ passionis
delectatiõ ⁊ ꝓpr̃ inclinatiõ hitus
vitio e mutilata ⁊ inadvertẽs obum
bilata vñ licet papitari pt̃ in
advertentiã nõ tamen extingui sicut
in milite pom̃ ceꝛ qm sẽ bene
sedet in equo equo tñ currente p
capitari dic̃ vñ no p se sed per
accidens dicit̃ papitari Deo inducibi
le e vltis motus stimulãs ad actũ
⁊ à fin quod ꝙ con ⁊ hẽs electiõ
Aliud vero principium continens nõ
scientia est particulare ⁊ e ex dic
tamine rationis Jo dic̃ consta ꝙ
ad electiõe ⁊ solicitate deliberatiua
contendans nõ sta in rectã rationẽ
⁊ format̃ fim inferius ⁊ sinderesis nõ
ut si nõ recta e ⁊ consta ⁊ si nõ ꝛ
vera sit err ⁊ conscia erronea
ut si nõ dictat celebrare sup stra
men in modũ crucis in terra ce
peccatũ hic consta sibi erronea
est stante tali consta si voluntas
in actũ illũ proniꝑat celebrans
sup stramẽ peccat mortr̃ nõ qz
actus ille in se e malus ꝙ ꝑ ibi
e formare contemptũ dei qz ex
quo ritus rationis e qñ deꝰ di
gnus ⁊ applicandi ille actꝰ qñ
nõ preceptũ dei dirigentis et tñ
voluntas facit nõ hanc applicã
sanã dei directiõ Jo peccat mortr̃
facies hoc opus Et po ex m
si preceptũ regis alicui no deuen
ret ad ꝓpriũ nisi p medium rẽ
nioꝝ ꝓpriũ Et medius ille ꝓpriꝰ di
ceret hoc e preceptũ regis positio
est ꝙ hoc no esset mũ ⁊ pinus app
henderet id tãdem preceptũ regis
⁊ faceret contrariũ illi precepto ꝓpriꝰ
eque peccaret ⁊ pena mereret
ꝓpr̃ contemptũ regis ⁊ eius precepti
sic putati sic in consta alicui
dictante ⁊ acceptante cui volun
tas facit contrariũ Cuꝫ nõ est

quia deus nō tñ attendit qꝫ hō
faciat quo ad exᵉ in opᵉ si quo ad
faciat quia talis malo ad faciat
licet in se nō malū sit Sic similiꝫ
ad conuersionē suā p errore ra
tionis & cōscīe stimulante ꝓpter
hoc sanctos putauit se bñ facᵉ
& tñ peccauit mortᵉ quia ex con
scīa erronea iō peccauit p
sequendo xpianos Peccasset etiā
si nō fuisset ꝓcessuꝰ stante erro
nea cōscīa quia fecisset cōtra cōscīam
Ideo queritur Doctoresq̄ an quilz
teneat ad hoc qꝫ scīa dictat Et
& addē q̄stiō quia queritur Vtrū
voluntas discordans a rōne erro
nea sit mala Et rñdent Alii con
scientia dictat aliq̄ quod est ꝑ
legem dei & consciā contrarium
illi dictamini & quo ad hoc ligat
eo ad faciendū uel desistendum
tam ex iure legis diuine quā
etiā ratione cōscīe erronee Alii
cōscīa dictat aliq̄ quod est ꝓter
legem dei & hoc obligat quod
diu manet cōscīa & si cōn faciat
peccat mortᵉ qz cōn cōscīa licet
erroneam ut si dictat festum de
terra leuare Io m io hō tenet
deponē consciaz ad cōsilium scrip
tum uel nūcium aut probabi
liorem uel si nō ꝓ eo deponet
se ad id quod conscīa dictat Alii
conscīa dictat aliq̄ quod est cōn
legem dei ut in casu exemplificato
malum est & tale nō ligat ad faciē
dum uel nō faciendum si ligat ad
deponendum pro eo q̄ cōn talis
conscīa sit erronea error est repug
nans legi diuine utpote q̄ diu
manet potest ꝯtingere eum statuere fa
cere Et hoc est q̄ dr glo sup illo
Rom xiiii Omne quod non est ex
fide peccm est Omne quod ad edifi
cationem fit si aliter fiat dr operari pec
cato quadruplex erroꝝ fiat quod ꝯ
nū est si nō faciendo credat
peccm est & facto ad dictum est qz cre
dit hoc deo displicere cum nō

est ita Est tñ sciendū q̄ rō appa
rendit aliq̄ dr ꝓmoui ꝓ ut est
sub rōe ꝓcepti Dicunt dicentes
& volentes discordare ab erronea
& scīe cōscīaz peccat mortᵉ
uel agendo uel omittendo Quo
applicendit rō aliquod opus nō
ut dictat cadens sub ꝓcepto uel
ꝓhibitōe huius Columbus id facere
nō fant dicere cōscīaz & peccare
& nō peccat mortᵉ si bene
alit aut nullatenus Sic q̄ cōscientia
dictat alicui facere aliq̄ opus
consilii si nō fiant nō peccat qz
nō appendit id talem ut ad
salutē & taq̄ ꝓceptū Dicunt
sicut est ꝑ Oriosū Dicē cōn id
Dicē cōn Oriosū quod contra fue
rit hoc dicent de eo rōz &
quibus dicerit vñ Oriosū scienꝫ
esse venale & cōscīa dictat sibi
id nō debē emere nō peccat mortᵉ
si venalit qz appendit id ut
venale Et dicit tho ex quo tene
dē in xpiāis & per se bonū ut si
rō licet erronea ꝓponat hoc
Columbi tali aliq̄ malū & volū
tas fertᵉ in id sic a rōe ꝓpositū
taq̄ malū rō voluntas velit
malum nō in se ꝑ se actus sic
appetentium rō ipsi & malacet
peccaret etiā credendo in xpm
& nō credendo in xpm Nec tñ
dicit simpliciter ꝓbabiliꝰ taliꝰ qz
quod si ageret peccaret sī credē
do in xpm & nō credendo dēm
qz dz deponē tale cōscīaz vel
per se uel ad consilia aliorū ma
gis tñ peccat sequens cōscīaz erro
neā & facies opus quod nō sequens
vñ umq̄ peccatᵘ ꝓ rōne cōscīe
erronee in xpm credendo qꝫ
nō credendo Sz an cōscīa er
ronea excusat a peccō Et est quā
questio quia queritur Vtrū vo
luntas concordans rōni erronee sit
bona Ad hoc dr qꝫ error cōn
git ex ignorantia Et ia ignorantia
que totaliter tollit voluntariū in eo
consistit peccatū tollit culpam

dom uel malū ⁊ ista excusat si sine
non pt habens voluntate errore
deponendi si posset informari
ab aliquo sic in simplo p sequitur
no sint totalis excusatio qz scrip
turas habuit ⁊ xpi doctina ⁊ io
licet ignorans fecit ill no excu
satur in toto qz ista ignorantia
que ē qdāmo voluta ⁊ no totā
tollit rationē mbolitatis ut app̄
negligentia no bene discrē studē
aut introgare no excusat homo
qui voluntas concordans rōni
uel conscie sic errantis sit mala
Quod si error qui causat mbolitatē
ex ignorantia alicui⁹ rei subsequens
talis error reis uel conscie expec
tat ut voluntas concordans huic
rōni errantis no sit mala ut si
quis credat uxorem suppositam
sibi esse georgē ⁊ ei cognoscit
petentem debitū ibi excusatur
error qz ē mbolitatiu Si aut
ratio dictat alicui qd dz ad vitā
primi accedē sicut voluntas con
cordans huic erranti rōi ē mala
eo qd error iste procedit ex ig
norantia legis diuine qua stricte
tenē Error contingit quīz ex de
fectu intellectus ut huius falsam
opinionē de aliquo agendo uel
no agendo ut putēs formicarū
no esse peccatū uel rationis Et talis error sim cū
maior uel magis ignorātie ex
cusat aut accusat Alius ē defectus
ex pte voluntatis qualis est cum
quis ē talis finis delectabilis ex zelotipia
rōnis ut aggrauet ⁊ odientibus
aliū vt io ē aliquis mordeatur
affectus ē ad aliqd impediēdū mdi
cendū intellectus ⁊ hic error no
excusat qz primo pcedit ex passione
dimittendo Dicendū ꝯ ad rōnē
eius ad formandam Sm de rebus
maioris sic nullū malū ē facē
dū Ratio potest mdici sic hoc opus
ē malū uel bonū q̄ sequitur ex
tali ꝯ conscia ex hijs concludet
sic ꝯ hoc ē faciendū eius alii errat
qz ex premissis sē conclusio falsa
Notat etiā sanctus tho rōnē
de aliquo actu prius ōmisso qz
tūc putant bonū ⁊ pā oritur
conscia erronea sic qz mihi credit
illū actū fuisse dilectū qui tū tūc
sunt bonū tales rōnes sunt primo
sue consequentie est sine culpa ⁊
ad penā nō obligant qz tales rō
nes post exortā nō sunt actus
preteritū dicendū qui tū in se sunt
boni sicut si fuisset dilectus qui
tūc putant bonū ex errore rōnis
sua oportet eū conscientia deinō
no ⁊ penitē ac satisfacere Quia
dicta p ipsū patet ad conscia est
ratio qz bonitas voluntatis dependz
a rōe tā quā a diligente ratione
obiecti quod ppōnit voluntati per
rōnē ⁊ hoc obiectū ē bonū intel
lectui tū voluntati ut sit recta est
quātū ad distinctionē bonī a ma
lo si cōmittat hoc rationi ut discreti
at sicut iudex promittatur q̄ sen
tentiam cōmittit examini audito
rum qui causam examinatū pri
us inquirā adjudicandū ⁊ exe
quendū

Quomo aut delectabile obiectū
vnus possit ne ratione ōbus
delet seu excitet voluntatē Dicendū
Remedium an ois si fieri pt fiat
custodia ⁊ clausio sensuū ne intra
suscipiā aut per absentiam aut
per clausurā tū a memoria ⁊ y
maginatione qua ab extrinseco io
si per negligentiā aut malicia
fuerit admissus ingredi mox an
quid restat hostē mortificā se
mū ut diat sero ⁊ hoc facile ē
antiqua consuetudo sua sperigat p
corpus illud tāsumendo io appo
nā asperū remedium sic corpus cas
tigando per acerbitatē aliquam
penarū uel in frigidā aquā uel
per ignē aut puncturas torpore
que dolore suo delectatiōnē extinguit
sic sanctus Andreas le ferrea se
mundū nuditatē crucis ⁊ spinas bonitā
do ⁊ delectatiōnē traxit in dolorem
sūm gregō io libro Dyalogorū
ho cōtēdo delectatiōnē in cruce tuba yma

gnatura meditando penas horre
dissimas inferni ppetuas ppt
parua & monetanea delicto
& clauu clauo repellendo sicut
canis famelicus videns carnes
& hostes ad baculo & eas arrede
ad psumit sed dicit aug⁹ Nemo
e qui no magis dolore timeat
qua appetit voluptate quis de
videt etia imanissimas bestias
a maximis voluptatibus abstineri pe
narii metu Cristo in Cretuce y
maginatiua fuit & etia grandi
a oppone que nec tempa rode nec
memoria pdit ipis membris et me
mentaneis equpari & amissio
illoru eternoz ppt imma ista q
quasi spectora reputant nā libe
ter carebit ruptio tuauit mfi
nitu promittit ppt ruptio Septo
ut aliq auferat & spr aliq opis
fiat ut dyalus homines ostripatu
mbernat qz m desideriis e obs
orosus & oiu sint omi ptozid
sodomoriu ezech 16 Septio ut ma
sub paratate ndi et potus rsid
gratia & a mollicie instrumentoz
& oim que delicias mferre pnt
qz salutaris pabs silr destribuit
petrarid sodomoz rapto pallio
Ortuus ut aq aliq oio no recedat
abore ad deu & a corde no mmus
elongent desideriu sm id petrit
& arripiet &c Nomid pme dnd
roiu delectacoz est u pio delec
tatiois exurgente ipm demonem
mfigante tanqua ve pnte rospue
rorpar ei in facie sua & illudet
ac verbis subsannatius ne ride
Sueto phy dicit tu truncta bestia
cade sathana in abissu inferni tu
no surripies mi deu summu bonu
& ille inpacatis confusionis & visi
pensionis ei superbi tredit expto
est Sr Qui pariter Dnumd est
f cordae sp deu esse pnte & bide
rem quasi nudate & vnditate omi
petrato sicut si tortor esset p stans
nemo peccare auderet Sic quis
in talibus & similibus se exercuit

aut no sennet delictoes aut sua
liter eas ase abiecet considens de
domini adiutorio no de sua ppria
industria Ideo pro exemplo hoz
pdictoz duxi annectendu hanc
reuelatione Legit ep Cudum
fr de Ordine mnoz fatis dee re
uertationis rd de hac luce decessit
set alteri fri suo dilco cuide or
dinis pro se instanter oranti nocte
appauit vultu triste & vestibus
cilicia vestitus squalens & ordis ffe
tentu cui dixit quo sic lacrima
bilit apparet rd ei rquestacoz
honestam duxisse videt Qui vnet
Ille mortuus respondit dicens Nec
credit ter repetens cadit Terrtus
ille vnus fr respondit p timore fi
resupto spu mtrogauit desuncto
quid esset qd dicet Nemo credit
tribus vicibus & tribili voce vt dit
defuncti Nemo credit ep distric
te deus indicat post hanc vita
& quid fecere primi Cruo dicto
defuncti disparuit Nunc sit au
libet mobilis stabilit impssum
ut salubrit terruit & pcito dere
linet aut pro eis digne pemteat

Utrum Completa mala voluntas cū ope subsequente

facit Quid petm aut sit plura
peccata ut tenet quis de quolibz
tamquā de mortli pemte Ad hoc
dr voluntas completa & p finem dd
actū pcto si adesset facultas est
mortle erit sme ope subsequente
qua ratio formalis pcti in volū
tate est quo ad fore conscie tene
agē pentiam pro mortali Si
aliqs opus peccati exterius cōmit
tat sme intrisione voluntatis ipi
voluntati & reuiscit Quid & idem
petm actus & voluntas fuit motu re
set Quid & idem ex idem titulo
mobilis sparsi forme acquirede
stitudine Durat ex sō radice
arboris trudi & tam resentur
una arbor Si aut mtiplicata fuit
voluntas per rōnem motiu vo
luntate sic desistendo a tali mala

voluntate ⁊ post reluat ad eadē
hmōi cōsentiūt due voluntates eiu
dem speciei ⁊ quicquid illarū est
mortale permixtū ⁊ debent singule
specificari ⁊ de singulis sicut de
mortalis penite ⁊ confiteri et ex
pīm toriens quotiens sue in me
moria Opus tamē admixtū vo
luntati auget petīm ppt̄ stultiā
⁊ eam mali ppt̄ negligentiā me ppt̄
tepor dilatoz pp impenitentia
pp dampnū proxi illatū pp cōte
ptū gratie dīuine ⁊ pp tractū
o ḡtia cōferre etiā an actū p̄
mth ppt̄ libidinē delectatois ⁊ ex
tensiue addit nō intensiue Et re
manare pena ē qua tradē deo
inferitur p sepius dicē aut retrd
mortalia admittit quis in plena
voluntate an quid vnd cōmplet
in opere sic heredes an effusioz
sanguinis innocētū homicida fuit
xpi ⁊ dicentū licz nullū adhuc
occidit Addit ecclesiā op q ad voln
tate quo ad penā eternā quā in
tota eternitate permanet qu vnd me
bruī eternē sit se vel aliud le fit
Et ad quo ad penā actualem pla
ceat adeo in futuro quā p sola
voluntate licet pena essencialis sit
eadem sit pūctus visionis da ⁊
gre adiacēs Et ā opus admixtū
voluntati plus elongat a bona
quā sola voluntas ⁊ habitus cōfir
mū Et cetera induunt Ideo p̄sistēn
voluntat in malo multū malū
inducit ppt̄ causas aliquas pre
dictas quia abire ponit gratie
dīuine Est ī primā formā ⁊ tm
liber in voluntate In extorqbus
vo membris instrumentalit ⁊ si
instrumenta voluntatis ab ea impa
ta ⁊ ipsa membra nō peccant
nisi in quātū connecta sunt volū
tati Vnd p aliud Discreta seu bo
lentata non peccant nisi inquātū
ducta sunt voluntati sicut dicit au
lib̄ de anīa Et sumta ratione
dicit ad tyrannū Si iniuste me ver
beraueris meretrix mihi duplum

bitur ad corona Ideo equalitas
voluntat̄ sinat equalitatem pecca
ti ⁊ cā Item actus diuersi vo
luntati in peto habent se sicut
forma ⁊ nā que vnd sinat vo
luntas hz se sicut forma ⁊ actus
sicut nā ⁊ ibi est vna auersio ⁊
eadem auersio fōr licet sint ibi
plura decōmata mār Et sicut
plus zo theopentico Vbi vnū ppt̄
alterū vtrobiq; tm vnd sicut vna
est tenēs qua quis equid tenet
per firmū De hoc tractā p magis
trū in sentētijs li ij di xliij

De peccato omissionis

Sciendū ex quo dicta sunt decē
ta sc̄a negatiua ⁊ affirmatiua
Negatiua p̄hibent opus oppositū
sc̄o nō faciendo affirma p̄cipiūt
opus sm sui qualitate nō pro ll
si tpe quo quis dz ea facē sm con
ditiones occurrētes ut honora pa
rentes nō ll in actu tenē hoc fa
cere licet sm animū ꝑparatū ll
obligat Peccatū i omissionē
restant p̄cepta affirmatiua ut
quis omittens hoc facē quod dz
⁊ ubi dz ⁊ quo quotiēs p̄tat aut
venialit aut mortaliter sm genus
peti ut omittens dare elemosinā
aut ire ad eccl̄iā nō ll ē mortale
Adhuc aut diffinendū qn̄ ē per
catū qn̄ nō reuerendū ē ad
illud quod p̄cepit dē de igno
rātia que qnq; ē meritalis facta
ex diligentia possibili si tm
omittitur aliquid ia nō imputat
ad peccatū quia caret voluntā
rio in quo residet ome peccm
Et est ignorātia affectata aut
supina vbi ro sit omissio op̄is
debiti ia recurrit vo peccati
ex voluntario ⁊ salte mīsplacētiā
ut de sero libens minus ut ma
ne nō possit tre ad eccl̄iā ia im
putatur ex data ē omissio omis
sioni voluntarie Et tūc voluntas
p̄cedit ignorantia dicē tūc
in nō excusatur ut dz ⁊ voluntas
intelligē ut hīc agēt ⁊ spōte
omittens desistere eccl̄iam aut

die ꝑ̃ter ludu aut tocumq; ꝛc
m alijs silꝫ Et qm̃ ꝑtm̃ tm̃is
sionꝫ tm̃ittẽ aliquo actu ꝑte
dente qm̃ ẽ omissio hmõ ꝑdu
de ꝓtmde sero hmõ ꝑdu tm̃isit
ad ecctiã de mane Aut si mmi
d cogitat de sero Aliq̃n nõ ꝑtm
tit omissionꝫ tm̃ittẽ sme aliq̃
actu interiori ꝛ exterior ꝙ ex
libertate voluntat ipa ꝑ se
suspendẽ ꝛ nec cogitare de fini
endo ad ad multa illoꝝ ꝑ alios
detrimẽ Agẽ aliq̃ sponte omit
tendo sme ãmd actu ꝓcedente
ꝑtrat eo ꝙ ꝑtm̃ittit id ad qd̃
ex duna lege est obligat deo
merito punit ꝙ ex ꝓtate volũ
tatis a retundme finꝫ voluita
te omittẽs Nec tm̃ scd ꝙ ꝛ
multo punit ꝙ pro debito o
missi punit sd fiuq; omittẽs
opus sibi a deo tm̃issu qm̃
voluntarie id omittit Et ꝙ ꝛ
Jacob. mi. Gnesis cond ꝛ nõ fi
ceui peccatũ est ille

Utrum timor seu metꝰ excusat aliquẽ actũ a peto ꝑ̃t

2o etiã ꝛ dr ꝙm̃ ꝙ ꝑtio nes q
metꝰ fiat ꝑti sint voluntarie
pcto nõ voluntarie id ẽ meꝰ ma
gꝭ tm̃ vmo sit fiat voluntarie
Et sic ꝓb̃ vmlqꝫ cond mdradũ
ẽ finꝫ id ꝙ ẽ ꝙm̃ in actu ẽ nõ fi
id ꝙ m apphensione consideꝛa
tꝰ ẽ Sme aut metu fiat cui sit
in actu voluntaria sit ꝙ voluntas
mouet ꝓtes organicas ut fiat
opus utz de ꝓmcte mercꝰ
in mari In voluntaria aut sup
eo apphensione dapn̄ uel alteri
nocumti Et licet ꝓdm̃ moueꝰ
sit extra tm̃ hoc ẽ ꝓdm̃ in nisi ꝛ
ꝑ̃ dapnũ sufflacꝰ ꝛ dmcdiatũ
ic effectum est nt̃ sz voluntas
qua nolente nõ ꝓcedent mer
cꝰ ꝓ mare Sed qua actus de
ꝓtorũ ꝑ timorẽ aut metũ ex
istentes fiat voluntarie io totaꝛ
nõ excusant a peto Sic dr ꝓb̃
tho ii ae q xxv ar 6o Ultimo

Timor metꝰ habet rnem ꝓdi
quia ẽ ordinẽ rationis ꝛ
aut mdicat quedã mala alijs
magis fugiẽda et io quadꝫ
fugit mala que sunt sm̃ rnem
magis fugiẽda ꝛ nõ refugit ma
la que sunt mag fugiẽda non
ꝑtrat si mag fugiẽda ẽ mors
corꝑalis quã rnabiliter amittit ꝓ
si quis ꝑ timorẽ mortis latro
mbꝰ aliq̃ promittat aut daret
excusaretur a ꝑto quod tm̃
esset ꝑtm̃ si sme rõ legitta ad
ꝑtm̃ittẽ bona quibꝰ esset mgꝛ
dandũ latroꝛmbꝰ lazquiret ꝛ si
aut aliquis ꝑ timorẽ fugiens
mala que sm̃ rationẽ sunt fugi
enda mag mouerent mala q sm̃
rem sunt magis fugiẽda nõ pos
set totaliter excusari a ꝑto qua
timor talis inordinatus ẽ Sunt
aut magis timenda mala aie
quã corꝑoris ꝛ corꝑis quam
rerũ exteriorũ Et io si quis ti
merent mala aie a ꝑto fugiet
mala corꝑoris sicut flagella uel
mortẽ aut mala exteriorũ rez
puta dapnũ ꝑpetue aut si sustꝫ
neat mala corꝑis ut euitet dap
na ꝑpetue nõ excusat totaliter
a ꝑto Diminuit tm̃ sm̃ aliq̃
eius ꝑtrariũ ꝙ ꝑtrariũ imꝰ
voluntarii est ꝙ ex timore agẽ
Impos ẽ hoc quedã utilitas
aliquid faciendi ꝑ imminentẽ
timorem Vnd differentia ẽ int
vim sine violentia ꝛ metũ Vis
enim ẽ violentus rei impetus cui
resisti nõ pt ꝛ licet nõ cadit in
actu aie qua alio nullo mõ
fieꝛ pt Ideo quadꝫ per hm̃ fit
aliquid est a ꝑto ut corrupto
Oneginis aut mulieꝛ violent
Metus aut est instantis uel futuꝛi
periculi causati ex mente trepidãs
ꝛ talis pt cadẽ in actu aie ꝛ illo
metu mens pt agi licet nõ sufficiꝛ
ad cogendũ s. sm̃ inducendũ
Vnd duplex solet distingui metꝰ
quedã que fiat ex tali absolute
que sm̃ ꝓpm̃ nõ distinguit a no

lenia sicut ad aliquos alios grā
porale impellit ad mortē Alia ē
sitat necessitate conditionata & hꝰ
sim plm dr violento mixtū ut
cem de proiciente mercēs mꝰ
mare ne mergatur & tale ē ō
lūtarium simplr & nobilitarium ſ
quod Ds Petrus aut quidā ē talis
qm videre pt in constante Grēg
i mꝰ sapiente qm sint quod & quo
est aliqd dimittendū uel facedū
i mō malū pene pro maiori
malo culpe sit & licite fieri pt
uel dimitti nō pt Sapiens vō
nō cogitur misi forte estimarē ḡli
dis periculi nō sit sic & ad aliq
malū culpe cogēdus ut sapiens
Cuma illa sint maxima mala
licet cogi pt ad modica dapna
corpalia sustinenda Et hec per
tinent ad pericula ꝓprie pessōe
uel sibi cōiūcte ō metus talis
cadit in constantē virū Et sic
legēs talia sue q̄nor ꝓ Stupru
sine status si finitur verberib⁹
alijs nocīs Ad petitū aut milla me
ti rogi dr & pōt mortē sustinē
dr ut eligē aliqua mortalia pecū
ymmo etiā penas inferni dr ele
gere aliqua peccata Dic Anselm
mꝰ libro de similitudinibꝰ Si hmo
petit pudore & illinc remedium ipsius
horrore & uerā vitā eoꝝ habeāt
ineligit pius inferno immitteret
quā petitū i me simitteri Quia
longū est hec ab hominibus
qui potius petūt eligunt quam
una pazina delectacōe deformida
rentur Et dr sancta tho q̄libeto
5 q vē contrariū dr magis velle in ce
inferno quā peccare Et allegat
ans locū palleto Cuius rōi assigt
qua contrarium nō pt esse sine ca
ritate per quā omnia peccā dimit
tunt Et caritate aut dr hō plus
diligē deū quā seipm Petrus
aut ē cōis deū fuisse primus ut
ē aliquid patri cōi seipō Ideo ca
ritas hoc requirit ut qualecūq
pena hō peligē dr culpe ſ
in spē descendendo ad hanc uel
ad illam pena nō teneāt primo stul
te faceret ſi quis seipm uel aliū sal
uare supra hmōdi particulariter
penis quia phadaria mgēmonet
quod communia & p talia partic
lazud considerando induceret hom
ad temptandū & posset ostensiue
pertendi sicut adulterium in con
siderato nullo temptat ſ consi
derata ad singulares illecebras na
turaret hō ad libidinē Et dr sc
tho 3.q.15. Nō solū aliqua quā
mortalia peccaret debet morte
subire ſ etiā aliqua venialia pec
caret & potiū ut sic nō eligere
mori aut pt esse eligibile ut dr
paulo Desiderium mꝰ habeo dis
solui & esse nō expō multo melius
sibi in martiribus pt tñ aliqua
acta ex causa fieri nō venialia
peccata qm alias essēt venialia
peccata ut mihi crosio ſ recte
arguens prolatū Sequit

Secūda ps huius tractatus de the
ologia mystica

Thesis iam dictis de actionibus
humanis quā ad bonitatē &
malitiā Nōn mirassū vide
ar mihi expedire aliqua annectēda
de theologia mystica per quā cōe & ꝑ
difficile cōtingit ad eius salutē duci
ri natur & hec sue duc ꝓtes mystice
ſ doctrina ei⁹ malo & facit bonum
Hec enim hec admiranda facultas
possessorē suū sua amoenissima dulce
dine inquietat ut sentire nō sinat
laborem nec etiā ei admittat ad
solationē ut possit eius mentē mul
ceatur noxios blandimentis nec tri
stetur adversis Sic & mīc ꝑ spēm
& adversa possessorē suū nō solū
seruā ſ & ſpē constituit vendicā
do quoq; possessorū suoꝝ pacā
tate meritis & gratia proprie in
eorum cordibus ad tremorē & dilectionē
lugent eo q̄ nō sunt qui semper
ad solemnitatē & ad hanc laudabilissima
theologia tuā prouectus & exal
tans magistros patrebit in pace
sua Die dicat lugē eo q̄ abiec
ta vili sapientissima sua tū eleva

qua populus mundanus delectus et
damnatus omnipotenciis curiosis
q̄ z supuacuis curis totu tempus
vite sue z omnes vires corporis
z anime viamq; rōsimul fugiemo
erad suos plundam claritatem m
terrenis affectu sue vis nichil m
speculationibus celestiu desiderio
amorosa delectacione degustantes
licet m hūdana sermonis dispu
tatus loquantibq; de rebq; tales
tibq; fm traditoz satrazt totum
orbem repleze videmur sed flam
migeros illos excessq; ignibus ardo
ribus nescire z quasi omes exore
cta sue ad tales sō qui de dulce
dine melius aut fortius z subtilius stilo z lingua extollent si
minus degustarent Et q̄ amplius
de fiendo z lacrimis conferendo
p paucoz etatē religiosoz q̄ sen
so reducto m stolis sancti spus
delitescentes nisi ad tale sapidissi
ma solemnitate sit theologia mis
tica nō dico nō placet si nō aspiret
deus id fieri si mistica z aliqua
theologia audiunt legunt quāt
sanctissime olim a sanctis
anachoritis in thebayde z egipti
paciis experimentate fuisse pene
tracta quoz successores esse in
hac facultate deberent religiosi
si modicū ibi modicū ibi forte
reperiri Dū studiis pius intendit
se dirigē ad experiendū autres
ut dicit deū gabet autres audi
endi audiuit si forte deus aliqz
dignaret mistica mente aut
dere ut operā impendē gallent
ad aliqua experientia capesse
dam de ipa De nomine z auctore ei⁹
scripcet mistice theologie

Incipit mistica q̄ occulta et
sancta ppt̄ raritate ei⁹ solem
nia z nobilitate breuiter z auto
ris eius excellentissima dignita
te Nā raritas eius seu ordo
clara z ad ei⁹ studiosissimū z
excellentissimū sacre theol⁹ visitē
professores pertinet quid de ea pt̄
hactenus solita fuit z forte ad stul
ta appellarent sm ad paulū 1ª
Cor. 11 Annalis hō nō p̄cipit
ea que spūs sancti sunt stulticia enī
est illi Et iterū si quis vult inter
vos sapiens esse stultus fiat ut
sit sapiens non dico in erudi
do si in gustando z multos in
reperimq; alte docentes si pau
cos de celesti rore suauitē degus
tantes Nā ut in sequentibq; vide
bit̄ hec dulcissima theol⁹ fregē
tis se solet infunde simplicibus
z humilibq; z a subtilitatibq; alie
nis quā hijs qui ad tam nodal
tissimazid questionū z disputacionū
se erigere contendunt Dū legimus
de quadā simplici mulierc ar
denter q̄ in quodā sermone audi
ens de sermone humane ad tēpus
sponse ad sponsum sancti spūs
quā dulcis z totus desiderabil
esset ad amorose ac quasi in se
ipam ipaz animā q̄si absorberet
sensu sentiens z q̄si deiformis et
forte ac deificata ipa mulier sic
amore igneo sic estuauit sicce
arsit mentis q̄ rapta spūs sancti
no capiens ipa verbū mystici no
mis sue sponsi de celo ruptis veraz
neruorūq; cancellis intra eū sig
mine tradidit tōtū cor ei⁹ in celo
q̄ in terris positū in fragili corpore
degustauit Describi itaq; pt̄ hec
theol⁹ mistica Est extasis animi
in deū per amorē desiderium Alit
e materia anagogica hec z sacra
doctrina in deū p̄ amorē sermo
z pulcra Aut sic Est cognitio expe
rimentalis hūta de deo p̄ amor⁹
gratiam amplexū vel alit⁹ theo
logia mistica z sapida noticia hūa
ta de deo da ei sitientis aperc affec
tue potenc rationalis per amoz
coniugē z gratiā vel sic p̄ dei
sui de diuinis nominibq; Est ne
cessalis z amens z stulta sapia
excedens laudabiles De quaz
descriptionis intellectū z veritate
subsequenia patebit Hec ergo experi
mentalis cognitio solet a sanctis
patribus noibq; appellari sci Con
templatio extasis raptus hque
fructus trasformatio boni expulsio
iubilus esse sup̄ sensū raptus mē

dumna caligine quesitus deus am
plexus spiritus sanctus deus pter ve
nit introducto in domum cellarium in
ebriatio torrente voluptatis tue
sub in odore unguentorum suorum aude
mus pons dei ingressum in tabi
culum ingressus meditum dormi
no et requies spiritalis et alius fili
bus verbis sta nebriari uberibus
thalami sponsi Est aut hmoi
dumissime stie autor solus deus
qui ea sp capacibus et dispone
nibus dedit tm ut ceteri sp in no
ua lege sit adam in paradiso Moy
ses in caligine montis Synay Pau
lus in raptu de quo ipe testat ap si
ue in rore sue extra corpus nesciat
et audiunt arcana verba que
non licet homini loqui qz licet theo
logia tota suauitate contradic
dentibus sp nullis vocabuli vi
cepiatur et qui multum honeste sentit
Paulus sanctus duumsio ea tradi
dit qui de ea strepsit et de ea sco
thymotheo strepsit Differt aut
hec nostra mistica theologia ab ea
alia qua appellamus scholasticam
traditam qualem sue speculati
uam qua vtuntur diuistanti negli
gendo libros sanctos aut alios
diuine auctoritatis libros qz scholas
tica consistit et acquirit per rationa
tiones exempla Disputationes
scripturarum exercitia ac studia
studia pus hec non versat in
tali cognitione traditoria aut dis
putatione studia uti non indiget
scola studia aut magno magistro
studio Sz acquirit per scolam affec
tu per exercitia relpementis in vir
tutibus moralibus disponentibus
animam ad puram oratione et illumi
nationem et eam purificantibus ad tres
actus perfectionis qui sunt purga
re illuminare et perficere Met in hac
theologia mistica multa et magna
scientia acquisita sicut in scholas
tica et qualis pfecto studio non
acquisita Sz dum mens relpendit
sum desiderio feruet in deum ten
dendo in illud qui est totius desi
derabilis facile distat quod docet
eo docente quo docente Cupg

dicendo eum omnes creaturas natura
sole fruentur luna lunis sub pe
dibus sit calcas animam terrenam qui
sterilitatem ea ni contemplatione celestis
claritatis ni qua totus rapit ad
inferiora calipendit dicens ad
pe Quid enim michi et in celo et
a te quid volui super terram Defecit
caro mea et cor meum deus cordis
mei et pars mea deus Et id fe
cit assidue aia mea memor
sui dei et delectatus sum et defecit
spus meus Utre ad ipa pduxit the
ologia aiam mistica a quo longe
scholastica et aliena Utra tracta
tria illa theologia multum in specu
latione sicca et frigida tm qua cog
nitione augmentum respicien
pacem in deo affectus ambrosia
Ista vero tota consistit in inflama
tis desideriis mentis hinc et
abissum illa delectat suspirat
Hec mea pua theologia mistica sum
pluribus et illustrate fidelibus mi plu
ribus tradi et per eos proximos
Sanctus enim dionisius plurimum
obtestat discipulum eius timo
theum ut multis imperitos nec
audiat imperitos vocans eos
uel qui no sunt fideles ul qui
tumentes in ima pua aut bipe
des inuentes conculcant pedibus
suis quidem non sapiunt divine mar
garitas an porcos prone et
sanctum dare canibus prohibet
illis gloria et si impugnabis no
uis triumphant si et quasdones
inutiles ipa consumit in on
nem rem inutile rixe tolerandas
paresens vero mea suauis theo
mansueta pudica pacifibilis
bonis consentiens tamen de sur
sum descendens animam refint
deum sitiente Crumpe que sup
suauem et quietum ac tecundem
sinones dei requiescere consuerunt

De facilitate nobilitate et dignitate huius theologie

Fides datur augustino imo
rationabiliter experiente hic
passibile rerum quo ad sua
et aspera dulcorat per amore

& ipz nulla estimat: prout olim
Jacob pro amplexibꝫ remiste
rachelis annis septē fuit: &
videbantur ei dies pauci p̄ amo
ris magnitudine. ut. ꝙ. dñm
to magis in p̄ti amplexu
comparata sunt ardor amo
ritudo & mens unctꝫ mabissu
amoris tanqua in tantum ar
dentem: ut se non sentiat. Nec
aliq̄ labor is est asperrimꝫ
aliq̄ expiat molestiam. nō ꝑ
aliena sit nō a labore: si ꝑ ab
alio dulcorat. Qui sine cura sed
matures in grauissimis pen⁹ ꝑ
dula amore mebriati hilari
tate p̄tendebant. ac si nullam
penam sensissent. Et dem ꝑ ro
mani sūm regis esse delectat
nobilitat ait dignificat. quid
rotundꝫ & diginius sacra
tissima regina in qua sponsꝫ re
spansa sibi nupturi sedere re
pulant. & quasi uberibꝫ nu
trire melliora sue nup̄
ubertatis. Quod cuꝫ mi
hi mecum in hac vita considerare po
tui. & ac cogitare potenti. qua
tali scole spūssancti interesse
ac eruditi de quo dicit Sapie
ntia sobrietate & sapiencia dei.
& iustitia & veritate. quibꝫ ꝓ
bis michi & in vita hoibꝫ. Et
paulo post. Introduxit me dominꝫ
meus cōquestus est illa. Ne
cui ꝙ. in multitudine conversatio
illius. nec tedium conuictꝫ eius.
sed letitia & gaudium. ꝑ ver bꝫ
testē. dicente ad me amicꝫ qui
laborantibꝫ & iugum meum suā
ue. Quare horrid peritus me
dita. qua sumo explicare pt.
& dulcꝫ experi. quā cogitati
ue. qui mihi quā gustat. indue
credit. Ad dicit spūssc̄ Gusta
te & videte. quoniam suauis e
dns. ꝑ. in. mihi gustate. & vi
dete. i. ꝑ intelligite. p̄ intellec
tum mihi facultate experien
tiam seu intellectu. Cum
in alijs facultatibꝫ. Et ita fit
ut in ipa p̄ti sua. dicente deo
mitenq̄ sit ꝑfectio. Discipulus
velocꝫ qua in aliq̄ alia arte
liberali facultate. que m̄ p̄ti
a nobiliore doctore docetur. i
tatis cuiꝫ possidetur. & ꝑ cui
mihi ꝑ dit theorica. Solo cui
amoris celsitudo. summa sup̄
ipaꝫ quietis voluerit sublē
naturitid id rapiatur. quod
nec ratio capit. nec intellectus
speculat. seu intelligē ꝑ. sin
rapta pauli. Et si ꝑ simplicio sit
alicui dicet. ꝙ quid michi ꝑ
tatis multiplicabitur amat a
sponso pete amore & mone.
Qui semp cogitet mihi esse petula
dū p̄mo ostula. pedes ihesu
& petuli amare memorare
lacrimis eos rigando. & capil
lis tergendo. & osculis tergendo.
eo ostula. manꝫ ꝑ diuicionꝫ
sibi collatorid. tū quālid quā
spalid retardatꝫ. ꝙ. a spendit
ad studid oris. ipm. solid desi
rando. & ipd ꝑ affectu mbꝫ fed
ligens adherendo. et hec cog
noscimus mihi solo deo dan
gente & docente. quod no ꝑ mor
talibꝫ lingua referre. Et nr̄ ꝑ
nr̄ plato. nr̄ aliquis mor̄ libꝫ
qua phia. uel sciā. nr̄ ꝑ. nr̄ potuit
intelligē. nec poterit in futuꝫ.
quod solus amor edocꝫ intelig.
ut dictat omnibꝫ rationalibꝫ ad
a sūmo doctore acquere sapi
entiā. in. qua omnis ratio et in
tellectus desint. & affectu per
amore dispositꝫ quid tū sentiat.
amicꝫ huiꝰ quid intelligentid sup
eminat. solū tantum amoribꝫ si
gula. ad ipm. qui e fons tong
dantis sublenatur. Sed'em
oculis non vidit. nr̄ aurꝫ audi
tu. nec in cor hois ascendit. hs
e quod deꝰ se diligentibꝫ pa
ratum. ꝑ plura
quꝫ fuit reuelatū. de qua dr
Quid magna multitudo dulce
dinis tue. quā abscondisti ti
mentibꝫ te. ꝑ. quide perplex

via memoriper quā adderog
memoriā ⁊ amore pertenetur.
p̄ma q̄ quasi per speculū cr̄e
aturarū sensibiliū hz fieri de
qua pau. ad rom. Invisibilia
dei per ea que facta sunt: cōsp̄ic
iuntur. Secunda q̄o dicta cū
⁊ dumtaxat. Et hec docetur a fide
ardo de sancto victore. que docē
m arcana mystica. Alia que intel
ligentie exercitio. p̄ emissiones
spiritalium radiorum. docet. p̄ma
causā ⁊ effectū cognoscere. ⁊ in
omē exemplatū p̄ respondentiā
omē exemplaris. ad veritatē
inmutabilē pruenire. De q̄ augē
in libro de migrē ⁊ hīs relegi
one intelligentie facta nō ino
portūa mentione. Alia d̄ multū
excellentioz ⁊ sanctioz. p̄ animoz
ardentissimū. vnitū actuat.
que sine omē p̄medio aīm dis
ponente ardentissime. p̄ metales
excessus in dilectū consurgē
facit: de qua pus ⁊ speculatiue
de quo postea videbit. ⁊c.

De triplici via hugonis cō
per quā fit accessus ī deū

Prima purgatiua. ⁊ illuīa
tiua. ⁊ unitiua p̄ prima hō
disponit̄ p̄ 2as ad amorē nīm
matorem attenditur. p̄ 3as mag
sup omes rationē intellectū
⁊ intelligentiam. ī solo deo suā
sum trahit. Nā sicut in pōti
bus constituendis. p̄mus lapis
supponitur: ut firmitas muri
superedificet. Item p̄fecto edi
ficio caligina penitus amouet.
Sic ⁊ mens in p̄mo sit d amore
imperfecta. p̄ ad amorē p̄fectoz
meditando consurgat: ⁊ nō p̄
multū exercitata in amore cōm
tuo fuerit roborata. ⁊ p̄ multas
flāmigeras inflammationes
sue aspiratōis supā serpam
creatoris sui deprecā sublevā:
neq̄ quid cogitari possit sue
quid cogitando p̄ma. aut cogno
scat quomodo sit. placeat deo
vel homini. in deo affixa ad ipm
solū possidendū: aspectas faciē
ad faciem videre: quod nō me
ritis ⁊ q̄ sub obscuro q̄d ad
speculo q̄ videtur. Vñ illi mors
no ē horror. sī amori ⁊ facil
sibi īnsitus. Ab hac vitra vide
rā parti ignitulū p̄grissa
de quo taquā in ramo arden
celesti sucia ihesu. tāq̄ ex adipe
frumēti. Sic enī quātū nouā hō
altissime sua dispensatiōis. p̄ quā
purgatiuā q̄ē puerilis ⁊ nō
p̄ueniēs studiosissime se exer
cet nō pigritando. sī vnitiue
intendendo: confidens de diuīs
adiutorio quod sup uenēs bo
ne voluntati assistit. ⁊ manū
porrigit deprauate. Hic solū
radius videndi vt acies obscu
rū ⁊ nebulosū quē se ad capie
dū splendore solis. p̄ se dispo
nū non valet: spē solū p̄ se acies
obscuritate īmouet. ⁊ cōsi
mit: ⁊ acies illū p̄ se deprauabi
radiosū fiat ⁊ splendoī capa
cem. Oportz ī quo ad p̄mam
via purgatiuā. ut sic a creato
re se auertendo cū eōtemp sit
⁊ se exaltauit: sic deō humiliet:
ut eius humiliatio tāti p̄ placet
creatoris clementiā. quātū p̄
suis contemptū diuinā iudicij
nationē in peccatis auctoribus
prouocauit. Dz. esse ut p̄p̄ de
lectationē quā habuit in creā
turis aueršq̄ a creatore dolo
re doleat. vel se nō tm̄ posse
dolere. doleat. Iuxta quod
quidā gloriosa ⁊ in deiect
sunt: tātū dabit illi tormēta ⁊
luctū. Et sic p̄ humiliatōz cōm
p̄stinū contemptū: ⁊ p̄ dolōz
de p̄cīis cōm p̄stinā delectāz.
in terremē oportet animā
quasi demo nasū: ut illū qu
d̄ sūma maiestas ⁊ indefinit
bonitas. p̄ contrariū gluteū dol
ardentissime cōsumatur. Et nisi
perhauc p̄ma via quibus possi
bile ⁊ attente pertēsiat: nīq
quā ad vitā se īmutuetur

sume tredat[ur] que go aud aspnat
adhanc theologiam hnd[ua]r
dz m occulto. retolens omn[i]
orid petratorid exactissima qu
tumte dicens Duc i hoc xpc
vc sum dle pctor nequissim[us]
miserrim[us] infelix. abhoiabilis
qu tuad benignissima mac
tate m tot & tante dnibz offe
dr ut ea miare no sufficia: sic
net arena maris p multitu
nian no dr. Suspinat go ge
mitibz & genitibz. tristitibz
pctoris & alijs deuot[is] exer
citijs tram ostulando. Signa
dilectio xpi & cmatrices deo stu
laude: alia faciendo sm ppria
deuotione. Et ut oleu abdat
mo ro[gamus] ut se magis
valeat quliare: tñ sitiens se
ad dr[u]m dnm ad beneficiorum
pubz s. gnte adeo pluenty.
se erogiasset nigrissimu extin
xisse: tdq[ue] furibundo cane.
qui porrigentis sibi panem
manu inuadit: aut morsu: ps
qnte & se beneficijs p sequi
pmo m gnali dem m spe:
De creatore sua ex nichilo. &
ad ymagine & similitudine dei
se factu. dem[ue] beneficia miser
cordie. passionis. mortis sepul
ture &c. p dem[ue]rore sua aliq[uo]
ormodo gradi & pendo. roborin
do se morti eius p afflictionem
aliq[uam] moderatu corpore suu
& compassione. In speciali ex
sua ppria beneficia sz nalia.
gnutia. & supnalia. spalia. &
spualia. sibi misericorditer
& dmerito adeo donata. Dignet
ad deu vam lachrimosa cum
punctiua. plangitiua. p ut deg
sibi donare digne[tur] Dicens
quis ego. & qualis ego. p cui
colorid ta vilia & acerba pas
digneris &c. Et dem ad sm
umas se effundat. oratis sua
indignitate & dei misericor
retolendo. Vobis deuotis. p ut

sanctus damel legit fuisse p[ro]se
& filius ysl' dan. ix. Et fiat tam
diu desiderio sicut & damel ap
pellatus est. Dicat go Bone dne
pulcherrime. amantissime. dulcis
sime. misericordissime. inclite. benig
nissime. & misere mei: que red
misit sanguine tuo: ymitet[ur] exaudi
una influentia qm ostera pre
tabis sue mihi elargiri: sup malos
& bonos: iste & iste aut ro[gamus] pro
pro omnibz afflictis oroes deo
offerat. Et maria dei matrem
implorent: pro omnibz peccatoribz
& afflictis: et in signu aspiraois
pro se ipo & pro alijs eade bn
gnu aliquot p singulos dies flec
tis genibz devotas offerant angelu
cas salutationes. Inde exercitijs de
uotionalibz se prosequendo. d mo
crucifixu. Inde & hac via purga
tiua incedit p depnd[ens]: & p p[ro]
gaone potentie affectuose per
feruore penitent[ie] in ro[gamus]tione.
confessione. ro[gamus]tione. & oronc
que purgare stat a gemitu ro
dibz. Hinc aut ro[gamus]tionis dif
ficultas magna valde & apud
mercenitatos. & apud eos quad
huc ro[gamus]ptos hmi sensu mo
rebz. & exteriores. p carnale fre
nu & sensuale adhesion. Ducat
madu lignu aquosa. & humidu ve
rem[us] calore pluie: ut in simili
tudine eius attendantur: fi. fedi
exufflatoes multiplices. & pena
expulsis hmi ditatibz & nocens to
tarus qualitatibz. in se susceptu
forma ignis. Sic in hac via pur
gatiua oportz p[ur]s animu a
feredis affectionibz & rapiditi
bus exponi. Neq[ue] eius se to
paretur in eade aud cessu mo
rebz. treno. & tale[m]. Et ne
minis exacerbare videar lecto
re mei dei hoc mpg[ue] le videa. p[ro]ud
bo defuncta lenguida hac acer
bitate: sz memoria dnice passio
nis in articulis ipsius: s. cola

phondala paran. flagella eorum. to
strichomon sputorum. clamor. lau
cee. sellus. 7 aceti portionem. derisi
ones. sputor. subsannationem. 7 alio
rum quasi milia euangelica copiosis
sime depromit. Sm ad ppositum.

Fasciculus myrre dilectus meus
michi. ponit. no. fascic. Si fasciculus
unus. Si nullus ponderis ap
parent omes labores. ymo sua
nobis efficiuntur: adducto quodlibet
dulcis passionis quasi myrre nomine
experimur. Sm ut cum ponderis re pu
gnat. 7 amplius memoria passionis
ei elevationis. re 2 vehemens medi
tacio penarum infernalium ubi erit
fletus 7 stridor dentium. 7 pene
per plures penas exacuabit mt
te sanctor. 7 iuorum passiones ac
cissime. Item felicia futura gaudia.
si no sint condigne passiones huius
temporis ad futuram gloriam. Item
durabilis urbs. q. per hanc via
gaudiose pertransiit. 7 hodie non
desunt in ecclia qui triumphalibus
exultis iter meditur via. Et in
spe diuina promittor. 7 fidelit. et
constanter pro hac theca laborati
bus. spe rei amore ppe apprehendit
sumpta. pstat in via ne deficiat
homo. 7 primum ejuxta in parte.
Accipitur. go ut fidenter loquor fa
miliaris 7 copiosius hec theca. instru
ctio. cum sit arca excellentissima. p
penitere affectos: ch. pt castigate
intellectus: et qz primum. 2arig 2 in
quibus ch. 2m. no ecclia paupertatis
habet cultores. sed veteres. 2 in hoc
duobus. sui ipius vilissimos. celebriores
aut eminentes sua exaltatione. quod
refugit pus fastuosis. In 3a
pte 1e sententie de deo in eo in he.
nignitate 7 simplicitate cordis. querite illum. ad sapientes
in oculis suis. sine amore casto
laqueantes. et pugnas verborum.
ab hac theca meritis volentes ar
cere. Malus enim ho. no pcipit
ea q. spus dei sunt. si stultitia
e illum. ex eis. Sm. Dnus filii
omnis patris optimus. Sit eius cor
ruptibus 7 astutus in enigmatibus
tenebrarum patronis: nec ex ope
ribus. nec ex verbis. sibi ex ea
rudis eloquentie vel doctrina apud
alios delectetur: nulla in missis
suis obediam actu modesti. Sit
autem filius simplex ingenuus
de patre suo nichil aliud querens
nec aliud mirabiliter. quo pacto
sibi placere. 7 in oibus obedire
valeat. Diligens quos eruditos ab
optimo patre magis amabitur
no dubium qui 2 filium. et pgna
plus pr dabit in hereditate pa
ternali. 2 no. et secreta
sua fiducialit plus quasi primo: fa
miliens ei tanquam amantissimum
sinu. sed in domo sua manu. Illum
vero aut exheredabit. nec meri
tebitur. Sic xt apls simplicibus
sentit plus quasi phis altaria et
profunda scripture scrutantibus. pe
cum pia filius Dei. sit the
ologia scholastica scriptoria. pa
no in me: quia dicit paulus.
scia inflat. caritas no edificat.

De via illuminativa

Deprecato aere tam solaribus
sanctis ipm illuminantibus
ad cognitionem abaffectionibus et
desideriis ferventis purgatis decet
sol se libenter illi accommodare
cum id dando. Accedite ad eum 7
illuminamini. Licet prima via mox
pertis acerba videat. tm amor
in proco ora vincat. Et alie et
multoties spes amor. Distrahit seg
nes. no 2 ardentissimo desi
pulo desistendo. etiam si labor
terreat. ad quem tractata consuetudine.
si clamat. orat. 7 porrigit sibi
quod ab altissimo petat: qui
dulcia no meruit. qui no gustat
amara. Egressa go tenebrosa
latibula desiderio ad frenorum
mox ducunt liquidum tempus
ut ad illuminat. ocula eius. ad
adnotat. Sm. No vias huius mundi
di. quod principes sic plus gramma
trici in theorica platonica. ym
pertinax. a theoreticis ibi en

cuclidis cognouerunt seu tradi
derunt & nugamenta sua attenuerunt
Si fm qd dicat paulus. loquimur
dei sapientia in mysterio absconditam. & quia ois q̄ vult sine amaritudine
amaritudinē & cognoscit. De q̄ & salvator ait. quicunq; audierit
a pre meo nota feci vobis. et
alibi. abscondisti hec a sapientibus & prudentibus & revelasti
ea parvulis. Cognitis de ascensu
no litteris grece & latinis eruditissimo q̄ studium sine mirifico
gaudet de cognitoribus suis mirifice
eruditis. & sine hebraico: quod nō
alit seneca cognouisse. Dicit enim
est nr lingua greca & latina pe
tius ab illo rustico sapientia quere
Ait nr sensa licet verba greca &
latina sufficiunt erudiri sapi
entia. Sed tu ad notitia alphabeti
sancti rustica denegas: nec eiq̄ prima
littera nouit. Littera hec. e thesaurus
mirificus. si affectes: sit vnicuiq; ad
discendā parua vita. nouerunt
si soli simplices & deuoti. Et h
no. e aliud quid mirabilius cognoscere
quia a deo. Quomodo de di
uinis nobis sic. Et Papias. Dignissima dei cognitio: p̄ ignorari
nō cognita: que. e supra me
dū omnis ab alijs omnibus ī
te deus pacis serpat. Immitte. Im
mitte. e suppsplendentibus radijs tuis
p̄ scrutabile. & profundo sapientie
illuminator. Et illa hic mentibus
fidelium celesti rore perfusis. Pos
sint. Sed illuminata pq̄ purgata
mundi erigat. p̄ Gregorius spūs sancti
afflationes nequit. in corde suo
disposuit. in valle lacrimarum.
q̄. p̄ gemitus & lacrimas aquarum
rigumbus petierit ablutus. & p̄ hoc
viae. ad suscipiendum diuina va
sis. abstersis tenebris. p̄parata. sic
in speculo versio & polita sit effigies obiecta lucida. Demetrius. Sic
ille sol spiritualis gre. suos radios
transmittit. Donatus. Spiritui eluminato rubigine peccati & affectionibus
carnalibus detersis. Sum quidē
de seipsis se manifestat. Est enim
cruder lucis etiam. & speculum sine
macula. Sap vij. Si quis id sic
habet si quaerat. assimilat alijs ex
ellipsi mē primi confirmet. Scimus
quia ab angelo ex nocturne con
ceptu & partu filius dei. Dicebatur
fiet istud quia virū non cognosco:
Et angelus respondit. & ego ideo
nō assumo nr. Spūs sanctus & virtus
altissimi obumbrabit tibi. Spūs sancti. supuenient in
te. Ad domū structi sunt id
est istud. Vnū sola scientia
est in trinitate. Et causa aliud nō
est requirenda. ne in causis pro
cedat in infinitū. Habet in rō
rationis circulū. Est rus est dat. & alti
nō datus: q̄ singulis petit
& desiderat alter nō nocet. & obiice
ponit. Quae potuit esse in mu
tu paulus: & quos docuit ebion
mox de persecutore factus pdi
cator. in via damasci. Dicit. Et si
q̄ ipse soluit quia de vtero matris
adhuc eius segregauit. & inuenit
in eo rōnis congruere. q̄. dixit in vi
sione dñi quid me vis facere. Et
ego fiducialiter dico. ne omittas
facere quod mihi est. mox expe
rientia quia illuminatione. ne ignorabilis
modis illuminationis ſ orta ut il
luminet. Dicentis. Dñs illumi
natio mea & salus mea. Deus meus il
luminet tenebras meas. Cap 6
De via virtutis que ad
astra est perfectissima. virtutis
perfectissima. vltra q̄ in creatu
re puro nō est eminentior. Ioan
plectori quidem tā in sua eloquentia quia experientia hec mā conue
niret. tā de ipa tractare oportuit
ab minimis ad exteriora progredi
Solus de ea digne loquit. qui
sim q̄ vor. Dicit. interiora. exteriora
ea componit. Illecebras qui mi
nus lingue tingit in sanguine vi
dis. q̄ sim. Deū. hic vā & Deū. Sa
pientia dicit quę lingua loquens

scientia dictat. caritas suggerit.
quid vndq; in me expectes. Pmi-
gnora bona bmigna experiar.
si mihi. p. no digne dilecto
to multa ecc. Et si aurea lapides
pciosos offerre in tabernaculo
dei proferre no valeo. pelles
t pilos caprarz. ysopum quecq;
non offeram. Absit no in dilecto
debere cessare: si animus pronto
cipi ad munda generis deuotus.
aud desidia offerre. Interce
ti inopia ecc vo rabulor adesse.
quibus tam digna maz ad hec
pferendi difficilius quippe pficit
quid rogitat. t difficilius rogita
quid ab infundente capiat. Et esp
pe hor mana celeste. quod nemo
sit nisi qui accipit. Ipse. t q
accipit plene expme no pt. est
em tale ad quod rnalis creatu
extreme aspirare. pnqm potito
in hac vita. nil aliud querit quat:
t quousq; apprehendat unde. q; m
estis. dicente augustino. Inquietu
e cor nrm. t requiescit no dilige
net. nisi teneatur eni ad
suo principio amantissimo. t ab
alijs desiderabilibz extreme abs
trahitur. sicut quelibz res in lo
co suo nali existens quiescit a
motu. Est em amor nr spiritus cor
dis m amando. ut bna spus fiat
ni amato. Hi em quod iste pro
fero in cella carnis hec lia nra. nec
infectant. ut totu spm ad corpa
attenuant. ut vario absorbeatur.
t totus ho caro fit: ecce in sanc
tissimis coniugibus t semissimis
ut in zacharia. t elisabeth. cum
pgle videri debet. p ecce in
tactu spuali. ubi dilectus
ad dilectu. quasi in thalamo copu
lantur. tota caro per vnitatem
ad dulcedinis spualis. spus effi
natur. no quidem ad essentiam.
t quidem ad excessu sensualitatis.
dicendo dilecta mea mihi. t ego
illi. sic totaliter intendo. qui amor
carnalis t vituperabilis. sm philos

dicitur ecce vt methior. t in
tion. triplici amore nob distin
guit. scm. rationi. t omni corporis
cia amplectio. dicit. amore vbi
rantem. laqueme. at desiderij.
Uulnerata. inquit caritate ego sum.
dei filie. ideo. mediante dilecto.
qz amore laqueo. Et sicut. t ut
mors dilectio. deus timet. sin
gulorum amorem sit. lector meus
si sic velut. oret. ut sapiat. t
tue intelligat. p. ima. ti. e. multo
amant. in hac. ecclia. mystica. t. q. p.
sicenaud. t. q. ia amplectentem. p. q.
affiat mente devota. meritis ad
amandi. supimum gradu. t. tam
sensualitatis motus refrenat. et
debilitabit. qua. Uulnerat. cor. ne
ad inferiora. recurrat. t. q. tam
perficiat. intellectu. q. ecclia. inferiores
qui in defectu. sunt. pene. m. se. de
speratos. ne in carnalitate. ulterius
proficiant. si. rursus. tradunt.
qui. ia. languet. de vita. carnali
desperat. p. q. amor. ia. homine
totus. deformis. fiat. t. velut. de
ficiat. t. in. spm. absorpti. per
simillimos. affectiones. desiderios
insanabiles. quadam. ligna. messa
bilium. nec. vlli. cognitos. nisi. ei.
qui. est. in. thalamo. sponsi. comor
rat. de. quo. dicit. spiritus. p.
moysen. et. beatus. paulus. bernardus
qui. appellat. filiq. dei. te. amantissimus
mi. dns. hortatur. in. eo. te
fidenter. quasi. in. thalamo. tota
die. commorabi. et. mei. humeros
illius. requiesti. Deut. xxxiii. Cum
consonat. dicto. dauid. ibi. dem
amym. adolescentulus. in. meum
excessu. No. capit. te. no. capiat
potentie. sensitive. sive. intellectiue
sive. cogitative. quod. intus. agat.
mala. dulcibz. ysis. cantet. mihi
ata. si. porro. rapiat. a. suis. na
tibus. exercitijs. et. ad. spualia
promotus. Una. ex. m. possit
accipe. in. visibili. facto. ponamus

ollum ence aqua frigida plena
vidrie: et ponentes illi ignem
ardentem. Ignis ageus ni sibi
coheream frigiditatem per gradus quos
dam protedit a frigiditate in
temperiem a tepore ad caliditatem
a caliditate ad feruorem predi-
cti feruor tandem nisi nisi
desit: ut tota illa aqua ignea red
datur: et ac sonum quendam mopt
edem mihi intelligibilem audien-
ti supabdit salue esse ossa se
diffundens deinde exque ne nde
impleat: ut tres non nisi semel
se erigat: ppter exhisteri ageb.
et pprie esse nam amittat: audet
tota ac per ignem rosinam: fin
ne sibi nos brety supnalis cor
gradum adhor aptitudine sinis
males pprietates cleuate pr
et hoc probat pan de sedomo
aut ea no egyptum nisi d me
xi deu si quis forte mexplus
discredit: detur ihs quicti et sile
no deditus a mundanis curis et
negotiis abstractibus cranis bolup
tatibus atq; mundanis affectionibus
alienus a tenorib; tenebr; exhor.
durgat acie mentis ni lucis sua
issima que deus diligi medi
tacione strepuerant et tumultua
tione magnalium dei: qui fugi
at mundi strepitu et tumultua
tiones prout potest: sese et si
se tricare sensibus ab exteri
bus trahat et ad interiora attra
hat: sobrie cibis et potibus vitet: et ni
mis tate exteriora totaliter abstra
dat: ro pricipium et ordo deuote
orandi tribuat. Hic si talis est
debilis esse in quotidie seruo exha
lestia: et fortasse existat sibi
no impossibilem istud superexcessu
fore sentiet: et testabitur esse ex
trauri sue ro mentis talem. Ego tre
debile intrica quod de theologia
mistica dicturi per quam cui
quis quadam bene dispositus
sepius cognoscit. ineffabili cogni
tione intuit: et velud ardentissimo
amore tanquam meridiano cale
re videbat: et ardens in quo qui in
diebili ardore: no turpiter p trea
turam sensibilem: si immediate in
ipso deo amore deifico hissisti.
Quod cum mens p intimas affec
ones ro surgens quadam suauita
te ipsi eterne interminando perfundi
saltem quo ad hoc ut minuta ac
tripha paulisper sic debilitet in
quadamquidem mens per arden
tius exercenda: ad superna exten
dit. Dic si fuerit dulcis inspiratio
nis raro et sensualium oblitis p
prius pprietatibus: tanquam p mythy
subdantur quitti ipsa ad sua re
atore per integrum amore affec
tu sibire no amittat: ut in ipso
corpore velut in regno possideat
et quodammodo deiformes ei no tu
tu difficultate si velut tu deler
tacione attestant: et nouere deler
tationes tu quia dicte a magnis
viris graecis sunt amittant. ac quidam
no aerea quadam felicitatis ethe
attingat: ip ad ubi amat ubi in
habitant. Neq; enim corpus impedi
tus sine magna afflictione pos
posset in gaudium spus ipsum in
tendere. Sicut reparet. Neq; enim
pugna gnis non grata expecta
da est in tali theologo nro: quia
nec superfluus sua radicare hoc
brevis viaticum excludere. deo in
alios qui expertes sue hoiem dulcedi
nis est pugna cum vita: et spi
no admittat infirmitatem. Hic ho
per desideria celestis amoris cre
nalis affectus magis ac magis
debilitat: quanto ille amor amplius
robustat: per q desiderata adep
si vita ducens angelica dicat.
Quid michi quid re de mori lucet:
Anima si omnes thesauri omne pre
tiosum seu delectabile qui oculis
pt videre: no immisgnere: nec ipsi
prepe possit ppone uturi: tu hoc
sapie que sola deus est: nichil esse
reputandi: et quid que desidera
hinc no possient comparari: et
tandem p diutinum exercitium
no delecto: fit q familiaris spiritui

De mō pertinendi ad hāc mysticam theologiam

OLat dyonisius de hac mystica theologia. In qua thymothee amice tr̄ mystice visiones forti contrice sensa deliquet et intellectuales operationes et oia sensibilia et intelligibilia et oia existentia. sd̄ e possibile ignote attingere et ad eius ignotū quī e supra omne substanciā et cognitionē. Et eīi expressius tue ipsius ab omni irretentibili et absolute mundi ad supra substantialem diuinarū tenebrarū radium sitū sum agentis. Vide autē ut nulla audiatur hec verba habet obscura sui. sz in ipsis includit sublimes tonq perfectionis huiusmodi in puris mentibus istra tossurrectio q p ignorantiā dr̄ nichil est nisi ductus mentis p ardentes amoris affectus omnē creaturē speciē absq; p̄ua cognitione sine omni mentis intelligentie. totumq; affectus tangat. et in ipso actuali exercitio nichil cognoscat specialis cognitio. Et hoc e cp mentis tantū. Et hec ascensio est mentis in suo ordine sursū. Nā sm̄ p̄ns dicta triplex e cognitionis modus p speculū creaturaz sensibilium alia p exercitiū intelligentie. q̄a ex rectissima p amore ardentissimū omnium medio animā disponente. sic ignis dei rubigine consumit in ferrea. sic hic amor rubigine errorum. et hic amor facit mobilem. immutatū sursū agere. Hec tossurrectio ignorantia uel p ignorantiā dicitur. remote ois ymaginarie rei. intellectū uel intelligentie existentia. p amorē ardentissimi dei. ad sentiat in puris. q̄ intelligentia non sufficat capere. dmo q̄ per omnē speculatiuā cognitionē est notata diuina sicut seraphim et ardentes dicunt. p̄ellut ebrietatibus que plenitudo sic dicunt. sic hic in puris amor p̄ellit cognitionē. Ideo dicit p ignorantiā ad cognita. p dyonisiū dicitur est dei diuinissima cognitio per ignorantiā cognita. Et tm̄ p ratiorem. communes alios. ceteriores alios omnibus cognitionibus appetibiles. cp ista tm̄ sz affectiua supra se erigit. et amore extatico perfecte vnit sponso altissimo tocreature. si insuper tm̄ eleuat intellectiua ut multo plus omni pulchra. et cognitione diuinis fulgoribus illustrez. quadaliquo nūgē my exercitio patebat obtime. Et ad hoc ad dyonisiū ven de diuinis nominibus irrationabilem et amentē et stultā sapientiā. eisdē rationibus. p ni pauperes thesauri sapie et scie absconditi. Et ad hoc cōcurrit sursū ductio mentis ignorantia. q̄a sine omni intelligentie massa fecta ista sapia tossurgit. quia

milla sapiā pemtq apphendit
mente etiā dicit et ꝑ sme me
te ⁊ intellectu irronabile ipsa
net rōe per mne sciam aplā
di pt̄ oportet ꝑ adhuīre se
sum ꝑ exercitiū ⁊ deū tōtū
gē per affectū in amare: ⁊ est
sme omū errore rarissima et
terrissima ruīa ignoto q̄ intrin
mobilq mobili pncipio ꝑ deū et
vocat̄ ministeriū id est oculta: q̄
pauci ad qd̄ intuenda se dispo
mēt̄ ten ꝑ omibe tōsistit in
verbeant nec stilo. nec verbo ad
plenū valeat explanari aut
patuit nr̄ bulliente aq̄q sonū
obtusiū intelligibilem facit
exiliens de olla sup̄ se. Oportz
enā oia sensibilia ⁊ intelligibilia
excedere quo ad obiectū et opa
tiones q̄ ista theologia nō ē pō
alia stūq̄e ē ex pte dei cui
sensibilia cognoscit: si ē desuper
sum id laudē. Sme deus ⁊ dns
optime desuzsū ē desc̄ ap. lu.
i. ē optima pars maria. ī
nō auferet̄ ꝑ amplius pfician̄
in futura vita quia ⁊ desuper ē
inbenitur sensus extirpari
nō solū exteriores ꝑ interiores
q̄ nec sub rōe dulcis pulchri rō
rabilia lenis. mollis. aut melo
dia sonet suauiusque deū bñ ꝑ
apphendit. ⁊ nō ꝯ alibi haut
dauerit sapiaz. In hoc appar
mira ⁊ appciandi hmoi sapie
re nobilitas ⁊ eius dignitas.
Ideo dic̄ dignissima. ꝑ aliq̄
semꝑ expoluere mēte est. ⁊ amo
re dignitq̄ collata. velud gradi
sequi aliq̄ stepm̄ est eni ouerto
que de omibe mēbis ad salutē
direct̄. ⁊ nō solū docet quid ope
randū sit. ꝑ ⁊ donat virtute
ut nō sit manca sua doctrina
sicut sol. nō solū illuīat ut via
cognoscat̄. ꝑ ⁊ vires in corpe
augeat. ut opus sequat̄ lectū
eni hec tres. dei. ssm. ⁊ ssm
bilia cognoscit. Altiꝰ sua sa=
lutare. sicut ualeꝰ sol his exti
ut nāt̄ sua virtute ignē mā
lens. sic patz. Dauid. ꝑmittit
plari anima mea. ꝑ memo
riaq̄ sui dei ⁊ delectatiq̄ sui. ⁊ dese
rit spūs mos. vicinitate se ni sūi
dei. Aia enī humana q̄nto fuerit
delectabilibus tēporis se imergit
tāto elongatur a sūpmo: et eo
ꝓpter tales aiāe memoriari appetēs
seruilis sponsi. aliqua admittit
miseroꝝ sc̄i. tenozē delectoz.
nisi vna de causis ad intuēdū
ipsius bonore efficiaq̄ affectu
⁊ intimoq̄ maxime sit. sic patz de
helyseo pphā ut in sequentibus
dicetur. de tēporalis amoris
tota ista sapiā ē maxime collo
catur. Io in plūa alia scripturaꝝ
de rebus intelligibilibus ⁊ sēsibi
haut ignorauerut theologaq̄
nō sup̄ intellectū aut rōi aliq̄
esse putauerut. nec quesierut
desiderantes eā. nō qd̄ nō dabi
nisi desiderabilibus. petentibus. ⁊ pul
santibus. dic̄t ipsa ē scientia su
derisq̄ sola ē biblia spūs
sanctoꝝ. ad pz ipz mens ignō
ta erigit̄. ad profundiora sapi
entia. qd̄ ardoris ipsa sup̄
erigentis. ⁊ est affectus. ⁊ sup
omnes hitus ḡtuitos ⁊ ifusos.
rōe sue importune extensio
et dignitatis. in rōnali spūd obti
net partipatū. dicit eni omnis sciā
ꝑ sensibilia cognoscuntur finis
doctrine paulī. nō tñ operis ut
in hac theologia mystica. iste ordo te
neatur. si ab ordo. qualibz qu
alia dicta cognoscēdi nō valent
nisi ꝑ sensibilia. ꝑ hūtes in
tellectū obtusū ⁊ affectū ī̄fimū.
Io nr̄ homitis nr̄ beatitudo dīna
miserīs pcepit. Io eis deus
dispasuit creaturas sensibiles ad
utendū. ⁊ cognoscendū ut egres
sus bonitatis bonitate exigua sū
mo usq̄ ad ymū omnia crea
turis resplendeat. Et a filius suis
dilectis voluit ista creata ⁊ sen
sibilia ipsa mea sapia amoneri.
ut multo felicius verius q̄ in thā
lamo affectu ferreoꝝ mētq

in lethulo amoris. tactu ⁊ gustu
seruant rollocutu: que rem phd.
⁊ animales hodes. et hu p trea
turas disturrendo mendicate. ⁊
dicat &c. hu aut rō grauer ribꝰ
tra rubinulid terdis tuꝰ. vbi ille
mas thesaurꝰ occultꝰ. ⁊ abiecꝰ
do ois obiecta ex horra. ⁊ sensy
ralibꝰ hōdo. Intelligibilia
cia rōnē oportꝰ. dare. end
omes hoies nāt sua deliberati
In nulla tu sue noīa uel rog
rone rōnis spūs questu. nisi pe
veritatis ignudi rogmrōe lete.
Si ergo sint omes natu eloquy.
complexiones rōpoz. Secunde
astrozum. oia ista vilioa ⁊ sensy
rōnalis in eis no requiescit.
si poīa sit subi. ual etiā hmoi
at rō vdelo creatuē se ifermoē.
ne rōrquear eis ad vlcmū finē.
rō etiā tante nobilitatis sit spūs.
ut spēs angelicis fastidiat. nisi q
mo. ad rogmrōē ip origīal. ⁊ mi
ter triūphans virtualiꝰ rūbra.
de si oia spūs hoīs oia creatu
rellet sitire. ⁊ tendu ad finē
debitū: ut per illa rogmo sue. re
atoris. tu p̄n ḡnia sapiētie totā
oportꝰ rōlingue: qua mens ime
diate p meffabilem rogmrōz
ex amoris vnione ipm gustat
ipsū existen ⁊ no existen. ot
rinquere. In quo verbo p̄tu
exercitiū ⁊ studiū. ois finalis rōsta
rū rogmrōe. de oīa creatura
tu inferiori. qua supiori. ⁊ ḡnia
persuadetur: ⁊ omis modꝰ spe
culatiuꝰ apprehendendi. dumnā
nām excludi. Baptizeī h dicit
rōcis etiā ne in mēte dicā. quis
alicui extrinsecū in creatuā. misi
alicui crēdi: qz ordinatissimꝰ mo
dus procedendi in quadrīs ad
diuā cognitionē ⁊ p̄tuēre. p̄ mēs
sup se ipsa. ⁊ mo. in mēte ad
deū reuti in tā nūm studiū fine
et rōnexione alteri creature
superioris aut inferioris. No ep
ysiū vō hic appellan. p̄m qđ
melius excmplaū in creatuā
reperiat ois rōsideō de tenebr
personarū. ⁊ earū ordine. qz in
creatura nulla exemplaris ep̄i.
sit. qz ide sit gnāns ⁊ gnatus. ⁊ ide
sit in esse ⁊ distictū in p̄sonis.
Idue qz ista sunt singule ⁊ difficile.
Ideo forti rōtricōe. ⁊ rogatu me
tis ista rōsarari iubentis. Omnis
aut p̄fare sapiē doctrinam
deus sibi sōli seruari voluit.
ut sint ois mortis creatuē q̄
ē doctor in celo. qui solū sapiēs
vera sub stolarib⁹ p̄ celestes
missiones. ⁊ sine claritate radi
os manifestat. ⁊ ut oēs mūdi
sapientes rōfutet: ad betulā ul
tra pasmalis. ad istū sapiē
tissimū perstet possit attin
gē. dū tū pdicto mō se ꝑparet.
qz nulla phīca sua ut moralis
industria apprehendit. qz rō ⁊
ut sim sapiē doctrinā. omī sup
borū ⁊ sublimiū tolla. ꝑpria
virtute calcaret. qz q̄ntūcūq
p̄clari clerici. omnīq; alios glo
riosior existens fimbrias tūme
humq sapiē nō pōt attingē. nisi
q̄ via pueriliꝰ p̄ncipiū
depositū. ⁊ pastores de sede ⁊
exaltant. Gentes/ ⁊ populo ign⁹
q̄ quib⁹ mor⁹ petrant. ad hāc
vnionē se ꝑparet dolens ⁊ ge
mens de offensa. dz i. rolla
supborū. iudiciū. ⁊ dr. surge
ignote. sc. ad omnē altissimū.
qui e sup mēte. ⁊ omes rog
mrōnes. ⁊ subdi. ⁊ tendu ex
cessus tuos ipsū: qz nō tm̄ creā
turā p̄ sapiā. omnīmodā fundi
tus eradicari oportet. si ipsum
sper p̄ mortificat ut
sōli dumne sapiē se sublimitet
sō pau. d. ⁊ me mēte ex rebꝰ
deceptis. ⁊ sobrius sum. rebibet p̄
ysiū rōtinuatū exercitiū ignei
amoris. ad efficacē ⁊ ssūtiē
separatōnē ⁊ purgatōz p̄ suas
extensiones flameis. ⁊ rosu
mentes tribulationes. efficaces p̄
mere. ⁊ p̄na cum p̄sūa in
cipit rosurgē. ⁊ ima diuē
purgatio. sc. per aq̄. ⁊ ignē

in corpalibus sic ⁊ in spualibus
prima ē per dolores ⁊ frequ⁹
attritiones ⁊ pce lacrimas: si nl'
to efficacior per ignē amoris
Et subdit ab oīm irretētibile
⁊ absolute ac nude. si ab oīm
aliena affectione mūdq addīne
mō sēsibilitat⁹ claritate ra
penita ablat⁹ obstaculis ⁊ absō
luto a vinculis agilime surgit
agit⁹. Et subdit Ovo ad thēo
dide aut ne quis indoctor hec
audiat hoc sepiq dvomsiq admo
net ppt⁹ altitudinē hui⁹ thēolo⁹.
ne margaritas dei porcis pro
iciat ⁊ putat ea rogniste q̄ de
sim vpōq⁹ post tenebrizis lati
bulo sud⁹ ⁊ hic pōlud grād agi
no nā. ideo dr⁹ surgid agentis
Et q̄ multi sapientes ⁊ docto
res hoc mīe nō p̄valeant tēptā
sūmā sapiaz nrēdent. ⁊ p̄ quē
deū altissimū hui⁹ sapie collā
tore impugniant⁹ etc p̄ me
rogandi sūt qui lectori sut hoc
opusculū. ne mdert⁹ doctoribq.
mūdi phis. carnalo viri dūa
tibq. yllatenq manifestet. nisi
nimpe velint p̄ vid purgā
tiua finē methaden hui⁹ sapie
Et si in pūo purgatorio vel ex
thalice resurrectionis. pfficul
tas sensus. tñ in patrē respon.
in multis hic. Dispone. ita ut eo
perīndo videant. p oculi non
audiāt. nec auris audiāt. q̄ ppa
rauit deus in oculis. Diligentibq
se. ut dicit teneba illud nr⁹ Dñs
tā⁹ nisi hic diverit nō. Sect ab
indoctis. p̄ stulta videa⁹ hec ms
tratiose. ideo Dñs alima apud eos
ēsenta. ⁊ mox p̄tendi super
omē tractatione consistit. ⁊ sola
spūs sancti influxione prepā
⁊ dicit dvomsiq nō asserena⁹
hec doctrina in psuasibilibq hui⁹
ne sapie vīs. si in demōstratione
a spūsancto mōte vīctut⁹ in sup
ma aperiet sim q̄ ineffabilem
⁊ ignotis messibilit⁹ ⁊ ignote
tendit ⁊ Deū aut spūs sancti
monet apice sim id p̄ fuge
mōtes ⁊ sim gabrielē hec tota p
sinaitas sapie Dvomsiū vbi mīe
lecti exedit. super omes dilīe
altiq lenitate. etissima ⁊ sanissima
reprobatur: ⁊ ideo amantissime eo
q̄ sme omē dubitatōe et opīm
one procedit Et ideo q̄ pdo aperiz
rogniste p̄ter q̄ theorica⁹
ut ea leuissima rogniste⁹ ideo
theorica opatiua seq⁹.

Ca. 8. De quibusda mulierib⁹ hac theo⁹ multica memorat

Attribuit in quarto volūe spe
culi hist⁹alis. tñ de viduis. vi
ginibq quā plurimis in tra leo
dien. quarū mirabilis dei opatio.
ibidem narratur: ⁊ vir credibi
lis gratie dñne in sexu frāgi
li. quarū quīto maior fragilitas.
tāto amplior ad gratiā recepti
one abilitas. Divino ⁊ humilitas
ideo dr⁹ devotq fedricq sepius
abbi grecq seu augustino. Date
dam eni tanta gratia adhuc pre
pezuit ut pleraq occulta hoīm nō
confessa prepezet: ⁊ ipis nulla
rat. eos. ⁊ ad confessiōē mīti
rent. Alie tā speciali ⁊ mirabili
amōe in deū erant liq̄factolut
par dentissimo desiderio laq̄eter.
ner a lectulis p̄ multos annos ⁊
surgē. nisi raro valēnt: nul
lam aliā mansam in frem⁹ ha
bebant nisi q̄ ad caritē liq̄fie
p ardore sponsi imaculati. ad
eadem suauit⁹ repausantes erāt.
Dicebāt id fulcite me floribq.
stipate me. quia amore laguco.
Alioq erat dñs aliā p amorē mag
nitudinē hanc fecerit d. gene et
corpales attenuare studebāt. Deue
dam erat tanta gratia lacrimaz
conseruite fudit quoties deus
erat in corde per me ditaret.
lacrimaz rivulis fluebat ab oc
libus ut vestigia lacrimaz in
genis ee rosine ne fluedi apparerent.

Quedam enā tanta lacrimaz dō
nam consecute sunt. ut quotiens
deus erat in corde p meditacoz
lacrimaz rumla fluebat ab ocu
lis ita ut vestigia lacrimaz in
genis ex cōsuetudine fluendi
apparebant. que tm caput non
mutabunt. sz quadā plenitudi
ne mentē exundabat. Alie vero
cū se tanta spūs ebrietate rapi
ebant. p mpō bono silencio se
totū die quiescentes. dū rez cat
in attidinū erat. q6 vox nrā
sinus ad aliqua exteriora. sepiū
clauntur sensus. ceruat ad nūm
clamorem euigilare potezat.
nullū enā rozpēnale lesionem.
enā si vehementē pungerent
sentiebant. Alia erat fere p xxx
annos tanto zelo a spōso suo
in claustro custodiebat. p extra
claustra nulla ei possit patere ess
subire. enā si mille horē erāt p mu
nus trahē intenta si aperta roz
pus vūpere. Alia vna die xx
vicibz in extasi rapiē. nec tm aliq
molestie passiu spūs ad sustenta
cōsue stando siue meditando mu
nus eius in acre dependebat.
z sine rapius ad reperiebat.
sic p nichil dimittere ad se vnere
retur. z q3 ad se vnerta sint
tanto gaudio replebat. ut enā
plausa corpis vbi fuisset. inde
rogebat. Aliquā enā solo tacto
sustentabant. z sensibile cōsola
cōi sentiebat sup mel z fauū
et tanto desiderio ferebat ad
aquid pascalem. sz sacrificium
quasi cotidie lagrimes vide
bantur. nr dn eo tpe Salebat
Et enā talis dn veri agni
mbus ardentissime refia desi
derabat. clamans z suspiriis
ppe p se aquā ad suscipiendū lagrimā
nō sustinens. semp illi obtulit
Et enā ad plā quod dul
cedinis mortua fuisse. culpam
corpus cui in riva sepelieret. aud
fluctibz ad corpus venire et
z a dō obtinuit ut in hoc seculo
purgatoziū sustineret. Dū lōgo
tempore vri mistrabile afflicta
est. q3 se voluntarz in igniē
q3 in aqua glaciali. q3 crudū
sepulchra mortuoz intrare coge
batur. Tandem in tanta pace vixit
z tāta gra ad dō meruit. ut
multotiens rapta a spūalibz
defunctoz usq3 in purgatoziū sic
aliqua sua lesione usq3 ad supet
na conduceret. Quedā noie ma
ria deo genet. dū deū beneficia
de xpi passione contemplaret.
z tāta compunctionis gratiā
q3 lacrimaz copiā tozrulari cepit
xpi in passione expssi. q3 secreta
est in visitatoē. p p tota etatis
vestigia lacrimaz apparent. sic
p lagnore nr audet post vspice.
signū passionis xpi in tenuem
loqui audet de passione xpi audi
audiremne in ecclia sua labet.
Quadā dū ad xpi passio ne
tantū vnibet lacrimaz pcam
uerunt. ut etā clamoribz et sin
gultibz alios impedirent. Unde
quidā psbr ea admonuit. ut cū
silencio oraret z lacrimas cohibet.
Illa cohibuit simplicitate rep
tans obedie. egrediens p locū
secretū se abscondit. Et unpetrauit
a dō ut eidem psbro dō ostenderet.
p quid est in hominē lacrimaz impetu
tuose. qui flante spū vehementi
fluit aque. Cū ille sacrificium quādā
die unssam celebraret. tanto y bre
lacrimaz fluminis submersus est spūs ea
ut fere suffocatus esset. Et quanto im
petu lacrimaz cōpūctionis primo emanabat
tanto magis cū ipse z liber. z inte
riora altaris humectabant. Didat
ergo per experientia cū rubore. q
prius per compassionē cognoscē
voluit ut vix a naufragio evasit.
Innumerabilia z admiratōe digna
na ibidem de sanctis mulieribz
leguntur. que nisi visa cognita
p fidedignos testes minime scri
tura inserta putarent. Ita q eram
gulissimus p somē de veritate du

bitantibus. sicut dicit de celo descendit eos dicens. Inuenimur in fide stabiles et in opere efficaces. Silemus pertinsio multa consules lectoris fastidio. In fine huius posui pauca ut nos qui dicimur religiosi et alii alte dignitatis in ecclesia doctoralibus et magistralibus insignis nitidulatis rubore confusi erubescamus. qui fenestrales et viles mulierculas tali celestium rore pasci digne habebimur. Ecce ueri nos alta predicantes. et insigna religionis preferentes. ne credat inimicus ea q̄ corruptibiles persone in hoc seculo frui celerrime meruerunt. admiserandis eternis uindictis eternaliter puniat. Quota etas pigue domus grata legitima in uita sancte castitatis de semine. quota familia ritate potam coniunxit cui sponso celesti legenda. et confessor eiq̄ raymundo testanti quia meritas mezuit hic in uita. illi.

De frequentatione amicorum. xiii.

Sed licet pauca sint ad hanc mentis altitudinem profici amicis absentibus. tu absentes ea sepe cito reladunt ad nimia diuersis causis. Operulandum est quod hic amor extatica realeat resistatur. Nam tali amore discipulis sepius dicit. modicum ibi. modicum ibi. manda. expecta. reexpecta. dum eius desiderium sepe diu multum differtur. diu delicias suas prolongat. hinc nec anima sitit abundanti corruptibili possit pace. Dic anima hungari spiritus meditationibus tardis. exercitiis grauibus. cito pigritiis. humiliationibus. ad exaltationes preparare se. reminorando bustis sibi impressa. ad instantissima gratiarum actione. et animum leuare in diuinis laudibus. per spiritalia canticia. dulcia et deuota. ut sic quodda spiritualiter appetitu. per quod in id ordine nostre

vasculum celestis dulcedinis et manans. diuine et suauitatis hinnitus infundatur. Hoc nos frater docuit sanctus helyseus ypho. qui cum se sensisset spiritu ypheticum tus. ypis non hic psalterium dulciter canere misse adiuuit. qui psallente. statim spiritu ypheticum hausit. et si minus forte hoc videat alicui ad dona spiritalia carnalia ministrare. Nouit bn Fabi de sito victor. ip hoc ponit. q̄ dulcis armonia solet cor diuersis exhilarare. et ea gaudia sua ad memoriam reuocare. Et abs q̄ dubio quo amplius amicus sui. amor vehementius afficit. eo profundius armonia audita tangit. per affectum. tanto efficacius ad sua desideria euocat. Hugo ratos possit sic capere. Et ypus libro de quadripertito. In scribitur conuenientia et similitudo spiritualis et sensualis. naturalis exhilaratio cordis est exhilaratio spiritus. Et habet. q̄ ingressio gaudii spiritualis. quo ingrediente spiritus elevatur ad capienda celestia. et repellit id quod carnale videbatur. sumendo gaudio spirituali. sic timor inducit amorem. et tussiert se gaudium carnis. in gaudium spiritus. Sic gaudia sunt similia. filii. qui nati et gnati conuertuntur difficultates tollut. Quid enim aliud de ypheticis cordis sentiri. nisi q̄ exhibet armonia. interiorem illam et spiritalem armoniam ad memoriam reduxit. et auditu melodia audiuntur. animi ad assueta gaudia exhilarantur. Dic enim nescit. q̄ est sola carnalis delectatio memoria carnalis meritur in delectatio rapitur erit enim. Et no potuit maiori efficacia in summis cordis spiritualis delectatio non habeat. Est enim hec armonia quedam scala. que eis ad assueta gaudia leuat. ut que in talibus in rune

esse solet hec ocasio ascensionis
existat. Hic mā que soluta e spi
dulcedinis deberis affluere. ⁊ dilecte
amice sepe de desito ascendere.
p theorice excessus discretio
spherico cum ad assuetas debeas
ruocare. spm psalteri sp ad ma
nu habe. Hic psalte dicma ex
altaris cordis in deū. dicente ap'
letamini in dño ⁊ exultate iusti.
Et paulo ante. Laudate in dño semp
⁊ hoc e per bene finozy meditatoz.
⁊ promissionū recordatoz. cordis
deuotoz excitare: ⁊ in gratiarū actōe
ei cordis tripudio assurgere: sic
sternit vnd dns. ut ad nāz ite
rato reuertat. finis ei pcepte. Cui
ficat laudis honorificabit me.
⁊ illuc tue ⁊c. Et ut vere fateā
quotq; legi sanctoz obtrusis se
nibus ad inflāmatiuos excessus af
fendisse. tm inchoando quā pfunc
do reperio in mortificatione cor
pis. tm in vigiliis ieuniis. tasti
gratiomibus ⁊ exercitiis deuono
nalibus. cui corpalibus se frequē
t' abilitasse: ut in asperitate ⁊
vilitate vestiū. In abstinētia ciba
riū. Nā de cruda pdicty nullez
sanctum legi. quid de tm inspido
ingero ⁊ grosso pane vescebat.
quod etiā romes eni abhorrebat.
et ppūs carnes abstinebat a
corpe. ⁊ sub tra abstinebat.
Et nudis durissimis corpi sim
ulcerabat. etiā ipsis ad mfla
tiuā ⁊ putrefactoz. Nō tamen
hec sūt trahenda in exm in
tanta austeritate: si sint alia exer
cicia tollerabiliora ⁊ meg offe
runa. tm humiliāa. ut discipline
corpales: genuflexiones nēs ostra
tiones hic manūd extensio
nes in cruce. ⁊ prostrationes ad
signū dūte cruce tensionis
pectoris dulcia colla qua cū dño
ihū. tāp pūte. abstractoes a sō
lacijs hūanis. quecūq; posset
hoc stringere. diuinis lectoziū.
⁊ aute oīa ut sensus exteriores
⁊ oīa sensibilia oblinom tradā.
⁊ ad interiora trahant. ⁊ ad mētē
dam etiā interiorē spūs celsia
rapoz. Et dicē possit illud Veūte
dilecte mi. Multū coz resonancia
⁊ armonia suauū āthlenazū.
honestatū ⁊ dumazū. tū dulcē me
lodia intra se. aut apud se psal
etiā exaltat decantātū. ⁊ adorāte
nazū arcū fragrantia. que quasi
vasiculū gaudet ad tristicia spūs
relauandū. Hic deū est de gphā
Eusebio. Hoc testat aug in pmio
glose psalteri. ⁊ de se in libro
confessionū. qp in cantus ecclīe
actā. mltū flebat ⁊ dulcedabat
spūs eius. Et sanctus dauid co
ram arcā ipio ludēte saul psallens
dulcat. Hoc illalabat spūi ei ad
hoc cōpbandū subiugan
aliquas exercitacōes. seu mīs
trias quibz sāmo valens mihi
theologia mollitia exercitat.
Dicoti ⁊ se sim eis regere Ca. 10.

Indulgere huic mollitie et
imundicijs carnis.

Licet excessus mentales in deo
causalit' procedat ab eo. tm
dine dato optimū desistendi.
ad sit dono gratis dato: nō tñ
ideo ppria mīnisterie exercicia
est negligendū. de cōgruo enī
exigitur. Diligendus ⁊ abilitas
quātū possibile est in sustipiente.
cū nudum mulierē hac cāte mi
tatūdinat sponsus. Time mortu
ficare carnē et oīa desideria
cremorū. et sensuū ac sensibiliū.
hō nō e capax dei: nec aptus ut
asscendē possit p mentis excessū
indeq. Ne aliquis tta mori et
mortificari pt. nisi cu deo imit
tit spūs sūs: ⁊ fit p caritatē
dmissam. ⁊ mētis ī tta a tūsi
toris rebz mente ocrudē. sic ca
rnalib: ep qua ore ordinata mor
tificatio. per quā spūalia vim
citur dm eni qui Gods singul'
nō fierit mortua desiderijs ut
qui dm cōcupiscibilit' inhereat
alijsibz creaturis. tū dm impe

ditur, ne perfecte aut totu sequ
tur fodore sui. quia ad re dlid
ad quā inclinatur tralit. nec ad
deū per desiderū elevē. Et de
tū est ei a sponso. quāto plus se
homo sup̄ rez castigans mortifi
cauerit. tanto ciciis in appro
pinquabit. Et me cuq applica
dei sup̄ rez. id est. q exercit in
ris nālib⁹ et moralib⁹ consuetu
dnib⁹ ciuilis usū et dictamen
i sup̄ comune usū amandi ny
spualiby asperitatibus. abstine
cys et durities bus sic sicut Dorot
thea de prussia discipula fidelis
sima sancte actus. que in ferro
rendenti. vulneribus. vnegis. usq
ad effusione sanguis adiscione
aque feruentis. et vicis spinis.
aqua congelate frigoribus ni
uis. asperitate cestus. lectoru
duricia. et fidibus excellentissi
mā dei gīa promeruit. Sic
sibi sancta Hedwigis duxissa
plesie. et Katherina de Senis. Ele
sabeth sancta regis hungarie filia
et duxissa thuringie legunt. fuisse
practicasse. In quibus omnibus her
gīa dni nostri ihu effloruit.
Cum p̄fata Katherine dñe est
a sponso. quem que no eligo sic
qui sum. Det mi ois discrete et
ad moderatum fieri dut. Sm
ad p̄sēs. Potui dedisti nobis in
lacrimis in mensura. Hoc clari
scribitur in quinquagesimo septua
gesimo. Et ut in eode. videor. mihi
infausto tēporibus. In quibus sac
tus fere perit de tra. Deus
in confusione sublimia q sibi
vident. aliq momenta esse. ꝙ
ad sua cumulata infinde in
gīa ad seruū dei emptibilem. sic in
feriad. s. p̄dictus sanctus. Dor
thea. Katherina. Brigitta. de
suecia cōtemporanea. p̄dictis tri
bus. de Ingrate. nec non Elizabeth.
hedwigem reg cognatā. et alias
in alemadia. Et sic ut puto ih̄u.
ut oculi sapientie huius mundi
aperirent. et palpabit se erra
re. sic ecq gnoscent. nō deq sic
mundi elegit. ut confundat fortia
et gīa reputanda superbos. Iohēs
sior facit in abiectis. et p̄. quid
Katherine de Senis sponsus dicit
ragut dicens. Ecce quo isto tepe
imdunt hodierna superbia. Ecce
me istos qui se sapientes. et ut
teratos. reputarunt in ista mea
no pe dnica sustinē. quid iusto
iudicio eos confundā. Adhuc igr
eis infusio utilem et salubrem
si velint se ptogno ste. sic iudex
seu quos p̄ vocitab a me r̄ple
tos dnica sapia. Denuo per
semmaxed fragiles et ignorātes
mea sapia distractus. in confusio
temeritat ipozud dicebo. Et sic
se ptognouerit et correxerint
fiet eis gratia. aut hunc medi
cinale confusio despicient. eos
ad confusione deducet. et totus
mundus eos despiciet. quia ihc
ut iustissimus dr. ut qui p̄ venire volu
erunt se erigē sup̄ se. deiciant
infera se. Unde hec Katherina
que floruit tēpe dñi. Urbani
pp̄e vi. successo
ris gregorii xi. dicit. quo in
hanc pp̄am et ipa le. fecisse solēne
sermone. a pp̄a multiplē reprehendi
et quod ipa dicit ad gregē sibi
ci in romana ciuitate vbi deberi
esse pacificus metuit. minuen
fernalud viciosa fetore. et mira
bilia a pp̄a cōmissa. Sed
adhuc ea mi Deus existe. mihi
roma vbi sup̄ba et x̄ps fuda
ut. ut testa raymundi vite ei
confessor. et eius confessor. etc.

Prima industria. corde de
pueze. et ouē exercacio mūdi
se humiliare. alij timere. plena
gīa de flore. tota silua scripture
sudibus dat gīam. Et hec ut
tam utile ad inquirendū timo
dem. et cognoscendū gīa. sicut
timē et humiliare se. Et cū me
dica sua pauperie gentibus
explicat. humilians se. timēs ti
me. verus fedat a dnō qui
hic pari mō dicens. Et quinto

factus sum apud te. et ego sep
tertio. Et ecce ad aquilonem ab respy
aut elongacionis a gra. tumor
elacionis. quo sibi ius vi al
tid sapē. et quasi gred no egere.
Ad aliqua mea magnificabilia mei
labia mea a nobis sunt. quib
dominus noster est. Ipe illa syre
phonissa sibi. et filie sue gratia
promeruit. qz a deo rompata
cum no solu no respuit. sz et ea
titulis sepaz compauit. Ideo au
dinit a corpo. Fiat tibi sicut vis
Et magna est fides tua. Et im
possibile arbitror fore. ut tale
ex corde se humiliante. deo abjec
at. licet ad tempus qz diffilet.
sicut hic fecit. manere. Et ad
ex. spūm fidelis cumulentis. si
videa deus. mores flexuosos adhi
bere. oculos auertat. silentio ti
fire. manu retractas. ire ne pos
nitiendo mei. Returra ad aplos
ad sanctos. sicut hec mulier fecit.
ut amen iste domestice. p nob
pulsent orent. et tm qd ad me
sam dantes epulantes. aliqua
mitas ex industria nob' preciat.
sicut familia ih Xpi. eo vnite
legi ferisse xpi vtutis. sparcas pl
tegra metentiu colligenti. di
rentes. dimitte eadem clamat
post quos. hec esset donec seq
nat ipsa pietas sibi aperi.
ut illud dilectū pce amore estua
tem seruat psentē. qz tm desi
derio se appetunt absentē. sine tri
stitia se tepidi. sine frigidi
sine deuocionis experte. Nec ne
verendi sibi de. qz pfamilias
ditissimus. et benignissimus. suos
domesticos sz angelorū choros
qui et assistut. et alios secreto
rū suorū cōstios sanctorū habe
tes. sic pe mendaci iniquatoris im
anes relinquat. Sic olim triphe
el dixit ad thobiam. Ego obtu
li orationē tuā deo. Tu cū ce
lestes pauperi sue salute mee
audiores qua nos speramus.
et sp ad opa mee salutis se prom
ptissimos exhiberit. qc obesse de
disci amoroso. Vnde longanim
mitatis. de ma si intendit fidelit
et diligent facens qz in se est. nc
datur qz petit ad voluntate suam.
datur tm qz petit ad dei voluntā
te. Et an hec stet fidelis discipula
contenta. dolens de sua infelicitate
et gelicidio. confortans se tm di
uine voluntati. Dicens ad xp̄m non sic
ego. sz sicut tu vis pz. et confidit
firmiter. qz desiderat no fraudabi
ampleribus. licet no impetri a
quo petit. sz postea aut desi
turo. Dispensatio cui pr̄me pie
tatis notū. qn aut quatū et qd
debet infirmo pstare medicina.
Dat cui vis sp ad voluntate. si ad
voluntate. Ad confirmatiōz fiducie.
ad refrenandū conatū inertie
negligentie. si fiducie dare. et ad
confirmationis diligentia. cū dubi
fuit. sz in id. no mod. Z meta qz
qrē ptra tueri. Nā desiderium pau
peris exaudiet dns. nec im si
ne oblitio erit pauperis. para
pauperis no peribit in finem.
Hic labor cui sit industria mee.
Relinquat deo arbitriū cōsilii
suisq ipse incrementū tribuit.
et tm consequi. mercede accipiet.
sm suū laborem. Et sic ex ista
industria possim re ipsa me aliis
particulares. sz sp humiliari. sp
time. sp longanimitate habere.
et cunctis celestiū suffragia desi
derare et petere. Stare in fremā
spe non terrende. mercede. Cap. 12
Secunda industria pria replet
Sionde agnos stero. Nā pbi est
summe sequuntur corpora. pter hec
ex opperunto. sz hec sequela no
e necessitatis aut meritoz. sz incli
nationis. Ordinabiliter inuat nātis
inclinatio ad istas aut illas actio
nes fortiores inclinatas. et etiā
dissonas obest. tm. pūto vnū ub'
tas ai. vne disciplina. vne rōta
assuefactionis. sufficit cuilibet.
Quid demū sim gregi vi. morē
aliqui tū inquietē nāe et vade
ut ad eum tonte planoe no pmi.
aut molestissime facere. ad quod
alii natue tranquilliore aptissim

et prom sunt. Prum ad actiones
ti ad contemplandū sunt apti.
Aliqu in rōnabili vt vigent
deuād in rōnali. quādō in rōne
pstibili. Pmi reqrāt ad ppfectionē
demūt et detestand inhitatis
& pfectū suū. & p ms ad con
templandū. ep iudicand erit ran
ans ad id ipm vehēdtur. q̄ bn
facult' suadet veritat' amor.
splendor. et mirificat vnūqq con
ferunt finē rōnis. In molles et
amabiles & flexibiles ad ea
que rō passiones sunt & amor.
ut in tanta describi' spōsa.
Anima mea liquefacta. & amā
bilis. suauis & desiderabilis. Tal'
aūt facult' tralit' in hns ad re
templationē dulcedinē p pas
sionē xpi. In hns est pfectus de
certo fine vim rōnabilem
que sepe vigēt in femineo sexu
Deo dē deuotā feruēs sepius
vnūq p spēciā rō et exp actā ar
tuorū sunt in patrē pdispo
sito. Dispōit rō et p sensualē
obedit apud sapientē merito. Ad
habet symbolū hor. & quemadmā
ad ipm quo rapit' aīa grauide
aut bēd nati. sine hor habeant
a solo deo mirabiliter aut Johēs
baptista: sine ab infantia supe
riorū rōnōz: sine a prima
nād ire parentū: uel ab educā
tōe bona & morēs sancte. Frāc
agant deo pro grā. & pfectū
ne ipsum gratis in vacuū recipant.
Ad in murmurā, redit dominus
dominū negligēs: yet eo vti ad p
donand est: et esse constat mtol
lerabilis superbie deo displicet
Certa industria dei rōnabiles
Attendē. Ad luct deus omēs
ad salutē vocat. ipm deb hoēs vt
salvos fieri: tū d mersi. d mersis
vnus mēdus. Ad recta dona
ōnia et & administrator paulus
emūat. ple chor xp. quorū vnus
& spūs. Sunt dēs singulis p ut
cuiq; qd in corpe ihūdno mul
ta membra. vnūd aut corpus. nec
oia membra vnū actū habent.

ad vnū tū corpus oia sūt mēbra.
& sicut nō omēs ad quodlibz ad
ministrandū & operandū gr̄ia donet
tonari mdrātes. sic nec vnūqs
oportet ad sapiē uel cōtemplatōē
studiū se trade. sic nec in actibz
omēs sunt abiles ad cantū sym
phōsiā. nec nō ad possimū omēs
et hoc p̄ sin rectitudē & defīa
tōe nō indiget. licet affectus rōnis
in ptēs sit valde et difficilis ad
iudicandū. Vnde oēs deū & ostiū
expectāt vnde & maxime
spūalis. qui de oibus iudicant
est inquirendū. Multū est in
uat. cōditiones personales at
tendāt corporis sic nec sic com
plexionat. Status q̄ in re pub
lica parit' iocūdit' et etatis de
inde qualit' una distincta a mul
tis quales inter mendicū iudei
tiosū crastinū et cōtemplativū.
Ad nō omēs ad excellentiorē
contemplationis gradū attingē
pūt. qui in raptu & mētis excess
fu donari solēt. Unde treme
tes & aueri ferri solent in deū
quasi in seueriss iudicē. et
ingem austerū. vigentes a ge
nitrice rōnis sue. Dicētes. quid
nouit ptāte nec tue. & p timore
tuo nec misericordiā. Nō intres in
iudiciū tū si t. nō tū affectat
pūnd quā timet penā. Et hor
liatū et cautū & ab immo. Dom
timor vertit' in amorē. Alii sic
mercenarii. ferūt' in deū tāq̄
in regem liberalissimū. Alii q̄si
nē penaq; timor nē mercēdis et
peccatoē. si diuine dignatōis & pā
me cōtritus mētis q̄ nouerit sēd
amor dīc' filialis. Alii seruitu
in deū sic amicā in amicū. pene
uer mercēdis motiū. filiali si
plus quid filiali dulcē. & sicut
sūma familiarite vnitur deo.
sicut sponsa ad sponsū: oblitus
teritat' timoris & dicēs. Ego di
lecto meo. ad me rōuersio eius.
Extremi sūt perfecti. p̄decessores
nichilomēs aut pēnitentes

de quibus liberū sit cuiq; prudēti iudiciū. Timor tamē est via ad illo rū finē. deū ut patrē sibi ꝓponit. ad timorē filialē aut filiale cōfundendū. Nota ꝙd ꝑ primū cōsumat. ut deus videat̄ ingrē mūdi amore. & multo pauciores inueniat̄. Ultima vō ut sponsa dilectus pulcher rubicundus & melliore ap̄hend quasi dā qua sat̄ est affector. mūdi & finitez ꝓtēnūt. hoc vō. non ꝑ nē. mittis modis nō ⁊ hos ꝓperiē teneat̄ ut timor sit ad dilect̄. & dilectio ad timorē. ⁊ sapiā dei prīs nos orare docuit. ꝑ nr̄ qui es ⁊ cel̄ Cōsideret ut̄. quales ad quid magis & inclinat̄ ex nāli dispē.

Q Vacūq; industria officiū ꝓpriū & status ꝑsone sue attente speculatiū. ⁊ etiā inutilitate & esse stātiū multiplicitatē. sit organoriū in corpē ad diuersa exercēda officia. Contemplatio aut in theoloḡ nrā mystica. ꝙd & quietē mēt̄ silentiū postulat. Omn̄ ḡn qui ex status et officio sibi impōto obligat̄ sut. ad strepitū curaz̄ ꝙd seculariū. aut exercitiaz̄ corpis. aut sensuū. arcendi sut ab otio contemplatiōis. aliq̄d neutē ꝓfecte attingit. videbat̄ enī ꝙd qui cū sophistis & derisoribus fabu thu cius. Lacer de mechanicis mercatoribus & diuitibus etc̄. quibus extrema linea speculatoris. qui plurimū de manuū actiōe. & plato etiā attendūt. quos gregē dicit oportē in cōtemplatōe sus pensos esse. ꝑ quos alii saluē sepe si uel uelint inclinat̄. ad deberent esse ꝑfecti. Astendere enī ad debent speculatiū in sto. vō ut adsistant si ut exerceat̄ prius dicta. desere. ꝙd cura animaz̄ aut prouidentia ꝓpa hui ꝗ. ocio ⁊ contemplatōi. magis dispendio & assentiendo ꝙd ordinis. ꝗ regis intendere & rōdi. ⁊ linq̄. dr̄ uppe qui ꝓcepti obedire ꝓponunt. ꝗ re

voluntate. ideo magis curiositati ascribi dz. De hoc ⁊ quo agendi tract̄ & gregē. in ꝙd pastorali. Et aug. li. xlmo. de ciu dei. ꝙ suadz non mitiū desere. suauitatē contēplatiōis. & esse ambidextrū. nec istā nec illā se mutuando. ut absit multa difficultate de uno in aliud se alternare vale at. quale ꝓuenit illi esse qui in statu exercitiū ꝑfectionis positus est. Refugio ꝙd verū tendē ad ꝑfectiōr. hāc aq̄rē dam. quoniā in sola deuotiōe & oratiōe ad hoc posita sut. ut sic velut ociū membra corpis tēpestiue quiescāt. Dirigentes. tñ ad scipōs. quā ad deū. consilio & auxilio spualibz̄ obsequiis subuenientes secularibus. qui in mari turbido positi. sepius naufragiū pa tiuntur. Dis dz. cauta est. puerū ꝙ & adolescentulorū. nec mō ad hoc tēdo. ordine imbui. ut aliq̄n assurgē valeant ad oriū contemplationis. Ō nonna hōr a pueris sunt attenda. ut vā obstacula. puerilia. exempla. per uersa. Ad quo semel imbuta fuit. ꝙd ubi. adolescentiores sue aredē exercitatōibz̄ ꝛōpōsitis. atq; que nec mīnz̄ ꝗ passiōnū. ut ꝑ assuefactiōz̄ & etatē. moderate passiōnū. aliq̄ etiā tolerare valeat ad oriū suauitatis. ⁊ c.

Q Cauta industria semetipm̄ extendē ad ꝑfectiōr. Nō est ꝙd dr̄. & suffiat mī tōmus vita. nolo meritū aplōz̄ aut martiriū. nolo volare ꝑ sū. nolle esse ꝑfectū. ꝙd tempnē est. Contemptus vō dapnabilis. & stare velle in via dei. ⁊ retrogre di. & ꝙd ang̃us sup̄ pigret nolet sacrificare deo. dapnat̄ a deo. Adhoc familiare exēplū dr̄ ꝑ lati aut nobilis huic duos filios aptos ad ampliorē. honeste re familiarē industria sua alio liberante. ꝙd pigre ferat ⁊ domo.

De [illegible] stica

mchil rurale dñmo animal sor
dide vmat. mchil aliud ptlazid
dignid migemo. 7 hoc pdnamo
bilitate ꝓgritas Dicebꝫ sibi suf
fice bona ian; lrita. 7 qualitatꝫ
ro ita vti. Euocat eū pr̃ ad actꝫ
sublimiores 7 ardnos. mouet.
stimulat. quis ad videt q̃ hic
filius. odio sus erit patri. alt
vero gr̃issima pr̃. Fac manifd
tes ei pus patre celeste. hn̄ ꝫ
trahit ad charissima melioa.
et ad actus diuinores. Dñs tor
pescit hñtes mfuns. nr̃ ad p
fectionē semetipos extendetes.
quid tñ de illis mirꝫ volo. q̃
nullo offitio aut statu. iudiciū
sint obligati ita ut absit tñs
gressionē ꝑcepti. que at ad de
hora astendē. alis sepe hor in
omd statu. rōdere. et officio
ꝑfecto altissim meito ꝑ pūre
ro nostr̃. quod obediencia diui
ne missionis optatur ut pūs de
tu de. Dñmd patre volitꝫ sp op
timd dz pensari. Et licet specu
latiua electibilior sit hm rhco
logas quid actiua. Hoc tñ dñ
retiꝫ paribus. Dñmo quis ad
ptricꝫ sit liber. Secti de obli
gatis ad 2as. Qui2 fides m hmi
augē dic. Tu si negotiū. i. actoz
meritatē nemo impedit. mlt̃ ge
superioris missione. uel euidenti
ueritate. studendū ē rōe plandū
veritꝫ. Nec forte opponēdū ro
nem aliam de sanctitate. ꝙ licet
m ꝑficiendo ꝑdicādo se tm ar
tiua vita se exercendo. quasi
talenti dapnandi timēt si hoc ab
scondet. quomd hūde ꝑfiat con
templando obsequēs dei. de roz
de uel oculo ubi alm de manibꝫ
aut ore uel pedibꝫ subsumit
sz ministrando pauperibꝫ vñm dei
aut alia necessaria ministrate. plēs
nō videnꝫ cōprehensibles eo ꝙ amit
tit ordo cōtemplationis sic ꝑfe
giosi in schola ordis deuotionis dicit
compunctionis. Fac 7 emulatiua vi
qui laborēs populoz in orto pos
sident. Quales etiā reperirit vi
ri 7 femine de seculo. quibꝫ suffi
ciens ordo instructio. nisi mō
suppetit. ut se totos ad dei cōver
tant. Assint itaq; apud eos fides
spes 7 caritas. sinistrior mistrā
tio nō magnopē timenda est
ut toti tristiant. in affirm rōne.

Abeta mdustria omparetꝫ C. 16
fugē scribe aut sapiēs sapi
entiā in tpe occi. qui minoratꝫ
actu priꝰ ꝑdit eā. Et mal dicit
nō est. Tme sz sapiā. Ideo sit
in pauas actus tuꝰ. Dñi studē
vis bene mentē. qua nemo oc
cupatꝰ ꝑ seculi cōd diuertit. non
ꝑ aues illigantes mēs alienāt
illutas fisco. ꝑ vanas se ferre
p auras. et nequit ho implicate
pedibus euolare. Hoc genuit ꝙ
qui dñi amor̃ sui penas. potūt
in alta contemplationis vibra
ꝑtinus effluit amor̃ ic Himor
ea pte. qua cozdi ipsius ro ifiq
diuenꝫ. uel ad cura rei familia
ris. uel ad vindicte ꝓgritu
nē. uel aliud pllicitudinē. habi
eorū impleri sue illusionēs
i affectus talium vanitatibꝫ ple
ni sunt. Veridicꝰ omnes sa cu
tas ois hō vncꝫ. Nec ē qui se
abstondat a calore eius. Deni
aliud ē se spontē 7 toto desidio
tradē tenebris. aliud toto desi
derio mentis manu discretionis
sollicite abigē. raqua importu
nas strepitulas. mustazid ani
leos. velud auēs abigalis satis
ficiū respectui ꝓuocatꝫ C. 17

Septima mdustria ꝑ amore
sistus sicut mus ic mul ꝑ
fugē asperitatē. stante libra rac
tionis. Oportet fragē testa
qui dilectionē michi cupit de
gustare. Date vt pane 7 sinite
psalmus dicit. Dauid. Richil alis
az magno labore deus dedit
mozibus. ut aqua ꝑ petrā nō ero
nabetur nisi qui fregerit ꝑ
tauerit. Videmus pro artibus

mstruendis quanta disciplina du
rica fames labor parent tolle
runt pueri de membratoribus ve
uteribus inutilibus aut alijs
dubijsq; exercicijs que in se
videntur hre aliquid spem luce
tamen meritis de diuitijs homo
ribus eo ipsi thay aut quibusdā
ex rōmodis corpori ad pmū tpis
seruicijs quanta pecia sufficiāt
deuota mea ꝓcurat in pnti mu
sublimissima pncia omne quod
triste est tollerare quo potito
mil desiderabilis potis in hac vita
mortali optari Et quāto rerum
diuitijs atteri tanto sic de terrenis
rerum puris distillat et de oleo
filie et in breui docebit te
experientia quid vale pmū de
disci pro tū pciosa merite Neq;
suspicere te admittendū ad sua
iussimus cōsilia nisi prius spō
sus in te senserit aspectū romani
oportet em ad thronū salomo
nis p gradus et difficiles ascendē
18. Ostrina industria tuos instituen
do pones. Quos situs et studiū
ra nutrita quid liceat doceat et
ex pedat. Magis fideles discipulos attendere ex hac theo
logia ut in ordinibus suis valeant
sit et abiectior visa ꝓspiciamus
indigentie sua in comparatione ꝓ
cognite diuinitatis quid ut alius
ostentatiuū sublimitate eligant
ipe cognitum que vtilis ex veri
ssimis sanctorū attestatiōibus
fide etia ad vtrepit. Curiositate
vero vitiū manifestē fugat Hoc ei
a seipō ep et alijs accipiāt oz ep
cōfirmū et hinc theologie et sp
hominē tenuit ad sui cognitionē
et ad superiorū electionē Sint ali
qui filii et filie negligā quos alij
nbare sistunt ꝓ celeste eo adi
pe hac firmati et de pter melle
saturati eos inuadunt apud ali
quē de pūcipijs uel ꝓlatis est
vide qui de aspernatis paulo
ante morte multi aliquotiens in ec
tasi de ꝓfusis mese sue reliquijs
Deo timendo et sp ad gratia cote
plationis mātur mt gratias gratis
datas q sic fides spes ꝓphetia
et alie virtutes pnt esse nfōrmes
et sine veritate Quis ei scire
nisi in deo gloriabi? Qui igitur
humane ꝓsumptiōi qui has et silēs
gratias spiales repetie et apud
pueros pro usu magnificum do
mi dei uel ad aliorū edificatiōz
uel pro qualitatis laboris suorū
velut falsorū ac mutilū primo
tissimo Et desiderio eorū ad
fert eis deus si natis Sic olim
de filijs isrl' carnes roborij et
adhuc esse eorū erat in ore ipōrū
et nea dei astrendit sup eos Petri
Da scribit de quodā monacho
siluestro qui lacrimarū gratiam
magnā habuit et cōpunctionis sig
na et tormentū fuit in mortali
qua redire vnū subtrahebat et
inde et gentiles deuotissimi viri
rituū suoꝝ sine ꝓuet eo dis
pensante mō dei ꝙ ab electis
suis sepe declinat ape si nō in
nea sua Ideo petit dauid rōtem
plator Ne declines in nea a fac
tis tuis Cur aut quis sic declinat ab
bus suis multe sunt cē hec silē
tio ptiscende. Legima stin beri
sie nubstitute sensum sepelisse
ut ad quedā dicit ad pōs suos
trebiuus pertinisse eidē flu
uiū altri sero fassij et fluuiū
no odisse Alte scrta scatheina
de sensus spōnulare altissima
fassa et se nō vidē homēs an se
gemma flectentes ad ꝓhoc az
gueret ꝙ pateret Et alte ꝓlapsū
nuntiat ingredies se nemine
vidisse testatus et insilliū adep
tissimus erat Oportz pllunte intra
ad ipaz vmone et ad eā vehemē
ter attendē ne ꝓ meritū elabat
Delicatus et spōsus erat hic spon
sam sibi nitentem Quisquis igit
es qui ad contemplatōz trahitis
es Satage ꝓpiger ad eā si ita
ut illū expectes ab alio et attesta
te priuate ostiē paratū cum li
cētia si venit ad gratiarū actōe

Humilis paratus ea mre vno
alo si negata fuit hūtes ama
no hūtes ne spernas aut udicas
Progrīdi assidue p̄ m̄ sola dei
cernite & regnū dei Demaz
tera nra spinis sic & torpalis
no germinat fructo sī spinis
& tribulis q̄ male dicta · nec abs
q̄ dolore aud pignas veritate
prolem parturire ꝓsueuit Vre
ad nūa sensus mteneti & exhō
res sue a cromodādi alienada
vno & q̄depriadu oud rudo sa
mutilia & p̄ nūa hinc q̄tepla
nom mterīde rupiencia Sic le
grimq; de p̄dicta sēm trathena
de Semis ea exīte quoda tēpo
re m̄ bristmod sponsi sm̄ rōrigt
frez eq; p̄ūsire que vno solo
ictu oculi mtuita tā g̃iut fiut
a xpo r̄pchensa q̄ q̄ cord oīd
ruuq; nere celestis sup̄ modū
vēmdabit Oportz i2 sen sing
omīq; modo esse p̄pnatos utra
ut etiā aptis oculis tota sit m
terig mtento ut etiq; nl attedat

Nona mdustria passiones et
affectiones aīm̄ & eazū ori
gines nō ignorare Tuo em hos
tiles aggressus ēm tēi2 si eazū
addita nō aduerti2 Oportz am
vmri deo volente a passionib⁹
esse quietū & si oppugnet nō
oppugnet Aries toto mſu duri
gendi & rōm magē mfestas pas
siones ut ira mundia vndicte
appetitq; superbia vana g̃loria
remedia que debita sue cont
rias oppōa Omīs aut passio ex
amore origina2 aut vpad amor
e Deo tisca2 mystica sua amat
est & m affectu r̄pa mē oīq; alios
trīs m̄ mtellectu positos Et si
bene attenda2 metq; spes ira v
uidia & oīa ex amore gnant2 Et naīa passi
onū mūm Duersi Qui smodē
distinguūt tm̄ aprendio grauīde
tes possūt fm̄ tria applata m
dnus sī potentia sapiaz & bon
tate & affectiones bonas assig
nare sī rōpiunt nō tremore
quo ad dnīa potentia admīa
ror eiā nō sapore quo ad sapiaz
Et expultiaz nō tonitrue Et sos
tres trinitatē eo cantet sunt
fm̄ tres certamatēs de astensu:
ad m̄ deū ex suphūdiū deuotē
rōpīthoms Dulce est ista q̄ asten
dit p̄ desiū q̄ mirabilia fiunt ex
aro· mre & thure Ex eo q̄ ē ista
q̄ ascendit de deserto deliciis affluē
nūca sup̄ dilectu suū rōsideras
udire terrifica que offendūt et
suas rotūdiatas mquietēs quo
nō p̄t nō rōpūgi phorrescē mme
sub tali pre maiestate quo ad suā
potentiā Ite rōsideras mirabilia
eius opa eiā nō sapiā eiq; fiducia
quo nō admīra2 obstupescit et
deficit Dicēs nō aplo O altitudo
diuinaz sīe & sapie dei quā m
scrutabiles sunt iudicia eius Pos
tremo vent m cogitatoz mentē
torrēs suauitatē Dnūe & qua lo
na ifl' dei nōne tota mēs exul
tat in deo saluatori suo Ite p̄sq
nichil tue mēs pez omīe scrip
ture seriem q̄ ex hac rōgitatōe
nō possit ad oīoz dei plantatōe
a cromodā fieri Exēplū de terra
et de mſimis sīgnt passiones
mpunē si fonte amoz rozzip
tus ereuterit ut timoz voluptas
vana gloria Si ig2 vis onēt
passiones mre p̄ūas et laudā
biles fonte amoz p̄ncū habeto
sicut q̄ origo fontis sīnū pūi
a celestū Desiderio oīd venas suas
ducit p̄gnues sīt rotemplando
illud quod sūme e pulchrū sū
me odorifez lucidū armonio
suaue sonoz sapidū bū ad ea
f· q̄ quada sūma dei formitate
fereat2 Notāt hī ad rumq; rogita
tiōm structatōr augē libro confes
sionū q̄ multa vicia rōmittit2
nisi q̄ volūg ut falsa dumā ex
tollentia ymitari q̄ mūm oīd
petū superbia & & de q̄ p̄t desidē
ri sub tractu bōm sue dei uel appa
rentē Deo excelsissimo g̃dū hī

Dicat igitur superbia malus radi
tes gliat passionibus peruersis
Et pua humilitas crois donas Tal
lendus itaq; est iste appetitus pre
extollentie & priuati amore quos
iuste corripendit obliscatur re
fugit fruct & sibipd & phis sou
tarne & sagune quia spm Et as
simat sibi similacr; ex ppa infir
mitate ex pfozu multitudie ex
incertitudine sue salute ex limo
sue creacois ex districta rod
reddendi ac hora mortis sue
ex instabilitate rouersacois sue
& filiis & tue more depot alas
clacions & tormeta estimate sech
tudins & hulia in se ipo frogos
cens se esse nullq; mouenti de
ego sed dermus & no hs Posset
etiaz ofidare tristerie se ad obla
cs passiones & affectes ex obrie
oneri mee ex tristi mee ab exti
sera fantasia uel ymaginacoe
quozu apparo similis est obiect
ensiert ut etiaz mozdes in corpoi
bus fiunt ex sola ymaginacoe spe
cu in memoria Dicit est a roe
ratoe mente a mente ul spedoz
desup illustrite etiaz a bonis ange
lis collucentibus uel a malis adiscj
quos a nobis collucacio magis
qua aduersa carne & sagunez ado
p pulsis sanctificacoe & ad mo
lestissimos alij stimulos blasphe
me sordidissimaz id spoz nazdp
pati rogoi etiaz in detrepita etia
te & pallidissime sua ales nesciebat
ipd met dns in quidam ordine
uit medias tepacoes terminis et
modi adolescedoes versabunt
que hs mdne mentibj elenat st
hmende si displicibilit aduenat
& credat ymo magis victorie or
tasio sue quia rumie Has se scia
leros in solime vasissid & aduersa
rod asserima ppessid fuisse testat
in epla ad eustachiu de vngite
Remedia & coia passiocs & alie
nacio seu demonio obiectozu a
sensibus ephoribj & totalis ob
limo seu dmonio a sensibj mte
rioribus sicut dicit phus 2o ethi
Cuncs ergo me debis helend fuge
abiectes est mia pessima s q
obiectid pulchzu & monendid
Item plantendi sut alia nobiliora
loco noziora Ite memorde de sp
pene debite hns q ostipa & ista
Ostima monstra ex pdenti
sequi spm a fantasmatibus
auerte Nra mistica uted theologia
que consistit me extatico amore &
sequi intelligentia pured ipius
spus que intelligentia caret
nubibus fantasmatu etiaz apd
execratatos mechanicos pspicuu
& meditari quo toty mudj iste
sensibilis ad amia rionale per
sensus corporis migredi & cristo
quodd pulchzimo & intelligibi
ipd mundus deiuato a deo iduit
in eid dn res ab eo egredicdes
quato imperfectiores distanciores
et profluit tato amplius mi
les & quadd reassitudine ozpule
nores mie mdi vbi in elemente
& mixtis & hijs plui ep rohime
plus grassetur dn deuocioi me
dio se mmisiet scit aut in tpe si
ad eid roueisa redeuo abeut ma
gis & magis in spualitate The
mistq; Dyamsiq; hug theoi mis
tice ptepto; tradit mo auertedi
se a fantasmatibus corporeis
ut abnegate orba q uel sentj
uel ymaginari pnt uel intelli
ferat se spus p amore in dim
nad caligine vbi meffabiliu et
supnaturaliu cognosti deq dut
exm de statuifico aut sculptoe
qm ex ligno uel lapide pteo
grossioes abradens formaz agal
ma pulchzim ad ymaginem et
similacrid p pla ablatoes d'on
formit spus removes p abnega
cionem hac & abstractis oib q̃lia
hic pt cogitare q vtiq; sua hic
sed gezuf impfectoz uel pote
tialitate uel dependentie In

...mente tandem hns ablatꝰ agal
ma dei hor ꝛ notiaꝝ tuꝫ rei ac
tualissime sme pnaaꝝ sme mu
tabilitate sue defectu ⁊t nō im
possile hor videri dz ꝑ supnam
potenciaꝫ intellectus qz ⁊ virtꝰ ꝑ
cretiue estimatiuꝫ corporeaꝫ eli
cit insensata ex sensatis ut omiꝫ
immutabilis ex aspectu lupi ⁊ste
audi modus abstrahendi possi fie
te sic hmoi si in omi cogitacoe et
meditacoe sua de deo nequaquā
sistat hō in cogitacoe ꝑ asperet per
vim affectuꝫ quasi ore cordis
mirante in sua potencia sapiaꝫ
bonitate sapientia iustitia fortitu
dine in qua in eo que totus est tribilis
in ꝑsonis super filios hoim totꝰ
magnꝰ ⁊ admirabilis in sapiaꝫ
cuꝫ nō est nūs totus desiderabilis
suauis amabilis in bonitate et
torrente voluptatis sue ⁊t si vene
aut fruta sunt dulcia mihi ⁊ eis mā
dcionibus ⁊ velut exussio impue
libare eiusde aut quasi dissilandꝫ
eis spretis ne perege quo pergis
⁊ per medium agmen id improbi
alacer eripe Sinis ecce te spectā
tes exhortet quedam desideat
ria undiq; cornua morsibus pa
tens ⁊ supcilestribus ad gelidos hau
tus ⁊ fontes aquaꝝ mꝰ id medita
tꝰ dic ex pma desiderat anima me
a ad te deus meus Sitiunt eius
mea ad te fonte vite Sitiat eius
anima q; ni te sitim timoꝝ ꝑ⁹ te
pnz graueret ꝑ nitoꝝ frigus etiaꝫ
fletum penitencie ⁊ nisi mens mise
ricordie a pte storie effulgeret
fim Deus actus penitentiales sic ꝑ
grare illidaꝝ quando presta tibi
erit ait hec sitire adhuc ꝑstitoꝝ
ne linea Impetrabo ortho audes uenia
pere mortificare si neq; pede
deus tui lacrimis neq; mamillis
tui gressibus ꝑ⁹ id dare ne
tuerꝰ Ac vero Dic eo usq; per
uenerit sui sibi consilia mutet
et muda ut neq; gaudia neq;
illud ortho finire nec mercena
nec amica vitupiret neq; fabula

quidquid negotioꝝ duxit aspe
nec turbulentum penset sicut de u
dice patrie quod vl' mundi ⁊ hꝰ
mundi dent ad mentem quia to
tus desiderabilis ⁊ suauis dilec
et amor totꝰ amari ⁊t diligi dig
nissimus etiā si offenderit dīm solū tm
placuerit amoris negotium Imo
la tue ad amplexus sponsi Chri
ste pectus illud Dulcis totꝰ amo
re pissimus brachijs figeo cru
da crassissime pars exuperat
omeꝫ sensu Sublimde dic Quid
grauat dilumdi Dilecto meo mi
⁊ ego illi

Undecima industria

Undecima industria compu
⁊ lord ydoneū querē In hmoi
quidꝫ vir hūdie in sensu suo ⁊t
rum aperte ⁊ altere ⁊ dissimulate
tue vim sequisti contemplatiuꝫ id ꝑ
bonum visū fuerit in oculis suis
exceptis regulandis quibus disci
tenta ad observandus positis est
ne de singulare notari queat
sic dlc singulare fera depascus
est vmcam ne studeli causa ꝑ
beat aliquē in obstinatis aliq; in
lucidis lonis se recipiat aliquē
in silencio aliquē in dulcibus
sonis sonantis cithe hauriat de
notione In cōtinuis spiritualibus nel
aliud organum musicum clau
tybalum figellorū in cythara odori
mentis ⁊t quod alios ad laudandū
illos nitatur ad mentē excessum
Dic diligentibus deū oīa cooperan
tur in bonū ⁊ce in ad re vtilitē
sua sicut apis mel sibi comportat
⁊t exultat quippe a tua oīa trahit
ad se nōs Dic hre aut David sep
ties in die laudē dixi tibi sup ⁊ce
media nocte surgebam hora tri
bet putat conuenienter ꝑpendi
tibus digestus ⁊ ⁊ aie mūda ꝛ
quenerit Obfuatore absente
⁊ nullo vidente nisi deo ⁊ angelo
in tabernaculo ꝑpausat spōnsus et
tibi sancta columbia expectanda
Aud sedendo ⁊ questionando fit pri
Deus Corpalis situatio illa con
uenientior ⁊ q quieti medꝰ ap

ror et sic valet aud in sua pace
sanis stabiliri vbi corpa in eodem
situ fuerd mane Dubitet aliqs et
sacer eligibilior e cetis paribus
que virtuosissima xpd pntia co
pensans solempnis vota fidelium
et gesta sanctoz pictura vel strip
tura et sculptura defunctoz reddit
aptiore Silet e teperibus sacris
e celebribus qz diuina gra fluenta
sua sup magnum hospitale vnde
nud et in carne pregrinoz num
quam cessat copiosa effundi Dud enim in
una die de mensa splendidissima
bonoz communia deridet mere
pigues pro pauperibus et medicis
penitentibus e pulsantibus pfectis
omne tempus pigura Distillat pin
gua quoddam mons ficta e in vnaquaque
eccliastice que decurrit voluptu
bus nota tpaliter Sic meretricibus
vero et prosequentibus vie eppeti
entia ad scripturaz auctoritatem ducte
esse q plus eis prodest tpaliter audiui
sentis talis q sit abusitatis q nudi
um rationis integritatem custodiat et
in qua de mundi pactis q pertrahat
oppositum Monet enim eos se eripere
de hoc limo feris ut a tira se elon
gent Dud enim labores e dolorem
illeuuit Deo vt Dud meruerit
sentiri qz quondam ppe e Dauid suo
qui tribulato sue corde Sic enim
solidi rationalis vis limis vbi pes defi
xum quiescat tuerit ad artiam
templatoris et sacra arcana tris
tibus aliqz tribulationis sublevatur
in aliud Sit anima Sit sacra applon
ad acquietes ab emulo astendit
ad superiora domina Sic silet e
in omnibus afflictionibus que nos
ad deum nec expellunt Sic antipa
ristus q specialis q communis forte
fiant Sic e nos ferreum exactius
Sic lima polies nudius ereg
ne claustrum Sic fornacem in q

auerd purgatur ut erubescat ad-
Quodcirca industria sapiens et
alio moderamur indulgere Alij
sue perfecti qui p consuetudinem ad
moderatos huius sensus qui ad aplo
sanctum ingredere et penuria pau
m omni loco leuare manu suas Alij
magnates quibus apprecianda gre
dis sibi donet solidioz structure
surrexerit p alios sit finis de loco
que vbi sapiens moderatore hui
otium qz animales spus p nudum
assumunt ex quo minor studio
templationis labor animi fiducia
Deo mire e oni creatori separate
p vbi e sapiens fuerunt quos ioh
baptista helyas damele aut alios
de patribus egipti in abstinentia
et austeritate imitari voluerunt p
grad contemplationis vel ypbetie p
mercedis e fantastica vt ypbetice
facti sunt et docuerunt exemplo q
non ualij e volare ad pfectis quibus
gre quedam a posteris admiranda
vt consequentia excesse sue Sequi
enim ad debilitatem oz corpis p iuue
nia e vigilias cerebri contuitata
lesio Si superadde labor ad e spus
est pni ut omissis cibi necessi fre
nui totaliter equo laxetur Nutrit
ugi corpi ad auxilium vt obnubila
crassitudine vel miseria Dentes
q sp esurienti e sepe edes si vero
credat bibenanis pfert remissis
Net licet q id q cum multis alijs
parui est Deo negant Doctorum
bus eruditio dari de qualitate
debita Nam experiri longa et
ppria seu districto hinclis credes
sapientiori consilio vel ductio
spualis edocebit Mung ti pau
lid in paucis plus sume quia in
multo minus Illud enim facile sina
ipsum vt sepe sine remedio lucet
na in paucis contenta e nisi blan
diatur sibi gula sic in vrigine
ombg e plantaria excessa ti ali
qualis sine in crapula sine distri
one in aure huius mundi aut alius

contemplacoi cōtingit multis per
fectis aut a nā seu longa assue
factōe aut dei munꝰ robornte
fortiꝰ pfectiꝰ integri & rigē vies in
feruēs licet cōtrariꝰ ōnēm illud
Corpus q̄ corrūpit̄ ingrat̄ aiam
quā multa nō sic exercitat̄ ne
illa distrimaō obest p̄mis sin
sicut vīs quorū rō fundit̄ cūtē
aut mūnd turbare sed peritus
nauta manet intrepidꝰ in fluc
tuantibus procellis nō nauis nec
sensit nec deorsū prorā vbi
tū imperitꝰ nauta se cōfundit
timēs naufragiū Deo nihil
aptius qui nō mandūcat mādu
cantem non sperat Et nō alii
bus & pro varietate cōplexionū
sic nec sic fiēt p̄it Quid tū quēdā
exercitatos que plus hūt vtili
tatis & pīj penalitatibus quo ad
vsum alioꝝ imminuēret magis p̄
sentit augmentū ad mortificatōm
passionū Et hec vtiq; magis sūt
amplectende ut alle que consistūt
in abstinētia mēbꝝ sicut silentiū
solitudo abstractio a colloquijs
a dissolutionibꝰ a turbis secularibꝰ
vid a cōsuetudinibꝰ nocentibꝰ p̄
prendis a superfluitatibus vani
tatibꝰ mollitieꝰ vīd vestiū su
pellectilium clausio sensuū extra
nō exclusio a rebꝰ secularibꝰ
& strepitibꝰ tumultū negotiorū
& multis se negare nisi pure ne
cessarijs ut sit tō exercitia in
terior multa cura exterioꝝ ut
sit tediosus ad oīa exteriōra fugi
ens animi inquietudinē & ab
strahēs se ab oībꝰ que mentē re
tractare p̄nt a quiete salutis ut
sp dicit illud in corde Audiam
quid loquat̄ in me dns deus
quoniā loquet̄ pacē in plebē suam
Semp̄ ruminādꝰ aliq̄ de scripturē
exemplis sanctorū sīm q̄ dicit
Beda sup Ezechielē in mūdicijs am
mūdicia dicit aīa ut dicit oīa
strepitibꝰ exteriorib; habeo aliud
tibi mandūcare quod vos nescitis

per que demōstrauit alibi quā
corporalibꝰ suauꝰ sonꝰ oblectet
cor corporis nō exhauriamꝰ si sup
modū spīm robornt & virtutes
āmīstrant aīe deuote in suauissīm
conuersatōe Liborū vō vel sup
abstractio & retractio afflictionū pe
nalitatū Prodest quidē si modicū
ta sint nō tm tota vīm conferūt spū
sed pīma licet mīnus oz morsū si
mul tamē p̄cedē mētē id ambo
sīm Sarēs terat superbiā potꝰ vbi
q̄ patentes in quo multi errāt
videntur multa de vīs s. abstīa
dentia asperitatū disciplinē &c
sibi assumētes de p̄mis vō nulla
curā habēt dissoluti remissi tu
riosi querulosi vanissimi in exte
rioribꝰ curē inquieti familiaū
tatēs hoīm amicitiā grād con
placentiā sibi vel querēs cupientes
que sunt q̄ carnalem animalē
affectionē in quietudinē & amo
rem retrahūt mentē parentēs Et tales
retro proficiūt putantes sibi sufficere sua spalia corporalia cū
malus vagus in alīs nō scripturē
sit corporalis exercitatō ad modicū
vtilis est sīm si sola sint multū
vō vtilis si p̄missis sint adiuncta Muribꝰ enī modꝰ valet si ce
tera sint paria Et nō hoste s. mō
p̄ ea vīnci sine debilitatē p̄mu
nē end festinat cēa retro affluēs
impetus spūs Et ad nō nihil
get quīn stimulo si freno On od
bus igīs discretio nūcia nō de
bita nec angelo sathane se trās
figuret in angelum lucis

Credenda nēc nostra medita
tiunculā p̄ns affectiuncula gra
nūm silentij misisse p̄ ex p̄ce
dentibꝰ q̄ videōr si sana fuerit &
rami Meditatio vō pia et sca
quasi radix sed denīq; adsit
sīm scripturā plenitudo germi
nare fiat arbor nō fructū ne
q̄ end scriptū a dauid dictū est
In meditatōe mea exardescet
ignis Desipuit & qui sp̄ nō lega

orare aut conferre aut scribe vo
lunt putantes grā cōmē placē
familiare sibi cōmitē ac sic pm
quide hoc fieri si nō sufficiendo
qui semp semā proxīe velit m
agro mūdi cū mete pūte reduce
aut verbo colloqui cōputationē
semen sentē si ḡnīs ē mōte mor
an sacri ptus sim, merces immēsa
est nō nisi ex libro uel sermone
reuersura dūtā obrem, si nō si
lentio psulari salutare dei vi
mundo intā q semmatū ē ex
terq ut absente libro aut verbo
exhorti sit meditatio eq biblio
theca ipsius mentē alis forte sp
dūsens mich ad sapiā puenet
Si tua carta tradit tecū sapiā na
dat Est hoc meditatio sic scripta nr
familiare erit Ex forte fecūdi
prorūpat quib mirabile se nō sue
nec posse spm sanū ad se colligere
uel meditando posse hoc ppe
pentibq alios hmōi cogitationib
q mox aduenientib euolant mi
tigato tandē ad rodendū fiat
hoc dico hoc in me scio q timē
do similibq Ideo sepe esse sedā
silentio spm exhime hoc opus hoc
labor est Qd hoc enim tantis af
fectum uerbis si dico Ecce debit
mihi pbitas q tacebit lectio
bit q se sup se extra elongatum
fugiens et manēs in pbitate me
dēs si dū multū q conata nec
uerbis nō nto tō reuerendū ad
lectionē uel ad colluctionē plac
ū cōfugē sforte tedet te silētij
q fructus e tibi ppē ḡnīs q ppter
hoc te multū quieste iudicabis
Ex experta dicā hoc tediū
mora pmare ne assuetudo pmā
abrūpendi silentiū pabulū
det fastidio nō leuame cessa
bit forte tedia ad tempa si re
dibūt accusā tāq causa a pugni
esta foras pulsq Ideo pro tēo
tanta raritas cōtemplatiuum
in omī gnē hoīm tractatū eccle
siasticoz ac liūgioso ac theolo
goz quia ociē sustinet aliquis
scīā salutis esse sectādū meditati
cū ociē incepit quib meditū
sapor extraneo colloquij uel
lectionib accēt in mente tri
stib onidipēs q quedam las
sid rēficiat dicēs sit hec fruste
torqueri deleo si mōme sine
q tande misebitur deus ppe
ueniat te petente pulsanteq
mora spe mercedis rētribu
tōe eo fine producta abolit
ciā si nō obtineat q petit nō
dispensante ne fiat qui longa
mūtate domū cōtigit spōsitū
nec mūnerantib nō rēmiquet hoc
tū an sciendū q dicit se hec
cogitatio meditatio q contēpla
tio Cogitatio e impulsus ac in
tuitus ad exagitatiōz ḡnis me
ditatio e pulsus ad adytum in
veritatis cognitōe seu manusi
tōe vehemēt extricatus Contē
platio e ppsitus et liber a expe
dita animi intuitus in res spūd
les ppsitentibus usitatis diffusas
q in diuina spectacula suspensus
(In cogitatōe e exagitatio (in me
ditatōe inquisitio (in cōtēpla
tōe admiratio Cogitatio fanci
tate habet q formas ex fantas
matibus passim occurrentibq
(Meditatio difficultate hz q in
titur ultra cogitatiōz ptingē q
in aliquo fixa siste ad abiect
q aliam eligens Sensuales
motus fortissimi sūt nō sint in
esu q actu q hos vmāe aut fluc
tuāī fantasmata cohibē uel si
stere aut supgredi q ad aliquod
certū cogitatiōz sua sub detrāe
limitibq clausē laboriosū uel
de est nō hītuare q misdiuē recp
fieri fac pdabsq illo qui claudit
certis limitibq mare q post lim
fluctibq eius Cogitatio tīsit in
meditatiōz q hec in cōtēpla
tiōz Contemplatio sanctis e ex hi
tibus p meditatiōz acquisite et

De ihisam

pter abstractoz et separatoz intel
ligentie a sensibilibz etiã pter
diuine gratie collustratoz in dum
no spectãculo elevatem Que at
sint meditationes pie ad affectu
ones grigiendas effectes Ma
sicut se habent lutina apposita et
apta ad ignẽ sic se habent pie me
ditationes ad contemplationẽ
inflammandam Quas aut medi
tationes distingue quis pt aut
enumere Nã dicit remedy quot ca
pita tot sme nr ab odio vitabit viuit
uno Timor dñi et spes immo
bilent hus bñplacitu end d dño
sup timentes end 7 in eis qui spe
rant sup mia eius Meditabar
in quit ut robida geneb plãgeb
et albi dentib mihi Dabit pe
nas ut robidã et volabo et requi
escam Per robidã d aia ut my ca
tris dicit robidia mea q hz duas
alas dextrã spei sinistrã timore
Quelibet ala x habet medita
tiones ad sin stitutes Sine alis
robidã volat ut nr timor nec
spes aliq deficiat si ei libra
mẽ sustentat end Prima pẽa
timoris 7 seueritas que tot pe
nas habet quot diuine seueri
exempla ut casus angeloꝝ de
sue ade hoim in Diluuio Sodo
moꝝ sñ migrati 7 inde dñus
xpc ut dicit de istis vbi pauca elo
Lo dap nationes petitas tot pe
mle quot species caritie tormen
torũ 7 pctoz enormitas pẽm
le tot quot peccata omissa ad
dentibz aggrauantibz ea qz ita
pgrua fragilitas tot pẽmle qz
petula sue cãsiud fuitoz usqz
ad mortẽ dirita sedulitas pstãd
tis tot pẽmle quot occasiones
pctoz in pspere pt luxuria su
perbiam Sexta frangens ad
uersitas tot pẽmle quot occa
siones pctoz impatientie tur
bationes inducte Septima fri
mulias hostilitas pẽmle tot
quot ex tristie cõsurgut affec
tiones septẽtrionales Octaua demo
nes puersitas tot pẽmle qz de
mones struides 7 laqueos ad
uersus hmi natates 7 tot pẽmle
quot ingratitudines stultitias
proximos et maxime domes
ticos benefactoes 7 subditos or
ditur Nona ad mortuos cru
delitas tot pẽmle quot neglia
suffragioꝝ manet in torme
tis a gle ẽterdanter

Ala spei a dextris columbe
p meditationibz Prima pẽa
diuina mihi dr dñe mihi mo
menta tot pẽmle ut gla angelo
rũ saluum ade noe Diluuio lotti
petri pauli latronis magdale
nauice adulte xpc-tristicia
sup electos Ita mihi p hensibil
gloriã ihesu pẽmle doloꝝ aie
7 corporis Ita pene grad actu
predentes p petri sut pẽmle
Ita sustentatio dei tolerantie pẽ
mle auxilia dei p uenientes
dona bñficiorũ sacrãta caritas
rishe 7 pene Septa consolatoꝝ
letitia Sexta crucifes tristitia
Septima voluntas libera Octaua
angeloꝝ sotietas 7 benuolentia
Nona omniũ auxilia Decima
mortuoꝝ suffragia Oñ hec p
scripte 7 cetera similia pu
diosi in meditationibz sub hñ
dimꝰ potemus se exercere tota
die sm dictoꝝ pluriore
hñtam sparsim p totã scripte
seriem Sic 7 de tristie dei 7
pene Deinceps 7 uentura
de odio pctoꝝ Per alas habeo
lare poteris ad dñm ad amoꝝ
dei 7 caue ne pẽnas istas uelim
fidelitas euellat de ẽ uel desse
cario frangat uel mestra de
glutiret uel cupidita crudiget
uel ira luxurie uel gula p
gliatas fricat uel dissolutio
remissio nim sapoꝝ a lite tui

Ner latet me vnos ignotes pos
se reperiri Alios quide aptiores ad
volandu hortes si sic astrictis st
neribq̃ pceptorū aut carnis pru
nm aut superiorū cōsuetudine aut
multū aut pūi sentie caleat
volandi gressu tue ad
ministrandi meritatu p sibi
cōmissis vna occupatos alii
alternā gementes sub fasce
crucis huius seculi no ppt se si
ppter sibi cōmissos remisse vsq
eis amplexibq̃ recipietes satis
fieri si hoc suppone fermidi q
deus si uppat Et quid dicet de me
multipud rogatus eor eo deteriorē
quo rarior in celestibq̃ vallatq
dego de sancto pontifice martino
no dicente Dne si adhuc pplo
tuo sū necq̃ no recuso laborē
reperio vnos eleuatissimos
curis mundanis implicatos gre
gorio augē ambr quoz me
rita celebrare quidē pmittit tot
adriana etiā plus q̃ marcha
ri pasimeri aut arsenij anachō
rite q̃ pnpnorū ffelix venter
illiq̃ piu sanctā sobolem deo no
sibi pactuē cōsuevit qua sobo
le celestis curia letificā augme
tatur Et floret no cessat more
q̃ mulier de turba dicētis xō
ghū venter qui te portauit
et ubera quibus lactasti Quoz
pcessionē suo nō in pntia
dñi sunt pue no queruit
p suis d̃ deo lucri faciendi a
mmab zelus eos audacter dulce
rexserunt seruitiū more mer
cenarioz qui erāt de simu pcul
pegrinari dignatq̃ d̃ et hūi
mentes ut homo ab audacia p
ditaret salutē neq̃ tedunt eos
laboribus et passionib ob spem
futuē glorificandis et si in bu
plidine labor ingrit sine actua
li fructu ad tpus melliflua cōsola
tione no deficit in dubitatis spe
mercedis sibi repositā esse in
futuā Et interea no deo simpli
ci & amplissimo sibi in hac vita
denegata est tradere mēdi ple
nissima fide dei voluptate sine
in isto sine in illo indubitat neq̃ erit
mercenarioz nec deo d adhe
rendi ppt haut dulcedine q̃
eius deus no d aliaq̃ dicē
nobis Excepist mercedē cuiq̃
como quod caro velle ad voluta
tem dei sume meritoriū indubi
plus quā eo seruo deo no dona
te si pfecte esset Decet no confidat
talis voluntati sui dñi finēs et
sine ea dūmodo in fidei tollerā
do ad tempus absentia spōsi
sui talibq̃ sentimentis dulcibq̃
nō in semp pūte p gratiā et
caritate Sobrie nisse precq̃ in
uenio donec talentū sibi cre
ditū cū lucro reportari mere
atur Dicente sibi prefinitas
fidelis finis serue bone intr
in gaudiū dñi tui Sus autē
penas ad cōtemplationis aspi
ra cōuolandi vite actu medi
tq̃ acquirēdi et possidēdi pmit
p in oīd statu hoīs et quid
quidno alij quid religiosi religi
ose vnde tes quibq̃ sine oīd
quā licet in silentio
cōmorari et pserim de sacri
religione rationis ipsius quibq̃
tota forma quāq̃ cōtemplā
onis a sanctis eoz instituti
fuis et fōrlut ampsse et ex ipsa
sui in cellis vacui a curis exte
rnis superfluis vtiq̃ et pauis ne
cessitatibq̃ abstis scripture sufficiēt
insorte a turbis secu
laribus remotis deo et sibi sola
vacatibus Quā apice sibi cō
scientie aut nō velint aut nesci
ant p merita et passionibq̃ aut
alia de cā nō excusabili pdi vi
deri quid deo rōne reddere valeat
p tot modos beneficio et opportu
nitate eis impensa cū omnia

De theo mistica

tonatu tendē tenemur qd pfecto
Et ad qd nō tendē delinquere
est Adhanc igr theologicā mysti
cā oīm facultatū dignissimā
facilimā iocundissimā aspectu
digne omnib; hūanis actib; quo
apprehenso finē quodlibet omnino
recte dicet Sup salute & omnē
pulchritudinē dilexi sapiēciam
Et proposui p hac luce illam
Venerut mi oīa bona pariter cū
illa nūi oīa que desiderari pos
sunt simul sunt in comparatione illius

Conclusio totalis tocius

Aperiendo igr ad pactū qu
ebs in pscripto opusculo tū
de actionibus humanis qui de act
bus vlr humanis rōne exercitij
de quibus est hec mistica theo a
diuinitus quidem si vellimus
primentū detexisse filius ihū
xū ut ni eo delicatiori edulio
possent epulari nō ex altero
queunt si ex mā in se ironedda
rōe dignissima Quid forte ru
ditas ppones plus sedauit
quā decorauit ut verear pfūc
quia spēcij quos ad ex ignobi
li mā aut vili posse arte fuga
effire delicatissima fercula sūl'
erut illa rebecca vsaac vxor
que de domestico cibo ferat fer
culū ipd vsaac caligantib; tāte
dulcedinis ut ei ipse putabat
de venatione bestiarū esse diges
tū Deo & iacob tū nouis pa
tiapatre ego me grandeo nisig
mri ppetuā meruit ulr fructū
suū benedictū et quidā artifex
huius edulij Iacob nō sint si re
becca solū tū ppones & inferes
ego benedictē nō erat fraudi
tus Sic nr ego nō vsurpo alicui
de hac opusculo tāquā a me si
nō mficior me plura apponendo
ob lōgā pletionē nō imprudēt
mendicasse ppones id & esse
rebus mutilū & mansuetū lectori

optans a deo pīe liberalissimo
ut & si qd illa tū pter illa rore
sīa mentis sue mfinitē digne
deotis ipse dabit incrementū
Nā neq; qui plantat neq; qui
rigat est aliq; sed deus qui incre
mentū dat Deus solidi cibi
erit abarī faciat cibo pūnitēs
ad subtiliores & elevatiores me
tū quibus ego me tamēte spondeo
aures pauis ad audiēdū nō ab
ad dicēdū ut simul gustēt tale
amo quā suauis & dns &c qui
& sup oīa deus benedictus i sēcla

Curate Anno dñi m cccli o
Autorisante Dno Nycolao pp v

Deo gracias

Explicat Tractatus de actibus humanis et mistica theologia Venīlis ingēti Jacobi Jusacta theologia doctoris Cartusiensis

Incipit Tractatus eiusdē de bono morali et remediis ei pertinentibus

Quum effrenatam et nunc
rosam hoīm multitudīe
in via dei nō rē ambu
lare etiā de quoli statu
quēāī contemplarer nō difficul
me in suspore versid admirab
sup quoridiam nō paucoz rā
tate quō ppē salutis pīt esse
Timemores vōr ferentibz rotti
de scripturis ⁊ pdicatoribz cum
lux veritatis eius possit lucē ad
cognoscendā dīā p quā utē
debeant ignorātiā ⁊ impotēciā
locū in eis nō vendicantibz pri
cū olim sola lege nāli vigēte
nec dum publicata nec manife
tate euāngelica corruptante ho
mies pcātes sine vlcione di
uina nō sint passi phīre utr te
diluuij ⁊ in pribz Zodomoz dīi
to mag pī tor bīblia utrīq; te
pestib; impune homies mime
redidīt pcātē deo rebellātē
mdis hīc nobīs nō nue si nō
venissem ⁊ locuta eis fuissem pc
catū nō haberēt ⁊ augmēt expcti
oz nō hīt pro pēcato suo
Solutione xv Lidi admirādo de
talibz causis tantoz errozū ⁊ er
rantiū magistē vallem more
sapientū in egipto qui fuit ptm
in plurimo matheā fisice ppē am
plari reperit philosophari mul
tiplicēs se causē offerre videbā
ēz cupidū talem causā magrē
qua posita ponē effectū ⁊ qua
pempta perimēt effectū licet
pcātū fuī se causā nō habeat
adsit prīā priuatio tamē fuī
tale modū loquēdi possēt qdē
dīa voluntate ppriā fore causā
nō fuī aug omē ptm ⁊ volū
tatem dīna voluntate definēte
ad nō resistentē pcātū possi
etiā dici q amor ppr̄ius volup
tas rerum concupiscentia fo
mes q ē originale pcātū et
talia multa ēnerrē posset ad
pcēd rōi ea videor in talia nō
sufficē posse licet illa pmoue
put ad pcātū dēlpōr aut vi
dendi quid faciat homīe abstī
nē a pcō tua atid dicē possūt
esse causē pcāti pono ex m
tale ut cuntis cuq; cues fregn
ter ginibz se mulcinit sceleribz
volentes abstinē iustissimas tu
leges hītes quas leges qui ad
exercoz ⁊ penaz inflictaz nul
la exequī ymo stituī ⁊ cottīe
auribz cuncti ēsse audīt vemat
rep cuq ut suppono ⁊ leges has
nostris taqua a se ebrias ⁊ om
nium tā occultoz qua publicoz
clāe cognoscens pcāta qui ī
medio cultus ramum ignis
ardentē licat in quo quelz per
catore mox ut ēme cōmisērit
in ramum ignis iubeat pīa su
mā. finalēs nō leges magno
quod ⁊ dunctis prosequant
exercoz tā tatid in multis cumbz penaz
adhuc pcātes nōn has leges
in dicta cuitate experiri qu
cessent imme rēte id credideri
omibz penas pdes ⁊ mdibz
tatas in prospectu hītibz ⁊ p
mia honores ⁊ diuicias regi
amatibz deū simultudo et qd
ex m clare nobis ostendit nec
illi cues a pcātis cessant et leges
cōtēnūt sed cū hec duo sīt
timor penaz ⁊ pollicitō p
mioz que p cuncta optime ver
sant in memoria sine oblīone
Cuntas igna regē ē tō ecclesia
cuq rex deus est deū leges mu
tissimas sīt sua pcepta edidit
fidelibz que cottidie an oculos
homīm pferūtur deū et ignis
eterni incendia trāsgressoribz in
fallibī ē cōmatū pmia eterna
pollicet suauitatibz sua mandā
ta ad leges Eadua tm pena

ce sola mea crimibus nō vltra
hoc aliud mihi est q̄ opulus ordo
rubis pene ille pinus nō vite
sicut ignis ille de quo ni simone
dicā certissima tri esse nō dubi
tē licet apprehendere tāq̄ nō su
turā p̄t̄ dilectione & sin absen
tiam dñi se in cordibus & mo
ra hominū ac si p̄nus esse sp̄ ha
berent notissimū & q̄ nullus
peccare deo dauid ſtimus pecti
pent sibi hoc sp̄ esse in medio
& dicat hoc sibi esse salubre cū
in corde meo meū absconderē elo
quia tua ut nō peccē tibi deꝰ
alia q̄ obluuio penarū omnī
tatū & spōnsoris p̄mor̄ et
norū causa p̄stat hoibus ſ
timore petendi de quibus de
obus persuaderi nō videor nō
ociose alicui p̄tractandū & fine
illū ut forte corda aliquorū lec
torū uel auditorū a p̄ua
ad scripta redeat cōtemplato p
dictorū & se a p̄uis ī cohibeant
& compescant Nā ea sacrima
silua scripturarū autoritate ple
na & his cōmandatis penar
& pollicitationibus p̄mior̄ p̄ ut nu
bi legenti sacras scripturas cla
ret euidēt ut ipas & ipa tāq̄
puera spernere & aut penitere
agant aut a prauis abstineant
Nec puto efficacior nō posse
reperi. q̄ cōmunā talia in me
moria versari tāquā ea puera
ut se quis ad penitendū excitet
& ad cautelā abstinendi a peccō cu
gilet ac legem dei obseruare con
tendat Nec enī a spū sancto p̄cepta
nō dubitā xp̄o pollicente que de
tua sunt mihi annūciabit nobis
Joh xvi Sequit̄ cap̄m primum

Quia appetitus ferē in bo

Retinentibus i nobis tā theo
logorū quā philosophorū doctrinas
intellectum nrō cōspicuum fit quo
omnis ferē tri a nā constitutio p̄
q̄ ab intrinseco regentē tāquam
a forma appetitus semp ferē in bo
nū verū uel apparens et subinde
alicuius boni Cuius ratio est q̄ od
mouens sua mobili nunquā quā
do uim sue subtilitatis sua ca pa
citate mobilius sic p̄z in proiecte
la pilā aut in sagitta a sagitta
te et quanto citius quanto subti
lius forme sue nō admittit quod sit
fit a suo subiecto de per se Cū
igit deus sit finis omnis a quo
seruatio & actus esse habet sua
cuncta nunquā appetitus siue nāli
sue intellectuali ut inclinetur
ad bonū appetēdū & usq̄ adeo
hoc uim & ut etiā in rudibus ani
bus appetitus appetit aliq̄ bonū
sic priuatiue delectabile & fugit
tristabile nō omne naturali appeti
tu nāli appetit aliq̄ diuina subti
tudinē nunquā omnes uim uel
apparens & quedā similitudo di
uine cōmunis prout augustinus
ait sua cōfessionū de quolibet pec
cato mortali p̄ quod & mundo reprobi
quiescunt misi ea & in deo reperiūt
unde dicit Augustinus retractationū ubi
tā nō tu sis sup̄ id deus et rel
sus licet tali modo & in tali nō sit
tristitudo querenda Etiā ea bonū
& perfectio bonū est nāl eius sua
appetit p̄fecti Sed q̄ fōr̄ quātū
sua origine sumit a primo actuo
forme quanto est unumquodq; re
ctū & dicit forma dat esse operā
tia formata tū in rebus q̄ mate
rialibus et hec sunt tria de nostra
statu primo & assilado q̄ sim se
qua accepit a primo bono cum q̄
illa assilado & tā appetitus sp̄ sim q̄
accepit a forma quantus qui
appetitus tendit in bonū primū
quod pyle & scipedes sim dulcedo
a primo bono qui appetitus in ipsum
extenditur in id ad ipsa quanta
et quia ea appetitus sē assilatio
ad motū & ad actū nō ea appetitus
finaliter esse nō possit ea mo

actus huc eus quer it aliqd bonū Ne
q̄ eni vnquā aliqd bonū attige
ret nel appetet nisi simlitudo
primi bonī per aliqd modū multo
arcius distincta esset in ipm et
sub eadem roe q̄ bonū appetit
ctā malū fugit Mala tamē q̄
ad bonū e finē appte dr 1° rō
ligt q̄ omnia naliter e nchmati
ad appetendū bonū et hoc e
ratio conclusio arcius in pmo pmi
ethicorum Quid sit bonum

Modo videndū quid in se sit bo
nū q̄ appetit ad hoc quidem
finis Wil parisiensis dr deus pt
q̄ bonū e q̄ e pse motum affec
finis rectis rationi et hoc cum e de
bono mitendum vnctuose qm roe
dirigit et regit et hoc finis phos
est felicitas que finis hoerum e statu
ū bonoz aggregatoe pfecta
secdm ds theologos est primum
et finis omnis bonī et ois pfectoe
si deus qui est felicitas obiectiua
a quo oia alia bona derivat an
fluunt per se et ppt se est eligibilis
et ppt quē oia alia eligendus et
qm ipse ordinauit quia finis phos
in omni gne e dare aliqd vnd q̄
est primo tale ppt quod oia alia
sunt talia ut in gne verozi primū
per se nota sunt in gne bonoz supe
mum bonū et tale est finis quia
p finē e omnis bonitas eorū q̄
sunt ad finē et talia sunt q̄q
primi rebus ois dyspoūt ad app
hendendū illud finē et que oli
gunt gnā finis ut sunt nālia acti
ficialia fortuita sine bona fortu
ne q̄ sunt talia et hoc sunt bona
ordinabilia in finē primū tāq̄
instrumenta et bona vtilia no bo
nesta q̄ ppt se eligunt dr oia
ista sua diuisio pma ab aliquo
intellectu Nālia ab intellectu
no errante finis phos si finis the
ologos ab angelis q̄ pfitent
a deo ad diligendū naturalia
ad finē ipis competentes finis sctm
tho in pma pte Artificialia vero
ab intellectu practico quā pma in
artis per speciē concepta a re
finis quā reb artificialib; producit
in effectū Moralia vo finis rectā
rationē que habet dominiū sup
omnes sensus et membra exteriora
Ideo Wilh parisien doctor excel
lentissimus in gñe quoties finis dei
sitare potentiarū optimū dest bo
nitas si quelibet potentia finis legibus
vitā sicut in quolibet regno op
time dispoto nālia in regno vno
supmū existit qui dominus et se
omnes sub se constitutos nu nullo
resistente pt si quia ille errare pt
nec omnia in sua et obliquabilibus
et tā p nā rapiditatē voluptatē
etc Ideo aptū ē ut sint consiliarii
ad latus eius qui agenda p regē
examinet an iusta et vtilia sint
sic Dauid Salomon et reliqui reges
ut sepe haberet prudentes con
siliarios et quia consiliarii ei
phibeant libros cronicas regist
annales historias ait gesta anti
quorū ex quibus sciret consilia
et experientias preteritoz ipm ad fi
nia ipa vtilia Sic oportet q̄ in
quolibet regno sint constituti ministri
discurrentes p diuersas regni plas
scrutantes et explorantes an sint
aliqui pacē turbantes et q̄ sint
utilia aut nociua regno et hoc
habeant nuciare consiliarius regni
ut de remedio et cōmodo prouidi
valeat Sic oz q̄ sint executores
rerū deputati qui consiliata et
decisa p regem debite exequi
demandent sine quibus executo
ribus et eius resultantes irritat
sua sic statuta in suis optimis
dispositionibus optime regnū gu
nari pt Deficientibus aut istis
aliquo eorū modo bona pala
tia teritat in corruptū Sic pau
mo in hoc potentia suprema est

volūtas que a nullo rogi pt q
liberrima ymo nec a deo rogi
pr licet meminari ⁊ fierri pt ei
de essencia sua sit libera nu⁹ omñ
inferiorē potestē obtemperāt p
ripiens Nec ei⁹ voluntas ferri
pt in bonū ⁊ in malū licet sub
ro bonū tñ nō sit detēta ad v
nū et nrē ē ut tractet ctos cōsili
arios sp̄onderitq̄ quid sit bonū
⁊ vtile aut nutile Et hec ē ro
sine intellectu nullus est distinc et
considerāt de actibus agendis per
virtutē prudentie que ē rōn cō
agibilium Ideo cōsiliando amissa
⁊ eo nō consulto si voluntas ferat
effectū in illatū dr cōsilium ſſum
minorū et exterior mox rep̄ pōt
sic in regē Dauid qui videns bethſ
sabee se lauātē nō sibi tra ro fe
rebat in adulterium qua re p̄
una si usus fuisset tūc qđ cōsilia
rio nullum pertasset Nec erat pa
tuit in duobus seruis ubi bus in
babilone qui victi erāt p̄ pul
chritudinē sue famule quorū cor
da concupiscētia subiugāt ut p̄z
dan xiij Et nō omne vicium et
peccatū gnāliter q̄ omittit⁹ cō
siliarius prudentes punienda pas
sione sicca amore cupiditate
gaudio voluptate quibus volūt
tas consentit Deū sensa intellectus
si ymaginatiū ei⁹ tuā mēbra
tua cogitationes ⁊ sensus tuos
posīt⁹ sue in quibus ē p̄sumpt⁹ histo
rie tronice registra ⁊ alia de
rectiones cōsiliariorū Vñ ſpe
culat⁹ cō ⁊ imperij sui cōsilia
vnd dr arc⁹ 2⁹ de anā ex ph̄z
intrīgēte fantasmata speculari
Licet aut fantasmata in sensibus
interioribus ēpsuant⁹ sine phōs
fumbo omissis speculatiuus
Si vacat hec nō speculat⁹ subti
lit⁹ ⁊ explorat mox cōsiliū pstat
malūm ⁊ rōnis⁹ error Deus
sensus exteriores sue ei⁹ nutui

obtēm

ac ministri omñ superiorū poten
tarū disturbentes p exteriora
que sunt pulchra fētida seu appeti
bilia aut detestabilia mouentes
Vñ motus ē in sensibilibus interioribus
aut intellectu ipse p⁹ sunt in
sensu exteriori Vñ⁹ sunt membra
exteriora ei⁹ executores cōsilii
rationis ⁊ pauentes voluntatē qđ
regi supremo mandata excipientes
sicut pumendo amplectendo ab
stinendo ambulando dormiendo
vigilando cōmedendo videndo
audiendo ⁊c Iste ē rectissimus
ordo in politicis quōs in scripto ei⁹
si quis ꝑsumeret mutare peccā
ret Supremū enim in quolibet est sum
optimum quod ipse dicit vnd dr
amicena bonū ē ei⁹ ultimum fm
p̄fectū adeptū ē Et hoc bonū
detinatur a fine ffinib⁹ aut ē
quo adepto adperfectū res nullo
indiget nō ꝑpter finē singula
sunt Bonū t⁹ in rebus nullibi est
qñ res fm formā essentiale
sibi insitā pt in malis accidē
tibus qua ma fm bonitatē spargi
sunt semina virtutū in quibus tñ
ex seminibus segetes virtutū eoꝝ
Bonū arctē ē quo mutilata pfectā
induit formā fm conceptum
mentis adeptā a similitudine
rei q arc⁹ primitat⁹ nūam 2⁹ phys⁹
Bonū nō mort⁹ ē actus voluntatis
rubi ad ꝑpriū nāl detinētē ex
rōne sic facte illustrem ⁊ diligē
tiam cui et cōcordat spūs scī
p̄ michēam ꝑphetā Iudicabo tibi
inquit o hō quid sit bonū ⁊
quid deus requirat a te nisi facere
iudiciū quo ad serpēm ⁊ diligere mi
sericordiā quo ad p̄ximū et sollici
tū ambulare cū deo tuo quo
addit quidē vt ex ea erat ad
hesionē suū bonū p ph̄m quietū
passiones sensitiue sīc sua amor
cupiditas concupiscētie ⁊c effici⁹
gemēs erroꝝ i supercelleꝝ

virtuosi. Et quamvis virtus creatura
sine dignatus per quam in virtute
fit confirmatio. Et declaratio supma
in re quamvis ultra quod in vita
humana nichil est desiderandum. Ita
dicat Dominus. Contenta quod.
Et revoluta intensiori quem plicare
quod suscepit ad superiora.

Quo modo bonum efficitur

Ex premissis cognito quod quid bo
num appetitur. Et quod sit bonum
restat videre. Qui sunt modi boni
et quod faciat homines bonos. Et
quia multum expedit cuilibet nos ignore
rare cum deum nil prohibeat in
hoc nisi bonitate non scientia non po
tentia non nobilitate non diuturnis
nec etiam multiloquio operum aut ali
ad que pene omnes homines audisse
fastimat mentio ut per summa colli
gatione ipsorum quamvis nos enume
rare de quibus nostre bonitate et
diminute inquisitionis regimus in
sacris litteris tam veteris quam nouis testa
menti. Sup. admonitionis factis
de morum correctionis de premia
de dei et premium dilectione et de
aliis virtutibus sit manifestum me
diocritate rationis in dicti et septe
plicibus legimus de nitsu et motiuis
rationum de principiis rerum naturalium et
retro talia virtutes valent inquisitum si
tum ad illud etiam vim adipiscendum
per se nichil ad pacem virtutis nisi ut
per visibilia ista ad invisibilium cog
nitionem veniamus que tum alios ro
gnoscimus valent. Et satis mul
tos ad hoc nam tenuit ad bonum et
cognoscat quod sit id bonum et tum
non prosequitur ad apprehendendum
illud bonum si enumeretur in alios
vanitatibus delinquens ad bonum
directe augendo confessionis deo lo
quens formula ad petendum non
aperti absit et quod est te ea que
prudenter liquida non aperiant si non
redeat ad te. Et ideo libros nimis pla
placent corpa pulchra. Et alia
delectabilia. Sed ex illis laudi
et in artificiosa eorum tum retorqueat

amore. Ne in his que tibi placent
tu deo displiceas. Et pudeat vana
primo dei fedis ipsis et hesitabis te
bus sordidare. Studendum igitur ut
queda sint que quis a bonitate
retrahunt et deguant exemplum
ex natali origine impulsionari
consuevit ut pote a fomite ori
ginali quo ad malum et retrahi a bono. Et a culpa mor
tali. Et quod ad obtenebrari et
maculari et a malitia corporeali
et quod qualitates quasdam
attrahit a malis et vitiosis prohibi
que tum simulat in prole inclina
tes eam ad malum gradus cum vi
tat ea que sunt complexionem naturalia
et conformia quantum potuerit appa
rum faciebat et quantitate rerum. Et ut
frequenter et reactibus quasi vicarium
dum leprosa leprosum modum
monstinere. Et a qualitate mu
tualis et transformat corpus
dicuntur a puerilitate consuetudi
que verum alterari nam hec
quidem inclinat et disponit ad
malum licet non necessitat. Et non
quedam sint que inclinant ad bonum
primum specialem dei operis ut in
Samuele et Johanne Baptista.
Cum parentum natalis loca complexio
cum prolis a nutritore virtuosa
educatio cum religiosa nutritore
assuefactio. Et hinc iacunt se
mina virtutum in puero. Unde di
augent tarde et intelligentia sopita
et in infantibus si nulla sit et
non exercenda et exercenda est
etiam accessu et a vista pueros
assuescere mera vanitate displicet
et varios petorum non inter ha
riet ut puerilis exemplis ab
duci consuetudinibus in fiatur
voluptatibus corripi et pinus
sicut obiectis puerili. Non dicit
albertus ex prima nate abilitas
que non dum in ipsum vitium rationem
virtutis facilius impossibilem in bonum
ut in puero quod nam dispositio
per rationem non oportet ab teneate

etate & teneris vngnibq; grauda & tristicie. In quibus expedit recte dicit plato dicit. Oportet ad quelibet virtutis iudicii cōfestim ex iuuentute duci bonitas no[n] consistat in predictis testa[tu]r deus p ieremiā dicentis no[n] glorietur sapiens in sapia sua & no[n] glorietur fortis in fortitudine sua & no[n] glorietur diues in diuitiis suis sed in hac gloriet[ur] qui gloriat[ur] scire & nosse me quia ego sū dns qui facio miam & iudicium et iustitiam in terra Nec em placerent mihi ex ore tuo ea que egredi[un]t de ore tuo sine malis sine bonis no[n] deberent sufficienter bonū et malum iudicij si bona quidē voluntas & superna & liberrima pateret. Intellectus vō ex obiectis de veris sua & libera poss[it] ea obiecta sibi oblata no[n] pt no[n] apprehendere ea actu sunt no[n] In ipa ptate si mentis aq; voluntas In pro obiecto bono nec pt apprehendere vel no[n] et aut facere aut no[n] facere Quod ex intellectu species rei mee recipit[ur] ita ex rebus mutabilibus species intellectus voluntas no[n] exit ad rē ad exercitiū Nec dicit methaphisicus vnū & falsum sunt in rebus bonum & malum Nec deus permittat multa fieri te si multa oppressit Sicut de peccatis dicente iacobo Scienti bonū & no[n] facienti peccatū est illi Nec recte dicit ex voluntas bona ex debit esse mala na sic scientia & operatiua sed multa mala nō in inferno no[n] deest pena dapnatis ut pz in demonibus neq; aliqua nāha auferet a dapnatis Nec ex voluntas bona erit valentē ei velle & facere eas vnd sine sit bona sine mala Nec ex obiecto voluntatis est bonum & no[n] denotat ea. sed vō no[n] notat intellectū bonum salte mora[n]r si scientem aut verū

De gratia gratum faciente

Ver etiā gra aut opatio mira culoz sine alia gratis data quas enūat paulus p[ro]pe finem ex mis pt boni alicui facere sibi de se licet alii ostendere ex sin de ibidem alle dantur ad utilitate aliorū sic tota ecclia & fidelium multi mi dei manifestatio spus ad utilitate ad plandū fidē p verbū doctrinā ut sine hesitatione doctrine fides roborat[ur] Dei est & signa no[n] fidelibus si infidelibus data sunt Nā no[n] in pmissa ecclia ad roborandū fideles in cordibus fidelium data sunt fidelibus gra[ti] miracula Nā mater ihū deo simoni cum fermante sequentia signis que signa ad roboranda fide recipiebat Dū dato p hac ipe sancto petro vnde cathe sancte qua nūc et edificarent ea fidelibus no[n] in[fi]p si infirmi ponen[tur] in grabatis per plateas per umbram petri sanarent[ur] sic nec in christum ut[ra] Actuū ex. cessant vō ea sanctitas vite no[n] a principalis causa miraculoz si magis doctrine vitis plandū in cordibus infidelium ut fiat fidelibus Ideo no[n] legimus in ex ipe vite sue in iuuentute dicti puer tuos suscitasse aut alia miracula fecisse ex no[n] huiusmodi predicationis officia et quibus ea vniuersi sanctoz sint misi ex filiū dei concepit et peperit Nec ex sitim ihesu christi miraculoz gra[ti] huisse de mag sanctitate euāgelia testat[ur] historia Int[er] natos mulieru no[n] surrexit maior ex Nec et legimus in ei ex[pe]d gratis ligneis huisse eadē ea si vna ligna si hebraycā co tenta fuisse ex sp credit & christū hitasse no dubita[n]t tn no legit[ur] nisi nec pt mundū vni dei pdicas sa sanct apli vno x[pist]o dei filius licet eis sligneis notis huisse no dubita[n]t tn no legit[ur] nisi hebraycā ligna esse Ideo ex dr manifestatio spiritus

quia publice multis gentibus est
necessarius non ym & dr ad vtili
tate sc̄i ecclesie non ppria Inde
se ꝑ non legimus n̄ fallor xp̄m mi
racula occulta fecisse vt ppius
in fide & doctrina nō sinus edifi
catus si in locis et ꝑsonis notis
simis utr de recto nato alicuius
qui erat famosus Et de lazaro
quatriduano de filia principis Iai
ri et de reris illuminatis ppe ecclam
Iericho et de x leprosis publice
Inde fit ꝑ illi qui in religionibus
religiose viuunt et in sanctitate co
nersant de cod legere nō accipiūt
domi miracula aut legunt vel
qr per eos fides publice nō ꝓ
ficiat hoc forte quidā eorū
sanctiores & perfectiores sint alios
si contra miraculis clarescentibus dñi
fatum e ex defectu miraculorū
aegrie defectu sanctitatis Nunqd
me cum credendum e deesse deos
hodie in ecclia tam mr̄ secularem
quā inter religiosos licet ꝑ eos
miracula nō fiant aut si gladio
tyrannorum nō truncentur nō ppa
sint variata & eccla hodie in pa
ce letat Et si insurgēt ꝑ secu
in eccla p fide catholica nō indubi
tatū veru qui ꝑ est deo ecclesie
ne faciat in eorū diebus fidelium mul
torū tanta exuberantia caritatis
per influentiam spūs sc̄i olim
fiebat vigente ꝑ secutione nequa
tue sancti a seipis habebant
hanc gratiā ad ꝓficiendā gnā tor
mentorū Dicere paulo vobā
xpō donatū nō solū ut credatis
in eum sed etiam ut patiamini ꝓ eo Dñs
& iudas dispnatus. nō certis aptis
ann xpō passioni le a xe accepis
se ptātē faciendi miracula ac
mortuos suscitandi utr mt x et
lu ix v mo dicto credis ꝙ iudas
mortuos suscitat ecce Iudas
habuit donū ꝙ macia nō ha
buit ut Johes dapta Et mt mi
datur intelligi ꝙ in nūdio dīno
dapnandi erunt qui ecclesiastica
in nomine dñi fecerunt quibus dicet
iudex discedite a me oēs qui
operamini q. Augl de miribilibus
sacre scripte d Sme veritate non
est recurrendū ad miracula asse
rens modicos fidei ad miracula
respicere vita dr dicit mt vii Quod
no mala & adulteria signum quē
Et augl li x confessionis dr ex
tis meritis suggestionum matheus
nonnulla agit miracula ut signum
aliqd a te petam Et legimus in
vitaspatrum multos sanctos hoc mitta
gētia omnia miracula ꝓcepisse q ea
nolebant uti Ex ꝓmissis etiam
infert ꝙ nulla falsam doctrinā
ꝓbitas ꝓpē ꝓ gētia miraculo
rum q nō e ex quo eum solo
deo omnia miracula autoritatem fa
cient homines a mistratue vitio
te dei si aliqs falsa dogmata mi
racula faceret deo ipsi testi falsi
tatis nō mendula fiat in testimo
nio veritatis Sō dixit petro Actor m
in sanatore clausi ex vtroq ꝙ ad
mirand in hoc aut ꝙ nos mihi
eqm esse meo virtute aut ꝓprie
state hoc ambulare Et ꝓ fi
in fide nois ihu hoc ꝙ videtis
et nostis deus dedit integritatem pedum
istam in cōspectu omnium
vestro Sm etiam ꝓphetas & in
nia ꝓdicantes ꝙ innocentiam
mundi xi legatur mendula se
risse utr actor xe ut deus de
iuda alii in ad mirand sanctitat
aliquorū sanctorū qui ymitan
tur alios deus fecit miracula
utr de sto Bern̄do in gallia & eli
sabeth in thuringia & hedwige
in silesia Et opinabile e ꝙ ꝓ
deum sit aliquos ipm̄ tā ꝓficisse
futuri sunt mores homīm q deo ꝓ
aliquos sanctos nona facturā
e miracula ad conversionem hom
Et narrat augl li de confessis
ꝙ ipse ambr erepta fuit corpori ad
sanctorum martyrum gervasii et

protha͂sin qui plura tui fere nr
miracula tpe Instine imperatrie
que sunt fraudes arriane pfidie
& pseutures bti ambro. Que q dem
sui in sint illud actp videa sunt
q nd tredi bomtis & mudanitati
consiste in diuinis potei nobili
tate sua aut in miraculoz ope
rone Ideo dr augi Cure nd odi
sancta miracula fiant et vi
ne infirma deripiant estimantes
in talibz esse maiora dicd quid
in operibz inspice quibz vita etia
cōparā dicid fidei multa opat
ad miracula ta fides peferid p
fides fiducie Qd dr De xo non
fert virtutes multas ppt cor
incredulitate in xm Sic fidei
attribui opa q madauerit qor
dma ab fidei cōfirmacoi dic q
madata procedut ex dei odpote
na tm fides mnit | Cor xm
Si habuo oēm fidē ita ut montes trāsfe

In quo ergo consistit
bomtas hoīnis in hac vita Ad
hoc videndū scrutanda sunt fi
damenta diuinaz scripturaz
ex quibz liquide apparebit quid
virtus diuina ab exordio seculi accep
tare dignata sit in his qui sibi
spes placuerut Nec dubitandū
qui bomtas maior fundat In p
iusto abel deus acceptauit pfessa
oēm deuote sue fidei in oblatione
sacrifici sibi facti Deum instruad p
in scripturis usus sit appellatio de
ipa patria quā ostendit in promissi
sua p fidē sui cuius ppt ad nd
fructū ppt q & martirii gloriā de
adeptus Deum nouit sibi iustū &
fidelis describi Deum petri stor
predicatores sc Abraha Isaac et
Iacob quid in his deo placuit n
obedia distinctissima ut in vno
Iacob visaat In cruciatione acer
bissima In deitate prie prie con
sanguineoz & toti hereditate
patrie ad vnu cūctis inbentib⁹ pace
cum tota fulgebat sanctitate ut nō
obstante litio inimicoz ecc cū pbis

uxoribus & magnatū opū hīnda
ria deus nō confundit votū eoz
deus dic scriptū ego sū deus A
braha deo & Isaac & deo Iacob Ge
iii Insup & anima dicti & eius de
uotū sue ut familiarissimi deo
& angelis accepti sue in susceptoe
& cōmessione pedū lotione ange
lorū & secretorū reuelacōe ut gesta
testē hystoria Insuper et p mis
siones acceptē meruerit de xpo
ex eoru semine nasciturō dr deo
in isto acceptat nisi nisi fides ver
tate pietatis mici obediat audi
simplicitate & ingē dei adhesioi
in omibz preceptis adeo precepte
Gic & de Ioseph filio Iacob tam
tate longanimitate dr q nāe & p
omēs scripturas thesaurē q secūd
virtutes clare describut fide
spem caritate mansuetudine pa
cientia humilitate benignitate
& aliis huiusmodi bene
placendū deo & faciendū oia q
ei sint grata Necnō ad credendū
ab omibz petis Quer sint que ho
minē in bomtate morali cōstitui
& dignū dr hominē adue et
na efficiut excellentissima in mor
tificandi cupiscias & in xpo & in
sequaribz sūs aplis qui resistit
in tribz primo in eruditate om
pbatū ppt xm amore ad vacan
dū pbi dei in despiciendo sue
suauitatis dicendo id premit
esplari aiam meam memor fui da
& delicta iuuentutis mee & ignorā
videte quā suauis est dns Io ut
nō possit id agat sz ecce ut alios
ad id agendum informet dicēs
id paulū volo oēs homēs sicut meip
ut simile sibi sile gaudere preuerti Io
ut in pmptitudine animi geratur si
ue sit ecce pro iusticia et veritate
aliq sua ponere iuxta id xi maioz
caritatē nemo hīs ut aliq sua po
nat pro deo in xpo & in aplis cla
rissime sue expssit Alia nō opa de
gne bonoꝝ ut sunt Iouina gra
elemosine missaꝝ celebratoēs
p dicatoēs exhortatoēs visitatoēs et

mille talia que bene & male fiu
p̄nt̄ nō sūt meritoria nisi fiant
in caritate radicata vñde ad gregō
nullū hō vrede⁹ tranq̄ bonū opus
nisi manserit in radice caritatis
Et in hac multa simulatio multa
decepcio fit̄ p̄t̄ p̄ius ad 1 cor xiii
Si linguis hominū loquar & angelorū
caritatē aut nō habuero factus sū
velut es sonans aut tymbalum
tynniens Et sile de sūa p̄phecia
fide de distribuēde in pauperes
p̄ia oīa facultate & de martirio
que oīa sine caritate nullig sunt vti
litatis Vñ p̄ius Abbas parisien⁹ q̄ruor
sunt que requirunt ad p̄fectō no
limitate que e videre oīa opa tam
bonarū in p̄decessorū Primo requi
runt ut rō ad deū sit erecta nec
ad quantitatē reflectat̄ tertiū vō e
finis angel⁹ sup id rōnabilis deū tollan
dum tñ medium nō exit ab eo
tertius sit ne voluntas reflectat̄
ad p̄priū commodū voluptatem
p̄ualū amorē p̄priū autoritatē &c
si dirigat ad conformitatē dūne
voluntatis ad deū glorificandū q
deo grata sunt & placita sp̄ facere
dūo vt in feruore sit affectus ne
debilis sit & remissa tōi tepe
ditatē q deus vomitū solet p̄uō
re cū dormitatō nisi id dormi
tant aliud mea p̄destinatio vult sp̄
ut nutrit⁹ et r̄enouet⁹ sanctē
desideriis meditationibus lectionibus
sacris ne tandē ignis dūnus amo
ris in altari sit in corde extin
guatur sīm id quod vult ignis in
altari meo sp̄ ardebit quod mi
nistrat sacerdos subiungit lignum ma
ne p̄ singulos dies si hoc in plu
ribus deficit vt voluntas sit
firma constans & stabilis diebus id
dauid iustam & statum custodiendū
dicta iustitie tue tōi id p̄ius xcvi
Qui nō vult pugere ne p̄ impetū
voluptatum sit voluptatis seu ad
uersitatis a retrahendum declinet
ad instar Balaam qui tabernacula
israhelitica p̄ius videplacere sō sibi
eis fieri proposuit si p̄ desiderium
visio temptatio consilium tōi eos
deduxit Quarto ut talis voluntas sit
totalis nō partialis sit q̄ totaliter sit
depurata a vicio contrario ne sit
in uno vicio & alia virtute ut sepe
p̄tingit liberales si in tōi neteris
Justitiales si vacuandos &c de aliis
simplicibus virtutibus mixtura
sanctes ee vtroq; et isti sc
bonitatem quod esse sunt fideles gallinas
& alias irrationabilibus qualibz qua
tenus possit mutuā sit intellectus
ad q̄ plus p̄tinet mutare ex mō
plus & sc gallina vnū pullū ligat
sequentē et trahat se hinc ocis sic isti
intentus vnū actū virtutis putat
se omnes alios habere ocis vir
tutes sibi sint vnite ut qui vnā
vel in omnes habitus ex ō sūa vo

Luc horas sicut malach

Quum ut ex dictis patet ⁊ omnes homines bonum appetant
et quod sit bonum finale dūm quid p
norunt bonum nō eligant si eligant
optimum sit malum ut in deformate
sicuis formaticos esse malos et
caritate bonos & tm̄ p̄mum eligit
hinc raro p̄t sic summi q̄ dūne
& posse cognitiua in homine sit sensi
tiua & intellectiua q̄uis prima
nata & obedire &c & p̄a connexa &
rarem q̄ssimum cognitio ocis &
perfectio 2a cognitio spūalium
hominū ad suam p̄fectō
cognitione spūalium q̄ spiritualium
tuum ex ō de acq nō tm̄ sit rare
mi adhuc sō sensitiua & dominio
hominis sup exteriores & inferiores sensus
& membra & p̄ vnū cognitio tor
quendi aliquos appetitus nulla
cognitio sit sine appetitu et mem
bris nātalibus vel nō & cognitio sō in
capitibus plantē est tm̄ ibi appeti
tus nātalis sō videri finalia fructi
ferorum sō lignum aut suaue & arbor
nec ipse suo motu inclinari ad pullulan
dum et quia appetitus fert̄ malum
quod appetibile ad nō possit ee
appetitus aliquis frustra ad finem plus
frustra & posse q nō reduc⁹ ad actū
et quia posse finale & naturale sue

distincte ⁊ ex distincto potentie
argui² distincto obiectorum ⁊ ecō
Quelibet² ⁊ ſſbus ad ſuū obiectū
⁊ intellectus ad ſuū correſpondentiā
ſſbm ⁊ illa obiecta ſunt quīq; cōtra
ria qua tamen cōtinuit adinuicē
ſpm ⁊ eōdē uersus Sunt tñ quīq; cō
formia quātū ad eſſe obiecti non
tñ quātū ad rationē cognoſcendi
qz ſſbm ē ſingulare. Intellectus
vſuum ex 2o ⁊ 3o de aīa uīs mīa
bo ſimiendo ſpē ſuo rō ⁊ ſenſus
ſenſibile ⁊ ſile in alijs ut in
reddit debitū cōiugalis ppt²
fidem alīs prolem q̄ ſunt bona ma
trimonij. Et qz cognitio ad appe
titum ſuo ſenſitiuo ſpē ⁊ nā pcedit
cognitio ⁊ appetitus intellectiuus
qz michl ē in intellectu niſi p̄ius ſit
in ſenſu ex 2o pḡnōz ⁊ vehemēt²
⁊ ardentiſſime ferunt² in ſuū ob
iectū ſīc qz ē delectabile ſſbm ppt²
eiq; p̄ſentia ⁊ cognitio nutritiua
uīs in tactu uſu guſtu ex quo
ſequūt² ſīc paſſiones ſenſitiue
ſīc rea cōtriſtiū gaudiū odium
timor audacia amor. Et iſte
paſſiones mōres ex nā ſua ha
bent etiā totū corpus tranſmutare
ſīc in rea ſimilitudinem libidinoſe qz
inflāmat totū corpus ita qz tō
tremuit marduit pallefacit
rubefacit inflāmat² membra lin
gua amittit officium ſuū loquendi
oculi ⁊ facies totaliter tranſmutant²
⁊ qui ho ſcit nō ſentit ⁊ ſō beſtia
a eſſim² ſō ph̄s in venereis in fre
neticis in ebrijs in dormientibus
⁊ alijs paſſionibus labōriōſis ef
frenatius. Et qz intellectiua pōt
lucet nō ſit uīs allegata materie
tñ in ſua operatione oportz q̄ ptā²
miſteriā² poſſ ſſbna. Et illeuſq;
potentie intellectiue ligatis ē ⁊ impe
dit² ut uel ſīm² michl reſideret
uel q̄ nō libē ꝺ ſibi curare poſſit
⁊ nō uīs nr² mīe pl̄ libertas indi
cūt de particularibus agendis
aut prohibendis uīm officium
⁊ obtenebrat² eiq; actui alīs indicium
quia ag̃nto intellectiua ſit pa
ſſiua ſū nr² obiectū ſunt ſīc prius
habet ſīc ſenſus ad minus affin² ⁊
id quia ſenſus ē ſuū 2dm phm
um eſt eligē delectabile minus q̄
pnūs q̄ magis delectabile q̄ dabit
ſic de pcēs ſile q̄ pauciores ⁊ mi
nus elongatas ad finē mīe ⁊ ſic
p tale modū eligit ho malū omit
tens bonū vñ dicit phūs 2o ethi
corū. Quos malos ignorāde q̄
omnia a paſſione ſſbna obſcu
rata in poteñ intellectiua. Nam
qui vna poñ apprehendit² actu pa²
⁊ vnū obiectū alia ē ſuū
obiectū nō pl̄ actu hīe conſi
derato ſicut dicit phūs intenti
fiſtulus nō pl̄ intendē hīmōdi
⁊ ut ſpōr clarius fiat ſumat ꝺ
ad medium qui ſapientiſſimus ⁊ de
pphetā videbat bethſabee uxore
ueue ſe lauante victa p̄ potentiā
ſenſitiuā libidinoſe obſtupefacto intel
lectu tulit eā ⁊ adulterauit cōm
ſit ⁊ dicit ſcriptura q̄ erat pul
chra valde 2 Reg 11 ⁊ Silē ⁊ loth
qui in Sodomis habitauit vna
tm duabus filiabus ſpē ſuis pga
egreſſis cuntis mireſtū nō eſſe
remanſit inebriatus vino ſibi
miſtrato p̄ eaſdem filiabus ipſo
dormiente. Gen 19 Vñ no q̄
ē excuſabilis qz vitare debuit
ebrietatē que fuit cā ignorā²
Sic ſili mei ē ordo ⁊ proceſſus
in omnibus mortalibus. Nec adulte
rium aut alterius mortalis peccatū eligit ma
lum ſub ꝛōne mali ſi ſub ꝛōne boni
qz delectatoz qz vitat appetibile ſi qz
hanc eligit mīam opem a deo ꝓhi
bito ⁊ tm delectationem ē ad medium
opus tm ſpē admixtū malū ſibi
a deo ꝓhibitum ⁊ talis eligit ma
gis onerē minorē malū ſ. formi
dinē quā tenere talī delectatōe Et
tm imputat ei ad pecm ex q̄ p
paſſionē cōtinuitatem ligatus
ē uſus rationis uel saltem im
pedit ne illā poſſit eligē bonum
Et² ḡm ſ. tho q̄ nullus ex ſuppoſito
aliquid quod ſubitanea voluntate nō

tollit tñ petrata mor.lis sic mise
ro rationis z voluntaria 7 mors
sequs erat si nolus fuit eid ottide
imputat eide tñ quid hominis est
m̃ ppto ex quo voluntis fo sensit
m aliquid quod impedimt tñ 7 p
quod ligat rõ fz m ebrietate aut
delectatione 7 potuit id impedi
re ex m voluntate hoc stetit ut li
gamine rois ẽ moriet anqua ligat
ret 7 qua fm tñ loquend q̃ con
tredit ab cõtedit 7 fo sentis q̃ ad
id p se aut frequiet sequi solet i
imputat totu voluntati cui no m
pedimt m pmo cui potuissi secut
elirio fm phm mala cõmittenti
dupx pena impõi dz sti q̃ volũ
tarie incidit in ebrietate 7 q̃
malũ in ebrietate admisit clessat
aut stet ligatio rois tue an pas
sio illa fuit nec delectationis tũ
amor aut alia fo supta fuerit
7 deleta ab infectione potentiaz
ssitiuaz sd ebrietas 7 sopor q̃
cessat fo supte 7 digestis vapori
bus 7 tue sete mentis fuerit sd
delet cõd consumptis in dauid de
bethsabee dauid rõ fuit delictu
suu Si tñ ligatio rationis p pas
sione in tm processit q̃ no essi
in pte voluntis q̃ fuit ligatus
rationis timoris in pmo sic stat
p alios passiõs ad insaniã esset
vera no imputaret ei ad culpã
sicut in frenetico nisi forte ei fuit
ad pmum talis passionis si volũ
tarie in ea incidisset ebrie i dor
mientibus sic in infirmitatibus si aq̃
mala committit eis ad culpã et
penã no imputat q̃ fm rõnem
no pmit uti ligamine rois et
rõ sed thos 2 q̃ sue passiones ro
portat totas Ira aut concupiscẽ
libido amor sunt passiones aue
que no exigunt q̃ p me no st
in pte voluntis q̃ ea rõni
no obedit voluntati rõnali sic
appetitus sensitiuus est q̃ p me ma
gis impedimt q̃ 2e ste alias
2 quas impedire no obstante i
pedimto aut ligamine rois q̃ no
ludas hz regulam sibi deputata
p quã dz dirigi ad eligibilia
et operanda que rta 2 trea rõ q̃
specialiter debet quid homo quid
cum sit p legem diuinam 7 humã
nas eidem inscriptas 7 q̃ regulã
hanc cõsiliari omittit multo ẽ
putat sic artifex ad procedit ad
mirandũ ingenium no teneb mo
stra rerum fiant ingenium 7 mu
rator muros erigens regulam
plumbeam no considerans rerum
erigit muros vituperabiles 2 Si
aut voluntas omittat facilla
vt grauiens in actu peccati i
cõsilia rõis no ex qua cõi q̃ ad
hoc suffiat libertas voluntatis p
quam pt agere 7 no agere nõ sit
dna sui sed dus aliquis interue
niens ambulans si labi sibi ipi
imputet eo q̃ omisit suum
p̃sentire sibi ipsum 7 ostendere
sibi via qua no indiget familio
tacite admitte q̃ inferior 2 cõ
insternum tacite magistro sic vo
luntas in homine fm se recti 2 si eiq
cognitus est ab intellectu ex cõsilio
sue dz vti tacite regula 7 p̃stituta

De remediis cõtra hoc ligamen

per que obturatur infirmitas voluntatis peccatis studendũ q̃ in homine
bone voluntatis qui sollicite sua
salute velit procurare 7 ab oi
peccato se p̃munire intendit utrũ e
ut sit sup custodia duplicẽ
siz exteriorem et interiorem
Illud in quib cõsistit ostensio tã per
candi quid a peccatis absinendi
tã p fenestras mortis intrare
solet ut dicit Jeremias Obiecta ex
teriora blandiunt sibi tñ
pulchra dulcia serena amabilia
7 delectabilia sibi vo cõuenit est
corpi 7 affici p obiecta ad am
plectendũ delectabilia 7 ad fugiẽ
dũ tristia 7 penalia quoꝝ summe
pertimescit cõtrarium Corpi vo 7 exteriorem
in homine quo ad se no differat nisi
tm a bestialiter quatũ ad cognitionem
boni vel mali nisi quatũ rigit a
rone prohibente aut acceptante Ad
euitandũ igit ne obiecta infirmitatem
trahant nec p̃ exponat ut vo talia ob

uesta nō admittat ad sensū exti-
ores Et si cāw admiserit ad ſpm
extiores mox eicē studeat nē
figant pedes ad sensa nutriores
ſc̄ ymaginatiuā memoratiuā
fantasiam ſ̄ſic mdiuer put
dum in aliqua domo pietas
mox eiciat ne horrore nā fm
Jero. hospes in semine anīe eres
cat mt̄ frequendus ē ⁊ facile hoc
fieri pt̄ p voluntate aīe qua sedif
fundat benem p corpa delectā
do ſc̄ scintilla ignis facile extingui²
aīe qua se diffundat p amplitu
dinē domꝰ ⁊c si se dilatauit
difficillime extingi² nō n̄ p mag
nos labores ſd legendo in vita
sctō Audiri qui in se sensit in
flāmacione carnis p instinctū
maligni spūs ad extinguendū
eā totū corpꝰ in spinis vepribꝰ
⁊ ortic̄ volutauit sic p penas
maximas voluptates supauit
ſ̄ hoc pauci ⁊ Et magis vti
lius ē pcto admitte talem illicē
bram peti ad sensa extiores q̄
extiores nā ſ̄bꝰ extiores nō ſt
repuatiue spēcie in absentia r̄z
extiorū ex 20 de aia ſ̄ intiores
sunt repuatiue nī ad motū volūt
sunt expellibiles q̄ p apphensio
nē sui cōpsse tanquā id nāliꝰ
inhidentes nisi p longā oblionē
aut mgā aduertentiā quia volūtas
se ad alia cōuertit cōsiderāda Et
hoc nō minꝰ ē remediū q̄ ho
ſe in alios ostupet ⁊c si mīa sunt
nūia aut vtilia tñ nō sunt sme
hac vtilitate ut sup scribā de no
tiis dī dr̄ pce. Reb age tuti⁹ ⁊c
Occupata enī mēs ſt̄ alia p̄ſna
a noīb⁹ ſc̄ legendo orando ſ̄
scribo seu quelibet operē manual
exercendo Alit̄ tñ phi ⁊ alit̄ theo
logi assiliant² de remedijs cont̄
vana lectt̄ theologi nō dedignā
tur philosophi vmitari ⁊ nō eg⁹
nā ex 20 ethi⁹ arcꝰ potēs in
cōi vita ⁊ modū acquirendi bo
nos hītus p̄ dīno epo⁹ brixi⁹
⁊ vana sibi inmunda sunt cōtraria
et vnū cōtrariū expellit aliud oz q̄
hītus viciosi expellant² p actꝰ vir
tutū duros cōsuetudines ⁊ frequen
iteratos ut p assuefactū cōsuetudinē
cōtrarios hītus virtuosi cōtrahant²
⁊ virtuosi gignantur q̄ scīles actꝰ
scīles hītus solent gignere ut hī
ta gulosi p actꝰ sobrietē ⁊ tpan
tie cicant² ⁊ hītq̄ modi nemine
p actꝰ castitate refrenet² ⁊c nis
Ner hoc breuiꝰ tpe treadat q̄ se
factiuū si q̄to forcius mhēt mag
hītus tāto difficilius expell² ⁊ acci
dit cōtingit digest remedio sic aq̄ cō
dens supp durā petrā difficilius
ea cauat q̄ si sup molle q̄ p q̄
dq̄ cauat² hītus ⁊ gutta² pcō ⁊
unemq̄ nō dū mentis hītuate
facilius pūa tingunt² virtutib⁹ q̄ in
sembl̄ innatāt ⁊ misi magī sunt
adhīta diligēs sanitꝰ fit ꝑ lapsū
ad vna q̄ sōmte mēbrorū
⁊ cōsuetudine trahente sēp videt
m aq̄ talestra q̄ talorē dz cōtinuē
oz q̄ ignis nō subtrahat² q̄ si ſb
tracta fuit mox p̄dunt separā
ad dispōz sui nālem ſ. frigiditē
sic ⁊ de rebus in horā nā diuer
sarū pd ethi⁹ Vna hirundo nō
facit ver nec vna dies estatem
si pluēs ēt hoc experim² in bes
tijs ex frequentia actuū accrescit vsꝰ
⁊ cōsuetudine silua agendi pd
vsū ⁊ vsꝰ corrigād ad sonū fistu
le ⁊ tatelli saltād ⁊ equū dōmit
⁊ boues ad aſsuetū ritū mobiles
exercē ⁊ amabile q̄ latina lingua
loquē ⁊c de q̄libet ꝛm remedij
ē q̄ amator virtutū ⁊ hostis vi
ciorū multū cōfidēs dz a vino cōti
nuo vītute ⁊ a vino magē pciosū
dicit poēta cum poēte qui suasit nauti
naufragū fugē cupidibus q̄ dant
fugiē finibus nebulosos ⁊ impe
tu aq̄rum si vellent saluā naues
ꝛm remedij q̄ tp dz cōfidēs a vi
no ad q̄ maxime ē inclinatꝰ a nā
aut a assuetudine trahendo se ad ā
extremū sēp volēs reflectē ligna
curuata ⁊ tortuosa oz ea maxē
ultra mēm inclinare mēuare

lepus & sic vie adhuc sint vtra
q̄ sit ꝛ delationes & restinas
alt penas p̄ delictu ferit qui de
lectationes traxit in dolores a
penas corpales infligendo aut
per meditationes mentales ipme
do cruciatu & medui & p obiecta
delectabilia & oblationes pigroz
sunt fugiende in quibus vilior est
fuga qua pugna Sic fecerunt ſ
nes troiane timentes grecos de hele
na pulchrima & metrice dice
bant fugę dabi helenā ppr̄ pul
chritudinem derelictes est ima
pertubina cuncta cōtinent multi fa
cile ideo vitare poterūt no valent
nec pugnare volunt nec fugę q̄s
fuga esset melior et sm sanct ſ
ad pericula sūt remedia spūa
lia que plura no sunt ſpnegenda
Sz theologoz remedia cōi vi
cia alia sunt & magis efficacia q̄
p spōnem mundimur fidelibus sūt pe
na confessio cordis contricio lacri
mosa oro scriptura ingē meditatio
corpalis castigatio Sanctissime
entraste deuota preptio dnice
passionis fregnis in corde cruo
lino mortis fuit mētis compassio
Terribilis iudicij timuit & pedet
etiam mobilium sibilus horrendus
locus & horroz grandiozū cōtu
meliarum Hec & talia sunt q̄
si p diuinū gr̄iā cooperante mēte
fuerit compassa no longe mora
parietur quin ho finale a vitijs
& fugę pt̄ dño negat cui sūt gr̄a
medentis ab omnibus mundanis
bus nitidis tribus & suauitatibus
celestibus ea q̄ ei⁹ ira facit ut cet
horreat sint oīa que in pena dāp
nati cum sua sint a lo clarissimo
imparte rōnoz qui ut in decem
nis scribit̄ nō transmisit imperiū
p xv ānos gubernauit filios suos
substituit in pedalia disposuit
ornamēta & valefactis sterilis hu
ius monarchie audiuit & deo usq
in finē vite in mōstio deuote et
humiliter finiuit In q̄ morte tam
dom ch̄i mali angeli timendis
multitudie tonuerūt & cui sus

ripiendi vehementissime deter
tantes ita ut q̄s corpa sunde ar
rupē vibent tandem nōctibus
pūtibus et orantibus mali spūs
cōfusi abstesserūt & sancti ange
li aut sua cōsolatione sm̄ celsa
deserelicta Ubi vt spūs spirat
Et sm̄ Ambr Nescit tarda mole
mud spūs sancti gr̄a Et sm̄ gr̄e
ubi spūs sanctus doctor adest fa
cilit̄ dicit pt̄ quod dicitur sme
magna mora et labore

Qualiter homo vitia & virtutes cognoscat

Hec hoc a cōsiderate mea
p̄mittendum tamen q̄ homo
inter omnes creaturas medius est
partiapas ad omnibus in potens
aut ad suas opa nec extremus
sit pōt regenia sublima & infima
et q̄to participat superioribus sit
angelis in potēt intellectiua in
to nobilius et q̄to participat infe
rioribus tanto celestialior et bruta
lior sit sm̄ augē de q̄ite ad Cur
aut tot potentias ordinatas sit pō
est q̄ sm̄ sm̄ eius pa ptedicatores
art n̄ aut quidna & in ostimo
spūalia & corpalia creatura
& ro ordinetur in ipsa virtutes
vtraq̄ creaturarū Aliq̄ cui vo
ponit q̄ dt phūs z rei & mundi
q̄ sut in eis ultima no pnt cognosci
perfecta homitate sz aliq̄ imperfecta
sic vegetalia & sensua pauce mul
tis cōsequunt sua perfectiones Empto
ra vō hmōi cognoscunt p̄fectā hom
nitatē multis sic z ho & plancte
q̄s vō supiora adipiscunt p̄fectā
homitatē multis paucis Summa vō
perfectio vnius in hmōi q̄ absq̄ mo
tu perfecti possidet homitate ut deus
Ideo spectat q̄to superiores tanto pau
ciorib⁹ motibus mouet ut ix spera
que est suprema tanto minus motu
& octaua duobus Et pot exemplificari
ultimate z dispota ad sanctitatē q̄
no pt perfecti consequi sanctitatē sz ali
quid modicū cognoscere pauce sūt
deus in medio aut dispota z q̄ pt
perfecti cognoscunt sanctitate si milia

multos ⁊ adhuc melius q̃ timere
pauros Optime aut qui absq;
timore perfecta hꝫ sanitate Et nr
omes solꝫ hos e viros ⁊ virtute ma
pare ꝓpt libertate acbiten q̃ ꝓ
ad ota ee vt methica q̃ pñs hol
clerad q̃ no omes potione insidies
subdimt superiorꝫ si resistat no
sic erat in statu immortalitat Alie vo nrea
tue corpales no sut rapaces
vicꝫ aut virtutes q̃ sue detitate
ad bnꝫ ꝓpt formas eis inditas
que regulant ab interna no er
rante quas theologi appellant
angelos q̃ omibꝫ creaturis pst
to nulla corrupit sic via sua
sic ho qui in p omibꝫ alijs debet
rea via mede ꝓpt clarea cognoꝫ
ꝓpt ymagine dei ad quã creatꝫ
e ꝓpt prima promissa ꝓpt perdꝫ
dominatꝫ ꝓpt dei benficia abiecꝫ
precepta Sz heu cecitas ⁊ caligo
operuit oculos multorꝫ ꝓpt for
tes corruptoꝫ ꝓpt molita cõsue
tudine ꝓpt omnino horꝫ mul
titudine sic corrupte mentes ut
putant alijs p lege hoc debere
sic vinci ꝓpt defectu dure vite
us aut quadre torte phas Ideo
eis sit ꝑbis cõminatio iguibꝫ
in qꝫ in sopnis audiut q̃ vno
cedi q̃ quibꝫ septiq cõmadau
⁊ effecta no sic clo mostrat fidei
ei esse in causa sic depmissis p
mis vite etne Si aut deos sicut
ꝓ credent prima pollicentibꝫ et
penas cõminatibꝫ pro nis Dubio
nitid emendarent sd si aliquis
deus cõmadas publicarꝫ ⁊ pẽs
mor acquiret nec esset q̃ no ere
det eide Nã ut d Augl sic gñ
lã inadua sic instituta e q̃ nã
in ardua terꝝ pulchꝫa ampler
tit nona ⁊ rara cupit ⁊ oc ꝓ ter
sui ingenuitate ⁊ ingenitꝫ no
bilitatem nec aie a deo create
Si q̃ illa nodu manifeste spectat
in deo ꝛo cupit ut ꝓpere i creata
⁊ in pñti vita dñi misurgit in
homelubido dnandi corpore et
carnis voluptas appetitꝫ hñdi
di in diuicijs in poñ in fama
in honoribꝫ Et hec no solꝫ mis
ꝛeporibꝫ quibꝫdam sꝫ etiã in lus
sicro qñ pñs hore ⁊ in poster
est diuato ut regnet in victorijs
aliozꝫ gloriabunt alijs volentes
dnare nec hec vnqꝫ regulat est
subit q̃ sic pnus sint Ex q̃ libi
dine dnandi quate tristie segui
nõ e facile dictu ad que pẽa
pene tota omꝫ homꝫ festinat
intentio ut p experiencia ꝛo
cnd rõna curia frequentat deo
curie archiepo epoꝫ platoꝫ
imperatoꝫ regũ pncipũ ducũ
baronũ comitũ ⁊ aliozꝫ in hoc
seculo potentiũ cleric sequat ut
ex hꝫ benficia offina dignitates
⁊ p bende hauriant p hꝫ ⁊ unꝫ
q̃q; ex legibꝫ studijs salubrite mitigat
dat Et vbiq; eis pene hõ repudij
honoribꝫ tinct ⁊ sic ingeniꝫ deg
nat Et nichil amittat cetꝫ si sedꝫ
dnabilia pectora mortalia trahat
audeat hoc ete secretꝫ sacrariꝫ sic
tudinꝫ corpis se demittat dnandi
u sanctꝫ primꝫ regẽ ysrl ad ꝓsp
dad sui Dauid dpulit nisi odiũ de
regno subsecuturo ꝓpt ambitiꝫ
ꝓpm regni q̃q; in morte eq
septiq mathematꝫ sit ut p̃ Zach
testat hystoria dnandi Ieroboam
regẽ decẽ tribuũ filiozꝫ ysrl ad
ydolatriã duã ad omnꝫ positate
sua induxerit nõ ambitio regni
qd timuit amittẽ si ppluꝫ ad ado
randũ dnũ in ihrlm ꝓfectꝫ fuiꝫ
set ⁊ Et xp Et aut pene omes
ꝓphete ⁊ usq; ad aduentũ xpi
⁊ multa pꝫ xpm acerbissimas
p sceruos dei predixerat a tyrannis
⁊ q̃nq; seculi potentibꝫ nõ q̃ ꝓphetas
debeant ab eis ex sumpte ambitiõ
onꝫ q̃ timebat priuari honoribꝫ
hinc sterili dnandi Salomone post
issimũ sapientissimũ locupletissimũ
simũ insanã fecit nisi potestas
dnandi ⁊ voluptas carnis

ad mulieribus teste scriptura Sic
ipsissancta testat de prius sodomoz
exercitu xpi et ad dem dim
tem illud epilogyem unfortune me
more ad sepulturā infernale
attraxit misi pompa diuicie et
voluptas adque comitat plet di
ricia urlementia tumor ammi
Vnde dicit seneca Difficilimum est
diuicias z tiberino filo corrupti
obligatissimū id est vide ne deū in
scriptus fi in cotidiana homi co
uersacōe Dñi videor mi no mal
suke maledā auribz giuez sozū
statuū z dele sic dicte Paueat
omes an quoriū statu bndes
qm a sanitate salutis omes sup
alienū me tuoz z spem sub me
tudine gemtes qz fm testimoniū
nesciat homo an amoe an odio
digmus sit fi oia ē incerta metu
Paueat uere ē quibz tua diui
gregis a deo ē cōmissa qm ab
ipse rō districtissima cūt exigēda
dicte scriptura Durissimū indi
tū hiis qui p sui fiet Sapie vi
cū nemo securus sit an de venia
z gratia sua suffiaat dare rabos
Paueant ni pdite secularī cōsti
tuti ad gubernacula plebs fide
lū qm mi ℓ o reges ipsi tuc
ppli regentes soli tres scripta
sacra cōmemorat Innocent vir
gā fi dauid exechia et ios siam
cū ℓ Habeat p oculis ost
iud bnissim Johānis baptiste in
litibz cōdemnā lu ny nemeū mp
gauaret nec calumpnia sacratis
z conventi estate stipendiis vti
pasper z videat si quis talia hec
mi potentes r̄pectue ēte nō iq
sup fidei ēt extollendi fi rara
aliū mīs hiis talis Cotremis
cunt ois iudicaria p̄dite hi
tes tā spūales qz secularis atte
dentes id sapiē p̄ Diligite iusti
cia qui iudicatis Vnde talibz insidi
ari plet audita repudiatis munerib
accepto p̄sumaz confidēter
fidq z delicta tīquitatis aoīa
Leō id Tu aut cū tīquitate iudicas

Expauescat omes diuites atten
dentes pallegati diuites derpna
lū xvi et difficultate ingressa
regni celoz ℓ camelū p foā
men acus fm eūangeliū ocrētate
Et idcirc etiā oc xpō ens p̄mo
nati de mag vobis diuitibz
qui hic habet consolacōe uram
Ve vobis qui hic saturati estis
qz esurietis lū vi vō et dolemi
tent religiosi qui licet in tīquil
lo mari abstracti a secularibus
actibz naugent nō tā securos
se stare a naufragio fi sic sepe
euenire experim dū in tpestuo
sa mari naugantes diligēter ad
hibita ad portum puenire sic nos
securos se estimantes torpore oppri
mimur in ultimis sepe raro subsi
et periclitam Vnde in vite p̄ma
resurr qdam sanctoz dixisse
de religiosis Ob mem de Jerimo
scribet scriptuas ocs Judicamus
ex torde dauid cōsumari z tri
que deus a nobis requirit nō hec
sed humilitatē z caritatē Sed cū
alia tela hostis maligni quibz se
cularibz plet insidiari z alia
religiosoz id ex sui forte eo periculo
sioza quo occultiora tendit insidias
eis apponēs fi occultius nō in
ad religionē venisse fi in religi
one religiose mansisse laudabile
est Iterum tales hec xpō sua
videbam sathanā cū fulgur de
celo cadentē in x qz sp sathanas
supbus credit finisse in celesti be
atitudine et tri irreparabi ruinā
uta religiosi in cōtemptum hereticū
superbiendi tenē videri aliud ad
simplices fideles Denqz paueat
omes inmensa tonitrua ignis sum
fignis et salutis ignarā sub dis
trictissimo iudice metū expectāb
sententiā indē fugiendā sine
in eo und sine in malis hic ete
saluator discipulis suis et nob
posteris ipoz exemplum scribit
ampliand triduū ds vigilate
utiqz omes tpe ordines ut digne
habeam fugē ista oia q futa
sunt et stat an filiū hoīs lu xxi

Si hanc mensam sanctus dicat studuit
ppone quid nobis erit faciendum
qui longe distamus a meritis discipulo

De efficacibus remediis contra peccatorum

nobis dominus sup
Scrutatibus .ns & humanis ex
perientijs reperiri duo efficacia
remedia que cuilz volenti eas se
rvare vte sufficiat ad abstinendum
ab actibz viciosis & alienandum ad
actz meritosos que sunt commercio
infernalium penarum & pollutarum
primorum etiorum que si cor mundum
oculos mentis effigiaret ppone
mdme recedendum d horret cor pi
tudini malum committere qd' hns pcti
sit plectendum que ignis puls acce
sus tenet quelibet ne committat
alicui p quo igne illo d abim cas
tre etc m bestijs irrationabilibz
sum angl videri mgr dnus sanctus
bestias a maximis voluptatibz
arceri dolorum metu li. 8. z. q.
Et licet pene iste torpor pudicos
no videant ti ad hoc ictuosos sp
rentium quod si oculis cernerentur
et in ambus palparent. qz relid
& tra tissime vā aut expd qui
cas petrarcha comparat d no tris
sime Nā & sic decipi pot & ppm
obiectum vtz in pedibz volucr & pal
& sime quinte & in tactu vino
pisi p digitos cancellatos vbi
vnus pisid appareret esse duo tris
tissima aut expd in et mundi funda
ta credibilia sed sunt minus et
sed eo nāh phūd qz species rerum
in materia non reperiat ipe
sapiens sum cor ipenitate cor declinare
a sagittis cantici vbi hinc ad
fugiendum ad delectandum ad opan
dum antich & pricz exitus sp hmoi
res ipe de qua supra sp spes
sponsi videri in sponsis horret clama
re & curre & quis est horis ostia
de tenere se qz esse in aquis
aut ignibz & quis ambulare et
curre & quis est horis ostibz eas
cum dormientibz sed probat phus
de sompno & vigilia ppter fortem im
pressionem spetiei dum & dimittit
pollutiones nocturnales ac si res
essent pntes sic tm clare appetes
q hō viratz se actu id pretrasse
nisi absentia cohiberet cum magis
simus & simet oculis qz dr augel
libz in sompno appns sibimet appa
rere vel exterius simplo qd quotidie
puto no fiat p experiendam cu
go ad ppositum mem cardo ignis
infernalis nullis vite humanis
experiendis sed in memoria actuali
hitu rppitatis mentis bid affecta
sed retrahit a pcis mortalibz
& pollutionis primoz ppter delectā
tionem ineffabilem mentis affec
tantum vt si alicui tunc do
mitur qd' delectabile aut pulchrum
videret sua dimensitate vinceret p
dr augel li cōfessi vt ap ternaldum
sanctum delectatio spiritalibz in spiritalibz
luce torpedo pcipi pte tenebre
no separat sic nec tenuitas rei
quidem digna videri. Et licet
paene dicat trahit quidem suavo
luptas et si torpalis multoties
plus reficit hinc erit vmagnam
pnitie veritatis consilium sed bem
on epla ad fratres de monte dicens
fuge tibi meo cōsilio hui ipse hoz
rung scitis exemplar sic tenebi tuo
nihi serit vidēti insederit ut qui
cunq; cuiq; adorandum finis ad vide
nā cogitatu assingas & temeripm
ordines et ponas dnm cogitatu
at si pnus sit in offrendo mittit cui
emendet in te oia emendanda cas
eius cogitationes tuas no alicos vide
cogitabis at si videat at si aegri
at emendare cogens ibi et stre
ymaginata pnitia quitū in hoie
bona agē vz & a malis cōpescere
hic & in pnti de igne infernali
et grauibz et mb si torpedi ingre
hi serit & cur torpedi omi hom
ad ullorum frequentie medicina no to
rem sicut & talem effectum non
sentiunt ad hoc cor pdo qp alios pe
hementia meus corui e ostipata
& crudelis exercitus expellit moto
mores aut dudum rudimus et
grossities cōplexionis valis no
simul tales animi impressiones frigide
sine tristabile sed delectabile in

fantasia aut stimatia aut etiã
assuefactio cotidiana tribulid nn
imut m ab[illegible] qua q̃ rarius te
terrent aut delectant assidue
oles sacd (ingemuit) tñ aliq̃ solo audi
tu penaꝝ extremi sint Si quis tñ
talem se sentiret ut ad eoꝝ meꝝ
ria nõ afficet talis dẽr p peccate
afflictꝰ ignis aut aque ferrete ad
ferri candentis sine tñ notabili lesi
one corporis in se extincte Ritose
tangendo carbone ardente ut sic
estimata veritꝫ pcepcõe animꝰ
senturet quo mestimabiles peas
patiuꝫ delect Nã dicit augℓ in
quodam sermone q̃p̃ minor mal
do videri aut cogitari pt tormẽ
torid ut reparãe digno videat
igne purgatorio ne die nr̃i finali
vbi nõ vnꝰ digitꝰ sz totꝰ corpꝰ
nd aliã torqueb pa sz̃ueritꝫ
diuꝰ nl penalius nl acerbius
nl diutiꝰ excogitari pt q̃ sñ fie
st q̃s h̃ sine prima deceperit eiud
ad vnꝰ solꝰ petꝰ mortalis Et sol
pomsibilitatꝫ ad terrendũ obstina
tos Si esset lapis tam grandis q̃
totꝰ mundꝰ usq̃ ad cõsummacõe
uo ne spere nitet et esset mon
tanꝰ montiũ q̃ per mille annos
venerꝫ de illo grandi lapide tã
tã q̃ntam sꝑ e detrit p̃ vnꝰ
q̃q̃ anꝰ nullꝰ absumet et dicꝰ pgrinꝰ
le annos tantꝫ ita ut per 10 millia
annoꝝ spũ de illo lapide tantꝫ
deperiatꝫ q̃ntꝫ ꝑ eiud q̃q̃
nullꝰ adhuc magꝝ spes esset deꝑ
natis q̃ adeo pꝫ durabilia tpa to
tus iste lapis cõsumẽ et nõdꝫ pẽ
finiret Sz ianuer spes est eis
e ablata Ad hoc etiã roborandꝫ
veniat ad medium miraculũ qd̃
beꝫ gregoꝝ li° dealt post de q̃dã
suo familiario mõe simplicitatꝫ
qui tpe epidimiali ex eode mor
bo ad extrema deductꝰ papta q̃t
relo e et pñs aud ad corpꝰ reuersa re
uerit et expssa coram omnibꝰ astantibꝰ
et astãtiũ multitudo horadut plurimꝰ de
domo sua qui eaꝝ posse esset mo
nituri qd̃ pñs ita euenit et accepit
grãm omn lignazii ut ad christũ
tes quatuꝫ q̃q̃ ligna loquẽt ita ut
omnes mirarent et credẽt dicte
eius deũ ꝑ beatum eoꝝ mortꝫ
dilatꝫ e cꝫa xv die stricis sibi
immiñ morte ide tribulit magꝝ
brachia lacertosq̃ dentibꝰ ꝑrumꝰ
lancinant ita ut in tali pena et
ꝑpõ tormẽto abhorrentia mirꝫ
et dicat gregoꝝ ibidẽ etiã talia
et talia dei iudicia penetre nr̃i
ut tanta dona ꝓpicius tñ tem
deli morte vitã finiret et credẽ
dũ e q̃ ꝑ mas penas purgatorii
expectꝫ sunt ad quas incauto se
ꝑduci flebat eas horredo plu
mre voluit fortẽ pemꝰ sibi ꝑpe
dungens ꝑ tales tendeles ꝓpꝝ cor
dilaniatꝫ Et licet expiciẽ non
detinet omnes comes de inanssiõ
ibis penis sit ꝑstitud animꝰ tam
tñ quisq̃ dr talia ꝑ propẽ ab alio
expto ar sibi ꝑpe ꝑ se et in se essꝫ
tales penas ꝓpessus ad et erdiat
ubi erit fletꝫ et stridor dentiũ ubi
q̃ ꝓpetuꝫ de quarũ penarũ ac
bitate et horredo tristitia sancta
res solent pone tale experiendo
Si mirabiles ignis q̃ndꝰ oia
membra interiora et exteriora pe
netraret et ipse ho
ad corpꝰ et aud in tanto igne
ardente esset quidꝫ diuꝫ sibi
posset mori in eisde penis si ꝑ
togꝫ venie in eisde vicissitudine
ꝑ assuefactoꝫ et cosuetudine pe
cadi si ꝑ vitus ꝑmanet q̃ quis
desiderãs morendi illicitꝫ ad mortẽ
a refrigerãdũ mdet cogitet q̃liꝫ
et on se effigiet tantis penis ut a
hinc a petis absineat aut ad dig
nã penitentia agat Et ete mirꝫ
videri dr nr̃is quies talia sancte
omnꝫ aliꝫ mortale admittut uel
salte veniale ad hm multos ad
tores famosos cade sit ꝑ pin
gatorii et infernꝰ licet illa timẽ
ista mente Adhuc in ipsi et illa
nec a morte resuscitati in testiõ
ꝓdictoꝝ de quibꝫ ꝓcipue hiero
sanctꝰ Cirillꝰ epiꝰ Jerosolym
tanꝰ ad bñ aug scribit in epla

de miraculis beati Petri Damiani
experti de pena ea q̄ videzur
& p̄fecti sunt studiose p̄ diffusa
tacione vpozū tradiderūt vnus
ūdictā p̄t extinguēdā ḡp̄ dā
heresim p̄ obiit bn̄d Petr⁹ in bethl
leem & ibidem exoztā quorū corpa
p̄ tacti fuerūt quo vſq; fuit dīa sepul
tura sunt pte p̄sume distincte
& p̄ xx dies vnctēb vna no
ctū Eusebio discipulo sū Petri
eode die abhor sexto iterato mi
grauerūt Sancta Cyrilla epa p̄
fata asserit se ab exēde diffusitate
pluuia p̄strutaꝝ fuisse admi
llorū dicit se vidisse q̄ lacryma
te amarissime & tristi & diligē
tem cās istaꝝ lacrimaꝝ cognosse
studuit nr̄ aliq̄ cōsolatoꝝ tempe
rolentē cui dixt diffusitatis ḡ
cyrille & q̄ p̄dicte sūt exptā sibi
se & missi fleti causa Et dixt
crudeles reddis penas et tormē
ta no solū dapnat⁹ si etiā p̄
gatorio ep̄ūbus ignīb⁹ Et sub
dit Si deb⁹ q̄ in mundo sūt cognē
gran pene posset & tanta crās
flationes mōri pene q̄ illic hē
cōparēt̄ solaria cōputarēt deb⁹
pene que hic hūm⁹ Nullū enī
libet videre si illas p̄ experien
cia nosse penas vsq; ad finē mūdi
di oibus hūs sit sine ī medio ter
nāli pene quas deb⁹ no deb⁹ ab vltō
Hucusq; fugillatū p thilezt quā
vno die sine in inferno siue ī purga
torio magna q̄ illic hēt⁹ pena tolle
re Et si cū mei fleti intrōgnāt
mox penarū ei q̄ petozāli iuste de
crua de re no mirent si plangā
pena si no plangā mirari deberēt
Si porro admiranda ḡrā hoīes q̄
mori no dubitāt salte alioz exp
mento no cogitāt tantas cruci
penas si tanta seruāda essent Et p̄
pot⁹ diuīs malozū xpianoz & pagā
norū Dicens tanta siquidē diuī
& ut penas xpianoz et paga
norū cruciāta fuerūt florū xpia
norū sunt si nulla ḡp̄ odio
ineffabilia sunt ut a vindictā cogi
tabilia Nā ista dei gratia diuinitus
retexerūt continue conferabilia
scripturis q̄b⁹ cōtempserūt Et post
do horrido aspectu demoniaꝝ cū
apparuerūt hec sue migrationis sub
dit q̄ tanta multitudo demoniū se
ad ingressū apparuit ut p̄ multitudē
diuidi no poterunt quoꝝ spectā
talis erat q̄ ea mi penosa mihi hor
ribilia exēplaria p̄ponēda cui
quā homīs flāmis ardentibus ac
sueuit se exponēt quā cōtra for
tuitos oculi potuit diuinitus ad me re
mittēs oīa q̄ndā p̄fectū cōtēdā
ad memoriā mei reuocauerūt
suadentes ut amplius de diuina
mia desperare Et cū ita nō diuina
mia me minus cās ipsis nō va
luissem Et dixt Cyrillus q̄ hystoria
diffusitatis p̄ istos xx dies cū finē
penitentiā pegerūt q̄ recedit⁹
ad Eusebium ad cui pallacia ingres
se cū fidelibus hāc hystoriā audito
rib⁹ omnib⁹ hēt in stricto p̄posito tu
sic q̄ nō hec delectat obliuiosū Et ut
cū me p̄ fidē addā opusculū & hoc
crudū fr̄ religiosi mei in Christo p̄mit
ad exēmia p̄ductibus & cuiq; ea mi
lauāt cōq; debet ut mea laudatio
primo cepit tocpi eā ingressū admi
rans p̄ paululū mutato & in
grato colore & p̄ hoc in albū
colore nexū & ad mistū mutū
Et p̄ aliquot horas in p̄fundā
reuerit Deū mirogatus a mōcho
quid viderit Qui dixt p̄ egressū
ad ipsā missa & in pace ardentissimā
deū inuocata in ingressū feruentissimā
deū in aquis gelanalibus frigidis
simis Deū in carnibus aq̄ ferueret
quod pena colores iuxta declarat
In his penis obiecta p̄ nīa de
manibus petūt leuitatē et neglīe
q̄ punienda in religione a quib⁹
p̄ flagella ferrea ad hūc & in
tollerabile disciplinā itepi ut
multū vasa eneā sine cōmutatōe
in quinquies simas phiolas fusione
posset vino mox in puluē solue
ret q̄ me deq; ex ista salute nō
posset ut ex una me redeptiōe
vellet iussit me ad rozpa ꝛ dicit
vō & cepō q̄ pene petentib⁹ deber

dorerem et post hor ide fo religio
sior factus vita sua in melius mu
tauit Ser z similia de futuro tu
mens qua grauius mete hodi
e frequ rumiata to pomit hoiem
in exhoribus terrent ni meioribus
strahit a pctis z talem bilia
oia facit q aduersa st tu ppe
ra qua aduisa De pena pec
catoris pp' pua q ifructuo
sa

Nunc uo onosse videri di r'cense'
flagella pcedibus cta in hac
vita infucta que loco medicine
ta ipis qua alis deus posterid
aliquos flagellans ut omes mun
habeant tu fin augt q'q' dei ei
sue plectendo sue ignoscendo nt
aliud intendit nd ut homo vita ex
rigat Notissima t scriptura do ppm
pmd et sup mud in celesti hierusalem
ppt' est vna sola ei gita eoz tu
co sensu z deliberato to ce p ta
mag tu ad effectu pduc pyla
a supmo statu ad ifima nisi in
profunda corruisse sic spe re
me cospicide qu et tu vil' seo
est ut in gregis spualissimo eo
pozeoz se multa posthebit lu my
Aduertimus p'm qd ei a statu mo
rtis ad oia posterite pligo sed
ppt' vnu tu sgressioz qz to mul
de ruo retuto ppt' q in filiq da
mortua finis et ina dap pmod
pcto cmoluta finis legimus
ad anima in diluuio ppt' pcta
periisse qu ois cero corrupit
via sua sed noe z vn aub ns
siluatis p archam no multa pg
tpa vsq Sodomit et eoz in c
mybz paribz in pctis ton nam
vlapsis deu mr sitat horribilibz
pcms no est pissa eos esse impud
os si sulphure fetidissio et igne ar
dentissimo ut pcd cecidit rubo
eos delcuit Vlg ge Daphnati phara
onis mere debilis dnia vis tor
et tactus signis p oroysen egred se
fricto in mari rubzoz ad exitu suo
tpali et ei na morte perem De
inde pg egressu filiozu isl' de e
gipto ampliq q' sexcenta milia
filiozu isl' in deserto ppt' nimia
tiones rebelliones z idolatrias
inobedientias et tp tpationes a deo
sunt prostrate sic mozu testa hysto
ria ppost ger de tribz isl' pter
ctassu a ruben dei et gempto
sanctozu pharaonis et aliozum in assi
rios sue p captiuitate deducte ut reg
norum testa historia Type et ro
boam pmi regis Io tribum quida
sancti pphete qui de Juda in bethel
venerat ad corripiendu dictu regem
ni falso pphete credidit putrem
ipm vez pphe non mandata
dei fuerit co medit ad eo pme
a leone missu dnd in via prussa
interemit z et eam dare q' sepe
deus etia pctis suozu suoz ex
ignoratis commissa punit neq' in fac
tis punicion fmame possit et
type samuelis et hely sumud fuerdo
tem pna tu filius suis offm et
phinees eo q' filios no corripue
rat tpali et eina morte perire
p misit Et my Ste dauid regem
ppt' petin adulteriu et homicidiu
qua aspere punit ut et ppha sic
eig sit absolon ipm tu pplo suo a
regno sit ab ihelm expulit et vro
ves suas turpitudine publice fe
daret ut z et testa historie est
p mala ppti a dauid facta vii
millia filioz isl' pestilencia ne
caret z et vlt Saul et saul rege
pna tu filius et tmultibz multi
tudine filioz isl' in mete gel
boe gladio philistinoz pstrat
ppt' peta eig Et vlt Deus tri
quas duas tribz isl' sit iuda et
benyamin que tmaserat pg mp
tumtate x tribuu type zedechie
regis p nabuchodonosor regem ba
bilonis in captiuitate ad duce p
misit ppt' hoc p pphas stos occi
dezut et ihelm figuraue pmate
tu replacerunt sic et ibide p septu
aginta annos in captiuitate duraueruu
Et quod nota z singulas penas qs
sacra scriptura commemorat pter
de Balthasar rege Babilonis
type Domeds et alis regibz qui
coexistentibz eoru petis tu dignu
senserut deo p mittere vltione
qui et legis diuine habuerunt
ignorantia Et de mud to pone
p progenies filioz isl' et iuda

per tritu & oes pasuum m tred
bilibq pems m exitio ciuitat sue
thren perempti sut ut ecclie sasti
ca testtr & hystoria que tm p gentes
a deo electa erat ut filij dei ex
ea mirarent uoluissz & hodie q
residuu sut magi & phigi detis
reb tamen a fidelibq estimati sut
& hec totid qz xpm messiam eis
p oracula pphetaz promissu ire
pe noluerunt fz & turpissid mor
te ro dep muerunt deum nos de
que gentilis ex pdicatoe sozis
apli & ecclie & fide te nec
lond indecoz fplentes et vtinam
omes xpianum nomen fideles opib
fidem protestantes Ex hijs pdic
tis emanat liquide costat qd deus
nulla peccata sine vltoe punit
Aut enim ho ea p se in puna vita
punit p condigna pemaz aut deus
hec aut in futuz ipsalit a eterna
est pudenz Expedit ergo christianis
futuras indicibiles penas euadere
cupienti ut no se palpando fz vigi
lanter opa sua p structuando se emen
dauerit ut aut a peccat abstinet
aut post peccata condigna pen
tenciaz ageat Illud suaz bti Johis
baptiste memorie terentes Gen
mina vipeaz quis dedit vobis
fugere a uentura ira Jam enim secu
ri ad radicem arboris posita e
Omis enim arbor no faciens fruc
tu bonu excidet & in ignem mit
tet Qui habet ventilabz
in manu sua & purgabit aream
suam & congregabit triticum in hor
reum suum Palee aut comburet igni
inextinguibili p que dra pphaz sa
lutaris electis ut sibi
prudenter no negligant de salute
consequenda & de pena euitanda
Quod pena ignis sine purga
toria sine infernalis peccatis
posse euadi nullo estimatoe patet p
multitudinem pctoz in horis
et quotidie penitentiam pe et
sufficienter nris scientiis ludibrio
qui putant eternam hanc in penite
tia in corpa esse penitentiam ar
bo scientis horis sz in maia magda
lena egiptiaca Dauid peccat
peccatis adulterij homicidij & sperdin
penitentiaz no p[ro]fitebat ma sup
tate gestus in abstinen ribus in soli
tudine & abstin hoim qd pen
tenciaz p dicere missz a deo erat
pe p[ro]pheta cum hoibz poster
de debebat cum & ppter eaq vis
fide atramo dubat qz facta cos
nabit dicit Multi no mihi ipi
bus peniaz p dicat fz fact no
ostendit no semel vno tres pe
ter mutlit & ventri ne p dic
toz effundi ore nec no cosim
dant opera tua verbi tui

De statu hoim quattuplici

Deo no ordinante statu hoim
a tpe sm tue ecclie p signata
est p statua Nabuchodonosor
regis Babilonis Dan ii q uidet
nitidissime Daniele qui mox
rebus p signauit hi ecclie status et
hitudines horum p signate per
eam statua caput habebat aureu
quod designat dignitate et nobi
litate prin status ecclie sti tpa apli
orum nec aut mediocrem metallo no
bilissimo splendente fulgentis
te & seculare zi p statue erat
birutia et pectus que erat argen
tea qd nitz nobile & auro sm
quo solet sapia designari & sta
qz pectus tpa aploz sti doctoris ple
nu sapia & sna efficacitate et p sup
tuosam multitudine hereticoz sua
doctrina confutarent ut tpe augu
stini ambrosii hieronimi & aliorum quoz doc
trina hodie fulget ecclia ut sole &
luna qui clarescit videa zi p sta
tue sti ventris & femoz ex ere
qd quide sonui suu ad imitatio
dissimulat & ppter ad diuinas
laudes in ecclis deuotu mu
tat sua sonoritate fz p se ecclis
no intrat foris manes sic pe
nitentiales sozis doctoz qui mi
& fructus illustrazut ecclia alij
intraueruz mira dignis eloquij
cia quide & sanctoz decoratis
verboz rithmoz ornatis
p fulgentes fi ventri & femoz
bus finxerit Heu qp no lacrimis
magis deplendu qz stilo scribi
dni aut dei p[ro]fendu & de quibz

paulus dicit quoz̄id deq̄ venter
est. et alibi de talibꝫ hꝰ. no deꝰ
ſi suo uentꝝ fmum. et qm̄ ḡnt⁹
femad ⁊ gemtrilia sibi vicina
sup ō ⁊ forte vicia talibꝫ adhuc
medr̄ nō solent esse multū ſmo
ta quod in nō de oibꝫ dicit⁹
ſi possit ꝛperi in quibusdā ⁊ vi
tā nulli talīm ꝛperiret⁹ aut ꝛ
perti fuissent. et nisi fullor tāta
vigilancia studio lrāz. iuxta
legum ⁊ plausu eloquēcie ⁊ di
sertoꝝ fmonū tuā impendr̄
ut theologia sacr̄ma fructuosa
audtores in studijs gnālibꝫ ⁊ vn
uersitatibꝫ vie uel nō hodie vale
at. Tullij floret rethorica. et
demosthenis eloquentia amplexā
tarijq; quā maiestas eruditā. et
pauli doctrina. Aug̃ⁱ ⁊ Senece. Hi
ronymⁱ sentēcie. nichil aliud ꝙ fa
cienda ⁊ vitanda ꝓcepta ⁊ nūc
longe meliores. viri erāt. ꝙ ꝓ
dicti. ꝓdicunt hoīm. de sicut
dampd eni ⁊ apta illa veritā
ni obscurā ⁊ sollertē sagāz visa
est. Dicem⁹ ꝙ despicit nō vnq̄
cuiā vā sit hec suā docuit totti
diana experientia. Quarta pꝰ
statue erat tobie que ferrea de
scribit⁹ iter. cōtra ephesios. ere
quod ferrū nō signat nō solidit⁹ ne
aliq̄ vas aurū su argentū sed ex
parte participat auro ⁊ argento. Et
hec pars ferrea statue designat ho
mines duros insuperabiles. nō do
mabiles nisi p ignes. si ipd oīd
domare ⁊ cōmune cupiunt sed
ferrū for. p pōz̄ suā ⁊ altitudi
nē mētis. Quia in aptō cōmu
ni nō stāt. nō ueritē. hūtes
sua sola autōe alios supponere
gestiūt oīd ꝙ dicit. ⁊ ꝓpter
legem pn̄tantes est. ꝙ ipis ꝓ
rōe voluntis ex. ꝙ assistere pōt
⁊ facultate putāt sibi sapiaz nō
deesse. Nescio an quis de hoc du
bitare habeat. qm̄ ꝓ hoīz tpm
⁊ pdnd. ḡtiā mēs speculatiua
dūta ⁊ infima ꝑs statue. dēs
but. Quare pedib⁹ quoz̄ ꝙ pars
ferrea. quedā fictilis. sine lutea. si
sa est. In qua etate primo xp̄iāi. mi
tus esse figuratos. Nā dū ⁊ do
mabiles ire. ni igne aut sitis. aut
pūre tribulatōis vre se ꝛcogūt
esse mortales ⁊ luto terrenaliū vo
luptat⁹. Licet quā quarte ⁊ vti
tā nō mēdacij⁹ virib⁹ suos duc⁹
cōfirmarēt. quoz̄id de duob⁹ fictis
pauli describit. ⁊ ad thym. iij
dicit. In nouissimis diebꝫ instabunt
tpa periculosa. et erunt hoīes se
ipos amantes. Auari. tumidi. ⁊ vo
luptatū amatores magis ꝙ dei
pones. xv. vita in quibꝫ tolum⁹
nra etas. Nos em̄ qui pedū noīe
figuram⁹ q̄ ē ps vltima hoīs ⁊
plus reli⁹ mundior. Nos em̄
sum⁹ in quos fines seculoz̄ de
uenerunt aut aplī ⁊ fideles ire
dendū ꝙ hic medij sic sunt de
tur. si in habituri ē usq; ad ad
uentū filij ꝓdicti. qui cōsumabit
hoīm malicia. In quo hec tria sūt
ex ferro ⁊ luto. sibi inuicē vendi
tabunt. sūt sapiā. Duabus noīe ere
ferro quo domabunt. ex his medi
potentes signis mandatis dum
nis fallacibꝫ penalibꝫ ⁊ civilibꝫ
et luto. qz̄ sm̄ deū. ꝓphetā erit
in cōtemptū. sem̄ dicit. hec ere
tria p̄fessorū p̄m xp̄i abnegā
in scribis ⁊ pharisēis qui legē
ꝓfes̄ sono uocis. sed in actē se pu
dant. sed nō unq̄ ipm̄. Nō ex to
ne. nō re. ex his p̄nūciabat. mēxem
Reges. nō noīe. ferri. sunt. impe
rijs. oīd. domāe. volebat. ingredi
te. se luto. voluptē. ⁊ cupiditatibus
Nec tñ credendū. e. fideles. ⁊ veros
dei cultores. tñ in religiosis. ex
cōmunitatibꝫ vnq̄ totaliter. ee. de
futuros. usq; ad. seculi. cōsumatōē
sm̄ xp̄i. ꝓmissionē. mt. vltimo. in
corpōe. mō. sitibꝫ. puersoz̄. qui
panissimi. aut nulli. cōperiēt. cum
hoīm. fides. ꝓfectus. odia. et op
probria. cōtinuas. substātiales. a
puersis. sint. ꝓfessuri. Vñ sm̄ ap̄m
qui sm̄ tm̄. ne. nati. sc̄ ꝓsequūt. eos
qui sm̄ sp̄m. sic. hue. usq; et. nūc

quod vtiq; plerisq; cottidiana
experien probat quita pacia
hom a pezuersis sic vere nd
ne mudi in dieb; sp peiorabit
sd in veri testamto doner ad p
fundi malid deuenet hi dante
amplte & ffrigescete caritate
Dond aim atcsione pstrit dap
nabilis oblino furti & td p mo
rid ei penetid in homib; sd obli
uti filios isl' qui oblii sut bn
ficioz eis a deo inpetrato q
oblino eis erat ottasio ydolati
di Nd de fmdino zo p filis isl ꝑ
uerut deo ruett dicit Josue et
semoz qui lōgo tpe pg eid mee
runt & nouerut aiad opa dni q
fecerat cd isl' dt pā Si vr exc
rut alij qui no nouerat dei
& opa q fecerat cd isl' q fece
rat malid tocd dns dns tn ḡti
bus pmb philistinoz attriti p
uersi sut ad dnm et eos libent
doner utt eos oblino exterat
utz p totd libtd Judicd Nd de
m psalmo cd omdt eos gladiꝰ
eid & cruciabant & dilucilo re
mebant ad eid dt sild mo cre
dend & fid oportē m xp'ū
sceleritq; qui fide nouitatis te
nent q nō ꝓsipisci a pcibꝰ ni
aut ydii pstruare hereticoꝝ
aut gladio gentiliū ꝗ pestiferi
aut enorum sagui effusione
aut miraculoz ꝓfusa tatione
aut salte usq; ad antixpi aduc
nō m finis sordidis tōtaminabit
Nā videmꝰ q apud multos dei
nō vilescit & nauseat cor sine
ētā sitire cōtēpnēt & aud ē me
dia nō curant & si sola verecūdia
dabit intellectū sd & sm hilde
gardis vī p hostiā mse Caste
tē di q ideō qui salute sue
rusos q ortatiuo dnte vite per
cata mortalia a deo sit dilatā
q ecc sūt mōtd indignante ad
mī ad ecc ꝓdent dapnabile
asserit dnm nasci m ch fid suo
rens erit indigno & ult si de ecc
deprim dicēt vacchu ḡtinq; erit
qua req ēt cōsilio dni ecc si
deo exprobrante forms prupit
dicens Stulte ffratue tens erit sche
ne ignis ant v dt qui ictu oculi
mulierē spez ad cā corripisceb
mtuta fuerut ea sit mercēdi q
corde id etia despnt tales nō p
tactu corporis si solo assertu
cordis vbi ō dnus hoc credi
dissi n ore carnali audisset
dns nō aliq ꝓrupit in verba
detractionis aut loquendo aut ab
alio audiendo & tm nō negri hoc
esse mortale dt quis e talis q p
uoret talia vā detractoria co
rā illo seu illis quib dne & tm
fm dictādi hoc mēm e mgoz
cessionē sd restituo rei ablate
nēa e aiq; pentia ut pt
ad pentē id plus restituerit af
fectu vel effectu sic ut m prdm dēs
motid mundie seu odn nō servit
on cordi suo Cui solus dt dns
odit frēq; suū homicida e dns
mocq; superbie auaritie cupiditatis
alicne rei amdie gule ni chis
grauibꝰ in quibꝰ sut mortua nō
ut sut e de vindicta hostis sui
ab alio illata cū si p se ipe
ea nō ultisit dns alij nō sen
sit dolore de dāno alterius ad apli
dicat Caritas nō grauis sup m
quitate cognitis ante veritatis
pl'e dicī xm Nec dico nō m pdis
motibꝰ ex surreptoe ꝙ sp se
mortua si ego ēta deliberatoe dēs
a se vitia ambitionib; sp exclu
sit dns sic se putet in corde p
fuant ut ullectiu peccati delec
tu carnalis eid m sui cōssu pla
delectoe absq; operis cōssu nō alij
absorbeat ꝙ cōssu m pla delec
tet. Doctores tragic esse mor
talem dns sentā ossua gloriari
valet de obstuatoe pcepti de di
lectione dnoz Diligite dnos
vestros bñfactores hīs qui odert
vos dē mtv dt quis aud talia
in spe exprime posset quo ad ocul
tos motus animi v mihi tespd ad
est n̄ pria rostra dt quis istoꝝ
ad cōfessionē adducē pt & de
eis tāqua de mortalib; penite
O quā angusta e porta & arta

7 arta via que ducit ad vitā Pe
uera paua sūt qui tuemur cam
lata vero 7 spaciosa que ducat
ad perditionē 7 multi sunt q̄ intrāt
per eam ⁊ vn̄ custodiat deus
omes diligētes se qua in die
indui visuri sumꝰ que hodie nō
credimꝰ Nec credēdꝰ si quis sapie
tissimꝰ 7 sanctissimꝰ nobis ea rīe
laret vñ monet paulꝰ fideles
videre quo cīute ambuletis et
alibi cū timore vrō sollicitudīe ope
mī 7 itū cōsiliū sine a p̄mo vsq; vlti
mū a capite anni huius p̄sen
tis etatis p̄ destersum cōsummā
impfectū p̄cedit sentēcia hoīm p̄ me
dia vsq; ad pedes lūtes Sic et
in lege veteri a prudentibus sanctis
ad p̄cessissimos scribas pharise
os 7 p̄ncipes iudeorū destersū
quū 7 pphas 7 dñm pphārūt
ocrūdē ch̄m eū credē malueūt
nec credendū ē deū grauiores
plagas p̄ omnib⁹ orbē aut
magnā p̄tem orbis p̄mittere
nō p̄sumserit p̄ aliquos suos
fideles ppt̄ penitentiā agendam
7 ad se a malis abstinēdū sic
ab initio mūdi deus pbus ⁊ fir
fare utī cū diluuiū aut sodomoꝝ
subuersiōz ⁊ loth cū subuersione
pharaonis ⁊ omnis cū captiui
tate Io tribuū 7 ducū ter in assi
rios ch̄i et babilōe ⁊ oracula mi
norū pphārū etiā cū exordiū
libri hui⁹ pa x̄m ⁊ etas p̄cedēdꝰ
Sic fiet sine dubio aūt adhuc ter
filij ⁊ discipuli sci antequ dñs et
ipe fin̄ fide duos p̄nūcios mitti
rus ē deus sci enoch 7 helyā utī
malachi plen⁹ dñi eleri ⁊ p̄dicā mi
nis tris regnū 7 prudēs suscī
tari deꝰ p̄mittit ⁊ plagarū et
bellorū memoꝝ ne mūdū ubi nec
alibi ut hoīes se ēmendent Nā dicit
omnes pphārī erit malū in ciu
tate qđ dñs nō fecit qz nō faciet
dñs deꝰ vñs nisi reuelauit seruis
suis ad suos suos pphetas
sci p̄monendū homēs amore ter
na

Hic etiā de mīsericordia ⁊ pietate
rib⁹ in singulis hoīb⁹ ut a
cet plagis cū pena sine dam
nis eīd ⁊ mendicia aut rapias
seu captiuitates aut corpoꝝ cet
tudines uti in Exodo. regē Da
uid ⁊ in psalō Na dr deus ⁊ ysa
ias quēadmō Dimittet nr̄
vos 7 deꝰ vrūm 7 pctā vra ab
stenderūt sīne vestīm a vobis
ne exaudiet vsq; lix et alia
dicūt ⁊ moysen penas horre
das p̄nūciauit filijsrl si per
petrā a deo auertēt 7 ecōmūd
bitūra si in cultu dei p̄manent
benedictōs 7 maledictōs eis ⁊ he
tendo ⁊ ut notū ē ex deutro
r xxvii 7 xxviii Na dei iustitia
pietā minus sine vltōe esse sunt
sm id augē nō ē dētā culpe
sine debitē iustitie sine pene cū
illis infert si quis vult tuē pe
nis et rīs aut ⁊ palabi aut a
pctīs abstinē studeat aut si pecca
uerit condigne pēniteat mūd
pūnit⁹ ⁊ p̄meretur se ipm̄ affli
gendo ieunijs vigilijs orōnib⁹
disciplinis cor pctīs cū fletu ne
mīb⁹ p̄mittens q̄ nō p̄mittit deꝰ
bis mūdꝰ Nec q̄ sūrgēs dup⁹
tribulac̄ Nauū | Verissima ē
eiū lex aplica fīa Si nosmet
ipos iudicaremꝰ nō vtiq; iudica
remur | dor 2ª cor xi si qđ p̄mo
rem ad deū pūnire sine culpa p
tendere ps lxb 7 thobias fugā
ē p̄ne dilect nō audiendo
edomos 1 causa magne rūm
nerationis qđ in ps̄pcaui ē nos
tris infaustē temporibus ira
cōtingē sīt ch̄ quis meruerit ad deo
p̄mitt dicēdū sīr naum 1.c.
aut tota aut multa ponit tuor
qui nec correptiōe nō sit digna
Nec erit villa aut q̄ nō maneat ⁊
iudicīū dei nō astra nō sint mūd
da in cōspectu dei hoc Ieronim⁹

De claustralibus cū refugiū

Si tales ligna opusculi libꝰ scīpt
ad te o vne claustralis quātū
⁊ ubi tute prudens ne ci in
tīquillo mari seruire obdormias

De bono

a vita pericliteris Nō em rec
de debes sathana aīe oculoz
suozū a te auīte qī te ignorāb
a tua ḡpua nacoe desistat Cre
mut em cobigz ḡremo ḡ denoret
z ēmut tīrā eū ꝑambulīndo ut
recta sua vndiqz tendat Qabz u
fiducia fm dei ꝙcīā ꝑ mfluat poz
dauīb mos eig nō mmādb si flum
u sēculazud ꝓlozū abstrahat
Ista em cuīs electi esse decrīnt
Qnoblimsibile ſ te eū tuppio emſ
si vob tu plēus quod ligat
in celo z mtra usqz ad ꝑfundū
abyssī z a te exigēt usqz ad nouiſ
simū quadrantē mīnīs q hr vo
lūt tompletī nulla ꝑ mdia iudicī
mā sustragante nr tibi dīno nec
alīs in pūto decredentibz Dīc augē
in pūtū sēculo sanctā sū oīb sū
ctis posse nob mmāē Cū aut
ām tribunal xpi venerīt ut Job
ur dmel ur noe tm grē posse ꝑ
ꝓpā ꝑ Qndqz pozīāē ong sūd
ēt Job dīc tue ur dīne dīne
tibz ꝑdezūt ur angeli ꝑ horibus
ꝑ plebūt sīmūl vīb qz nā audī
uīt recepit mēbz Quē id ꝑ tū Zelq
vūt nō parcet in die vndicte
nec acquiescet cuīqua pībz ur
ꝑ redēptōē amplect dona pīs
ma Vlō em tibi expedīt retrospi
cē pāp ꝑdīmā ſ hāc sēculū
exīmīa ne in statua sīrīl sal
uertāē quod ad mētīl valet ri
ut cōtulacē z pereat Memoz
te esse volo qm ex olcasē sūtī
sus e ſz a mūtē sēculazud trāp
ex vndi mibeto z plādata es d
bonā aliud ſz in sēmūtē stozū d
mabilīd ſz ꝓpīādz dīlye z elyſei
z filiozū ꝓpīādz qm vzbibus
z freqūtia ꝓlozū dīlectus ēt flue
ta vozdanīs in solitudīne cōmo
rati dulcīb epulis celestibus
speculādo castīb ēfruebūt Nec
no z patē stozū in thebaydē
z egipti pactībz Anthonīo Macha
rio Pafinuo Arsenīo ēt qui adhuc
hērmo frueb̄ angelozū ſpīne
tēb hāīs cōsortīa delīcias qz

huius sēculi cōtulcātes Quidnā
angelozū qua hoīm colloquia
arbitrantes mentes ſp ad celes
tia meditanda fuerūt hortes ſm vi
lentē quozū porcio deg sīnt non
ſtepīs nere dubitabīg mē fidēs
dīm dixerīt ꝑd suo et mīr sue
nestio ow z fridbz suis dīgnoro
illos z negauerūt filios suos ch
rusodiezūt eloquiū dei Deutro
zz Tu inquid felix rclausūl'
in lumbīb patīs in credens adam
in Gnuerſū orbe distributū lāde
tuo foueb longe lateqz p orbem
diffusus tāquā speculū sēcula
rūd ꝓpositū alīs ut mīa tua et
ronerſatio tua lucerat oīb qui
in ecclīa sūt sīc lucerna in mē
tenebrazū si tū talis ēfulgeat
Lux tua //z ronerſatio tua lucerat
orbūs qui in ecclīa sūt Olim
patrī tuozū Iohīs Baptē fernentīſ
heūm cultor e Dūdum Verē di
cero' angē in Machum Gregor
et mūabilīd aliozū qui dudū
tibi pbuerūt ad mādendū in
sēmūtē ꝓpozū Nā oēs mūchoz
ſsitu decorati hīc raptu pīs ad
sulas dignitatū pontificalīū ſt
mutē ꝓtracti z p'mot malē dēs
quātū in rpīs fuerūt delitescē in
solitudīne ep mē lignā siluazū
excolūt Te em tūquid modīnī
vnusqsq in hospitali suo laīssio
ſt in amplitudīne mē sucerīe in q
mulīdo egritūdīnū sīt sēculazū
deambūt Deq assumē dēbent
ut Deū dīnā p peccata hoīm
rotractū placēb z auertās tuis
z sanctē pībz omē sucērās eg
tudīnībz gladū dīnē mdīg
rionis in ēna sue hūdīnē ronuer
tendo sū olym sancte moysēs
Dāmel Samuel z Ne mas legū
ferīssē ēt ad hīc ydonē te exegere
ut tūpe pīus deo plāceas nīsi
em tu deo plāceb deū pro alīs
nō plācas Memēto ei gregorius
Dicte dū ēs qui dīspīs ab mīte
dendi mittē mīti aug ad dēlora

pronunt. Et ut talis fiã merca
ris tota tua cud & intentio ad
hoc fieri dz ut m mã deo place
ud nõ mdmo effinare curie cig
appetis & satagas astribz Diab
ꝺ cantuoz dilecti mei ni & ego
illi si ff placẽ intendo Et id ꝓ
mut cõsolari aiã mea sti & mfio
rilg meãz fiu dei & delecta sum
hoc cui dñi oiã fieri oz ut amoz sit
vnica nõ diuisus m plurib⁹ ut
aut ipm solu amem aut alia
ꝓt ipm & m ꝓportiament. Deo dt
paula Contendimꝰ sũ pnes sũ
absentes placẽ illi ff & ne dñi
in pspes ff & m adnes Dicetes
illud ꝓt vã labioz tuoz id ego
custodiu vias duras lumã t
te oz hire sub pedibz t vilia oiã
esnare Et ꝑ mllo hire oiã que
otulis ter mdtur aut razni blan
dndtur Amen et te ple ee oz
l vndiqꝫ claritate & raritate ref
tnd si vis cõuari stellis duodecim
i pmis assonari quily dicunt
xp apli hec cui tonsuã & hãm
tua pferre videntur q specialiby
moribz effigiem ꝓtendut cet
ueis aliend ut & m mtlectibz hus
te altãd ꝓtent ne forte Dicat
tibi ꝙd Jacob predarche Tunica fili
mei e ff fera pessima deuorauit
Joseph Sic xpm i hñtu & to
sacra scꝛa eccia gnosco fi fed scia
laris vite vitauit veritate esse
ne Desipe dte cõsidere si a
sermõe prin⁹ mei quoꝛd xpm
is mhere sponsi dereliquer
talud unqua patrũ celebrimoꝝ
& vnitate dignissimꝰ Et si tep
tator ꝙd xpo ostenderit oma
regna & mudi gloriã dicẽs hec
oia tibi dabo si a ꝓposito ꝛecesse
ris meditant. Vade dñe dem
tuu adorabis & illi soli seruies
dicit h ad te tu ne sequere ꝙ te assi
me hec vã dimittit Dic gladiꝰ
filie ẽ gẽ abiecta m simbriã aureã
que simbria ultima ꝑs e vestis
& tã aurea sic deuota mulier xpm
qm mundꝰ mudã xpm sequit
a seculo quidem contepnit ꝑ ti
a deo auri mã ꝓfusissimꝰ est
crucẽ xpi ad xpm baculũ nõ ern
bestias que e obedia vigilie jeiu
nia trima psalmodie voluptuã
pauptas silenciũ solitudo & q
afflictiua sut corpis ꝑ aiãz
mpigriatiua Et hec oia ꝑ sanma
teddimt si tãquã animã speci
sa & columba polluatꝰ fuds ngre.
di cu fora mdq petre sti tñi
guraudo m te xpd Mineta &
cig ũ fica passiõe cofiguatꝰ sili
tudim moztis eius ꝑ moztifica
oz carnalid passionũ ut tibi
mdq crucifixus sit & tu mdo
mulla ꝓhmestẽ ꝓtuberoz vla
dicat Angl⁹ Omelia vy sc̃i johãis
Et nud ꝙd timeb ambulãi m dño
tuo cũ esto ꝑ te nõ valt pati nõ
patiens dz te ꝓmittit pati fla
gellũ corrigẽt & nõ pena dã
nãt Ad hẽditate sempitnã
erudim & flagellari dedignam
Constat Dyabolꝰ mtitꝰ fraũ pes
se ni ꝑ missũ aut missũ ut ꝓbem
usu & primam⁹ musu hoc ille vla
doctorũ nõ cõtepnedoz sua e sti
Alberti Ratispon chpo ꝑ sume
rõdatio sue meditatio pas
mis xpd ꝙd ꝙ homo cogitat lig
nũ uel lapidem adhuc plgz
quasi ho integre anno jeiunan
m pane & aqua uel si cottie fla
gellus ill vre ge re det nsti ad sig
nandũ effigiẽ nõ vel si cottie le
get psalteriũ qz lata ibi thauza
nfinita gre que ꝓ dedit hoiby
ꝑ filiũ qm a fonte indeficiẽs q
nulli pro ꝛa pacis sua abnũsset
portiõ gradz hec ꝛecõmẽ ti
dicto cũ dauid vita suam

De impugnatoꝝ claus.

Et quatuꝫ ea q dicta sunt lux
sunt motꝰ mirigios ꝓperui
merito debẽt verecũ tñecessim
cũ hõ dormientibz psonibz cogꝝ
atedat latent & supsternet ziza
nia m mõ tritici quod forte nõ
nulꝫ cognoscit cooperũ ẽ abusiõ

De

quo ordo teneretur in egipto
mana fraternitas seculariu
negotiorum et cupiditatibus implicatus
vilitate et altissimo pau
pertate abnegantes hoc in tribus ne
bilibus tenuerat sanctis et moribus se
cularibus superflue se negligentes ne
murii qui finem doctoris sententia sup
pessima optimus noverat sue ut vite
aut unusquisque alius proximi bonum aut
malum timuit sit pax le teste augu
in epla ad plebem ponere in
sua net meliores et periisse se de
qua qui in monasteriis profecerunt sic
net detriores quia qui in eis dem
defecerunt Hoc enim significato legi
in suis filiorum israhel in deserto qui
pena tanta accepta a deo idolatrie murmurationes deti
nomi obedie rebellionis mur
tudinis et temptationis de via
pruperunt ideo iste puniri me
ruerunt hoc enim hoc non vitiata
pri ut non se respexerit aliqs
laudedigni mox consideranda
presumens ad pejora promptior ex
negit contemplans bona perde
mente figit in eis sic pharisei
iste elbangelicus audacia elea
mosynas domus per se emundatis assimi
situr sic filii israhel in deserto lege accepta
et fundati iudicium de pumpto
rem ad rebellandum movisti se effec
tus quinquaginta sic tumendo de me
religiosis ne confidens aliquando
peccatorum bonorum de se presumen
tes mundi humiles efficaciter et mundi
effici obedientes Dicat enim beatus
gregorius in altare se conducte absti
nentie et a vita publicanorum se purgans
luxurie et cunctis indignis coniunctis
ideo ordinat hinc de sanctimonialibus
regulae ut ubi defectus et ordo
ubi maior natus esse proficiat
ne quibusdam operibus superbia
aliis bonis putantes se aliquo mo
nea esse timeat habeat illud apostoli
sancti Sicut dominus spiritus exercitus
abstinentiam luxuriam et ambulat per loca
inquosa et per viarum tuentur
dominus stipatus et mundatus assi
mat alios in spiritus negotiorum se
et ingressi hitant ibi sic verendum
est ne quibusdam religiosis salu
tis sue curam non intribus fiat
sancta professione immundi spiritus
exit dum ornatum domum exhibi
bus terrenarum et superfluarum
exercitiis negligentibus interioribus
veris usque adeo ut sit ventum
ad egredi spiritus nequam ad
alios in deterioribus quod habuit
merita secularia quia dicit petrus
pe in nullo eius ab vitiosis
sit religiosis non cognovisse
pejus agnoscere retrorsum aversi sancta
ram eis opportunum ac presumendo
ad multos in hinc religiosis pecu
niis nimis inplicitos quid mul
tos seculares ad quos status alio
rum tanto magis periculosior videtur
aut hos in spiritu nequiores sic
baptizari ita ut primus sit error
gravis de splendore operum exhorta
exorta Dicat enim terrenam epla ad
ornamenta Differtis arrogantia qua
auro carens et gemmis ignis eum
abiecte mundi gloriosis minus
et anima sordibus et venalis pau
pertate populari auri offerimus
hac non tacuit pharisaeus ille elba
gelicus intimetis de suis opi
bus sit jejunus et reddit ad decimas
et de tarens adulterum et
rapinae lucrum Qui spiritus de
temptat impatiens sit corrigi qui in
statu seculari conversum et visio
qui spiritus puerilis cadit pharisaeo
non defuit nec publicanum alongae
stante detempsit Loci id pau
quis eis qui indictus alienum finem
suo dono stat aut cadit Sic plu
ris de falsa sua iustitia presumentes
et plangebant et pro eo ep mundi
tulit non publicanus et prioribus
lucrum Sup quo Dicat gregorius homi
nem corruptione habet falsi de
rogatorem Dei et ecclesiae de remissione
sub pretate constituto et spiritu subsi
milibus se indigne indigne utrum
se miserari et aut amen deo rob
no quem tanto fide in ista

tam hūilitatē ꝯtm̄ tenuiꝰ sectare
seculares ḡules suꝑuid ſtatuꝫ
roſeos & alb̄os ḡules ꝓfiguit
deo tm̄endū ne hēr ſnā xp̄o vi
ſicet̄ multi ab orīete & occidē
te veniēt & recumbent cū ab
ſtatu ſeculari filij aut̄ regū &
aliqui in hūi religionis ſancti
tate tenebris exteriꝰ ḡnt vm q̄
ſpūs eſt mundie ne quis pax ca
eſtime hī eni hoc ꝓpīn arrogā
tie mentē ut in flōrib⁹ deſpi
ciant & parib⁹ mundū appetat
q̄ nullū habē pare doleāt de
bono alterio ſe ſup alios exaltāt
q̄ mundia a puerſitio ſpūd p̄ce
atur & vne a diabolis v̄ bono ſibi
veniāt coſuēt q̄ plūmū my
ligiombꝰ lmāe conſuemt & tāto
fōrte amplius q̄to d alios hī du
fiunt aſſiſt ſpūd maligno hōre
opante ut p̄ hanc oīa opa bā
nificat que religioſus opatur
ſiet cuat maligno ſpūs de ex
teriorib⁹ exhoribꝰ ymo exultat
ut p̄ her fomēta vndie ſparga
t̄ cuncta ſpūs de dentā mambꝰ
glorie qui blandī facietā exti
on. Sic eni talis fulgꝰ exti
ni cēmoniis rerpalibꝰ eſt ſpeꝯ
pſens auri in oculis hom̄ mte
rig tm̄ q̄uera lutens eſt Vlā dī
aīe p̄o alienorū cuncta vnī
aurea q̄ tm̄ ſt aurientiā & ſi ta
les probare deſideris nox p̄
terminū & ingloriacois p̄bo
veritate mtiōre agnoſces Ut
eni tuligi ſi 2o de offīs quia ſic
ta q̄ floſculi celeſt deridūt ner
quidē ſolatiū hī eſſe dulcuz nō
ſic amaro & deauratū rubro
cito roginoſi tumeda & illi her
xp̄o ſnā ꝛeceperūt mercedem
ſuā hēr ſpūd vexaba rex ſaul
nō nō ignorāt Dauid ſibi i reg
na ſubſtituendū & cō uſq̄ ad mor
te eū p̄ſeq̄bat̄ eſt Dicit greḡ
cuncta cuiuſq̄uiſcti apud ſe la
tent illata tm̄elia probat nō
n pati ſe à cōrrigi aut emen
dari q̄to mg tm̄elius aſſira
q̄ mamb⁹ glorie appetitu e iſerta

Dulta ſpūs eſt rebellio que orī
ex appetitu vane glorie nō n
hūilit ſe ſubicit alteri qui vēto
illo e mebriato fructue n ſe ob
bus conatibus ne alicui mſiōr
videatur extuſim defendēs
imperanti ſubiectionis q̄ſi ſa
pientiore mſtiore et primatu
riore arbitratꝰ Tales erāt ſcri
be Aithan & abiram filij leui
qui rebelliſauerūt moyſi cō tūr
diſrupta ſub pedibꝰ eoꝝ vnos
abſorbuit nūi xvi Sexta ſpēs
puerſa e vpocriſis q̄ ſitationes
ſanctim̄ foris oſtendit patrē
oculis hūanis ſi varia e pen
tus a ſanctitate veritate ſic arū
do extra vmbitate floridi e
mt̄ ſi mtꝰ nil fructuū apparet
Tales erāt ſcribe & phariſei
quibus xp̄c dixit Ve vob ſcri
be & phariſei qui mūdat q̄ de
foris & calicē & parapſidē mtꝰ ad
plem eſt rapina & īmūdicia
Et p̄ hoc vobis ſcribe & ph arfei
ypocrite qui ſilis eſtis ſepulchris
dealbat̄ que foris apparet hō
bus ſpeciosa mtꝰ aut plena ſūt
oſſibus mortuoꝝ & omī
Septa ſpūs puerſa e defenſio
magnitatē qui & ꝑpaz excreat
roginione & mand meditate
non admittit vñ qui tali ſpū
vexatur ſi obſtinata pene de
ſperandus eſt Vlā ueꝝ mſi
mū ſe rēdroginoſtit nec medio
rēquit nec admittē mtendit ſ
ſufferēs apparēs & de ſua uſtu
ria p̄ſumēs et q̄to ſibi magē
uſtiōr appetit tāto rūa tuſtiōr
exiſtit Dicens nō ſtribis Nūq̄
et nos ceci ſumus O quid p̄culo
ſus e ille ſpūs qui ſi ſola deſſi
alij omēs nō tm̄ norent q̄ ꝑ ꝑ
nifeſtitatē roginis ſanctatis
eſt p̄ter quā n quis habuit
g̃rat alia mquit Vlā dī dem
hoc p̄uerbiū de celo rendit hō
roginoſte ceꝑm O tu felix pub
licane qui hanc roginatꝰ penes
ceꝑm habuiſti & cō venaui

apud deū memsit ꝙ dr ꝺꝺ
Imquitate mea ego agnosco
Dr augē Si tu agnosris deꝰ iguos
tit Reginꝰ in scripturꝭ sanctis
Saumelem ephendisse Saule
regē ꝙm mouebat uentꝰ diuinꝰ
precepti qui ꝫdit defendendo im
quitate Dē uino implenꝫ preceptū
dñi ⁊ iō abiectꝰ ē a regno ꝙali
⁊ etno | xl xv Regnauit dauid ꝛ
regnauisse inquitate suam ar
guente nathan ꝙpheta qui dixit
peccauit dñō et mox audiuit do
minꝰ trānstulit peccm tuū nō moriēr
⁊ māsit in regno ꝙali ⁊ etno ꝛ
xl xv Quā rara ē hec regnandi
inquitate ⁊ frequens defensio in
iquitatis nōdū in seculanibꝰ fuit
in religiosis ū qñ ꝙm maledictū
factū negare nequeūt aut ꝙter
auctoritate negrē nō audent ma
iore pend uerentes An nāne ꝓ
uident ipsa uis spūs inquissimi q
ferocissimꝰ in corde serpit ⁊ teſ
cenem uitiꝭ aiaꝝ corrodit medi
ana despicientes ⁊ unsera amma
ad inferni barathꝝ trahentes ex
ceptis aliis pestiferis spūbꝰ sztu
pidatibꝰ nimmanibꝰ detractio
nibꝰ inobedientiis inquitatibꝰ
mundialiū rerū amore mubi
tōe ⁊ hmoi Nā dr poeta ffinal'
destensub auczm Deste pasim
tio in collatione prima de tripli
ci abrenūciatōe qui dicit dzna
ꝙm festinare debem si ꝓfectꝰ
uera desideraꝝ attigē ut ꝙdmō
corpe patriā diuinas re
luptibꝰ ꝙ despexerimꝰ ita era
hec corde relinquentes nulla ad
ea cōuersionis reuertanī sd filij
isr' nō corpe sz corde reuersi sunt
in egipt ne ad illis tōdepnā
qm pē magna fetidos desidera
uerunt cibos Dū inquit erat
nobis ni sedebim sup ollas carnī
ū ⁊ dzne figuꝝ licet in illo ꝓ
fecit ꝙpho tū nūc ꝙ eā cottidie
in ordine ꝙfessoꝝ uitios implēꝫ

Omnis ut qui post mūdi renuntia
tionē ad antiqua reuerti studia
⁊ ad ꝓsima desideria ꝛ cadent
ad dulcia opa ⁊ mente pclamat
dō Dū in egipto mergitur ⁊ in
seculo ꝫdit subdit dzno uigo
ne tāta immemenda sit multi
tudo quātas nec sub moyse ꝓ
uazerand nebris legimꝰ exhibꝭ
se Nā ad secreta nullis armis
uoz de egipto legunt egressa
ex hmōi non sunt ausuri ꝙ dño
dicere Cur ꝓmissionib ingressi
sm nobis festinando ēt ut a
panas et tarissimos sumat exu
uertutē ꝙ multi uarāt pauci
electi Sme gar gō multi uocati
li ꝛ immediate modo tm ꝙ autu
mat mōchoꝝ parabulo ꝙfadi
cens si immobilitꝰ mussatis cele
bratoꝝ ꝓsalmoꝝ ⁊ ꝓsalmodiaꝝ
ieiunioꝝ ⁊ vigiliaꝝ studijs se
uident armatos Nā hec aut ꝛ
nō ꝓbatissimos moribꝰ ⁊ a ꝓfec
alienos tonstet posse cōsistere
In quibꝰ multi sanctitate se
estimat cōparare tradite cōtēp
nitatis Sciunt go ad tradite
azbor ponenda ē nō ad folia
aut ad ramos legimꝰ aut mi
spendeꝝ sz uidz mōchoꝝ agmi
na olim tratos sacerdotes af
fuisse qui tm celsam ꝓfectus uir
tutis gabilit tenuerut ⁊ in
natalis signis ⁊ uirtutibꝰ ꝙ
phetie spiō ꝓfulserut Nec tres
uersi in alterā qualitatē unlte
misse et multe homīm passiones
cernit uituperande uel apparē
augmenta ꝓfectionis ex frequē
tatōe dinumisse erubescat q ēte
cōsentiendo esse debēt Digne si
mentibꝰ ⁊ dēte se adhaue dispo
nentibꝰ ēst enī hic sacer integri
bus qui nō mūt in sbaz corpis
huanī sd tibꝰ corpalis tūsitī
sbaz alita sm q Dicitur ⁊ Augē
nō tu me mūtabis in te sz tu me
tuberis in me sz mūt sumēte ꝛ
cōformitate sue ⁊ aut con

formitas attendi ad similitudinem
xpi conformitati in meritis (In
unde usitate veritati similitati in
itati patientie fervori ad celes
tia & ad premia tepore ut sit mes
simentis ab omnibus terrenalibus
cupiditatibus elongata silentio
salutem deo & sibi narrans mgr
interita milli qui ni deo placere
appetens desiderijs celestibus estu
ans sic id dicet qui adherens
deo homo est et ostiole mei ostiu
lo oris sui & dilecto meo in
& ego illi hoc est eum expiforum
tuo & principe hoc sacratissime
tempus salubriq effectu ep qui
no sentit frequit celebris aut
communitus & sp in cede hmoi re
existens seu forte difficilior effici
no vi disposita vsquequo ad hoc
sacratu frequentiu sic si quis
ibid corpore frequiet similet et
multu in fructu proficet signu est
q nalis cneta in illo prosperare
& magis dapnosus esse ei cibus
quid fructuosus Agit em iste ci
bus pm dispari simenti no ex
opere operato & magis quat ep
fortificat sed ribi corpalis si non
assimilet similem Posse g ci
bus sacratissimo corpori xpi
tu frequiet a bno dispote propi
ut tota expiforum efficiet iguita
simet desiderijs ut vite eternj
angelus tristit & no celestis ef
ficeret sic legimus aliquos sac
torum extitisse qui celestibus desi
derijs accensi mente in celo cor
pore solo in terra hmoi habuit qo
rum vnum hodie Anna Dimitrium
luet totidianos vidq celebrites
cede hmoi aut forte tepidis
se sp gentes Strinq em ex na li
phia q agens applicatu passi
positio ad suscipiendu utriq
quones applicatu passi diuisis
vnibz alijs q deo sibi influit ad
sui studiose capescendu & inde
tandu pt sibi influe ut toto pas
sim sibi assistet utz in actoe ignis
in combustibilis materie sic in pa
sentis sacramento no essi impgle sis
si quis semp digne se disponet
qui no a defectu ex pte sibi qui
saluberrimi est si simente tali
bus digne se disponet sibi per
mente alienatoz ab omnibus
visibilibus ad non est forum
dabilis dies extremi iudicij
si est desiderabilis et ad tor
rentem voluptatis delicie
festinat quod e signum summa
te caritatis dicte bno Augo sup
epla Johis scribit date operi
mi agite vobis ut desidet
diem iudicij Alit no probatur
perfecta caritas nisi ti reperit
dies ille desiderate Ille aut
desiderat qui fiducia bte m re
mi nostra no trepidat in ma
ritate perfecta alt sincera nec
timet ne veniat dies iudicij
Hec aut q pscripta sp de clau
stralibus impugnatoribz & eoz
passionibz potest referri ad ios
innocentes religiose et deuote
conversantes in monasteriis quos
vtiqz laudet premiat dignos
pedit & spali dilectos assertio
amplectitur quibus sit deus re
munerator quibz & dulcis rependat
quoniam propitius me fili sp ep
optato & eos si qui sunt in q tri
bus carnalis mores reperiunt
certissime inferius esse cupio
ut a laqueis expiscat & bonis
fieri similes satagat xpus deus
regnantes qui e p secula ben
dictus Amen Hoc a me pstetur
sue salutis iudicio tpis meis
sentiens Anno dni .1472.
Autorizante Sanctissimo dno
nro Nycolao pp v°

Gloria tibi deo

Explicit tractatus de bono
morali Petendi prioris Ani
Jacobi cartusiensis sacre the
ologie magri ::

Rcumbens olim super dul
cissimū pectus ihesu m tena
cissimum eiusdem discipuli illic quem
diligebat ihesus pā v legen
tis eximia dñi reuelacione m spū
vidit mulierē sedentem super bes
tiam monstruosam imo mō detes
tabilem & mulierē ipā & viuentiū vir
discipulū illic admiratus & admirati
one maxima cū inuitantibus me
bis exponē visionē dignatus est
eidem dicere quod sequit Ad cuius
similitudinē si non identitatē nos
qui nostris temporibus multi execra
bilis sacrilegis quibus qui tpa pe
nitus ignorancie confusi sumus
pyramidalissima ecclie omnibus tā
in stā quā in patrū diuersis assi
tis qualibus ecclie consulens tam
ueritibus simul qui diuersis sa ge
ritibus pro summis pontificibus
nō mirū admirari possemus tāq
monstruosum erectū mentis pe
gonū nunc corruentibus blas
phematibus multis qui pstripti
desera plena noxiis diffamemus
& quis ergo nō dicto immō fic
ta nō acerrime lugeat de tam
luctuoso quassato uino ad nostre
diffortunii portentū sic ruere
qui nō plangit aut certe dum aut
aliquo lucro nō videns audeat pā
cula sumere cum egritudine aut si vi
det gaudet sup iniquitatem nec
propriū periculū exercet Cum
igr tam consolatū sit hoc negoti
qp multi in fallaz a creatore mū
di usq ad meā tpa silua tecta st
aut reperta nō est putandū omo
su fuere qd tā mandatū existat
esse factū & tanto tpe durare &
culturat adhuc nō & pspiendū
hinc sorgeatur & partibus hinc se
pertificabilis per assistentia tā qa
tentat hinc studeri quā & sapie
tā velim magis augeri cer
quā semari Expedit & videt
ut salua fide aliqua de qualitate
istoz tpm liceat nec grosso me
speculari nō dico domo structure
qui ex primis petris nitēs causis
qi conclusionibus & nō dialectico ex
probabilibus vocibus aliis signis que
sic esse aut nō esse possunt magis
tā ad vnā partē cōtrariis se
inclinantibus nō prescribendo cui
dentia & sanā sentientibus Ablā
tus est enī spūs ypothetice mādi
corde & operationes de hiis duos
scripturis firmamentibus qui
diuersis diuersis moris aut pas
sionibus cupiditatis aut igno
rancia aut qualibuscūq affectibus
perturbet ad sensū suū retorqnt
ut scripturis sapientibus cōtra
ri videant & credā mea & nō si
periculo erroz incidē pterim
& nō videndum quā legendū certe
tam obscura fuisse & tot huius
si & tantos aduersarios sicut hodie
est credē Quanto enī magis p
spiritum vnū de alicui mā mit sa cōm
ny fuerunt tanto obstrudz & apd
alios veritas occludat hoc eniā
expedit speculari in fine illud
ut lector aquosā valeat q pia
mente expediat hoc periculosa pe
quā qz mitrā sua ypothesi valeat
valeat in statu qui nūc certos
mdē esse timor hinc nos mittimus
pribus in quos tota malicia ex
creuerit. **De culpis et pe
nis a creatione mundi usq
ad Abrahā & primum**

Et ne sine fundamento videar
substructa edificare. pcedā
nū fundamēti ille scripturā azth
tecta paulo qui ad romanos scribēs
aut. Quecunq scripta sunt ad nos
trum doctrinā scripta sunt Et sic
Ad dorā v emulatis peccatis he
breoz & penis eoz de seruitu
ait hec aut in figura cōtingebat
illis scripta sunt aut ad nostrā
correctionē in quos fines se
culoz deuenerunt Et dor &
Sup q Augn dicā q scribens

patrib⁹ postensa sunt figuraliter nobis in quos fines seculor⁹ deuenerunt exhibita sunt. Valet tamen distare ad mundi quid lux a tenebris. splendor ab umbra. veritas a figura. Et ergo hoc intelligendum est solum quo ad sacramenta et precepta decima malia. aut undecim alia vetus lege. Si enim quo ad moralia dei precepta. que eadem sunt et fuerunt ab initio temporis. sicut naturaliter scripte legis et gratie. quo ad enumeratos. puta nomen dei gratie assertionem. recte veritas confitendo hominem. quo ad furtum. ignorantiam decipiendi. et tenebras et culminationes. reperiatur in christianis variatas tres audiui a deo fuisse penas inflictas. sine apparuerunt patriarchis in saule et jona prophetis quia vtique propter primum inobedientie peccatum. non fuit equalem sue pene sortitum. ille ex totem ptus. et oppositum a samuele prophetis quia quidem peccatum quo sanari est expiabile. et qui scelus voluntarie nolle emendare. 1. Reg. xv. Iste vero jonas ex parte non ignorantie. ex penitentia gentium et earum conuersione finem ostensionis abiectionis israelitici populi quasi ex eo prefigure sue plebis. Distulit prophetizare videlicet finem explanationis. Vetus et gratie diuersis temporibus diuidere reperiat. primitus fuisse scelera. salutis profunditate diuicatum sue. et sapientie dei. iustitie et pietatis sue. quas meticulosa humana rerum. discutere non valet. Deum deus nomen patris nec tuum. et patrimonium tuo. vel tuum dominatum. gratie negotium mercenarii sue typum finem quidem passionem. quidem ad continuum post christi aduentum. sed an eius aduentu. quo ad culparum priorum. et remissionem. et gratiarum. et hic tui parabolam. non habeas aliam

manducatum ad emundandum mentem. non sit typa disponamus nos alii. Sicut enim rota erat in rota. sum visione ezechielis. sic in veteri testamento erat figura nouum finem gratie. Sicut ingressa christe nundi. visitat ad salutatem aduentum nunc de fuit tempus in quo non erant vasa et vnus deus cultores ad vitam et ad ordinatorum. nec ab aduentu saluatoris minime credendo et defectuos ad celeste illud thalamum surrexit et ministrabo christo in sua passione polliceri. Nec vobis fidem sum omnibus diebus usque ad consummationem mundi. Neque solos misericordie apostolos. ad quod non fuit in mundo erant victuri. Si omnes electos deinde hi ex scripturis sue esse potuerit. nouo typo nunc fuerat multitudo credentium. qui alio. Nec nos enim dubitare hic. quo tempore gratie. spiritus reprobationi mysterium. corda fidelium dignatus illustrare. quia tempore veteris edite legis. et tue simulacrum. quo typo legis nature. et propter ostensionem mundane mundi nunc. quo tempore successionis debuit clarius refulgere. qua propter capacitate recipiendi virtutem. veteratam. prudere erat sine splendere. Datur enim gratia manuum sue propria virtute. ad mysterium quia et disponere. Ad et si irrenitere placuit. Distinctionis perenni ab exordio. per primum protoplasten adam. et de originali et cum adam expiatum redemptionem. sicut et omnium posteritate sua et de actuali culpa penitentia egisse non differentes. prole eius abel. iustum scripturas primitiasse semen. et post alium alterum filium ade. Seth. Enos. qui cepit invocare nomen dei. sic progressione pene ad abraham. a quo etiam orior cepit dei notitia. per angelum ostensionis. et domum mundatum. et sacrificia per hominem. Quo hic tempus assumpti est.

m tanta paucitate rrederendid ma
nerid actid fuisse: ut nullu alu cu
abraham pene ad duo millia a
noziduaut pa: fidem: eā v̄ scripsisset
nisi hn de quibus scriptuā expli
cite pmittat: pie rrederendid
est diuina clemgnitate multi a
lios fidem in sp̄ia assecutos: utz m an
me q̄b qui ḡnte fidei eradicatoz
ducta testanti. Et uas electi sanctu
se solid putauit uinci dei mul
titudo. ad hoc dictum est illi. Satis
ti uis mihi gratia mea. quoniam ge
ma mea sut cuncta am baal. Ge
nus aut scriptuē in gen. et in alios
locos tendit oculid ad variacoz
gradnomb saluatoris. et dū ne
legis ob morū correctoz. et ad
fidei roboracoz. deuc gradno
saluatoris ab adam usq ad xm
nisi fallor usq ad septuaginta
duas pdonab. se extendit: ut euā
gelii lucet claze testa. Pagano
fidei vocati abrahe ipa. no mu
ltgeme acturata credi fuisse. si
quibusdā spūs sanctus nisi pie
dignatus fuit fide habuerit. Ihs
a tpe abrahe qui ab ydolatrid tul
tura ad vocatoz a deo fidei m una
dcnata progeme fuit augmctā.
usq ad xp̄m. qz solus notus i iu
dea deus: cetē aut gentes i ma
iori saltem mōo. m rubrica ydolo
rū perstiterunt. Nec id paulu
m actibus apl̄oz. In pūtis
gradnomb dimisit omes gen
tes ingredi uias suas. p̄m angl
ut m ydolatria simul la trozid
per uocē. Nō tm ab id vndicta
dei a gentib; resilauit. hoz vōtu
no erant ne legem acciperent
ex manu dei sensezunt. tñ eos
dimisit. quid cū sedomit. et pq
teris temporibz magnitas gentiu
usq dei vindicta fuit expecte:
que cū sine lege peccauerit.
sine lege peribit. lege aut da
ta scripta. Nā nulla gens sine
lege mālu vnq̄. aut visitant
peccatum. Et testa apl̄i ad rom.

20 Est m conscriptibq mo a deo
dmediate. ex eo uidente cuncta ge
alterius iniquitate condictaut.
Recte ut sentiam cū hystoriaz pphazu.
et corū tpibus contm gentiū la
re ostenditur quo una gens alia
gente ordinante diuina pro se
leribus ipazu arridiatur. Egyp
tus tradit. p nabuchodonosoz
et p caldeos. Caldei. p cyrū
et darium. reges assiriū sel p
caldeos. et altera vice p astruge
regē medoz. tpe Josie regis iudee
Qui assiria Ninive erexit met
polis. prout testat Heremias. Sed Jona
et thobias pphetauit de mitti
tu Ninive. Nec ideo Alexand
uicit darium regem medoz. aut
persaz. ut testat̄ p̄ma libz
machabeoz. et de ceteris simul
mentis scripturaz claz est. quo
no solid habeat affligendi a
deo. p suas plagas: s̄ et gentiū
peccata sut punita. Inchoan
tes in p̄ma vita penas. quas
in ppetuū sentiunt diadnas.
Ad p̄sē tñ michil nobis rōne
de hys. que forte sunt ut dicta
Spiritu tu accepto mō. hec dñs
deq̄tur et hoc possimus. ex auto
ritate sacre scripture. Gnoreb
pene sequebant. Gnores ruī
pas. Dato diuinitus tpe ad pce
rendid eis penaz afflictionis.
diuina clemtia hoc dispone.
et ustica exigente. Testa. q̄ pe
na diluuij in 2o millenario pq
mudi recauit. ipa noe. predicti
bus ter .cc. agenta annis. cui
fabrice fuit arcthaci. retrid regi
ti annis. dñi dei. Audientibz cun
ctis paliis. p exemplū ustū nar
et deus uniuersalit mudū de
lere. ppt̄ petal. sine pluuia tepa
pena triplicate xl annis. qui mā
do amozid. et pena cōsecratis. ac
de pcibz zodomoz. cū clamor
eoz ad aures dei ascenderat. coz dñs
dū deus diutissime sustinuit.

donec peccata eorū cōplerent. q̄
punire usq; erat tā manifestis
et formidabilibq; penis q̄ in
fine p̄dicatoꝝ Josue. Josue loth. frīs
abrahe. v. nepotē suū. p̄posuit. sacre
ratos hī tantū longo tēpore et
eos āmonentes. Sicut dei. z. Esa. p
phetauerunt tang. Bñ xxx. z. 2ª pe.
ij. Non exemplum eoꝝ q̄ impie
agentiū fuit. filij ecc̄ isr̄l. quo ad
10 tribus a tēpore Jeroboam
filij nabath. p̄ salomone ab
rantes vitulos aureos. quos fe
Jeroboam in Samaria. z. in be
thel. fecerat. expectati sunt ad pe
mittendā. ad quā agendā. p di
uersos scōs p̄phetis. sunt cōmo
nitiq̄ in captiuitate tradi
sunt. ab assirijs sub salmanasse
rege. De qua captiuitate usq;
ad ista tpa nō sunt liberati. sed
ad tā longam captiuitatis lan
gā p̄ tres filios tpa. pen. z. cōmo
nitionū. vij. p̄ manū Jerō. 200
z. 40. annis. ab eode. impiissimo
Jeroboā usq; ad tpa oseē regis
isr̄l. anno cuj⁹ ve. aut scribit. Qō
regni vñ. sic due tribus. i. filij
sts Juda. z. Benyamin. filie. p̄
priozū captiuitate ydolatrie
mei. cōi sed diuq; sunt exp̄trate.
usq; ad tpa Sedechie. unde regē.
Qq̄ tpe nabuchodonosor. rex ba
bilon. p̄. le. ānos eos tradux.
in babilonē. donec perierēt. hoc
genus sceleratū. qui ydola co
lueruntz. Et surgentibq; filijs eoꝝ
prena scelera tpus diuturnū
tollēt a memoria filioꝝ. sic
recensendo ueritatē hīstoriaꝝ.
unde p̄. dabit. in strāū. quid p̄ lon
gora flagitia. acerbioꝝ scruta
sunt supplicia. nō sine dei pacien
ad penā. cōmonēs expectante.
Hinc ecc̄. p̄. ymaginē. facinq;
Undecimū. de xp̄i ostensione post
suā ascensionē dicti sunt. Qō am
p̄ penitentia usq; ad tpa tyti
z. vespasiani. Quibq; penitē
nedum ientibus. plagā. p̄pensis

dispersionis undecimā in omnem
orientē. destructo templo. z. finitu
tibq; eis subiectis. sua. p. omnē qua
dringentos circiter annos. duravit.
z. usq; ad finē mūdi eoꝝ pena
tenuabit. donec plenitudo gen
tiū a deo predestinata. subintret. tu
z. tūc omnis isr̄l. salua fiet. z. fiet
unus pastor. z. unū ouile. complete
tā cōi eos sua. ecclesiā quē. nob⁹
dominus vestra. desiderat. z. adhuc
antea oz. impleri hec. dominator
xp̄s. ego veni in nomine patris mei.
z. nō me suscepistis. alter. veniet
in nomine suo. z. illū recipietis. Et
nisi fallor. filius perditionis. ipse
est. qui. Apocalipsi. scribit. suo
tpe. sibi p̄fecto a deo. nō inue
nerit. impedimentū. z. refrigescerit
caritas. multoꝝ. et. unū. non
inconuenit. apparē. in quinta. tē. q̄
dudū. apostolus paulus. p̄dixerit. ze
tesse. q. De statu temporum
ab abrahā usq; ad xp̄m

Specialiter. nunc. sūt. statuendū
mihi. credendū. a tempore
vocationis abrahe. de cognatione
sua. ad terrā chanaan. quid sua pos
teritas acceptū erat. in p̄missione
intelligimus. deinde solidis
simas petras. locasse. in fundamento
fidei. Cuius quas etiam
credendū erat. fundamentū. nouissimis
diuisionibus. deceptionum
diuisionibus. p̄ abrahā. y
saac. q. iacob. Joseph. z. ceteris. p̄
quos. septem. ut. primo. abrahā
m. y. moysen. y. saac. in. tribus
omnes. sacrando. in. peregrinationibus.
fame. adflictionibus. asperitatibus.
tribus. qui. multis. potentatibus
comitū. septentrionē. ut. a. cultu
ueri. dei. recedentē. cognitū. aucto
rem. In qua fide. constanter. stetit
ne. numerabilis. usq; ad. tempora. Joseph. z. ix. p̄d
ceteris. qui. vestigia. patrum. se
cuti. credendi. sunt. ab. isto. primor
dio. ydolatrie. usq; ad. egressio

terre egipti et longe tpe erad
in pā terra egipti. licet legiq
filios gedaz ceā ead in egyp
to consistentes ad ydolatria ce
remonias. a cultu tñ vni dei ch
eorū patres rite coluerunt. ch
veritate si quis sitē desiderat
legat. c. xx. in ezech. et explā
nabit. Circo. ibm. Procedente
vero tempore moyses qui eos de
egipto eduxerat in ds p. l. eo
rum moram erat. exo. gen. xv.
lege duna in syna indole atq
tā pauco tpe steterunt in fide.
et facto conflatili. prout coluc
rant in egipto. et toti ab egipti
is viderant. ipm adorare cur
abita dnm vindicta secuta.
ut exodi testat hystor. Et no
vose veniente. et ad eas mgā
dientes. pg visa magnificā ma
nu an egipto. tpe pharaonis.
et in mari rubro. et in deserto ges
tis. ac. pueris. sp degnant
a legibus patrūs. in varijs
cumbis. put. exo. leuit. nu
deut. Josue. et Judicū. reperi
rique iudicat historie. sp. q. in
dctis diuersis retrusi queri
dant. usq ad tpa samuelis. in
trasiit. et mq ut dilectus et
fraalatus. et in trasiit. Impig
natus dilectatus. Adhuc ut dcm
factores sui. et recessit a deo sa
lutaris sui. usq ad samuelem
ppha. Quibus sacerdotibus ac le
gē dnm regebat isrl. Quo te
ducē cōmutabantur in regēs.
sustinuant. q deq finis suos p
phetas. qui ē dumia ppha ad
psentē petrā. quiq. Immuta
voluntate quā legē. noluerūt
in apicibus mortuis. ad vna
voce eis imulcabant. Solz cū
forcq. impīi. vnc vocē actg.
licet p̄ius ad quod legim. et
pg. per angelum oraculū in
struebant. Sic. q. ad legē vndes
quā deus. et ppha. nō nunq
se dnibus. imphabant. licet
sub coactiosis regibus. sc. Ad
ezechia. et Josia coā ausus cō
primebant. Insup pcm. pter
accumulantes. nō sibi audere
nō dedignabant. pphās. et
abiectes eos. quousq ad crudez
regū testē. m. xxxv. Ite ego m
to ad vos pphās. sapientes. et st
bas. et ex illis occidetis. et cruc
figetis. fri. et quod culpā plores
patres eoz. incurrit. dnmosu. tñ no
legim. ferisse. etc. q. ydolatrā
tes. in excelsis. in collibus. et plumb.
ppter templū dnī deserentes.
et sanctoz. ppha. eoz. irridā
contemnentes. usq ad captā
uitatē babilonica. p. multa re
tenuata. annoz. ad permensā
expectabant. In quibus tpibus
ieremias in deo sanctificatus
in iudea. et ezechiel in babiloma.
pphetauerūt. quoz. quilibet
gens pueritissima crudeli mor
te perimitur. Nolunt tñ pnīcq
deus totā posteritatē ducere
pditionis ad tribū a fraē sua
abiectā. sicut fecit. x. tribubus.
ex una eoz. Juda. filiq. dei cāt
matrimandū. q. multas af
flictiones eis crudie auxunt.
dones humanitate ex ea sup̄fluā.
et pro et ab eis crucis pena sus
tinuisset. In quo tpe in pfinib.
petroz. absorbebant. Nec tñ deus
ipm. saluatorē ad eos. misit. qui
et pā. gignere. pena et diu
more captiuitatē. exuti sue.
et rotte ex pezude. ch. p. tres. coz
ais. fres. pulsi. q. ipsa. exules.
vagi. et fugi. dispersi sue in
omes terras. Post. regressi ita
et. Ducad tribū a captiuitate
babilonica. tpe Zorobabel duce
de tribu iuda. tpe. Esdre. aggeo.
zacharia. et malachie. ppheta
tibus templū dei in ihrlm. edi
ficatum. in angustia tem pozis. tu
trib. ppheta. me. ppheta. ultimi
ppheta. fuit. Hic vsq. pg. eos legiq
ppheta. usq ad Johannē bapt.

vltra ccc annos fm̃ ꝓphetã
damelis Et merito qui p̃ us an
gelozũ meruita to tẽpestatũ p̃
ea ꝓphas accedere Num nõ an
gelos mer ꝓphas hẽ meruer
Sz m̃ sola dei lege & scriptoꝝ
sozũ ꝓphetazũ dirigebant
vsq; ad Johanne x p̃d̃ prez sed
Medio aut tpe hystoria Judith
& hester legi cond habuisse et
nobiles triumphi mathathie re
et filiozũ eius Jn machabeis
ad fratres suos usq; ad Johez
Jrcanũ & aristobolũ p̃g quos
herodes alienigena Arõns rer
nũdozũ cõstituit Jmpleta ꝓphe
cia Jacob priuatũ Jo auferẽt
sceptrũ & dux de femore eius &
gn xlue Jn quibus ecclesiaꝝ tẽporibus
filii israel sinubus quibus se mmoluebant
demonibus ut patet in libris ma
chabeozũ testaꝝ & sibi q̃ emulis
Jud sr omes execrabiles malig
nas platrid suozũ ipd̃ detrectãt
fecerũt Jason & menelaus
ambitiõe sũmi sacerdotii sic
& passim alibi ambitiõsi ad
regẽ anthiochũ accusauerũt
fres suos israel filios perierũt
dari licentia a rege ut cultui
et im dei mitte possent i zmã
genaꝝ Gymnasiũ milizlomis
destruxerũt & scola ad mstra
endi ritũ gentiliũ templa
q̃ plenter stortꝝ & stortatoꝝ
q̃ dictu nephas e publice
loco sanctã luxuria polluentes
p meretrices totã q̃ rubrã
diuinã & oia q̃ dei sũt radi
tus subuertẽ tyrãnides & regula
rantur regũ gentiliũ & judei
ceptũ est noua Judaica d ge
rũ noua cõmutates nr̃e nãe
os confitentes Et de numero gen
tiũ ozti supfisse assentes Dei
q̃ omnes veri dei sudiũ sac
dotes mysti & p oia laudabiles
filios no hns q̃ duos fratres
ihũ & Jobem dum ad hmõi fre
quentẽ sti Onyã ambientes
sũmo sacerdotio nouã &
gentiliũ emptam ab anthiocho
obtinuerũt p̃ma Jason &
menelaus hostes Immanissimi nude
orũ sunt cord rege effecti p
ut declarat hystoria libri mac
thab phibq locis en pdo p̃m
& scdm vi & stolastica historia
ꝓpt̃ hoc nephandissima malefi
cia deus tradidit eos in penas
crudelissimas quibus ab eod rege
& a sequacibus sunt grauissime af
flicti ita ut infra triduũ 80000
sunt interempti & 40000 vincti
& captiui testis d 2q liber ma
chab c. v. Et alie pene ibm le
guntr Nolim etiamsi meletor
sic exaggerãre dnam̃ dnmo
sozũ quasi defuisset ei tpe sece
la p̃ma veri dei fortissimi cul
tores Vnde legat eciã historia
& inueniet fortissimos milites dei
in vtroq; sexu & primis lectibus
constantissime decertantes tã in
pueris quã in seniũ nr̃e rede
tes quibus fidei mundiq; peris
per atrocissimum regẽ in flicti
ut in vii machabeis & in hele
azaro & mathi vi & vii Et in
nobilissimo mathathia & filiis eius
sic nuda Jonathe & simõe etsic
hactenus clarefactum Sic i malig
norũ turba tenuatis abhoꝝ
minationes suas & nr̃e se reuela
tes pro dignitate sudum sacer
dotii Et pro p̃sidẽ regalis et
ducalis dignitatis ꝓpti nudozũ
tã dui quousq; legati vẽnen
se p̃sidentie ingererent & nudis
imperarent vsq; ad hyrodem
ascalonitã a cõtis teneãt p̃
regnatũ extincta omni p̃dicte n
dezũ & ꝓpa deuolutio ad rõnoz
voluntatẽ ut fidei & ecclie posset
p fiat damelis & Jacob pa
triarchis ꝓphetas tpus adesset
quo cessasset cultus nudeorũ
& x̃pus dei filius & sanctũ
sanctoꝝ no dubitaba adimplesse

tre si attente velimus ro sitcadre
a p̃mo fere missimo fundatore e
fidei fundamto sc̃i Abrahā vsaq
ꝙ Jacob usq ad nouissima tem
pora iam destripta sp̃ gradi
tim in dr̃is filiꝫ isr̃l' mutabā
tā quā a summo magistes usq
ad detrimd statū rumā pue
nerūt sic et autore vite ihū
xp̃m sue malicie fine imponē
bant Dicebes hic e hereꝫ vnde
venit ostiaq; eā ꝙ nrā erit
hereditas **De statu ecclie**
ab aduentu xp̃i usq ad
augustū tēpꝰ bertuuy

Destruxerit shilus hutteng sub
verbord appendix in quē statū
tepoꝝ ꝙ hoīm quo ad culpa
rū penaꝝ meritoꝝ qz bonoꝝ
formā a tempoꝝ mundi crea
cōnis usq; ad exp̃d aduentum
per annos quīq; mille ꝙ pene
ducentos p̃stat etc̃ ut hi struc
turā status sc̃i tpm a saluatore
natiuitate vsq; ad med tpa sc̃i ad
annos sc̃i ad annos mille ꝙdrigen
tos et ꝙdraginꝫ qnq; et etc̃ si quid
speculari possem ex p̃teritis
ꝙ coiecturari de futuris ut in
p̃ho dicti ē tempantes tpa p̃cā
sequentibus michi in his sue
relationibus diffinietes sed
magis opmates est si qui fo
te essent inuemendi qui etai
scribis ꝙfulgēt studiis hns of
ficiē one ꝙfuzū parentoꝝ dis
ꝙ quid dore ꝙcepit ē cade ꝙ qd
ducatū sp̃ p̃bente vñ ad cēma
audiendā sint q̄ dicturi sum
Nec puto aliquē fore qui de
futuro ctu ex p̃ne vr si quē
spus ꝙphetie illustrauerit etc̃ia
utaq; ꝙmutua cognitione sole
ustrine xp̃o a p̃ncipio sue de
nedicte natiuit̄ in lapide an
gulari vtriusq; parietis quidē
te tā quā in fundamto solidis
simo est fundata cuius fidei arti
culos p̃ apl̄os sp̃u sc̃o os au
diente et miraculis confirmate
voluit p̃ omnipotēs modū effan
gelizare dr̃i ad fructū ē quemo
qui dubitat est ad̃ India et asia
grecia ab affrica et europa dr̃
rū p̃ncipū trigaw ut estimo
magna pars p̃uersa ē ad gentī
litatis errore in europa ad
huc fide catholica fremit̄ per
seuerante heret et ipsa hēsiū
sectatibus qz r̃mit̄ Dimissa dlo
rat̄ debet paulq; ad rō xv
dr̃uꝫ nr̃ꝫ solus ab ihzlem et in
circuitu eius usq; illyricū repleuerit euāg xp̃d
sibi ciuitatē in ihzlem cepit p̃dicā
aplorū quibus ꝓphetis dispersi
sunt in omnē terram exeunt sono eoꝝ
Et hodie nr̃ pueto in insula ali
quā in qua nomē xp̃i ignotū
est ignoratū seu ignotū dr̃m
bus sanctis aptus sanguē suo
etnaq; fundentibus p̃ morte mar
tiriū qz cōsumat̄ ad fidē xp̃i
ana per orbem longe late p̃di
carē sucresserūt tpa sctoꝝ mar
tiriū qui a tyrannis fidē p̃fessi
nibus et extinguē malicie
mēt̄ fuere xp̃o deo testio mīū sag
uine ꝓprio phibuere usq; ad
tepora cōstantini imperat̄ et
Silu̇estri dr̃i ꝑsulis cui ꝑsecutor fidei cepit ti
dima p̃nuclatoꝝ vocatiq; et sacro
fonte renato p̃ sanctū silu̇estrū
etnaq; dei et fidē xp̃iane nois
bona rō imē sua helena mira
bilit̄ exaltauerūt et dilatauerūt
annis ut estio fē ducent̄ a xp̃d
natiuitate Deq; ꝑsecutor et mar
tirū tpa alia sucresserūt sc̃ia ma
gnorū in secret̄ et in abdit̄
sonis angelyca vita sectantiū
deo sdi vnū et mari studiū
hec tpa cōtigua fuisse ꝑspicuū
et anacletꝰ (secūd̄) testat̄ vita dest̄
beati pauli p̃mi hēmite quem
dñe illius vite testat̄ est cū tpa
bil antonio qui sepulturē eius
sollicite misteria tribuit dr̃uꝫ
sanctoꝝ tpa usq; trentū annoꝝ
duraueruē florente in eis vita
virtutū sȧnctȧ ꝓphetie
et ac doctrina salutari decorata

trumbus deuersis temporibus sint
resserue tempora secundū Confessū
Gregō nasiazenū Didymū Hieron-
augustinū ambrosiū martinū Seue
rinū Colonū cęt̄ cū omēs hoc
tpe sibi occurrētes etiaz xp̄d
sub doctrinis illustrauerūt cū
post beatū Iudoctū Gregō pp̄ et
etatē mūdi Iudaica quozū doctri
na aurea p omnē lucem mundū
velut gēma reluceat plurimū sancte
rū sanctoz doctoz cę doctrina p
ambulat hoc vita exhibuit cū
sancti vsqz hodie multos reliquit
in doctrina sectatores Et si non
tā efficaciē in Gita tā pfectas
hoc tpa nō meo fulta vsqz ad
Carolū magnū filiū pipini pos
sumus sumtare qui omelias bti
gregorij q vsqz ad sua tpa sp̄ se
erant ni Gnd volumen colligēs
ordinate recollegit ut nō suo p
lōgo easdem omelias p̄decesso
rū testiū pq quozū hoc doctrina
vsqz adhuc mea tpa in diuersis
mūdi partibus aliquoz studio
tā vita doctrina cp̄ vita illustres
sunt et celebres ut Bernhardi tpe
de aquino singulis et ruthardi
de sancto Victore Et quozūdā
sanctarū mulierū hodie gres
in Ecclesia Elisabeth in thuri
gia et alias partibus quas glo
riose deus insigniuit diuersis
sanctoz in sui et ipsozū honore
et fidelium consolatioz Hoc tame
nō tempus si attente cōsidē
rare volueris quo ad cuta sue
tatē in hoibus multū distare
vid a cetis partibus plurimis cō
pare etiā fides uta a vitiorū no
a fraudulēta lectionū libero pene
toto mundo hodie pigre stet rupt
in turpibus voluptatibus diuitis
qz et alias damnatibus ppt̄ q ipse
quida virginū desiderantes ni
hiqz locū sibi vendicare nequit
Et quid quiz asperitates corpis
et voluptates exhoīd fugiēs ap
plaudē sibi gaudet in deliciis
armaturam dei abiciens mul-

mulebri mollia et delicati quens
sibi suis qz laxat frena tā tacite
iustitie quā et veritatis Inde
fraudes dolositates medendi
magicas ebrietates lites gue
re bella furia Symoniace pe
cuniarias diuitiarū cupiditates
cohabitationes mulierū talup
me Dignitatū tā secularū qz ecie
quā spualiū et etiā de diuitiis
cōquestiones et ambitiosi mul
tere oīū qz grauiū portenta ho
die cernūtur Sed arcto
no mirū de hoc nēm tempa pos
sem appellare mulebre et de
licatū Indanine vbiqz doctrina
et verbo dei nullis opibus pau
corē spondent Sed eo nō timebo
dicere vobis videre mulierē super
bestiā sedentē ebriā Et si q̄spi
nari velit ad nos denoluta esse te
pora de quib⁹ paulus ad thymo
thēū euāsse nō stabit putare eū
nō multū errare hoc aut̄ magis
scito qz in nouissimis diebus mul
stabunt tpa periculosa Et erunt
homines seipos amantes cupidi cla
ri superbi blasphemi parentibus
nō obedientes ingrati celesti sū
affectione criminatores pterue
timidi sine pace voluptatū
amatores magis qz dei homines
quidē speciē pietatis cōtinentes
eius aut̄ abnegantes Ex his sibi
q penetrant domos inanarū
captiuas ducunt mulierculas one
ratas peccatis q ducunt varijs
desideriis semp discentes et nūq
ad scām veritatis puenientes Ecce
quodlz vitiorū ad mollitiē mu
liebrem pertinēt quiz prudens
nō ignorat Et hec mea tpa pro
cul dubio hodie palpando et
videndo quiz pt̄ probāde stra
ut Ecclesia sua Ecclesie regi in pa
te amaritudo mea amarissima
in voce cetia prolata fide eius
vbiqz corruptante putat sibi ho
minēs sufficere esse xp̄anos qui
de more solo die nō sine puncti

ſnaz fide abnegentes ꝯ nr̄i nec
tua cenſeatur ſme operibus et
a periculoſus a nec[ſ]e via aber
rantes quo ſup ducta cute vlng
letale intiſeq; otegue ling em
ſanare[ꝯ] vlnq; patens oculis ho
minū tā quā clamab ad medici
quā cautrice ſuſpducta licet em
errōz in fide g̃iuſſimq; ſit tñ
acq; ſmari p̄ ꝑ manifeſtumq;
errare cherroz nō ꝯ mortibq; cri
nalibus ſalua fide ſub colore q̃
dam bone ſpei miſere aiam
q̄ neſcientem ead eſſe captiuā
et ꝯ mq; cure ei impendit[ꝯ]
tunc ꝓ[ꝯ]uera mōs ſeporibq;
p[ꝯ]lōrū hire et quā ſpei pub
ca miſterio ꝯ dei in miſſaz
frequitatoibq; ſeu celebratoibq;
eccleſiaz fimdatoribq; z erectr
ombus in cauſaz audtoribq;
et fidei cōſeſſoꝝ hanaz
cumemoraz defunctoibq; z pſal
modis eccliaz viſitatoibus
confeſſio m̄ audtoibq; z ſacr̄d
tis om̄ſdīis ordinibus ſuſcipi
endis ad clericatū aſpirando
nec nō et m alijs ſibus ſollici
te peragunt[ꝯ] vtinā hec oia fi
erent tā pure q̄ ſtudioſe et
fm deū dīa multa talia nō miſ
ſissent in mercatu z nō magis
cupiditis auaricie q̄ rōnabis
hec peperiſſet et tā et ſincera
conſcientia fierent ad deū colendū
nō alia intuitu ſimſ[ꝯ] ſe in
gerente ſ[ꝯ]dōo fm quoꝝdā doc
toꝝ ſententiā pris multū hz
de fermēto phariſeoꝝ qd̄ z vbo
xpi ei nō cauſa pdictoꝝ plaga
ſpeculari poſſet nō mpinde q̄
dicē abſentia pudoris z ꝑ hec
exulari timoꝝ tā dī quā ho
minū a tribus mōs ſalua di
uina moderatōe qua moderā
tē pora prout ſue ſapie nobis
occulte placet ſtrinq; end a p̄
actis temp̄ibus multos infideles
et d̄ probos a vitijs ꝑ penas ee
abſtractos vt minutas et hoc q

abrahe et iſaac abimelech rege
paliſtinoz idē achab tpe helie
nabuch nō blandiente pace abuti
mur ſed diſſoluente nos voluꝑ
tate que ſerā multa vitia odiu
et dīne em ſm ꝓphetā vocē
ſunt ſunquitas ſodome id ſu
pbia ſaturitas panis habundā
tia et otiū ezech xvi dicet em
hodie adhuc deus quid ꝑ h̄ tria
per que olim ꝓbos puduit
gladio fame et peſtilēcia hortꝫ
trario cōtingit et bonū nō malis
eſſe pene multoꝝ ſ[ꝯ] tradita
ecclie putant homes et vtiq;
quiſq; pena illa culpe imputa
dnoz nec acceptā alle pene q̄
effectus culpaz ſue ut medi
cine dīna nō ꝑ extirpāt int̄
pretetur que ſit ea dauid peccā
tum ſi q̄ in quid ſed olim ꝓdicabaꝝ
ſeō regi dauid ad fames ſue tpa
terrā corripuerit tribq; annis
ꝑ ſaul olim regem et domū
eius qui occidit gabaonitas ff2 |
hodie nō ignoraꝝ eū culpe pe
ne debeant impūtari accedt et
ad impetrāde dei hoīm impu
tatis eū et hiis ad quoꝝd cura p
timet primū pcta delinquentiū
manū ſceleratā aut ignoraꝝ
cauſa aut timoꝝ cōtriſtandi
alios aut amore fruende digni
tatis dulcez vn crebra manū
ſcelera ſummouit et ſceleratā an
ſium pdēt ſeu pſtat delinquendi
patet hoc in ꝓthoplaſto adam
qui deū ſuū contriſtare voluit
in eſu ligni ſcientie et ſerpentis et illo
rū omīū poſteritē damnat eſt
ſacerdos filios ſuos contriſtare no
luit et ſe cū filijs ihrāli et eterna
pena ꝑemit Dauid filiū ſuū
amon primogenitū cōtriſtare no
luit ꝑ ſtupro thamar ſororis ſue
cuius occaſione abſalon amon mī
ſerat et pīes ſui de ꝑ[ꝯ]no ꝑſumſo
de regno ortū ſūpſit herodes
adulterā et eius filiā ſaltatricē
contriſtare voluit et manu ſua

m̃ junioretissimũ virũ Ioh̃ẽm
baptistã crudelit̃ mactat et decol
lauit ꝙ mo grauidet paulꝙ q̃ eo
tristant Cornithios ꝑ epl̃am
q̃ egerut penitẽtiã 2. Cor. vij
Est ꝛ aliud q̃ mgrenuetur ꝓpat
extendendi sẽ gñalitas ꝛ malitia
ꝙsuetudo peccandi videns end
vnus altez̃ ꝛ maxime peccãt
et mchĩl mali sibi ex hoc ꝓue
nire audacia sibi parat silr̃ fa
endi et sic trahit vnꝙ alĩ ꝛ
similibus cotidianis ut fiat ꝓ
modũ peccati sine timore et ꝙ
tose defendentes actus ꝓpoꝛ
per ꝙsum peccandi arbitrates
peccata dimitti ꝑ frequentiã
ut peccatũ esse desinat sed m
ꝙsum ꝙcrescat Et ꝑ Petrũ m
peccandũ multitudinẽ ꝓuocant
minui culpam ꝓpoꝛ Est et
aliud q̃ mdũ tribꝰ allegare
videt peccata ꝛ ex gñi facilr̃
cudunt peccandi aut m̃ peccã
tis ꝓficere sẽ mma clemẽ
no dñe mẽ pietat̃ ꝛ clemẽ
tie ꝑ ꝓdicatores ꝛ pastores
ꝑ que metes audientiũ rẽdi
mũtur et ustrã dei nõ timẽt
ner pctis dñmnate Jõ Petro
sup̃ clonã dicit Cum deꝰ mmũ
extendẽ ꝓdicat penitentia a ꝑ
ctoribꝰ auferat Et hoc ꝙ quod
paulꝰ ad thymoth̃eũ scribens
dicat Erit tps cũ sanã doctri
nã nõ sustinebũt sẽ ad sua
desideria coacervabũt sibi
magros ꝓpꝛietates auribꝰ
auertẽtes quidẽ auditũ auer
tent ꝛ ad fabulas conuertent̃
ꝑ thymo mi Et hoc etiã Petro
obiecta exprobrat filius Ezl̃ ge
filiũ ꝓphete tui viderunt tibi
falsa ꝛ stulta nec aperiebãt
iniquitatẽ tuã ut te ad pẽ
tentiã ꝓuocarent tres ꝙ Ex
pedit etiã ꝓphetã stare in timoꝛe
ꝛ sermõ hoc de tribꝰ ꝛpondẽ

rimonẽ si penitẽ debeat ut tes
tat̃ Petro et fine explanatõe
fr̃ ysa. Quod prothdoꝛ hodie
ꝓpe applausum Romã mo fit ẽ
ut audientia maioꝛ habeat̃
timore penarũ relegatio sola
dentissime dei mia ꝓdicat̃
ꝛ multos hodie aut nõ aut
mꝰ penitentes faciat ꝛ ut m
peccatis permaneat aut stridi
nũ crebrꝰ pauiant̃ indicat
Talis m quã est status tepoꝛe
mi mollis lasciuꝰ delicatꝰ m
pudꝰ salsa pena coꝛpoꝛe mo
lestiã ẽ ruinã gñ ultima
pena animarũ afflictiua sẽ
sumate isto exẽplo tm mẽ ꝙ
nos pontifices tm mẽ qualia
aspera aut dubitãda consilia mẽ
se pugnare Cui tps n̄ fallo
nullũ silẽ legimꝰ ab aspectu
ꝛpe ꝙ sẽ ad presens

De tempore antexpi et Elie et signis precedẽtibꝫ

Restat mihi igr̃ post hec mea
tempora ut op mai possi
mꝰ et quedam sentia ẽ q̃
tempoꝛe aut bremori aut pro
ductiori nostro duo sub ẽpla
ria habeꝰ quidẽ scripturaꝝ m
fallibile hec demonstrãte sẽ tps
quãtitatẽ ocultante nisi ex
signis a ꝛpe ꝓdictis aut ab
apl̃is aut alijs ꝓphet̃ possẽ
aut breuitatẽ aut diuturnitatẽ
licet obscurꝰ quẽtuꝝ Cum
tm exploratio michĩ indubi tẽ
dimittit Et forte ex magistra
nostra ꝙ utilitati deseruit
tẽ a temporibꝰ etiã aperiẽ ꝛ
ꝙ eos multos sp̃ suspecta fue
rut tepoꝛa de aduentu et nati
uitate filij perditionis sẽ antex
Cruel oꝛ modi finẽ fallaciꝫ
sub signis ꝓuenire ut ꝙ am
plius aduentũ ĩmorabit magistꝫ
ꝛ frigescat caritas multoꝝ iusto
dei iudicio permittẽte seductoꝛ qui

dnorūs amatoꝛs. Luxurioſoꝝ
mētumenta qꝛ erit T q rupiſte
nūs femmaꝝ ſimpheꝝ nnca
nūs fallaabūs ⁊ pdicꝝ od. ſac
tos tormētis pq ſe trahet ſuꝫ
id appoꝫ xxx dꝛm n ſordibꝫ
eſt ſordeſtet adhuc ut ſeqnꝫ pꝰ
ratꝰ fiat ⁊ petꝫ ⁊ pena pte
denaꝝ pdoꝝ dꝛm. uirtꝰ ſte
leratiſſima omꝫ hoīm nō dubi
taꝫ futuꝝ ſm ſm ſalutatoꝝ
ſententiā tempq id erit tribu
liſſim qꝰ ad pſentiū ꝺs rendeh
tatem vincet tormēta oīm ty
rānoꝝ predecꝰ ſō abbreu
abuntꝫ dieꝫ ſue pſecutiōis ꝓpt
electos ꝺcit enī tribulatio q̄ hoꝫ
nūq fuit ab initio mūdi ꝺc
q̄ nō fiet ut hēꝫ oꝝ xxm
De tempꝰ vō hnuq cuiuſlibꝫ q̄
ad eoꝝ aduentū licet nulla
autentica refert ſcriptuꝝ tn
viſibꝫ ex rēbꝫ euidētia ⁊ ex
ſimilibꝫ poſſeꝫ dici nō ꝓpuſ
ipſi appare' tot mūdo magni
to ꝫ fama aliqua pcurrente
⁊ ſuſpecto tempore exiſtente pꝰ
ex eo qua oīa alia tempoꝝ a
pꝛio mūdi q̄ alioꝝ q̄ūde et m
ſdiū deus facturꝰ erat ꝓpt' ꝛō
ſolatiōne ſuoꝝ dectoꝝ ⁊ pcu
tentiā ꝛ̄probozū fama aliq
pcurrebat ſpū ſancto ꝑmuſa
te electos ne mopmitꝫ cruciba
mnis expauefcēt et ut ſe
roū aduerſa meminerꝫ ⁊ deū
m adiutoꝝ poſtularent hoꝝ
patet tempore diluuij per ſa
birticoꝝ arcḥe. hoꝝ m ſodomoꝝ
⁊ gomorroꝝ ext'minatione q̄
erat abrahe ꝑmiſſ reuelata et
loth ſꝛ aīe rapīnatuꝝ decem
tribuū iſrl' p ora ꝓphaꝝ hoꝝ
ſile aīe rapīnatuꝝ duaꝝ tri
buū per ſede. ⁊ ezech hoꝝ tpe
machab utꝝ in 2o libꝛo hoꝝ pꝛ
xpi aſcenſionē aīe extendiū
cruciatꝰ ubꝝ ut ioſeph q teſta
et hoꝝ ꝺ q ſpūſſanctꝝ p amos
ꝓphetam dnūs ꝑmunciauit q

dem trio nō faciet deus verbū
niſi reuelauerit ſecretū ſuū ad
ſuos ſuos ꝓphas ſm ſero dnus
ad penaꝝ inflictoꝝ ꝑmonendo
ꝑmendēs ꝺc ⁊ xpd naturaliē
ꝑcurrebat fama ſpūſancto roꝛ
da fidelū illuſtrante ꝺc gō ⁊
in pnīa reudeli ꝓſe nucio ſuper
omneꝫ p̄cedentes ſtribuliorē an
tixpd ꝺc cū deus nō ꝺ paſſū
ꝑuenire p affectiones mōres
electoꝝ aīe ſue ad mortē nūq
ſubito et nullo ſtante aut ſperā
te hanc ūmaniſſimā pſecutoꝝ
pace' ecclīe nerue ſuper
electos ſuos ꝺcerte ego illud
nūme poſſū opinari ex tā za
poſſiū id ꝓbabiꝰ elice tū opa
argut fozmd p cōmentatore
et ſancꝫ illū blaſpheīe adhuc
in vtero mris gnaledute malig
no ſpū poſſitū qm paſſiones
eius ⁊ in membris ⁊ in oīb⁹ ſuis roꝛ
q̄ ad roꝛpa ꝓtinet ⁊ aīaꝝ quo
ad acta poteīaꝝ ſenſitiuaꝝ
vegetatiue ⁊ cōnalis ſpecialiꝫ
quibuſdā ex cōmuniē nrīs
huane vite dirigē habebit
ex nūq appareī aliq ſigꝫ hoīes
in illo demonſtrabiꝫ Infamia
puerticia adoleſcēs uſq ad eta
tem iuuenilem in qua ſue mali
ne roꝛpis erit pcut dnūs ioh
potuit talia relatē ad tēta ciuꝛ
ſitas ſinagogaꝝ nouitatē
hoīe nīget on hoīb⁹ ut etiam
ſecretiſſima ꝙ̄ poſſint o rei
tatp manē licet aſtuta ⁊ ꝓbabili
opam omeꝫ cōpenſuꝫ ⁊ ne
aīs ipa ſua reuelet in ut eo
rallidus ſeducē valeat puto
aut ego q̄ūto ſepuſ eius appro
pīquat tanto rarioꝝ effectꝰ
nūdus in ſe ſentet aliquoꝝ
in tantū ꝺ fuſioꝝ tm dāi aſſꝫ
in virtute ſue nutrimento ut deꝝ
illos ſinat mori de vino in vinū
ſſecrā ſi electos ꝑ occultū miſtiō
toꝝ in ſua dilectione confirmet

qd' ⁊ an ſm̃ ꝑmd adiuentꝰ ꝑ
ꝓmq̃morib⁹ t̃poribꝫ factꝰ
eſſe frale poſſet ꝓbari De ra
ritate aut effectu ⁊ hatteꝯ
mſolutez mꝛ t̃ poſſ⁹ ego
quidem no mſinor me tal⁹ p̃
tꝫ mentꝫ oculos hꝛc ad talia
ſpeculanda poſſe tame ꝓmd
oſtꝫ aperiꝫ ut alꝫ clarioꝛ
bꝫ oculis aliquos de hꝭ ef
fectib⁹ poſſint ſpeculari
An q̃ne mſolutꝫ ⁊ effectꝰ
a q̃ grent⁹ dñs mmuſq; Reduc
tio greco:id ⁊ ar me noꝛ aut
poꝛiꝫ conatꝫ ſtudioſiſſie adhibi
tus ꝑ patres conciliꝭ ſacꝛid
Conſtantinꝯ Seneꝯ ⁊ Baſilio
An no aio hatteꝯ maudita
audita no n̄ ſpnd ſto mſpiata
reformacꝛ totꝫ ecc̃ie Arrapte
q̃ſq; ad pedes rotundꝫ ſtatꝰ cle
ricalis r̃gularꝭ ⁊ layal' m̃q
pudꝫ ſũme deſuſatꝰ ⁊ ꝑ ſparta
gnalia Conalia uſq; ad nom ſnꝭ
mart mſtauratꝯ ſta ut r̃ the
ꝓſtatoꝛid ꝑ multitudine pꝛiſtud
⁊ coꝛ foꝛtitudine rupt⁹ ⁊ hoc
ingemiſcꝫ lꝛet hꝛcuſq; in ſpe
no fruſtꝝ de ſaberat ecc̃ia ꝑ
ꝛd ſuis ꝓſtratoꝛib⁹ Videꝯ tñ
no aio otioſꝫ fuiſſe hꝛc ꝯna
tꝛid ꝛd pluꝛes rlig̃oſ⁹ inſtant
ad ſe r̃formandꝫ et q̃dam
ſe grudeat eſſe r̃ fꝛib⁹ An
no ne ſoꝛdi ⁊ nom effectꝰ ⁊
a tepoꝛe inſtitutꝭ Cantꝯ
⁊ ſatꝛeꝛid ꝛamond hatteꝯ ſepul
tꝰ tot ⁊ tatoꝛid ſatꝛeꝛid decre
toꝛiꝫ aut ſanctꝭ aut decl̃ato
aut tnouato ꝓut m ſacꝛis
Conſtantinꝯ ⁊ Baſilioꝯ Coma
ndꝭ hꝛc ſut ꝓmulgata De q̃ꝭ
ſpeꝛ no q̃ndꝭ hꝛc ſuppꝛedco
Conſtꝛuꝫ aut de fꝛale potꝛ
de hꝭ ſtꝫ rupientib⁹ Huc
vtinꝫ tam efficaꝛa eſſet ī ſui
ob ſuatione quã ſalubꝛia ſuꝭ
m ſm̃ inſtitutꝯ An no grandio
ſus ⁊ letabꝛib⁹ effectꝰ vt q̃
ꝛaꝛꝫ r̃ ꝑſſio hereticꝫ ꝑtinaꝛ

per bchemos an aliquot ānos
mꝛandeſtenꝭ quozd gladꝰ
eu agnatus multꝭ ſãgnẽ effu
dit Cedes ⁊ ſtrages hoꝛꝛida
mꝛendia q̃ cõmiſit quoꝛ ſen
tꝛa per ſudoꝛes patꝛũ m Coma
no baſilienſi q̃ueut ſhet pau
ca de multꝭ quo ad vtilia ſint
ꝑducta Cetez quo ad effectꝰ
mfoꝛtunatos qui mꝛis tꝛibus
ſe demoſtꝛãt lꝛenna dãt oculis
apertꝭ oculis ſpeculandi ſm
ꝑmꝰ quꝰ no vidꝫ a die nat
uitatꝭ xꝑi uſq; ad hoꝛ mad tpa
hatteng mſolutꝫ duo ꝓtenſa
gnalia conalia a tantꝰ vꝛis
doctꝛina ſcꝛipturꝰ int' ſe diſcoꝛ
dantibꝫ ꝛputari ac defendi et
tanto tẽpoꝛe ſine timoꝛe poſſeꝛ
ſiſtꝫ quoꝫ ſum̃ pro rõno põti
fice papa defendente dꝛuꝰ
no mꝛandid dicat Inde ecc̃ie
potuiſſe tꝛaute diſcoꝛdie ꝛme
ac diffẽnie diſſidiꝫ vñ ſpatꝰ
ſiut toti oꝛbi debuiſſe ꝙuiẽ
re conaliũ ⁊ntꝛibꝰ aut ut
tꝛuncꝫ lꝛq̃ꝛ occaſione nude
ſup ſiſſe ſaſmatꝭ Vñ ſaſinand
eꝛoꝛ cauſã ſue deſtꝛuctꝯ de
buiſſet ſuſcipꝫ Cauꝰ no mſdh
tid dicat effectꝰ ut mudi lua
ꝛia ſm̃ eruditiſſim̃ ecc̃ia ꝛdꝭ
ꝓlati de eode fonte ſacꝛeſcꝛip
ture infallibilis ꝛitatꝭ tam
diuerſum cõmꝛad q̃ doctꝛinã
hauꝛiat vñ ꝛges et ꝓncipes
ecc̃ie q̃ mudi potentes ꝑ ſe ſcꝛip
tuꝝ ignoꝛantes dmꝭ ⁊ cõmẽtꝰ
opꝫmoꝛ q̃ mfoꝛmet ut eo vꝛ
rulid ſꝛiſmatꝭ mꝛ ꝛd pa' quo
foꝛtioꝛes habeat ⁊ pluꝛes ad
hꝛerentes Et ſi' quꝭ tñ ꝓuola
tꝭ ingem ſibi vidꝫ ut hmõ
ſꝛiſmatꝭ tpe audꝫ dicꝫ oſtid
apꝛiꝛi De quo hꝛc dꝛ antiꝯ
ꝛd quid maudita ⁊ mſolutꝫ ab
apl̃o paulo ꝑdicta diſcuſſioꝛi
dꝛ hꝛc ꝓtinaud ſꝛ gb obedi
ꝛeuca ecc̃ie quid mlꝭ ꝓtinat

sic mḥ pretari noīe discessionis
Ego nolo hoc mr̃ apparere nec
mgbare posset forte hrd qñ
dam apparentia ha; id temea
rii videte; velle defendē pfs
tm; nō mquid aī tale legimus
Ideo valde m se rōzqt amlō
speculatorib; qī mostrō de no
uo sic m ecclā exoztō dīc̄ms nō
vehement; obstupefiat de vīe
xpō dū si sal mfatuatū fuerit
m quo saluet; p sal mtelliget
aūzō pastores qm mr; dif
ferentes qn ēē fida ad dnīas
opationes trahūt ouēs xpī
cōmissas m Guo th; qmli rupi
entes sīz ecclā residē dīc̄mus
quda ut de aliquib; legimus mt
rligiosōzū pastores hō ignara
vident; ut etī p̄mō ḡaz alpha
bethi que requir; ad curā pasto
ralem salte aūzō & spīa hō
ignorant dīc̄mus go sal mfa
tuatō m se alios saluet nec
mirō qz ouēs pascua nō hūtes
aut pastorē certō sequentes
amēs m foueā cū ipō rūāt
qz quid frequēs fit plg sacīms
quid ad finē esse stribendō
m tot deformitatib; & am̄fitā
tib; Gregorio m dnīs quō de
patribus fieri reminīt Salo
mo aut permīsio bellor; ac disso
diarū in varīs terrīs disper
sio Signa qz a xpō discipu
lis de cōsummatōe seculi dīc̄te
hbus pdicta de sole & luna de pīssīs gentib;
et tetīs ex eēo notissima p̄ter
ea nō esse puto qz illa credī
fuīt pg antex; mtēmpestiuā
De alīs effectib; m solut; spem
sanctis mēt ipsis nulla est
p̄clusa ocia valenti clare
aut plur; cōtrariā dignitate
clericalis clausūqz ecclesie
& cōsurgerē ecclesia stricte
ut fidibus ducant; exigēte
suspensio ac mt̄ductio Et laīa
insultent & rideant p̄ssus
rosi sē decretos nec verentur
scient; sordescē in sententiis ex
cōtrariorū Ideo m revelatōne
hus btē brigitte le; sibi a spō
so esse revelatū quō omnīmodo
cleri & hereticorum & schismatū
multiplicatio eundē signū
est qp ecclā venet antixp̄s lo
templet; lectoz an hec mīa
ptibus desint Post hec tpa
antix; restat adhuc vnū tpūs
sīz enoch & elie pro p̄dīca age
da illoz qm seducti sūt a filio
p̄dictionis & put hec; malicie
vlti & apert; xi pg quorū pdi
cationē tpa sunt ignota & hūa
& q̄nta erūt Credunt; mī utez
Gentiū prospera dīc̄ qñ sit
p̄ hūanū ingeniū disp̄tū
am̄ de die iudicij calculatū
digitos rōpunt vocē ia xpō rō
est verū nosse tpa vel momēta
que pr̄ posuit m sua potes
tate Et alius De die aut & hoā
hac nec filius nec angelus nī pr̄
Tempora antiqua tam
parantur moderni.. v.t.
Dicit igit; ut potui duersis
stratibus tam aī aduentū x̄ī
quā post eundem celū ascensiōz
usq; ad mundi finē Restat mō
comparare tpa tpibus & statib;
statibus ut ep ecclā aī salvatōris
aduentū figuraz gerit ecclesie
p̄sentis qūqz reparāde
aliquā deuenīē possimus m
notitiā modernozū tpm Et hac
notitia cognita viā veniendi et
formā patrie adipisci possīt
cum hec cognita multōs aue bīs
afferre compīzi ad mundū cō
tepnendū ad deū diligendū
& ad vitā cū melius q̄nitrandū
Nichomachus & ab abzaha q̄nq
tpa deus clarius monstrāte cepit
& mōsiōz cōpia fidelius cepit
esse possibilis septēd tpa distīguē
notabilioribus ēbus gesta ex
p̄sa usq; ad p̄mū xp̄ aduē
tū Cuī pari nō possūmus ista

septē tpa gpozionare alijs sep
tem tēporibꝫ ab aduentu sal
uatoris in mundi usqꝫ ad aduē
tū eiꝰ ad iudicīū sancti statu
cequatēb ꝫ̄ mīi itaqꝫ fuit tpa
patriarcharū abrahā
ysaac & Jacob & filiorū suorū qui
utiqꝫ deo dilectissimi & veri per
fectissimi erant ut ptz de sin
gulis ex libro geneseos ꝺ̄ uocat p
fectio clarebit ex eo qꝺ sine ānī
mali libroꝝ sanctorū aut p
phetaꝝ aut pdicatorū ex sola
fide quā tenēt & tenant sine
sacris diuinis & oraculis ange
lorū & colloquio uere meruerit
ut tpe dei se eorū deū esse
dignatus & appellare ꝺ deū ad
moysē aut ego sum deus abra
ham ysaac & Jacob & alios plu
ribus locis ꝺ̄ testatur qꝫ per
plurimas septuaginta annorū p̄di
ctos existentes in fide p̄ceptis
cum statutis non lege scripta
spondz tpis apostolis qui sicut
illi ecclesiam doctrinis & sanguine
proprio plantantes fundamentū
firmissimū posuerūt ut nullis
temptationibus cederent ut a
fide auerterēt̄ sed certitas inde
orta est furor gentilium omnibus
modis obstruere conabat̄ pari formā sicut p̄dictum est in
medio nationis positi & prius
ydolorū cultui dediti conuersi
tes a cultu vni dei non pote
runt cessare nec sic retroactis pe
cessū ante & p̄ aduentū xi a
fortissimis ducit sine fundatis
omnibus palmarijs sed proh dolor
pressius cū tepiditate plurimū
infirmabat ut patebit cum tpis
possemus sic accipere ut in ego p
tro filio predicatorio sub crudeli
persecutione gentilium omnibus pe
nitus deleta longis tpibus post
mortē ꝺ̄ filiorū Jacob usqꝫ ad
tpa moysi quos educebat̄ p
desertū ad terrā promissionis cu
ius emporium corruptus tpus
persecutionis pene penitus aplos
In quo tyrannis principes se con
tra eam & fideles exercuerūt tan
posteri pharaonis illis tribus
fortissimi athlete xpi utriusq
sexus fortiter in fide p septē ꝺ̄ tis
tam ssimis tormentis crudelissimis
animati ad fide p aplos diuul
gata non p̄ dictos mathei
sint p aplos ut ad seruiendum
dominū ut p ta crebra miracu
lorū operatione q omnia uberius
p aplos quā p matheum legunt
facta fuisse liceat nō desuerit
ista tpe persecutionis ad unitatē fi
dei id exigente videbat̄ ut in bi
blia sanctorū legat̄ & in ecclesiasti
ca hist̄ p eusebium cesariensem
descripta ꝺ̄ perierunt̄ usqꝫ ad tpa
Constantini ꝺ̄ tis pacifica
tat̄ crudelitatis tyrannis
in pte requiescunt ꝺ̄ in tempo
possūt distinguere & intitulare
in quo filius iesu p eo annos in
depto marabant̄ addito tpe in
gressionis terre in ditionem promissio
nis iosue & iudicū in quo desi
to lege p manū moysi accipi
entes licet hii & pū p aliquos
eorū deuiatū sint a dei
lege quoꝝ corpora p̄strata sūt
in deserto tū milibus in via
dei immobiles steterunt usqꝫ ad
tempora samuelis ꝺ̄ tis
aptare possūt statū anachoreti
corū quorū p̄ma erat paula
prima egressa tēporibus tpi mat
hei qui ecclesiā rabiem p̄secu
tionis ut scripsit hieronimus
nitrant ꝺ̄ seruli in occulte
loris ab hominibus separatis degen
tes quātus clarescunt uirtutibus
& gratia p̄fectionis collatis et vi
ta patrū testat̄ tā quid nouale
ge a deo acceptā angelice vite
assidabantur quoꝝ & ministerio
& alloquio crebrius fruebant̄
usqꝫ ad tpa beronimi augustini
& retro doctorū ꝺ̄ uacabat tpis
beti accipere possūt tempa ppha
rum a samuele p reges filiorū

usq; ad trāsmigrōne babi
lonis In quoꝝ plures erāt p
ges ydola colentes sicut et de
ppls tñ p qꝫ hās a deo missos
monebant & p hendebā & ere
castigabā In qñ rhoiacates le
gem dñi vnoscēs vīa dā mistru
ctant Ut elias eliseus ysaias
jeremias & reliq Cum tpe capte
corrūpi tempꝫ sanctoꝝ doctoꝝ
In quo hēbrea vīa dñi mam
sarē amantes sua puersa dog
mata ore venenato sperserūt
Cumq; sancti doctores Nec o mg
augq ambire rēsistere ut retrō
pīredentibq atq; sequentibq pene vsq
qꝫ ad tēpora karoli magni re
floresce qꝫ ferebat erīaz dic
trimꝰ sui & exemplis ut nosse
possent fideles quō et qualit
cuerſandum esset tempore pace
Cuiꝫ deus volē cupientibq sīmā
nō essent defutā bella Et si nō
gladijs terrādoꝝ tñ impug
nacōe excitata vnoꝝ cū alīb
continue Nōtata eadq; quidē
difficultate licet alio gñe malig
ni spūs dīmissioē inflamāti
Habet em spūs pacis p seruaꝝ
suoꝝ quā quilz nō impune vi
gilancia forte rēsistendū & ēt
tempore persecutionis Et forte
mīng a plurib aduerti ut
bella vitēs indicāt tpe pacis
quā inviolata ꝑuare fidēs
tpe Quesumꝰ deo vēndū ne
plures medicat tēpq pacē qñ
persecutionē ppt hostis insidijs
tuis conjunctas insidias & ppt mul
titudinē in vnū vocandā que
cuncta fiant nō impūne vlr cād
plures sordescūt sordes mūdi
aberis sentiāt & cruditi status
tpm potēt nō impune desig.
ri a tpe recedentiū ibrēm pq
reditū de captiuitate babilonis
usq; ad tēpora machabeoꝝ
In quo cessantibq ppbetis et
reuelatoꝝ filiis rel' nō pcis

attriti priori templo salomo
nis destructo ex ppe pace plures
afflictiones suas & patrū suoꝝ
rū qñ in libris legē poterāt ꝙ
nō eis considerandū esse qñ deꝰ
dicēt eis Ecce nō ppha dē mistru
entes hostes p patrē nos affli
gentes ut tñ doctrīa quā pcd
erudiente amplius ista nō p
queratis nō cessat moꝝ pplīs
videt reuelatoꝝ ex quo oīa
sunt vobis posterisa Et qñ silen
tiū fuit media hora Cum statu
merito reaptū potēt nr status
In quo sibē ppbetie reuelatōes
& miracula cessauerūt Et qñ
media hora silentiū factū usq;
ad tēpora filij p dicōis sui amī
xpī In quibq mīs tpibq oīa
pteā tā vetez tpm in plagis
rēprobozū in rēmuneratōe bo
noꝝ In mādatis reuelatoꝝbq
tamquā doctrīa & vita ꝑoīa
post xpi aduentū qñ sensibq
nris adhuc pdicta obtenuīt
tēp ignorāda ymo attente spe
culanda Cum ruīt scīe usus
q pie vnū volenti sufficē dīm
ad eruditiōz nulla excusatiō
aut ignorantie umbra ei suf
fragētur In quo tpe dīmā tā
to amplioꝝ pena a deo erut
castigāda quāto lucidioꝝ nō
pemundi hui predicti oīa in
exemplū transferat cui culpā de
lingūnū mansuedo ei amplior
progratia et via redemdi ma
gis clota Quē id vpd Exerug si
cut voluntatē dñi sui & nō fa
ciēs vapulabit multē Et ꝙ
salvatorē Cui oīa bemissem et
loquta eis fuissem pctm nō ha
bent Nunc aut excusacōz nō
hui de pcto suo [illegible]
scienti dō nō & nō faciēti per
cuiꝰ d illi Cottidie hodie vsq
ferant & scriptuē suē nouozū
tractatuū mundialibus rodicēs
trestuē emundicēs locos cottidiē

Collaciones tam latim ſmones
qua ꝛſolgaris vbiq; ꝛtroluit
Subtiliſſim ſpeculatores ſunt
tamen azaid theologe q; facultate
vbiq; ꝓſtrepunt nichil deeſt
ad noticiam vtriuſ et nichil deeſ
ſet ad uberioſam oꝑacionem et
nisi framaſius ſanctitatis no diꝛ
iſſet veritate de prudentibus
ꝑphetaꝝ in cathedris miſcamur
nitheatre ſine tabernis volup
tate yſaiadicens hamani mul
torũ mentes perſpiciamus in
ſtã occupate alit doctꝛ q; vim
Confirmant q; opa doctꝛine et
vitaꝝ ſm arbitꝛ ſmonibus opi
nibus q; diſſentaneis plus ire
duꝝ opibus quã ſmonibus ire
ad ſentaz vero erat ꝺ doc
trina ieronimi ſꝛ ionã ꝛtatꝰ
id ꝺ uo namq; ſtine quem ꝑphe
tacione ꝑphete de pena agen
da ad regem nimue p rege intel
ligens potentes nobiles et diui
tes et hoꝛdes ſeculares ſtã et ſa
pientia ꝓfulgentes qui ades
& maxime vltimum nouiſſime
ad pene ſtatũ p uenimus tuen
q; ſe aſtuta & fulgoꝛ verboꝝ
ſmphitate q; ſtacere ſtrepitue no
ex maieſtate ſenſum ſi ex vo &
mdicat vilitate ſo & ꝺ ſero
on ꝓfactione ſup yſaiã ꝺuat
latim nõ faſtidioſus hunteꝰ
aures ad intelligenciã ſtãz
ſtrepitu adiuuant tactu q;
plauſu eloquentie delectant
et ſi quis aſſerẽ vellet q; pue
peſtiferum ſiſma plus cupidi
tas & ambitio ſonet & defenſa
ret quã veritas & caritas poſ
ſent forte nõ inꝑabiles hec
voces ꝺ ſiſma pue ego ꝓpo
to maioꝝ penã a deo influxa
quã alicuꝰ peſtilencia aut fa
mem aut gladium ꝺ q; aut
puniciõ ꝺ q; mag morbi iſte
curaꝝ aut tractum eis diligẽ
impendi ꝺ q; giue ſcandala
de diſcidio illo principes & alij
lauri nõ ſimul tũ q; ꝓtes vtre
q; multa illicita tolerent ni
dulgent & diſpenſant ad alia
quidã ſibi collateralis tu quã
bñficia platuꝝ dignitates ille
gitimas ſit ingreſſus & ſuſpenſi
ab exercitio dei ingerunt ſe di
uinis cenſura eccleſiaſtica nupe
diꝝ iuſticia teneat defendere in
uſticia grauꝝ nup inditꝰ et q;
plus quilz queat q; ſuus eſt
pauꝝ curantibus de ecclia dei
Ecce quot ꝑa ꝑua a tricent
pene annis ſcripſerunt etiaz ſuis
ſacramẽtis ut plures eius temꝑe
fuerunt rõm pontifices et poſt
ſe tulerunt multos in errores
q; ꝺeu nullis illoꝝ fuit iſte
crudelius ꝺuo duo gñalia
dubitã a multis conſilia rele
brauꝝ ffleuit quidã ieremias
ruinas templi & ihrlm etiam
tunitate iſtius quid faceꝝ ſi hodie
viuet placuerit olim ſancto ꝺ
mortuo ſaul & ionathan filio
eius que ſaul regi ſamuel
ſi de regno abierino filii luxu
et q; hm faciunt ſi in gñalibus
agent iſtã ꝛcernetes ꝛſſura
Si peſtis aut ygladius alicui
regno aut ꝓuincia aduenꝛet
ſicut preſſiones oꝛacli & ieru
me confeſſiones miſſarii rele
brandi pro diuina placatione
Iſta tpe nichil horuꝝ fieri
et q; nichil moleſtie eſſe ſentio
ſic pene oia diſponat ſo in pa
ribus appellatis tempꝰ pſens
muliebre et delicatum ab o deo
repetitũ ꝺuma quilz ꝑe molli
ne cultuꝝ impendit de alijs
no curat ſub q; mollitie mul
te committat & latet malum q;
delabit ſeruus ſtatus in quo
apparebit filius iſte ꝓdigus me
excitat negligentes & molliem
in ꝺuris q; nerues ꝓ penas
aut ꝓuia ad ſuã errore ho
mines ſeducens cum in ꝑiculis
diuꝝ correſpondẽ tempꝰ ma
ch abeoꝝ in quo angli verbo
rex ꝓ penis inuaſſe mare

fideles trahē ronabit² a multitud
dei ad ritū germanū ut martha
leorū declarat hystoria. Q̄q finē
mundi omperabile intrabit mundo
septimū statū qui erit ecclesia et
eucrit p̄dicantibus penitentiā a
gnis qui securia aut p̄missionibus
antixp̄i seducti sunt ut cōuer
tant corda patrū in filios quo
rū tp̄ibus credunt² filii ipse p̄
uersuri ad fidem xp̄i ut fiat p
ūm ouile & vnus pastor & agent
penitentiā de perfidia & mate
dulitate sua dūm tp̄i corrūdet
tempa quo Johannes baptista p̄di
cauit primitus p̄mo aduentu x̄i
De eo cū gabriel p̄d̄ixit sic cūq; spūs
& virtute elye quia virtutes ad
uentū xp̄i p̄uisores esse non
dubitant² Et ambo p̄dicatores
penē q̄ ambo mundū mutabunt
plenū iniquitate Inferam ex p̄dic
tis a primo mundi usq; ad finē
duas mutationes sc̄ conuersionē sc̄i
ihezlīn & babilonem sc̄i p̄destinatos
& p̄scitos Ego enim vnā mutatio
nē sēp aliā impugnasse & sc̄
mē eius bella futurā esse Dicit
enī paulus dūs tue ie
qui fm carnē natus ē ppēgla²
erit qui fm spūm ita at mē Ego di
tpe multiplicabo eā multitudo eorū
babilonice ciuit² & punitā quā
ihezlīn & p̄destinatorū ita & hodie
credi² esse in mundo ut dūa sa
pīa & elementia sc̄i fulgeat que
suos electos licet paucos inter mul
tos pueritias illesos q̄ finaliter p̄
seuerat et punitos ad penitentiam
dūa expectet ut nichil exercita
tionis pretendē possit Ego tempa
gētie credi² plures electos q̄nā
quā hēpa vetus legē dūdo p̄
mū duo status sc̄i p̄decessorū &
euangelizū credentē² p̄fectionē suis
se Et quōto sint fm quosdā tā
to debiliores salute quo ad plures
Neq; p hoc diffitēr velo aliqē
in viroq; statu fuisse & futuros
esse in eisdem pessimos alios optī
mos tempore aut antex̄i p̄fec-

sum aliqui experiendi sue qui
dinā gēa suffulta nullis cum
crudelitatibus credent Sexto sae
culo in ecclīa lucet p̄ grecos &
ecclām xp̄o inchoata fuisse le
gant² hī carnaliā fuerunt illustres
poribus quā nō a tō ānis hī
ecclām tpe bernardi p̄ 8 annos
legitima sc̄i nata fuisse & duos
p̄ p̄petuo extendisse qd̄ tū xp̄o
mirabiliter sedatū lē² Septimo
me² plagas a deo p̄ p̄fidos in
fluctus corporales. sue mūdi puni
tose q̄ spūales quia iste quia
ille corpa affligit Vnde p̄sti
sima mē dno conteria inf
maximas plagas e computum
dīi q̄ aūdzū est penultimū
Octauo quanto propinquior e mūdi
finis tanto plage future sunt
periculosiores & grauiores Sic
etas senectutis hominis pari² eg
ritudines crebriores & periculosi
ores cū hō sit miserabilis mūdus
mundus (nomine explicazū quātūlibet mūdi tēporibus
arguit p̄t probabiliter accelera
ri finis mūdi ecclā & bīd gregē
sup̄ ad eternū signa in sole et
luna Decimo asserē mūdi fi
nem nō futurū ut pot tot milia
annorū pp̄ exp̄d aduentū sicut
ānī erg aduentū nō hī ex scrip
turis aut ex rōe aliqd̄ solidū
fundamentū (sc̄ asserē in septi
millenario in quo nūs sumus mun
di dūs timuit hīre debet tāq; ex fi
guā sericho dūus muri corrue
runt in septimo circuitu arche dīi
nō oīo hī infallibile standū
licet sericho mundi sui defectū
plet significare sc̄ completio nū
p̄destinatorū qui mūdi soli deo
cognitū & mundialitatis signum
est finis mundi nō erit adeo sunt
fines ppl̄ē quē mundo creatus e
ut illis vitulus dūus bonitatis
Et hoc e de mente pauli ad eph
iū vbi probat apl̄os ppḥas
ebangelistas pastores doctores in
ecclīa sc̄a hierarchia ad consumā
tos sanctorū in opa ministerii

m edificatoz corpis xpi depu
tos esse a deo donet ostendat
omes in vnitatem fidei & agni
onis filii dei Et loz de pdesti
natis vltiꝰ fine ꝓpt̄ꝙ nudꝫ
retexerdat̄ ꝛō dicit dñs ꝛō
go pstiti sup de principali inten
tod ꝓpt̄ quos nudꝫ ducat luꝝ
& in ipis deꝫ sua ustica et po
tenꝫ demonstraturꝫ de Sicoh
in phatione & sodomit̄ & gregi
tiꝫ ꝓpt̄ ꝛō fine suozū moraliū a
no longe ām fine ꝙ sentire ꝙ
mūdus no ꝛeduc̄ stare usqꝫ
ad tempꝰ quationes Et nond
ex eventu luce ꝙ ab ada usqꝫ ad
xp̄m erant complete Az quid
nones in quīq; millibꝫ annoz
& ducent̄ & tud pꝫ xpi adue
nd pstaret adhuc xxmi quid
nones usqꝫ ad tempꝰ p̄m gregi
Et ita scribit̄ ieꝝ anno qd' vtꝫ
verū sit ego no diffino Johes
tis in apoc in reuelatoꝛ ꝙ sine
de effectibꝫ principalibꝫ et pla
gis notabiliozibꝫ vt̄ dicere ꝓ
figuasse usqꝫ ad diē iudicii luꝝ
in obstuꝛibꝫ figure quas nul
lus humanꝰ intellectꝰ puto posse
exponere p̄ter historiā n ꝙ spꝰ
eiusd Johes illustrauit luꝝ mi'
ti diuersa cōiecturari possint
nichil tñ infallibilit̄ pdicit sin
spꝰ ꝓphetie Ite sequit̄ ꝙ omes
pene & plage influxe a ꝓis &
no in figura antiquoꝝ vetis
legis olim ꝓfessoꝝ quazū tan
se cognoscī posset ex patribus
et diuino carne & sanguine ꝙ
tanti ꝓcellent̄ nupe in esse ut
ꝓportionare posset istis illis
qua ex scriptura oīa ad nouū
doctrina scripta sūt Et ista ꝓa
nullis erat expssa vltiꝰ clauꝫ
ꝙ pene alia infligent̄ sūt culpis
non tñ sine causa ut inuob et
thobia & raro uel nudꝫ legis
coditate aliquid fuisse punitum
nisi ob vetꝰ aliq̄ ꝓcedentem
licet pzsonales penas legis
uel ad dei glorie manifestandū
aut augmentū meꝛti fuisse in

fluctas platee in silumo In bodo
mus in captiuitate & tribuum
& captiuitate babilonis & retis
Lid aut putatur oīa bona
et mala simul p̄ mundū fs no
code fine Deus ut auꝛa in ig
ne purgent̄ mala ut palea fu
migent̄ ꝛō go quid putat fs
qualis pars nī ꝙsipiendi deꝫ
erad in pena finat ꝓpter ne
culpazū ut macules culpe ad
bioꝛibꝫ penis purgent̄ ut pꝫ
tactū & vlā dicit ipe gen xv
no du completa sue pene amoꝛ
reoꝝ sti nondū meruerunt tan
ta pena ut amitteret trā sua
ū pꝫ q̄dringentos annos ut ꝑm
pter ꝛō oꝛ cog admur sustinet Ex
istis pt̄ leꝛ diligens q grauste
qualia sup ista tēpoā p̄q
tanta scismata sibi succedūt
nata a tempore Constantini Co
nij in quo vno erie facta est
de veti longo scismate p̄ uno
mutuallo sicut ecclesia in vno
& heu utꝝ multo grauꝫ scisma
est exoztū nesti ꝙn finiend
ex p̄missis omibꝫ colligendū
est fm ꝙ dicat deus bona no
ussima ꝓa pessima sue big
seng dicuꝫ tantū se diuisuꝝ
at ꝓor fallun & effeminato te
pore in quo statu se ꝓtolligat
Consulens quilꝫ agēt anima
sua saluare volens ut ch̄s in
in ipo esse a se pondꝰ sentiā
abiciat no in magnis ambu
lans neq; in mirabilibꝫ sup se
fs fide huius generis sibi & deo
vacuis no se ingens ventꝰ tep
tationū secularium dignitatū
aut diuiāz aut corporalium volup
tatū ubi frequens pugna et
rara victoria statū eligens
penitentialē ubi de peccatis placi
tū faciat & de futuꝝ cauet Ex
pectans tñ quillā sue dissolutōis
diem In quo oīa hmōi mūdi
corruptibilia auferent̄ ꝓpendēs
illā ꝛeōnis ꝓpe sententia non
in hūanū vi no in astucia dis
putandi no in altitudine poteꝛ

secularis ꝙ in vad hndlitate
& pana ꝓpiane religiois sua
consistit ꝓfectꝫ hoc nos
simo tpe qd mdubitant vltra
etas exist mudi ⁊ tuto ma
gis appinquasse ter mꝰ mudi
finē tanto studiosius nitre de
est ad bra und salut nō applau
dentes aut false blandientes no
bis de mercatuꝝ aliorū ꝓ pla
tais aut offina ꝓdicatoīs pub
lica aut flore eloquentie ex iam
fumans aut ꝓphane secularis
sub hīs cū vmbris latz aut
ambitionis aut vanegl̄orie aut
rapiditat̄ bene ⁊ aīmā illa
quans mspreans ꝓut dubio ad
eo de quo mIob dr̄ Verū testi
culorū ꝓlexi suadens sub rosa
fulgent̄ auri tuid detestabile
cū heu hodie pene mundū fructuꝰ
mus mr̄ secularis de ꝓbitati
onib⁹ ⁊ exhortationib⁹ vr̄ dei
nā apud plūdmos vilescit atz
volut̄ expedire go quātz sibi de
rede sue poeta dr̄ Tu tibi tuus
qz tantꝰ es aureꝰ surde scrip
rozū ut mī se rōnib⁹ laude at
tempone et ordinare moꝝ ai
sit qd nō pui temporis nr̄ mdm
sudore ⁊ mo ꝓ gñis exist ⁊ si
qz hoc multi ebrē tpis sibi nō sen
tiat dapnosum ⁊ an rōtimo ter
tium̄ rōstatuꝝ dei arminalo ad
victoriā aspiret qd ⁊ Rhamnū
superna vocatoīs dulē spon
sacoīs ineffabilis tumultꝰ ad
quod ꝓducit nos ihesus ꝓsecu
la benedictus amen

De septē statib⁹ ecclie in apocal descriptis et de aurea ritate ecclie etc⁹ Rhetoꝝ

Libet ꝓlea que Anno lxxo
dicta sint speculari rōformi
ter de sanctis Reuelatoīb⁹
Johānis in apoc ostensa a ꝑmissa
nō aliens ipse enī Johānes pa
tmos ysione spēar vn ecclie ⁊ coꝝ
angelis i epīs sancte stilo sum
vertit ad qualem ecclē vnūsqz
status describendo a tpibus apl̄oꝝ
osqz ad cm̄ exp̄d adventū m vi
⁊ vn tabꝰ dr̄ē statū note vn
sigillorū figuāt q vn sigilla
agni. i xt̄ accipiūs appezunt et
aperto sigillo ⁊ nō ad aliud ꝙ sta
tum ecclē manifestatio usqz ad
finē status Aperto ꝑmo sigillo
visus ē a Johē equs albus i sta
tus ecclē tpe apl̄oꝝ ꝑmissus
ꝑ baptis mi qui ꝓ eos pdica
tōis ⁊ vite sanctimoīa q illo te
pore vigent m mō fidei ut
actuū apl̄oꝝ testa xpi dr̄ant
mqut illis oīa rōmunia ⁊ in q
statu symō magis ad omnibus
successoribus suis erat exactꝰ et
dap natꝰ qui ꝑ bolor hoc m om
nes ꝑe orbe sua semīa bene
nata m medio tritici supsemi
nauit ⁊ ut vdor zizania ecclesie
usqz ad messem rō ꝑmittas
dictus sit Colligite zizania et
allegate fasciulos ad rōburēdū
in aperto ꝓd sigilli vidit Johēs
equū rufū in quo signa status
status ecclē qui ē status ꝓsz mar
tiū tpe tyrannoꝝ sic ꝑtrp ⁊
imp̄atoꝝ gentiliū a tpe ne
ronis usqz ad tempꝰ Constātini
a sancto silvestro baptisati in
quo statu multa milia sanctoꝝ
stolas suas in sangue agni sic xi
rubricate ⁊ in passione ymi
tantes nā ⁊ hra ibm dr̄it sup
ta mō pax de tra ⁊ data ē sessor
equi in gladius magnus in ap
tione vn sigilli i m ꝛo sentie
ecclē vidit Johēs equū nigrū
qui ē rectꝰ hēnioꝝ ⁊ ꝓdamnō
ꝓsequtiū niger m grecis dr̄o
nulla claritas lucet veritē
nec albedo equitat ⁊ qui sede
bat sup equū nigrū sic dyabo
lus vergens huc equū habebat
stateram in manu sua sic ꝑ sa
scripturā suas flectens ad fraudē
ad ꝓdendū ꝓximū desiderat sic hē
tici finē rōsuenerūt ⁊ tpus
hoc erat tpe arrii ⁊ aliorū
ut in ecclastica narrat̄ hystoria
in quo rōturbabant sed dorto

tes pus dicti mstī libri. i. ttaz
expositoz in manibz suis gestā
tes q̄ ita esse pdicta secula non
ignorauit. In aperiē quarti sigil
li vidi equū pallidū. i. mortuū
statu vigiuerūt hypocrite sub
figone palliati. et qui sede
bat sup illud nomē illi mors. i. et
na dampnatio illis debet. vñ
insius sequit. et ut dicit lra. et
date e sessori ei equi pdicti fr
stiuor. pdes tres. i. a deo pmissa
mortifice gladio inquitatē. z do
lositatē fame. i. tarditatē vi. dei
morte. i. diuturna mortificā. Co
ateruabūt eni homines illius sibi
ipis ingressus pruritates audi
tiq̄ntes eis placere in bestijs
terre. i. vnicet se pdicti pligad
se fortificandos in vnis suis
z hoc sup quatuor pdes tres. i. t
omnibz undiq̄ suis hijs dat re
tus ypocritarū in q̄ statu ut
arbitrū possim. z hodie laliet
in aliud eni genus homi ficte sā
tatis vncos z fermas videns
quoz aut deus venit e aut
fama attigit laudis hymne
z psalmis honorari z venerari
volūt pdicte retos in nudi sa
pia in doctine excellēcia. In opi
ex toz excellēcia tu ti pluies
sacu seruūt in vera virtutis
sti humilitat refulgeā. ad q̄
verū sit cōsiderans studia ho
minū ad quos fines tendant pal
pari pt. Sub colore eni hones
tatis multat odi pene actus hui
ne cōuersationis. ead in his q̄
audibus in nūdis desinūt. Ideo
eni pallidi colores equus desi
gnat. q̄ spem pfectus mortifi
cate carnis ad ostendendum
hoīs ex tidine sanctitate ut si
plene spem hui assidnus seu
puritat. In aperiē quarti sigil
li vidit rabies sub altari dei
alas ostendo ppt. vim dei z ppt
testimoniū qd habebat. vñ dicit
patentes de his qui lra tat in

terra. et dicit. est dictus ut quis
cerent adhuc modicū tempus do
nec implerent numerus fratrum
sui sicut z ille crucifixi quinq̄ crederēt e pti cōpe
tē arabus sancte ad exeūt toz
pribus pacis et sancte in hac
vita degentibus. ead tpe pacis
ecclie qui gladio non
truncant. sed post mortem
cor desiderio carnalia cotti
die mactari q̄ videntes se ipsos
ypocritis z fictis hodiis sine
giosis sine regularibus et ad sp
tos tedio affecti longitudine tpis
et acerbitate ypocrisis vbiq̄
pestilentia orant dissolui z esse
ad xpm. et ave molestijs stand
quo ad cottidiana mitia et ecclie
ad pugnā tam diuturna in
hoc tempore pacis intelligūt z se
cure post hec q̄ se i mortē vite
tos suade volūt q̄n illi pdes
sancti qui his acerbiori quo ad
penam gens ulteriori tpe q̄n
ad tempus sua vita finiert
Instigat deus sancta dei ecclie pdes
tes. vite in corde. in vnitate tpis
sti eodem iudicio in vnitate q̄
ad actiones in tpe vite agendas
i. to latuit hoc genus ypocritarū
sancto paulo. 2. ad thimo. iij°
ubi retatis pestes nouissimo
tempore vbi aut hijs quib
spes pietatis virtute aut eis
abnegantes et alios ecclie sanctis
stibus. In aperiē sexti sigilli
q̄ michi ostensū e. q̄ manifestā
sexti status in ecclia videt duos
tos hodie magnū tre motū fieri
z sole denigrari. id est cecari
z lunā sanguineā z stellas cadē
id est fidē z rectā credē. id libere
nuntiari etc. ubi apostolus. 1. vi
finit. In quo designat tpus anti
xpi quo impugnatur ecclia
in quo tpe fiet magnus terremotus
secularis. non etiam et spūl.
xp̄s alios illuminans ulissima rep̄ubli

a reprobis sic sanctis eligit vitet et optio xi pro methodo tpis bit dnantibq reprobis et definitibus electis quia nullid signum deitatis ostendit ad munia suos suus dicit pretor et seductor et digna pena qua stata sanctis eligit vitus penitentia et tuba una congregatio fidelium fiet sunt sagene quo sagena multorum effundit aut vitis tpibi et retepne sic sagena tonitruabit et stelle cadent in terram i multi plati et doctores adhibent atrie et sub tyrannis permissionibus ad iustam fructus que non fremunt adherent ramis arborum Et relidem sunt sicut liber divinus i sti qui plenum vii dei spe ge cognoverunt et misteria dei a michare debebant alios erudita but doctrina pt nimi etate pse rugonis anteri sp liber involutus qtuor christe et qtuor virtutes scripta a nobis dicunt qt tota but sapias sua admittare non audentes et fugient a aspectu homini Et montes i alii dni nitibq et insule i sti tribulationum fluctibq turbant de loco suo moventi i separabunt a reliquis p uersis et reges principes tribunos fortes et divites omq et liberi abscondent se in speluncis et petris montium et dicet montibq et petris cadite sup nos et abscondite nos a facie sedentis sup thronum et ab ira agni i manuscripta eterna scripturas et spondales pe tent suffragia angelorum et ali ordinum sanctorum ut protegant eos ordinibus et ne ipse deficiant et illi pseudoprophete antixpi sic et xpi et ne fides alios efficiant negantes xpm ut evadant agni ned i dapnatos ethnicos ne et ipsi ad bitate pena eterna veniant sicut tyranni Et quid potest fieri tale tormentis seu etiam voluptatibus nisi prima qui dicunt nisi admittatis

pribus sanctorum neq pt fremunt stare in confessione veritatis Dei in christo ihu pa acerbitate pse cutionis ponit consolatoris fidelium de plenitudine presentionis minute et de adiutorio angelico ne pse cutores tantum quantum velint lacerdotale et ne noceat fere mari neq arboribus i hitantibus hac vitri quousq sancti angeli iusto des fidelium signet bonos dei in frontibus corum i predestinatos distinguat a pseudo Et iohes audiuit numm signatorum lxxxiiii signati Et vidit turba magna quod nemo dinumerare poterat ex omnibus gentibus tribus et linguis ut ex tribubus filiorum israel et gentibus fiet unum ovile et unus ouis pastor Ecce magna ecclesia fidelium pa primitias presentis antixpi Deus et finis vii tubi ponit iohes septimum et ultimum statum eterne requiescente presentia antixpi et eo exorto In visione apho mus septimi sigilli de qualitatem expiant diebus effectus silentii in celo qui media hora i pace reddet eterne ut libera fiat sancte predi catio ad confortandum fideles et ad penitentiam agendam illorum qui delinquerunt hoc fiet pro phe phm beatum Jeremiam et Danielem per xlv. dies diuturnitatis quia tempora mundi post hoc stabit punctum ne minus scire de quo liber Deo dan xii legi qui ipse dixerit angelo dni mi quid erit post hoc et ayt ei angelus Vade Daniel quia clausi sunt signati et finiendi usque ad tempus prefinitum Possunt hi angelus tempus quod diu dum nisi esset presentia antixpi sex dies mille dierum nonaginta qui dies complent numerum annorum sex trecentorum decem dominico quibus dominus xps ingredietur quo mortuos dabit electis Et dies per penitentiam qui additi ad primos faciunt dies mille trecentos triginta quos et angelo in code christo et finem

emāt Dicens beatus q̄ expectat
t perseuerare ꝑ ꝑ acerbitate ꝑ
secutionis & ꝓuent ſc̄z penitudo
ad dieꝫ ſc̄z 4 Et credo ſm̄ m
tellectus mei paruitate & tpm
ac hoīm mīe tpis qualitate q̄
hodie aureū ea q̄ dicta ſunt n
ra & 4a visione que diuulgat
usq; ad aduentū antexp̄i licet u
erit lr̄arū ambiguitates alioꝝ triū ſta
tuū put in ꝑte alij m̄ltis tpibꝫ
intricate ſc̄z eq̄uocis alicui⁹ gen̄alis
ruſticj ſc̄z ꝑſecutoꝝ tyrannoꝝ & mag̃
i Herefordie p̄ſulatus m quibus
dam ſilr̄ partibꝫ ut ad nos ſiunt
ꝑſecutio hodierna quo ad ar
nalos fidei & eccie cōtrarios ꝑ
sequebat magna ſagacitas eſ
fusio tā in clero q̄ in ꝓſgo
tū ꝑdictis temporibꝫ vnuſqui
ores erāt & maiores Sic q̄ ꝑ
mr̄ ſtatu mixtq; & ꝑ alios licet
magnitudo et multitudo ꝑpe
pitalis ſibi vendicat nobi
litate Et ut vm̄ fatear no hēo
aliquas apparentias in ſacris
lr̄is aut infallibilibꝫ rationibꝫ q̄
ſtatu mr̄ tpis gradlr̄ r̄ſoluī
debeat aut poſſit dictū m̄ ꝑdi
morbꝫ hoīm treſtemnbꝫ ſic &
m̄ proceſſu rerū nāt̄ & electa
a electitata virib⁹ ſuis deteriſcit
ymo viſibl opinabile m̄ ē ſta
tū ꝑtē totū mandū ꝑuo pere
rando usq; ad ſextū ſtatū ſc̄z am
xp̄i ad expectū dcente ꝙgſſ
tim hos magis cōtrarios r̄ſp
nom gnālis eccie quos magē
detēt toto conatu ad i-fōrtiez
tendē rapidē & p̄natū hoīē
eos adhuc impellente Et ſi ꝑ
cutatq; deū timentes ad i-fōr
tionē ſpam dare intendit
m ſpe mūdo celebres & pote
tes cheos plus eccīaſticos q̄d
ſeculares videat ſe fortit⁹ op
pone adhesione ſibi adſentes
pnāpmū & potentes ſeculares
quoꝝ multitudo aut potentia
ſpiritalis urbanitatis extinguit
deū & deꝝ ꝙſto ſuo iudicio vilef

tē facit ſtatū religioſoꝝ & eccle
ſiaſticoꝝ ꝑſonaꝝ & bō
la ac lr̄as m p̄udicij mūdi p̄
bus nō valeſcunt impugnant
qz cōi ſpiritales tam a ſecula
ribus quā a ſpiritibus quod
ſohānis in dicta apocalypſi ꝛ
latū eſt c 13 ſm quo de impug
naōne eccie ſub figuꝝ duaꝝ
beſtiaꝝ duplex genꝰ ꝑſecu
ōnis eccie dep̄nūciat Una deſe
dit de mari i de tempeſtuoſa
huius ſeculi p̄ procella ſ. p̄ncipatꝰ
ſeculares alt laici eccleſiaſ bo
noꝝ impugnantes Alia aſ
cendit de terra i q̄ dicit ſtabilis
& imobilis perſiſtē ꝑ ꝙ ſm
glo. mīe malicia eccīaſ & aplī
dicas p̄latoꝝ eccīaſ impugn
ad ꝙ quod late & clare p̄z
ſicuti nemo qui ſenſū h̄z ignorat
Ad & p̄ credend filiū dei eſſe
punita exercend mūdū ad ſpūs
ſanctū qui conſolabat ꝑpli
ſum ut matheus 4 in p̄ncipio hiſ
tatꝰ hiſtoꝝ Et licet eccie dei ſuf
ficienter puniſſim ſit in doctrina
quo ad modū querendi tam
quo ad eccīaſticā dignitatē
quā quo ad religionē monaſ
ticā querendo ne ꝑ cupidi
tatē horū detinacē narrio ꝑ
ſacrā theologiā fundatā tem
tū parua ſeu nulla eccīa iſtū ſit
exercitio ſequutꝰ quod in ca
thedris ſanctoꝝ patrū ſanctoꝝ ac p̄ra
tice tamē tenuit & modicum
modum ibi Et p̄ceſſu tpis
& frequentia multitudinis ſic
oppoſita horū robur acceptū
ut ſi quis otiū dicā a fatā vel
velut ruſticā aſtimaꝝ ſic ꝑ de
nuncia ſit gladij euaſione dum
& deſendit ꝙcūq; ſitas multitu
dinis & laudat ꝑtet in deſide
rijs ad ſue ſicut olim ſtatū
ſedemptis ſtruppicā in grenſi
teſtaꝝ Dor latiſſime hodie ꝑz
in ſymoniaca ſpūtate habitū
cum hoīe in ſtatu eccīe ꝑtē

tandem ad aduentu antiepi
ad infimu gradu deiectu vo
ad profundu ignoiaz pfectos
ut demerit eoz exigentibus
digna erud filiu pdicatoiz dis
tare imputat spoz suspe
scd in apoc dr qui in sordibz
sunt sordescat adhuc Et ut
diat ec mr xeniu de tempibz
nouissimis qui hinc dicunt nuqu
tas restringe fact secutus multoz
ut sc deus in pena ponat ad
affligendu & tradat illos in de
siderio cordis eoz Ad roin /
vt procedant de vicio in vicia
ducente eos filio imputat
Continuabi cu imputas ho
minu ignoiaz au auctore
omi malaz / sed in pfundu
malaz ut puto tue horas fu
turi nia tu infinitoz quid spe insa
pscrutaturi sut net defecti
filij salute usq ad cosummacoz
mudi fm xpi promissio nit
olt dicte ego Cobistri su ec
licet fm magi & mi Tue ac
ut ego puto in iudicio fm dei
xpi Veniet filiu hoib putas in
uenict fidem in terra no quide
ut no imicat fr in pauc inue
niet Estimo end an aduentu
filij pdicat in platis ecclaz
om reperiri platis plimtuer
clesie sc aplozu ut sit in illis
cupiditas & ambitio supflui
voluptas negligen spuales
& alienacio diuini timoris qui
ota clarissime patuerut in pri
bus plimtue erat in clericis
& deo sacratis pplis mundina
amoz lucri spalis defecto pdi
cacois rozpore nia cessauit mol
liacs dissoluto mozu & corrupc
mtas vite secularis ut tue fiat
sacerdos sic pplus fm vocabulu
in religiosis no nisi erit inobedi
superiozu effect usurpacio vite
dissoluta tm̄ gressio statutoz
a patribus sanctis editoriu & noto
riu ipoiu tm̄ gressio solu habitus
& tonsure ostensio at nichil ad
nisi quedam ymago depicta
religionis qd etia hodie fiat
spectantibus in multis loris
religio reperit abstinatio aio
publice defendendi suas in
quitates sic ec non scandala fa
ciendo militantes Simplicitas
enim patris et paupertas volun
taria exulabunt tpe a religio
sis quoz erud multi experiet
hodie plurimos ec quos sapi
entis & intelliget licet Erit tue
& status seruitutis ad principiu
qua subditoz pene omnibz
tristissimus studentes / mussare
rapaces violenti male passim
que sua simul querentes / mu
rentibus no parcentes dolosi
fraudulenti honoziu secularium
rapide auari omi timoi dei
destituti / cauti vo Amosi lux
uriosi mendaces puniri platt
inobedientes Dimitiatoiz amici
tatores voluptatu sectatores
vilificantes ea que ad dei
cultu pertinent & dei cultoiz
contemnentes Sicut & multa alia
erad dinabilia tue experientie
tpa in pambulatoribz antiq
quid in antiq ut conformia fiat
paucitia sequentibus & finis sta
tus precedente quo ad malicia
fiat par malicie status sequen
tis paucis in altioribz nia libz
ri dog nalis plitia ut ge dus
ultimus forme accidentalis cor
rumpende fiat pene silis gen du
pino forme grandis ut in mu
tacone mor in igne pro de ge
Reformacionem autem
qualem erit extreme nitium
fore mrib tpibus mores cor
rupti totius orbis primitiat
ad tria pene oia ca corru
pit vid sua Et quo ea fore
possibilem in effectu fieri no
deu & positu ad praxim lic

aliquotiens pez conciliu gnāl
lia sit attēptatū ⁊ licet ⁊
decreta in hui⁹ sūd prodierit
ab eisdē Conciliis tā tanta
resistēcia altē dignitat⁹ psona
rū tā spualiū q̄ seculariū
facta ē ut vid⁹ mihi quasi totū
negotiū fugiens infectū ⁊ cū
tēpus parendi adueniss⁹ ni
chil non habitū parturiēs. Ta
ta demū crudelitate debacha
ti sunt repugnantes ut non
solū prolem sanctā sc̄z r̄fōr̄a
onē nectare intendant sz ⁊ ma
trē sc̄a auctoritate cōciliorū
⁊ eor⁹ cōuocatores ordinant⁹ ut
res in prāspectu deplorat
per quorū tamē cōciliorū
auctoritatē maior essē spes ad
vtā reformationis obtinendā
Sed nō vna r̄formationis si essē
possibilis aut mediate fier
a deo per mīsionarios aut alios
nūbus nec⁹ erit sed ēt alia via
danda. Dubitat de pōn
dei si velut tonda pōna fiend
⁊ pdigni⁹ secularia illudare
ut quibus se ⁊ suos reformet
Sunt enī corda hoīm in manu
dei ut quocūq; voluit ea sua sp̄m
scripte voluntate ēq; flectat
sic sū medio agē deo nō re
sueuit ne supuacue videam⁹
scripture sacre ⁊ intellectui
illudere. Alia igit⁹ via emen
dandi vitia humana sc̄z a deo
p penaz ⁊ castigatiōm infli
ctionē qua scriptura sac̄ testat⁹
in libro Iudicū Cuq; ecclesie mem
mit dauid sancta de eo credit
eos q̄rebant eū et reuertebā⁹
⁊ diluculo gemebant ad eū
Deus nō sp̄ hac via penaz p
sistit. Quocirca diuente Jeremia
p prophetā eos nec doluerūt at
triuistī eos nec acceperūt dis
ciplinā eiusdem v⁹ dr̄d' fortē
cerā moderni reprobi vige
re multis locis ⁊ in alio
loco perscrē. Dr̄ dñs Iuffen
⁊ p dei pūm mei ⁊ tui a vnis
sub nō sunt venerāi Sus'x
has partes possemus vna quaq;
gūes pestilencias hereticoz
violencias infidelū inualescē
in cerā capitulatēs expulsos
p gentiliū nationes fames
⁊ gladios q̄s in pphetis legim⁹
cōminatus ⁊ ut pl⁹ in captiuitate
babilonica filioz isr̄l' pq cor
petit Si vo per homines erit
spes reformandi hoc maxie
residēt apud pr̄sidentes tā eccle
siasticos plat⁹ q̄ alios pceres
terre qui nō solū vis p̄sua
sunt sz ⁊ gladiorū penaz
vim hrent reactuē ad r̄fōr̄ā
dū prius se voluntarie deo ali
os sibi subiectos legiū in sacis
locis r̄fōr̄ēt erūe quo ad quā
pgenie sancta p reges sactos
sc̄z Dauid ezechiam ⁊ p̄siam
qui ab vdolatrie rubigine filios
isr̄l' compescebant ⁊ ad dm̄i
cultū legem q̄ seruandam hortā
bantur. Et ad hoc Constātin⁹
imperator⁹ hoc bñ silvestri
pōtifice legiū erroz ab erroribus
hereticē pūitat⁹ pdamnauit ⁊
errores multos extinctos a
hoc Nicen⁹ Concilio sibi anti
quoz conciliorū cōuocatiōm
hostes multe malueruē rabie
p̄secutionis p̄hibente ne fide
les cōuocari possent ad erro
rū extirpationē Sic sibi mo
uerendū ne si nris tpibus lon
ge hoc differtur Concilioz cō
uocatio impediet eccl'e r̄fōr̄
nū Nisi cū in plenitudine eccl'ā
sēctoz apl̄oz ⁊ seniorū fuissē
factū in ihr̄lem cōcilio de
obstinatiōe legalium error dā
nabilis inualuisse apud fideles
p ut testat⁹ Act⁹ apl̄oz xv Iu
dgi⁹ teneamur per potentes

ꝙ presidentes tam spūales ꝙ ſeculares poſſitem fore ecclie reſoꝛz
tam in capite quam membris aut
go p mūi hamod aut p multos ānos
per vna quātūcūq; p̄fil great
mord bemſtrate aut ſcientia a
alia dignitate eccl̄a fore ſi mūa
tulis clareſcēt vla legima plu
res tales fuiſſe quozū tm te
porib⁹ eccl̄a nō ſint r̄formata
eccl̄a ſcismatibus agnatis nec ꝑ
ut patto p ſolid ſūmū pontifice
vla de facto tot ſint edīti tano
nes decretales & ſtitucōes tri
coſdem & tm in caſſid membrāz
occupant multa ſequēte fōr
tione. Ite ꝙ palpabilit ēnit
ꝓpz eius curia maxima mdi
gere reformatōe ſicut oīa
Ptamauezuit ultima celebrata
gnalia tenalia quid ſiud curia
ſi nō ꝓd aut nō velit r̄formare
quā ſub alis ſius gregit dz uo
credendū ē ꝙ tam late diffu
ſum r̄formare poſſit eccl̄a eccl̄a
conſtitutiones p quas credit
reformari eccl̄a dnd mortibus vten
cid approbari & dnd ede rōne
ſenſu cozz qui dnd eis vtt ali
as cid eccl̄e acceptabiles nec
forte digne acceptari dz ui ca
put ſme membꝛ mtrſus nom
ede ꝓd de quo in ꝓmiſſis non
eſt mencio facta Ite qua de
cete eidem ꝓns mediana hu
ns voluerib⁹ diſpone ꝙ capite
quo ſanato & membris ſanatis
edes medicinā ꝙ medice cu
ra tempm ꝓns eccl̄es trahem
de oculo tuo dem feſtucā de
oculo frīs tui alias ꝓpoſtea
ordine mtrſus ꝓfectus Sic eccl̄
inſatuato nl rōndet Ite uſto
da ludicio mea ſiud acceptabi
lia ſua decreta niſi ſenpm et
ſuos r̄fōzuerit Et hanc ꝓfecto
pestſimā rcor eccl̄a deformitē
eccl̄e ꝙ ſūt in capite Quia
ꝙ nec hēat aīe curari nl dt
ma de eis Cuiꝰ mta deſpiatum
reſtet ut eius ꝓdicatio cohēpnā
Et paulus dicit In omnibus
tempm ꝓbe exemplū bonoꝝ
opez et talia timabilia Tibi
de cura paſtorali bñ greg
atmēt Qm nō vr credibile
videtur poſſe eccl̄az gnalē re
formari niſi curia ꝛōna fuit
emtea r̄formata dz hī quid
difficile ſit nr̄ſq ꝓpter quid ſepz
manifeſtat ad nulla gens aut
natio fidelius tuta r̄ſiſtenna fa
riat r̄ fortius vlis eccl̄e ſue na
tio vtalica & abs eis applaudē
tes ſpe ꝓmorientis aut lucri a
tyralis rōmedi aut humāi amſ
ſionis dignitatū ſignis Contra
nuſtent eis ſolo auditu congre
gationis gnalis Concilii cum
ſciant ꝙ experiendo ꝙ gnalia
tenalia palpare neſciant ſi cor
rigē & emendē ſme ꝓſona nec
acceptio Cui end ibi congre
gent de omnib⁹ mūdi partib⁹
qui ſcient non parcet nr̄ amo
re nec timore ſeducti & fraudi
mucm Veritatis paſſionibus
huāns ſeclusis vīt nr̄ Veritā
patē ꝓt aditus oculis rationis
ꝑ paſſiones obumbrate ꝓſidere
ꝙ ex parte pape Concilio ꝙ
vident rōnī dīm ſiū & rōnī ſepe
gonū Conciliozū diſpom dz
aliud agē exiſtimandi ſimt quā
ut tota autoritate decret Con
ciliorū obicē ponant aut p diſ
plutione ꝓlioꝝ aut p diſtor
diazū ſemandē ſit ꝙ opz tolli
reddit̄ mſertū ac p hoc ut
in antiqua ſilua ſtz errorē et
tenebraz dz ꝙ vez ſit nō
ignorat n̄ expectatē tpm ꝓbor
clare end probāt ſicet tragice diu
nis temporib⁹ in baſilicenſi rō
cilio practicā ꝙ hm nozū qui
ne oculis ſubiecerūt Et ex hac
oꝛtū ē ꝙ hiq neſcio qui cupidi
le rōnī autoritatē conciliorū
gnalium ut abſtedentib⁹ ꝓ & ſuis
ꝓſidentib⁹ a loco gnalii ut diffi

ecorta inter patres eiusdē rei
fetur Conciliū dyssoluēd reside
at q̄ in pezsonā ip̄e de plenitudine autoritat̄ dyssoluendi
atq; trāsferēdi quālia Concilia
prout euigeria olim pp̄ de q̄
nodū ICI fecisse compleat̄
Hoc q̄ denuo effusū est p eiū
ni etiā p aduersandis Conci
lioꝝ indebitū obtrectandis
7 hīs aureis in gestis Concilio
rū annotandis ad quod resi
gnū habēdū insidiamentis su
errorib⁹ ut subterfugē valeāt
correctionē 7 reformationē ita ut
ēt̄ modernis tribus frontosi
aliqui alias q̄ sūā vim dog
matisare audeant In quo ubi
pp̄ residē plenitudine ptat̄ nō
solū sup quoli membro singulari
etiā ē 7 sup totā etiaz Concili
ariū congregatū ad ubiuis p̄dā
disponendi decernendi dyssolue
di trāsferendi corrigendi auto
risandi ut nullus ei audeat di
cere Cur ita facis 7c tōr mitā
tue sufferare autoritate cōna
liozū tā decretaz ab orbi
acceptaz in Constantien⁹ basilien⁹
gñalibꝫ Concilijs publice promul
gatā 7 tā pīgmaticā sanctiōz
sup hoc edit̄ atq; firmat̄ Tales
q̄ sic dogmatisantes 7 eis con
sentientes arbitrāt̄ se obligatū
pstare tōmis pontifici si nō
aduertit quātū saluti aduersā
corrūdens Nā saluberrimā in
seruandis et medicinā eisdē
preludunt sc̄z correctionē sīna
7 capita etiā morbida nō pa
untur adhibē medelā q̄ quāto
sit crudelitatis nemo suum igno
rat ut augeī testāt in regulā suā
Si eiū singulis membris medi
cina est parata cur capiti de
negāt̄ cui hoc magis indigeat
sanitatis quā alia q̄ eo egritudo
oīa membra egrotāte vīe insi
sorte quibus insanies adhuc erro
re prouū peteret q̄ dicit pp̄m
impeccabile 7 indemnabile q̄

lam ēt̄ timuit plato⁹ volentes
eid collocare Nō tetenderet pe
trū p̄nūd pp̄m finisse iphensim
a paulo vno singulari 7 sibi
inferiori Ad gala v dicit etiaz hi
storia 7 speculū historiale ac
certa 7 indubita experiēdi ma
nifestat eū 7 in fide 7 morbos
silēs esse posse cetis prelatis aut
vertibilitate libertatis non
dū in homīe confirmati Insup
ingt̄ a pp̄ correctione vno ptā
tem deponendi e maxime in
pietatis 7 ip̄m statuē in plā
audacia pertrahendi 7 p ens tp̄
furioso dare gladiū ut se ipm
sine resistēi interimat Nutuit
ingt̄ pp̄m in fomitē damp̄nati
onis 7 eid dap̄natoꝝ qui eid sub
esse vlt correctioni tēptarunt
Uno parto ingt̄ talis vnitas fidei
ecclīaz solus reformare vz q̄ 7 ipse
infirmat̄ subiectus e iudiciū
per se reformari ut pono q̄ sit
aliquis talis et quo filius ec
clesie tenet̄i pt̄ qui mīri suo
obedire contepnit 7 que eiaz
corrigē p suos expressibꝫ nō pt̄
Et si nō est filius ecclīe quo cīt
heres p̄missionis ecclīe p xp̄m
facte Prorsus se ab hereditate
prīna alienē p̄ndicat qui se
filiū ecclīe negat Pone i se fīe
totā ecclīaz aut sup̄ qualia cōtia
congregā vlem ecclīaz r̄ p̄ñ tali
non e aliud quā totā spem r̄for
mationis ecclīe auferre 7 vni
homī pertabili se cōmittē q̄ 7
se 7 ecclīaz p denia errorū duc
pt̄ Ois infer⁹ hoc modo ns q̄
xc ecclīaz suā pg suā assessiō
insufficiēt̄ p̄uidit quātūcū
vni qui eid in dap̄natoꝝ duc
pt̄ pro qua 7 eiq salute ip̄e de
relo descendens pp̄m sagui
fudit 7 anima sua posuit Suf
tus est in morte 7 quis regum
tpaliū peregre p fidelibus in
omnī euentū absolute et sine

epūs ꝓcuratore cōmittēt ꝓpīo suo
vīo ad eū gubernandū sub omī
condone et sine omī cōtradictōe
singulorū ne aliq̄ facē audeat
que ille sceptrum esset sue bīe
sue male et no porg ꝓpīis i
vīū ogregatus cōtraceret
aut deponeret dīm pernecesse rēg
nū gubernante Sic de sponsa
cōmissa quer sponsū pegnante
vni militi qui eā stupruē velit
debēt ne ea ex cōmissōe gnāli
sponsi absēdā quis hoc si insanus
dicat cū filiū no in pp̄m et cētā et
quid mirū si alius cētā odgre
gata arguat ꝓpīm et ecc̄ p̄nūs
si corrigibilis essē nō ecc̄ asma
ꝓphetā se arguisse vere hoīs lo
quens nūq̄ xx ii et aplus dicat
sibi et suis subdā ꝓfate medi
ficatiōne et no in destructōē Cor
e et quis audeat asserē q̄ cordiā
o fidē in ecc̄a ex ꝓssa nō inue
lerīt in pp̄m nō et ipā fieri sit reprobi
et si cētus scandalisarī ꝑ pub
lica crimina aut ad malū filios
cētē trahēt aut ꝑ eq̄ desidiā
et negligentiā ad ois sibi gnāl
se in ꝓpriū aud ruent q̄ nulla
dēr aut posse hīe cordiā
ꝓ nouēnū end semel aut bis
aut ter et ꝓ eo indurato pos
set prote dē addepōi cuius alio
cōsiliō substituto Aliud dicē
ꝓsuasū nō vide cē impiū et
iniquū et si in suis cōsiliis
celari remedio prudeat hmōi
veneno verent nutrīd intra de
auctoritate cōsiliorū sup ꝓpīm
Cuq cōsiliū dogmatisant aq̄
et maxime de tuta ꝓpīe et euisde
assertores Clarū e quīta deuo
nieū in sequēt ꝓmo q̄ aut
ꝓpīe audacia impune pertractē
et disponendi omīa ne gō cētē
ad libitū suū Co q̄ dē subiect
in toto orbe ecc̄asio vilipendē
di vno cōtempnendi ostituēt
ordinatoēs et mādata ꝓpīe Di

dentes eni cōnos pontifices no
cturare decreta sacrorū canoīm
p libito dispensare ea et cōsuetu
dīe eisdem q̄ aliud quod ipse
dei medico permittit subditi ne
et ipd sicut inobedieū cōstan
tiomi ꝓpīm et murmurare di
centes tu ꝓnus patē legē quā
tulisti Mūng end in regno re
gū vota cōplet qui soluit vnd
de hīs mandat indubis et dona
erit vox e salūatoris Sic q̄ de
risoīs pateat apud metes se
nū aliq̄ sedes aptiora ut in pri
mis e vide nr̄ cōsuetudē cētas ire
ꝓ spūales indueres sate hodie cu
rant Cū end pastor ꝓ obtup
tu gradū nr̄ē est ut ꝓ ꝓfecto
rum grex segnā ꝫo sequit ꝑ
si m̄ antea fiet cōuocatio Comi
tū gnālis tocq̄ gnāme ꝓncipes
ut ꝓlati doctores et inger se
subducent a cōsilio dē quo n
tō dispō cētē in mente vnq̄
pcūbilis hoīs r̄sidē dz ut
obviam eugenio ꝓpō decreuit ne
ritans decreta Concilioꝝ tēsse
tenēs de plenitudine ꝓtatis
Concilio ad sedē sup vacuā
esse vī multoꝝ multoꝝ odgre
gatio vbi vis sāq̄ ordinatoēs
vota dī et ꝓ autoritate max
ime nō tē exigēt q̄ negotiū
ꝓpīm tangēt mox end exercitē
distendā et ꝓtedēt ꝓsidentes
et fiēt dissolutio Concilij et quo
m Concilio Constan nō obstāte
recessu ꝓpīe et suoꝝ decretū fuit
integrē manisse cōsiliū Cq
tū opptūe et practicabē in Cōsi
lio basilien et quis m̄ gentes fre
quētarī cōsilia ḧeud ecc̄e si
si adesse posse iterū suos tenos
dicens vie cōsilio ad lugēt eo
q̄ nō sur qui bemal ad solidi
tate exēm laudabīe Ducentū
Concilia maxime q̄ crudem
ꝓ ordē que tantis laboribus et
impendijs intricatis cōsiliis
elaborata sur penitus neritari

et tāquā pñtes venire obnoxii
conculcantur ffontale vō pñtis
piū olim illoꝝ malos ⁊ fm aplm
est rapiditas que sibi vendicat
locū pene in omnibus clericos
qui fm deū ⁊ maxime usq;
ad cōmune omes auaritie studet
ad quā saciandā nō reperiūt
etiā sacra vnū tōmodo fore oportunitatē quā in adipiscendis dignitatibꝫ ⁊ beneficiis etiā sacris ⁊ hoc sepenūt conferri per pp̄m qui sibi per hoc attrahere consueūt pene tota ecclesiastica corda ⁊ eoꝝ cohortē sō adhuc nā oppressam sibi parit ⁊ hoc pulsione ⁊c ⁊ quāuis Concilia ⁊ sua decreta salubriter prudēter voluerint ut fm sacros canones vetēs ab misperatore spūsscto emanatos busscia etiā sacra et iudicia debito ordine procedere possent De annat nō soluendis de electionibus fm rationē facte dis De rēp̄ natum gēs extremis De busscias ⁊ eoꝝ ordinādis conferendis De causis a pncipe iudicandis fm quod cor ⁊ alios multos quibꝫ audita rapiditatis fm totis viribus se opposuerūt ⁊ decreta ⁊ Concilia detestantes confugerūt ad sedē aplicā que libenter fauit eisdē eode mozbo laborantibꝫ que sub occasione hmōdi quā nāt̄ habet pontifex sūmꝫ nec egēt pro sua cūria sustentanda de acta scripta ⁊ labentibus manu quū more a romanis pontificibus q̄ nō esset alt̄ magis prudenter curie ⁊ sedi aplice quā iste pnūptus Sic q; abusus iste ⁊ iuuet ⁊ beneficia vendidit ⁊ pozitū tes magis tumeret ⁊ simulos licet etiā mag ydonei busscia pig quora reportāt alios dignos bus ⁊ pudat ⁊c Sic ecc̄s ⁊ nodꝫ basilicas ⁊ oratoriū Julianū Cardinalis sīd angeli ambisiatoribꝫ dñi Eugenij pp̄e dedit ⁊ vñ de anno dñi 1430 in vñsp

qd̄ incipit Dilect Et ut lucida de auctoritate pp̄e specialiū nasc annus apprehendat vid ⁊ solutorium ⁊ pp̄ositū pp̄e p̄ma rō lucio ostendit nobis nāt̄ eq ab solute in qua pax ⁊ veritas oriet nālibus ex mā ⁊ fōt̄ q̄ procedit mētal et amplius tribuentes qua altera elementato ⁊ elementato sīt simplici aut mixto sīt lapidi ⁊ ligno ⁊c ⁊ resoluto eq ostendit ipsū al' sensitiuū nīpaū sp̄itua decoratū in qua passiones fm dant ⁊ timor amor hēa cupiditas gaudiū spes dolor ut declarat philos ⁊ metaphoz Et quīto ad hanc ⁊ solutū ⁊ descriptū rac ⁊ ipse ⁊ alii homines nō aliud quā bestia ⁊ al' brutū ⁊c ⁊ resoluto eius ostendit homines vōs rapaces qui legibus diuinis ⁊ humanis nō est inferioribus ad ymaginē dā conditus a bono malo discernens Et quo ad hoc silet mētal hz pp̄ vlē aliud homines simplices ⁊c ⁊ resid ⁊ resoluto rē pp̄m ⁊ corpe dt ei ex elemē ⁊ mixtis ⁊ ex quibus de nāt̄ aptat ⁊ tales elegendi per quā tradit sibi auctoritas et ministeriū sup materia ecclē a deo pdēt ⁊ ministrandū ab electoribꝫ ⁊ ministrāt̄ fm q; apli xij matthiā elegerūt dicēs deo ostende quē elegeris ⁊c q̄ dicit q; tu domine electos hūdi quā premissa sanctus spūs monstrāre plenitudo nō cōdescendens sensus plenos ⁊c hec resoluto p̄tat nobis ex pd creatū a deo electū Et mō sequit autoritas pp̄e ut hāt ⁊ p̄tate dispensandi mysteria ⁊ dona dei fm p̄dicta ⁊ Cant q Sic nos existimet hō ut ministros xp̄i ⁊ dispensatores mysteriorū dei

ffluit & emanat hec ptas ad
fm q. regule Dummodo tradite do
rent dispensandi Alr cui Gen
rus fidelis nō dī negotia pia
lis quirenti dispone q ut
sit ipm principalem velle
alias nō esset fidelis dispensator
& crudelis dissipator nō efficer
mes deberent esse actus principa
les actoris & ministrandi qd abbas
tore dirigit dum virtus si
gulis principalibus agitantibus ef
dit & tūsgre ita resilit ab illa
parte & labit ad inferiores partes sic homo aut bes
tie vñ ut sic nō e eius virtus
Dicat ad paulū Cor vi Et
quid domum ipe vos in ppetuo
xpi glo. ac si dr Domine nō
formabis se in domando sua po
tentia & auctoritate xpo qui ipius
& xpo esse cadi domino et dispo
sacio Et i exit pp hos regulas q
me mdnt psona homis aut bes
tie ñ est q si rōne xpo mbr
m ptis dico mortalibus hic nō agi
ur pp fi ut bestia nec nō pter
paus i nō e molestiosus reputet
Deus qm ei in talibus nō obtpat
salte dico dicat rōnis ne in re
bus indifferentibus indifferenter inquā
ut fideliter prudenter q dispen
setur in q nec existimat xpm
sic valle si ipse p se adesset Ideo
& paulo hanc epistolam nō ignoto
rans dicit ad romanos xii nō est
ptas nisi a deo qui ptas resistit
ordinacioni dei resistit potius dñi
in abstracto ptibus nō in correcto
potens q potestas pot esse nō a deo
fi potestas spūalis a deo e q offim
ptatus spūalis instituit e q ordinatio
fm regulas dei rōnabiliter insti
tuta licet potens ea abutitur
Ideo deus dicit p Osee ipsi regnaverunt & nō ex me & Joh xix
dicit dr pilato nō haberes ptatem
in me nisi tibi data esset desu
per Erat enim erat fi ea ea abutere
tur numquid xpm q deponendo

Dm subdit paulus qui ptati resis
nit ordinacioni dei resistit nō
dicit in abstracto qui potenti re
sistat abutenti sua ptate deo
resistit vtimo talis sic resistens
ire dei perpetua nō dei resis
nit si ei se conformat nō ingre
dit potestatis monitis meritis
Dicta credenda & spūe q oia
ad libitū sunt disponē habet
papa to p̄m ad dei ēstitudē
nō enim sunt dona gratuita fi dei ad
nutus honorem & vtilitatem dī oia
mensurare nō enim putandus
est deus q in hoc indiscreto
suum arbitrium statuit posuerit q
non de hoc alio puncto arbitrium
dimisit Ju eq exemplū mspiri
ans quod ppm petrum qui in in
fidei confessione xpm dei filium
principaliter fecit Dicit ei a xpo
unus ex suimet barionā Quod nō
a vō dei ipm ad xpi passionem
impediendā locutū esse virtus
fuisset ferisse & dixisse Absit a te
domine Quidnam ibus petro Quidpiā
ma sathana scandalū mihi es qr
nō sapis ea q dei sunt si ea que
homīm Matthei xvi Christe q̄libet mor
no facta e in eo Homo nō per
sona mutata fi merito de bestie
in sathanam Et si sibi cōtingat in
persona spūali tur nō simile sibi
attribuētur in applone cui ipo
successori sit petro nō in ptate
culpat fi virtuti psone in rebus
seruit mutate Cur go quis dubi
at dicere ppm nō posse corrigi a
deposito p ecclīam concilium cong
gatam ad hoc nō restat agere ut
pp fi ut Grecus sub degnans de ig
norare ppm fi mirorrigibiliter
stet & scandalisat ecclīam sic pe
ctm est scandalū nō ex rem
dixit Ac mat & completum scandalū
fuerit Grm ex pusillis ihs
qui in me credunt expedit ei
ut suspendat molā asinaria in
collo eius & demergat in profim
do maris Et ve hoi illi p quē

scandalū ne mt Si vnd de pu
sillis scandalisans tale pena
mere quid de illo qui totū ecclē
siam scandalisat Et quis erit
executor pene nisi ic̄ uel tu de
quo dicit xc dic ecclē tuā p̄ su
periori te q̄ petro ip̄e hordi
it tuā quid inferiori ecclē quē
vtiq; no ad inferiorē eo nusit ꝑ
ad iudicē superiorē sim dimin
& hūadm̄ mrib dispō Neq; ro
q̄ misteriale corpus sup singu
la membra ecclē cōstituty ideo
nobilior dignior dicendꝰ est
tota ecclia vniuersali q̄ ip̄e ē
reuerendus nr̄ membra ecclē ra
p̄ncipale & essenciale corpus
est xc sim id ad eph̄ iiij veritate
facientes in caritate crescam in
illo per oia qui ē caput meū
xc ex quo totū corpus cōpactū &
cōpactū &c Sunt q̄ cred ꝺ
ceptam tuā p̄ q̄ & alij corpus
xp̄i & membra eius vnū & oz
& ipm̄ ip̄m subiectū ee legi
bus xp̄i & totaq; corpus xp̄i q̄d
ē ecclia ad eph̄ iiij Ver mirū q̄
est si angelorū ecclēm aliud
doceat quā ecclia sca catholica
decretassit sim spūssīcū inspi
rone que ꝓsidet in ecclia vbi
no est dubiū anathema esse
reuerendo ad gal i Cōtra ma
gis si hō mortalis & vertibus
de bono in malū & ecō passio
nibus & erroribus diuersis
subiectus aliq̄ doceat anathē
esse Dicendū sic p̄ter nullum
legitimū tantā assistentiā nec
fertibile summā pollicitū ee
sicut tota ecclē xo dicente libre
ego roborasti sim usq; ad mt
vlt Neq; petro tanta assistē
affuit inmutabilis q̄ & am
passione xp̄i & pg eiusdē passi
onem legis retrudisse a veritate
Crimq; est xp̄o teste ipm̄ esse
certe ode q̄ alios palmites ut
quos & petrū ip̄e erat quidā
de quibus palmitibus dr ame
palmite in me no sterete fructū
agricola tollet eū & in ignem
mittet & ardet Et p quod po
tuis tollendus e palmes in
vite ioh xv Hier oia q̄ p̄missa
sunt in ysai fine mutauit ut sha
p vnū homines deserti habilem
ecclīam & formari no posse Et
q̄ ecclē vīe romani p̄ gregate
papā inferiorē no dubitemus
et q̄ autoritas ecclē integra &
nauda est sup̄ oēs quamdiu p
fulgeat dignitate ecclē si ꝑ
in his que ad fidē & sacramēt
exterpacōne & ad quālē ecclē
reformōs p tinēt in capite & in
membris quodq; conabitur su
mere pe et dz quibus ecclē ꝑm
qui q̄adrie statuit & precepit
eius obedire oportebit ad
alia ecclē mrē q̄uenia si opus
fuerit ecclēsiastica Et p missio
nes si vbi ecclīa tuā in capi
te quā in membris dz p̄fectū
oz hoc fieri p totā ecclīaz con
uocare in gregatā a capite
incipiendo Neq; enī spūs mei
dare credendus est fuisse in ore
omnī illorū celeberrimoz viroz
asseuerauerūt sīmodo aggregatoz
qui hoc sanxerunt p decretū sic
quemq; licet quādā ee vtilem
nacte de collatēralibus ip̄e molē
te id tulerunt p̄ter in ecclē existe
rit de superioritate conciliū
generalis sup̄ ip̄m licet mirū
hō suppleendum ut ita dz amā
dz mō go p nostrā nec ecclīam p̄s
se capite reformōne generalem
Et quidē ad hoc statim deuenīt
ut oia vitia tollerent ab ecclīa
ego indeuo impg̃le humano mo
do inq; ab exordio mundi hoc
fiunt p̄gle ab abraha ad q̄ reput
usq; ad meā tpa Semp̄ enī sa
thana erat mixta ad filios dei
& sagena euāgelica trahit ad se
bonos pisces cū malis & virgi
nes fatue mixte sunt cū prude
tibus & zizania crescūt cū trit
co usq; ad messem Conadū

quod est ut singula eradicet
si ora simul impg le eradicare
extirpare sicut diuina de per
ratis venalibꝫ quorꝫ nullus da
ūe quid sit euitabile si nō ora
simul Sz de alia reformō de q
quert ut sh en q sup deplora
ta statuā & ꝓnarū tā sen
tarū quā spualiū ad rectā
formā p̄ducer ut reformō
pacis mē regna et pūpes ex
inparo hoīm & fasmatum
dyromace p̄mūnit a rebꝫ regna
& ab omibꝫ eccie plantꝫ & rōn
binarioꝝ ꝑhensiōs visita
cō effectualis & vtilis releuꝫ
pudalia & smodalia comitia
vicecoꝝ plateꝝ clericoꝝ &
parrochialiū ecclaꝝ rectoꝝ
institucō & ad ordinē p̄moc̄
remota & legittima admissio ex
qua vita eccie & sta sunt apta
dirigiq ad sacroꝝ vitaꝝ p̄tinet
legittima exercicia & ad diuinū
cultꝫ honorē in eccīs sp̄ertat
sollers circūspectio in rebꝫ ambitus
ambitiose dissoluc̄ excessiū
enagationū & rēstructio tā in ec
clesiis quā in religiosis honestas hō
nitū & tonsuraꝝ obstinantiaꝝ
vigilaciaꝝ custodie discipline
q monastice in quibꝫ plangit
obstinata adulteriꝝ & rapt in
pudicie rōmpssio eccīaꝝ free
quentatio dūnū vi sedula tā
ꝓsimo quod autrino sabbato q sā
ctimo Et ut ad seueritate de
coercent dūnatores mā
tatoꝝ angelū auruspices sopna
obꝑnantes ceruicibꝫ illicite missi
tantes in diuinationibꝫ sup stica
osis ingromantice arcubꝫ aggr
impendentes Altaria aut eccīas
in quietudinis locoꝝ sub spe
miraculoꝝ aut sanctoꝝ eri
gentes ꝓpt̄ turpe questū abu
siones cōmutatio Cuneatū q
dinariū villaꝝ q a fide & bonis
moribꝫ alienū cohibere & ecc
sticas cōsuetudines & magē cor
ruptelas fame detrīne rēpug
nantes in eccīs cathedralibꝫ
Collegiatis & Conuentibꝫ quorū
q gnōsticoꝝ & eccīaꝝ ꝓfuere
Et quib ora engreuie ac eccā
re sufficiat quibꝫ eccīa modicis
temporibꝫ terminꝫ deformata
Putamꝫ ne hec ora alii posse
reformari Persuaderi nō videa
t p nr̄os ure nr̄ sumā hoc pa
riat tū nō habeā rationē pbā
tes quō id fieri possit primo ꝓpt̄
inueteratā & malitā cōsuetudine
que difficile curaē ꝙ ꝓpt̄ potentiā
in scripturis q̄ in aliis dign
tatibꝫ resistentiā ꝙ q ꝓpt̄ aua
ritie morbū qui cūctis inualuit
inueterē q in alios sedibus qui
nullo nō sibi parietes auferri
honoris fastus diuitiaꝝ & vo
luptatū amplitudinē et qui am
plius insistē debēt reformari
hūs pompis amplius delectaē
fingentes ipsis coloreꝫ sub spe
defensionis eccīaē ut eos o
porteat hūdare ne status eoꝝ
vilescat & ut hēant armatā
militiā qua oppressi valeant
violentos bonoꝝ eccīasticoꝝ
detentores Et ꝙ oꝝ ut dicit
eos fictitios esse plūalitatibꝫ
benificioꝝ aūt dignitatiū Sz
timendū e ne lateat aliquis
in herbis fingentes excusatos
in pctis magē ut q sua sunt q
dei q sunt Nā vera puto sūt
btō petro cui sr̄ Jonā fr̄ q rex
minine nouissime audiuit simo
ne Jone q difficile potentes
nobiles diuites & multo hūs
difficilius hodie eloquentes tre
duntur deo & autē aromodū
vō dei exercitā cum meritis eoꝝ
Concordet hinc fine apicula de
trima Fortes & nō multi potentes
nō multi nobiles nō multi sa
pientes sim recipit & q stulta
sunt mundi elegit deꝰ ut confun

dat sapientes Estimo ē mudū
dictū decretū m plus movēs
salua dīna dispē cuiq; con
silia nemo nouit usq; ad pro
fundū deitor quousq; redat
filius perditionis qui coape
trabit deletis sexili et fortifi
cabit omes opantes iniquita
tem ut fiat sup modū pctor
obnoxius petrandi possit
quide verbalis fieri reformo
ctio p decreta sicut et id di
uū factū est que si ad execu
tionē ponent milli alia re
formatōe indigēt Et sic de de
cretis sanctorū patrū retrō
factū est sic fiet et de nouis na
sup lmis facta exercitio Vnde
dissentior pactualē fieri posse
locorū reformationes sic et iam
p gram dei in multis monstrat
fuisse Sic et plato quos deq rō
di tangēt possent se et suos
a malis cohibere nō deq nouit
qui sunt sui et quos p̄stunt et
p̄destinauit conformes fieri
magnus filii sui a varijs ydo
latrijs in quib; multitudo per
ambulat p̄ p̄gnac̄ p̄decessores
veteres historias ex serie sanc
tarū scripturarū sciri qui im
quitas hōm inualescebat deq
eis posset modū aut tolli mū
dū p mudo pauos excepto ppt
spem rōbuanda ut in diluuio
aut in posteris nationibus ppt
iuramētū noe factū ne amplius
diluuiū fieret particulares ge
neraciones delendo ut in plsam
one submersā nō omnes sub
et puersa multitudine filiorū
isrl' cōtra deū et moysē rebellā
nō in deserto p xl annos de
cendo ut de tanta multitudine
sex sc vi c et xlvi solū duo hōmes in
trauerint terrā promissionis ut
nūi xxv Deus nō vexit tpe Ie
roboam p ccc annos deus tra
didit x tribus in captiuitatem
medorū et p̄sarū usq; ad pnes
Gualonē aut Iude et benyamy
tradidit in captiuitatē Nabu
lossor p lxx annos Pq reditū nō
de captiuitate p Esdrā et Iesum
filiū Iosedech sacerdotē et nec
mia qui reedificauerunt templū
emendari sicut vexit usq; ad tpa
machabeorū et usq; ad xpm
nec legimus ydola eliminasse sal
tē ut plures donec xpm' crede
rent et usq; ad tempora tyti
et vespasiani rōmanorū pontifi
cū quo deo miserente ihrlm misera
biliter tenebrarum ac aliquos re
diderant Sic et sp pena sequi
tur culpam dicimus go p mīs mul
tis passuri sumus et utiq; ut ita
meritū est nō impar et pena
culpis Et licet ydola manifesta
nō colantur a xpianis tñ ydo
la mentalia fabricati frequēter
colunt sc auaricia et ydolo
rum cultus vanitas voluptas q est
ydolū ventris quorū nostr pan
lus deus venter est ydolū sup
bie Belzebuck et baal zebub
quorū nihil equito omnibus tri
to amplius frequentat Audet
quide mīs tpibus sc mud de ano
dni lxx q ortū de vmo et in
dubitato pastore sc myrolas pp
quod ff luget de gratuito de
creto rum in tñ sacrē rectoribus ec
clie rum et videt quo rōnabili decre
to pīcipant Suadendū tñ rōne
rationabilis vi' q id decretū fie
quod de rectoribus gradibus quod
dies nō aboleat' p quod whig
de superioritate pōtie sup' cōtus
p erigendū olim ppm in fluctum
sanuri pt licet cui plures cōsi
cant tñ p gram dei pene totis or
bis vocis insignes nisi commet
qui ab auctoritate ecclie p sunt
ati meati gradiose nō vrederet ati
in ea vitii ecclie sunt gradiut
ppt' efficaces rōnes id q̄dentes
quibus nulla rō equalia de facili
a passionibus retrahi pt pferri

deus suam mdefectibilē assistēn
tiam mlli singulari pōdne mō
tali sic lega² pōlutū esse sic toh
ecclē ecce ego vobiscū sum Nec ecc
pino sūmo pontifice qui ² am
missione sancti spūs et post
legit² erasse licet ²⁹ ei dixe
Ego pro te rogaui petre ut
non deficiat fides tua hoc tm ²
persona ecclie ei dixit dm rupt
hanc veritatē de autoritate ecclie
clare mtuen absterget crassā
nubem passionū ² tnebrositatū
de oculis cordis sui ² inoc cla
rius lucā mdiaīa mutabit
affectū ² pmeditabit uti esse vtā
² doctrina plā in politicis agen
tibus bi² ꝑ plualitatē sapiētū
recta iudicabit ² in toto orbe
p regna imperia ciuitates ciu
tates atq omes pudias cōsiliū
plumozū pmedita² esse validū
quā vna sic ² apli spūsto plā
notabilia ecclē negocia in ām
determinabant nō patres ꝑlij vtj
actū ⁱ ² vi ² xv et p totū pene
textū Notabiliora vero negocia
ac vtiliora in ecclia mmemore
nō possumus ep hereses im ecclie
pacione sasmata eradicata ecclie
reformatione tū in capite ep in
membris In quibus tribus pfec²
autoritas ecclie ꝑsoā romani pō
tifias ²mdqi ign² in aliquo pū
ctō tractatuli dixi de hūtudie
statibus ecclesie ustq in finem se
culi lector meus benuole sus
cipiat estimatiue dictū cum
ꝑphete spūs hodie absit docto
ribus ner certa autoritas aut
m fallibilis rō tue occurrebat
quibus cōtraria possem ꝓbabi re
linquens in hūs statu ecclie sue
deo ad disponendū ꝑm ordiē
sue excellentē sapiē Dia cui
sunq agi ꝑpt² electos quibus
dia cooperantur in bonū sue
bona sue mala sue ꝑspa sū
aduersa ut filij ꝓdestinationis

excrescant² purgent² ² plen²
filij nō perditionis affligent²
² puniant² ² cōsumant² sic aur
² palea in code igne simul eq²
pena seueriē si aur purgat²
² palea cōsumat² Manz cū dixi
multitudo passorū in similitudine
passionū ut dicit augl⁹ lib⁹
de ciuitate dei ²m non qualia
quisq patiat² si qualis patie²
aduertendū est ²mueniēs nō
de autoritate vnius ꝑsalis ecclie
ꝑ quāta rotunda tribulatione dei
legēnt² nouit me tā qui mdubi
tata huc usq posuisse Nec ta
ceor me fidele vēdā a dictis
mei per mfirmione efficacem
vtis ecclie aut sancta sentencie
ra mdicā sp paratū id me
submitto Nichil ꝑtinacie ² tm
ꝑ² pacientiam meam defen
dendo si me ecclesie mdignū sb
mittendo ²⁹ ² c² finis dō grās

Bla nymphe filio
metiū regnaturo

Explicit tractatus de septē
statibus ecclie mappata
ipsi d septē vēnūs ꝑcus
Jacobi Cartusien sacre
theo⁹ magri

Incipit tractatus eiusd
de bona voluntate
et amme potenciis

Quum omnium fructuum nobilitas ex radicis grossitie oriri trahat in naturibus pariformiter omnia bona actionum et meritoria actus proficitas oriri ex radice bone voluntatis xpo teste mat vii Non potest arbor bona fructus malos facere nec econtra per arborem intelligens voluntatem Si radix sancta et ramus consequenter De tam nobili radice adquam licet amputato falso deplangere illum finem utilem qui proficiscentibus ac cura spualis edificii expingere ac arbori ad fructibus suauibus in orto suarum actionum plantare primo sciat quam radicem plantare debet omissa quadam foliorum licet viridium aut floris splendentium aut certe fructuum siluestrium extremitate totum quamcumque emarcescat nisum nisum dignum erubescentibus cum dicta sacra scriptura declarat se offert hanc radicis grossitas sit bone voluntatis Nam multitudo miliciae celestis audita a xpo nato nobis cum gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus bone voluntatis Ad intimum hanc optimam radicem promittentes in primo exortu saluatoris nostri omnibus bonitatem fore debuit emanare Secundo testatur bonam voluntatem esse spm sanctum in spla ad corinthios et ad galatas emanare virtutibus quibusdam quod dicat equalitatem quandam inter omnia regnum eius subdit bonae voluntatis et ait a deo origo omnium bonorum et omnium malorum Sic deo quasi voluntas deo origo omnium bonorum et malorum Sideo dicit custos aue sue valde solliciti esse debet custodia voluntatis sue ut prudenter intelligat et discretat quid in toto velit vel volendi sibi sit sicut et amor dei Voluntas enim bona tanto virtuosior et utilior hominibus denotet fructus et bonum Et licet opera exteriora virtutis apud homines magnae bonitatis preferre ut homines mundi sint et prudentes ex operibus bonitatem aut malitiam hoc est a posteriori sicut effectibus arguunt et hoc sepe erroneum dicit aliquis fallit Sed verum aliquis infallibilem probationem sunt voluntas bona seu mala que hominem latet si deo non est quia dicatur non quia bona facienda ita bonum sunt si essent si tu arguitur me si et bonum sunt bona facienda Protenditur enim opera ex potestatibus ex finibus et intentionibus que per se bonum faciunt non est Sideo dicit apostolus et ethica actus exteriores sunt tui ad manifestationem voluntatis quo ad nos non quo ad effectum ad Cur aut voluntati bone attribuitur tanta dignitas ut eo merito virtutum in ea collocetur prima ratio est quia penetrat voluntatem assistit regit torquet corrigit et omnium operationum donatum quamuis alteri potentie est donatum secunda ratio quia in ipsa residet redditus dominus principium eo quod nascatur velut obiectum sunt sicut bonum ad quod inclinatur aut ad aut sub ratione bonum licet sepius erret tertia deducta put patebit in processu tertia ratio quia ad ipsam voluntatem pertinet totum gubernationis complementum Imperat enim omnibus potentiis actionibus et dicit libertatem sui actus et omnium sub ea contentorum et quidquid velut libet velit ad nullum imperium motum licet indigeat et vitae obiectis aliarum potentiarum tuendum ministrationibus ut patebit Sed igitur in ipsa voluntate tot ratio meriti quia demeriti consistit bonitate et

maliae ſ̄ multe fructus ſitat̄ p
ſuaſum nō ḡi̇ de ipa Diligen
cius pertractandū Primo quot
modis dic̄ voluntas Et que p
requirūt̄ ad ipius Decretū et
opationē ex quo ſuperior exiſ
tit mt̄ aliās potestas Deū vñ
ſit ipſius erroꝛ ſ̄ quid ptin nō
ſiſtat ⁊ in quo reſiſtit cuſd rec
ti tudo ut bona ⁊ recta ſit Deū
quō ſi fuit deputata potit reſi
ſtari trāſtata q̄ quid potit con
ſuari in ipa rectitudine ⁊ bon
tate et recta q̄ ſ̄ ꝓmiſſa deo reo
peraute nſpnata fierit ſ̄ et
licet Duna grā am amet volūd
tate bona ſit ultra que ipſam
diriget mouet ⁊ reḡnet dīna
ro regis in manu dei quando
volut vtet id ſ̄ ſm id ꝑ xpm
ſ̄ homib via eunt nr̄i ē ut
ambulet ⁊ dirigat greſſū ſuos
ſ̄ paulo nō ſ̄ volent nr̄ curre
tis ſi dei miſerent̄ Dñ hñ
gētes (nō alios mōs tēpus inſtru
⁊ ſicut equus ꝓ ſeſſoꝛ Deo et
hem̄ ad Carthā dñi ē virtus
filia roīs ſi magis gratie Agēs
eni ꝓmū agit ꝑz ꝑ ſp̄m ſc̄m et re
natus mīd nr̄i ſui ad hīs opan
du ⁊ ad rectificandū mētes volun
tate licet in pluribus ſanctis mā
nifeſte operetur ſ̄ ſ̄ in quibus ſm
tanta opatōe vicud nāliū ea
que in alijs ꝑ media agit Vñ
ſ̄ anā ꝓtinenti indiget ſpūs
ta cōſideratōe nō agat̄ hīc De
potentijs obiectis exterioribus ad
ſenſu diſſerſis apphensionibus
delectationib passionibus eligi
bilibus fugibilibus nō ꝓpt̄ tarditā
tis ingenia que forte pernia
phē mag hūt exis ⁊ ſimilitu
dinibus ⁊ alijs notē p̄bus ꝑ ut
potero modō typico agē mēdo
ſubtilitate declinat̄ ut eo rōnabi
lior fiat fructus quo nonor
fiat ma ꝑ rotundiana exēpla
ſc̄ capm̄ alind

De potentijs aīe quarū regnū eſt voluntas ſ̄

Conſiderando ſ̄ contēplādo
quegenia aīe hoīs ad ſuos
poteūs operationibus et obiūs
occurrit queda policia ſue re
gnū decētiſſime ordinatū ſu
oribus ſuis pacibus requiſit
ad qualibz policiā ordinatā
In qua debite reſpiciūt impit
et obēdit ſm diuerſitates exige
tias potentiarū Si tñ rēd ar
dua quelz poteſ ſuo obēdiēta
Rex huius regni ē voluntas q̄
ſuperos impandō nō hz mīt aut
vnces que eſt Dna ſui actus
alios oīnibz potentijs ipans
qñ quo qua wt impat oīa
auditu gſtu tactu olfactu
ſm ꝓpias operatōes ꝑ milet ar
tet ſtringit reſſare fiat qñ
placet Impat eīa organis
exterioribz corpis pedibus
ut ambulent manibz ut la
borent ori ut qmedat lignie
ut loqua ſ̄ ſilcat Dicat hūc va
de ⁊ vadit alteri fac hoc et
facit nec aliq̄ mō m hoīe ꝑt
imperiū voluntat̄ exceptis
vocibz nālibz q̄ ſunt detīam ad
vōlūd rēd ut ꝑ regē ue aue ſ̄
augē reſte Digitē attrahē
tibū ad pectus et retīt quibz
voluntas nō impat Impat ite
voluntas potentijs ſenſitiuis
quidē mīdionalibz ſ̄ ſenſu cōi
ymagiue eſtatiue ſiue cogita
tiue fantaſie memorie ⁊ similibz
illatiū fremū pōnt aut face
at aut ſtringit de q̄ hz mīdū
in ꝛo de aīa Si ſit ille potēs
aguē miſteū ad mētū alteri
ſ̄ voluntat̄ Sic ecē mētū et
denūdū eaīū nō aſſimilāt eis
pūs ſ̄ inſteū ⁊ tñ in eis ptīm
⁊ eīa mētū q̄ ſubſunt volūd
tati ⁊ mīte ſunt ei obēdiēte ⁊
quodāmō ptīpant dīne rōnis

Sic nō ē de mē nāliby quibq
nec mere[z] nec demēt̄ur Deo ꝛ
legib⁹ Diuine ꝛ humane ꝓmi
nūt membra exhōra ꝓpt̄ vica
osas actiones q̄ sic ꝓcedē
tib⁹ erant actiuis ita ꝛ passi
uis ꝛ pfectiuis q̄ p membra
intrant obiecta et volita usq
q̄ ad voluntatē ipāz alliciētes
ad petendū sicut p oculos
per aures Nichil ē enī in
intellectū quod prius fuit in
sensu ex pd̄a pgnōrid ꝛ ꝙ de
aīa tīa membra a se nō pnt
progredi in actū nisi assistē
te voluntate Deo si aīa mel⁹
trahendū ad iudicū rōis ꝑdā
tura de opibus vitiosis nil
pnus imponēt voluntati pre
denti aut admittenti seu nō
rohibenti Deo ꝛ pauli hor
tat̄ mortificare membra q̄ sūt
sup t̄rā nō nāb⁹ membroz
ꝫ passiones ꝛ cupiditates
ad quas mōtinat membra ut
aud⁹a detractōe lingue a de
tractōe oculos a cupīe ꝛ tri
cia ut sīc voluntas hois cohibe
at cordis membroz cuagia
tionē et diuosā mōtinū
Quasi membri hoc ab aliquo
extrinseco motore violent⁹
ad aliq̄ actū diuosū mouet̄
ꝙ radix actionis sīc volun
tas nō assūt nō imputāt in
Grauū Sic et de bōo actione
Hinc et̄ sequit̄ q̄ voluntas cohi
bendo malū aut nō cōsentiē
do Dei⁹ bona nec volita q̄
nō ōsentit in malū aut ꝑfic
tit Cuius ē enī potent⁹ esse ꝛ
sistē malo ꝛ prosequi bonū
aut cōuenies sicut ignis per
eandem formā agit quecūq
ria sīc taleſtuendo ꝛpellit fri
gus Sic ꝙlīb alium ꝛ sm

De voluntate obiecto et famulia eius ꝛ d

Voluntas dr multis modis Uno
mō idem est q̄ essentia sua
et sic semper ē bona erā in dap
natis ꝛ demonibq quia nāa a
deo creata est bona 2o dr inclī
natio eiusdem ad aliq̄d volitū
que vocat̄ affectio ꝛc alij ē ꝑ
alij mala ut velle diligē odiē
3o vocat̄ obiectū sīc volitū sic
dicimq fiat voluntas tua ꝛc ꝛc
oramus fiat sic tu vis ꝛ ꝓcep
tū tuū 4o vocat̄ voluntas opi
cio prudēs ex voluntate Sic
dicit ꝛc qui fecit voluntatē eius
qui me misit) ꝑē meq fr̄ ꝛ
mus ꝛ ꝓror ꝛ operatōz predēte
ex voluntate prīs Illis modis alij
bona ē alij mala Habet igr̄
voluntas hois magnā familia
sibi sē sīc rectū dictū sensum ex
teriorē ꝛ interiorē tū sūs ob
iectis Et tot sunt obiecta q̄
sūt que pnt sub appetū sūmo
apprehendi alīq̄ delectabilia alīq̄
fugibilia que Deū apprehendūt
per sensus exteriores sicut nt
tunt̄ ad sensus interiores ꝑ exte
riores ꝛ fictitia mēs quia sensus
exteriores nō sūt ēpuati spēz
licet ēceptiuū Sensus vō interio
res sīc cogitatiua memoratiua
ꝛ memoratiua veceptiue speciē
delectabilibq aut fugibilibq
eas ēpūtant voluntati q̄i al
liciētes eam ad cōsentiendū
aut dissentiendū q̄ pcul dubio
rebra id ē delectatiōe Et sic
ipī sensus exteriores aut interio
res delectent̄ in spē apphen
sa tūc quod sensui delectabili
m quātū fuit ꝓfectibilis nō
ꝓgredienda ultra cōli legē
dei Aut venit inhibitū sīc
pcūs venialē esse possit nō mo
rtalē cōdistincta rōe et vo
luntate Sic sīm doctōes sīc ꝛo
sancti in pōi ssima ꝛc ꝛc in

obiectū ut rē rem delectat nō est
mortale ideo quedam delectio
est rē rem ut est in nā sua & hec
non est peccatū nec venniale nec
mortale & sic ordo in virtutibz
loze delectat & in solis clarissime
in quarum re pulchra visu
delectabile alia a delectatio ad
appetitu placentie & appetitu
nō in re stante sz sibi ipsi in visu
sui allicente Et ad ibi actus
voluntas in applicā que a prin
moralium in actoē ut vi metuere
nō solū nāliū ut ibi id est ra
dix pcti Nā huc appetitus dēz
voluntas cohibē a sensu & non
fraat Ideo sibi imputat ad pec
catū & tam amittit nomē bon
tatis quia nō solliciti custodit
familiā suā Neq; sensā quātū
.d exercitiū ois sui pcīm aliqd
admittit ad hoc sit ei nāle et i
statu innocencie an peccatū hu
biss huc usū sicut cua virtu
ligna aspectu delectabile nec
in hoc peccauit Sz qz accedēte
voluntate manu & ore missa ap
prehendit & comedit cōtra pcepta
Sic vidē formā sā formā
mulieris ibi, sisteūs nullū a pec
catū si ultra progrediendo p
appetitū in usum sui id ide
sumtes pone sensitiue nāliter fit
pgressio in pomū Due pone
in appetitu sensitiuo sz scupisci
bilis qz sensā appetit quedā
obiecta et rēspuit maiemenia
ut in gustu tactu & alijs alia
reactibilis quia resistit noxius
Et hoc a in quoz agente et pa
tiente ut in igne aere & alijs hoc
euidanter sumt sensui a nā Et sensus
sup sui obiectū ut hz actionē
Neq; p sensū credit vel assentit
q deus sit aut infernus aut bn
hūdo et nia qz hec exceduit pote
nā sensitiua Sz hanc assidues
pertinet ad rōz et voluntatē q
vid est fides De inuisibilibz et in
sensibilibz hec dixi de potē &
appetitu sensitiuo qua obiecta
aliquid offerūtur rōni et vol
tati Nā intellectus vt sentatiua
tibus sensibus exteriorū ut z oīa
aīa qz oz quelibet intelligere
sentisma speculari Inquātū
igit in obiectis sensibus exteriorz
alie interiorē a alicp considerātis
sub rōe bonū tūc est obiectū vo
luntatis sua obiectū a bonū
ut appetēs aurid nbū vestem
honores diuicias &c Ho pūt
assiderationis est etiā de pote
tijs sensitiuis quo ad cōmē ob
iecta qz etiā volita pūt sub bo
na Non vō pertinet ad appetū
sensitiuū hmōi discussio aut dis
cussione ut meliora bona aut
priora qz hoc pertinet ad rōz ra
actus a rōnari seu p intellectū
apparere vnū alteri & eligē & ipo
nē vnū alteri Sz qz aliqua bona
tia vult eligē vnū p alio autem
rō ex sensatis nō sensata hoc fit
p nāles instinctū sic ouis vi
deus lupū quē nūqp vidit mox
fugit & eligit mīmicū aīal per
petuū est nātum inīquū pe
nisterium cū alligatis & mise
tijs nālis & vt vna herba et
no alia Et in aprico tenuibus
aranees & vmbrosis apparet
industria et prudēs sz hoc tm
fit instinctu nāli sīm quātū
no ex discursu ut in rōe Ideo
sensitiuo appetitui multa appa
rent bona et delectabilia sz nō
sunt obiectū que tm addicta
ad vōis discussionē sunt bene
nosa & abiicienda ut in gustu
tactu visu &c Sensā i nō pt
ea no p se obiecta ut agnoscit
ea an sint admissibilia aut r
pbabilia si offert ea qz bo
luntati rēputans ipā bona et
suggerit voluntati ut ea accepti
tūr quātū quemeūq sic cua suggessit

et porrexerit ponit vnc ⟨illegible⟩ tua
ri ꝑtāte fiat acceptare uel re
cere sicut ⁊ in ꝑtāte voluntat⁹ ē
ea acceptare aut nō si voluntas
acceptet ea tāquā que sint bo
bona ⁊ tue voluntas ē bō⁹ ut
vñ grā Aurēd acceptā⁹ tā quā
bonū eo fine ut det⁹ pauperibꝫ
aut in aliud pīm ꝯsiderat⁹ ex pedit⁹
aut aliqd tale silr ita acceptā
no voluntas in quo est bona Si
aut acceptā⁹ ut ꝑ Syō⁹ vsū
ad aliqd bñficiū quo ꝓmoue
atur mox voluntas ē peruersa
ex fine cui bonitas seu ma
litia ꝯsequit voluntis Et qđ
in pno exemplificatū ad multa
filia pt extendi Sē⁹ q. quarto

Huic voluntati offertur

Hic itaq; appetit⁹ delectabilia
sensitiua in hoīe nō sunt obiect⁹
tm quia mō stripha mata ⁊ mō dera
turbi nō sunt obiectabilia sē
offert voluntati tā quia finē
desiderans ⁊ importune ista
ut licitum si ꝑtāte ꝓuidentie
sentent⁹ a voluntate ut auxiliū
sua voluntate habeat vñ ⁊ nō dō
in vsū sui pabulū⁹ ipsius si
in delectatōz tactus corporis ꝑtis
visus offert aurū vestes eq̄
mulierū spēs aut situtes pa
tates ⁊ ornatōz ꝯspicuitates
Sic aurē offert sonoz suauē
tates cantꝰ cordas symphonā
ab detractoz vā blanditates inl'
ligibiles Sic gustꝰ saporosos
cibos potosos ebrietates vinoz
⁊ retrō suaues degustationes
Sic tactus visus mollitiemne mū
dicias Et sicut de ispō dixi sic
de omnibus mundi hmoī appeti
bilibus que sunt ꝯcupiscentia carnis
ꝯcupiscentia oculoz ⁊ superbia vite
Que tria fm Johēm ordinat mundi
delectabilia in se includunt Sic
se offert onerosa mundicia
p virtute irascibilē Sic mota
mundie vane gloie iactantie
et retrō passiones irascibilis ꝑmi
ratores Et ista potenter ut fera

sensitiua pro ipsis has nō peti
tiones ꝓpositas ꝯsiderans volun
tas sine rō pecuniosione sue im
perio membra corporis nō ꝑ
ire exteriorē ad cōplendū
petita licet ipsius cupiditate sua
ea desiderat nec ꝑ ea nō de
siderare si exequi p membra
non pt nisi assentiente volun
tate Sicdmō appetitus sensitiu
fugit ⁊ r̄pellit nec quidē in
ipō est afflictiua corporis
asperitate pene ieiuniorū abstī
nentia Disciplinarū verberū
vigiliarū ⁊ retrō penaꝝ recipi
endarū castigatione Has in
quā similes penationes voluntas
sibi ꝓpositas cōtemnit et ꝑ qđ
velit aut nolit admittē aut re
pellē nō sit d̄na impatiē in or
bus membris corporis Et ꝑ po
tiā vegetalis que se hz ad oppo
sita fm actū Sō si admittit
potilia aiē ⁊ corpi r̄pellit no
civa nolēdo⁹ bona Si nō admit
tit nonna aiē licet corpoī bñ
utilia seu accomoda potius volun
tas peruersa Cui in duo aiā ⁊
corpus nō cōdē mō participat
in utilitate ⁊ dapno sitate utz
in genere qđ ē corpoī afflic
tiui sz aiē proficui Ca⁹ v⁹

Unde habet voluntas ꝙ sit

Unde sequit⁹ cōsidere bona
vñ habeat voluntas bonitate
suam adhoc fm doctrinā doctoz
sanctoz vt deo ꝙ voluntas sua
bonitate essentialem hz ex essen
sua sicut ⁊ quelz alia res sue
artificialis sue nāles ex forma
sua Sz nō queritur in prīs de bo
nitate essentiali voluntis sz de
bonitate moralī vñ ꝓdeat
meritū voluntatis et demeritū
ut sit actus ex ipa prudentes di
cant⁹ boni vel mali sic velle sic
nolle assentire aut dissentire ꝙ
ostendat nāz eius deo ꝯsidera
dū ꝙ adhoc ꝙ sit bonitas bō
primo cōsurrit obiectū ⁊ rō ei
quod voluntas velit sine actio

sit bona ꝯ nullo modo malū m se
p̄ esse obiectū voluntati. Vltima
fm dvorsiū rōnē nāz voluntas
est malū velle sub rōe mali. Ad
oculus se habet ad voluntatē sic
voluntas ad bonū. Ideo meritum
formaliter primū fiendi quoad
q̄ dolore fiant nō fiunt bona
voluntate. Secundo queritur ad bonā vo
luntatē bonū intrinsecū quo hō red
fimus. Deo dare elemosinā q̄d
est bonū obiectū vel volitū nō
sufficit ad bonā voluntatē si sit
p̄p̄ vanā gloriā. Aut p̄p̄ formi
dinē quia ibi finis et interi⁹
est depravata. Secundo requirit ad bo
nā voluntatē ut sit ordinata
volitorū debita mō se. v. q̄ si
mō vltimus sit melior q̄ ea
que in fine ordinat. Ꝯ elbā
gelisare ut mandatū q̄ non fiat
bona voluntate qua mandu
care inferiq. Et quid elbanere
nō. Et q̄ manducandi actus or
dinē in elbandi actū nō eccām
Si i² hec tria ad min̄ p̄ma duo
queritur ad voluntatē dr̄ boā. Inte
no vt. Et actus tā rois quā volū
tatis in quātū rois. Et actus habz
se p̄ mō assūnt. Et diligenter. Et q
quantū ad actus voluntatis hz
se p̄ modū prosequentis. Et me
dientis. Ꝯ p̄p̄ actus assūpt. Et dirē
tionis habet nō omnis finis rō
xpi. Et si omnis finis simplex finit
vt intrinseco totū rozū luciferi elit
et cet. Ꝯ dī gr̄ia sicut in ambula
tōe rozpali duo queruntur om
nibus dirigens et pōs mouens
Ꝯ dr̄ bern. q̄ ad hoc omnibus
ut sit liuida duo requirunt vi
tas in electione et caritas i mē
tōe vl. q̄ bonū sit q̄ eligitur
et q̄ bono fine et mētōe boā
eligatur ut. Et dicto Ꝯ ambo
bus ad bonā voluntatē requirū
tur alto illorū destructo mox fi
et mala voluntas qua plura
requirūt ad destruendū q̄ ad
destruendū. Et omissio additos
transit malitia. Cui simplus appo
nō cat bonitate. Sequo ultiō
sequit q̄ hec voluntas trahitur
gnia imperatiua p̄sidens hoc
intiori et exteriori hz suā execu
tionē demandare. Tertio tū sua
e examinata et discussa sit a rōe
sine intellectu vla dr̄ sanctus thomas
p̄a. 2e. q. xix. art. iii. q̄ obiectū
sine voluntū ꝓpōr voluntati per
rationē vlā bonū intellectū e
obiectū voluntatis ei ꝓportionatū
appetitū nō sensitiuū hz p obla
bonū particulare q̄d apprehen
dit vis sensitiua. Voluntas nō
fert in bonū nisi q̄ ei ꝓpor
onatū. Vnde nō hz discursū rōnā
ri assiliari et diffinire nec diui
et transire cognoscere sicut commissi
uis et examinatiuā musaicū qua
examinata offert ēd voluntati
ad exequendū prout in q̄sito
vis transitū fieri q̄ssuerat. Et
sic voluntas impat rōni examen
et nō monet voluntatē p obiectū
p ēd examinandū. Vnde idem est
obiectū rationis et voluntatis
si alio et alio mō vla bonū sb
rōe veri pertinet ad voluntatē
p̄p̄ aut Ꝯ tuge in exaie rois
nō nō aliq̄ examinat an sit
bonū sine nīn q̄ ꝓpd p̄ errat
quiz ex ignoratiā dr̄ transmutatū
aut tēpā vnq̄ expta in dōia
aut hmōdi vis legibz aut ficta et
separata a vehementia fantasma
tū aut delectationū que e in
parte ymaginatiue. Et tutū
sicut adam sapiēs ab eua ut
pz in dormientibz et rationis
vehementē sicut ecē in iudicio
hūanis ostingit qua corrupti
delectatione aut muneribz suā
inquid fecerūt petentes et pro
mittentes ea dare executoꝝ
demandari. Et hec voluntas nō
sequitur talī rōi errāti q̄ segnis
actū oblatū nō dr̄ boā si mala
licet p̄cedat ex rōe dictante
q nō. Et quasi omnis voluntatis

Ideo hic tangit hec questio vtr
rousticā ereomia exquisit petrus de
quo xo suadet hic videre Nam
rousticā ostendunt aplos erat
mala licet rouerdabit rodet
runti sm id xo xvi Venit hora
ut omīs qui interficit vos arbi
trē obsequiū se p̄stare deo vī
ibi accidit ignoraīā in voluntate
que si fuit crassa et supina et
q̄ mīsabatur volūa sīt noluīs
inquirē nr diligentiā faciens
ad studiū ad inquirendū ia
nō excusat Nec ex alto si volūs
dissentiat rodi errāti me excidere
esse faciens alio rōi vtrū volū
tas e mala quia sunt rōnī rou
stancia quę est quod dicit Dic
tamē rodi q̄ e applicatiuū stre
ad actiū ō ad rōnī xiiij dr Od
quod nō e ex fide petri e a. od
q̄d e rōnī assiam Et siquidē volū
tas sunt rōnī rōi dictāte aliq
factū q̄ in se e venale q̄ sit
mor̄le ut seruare festucā de ter
stante tali q̄ sua voluntas sit erīat
festuca e mortale nō p̄p̄t factū
si p̄p̄t dictamen rodi tui rōnīs
alter voluntas q̄ her sit suspt ut di
uina phibitione Si vō voluntas
sunt rōnī rōstanī dictāte aliq fac
tū esse venale et utile p̄ oratiōē
vīm aut mendacium locusti non
portat in verna Si vō voluntas
sunt rōnī rōstancia dictāte ali
q̄d esse venale q̄d tū in se est
mortale sīt iuxta ut clemo sinad
det utru e mortale q̄ sunt rōnī
dictamē rodi errāti que non
excusat Nec tū in primo mō est
hō p̄plexus q̄ p̄t actū suspendē
donec in foro met aut deponē rō
stancia ad ab errāte p̄cedē rō
ignoraīā sit damnabilis et volū
taria in suis et similibus Hanc aut
rōi erradē si quis velit rōsi
tare reuertat ad sacrū stīp tuū
ad exempla sanctorū ad rōsilia
pertorū q̄ t a similia sunt per e
quisinome rē particulaīū et rō
ingeāī que p̄p̄t sui damnabilitē
incerta sunt lō pez inquisitores
rodi dissuit quid sit eligendū
aut p̄ deuotū oriū ad deū qui
inspirat quid agendū sit in du
bus lō legēs diuine t̄ humane
sunt regulatiue rodi t directiue
et maxime cū sūt bone volūt
tis malicia inobedia superbia rōsi
deū p̄pm̄ nigenū desperatio iac
tancia ira inuidia murmur
bilitas et retē pestes que directe
t̄ flexibilitate ad alterā p̄te
non admittit si defendunt nō
quia rēctū aut iustū si q̄ plan
tū delectabile voluptuosū Sic i
habemus ea q̄ p̄requirūt ad re
fectū bonū t̄ cū p̄tentū tū
in potens sensitiuus quid ut
potentia animalis Cū aliud sequē

Quō voluntas monet alia ad p̄tractū rōi

Arguit restat q̄ siderare de mo
tiuis voluntatis ex quo e mo
uens moto Quo de aia Movet
enī gressū ut sapiat pedes ut
ambulent rē Mō certū ab aīe
alio sequendo p̄ quod ipsa volū
tas e impare alias potentias aut
membris ad aliq̄d agendū rōnī qua
dā vtilitatis aut morē Et q̄ in
potentijs ssīmis sui intuīt sine ex
teriora sunt Duo rō siderandū vīm
q̄d se hz ex p̄te corporis q̄ appe
titus sēsuq̄ e vnctū organum in
corpore sc visus auditus et per
corpus q̄ q̄ egressū aut a roe
licet aīa moueat q̄ in roe vi
debit tū p̄ nō videbit q̄ anima
nō hz rotundā et sm id q̄ po
tentia ssīma dependz ab organo
nō corporali sm hoc nō e subiec
ta voluntati seu rōi q̄ sīd vo lo
sine nolo ribo potio sup lignū
sapor sentiē Sed in hoc nō est
peccatū nec in visu nr gustu nr
tactu quia rō aut voluntas hoc
nō habet mouere illo nō rōsilē
tē visus potens sensitiue sm q̄
q̄d e potentia q̄uis ad applicā
bilem q̄ sit in sensibilibus

est particularizatū fiēd p̄gredit
usq; ad ymaginatiōne Et illa nō
erit sit particularis rōnalis a
rōe seu voluntate que ē vniūs
lis. Sicut vnctō actiua p̄tinet
a virtute actiua ꝙ̄ Et illa sub
iacet imperio rōis Animalitas nō
et corporis dispō nō subiacet
imperio rōis Ita voluntas nō sic
medio impat membris q̄ nō ē
virtus organica Sz impat alijs
medijs quia obiectū se offert se
su cernēti ut uidi oculis om
nibus nō refutat se spēs auri q̄
nō posset ex pḡ alia videri q̄
ad sensus exteriores nō sunt fīs
natum spēm uidet sunt appre
sum mittit ḡo auri spēs sine si
militudine ad p̄mū sensū nūm
re Sz sensū cōmune qui ulterius
mittit ea ad ymaginatiuā
alla ulterius ad memorativā
sine fantasiam que ē rēpositā
spēm et oīm similiū ꝑ virtū
sensuū pr̄ dā ymaginatiua ea
reperire rōi Rō rō ad disqui
rit et q̄silicat et p̄quirit an sit
verū aut bonū rationando
Quod rō p̄ meditationē fīm
leges Syllogismorū aut hūanas aut
p̄ instinctū ꝑ dīm discussit exa
minauit et concluſit id aut aliud
esse rem verū aut bonū hic obi
get et tūc mittit voluntati tādem
examinatū transeam ut exequatur
fiat in amplectendo diligendo
aut assentiendo et tūc voluntas
apprehendens id tādem bonū
et iustū et pulchrū examinatū
et probatū p rōnē exequī id
est impat ut fiat executio Sic
q̄ rō habz se ut iudex cōmissa
rius rēi sibi executoz quid rō
mittit voluntati Et sic adhūc ra
tiocinatio Cleri rō exteriores sībi
dicit se ut actores Imperatores rō
sensus dicit se ut p̄curatores se
cundi optimi rōnis Ita voluntas
impat organis dicens fīs fiat
tut et structuat rōsensui sibi
ymaginatiue Et illa ulterius po-
tentiis sensitiuis que sunt mo
gans membrorū que ulterius
mouent membra ad actū suum
sz ut pes ambulet ad ecclesiā
sine ad rorcandū aut manū
tangat delectabile aut absti
net uel ut oculus videat pul
chrum Ideo cūmq; illa
discussio a rōe et assensu ad volū
tatem venit illi motus sp̄ntus
sancti nr̄i sibi rōni p̄cipi mo-
liter
tur sensum p̄hibē esse apprehen
sione fenestralis sz oculos claudendo Vñ cleri p̄t quod illi mo
tus sunt p̄cipi et quod nō Nec sīa
le ē aliqd mexplicabile in tabulis
indicare de mortalibus p̄cipi
ri ad vitā requirit discussio rōis
et explanari voluntate et delectā
cōcurrat ad quos videbit
mulier addendo ad conspiciendū
ea nō abire si quis videt mulierē
Anima et rēs videt et apud se quia
dei ymaginē naturā bonā De
lectasti me mouit factura tua
Sicut oculi nāt in colore pulchro
sic m mulier et anus purpurā
Nō conspiciendo no est petita Sz d
deid tādem quid in fruitore rēfrendo
qui ipsa in confinio ē pulchrū
Sed in confessionibus sua sp̄s dīm
vidi hoc ne hanc sz videndo tō
tum illiate delectatq; q̄ hic
te p̄t delectari Est in̄ mirandū
q̄ de fabrili sit p̄gressus de
lecto ad illectū et nō ē orbibus
fabile distinctū mr̄ lectū et illa
tum et ubi habitū lectus et in
choat illiatū Ideo tantū ē sp̄s
custodire et obiectū rēmouere
et vitare ea que sine periculo
apprehendi nō p̄nt et diligē
politudinē sic q̄ nō erit mala
pugnare rōi appetitus se offen
tes fīs victoria cōsistit in fugi
pnte cui obiecto pulchro aut
delectabili sp̄ oz homem bella
re cōi cōcupiscentias p̄t in
tōmge q̄ motus appetitus sp̄ui

de bona

subito rotum ad applicem ymaginationis nel sensus tue ie motus fit preter imperium rois quin us potuisset impedi a ratione si prudisset ut in risu impudico et in prima copulatiue immunda vbi subita mixti motus absq; dissensione rois non subiacent de quibus pl patebit cs et paulo rois vlo cum bonum qd volo hoc ago glo ex pomit qn ho vult nd arripiste et ht corripisti et dicit sancti thom pl ie qn hoc quidem ex dispa corporis p qn impeditur appetitus sensitius que to ir sequat imperium rois vii et ibi pau. subdit (video alia lege in membris meis repugnantem legi mentis nec ro non impugnat hoc ad maiora pcta Sic etiam quodam actus predunt ex appetitu nali et illu nd sequunt apprehensione sensus sed intellectus et tales sunt actus potentie vegetatiue ut nutritie augmentatiue et illi etiam nd subsunt rois motus e pulsus cordis e genitalium nd fm voluntate ro dna vitalis et nd obedit rois Sic de motu membroz genitaliu dicit Aug xiio de trinitate dei qn ht motus rois nd obedit accidit ex pena peccati ut sic aiam sue mobedientie ad deu in illo principe membro pena mobedientie panat p quod peccm originale ad posteros traduci Sic qn subtracto dono supnali hoc accidit in statu innocentie nam a sibi relicta ordo rois nalibus nec illa membra nd obediunt rois fm apl in ho de carne motus alium e qn ex aliq apprehensione tam cor qn membra genitalia commouent In quibus intellectus et fantasia repntant aliq ex quib rois sequunt passiones aud .i. delectationes ad quas q spes motus horu membroz nd ht monent fm missid rois qn sic ad motum horu membroz requirit aliq alteratio nalis sc caliditatis et frigiditatis circa quod alteratio nd subiacet imperio rationis Et sperm in duobus meatibus sc tendet genitalibus meatibus qz vtriusq; ipsoz membroz e quodda dl separatu unu nd e principium vite pm e virtute ro Cor enim e prim sensus et membrum genitale e principium virtutis seminalis torq; hoc quod semen est virtute totum dl ro nam monent ut in sopnus et alias p nutrim rois vsq; quinq; ro plus sunt pene quam culpe nisi p voluntate deliberata rationis aut pmissa pueritia ro siderum vtilia quo ad nam et quo ad nutrim quia vbi ro et voluntas nd sunt dominium alicui e nulla et quo voluntas membra aut potentia ad actus suos. et processa a spibus ad virilitate et eqa a virilitate ad sensus et ad membra et ad actus membroz et qui sunt primi motus sc ipsius sm et qui sunt ii motus et quo tm quittari pnt reputantes sensum De quo tm ecce pl hebr

Quid et a quo mutetur voluntas cap^m Septimum

Habito igr quo moueat vo luntas inferiora videndu e quo et a quo moueat et an ex necessitate moueat .i. an neces sitate ab aliquo obiecto seu volito pri ri nd e libera Et quo ostendit qn moueri voluntarie nd e aliud nisi qn voluntas reducta de potentia ad actu ut quia pnus nd volumus modo nolumus sc ad diligendu deu dissentiendu a sequendu volendu appetendu nendu aliqd volitu quod e bonum sibi pntatu per intellectu practicu qui examinat aliqd sibi pntatu p fantasia aut ymaginatiu ut dictu e ro appetibile seu de sirabile apprehensu movet

potentiā per medīū finis sic ibi
ba predis seu rama predis mo
uet aiā .i. mēbrū at allicit et
q̄ trahit in suū appetibile. Deo
uersimada monet intellectus
voluntatē et voluntas intellectū
Vlq̄ voluntas monet intellectū
q̄ntū ad exercitiū actus ut sci
intellectus ꝛ rō discernat dis
cutiant veru sicut pp̄ magr̄ ordi
nes cōmissarios. Econ. Vlq̄ intel
lectus monet voluntatē p̄bitum
do obiectū examinatū q̄ hmōi
virtuositudinale sibi actiones cōd
cant. Et voluntas monet separā
p̄bitato sibi obiecto ut velit ea
que sunt ad finē. Sic voluntas
mō ab appetū sēsitiuo q̄ id quod
apprehēt sub rōe quementē tā
quā bonū monet voluntatē. Et
hoc fit p̄ admissiū appetitꝰ sēsi
tiui ꝙn assuescit q̄ aliqn̄ vim rō
nemina que alit̄ videt magne
mentia fm̄ q̄ hō. Dispositꝰ ē in
posteū sēsuma ad mēbra potu bal
neo ꝛc. Dum fm̄ phm̄ in ethicis
dicitur cōmuniqusq; talis fm̄
mī ei sēsr̄ est in rōnibꝰ videq
balnea mītis uidunt calidiora
esse quā ibi qui p̄ius intrauit
p̄t̄ rōnem diuisam dispōz. Vñ
fm̄ q̄ hō ē passionatꝰ fm̄ hoc
iudicat ut iratꝰ aliꝰ quā tra
ctus iudicat. Et tm̄ dō aliꝰ q̄
audax. Sō rō clarius et rectius iu
dicat ꝛ pnūciat in hōmē nō pas
sionato quā passionato .i. nō hō
nō neglt̄ nō iudex nō ignorat nō
mat nō timet nō sperat mordia
te nō delectāt nō ē anarcꝰ nō tu
perbus nō rupidꝰ ꝛc. q̄ sūt pas
siones ustiq; iudicat. Sic ꝛ pala
tū nō infectū directiꝰ iudicat
de sapore quā infectū nopo
to. Quidē ut in febricitantibus
Neq; appetū sēsuū aliꝰ pp̄ priꝑ
obiectū sunt q̄ ei offert ex rōe
appetitꝰ nō gnāt in ymaginatiua
virtute diffusa quedā bonū aut
apprēnsio pene fm̄ obiectorū
qualitatē et stante illa dispō
nō p̄t in cōtrū sēntē. Vera ē
eni ratiō sua. Unaquēq; rep
tat̄ q̄ ingenitū sua abstractus
ꝛ illectus .i. a re ingenibili et
sensitiuo appetitu. Stat inquā dis
positio talis sine intimatio monet
voluntatē aut intellectū ad assen
tiendū aut delectandū ꝛ ut p̄ti
pat membris ad exequendū
fm̄ inclinationē appetitus ut
in tibo veste honore dignitate
aut generib⁹ Infallibiliter enī
sitatur q̄ quis in estimatiua vir
tute tā ardens et effrenā quā
dispositio ut etiā totū rōnis
taleficiat ꝛ in omēa intredibili
libidine et quis fictuetiori q̄
si actus animalis p̄fectꝰ nō
nullū usq; ētē ad seminis effu
sionē ꝛ sine omī tactu exte
ri impressione spēz in pudicaz
q̄ pudicā si nō resistat nili impe
sionē in pudo p̄ rōis dictum fm̄
aplē rō dicitur resistibilitet
rōnipotibili verbis ut in iudi
traditore ubi cupiditas ꝛ appe
titus penū tāq̄ qualitū in
estimatiua ut potis xm̄ tradere
vellet quā timere penuria et
in petro xm̄ negare ex timore
pericli p̄mo p̄ irascibile
2o p̄ concupiscibile pertendes q̄ pe
trus in ymaginatiua pene quā
p̄ irascibilem ꝛ pelle⁹ nolunt
xm̄ negarent ex timōe. Si si ut
q̄ liberatus fuisset a passione
ille a cupiditate iste a timōe
ꝛ primi fissent appetitus sensitiuus
ad examen rois p̄fecto nō re
cusasset otiū appetitum sēsuum
Raro enī aut nullꝰ pertendēs
quis si fortē primus p̄ exame
nois discutiēs que ē limine p̄
tendens voluntate ꝛ ad ductes
in bonū et verū. Demedes etc
nullū coopantur primo mo
tant ad pertandū p̄ passio
nes irascibiles ab inflammedes
appetitū sensitiuū interiore etc
sēsibiq; exteriorēs sic ostendit

Intento demonis et obtenebre
re intellectu sic dei illudere
et ne obtenebrato phantasia
fantasia et appetitu sensus qz
dum ex intellectu agere nos pos
sint tota opacio demonis vi
esse circa fantasiam et appetitum
sensitivum quoniam virtus quomo
do possit inducere ad phantasmata
apparitiones aliquas et quomodo
aliquis formis imaginatis pos
sent ipsi aliquibus fieri quando ap
petitus sensitivus exacte ad
aliquid passionem Nam nam vir
talis obedit spiritui ad motum
localem Unde duabus ordinibus
fiat patet quia ex motu locali vir
tutis inferioris quidem puerum pun
ctum diuinum ortum rubeum et
cum aliquibus formis imaginatis
pingant quia sequitur ad motum
lucis de sompno et vigilia dicat quod
quidem dormiens desiderante
plurimum sanguine ad primum sensitivum
et sensum communem simul desiderant
motus sive impressiones
relicte ex sensibilibus moribus
que in speciebus sensibilibus con
seruantur et mouent primum sen si
tivum ita quod videtur quod appa
rent ac si res primum sensitivum a
rebus vere exterioribus moue
ret talis motus localis huiusmodi
sensitivum per prauitatem a demo
nibus sic et appetitus sensitivus ex
citatur ad aliquas passiones sicut
quidam dicitur motus corporis et
spiritus ut patet in ira amantibus et
diabolus potest ad hoc cooperari et
ex hoc quod passiones excitate in
appetitu sensitivo sequitur et quod motus
sive interiores predicto modo inducti
ad primum spiritum magis homo
potest pati Unde in eodem libro
dicit quod amantes modicum sibi ne
in apprehensione rei amate mo
nuant Contingit etiam ex hoc quod
passio e contra ut id quod ymaginando
videtur quia ei qui a passione detinetur
natura videtur esse bonum ad quod passionem inclinat et tale modo dya
bolus mittit inducat ad peccatum
certando huius patet patet in his
qui sollicite vigilant super accidia
cordis et pudghant cum vita ex
teriora tunc dicit et vigiliarum
tum vero plenum his dominus et cohibet
mox insurgentes male se passio
nes sicut quod tunc sopitum videtur
non his plenum dominus quia plenius
one illusiones facilius maxime
de mentibus quas in toto tem
do tunc vigiliarum admittere nol
unt de quibus melius et silet quia
loquens et nullus ambigit hec a
demones machinari ut quos
non vigilando subito dormiendo
impediant Aut a diuino celeb
rare impediat aut ad mordma
tum tristitiam deducat aut subito
et aliquas sopitionum tunc vigi
liarum semper ad illa fantas
mata fortius accensa tum festinat
hec circa non valeat sicut in somn
bus et psalmodia se interponunt
imperfecte sic et appetitus sen
sitivus ex obiecto per se mouetur ne
cessitatem aut ab alio motus no
luit voluntate abstinet vero inuito

In quibus voluntas non habet plenum dominium

Sed vis hoc ostendit per auctoritatem
Sibi sic et in aliis passionatis
iudicium vocis qui sine medio volun
tatis fert in obiectum appetitus sensitivum
inducendo membra exteriora aut
accipiendo oblatum causa non indi
catum tamen quia iudicato Sanctus thomas
patet et rem gentiles subtilius ex
aminando causas assignat eas que
certum multum expedit sane quia ex
certitudine sane talium causarum
per rectos bone voluntatis obuiare
istis passionibus ne admittant
et subuertant vocis iudicium etc
ex tali subuersione sequitur pec
catum Nam passionati sunt simul
infirmi sum ar[gu]te volente cru
re infirmitatem ex peccato causas

mfirmitatis quibꝫ rogunt fideles pñs remedia adhiberi pñ
sequendū sm eundē thomā li°
ni° c. vy cōn gentilēs qꝫ prima
causa mouens ad aliqd agen
dū aut fugiendū in moralibꝫ
est res exterior apphensa et
p similitudinē z speciē suā i sēn
exteriores z intiores tūc seductiua
vsqꝫ ad virtutē apphensiuam
sēz ymaginatiuā z vltiꝰ ad rōz
que rō est zm actuū pōrpui
ad amonē moralem que exam
nat eum re exaduta mittit ea
ad voluntatē que ē zn pñs mach
inē et exequ° indicū et sniā ra
tionis Cūq; ē vis motiua in me
bris exteriorib⁹ que exequ° vo
luntas impezitō in voluntate
aut ad meritū actus moralis bo
nus aut malus Actus enī iste
exterior ad moralē virtutē aut
vicū nō pōtinet nisi eēntialē pre
dit a voluntate Inquātū ī illē
actus procedit a voluntate delibe
rata uel nō deliberata seu ex
infirmitate passiōe aut ignoran
cia mitatū diminuī aut augē
victa actionis aut virtū sniā
quātitatē voluntatē Un pō pñs
nō est pctm nisi qꝫ monet pmo or
dine nālem sed nisi le deficiat in
eo ꝑ pñs sēz in actu apphensiue
virtutis Sicut nō obiectū a rōe
dyuturē aut sit bonū aut non
nō ē virtū mouere in se rōnabile
ratiō Relinquī go qꝫ in solo
actu voluntatis interioris sēz
velle nolle assentire dissentire
delectari z his sit pctm z ad hoc
in actu exteriori ab nāli ipulso
z hoc in steruī sic motꝰ gressus me
broꝝ exteriorū qcūq; partiū pcs
sue peccatū si sit in voluntate ē
pctm formaliter et causaliter

Unde et in quo est error voluntatis nonū ca.ᵗᵘ

Hic igī se hūte processu ad
actū pctī videndū ē ex qꝰ
pctm est defectus z ex defectu
contingit in quo est gō defectꝰ
z a quo z vñ ut ex notā d'ctis
sciatur quō ea sit obmanda et
per cōsequens ut voluntas rēd
fiatur Ille go defectus sm tho
vbi ē nō est nālis voluntati cūz
alias voluntas ipa peccaret nec
casualis nec fortuitꝰ qz ea sue
pter rōz ī nō conūnit Unde
Oportet igī Dicē qꝫ in defectu
voluntatis vñ ordo pctm sit vo
luntarius nō sic ille defectꝰ ē per
talē ne oporteat sic procedū in
infinitū Cū aut voluntas sit mo
ta ab alio sic patuit sic a vi ap
phensiua sēz rōe z ab obiecto ip
sam mouentibꝫ si z ipa voluntas deflectit ab ordine rectificē
est defectuosa Ratio vō que
est pñs motiua voluntatis mul
ta bona apphendit pōt tñ quia
multos fines rōis aut sit ppa
simul vñ z voluntatē erit finis
et bonū quodā detiātū per
rationē Cūq; ī voluntas tendit
ad actū mota ex apphensione
rōis rēpūtantis sibi ꝗpiū bonū
sēz sūmū bonū aut aliqd ordi
nabile in sūmū bonū tūc seqꝰ
debita actio z ē bona voluntas
Si aut voluntas in actū volu
tionis aut consilij aut delectā
tionis ꝗcedit ad apphensionē
apphensiue sensualis qd' z si
ꝑ omissū iudicio rōis quod
humana voluntas ēt sē actio
perueꝛsa Sic indep sme cpa
mur causē status forensis snīz
in quā sup snīz et rē inqui
dex nec erit si voluntas ad ac
tionē cōsentit ex apphensione
rōis exadunt̄ rēz non recte
vel mutat bonū aliqd a pprio
bono voluntatis Dupliciter sequī
in voluntate defectus ex defec
tu virtutis ꝛequisitis ipsam
qz rō nō sēp discernit qd' rem
est aut bonū ex defectu aut
ꝑ subitā apphensionē appetitꝰ
sensitiui aut ex defectu summus

intelligentie q̃ falli pt̃ cũ ist̃
go duobus st̃ omissa cõsidera
cõd rationis sine distinctione si no
lũtas fert̃ in bonũ delectabile
fm sensũ est mala aut si cõ
in aliquo rationabiliũ deficit
q̃ no ẽ mal̃ nel hoc no bonũ
et voluntas tendit in id cui ni
hil prius obiectũ nec ẽ defectu or
dinis et est voluntaria q̃ in po
testate ẽ velle nel nolle ctra ī
ptate voluntatis ẽ q̃ cũ actu cõ
sideret nel a cõsiderãe desistat
aut actu cõsiderationis sustine
at donec assidua amori hũano
lux veritatis magis clareat
In talibus ī motibus et sil
libus nõ ẽ fatendũ q̃ voluntas
de nẽcitate rogit̃ p aliqd̃ obiec
tũ aut nolens quĩ libẽ in pt̃
rata tendit cui sit põ rationalis
que utrique oppõ se hꝫ pt̃ nec
ẽ a deo rogi̇ licet minime ut
ulc̃ nolit nutando fꝫ cui
Nã deus monet omnia fm
eorũ cõditiones dꝫ ma fm dis
positũ &c. de. di. deus nõ cor
rupit natã si cõsuluit cõ extra
neis fm diuinã naturã sequit̃
effectus necessarii et ex causis
contingentibus effectus cõtin
gentes Hoc tho cõ nõ ẽ imm
ne a culpa. q̃ tendit̃ videl̃
a repentino obiectũ mouetur
licet q̃n̄ absorbẽt cõ a rebe
mentia delationis seu alicui
passionis q̃ potuit obuiare
illis a pũo si diligentia ferisse
sue ebrius cõ nõ excusatur ne
malefacere licet nõ assidere operi
Vno fm philm duplex peccatum
ẽ q̃ voluntarie incidit in
ebrietatẽ Tendit in voluntarie
in aliqd̃ obiectũ naliter sed et q̃
libet posit in suum obiectum et hoc
ẽ bonum in communi dꝫ quod
voluntas velit sub ratione boni aut
veri aut apparentis aut
sub ratione fugiendi aliquem defectum
qd̃ est bonum priuatiue q̃ mere
malo fm accidens aliqd̃ boni ẽ

Deo voluntas nõ solũ in ea fert̃
que sue potentie sunt sed et ea
in quibus alia potentia
aliũ quatenus in se aliquid boni
habent ut esse vegetare gaudere
intelligere vnde est ista ratio quod
vnde qd̃ de nẽcitate voluntas ut
quo ad specificationem obiecti liceat
ab eo pt̃ amentia fm exercitium
actus sed q̃ multi ex malis ad
multum sicut etiam habitudo ut ponit
velle omne q̃ fm omnem sui rationem
rationem fert̃ in aliquid tripliciter
sumitur bonum purum bonum Et si
semper voluntas actu ferretur
in illud sicut est in patria de facto
nihil peccaret quia tota de
lectatio nostra est q̃ omnes alias
delectationes excludit sicut motus
minores excludunt motus ma
res et q̃ auertit se ad alia de
lectabilia et volita ex nẽcitate ne
ad finem vitandi inordinatum requisitum
ingressum omittit illud et adhibet pleni
tudinem bonum que definitur ab
aliquo bono Tho hoc pluraliter bo
nũ pura fm assistentiam dꝫ d
se huiusmodi nihil nõ omnino bonum pure
repudiatur a voluntate ad appetibile
sic q̃ nõ de nẽcitate fert̃ voluntas
tamen ex nõ sp voluntas ẽ bona
quĩ tendit in ultimum finem sed in
dividua autem alia sed q̃ fm b
bitudinem autem alia sed q̃ fm b
bitudinem non pt̃ sistere in ratione dei et sp
tum aut in alia particularia or
dinata in finem ut sit in rem finem
relata ut sanitas corpus pugnam
talia bona licet possint dimitte
dignitates &c. actu nel habitu in
beatitudinem ordinata q̃ in appe
titu et non appetitu potest licet sepe
accidat subintrare in talibus &c.
qd̃ deberet ordinari in vltimum
finem aliter ab ultimo fine et sepe
assistunt finem ut nõ ideo amet
ppter beatitudinem sed q̃ se ipsum et q̃
vtile debetur eo frenari in q̃ de
petitum resistat fini augustini in vti
frue dis et frui utendis Sic &c. lo.

Quis surgit tanta rusticitas ut voluntate hui

Iam restat videre cur tanta in stabilitas et in voluntate et ego stabiliri posset ac ptinaci tari et hec multū prodesse ad voluntatem bonā tā faciendā quā conseruandā Pro quo sciendū q voluntas bt̄o in patria nūq̄ nō pōt de bono in malū nec eqd̄ q̄ tā nō sue in statu prīo ne uel malicie si impediāt primi Item quia sūmo bono adhēret certa quod nullū de pdē bonū cū i se in eo aliā bona possidet nō pōt ab eo nūq̄ cedere q̄ tales aut id sunt beate a q̄ t̄ monet ounds ignorāt alias nō esset bt̄e si aliqua ignorarent q̄ sua appetēnt et debent cū ign̄ sit de peccand̄ contingit ex aliqua ignorantia electionis ut dr̄ phūs 2o ethi Omūs malus ignorans nō pōt t̄ aliē nūq̄ de bono in malū Sz voluntas puri viatoris mutabilis est et hoc pōt sic intelligi primo quia ē in statu pdigne et multe miserie ē enī vita hoīs sup terrā Job vij p hanc ēpistolā nam sepius omittit sīi tristitie 2o q̄ nouissimū apprehendit ultimū finē suū si vadit per media adhuc ad finē ducūt et hec media sunt ammarū distrahēt nūc huc nūc illuc tā quā mutabilia Item quia ne esse est voluntati hoīs mutari ad multa denotāt ppt̄ corruptionē pūt̄ pene in corpore qđ corpus multa requirit ppt̄ sui imperfectōz nūc sopnū nūc vigilā nūc illa nūc ista In qua multitudine varietate ēz voluntas sepius mutari et quia nō sūt pt̄ tangē mēbra sicut difficile est tangē tentigo in cerebro pōt ethi et sepius mutā et errare Ille hec imitatio attingit ex diuersa apprehensione obiecti ex pte appetitus sensitiui qui repūtat rōni aut voluntati diuersa aut ad bona aut apparēntia tā ppe quem cunq̄ et cuiha Nolens ē volūtas q̄ triste sensualiter Sicut adā noluit tristare eiā uxorē suā nec ei tradidē accepit et comedit sic et hyt Suadet enī appetitus sēsitiuus id acceptū per vīz aut voluptatē que ei dulcabilia q̄ displicentia nō hz an sint nē nec apparent planta q̄ hoc ptinet ad trē et sepultus allint ex sua vehemencia superiores vires et obtumbilat sua impetuositate q̄ offuscat vidētū rōis et p cō sequens voluntatē Impedit enī ne possit recte de re et Nil bene retinet animoz vitā id liuē rectū Dure amoz rectū dederis esse deus Amoz cupiditas et voluptas Tum enī appetitus sēsitiuus quā rō et voluptas feruētur in aliqđ sub rōe quē nent fm̄ dulcedines legēs appetitū sub rōe apparentis de lectabilis tā quā pp̄ obiectū p sentis Rō nō sub rōe vī bon per leges diuinas à huanas Illa tū duo nō sp̄ in vno reperiuntur Imo crebrius mēs cōs p tmax pugnat ē vendicat sibi quoz volente quod sibi videt rō cui bona visa rōe videt bona appetitu sēsitiuo nī eqđ ut castitas abstinēti tyrannica que appetitus refugit Io scā thō rōi gentiles hūi nī t 13 ordinē bonoz pōnt Sidnum bonū felicitas que ē ultim̄ finis sz deus est quīto aliqui hui fini ppinquiq̄ tāto p̄mū finē hoīs bona huius aut ppinquissima est virtus caritas humilitas Sz quid aliud ad bona opa roēs horiēs perficiat Cōis aut est Debita disp̄ rōis et vtend̄ sub certa rōe sua mgēmū finitatis pōt hoc aut corporis voluntas que nr̄a est ad expeditōz Dei exēplū Dulcie dignitates et quibus amicabilitibus quasi

ordinate ꝑmanq; ad unitate hic
ordo a roe sibi bene cōstitū et
bene ordinata debat. Appetꝰ
vero ſpūs infima exteriora app
hendit tamq; optima et
ſuprema vtz clare in ſeculariby
amar. ſuperbis ꝛc. Unde ꝛ pe
nazd ordo cadē nō ſeruz ſi q;
primari ꝑalibz maiorꝫ pene
eſtimaꝫ ab eis quā ſpūalibz
et etnis bonis. Ideo ne ꝑiciꝫ
temporalibz ſpoliant ſe etiam
vt ingtudo ꝑorum ſpoliū
deo quā voluptate ſua patiꝫ
Unde tid ſpoliatoꝝ q; nō iuuet
Temꝑalia ad bonoꝝ ꝺapna
ſup via penſanda quia nō ali
omnibus cognoſcitur vā beat
que ſint abſentia et inſenſibi
lia ſenſibilia vō bona et ꝑ
na licet parua ſint et pene nīa
plus mouent appetitū Ideo q;
in voluntate error ſequiꝫ ex ap
poe ſenſus Un dicit q; amoꝝ
ſui ꝑprius ſit origo oīs cupa
omis peccati et duo cause
ꝑcipua reducunt in causam
hanc ut dicit Aug. ſl de ciuite
dei Amoꝝ ſui uſq; ad cōtemptū
dei facit ciuitate babilonie
huiꝰ rōis ꝑomit tho in ꝑa ꝛe Ci
pio autē ampli ꝺ ꝑpie et ꝑ ſe ex
pte queſtionis ad cōmutabile
bonū ex qua quide parte oīs
actus peccati procedit ex a ꝑo
mordinato appetitu alicui ꝑtis
bonī ex aut aliqī appetit moꝝ
dinate aliq̄ ꝑtale bonū aut
dit ex hoc q; inordinate amat
ſeipm Alicui enī velle bonū
e amare ſō fugā mali appetiꝫ
qua nob amabiliꝫ Ideo qui ſe
ſtrenue vellet ꝑfecte vitare dēꝫ
ſeip̄ ꝺtempne et rerpus ꝑpiꝫ
odire voluptates rerporis ꝑm
id ſaluatore qui odit aiam ſuā
in hac mūdo in vitā etnam
uſtodit eam Et hoc ꝺ ſeipm
abnegare ꝛq; qui nob ꝑpoſuit

dilignā et mripondmq; Ideo
deus nobis reuelauit et ſenſuali
tas in multis ꝺminatur ſō volūp
tas obtectat et erruit ꝛ. xl. C XI

Cur ratio et voluntas vulnerantur a ſenſualitate et

Hic madit magiſter quoniā
et vide rationes huiuſmodi
mit q; impetus ſenſualitatis q;
eſt miſerior ad rationē et volū
tate vnitur duaꝝ ſua ut ſuperi
ores iſte poteſtes impediant in
actibus ſuis Cū ꝑpe ſint ponē
non orgānice nec organice alle
gate prout tā et ueritas ſtuā
Pro quo nōt ſtius tho. in ꝑa
ꝛe q. volūtas mo. ab obiecto
appetibilis ſtituit ut hō cauti
ꝺicit ꝑpt aliquā ꝺiſpoſitā
tē per delectabile aut triſtabile
obiectū ſic q; iudicauit aliq̄ ꝺ
eſſe ꝺmenens aut bonū ſue
malū eo tēpoe quo ſic ē diſpo
ſitus qualē tē nō iudicatꝝ aliſſe
te diſpoē ut in ſerpo quilibet
experiꝫ bono ꝑpe approbando
quod alio ꝑpe improbat oīo
Et hoc contingit duplr bono ſic
q; tōr rō ligatur nā hō hz vſū
roīs ſicut ꝺtingit in illis qui
ꝑpt vehementiā ire aut gaudiī
ne furoꝛi aut amentes ſunt ſō
z ꝑp aliud ꝑtrahuntur rōnem
Hugōi aut diſpoēs bono ſine ꝑ
ꝑali mīnuīne ſunt et de talibz
nō ē aliud ſentendū q; de ma
lubus brutis que ex unīe ſe
quūt impetū paſſionis et
in multa rōnilia admittit ꝑpe
hanc paſſionē q; in talibz nō
eſt aliquis rōnis motꝰ i nā ra
ſidentis et talibz aliud nō ex
pedit in violentiano q; abſentia
roīs ligatoīs timoꝛis aut aliaꝰ
delectationis mō nocuaꝝ ſicut
q; vna alia excludit vtz in re
ge aſſuero heſter. ſ. cum alie pu
elle pulchre eligebant ut dolor
z amor de regina baſti ꝑtē paſſi

douet hi semite passione rō m
aperz ēnumstere dīt quidam
aut dd furoz ni cazsu ē ire
n rede furori Prodest tñ ad
ualidiorē passionē deuota a
liorū oracio ut quod nā nec
ata contrēit grād per oracionē
potent sanare (Multa erā hec
possima n scripturis sanct et
exemplis sanctorū de talibz
vehementibz passionat et cor
rūdiorē varijs vīz in amoy p
nogumto dand cēnte d pas
sione soror sue thamar n vt
rm qua vehement frebant
in eius gropistenna Et tñ po
rōpletū nec eā vidē potuit
fi eam ussit expelli a se Et sic
m adolescente sancto ignem
amante qm p amore egrotat
et talia multa Sz an hec pas
sio mmut pcipiū rōi sanat n
uolūtatem pt videbī Aliqñ
vero m talibus passionat no
absorbet tōlit rō fi manz libe
rū arbitriū iudiciū rōis sic
ert tue manz aliquid de moti
uolūtatis Et qñto ad hoc qđ
manet nō sequit de nēcitate pas
sionem (In brūiosis aūt sēnia
posīt 7 appetitū eius tō r sbi
tē rōni Ad pfectū aūt sēnia
dentiue passionū dr q̄ cīa
hale p uolūtatē ert mō īme
diate a bono apprehenso p sēnm
(Multa enī volumꝰ et optamꝰ
absq; ert passione appetitꝰ sēnī
per solum electū ut maxime
pt in hīs quibz rō dirigit pas
siones vīz in ambitiosis 7 in iro
tmentibz in quibus iusta est
rōis ad passionē et tñ voluntas
eligit q̄ sensui placet (hoc m pa
te q̄ art iiij spaziū rōis pt
sī quid sensualitas mmut rōi
possima sic accipē sīm ēndem
Passio appetitꝰ sēnī sī amoz
gropīa 7c dicat nō pt intelligi
aut mouē rōi aut voluntatē
si indirecte vor dict Vnde sīm

abstractoz Omes enī potē aīe
sunt m vna essēn radicate (Io
necesse ē q̄ī vna intendat et an
gebur m suo actu alia simultā
uel etiā totū impediat sic mul
ti studentes pazū digerunt Qđ
persa cīa vicīj ad plura est mor
quod cīta et cās q̄ m opibus
anime requīt quedā intensio
que dd vehemēt applicat et
omīa nō pt alteri vehement in
tendere Sic q̄ī motꝰ appetitꝰ se
situm fortificat sīm passionē qua
rōis vīde est q̄ motꝰ rōnalis
impedia et voluntas Alio mō
ex parte obiecti voluntat quod
ē bonū rōe apprehensum Impe
ditur enī iudiciū et apprehensio
rōis ppt vehemētē 7 mō dma
tā apprehensionē ymaginatiuis
7 estimatiue sicut m amentibz
Nād apprehensio ymaginatiue et
iudiciū estimatiue ſē passione
appetitꝰ sēnī sed 7 iudiciū lig
ue sequit iudiciū gustus Vñ
videmꝰ q̄ homēs m alijs passiō
ēntes nō facilī auertunt ymā
ginatione ab hīs que affligunt
hūj et iudiciū rōis a sequi pas
sionē appetitꝰ sēnī Et p ēndem
tis voluntatis q̄n nanq̄ a sequn
tur rationis iudiciū Sz d. quō rō
cōi ppriū sīt sīmt separari a
passione ut nō fiat qđ rō dic
tat fi id ad quod voluntas uel
passio trahit (Ad hoc sanctꝰ tho
dr distinguē dupl sīt subiect
m vīs 7 pt vī que aīe sīe
requirēt ad hoc q̄ rōi recte agat
q̄nazd defectus impedit rōis
7 voluntatē in suo actu Sicut
tia amissalis ē q̄ rō sīat mul
tā formarū esse facendarū
sicut omes mula esse sterilem
Sz tñ nō cognoscit m pticulari
hoc actū qui est formalis non
esse faciendū Et hoc q̄nq; pt
delectatꝰ actu attingante potē
tiam ymaginatiuā q̄ adeo fixꝰ
est 7 rapitꝰ q̄ nō aduert ad pt

De bona

ner in actu Ideo difficile q̃d
ptcr ꝛd ꝙ actꝰ no ꝙsiderat hō
agat ⁊ agit ꝯ̃ id quod actꝰ
cōsiderat Licet in ꝑsn ⁊ hīte
scientiā hēat nō esse faciendū
fornicatorē quia passio impedi
at talem actualem cōsideratiō
Ideo in eo plus ꝑualet actua
lis delectatio quā hītualis
scientia Nam licet sīa vlis ⁊
certissima nō in hr ꝓtinpaliter
in opatione sī magīt sīa ptcr
eo ꝙ actꝰ sunt ēt singularia
p̃mo mete Ideo non mirū si im
pulsibilibus passio agit cōn
siderata ꝑmnez salem absente cō
siderato ꝑticulari Et sic vo
luntas ꝑmit a sensualitate dēz
la delectatio apprehensa sit sed
quadam tristitia circa rōzpalis ꝑ
talore aut alius ex quo lī
gatur ratio non libē exercen
actū rōis sicut de sōpno et ebri
etate que etiā ligant rationē
ne rezid iudicū habeat Et dr
aplꝰ in ethicis dū in tali mōti
nente aut sōpiente quis
orato ad cōcludendū sua passio
nem generat in filiomo cōiōz
ꝓpter p̃ma fuat rō sīs nulla
formatio ⁊ cōcludenda alia ⁊
passionis Quadrat sīs nā delec
tatio ⁊ spernenda et subiacza
subsudz hīr sīs actꝰ ⁊ delecta
bilis ⁊ Ideo cōcludit 1ª iste actꝰ
nō ⁊ spernendus et sī dicat
ore hīc actꝰ nō esse fugiendꝰ
alicui in mōdiat mente ꝓpter vnā
passionē Sed ebrius qui ꝑcu
fert vā sententiosa que in me
te sua dūdiat nō ꝓt uti in ebrio
rē Ideo iudicū oris et mentis
in tali est dūersū Ideo ꝓhūs
in ꝑdō ethi ⁊ appa tale iudicū
te particulare in mentira mo
uent in ꝛcūd eiq̃d̃ ꝑpe dispo
nit Dulus passionēs animē
egritudinēs appellat ex illo
rū processu habet ꝙ instabi
litas voluntatis hūane tātum
ex appetitu sēsitiuo qui ad diuersa mouet et vehemēt affixi ad sua
obiecta que sequens rationis et
voluntas mutabilia sunt Iste mu
tabilis ⁊ voluntas hominis ex hoc
ꝙ ex nullo suo particulari voluto
sanari ꝓt ꝺcta sed hec voluta
sunt imꝑfecta ⁊ admixtas hui
amaritudinēs Ideo in eis ꝑfi
dus et tedius Et fastidio ifīto
ad aliud se voluntas queritat et
ibi silr paulatī ꝛpausat Et
eodē mō sic in priori arguit
fastidiū ⁊ q̃ erat quereꝝ in
quo no fastidiet ⁊ nō immut
in pntī ꝙ sua ꝛspetza a
maritudinibus deuet ad ulti
mū appetibile sūmo p̃mo re
mat in quo similr quiescit et
indigna fatigat ꝙ id mihil hr
amaritudinis ⁊ infinite bo
nitatis In qua quadrat quies
admirari ꝙsiderare ⁊ delectari
ꝓt Adhuc ꝑ amplius ꝛtenꝺ
ꝙsiderandū et delectandū ac
mirandū ꝓpt ꝙ in aliozꝝ rōside
ratione ⁊ delectatione fastidiū gnāt
polet p̃mo quia bñs defīunt
ꝙsiderantis aut debilitantur
aut ꝙ sua sint fonte delectationis
quia voluntas hūana sanā ad
pati fastidiū ⁊ retrit se ad aliud
in quo silr agit Ideo voluntas
hūana nō sine sūmo bono sa
tiari ꝓt ex sua ingenite ideo
ſcurꝝ hīc manet famelica cō
mutabilis sicut mā p̃ma ⁊ insi
nite appetibilitatis ad formā et in
saciabilis sic ⁊ voluntas

Quō restringi potest ꝛ

Stabiliri aut ꝓt 2º Humanꝝ
hominis mediocriando et no
minis in amando ꝺcꝰ in solo
sūmo bono ꝙ mihil ꝛstat sibi
ad volendū et appetendū eiq̃ dispo
quescit ⁊ cōito ꝓpterea ꝙ
deo finit tā in diligendo ꝙ in
reformando tāto quiescꝰ cit
Videmus in artis ꝙtemplatiuis
et actiuis diligentibus qui mul
tū ꝛponsilia querūt ꝑ mo
nauseant ea ꝺcit cū dicat ꝑcꝰ

ro de gnatione q̄t̄ longe dis
tare a deo rēt̄ sunt corrupt̄ibi
les. Ideo celū angeli spere ⁊ t̄
incorrupt̄ibiles sūt q̄ longe a
terrenis passionibus & pēis
sis clare luq̄nt pt̄ quo voluntas
in tanta rectitudine ⁊ turbine
voluntū apphensionū obiectoꝝ
rectissima poterit ut nō deuiet
a vero bono aut ab illo bono
quod ordinat ad verū bonū
Nam ꝓa ois voluntat̄ humane
⁊ angelice est omnia voluntas
ut sit velit eo mō quo Deus
voluntas vult. ad velle. Nā di
co p id velit quod dei voluntas
vult. q̄ alius iude voluntas ex
oriat̄ ⁊ dei pceptis finis ca
dens voluntas q̄ vt̄ēt̄ eam vole
bat mori. Et nō sic volunt pt̄ p
uadas. Nā alij mea voluntas rea
est si aliud velit q̄a deus vult
Gnia ⁊ fidēles volebant pau
lū viuā ⁊ deꝰ ipm volut mori
⁊ th̄ rēa fiunt vt̄ēt̄ Gnia licet
nō gnaliter. Nā voluit ꝑ mī
mā voluntē q̄ sic deꝰ volut fi
deles velle. Ser vō dei voluntas
⁊ actus volendi pandē nobis
per dei pceptū p exā ⁊ pd ⁊ stoꝝ
p sancta scripturā p doctores
p diuinos p mspicationem om
per obediēa ⁊ pceptū ⁊ gsiā su
periorē ⁊ p legem humanas vo
luntabiliter edītas p mstrum
ālem Sigfrid est mquit sup
nos lumē vultꝰ tui Dne. Ideo
non ē mīe dicē nob̄ pmit
titur multa dicere quib̄ ostendit
nobis bona q̄a nō nesciat
nisi qui scire nō vult. Repletu
est cū tira sua Dni vbi hmi
litas vbi sapiēcia et ablatio ad
oportunitatē seruendi dei volū
tatem. Hīta sola humilitate et
desiderio ⁊ oroē ad deū fiūt
nō ē pt̄e ignoranē via Dni
Nō enī scīdet deus vnū nī r
uelauerit ꝑnus suis ꝑphetis
nos iij. Nō negamus voluntē
⁊ rationē humanā in se esse ob

luquabilem et fallibilem. Ser
eam negamus eam esse diuini
bilem sm̄ regulam iam dictā.
Sic tñ q̄ quis post q̄ cupisset su
as non cat̄ ut unquam mediā
tet̄ m cubili. Ner paueret corrupt̄
cruras suas. Ner ostenderet ois
actus sine pugna vmḡ nō potē
eadem mollitat̄ cū aduersus
animā suā pugnat. Ner ē nō
pazm laboris. Ner breuis tem
poris. Ner pazm studij. Nō medi
ū sudoris tot ⁊ tantoꝝ hostiū
et tyrannoꝝ. et exēcrandi mil
nequiū ⁊ extremoꝝ. totiēs r̄hue
tari in sulcibus. Nudꝰ cū dor
mit̄ est hostib̄ neq; nos simul
dormitare. O quid vltra ē sino
dei rustos diligenter q̄m cupit
esse sue bone voluntatis. a qua
amās bonitas hoīs homās pro
redit stare. Madū sit quo hmi
hostibus potū obmare. dum ve
lūtate cuius bona ronant̄ in
sistere. ꝓpt̄ q̄ dnegle ⁊ redsi
tare. Sue cū quidam q̄m licē
tiosa libertate ferid̄ in omē
obiectū ⁊ rupturū nō expectā
tes donec occurrat. Sz q̄rētes
ut inueniat̄ rupturēs suas
q̄m pepigerūt fidus cū mor
te ⁊ cū inferno pactū fecerūt
pace inites cū vitijs ad omēz
impetū licēcie. Cū parati. Dole
tes se abstrahi a vitijs vagi
et lubrica vagantes sine om̄
timore dei. Est de his mchil
ad ꝓpositū nō hm nō sentiūt se hīe
hostes ⁊ putantes se esse sanc
tos nō hostibus detrimentum
ab eis. Ideo eos nūc ad ignē
auaricie nūc ad aq̄s voluptat̄
deputat. Sic olim demoniacos
illū elegantē hm lectionē nō ma
le ꝓferunt ⁊ exultant in p̄bis
pessimis ⁊ sub sensibus delicias
aputat. Est ꝑas sua q̄ simul
nō illo filio ꝑdigo siliquas cū
porcis manducantes ignorantes
se egrotos. Ideo in semitate por
cis sm̄ ambulant. quibus Iudei

brosum puru[m] ꝺ qꝺ ꝺ[e] ſtꝫ pug
nare cū paſſionibꝫ ꝓpꝛijs q
rū deus ꝓtet ⁊ aut beſſi
e ꝓnuꝫ nl̄ ñ t[ra]ct ro q[uo]ꝫ

Practica de bona voluta te tractanda

Aduertendo igit[ur] oculos a talib⁹
qui foris ſunt Reuertat
ſtilus ne ad vnos ſua wlnea
dtemplantes et cottidianas ru
inas mozū ſuoꝝ deplorātes
et curam cupientes et qꝫ ut
tenq ſimo nr̄ fuit ſpeculatiuꝰ
et pazid quid m pzaxi ambu
lauit ꝺ ꝫ bona voluntis de
qua ad pbs agit[ur] magis m pzi
aſſiſtit licet Directiuꝰ habeat ſpe
culatiuꝰ ut ꝓm ſſid eſt, Reſtat
nūc ad practicā dſtendē quō
ſingat ruſtos ſue bone voluntat
ut ꝓponat eā m ſuo fine ⁊ eā
ꝺſeruet m eo Cū finis et obiect
ꝺ voluntat ⁊ ꝓpꝛ m eo q̄ eſtiꝫ
Nā fin ar[iſtotele]m vi ethicoꝝ ſꝺ
ſe hmt pticā m ſpeculabilibꝫ
ſic ſe hmt fines m opabilibꝫ
et ſic ſcitas oīs cōclusiōn⁹ ꝛa
dicem hꝫ m pncipijs ꝑ ſe note
Sic finis dirigit voluntate ⁊
ex ipā eius bonitas dependē
dmoſtrat̄ Cuꝛa finis ē pīm in
intentōe ⁊ vltm in executōe
Cū i[n]t duplex ē finis ſic ⁊ bonꝫ
ſtꝫ ꝑ ſuū qꝺ ē ſolus deꝰ q̄
ē bitudo in quo ē status omniū bo
noꝝ aggregatiue pzfectus
finꝫ hois et alia ꝓmiſſa
bona in ꝓpa ꝺ[e] m[ate]ꝛ que ſūt
tꝛia ſtilia ꝺ[e] ſcꝫa ꝺ[e] bꝫa et hoc ſ
ta ex p[ro]o de aia De ꝓmo bona
plaūſſima ē ratio q̄ voluntas
m eo errare nō poſſit et aū
oīa ⁊ ſup oīa ampletenꝺ nr̄a
eſt et ꝺligendū ut ⁊ ꝓpter alio
fine ꝺ[e]mandū qꝫ ꝓpter ſolo fi
endū eſt idem ꝓpt[er] ſe amandū
Nā finis finis ang[u]li ē amore
alicui miſerē ꝓpt[er] ſerpēs Alius
aut omnibꝫ vtendū eſt qꝫ ⁊ ꝛa
ē aliq̄ m facultate aſſimilē vo
luntatis ꝓpt[er] aliud Alia aut
oīa ꝓpter ꝺ ſub voluntate ut
ſint pcume ſanitates honores
corpoꝛis cōmoda dignitates
amici veſtes libi et oīa pdi
cite ſimilia et ꝓpter pter
a voluntate tam in bonū qua
m malum vſū de hijs ē ꝓpius
ſpeculatiuꝰ Si enī pertin[et] in
bonū vſū per voluntate erit
bona voluntas et eq̄ ſi in malū
Malaulat[ur] aut voluntas et ratio
et ſenſualitas ex ſtructu corū
que in vſum venit ſunt pedes
ſedentur ex ſtructu teere Supe
riora aut ſcōm[un]i mutari
lantur Sic cōd et voluntas quer
ſimtes cū ſuperiorꝝ et celeſtia
et ſpūalia mūt cōformiter ſeruientes
ad finē Sꝺ i[n]t bonā voluntatē
in cōmēt ⁊ eā cōſeruandā ꝓ
uidendū eſt via abſtractiōis et
pūacionis que per omnia deſimt
bona voluntas Nā ſicut dictū
eſt cōd et voluntas mouet[ur] p ob
iectū ſſimū exteriozū et inte
riozū quibꝫ ſubtractis ſometa
ꝺ[e]ſtruūt mouet[ur] ſſimū mt[ur] Sic lig
nis ſubtractis ignis extinguit[ur]
⁊ oleo ſitis Sꝫ i[n]t ruſtos et amā
toꝝ bone voluntat[is] ſollicitꝫ eſſe ad
oīa cū cuſtodia ſſimū ſuoꝝ ꝑ
q̄ intrat mētes talqua ꝑ feneſtis
ꝓpter tanta cura ſſimū ſuū veneꝝ
bone voluntat[is] Nequ eā ſtiē
ꝓpter qui cū pluia vacat que ſt
lubrica aliqd nō impīgit ꝺ[e]uū
plena ē ſilua ꝺ[e]uū ſcripturē ex
emplis ⁊ actibꝫ ꝑ experiendū
probans qꝺ ꝺ[e]us ē de eua ꝺ[e]ma
dauid eſau ꝛc̄ Iob aut ꝓpter
fedus cū oculis meis ut nō cogi
tarem de ꝺ[e]gine Ieroꝝ ſme vbi
ſtiget venꝝ i. lupula ſcemone
mulier[is] cuſtutat[is] collorat ar
ma Non licet videri qꝺ non
licet cupiſci Abſtine te mūt
petꝝ a carnalibꝫ ꝺſideriis
hoc ē ap paulus aut Mortifica
te membra q̄ ſūt ſup t[er]ꝛam i. paſ
ſiones et delectamenta membꝝ

ēuiscipienda sūt sensus ⁊ rōnis fuge
di ne hauriat quod pē mediteī
et sentiment dn̄ ab omnibus nr̄
nosis simplīb⁹ abstinendū est
ppr nīhil sint admittenda in ī
su gustu tactu olfactu ⁊ audītu
persone fugiende ad q̄s se hō
sentit delectabiliē afferrī. sme
erīd ad que sciunt se gritatum
aut inclinatī ad ned ad audītū
cui nār quidā regnū gritaī ad
ream aut nundā quezsantes ad
vnū q̄d alio hoc erīd multū rem
tū est nec hoc estimet quis esse ōm
caritate si pro caritate dei ōm ep
fiat illa fuga sme abstractio sme
scandalo dī cui aliquis nr̄o
se velit ad mittē sensū ad oīa
indēnta obiecta hūeīn videdo
audiendo gustando explorādo
rimando singula q̄ p illū p istū
per aliū fiunt oīa aguo stere
velle a singulis nonitatēb⁹ qui
asinitēb⁹ vanitatēb⁹ structā vel
le hauriunt delectationēb⁹ gra
dia tristicie pusillanimitatēb⁹ hi
morēb⁹ doloreb⁹ ire iundie
ē mille talia que nīoīa rot
bant et instabilem rēdunt hoīez
⁊ inquietū Nrā vō milicia deq
ad pnā tractaī silenciū quietē
patrem exteriorem solitudinē
requirunt ⁊ studiosam cuiā sup
questionē mīoēb⁹ hodē q si
cura hec impedī exteriozi hod
infallibiliē intīoz nocebit q̄dm
quī. Si enī cui mīoīe velit
opozt⁹ ut abīnus ali strahant
pr̄ē aue nrē b̄nitate et appli
cationē impossibilem ad imita
nō go speret se posse mīoīa
bona sequi qui exterioribus
attēdāte intendit. Ideo multa
simplicia ⁊ ab omī curiositate
aliena debent esse nrā exteri
ora ut sint oculi colūbini grene
turturine aures sapientie ob
structe ne vocē mīcendī sapie
ter audiat mang grecīce mo
nībus munite disciplī ad modū

ōnitozū que nō nisi nīa admit
tunt quibus admiss⁹ est si q̄is
delicata apponenī non rangēt
sapīus tpa tq ē hmoī. Ideo
fugiende sūt persone loquacēs
vane curiose in simonīb⁹ sunt
qua frigidam faciunt ⁊ distorta
animū hoc maxīe oīd subtilē
⁊ diligenē sūt ēstringendi p
quibus valde valet solitudo ā
deuotozū quezsatio qui in ppō
nō sunt difficiles. Corrūpunt enī
bonos mores colloqua pua hmōi
p simplē ex quo appetitū admitte
plura aut ⁊ cor-pus nīlitate a
pro meliorīcīd negotiozū cura
etate ⁊ lectū enī ozgana sensuū
et membra corpozis vane sunt
a natura ⁊ a deo institū. Ideo v
tendū ē eis ad vsū nēm usitū
et bonū et ideo cauta videndū
ne ea q̄ tēdunt nīa admitta
et sic animos assuescāt vanis
extraneos se reddāt. Summop
hoc in nīlo veste honoē petunt
Dunus sternus artubus et nīlibus
Ideo ad via ad rusticos dicendum
bona voluntate in hoīe ē via
cū inspectionē ut sīs ad missa ta
p sensus exteriores diligenē
examinet ⁊ p̄uenī in suā d
patuo sitate seu importunitate suf
forent vobis indicia ut p̄dictū
est aut portupent voluntate
sme discussione rationis hoc enī
duo ut primū dictū ē totū bo
nume nīficeī ita in dolentibus
et furiosis Ideo si oīd ī pen
nīy motus nitoīi hoīe sunt
cohibendi refrenādi q̄ ē appe
titus sēsuū ne obiecto ī pēsenso
ad libitū sue vtā⁹ si sim rōnē
indicia est enī sēp motus ī pentu
ng nimicq recti q̄silq Ideo ad
examen p̄mo venat rationis
adquid ad q̄sensū voluntat⁹ an
sit verū an bonū an usitū q̄
suggerit appetitus. Nec⁹ tm magni
ponderis sunt si appetitus sēsuū
delectā aut affectū ē ob sūd

De bona

aliquid remaneat ad ruinam qua
hor de ci nãle nec in ruinã ali
quid mortalem labi ho p quã
obuenta nisi rõ aut voluntas ar
resserit, In quo infiniti errores
emergunt in hominibus qui nes
ciunt discernere limites appetꝫ spi
tuũ rõi obuentu et rõis atq; no
malitatꝫ qã tñ debet uerũ ex
p confessionibus et scientibus et con
scientiarũ directoribus qr ea
sauer placeãt ad humanã ali
qd non infirmi si recto exitu aut
reprimat sue delectationis appetitꝰ
seu situm assumpti et admissa
no ad mortiferum ꝓ ratione
statuũ distuti et reprimendo
et oppimendo ne ulteria ꝓgredi
atur aut statum exitꝰ a rectitudine
repellendo Ex i nõ in ꝓtem
pla stricte et studiose tarda et
sagittas appetitꝰ spũi ut sancto
rẽpũnant ne ad voluntate ꝓtẽ
pant si tamquid uidere examã
re discuté ꝓbare an in totũ sit
in pte sue admittendũ illo uin
modo fiũ regulã sibi inspectã
sit Dimitt preꝫ epa stodiũ aut
nãlem infirmitatẽ ut ꝓius dictũ
admittat damnatore qui sp tẽ
se placãt regulã hꝫ ut in erigẽ
do edificiũ equet ipsũ fiũ regu
lam ne turbatus aut obliquo
atteãt sic enim infirmita pedẽ
hibent ne voluntas ad rõis mẽ
suram ꝓtrahatur si prius ꝓ rõꝫ equo libra
mine discutiant duo odia nil
pa equũ erit qua hor da a rõe
ꝓhibitꝰ ut sit iusta discussio an
liceat an expediat si solidũ attẽ
dit an libeat Et hor ut ita dicã
subitatꝰ hostia aperit et intrat
aũ discussiõꝫ et totã bonã volun
tatẽ subiugat solũ dicit et pla
cat placet libet ut ita fiat no
quierit an liceat Erue cuncta di
ligentia inquit in rustica sua
voluntatẽ a q diligentia abstrin
hõ ꝓ exteriorem vagã et inutile
consideratione O quid prudent
asperit ille hor qui aut illicite
in multis sint actus tui Et xr in
formanda matthia aut sollicita
os et turbaris ergo plurima re
pauca sit necessaria Et paucis sit extinc
ta et audete mihi quoniã ego sum dei
et paulo uolo aud uos time sollici
tudine esse in mente pr laboris
esum pr esse hor recreamini sic cot
idie manere stare et rõi bestia
lem motus appetitꝰ subiugare pugnare nemo scrupt bellũ hor nisi
qui expertus et qui bellum odiunt
huic appetitui ita ut si aliud
non obsisteret pa esset hor suã
expũ quã uia arta et via et angus
ta porta qua itur ad deum et pau
ci sunt qui inueniunt Alia uõ am
pla et spatiosa qua pene omes
incedunt qui ad hostibus parem
ferentur a quibus rapiuntur tenent
mandata eorũ obedientes sed
hor felices estimantes si illis sub
damnatur nescientes qm de periculo
eorũ agitur Stet unusquisq ne audius
uõ putet ea q spus sunt Stulti
tia enim illi qui applicat suã
l corpi ut tñ rõi subiectus sensua
litate moreꝫ et gerat et ut finis
eius ea a desistendo capere sciat q
dam urbanitate vitã ne eã nimiũ
obtristet Quid modi pondi
quibus blandiendo rõi spualitꝰ
ad ꝓtrahat ac ei ꝓsuadeat ne in
delectationẽ progredi ad nos
pueros qui proꝑ nõ diuidat si pla
spualitate Et ne pia rubellio a
aliud lesum demum infirmitꝰ eri
pe gestiens ne se ledat aliud de
terribile unquam horum offert aut
terribile quibus visis puer dsig
nat et ꝓtrahit a nostro primo rẽ
rõ assidens spualitatẽ ardenti
affici ergo alicui rei de lectabili
offerat et magis delectabile que
puare si id resignare nollet ui
gilia affiat quis ergo alicui ꝓsumat
suspectũ ardore inordinato aq
vue ꝓtrahi pt qr mathea e aurea
uno solubilis Duo sui remedia pl
ucidi huic ardori ꝓmum offeratur
et maxi gaudium ꝓ ymaginatoꝫ

multo forciozū gaudioz̄ ⁊ ꝑpetu
oz̄d mor̄m eternā erūd m̄ pnia
perp̄naz̄d pulcher̄rmaz̄d ml'
o quid hoc est quibꝫ ꝓuare⁹ si ab
illa nollet ressare luxet sensualī
tas de vita eterna michil sentir th
p silitudine pl' appliande plā et
mūg Sicut legī ꝑsona quedā af
fecta ad roreas cū ꝑsuasū eorū
se etiā si hanc resignare vellz
⁊ factū est ⁊a medicina ⁊ pcā
litas acerba ꝑ vmagnaz̄ ei ⁊
offerenda si m̄ hac delēdoe ꝑsti
terit Cuꝫ timoe ⁊ horroe illam
ꝓfugiet et si nōdū ꝑ hoc duo
remedia ressare voluerit impe
tus sensualitat⁹ et tue impt me
bror̄ voluptas ut pcualitas corpo
ri adhibeat⁹ sic scriptū legimꝰ sūm
benedictū m ardore ꝛ̄ Dei scie
que sedamt ꝑ vrtutē vepz̄nd
⁊ spūa⁹ voluptuoz̄ ad mūdo roz
pore dr sic ꝑ exterioꝝ pena
exterminat quod mtꝫ male arde
bat ex 2o dvallchi vō hoc duq
vi⁹ per elongatione ⁊ absentiaz̄
⁊ oblīoz̄ poterit curari hec ḡīa
dis impetus suas ecc̄ vmutando
ligando et alios mōdos se ee alia
ostupando et ordibus ferreombꝰ
laboribꝰ fortibꝰ usꝫ ad membro
rū fatigatoz̄ Si vō nō ⁊ tam ar
dentis appetitꝰ sp̄us hui finale ꝓ
curari deflectendo mente ad alia
que ecc̄ subtilid magnitoz̄ magnū
ut ꝑ vnū aliud extindat ꝙi vō
appetitꝰ sp̄us ⁊ affectus hōre
nca aut alio m vi sensibili exis
tente q̄ est ee ardua offerta⁹ ei
spes de mercede grandis ex pe
senctid hic mtas tribulationū
⁊ accumulatio etne vmunerat⁹
Aut ecc̄ differa⁹ ne ꝑ tridpant
mopus Durante passione do
uer dereliqat hec nra Sic ꝙ qm
posset hō tanta sollicitudine ⁊
vehemētia affici ee mfinita et
eterna gaudia m vi appetit
ꝑ qdmīa vēmanentioz̄ et rfri
gerioz̄ ꝙ omne mundi gaudiū m
eo ressaret ⁊ oīa delendo ei vide
re

in pena sicut legimꝰ fuisse nūl'
tos sanctos Certū cū sūmꝰ ep ꝑ
fectum mpassione m aud alicꝝ
aut tristabilis aut delectabilis
etiā rerum sensibiliū multa⁹ m
alia et otā qualitate ut m medi
tando fit hō sancte ⁊ m delectu
do hō talis fit ⁊ Sic ecc̄ ꝑ for
te mpassione terribilid et vma
ginatoz̄ hō tremore mouetur
ita pari mō in reliquis q̄ assistit
ee ardua possit mp̄m tota me
ditando penaz̄ ut p̄ter pene
nō timere nt⁹ horroe maioꝝ
per talē mō mens rebeta⁹ sp̄us
appetitꝰ aut animalis p̄ contrariū
vel oppoz̄ aut abducendo per
maioz̄ silius passionē primū
nem ut appetitꝰ m illo suo ob
iecto defendat⁹ sic magē fortis
ee⁹ luctet m alio grād et stilloī
In quibus duobꝰ remedijs si qs
attentus fuerit ⁊ studiosus hū
mi pīs sit durq aggressa tm ꝑ
cessu tpis assuescit ⁊ de die in
diem virtus sensitiua debilita⁹
videbit se frustrata⁹ in suis desi
derijs qi ad desperatā seā despa
tione a conatu suo deflectit⁹ ⁊ m
ripit ad obiectis aucta Aut ꝓpa
ge ee⁹ ꝑuocat ea rei disturbanda
stialit' acquiescens rei sine ꝙ
mutanti ꝑ ea sine cōi eam vor
quiz m se experi⁹ ꝑ hūtus grād
tos m virtutibꝰ qm fraudi fuit
situate ⁊ delectatione utꝫ m bre
uissimis qm io audissime ꝛ̄sistit
passionibꝰ sīt nec mundo aliqu
aut stupie ꝓpt' assuefactoz̄ Sic
q̄ voluntas sp̄us stat m bōtate
q̄ rō ꝑ sūm iudicium eam exer
bitare nō ꝑmittit Sic id vsa ⁊i
Cap speculū Dni ego sū stans
ingt⁹ per diē et sup custodia
ego sū stans totis noctibꝰ Cū
aut rō dōmetat ⁊ voluntas ead
id exercitat tue mors m olla
est q̄ sensualitas nō cupidita
tua aut timore blandiendo
voluntati q̄ ꝑ mūnera corrupt

De bona

erectum petens exequi p̄ meb̄
ethica quod sensus desiderat
et sic petit q̄ migit Ideo vigila
ti oculo inquirendum est ne sm̄a
rectē rapiditas Et inter q̄
pauca est stata in semē q̄tra
qua nil nō hz magnas vires
resistendi Et hoc fit p̄ pleniorem
considerationē rōnis q̄ omnes
vias prudē hz ut rectos in spe
cula Sue end sibi cōtraria recipiq
obiectū sensualitatis et volun
tatis licet voluntas id nō cognoscat
si illa cognitio pertinet ad vim
p̄missa vgī vis voluntas recta
est finē ap̄lem Ideo fert in ob
iectū sensualitatis inditū tendē
sub rōe bōi Cupiditas mundi
et rarius veritas sepe voluptate
et mutant vñ dicit greg̃ in qua
dam omelia Cernitis bone vo
luptatē undiq̄ plane persolutum
nisi hmoi mundi rapiditas pferte
deseratur per hec gratia que dei
sunt quibus diligens lector et hō
bone voluntatis omnes motus mi
niores et exteriores p̄ dirige
conspice illustrare et mundare
si sunt admittendi a voluptate a
repellendi sine offerunt se per
modū delectabilis ut in p̄sperū
per bm̄ aggressibilem aut p̄
modū tristabilis aut fugibilis p
vim irascibilis Utroq; end nō
p̄ hō mor̄ permanet ut dauid in
adulterio petro p timore in nega
tione Sancto vero e videre hoc
vlo end omne delectabile e am
plectendum nec omne fugibile e
tristabile est fugiendū nisi fm̄
regulā diuine voluntatis cui ap
plicatis illa sunt regulanda ut
dictū e deus diuina voluntas
manifestat nobis p ea q̄ p̄ceptis
aliq̄ dicta sunt nisi mundo mollem
esse volumus et blandientes sen
sualitati aut rectum in nullo fre
nū ponentes motibus nostris
q̄ ad inhibendū mentē p̄mit
tū ad vitiū Est end vtilis via
intendendi nō obstante qualitate
aut quantitate p̄tis p̄ssurate et ad
bitate Et qua p̄dicta interiora
gustare per christū fidelibus q̄ē
non omnes clare cōsiderare va
leat Ideo tria exempla subiun
ferunt in quibus expressius obiec
torū et modus agendi p̄ potes
tas p̄dictas clarē manifestat ut
de similibus similia arguens p̄m
exemplū de obiecto tristabili in
vi irascibili fingamus ut aliquis
alterius rōnia gratias aut de
trahones in apto aut occulto
ferat aut memoria p̄dictorū pus
interrogatorū obtinerat Ira
idem est sine obiectū extra subiectū
offerat aut memoria interius
fundat p̄us illata Vlad medium
de spūalibus p̄ponat subiectorū
Stante vgī tali quod obiectū tristabile
vmaginatū p̄fertur rō qualiter
displiceat et mundare appetitus in
terior vis q̄ spūs sēn vmaginatiue
aut cogitatiue nō dū applicans me
rēm presentia sue vlo aut aut
nudum de petit Ira nō dū de vo
luntatum seu displicentia an ad
mittenda sit mundata Ratio vgī
motu vmaginatiue est p̄ma ig
noscid ppendū debet et statim
extinguere Vna ad expulsionē vo
luptatis ne noceat quia finale p̄
cipuum dnō p illud sit modū ut
retrahat et abstrahat vmaginā
tionē ab illa tristabili specie
et quotua et impetu membrū
ut laborent manibus aut oret
aut scribat aut rō alios loquā
tibus rationabiliter aut similibus ut
cesset hec vmaginatio mundi quo
vi nō nocendo quiescat hec omnia
si petit ut voluntas consentiat in
actū mundū mox ratio incipiat
examinare discutere et exam
inare an liceat mundare et quo
modo alii licet sit plato si stranda
lū ex hoc orit et p̄ alios expō
one Et ne ille duriores fortificet
in sua malitia et ne sensuā fiat
Examinet vgī rō prudens si li-

treat vndrare et quo ẽ hui⁹ of
ferat ſſma a ſe promcharam
voluntat ut eid mbeat mcubit
exhoribus aut oi demandam
exercicoſeruꝑ teneꝰ voluitate
et mcubra m mſtr kimtibꝫ nece
redant modoꝰ ſub eo rolore vn
dicte Si ſim rgula dmꝰ volū
tatis que m prcptis dei et ſcpt
re ſanctis ut dicti ẽ exp̃mt
iuſtria ⁊ meritate m hiis no offe
dens nec excedens aut ſi ad bi
bita dei ⁊a tamch̃ plubi dnec
tione tacio ꝓmdramezit ſp tal⁹
muria non dz vndrari ꝫ tol
lerari ẽ hui⁹ rō ſuggerit volū
rocis dnme rgule ſcr qz xr̃ dix
it pncipi maxillam pbe et al
teram Diligite mimicos vros
⁊ orite pro ꝑſequtibꝫ ut ſit⁹
ſilij patris veſtri ⁊ noli vincꝛi
a malo ſꝫ vince in bono malid
⁊ dimittite ⁊ dimittꝫ vobis Et
quo rmmeracioꝝ magno ⁊ pfa
toꝝ rdnſſione proms iuvenis
datur ẽ Et parē mezitu et
talia multa allegat rō ꝑ que
volūtate detrahat a cubitu et
rchibeat mcubra ne ad exercitꝝ
proredant Et her oia pd rō ⁊
bolidtis libere exequi ſi dila
genci volueri adhibe Cm
exm ẽ de debilibꝫ rē ampliꝰ
aut oniloꝝ Sit go offerel adm
dgnitis tm amicoꝝ ẽ mid aud
rid Jam audi amicꝫ hanzuitali
quod debilibꝫ quod mox offe
rid vrctuti vmagnanime ⁊ rogi
tatue q̃ mapit dolenꝫ mō
ſiptate pfate Dnoms ⁊ retis
ancxis quatid m ea eſſi mopo
ſuadet amplitendꝫ ⁊ ſi accessꝰ
pateꝛ ei ad volidtis ſtid mpe
tratet oſſm ⁊ exercitꝫ Dz ire rō
pturre volidtis nc ſmc exami
ne pridpaꝫ m offensid Venat
mquit rō hac obiectid ad hui⁹
dſtuſſiomꝫ nc pdorupc m rōne
⁊ latenꝫ detripiaꝫ volidtis per
offm adhibeat ꝑ retroꝝ ꝛa di

rectma que rurmtate exclud
Et vr̃ qua mtenciad quo fine
qnibꝫ medns dz ⁊ possit lic
te ampleari her dignitas ei
ꝓſana ẽ ydoma et legittid ei
nctis et honor dei pōstulent
ut ſuſtripia ei legittc eligaꝫ
ei appellar ad ſuſtripiendꝫ ei
nō queriꝫ m hiis mſi labor et
omis vio honor no dnicre
non pompa ⁊ retꝫ talia her oia
ꝓlustrenꝫ ſi affluerit ei ꝛō nō
affluerit ꝓpona rupiditꝫ quo pe
riculosa ẽ nid aliꝫ ꝓpt roꝝ
deo reddenda ꝓpt ruina impm
que hoc plent obuiare rē ſalutē
aud ꝓprie m nid aliozꝫ ⁊ talia mf
ta fin dz ſancta rid ſtreptid
rū Et repudiaꝫ ut renatꝫ eli
gens potiꝰ m hūil loco tāq
vnd qui in alto multꝰ pdnt
ſe ſubiciꝫ Sic ꝛō rid hac ſnā offe
rat ſe volūtati que eā ꝓmuti
ando mbibeat exequꝫ et ſile
rid imponat appetitu ſꝫ hmc
zm exm ẽ de obiecto terribili
ut ſi quis rogetꝫ moꝛ petrad
aut mori ubi patri mo agendo ẽ
ut plus ymagiaua rgulanda
ꝑ roꝝ ne mozte corpis plusq̃
aud timeat dō id nolute timꝫ eoꝝ
qui occidut corpus anmā aut
occidi nō pūt et ne voluntas p
nemat roꝝ monens liquid ad ar
ſensū pbendū prout m petro
rōtigit m ſua negatiōe Sic bi
de rebꝰ ſtibus ſimle ẽ iudi
Sup̃ modꝰ eid passiones iste
ſunc delectables rupiditꝫ ſunc tſtis
bules aut tribules variaꝫ iudi
cia aſſilia ⁊ ſtid hoīm quibꝫ mu
tatꝫ ſtatꝰ mutanꝫ iudicia aſſimila
ati ſtuta utꝫ m reactibꝰ studiis
vane gſte rupidis amatibꝫ adu
latoribꝫ mgmetibꝫ Ideo ſurgit
in thoumbꝫ dnezſis dnezſe eſti
matores optimoꝝ admati
oꝛes etc̃ m ſapientibꝫ et pru
dentibus trabentibꝫ ꝑ ſe etc̃

sacrarū scripturarū ꝑ̄m assertionē
ruglus ut quod vm vr falsum
hat alteri vr vezū Sic q̄ in
platis ambitiosis et subditur ut
subditi audeant facta ꝓlatorū
aliter fieri deberi ⁊ eq̄ꝰ ꝓpt
corruptū affectū et dissimt se
subditi nullo mō velle vmtrā
mores sui ꝓlati si loco eoꝝ essē
ad quē in nō ꝓmoti q̄ persona
faceret quia id displicet eis multoꝝ
mutū est et q̄ si se nō ꝓmoueret
personā aut occuparet ꝓlatiꝰ
nunq̄ videt et aliq̄ quā ꝓlatꝰ
dūna sim phūs pōt de gnā rōe
ad pauca respicientes de finali
endunt et qualis minister
est talis sunt vr et Gedm igr
status personē et mēbra eāri
antur. Igr volens ꝓbare sīm
alterū dz p̄us a se elongare
omēs passiones aut se ꝑturbēte
mentaliꝰ in personā eius si talis
esset qualis ille quid nō faceret
qua semp videra mā passio
natoꝝ ministeria sub ultz in sanis
⁊ febricitantibus videt aboꝝ
Sic vr secularibus mādat diligē
tibus nullo mō onera religiosi
posse sustinere Sic in assertū.
priore a se alterū familia oīa
videntur ꝙ id pōt ad mādatū
mutatū ⁊ alter mductus ⁊c

An passiones faciat mīm ignorātia ⁊ pō de ignorātia

Sed qua in prioribus dm̄
est q̄ appetitus sēsitiuus siue pas
siones inclinat rationē et vo
luntatē et obumbilant videndū
igr nō est an ille passiones p
hanc inclinatoꝝ faciūt aliquod
involuntariū ut mā sit peccā
tū an oīa nulla ex quo d̄ soli
voluntate ē peccatū ⁊ maxīe
de mīmo motu ignorātia omnia
ꝑm erūt passiones q̄ sunt bone et
nāt̄ inclinat ad bonū in qu
busd ut ē temē in nā pīs
mansuetis animentibus ⁊ retīs
dīmat aliq̄ de motu ex quo dis
ficultate auferat̄ Et p cōsequ
voluntarie in talibus mā resistē
tia sentit Et p̄mo videndū est
de ignorātia que facit multitu
dīnē ex toto vel in ptē ꝓo quo
sciendū sīm thō in pōt ze q̄ ig
norantia differt a nescientia
in hoc q̄ nescientia dicit simplicē
scīē negationē ⁊c et in angelis
est nescientia ut dicat dyonisius
vi c. ultīa de perfectiua ignoran
tia nō importat scīē p̄uationē sed
alicui deest de scīa eoꝝ que ap
tus est scīre et hoc q̄ quib̄ tē
scīre illa sīt sīne quoꝝ scīa nō
pōt deīnd actū rōnē exercere Ideo
omēs tenent scīre que ad q̄ sunt
fidei ⁊ scīa iurē p̄cepti Singuli
aut ea que ad eorū statū vel
officiū spectant. dīcunt̄ autē vero
sunt que ⁊ si aliquis nātus ē
scīre nō tñ ea tenet scīē sīc thēo
logia geometrie ⁊ singule
partialiū nisi in casū Per
tat aut peccū omissionis qui
negligit scīe siue ad quē tē ea
ad quē tenet ō talis ignorātia est
peccatū nec ānō est involuntaria
quia nō fuit diligentia ad ea sci
enda Sed ē voluntaria negligere fa
cere diligentiā ad ea scienda iam
reputabitur ignorātia voluntaria
Si nō fuit diligentia ad cognos
cenda scīa eorū que scīe sunt
aut hīre dī et nō pōt scīe hīta
facere tūc nō imputat̄ culpe sue sit
ignorātia nature siue facti. et hec
eoꝝ ignorātia inuincibilis quia
studio superari nō pōt ideo nō ē
in ptate nrā cam repelle ō expu
sat ex quo arguit̄ q̄ ignorātia
eoꝝ que quis scīe dz et pōt est
peccū nō aut eorū que scīe dz
et nō pōt Nā cū eoꝝ q̄ scīe nesci
re est peccatū Ad sciendū igit
an ignorātia excusset a peccō oz
scīe eo quo scīa et ignorāt sunt
obscura ⁊ scīa si adesset ꝓhibet a pc
cato scīa nō nō ad est scīa id actē
dit ignorātia q̄ vr scīe involū

tatem Et sic omne peccatum fit vo
luntarium mitigatur excusat ignorantia
a peccato inquantum involuntarium red fa
cit Sic aliud dicit philosophus 3° ethicorum,
fortes aliquos ignorantia facit aliud non
facit ignorantia Aliud propter ignorantiam
Quando primo ignorantia inducit volun
tarium sic dicit quando vult ignorare
Quando secundo accidentaliter voluntarium
Quando vult ignorare quia peccabit vo
luntarium Sed quando ignorantia est
concomitans et non vult ignorare quia
nolebat peccare vel quia non curabat scire
illa quae scire debebat et hoc dicit ignorantia affectata
Nec sic ignorantia excusat a peccato
Sed quando ignorantia est de his quae
quis nescire debet vel de passione aut
habitu quae abstrahunt a consideratione
actus peccati vel quando ignorantia est
facti quae excusat a peccato et involun
tarium facit Sed ignorantia quae est
causa peccati non excusat a peccato
Sed facit peccatum esse voluntarium
Et hoc est quod dicit philosophus 3° ethicorum
Quod malus ignorans quae
operetur operari Ideo patet quod
ignorantia tollit peccatum et facit
involuntarium Sed ebrietas et
huiusmodi quae habent voluntarium
in causa non excusant a peccato
sed magis aggravant Et hoc
quia non habet unde excusetur
cum sponte se inducat ad hoc
quod privetur usu rationis per
quem homo retrahitur a peccato
Et ideo ebrietas et huiusmodi
non excusant sed magis aggravant
peccatum Et hoc est quod dicit
philosophus 3° ethicorum
Quod autem ebrietas et quae
cumque alia ignorantia quae
ex nobis est non excusat a peccato
Videtur esse contra illud
Deuteronomii 21 Si inventus fuerit
in terra quam dominus deus tuus
dabit tibi occisus et projectus in agro
nescitur a quo percussus sit
egredientur majores natu et judices
tui et mensurabunt ad eas civitates
quae sunt per circuitum interfecti
et accipient de vitula quae non
aravit et trahet per torrentem
in quo numquam sementis facta est
et percutient eam in torrente
et occidetur ibi Ex quo videtur
quod ignorantia excusat a peccato
Sed dicendum quod ignorantia
quae est causa peccati non excusat
a peccato sed facit peccatum esse
voluntarium Et hoc est quod
dicit philosophus 3° ethicorum
Quod autem in loco ubi quis
est sagittam ad imperita diligens
et quilibet ibi ambulet ambulet
aut ibi puer sagittet non sagit
tare velit si hoc sciret tu sagittas
et patrem audit sua ignorantia
fecit semper involuntarium et ideo
excusat Et sic excusat Jacob
quod ignoscens lyram per rachele
ignorantia legis impossibilis quod ex
cusat peccatum quia totaliter tollit
voluntarium Christus noster et supina
mittens dominum petrum magistrum de
mandum voluntarium quae auferunt
scientia quae removet ignoran
tia si non totaliter tollunt peccatum Cui
cumque aliquid non agnoscit esse peccatum
non potest per dictum quod voluntarie dicere et per
se facere in peccatum si per actus
Et sic est quod quidam dicunt
volunt quod Theodectus quod vi
sequitur obscuritatem intellectus
et exinde peccat ex ignorantia sua in
tantum excusat inquantum
tum sua primo 2° ethicorum Duplex
malum dicitur quod quidem peccatum
quae commisit sed ebrietatem et sequens
peccatum quod ebrietas quod igno
rantiam admittit diminuit per
quod sequens et forte plus quod
sit quantus ebrietatis Vel potest di
ci sicut thomas quod verbum philo
de ebrio inducit sicut ordinationem
quandam legislatoris qui statuit
ebrios si puniverit dicit punire
eos non ad nocendum sobrios quae
ebrius dicit exhibet se ad malitiam
quia plurimum membrorum ebrius quod
fabri ut 2° politicorum ad tribuendum
ne lignum membrum tollat cum
ignorantia quae dicit et per se non
laturus ut non aliquis sua sponte
nesciat ut liberius peccent videtur
augere voluntarium et potius Exem
tionem cum voluntarius ad peccandum
dicit primum quod aliquis velit subire
ignorantiam dicendi quod libertatem
peccandi Et hoc videtur affectare
Aliqua non ignorantia auferat tota
liter quia hoc quod quidam vult
Et ista totaliter excusata peccato

liret in furiosis et amentibus et pueris nisi ho dedissent aut actione huius furiositatis aut amentie aut ignorantie huic cui imputaret ex viciosa tradicione sicut dictum est de ebrioso et qui alij ignorantie ei ita petit imputari de ea admonere phibens dicta sum aut he vim phibet dum et ea sic ei si quis monet ad effectum alia admonet phibens sicut quis ebrio admonet est ei cui lapis monet decidit super trabem tandem ipsa et lama sue ei ei si forma ex quo ei ignorantia admonet stat si sint causa phibens peccatum ei id ei ea ei attendens

De timore et metu

Sed de timore est metu q̄ est videndum utrum timore voluntarium an diminuat aut auferat peccatum ex eo statu ut pt in peto ex timore mortis vim negare et alijs tempore persecutionis xpm negantibus Ad hoc dicit sum aplm in ethicis q̄ tales operationes que ex timore aut metu fiunt partim sunt voluntarie partim involuntarie Videtur magis tñ et simpl sunt voluntarie q̄ in apprehensione existentibus est Opationes aut que ex timore fiunt voluntarie sunt q̄ voluntas monet partes organicas sum phm Dicit aut videtur involuntaria hoc ei ex apprehensione dapni vel alterius nonnullius in eo qui pronit mortalem mali me submergi et illa apprehensio dapni est causa insufficiens punctionis immediate et efficiens ei et aplena Et hoc ei ita intendit licet ea extimescat sit inclinatus et nitebatur non tñ appellens Deo licet tales operationes ex timore procedentes heant excusari a tanto no tñ a toto vim petri negantem timore mortis non peccant tñ sancti verum sunt ostensum Sic et paulo ante presens ex ignorantia ut ipse facit ad tñ

omisericordia Asserunt quidam q̄ ignorans fieri meretricem [illegible] ovis aut violentia ab extraneo inducta voluntate odio excusat ab omni peccato Et ab alio actu quocumq̄ modo prunsso aut voto Verum tñ ut dictum est no excusat a mortali peto ne re mali dicta poterit dici quilibet alij mala pati quia turpiter agere excusat tñ talis metus in alijs que no sunt peccata Sic martyres ātti p metu inducta coactu ingredi templum martyrum q̄ ibi requisita libertas ipsius premissa salute ille metu qui tale pt in structure vitium est sint quamvis ut in metibus Simpla sine structis verberibus alijs mentis

De concupiscentia et que ex infirmitate et malicia fiunt

Alterius videndum an quis peccet sine delectatione diminuat voluntarium aut augeant et pt diminuat aut augeat peccatum Et quod sciendum q̄ quedam peccata dicuntur fieri ex ignorantia q̄ primat scientia que scia ulterius pnuat pt tamen De qua ignorantia iam dictum est quod aut qualibet in toto aut in parte diminuat peccatum Alia peccata q̄ fiunt ex infirmitate Alia ex malicia et certa scia Ex infirmitate dicit hoc peccato quidem q̄ tñ sin huiusmodi passiones ex appetitu sensitivo ut ex delectatione gratia odio ira et Ad tullius in libro de tusculanis questionibus passiones aut egritudines appellat dicit aut hec passiones aut infirmitates seu egritudines ad similitudinem infirmitatum et corporalium Ad corpus dicit infirmum qui debilitatur vel in pedibus in executione gressus actus et aliquis membrorum partium corporis Ita q̄ humores et membrorum non subeunt virtutem vegetativam et motivam corporis Ideo et membrum dicit infirmum qui no pt perficere operationem sum sicut oculus no videre videns dicit infirmus Sic ex infirmitate aut dicit qui

aud impedit mppa opatioe ppt
mordmacoz pazaud ipsius Sicut
aut pazies corporis dnr mordi
nate qn no sequit ordme nate
sta pazies aie dnr mordmate
qn no subd ut ordm rois Ro
cm qt vis legitima pazaud aie
Sic go qn vis grupisibilis aut
vesibilis assia ex ordme rois
aliqua passione tue pstm impe
dimento actom dte ipsi rois
Et sic ro dr mstrmari Vid arp
pmo exhurl reparat mgtudte
palitoz cug pazies manent ut
rois cum quo quod ipse disponit
ner corpis mfirmitas nit petm
Ex aie mfirmitas Xaac pm e qz
actus peccati pdr ofistit in actu
voluntate qui actus no impedit
per corporis infirmitate sta oze
infing pt bond bte voluntate ad
aliqud faciendu si qua bod volnt
tate ofistit bonis horis Dr tm ipd
infirmitas aie infirmitas carnis
in scriptura inquatu ex condi
tione carnis passiones aie mfir
gunt in nobis eo qp appetit sbm
est bonus bonu organo corpis a
liud peccatu Dr fieri ex malicia
uel mdustria pro q nat sto tho
in pa 2e hoc sic et quelz alia res
natlit hz appetitu bom vn qp ad
malu eq appetitu declinat qm
git ex aliqua corruptoe sen mor
dmacoe in aliquo pdo horis pt
et in actombus rezid nalm per
tatu mnem seu defectu pnaz at
humanazd actoum sut intellectus
et appetitus tu vnalis q Dr volnt
tas qua sbm aliqn go pmtt
gtingit sicut ex defectu intellectus
sicut ad quos p ignorantia per
tat aut ex defectu appetitus sbm
sicut ad quos ex passione per
tat ut dictu e eo infirmitate ista
est ex defectu voluntatis que est
mordmatio ipsi Ex pdo volnta
tis e mordma qn mq bonum
mag amat quo est ut aliquis
eligat pan detrimentu mi oze
mmq amato qua in moze hoc
magis amato Ordma aut vo
luntas dr p qm qn solq amat
mag bonu et vult pan detrimen
tu moze bono ut ponat magis
bono Sic ad ho vult pati abscisi
onem membri etia sibi ut qs
uet vitd q magis amat Sic
qn aliq mordma voluntas alq
bonu tpale plus amat puta
diuitias aut voluptate qua
ordmd rois nel legi dime
nel caritate sequit q velit dis
pendiu pati in aliquo spualiu
bonoru ut ponat aliquo tpali
bono Ideo talis sicut vult alu
qd malu spuale sz punoz ut
spualis bonu qd e sicut velle
malu Dicmare dr ex mdustria
ex stia et ex malicia Et hz tp
nis p se eligit id malu qz ma
lu ex se no pt esse intentu pt
tm esse intentu ad vita du ad
malu aut ad qsequedu aliud
bonu vt lastimu pona vult firm
delatrice et mortre offensa
dei qua ego Cu enim talis sit
vtriusq esse malu ppdtis duo
bus ystis magis vult perimendo d
mortre offensam dei qua delen
tod pnaz Sic tm in tali e talis
grupsion aut rationis tempta
qm de facili eligre possit mag
bonu ctepto moze sz no vo
luntas grupsiua declinat a magis
bono ad mq bonu Ne contingat
hoc duo spes sz ex mfinite et
ex malicia peccare qz primu bo
situr ex impetu appetitus sbm
2o ex voluntate pezicessa eligit
sicut mq bonu aut malu co
tepto magis bono Sic dr Job 3e
Fundad de mdustria cresscat
a deo et vias eius intelligre no
luerit aut dr ex malicia pec
tare qm sibi de ope peccati nil
emolimentu sequit no eligens
aliqd podtuu in se p natam
in alio uti in immundu frene gre

et in impugnando veritatem aguntur
7 in ceteris peccatis in spm sanctum
Inter illa tria que peccatorem sc̄z
ex ignorantia infirmitate aut ex ma
licia 7m e ḡ[illu]s Cuq tria[m] est
vō fm tho p̄ma ex quo peccans
in solūtate roſistat p̄ūr quāto
motus peccati est magis ꝑ rōnē
voluntatis que ex se rōnē in mali
no[m] q̄ ex quodam ministerio mi
nuit tanto ḡ[illu]at peccatū et ta
to magis quāto fuit vehementior
malicia Dr̄ue vero ex passione
augmentat Diminuit q̄ ex quo
dam extrinseco Et tāto magis di
minuit quāto passiones fuerint
vehementiores 2o q̄ passio que
inclinat voluntatē ad peccandum tā
transit 7 hō cito redit ad bonum
ꝓpositū Penitens de peccato Sc̄z subito
quo ho ego malicia peccat est q̄
litis permanens 7 durans p̄
rat Ideo plus vr ethic[orum] quar
to temperatus qui peccat ex malī
cia infirmo qui citius labitur
infirmitate 2o io q̄ peccat ex
certa malicia q̄ e male disposi
tionis quod ad rationē finis qui
est principium in operabilibus 7 sic ei
defectus e periculosior quam
eius qui ex passione peccat fm
quod tendit in bonum licet hoc
malum ad horam nō tendat ꝓpter
passionem ꝓpter aut defectū prin
cipii est pessimus sicut 7 error ex my
ethic[orum] Dr̄a ille qui peccat ex pas
sione peccat quide eligens nō
tm peccat ex electione q̄ electio
no est in eo pueri ꝓpter p̄m̄m fi
mutant[ur] ex passione ad eligē
dum id q̄d ex passione erat
non eligeret Sc̄z ille qui peccat
ex certa malicia fm se eligit
malum eo modo quo dictum est
Deo electio mortalis e p̄ccm̄ ꝓpter
hoc peccat ex electione io ḡ[illu]uus

Bene passiones augent et diminuit peccata

Ex p̄missis patet ꝓpter q̄ pas
siones que sunt cause peccā

diminuant peccata Dr̄a q̄to
aliquis maior tentatur ꝑ terram
tanto min̄ peccat ut p 6o augē
dum ratio sic p̄ fm q̄ passio
est motus appetitus sensitivi pecca
tum aut esset[ur] q̄ sistit in libertate
libito quod e facultas voluntatis
passio appetitus sensitivus q̄to
q̄ precedit inclinat vel trahit
voluntatem quod minuit voluntatem
ne no omo libere ferat in finem
obiectum ꝓpter voluntatis fi impedit
per passionem Sc̄z que e quedam
ratio end et voluntas q̄ ex se
aliq̄ agit sine impulsu passio
nis magis sunt libere p̄ tm q̄to
ge q̄ talis quedam et quietz alia
passio augeat peccatum se quā se
habeat ad voluntatem fm q̄ motus
superiorum breviū si sunt vehemē
tes redundant in imperio rōnis No
end p̄ voluntatis intensē moueri
in aliquo quod exeat aliquā passio
nem appetitus sensitivi quāto sc̄z de
monstrat interiorem voluntatis actum
ad peccatum est verum e q̄ quāto
aliquis maiorem libidinem vel co
nupiscentiam habet tanto ḡ[illu]e est
peccatum ut ni libidinosa quedam
femina Ubi ita passiones appetitus
sensitivi ad actus venereos sint di
minute ex nā fm voluntatis p̄ eos
exercere Dicuntatem aut tepes
centes Sō no immerita nimis pec
cat[ur] q̄ no vetula luxuriosa magis
sit libidinosa predicens Sc̄z no 2o est
maior libido q̄sequens voluntatem
Eorū vō est de bō passim quia
bona passio q̄sequens indirectū roī
et voluntatem augmentat meritū
Dr̄a voluntas ep se rōnē et no ex
passione nāli boni rōnis inclina
te fert[ur] in opus Si aut passio bō
precedat rationem ut saltus magis
ex passione quod ex indicio rōnis
no[n] ad bene agendū Talis pas
sio diminuit bonitatē et laudem
actus q̄ ita voluntas sc̄z ab alio
sc̄z a passione inclinata et quasi

impulsum Eom p̄m nāl̄r reatū
3i si mitescunt magis merent̄
quā nāt̄r mansuetū et sic de nāt̄
tātis qui min̄ merent̄ si tāste vi
uūt quā si essent dispoh ad meō
intentā q̄ maior est pugna m
3ie ⁊n primo vo mōz et citā dero
limtat̄ resistēt ⁊ inclinatoē nel
p̄cedente uel sequente et haec vo
lūtas in passionibō p̄decessibus
et eam inclinantibō sit meritoz
ius in venereis Iuuenū ⁊ inyn̄
lū̄ tractatibō ⁊n quibus vehemē
tiores sunt motuoēs tū illemo
tus voluntarie nō est sic ꝑ rig vo
lūtati sicut si sola voē monēt̄ sīn
passione qđ no sequit̄ vbi maior
libido ibi maio peccatū Sz bn̄ ꝑ
maior libido vōis et voluntat̄ sīn
necessitate passioē ibi maio per
tatū ⁊n quo multū erratū est
maxē peccatū q̄ nō ꝑsiderant
pdā actuū humanoz quo ad me
ritū ⁊ demeritū ⁊ ad laudē uī
cupiezīm

Que passiōes excusant totā a peto et que non

Et haec ut dictū est hoc passio
nes inclinātes voluntarie et
diminuūt peccū nō tū ꝑ tō totā excusāt
a peto nisi essent tales ꝙ tō totā actū
reddāt involuntariū dicē qđ
duo ꝑsiderāda vident̄ ⁊n scīm
tho p̄mo aliq̄ ꝑ esse voluntariū
⁊n se sicut q̄n voluntas diligit in
ipm fiert̄ sicē in actū qđ quis
facit fiat uel ⁊n suam causam
q̄n voluntas fert̄ in natā causam
⁊ nō in effectū sicut pt̄ in eo qui
voluntarie inebriatur ex quo se
actus violentos qui ipd ebrietā
imputāt̄ Zo ꝑsiderādū q̄ ād
dr̄ voluntariū dicerē aliq̄ in
dicē Dicere quidē id in quod
voluntas fert̄ Indicē aut id
q̄ voluntas potuit ꝓhibē ꝑ nō
ꝓhibet Sedm hoc ḡo dicīm ḡdo
est passio qui ē nāta ꝙ tōr auf
fert vsū rationis ꝑ pt̄ in ims q̄
dr̄ amore aut ira insaniunt

⁊ tue si talis passio a pio sint vo
luntaria ⁊n puna actu sequēs
etiā ad pernām q̄ ē solū tāq̄
in sua causa sicut de ebrietate
dictū est Et tales in periculoso ſ
statu q̄ peccē nō pnt si nō hnt
habitū mutualla uī mercī p̄ns
ꝑ quod demereā Si vō tā no sint
voluntarii ꝑ nāles pīn̄ nō aliquis
ex egritē uel aliqua huiusmodi ā
mittit in talem passioē que tōr
auffert vsū rationis actu odo
reddūt involuntariū et excusāt
totalit̄ a peto Itaq̄ vō passio
nō est tanta ꝙ tōr intrinsecē ſ
rationis ⁊ tue nō ꝑt a passioē
excludē dicendo ad aliās co
gitationēs uel impedīē ne sint ex
equā effectū laborando oran
do studendo uel nō alio rationāli
do q̄ membra nō applicāt̄ opi
ñ ꝑ rōnīm rationis Deo et passio
tota non excusat a peto Et si
dicēt quā passio fit ignoran
tia qđ quidē in ꝑtē Et tū ꝑ
excusāt Dr̄ ꝙ passio fit ignō
rantia fuit ⁊n ims in ꝑtē
qđ impedit applicatoē cognōsce
ad particulare actū Itaq̄ qui
dem passio nō expellē ꝑt Nec
ideo nō gignit hec passio voluntate
his ad gal v Dr̄ Caro concupiscit
aduersus spm ut nō q̄ndoq̄ volite
illa frenatis Ita hoc nō ē re
ferendū ad exteriorē actū ꝑ ad
interiorē qui ꝑ motū vellet
eum hō indequid corripisce malū
Sic etiā exposit̄ id rōnīm ⁊m Itaq̄
odi malū id finio video aliam
legem etc De motibō inclinātibō
qui ꝑ tāq̄ ex formite ꝙ tracto
etiā ꝑt mortā peccē quos pas
sione Sic videmq̄ multa hoc
nidia ⁊ adulteria fīi ex passioē
Nā vō deliberans et eligens et
assentiens et membra mouens
ad actū aliq̄ qui ex suo gne
est mortis uel salte nō ꝓhibēs

petrat mor. Si vo tō deliberat
no pl occurrē ut q̄ngit m
subitus et nūp ferue motib⁹
nec aut q̄ipiē interior tā p̄
ratio deliberat ⁊ tm vo adiūt
tud rohibet ꝓssim hoc non
est mortale Si vero subito qu
dem veniat ⁊ mord sedat ⁊ non
excludat a rōe hoc aduertente
id est altiorē ptē de quo nox
progredit videbit in ca⁹ seq̄n
ti sē de ḡdibus et mora q̄ipiē
et delectatiōne possimꝰ q̄ dice
re aliq̄ voluntaria ex modis p̄
et p̄ter q̄ a voluntate no mīmate
ut mīq̄ ne exterq̄ fit sicut petra
tū lucifer Ex quod est a volū
tate aliquo exterius suggente
ſ̄ nullo no mīmante exterq̄
et interius ut petratū p̄dm
homē ex deliberatione et mīe
rōe sicut dictum q̄ e a volū
tate no monente ad id dicere no
llente tm ad nūpḡle sic ptēm omis
sionis quo quis omittit seq̄ ꝑ
ad matutinū quia se voluntarie
inebriauit dicendo quod e a vo
lūtate no monente ad id dicere
ner appetente ſ̄ aliud ⁊ fugiē
te sic ptēm q̄ho fiant ex tēre
mortuo sto q̄ e a voluntate no
plene id q̄ agit q̄nosente ut
petratū ex ignorāa Septio q̄
sequit ad aliud quod voluta
rie factū e ab alio illo eo de
a quo illud fit ut petrata que
sequit ebrietate ad quā ho
voluntarie se indūit Octauo
quod e ab alio potete ꝓhibē
te no plente ut ꝑcing motus
Nono quod induct e a volū
tate aliena sic a cā prima sic
peccatū originale Ostō omnib⁹
mois saluat ratio voluntatem
sm magis et minus

De ꝓgressibus criminū et ḡ
dibus pallionum

Post ea que dicta sūt de vo
lūtate et voluntarijs actibꝰ
et passionibus voluntatē mīmdi
bus ⁊ de dra passionū q̄ntū ad
gra peccatoꝝ et alioꝝ no tracta
tamus subtē et ordīe ad gradus
⁊ progressus istaꝝ passionū et
p̄cipue ecclesiastice et delectatiōne
que ad eas ꝓpria māa et finem
ducunt hoc multū expedit sūe
vro bene voluntatē quo ad rog
mīnē gradum in permīte hūa
na ētas limites ⁊ ꝓgredien
di tēmos ſm quos tēmos ma
nant peccata quedā venialia
quedam mortalia que apud
multos magḡm ta sunt et vtilia
sunt hec tam assistentibus ꝑ co
fessoribus ⁊ eo ꝑtinentia
sunt quo in plus interiorib⁹ po
tentijs aie ꝓpinquāt ita ut vne
scīte cogat a vicijs et prude
tibus pcepti valeant ⁊ se
ipius vīnd ampl⁹ ꝑ religiōe nō
in alijs et ī q̄ḡe sunt diuisa
et putari a multis aliq̄ esse dap
nabilia ⁊ infertua q̄ quē est
meritoꝝ sūt ſm rei veritatem
⁊ eoꝝ estimatiōe a phīs ꝑ
na esse que magīm ponderis
ponderis minoribus crue ut a simili
nostra valeant q̄ntū p̄ntis ꝑ
sens mei trāpē valeat ex pō m
spirante stilo deprimi q̄ si
speculari oz horiz hec sūe tu
pientē interiora subtīl quod
certissīs exteriorib⁹ sensibilib⁹
et occupationibus dand cau
et mgē mīd hec requirit ut
tā subtilitēr et occulti motus
gradus tēmi et ꝓgressus pas
sionū interioꝝ deprehendat
tē de potentijs aie Est ꝛ sciēd
q ſm aplm 2o de aīa Aīa
in p̄mo sue infusionis se habz
ad instar tabule rase in q̄ nīl
est depictū Apta tm deprimi
Deprimit nō in ca sue vne
tutes ſpēs filiū hūdinēs et ſ̄tū
intellectū q̄ haurit ex rēb⁹ exte

nor bus que sint obiecta pole
nazid a mbe tam m brutis q̄
m hommibus quo ad pazte sen
situā in qua bruta nr̄onabilia
nō hoīmbus q̄nemūt ut sint
colozi sonq sapor odorabilia sī
odor taliū frigidū ct̄ sm q̄z
sensū exhōret sm phm 2o de aiā
et de sensu t sensato hec aut ob
iecta sensuū exteriozū sūt p̄ma
cognitionū q̄m que sūt in aia
cognitione nāli per suas silitu
dines Et spēs a rebus extiori
bus ad oz̄gna sensuū exteriozū
tūsmissa rebus adēt manen
tibus in aia solū eazū silitu
dines per p̄ma cr̄a 2o de
aiā lapis nō est in aia sed spēs
lapidis In istis exteriorib⁹ sībus
quo ad obiectū suozū nullū
est petitū q̄z oblato t sensū
oz̄gno dispto intēd est prīpe
rei silitudinē multiplicatā are
ad oz̄gnū cūa quia silitudi
nes rezū p rep̄ per oz̄gna
nāle ip̄az p̄fectio sensus sībus
sicut in brutis que nō perfciunt
hoīes verū quātū ad sensū n̄
ulteriꝰ fiat p̄gressus circa dām
obiectū exp̄d verbo ct̄m videt
mulier adq̄rīstrandū cū mīto
q̄z nō dīnt actū videndi solū
sed addit mīte motū corruptū ad
q̄rīstrendū eam q̄z ad nō pertz
ad sensus exteriores sed ad alios
potentias ut patebit Ossi q̄dz
sensus exteriū res receptē ob
iectis nō exhīnat eas sed mox mīt
tut ad sensus interiores ct̄ma
si essent rebus actu Et tūc nō
possent sensus alias spēs re
ce q̄d hō et sm̄ q̄z omnis motus
auri visus p̄t videri argentū
q̄z spēs alle hmōi esse extensū
t quadratum in oz̄gnis p
ysos quidz sensū exteriores ōia
delectabilia q̄rīsibilia fugi
bilia tristabilia hmōi oz̄tū in
nobis quozū silitudines res
nant in interiozibus sībus quoꝝ
sm aliquos sūt quidz ex 2o de
anima sūi sensus quos qui sili
tudines oīm sībm exteriozū
cipit t nō exhīnatiua sed mit
mittit eas ad alia ora Et ponit
in anteriori parte cerebri in dext
parte 2ī ventriculi t post
sm aliquos in anteriori parte cere
bri in parte sinistra t hoc est
natiua t retentiua Et exhīnatiua
spēz retentā a sensu cōm
citat in abstenua rei sībilis
cui in sībi amīs solū exhīnat spēs
p̄ntes sībiles 2ī sībi interiozes Di
cunt aliquos in brutis esse estimā
tiuā hoībus cogitatiuā et istaz
spēbus rōnis sībilia elicit mu
tationes insensitas ut animal
timoratū ut ouis agnoscit
lupū que nocumentū inducit sibi
esse timendū et inimicū suū ex
balatu eius multe oues agnos
cut agnū Et ille sībi est nōcīa
tiuus qui nō sentit certo ymagi
natiua et ponit in dextra
parte mediū cellule cerebri
Ita posuit Rō ab aliquibus sum
tasia t ita ro potest sībi ad spēbus
ut auxiū ad montē t frater
auxiū montē t rhynoceros et
mostra tūm sēpe quod ni
vigilia rō videmus vmōi actus
ee subtiliores res fuit quod
aliud ex meliori fantasia re
ponendo et diuidendo sm̄ p
subtilius mtō apprehendit et
organa exteriora melius sue
disposita In brutis vō hec ponit
regi vi nāli t rō codē mō fa
cunt suas res· sicut prudens mōd
et cyroma codē mō p hanc fā
tasiam Per hanc fantasiā fit
maior cognitio in aia sensitiua
q̄z t prudia t fuga prudet sī
al t hō ut formica cibū p̄uidet
in longinqua tpa et frumēt sī
tasse t p hanc al' eligit et ēr
fugat mīc hec mīc id et vacca
ab alijs cogitatiua In sopno

ipatur ut fantasia sit opatrix sop
morū et videntur res tanq̄ pn
tes Et hoc ꝯ q̄ defluunt spēs
ego ad sensū communē in quo
quasi res pnes reꝑnt Hoc fan
tasia quietꝫ nō sicut in hoc
accipit Ergo quando a rebꝰ
& quia nō diuersificāt fīm di
uersitatē eorū de quibus rōn
nata fit Deo operatꝰ fantasie
diuersificantē et multiplicantē
valde in hoc intellectꝰ cū
opatur p spēs a fantasia cap
tas et ꝛo de aīa Oꝛ intellectum
fantasiā speculatꝰ Et hoc fan
tasia plerūq̄ impedit mtēm
co.p minꝰ attendat anima opa
et dmōnē ymaginū nō solū
a sensibilibus sed fictarū mag
me aut impedit mtēm q̄n alt
de sensibilibus et dumtē ei un
p̄untur Et hoc ꝯ q̄ q̄rendo
mtēm ut fugiat nā sui obiect
ymaginibꝰ et fictionibꝰ fan
tasie Quę po in medio telle rē
bri mt ymaginatiuā et me
moratiuā quia conectit se sē
formas quas accipit ab vtrāq̄
et apponit et dmouit et hoc t
Bata et lesa d in frenetica ame
tibus Et fatuis vñ ppt̄ malabi
lēs oppōes fantasie mō videnꝫ
mō plent mulieres ingeniꝰ
matias dandi pōi d memoria
Et lyre d rōnanā pdicandi dꝛ
sorꝫ ymaginationē rōpodat
Et mtengredi per cōtrariū a si
gnis alienis rōnat Ad go pꝛ
memoriā mediantibus rebus
redit mitib⁹ vel sensibilibꝰ
que sunt extra nāz Et ppt̄ hoc ar
tes memorie pīsuppōt duas
operationes quarū vna d hoc ꝙ
se recipiāt Et hoc d opatio se
sub quib⁹ et in hoc memoria
ponit 2m est hoc esse q̄ natū
apud nos quod sit p ymagina
tiua Et hoc licet in pte pctio
ri retrahi qm loꝯ d sicut
ideo in accipitre lesa sua male
memorie In sinistra parte lesi ꝙ
male fantasie In anteriori lesi ꝙ
male ymaginatiue Isste quidē
potentie appellant Greci app
hensiue de intus Oꝛ sensus exte
ri⁹ vocant vires apprehensiue
deforis quia eorū obiecta sūt
extra alia ad mēs Et sue melius
nunq̄ cognitiue

Quo tra seruibus mitiga tibus incipit primꝰ et p̄ma

In ysis interioribꝰ ad meliꝰ
radices pōi licet imperfecte di
cendū quodꝫ sicut et ꝛo dictū
est fīm ista in quoꝫ que mēti et
refugit nocumēt et hoc d ssm
nāle Ideo in pōi ista ponūt due
vires stimulatiuę et reastiue
per quas hoc duo opa exercēt Et
ponūt hec due vires in oppēa
ista q̄ est magis rōni appropꝫ
et magis capax d rōis Et subiect
in eadem qua pcipit sensualitas q̄
sensualitas se appetit Et delectabi
lia sunt corpori et rōnia vitat
et nociua fugit aīi fugat fuit
pē Et magis d rōnata corpori
Et sicut in brutis ita in hoc ꝑa
tagit stimuli⁹ quod semp quod se
m appetitū vīdi ad rōnē pmo
uid mouent Oꝛ reastibilis et ira
scibilis iudicant rōni quod pot fuit
vtr tutū Et hostibus que in ipis
fundantur Est enī temperatus
in ira stimulatiua et fortitudo in
reastibili sicut Et audacia et ali
quorū obiecta sunt audacia Ali
ens duabus exceptis ornat Et
tuos affectiones sīt gaudium spēs
timor dolor Gaudium enī si pōt
sit fieri gaudiū si absens fiat
spēm Et si pōt d de quo reas
timur dolore si absens tuti
mor in sensualitate quia dicit
meriam apprehensionem sue rei
mici obiectorū suorū Et hoc
sufficit nr Ergo ad appetendū ul
fugiendum ut odio d petim

qua obiecto oblato et ssm dispo
to sequ[i]t apphensio obiecti nāliē
sic mgr legens uel studens de
actu mrio mali aut secret de
lectationis aut ira aut odio aut
auri pulchritudine honoribz ad
diuinis sub rōe apphensionis hm
non permit nec pmalit nec mor
talit actū si quat delectatio rōis
in studio ppter subtilitate mē
[illegible] phīa hz admiratiōs admira
biles delectationes sm plm si nō
ex illa delectatōe speculatiue r[ati]onis in
se replectē ad se ipm appetendo
tarm sue p modū stupē et rōz
nalis delectatiōis in appetitu ssmo
modo in se semedes rōis recti rōis
quo ad apphendendū et suo bsm
apphendendū iam mapit esse per
catū et id nō est vīs pue ssmā
si appetitiua sīs per vim agrpsibus
et rōnabilibus que subsunt rōni q
ad imperiū Ideo dicendū ssmā
litatē subuertere posse ee pcm ad
ssm pdictū sunt intendi dz sic
pbat sancty tho pō 2e q. xcvij art
vij actus aliqm impēdo mō subia
cent quia sue in arbitrio nrō et
ptātē mea Vt go mtegri pē quo
actus appetitus ssīi sint in ptāte
mea Ad 2um dicendū qd appetitus
animē dr nolitas qz ex appetitu
ssīo e rectu orgām rōpalit nō
aut voluntas Dīs at actus vīrtut
uentis orgāno rōpali depen
det nō plm ex potēn aut si ad
ep rōpalis orgām dispōe sicut
pfio et audītus ex qualitate om
si 7 actus mouetur uel impedīt
Illud aut quod est ex pōn anime
se apphensione apphensio aut
ymaginatiōs de pe aliqua de
lectabili aut tristabili ad sit pti
cularis rōgulat ad apphensioz
rationis que est nobilior altior
et ymmēsalis sicut virtus actiua
particularis a virtute actiua
ymmēsali nobiliori 7 altiori
rōgulatur Et nō ex ista pte actus
appetitus ssīi subiacet imperio
rationis Qualitas aut et dis
positio orgāni rōpalis nō subia
cet imperio rationis Et io ex hac
parte nō impedit qn motus ap
petitus ssīi tōr subtrahit impedi
mentū Contingit etiā qn[an]doq motus
tus appetitus ssīi subito grīt
ad apphensionē ymaginatiōis
uel fantasie aut cogitatiue et
alle motus e pter imperiū rōnis
quamus potuisset impedīri a
rōne si nō prēuisset Sō aut pō
politicoz Dicit qd ratio pest rep
nibili et corruptibili nō pōt pa
tu dispōere qm e dm ad finē
nullo mō liberē si pōt patu po
litico aut rēguli qui e ad liberos
qui nō totaliter subdunt imperio rōis
hoc ab[illegible] dicto pauli ad rōm
vn Nō em quod volo bonū ic
ago si qd odi malū ic
glo Dicit Primo volē nō corrupisse
et tamen corrupsit qz hoc altqd
ex dispōe corpis p quā impedīt
appetitus ssīus ne rōi sequat impe
rium rationis et ex fomite cor
ruptiōis pctī Deo ubi subdit
video aliā legem in membris
mis repugnantē legi mētis mee
hoc ad[illegible] ptinet ad ssīm motū
corruptū Non sic e de actibz pōne
rege ut d mitrico gnālio aug
mentatio Digestis attractio re
tentiua impulsiua virtutes que
nō sunt obedientes rōi nec rō im
perauit aut imperāt sicut ea
qz procedit ex appetitu nāli qm
ssp eadē modo agit nisi fuerit defec
tus rōis orgāni aut pturbatiōnis
est in amentibz et illa magis
agunt quā agunt ex instinctu
nāli ab intelligētia nō erradē
Dīs memorata dz aut et quātuor
et quattuor sunt quedam contra
Vt medium luxuria et quattuor
tuū gula obscenitas et Iam illi
actus attribuūt ssīmo appeti
tui aut intellectiuo sīs scripturā
de delectatione aut rubezum
crapulam aut huiusmodi actibz

Et extendo prout oz ud no oz Gz
digestio formacio corpis humani
nibi alteracio expulsio augmen
tacio ista fiunt ista fiunt sine volis
sine vehis Et illa ud subiciuntur
nisum (deo ꝛc illa regente o pa
mullo pt arride ptm nec bemile
nec mozale Cod ꝛc ut patuit sensu
alitas quo ad appetitu aquemet
aut fugam tristabilis pt esse sub
gita rationi et nō motu illoꝝ sensu
litatis pt impedire nō in sensuali
tate tñ pt peccatu vla peccatu
ud e aliud quid mordinata actio
ad genꝰ mali ptmens Nulla vo
actus pōm in gne mali nisi ipsa
assideracio ad voluntate que est
prin moralium vt methaphisice
Et ū mapit genꝰ moris vbi pdo
dominiū voluntatis sperī habet
aut voluntas in quibusda dominiū
completū in quibusda nō in
completū Completū in illis
actibꝫ que ex imperio voluntate
procedunt ex deliberacōe et con
sensu Incompletū nō in illis ac
tibus qui no p impetum venūt
procedunt nec ex delectacōe nec
consensu Gz pcedut apphensioz
racionis Gz tñ voluntas eos impe
dire poterat Et q̄ dicunt volun
tati subiacent quo ad impedire
vel non impedire ideo ratioz huiꝰ
pcti licet incompleti Et vernal'
crima venale dicit deordinatoz
mortificata nō q̄ficata Et ista dicit
primos motus qui in appetitu se
sitmo primi gradu tenent q̄ repen
tinē pertracta p doctores ut sub
ita nra repentina cōcupiscēn in
pulsus motus inudie vane gle
supbie iactantie sive alij si subi
to et impetuose absq; deliberacōe
fiunt et dicto tñ sunt venial' primi mo
tus Et sic pot describi primus
motus est motus sensualitatis pri
mum impulsum fomitis impetuose
tendens in finitoz transiens deles
tabilis distinguit 12 duos primos
motus unus primus primus q̄ est
nālis qui consurgit ex disposōe pma
rū qualitatū non ex voluntate
none ut esurire sitire ꝛc Et hm
vitari nō pot si sint q̄dam in
nah non sint peccata venialia
Quest 20 primus de quo mod agit
et e in sensualitate per appetitū
in primo delectacionē et vitari non
pt in vita licet quatz in se pt bona
in vertendo se et in magnanimoz
ad aliud et tñ quid vitando mo
dit in alio sicut volens vitare ma
lum amicum aut opum studio ac
quirendi studens ad vanā
nam gloriam ꝛc Et sūt bonitas
rū tales motus q̄ nō cadunt
a rōe Circa quod sunt pt ex premiss
q̄ puniuntur a rōe que eos de
beret cohibē Et ex triplici rone
dicē pcta primo q̄ movent ad
illicitū 2o q̄ sunt voluntarij et
dānos 3o ppt delectacioz annexā
ani Et pom ex m Osthe apto ge
nāt mdaucz ad domiū et si mor
reiā qui spez git fetore et tñ im
putat ei cū de domo q̄ nō clausit
ostiū Sensualitas end in q̄ sunt illi
primi motꝰ quidē apphendit p nō
quenient aut delectā nō pt
nō appetē Et q̄q apphendit p nō
disconuenient nō pt nō fugē q̄a
nō est in se sic ni brutis q̄ non
extendit cognitio eoꝝ ultra appe
titū sēsitiuū tm hōr est nāle Gz is
p distinctissim legit hūdnazid aut
dumazid o tid sentit et capit
hinc motū q̄ de manu sensualitatis
vertens sensualitate ad aliud
sicut nra filie et pz filio inclinat
ad ipis nocuia sicut ad ignē et
aquā ꝛc Et isti primi motꝰ vocant
a doctoribus passiones quas ert
sancti vitare nō pnt dicunt sm
glo ant vm passio e subita moti
nis nō cōsentis Et ille motꝰ in xo
nō fuit si in xpo erant passio
nes sine impetu et indirecto rōis
ut a rōe impati et ordinati
nō pmentes nec ut in nob
dicuntur sensualitas nō sic fuit subita

et sic in xpo fuit passio natue et
rone rationis iudicii ut timor
mi tristicia &c. et illi subito motꝰ
pim fim augꝰ xpi de timore &c. ut
peccata fuit summa quid no pt
in sensualitate esse mortale petitꝰ
mgitur sensualitas q si p illa
gingit peccare mortaliter iam hz
hoc ee rõe rõ ordinare in ysti
mod finem qd no pt ad sensum
Petitꝰ cum mortale d quod de
ordinat ab ultimo fine sz deo p
plenum rosum et deliberationem
sicut mors a vita tor extinguit
qm d fim venientes sic mortale
arita spiali extinguit p aversi
onem a deo quod no pt esse in
sensualitate que de deo mchil
rognostit ut sic et usqz ad hoc p
mos motus est timꝰ sualitat
ner ulterius pgredi pt absqz ro
sensu tationis Nec ex p se pt me
bra mouꝛ ad appehendendu aut
sustinendu res appetitus q hoc p
tinet ad imperiu rationis q rõ
offendit pticulu p magnitudine fi
tis sic apprehendentibꝰ morte ee hõ
re tis quoddam tristibile et
fugibile sz mozr pertimuit sicut
eo infirmite Debuit enim rõnia
ri alicui quod sualitas sibi sug
gereret et morte otrepide pter
xpd amozd et debuit dicꝛ nunc
sensualitati no ord tibi tristabi
lia aut tribilia sup vitrenda
ord delectabilia tibi sud admit
tenda sic et nos facꝛ debemꝰ ra
tione no sualitate qsulentes ut
plus tactꝰ est Oz q sualitas of
fert quedã rõm que sun vtilia
tõ sbin quia rod ut in nibilectia
sus necessariis Ideo rõ vtꝛ sua
litate tm quid instructu sd et anal
le vñ sepius allicꝛ et trahitꝛ
ad blandiendu ei no solu in ne
cessariis sz et in notabilibus offendendo
eidem sicut dñs et pfamilias hu
bens ancillã sibi nociuam in mini
terio per familiaritate nocia ei
immittendo ex mustrat ei q̃z no
cua sic visu ostula tactu et ala

et hec licet alle sint sibi esse nociua
tamen blandiendo ei pt nocere
vñ nram offendit illicito sic se
pauit ut primo parenti spẽs
que est sualitas offert delec
tabile mulieri i conspectu pti
rationis et illa comedit et dat
viro suo sz superiori pti ratiõis
et ille assensit ut dr aug xp de
Trinitate mortuꝰ i peccat mor
Oz quo cognosti vz illo tp primum
motus no sit ex se ad delectabile se
cum sz vm aggnatoꝝ et quod no
pgredit ultra fines sensualit
ut sit solu remote pt ita cog
nosti primo et subito venit et
festinanter recedit sicut pila p
tecta ad parietem resilit Do ex
nicio no hz rõsideratione ad hanc
delectationem sz reversat et alia
et hoc vtiqz est possibile ex q hz
potentia vtr pt sensu operatiõ
una alia non impediente utz
ex sepius retrovr ex terra et tñ
rõ aliud intenta no osiderat et
nesit an hec res sint visa Do
m hoc cognostit ex sentiꝰ Disspli
centia et remissio interior et hec
est rõ ex no plene assentiꝰ p rõi
Nec mirũ ex qz tam cito per
rationem pt esse illa delectatio et
sensualitate etiã ad rõ aduert
et vellet cito et no pt tã cito
et hoc rõ d ex impetuose et ar
denter impressa d delectatio in
sensualitate ex tarde pt esse et
queste a tali fenestre sicut la
pis proiectꝰ in aqua vbi fuit
citus et centrũ projectionis q
no cito quiescit si fuit esse Nec
tñ diu absente causa tue licet
morosa d delectatio Cui rnsio
facilat diligenter ad quã pt et dz
resistendo ad alia se exercendo
orando laborando corpꝰ punie
endo et rõ in tali temptatione
homis meritũ crescit et demerescit
Ad quo ad intellectoꝝ ex q d ve
nialis culpa ut dictũ d Petra
ut ex quo ad pugnã et resis
tentiã ne ulterius pgrediat
et dissensu et displicentiã mul

tum meretur plus th̃ meo mdio
mẽtur quid dendtur Et ꝑ vnũ
actus m̃ qñe natũ quo ad ꝑ
tes diuersas sicut qm̃ intrat
ecclã ꝓpt vanã gloriã ꝑ pũ
mutat interiꝰ sh̃ ꝓpt deũ ꝑ
ꝓpt aliꝰ nõ dicẽ aut iudicat
exisse t̃motꝰ suos seꝝ sualitat
nisi tacito deliberauit ꝙsidera
uerit et cõsenserit saltem m
delectatione licet nõ dũ in
actũ exteriorẽ ut ꝑ patebit ali
ter cõ cõsideret illecebrã hui
et ꝓpter pondꝰ mulieꝛ pozri
gen et partꝰ pluꝛ ꝑ ꝑtũ disꝑsa
brembus motibus mue sic mue
sic q̃ medio nõ ꝑ hũs fluctꝰ
do sunt Juxta manꝰ ꝙpriã tagetꝰ
ꝑ retrahens ꝑ iteratio ꝑtrahẽs
nõ tõlit ꝙburẽ in hoc quid que
quã; hõ diligens m se ꝑ ex
periri salubꝰ iudicio sapiens di
cẽm talem nõ esse plenã ꝙsum
ptionẽ m delectatiõe Sid sm
plius quãdiu nõ demoꝛiat
alteriꝰ esse gentis aut spedi
foꝛ q̃ spes plene introducta
sit ad a forma fit demoratio
ꝑ dat esse rei Primo phi ꝑ Cue
nõ adhuc ꝛ sꝝ plene introꝝ
ducta nõ sortẽ spem q̃ impfn
quietiõr talectatio Sid est
m motu et ꝓgressu nõ dum
est plena quia a tio motꝰ
fit demoratio Quinta tame
talis ꝛ morsꝰ serpentꝭ ꝑ tom
mittit se pestulo nõ mox reti
at maxie m ꝑpetibꝰ passiõ
bus mõtaneitie et nõ subi
te ꝑ alias repetitus et fortiꝰ
ac vehemẽtibꝰ licet fozte ali
quãdiu sentiret ut patebit Se
cundo ꝑ cognoscit illã delectatiõ
esse m sensualitate ꝑ nõ exisse
nisi cum si hõ talis m illo motu
existens dissonãs ꝛ ꝑ hũmanã vi
se hꝫ cadẽ nõ sicut ꝓpter ꝓpter
passio m eo nõ sinit Sic ꝙ vo
luntas eã ꝓmpta ꝛ ad bona
opa ad deũ diligendũ nichil
cõtrã eũ faciendũ ut sibi velle
sibi displicẽ Et si obiciꝰ sibi aliq̃
ad quod talis passio monet nol
let cedere m actũ nec ꝙplacẽ sibi
m illo vlã ille hũmꝰ ꝙbat nisi
quãdiu stare m priori ꝓposito et
nõ esse auersum ad oppositũ ꝛ
dicã aliquẽ nõ deseruisse dilec
tionẽ ad parendũ licet ad alio
quantabilius quẽsetꝰ quo ad acty
exteriores ꝛ dispotꝰ ꝛ ad mꝰ
sit ꝙ nõ ꝛ auersus voluntate a
dilectione parentũ sen alteriꝰ
nec ad oppm opa dilectionis
ꝛ mꝰ sicut tue rõ actualiꝰ ob
sequebatꝰ huiusce ꝓtestãꝭ m
sensualitate ꝛc

De delectatione morosa ꝑ consensu in delectationem

Hactenꝰ ꝓgredientes ꝛ ad
cognoscendũ alia ꝛ mali
delectationũ seu passionũ iã
exemtes finẽ sensualitate Et m
tantes finẽ rationis a qua et
spem noscã sortiꝰ petentes ꝙ que
stionũ ꝙ phus dimidiꝰ posiꝰ
animã rationalẽ m agnitudẽ et
motiuã ꝛo de aia quã theolꝰ
vocat intellectiuã et affectiuã Affec
tiuã vocat voluntatẽ Sed cui intel
lectus apprehendit nõ ꝛ apprehensa
Sed võ mꝰ ad hoc ꝙ fiat tui ꝛ
motiua Vocacio nõ ꝛ vis aũ nõ
solũ agnitiua ꝑ ꝑ motiua Cuidã
iudicat aliquod esse bonũ uel ma
liũ et ibi sistit Dicꝰ cognitiua Sed
nõ ꝓcedit amplius et iudicat
ut bonũ fiat Sꝫ motiua Si aut
adhuc ꝓcedit nõ solũ ut fiat
ꝑ ꝑ appetit id sic dicꝰ sibi
appetibile quod ꝛ apprehendit rõe ꝛ et
voluntate Vocatur võ una sub
ꝓtes sꝫ inferior et superior
Inferior de tũ sito regit iudicat
ꝑ ea disponit Superior diuinꝰ
et eternꝰ intendit Inferior am
putꝰ vocat ꝙ legem humanam ut
hoc est facere vtile ꝛ honestũ
aut vtile reipublꝛ ut permittẽ
est ꝙ rorem sanũ ꝙ statutũ
ab etna Superior accipit vocat

per legē diuinas ut Jeunia diu
est q̄ peccata Dimittūt deus
placat grad mfundi & xp̄s p se re
linquant &c. Inferior pars dic
mulier q̄ ē vēs rōzpales, nezsa
rie et mota a sensualitate & se
pe ab ea allicit & decipit Cui
cū sibi pōnūt porrigi & ille
rebitum Quinā pōt Superior
rōra vīm q̄ vsq; ad rōrem pla
cōne et ōzōm se extendit et de
hīs in pte pus mfid est Cui i sen
sualitas appendit aliq̄ sub
rōe delectabilis Et nō mfiōr
illud cōsiderat & nō cohibet ſ
q̄placet in delectōne obiecta &
alludit sensualitati Nō q̄ndō
ad exteriorē operis exteriōris q̄
tendit delectō ſ sistendo in gu
pisset dal'nōmīs tū quā diu
et placita ad' solū ad mīc' tam
mulier dic' q̄ me dē Vñ dicit
augſ xp̄ de trīnte Cōnſſōr ille
cōbre si sola cogitacōe delectatio
nis ostentus sit sic hīdīt ex istimo
velut cibū vetitū mulier sola
q̄ medit nō id ē moz le petim
et rōra p doctores delectō
morosa dr ē ubi ōsēs plēnus
in delectacōne nr̄ōre q̄ vō
ōsensit in actū nīs rōe p̄ordina
tū dr hoc q̄ magnit ex hoc q̄ affec
tio circa mēbrōrū est ni hūdi
tū Vñ cōsensus in delectōnes
mēbrōrū aliud ē q̄ ex q̄ vpē cōsen
sit in hoc q̄ affectio sua sit mēbi
natus ad formōnes aut in humi
tē finēdi p̄ vra Nulla em delec
tō in eo n̄ in hoc quod ē q̄ forme
suo appetitui dr aut aliquis eli
git ex deliberacōe q̄ affectio su
us cōformā hūs q̄ ſm se
peccata mozlia sūt ē pctm moz
tale cūa q̄ actus querit p̄pt delec
tationē et actus in se est mortal'
i magis delectio q̄ p̄pt q̄d vnū
quodq; tale & ipm magis Sic et
Dicit sanctus thomas q̄ placē
cia delectacōnis q̄ alt' ferūſ
homīdīd lig nō nocet meo ſe
tūſſet tī nī placēt p̄pt odiū pōt
nō dr nīa ratio in ōsentiendo
actui dīpnato ē dāmpnatio et
si quis actū nolli ſ ſīre et dic'
morosa delectatio nō a mora tē
poris qua delectatio ē motus
sine sūcessione q̄ſ ſm plūm q̄
dr morosa ex eo q̄ nō deliberatis
rōe eam timorā nr ad tī repell'
ſ tenet ad & voluīs ad habenū
qua tī status nr anecte deberet
respōnere vlt dr augſ xp̄ de trīn
Est sicut delectatio mterior quo
ad ōnsēm in eam ptīnt ad in
feriorē em rationē sic ad rōz
superiorē p̄tinet si sit assūs
in actū q̄ ōsentīt in actū impe
tūt mdictū quodā ex eo in
quod cōsentit ex vī legis di
vine rōe q̄d superior pōs ratio
decipitur est ultra sua p qua
finaliter tūtur Ideo in superiori
parte rationis q̄sūmat pecca
nō q̄d in inferiori parte rōnis
est quadā p̄ambulū hz in del'
tationē dr licet tū mfiōr pars
rationis quod superior vīt mdet
mdet pōtē dissentiendi in pa
randi consiliandi tī & in ipis
tūdē pōt error venialis pōt de
mortali nullū ē dubiū Nam
mfiōr pōs rationis venialit
pōt peccare p ignorantiā aut
p surrepōz in motibus repē
tinis q̄ ē q̄ſ p mfirmitatē per
tare ſt p passionē ut dictū ē
Aut etiā p plenā deliberati
onē que ē rōnis actus qm ex
suo gnē sūt venialia pecca
ta ut applaudere vō otioso
mendacio offensa subita ira
in tuōsitate ſtīe & mis In quibꝫ
dam peccat mfiōr vō ſime se
ſualitate ut superfluū stercus
acquirendo vbi sensualit nō
obtemperet q̄ sensualitas ppe no
mīat mis amme mfiōr ex qua
est motus qui extendit in rorē
exteriores sensus aīz appetitus ad
rōzpus p̄mōtes ſm in gen li
2o dist. 24 ut cupiditas aut
visūs Alii peccat sensualis

sme inferiori parte rationis ut
in peccatis carnalibus & hoc
venialiter (In peccatis vō spiritu
bus alii peccat inferior pte
rationis vel sensualitate alii
sine sensualitate exempl̄ primi ut
modo scilicet aliene ex
teriq vise seu audite (Alii sic
sensualitate ut in stā crapu
lita et ebrietate vinū sc̄i aut vi
na (In peccatis vō carnalibq
nō peccat ratio sme sensualite
qr sensualitas sp̄ talia carnalia
admisceret vel & ea allicit &
alii venialit alii mort ut tac
tu & sic de parte superiori vel
distingue dic & qr dux & ged
peccati sic carnale et spuale
(In peccato carnali sic q & ēt
reb adēt quo ad copulam item
reverenciā aut mgtiere nō
peccat ratio superior sme in
ferioz quedante et peccante
primo mō nō tpa sic nā qr
inferior plus sustinet obiectu
sme delectacōz a sensualite q
vincta & quedit .i. delectat
et peccat Sicut mulier plus
quedit pomū a p̄sente per
vertit et pl̄ dat Eue .i. supio
ri parti rationis Et inferioz
Ideo quedit sme Eue (actu
primo & pl̄ dedit arto Sic in
ferior pt̄ peccare .i. delectū
sme superiori ēt illecebrad pt
tati Et hi mort in delectacōz pla
& magis an delectacōz quad
inferioris partis rationis sme
tamē assen in opīe sme nce
sme luxurie sme crudite Ad
2 peccatū spuale sc̄ p̄ intēdu
litate blasphemie in spm̄ sm̄
desperatio & in filiū ubi supe
rior pt̄ peccare sme inferioris
vel inferioz ut nō intendit et
nec sic ēt temporalia secut
Et nō superioz quia mort quia
venialiter putare pt̄ sme infe
rioris exempl̄ de mortali ut blasphe
mia hereticis desperatio ēt cēt
de venali ut temptatio de fide &
de articulis fidei Dubitatio surri
pens de sacramēto & alii motus in
deliberati ēt pua spualia ēt q
ratio superioz secut an sic deli
beratioz & electioz (In qua clade
pua palitas ventris et vini cō
sistit qui hō in talibus spualibq
peccatis nō suffert deliberat p
uentu temptacōis & subito mō
dr in celebratione missarū sata
nas solet immittē temptacōz de
corpe xpi aut de concupiscentia male
aut aliis similibq que sunt bema
lia in se an deliberatioz et assen
Alia sunt venialia q in se superi
ori inde pmit ēt cū deliberatione
et assen que similiz ex suo gne
sunt venialia ut vana otiosa io
cosa aut risq ēt curiosa vel im
pata & hec silia Si vō motus su
perioris rationis & id quod
nō sunt appetibile obiectū sic insig
potentie sic insignis pt̄ potius
sicut ēt carnale q in se & mor
tale sm̄ genus sunt tunc sp̄ ratio
peccat mort et hoc nō fit sine de
liberatione & ēt id sic nō superior
amovet deliberatum Sicut si
oculus intuens mulierē in
ea delectat sm̄ sp̄m parte in fe
riori vole advertit delectatioz
sensualitatis & nō excludit sic
alludit eis qr & apd Bern̄ at
ēt carnalia & condelectat et
quia nō superior hoc considerant
deiz ad cohibile p legem Dum
nas dicens ei Si respexerit ad mu
lierem ad concupiscendū
ēt hoc nō sunt sic p motum
voluntatis ēt actū deliberationis
delectationis mordmand et
averte te a deo (Ideo mort ta
mulier quod hoc .i. amplius per
tant mortalit Et hoc ū & sm̄
sm̄ tho (Ratio superior habz
obiectū ppriū aliqd in quod

pt ferri subito aut deliberate sicut motus infidelitatis est ppzud obiectum ruine superioris et ro pt ferri in id subito ste est vemalis tri no deliberatus est mortalis dum quelz pñs quid pt de cleuari aut moueri in aliud illa hz erid subitū motū ad d or sibi ffm se ostingit et aliud in id op ei que ut rod eius quod d elevata et ille subitus et repentinus motus est ei ffm nāle em suam rodrez et mdeliberatu, alter no e ei deliberatu Sic dig3 carnal3 mo ueri no d rod superiori nālis aut ffm se ffi alterius potentie sit inferioris Sdg3 sp mō in ista no sine deliberatione quia no inclinat3 cōr ad eam ffm suam adinuenem Sdeo ffm tho in re pentinus motibz et subitis ostingit3 virtus interior aut dispond nālis in deliberatum aut rog nostrum aliqd difficile aut cōm nam aut exemen nāe Sdeo subiti et fortui sint repentini ad ois qua ex vicio no sapientes aut deliberant Sdeo dicit aristd pauci excogitantes de facili e mediant op no deliberant Sdeo multi conscios subita et ro pcipi na dnd sp esse suspecta tm quia mala est ex malo fomite pre dentia Sic etus sfig et cogitatio hūdm condis ppria sunt ad ma lū ab adolescentia sua gen vi3 deliberata no sunt p distinct et examen ut primus motus est

Sumaria positio de predictis bene Considerandis.

Restat mō p modū sūmari um ea que prolixius dicta sunt de gradibz grepie aut delectationis in quid colligē p quid modū etc alij autores motus sic nre mundie cupiditatis et alij sunt pnt licet tm doctores qre oculid acutes v tuit ad grepistenciā delectationis mortalis qua hec impetuosius et ardentius sedem sibi solz mō alia in sensualitate sendi mate etnos gradū optarem et mme ipō et in alijs diligencia pstrictari cū quīte alienos a culpa rez et sibi possessori noti tuto crudelius insultū et ptimēd no frequentia cū multos tris tes admittit neq; hmōi ipre hensiones n pp ria ostenciā dt quod exteriora ex ipis p dentia ex verecundia et hōm ipre hensione sepe vitant pp sua infamia et clamorē et ferire ipis ancipa et multa tergiversa tione prius excusari si interro getis deo reuo in confessionibz ita clare exprimūt pp sm honestate et verecundia et ne prius ut time agnoscā a quibus dam dt tm ut dictū e in plurib3 suis gradibus mortalia st que si stent ffectant aut non dēte exprimat3 haut dum ex a deo sepantur etiam motus qui frequent3 occurrunt istē max me qui detractiones no ampu tant sim flere inducit3 in cra pula et delictis et arestibz petro sis et mollibz emittis sed frequē sepe familiarit et sine freno querentes et in medio earū etiā inuite queremtes pp firmi pfi bitet et religiosis et alios cum culo castitatis astrictis quibz minimus sed salubr3 tela ignea et iaculā nephandissimā solet et mittē plus quā alios feriat bus ut experiēt docet fra le pp agnoscē qui cuius de hoste astrictas nō ignorat dt hmōi iaculā tēd frequentia et dubia videnti3 oculis obtenebrat3 et nō solū nō conant3 extrahi pp quossā ffi etiā pp ea firmit et querul3 nō hūtu et hūtu to fomentē videnti3 dt nre rē pau ros estimo qui diligenē ea sti unt aut diligenciā adhibē volūt ad ipsa cognoscenda qua subtilius oportz quelibz considerare qm cōi aggressus

morum pñcipia et fines ar dis
tinctiones vehit indagare et
qz ut tangit augn in 2o dis
xerim vbi tractant doctores
mãi qua p manibi habem
et allegat aug de trin te tp
est ordo et progressio in quoli
hoie qualis erat in pñis pa
rentibus ut cũ mul serpens mu
lieri malu suasit vpa qi ꝺ
sensit Deꝰ vlo suo dedit sir
qz rosumatiu e peccatu mtz
mul in nobis pro serpente est
sensualis motus aie pro mu
liere inferior pars rationis
p cuius superiorem partem rois
trug nrã bo. ben. dr pgrel
sio delectationis e talis po
delectabile offert ꝑ sualitati
mtiori et exteriori 2o delec
tato aduertit id e cogmcio 7
gsiderio p fletu ad vpam per
inferiorem partem rationis sen
sualitati quietam quo ñ tem
poralia p genda vere sut 3o
gsentit in id ad quod delecta
trahit vel dissentit sz in opa
an e ampletendu vel ꝓsequ
endu et hoc e superiori parte
rois ut qz p sidet auctoritas
mdicaria Cui obiicit methoat hoc
tacio a sensualitate planu e
ibi esse solu venale Cui gsua
on superiori pte planu e ibi
esse mortale Sz obiicit delec
tari ad apphensione delecta
am aduersione 7 gsiderationez
delectabilis 7 delectationis et
hoc e peccatu venale qz in sen
sualitate ut in primis motibus
Contingit vtez peccatu post app
hensione delectabilis 7 an per
ceptione delectationis an ple
nu gssm deliberationis et hoc
e inferioris partis rationis
et tuc dr qm ꝺ mulier 7 hoc
alu venale alu mortale Con
tingit vtez delectatiu pg app
hensione delectabilis 7 post
aduertentiam delectationis 7
pg plenu assm deliberationis
tuc dr qm ꝺ ven et tuc e mor
tale Cui ir mulier qm dix in
inferiori parte rois pt esse
aliqn venale aliqn mortale
Sz hoc dubiu e discretiu Sz ti
tm cũ bo. ben. pt sic Distin
tiu principiu delectatio per inf
oriem partem apphensa in sensu
alitate aut sitiu p inferiore
parte rationis repelli aut p
timetur si statim veritr hoc pt
esse venialiu aut qz placet de
lectatio et operis gsumatio
ita qz e voluntas delectandi in
cogitatione ut crl in ope si simul
tas adesset 7 tuc est ibi plenu
consensus et peccatu mortale
simul conuiuẽte pu et mulier
amentione aut placet delecta
ti displicet operis gsumatio
si altrer libenter videt et applau
et delectat in alterius detracti
one aut furto et mtiis gsentit
licet per se no velit furtu aut
detractiõ Sic 7 mtiis motibus
et ꝺ consensus semiplenus
et dr mulier manducare vetiti
peccat mort 7 tm vene quam
mulier dispnat qz vne no re
sistit 7 mulier expresse delecta
tur 3o displicet vtrũq; sz de
lectatio et operis gsumatio 7
hoc pt vez esse Sup aut no
aduertit periculu delectatiõe
actuat non ꝓpletendo intendi
tur ad periculu quod ex delec
tatione fieri posset 7 no ꝓpel
lit ea peccat si no mort quia
tm quia si statim repelleret ut
sit ibi lignu ferm stipula 1
mang et mag peccatu est hoc
est possibile sic quis cum ssu
hus pueri et illicita versa
tem 7 no aduertit periculu
pueri nec delectat in pueri
peccatulo 7 puer nichil pt
pati periculi qz dis sue vel
nichil alius sibi ex hac fiet
litis cui in se nichil pt mor
tale admittere nisi grauet esse
vel hoc licet poterit delectari
aut aduertit periculu quasi

videns ludente ssualitate qr̄
ssmahelem nō strat ⁊ actualr̄
assideret ex hor posse periculū
timē ⁊ timen delectatione
non repellit nr̄ queritur ead ad
aliud mg periculosam mātz v̄
maginalem ⁊ cogitatione sc̄o
uertens qd̄ vnāz facē posset
si mente in talibus cogitatio
bus voluntari simt scienter ⁊t
tū gre dicūt mgrd qp̄ peccat
mort̄r ⁊t licet ibi nō sit assus
pectus ⁊ expssus cōsensus ibi con
sensus implicitus ⁊ qmedit sola
mulier tm̄ petm̄ imputet̄ greco
qui eam tenet̄ expellē nō appa
ruit Sic nauta qui missis sibi
naue tenet̄ a periculo sit liber
absistere ⁊ si nō fecerit ei im
putat̄ naufragiū periculi Sic ⁊c
phī ⁊ dīn̄ absentia nantis est
causa periculi naufragiū naues
sibi amisse ⁊t pp̄ pot exem
plū sic qui amissis pueris
licet ⁊ possit nō teneat̄ a serpente ⁊t si
hoc voluntarie negligenter amo
uē periculū a puero ille tenet̄
in culpa pueri liceret ille non
mori quia hor nō ē sme re
temptui sibimet pueri ⁊t si hō
verū de alio quito magis si
serpentē ⁊c serpēm moueret
permittit qm̄ sua hominibus sūg
rey est licet nō hausit venē
num ⁊ sic de gremptis appē sa
lutis ⁊t ei imputat̄ qr̄ plus se
ipm̄ tenet̄ diligē ⁊ periculū ⁊ ideo
magis se a periculo custodiē
Delectatione end hor ꝑ serpentis ve
nena hz qp̄ valde est pensim
dū ⁊ studiose examinandū
liceret tm̄ ut ibi dō. pen. dt aliq̄
hor qr̄ voluntas dicitur ē negare sibi
qr̄ pp̄t̄ sol'a negligentia ad re
primendi si displiceret delectatio
et operis ōssimilatio licet ad
uertat periculū qr̄ nō meretur
mortale peccatū Sz tū dicit

Secundo est ꝑma et multū pro
babilis quod reputat mortale
peccatū ⁊ pentitat de eo sic pro
mor̄ ⁊ dubis cū securior pars
est eligenda ⁊t qr̄ hoc vltimū sit
mortale volup̄ ghīe ex dictis
mgrd ſna ⁊ v̄ ē ⁊t ex dictis au
gustīn per eum de ibm allegat̄
Sz tū si diligent̄ aduertit̄ ⁊
dā mgrd ⁊ ecl̄ augt ibm ut tm̄
vt̄ hor ex ipsa nō pp̄ celia ex
pressū dictis qr̄ vt si ecl̄ nō pla
cet delectatio Sz solū qr̄ sciēd nō
repellit̄ p̄ḡ aduertēs qr̄ sit
mortale ꝺtra hec sūt verba
mgrd Si petm̄ nō dm̄ teneat̄
delectādo cogitationib̄ si stand ut
mulierē teneat̄ vnā autorite
pellā venale ē Si vō dm̄ in
delectatione cogitationib̄ teat̄
etiā si voluntat̄ ꝑficiendi de
sit mortale est ⁊ pro eo dapnat̄
Salv̄ et vre ⁊ mulier ꝺ totaliso
ꝺtra ⁊ tue gre nō sicut debuit
mulierem cohibuit ⁊c̄ pp̄ dic
tū sensisse Nā aug̃ ibm
per cingulū alleg̃ et dicēs
xp̄m de tēpte ⁊c xp̄i sūt ista q̄d
in illo euāgelio pōnūt homīs spāli
mandūcandū psuasit mulier
aut nō mandūcauit sola ꝑ vō
suo dedit et simul mandūcauit
ibi Item ⁊ in quodā sermōe re
ligiosi qd̄ in vno loco gerit̄ et
dicit̄ nō tue sūt q̄ in rebus
spūalibus agendis rōnabilis
cōsuetudo verisimilē animal ho
est ssus ingessit quidam illere
bram tuē velut serpens allo
semina sinū aut illecebre re
sentiē hor de ligno vetito est
edē Sz ibi ssus si sola cogi
tationis delectatio grauis est
superiori vero autoritate ita
ꝓmerent membra ut nō exhi
beant arma iniquitat̄ peccā
to sic hīc dē estimo velut ligna
vetita mulier sola qmedebat
Si aut in ssu alio ita determi
ut si peccatis sit peccatū ecl̄
ope applicatur mīnda ⁊ mu
lier dedisse viro suo sil'ē

dum illicitū aliud Nec̄ cui pt̄
petratū nō solū cogitandi sua
rū vī etiā ꝑpetrandi efficā
cit̄ mente determ nisi ꝯ illa
tenaō mentis penes quā sū
ma ptās est membra m opus
monendi uel ab ope cohibendi
male actorū pedāt et subbur
ner sane nō sola cogitatoē mēs
oblectāt illicitis nō quidem dis
ferneē esse finienda Teneē tñ
et volens libenē que sancto atti
gerunt aīm respuā debuerunt
negandū est esse peccatū sēz
mortale ſi longe minꝰ ep̄s si et opꝰ
statuat implendū ꝯ Certe ſt
expiuit delectatio nē m cum
liere que si nō dm tē venial
est si dm mortalis ꝯ

Exhortatio finalis

Ecce quā occulta vestigia in hoc
que multū sunt formidanda
et a paucis investigant ad plen
magne albīs quoꝝ uitiorēs
oculi obstruant. Tecū enoꝝ negō
nozū tumultus ꝙ etiā pacē a
mentibus de cogitationibus abūcte
struē aut saltē ꝙ tñ nō a pacā
tibus ꝯ studiose vigilantibus Dñs
exemplū pmittat nō illi sint gressā
convoluti Nō me appellozē nō la
bīs Dicē Dñe quis pt̄ salua
esse in tanto rezū turbine Nā
naufragia rozpore mei p̄cluta
fluctibus ꝙ venti et fortuna ad
pendiē Quid arta est via et
angusta porta que ducit ad vi
tam Cui tu structoz rezū nō et
remū tenta Disce stultē struta
mentaq; mea Quid tu salua
nos actē nō perimus Et vē hec
mea salus quā ad nos impēdis
ꝙ licet apud Deū oīa sint pōa
et si de hīs mūdi estra mare
quozūdam delectationibus tā distē
tam rēgnū suū ꝙ est ratione usū
ad nō nīsi mūdū quadrante ut ꝯ
vīe usus salubriū impig et
peter vbi parebunt Nec̄ cui
sibi de mentis cogitationibus
que Deū sint mittēs Dñe ꝙ et
de superbie anarie hre tudie
ambitionis ꝯ cupiditatibus quibus
petratoē moralium quoꝝ tal
est ōm nōz de progressus ꝯ ordo
proculdubio sentiendū ē que
cui bona voluntatē de qua p
seus fīmo est confitend Deū ꝯ
re starēt agendū in tot tant
ꝙ naufragioꝝ periculis pro
vē ꝙ Nec me Consilium multū
est validū fugite de medio
babilonis et saluet cuiq; ſtia
animā suā Vix cui fīs bonā ā
raro mē turbas sterilitatū ho
minū vorugines vitioꝝ ꝙs
vitare valuēt ſ̄ nec veram
penitentiā agē sufficiat ā mte
viora sua structuri p̄t Script
cui a nobis exhibi nō vī qui
ſt illecebras delectationis ha
rit et effert tm quātā ē mu
liere ſic in paradiso rapuit ſ̄ pec
de ligno scē bōm et mali deber
tabulem fructū gd̄ ligno ētū
sepui nō pt̄ vendiq; cui et nīa
in sumenda sua custodia ḡi
vigilantissima opoꝝtuit ē ꝙs
debet tam vēno nō renouon
gō distāt sepandus est ꝑpetuō
a delectabilibus i sensualitas r
monenda ē a nudis illecebris
p abstractionē a nudi quēsa
nō ꝯ a sterilibus rebus et
pōsnis ut Deū nō heat debi
bile in penit obtutu appetē
desistat paria cui lucrādo nō
modo nullū nō fugiendo nō
dū vincit Ibi etiā rarior luc
ta nō modo ꝯ crebrior victoria
et clarior minuta motuū mīno
rū ꝯ diligentior custodia atq;
cui ſ̄ et in qua de bona voluī
tate ꝙ me nō tam edita ꝙ ce
alys chirta cuiq; studiosū lecto
rī offero tacitaq; igne me impel
lente petes in lucē nō tā p me
lectorē quā libri correctorē
In quo si que forte offensis dem
sup quā lector pcitq; optatis
ꝯ si que repetita sint memmerī
rardiorē rigem; lectoꝝ utādo
egē ut clariq; mentis ꝙpi ꝯ
madre frequētq; iteratū sale
sibi fimere coaptarent ꝙ q
ꝯ actor a lōre orom rursus tu

dnes ⁊ deo gnatid actiones pos
tulat rependi ~

Explicat tractatus
de bona bolitate

Incipit tractatus d causis intrin
secis ⁊ eor remediis et p
cipue d intollerañ iniuriaꝝ
ven̄ l'a fri Jacobi sacre the
ologie professor Cartusien

Quum effrenatā nr̄ā sitiente
humanā passionū comi
tatū vobis undiq̄ sedulem
utanciū vigilanti oculo reten
tare pauca quedam terne
rum hominum qui hijs passion̄
bus refrenatis rationis freno
sanā aut tensurā sequent̄ ⁊ ne
alias rebellia atq̄ indomitam
passionū bestias coma p̄ cohi
bere nequeant atq̄ indomabiliore re
perire ⁊ne ego tyrannica fortiss
morū doctissimorū ⁊ prudentiss
simorū magistra ne rupē nō resist
ere quāto amplius diuitū po
tioribus sonū tanto amplius
in flamme tonā eos nō desistit ita
ut nō sit qui se abstondat a ca
lore eius Jacula sua veneno
sa q̄ tales frequenter exacuens
Et vere reputatum patr̄ pene
ſp̄ obtenta victoria cedit ac
vulnerato homine rūpunt ⁊q
pater amor honoris ꝓpri gemit
blandiens ꝓpria applaudentia ſſq
aspectu vndiq̄ filia rapidie
rabies dira pudor ⁊ruꝫ si bapisi
re velimꝰ q̄ntollerantia in
iuriaꝝ ad notabilia Ad quor p
ſpicuitatē ſſimoꝝ nrōꝝ morū ſyllabi
ſimaq̄ signacula vim et quas
insulare dignitas ferat insignes
a floribus venustissime rosas
pudicia virginales verecundie q̄
⁊ virginis alicuius q̄ et alias in
nis moꝝ honestatem atq̄ elemosi
narū largitionibus ac mundi
contemptu omn̄ q̄ retutū vobis
reperimꝰ decentissime ornatas
quos nulla bellica arma ex
pugnare valuerunt nō hoc cru
enta bestia saltem ad modum
pulsaret sī illaqueo iniuriaꝝ
aut ei qualiscūq̄ reprehensio ⁊
correctio ea ⁊ q̄ iusta et dei
tate q̄ domui tante ornata
virtutibus grauit pertinebat
alij omes in ea familiam sī sen
sim et merito pene in furore
quid etiam arma ad pena
nitq̄ proficiens subsistentem
ymaꝫ terga q̄ vertit hosti
litate ut vñ fatear nō iohd
ne in apoc videns hanc bes
tiā minuta sum tam multos
et fortes in fuga conuertens
vt quos aspexitas vilitas q̄
sit tamen afflicto ⁊ mūdi ab
iecto nō terreret fola impul
sio vī animosi aut vilipen
sio minuta ꝑsone et vento ſa
obiecto q̄ restat dicendi materi
am est si fabulas ingem
suppetet ⁊ stili simplicitas nō
gnaret exemplaꝝ aliquid de
tam cruenta bestia am ⁊ vī
ci posse possit tanta fortitu
do et robur eōꝝ excellentes virt
ꝰ ⁊ vī tanta liberalitas ⁊ nobis
que sufficiens ⁊ resistē hui
usmodi et quo armis muniri pos
semus ad resistendū Neq̄ enim
diffidor mea parua tuitē hanc
infirmitatē esse obnoxiā quā ⁊ ar
tibus deplorare rogor volui
p hanc bestiā nō implacata ⁊ sep
tuo cohibenda ita ut vix ali
qua alia nō periculosior cruen
tior arbitror aut p̄ timeo q̄
ea que patet

De bono m̄ q̄ē et eius dun
sione quo hō q̄ spoliatur
per intolleranciā iniuriaꝝ

Quatuor qui tyrannorum fuerūt
tatis et pene mālis temporis
p̄ambulaneum constat esse
mobilitatē q̄ omnis motor ut
sit mobili imprimit aliquam
virtutem qua a se mobile
non habuit ut ipm ad finē
que motor pretendit Dūgat

sicut sagittans sagittam et prov
ciens Et si hoc verū ē de motu
particulari fortius de motore pri
et oīm p'mo mō mut ut nāliū
rebus que sunt sme intellectu 7
sensu et sensitus ut bestiis ani
malibus et hms que sunt cum
intellectu ut hominibq appetitu
finis quo tendi delectat 7 si nō
cognoscat p se tamen ab intelli
gentia qī finem orat tendit
in finē Ideo dicit gubernator
xy mēce Opus nāle est opus in
telligentie finis aut in quod
omia tendunt est quoddam bo
num qz p'ma motor sūme bona
est ideo sibi ipi finē sm̄ imposuit
omnibus effectibus quod ē bonū
Et licet appetant omia in sibi
ipis nō ordinē que appetunt sunt
nē bona Et quedā apparen
bona licet in hīs salua rōne
boni quo ad appetente qui sm̄
consideratione sm̄ apphendit
hoc esse ac si esset bonū licet
errent in sui destructione et ag
mutatione qua patientia bō per
diferūt sm̄ cognoscit vñi non
omēs habent hīt passiones
Bonū aut fin phm pō re
thorice est duplex sī aut p se
ipm eligibile et volitū aut
per aliud p'mū ē sm̄ bonū
ut felicitas Et hoc bonū sic
diffinit fm eund p'mū est
quod omnia appetūt Z bonū
ē qd' appetūt omnia que hnt
sensum et intellectū Z bonū
ē qd' ordo appetendi si haberēt
intellectū Z bonū omnium
ē qd' vnūquodq; dz appetere
qd' ei intellectus dederit sibi
vel diuino vel humano hoc dif
finitōes dant per compara
ad appetitū Et bonū sui finis
absolute ab eode diffinit est
qd' nō ē ab alio tale nec p aliud
sī a se 7 pcipit 1 qd mīsle est sui
volitū nō pcipit aliud sī pcipit se
alia diffīo Bonū est nūq
grad aliud eligimus Et p com
pationē ad rem quā pficit
Et quo parte orbis bene disposit
pcipit ipm 7 sufficiēt hz bene re
disponē 7 p se est sufficiens Ro
est bonū quod ad aliud finem
est ordinatū Et ad id quod ē
factiuū vel generatiuū pnū fit
et ad quod seqūt fines Et quia
prohibet et corrumpit contra
fini ut sui custodes diuitie et
honores Iuge mū Robur virtū
Cuntas Grē Actes 27 Ideo sī
ex pmissis qd' nō solū appetit
appetit bonū sī et refugit malū
tanquā corruptiuū boni quod
omnibus animalibus ē dare
q nolunt fugere tanquā bō
corruptiuū Et ex hac ultima sī
q tam in nālibus qua artificia
libus et moralibus quoz appe
titus fertur in bonū hoc aut fit
sme aliquo intellectu p'mo
adhoc mouente sme in ipo mō
exente ut in artificialibus et
moralibus sme ex ipm ut in
nālibus que suū mot' inclinant ad suos effectus Intellectu
tū et huiusmodi a diuino hz suam
inclinationē qz omnē ē sui
mundi bonū 7 bonitatē hēz a quo
oīa dependent ex x. ethicoz
Sic igr pbīto quid sit bonū
in quid fert appetitus et eius dif
finitiō et diuisio et q appeti
tus fugit ataraxia honorem det
corruptiua Oportet tm̄ p se
ipsum aliquid esse ad bonū qz eadem
forma ignis expellit frigus
7 inducit calorē In tantū aut
primus motor impressit amorem
boni in rebus ut homines to
mantur deos imitari in p̄sequi
tate boni quo ad permulta fal
sa que erāt appetenda sub ra
boni a pernecessitate testē augu
stino in lo confessionū Superbia imi
tat celsitudinē dei imitatē nō tu sic
cuius sup eos deus exaltatus est
ambitio quid nō honores q
sint 7 gloriam nō tu sis pre

...mittē honorandus Et sentia
...ptūd hmōi volt quis enim
...hmendus nisi tu vnus deꝰ
...et sic de alijs hmōdi ꝑsē
...Et ꝓd de scō loquē de sancto
...pmord que tñ petrus princeps
...subtraxit quod in hijs nisi nec
...iam libertate quesiuit ut
...mutam mquit libertate mp
...tuq vnitatez Et igr illatio
...murmurazd illato multū vī offe
...sua ꝑ pene intollerabilis cruciat
...de qua pdc scriptus liberat
...oz ꝑ ꝑ hoc aliq ab amante
...auferatur aut ꝑ no placet
...mferē Sed dolor no dolend
...nisi sensus impedit Et aliquē
...bono pruetur Cōm end
...hm ablatiuū et expulsiuū
...sic tristitia lētie nō emptia
...videndū igr quid tantum
...bonū ademptū Sed cum
...magnitudo doloris ꝙ rōnabē
...deat intensionē bonoꝝ amissoꝝ
...amisse oz ꝑ grande bonū sit
...id pro quo ꝙsumendo tanto ꝑ
...pensus laborat quato cuius
...oppm qui sic molestat ꝓpellē
...aut fortassis si no sit tantū
...bonū excellens quodnō aut
...et vn apparet tm bonū mqui
...oportz Et quod ipsius ablatio
...et diminutio tm̄ tristitiā ostendat Et tm
...rari et pauci reperiunt qui
...de rebus amissis no doleāt
...etnem end hodie no molestāt
...murmurazd illato ostendendo
...verbis despectibus nris hominibus
...illusionibus subsannationibus mep
...pertis saltem publicis ab equi
...libus in certo videt legis cōdō
...sanctis et doctrina ꝙspicuos
...no sibi molestatos in seipsis et
...turbatos no fuisse vīmo et gra
...uisos Quant mquit lucrus aph
...gaudentes a ꝙspectu conciliū
...qui digni hōrū sunt ꝑ vo amicū
...pati Actuū Et reverentioribus

...multo temporibus pene nobis
...inundant mirabilia sanctoꝝ
...exempla qui omes ad imitādū
...homēs dispoz aut qualitatē
...et dispositē erant quam hoc
...sumā Nō enī ab exterioribus
...personis nombus aut molestationi
...bus nr nos et eos dnicz sitis
...illa surrexit Oz aliqn mirum
...videt quod nos ipsis impedis
...reddit quo ipsi gaudebant de
...stimulis nos vero molestum
...Ad quod cognoscendū diligēter
...est animadvertendū ut causis cognitis
...ꝑ media debita expeditius mederi
...possimus adhibē Et ut hoc ꝑ
...nos no lateat summa bona per
...has angustias morgentes nos
...aut amittē si bīitudinē et nā
...aut virtutes vīmo ꝑ hoc magis
...acquirūt si patienter tollerentur
...xpō dicente In patientia vra pos
...sidebitis animas vestras Et hoc
...qui pseueroz paciūt Oz igr
...aliquid aliud bonū sub sūmo
...quo videm̄ speculari per
...illationē murmuris de quo spe
...culandum est

De potentijs aie et de pas
sionibus in ipa Anima

Non ē magnitudo de nāli phīa
...duplicē esse potentiā appetitiuā in
...hoīe sīc sensitiuā et in
...tellectiuā quarū quelz obiectū
...obiecto suo et ꝑ hoc ei⁹ sequi⁹
...duo ponūt appetitus naturalis sīc
...appetitus animalis et rōnalis Nā
...appetitus animalis sequit cognitionē
...calor splendorē Sensitiua
...vis obiecto suo quatū in se ē
...nāliter aut prosequendo aut
...fugiendo sīm quietem aut
...mouemēs Nec ꝑ hoc delectari
...in quietanti obiecto nec
...ꝑ hoc sequē mouemēs falcē
...quo ad inclinationē huiusmodi
...subiecta sit rem et voluntati
...quo ad prosecutionē et ꝑ principes

est nationis et per eam diuersis
bilis est sm has duas hitudi
nes sti prosequi et fugere mon
alibus alijs subdunt potentijs
sti irascibili et concupiscibili In q3
anime passiones collocant sili
Amor odiū desiderium abhomina
tio delectatio tristicia spes despe
ratio timor audacia Ira mansue
tudo Passio vero aut sic ei
fuerit est diffinitū Est motus
appetitus sēsitiui sub fantasia bo
ni uel mali ut est quedam mota
tio exēs in appetitu sēsitiuo
sm agritudinē aut electionē aut est
mationē boni uel mali ut que
mentis aut inquietudinē Sic et
passio aut ē in appetitu sēsitiuo
appetitio q3 sm appetitū tra
hit aut ad aduersum obiectū ut
Vel licet res sint magnitudinis p
sui in nobis appetibiles hi effec
ut sint solicite ut sint misericor
ditie bonū et malū. sm q3 hi
esse appetibiles fuerit in rebus ut di
cit Ro mē Vel eo p sm tale
appetitū moueri ad aliquid p
sequendum aut fugiendum ille
passiones sunt in nobis Esse
aut appetibile sēsitiuū pt esse rectus
pt esse no rectus dr aut sit
rectus no hi a sexpo si a superio
ri pōt sti intellectiua ad cui
pertinet cognoscere an re appetibi
aut nec sit prosequenda aut
fugienda Vla omnis potentia
inferior suā rectitudinem seu re
gulam capit a superiori pōt
recte quemlibet sic nā sine
rationalis suam rectitudinem
capit ab intelligentia no errans
te Ars enī imitando naturā
ex eo pbr capit rationem suā
a rōne rei que inclinat artifi
cem ad faciendū opus bonum
Prima ars ē rō rationis practici
huius ex vi ethicē Intellectus enī
finalis capit rationē suā a re

gente superiori scilicet diuino q3
cognoscit aut p inspirationē aut
p scripturā aut p lumē legis
naturē et iudicat Appetibile sēsi
tiuum quod est rectus rō aber
rat a rōne rectē rationis quādo
vt in appetitu sēsitiuo pertinet
aut aliquis aberrat ppter defec
tum fauoris aut amoris
ad quod requiritur virtus pru
dentie que dicit quandam de
bitam mediocritatem agibilium q3 ē
rectā ratio agibilium ex vi ethicē
Appetitus sēsitiuus sm se trahit p
tia rectē rōnē sēsitiuo in finem desi
rat nisi et plus acquisitus cupi
uerus aut rō legis diuinē aut
humāne fulcitus propter iminentē
aut ppter reverentiam sanctitatis ppter pru
dentiā aut sm legem diuinā
p petitionē satisfactionē aut mā
datū superioris aut ecclie impe
rationē fantasie nō ex zelo dei aut
est motus factus a sensu appetibi
lis cui speciem gerit sui aut ap
petitus quiescentes aut disi
uenientes facit quādo est
mationē prosecutionis aut re
pulsionis Et hoc ē ex fantā
sia Multiplex vō est estimatiua
aut ppter multiplicitatem obiectoz
aut potentiarū aut ppter aut
perfectionē que ad sui per
fectionē multa requirit cui
ppter sui indigentiā aut rectē
uariā dispositionē quā tū ap
petitus sēsitiuus sm ppriā nec
obiecti nō determinatus aut falsi
Animalis quo ad primū moti
nationē aut impulsū quem
theologi primum motū uocant
qui fit ex quadam repentina
impulsione obiecti ad pōm
sēsitiuū ad quod obiectū nā
lis ē inclinato aliquid per
mutationē fit destructio et iudi
sine examinatione sensus cui
sine pōm sēsitiuā in hoc nā ē

Quod sit optimū anime ab extrinseco et aduenīs et qd'cretlēag malū et opp...

Postea habito i[d] ex hīs que dicta sunt quid sit bonū et qd'duplex sit bonū et que sint appendentia bonū tr quantū sufficit ad psens et in quo sit bonū tr[ale] in subiecto que ad appetentem et que sit passio et quid sit ēd intolleranda iniuriaz de qua ad pns mea versat intentio pcedit ex quadam passione mentis tente nobis p quā passionē vr tolli quidam bonū ēd ic mo leste ferimꝰ iniuriaz et aliqd bonū tolli[d] quod dligimꝰ vi d est quid sit illud bonū et q'le bonū qd' tollit[d] a nobis p iniuriaz aut illatiōz iniuriaz. Considerandū i[d] est ut ex pdictis deducto est qd honor sit qdē bonū nō mediocre mō reliqua bona nō quidem summa sī mō ea bona que sunt fructus bonorum animoꝝ Passio aut mō alias nō minima z amor vn bonorum illa duo diuina amoꝝ honoꝝ messe omnibus hominibus tāq[m] bene passionat si finis rectam rationē ducunt[d] in hoc di passi quem constat aut ex pdictis nr amor sit passio ex diffinitione passionū Amor vo finis et absolute non actractus ad spēz aliquid hz rationē delectabilis unientem rem amanti rō amata pōt ergo esse amor vitiosꝰ si nō est regulatus rectā rōne pōt etiā esse virtuosa rectā rōd magnanimitatē honor ēd cum sit mō bona exteriora quibus in exteriori est quia exhibē[d] alicui in signū bone virtutis z tui honor exhibetur signū d qd ei insit ex cellentia bonū sī certū que ab omnibus hoībus diligitur ideo in exhibitione honoris alicui in cōde fit fantasia autem inanis qd ei insit aliquod pēminens bonū ab omnibus appetibile silicet virtus et hec exhibitio fiducie fit aut per genuflexiōz aut p laudatiōz aut per munera oblationē aut inclinationē capitis aut p gestū armatū aut p alia multa finis patrie assuetudinē z hominū acceptationē. Mō aīa nō bona q ab exteriōs anime adueniūt honor mō principia apprehensiua Nā hoc videmus p experientiam qd aīa mala corporis ut afflictio castigatio verberatio carcerū inclusio paupertas frīd amissio amicoꝝ offensio patrie exilium z mille talia morboꝝ pathos aīa in quod hec redimit ut honor assumat Amor go sic norē pene quāta ē omnibus et qua sit laudabilior honor dz qd ablatiuus honoꝝ sit me sit abhominabile et refugibile z hoc priuatiuus honor videt esse iniuria illatio aut etiā iusta illatio in famie alicuius

et reteroid que sut honoris di
minutiua Sic go habem q
optimu aiam ab extremsecu ed
uenens sit exhibins honoris
pter causam iam dictu dum
uero opponit m cos ꝑdu abho
minacoz ponit in quo ꝑdu co
cupiscibilis penam honoren
et licet honoris ac dignitu
affectio sit ex natura nature
tamen si recta ratio nō modi
ficauerit tale appetitu mox ꝓ
bitur in noxiam et reman sic
retera que sue spes efficacia
ut in virtute gradiua aut nu
tritiua licet in sint hoc a natu
ra tri ideo affectio actiuu re
nerecoz z nutritiuoz sue exu
sabilia si recta ne excedat Ali
ud est primus motus abstato
obiecto quo ad affectione aiam
nostr examinatoz et iudicad
aliud membra procedē in actu
pq deliberatione pcessu ende
tari vre aut raro pt nō sensus
agit nāt obiecto presente nō p hibe
atur p vim ne obiectu predict
sensui Zm Gd fortilit pt citra
distructione sed per vim an eligi
hor opus aut proici dz d abice
Ideo primi motus in nrm
culpam reputant ꝑ nō sut
sine aliquali culpa sm augt
determte xxij li que pueri po
tuerut ne obiecta fm essent
admissa et clausio oculoz
et memoria vnd delectabilid
exclusio z aurid auersio que
Gn ꝑt adhoc obedire vim hꝫ
quo ad plus non obedire vi

Quer aut q̄ueh aut dimi
nend illaco aut aliozꝫ hꝫ
sut honoris diminutiu z p
quid sic liqueꝫ pt Ad cui ra
tia inferend vi vilipendi ei
nullus digno honore nel ꝑpū
nonis ei inchoat cor se hꝫ
vnd esset honorandꝰ sz Gn
aut indubitabilis ad virtute Ideo
phus ad ethicoz ponit pu
pensionem esse causam pñi
re sue amoueamb et indigñ
amb quid vilipensionem sic
describit ibidem Parumpensio
mgnit z actus estimationis
dest apmamt sine reputatoꝛ
q nō est parumpensio nō ꝑ id
q estimat aut putat aliq Nō
si aliqm inferatur nocumentu
q tūd ad id quod z nullig
ponderis et nullig reputatoꝛ
non dnt mhor vilipendi Ideo
q vilipensiui mox in rem pro
ridet et in appetitu sudicte
qua estimatoz sui quid de se
ipo sub nat vidz ab alterog
tolli p publicu vilipensioz
que est nimiaz aut gratia
rū illaco ꝑ quod stiendū
q sim arplen quilz hō exao
re quo se delight po mt sepiꝰ
in quadam alta estimatoe apud
se ꝑputāt se tribui quale acd
aut dignitas aut diuine aut
pulchritudo aut fortitudo aut
nobilitas aut diuitie fingit ip
esse quid estimatoz de se appetit
ut quilz aliter sit nō fortunis sic
de ipo estimandi sic se ipe est
mat quia similitudo z causa
amicicie ex ve ethicoz Ideo se
cundm de se sic ipe met de se esti
mat est amicus Differentia
Gd aliud de se quid ipe estimat
est minuta ppr dissimilitudi
nem estimantibus et illa dissi
militudo estimatoib ostendi
in illaco minuta aut in
tumultib aut in nō exhibitoe
vnde sine honoris ut nō
assurgens alteri aut nō depo
nens capitid fugi aliud debo
nestare Ideo in illis in quib
est estimatio de se ut in exerci
tentibus dignitatibꝰ aut ꝑ
senatibus magnis creatur ira
et indignatio rōn vilipendē
tes Qm alios vō in quibꝰ nō e

tam magna estudio aut fan
tasia de se non se nō indignando
dum pt̄z p̄mo in pueris et fa
tuis et pauperibz qui nō hnt
magnam estimacōz alioq̄ spō
nūs aut ē putationē de se nō
indignant quia nō curat se
vilipendi ideo plus talēs ti
ment verbera gazē quā cibi
pensiones verborū aut mere
trices ut videamus in stolis
pueroz alios vō de se grā dia
estimantes et se in quadā alta
opinione tenentes tollerabilius
ferūt in occulto stumelias vōz
et etiā verberū aut etiā grāue
dispendiū in rebus quas etiā pua
irrisione aut stumeliam leuissi
mā publice ipis illatā duxe
rant est ei p̄ in p̄mis nō ledit
fama aut honor In his vō idem
multū diligit lesi vi et plu
molestā in eo q̄ plus opinā
de se est in eo que se magis
magnipendit ut diues indi
gnus (ethyopem orare potens
in potentē In quo vō mag̃ se re
putat magis indignatur ut
si diues vilipendit in phia
tāle aut alia arte qua ignoran
rat qua se ipm nō reputat
magni in ea (maxime aut
homines indignant his qui
obloquuntur eis sue det̄ hui
et despiciūt in hijs et q̄ maxi
me student et magis solliciti
sunt sicut doctor in doctrina
et sic de aliis similiter

Cognito et phabito bono q̄
optimat (immunitatē illatio
et tur immunitatē tm molestat in
tempō nihil restat nisi de re
medijs quibus obuiandum
tāte molestatoi et tali impa
cientie si th est ei medicabilis
p mansuetudinem lenitatem
et adhuc ipm indiget maxi

distinctione ne ignoti p ignoti
velimus declarare est autem
sim plus mansuetudo quedā
depressio sine quietatio nec duo
aut illa fieri pt diligenter est
tracta ubi q̄ maxime diligitur
maxime diligit in mansue
tudine et homines mansueti
no vndicatum multū sunt
alijs placati et amabiles et tra
tabiles habent quersā quos
ad mansuetudē fugit aut quili
ab vexationibus et vndicationibus
Certa quod secundo ep hō p̄p
esse sue fieri mansueti nāl
aut artificiū aut supnā. De
quo plus pene methodice scripsit
ad ipd in primis nālibus autem
tisicalibus aut moralibus
sua studia plus fundauit
Ideo exercitat exercitii cord
in supnālibus Nos vō quia ad
omnia fidelibus fatem plurē
de supnālibus inhere ep alijs
duobus et si velim finaliter
modo plodo petri pauli ja
cobi johānis inde in epl̄is cor
producē q̄ me forte totas
series epl̄aꝝ ipoz hinc inde
dicam aut pau. nec̄ mali
facatis (ut vobis qui breui
indiget sapiā postulet a deo
petrus sperate in eū q̄ offert
vobis gratiā que ocul silentio
hic pertractio In quibus spūs
dūno plenā animant animos
fidelium plus diuine gratie mise
ricordie in acquisitione virtutū ep
q̄ppis industrijs aut labor-ibus
seu per eā per nālia aut
moralia dedit plus antiq̄s
modo acquirendi virtutes
magis ipsemet sine medio aut
ad medium pro pt virtutum
incrementa pstare licet tamē
etiā requirat fructū et remu
nerationē mercedis O quot multos
sanctoz fuerunt et sunt hodie

qui deuotis orationibus sibi ipsis et
alijs impetrauerunt restituere
marsuetudinis meritatis retã
ridq; virtutis flores licet ih
de quorum opa ipis no defue
runt nr̃ am nr̃ pis spalem atq;
sione pmo ut de rig loquã
sime fulcamto dnice gr̃ie licet
acquiri nr̃ possideri nulla vtq
pt Attingat go se p̃mo ad ora
tionis frequentiã sed petens
quercus & pulsans ut innotescat
et accipiat et ei aperiat Quã
cpi p̃ mansionem collaborantib; ih
dnice gr̃ie ut olim paulus qui
in se gratiã sup datum no fru
isse testat Nequ enim recensendi e
orandi efficax ad impetrandã
mysteria fuerit ornatibus
suis scilicet verbis ip̃sam
annuentibus sz iejunus cla
morib; et lacrymis mortificatis
Vñ dr thob xij Bona e ora
tio cum ieiunio et eleemosyna
demonium no erat nisi cum
oratõ et ieiunio et sancto Raphael
p̃ liberatõe ppli israhelitici ora
tiones posuit fande sua Dnõ de
prauatione ieiunijs sacco et cine
ribus de xl et x. et tandem ebdomo
dam dieb; Daniel lugebat
panem desiderabilem no comedens
neq; et vinũ no introiuerunt
in os eius Sic de achab iij Reg xxj
Sic de niniuitis dicit plangen
tibus et iejunã suã intrantibus
cum impetrauit votorũ suorũ
optata desideria iejunia et
orãões et afflictiões Ione iij
Vñ lustrando omes scripturas
reperimus efficacia orationũ
si fuerint debitis circumstãtijs
bene stãte Vñ quidem de p̃mo
dictis ppibus licet nullus sit
oraõis tamen pauca exaudiãt
qr̃ hec vita oratiõi no emen
dabitur qr̃ an oratio requiritur
qr̃ de amici mici familiaris legi
qr̃ voluntas ei no sit ampliꝰ in
diuersis nisi Ro Verũ q
oratio virtutis filiam appellat
rationis magis aut grecismi
magis affirmatiõe esse gratiam
vel inquirendis virtutibus
Deo cor̃mq plures multiplici
ter psalmorũ voces deprome
peculiares oraõis notabiles et
diebus labia et lingua vocũ
conferationibus eximere
et in michol inquo ad mores
imitationem Sacra dicta est
Irritabis dnãt deus vere
qr̃ hectica Auser a me tumul
tũ cor̃mq huius et cantica
sire me no audiã amos qrto
Probato go qr̃ oratio pla
cens p̃t in gradu fisici que ob
tinet per diligentiã esum dei
crustaminis destitui Restat pro
gredi ad alia Duo autẽ ora
sine musica oratio sz ñalia
et artificia que per nudi ho
sapientes subtiliter sunt tractata
in libris moral phie sz ethicis
rhetoricis et politicis et rethoricorum
Primo go quo ad ñalia e indu
bitatũ qr̃ sed p̃t ex vsu politi
et p̃mo rethoricorũ tã virtutũ
quã oratiõi semadzia rpad
nã fundant Cerundi enim ex
applexione a parentibus et ci
gnathna atracta mehmacies
bꝰ ad oratores sic et ad vina
lentes quasdam dispodes bõ
bonas seu malas p̃ quas m
clinantur ad operationes or
dinatas Nam oratus in se
mine desiso existens intendit
qr̃ se gnare silo et a quo e de
sasa gmones dispõnes
ad quas p̃t attingẽ vis gnã
tiua Attingit aut ad omes
dispodes males que inclinat
ad dispodes Solutiõis et in
tellectus que dispõsitões ra

nantur ſm̃ diuerſitatē p̃macꝝ
qualitatum̃ inexiſtentiā ſem̃
Et ō primo rēſpondendū ꝙ ꝓpo
lūcroꝝ ſt plures dr̃ ut plurimū
proles magis matri ſit quā
patri ſit ꝓp̃ mā̃z a matre ſu
pta & ꝓpter nutrimētū et aſſue
factionē & diuersi modi ma
gis matrib quā patrib & cam
tpe alij pt̃ falle ꝓp̃ virtute
actiuā patrib & aliā educa
tionē Vñ dant ꝙ nō bñ nati
difficilime pnt attingē ad ac
tus virtutū ad quos bñ nati
et bñ educati facilime attingē
pnt Dabo tñ opera in ſequē
tibus ſi que reperiri poſſunt
antidota & adminicula ad ſub
uenienda etiā talibus impetuo
ſa paſſionatis quibus mitigari
poſſint illi impelletes mēti
tatēq; ac quate diſpoſitōes
Quo modus acquirendi vir
tutes ſc̃ hz ad modū artiū
operatiuarū Omnes etiā mod̃
acquirendi artes eſſe ꝑ diſci
plinā operatiuas ac ſtudiū ſolli
citū et mā̃z ex q̃ & ex quo ꝑ
grīnā frequent̃ bñ rythmizari ſac
artificiale fiunt rythmizari ſtā
Sic de quibuſ alia arte menſu
rata et de ſimilibus ſimiliter
loquēdū etiā frequent̃ ſm̃ rēs
ſignales bonū fiunt q̃ matiue
et bene & ornate rēſpōdere
bonū fiunt rēſponsiuū Sic ꝑ m̃
ꝓpriū ꝙ ethicā Bñ pugnare
bonū fiunt pugilem & frequē
ter bñ operari ſm̃ virtutem
fiunt bñ operatiuū Nā ex ac
tibus frequēt̃ iteratis & vtū nec
quenſuatis acquirūt virtutes
Et etiā virtutū ſimē bñ virtuo
ſus quā ex actibus ꝓcedenti
bus exterū vtū vel aut per
ceſſationē ab actibus virtuoſis
neſciēs cū nobis virtutes a natā
per aptitudinē ſi ꝑ aſſuefac
gnatur in nobis ꝙ ethicā Ope
rationes vtū vīm quenſuate fa
tiunt augmentat & ꝙſnat vir
tutē Vñ ſignū virtutē fiunt
eſt delectatio in operibus preci
pientibus ex vtū ratione que
ſit ſm̃ prudentiā Dedū nō
in operationibus ſignū eſt nō
dū perfecte virtutis Hūg ex
clauet in quodam exē cuidā
magno phō qui ob rulpā ſua
a p̃ceptōre ſuo mandatū acre
petrat & ſingulis ſibi quotidie
& minutiis ſummedū dolet
ad vltimū tēpus qui ꝑ longā
aſſuefactiōz ſic habituatus eſt
ut amplius ꝑ minutias nō mo
leſtare Tandē lapſo tpe ſibi
ꝓſtituto cū quidā ſibi quotare
& ſtumelias inferret nō vult
de ſubrīſit dīn ad dictā ab cōd
ſtuit ꝙ minutias ibi ingero
& tu rides Ille rūdit cur non
rideret cū ḡnēs offerā vltra q̃
plus munerū deſi et hec q̃
plus petima ꝙpauā nō ſme
petūdi Dant ethice virtutes
tutes acquiſitas delectatōz ꝓpriā
motē etiā moleſtatiuā dolet
cūd virtutes ſtant & ars & diſci
plia ſue quo ad fieri nel q̃
ad acquiri tñ facilia ſue q̃
ad acquiſita eſſe Hec duo pre
anſſa quo ad nālia & artifi
alia ſme moralia pdi ſumit
ex phīa nō tñ ideo abſona ſt
a theōa hr̃ fundamenta nō ſñ
mt amouēt a pueris que vir
tutes hītā ignorat quo ad oli
q̃ & velle ac delectari opatiu
nibus nriſtē ſm̃ rectā rationē
formatis licet nō ſm̃ ſ aliqz
q̃ alij ex eleō aque pueri vir
tutes ignāt agunt ex reactiue
aſſuefactiue et mandatiue alie
nō ut ſic q̃ ſimꝫ ignota tñ
in actibz aſſuefactiū nō Generat
ad intelligibilem etatem ſicut

m se habitud acquisitu quo pq
delectabilit fiert q quitet pz
ma sue resisten passiond m
actid Ad phus p̄mo ethi/ no
part predest sic uel sic assue
fieri a unentute et Theologu
quidd sanctus Bond e cito
ad pztinuerit sugit ab adles
cenia sua Trey iij Chuot vo
exempla magestis theologie
certatis nobis dehis p̄z fiert
nullus ignorat qui aliqualē
studiū habuit m facultate thco
logie de thobia de zusanna de
ysaac & alijs multis qui per
assuefactione a parentibus
pris ab infantia audierūt cre
tuid supsere crementa dr̄d
eram aplus aliud intendit
m pleris sit suazid epladunt
docemur amonet patres p
nos matres vxores suos fili
os dominos quid ut assuefacti
m cretutibus pficiant no ex
trista aut ex nēcitate qua
hilarē datorē diligit deus
Est enī delectatio motus signū
habitus gnāt sm phm Ideo li
cet mutud cretute sit ad trist
tia quasi ad cuidentia que to
tristat tp̄ processu tempor
facilitat p̄z cetpue tp̄ m his
que natie corrupte addiderūt
q suetudinē male uiuendi sm
pene mutabiles sint Illi tm q
per assuefactiōz solā prauā
corruptā onorib⁹ sp deform
tanā eis cōiā a parentib⁹ ex
istente facilia euellunt a p̄mu
tatibus quid his qui sm̄a nā
Nā sm phm facilius mut
q suetudo quid nā Si go de tā
no negligat diligēs & to nati
punita nde q suetudinis omnia
sue mutabilia licet m uno mage
quid on alio sm gram cooperā

tem & natie mutuatoz et ꝑpzie
mutatid Ad & dnj pez Jeremia
mutauerā q suetudinē aliquoz
reprehendit dicens Si mutare
pt ethiops pellē suā aut par
dus maculas suas et vos po
testis bñ facē qui didicistis ma
lum facere cum Unde sm phm
p̄mo rethoz tria sunt que fa
ciūt facilitate aliqua sue de
lectatoz m aliquo opante sūt
aut opā primū nature mutua
tio cum habitus acquisitus
cum est frequens assuefactio
atz q suetudo Cuenerāz vero sunt
aliena ab his ad resistēdū sunt
ar p hoc ad tristitiā et difficul
tate que duo sequentia hui⁹
modi ductione ad primū sc ad nā
Nā hītus et assuefactio mutā
nant per modū natie Sub
primo quo includunt ea q sūt
ex forma quātē sue que
sunt sm̄alem dispōz ut sit
que gestus aut tractus sint uel
apparent quanenia et sibi
mi scientie et artibus Unius
cuiusq ad ultimū finē dispōz aliq ad
aliam ut vim poliz Et hoc est
habet locū in passionibus
mutabilibus ad amare tristi
ari et iram Sed⁹ vero
hītud acquisitus a facilitabus ope
rum ut studia habentes sollici
tudines tē Sm assuefactōz pti
mum q assuetus fit valde m
utabil et q suetudo simulis mā
net sepe Et sp̄ agnata sunt
in voluntatibus Sic in ore nā
dicit semper consuetudo Et
sepe Ideo in cōia p̄ossunt
q secunda sue p̄ma sm̄a manēt
ut malis virtuti⁹ vitiosis Et
illa secunda nobilioza sunt cre
tutibus acquisitis pez que vehi
mat appetitu qui pertinz ad
cretute moralem Ideo sm̄a

ant in se difficultatem ad operationem contentum sive per dispositionem naturalem sive per virtutem a consuetudine contractam levificet sibi eam per actus contrarios quam per singulam totum virtutis oppositum in posito sit oppositum in oppositis nichil enim durum quod consuetudine opposita non mollificet

Alterius prosequendo advertendum. Inter eos qui passionibus inclinantur ad actiones vicinas rationi contrarias video quosdam qui impetuose sine deliberatione et quasi omnino effrenes subito quasi calefactis omnibus membris feruntur tamquam insani inexercitati passioni suarum et oblatis obiectis sive potentie sensitive extra vel sive interiori ad solam subitam apprehensionem per vim concupiscibilem aut irascibilem secundum obiecti complacentiam sive displicentiam commotis omnibus viribus et membrorum exteriorum sine dictamine rationis deliberantis feruntur in rabiem ad modum bestie irrationabilis ut se continere non valent ad ictum oculi qui ex vi apprehensiva et que appetitiva voluntatis inconsulta ratione movet membra ad execucionem ut lingua manus oculos pedes et totum corpus perfundit furore ex diffusione primarum qualitatum se spergente ad singula membra aut ad prosequendum aut ad fugiendum aut vindicandum sicut contingit in ira subita in delectationibus venereis et in ceteris si que sunt similia. Cuius ratio est quia obiecto oblato in fantasia sive in estimativa potentia sit tunc vehemens impressio complacentie vel displicentie que mox se diffundit ad omnia membra corporis ut et tremor subitus sequatur et in calore membra transformantur quia secundum philosophum vii ethicorum hec passio consequitur naturam parentum ex semine decisa cum calor cordis in parentibus producit semen et informat ipsum virtute que totius corporis et talis calor cordis ipsius continue remanet in semine generationis ipsius prolis. Ideo si talis calor sit fumosus et amarus oportet quod secundum eius dispositionem incipiat ad talem eam naturam appetit generare sibi simile. Unde sunt inclinationes vehementes tam ad concupiscentiam quam ad iram. Prodit etiam ex hoc fonte passio quedam secundum philosophum vii ethicorum quam medici et phisici appellant amor ereos eo quod latere non potest sed prodit ad publicum. Nam sicut se habet et candet ad modum ignis similiter et ad iram est passio quam rabiem merito possumus appellare seu insaniam nec nulli freno rationis vult esse subiecta. Ille vero amor ereos consistit in appetitu sensitivo ex obiecto oblato quo appetitus vehementer concupiscit rem amatam utpote in libidinosis qui impacienter nimia abstinentia feruntur et in aspectu et tactu et auditu fervientissime afficiuntur eo quod cor per multas digestiones se diffundit volens apprehendere presentem amatam secundum albertum de visu vero frequenti et forti impressione in virtute estimativa et frequenti cogitatione forme alterius viri vel mulieris incidit iste amor secundum avicennam. Ideo aliqui insanire maxime. Nam estimativa victa ex sensibus eligit insensata et si sensata sunt componit forma fuerit tunc etiam iudicant non sensata ex eis econtra naturam convenienti. Signum vero huius ereos amoris est sollicitudo nimia et mentis amoenitas atque mela

rolia quibus sic se amantes
fallatantur ocia quod ꝑsonā
ut nulli alteri possit mentem
applicare nec de alijs actibus co
gitare Inde surgit genitus sus
pria et omē tempus quitudo
et langor nullā momenti bī
ad talibus quersum ꝑ delec
tacionē per membra diffusa
finy amicā experiendo ex
tripudio sonuy mamon pmo
genito Quod quo ad thamar
seroge absolon ij R. xiij cū
finy ambro de filio ꝑserti or
dis come in sancta agitur
tuncy qui ex lasciuia mulier
ꝑter istum delectamē amorem
et prothdolor hodie plures tra
hes experiūt Horū efficacissi
mū remedium est separacio ex
per omnia si vtile est ut per
absentia obiecti deleam spēs
a memoria et fantasia sicut ?
a sensu exteriori aut ex pe
na seuera afflictio corporis
in oratione plagis sicut legit
Saul Iudicium ferisse suo cor
pori insultando et beatus
Ethmundus archiepūs Cantua
riensis tempore adolescentie
sue cuidam puelle in cuy amorē
accense quod grauissime vexabat
afflixit ? amore libidinosum
extinxit in eo Et talis passio
quasi frenetica tā que ad cōtē
plandū quā que ad fruē
dum phym̄ vt sic appellat
cogitacionis qua ꝑ ipsum ab
impellente passione no ꝑ
alia vo passio finy eiusdē nois
intemperancia que sic due sunt
ꝑ idem sic ꝑ delectacē grauius
et tristis Et ex ꝑ passionem
re Tamen dicit quo ad fugā
ꝑ interpatis prosequi delectacio
nes corporales humanas et neces
sarias sicut cibi ? venereoꝝ ex electione et deli
beracione eciā extra tempus
passionis non impellente pas
sione Et estimat hugo delecta
nes esse prosequendas ꝑter
iudicium sue racionis ꝓmonet
Quicuncius vo no ex elec
ne ꝑ deliberatus fuit si ex
impulsu temptacionis cuius
passionis delectamen non esu
mans quia non passiones esse
prosequendas ex passiones exis
tens ? tuit hī certū racione
et pentet et intempatis perier
e cogitacionē quia ex electione
fuit sine passione et e impe
uens ? ex malicia agit ex
intemperancia e magis Diuersa
iudicium vo intollit no qua
intempatus ex e latens in
ginnes patens ? tuncy inhabilis
quod intemperatus qui defen
dis errorē suū no sic dicendi
qui in habitu hī certū rōnis
iudicium habet actendente passiōe
? retrahi nubes desideriorum
carnalium obnubilat certū
racionis iudicium actuale de
quibus passionat et alijs
passionibus duo ad ꝓpos se
offerunt remedia ꝓmū respi
cit obiectū cū offert pōm
in qua passio fundat si sen
situm Cuius ad ꝓmū ex que
causa huius delectamenti amoti
onis sine per potentiā reapti
bilem sine gripishibilem ortū
sumit ex obiecta pulcra sine
exteriorius sine interioris secun
dum est et ꝓnunciādū obiec
tū sine delectabile sine tristi
bile Aliud eius appetitus sēsuy
pulcre obiecto nichō meneatur
ad appetendū sine fugiendum
finy fantasia quemlibet sensibi
quemlibet cogit ex ꝑmotione
et elongatione obiecti ad nullū

appetitu abiecti nudinat⁹ ꝺdc
Jeromꝰ dicit Remoto muliere
castitat⁹ collocat arma Et 20
etiaꝫ dicit plus ꝙ troyani
gsulte Direxerũ eleuad fuge
Abicientes em eam cum ing per
cubitum Et quot exempla ma
iestas Sanctoꝝ scripturaꝝ no
bis tradidit de eua Vidit mat
mulier ꝙ bonũ esset lignũ ad
vescendũ et pulchꝝ oculis
aspectu etꝫ delectabile gen xxx
iij Dauid ad bethsabee De a
mon de thamar de Salomõe
quoꝝ rumie originat⁹ emana
uerũt ex pncia abiectoꝝ Et
sicut lr quinꝰ de exteriori obiecto
ssimũ extoꝝ sic de interioꝝ
vñ spẽcie tam in estimatiua
quã in fantasia et memoria
Et hoc tũ facile fit rõe hõ a p
sonis visu ⁊ auditu naturalr se
elongat ⁊ ẽt alia se attente or
nat ona semp fugiens ⁊ as
sistens aĩa se ad stabiliora sc̃a
pere aut aĩa spiritual scripturaꝝ
rarũ et sca rarius nũ ama
bis Jn desiderens est cũ omib⁹
otiosus Proficit eũ ad hoc
pluũ sollicitudo que gñat
hominẽ ab omi impetu abiec
toꝝ vrtatumoꝝ et ad inten
orẽ speculatoꝝ hominẽ tetoꝝ
quet semper eũ in motu sue
cordis sensitiue Unde si non
offerũtur exteriora vacare
nõ est cũ interioribus per in
tionem informatis Nam sꝑ
frequens meditatio saluat
memoriã sic diuturna spẽcie
ablatio facit tandem oblimoꝝ
ex libro de memoria et rem⁹
cencia 2o q̃ne dea hoc pas
sio sicut alia erat querendũ
per assuefactoꝝ potentie sensue
aut appetitus sensitiui Et hoc dr
q nemo per habitũ gtrariũ
mduendo quo facilius poss
qua habitus gñat facilitatẽ
in anima ut dictũ ⁊ vt quod
prius multũ difficile fuit per
assuefactoꝝ et cõsuetudinẽ fit ꝺdc
difficile sine ab fugiendo sine
ad patiendo 2o per modum
rugdam refrenationis sine do
mationis ipsius appetitꝰ sen
situi ut fieri habet in afflic
tionibus corpalibus ieuniis
verberibus disciplinis sine
laboribus manualibus ut
dicit Remig Tandem cessat sic
molestie fieri suam afflictoꝝ
⁊ vexationẽ ut ecclr predere
conat⁹ preceptoꝝ sui Vñ
videmus fieri in bestijs afflic
tis et suis pugnis tandem
vexatis ab impetibus suo
rum suos pastores et si nõ
ep cretute tñ ep pertinacia
et impatiã quia dolorẽ in
patientes, non ussi nisi put
agere etiã ea que pius ussi
fuerũ pugni erant Sepiã ingr
uiã tuã spinis et sepiam eã
materia ⁊ semitas suas no
muemet et seque⁹ amatores
sues et nõ apprehendet eos et
queret eos et nõ inuenet et
dicet Vadam et reuertar ad
virũ meũ priorem quia bo
nũ erat tuũ magis quam
mũ Ozee 2o Et ad hoc ordi
nantur omes auctoritates sce
scripturẽ ad mortificã
nonem ad monentes Unde
mortificate membra vra quæ
sunt super terrã Quid ambi
tiõe ⁊ desideria mundi non
perficiatis In fine ⁊ siti in
vigilijs in ieuniijs humiliabor
in verbis meis adnuam meam
et mille talia Quoꝝ eũ per
experientiã quo corpus de li
tate nutritũ crassũ et cor
pulentũ mero plenũ vinũ

est domabile et magis mobi
nand ad sequendu passiones
qua corpus ieiunum et affli
ctum abstinentia attenuat aut infir
mitate grauati. Unde dicit
paulus. cum infirmor tunc potens
sum. Sed quia ad uirtutem
pertinet non solum ad hoc quod
bene agat sed ad hoc quod
delectabiliter bene agat. Ideo
oportet quod uirtus moralis
non solum faciat actum bonum
sed etiam faciat eum delectabiliter
agere. Quod quidem fit dupliciter
uno modo per habitum. alio modo
per dispositionem subiecti. Habitus
quidem facit delectabiliter agere
inquantum habens habitum
inclinatur ad agendum secundum
habitum. Habitus autem inclinat
ad agendum secundum quod
habet modum conuenientem
agendi. Unde habitus moralis
facit delectabiliter agere inquantum
habet moderationem rationis
circa passiones. Sed quia ratio
non solum est principium
actionum humanarum sed
etiam sensitiue partis motuum
ad obediendum rationi. Ideo
oportet quod habitus moralis
non solum faciat moderationem
rationis sed etiam moderationem
in appetitu sensitiuo. Quod
quidem fit dupliciter. uno modo
per habitum. alio modo per
dispositionem subiecti. Habitus
quidem facit moderationem
in appetitu sensitiuo inquantum
habens habitum inclinatur
ad appetendum secundum
habitum. Habitus autem inclinat
ad appetendum secundum
modum conuenientem
appetenti. Modus autem
conueniens appetenti
est quod appetitus sensitiuus
moueatur ad appetendum
uel fugiendum secundum
regulam rationis. Secundum
autem quod appetitus sensitiuus
est diuisus in plures potentias
diuersificatur modus
diuersificatione obiectorum
ad quae potentiae appetitus
sensitiui inclinantur. Nam
ad irascibilem pertinet
appetere uindictam. ad
concupiscibilem autem
pertinet appetere delectabile
sensibile. Et sic de aliis.
Unde habitus moralis
non facit moderationem
in appetitu sensitiuo
secundum unum modum
tantum. sed secundum
omnes modos quibus
appetitus sensitiuus
potest moderationem
rationis participare.
Et quia appetitus
sensitiuus non solum
est principium actionum
humanarum sed
etiam sensitiue partis motuum
ad obediendum rationi. Ideo
oportet quod habitus moralis
non solum faciat moderationem
rationis sed etiam moderationem
in appetitu sensitiuo. Quod
quidem fit dupliciter. uno modo
per habitum. alio modo per
dispositionem subiecti. Habitus
quidem facit moderationem
in appetitu sensitiuo inquantum
habens habitum inclinatur
ad appetendum secundum
habitum. Habitus autem inclinat
ad appetendum secundum
modum conuenientem
appetenti. Modus autem
conueniens appetenti
est quod appetitus sensitiuus
moueatur ad appetendum
uel fugiendum secundum
regulam rationis. Secundum
autem quod appetitus sensitiuus
est diuisus in plures potentias
diuersificatur modus
diuersificatione obiectorum
ad quae potentiae appetitus
sensitiui inclinantur. Nam
ad irascibilem pertinet
appetere uindictam. ad
concupiscibilem autem
pertinet appetere delectabile
sensibile. Et sic de aliis.
Unde habitus moralis
non facit moderationem
in appetitu sensitiuo
secundum unum modum
tantum. sed secundum
omnes modos quibus
appetitus sensitiuus
potest moderationem
rationis participare.

tenens sensitiuus sm sm tho i
pma 2e q quita articulo tria
assideranter queda opationes
ex mstructu natue ut delatiu
nat m rbo et pot 3t De Xpo
in rolore potentie Xpisme que
et m sns opationibus no est vi
tium negi uirtus sunt net in po
tentis naturalibus Potentie
augmentatiue nutritiue vege
tatiue et gratiue quo ad ea
que sup natie Alie os sue opa
tiones ex imperio rationis pre
dentes rel pen sema sit rolus
no per essentiam si p participa
tor ex ethi4 Et ille opationes
eque pnt ad dnezsa ordinari
ut ste meis ponat aliqui hitu
ale pductis liquet potit stere in
premissis modus studendi pas
sionum impetu et uirtutis plan
tatio et errorum extirpatio ut
liquet manifeste cuilibet pt tm
uirtutis possessio tam rara sit
ut pauci reperiant Uirtuosi si
multi passionum seruitores rel mul
ti aut pauci modis acquirendi
uirtutes aut studi aut aggredi
uolut qui licet in pncio sue acq
difficultatis pcipiat tm si gstan
ter 4 ad perseuerantiam studium
acquirendarum uirtutum apperi
at method mpossibile erit diligen
tiorem Xpi et ep Xpianum de
acquisitione uirtutis nichil sit qui
eis silendum 4 reuocandum ocupan
dum perfusio sit metu tangere
uolentis nichil 2 diligentissimo
oculo gsiderare metuam 4 timo
rosa sm sm Danid et deferen
do in omem euentu telum pire
qua talis nudum metu tremi
get uir quidem pauca curat actus
suos ad quod finem tendunt aut
de quo fonte procedunt si in essu
nebula procedunt multo ductu
rationis regerminabunt uirtutes
no attendentes de q3 scribit

pro nichilo habuerunt terra de
siderabilem ad sm berndm me
tus querit rel labore possibetur
tu amore Petet et quo pastoris
animarum tranquillo legislatoris
inducit dnt subiectos ad vir
tutes ex x ethi4 Cui cum qui pri
ncipio sue treationis anima sit
tam quia tabula rasa ex 2o de
aia apta ad hitus tm uirtutum
uirtutu Cum tm hitus uirtutum
nudum ppt infertur nam 4 puer
multitudine 4 abusu quinetiam
pq se alios trahentium andi2
hitu sno cuiusq 2 subditi
diligenti vigilanti pastoris
ad actus uirtutis ut p tales
actus hitus uirtuosi imprimat
quo pto facile assuescat ad vir
tutem aparos 4 rsistat himi q3
Nud vero pcipi dlor timi in od
ibus pene pastoribus sue seni
tatis sue religiosis aut nes
tre aut nolle aut negligere
subiectos in primis studio et ex
ercitio prelinquit 3 eos absq;
cura Certe ubibus eis be
nena hitum puer q rel ipis
seruestur putantes belle pre
eis 4 aplacet in primordio 3
ueniem hostes se ostendit cru
delissimos animarum sic medi
cus primordia egritudinum ipig
egroti assiduus parce solet
laguenti qui tm morbo dualesce
te ipperat ad portas mortis
tui ergo nolut gristare cas
in primis maxime gristant
in extremis Ut locutus pt
de filio lucretii suspenso qui
amputato naso patris quasi
ostentatorum rel ducem ad supplu
cium ambus exm pbunt filios
et subditos in primo flore esse
coercendos dum cum pacat
urge odit filium sum sua est
sapientie 3 quid facile esset
homini duce ad virtutem ver

si pastores debite vigilarent sr̄
greges suos ut alias scripsi in
quodā meo opusculo Vñ Joh
reprehendit arguit ex plebe indispo
nata negligentiā fore in pas
toribus seu in plato sr̄ arcis
none & pallore florū & ramo
rum in arbore effectū & signū
esse radicē vicinare sequē tis

Hec itaq; digesta que qualē
titem passionū et edaz ēme
dia templantur reuertit stilus
ad pdicta intenta videlicet de bestia
illa vermita & pene indomabili
sz intolleranā murmurū et passio
ne eam armante Cui ī primis placitū
est q̄ parumpensio sunt sua propria
ex amore tuendam boni cōsiderā
messe vpd paumpense quod so
nū pēz vpm qz parumpendentem
auferri sibi existimat ut sint
honor dignitas possū & querelas
alia exortellenna quā putat
sibi pumpensus messe Parū
pendens aut nō reputat eum
dignū aliquo tali discrepans
abestimatōe q̄ pumpendit
Unde ille qui vilipendi sentiēs
se pnari bono quod in se estimat
insurgit in furorē ultra vilipē
dentem volens defendē bonū
a se & in se estimatū exardescit
in rabiē et amotionem et bundā
tem appetitū cōi alii Unde sit
illa bestia quā appellam invol
seranā ad murmurū seu impa
tientiā Cui ignē nō solū ex
pedit speculari de morbis et
causis morborū sī est de ēme
dijs vpsum cognita q̄ cū clarius
relucet modus ēmediandi
qui modus ēmediandi nō est
querendus ab extrinseco sī q̄s
vellet ēmellē et ētundē oēs
murmurantes seu molestia et
stimulias infrentes quia hō
est homi impossibile erīa q̄ndoq;
prefulgeat dignitate aut pēm
neat potestate Ducentibus
est ergo modus interior qui
subiaceat arbitrio mōd et pūm
mōd Quia dicit scriptū Sub
te erit appetitus tuus & tu dñā
beris ei Grex mi ffrenstera ē meā
Rellare aūt omēs qui omēs
bonē nō pt si bonitat bonū nō
extera se ſ̄ intra se & omēs ēt
nēi exuit victi & gloriosior ob
tinebunt victoria de mīco
bono victo quod si omēs extin
guendū Au none hor significare
volunt vel dixit Melior e sapi
ens vico forti & qui dnātur aut
expugnatore vebūd Causam
itaq; posuit hmoi mōdum bes
tie amoved alios bonos se estima
Videndū itaq; est an sint estima
tio vera & vel oriat estimatō ī
recta vera sine sint vā sū fla
victoria obtinebit q̄ tue pū
pensio illata nō meruit moles
tiam vel nō sit cōtra q̄d estima
tor Nam ideo molestat q̄ cōi
ratur dū quid querend alunder
pellē mīa Estimatio autē est
motus brevius sine potentie estī
matiue sine ēt fantasie quo
bonum ponit superius in quadā
prelatiue tanpendens superius
et appetens Quia dicimus ego
estimo illa rem in valere po
florere sic superius hō est aut
rend & honore dignū sue p̄o
mdico et forte aliquorū alio
rū Sic valens ab alijs amā
bus reputare sicut superius reputa
tur amat nō vō sic amicissime
reputante Unde sē q̄ ille qui
est de hudlis qui silipēd in se
vilescat verissima sua q̄dē
sua Deum non dedignatur
de sua parumpensione q̄ sua
estimatio pprīa de se aforsan

est alioꝝ estimatoꝝ de se qm
ꝑm pazumpendus quia eacm
ꝑ sepm pazumpendit Oꝯ qui
eta ꝓcordia m cordis vera hu
militate sunt qm nullis turbi
nosꝫ fluctibꝫ pnt molestari
et qua hēt estimacoē m hoīe
fiat turbatione amoriosus m
mente nr Dicend est Videndū
de causis gradibus hmoi estima
tionibus que estimatio nichil aliud
est quā motus siue apparicio
quedam m cretute estimativa
alit fantasia ꝓsignians effigia
tū talem aut talem esse hoīez
qualem ipe putat aut ab alio
putat hanc sepius m re non
sit ita Ut libet mosus habet
m se estimatoꝝ de grupistēn et
excessiua voluptate ut ad sepm
femineū plus putans m ea
esse delectacoē quā revera ex
ist et sic de ceteris De dignita
tibus de pecuniis honoribus
amicicia que tñ alter recte iu
dicans et no infectus tali pas
sione ꝙ mō mō durat sic febri
citans alit iudicat de cibo ꝙ
sanus et oculus sepius no recte
iudicat de coloribus ex 20 re
ctificatoꝝ Causat igr hoc estī
matio aut a se aut ab alio
A se sic Quo ingenium est
animus fm quod dr a ꝑmo
bono creatus quasi ex nāli
tonte effigiatus pt se m qdā
altitudine sicut videmus puerū
ꝑpd iam tendē ex nāli paren
tela ad quosdā gestus eruni
re Sic ꝙ animus habens no latet
sue ingenite et quasi nobiliter
inde fert m arduū et altum
fm nām In limite create
nobilitat sepius excredit et ꝙ
ex hac beneficio esse debet deo
et ḡtus et magis deo subie
magis elevat Causat eciā
ab extrinsecis sibi oblatis et dig
nitatibus diuicis nobilitate fami
latu aliorū ex vestibus ꝓcessis
assistencia potentia honore lau
de ex sibi oblata etiā falsa et
adulatoria sit ex quo ea fanta
sia et estimatio ut si veritas ꝙ
eo cōsiteret eid hec omnia sint
vana in se et risu digna Ideo
ceteros cernitos qui de statu
inferiori sublimant ad statū
superiorē qui ꝑ vus se dignos ho
nore non indicabunt et cum
abiectis familiarit quez sabi
pci pronocz net dignantur
eos aspicere quia intrinsecus disso
nantia fantasie cognita ei eid tñ nichil
de creturis eis arrident nec
quicquid vere essent honorandi
Ideo dicat phūs 20 rethoricoꝝ
bona fortune dubitant passio
nes Item causant iste duplices
estimationes m hoīe ex gnima
eid necessabili cretutis et po
tentialitatis quarū vna sit vere
nabilis et grupistabilis et fanta
sie que undique volunt ut possint
esse sine motu sp de bono ne
aliud sp ꝙ hinc fastidientes et
ꝙ no hinc appetentes et illa co
tinua volubilitas vnde motoꝝ
oriz ex nā gtia que ḡsistit
gtuito fluxu et undiqꝫ in eo
statu pezmanet no nā semp
appetit aliud et aliud pozmam
ex ꝑpd phūstoꝝ Ideo tñiūo
arguit mam Ideo nova semper
delectant exx ethicoꝝ et cis
rei tñiūo est et nomina vi
delectabilis ex ꝑmo rethoricoꝝ
Natud enī semper deppenit
novas edd pozmas m materia
ꝑt aspectū influentiaz ex
motu celestiū orbiū que sp alit
et alit asperand retrorsū quales
Ideo quoūs sp ingerūt pozmas
intentionales in cerebris ſpi
tuum que cōfingit st organum

Ideo rapuit impressiones celestes
per veradiationes semp reiterā
tas et innouatas non eod modo
z diuerso fm diuersitatem mo
uentiū radiū splarēs cadentes
super eod speculo semp diuersi
tur prioribus corruptis Seruq
eid ex falso methcorox qp nul
dus ste influx qnguus z lacun
bus superioribus Et omes cor
tus inferiorū guberna a supe
rioribus sm̄ per dispositoem
et ordinationē dēi Agit eid relid
mista inferiora triplica instru
mento sm̄ lumē z influentia a
magonne in his que sursū ge
nuit quorū cognitus est mag
Quinti aut sue qm̄ fm̄ regulas
suuit quoniā in hmōi nō h̄z dom
nū talis influxū Nā dicit sapiēs
dnā dicitur astris Et hoc dē qz dī
angel̄ mag̃ li ofess Grande pro
fundum est qđ hō Cuq eid
capillos tu dne numerās habes et
in capilli hois magī mirabiles
sue quid affectus eius et mo
tus cordis eog Ora eē hec cu
ria estimacio in mente hois z
ep amore bom et veri tuq re
plitas est eis nāe insita fm
hoc eid z tm eid amat homo ut
eē amat malū sub rōe boni
appensum talibet sepissime
fallit pp̄ priuatā honore que
hō ad septm lumē recto Ideo
ste in his que pp̄rie amore co
gnouit plus credendū z aliis
quā nobis ipsis qz pp̄rie suippis
pp̄ter feruentē priuatū affec
tū semp dr unicuiq esse suspec
tū ex dictis phi in ethicis &c

Speculatus igit̄ rapuit hmōi
tollerantie et amonemus
Restat antidotū apponē xpo
hoc insistente et confidente

Dicend est qp originalis causa est
ex amore ppio z priuato ad
septm retorto Cheseuda i illec
amor et sedabit gmodo sed
quo amor ille depeieri possit
nō melius quā aliud amorem
solidiorē fortiorē et puriorē
sz spualem de bonis eternis et in
defectibilibus impimendo stanle
end stempm cupzū argento ob
lato z unlesit argento auro
mundato Sicut tempe salomo
nis argentū p multitudinē auri fuit
estimatum sic impīnat amore
meliore honorū sz cēlestiū in
comparabilit excellentiorū qua
periturox Et habituet fan
tasiam per distersū elucidēs
ex intencionibus sensatis non
sensata fm̄ formā spualem sic
eluciabit ex sensatis hmōi
nō sensata cū rōnabia putauit
gēdia bona esse in rebus cadit
ex errore fantasie Sic qz tan
dem ex gemina meditacōe tor
rentis voluptatis celestis potē
cie ssime unitat z in eis per
fundantur vide accendit
feruōe spualis boni z unā
gine rōnabili delectacionis
Comparo eid sit a madre ad
quam per quosdā gradus sic
legimus in plutarcho sumctus
q tanto erant elongati a tempo
rali amore z uno et itēr ba
tione et in se radicare cū unā
gmacē eternox bonox ut
et rōna eorū laqueus p ser
uenit desiderio celestis z nau
fragium eid rōnabilem paneban
de memoria tpalium sic fit solet
in colsementis libidinosis qui
quasi in fremesum ducunt ex
forti impressione sped alicui pulc
re aut equūs vbi fantasia deli
pitur spr cū nulla pl influēte

derepto Cud ugr amorhomore
qm & causa qmoronms a rozde
eradicat quid sequr nisi ut
culpensio non tuetur Ide io
claurent duo remedia sc excln
sio temporalis & elongatio a me
moria cond que turpis delec
ri possent qr clauid clauo re
tundendo Negi tñ io sequr q de
utilitate Caleffaciendi est aut
officio aut pcris nuncte aut
sciente acquisite aut donans
aut alis mode quezit honor
exhibetur Sz arcte interior
mutatione Dnum amor retra
dendus est prout legimus m
pluribus sanctis qui cu infula
zid pfulgen dignitatibz se mi
nos estimabant Sic ffr greg
ang & ceti multi ffateor tñ
hoc esse no nisi zelo Aliud rme
dium huj qmonionis & elongatis
a personis veritatibus & mcha
nis qui obiecta negrent q suevi
mus Cir cond q ablato obiecto
sensibilis cessat Sed & psen
tato obiecto est sensus vrita
no Ideo talium psonarum scipas
tante querent p quas plemus
veritari est cond Cnej nat magl
veritabilis per cond quod per
aliud vta q id p q ab vno libme
et pacet tolleratr ab alio mo
me tolleratr posset Cuj raro
est ego mitori Cretute Cond ni
sperter Cassludi duos aggredi
entes cond ignotos videntes mor
mi magis de victoria frueret
qua alteri No quia amicj qr
no est notus ff qr bn nola fruj
phm Ne etiam Sz p hoc q no
excludr aa alicq mitor licet def
fert aut mã elongat m qua
agi posset Aliud remedium est
per temporis dilatoz Gemmis
cond q nra dilata lagueficet ag
gr et manq qpmant ne au
dita gmedia mox prozu pat
m Cmdictam Sed fiat intiallio
aut fiat recessus de loco & a
persona gmeliam aut pulpen
sione inferente Car qr repesse
mirpuet nra & est a memoria
excludat quidni pt illatas tu
melie Nã ex memoria et fan
tasia mitoris tolld corpus rñs
mutat siant pt in timore et a
more ut dictu est Unde tu
end q hd mrede volens per
semitd ligneo strictu sup aq
finda lotatu ex tremoz pedu
& corporis terre aut no aut dif
ficulr pt pertransire Si cond
ligneum illud super tra esset
lotatu sine cond tmen possi
illud ludendo pertransire & hoc
causat ex fantasia ff in phm
zo vtheoric qr trenor e effec
tus causate in fantasia Und
& aplus suasit cudam potenti
ut pre qmonionis aliquid quod
qua attemptaret nuaret exem
ut tardante eo nra lagueficet
qua tempus nra mitigat Aliud
remedium e illatas ppa & p se
durarj sibippd aut per verba
aut verbera aut alias assidue
corpis afflictiones Assuefacio
cond alterat nam tñ effert nãz
quid in aliud Ista q id quod
multos primo molestant per
assuefactoz et q suetudine tñ
fit in facilitate quod etiam
primus tactus est Hoc etiam al
factionibus patruj sua sit qu
dam sanctus rñs motus impa
tientie ut fr ipe inferret ep
q p mi probitatis alioz inferre
posset fr assuefactj a serpe
lanq pñ tolleratr ab alio Ve
est aut idem patet q ad vrtu
te pace multum prosunt simul
colloquia dzina in q bq supe
no veritatis dilatat pectus ep
q sue ne quia hñtus accessitj
per frequte visitationes parendi
fiunt facilitate licet in pnõ

hor quidem difficile sit tamen
ꝯ vitesc̃ omnẽ Aliud autẽ
remediũ sãe efficax cũ end
hõ pro mdubitata teneat sua
se multis offendisse cõi deum
& in pluribus quia existimat et
certus sit nulla culpa carere
impunitate deposite ꝑ aut p
ꝑte aut ꝓ futuro cũ realiũ
fieri soluto usq; ad nouissimi
quadrantẽ ffluturetzd ꝑ pẽz
acerbitates multo esse maiores
quã in ꝑte que omnia ex fide
predicta clarent sitq; deo no
bis pmia indepm Quod end
ꝑsulans ferat & tollerabilio
quasadq; penis in ꝑte poꝛta
quid in futo Sed omnes pene
aut ꝑsecutes ꝑ quedadq; hor
reflecte a deo ordinaꝛ qui in
satisfactionẽ pterozd ꝓfectozd
aut in tutelam futozd aut
in augmentũ meritozd ꝓ hac
in ge lucra se quelz estimet
posidere acquirere qui d pdi
ctis aut qualibusq; affec
tionibus se sciat subiectum
vsq; ad quez habeat de ꝑ
missis dubitare n errorem
aio fide Testis est horũ bto
paulus Ro inquit Tutus est
deus ut obliuiscat operis vẽ
Et audite amice confidentiã
vestram que magnã hz remu
nerationẽ Patiẽtia enim vobis ne
cessaria est & sic ad hebreos
Testes sunt greg⁹ in mor de
simonia obiit cõi 106 Et Joh
Gers in tractatu de eo ꝑ nemo
legit nisi a scripo Vlterioꝛ qo
penam stabilia meditere que
ꝑ hec pdicta subsistunt no sunt
scutice mores sed motus ma
lores expellut inferos Aliud
aut vnedm sufficiens nun
quid est summa meditaõ pas
sionis xpi et sanctoꝛ qui
omnibus virtutibus florentes
mtollerãn dnãt quid tozmẽ
toꝛũ sunt ꝑpensi Vlos ẽ in lu
to peccatoꝛ amictu purificari
refugium ꝑ quã talaritz quid
purificationis aut ꝑsentioꝛ
dictã ad hoc expregnet ille pdi
cator paulus Recogitate inqt
end qui talem sustinuit aduꝛsu
semetipm gradientes ut no fati
gem animis vestris deficientes
Ad hebr xij Et paulus ap per
patiam curramus ad ꝓpositum nob
certamen aspicientes in auctoꝛe
fidei et consumatoꝛem ihm qui ꝓ
posito sibi gaudio sustinuit crucẽ
confusione contempta atq; in dexꝛa
sedis dei sedet Quid clarius di
ci ꝑt nisi ꝑ arma pacis mee
summamq; ex armatio sagittis
ihu xpi et sanctoꝛ trucidatis
gluentes exitus assidua mente
mutent ad patientiã recolo

Het que premisi de aquarum
multaꝛ morboꝛ plurimoꝛ
et ꝓpriꝰ mtollerãn dnãm
nr stilo pedestri & impolito
simulaꝛ et remedia eorũ
quod calum hz no quadrid Cohu
de primis michi ꝓ michi & sibi
huic m ex ꝑsid egritudinis mihi labo
rantibus et timoꝛe mozd suo
rũ deplangentibus ꝑ medici
nis et antidotis studui predicte
Obsecrans pud lectoꝛe ut in
legendo benevolũ & moꝛando
ꝑ editore benefico se offerat
ut si in se hec ꝓlixa expedit
orantibus suis curet ut pedẽ
simatis ad supernũ cum salua
tore recto itinere pergamus
ihm xpm per secula bene
dictũ Amen

Grazeductio sit
grazie fontale
principio ihu xpo

Post multiplicata insignia doctorū florida scripta tam diuinorū quā humanorū quid autē de tractatibus siluestri liceat inter se non pauci discrepant imo multarum grecismarum de contractibus pfectis ad recuperationē seu ad vitam cuiuscunq; uel pluriū personarum que sufficiat visse ventuz et sufficere debeant cupiens informari cupienti mihi ppter fastidiosos lectorēs aut copiā doctorū tractatorū aut tractatuum hinc non valentes ut quinta pluribus fiunt dicta tam latinis diffinde se hinc lordi nō existit temnes quasdā lineas dicere stilo qualicunq; predestini de predicta nō extendens alioz̄ scripturis in pfata mā neq; eos reprehendas si rogatus me eis placeo quātū valeo licet nō quātū vellem veritati sentiens me nunc hinc inde pollicitor non diffusus diuinarū et humanarū legum floretis puribus misceo quarū quicunq; de re aurum ad dictorū scripturā ipsis eorū lectione clarificandū hoc primū indubitatū teneo si inter fideles xpianos nō deforibus sit caritas alia pietas ustica si nō exhiberet dato libello repudij cupiditas si nō adeo mundus esset propter quod nisi violabilitē manu tenent legū ad dei et proximi dilectionē pfata nō tracta nō fuissent adeo multiplicata et frequentata ut hodie est videre palliant et sepenumero sub colore splendido quo si deforis esset sine corruptione omnibus luce clarius demonstraret Vbi quesō est hodie pietas veneranda Hodie qui videns gabellū suis gnis proximū in egestate constitutum medoz̄ egentem eidem tradidit sub cyrographo decē talenta aureū nō dixit emenda a te respice ad tempus seu ad vitā Vbi sunt visitare pietate pōt pontifices mediolani qui noctis tempore tam modici ponderis auri libras ex tribus virginibus ne prostituerentur pauperibus contulit Regent magistri medicinari Vbi denique obstinant diuine legis decreta minime dubitas quod consilium est michi in speranda res quod precepit est Vbi et deus preceptū in veteri lege Si pecuniam mutuo dederis populo meo pauperi qui habitat tecum non urgebis eum quasi exactor nec usuris opprimes Si pignus a proximo tuo accepis restituens ante solis occasum Fidei et operis mundicie curis cunctis Deo xpo et tuis vilia que xpiane mone deceret ad opus pietatis pium promptum est nō dubium quid ponis mutuum accipiat quid census vendere et

De vendicione et re vendi

Et quoniam finis artis laudat si pna essendi et cognoscendi quid ad priora magis in qua labo rant opiniones sibi aliene fa mosoz̄ dictoz̄ et firma ppter multi firmat in toto nō deprehendi Restat ut quelz posito aliquid habeat veritatē et forte licet on verbis sibi adversant si no in re ipsa alios et alios qsideranoni Sub vtrisq; quarū considera rem dum mecum tollit gēnitoz̄ que sp dz esse ad idem No cui pro mee salutis emergitare intendit grandaneē opinionē si sub fragili et spendio ad libertatem ponē quod sentit et eqm̄ mee acq̄ de vendicione detur ad extendendū alias speciem commutationis videndo si quid originalis sit rem vendē et emere et vendē et recipere eqq̄ illa pari passu se committat Vnde vendere pt sic describi Est rem vendibilem ppria in dominio alteri pone tū ad certū usū pro minime mete sine sit sub pacto lucri et dampno residente et emptore ipsa non ficiat emptionis et vendicionis toty medij vtr̄ cura notificare bis pensata regula pt parte ad utq; ad destructionē nostri subiecti an hoc et illinc sint certus recipiens sine ad vitā ut

qd sit vendē

in sequentibus clarebit Nam absolute has contractus illicitos dicit declarando nobis non posse pontificem nisi studiose Nam non potest talis cum clemente iure Mo nasterium de rebus ecclie aliis nec non condimentis et declaratione modi mensam ppe vbi ste qd' mi nus e condicit Dunc legi le end sicut exit qd dicit phibuit filius ysac ne fratrem vendent in petrum si tyrilo recemptionis qz em qz mea e et pozz adhuc et solo mei esse Condicet et iste pene immobilibus fundatoz bus beneficiozib emulationum al terum et talium multoz q fini data sunt in tabulis stractibus et ostiu magnu patet stratis clericoz et mendicantibus Summa qz nullus ingt remuneret et laycalis pbitis solut fraudare obsequiis et devotio filiolu extinguere ad erigendu dnus domos fratrum et scholas dnicas ampliandu et alia multa neque mei sequent Dicit end et asserit pfatos contractus qualitates christianos vestitos fore licitos nec mdigne modificande aliqua ordine iudicio dirimendos fore ppt multi plures fraudes et astucias sibi inuicem inpedimentu eos diuerse facile end effectu mutato contractus in tabulis sic te vende vbi in veritate esset mutuu legit certificari voles ra Illo vbo de pig et c. Ad merz de emp et ven et plurea c. de usuris Nam genus On mu tate consulunt et alia et ubi fraudes et dolositates ex auaritie fonte emanantes haurire pgendu i. est per viam medietatis media enim via tutissimo ibis no minus declinato nec minus ar tato sinu deuodibz end opus morale ni modificet et vestiat certus christianus determinare pt ad malu utz in scrupulo erod bus elemosinis et omnino magis pnd de quo mea vezsat michi end ut p se bonu sit necz malu perse si ex modo et forma sua sumit habitudine Sic deo vendere est res temporalis ut talis no annexa spualis transferibilis in alios estimabilis pretio Dic pos res tpales ad excludendu res spi rituales que nullo estimari pos sunt pcio Sic pme res tpalis ad excludendu res spuales que nullo estimari pnt pcio p qz vendicio no mutuu ut ymo symone Dic 2o ut tu qz aq bene dicta nel oleu benedictu licet sint res tpales tu ut spuales vendicionu no sunt subiecte 2o Dic spualis non annexa qz suspiratus quod e annexum nel antecedens beneficio est res tpalis qz a laycis habet et cu temporalibz transfert de re m aliud no tu se solo vendi pt si ad annexo Item Dic tu spa bilis qz quod no e alienabile no e vendibile sicut opa mon talis pietatis et aliaz virtu tu qz hec no sup vendibilia Dic estimabilis pcio ut p portio equalitatis qua inp emptorem et venditore Nam dere cu equlz illoz dz de equ tate ne alter lucreat de alte no et alter gaudeat de eo modo si vtq semiat emolumentu fore m hmoi statibus fundamenta venit p descriptione vendicionis et vendibilis ad mtz infra de fendam et declarandam

De oculo simplici et trau de restituendi c. iii

Allegat se statuis mantea qd sequendu sit de hys contractibz quatu mlucre possit de emen tibus et venditibz sub tytulo recemptionis et vendicionis ul' emptionis et vendicionis adu tam ut ustque semita no exce dant nec qsqz matulas admit tant Plud end sup in hmoi actionibz que licet tqquad il licite arguu hmoi iudicio ne queant Dunc pt iudicio tpe nisantes no applicant qz alia via iudicia humana pcedit

Nam hō videt ea que parent deū
aut intuet2 cor Ju omn3 strag3 ac
tione humana ut deformitas
demittatur oculus cordis pmit
tus est purificandus que pu
rificatio in duob3 ofsistit ꝑ mḡm
ut sit veritas in cogitatōe et ve
ritas in intencōe ꝑ una excludit
ignorantie tenebras 2m ex
cludit fraudis dolositate ut p
ea q agit nulli nocumentū inferr
re intendat p 2m et p 3tium
non ignoret quo actione sua
modificet ne alteri noceat hꝫ
oculi purissimo tā mētis q mo
ribꝰ ut si ambo aut altezu
illoz defuerit tota actio infec
ta erit ore veritatis attestante
lucerna migrat corporis tui
oculus tuus est Si oculꝰ tuꝰ
fuerit simplex totū corpꝰ tuū lu
cidū erit Si aut oculus tuꝰ
nequā fuerit totū corpꝰ tuū
tenebrozum erit mt vi p om
nia intelligens cordis intencōz
Secundo cordis intencio a mēte
mūdi a solo deo arguit ꝑ ea em
plos no ꝓpt rerū filiozū hom
ū tm quandā mdiam ꝓtrup
tio orit2 de nō tīd intencōe sꝫ
aut ꝓpria rapiditate aut disp
no ꝓximi in tractatū recomp
tionis aut ad vitandū ꝓximū se sum
plant emptoꝝ ꝑ 2m ꝓpter mū
pigneracōnes aut mutuationē
usurarie aut turpe lucrū p̄o
si fructus no ꝙpantur2 in 2o
tem quod pertinet ad impig
neracōē vbi no tūssier2 debi
mus 2o si emptor usuras ofsue
unt attrpe 3o si emptor vendi
tori mutuū petenti Dicat no
mutuabo tibi ꝑ cmā a te rem
sum debz aut emere tale rem
sum simꝑ absqꝫ fictione et fmu
de regū ꝙtēd emptoꝝ fraꝰ
intendere aut salvā iuriā
ꝓximi non appetē Sdo cum ta
les ḡtus admittē et ꝓmittī se
ut indigentes ꝓximoz subuen
atur qm ofsulendo suis defecti
bus eligut potius remittere ta
lem mire quā ꝓpterea re alie
nare aut usuris se gravare
vsuras solvendo ex quo ꝓ nra

tuantem opis hre penuria non
valent nec3 ideo vinosus dice
bus est retractꝫ talis qꝫ emēs
talem rensum luerā sibi in ꝓxi
mo sperat qꝫ sic multa empto
rū ꝓtia essi licita sū tā em
tib3 quā vendentib3 sua vilior
ex eo ofsurgunt qꝫ alias nō ve
derent nec3 emēnt et hoc nā
le est ut omnis superflua actio
fiat ꝓpter bonū lucri alii tū ꝓpter
ꝓximi scripture sufficit cum ad
vitandū vicio similem qꝫ no fiat
ad numerū ꝓximi sicut2 luce2
ꝓprium domū nō acquirat
Vnde cum Dicat salvator emētib3
et vendentib3 mestiā in sparg
tib3 ꝑ nummum Sanctis ꝑ ḡle
no est in pte Possid cum lu
te vē in mētia apud ꝓximū
considerato appetē sīm sum d
uria et ad meā ꝓpriā etatē addu
cere mente ossiū suo et exem
plo adducꝫ fuge melioremꝫ
Sic abrahām patriarchā le2
fecisse in emptōe spelunce du
plicis ab ephiron in possessi
one sepulchri ḡn xxx m ch
pecuniis agrū emit iubente
deo fere expoꝝ Ad quā dns
precepit vt ḡnuptias ne pet
tu intelli2 numerose Possim
cum luce completam de verb
ab alio ꝙpatus sīt sīm vachiū ut
tertius ponit tm dns fraus
tus de sabanellis aliud iudicium
fraudis sꝫ ꝙm emptor no in
trat in actualē possessionem
vel inquā qstuum est rensus
Qꝫ vendītor manū in aro ofsi
conductore Vbi quid ex utraq
ꝑte pp fraudē intuemur sic ꝙ
vnus minus ḡvatur et alter
minus allegat2 aut qꝫ ꝓpter
more teneat2

Declaratio principalis per notam propositoꝝ

Ett ut clarius inqᵭ possit ꝓpo
situs et illatus talis ḡtus
ꝑ probare aut videri Respo
deo ꝓ rectas ꝓpositiones ꝑmas

Omnis emptio ut merū possit

ꝑma ꝓpō

vicios statute exigit rē notatā et expressum in verū natura q̄ aliq̄ notē mercē dñi pt̄ Nā hꝫ est de effectū emptionis et venditionis quia alias ficta esset et ymaginaria sine substantia dz cū aliquid tñsferibile esse a vendente ad ementē ex diffinic̄ pdicta Nā vendicio ē alienatio rei venditio sunt et emptio ex illo sꝫ q̄ sine merito mutuo labentibus manuū suarū venditis et nō habentis possessioz dñorū nō pt̄ venditi consensu dñi et si vñ̄ fuerit obligatio ꝑsonalis est et p̄terea mutuū q̄ defert mercē et consensus nō ꝓstituit̄ in re non nr̄ ius aliq̄ de nouo orit̄ ementi Ad ꝓpō ad tale cōtrahendū ut validus sit requirit̄ hꝫ consensus utriusq̄ Nā alias esset coactus et q̄si violenta cū alter alteri possit tribuere in causam et actionē rōnabilē ad manū nr̄ uñ acq̄rēdi sibi nus cōm aliud fz esset actio personalis et quodq̄d ꝓpetur ab ementē dz ꝓpter rē in specie tēp̄ mutuū nr̄ q̄z coactus invalidat cōtractū fz p̄ la alteriq̄ partis Nā venditor re sua rogit̄ venditē ꝓpt̄ nūdinā suam q̄ nō mercē dicta fuisset coactus in p̄dicta honestū tamē est q̄ venditor ꝑmo in ꝺeptat emptoz q̄ sit mag̃ suspectus Deinde emptor cōm quē est maior suspitio quā venditore Nā venditor adducaret suspitionē q̄ rogit̄ mutuo sua ad vendendū nō sit emptor qm ꝓpt̄ reputā magis commodū repertū nr̄ rogit̄ ad emendū Ad ꝓpō mercē ad purificandū talis cōtractus mutuū nemē ꝑmo usitū Nā nemo alteri dz in cōtractibus defraudare Illa aut̄ fraus tollit̄ p usitū ꝑmo Nā ig dit̄ usitū q̄ mediat mt̄ ambos equa lance ut cuncta dat illud quātū vendenti vñ̄ pro re venditā ut ꝑmo

tñsdat ab ementē in beneficio et mercē cōm a venditore in emptorē sine vtriusq̄ parte notabili lesione et cū vtriusq̄ parte optato lucro Dz ꝓpheta rex d usitū ꝑmo Fatale dicitur si nō fatale intelligibile ꝑpt̄ multoz̄ doctoz̄ diversis sententias Nō end usitū ꝑmo accipit̄ sm nāz rei Nā aliqñ equus maiori ꝓmo appetitur qua servus sz nō q̄ augeat librū de minute dicit ꝑtū rei venalis nō assidue sm rei sz ad natū si assideat sm q̄ in usu homīs q̄nent Ideo dicit plus q̄ indigentia hūana mensura q̄mutabilitē Illā ad mutuū ꝓtās nō est estimanda ꝑmo sm utilitatē sz est sm desiderū hoīm sic dñus q̄z valde desiderant quibus in nō nūo indigent sz solū estimat ꝓna sa ad desideria eoz̄ applicata et sic usitū ꝑmo assistit mutuo estimacōi hoīm et modici addito uel diminuto nō vt tollē equalitatē Nec dico ta in foro q̄tentioso quid in foro ofie q̄n iniuriatur et sit sine dolo sublato aut scripto de alias sicut̄ mag̃ dat nebula gib accipē quid res nō habet estimat̄ eoz̄ deo nō vt ep̄ta sari ꝑt̄ etiā usitū ꝑmo estimari nō sm q̄ plus et ad utilitatē hoīm. et modica addito ut diminuto nō vtē tollē equalitatē uel in eoz̄ desiderio sz sm hoc q̄ redit in detrimentū aut damnū venditis sm sanctū thomā qui ponit exē ut ad quis multū indiget re aliqua et alio leditur si tueret in tali casu usitū ꝑmo erit ut nō solū respiciat̄ ad rem que venditur sz ad damnū q̄ venditor incurrit ꝑ venditionē q̄ sic tenet ꝑt aliq̄ nō dz plus quā vz sm se et ꝓta quā valet ad estimatōē q̄m nō plus quā vz habenti

Et maxime hoc verum quando ille alias non esset rem venditurus si emptor fiat sibi ea de causa Si vero aliquis auditu inuenit eo quod alteri quam emit et vendidit non multum deperdit ea attendo non dicit se super hoc de villitate que accrescit emptori non ex vendente nec rem dampno vendente si ex quadam et industria emente est per consuetudinem quod in diuersis regionibus diuersimode varietur in diuersis partibus diuersi super hoc videantur existimare propter varias considerationes et hominum conditiones Regulare enim de iure in talibus emptionis et venditionis quod in eis vtrique partis equum iuris naturalis ut quod emitur et vendibilis sit quod estimatione prudentum patrie quod si pretium sit iustum recedit a iustitia et rectitudine illa de quitate et rectitudine ille vicarius tollatur dico quod quantitatis minus excessus vnius super alterum corrumpat hanc equitatem si illa equitas consistit in quadam latitudine gradum quos ipse dominus Justinianus dicit ultra dimidiam iusti pretii hoc quod quidem ad forum exteriorem Aliquo quo ad forum exteriorem saltem videtur quod illa equitas corrumpi alias ex pluribus ementis ut qui pretium nobis multum est quod res empta tibi te aut adde pretium aut restitue contracta aut in foro exteriori semper aut in foro iudicis quod est in ista diuidit tibi iusti pretii ut si iustum pretium esse dicens et emens solvit datis quinque Sic ex predicendo corrumpit pretium illa equitas que res vendita pro tanto magno pretio vendit quod notabiliter pretium excedit valorem rei empte et tunc teneretur vendens ad restituendum illud quod accepit ultra iustum pretium aut pro soluto contracto tenetur ut dictum est Sed aut pretium esse res vendita sic ad equalitatem accedunt ut non fraudetur vi

deatur notabilis excessus rei venditi super precium nec ego vita ut non clare appareat quisquis aliquem ledi tunc non videtur vitiosus esse qui tractus cessante dolo aut fraude et si contingentes securi esse velint et absque scrupulo eligat arbitrium bonorum quorum sine pondus consideret Si talem in illis partibus non reperit est prescripta quicquid rationabile sit vendendi Quantum ergo contractus emptionis et venditionis hic de pretio fieri absolute pro hac vice nec ad tempus sub quadam recto modo vtrum quis in re sua moderator de aut arbiter et liberam pretium suadeo hic dispensari nisi fierent contra iustum dispositum et applicetur illa pro emptione pretium aut ad tempus pretium aut sub quadam et sub pacto eadem vendendi et remittendi aut vitam emendo ut placebit de quibus in canonibus et legibus reperies exempla reperiendi Dicas quantum quae dicta sit aut dicendi Quia pretium non interest persone de empto sub quadam et vendendi aut ad certum ex hoc certa sit pretium per quod significatur de pignore Quia an super quadam. n. ibi de vendi pro finibus pro certa pecunia ad tempus certum sit quod ad xx annos recuperari pro hoc finali super hoc pacto legis commissorie de quo in dicto casu Significatur quod licet lorde non habeat in pignore nullum ut si finibus vendum seu pro certa quadam ut si pro add emendo pecunia infra tale tempus re habebo pretium cum eo in ista hoc tempus non reddam finibus sit emptio Sed non fieret an a pacto stringentes pactantur de contractus resolutione an ex post facto si nulla dubitatio quin si reddita aut finibus semper emptio finisset et aliquem soluti contingentes quemcumque possent et certum emptionis dissolui a pro pro

4ª

teraut ḡcm pactū deduc̄ ex
qūd ꝓsensu tradita ꝓp̄ō Census
sme illi sme in fudma pertame
sme in blado sme in aliqua
alia re vendibili ꝓstitutus ⁊
in possessione sme hered⁹ ⁊
aliqua que tantū hz de rem
sup̄cu reddit⁹ sic̄ norāt⁹ hā
te vī⁹ posse eam alz vendi sb'
gdicōne reemphoseos aut⁹ p̄d
vendicōnis ⁊ usto ꝓcio mīꝰ
mente ꝓtz h̄ec ꝓp̄ō p̄ c mōste
rorū de vīlg ecc̄ie alie ul' no
ñte acquiri ꝓp̄ ⁊ ꝓscribi solo
temporis curſu ecīam sine titu
lo tali sī cū cōmī hoīm mēd
ria nō exīsīt de rem pueni
in glo. ffortis i⁹ ex legitīa trī
emphoseos et vendicōnis ⁊ sp̄
ꝑius allegand⁹ ⁊ Deut⁹ xxv v⁹
Deus cōmandauit vñdis ne t
ram ꝑpetuo vendēt⁹ si sub
pacto reemendi ⁊ item omia sb'
stancialia emphoseos et vendi
cionis tali ꝓstrictus q̄nenus
ut patuit ⁊ patebit et tales ad
fructus fiat suos cū ꝓplucz
ꝓstrictus ecīam si ulr̄ sorte nul
la p̄cepisset ⁊ dr̄ nēmō ꝓsūm
in ꝓsessione q̄ si solue rensū
nō ꝓtinīs ad possessionē a ꝓ
emdem illicitū essē ḡtus q̄ma
fictus ⁊ vmagnarius et defict
ibi merx ḡz fraud⁹ dffiēnt⁹ tale
Dctoret quid talis aut si ꝓsus
petuale annale emt ꝓmdē
dre ꝙ nūs ꝓpācndi talē pcm
mā emt et talis pcmā con
sequt⁹ ipam ꝙs onus aut qd'
ꝓsequ⁹ nūs ꝙpūra⁹ in sorte ⁊ et
licet obligatio ꝙmendi esse⁹
aut cōmīta⁹ emptoꝛ qd' in pād
et simplia vendicōe nō fit tñ
q̄ illud nō est pura empcio et
absoluta si sub adiecc̄ alz pac
to ꝛō nō obstat Dicta ꝓpōsito
emptor talis rensꝰ sup̄ hac pos
sessione te⁹ in se vīt̄ pere pmi
tū illius possessionis ꝙ pēre
ꝓ mendo sterilitate allūuio
aut latēmo aut alueo ꝛam
res tī sit rō suo onē et in ben-

5ª

dicōne trīsfert⁹ dominiū a
vendente ad emente i⁹ de mō
vendicionis ⁊ ꝙ emptor sus
pot in se pericul⁹ maxīme
si emptor actuale in se trīsf
possessioꝛ tā seu mīt ad eū etc
si venditor rīmanz in possēc
tamquā ꝙductor adhuc non
minꝰ vīno magꝭ p̄tinēd ⁊ sul
tat in emptore dcīus emd nō
ꝙsiderat ḡnīa emolumēta esset
rōñ venditoris si laborēt ex
persuas et opas suas impen
dēt in possessione pcedēte
⁊ possessioē pcīlitū ēt hīc re
ḡd⁹ emptor rensū solue ⁊ lerp
hac emptor posset deduce in
pactum qd sit rōñ usticie ⁊ rōñ
cartatis licet forte venditor pos
set sponte hac omīt in se rapē
ecīa gratis posset donare tale
possionē licet emptor iuste rec
emptoꝛis nō posset ⁊ apē rō in
non esset in ꝓpīo vīa qd' emitt
donet merīd in eād possessione
tot rausus adminīstrent Absit ig
tiusmodi ḡtractꝰ ab hoīe x̄ iano
qui saluari deliberat Septiā
ꝓp̄ō Contractꝰ reemphoseos ꝑm
tend⁹ ⁊ esse tollerabilis q̄ ob
ligatio reemptoꝛis sīnt in arbi
trio venditoris nō emptoꝛis
Pater hec ꝓp̄ō vīa si emptor
possit regē venditore sorte ⁊
name venditꝰ q⁹ to ḡt⁹ rec
me ad nō posset sorte ad eo
posita ⁊ emptor no ꝓ q̄rela
re de ḡuamē ad emolūm tēd
sp̄ aspīu⁹ seruando rensū an
mati ⁊ sponte se submīsit
ut vellet a tripō sorte p̄n ben
nō ad suam ⁊ ꝓfitatem
vendent⁹ liberam dans facul
tate venditori ad resumendū
ḡtractū accepta sorte integra
prius venditori data et de hac
sold gaudz venditor q⁹ o stud
reemendi sp̄ sibi ē apertū ⁊
sic q̄libz cōz et si hz molestiā
hz tñ etl ꝙsolatoz que simul ⁊
temperiam⁹ ⁊ ipd spōte subie
rerūt se ipīs ḡtia mūdi octa

sionē vtilitatis ꝓpzie uel alie
ne Octauā ꝓpō gtractus re
emptionis tui ꝑdō rensū lib
qū pro eodē pcio ꝑ quo emp
uisset reuendi nō ꝑ aliū nec ꝑ
mādi vltā si ꝑ mādatū rogatꝰ
venditor, primo remē suspectꝰ
se reddet p̄ma emptiꝯ et plus
rāpd nollet forte principali et
ulteriꝰ rensum annuali lucrū
et guarent remēde nec etiā
pro medietate quā tue videt esse ḡsi
rarij gtractus nā implicat ꝑ
rensus precipius dī q̄ vltra p
sortē sic ē in pignoribus ꝯcessus
de pig et de emp ad meā p̄mā
modus ē tuū emptore et nō
venditore primū Si si idē p̄mū
sit nō vid̄ reuocare ut nō
illū ut nō istū Nona ḡclusio
ꝑ emptore adempta libertas
venditori quo minus ad libitū
suū queat ipse possit remē
rensum talis restitutus resē illi
cito vel si dicat emptor am
dere ꝙpletos annos nō de tibi
libera facultas remendi nec
ego tibi fiducia rensū vltra
tui venditor guarent et emens
sustinetus esset de mora ꝑ me
mū ad meā de emp ingr̄ requid
ꝙ absit omīa ꝓis limitanda gra
de dī venditor ꝙ possit remē
re suam possessionē et hac de
quod lege in lentico et deu
tro in pluribus locis Dicit hec
nouū ꝓcedit ꝑ quid ubi emere
et vendē valeant titulo remp
tionis et fiducionis quarū ut
puto qlī nōīa ē ad rectificandū
et purificandū talem actū et
nostro si aliq̄ caret omitto sine
peto pl̄ dicere si nō negligentie fu
erint in talibus gractibus et
si alie forte occurrent arbi
trar Hucusq̄ nudius passim
tales gractus nō posse nuncu
pari emptiones Salue dilec
tissime de istis rebus speculati
ue despice plus reprehendere et quo
uocandi et fraude ꝓpria de
prehendi seu mutui spoliatum

Donandi et retro talibus Secundo
tamen via est ꝑ̄m archidiaconi volēs
emere rensū talem sub tali con
dicione alia forma ꝙ p̄ se appre
hendat corpale possessionem
in qua tales rensus sint gstitu
ti et sub ꝓpriis laboribus cu
ris atq̄ expensis et periculis gu
bernādi vtr̄ea possessiōnē in lu
cro et damno ille fructu
suos usq̄ ad ꝑfectū rēdituꝰ
ꝑ venditore ꝓpō eodē ꝑcio ꝙ
si adda hac pactū sine ḡdicio
ꝙ venditor infra decennū
possit hanc possessionē remē
mīsi fiat in fraudem ḡsuracū
Si vō emptor voluerit intrare
possessionē fiāt in ea rensus sint
instituti et venditor in eis nul
lum talium conductor sit tunc
emptori rensum hūt emptor
actor et mercatus de solucōe
pecunie si si seruāt in ḡstia
ignoro Primū vō qui utitur pos
sessiōe redemit sub suis laboribus
et periculis seruare ē mgs th
cum si nō in bursa Ad ut
clarius pateat ponas duos ho
mines A habundans in pe
cunijs et B indigens Demat
B ad A expensas ei suā affli
tionē ꝑt̄ pecunie defectū petat
B ab A mutuū A ꝙrat̄ b. vō
si mutuū denegat Dicit se pe
cuniā suā recipere nō posse ve
rius dicet si vñ scribi mer
cuī se affirmarī Immerito ei
dicitur Lobis baptē cū habz
duas tunicas det vnā nō hā
ti sic de pecunia Iuxta ad alia
rationabilis cum habuit ꝓbam
huius mūdi et vidēt fratrē suū
necessitate premi et clauserit viscera
sua ab eo quō manet caritas dei ma
net in eo | Joh iii° Reportatus
b. respondit nemo ab a. ꝙ a
timet ḡtis pecuniā mutuare
ꝓpō b. vō scitis dicat mutuū
dantes michi in speratis B
aliās vias aggredi ut a. a
ꝓposito suo minime ꝑmittit pig
nus nec a vere sterilis et nō

fructiferas quazd̃ ꝯsuet̃ ꝑ ipa
vid̃ gsupto ut p̃dus v mid
oled̃ ꝛc̃ istoz. ite3d̃ denegat
a qua nō videt aliquē fruc
tū ꝯtem ꝑmittē ꝫ pignꝰ reb
fructiferis sz agros dom̃ ꝑ
dia ꝙ deligit quōd fructꝰ ꝫ
cōptat de ꝯsuetudine pmb
si fructꝰ nō ꝙpiret m̃ sz hō
qđ est de iure pignoz̃ debz
tic expensis ꝙdē ite3 negat
aliquid ꝙ reb sibi nō suis ꝛ
tiſe ꝫ magis in pignoꝛandi cu
pit ꝙ̃ pertinād suā que in se
est ꝓtalis fructꝰ fructiferꝰ
Juuent nō3 dicendꝰ ipd b
ere emād a te rensid x florēs
in tuo allodio dans tibi fructꝰ
tale rēmendi quindēz polucre
pro eod̃ ꝓio aut si forte ꝙ
pre pudore nō audz ipi b
venalem face dom̃ aut p̃dm
ne nesc̃ intelligens tu b hoc
esse suū intendē expōnt ven
dicionē suā agrū aut villā
ipd ꝙ ꝑ ꝑta summa pdēnē Au
dientꝫ hoc a ia̅ sc̃tio volun
tate ꝓbat ipm b ꝫ ad hec rud
tale hominēz sudores sollicitudi
nēz et mal̃ ipi ꝑdn aut agri
subtrice dicit ipd b nolo mīe
possessionē ꝫ tibi ead̃ ꝛ̃mitto v
nolero ut tm̃ rensū adnumi
pendes videns b. aliud qđ ꝙ
nō supesse oportē ꝙ se hmōi pe
cuniaꝝ ā̃mittē tali ārtu sic
ꝙ grātius tales ratificat hoc
posito pro exēplo prudens q̃
libet nūcupet cū conditione sit
melior ementē nel vendentē
quadrāt de fōr verboz̃ ād hu
manū iudicio nō potuit ꝓmu
pugnari emēdō in stratu suo
dormiendo dictat fert ꝙ pe
cunia sua fructū lauando
mang suas et ꝑpulando de
fert sibi pecunia Census ad dō
omd tpe intend ꝙ b nō ꝛpōnt
gtractū etiā si in triplo sōrte
lacauerit dō vō vendentibꝰ ter
tēs durat m̃ semp̃nes gelu

et esm̃ brē anxietate sollicite
sudoribus fatigādus affligē
ut ipd a ꝛ̃spondeat de tenꝑ
integro etiā si dom̃ aut ager
aut p̃dm̃ pro medietate p̃d
clauator aut perit ꝫ̃git a vō
tinue sim̃ tensum integre etiā
si fructus eiusdē nulli fierent
ꝫ̃ que vī tm̃ acquiri ꝑ ut agri
colantur aut expense requisite
in habeant̃ Indirect quicūqꝫ
velit quis omd hoc suos ꝛ
dinoz̃ habeat melioꝛ ad esū
ut moderns temporibꝰ tales
gtractus sepius fieri videm
et expedire ita ꝙtinuari sme
rēclamatoꝛ Nec latet quid ep
tores ꝙ eorū defensores re
spondeāt etiā si triplū sōrte
receperint dicūt venditor se
oneri sponte subtulit nō non
habet adquiri de iniuria nō
multūs patet̃ iniuriā volens
et ad hoc posset forte quis nīl
dē et soluens euadere ꝙ tuā
hoc facit volenti qua se subtu
lit sponte ꝙ tm̃ nō ī̃ excusa̅
attendens ꝙ suam sz ad hoc
rūdet emens Jn ꝙ suū ꝙ mu
tuū aut pigno hic realis emp
tio nō non videm̃ sequi fateor
nō ꝙpetē actioꝝ minuat ven
dem̃ rōnī ementē ꝙ in forma
nō ꝙ ē sura ꝫ videat emēs
ꝙ illa ꝙtulisse apud deū ēd
posset ꝛleuād ꝙ aliud ꝙ inde
rēd quādū aliud dominū ēt
tuus tm̃ ꝙ ēd̃ deus vestrā hu
pietatē aliter rūdet videns
augustas venditoris ꝓtribꝰ
te illa suā dei Gi vng de fīd
bus tuis qui morant̃ mīe por
tis nutrit̃ huc ad paup̃tate
venerit nō obdurabis cor
tuū nō ꝙtrahes manū ꝫ ape
ries ead̃ pauperi ꝙ debitū mu
tuū quo eū indiget ꝓsperet
et subindē magis ad ꝓsentia
animās intuendo caue ne
forte subripiat tibi impia co
gitatio et dicas in corde tuo

approp̃quat septimo anno
remissionis 7 nihilomin⁹ 7 ad
tas omnes a fide mea neleris et
quod postulat ro modare nequa
quet tñ te ad dcd 7 fiat t⁹ ne
petrand si dabit et nō aget ꝙp
prd callide in cui⁹ nōitiā sub
leuad dcm⁹ ver Leue dr̃ dño
nro vtrū sp nūquid tenet
bus hom (Modo dicit emp
tor de quo ē excidend⁹ nichil
tibi obnoxius sim qr̃ sic qne
missti merū pr̃ tantū et toto
tensu 7 quod debes l⁹ de nutuo
petendo hoc hinc l⁹ de tēnsu
remittendo Ver forte ꝙsilud ten
sendi est si petenti mutuo
ꝙ pecuniā quinquies que mō
silis lond nō habet Et hoc ꝑ
sciunt tñ emptores ad reuen
dendū quod ad vitā ē z emēdi
ad vitam tensū videt sibi ad
hunc fundū latibulū vacare
quo se otiosi speraut videri Si
fundū a iure p̃missū allegans
duo ma de Osure Cū auctore
et Raugrādi vbi de hoc fuerit
ꝙ dubiū probabile de dubi
tato vite emente exciscat vbi
nō de manu ꝑsumpto ad emē
ptēm quod ad alia si fuer
glo sed v̄ n̄ dubitand⁹ in tali
dubio potius esset abstinēd⁹
et qm̄ dicit se aliqm dubi
tare vbi nō ē dubitandū et
ego 7 tutior via ē eligenda
7 rogitaredes hom⁹ ꝙpotenti
deo nequeat occultari Ab so
lute tamē posset amator ver
tutis promittere maiora vir
tua pietatis r̄tuē in illo emp
tore qui r̄laxaret tēsū mu
to vel in parte ꝙd fundum
in tali euentu quod mysto q̄
exigēt 7 plus ag̃et secund
licet ꝙ quedā forū iudicū
nō posset a fundito ḡ hmo for
te fundator appellē ꝑ sua⁹
iudic̄ solue tensū sic 7 ꝑ
mittens solud r̄suaz ē sua⁹ ap
pellatur per iudice satisfiere
sponsionē si mādat licet pḡa
posset r̄petē p̃ius soluta si non
p̃missis nō repetē ē usura Au
diat 7 hic emens versum ad ve
tam ē Consulunt de ēsu vbi
de vadante terra ꝙp̃ p̃ro
gatione solucionis ꝙ dñm
fine hungri hoc ē ꝑ interesse
lucri quod hūt in omne r̄sud
7 supplendū phibeat in lege
mdurandi sue male agē 7 ad
ea que sue accepta r̄stituē da
nu animarū iudico efficaci⁹
mdurendi Et dr̃ glo b. sr̃
male agē nr̄ tñ ē studium st
primendi si quo ad dcm ē sud
vn̄ videtur Et sic hic manifeste
habes q̄ mitenno facit hō mq̄
ē usurarius Sz ibi agit de boni
dente emente hic de emente
tensū ad vitā si quo ad mite
nd⁹ lucri ibi 7 hic cessat pa
tet in culpa nō deficit ut sup̄
dictū 7 ē mitenno corruptu
in Gretia Opinabile nō ē
hoc bene posse mā siderando hūz
ꝙsp̃tionē Gretiscē unū pedoz
vitā hunc de Granado 7 hunc
de Hassia qui sic 7 alii plures
referūt talibq̄ ḡtibus nō fauisse
primo illatos ꝙmaxasse ipsi
videret si hūc seu male ego no
mdico quidē Quo cōs me fu
isse doctiores Quo ep̄ 7 sancto
rum forte qr̄ cōsiderauerūt
multos fraudes talibq̄ mēdaces
tas et tot pia lucra homines
certatos finisse neq̄ homines de
hac grāe paine madueāe sed
in sudore vultus sui vesci pane
suo oportet nequa ergo 7 debi
tus r̄solui debet sed tales fi
de indentur arbitrades tales
a rarit̄ ꝓxim esse alienos tñ
ꝙ una rōm maiestate hmoi
nō ḡdiaē to tolleranē cred
mitea Dum dnd⁹ mūs pēs attēt
nō appetē ipd decepto atqui
decipientem decernentes

Etiam fortassis doctores mp
hantes tales gtractus gsiderãe
runt ꝙ raro fiuant ea q̃ con
turpẽ debẽt ad validandum
illos cautelas que licet quãda
nomina formaliter nõ exp̃mut
tñ mdne tredendo est ꝙ fere
vant mquitatem aut aliqua
admittẽt rem tacitate ad pro
tacitate q̃ quãda sunt insti
tuta Nõ valent aut emdãt
ronatibus maligns hominꝫ
m spẽ abmare nõ tales insi
tutis modis possint affingi

De emptõe censuũ ad vitã

Ex p̃missis hq̃ pt. quo
gtractus emphẽus ad vi
tam dr modificare. nã p̃dr
te ꝓdes sic imitãt gtractibꝫ
ad rcempcoz. sic imitãdo sup
tredande gtractibꝫ ad vitã. hoc
attento ꝙ mt emente t vẽ
dente dr seuari illa equitas
uri sua h̃ aut penderata em
tis etate. sanitate. mfmitate. et
pericalis. que pñs ꝓsitã ab
breuiare. aut ꝓlongare ex ta
parte. fm hoc pñs imsti per
sari t moderari dr: qd̃ dicẽ
ab emente sup rẽ ita possãt ven
dentes aut ꝓ ipis patui: ita ut ne
tabilit non poterit distinguẽ
aut eos habeat melioꝛe q̃ dia
one: q̃ ponã in emente et
dubio. quis de sorte pñs li
berad reporteti. Et sic fit ut
estimo. Si emẽs aliquo tpe si
vmat quo recipiat ultr sorte
no q̃ella rest tuis. Et si emẽs
moriat. antiqd sorte rcipiat.
vendens nõ tẽ de sorte ꝓcep
restituꝛ sed Dolet tñ a mul
tis doctoribꝫ iste gtractus no
approbari. ꝙ alter pt mozem
alicui assertare aut eq̃ ultr
sorte debita appetẽ. Ille sic rñ
deus quo ad pñs. iste sic emẽs
quo ad tm: in hunc subuenit
p pñs tractatu imsti moderatoꝛ.
fm etate aut mfmitate. vel
ctr emens tẽ in se rcipiẽ pcl
culũ rei sine possessionis. sꝫ
quã rensus de institutis Nõ em
equũ est ut acto genere t ꝑ
mixta ad eoꝛ hoiem dr. rebꝫ pa
tribus eiusdẽ sensum. procedẽ
ptio emẽ possint. nã ꝙ tredi
sup pactum. ad qo adhuc adas
mubi tripli ꝓfit ꝑ
apere. et pñq̃ solu vne so ad
nos dictum. nec medietatem
sorte pñs posset lenare: si essi
cade quitas fm dixi mode
rnda est fm etãs etate. seu m
firmitate. ad arbitriũ bonoꝛ
ꝛecoꝛd. neutri parti suspectoꝛ
Si forte direct. sforte mmens
pueme possi sene m moriendo.
adhoc pt. Casu mplm et forte
ri nõ valent actus hoiis modifi
tare: si ea que ut m plũbus e
uenimt. Et notãd ꝙ licet
mmenes possent ntp mori. senes
tñ empc̃e d vite dur. Et ma
gie ꝓstrand d mmenes durãt
vite. quã senes: t hoc ab hoiby
dr cõsiderari. ex quo alia
rsideracoꝛ actus hudnoꝛd. q̃
ad pñs nõ possit hre. Alias si
equale debẽt ꝓcedi esse vtꝫ
qz. nõ aliud assere possem.
quod ꝙ mmens mmtꝫ pars dr
pro sorte t defraudaret vendi
torẽ. cui forte ultr dim dur
usq̃ ptꝫ: cõm mea: et terie ad
suppletoꝛ ptis. aut ad restitutoꝛ
ꝓceptoꝛ: et ex parte sems ꝓ
ditor defraudaret sene. m plꝫ
accipiendo quo ad pñs excede
do illã equitate iuris naĩalis. et
p affectus obligare restitui ꝙ
cepta sup usq̃ pdict. Et est
sna richarda de mẽ nulla m
suo quotlibeto t aliozũ doctoꝛũ
sic dicit t firmat hoc ferma ut
videtur dicta auctoritate t
ꝓcepto dei Leuit xxv vbi deus
ꝓcepit filiis isrl dicens Si n ve
deꝫ quippiã ciui tuo. uel emẽs
ab eo: ne oꝛtristes fratrẽ tuũ.
si mx̃ mim annoꝛ iubilei emẽs
ab eo: t mx̃ supputatoꝛ fructꝰ
vendet tibi. de nto plus annoꝛ

manserit post nubilem tempo
restet & ptm: & quāto una tepo
manserit tanto unor et emp
ho ostabit. tempo cui fruges
vendet tibi. Ette gd' in una ma
empho ad vita vocant dor
tres annos usq; ad mortem
hoc deus vetit quod nubilem
in quibus ambobo fm vana
nomē longitudinē & brevit
di aut restē. aut minui ptm: ut
equitas illa no corrūpat. licet
ibi ānus nubilem stresserit et
sequi. hic dicis mortis so bum
tequē. hi illa consideratio h'
habē vī lond. fm q fructu
maiores ul mores ptpi ptm.
Et si quis hinc velit gtradicē
no ut gtradicat. fz videat q no
deo rūdeat de lege sua: et dicē
doctoribus quorū suaz ego so
narē ond mecū affirmo. Et vi
deat q talis roī sicens no com
mudet ptēt alienū. sonuēs tales
gtrictz ad vitā. alit quā dictū
est celebritos. que ad corrupti
onē hui equitatis de equali
pdo ut mequales personabq
ad ētrē aut inf in tale. & nūq
cū data opthone ut vendētes
alicui censū pro equali pdo. no
multo ante dū vendet sem. quā
ymem. & und aut monet ven
ditore ad vendendū sem porq
quā uaicē. misi qz rerū se li
berarz p morte sēmequā p
morte ymemis (deo medīa
apparet & mequalitas. et co
tristare senex de magno pdo
dato. cito moritur: & se trah
umem de eo pdo sibi p no
vsū dīn virtutū: ētre uterq
mequalitatis und trahit. Et hic
verbis pzte alii dicēt. fz deq
intuet corrōne end quid dicē
fz quid agatur in spiritualib.
Et si quis obiect quo una de
mo eos loco. & tpe. nec q pdo
vendi posset. Adhor no e diffi
cile crēdē. nū res no vendī fm
dignitatē nāle. fz fm q vene
posset in esu hoīs fm hominū
estimatoz. q impont vbq pdū.

hic ut licet cadē res sit. sz ide
tenētis & tristis. vendituris. q
alit vn quā alteq in esu vent.
sem vēnitori & bremori tpe.
ymem. productori. Ido ergo
mirā q & pdū variet. Nā
& hoc in dīna lege ptepit fu
isse supra & allegatū: ō et
tenētis ppetuū tuiq vendēt.
quā reemptionē. nō possit
detentis eandē quātitatis esse.
Et licet dictū sit q tales tenēt
sic qualificati et modificate
a dictoribus ptēt. nō posse nec
reprehendi. Consulto tū age
rent fm quoīd vita & q ūsatio
ex cellentior dī esse. & ideo vi
ta alios in exemplū dī pfer
unt platonē ut religiosū.
q quātū possent ab hīs tenē
tibus emendētur ad reemptoz
& ad vitā alimentū. nisi q in
utilitate eos ofellente. Et u alii
multi ut emendū est hīs co
tractibus abutunt. quos in hoc
ymitari. decet dī religiosos
aut platq reputare. ab und end
spe mala pcipiūt aplius abste
nēdū sūt sēz metū q dēnt labo
re manuū suaz. aut ppriozū
agrozū cultura: aut de malis
mutamentis. Hec end fm pdēm
sup dicta nāles. & rep pdē
sibiles. Oportet aut platonē et
virtuosos honeste ambulare
ad eos qui foris sūt: ut ne q
ex aduersō est vereā michi
habeus dicē de eis. Neq end
legum q sapiōse sanctitatē vi
rorū. & celebres in opinione
talibus tenētibus inhesse. ut
detentes collatores & vitaē pa
trū. clare pūdere. Et sancti
patriarchē et gphete legūt
de honestatibus vsibus vīrū alio
rū acquisuisse. ut de ombra
gribus & alios malis. & pisca
tionibus sanctorū apl̄oz.
Nec diffitendū essē talibus
de sufficienti pruatē victua
lium. Dīna sponsione eos as
securante. Quid querit deus
and deus et unusquisq; agat h ota ad. v.

Et eñ amore dñi ꝺñi ꝺei ab
stinent qñ ab illicitis ꝺeus
qui ꝺuct est m mia omne
ꝺefectu suppleret Et mg ꝺe ꝺ
ffidentes cõsiꝺ maiꝰ vsus
vuendi querut ro usto uti
no quod ad completione ꝑsu
deputant hoc erꝫ nestentibꝫ
dispensatur ad defectu Et ut
scripta ꝺ qm plus collegit
no hñ ꝺant & qui minꝰ ha
modicu habuit Explicit

Conclusio finalis

Conclusio finalis est hec
Ego mgr̃m mopt̃ rñ ꝺ
minculo alicui scripturo rñ
qui oriri pòterut p mẽ
via mtꝺ volens ad subue
niendu hñs infirmitatibꝫ qui
talibus sensibꝫ irrimati sunt
ut nñ ꝺesiꝺ ꝺ scripsi aliꝫ qꝫ
& melius sentientibꝫ no ꝓsꝛp
si no veritꝫ scripta mea et
patria & absentia sub ferula
corrigentis caritatiu submi
tere ita paleꝝ purgata et
ventilata puritatis vomsho
ris mꝺuat reꝺoꝛe ñz id
molestu seu murmosu vꝛbꝝ
to ꝺudmo eo caritatis fonte
protedat Cui qui cognator
veritatis ꝺebet gaude ꝺe at
si veritatis sponsa splendi
ꝺus emte stat Aliqñ se plu
qd veritate quidꝫ amari
velle et ex hoc in via mori ad
errare nõ ꝺubitat̃ dꝛo ꝺ ab
omnibus amẽte ꝺigne̅ ille
qui ẽ via veritas & vita Ihs
xpistus ꝺeus ꝑ sẽcula bñ ꝺictꝫ

Sit laus ꝺeo patri
regi celesti

Explicit tractatꝫ ꝺ gratiꝫ
ad redemptõm et ad vitam
Cuꝫ ꝑ supra

Incipit tractatꝫ eiusꝺe de
ptione redditꝰ inter re
ligiosos

Fama fidedignoꝝ ꝺiuul
gante referitur mõꝝ a
forte nõ pauca mꝺ ligiod
ꝺus ꝺiocesis in quib ꝑsone ꝑ
partiuge seu sectiones ꝓuẽtꝰ
seu redditꝰ ꝺiuiꝺi ꝺicti ali
quoti pars ꝓ strictu abbatis
et aliquoti ꝓ sustentatione
fratꝝ quentualiu in qꝰ segꝝ
gate ꝙ sint alitꝫ ꝑs ab altera
in omꝺ promptione tam offica
liu huiꝰm quꝫ virtualiu uel
sibi ꝓ maiori parte nꝫ
uel parui ut ꝑ se hñant qꝰ
tatione in ꝑꝺictis et ꝑ iuraꝫ
apud plures in ꝺubiu ꝺ
her partes no sit ꝓꝺuctat
professione regulari et hñs
que in professione rpꝺ melius
ꝺuit̃ sit obediẽ seu voluntie
paupertati ꝑsertꝫ cꝺ ut ꝺicti
hec partes cõs cꝺ suis clausu
lis annexis firmate sint iura
mentis publicis que ad exẽtes
ꝺ religione et ecꝛ que ad
ingressuros qui ñ iurauerꝫ se ab
stinuerint ab professione se
velle her ꝑuare eis ingressus
denegatur Simulꝫ ut ꝺictꝫ
superiorꝰ attestat autentica
her ꝺ ꝓfessionꝫ ꝺicti hic neg
emendi segregatꝫ ꝑ longa te
porꝝ spatia ꝺiuꝫ a ꝺubijs ꝺ
malinsse ut iuxta sup sua lia
tacꝝ aut etiã diligẽte habu
isset inspexꝝ et nullꝰ est
mꝺ ꝓbitꝫ sit ꝓꝺ ꝺictꝫ sup
hñs ondꝝ et ꝙ ꝑs ꝑbꝫ le
ptõꝝ & ꝺubitꝫ ꝺe singulis nõ
erit inutile Vñ no sit pigꝝ
de hac aliqꝫ uel bñ speculari
In hñs no ꝓꝺuctat̃ sanꝫ sen
tentꝫ ꝺicendꝫ Cõsiꝺero itaꝫ
in ꝑtibꝰ Gallie hꝫ partiones
seu sectiones ꝺditum tẽ supplꝰ
se sua ꝑtꝰ ex negligẽ ꝑsti
one fratꝝ quentualiu ꝑ abba
tẽ seu aliu ꝑsidente ꝙ si fuisse
suffices ꝑꝰ ꝺub tꝰ aplicꝫ in
actibus apl̃oꝝ & Ambꝺicti
et Augustini & retoꝝ ꝓuto no

fiussz attemptatu ut talis fiet
fectio (Attamen non obstante
hac negligen Adhuc r hmqu
dubiu an alla possit pbe cum
seu otasione Hinc sequestrod
tu fim apli Nlo sint frue de
mala ut bonap bona (Ner est
dubiosu de quibus queritur
est an sint lata ad admittenda
sint ut alicq tpalia sapina cen
tentur de quo periculo se gnnt
te in dubijs apud doctores
tenet quod esse sine grauj pito
est ut modo hmoj dubia q tu
lerit meme z si no solue
possent (Recurrendu ergo pr
ad duo de quibus duobus spe
culatus faciens sequentia non
satebit (Primo e q quedz ord
tas religiosoz ad vna no pfice
re se habet ut unu corpus na
le z unu homo in quo caput z
membra subiniplis officijs sub
ministrit (Unde psidens alijs
et dirigens simila membra
sim regulatu proportione aq
uno q subministrat modis singu
lorum alia ora suoz uicioz
reppunt incrementa ut dissidet
mr se aut mr administron sim
q paulus (Cor xij disponit ydo
exponit membroz connexione
ad se muice et ad caput ut mq
no sit scisma in corpe Est aut
scisma dmsio membroz a capite
vt stulti caput frande sua po
testate regendi ordinandi et
subministrandi Ad ppositu at
psidens capitis vice fungi aut
ei credis no solu in spuli
gnmd ß et tpali put sim
dantur originale declarat
ad q similitudine effigiatod to
corpus religiosu lor e q
congregatio religiosa primo
redeundu in ordi primitiua
erat cor unu z anu una z ssb
mistraba omniq prout opa
erat vtiq in expalibz nichil
sim dispoz sanctoz aploz ad
tq qua caput de omibz simul

tatibus quilibet vij dnicoz
hanc amnstrich ptatem delega
bant ne in verbi dei aiarum ssr
tione impedirentur (Hinc patz
a se tota auctoritate no abstine
debat Act vj Nd ut eple pau
li testant sepius collatas fuer
pro nabat in paupes sanctoz
j. cor xvj z ij Cor ix Et si vi
vite z doctrine fides accomoda
da est rpei z in actibz aploz
vbicuis religio sua supplet ori
ginem z in regulis sanctoz
dictu Augustini z aliozu
nidquid aliz traditu aut pmis
sum esse quod ut abbas ppositus
aut alius psidens loco cuius
tualis omnium ad misericordia tri
tpalium qui spualium debuit
posse z ea auctoritate uel ali
quis obstaculo impedire ei po
sumsse uicemq legati in pdi
sti dictu pene ora capitula
et signat mj. mm. vij. xxj. xxxj.
xxxj. xxxij. xxxiij. xxxiij. xx
xvj. xxxvij. xl. xlvj. liij. lv.
lvj. lxvij. In quo et forma pro
fessionis expimit lxv de ppto
monij z in quibz z in alijs
no aliter reperit quod q sibi vi
dera abbatis anima membra de
bent gnerei Et ecclesia vo hmoj
oculis admone debz sic an in
corpu sentire gndi mur In cor
te enim sue pde mox appo osho
aut pcipua primu ppt quod est
in homine gregarii ut vniamur
hitatis mdomo z sit vobis cor
unu z una aia in deo et no
dentes aliqd ppriu si sint vob
oia omia z distributa bonaq
dem a ppo to oro victu et tegi
mentis nudi eqbz omibz z et
post vestes vestitis in quo hale
te sub uno tecto de uel duobus
z et sic pcipuum ex uno cella
rio sit medium ex uno vestia
rio z lo r ut clarius tri de psi
dente quid subiectis Nd pgz
subdit et sit in pcipe ppositu
ut collatio in que Ductio nec
nichil fuerit pbeatur ppositio
tidquid patri obedia honore

fuato ne in illo offendat deus
et reteta multa ⁊ silencio p
transito fastidio confulens lecto
ris nõ ergo ea que dicta sunt
lond non videant hec in loco
illo vbi partiones rõditum
esse qlie nezut nõ restat aliud
nisi dnus ep̃us ⁊ ex gñi
sua in testimõ in quo roze
quod erat probandu ⁊z videt
nõ mentes quozuda obiec
tõi dicta non pauca quibꝫ sñi
appendio in veritate studebo rõ
ndere p̃mo posset quis obiec
tionẽ dicet p multa loca
conventualia vbino monasteria
vbi pbrio nec tales nõ habent
finibꝫ debitis sunt onerata ꝑ
abbatẽ aut negligente p̃missa
aut moderata discipl̃a dicendo
sic p scribas nõia nõ put sufficit
ministrari Serui aut in locis v
bi hec partiones facte sunt ad
hoc possem ordinare ꝑ hoc nõ
possit difficili si nõ ex primo
dño ⁊ speciale homĩ sz veritas
ut erit nõia hmõi possint nõ
aiũ vxe ꝑt mulierẽ si mulier
ꝑt virum ⁊ nõ spualia ꝑt
spualia si ego sim bñn. Sz hoc
morbo abbatis alio remedio
est subuenendu per vnitz sñi
ad superiores qui aut deponãt
mutilem aut restringat negligẽ
tem Sed cũ ordinis nõia
religiosis non sinant Nec ꝑ
sic mandata sunt ministeria nocia
ut grauabant maiora Sed forte
obijcitur hoc fieri posse
sim modu ptracto ⁊ nõ cen
set ꝑpriet̃is bonũ si quetu
m qñ alsp̃ domda rõ ꝑpriũ
vm ⁊ solũ qñ de assart pozz
phiam Ad quod ego dico ꝓ
tione de facto fieri posse red
situd non dubito Quod in sm
gulis md modus dmandꝫ
p te aliquotd et hoc nulla hz
apparetem causã tolonicaz a bo
nis ꝑpriet̃is exceptis rebꝫ nõnĩ
ad ẽsum ut in bestijs et cibis
nõ in tensilibꝫ aut annis pueris

alium quod pre manibus ha
bemo tñ quentm in qñ ꝓdictꝫ
certos assignare et ista ⁊z nõ
usitatꝫ dico r̃ phensibile sed
tollerabilem sub nõ et certa ꝓh
scribed ⁊ta sic p ꝓsidente deputẽ
tur hor quentm que ad rẽ
sum nõ ad ꝑpriet̃is r̃ñatiõ
ꝓsidentis auctoritate disponedi
⁊ ordinandi ad nutũ sunt nec
obstinata voluntate subditoz id
quo ad patrimoniũ superioris si
subiecta ipsi rõi voluntate sub
ꝓsidentis voluntate Nã dico
quatñ d ex se nõ odio esse r̃
phensibilem illam deputatoz
vna nõ ordinatoz officialiũ
talia administrandi Nec hor ꝺ
possidetur nec nõ intendãt de
fendi rõi abbatis dispondz
si habẽt ad vsũ et d ptinio me
dis atz me in officialẽs ut
Judicibus asserit ꝑ alios
seruy dr esse in ch̃ parte ond
sua Sir Rapha Adarcombe qm
seruit procuratoz merstond et
victualiũ ꝙ ꝑmittua etiã
tñ ꝓtate r̃ssumendi ⁊ r̃sum
ti rñs ꝓtate alĩ dispondi
si expedire videtur actꝰ ꝑ
alios modos ꝓcedi ꝺdum
fit ꝑpetuus temporibus adep
ta omd facultate ꝓsidentis de
ipd ordinandi aut mutandi
aut disponendi ⁊ obstinata vo
luntate subdito rõi superio
ris in hor nullo ei pareẽt
et si alĩ sibi expedire vide
rint adh rñs sunt ꝓsidente
p solẽne mandatũ astringere
omes spem effugere aufentes
⁊ quo ad se ⁊ posteros suos et
ideo ut dicit nullig ꝓfessione
ꝛrepẽ volut nisi sibi se astrinx
erit iuramento et hor nõ frin
gi mi ꝓsuaderi videor licitũ
fore rõ ubi ꝙeritur obedia
ut patebit in 2o membro ⁊ pri
sile est primũ ꝑpriet̃is non
euitari Nec ꝑpter ⁊ sbd quod

quis possidet pcesse uel p aliud co
tin pro se hñdi ⁊ tm quā sim
defendendi sū cōū p̄sidentē volū
tatem nū cōū voluntatē p̄sidentis
her tenement nō solū actū ⁊ po
tenta p̄sisa ab ordinatoe p̄sūm
ptu q̄mod disponendi q̄mittunt
ut p̄us est probatū licet m pā
pazitoe solū que ad actū erat
p̄sisa ēpnata plate Videant ī
tante hm tales quō ambulent
in sācta religione Vlet ē sile de
ecclīs collegiatis aut cathedr
secularibz q̄m pazitas mr se
hnt hereditates q̄a nullo vo
to se obligauit experiēū ecc
rotidiana dos p ppt tpalia
pazitoz seu acquisitione ut
plūmū discordia solet gnāri
ut omitto violari ntz de pasto
ribus abrahe et loth q̄m xm
Et mpīnthia erāt Aut gre
cos et hebreos credentes mr
se murmurātes Act vi Item
forte si obiect de mora dmt
na m hoc mō emendi dicūt
utiq si illiatus renuset meā re
emendi q̄ multa tempus longe
uitas ipm habit facē pt nec
pstripho lord habet m illo
q̄ p se vt odiosū et vitiosū
et cōū bonā fidē multo vmq
tempore pstribi nō maleficiū
possessoz mutuit de pstripto
gloriet Et si sup hoc arest
sit mirandū liquet p̄fecto ipm
fore illiatū ⁊ ee gnāli nō posse
dū nō inuenīt
tat esse ēmaculū vīno ep sū
nia allīant ad penitendū et ab
ipo ēpiendū Nā p̄m dura
⁊ hūdm̄ uiris sanctita nō tñ
a cōmunibz vallatū sunt Iuā
meritū ordīo nō est licitū
sū iudicio iustā et bēde ēre
⁊ Constat aut q̄ pfatū in
pdī numeratū si bā sup
dicta sup et dicenda meret
iudicio destrictōis q̄ miraūt
et iustiā equitatē q̄ omnīmod

tamq̄ resistens bato p̄fessi
oms ut videtur Et licet to fir
mario superiorū arrestit nobis
sanctē hms p̄bē intendentiū
mihīl mea interest de suppazitis
sectē actibz nelle aut debē iu
dicare dicentē nō xp̄o Cūs me
constituit iudicem super eos solum
tordi nō est de actibz meis et
aliorū inferiorū de salute aiaz
vīm suaz sollicitor et ascisa re
quirenoū metricose p̄ponere
quid sancto sine equa ē p̄hensiōe
Habema oēs quid iudicē equis
simū ⁊ infallibile Videat quis
tantissime quid vnūat ut eide bñ
vīs reddē possit Ro oēs vīt
pñr q̄sideratiōē ne forte her rē
ditū pazitio cōūia videāt
obedīe regulariē p̄missē tm
p̄m regulam sd benedicti obedīa
p̄fitent se extendit est enī obe
dientia nō aliud q̄a prompt
ta voluntas inferioris ad exequē
dū nutū superioris sm Et
hec quidē obedīa hz limites
suos p̄m dēm in libello de p̄cep
to et dispensatōe et sm limites
distinguūt ex q̄dictōe appōta
sū p̄m hanc seu hanc regulam
p̄m rōz tenēt nel expssa obligāt
se intentos Dico quo secundō
q̄ quedam sunt sub obedīe
quedam p̄m obedientiā quedā
p̄ter obedientiā quedā tantum
obedientiā quedam cōū obedi
entiā In quibz q̄nor p̄mūt
nō ē grā de pertinēti p̄fitēti
si solū p̄m quid exemplificā
bo de singulis ut rē atestat
q̄ dicā Illud dico sub obedīa
ad impediū aut opus nō in
ūdūt a superiori si tñ aduā
inferior stat in p̄mptitudie
parendi si iūdēt ⁊ hoc ad
quēdā vē obedientē ⁊ p̄fectē
puto fore nrm̄ ad salutē actū
seu habitū Secūdō obedientia
dicō illa fieri que superior p
rīpā pt ⁊ actū p̄cipit ⁊ dēterior

exequi⁹ precepta Sup' ꝯ obe
dientiã ut nõ mferior eiã pa
ret mpanti in quib⁹ in quibus
eod profession⁹ sue el nõ est
obligatus ut que sunt ſ' scripta
aut sup' ꝯ fim quod profess
est ut vñ relictis ⁊ abstinentia
an pane et aqua ferijs sexte
Et hanc vouit petro obediẽtiã
tatis ⁊ pfectiõ in quibus
fim beny nullus est limes pl'
obedientiã Sed illa fieri que
pl' plam ⁊ pcipẽ ⁊ admittẽ et
phibẽ sno hitterio ad suam
placitũ ⁊ nõ mferiꝰ sine pcep
to aut pohibitõe sciant ut q'
nõnulli sut eligno sua superi
ori nrequisito ⁊ retis silibus
que nõ sunt cõi obedientia ſ
videntur se hnt Sz cõi obedi
entiã sunt illa q superi pcipẽ
pl' et actu pcipit ſi mferior
obedire ꝯtempnit aut stricte
negligit ut sup' eiã in statut⁹
aut regulis ꝯtenta Si impan
tur Simlit ⁊ illa sine quib⁹
nõ pl' vita et quez sano rligi
ose pduxare ut rligẽ officia
⁊ cura spalia administrare ꝯ
bus plurib⁹ videat nec an p
sens pactio reddituũ et offi
cialiũ mstituto ꝺ certis rebus
annexis inãmento fluat di
recte nõ obstitit obedie fim
regulã p monachũ pmissa Con
stat eni ex pmissis administrez
spalia fim regulã esse utq ꝛ
multis capitulis regule sancti
Benedicti sup allegatis ꝺ q'
hec administratio vna cõi sub
administrationibus seu officialib⁹
subesse ꝺ arbitrio pfidentis
ex capitulis pallet⁹ aufferre i
ista ab autorite pfidentis ⁊ obs
inare solitate eiã p simulata
inãmenta nec eis mferiores in
hoc obediant ⁊ tota' ei tlaꝺ'
mang nec hoc impare audeat
que ei fa gredit ⁊ subditis
precipit abbati in hijs obedie

et nõ hoc subditi in pfessione ta
cite uel expresse fiet obediẽtiã
ei primitur fim quẽ sũ bndicti
mchil excipiẽs Aut si sibi q̃dã
one apposita pfessi sunt in hec
q̃dino remanẽt ꝺ fim premissa sunt
tiones ut infra patebit Cum
ergo tã obstinatos hꝰ oculos
p nõ videat q̃ hec pactio in
iurando ficta ⁊ finata dicette
mulitat cõi tenore facte pfessiõ
Caute attendẽt⁹ ei⁹ lex ꝛ
sancti bndicti v' ꝺ⁹ esse loc⁹ sc
hor vñ sub qua militare vis
Et vbi de professione ⁊ obedie
tia faciendi clare expm⁹ tu
gtrictius nolle obedire q̃ fim
Sanctem est sicli y dolatrie
1 Rt xv Et fim beny in nõnullis
in ctis tamẽ dapnabile qm de
dientiã est professus Si eñ vi
ginia q̃rẽt a nõnullis fim regula
sancti benedicti professũ exem
tali nõstro v' hec pactionẽ
sic fouẽ⁹ an tam⁹ obediẽ pstiti
Si dicẽt q⁹ obediat ergo exe
quendo imperata eiꝰ nõ effugi
Si dicẽt q nõ frustra esset
professus obediẽtiã fim regu
lã bndicti sumo ficte Si dicẽt
q nõ in hoc tenẽt ei debẽt obedi
re q̃ꝑ omnibus mandatis sicq
pactionẽ obediẽtie i regule p
missis qua nõ publice in pro
fessione expressisset ut estimo
hoc esse verũ le dicẽ primo q̃ p
batur ꝺ mquẽ et illicitũ esse
mandata sue q̃ fiant p̃fessiõ
fim regulam mq̃ mchil expm⁹
et excipit vsus dicẽ ibi et cur
ta sibi imputari q̃uare ⁊ pcepta
abbatis in omnibus obedire et
mchil licet hinc inde q̃ alibi
dederit aut pmiserit Ite q tõ
c. Iurꝰ Cũ ad nõstrũ de ta. mo
vbi⁹ q̃ fuerint omnes abbati obe
diant Ite q tõ essentiã nõ
obstatus qm pri⁹ q̃ sciret in obe
dire fim ꝺ⁹ sta ut ctr ber in. q̃d
ponit si q̃dam in pfessione

monachus appenet q̄ no teneꝫ
q̄chatig licet oppm sit verig sz
q̄ eq̄ teniet mōchatus z ḡdiō
firmugaꝫ et habiliꝫ q̄ no ḡdicti q̄
ut tractant doctores ꝛc̄ c vl. de
ḡd. apposit. in pd glo. vmo ab
bas no pt a se abdicare obedi
entiā inferioꝝ sz ut ei no obe
diant etiā si vellet eos licētiare
eo manente in platia q̄ de cōn
regula rōne status monachalis
rōne pfessionis subditoꝝ z in
animaꝝ eoꝝ detrimētō hq
dicti fidaudri tradit nob' applā
ta sua 1 cor. xij v. tū de annex
one membris et membroꝝ in cor
pore vbi dissentusset apphendens
haec ad corpus mustrū quale
est etiā z q̄dlz mōstruū ne a
se abiicē putarentꝫ posse hāc
connexione z se mutuo diu sud
gere mox hoc improbat ds
si diuerit pcs quid no sum
mang no sū de corē tū ideo
no est de corē ꝛc̄ de aure oculꝫ
plisimꝫ et pq multa quidem
membra sūt nō aut corpi
intendens hanc q̄nexione esse
inseparabilem vla sicut in corē
cuius gōdibus ad vnū corū
stomachū traiect z p quam
ad oia membra ꝓportionabilit
daꝫ ita est dispticre quid cuiz
membro expediat cui dz esse
in cuiꝰcūq̄ negz etiā mōchi pos
sent vti ulla licētia ex sibilentz
tunc licet eis arbitrariū sit
p̄sidentiā ptipē mōstri hoc aut
id fm ḡtem in rēa aut statutū
hm̄ que professus z in dēris
tibus no in his que p se licēt
sūt quia in istis ptepta no est
expectenda nec in malis p se
q̄ ptepta no z audientibus
Abbatis tū a se abdicare ptate
quā accepit odio dico esse illi
citū ut dictū z z q̄nto p uti
mei nuge moli mutuū potest
si consilium a me requirꝫ de
ingressu ad tale mōstruū
sit qualificatū ne quidē

audire petentis alienū putare
me salua ḡsia q̄ illud ad hoc non
posse pdere aut salē ad mag
na metu salis pter dubiū p
babile in quo sante dubitāe
nullo mō licet alterā partem
q̄ tradimus nūs eligē. ad tales pi
tulo se q̄mittē videtur animā
sue periculū p̄mpendens hūi
oīm sanctoꝝ ad suaꝝ no pumpe
dendam Et si forte robur erat
aptitudo q̄ maioris sup his ac
cessisset apud me detrectā z
salua fide z veritate sp ampler
ti z venerari p sidmos pontī
fices gesta nec tacpe aut indi
care per eos facta aut q̄ siñā
q̄ sto meis r̄sidē plenitudine
ptatis quā sine excesserint
sine debite ea rsi fuerint ipsi
videri ad nullū mōstruū sup
se singulare iudex videant
hoc si per eos iudicū dumo
diato r̄ñ̄ueꝫ q̄ud reuocanda
aut approbanda aut mpliam
da erga tū plura exisse sub
regie rōm pontifices aut per
importunitate petentiū aut
per credentiaꝫ horū p quoꝝ
magnus hō abhorrent aut eis
debita et sufficienti examinatōe
non pmissa de quibus mea nō
interesse bōis credeant credē
tes simul et stentes ꝛc̄
Det ut sensi z quadā de vēr
fonte elicē potui simplici stilo
descripsi plena quidē rimāe
z qua putaui veritate nō tū
his qui verig sentiunt p̄ ipsi
pferens vexillū humilitatē ds
ad presentē nostra doctrina
nostrū vexillū p̄ferre sine
militatis humanā detractoꝝ
religiosoꝝ pbrōm quoꝝ cōfi
votis nō obsequiū quidē potui
nephas putaui ut veritatem
quā nom possentibus mihi
te caritate ignorāre potui dene
gare p q̄ nō mihi merced r̄ posco
q̄ est deus p secula benedictus

Amen

De pcientibz monalib⁹ t aliis

Omne quod quilibet mortalis se offert agendo ꝓ
sequitur hoc iudicio diuino pe ꝙ non omnibus vna
desipit ratione ordinata. Deo de
aliquo subdito suo ꝓnunciante suo ꝓ
notorio aliter iudicat peritis ab
imperitis ꝑ ꝑte artis ꝓ clemens
imperii velut a longe distan
tes speculant: ut patet sanct⁹
ut supius prouidens aurem ob
est auricilar. Periti vo de ꝑte
speculantes non dez punitu
ri hoc ꝙd ꝑ ꝑcipit diuino.
Volute sim facien iudicare. sim
tid iudicio iudicante solo deo
ome hoc in ecclesiis et mo
nalibus, vbi solus sapientib⁹ cre
dit ee de medio debare. Multo
ꝙ infinitis z nisi; quorid iudi
cio supius cadit per obreptio
tamquid ad pauca respicientes
de facili emendant. Constat aut
multitudine tedio oportet ꝙ
Quid itaq⁹ facere religiones ꝓ to⁹
orbem, sub palmites extendet
magnes hi quorancid in ꝑdicti
oribus et morib⁹ ꝓfessoꝝ. non
reuniuntur ꝙ ꝑformes; ecc
sub eadem ꝙa militancid. Mag
me cord in hmb que cord tangit
essencialia. et ꝓpue in monia
sterib⁹ monaliu. et cord aliqn
mortifoꝝ: ꝓpius nobis ꝙ ꝑcipit
attendend et speculandu atten
nub⁹ vtid modus emendi eaq⁹
ut que in alemdme ꝓtibz tent
pariat ipis ꝙd salut⁹ aut dap
nationis. Videns enid nato ali
quas cord ad religiones admit
ti ꝙ mediante pecunia sub
pacto et exacto sub colore ꝙ
suetudinis inueterate. vid pau
peres raro admittat⁹ quazd
petuaru pars ꝓ so sub cord
distribuit⁹ in porciones certis.
Pars ecc ꝓ ꝓsidentibz aut ꝓ ꝑ
vsu quotidiano ut asserut expon⁹
prandia. munuscula et ꝑsno
dia cara exigant⁹ et donant⁹
cord id t. Statuit de symo. ꝙ quo
ꝓ improbit exactoꝝ ꝓdictoꝝ
pretextu ꝙsuetudinis. Item vider
ꝙ pars ꝙ victus communit⁹ cis de
quibus ꝙquitibz ꝙ victuet
cessatid sibi quelibz ꝙmunit de
ꝑtis tensibus. tuis ꝓ amicis
seu parentes ꝙtis: sicde la
boribus ꝑtis et artificiis dñi
sis. emendo dendi ꝙquendo
quelz sibiꝑ ꝑtis domid
uilis seruid. ad libitid sui lau
tius uel pauperius ꝓ ut tuis
sua suppetit facultatem magna
differen et inequalitate: nisi
et excessus seruilazd tam
grauid. quid mulez et ꝓ pau
ad amicos egressus. facilius
reuertat⁹ quam ad prandia seu
quenna. tam munitad ꝙ mu
tant⁹. Facto ecc forte de pecuis
ui nisi scis cord. ꝙ dictu nepus
cerisit. ita ꝙ plausiza ipis ꝙ
tene⁹. Hec et cabusiones multe
in ipis terminat⁹ Int quas ꝙ
abusiones de ꝓmi sic cord
cepted. et de nid ꝙmendi sic
de ꝑtis tensibus. et nō de ci
ꝑtis erit speculator. De quib⁹
apud patres cara fuit mod dic:
alios ꝙphendentibus. alios ex
cusantibus. Item sancte pten
dut has cordes: quia ꝓ et ꝙmu
cata fuit et tollerat nequit⁹
sub tali forma petuaria: sicut⁹
assentire ꝓmo approbare cadet⁹.
Sic ecc de censibus de quib⁹
quelibet cord dunt tamquid
de ꝑtis. Item ꝙsuetudo abi
tuq⁹ ꝙuata. et ab ordinarius
loco id ꝙmenta. et no cohibita. sile
et a superioribus. sic abbatibus. ciugi
abbatissis et visitatoribz. no ꝓ
hibitu non ꝓmissa. Item tam
multitudinem structoꝝ sexus

religiosoꝝ trento tenhꝫ̃ mag
ꝯuzuꝫ memoria hom non ex
istat in ꝓpꝫ̃ud dapnacionꝫ̃
mittꝫ̃ ꝓsupponꝫ̃ et temeritatꝫ̃
vidꝫ̃ dicꝫ̃ Et ū ymo rredendū
esset si talis q̃uendi modus
esset dapnabilis. Deus aliqꝫ̃
revelasset. rid multa opa boa
et laudꝫ̃ dnūc. sc̃ta. ꝛ mis
tarū. q̃ rligiosi sacre eccl̃e. deo
mihi ꝓsumant. ac offerentꝫ̃. q
omā si deus tassari ꝑmitteꝫ̃ꝝ
detur deo rendentꝫ̃ asseriben
da. quod nīme est dicendū. Item
Io an. magna ſ̃ turba. Gl̃a in hoc
assentire ꝙ monachis in paup
eribus monstris. vltra ꝑ bendam
na sufficiencie. que eis nō cōue
nu ꝛmistrat. ꝑut melioriꝫ̃ ꝑce
bendam. ex subsidio ꝓximoꝝ
vel annorū. vel per ꝓprios
labores. Item idem dicit ꝙ rō
na cum tolleratꝫ̃. q religiosi
romana ecc̃ia. Cui loco respon
dit a plato suis ꝛquid pe
tentibus. Gl̃a a simili loco. sibi ꝑut
et ꝛtribꝫ̃. rd talia dicit sibi nec
trari a suo gl̃ato. et nihil delec
tare. Item duo alleᷣ dicit
on nouella. vide. Ad hoc
de statu ꝛc. Hec rationes vide
ꝑsuadere nō omnino fore illicitū
talem modū vmendi de annuis
pensionibus. vltra ꝑbendā de q
onstat. Alij nō omagni et fa
mosi doctores. et maxime
tales. canon. et ꝛgule sanctorū.
ſ̃ augustini. benedicti. que nil
ꝛgulas suā ꝓuidā videnꝫ̃ ois
scitie oppono. et hanc formā
vmendi dapnare. Quod quō
hmōi sententia dicit sit ſ̃m se ꝛcte.
fateor ꝙ ꝓprius audiē vellem
quā audire. Nec vtiq̃ retineā
bus oracionē aut ſ̃mōnē aute ꝓ
tū ſ̃mōnē. Ebi de periculo am
mar. ag̃ dum tota hom et max
me rligiosoꝝ multiꝫ̃ et nota

aut saluari nīte est aut dapnari.
Tenꝫ̃ enī quilꝫ̃ xp̃ianus ꝛsentē
quātū ꝓt. et maxime rligiosꝫ̃
ut sciat an status ꝯte sue sit pe
riculosus. aut salubris. nec̄ exa
subitus ꝑ ignorantiā. q dicat
ꝓbabiliter. ignorans ignorabiliter
vīno est rgula. Quicunq̃ in ali
quo statu licet in se sit salubris
ꝓ tamen ꝓbabiliter dubitat
an sit salubris aut periculosus.
talis sic stante dubitatiōe et in
certitudine ꝓsequendo in eo
mittit se ꝓbabiliter ꝑiculo et ꝑcutit mor
taliter. Ꝓpt hoc q̃ fiat ꝯtra ꝓhibi
mīsi in tali esset ignorantia inui
cibilis. Ad nātū rō ad ꝓmū dicit
ꝛceptione mō aliq̃d. sub pacto
exactione. et quocunq̃. alicui sūme
ꝑsone. sm q̃ sentiendū sit ab
solute ꝛspondendo. quātū mihi
Gl̃a alibi nō ꝓbat ꝛcte. sanctis sen
tentibus. nō habeo rōnabile et
solidū fundatū auctoritatē et rōnē.
quibus sine formidine possem
dici. q hoc possit excusari a ꝑ
ti ꝑpetrato. rd dicunt q ꝛcipiendo
aut mediatorū. ut dictū ē exi
gendo. sine ab sine pg. Ymo magis
hoc nō esse aliquid a Gl̃a ſ̃mōe.
hoc me dicit appellare multa mul
quoꝝ quid ē in canone grāti ꝛc
ꝛc. Ad ꝛtū ſ̃mōnem de ex. Ebi
ꝓhibito ꝛcensure et pene in ꝯtra
facientes ꝛcepiendum. Ad c. ij. de
sta mō. Ad Urbanum ne d Gmea
Ebi ꝓt. sub pē ꝛcepti late sue
si singulares ꝑsone. Gl̃a ꝛcta
uel quecunq̃ fuerit. suspensionē.
hoc ꝓhibet fieri. et ꝙ sm hoc et
het. nō facto in dictis mandā
penis. tam dantes quā ꝛcipien
tes. a quibus sententiis nō ni
si de sedis aplice licētia. excepto mo
tis articulo pnō absolui. Ymo ꝙ
hibet sub eisdem ꝛcensuris late
sue. ne aut post ꝛceptam pus
tibus ꝓbenda. Cenas. ſ̃ralia aut
res alias ad ecclīam ꝑtinentia
quibus pnō Gl̃am deputata

seu deputande. Decette nel mdicare. petre aut exigē. quocūq; modo ꝓsumant. Nec ꝓbet hꝰ alicꝫ ſūte rādꝫ ꝓtenſe q̄ ſuccedentes tales possint excusari. ad una m cōi vnd ſnalē. ꝙ nō ꝓt dici nō hꝰ q̄ſpectū. nec q̄ūcūq; tpe ꝓſſa ta. nec excusat alicꝫ ſi magistr rusat. ad tanto ḡmoꝝ ſt ꝙmd. q̄nto durius animā infelicē tenent alligatā. Deo ꝙſulendo est talibus ſic recepte. ut q̄libꝫ ad penitentiā peragendā ſeſ tinent ſm c. Postea ſm ſcām Possent etiā alie rōes et iura adduci. ſi hec tā manifesta ſnt. ut probande nō egeat clarioꝝ

Secundo ꝙ ad 2m quod magis erigebat. magis ſpeculatione indiget. pro quo et rōes et auctoritates inducte ſunt. ardebant de tantis persecutionibꝰ ad vitam mortalibus rompatre. de q̄bꝰ singule ſunt. quod in hoc ca pitulo hui⁹ libri. in titulis ſnt d statu ſalutis. aut dispensationis. nō in tantū inditum ſimp⁹ affirmatiue. uel ſunt negatiue. ꝝ de. ne nullam in hanc ſententiā abrahe deo dicta. Rudimē ꝓbis in ſtid nō impio. ſi fiat ſeparatio d nocentē a nocente. Pona ꝝ q̄ notabiliandem quaſdam ꝓpoſitiones per ſe notas. ad allegandū ſuis. de quibꝰ tam ex mte nāle. quā diuio et poſitiuo. mandatis possimus ad ſpeculandū hmōi ueritatis. Nec em ex manifeſtis de ueniunt ſumā ad q̄ſitorē mimē euidentes. Sed igitur hic agit de vitio ꝓpriētatis. ponaꝝ inter ceteros mores p̄mū in ordine ꝑtinentia ꝓpriētatis. quaſi in q̄ſitis religiosi. ad terrore positi. ut quilibꝫ religiosus ſe in eo tanq̄ in ſpeculo ſpeculetur. Ille vitia ſint manifeſta. sed exore ſua ſa pientū. de quibꝰ actū. q̄ quos ambos legimus morte ſubitanea a deo percuſſos. Non mp̄ defuncti

dauerūt de ꝓpio agri beneditꝰ p tem ad pedes apl̄oꝝ ꝙponebat. et partem occultauerūt. In quibꝰ petrus princeps apl̄oꝝ. mendacium fraudem. mendacii et ſathane ꝑ tractionem. Cōmunicauit em̄ diabolo in cordibꝰ eoꝝ cogitatiōꝫ diffidentiā qua nō credēbāt ſe posse ſuſtentari de q̄d miſterio. per apl̄os ꝓmiſſo. ex hoc ſequebat defraudatio ꝓpte petuum. occultatione. q̄ nō tota ob lata. dem ſequebat mendacium. q̄ mentiti ſunt. tantū et nō magis fuiſſe ꝓpriū agri. Deficiente ꝙpleta ḡcurio ꝓpriet⁹ ꝙſiſtē tē. m̄ tres. tribus ſt. in diffide na ſufficiente. certus de q̄d. defraudatoꝝ aliquo. bonoꝝ ꝓpriū ꝓ ſe ſolo facta. et maioꝝ ꝑta negatione. Per hec patet ex re uore textus. actū. Item ꝓbꝫ ſm̄ rationē formalem ꝓt ſic notificari. Est voluntas deliberata poſſidendi aliquā rem̄ nomine ſuo ſolius perſone. cui exclu ſione alterius alterius. et dico ꝙ grue. Voluntas deliberata. q̄ mere formalis ꝓpriētatis ꝙſiſtit in co limitate originē. Nec ſi extra nō non aſſit. q̄ poſſideat. mali. at ꝓpriētatis ꝙſiſtit in re poſſeſſa. ꝙſte dictum in Symmaria mentali et vocali. ꝓma dei pli. nō est. et ab eo indutat. Nec etiā cum dicitur de manifeſto. Quod exami dū ge religioſam perſonā a pri no ꝓpriētate. et rem. est ꝓma conditio. ut res nō ſua noīe ha beatur. ſi noīe quidē. Quia nō ꝓt defendere. nec ꝓpete. nec ꝙ ea agere. ſi ſuā. Et ut poſſeſſa res nō aut relaxandi ꝓlato ha beatur. ſi nō reſtituat. Et cum voluntate. nō uel ut ꝓpriētatiue. ſed ut religioſus ſit ꝓmptꝰ ſit ad repugnandū rem̄ ꝙlato. uel cui cunq; miſerit. quibꝰ ſunt religioſi tuis. Item ſicut. ꝙ licet ꝓlato non poſſit religioſo contradicere

tunquā ꝓpria. ꝑ tñ et concede
vsum rei. sic ꝙ ille nō rogaꝝ astiꝫ
rem dare ad vtendum. ad tñ habet
libertatē. nisi platus inserit. ꝙ ꝙ
latus sibi ꝑd ꝑ medicare nō ꝑt.
sic ꝙ promittet ꝙ nollet. r ꝑcte
rea. aut ē sum rei alti dare. ꝙ
hoc esset sibi dare ꝓprietatē rei.
Imo semper n ꝑ plato dr ꝑmūd
autoritas ad dispensandū acb
rebꝰ mōstiꝫ. sm ꝙ sibi vi expedire
tōt q̄ntitatē. ꝙ hoc habet ex natā
siue ꝓsidētie. sm c. ītē ad mōstiꝫ
De sta mō. Item notandū ꝙ a
postoli rēgulas r̄ligiosoꝝ ordiꝫ
nalitate sua exemplo ēuenidi
m ꝑmitiua ecclia instituentes.
stz m actibus aplozū. post ꝓpa
ri dimissione m ꝑmūdū orbem.
non actu de q̄m mysterio aut
oblationibus m ihrlm ēuebāt
ꝑ stipendia supplebat a fidelibꝫ
quibus ꝑdicabant. et aliq̄ ꝑ
prios manibus victū quebant.
ad eqrendū. ut paulus testatur
m epla sua. et lucas m actibꝫ.
ꝙ hoc tñ nō credebat se a ꝑstīa
ꝑfectione recessisse. hoc tñ
ꝯuenit vterato m ihrlm. ad
sanctos ibi q̄ morabāt. q̄ q̄ qsi
erant ꝑ opa manuū suaꝝ
aut ꝑ largitoꝝ fidelium. ammodo
quā rōponebant. sic paulo ad
Galathas se ferre testat. q̄ ecclā
ad corr. Post premissa nō bñca
sequunt alique ꝓpositiones. ꝑma
in quoq̄ statu hō fuerit. sta
te mortalitē pdtis ēuitare oportz
ꝙ habeat nūtia corpore. ꝑ suffe
tationē pdtis ēuitare. ꝑ tñ hoc ꝓpo.
ꝙ hoc male est. cui mēbrū ꝑ
ducare ꝑt. stante fide. hoc tñ
dico sm aug. ꝙ hō potens
debet fame mori. quā ydolotiꝫ
cibis vesci. Ista ꝓpō tenet hunc
male. nec ēuidēter ꝓpōnit ꝓpo
positionē ꝑt pdicare. quia
sensus fragilis dei tēptatē pi.
et lex male adeo ē rectā dictā
que nō nisi a deo mūdi debz
aut ꝑt. deo ēt sacrā ēsse. ita
tū tempore nūtatis famis.
salte ea que ad extremū victū
pertinet. Ista ꝓpō. Omnes r̄ligi
ones ꝯcordant in tribus ꝑti
cibus. sc. obedīa. abdicatione ꝓpie
et ꝯtinentia castitatis. non eqt
pbatione. Ista ꝓpō multi
r̄ligiosus saluari ꝑt monachꝰ
in cisto ꝓpietatē mīe in extremis
penitet. ꝑt ꝙ talis ē d mortis
et die sui clauditꝰ ēpitrenium
in mortis pcto. cui ēt ecclīastica
denegatur sepultura. si in
sequimo de sepulturis. sicut
grecꝰ ꝛc. Ista ꝓpō. Quota ꝑ
posuo. Neq̄ ꝓpō. neq̄ plurimus
aliquis r̄ligiosoꝝ. ꝑt dispen
sare ad manādū. ut habeat
ꝓpriū. Est expssus textus ad
ad mōstiū de sta mō. ad finē
capitulī. Ista ꝓpō ꝑsidēs
r̄gumby lotozū r̄ligiosoꝝ.
ex statut. pozt. et r̄gul. pozt.
trent. r̄ligios promūdū. de ne
cessariis ēdificijs. ex quibus ꝑ
uentibꝰ mōstiū. ꝑt hr ex r̄
gulis ꝓpriū. et vsuū. et vsurū
que hoc manifeste disponūt
ex multis mēbris ꝑ canonū
quos hic allegare omitto. ꝓpō
Brematē. Septima ꝓpō Non
plures persone ēterni seq̄
dum r̄ligi ad mōstiū. ꝙ omnia
de et sine pecunia ꝑt de ea
mumbus mōstiū ꝓuentibus
sustentari. ꝑt ra ꝓpō de sta r̄gu
la vi r ēuce prohibet. et
ubi ꝓpō hoc clare prohibet. et
ꝓpinquius hoc tāpm ꝯsequit mon
alem ēterni modū ēmendi.
quod ēpm ꝑ multas nō obs
nature. Propinquius de ꝓpetua cla
clausura in claustrum de ēterna
sione ꝑsonaꝝ secularium
hoc ꝓpō clarius expssa est per
decretū quagine synodi. ꝙ stat
et si hoc ꝓpō effectuaꝝ sinaꝝ

m religiombus multe abusio
nes et deformitates tollerent²

§ Octaua ppō regularit² vetā
est p omnes rēligiose persone
vtriusq; sexus vbicūq; vel exposse
aliquid rēligione approbatū p
fisse sub debito professionis ob
seruand² de quibus prementib;
omē dr ppositio clamat² esse
vera per rēgulas sanctor² reli
giones instituentes. sc̄z augustini
qui hor tam de nibis quā de vesti
bus exprimit in rēgula sua. Basi
lius beatus benedictus in sua rē
in pluribus capitulis. Quid et
due decretā retenta cōcilij
constantien. sc̄z p de vna alia
eadem potu et vase bibuli et
remedia. et de eodem vestiario
gestiant². Et ppterea libros² gradi
narijs sub exquisitis pedib;
omes redditus sue ppetui sue
ad vitam per patentes aut
annuas personis singularib;
deputati. post p fessionē in qd
dnd pmittit pro omnib; et in
qd refectorio omes debent
manducare. Disponit etiā de
sancti benedicti in c. lxx. de fi
lijs nobiliū quos retinuant²
sc̄z p parentes matre teneā²
ut filio suo michil dare vel mit
tendi habendi. nr p se nr p
alios. atz quod ppterit obstrin
sit. p filio michil dz tenē de
bonis patentib; ne in aliā pe
reant. quod experimento dinō
se didicisse. Dz si volue rint
aliq; in elemosinā dare. dz hor
dari posse sibi sc̄z in qd non
filio tēn ut ibi patz. In quo etiā
prouidat decretū Concilij Co
stantien. et hor ppterea dispo
de monialibus. et dicat hoc esse
cōi ordinis essentiale. et ne
cessarij pmittis. Amore etiā ppo
sitor² pbat capm̄ nō ad mo
nasteriū de sta mō. Hor omnia
oculis hmp ad fontē ppm̄ie

ertie. tempore sancto z. pauperū
in ihrlm. ex quo hausere qd spūs
sanctus dictante sua scriptis. p ut
lucas testat in actibus mo et vo pō
fecerunt nequit. illis cui qnda. nr
quisquā aliq; sunt esse dicebat.
si dnde bat² singulis prout cu
iq; opus erat. In qua tñ egressiōe
nō solū sunt nūp abiles reddi
ti ad vitā possidentes. si etiā pmit
tebant manentes. dep ntes et amā
culates. Nā si pcessissent in ali
quibus possidentes. plus affligi et
aliud ferentes. sic dans gla
dium alteri ut se interficiat sibi.

Cogor. go ex pmissis dicere.
omnes tales sancte nō sin̄ pmi
sso audire suaz dei subuertos. q
psidentes ipis in hor essentiales.
Dicat enī paulus. Digni sunt
morte nō solū facientes. sed et
qui assentiunt facientibus. ad rōb
ne salutis tñ moderationibus
infra dicendis. Nec recedat se to
tus a nobis tenuis. p persona sua
posse aplm dici esse excusatū
a vitio pprietatis. p hoc q supe
riores sunt sibi hor gredit. q sic
cia ista excedit limites suos. nec
pt sine superiore de illato tali
fieri licitū. nō sit tñ pbalis rō
gnans. Nisi possit declarari tūc
ex licētia superioris sin̄ nā ppij.
sic q vim & ppriū alteri non
ppriū. ex causa rōnabili. ut pbet
vel credi eadem eius tempore esse
ppriū. quod alio tpe ab nō est
ppriū. sicut patz de pecunia hīto
per religiosū nō hūtem quem
admodū accessorij. et ē ppriū. et illa
tenet. dem in pecunia teneā p re
mūd admodū tenet re nō mūta
si officio et intentione id non mu
tet diuersitatē. uti p exhibitionē
de sta cruce mūchi. et hor omes
regule gredit. et admittit. et

Quona ppō In oīb; sectis religi
osis. et ecclesijs seruāt quibus

redditus et proventus sufficiunt
pro sustentacõe personarũ. nul
li pfessi licet est habẽ. aut re
cipe annua pensione consimi
pro se plosme ꝑpetuã. sme ad
vitam. ꝑ hoc ꝓpõ ex ꝓpõe de
ducte: ꝙ hoc nõ ꝫ a bono pro
prietatis alienũ. Et si obijcẽ
licet sufficientes fuit reuisus p
uentus mõsterij tamen ꝑsidẽ
tes nõ sufficiẽt fredibus aut so
ronibus ministrant ñcia victus
et vestitus. Ad hoc rñdeo que
vela defendi est ad superiores
plato rñdent appellantur ñcia
ministrare subiectis: ꝫ hoc ꝓmit
B. bñdictus in ꝛegula sua dicẽs
Ideo dent ꝫ ab abbate ora quene
ssaria sint et emãt ꝙ minima
sit acus. tribula. mapula. ꝫmit
ant minꝰ auferat ꝙ omissio ñcitatis
licet seu ꝑ plures ꝑsidentes mr
lgiombus. hoc pacto curatur.
qui ꝓtemissimis victui ꝓuerit
queritur Ipd vero supfluitatẽ
bus sue ati pompis. pene odẽ
prouentus exhauzunt. denꝫ
ꝙ subiecti aliqui nolut stre
genti impressione possibili. et
moderate. de quibꝫ ñ ego rñ
dico. Ad hoc sic ꝙ in multis
locis fredes et seroes rñ pacifica
te minima ꝓuident. Ideo multa
standila et nuemundes ge
nerant. ex nimia inequalitate
distribuentiũ. ꝫ acceptoe personꝝ.
de quibus omnibus ꝑsidentes
tenẽt deo redde rationẽ. si salue
possent hec emendare. et supplẽ
defectus. si nolut Ideo ꝛia ꝓpõ
ꝓt duas cãs plus ꝑsidens ꝑ
tinere debet ꝰ religiosꝰ sibi ꝫ fessꝭ
ut ꝑsidi vsui habeat. et ipsum
tñ autoꝛe sic nec aliꝰ disponẽdi
emanate. Et hec due cause ꝑ
ñcitas et stilitas. Et hmõi du
abus cause ꝙ subditi ꝑ lice
te ꝙ ne illa. sme fit ꝓtenua.
sme alia ꝙ dicꝫ. durantibus
et stantibus esse ꝑ ꝓpõ

qua ñcis lege nõ habet. et
stilitas excusãt. quero ꝙ sit
illa ñcitas aut que stilitas dico
ꝙ dicꝫ est stilitas. queda ꝓua ñcitas
quedam grãs ꝓmutata ut cõ
extermah fuerit prouentꝰ mo
nasterij et nõ possint fredꝫ aut
srores de quibus ꝓuentibꝫ
seu facultatibꝫ prouideri et offerꝛ
alicui alicus calens ad victũ a ꝫ abarmꝫ a
vestitũ aut quod quis sibi ne putibꝫ
cessaria ꝓcuret de arte ster
lendi aut aliquid aliud labo
rando. tenet sm̃ commne ꝛgule
observantiã. ꝙ nõ ꝑt pacten
m plures necessitas vel grãs
ꝑt ni administratoribus quitat
ut in officialibus. stilitas vel
ꝓmutata ut in gressione libroꝝ.
pro sua edificatõe. Ad mõ vel
ut in instrumẽt ad aliquid labo
vel quemendant ad cautelã mõ
sterij ꝓuidẽt. ꝫ defensione
cause. Ideo infero ꝙ in studio
residentibꝫ. ꝫ quod stilitꝫ in iti
neratibꝫ. ꝫ ꝛtã causas mõñ.
aut vbiꝫ ex obedia peg
nantibus aut aliud agentibꝫ
pro quo stilitate aut ñcitate
licite gredi ꝛ vsus ꝓcuꝛe. aut
alias vivũ durantibꝫ esse. ꝙ
cessantibus cessant et effectus
ut quod ꝛesidui ꝛ ad cone
ꝛponatur. Et cum tñ talibꝫ ꝓp
tñ amꝫ gerẽ duc ad ꝛsignan
dũ superiori postulanti. sme
cõtradictõe et sme mora. ratio
tñ de ꝛali superiores duc ꝛta
gred. ꝙ multi fecerunt de non
causis causas. ꝙ fuit mẽsuletes
in arbꝫ. vestibus etc. que gene
rant decimones. et lites. et im
pacietia animaꝝ. et acceptoes
personaꝝ Infero etc ex illo
m mõstris hñ dantibus in rob
bus ꝓcuꝛentibus. vbi ñcia nõ
ministrare ꝛ fredibus et seroibꝫ
ne forte posset ꝛuenire ad
habẽd ꝓ superiores. ꝙ sulend

est q̄ tales dreant se mittere ad
alia ministeria vbi utilia de
rentur. & vbi regulariter vnde
possent. aut si hoc iterum fieri
non posset ex tue ex gressione legis
nature et p̄ virtute epystole
tales p̄ licenciam superiorum pos
sibi victum et amictum q̄rere
per amicos. aut p̄ aliquod artem
aliud de cetero. supplica am
putandi: sic & apli fecerunt mit
gentes p̄dicantes pq̄ ingressu
a vsu legis. ut dictum d. q̄ legis nie
mehil pt̄ p̄undere (XI) q̄ p̄
scientes annos remissis in mon
steriis ad vitā ipsorū et no
les eos resignare ad manus su
periorum requisiti alicui. dum
una ipis vtilia prudent. stant
in periculo animar. suarum q̄
ostorie civitatis temp̄ p̄ximis.
non cogitid professionibus et cont̄
ordinis statuta. & querit gl̄
dicentes ex quo quā gl̄a hernd.
sup̄ r. dicit super monasterii dispo
nere quod si pauper valid sit
mō seruid. pot̄ recipiendo ad vi
precidid dicit. ut seruid possit
cod modo: qua no sufficiat mō
seruid talem sustentare. Agit
ei tm̄ illa gl̄a. q̄ tales possit
hred annuos redditus. seu pecuniā
Adhoc rñ q̄ ista gl̄a dicit per
consilia q̄dlia & subsequentia
mria. mō loquit no habet ut dom
est in C. & X. q̄ p̄ abbates. dicit gl̄a
illa scripta corrigit. vel dicit
q̄ canones statuit hoc no fiat. sed
no de cet̄o fiat contra illa gl̄a.
dicit p̄t & dz intelligi illa gl̄a.
q̄ si aliq̄s pro sua sustentatione ap
poterit ad pauperem valid mōste
rium. suū dz ad quietē reponi
ne sit onerosus sue mō seruo. et no
dz negi p̄t pro se rōnabiliter
dicto est q̄ p̄ gl̄am q̄ p̄cedit
et standū dat̄ aequalitate
aliorum si fiet pro quo aliud
statuendum. sic q̄ absolute omnibus

q̄ religioso licitū sit possidere aliq̄d
peculium. si pro quo admissio
nis est. alium intrantis. fortē
dicet aliquis. vel aliqua de tri
bulis tempora imminent. in quibus
sue qualitates. et filii plantaria
nabiles sunt. si omnes est quo vtilia
dispensat. alter p̄ dicere renuisset
ad resignandum in quid sibi. p̄ q̄
sequitur egestas maxime in
monachis. vbi discursus cessat
per quid est periculosum. et
mendicitas odiosa. Adhoc primo
respondeo. q̄ tales dz sibi impu
tare. cur talem lord elegerit ex
quo stulte. et ex p̄missione dei us
te hoc patit. q̄ cum ingressus
sint cum sit. quia tali pacto in
gressum petunt. ut de p̄prio cum
possint. quod non habent ut dictum
est. Video vtile esse q̄ quicquam
aliqua talem lord eligē debunt.
ad ingressum tali pacto. pecuniā se
ingressu debet tradē in seculo q̄
manendo. Negi consulendum cuī
piano dissuadendum est parentibus
et amicis. ne tribuas sit cum
talentibus in claustro de p̄prio
redditibus ad vitā. aliqs petet
gsilium. auxilium. vel fauorem.
quia autoret crud malorum
& partakes penarum. inde sequi
tur. quod posset dici no in
perite talibus secundo loco sit
tunc resignare pensiones ad
quitate. vbi tres petant immo
vbi no est immediate. sorte dei
suos no habet vnde mittere valet
ad ipse promittit primo querere
regnum dei & iustitiam eius. & hec
omnia adicient vobis. Et cum
hec facta validitas messet ei
ut q̄ dz suos q̄uentus ponet
ad quitate. & laboraret omnes
p̄ rem dei. et hec fideles
dispensatores. sine dubio nul
lo queremus et habundanter q̄ p̄ora
ri possent. p̄ sic q̄ dz sum.

ut docet experiẽa in cõibus bñ
sis studentiũ. Et p̃cipue dolor ei
cultꝰ ingerit se lancior ⁊ debi
nor affectus peruicacias in
particulare. q̃d in grãe. et tu
piditas et curiositas. ⁊ alia
multa ingruementia. sic quinq.
et quinq; nues anno. et so
rores posset in tantula fñ
et talem assignatione. ut sub
tis litteris et signis fiat mstrip
tio. q̃ si nõ fierent sufficiens ꝑ
cautio in futuꝝ. per alios p
latos. q̃ posset regredi ad
tales pensiones. p̃ro solis bñ
ficiis hũdi. ad superiorũ ad
missionẽ. sicut mox dicit de
ingressuris ad talia loca. sic q̃
ingredi et intrare nõ ꝯ de
ingressis sub tali pacto vt ad
tpa bñficia reuti possint. talibus
pensionibus annuis. Quę ne ocs
sione in periculo dãpnationis cadat
si est aliquod remedium salutꝰ
ad hoc rñt. absit ut nõ assit
ria in galaad. neq; ne dicy
mꝰ filios dei. Primo talibꝫ osu
lendũ ẽt ut penitentia ad assu
mant per puram confessionẽ.
⁊ integram satisfactionẽ. deñ offe
rant sponte istas pensiones pro
osu q̃d dicit tñ q̃ ꝯ sufficiẽ
ter de victu et vestitu prouu
deatur. ne ecclã ⁊ mendicare co
gantur. Si autẽ aliqui sint
qui hoc facere nolint. nec ꝯsigre
ad ordinẽ. si ⁊ monasteriũ sit ad
pauptatẽ reductũ. ⁊ forte q̃
plures sint ad rñsignandũ pa
sse. nec sibi sufficiat nec alibi ex tue
sit apparet eis q̃ sulendũ fore.
ut sint a bñficio ꝑpetuo alienꝰ.
rñeat ordinũ rensuũ ad ordi
nẽ aut suo. si quod monasteriũ eos
tñ quod p virtualibus ꝯsibꝰ a
plato deputatos. ⁊ eos ipse ad mo
nens quod monasterii expellatꝰ.
et superiori pñtentes. et hoc

tam postulantes ab eodem. ut
missa bñficia per ipsũ annuũ possint
inde rẽpetere. tãquã a quo dis
pensatore monasterii eos rece
perint. et si quid supfluerit
promittat se ad ordinẽ bñficii
resignare. et ꝺ̃ annuũ ad hoc
protestando. quibꝰ ipse de quo
sufficiẽ pot̃ pro modo. q̃ tue
rint ad debent reddi in quo. absti
nentes ab eis annue ꝑpetuo.
⁊ ad hoc teste conscientia eos ha
beant nõ tam quia ꝑpria. sed
tãquã de bñficio quitatis ꝯsibꝰ
deputata. pro solo osu apponẽ
do. q̃ nõ mutuetur ibi fraus.
neq; dolus. excludentes a se
superfluitates. prositates. ac
nobiles quãdo statꝰ. in victu.
et vestitu suũ. intendentes nrã /. sola
tionẽ. suũ monasterii famulatorũ
suoꝝ et pauperculi fratꝝ suoꝝ.
que nullas habeat pensiones. si
quid de labore manuũ suarꝝ
per talem modũ p̃uto eius esse
in statu salutis. ad quem libet te
neat̃ fratꝝ sustentari bñficiat. nec per se. nec per alios. nec
puellis per seruitia cuiq; nõ
licet. Cuius qualitates retro
patribus nõ video cuiq; esse
quid pericula. Et si quis ali
ter dicit p̃sumit. dat ceras
phisionomie obiectorꝝ. ⁊ sponte
recedũ nudus ceteris seruare
ti. De violatione ordinis. Ad
uertendũ nudus ceteris seruare
ti. De violatione ordinis. Ad
uertendũ. ⁊ de cetero districtius nõ
malunt ingressu aliorꝝ adeas.
ego nullatenus ream excusare
debeo. quid mederi
penas expressus si quis de sta
re ꝛ. Quod periculosũ sit adue
rtione penarum. que ad plãtus
ut dictum ꝑpetue tales discrete
studeant obseruare. sub pena
priuationis omnis sue dig
nitatis. et officiorũ. et ita sucꝝ.
quod a die ostensus. ultꝝ sep
tẽ mensiũ spatiũ negligendo

hic deficit q clausula quã
repete infra
folio 30 &
sub hoc signo ꝯ..

mutuerent ipsō facto nullis mandatis Concilii Constantiensis Basiliensis et clementine et de pensionibus sic taxatis ibidem expressis. Quare dam ergo ad plurimorum ruinam ad obtinendum et augmentum ipsorum et cuiuslibet tam recipiendo mediante pecunia quod est modis omnibus in monasteriis fieri malum per animadversionem etc. Et sibi tollerare et religiosi annuum pensionem recipiant a plateis suis et hostibus etc. de rebus etc. nullis aliis vanae adhuc sic non puto et sine ulterius sapiente sic desipere ut credere vocat. ac dicendo quod nulla mulier vana si aut illecita si quid esset licita. Imo forte plures ibi fuerunt transgressiones quod alibi quod experientia testatur. Ibi quippe sicut alibi non omnes obediunt evangelio; licet cum ipso ibi fuerunt habitantes in omnibus circa ipsum extinguit sicut et ex multis crebrius predicunt. et gyrhete. et hi sceleratores non erunt. quod in christo ut patet ex penis inde sentit. licet cum tota et totus sanctus sit apud sanguine sanctorum effusi. non tamen ideo sequitur quod nulla gratia ibi appareret. Nec ipse pro suam tolleranciam illa omnia approbare etiam quia pro omnibus vanis addictis illa sibi displicere dignatur. Imo sine si deum reverentia ad invicem et debito exemplo subiacent. certum sunt quod talia et multa alia ibidem practicari soleant. sentencialiter adimpletur. Nam ego ex deo sanctissime inveterata soluta est prudentia. non rationabilis. quia ista multis et bonis religiosis. que indigne prescribit. Alia enim ratio de tota mul-

titudine talium obstantium quod non est credibile dampnetur. primo deus quod est speranda quod omnes abstinuerit quod hoc faciunt. Et aut ex ignorantia magna est in sexu femineo. presertim de sexu minori. Aut faciunt hoc non propter tribuere animarum et signanter in necessaria eis ministrare. solvi possum et non propter hanc ut dictum. Aliter si quid ei aliquid et cum certa paupertate hoc cum libertate agat. nullam huic excusacionem. quod non est recedendum. non esse merito quod dapnabuntur plures simoniacos. quia multi contrahunt pauca electi. Et ac ecclesia in sorte hereditabiliter sic in infinitum lata in sumo arcta erat. ubi homines rationales habitabant. Tempore cum unus scriptor exercebat munus sapientie. in tante ambitionis est et videndum non quod multi fraudi. et quod sapientes non sulut. Nec alia vocabulum concludit. quod multa opa curiosa a talibus in claustris fiunt. et Primo cum quod modicum fermentum totam massam corrumpit. et malum notatur ab uno solo malo. Secundo ut aliquod undique operis ut omnes ordines omnes sunt bone. ex aliis pluribus esse dicam. hii. xviii. quam tota bona emendabat in se. et unum solum malum habuit quod omnia bona infecit. Tertio quod bona sua in nullo ei profuerunt. quia cum dicat. dixi. Ego non sum timens et misericors et dulcis multum. sicut in pastoribus quod in omnibus clericis et ordinibus ecclesiasticis et visitatoribus et confessoribus omnibus talibus ut dilectum fatear quod formatorum talis ut primum et nisi sunt regule auctoritates et rationes inducte. et allegate. quod nisi forte. Si quis aliter putaverit

sentend solutione ponat abiet
torū: 7 videat tante ne alias
multoz in pñtiarū dispnaroꝝ
ducat: 7 rpe simili pena plectat.
Salua correctōe ecclie 7 regnū
sanctus sentencie &c. Dno 1499
auctōrate dno Nicolao ppā. xo.

Explicit Guarnerius Omen
sit xpo dno

Explicat tractatus De reddi
tibus monalium Cartusien
Incipit eiusdē de gratia
et caritate ꝓlogus

De causis grē et caritat folio 380

Scendum q̄ grā fm tho e
quedam participatio dīne
nature: r generamus homes o
filios dei adoptiuos. fm rō ipe in
Iohanne et ptosa nobis donauit
deus. ut per hoc efficiam tōsortes
dīne natūe. Requo aut nulla
res pt agē ultra suam spēm. do
nū aut grē excedit omē facul
tatem nātū create. ergo impossle
est. q̄ aliqua creatura grā causet.
siue aliquē habitū infusum. cū
ille excedat facultatē hūdna. nī
solus deus: qui pt quodlibet di
uinam naturā per quandam
similitudinē: sicut impossle ē q̄
aliquid ignem nisi solus ignis
Vñ fm tho q̄ñ ze q̄ tēn art 1
cra. ar fm q̄ homo pt causare gr̄
am. nisi inquantū est organū
dīuinū. ut dicit damascenus 3o
libro. Vñ oratute dīuinitus com
mīte sup̄ homez pt et gr̄am
causare. no humanitus xpō p se.
sed rōne quā nīs agentes sū deitate
(Aer etc angelus pōt rarō pt
causare gr̄am. sz pt purgā ip
lumināre et pficere: et p se. et p
homez. p modū instructionis.
no aut per modū influxus di
per gr̄am. vñ dr deu. 5 cm de
di. no. q̄ hōdi purgato illud
no et perfecto melius ē aliud
quid dīne sue assumpto. Vñ
dicit Hēr de Gandauo in suo q̄o

Requo deus est agens per intel
lectū et voluntatem. 7 omē tale
agit ꝓpter finē: alias cū actio essz
frustra temeraria et casualis
aut actionis diuine no ē ipe
ut dr Apoc 1 7 vltr Ego sum
alpha et o principiū et finis et
pncipiū et finis et
metipm opatus est deus. Et cū
deus causa et finalis et effici
ens omniū ꝓpter suam bonitatē. Vñ q̄
bonum est. omne quod ē. z 1 dē
est. Vñ q̄ causa in agibilibus
no querit de fine que ꝓsupp.
si debitus que sunt ad finē: ea
vō que sunt ad finē ordinata
oportet q̄ sint ꝓportionabilia
fini. et ea que deficiunt finem
hoc vñ requirit decētia finis. qua
finis illis decentē no ꝓpter ordi
nē ad finem. hoc tñ nullid detrī
ponit ex pte dei. cui hoc rōni
ritur. nisi q̄ est decentia q̄
sunt ad finē. 7 que finē agerunt
deum. 7 si no est ratio ꝓpter quid.
est tñ rātio sine q̄ non. et assistit
in ipā institua ex pacte cuius ē
quod agit. cui sic et no aliter.
licet ipse deus ꝓpter sit in effectu
gratie et silr in finalibus. oz tñ ex
parte recipientis ponī determinatē
et aggregatē. cui illi detur gr̄a
tanta ac talis et no alteri: nō
no sit personarū acceptio apd
deū. Et licet no ē assignanda
ratio. quare ad deū respectu
grauā. nisi ꝓpositū voluntatis
sue: quia voluit sungula fie
ri ut voluit: quia que vult fieri
vult fieri. et eq̄ ex pte
sua: fm hoc loquuntur multe
scripture. ad vōs vi. x. xi. de
exemplis patuit ibidem additur
tñ Rome habet figulus potē
ex eadē massa facere aliud vas
et vtile. ad literam non propter
dignitatē recipientiū. nec ꝓpter
merita ꝓuisalia. alia est ratio
assignanda nisi ꝓpositū dei qui
mereri nemo. Non tñ negā
dū est quin est aliqua ratio

respectu effectus. sic nr dlī dat gratiā. et nō alteri. sic bonus ō suus liberū arbitriū. que etiā assignat ratio p̄destinationis quō ad p̄destinandū. quō ad p̄destinantē. Nā p̄scientia meritorū licet nō sit causa p̄destinationis ab etō. est tamē ratio ꝙ gratuit. quō ad p̄destinationē. nō p̄destinatio meritū. p̄scientia meritorū: et omniū ad ipsam ordinantē. Assignando igr et rationes grātiæ nr aliquos iustificat per gram. alios permittit damnari iuste p̄ culpam. gr̄ de quo dicit dictū ꝑ augl. ad ostendendū suā bonitatē et omnē in p̄mittendo iustificādo in ēis ō. in speciali de illo et de isto nr equalibus inequalia tribuit. si tm ꝑ nr meā estimatorē sūt equales iuste rationes et grauiores rōne effectus. licet nō sint notę tm multe esse p̄t deo note que nōb latent. Sic rōnat paulus de abiectōe indeorū et de electione gentiū. O altitudo diuitiarū sic et sapientie dei. Sic sup id ephs iii. ut possitis cōprehendere nō omnes scire et dicat glo. p ista dat illi nō dat. de profundo iudiciorū dei credit. quod sic neq̄ung. nō tm sine rōne agrauare respectu subiecti. In quo utiq; magna est copia reddende rationis cur sit et nō alteri. Ideo paulus temeritatē quęrendi reprimit dicēs. o altitudo diuitiarū. sic nō dixit paulus ex copia reddende rationis. sed ad suam ignorantiā ostendā ignorari am. ꝙ ꝑ rōnē ne reprehendat ꝙ apprehendē nequeat.

De ratiōe seu ratione collationis gre quo fideles tos seu ꝑfectiores seu gratie sb

tractionis non eodem mō sentiūt omnes doctores de hac mā sentientes. Nā quidam doctores nō aliam rationē quā diuinā voluntatem sine diuinū beneplacitum assignant. sic nr sic. et nō illum elegit. et et nō alteri gratiam qua saluari valet contulit. et hoc quidem indubitanter verū est quo ad operationē diuinā. et eius efficū beneplacitū. qđ est oīm mysticū causa. et ipsa est immutabilis et iusta ꝙcunq; oīm aliorū a se. cui nulla est alia causa assignanda. Et hoc ad fundamentū sustinēri posset in pazulis quibus adhuc ēst liberū arbitriū. nō est tot̄ iustus qō nō omnes pereuent ad sacrū Baptisimū et salua. si stat̄ morī alter vō erit equalis ante susceptū mortē et damnatus. nō apparet alia rō. nisi diuinū beneplacitū licet apud deū nō dubitā esse rationē meritalis effectus. que tm nōbis latet. nisi per reuelatōē alicui costaret in illo tm pazulo qm damnā nō est Dubitandū quid iuste damnatur ꝓpter originale peccatū. a quo nō est ꝑ sacramentū purgatus. Et forte etiā inscitiā agit nō damnato. qui solet puniri pena damni. nō pena sensus: quia pena puniret si superaret post baptismū. et adderet actualia mortalia. quōrū deus forte ꝑtim tollit. et de medio. an ēst rationis: sic iuste voluit egit nō pazulis ꝺđ mitigādo. et quōmortalitatē nō ēst bene actū est ut ꝙdam ab igne nō parentibus. an ēst liberū arbitriū: ne forte sequentes peccatis parentū interirent ut pena sensus punirent. De puellis qđ baptisate et mox morientibus meritū passionis xpi

solum: et non ꝓpter quid tredr̃ esse causa: nisi forte merita parentū aut orationes fidelium. aut etiā quid aliud fortitudo. que rel̃ prestant ut puer̃ ꝑ possit ad baptismū. sicut ⁊ in aliis nato puero multe defectus circa mālia ꝓpter originalis et negligā parentū. Et cū augl̃ li de ciu dei circa res administrat. ut eas ꝓpriis motibus agere sinat: misericorditer tñ cū addendo. quod aliū negat: ad ostendendū nō sit debitū ꝓpter rationes sibi soli cognitas. tam in parvulis quid in adultis Dicat enī augl̃ sup iohannem. quare illū trahat. et nō istum noli velle iudicare. si nō cui et quare hūc. ⁊ quo ad adultos et eorū electionē seu ꝑdestinationē finaliter habituros. quo ad primū sic effectū quo ad creaturā nō sufficiat sola diuina ꝓpositio. Dimittendo Domino beneplacitū. quo ad electionē istius nel illius ꝙd quārit modū agnitū. ⁊ ꝙ aptū illi et nō isti: tūd sit agendū ex ꝓpositi. et ꝓpter finē etiā ꝓtiā latem in effectu. Dicit enī ꝓtiā que est forma. ꝓportionari susceptibile et ipm̃ susceptibile dispositū esse ad formā. Sic ⁊ susceptum quid gloriā. dicit esse dispositū per gr̃iam. susceptum. Cui gr̃iā. opꝛt esse dispositū per bonū cui⁹ liberū arbitriū. et certitudo tñ per ꝓmissionē gr̃ie gratis datā. Si enī secundū diuinā voluntatē penderet sine cōditione aliquā. tūd causam electionis alicuius nō ad eternitatē nisi manifesta essent iudicia dei. tūc illud et nō istud eligit. tūd quilibet haberet rationē desperandi. nec diligendi. nec ulterius mandata dei curandi. seu inscrutabilia sui capitis. si cognita et aperta. Dicit quidā aliquā nō habilē tñ ad gr̃iam et dicere esse cur illud et nō istud eligit et cognitū. tūd ratione effectus: que ratio dicit ordinatio solitudo dei voluntate. qua deus ab eterno ꝓstituit. Deo ab eterno illud ordinē volunt: et iste ordo dicit ratio voluntatis. ex parte effectus. et hoc tā in quibus dā habet ampliorē rationē manifestū. quia dō est tantū dispositū. ꝓpter opus meum. meritorum gratia informatū. est tā meritoria gloriē. si opus bonū precedens gratiā. et plus quedam dispositū. sic electio habet quandam rationē expte effectus. sicut ꝙ ratio iusta dicit habet rigorē ꝑdestinatio sine gr̃ie collatio. fidei causaꝝ in generali. quod dicit esse finale. In quibus aut aliquos ꝓt saluare dicit ꝓpter misericordiē sue et bonitatis ostensiū. et quare nō omnes velit iustificare voluntate beneplaciti. ⁊ ꝓpter iustitie sue ostensionē. Testatur hoc augl̃ xxx de ciuitate dei. Si negant remanent odia mi pena. nō apparet finis ꝑdonādi. Si omnes tollerentur. ad lucem nō apparet severitas vindictē. In epla ꝓpria plures quid in illa sunt. ut sic apparet quid emendare debeatur. si nō subtrahi esset mā indebita ꝑdonāti. In spiritali dō ratio cur alle plus quid iste. ad effectū ꝑpetue penitentie mentorū: sic dicit⁹ liberū arbitriū bonū quo gr̃ie prime consentit. et adiuuat. nō potest obstaculū. nec prima gr̃ia data ex mera mā. nō recipientibus nobiscū fiat. pressus in ꝑsimilē. Deus dā gr̃ia iustificans prima sicut dicit Gaudentius. hoc quod predestinatos merito meritorum sui. est tñ ex gr̃ia: et gr̃atuita: ⁊ ex gr̃ia pro redit ꝙ liberū arbitriū agit. et ulterius sup asserendū usq; ad gr̃iā assumatos reprobi ad habent causam rondignam sui

effectus quantū est ex pte subiecti
tolleret non sit causa ex parte dei
nisi iniusticia dei. Alterū aut gratia
dei plus, eo patiente cū liberoarbitrio
qua alterum duo sint equalia et
unum eorum plus quā alterum ex utroq;
et gratuito et nullo modo meritorio fuerint.
audeat vnq; assignare nisi temere
uelamo facta fuerit. Ideo paulus
clamat o altitudo diuitiarū sapiē
et sapiē dei. Altissime in recedē
dis est deus hoc sin vnde ego grauē
me et detenaq; subiecti fuit dicte
augl hb' ptinaciem. Deus eligit
et reprobat veritate rectissima.
et a nris sensibus remotissima so
nullius dī eam inquirē. et nihil
ultra no possūs puenire. Et ideo
mentē intelligentie sufficientia si
mo claudendus est. ut omne os ob
struatur. et subditus fiat oēs
mundus deo. q; merita no sunt
scrutabilia; si formidolose silere
generandū. Ideo Henric de Gand
Bonaūtū Tho de ar. Alexan
der de hales et retro plures vnq;
agreuentur ex pte subiecti assig
nant bonū ois liberi arbitrii.
quē deus fecit ab eterno. huic sit
esse ratione eterne electionis. Et
ponit de sanctis in vtero sanctifi
catis. quibus gra collata ante
natiuitatē. sic Joh. bap. Petre
q; no vidit aliū ratione ppter
electi dei bonū ois liberi arbitrii
quo adulti ad pfectū motu pprie
gratie per liberū arbitriū bene
se habuissent. si no fuisset in
vtero iustificatus. nisi p̄ma quidē
legem. et tenuto meliore in ois
gratie iustificationis. quādo ad
grē deus eos fecerit. ut si quis
tali dono recepto aut ois liberi
arbitrii moraliter vsus laudaret ad
gloriā. eo sola potentia absq;
luta. absq; omi alia re fuisset
sine aliquo alio merito agratiū
ut in alijs. et in dei ptiaū pdē
tes. puto nem tale donū affir
mat bene virtuoso et bene libero
arbitrio vsuro. Et sicut patri
bonifacii vsus liberi arbitrii ē no
pte sic q; iste est a deo eternaliter
electus. et sic totus vsus pcedit totū
vitā est ratio totius. Et sic in
omni loco. sic in toto gratie hūano
rum est bonū vsus liberiarbitrii
ut sim quid modū assignabilem
quo ad totū genus humanum mbi
fecerit ratione. in gradibus causam
vt dicat augl Sū q. 498. prosequi
nūq velit ministeriū. et quo velit in
ducatū. sit hec solutio dei iusta
esse no pōt. Scit enī de occultis
simis meritis. ut ipse petrus no
ppter unguale petrū quod mas
sam fecerit. no in milla de mor
cos duerfitas. pte dicit ysi. adf
in patribus quo quidē nob modū
sui iustificati. Sicut egressus
iustificatus. Sic predicat in patri
bus alijs. quo dignū sue obla
tione. Et misera in fine q̄ sibi
illud tm q̄ stantissima fide tenēs
est. nr quidē deus iuste fecit
ner villam esse nām. cui pro
dicit illud quod est. Cure plene
quod in particulari effectu electi
nr hinc et ir illi. et in toto quod
humano. raro assignat. et no
quod et no universo totū mi
te et ministerio dicit deus agit.
licet in pticī no unitate creatu
rum esse possent homo nge
na peragere no pōt nr flo
retale nec utrum sue. Ideo nr deo
reuelante voluit in scripturis
nr in reuelationibus declarare
voluit. ut omēs timeāt et no
torpeat. nec quod salute sue
solū cupientes precepta dei q
ad sufficiunt ad salutē. et no
audeat negare ad alterā se sue
scriptura cupiētē. Quidā vndi
nus hordius thadeus sin et alio
rum nescientia. quod audeā et
no metuam scriptā. quod sibi pli
deus affuturū omēs ponēs

per hoc in trepida estimacione ut singuli sibi sint suspecte ne scheres si dio aut amore digni habe antur/ Est enim humor ipe stulti scrutabis hō ad alta mente extol lit & in superbia deruit Primi q dicit solid denarii solidate de rēs electionib & gred rollacionib & in toto humano gnē & in qualibz mō modo. nullo rōn hīte ad racōn congruentie quo ad subiectū di cūt hoc esse vō. ut in rebus ḡa rūb manifestē hōtas dei et ustitia. que in casū rebz appare no pt in hōib nīa et hōtas in damnatis ustitia Sed ad p fectionē omissi diuersi gradꝰ in nālibz et cōnālibus ex eade materia equaliter se hūte. artifex diuersa facit sola soliditate sua Hic enim dicit deus ex eadem massa damnatorū hūanū gnīs quosdā eligit quos ad p ferre. si permittendo mala actu alia fieri ut damnatorū iusta causa appareat. Sed & in rep nato Ioh xv. quod ob nullā aliā causam permisit nasci cecū n ut glorificet deus in eo Ethe fremuit spūm p Dicit p mīs ad cronīm xv Solens deus ostendē nā sua & sustinuit d multa pa tīa vasa ire apta d interitū. ut ostenderet diuitias glē sue vasa mie. que ppara in gloriā. Cui arridet thema de figulis In mone habet psēs figulus eo eadem massa facit aliud vas in honorē. aliud vō in ignominiā. Et in ad tchy c° In magna domo nō solū sunt vasa aurea & argentea. sū & lignea & fictilia &c. alia in honorē alia in ignominiā. Sicut tō nīa omnia sub forma rerū sub forma aeris &c hī sola vōlūtate creatoris. Sic ab artifice q ille lapis sit in usū loco & non in alio & alt in alio solū hō voluntate artificis. Sic hic dicit de tota massa humani generis. nī nul lus sit debitor aliud pdestinat aliud damnari permittit. nulla sanctā tuerī decus id fieri nō liceret nī quod volo fiat. Ad illa ppōsita Henric de gand doctor solennis. qui e de rōna opide Videt q hoc dictū nō nocet le cri de parvulis. qui an ēsum libertatē arbitrij salua tur per sacramentū pceptoꝝ aut damnant ppter originale in quo concipiuntur & de adul tis nō cri quod hoc clarū est in parvulis aut damnatis aut saluatis an vsū libertatis nō est tenendū sīm eādē doc trinā. q deus p̄stitus futuros quos fuissent usurꝰ libertatis aut bene aut male si supbiā assumpsissent quod sīm hoc aliquos li berasset aliquos damnasset ppter sic estimandū est in adultis qui concipiunt. q ab deus glā tribuisset ppter futura merita. si cognouisset. & primū p̄cepit meritū aut in se aut in alio si merito expedit. Et consequēs rēquit voluntatē et arroz. q illi parvuli nō habuerunt. In adultis vō sicut illi dicunt. de prima opide nō cri posse stare q deus ppter ostensionē ustitie sue in vasis ire permisit aliquos mō in damnatos aut in pena ut damnarent. Nec nō cri de meritorū p̄sentia dei q per malū aut peccatū ostendit hōtas dei. licet primat ma lū nec mancat dolor culpe sine dolore ustitie. sīm quod Et q ppter meritorū p̄sentia peccatū permittat fieri ut aliqui damp net aut ut ea in bonū ordi net. licet secundū p̄ aliud ppter ea q̄ seruntur in bonū ordinet hoc bene verū est sic dicit ad romanos xi. Sicut enim nos aliq

nserte sūt: non tñ eo illi fra
gantur ut alq̃ inserantur. sed
ꝑter incredulitate fracti sunt.
et post ꝙsecutue deo opante a
lij sunt inserti sic de pharaõe
de quo loq̃r apl's. ꝓ hoc ꝓcise
suscitaui eum ut ostendam
in eo potentiã meã et ut
ꝓpꝫet nomen meũ in
tra tota. Aliꝫ in electis quã
in ꝓscitis. q̃ in electis ad ostensiõ
sue mie de pietate et pietatis
intentũ. ad ostensiõ autẽ iuste
sue que consistit in penarum
inflictione fert ꝙsecutue eo mo
do ꝓbatũ. Pena enim inquã
tũ pena no pt durare nisi
sub appetitu. ꝙ pena denegatio
iustitie pt appeti. aut ut medica
mẽtum eius deus ꝑ ꝓphetã nolo
mortem peccatoris. et no ꝙ solũ
talis mee mortis impij. Alter
illa similitudo adducta de per
fectione omnis inquãtũ cadit
sub diuisione formie nullo alio mo
do recipit nisi sola soliditate opi
ficis introducti. aliꝫ frangẽ bi
ꝙ no est silletudo. Ad illud ꝙ tres
essentiales elementorũ sunt depra
te de perfectione omnis. pene nõ
et culpe no sunt de perfectione
omnis. Ad ꝙ inde mã illorũ
elementorũ. no ꝓcedit recepta
tio ad formas inducendas. q̃
sem educũt bona aut mala.
quo ad libertatem arbitrii offensiõ
aut dissensiõ ad gre infusiõ
aut ꝙpulsiõ. ad hoc pt sumere
ꝙ quedã mã magis ꝙ in pon
ad hoc formam. ꝙ alia sicut
arcitectus sumit ꝙ impotẽs ad fabri
candũ. quia huius terre seu aq̃
in cute. Dic ꝙ est de artificio quã
do sola soliditate duratas formas
artificiales pt facere ex mã no
alio contrahente. sic de ferro
aut cultello aut malleo. Et pt
deus artificio ex cuius manu
fluxerunt omnia illud eligere et
aliud ꝙbare. multo alio mo
dorẽte ꝑ sola sua soliditate
ad hoc ꝙ ꝑ ueritatẽ claudicat
similitudo. Ad no pt artifex

in casa mea. que ꝓparant ꝙ pt
pagere exemplificant de malis et
gentibus ꝑ quas gentes ibi
gratis ꝑ fidem ꝙ inserti sunt in bo
nã oliuam in fide sic scriptũ pa
triarchaz. Aliꝫ in electis quã
in ꝓscitis. q̃ in electis ad ostensiõ
sue mie de pietate ꝙ et punitis
intentũ. ad ostensiõ autẽ iuste
sue que consistit in penarum
inflictione ꝙ ꝙsecutue eo mo
do ꝓbatũ. Pena enim inquã
tũ pena no pt durare nisi
sub appetitu. ꝙ pena denegatio
iustitie pt appeti. aut ut medica
mẽtum eius deus ꝑ ꝓphetã nolo
mortem peccatoris. et no ꝙ solũ
talis mee mortis impij. Alter
illa similitudo adducta de per
fectione omnis inquãtũ cadit
sub diuisione formie nullo alio mo
do recipit nisi sola soliditate opi
ficis introducti. aliꝫ frangẽ bi
ꝙ no est silletudo. Ad illud ꝙ tres
essentiales elementorũ sunt depra
te de perfectione omnis. pene nõ
et culpe no sunt de perfectione
omnis. Ad ꝙ inde mã illorũ
elementorũ. no ꝓcedit recepta
tio ad formas inducendas. q̃
sem educũt bona aut mala.
quo ad libertatem arbitrii offensiõ
aut dissensiõ ad gre infusiõ
aut ꝙpulsiõ. ad hoc pt sumere
ꝙ quedã mã magis ꝙ in pon
ad hoc formam. ꝙ alia sicut
arcitectus sumit ꝙ impotẽs ad fabri
candũ. quia huius terre seu aq̃
in cute. Dic ꝙ est de artificio quã
do sola soliditate duratas formas
artificiales pt facere ex mã no
alio contrahente. sic de ferro
aut cultello aut malleo. Et pt
deus artificio ex cuius manu
fluxerunt omnia illud eligere et
aliud ꝙbare. multo alio mo
dorẽte ꝑ sola sua soliditate
ad hoc ꝙ ꝑ ueritatẽ claudicat
similitudo. Ad no pt artifex

ex gratuito ꝙ̃ ma ſtare quadrilz
ter ſicut no ꝑ de lana facere
ſtercan ꝛ̃ ꝙ ꝓ ſ̃ oz ꝙ̃ oz eſſe
diſpoſitꝫ ⁊ aptarem eſſe forme
introducende. Et in eadem ma
no requit ꝛ̃ aptare actuꝫ ſic
requitur in eligendo aliquo
aut reprobando. In quo ꝑ le
ꝯ aliuꝫ ⁊ aliuꝫ diſpoz eſſe ex
parte prime gre in eo quod ꝙ
alio ſicut dictu eſt. Sic ꝛ̃ ꝙ
exemplo de figulo. per pau
lum introductꝫ in quo ſola
voluntas optatur aliud vas
in honore. aliud in ꝯtumelia.
cui paulus ꝓmiſit dicens o ho
tu es qui reſpondeas deo ꝛ̃ h
dicit no ex inopia rõe de
ratio mb ſi ut ꝛ̃ ꝓpinat temere
incaparet. Non quia nulla
eſſet ratio nõ ſic nõ illo erali
ad alia ſi ꝙ humana mens ꝓ
netrare non poſſet bene frus
tra laborat ꝙ inueſtigando.
Et ad in ſuto de quo figulus
formal dicit ſa baſa vbi ꝙ̃
michil operatur. ſi quaſi inde
habet in poteñ. Deus d hoc
vbi ſme cooperante liberaz dꝫ
michil facit. Item ꝛ̃ ſerendo illas
ſimilitudines ad voluntate dicit
abſolute ſme q̃ꝫ ad obiectꝫ
tuꝫ odio ſimile eſt. ſi de hoc hic
no querit. ſi de causa quo ad
obiectꝫ ꝓdeſtinatoꝛ. ſi eſt ali
qua ratio ſ̃ eſt dꝫ eſt de artifi
ce lorante lapides in edifitio
vbi michil eſt cooperans. ſic ꝓ
eſſe in hoc ꝓ liberu arbitꝫ
ad quod requit ꝛ̃ dei cui creat
te ſme te no iuſtificabt te ſi
te ſm aug. Et de magna q̃ do
mo in qua no ſolu ſunt vaſa
argentea ⁊ aurea ſi ⁊ lignea
ſe ſm glo. In cuius ſunt no ſo
bom diſpenſatores ſi ⁊ ꝓuerſi
cuius vbi ſm diſpoitione nobi
lioris vel vilioris materie va
ſa formant aut in honore a
in ꝯtumeliam. ſi quo ad hoc

eciaꝫ deſſunt nobis ad ꝓpoſitꝫ
no ſhewit ut ſi dom q̃ nõ ad ho
nꝫ dſum liberi arbitrii ad ama
orem honore eligimt ꝛ̃ mali
aut ſunt vaſa fictilia ad to
tumeliam creature ad penas
Rectꝫ ecclꝫ de iacob ⁊ eſau ꝙ
paulus allegat ꝓ dictis o ꝛ̃
ſtare vi ꝛ̃ quaſi deus ex ſola
voluntate ſua ſme aliq̃ ratoꝛ
ex parte ſi liberi arbitrii cui dal
teri ꝓtuliſſ. Quia deus ad
nondu nati eſſent nec ꝯ
bom nec mali feciſſent ut ſm
electoꝛ ꝓpoſitꝫ dei manet
no ex operibus ſi ex vocante
dictu eſt maiori ſeruiet mino
ſicut ſcriptu ẽ malachie ꝛ̃ ſa
cob dilexi eſau aut odio habui
no dicit q̃ nulla ratio odio
fuit ex parte amboꝛ ꝛ̃ ſed q̃
ꝓferre ꝛ̃ alteri ſi voluit ꝙ non
merita ꝓcedentia per facta ex
gratia et libero arbitrio eciaꝫ
in ꝓſtia exiſtentia. Et ſpectat
ad ꝛ̃ operatoꝛ ꝛ̃ ſme in duab
electione vel reprobatione erat
cauſe diſtinctoꝛ corꝫ. Quoꝛ
eciaꝫ ꝓꝛ dicit illi ⁊ retribuet ꝛ̃
ex ex parte vo electoꝛ ad m
partu magna ẽ mopia red
dende gratias. aut clamoꝛ eleg
⁊ eſau reprobantꝫ licet ſic dictu
eſt in q̃ aſſignat. Longe ſa
liberi arbitrii no quod vo ab
eterno ipm eligat. quo ad ſua
ſolidamentum ſua ſolidtas ex
hoc monſtratur ut eos eligat.
ꝙ alias ipſe eſſet ca ꝛ̃ ſme
ſi ratione ſui arbitrii ẽ ca ſme
qua no grate ꝙ gratuitus
Quod ſup id no volentꝫ nec
currentꝫ ſi conſentꝫ dꝫ eſt
dicit glo i no ex libero ar
bitrio hoc volentis et opan
tis ẽ ꝓd bona voluntis ſi
operis ſi ma dei q̃ ꝓ gra
appoſitꝫ fiunt nos bene ſi ꝛ

dt dat Aug no ppt futura q
prudit elegit ab ēno. Ro igr
misertus ē deus q iacob do
luit et nuerit. ē ro volut et
nuerit q misertus ē deus.
non ex fudato libe ardbitrio
ē totū attribuit gratie sue
qua nl valet liberū arbitriū.
Ad sup illud misereb or nu
quid ait glo dicendo et
gra adponendo. nu ps eius erad
q p quā dat⁹ esset. sicut
illud quer tendit ad apud me mad
sunt. deus expectat ut rpenti
one magis affirmet. et mā
ps tabo nu misereb or. i. dabo
illi que ps bo post errorē toto
corde ad me reuertunt. hoc
est. dabo illi cui dandū est
ut illud coret quē sint obedie.
q no in solimitate petentis
ē ctē in arbitrio dantis debet
esse. quod dat⁹. Ad quod addid
sit. nudico q dante pensal. qu
tent ps dicta in sanctē et dand.
quoz. 6 cetq; gratie erant. q̄zū
alter dando accepta mā pstitut
mē. q̄ sentiens. Aug vero ro
fundens temp nēb. ad vbola
se q̄uertit. Ad sup id Iacob
dilexi esau odio habui. 3t
glo. In id quē elegit q̄ prodit
dei manet. idest impletē. q̄z
ita euenit ut pstruat hoc aut
fr̄ in malachia fr̄ Iacob elegi
esau odio habui. de Iudeis. 3t
deus. Id ro. maior ſuiet hozi
adhuc in etrā q̄ struit. de ps̄tia
aut. ps̄cendo n. p̄ q̄uis illoz
futura edā dixit. id in genesi
7 id dū ps̄dixit futuroz se ps̄tm
ostendit. et nichil ab fr̄ sm ps̄tia
euenire posse ingnorans. hr
ad aliud de malachia dicit
ad de ps̄entib⁹ et de nudino. et
quoz. 6ta cū actu ex opib⁹
patuit alterū saluandū. et
alterū dapnandū. q̄ de ut
nudinū fieri solet. Illud g̃o
in genesi dixit cū nudinū fu
turū. ut mediatore tredet
et fr̄ merita redditurū. Ad n
Iacob an quid natū fuisset q̄
dilexit in ḡtū sue nūc do
nū. Et in esau quid odiret
an quid natū fuisset. id ori
ginale pctm. Ad ne iniusto dei
gens ustica. quid mlta ille
fecerat. ut in ipso odisset nāz
quid bonū ps̄ferendū fr̄ de
reto iudex. Iohus ait. quē deus
pudre voluit ex pla sua bo
nitate sine peto q̄zo. aut pu
nitū suoz. ē. 4 hic pt sine
ratione punire aut dampnare
q̄z fm̄ ḡtiam de Iacob q̄ deū
pstituit ad bn̄ ostendū liberum
arbitriū post illuminatoz 4 grā dei
me lucē ostendit et fundit. d
obligo. ut magis in eo gloria dei
clarificare². Sco ubi sunt mlta
aggrauiā ex parte subiecte
nō maggraue ctē pt dici q̄ nā
defectū passa sunt in formādo
oculos cui in oīb⁹. sicut hodie
ḡtingit in regē natis. Ad nō
stendū erat in nā deus potuisse
nāe aggē ruzsū suū. ē augē
q̄ nāe multa q̄ eos aggē sunt
4 gsentiunt. id monstrū in gle
suam queritur. ut scribit p illud
clarificare² filius hominis nō sa
ciens violentiā ad natiā. ē ex
defectu natie magis homīdi
ciens. quod si nā nō fuisset
passa defectū. Nec hoc ē cōm
exēplū exped. nec hic inquit
petrault. neq; parietes cum
ut reus nascit². i. nō peccat
imperitie ē nā defectus sa
ctus. quod nō est pctm̄ mor
tale. ē natie defectus. nō tñ
q̄ hodie in plurib⁹ rebus illu
minato fiat. q̄ alia sunt ei
tue q̄ mē. fide id omnibus
q̄ electa sunt. Sed potendi
de predestinate. et reprobatis
que ad rōis assignatione nūc

aliquos eligit. et aliquos no eligit deus quo ad subiectum ultimum finem si et studiosissimum dilectis amplectitur rationabilis. et quod in quolibet adulto mala et ultima ultio quo ad temporalia redditur. quod et si no meruerunt operando. meruerunt tn gratia cooperando. Alio quid odit equalibus diuinis actibus existentibus. quibus deus meliora tribuit no potest reddi ratio ex parte. Licet tn in pueris nutrilli et no ysti tribuat licet rationale sit et ysti a sensibilibus tn multo ordine est remota licet raro no desit deo subtrahenti. Vnde dissimilitudine quod in nudos et gentiles pauibus post multa ipse omittit indirecte dei instructibilibus diuinis. Ad aliud dicendum. ad illud quod nr ipse presumit hoc aliud non penitere licet gratia dei temperatur in electis. et temeritate presumendi et peccati. quibusdam modis valet exemplis auctoritatibus et miraculis ymaginibus additis. et cum audit aut defendere. unde dicit. quod aut peccatis originalibus aut duriciam voluntatis aut pro futuris aut pro scientia demeritorum. aut mente obstinata. aut aliquo alia sit ingratum. quod deus gratiam suam homini denegat. quod alteri tribuit in quo tales rationes non inueniuntur. Ad aug dicendum quod gratia dei a nullo creato duro corde spiritu que etiam quantumcumque difficultate emollire solet. nisi aliter opponatur. Deo fortius sit. Vnde pharao cum scripto suo. et exercitu quod posuit et submersus. pharao ad nullam se detinuit. si non distulisset. Vnum quemque sequitur meo

De causa damnationis

Reprobum vero dicendum quod homo

de dicendo deus aliter se habet ad salutem bonorum per sua peccata. quod ad damnandum malorum per suam absentiam. Ad salutem bonorum quod de ratione sua principali ea quod cum distinctione sue gratie qua positis sit quod omnia actus bonum et liberarbitrio quod per gratiam cum ad opus meritorium mouet. ita quod si liberum arbitrium non meretur operatione gratie hoc non fiat nisi per actum gratie. et gratia tamquam prima liberum arbitrium tanquam causa. Causa vero damnationis quo ad culpam nullo modo ex causa per quod absentiam. ea quod subtractionem gratie sue quod absens fit quod malitia. et quod si non quod remaneret malitia quod se non absentaret. Pro quo ulterius sciendum. quod damnatus meretur culpam. non gratie subtractionis. non penam adiectionis. quod ad culpam deus non est causa. si liberum arbitrium non offendens si deficiens. tunc causa dei esse non potest. Quando enim hoc mortale peccatum quod se a deo auertit. non deus se ab homine auertit. ad terminum hoc est causa diuitis se a deo. quod meretur sibi subtrahi gratiam. Deus ad finem est deus causa iuste infligens penam post culpam et gratie subtractionem. Quod [illegible] de Gandi solidum in duobus tractibus dicit quod esse causa de fortuitis seu per mala non per se si per accidens. primo intendendo aliquod fuisse sterilitatem. quia scit ad aliquod defectum. ut in rem natam [illegible] ubi deus eget tunc natura ad cursus inducendo et ibi sterilitatem non intendendo primario per accidens ab solutum si accidens per accidens intendendo primario esse. sic quod manifestationem gloriae dei quod intendit per se. quod primum esse licet sit malum primo et malum naturae non tunc malum mortis et quod

malū nanq̄ melius ordinat deo operante in finē ꝯtinere. ꝙ si non fuisset p̄uata nā. sic. ꝙ finē q̄ nā no p̄t deducē p̄ua nonē. et defectū nature malū est. ⁊ nullo mō natura p̄t tolerare defectū p̄mittendo. nec p se nec per actūs. Quō q̄ ser phiarū qđ a nullo agente p̄t intendi. q̄ solū bonū intenditur. aut ꝙd apparēs. sm̄ dio. nichil operatur ad malū a spiritu ab illo aut solo p̄t intendi que solus p̄t illud ordinare in bonū finē. ⁊ hoc per actūs scd̄z quos deus p̄t dicta nā malū est mortis. solū p̄mittendo. nō intendendo. nec malū p̄t se nec p actūs. nec eiꝰ penā subsequentem ipo malo. q̄ talis pena ut sic intenta p̄t p̄tās ipo mala ꝯsolidatē. ad finē q̄ ꝯtra malū ꝙd p̄mittendo. hō deus iuste ꝓcedit. nō prohibendo malū ad quod tenet̄ pḡ ḡmissionē ab hoīe p̄ liberū arbitriū. ꝙd iuste ordinat illud in bonū finē. ne eueniat impunitū. et q̄ homines nō pur sic ordinād mala culpe in finē. ꝫ nullo licet hoībus p̄mittē talia mala quādo in eis est. et licet deꝰ p̄mittit p̄petrata fieri. nō tn̄ omittit adhibē medicinas ꝫ gratias ad impediendū talia mala. quādo est in se ꝫ liberū arbitriū. scd̄z quez cursū scd̄z ad quo ꝓcepta. phibendo petendo. p̄mia gr̄az terribiliter. admonendo. doctrinas aperiendo. ⁊ obstacula admittendo. que omnia si mens hoīs ꝯtemp̄serit. ⁊ indurate fuerit. iuste nō p̄t hō de deo querulari. q̄ hinc hō bene ꝯsoleꝰ. p̄z liberū arbitriū posse de facili se ꝯtrahē a peto

ndo in scripturis sanctis sepius deo attribuit̄ indurare hoīes vt de pharaone. ego indurabo cor pharaonis. Et ad rō. ꝓterea tradidit eos deus in passiones ignominie Et ysaye vt excecta cor ꝓpli hui. et aures eius aggrua. et oculos eius claude. ne forte videat oculis et auribus audiat et corde suo intelligat. et conuertat. ⁊ sanem eos. hec ⁊ silr sm̄ diuinā intelligit̄ sm̄ qđ doctorū suas. aut p̄missiue ad ꝓphetandū. vel ꝓdicendū p̄t de aliq̄d. et mali ꝙs liberi arbitrii quo merent̄ induratur ⁊ ad gr̄az nō emolliri. Deus aut bonū causa p se esse nō p̄t. q̄ dicat Aug̃ li. 83. q. deus no est causa eius quo ḡlis fit detior scd̄z quo ad culpam. Sed tria ꝓpter in hac ꝓpheria scd̄z opꝰ tanq̄ ordinādi. et aggruandi animū ⁊ obdurandi cordis. in q̄ duo effectus gr̄e diuidit̄. scd̄z illuminū intellectus. et emollio affectus. et qua ḡlis et auditus ad cognoscē. p̄mittendo pōt exercitatio ad ḡlia. aggruando ad audiū. Et obdurādo melius dit̄ in se tria. primo q̄d ina bile ad suscipiendū. stabile ad permanendū. fortē ad resistendū ultꝫ in pharaone. Et tn̄ deus in uno plus quā in alio duobus equalibus positis pḡ per gr̄iā emollit liberū arbitriū ut eng suscipiat et assentiat gr̄ie. alter nō. quos regnum sū dñi. et nemo p̄t ei dicere cur ita fecisti. et quod g filiaris eius fiunt. hoc end est medi humane inscrutabile. ⁊ indicia dei abyssus multa. Item quos pōt si aliquis esset deginis mori fame. ⁊ alē posset eū pascē. ⁊ iusto iudicio nollet

tractate

si quereture que esset in ipo tra
mortis. Dic2 Aristotiles ubi supra
Greco no dice2 eid oino esse que
ri no instrauit pane. si p mi
sisse. et si rursus queret2 si
ipe iuste seruiset dicet2 q sic. qu
tenet positiue michil fecit et
ga moriti red. si p mera tra mor
tis eo iuste dicet liberu arbitriu.
quo Solitarie culpa omnis sit.
pro qua dignus fuit mori di
tho in pa ze q licet ex art iii°
excecario & obduratio duo impo
tent. primu est motus animi hu
mani mhdiens malo et anexsi
a deuo luci. & huic deus no est
causa. sicut nr peto aliud a sub
stracto gre ex qua sequi2 q mes
hodo dimitti non illuminet2
ad red ordinandu. et ter hodie no
emollit2 ad recte pmedendu. et hec
deus est causa considerandu2
est q deus e tra eius omni illu
minatoni (unde id Joh 1° Illumi aiam
oem hoiem venientem in hunc mundu
sicut sol e tra illuminatoris corporu
alior hi. & alios. et sol p naturaley
natus illuiat. si deus Solitarie
ordine sue sapie. Sol ze se ad
corpa illuiat nisi impedim fuit
sicut in fenestra clausa. Illuc obsta
riente sol no est tra. si clauses.
si no aperiens fenestra. deus
aut ppria indigo lumia gre no
infundit illis in quibus obstaculu
mouent. ex parte liberi arbitrii
seu peto. Ideo tra subtractio gre
est no solu ille qui obstaculu
ponit gre: si deus et qui suo
modo gratia no apponit. Ad tho
dum (Act obiectio illa Lond hic
ron deus sic punit gre est tra
salutis. sic absen gre est causa
damnato. quia dicunt plures Do
ctores. de nauta putrina qui est
causa salutis nauis. ita absen
est tra periculi nauis. nauis

Ilum nec nauta absentia est
causa periculi nauis. nauis in
illius tu debz et tenet esse pus.
et eam gubernare. Deus ad
nullius est debitor. Ideo non est
simile. q dnus quod gratia pus semp
est hodie. si ho no est pus gre. si se
Solitarie absentat p libez arbi
no Sequitur gratia sic patet lumen
est oculo pus. tero pus. aut Soli
tarie claysa. et sibi impedimenti pone
ti (dicit Frater Henricus de Gandauo ad
hoc arti. pti. id q p deus tra salutis p
percussa suam. e tra periculi
p absentia. Sed dicit q quia absen
tia est periculi. qd ptinere
debet ipsa putrina. tunc absentia
esset causa periculi. sed ginger
in periculo nauis. de quo patet
exemplus. non aut Sequitur
qd absentia sequi2 periculum.
& p presentia fiat quitus dz ne ro
tungat periculi. sic ginger no
nauta natando se subtrahit et
fugit de nauis periculo. hic aut
ginger in puncto. Deus aut pus
pre gratia sua an periculi pr
tia mortalis. sunt quatuor dz ne
sed talia impedimenta per se subtrahit
absentando. nisi post peccatum
idest post voluntariu peccatu quis
fiat Consiluuu Attori
Quod ugi2 post peccata oia in
hmoi pertinacia oia sperio in
quo palpabiles ignorantie tene
bras patent. nobis dissimulandu.
nobis agendu est. Sed nec ctri
tudinaliter agnoscendu est an sit
caritate aut gratia. sed sim semp
tue tesho in nemo sciat si amore
an odio dignus sit dei2 ex
cui nemo certa de sua salute
securitate hre pt. nisi p singu
lare reuelatoe. et oia in futu
re pnaui2 incerta. sunt nisi
agendu est. nisi quod xr aut.
Vigilate et orate. ne intretis
in temptationem. Timor gsonat pau
lus. cu timore et tremore

Dormitauit anima mea
pre tedio confirma me
in verbis tuis Vox est
regis Ysaie ps tedio
pertimuerit Intermi nō artu
lō sacrazid religiosū ut Gide
speculatiue vania qualiū sua
uiter fateor Dueraazid rōflagi
nid obstinatazid odoribus
exterea mea sue recreata tūr
apotecazid aromatibus mira
redentibus suauitate Aut re
tera pigmentozid quā Quid
ornauerit de quo stilus pbi sor
rupat quod mihi suauit red
dere ḡi a multis sepenūo q
rulose 7 in se 7 in alijs exaut
borem dolore De quo Iaplin
in fronte sui⁹ platid nobis re
tinit ex ore Ysaie cria mi se
ipso hoc deplangente Dormitat
inquit anima mea p tedia 7 q
si baptisid dolere posset id
appellare ad sterilitatē sen
suauitat carentia De qua de
Ysaia in alio psalmo ait Aqua
mea sicut dra hinc aq nbi est
end clazid ethe in pluribus re
ligiosis nedid infirmis ā medis
bꝰ 7 supinis quibus templa
tue manus et opera dedere
qui adipe et pinguedine hi
suauitat tardius aut carius
respergit quorū exercitia sed
licet prodeant pluto noctis fiora
tu 7 frigida sue talonis igne
qui crudā deo offerūt ro 7 nō
tedio 7 pitedio aia eozid dor
mitat adeo ner saporē neqs dulce
as est neqs assid igne eozid
holocaustid Et ugnq olim ille
paschalis qui neqs tortus neqs
crudus bꝰ assus igni tui iubet
immolari chea xi Neqs dubid
plinqt quid her meditus mel
salue in cto tasu ut pitebit de
censum probat 7 azgunt p ferti

Gestra salutem opamur Thus
em homo qui semper est pau
dus Unde danda est opera
ad statū pene ymolandū dte
xpo. nisi penitentia egeritis.
simul omes pcibus in xpo
mundi hui⁹ nequitia mota
ad limanda dicente paulo mor
tificate membra vestra que sūt
super terra ad colos in⁹ Absit
nete inquit eis petrus a mi
rabilibus desideriis que mihi
tant adhesus animā pe pe⁹
ad seruitutis demutandi qui
stat inquit videat ne inimicos
ep conuitia quilibet ficta sua
struat si recta sint si a sem
tis sacre scripture non deuiet.
Dicente Da Greuitemur vias
nostras et studia mea Et demū
post diligentissimā citra mre
tu stodiam. Que tandē aliquā
possimus adepte spei fiduciam
ad fm dei Saturnum omes nis
tute nostre pano menstruate
quid deo sue compatere Concilio

Remissa de habitibus ac
quisitis et infusis pfertid de na
titate et de eius dispositid. gna
tid corruptid. gradibq causis.
ac collatid gratid. et diuinitus
distributid. ac carid denegatid
fm dispositū subiectozid. et fm
eandid positid diuine electionis.
fm q Galin ex diuersis sente
tijs doctoz famosozid in cmd
aplam suscripto sibi oberhist
so qz et eundē. Qui hinc nō p
scribens sanā sententiā p hinc
nō aliud mezredis postulamus
quid orez lectorem. ut hanc de
qua deus ad abraham loquit
Ego protector tuus 7 merces tua
magna nimis. Cui xpo de nō
omnibus pstat dignē xpm per
secula beatitudo Amen

Deo gratias Scriptor cuius
Explicit tractatus de gra 7
Incipit Agricula deuotissimi

omis/ nō ꝙ ni quigio cuctes
ꝙ temporalid nitaij gerentes
undep̄ pīgriꝰ ꝙ ōnē hone ſtꝫ
desideriis et ſuſpiriis flētib⁹
ab lacrimis reſperg̃id⁹ cuꝫ
mōe celeſtid amore/ ꝓto magꝰ
abſtracti ab omd quezſtuoꝝ
ſeculariꝫ humidꝫ trebrius
rōflōreſte debēt n̄ ḡng ſp̄ō
ſalibus ꝺnatiuis/ ꝙd ſi ex
por non probare⁹ deſpenſus per
fectionis aut ſalien alterius gdꝫ
eiuſdem/ ꝓphete ꝓphēta id
nō plangeꝫ in cal⁹ memento
dicens ꝺnitauit anima mea
p̄ tedio vitaꝫ erad alias poſtu
laret dicens/ ſiant adipe ꝙ pīg
uedine repleat⁹ and mea et
labis exultationis laudabit
os meū/ proiecto nauſeab ꝙ ab
horrens hāc mentē ſtabilitatem
et mazadim quandā inconſtan
ſui rōd ꝛ/ In quo ecc̄ hōr deo ꝙ
lus ꝓphā a nobis ſimilia pa
cientibus dicūd quadā diſpen
ſatiōe ſua ꝓ nob ſtendo imper
fectis a nobis repellat deſpera
tionis formidē Vñ ſi hec tempꝰ
ſe hudiū hac ſententie eſſe gra
tū profiteꝫ/ quid nos de no
bis ſentiē poſſimus ꝛ ꝙ ampliꝰ
hūs impares ꝙ ut dicā lapi
dea rōda ꝙ celut glaciali fri
gore ꝙſtricta geſtientes/ nō hī
d̄ dico ut ſolidate ad has
umbras frigoris exemplo ꝓ
phete ꝛfugia quezā quas ꝓ
cul dubio ipe cazissime ꝙ quā
ſpūſancto afflatus ꝙ te miſſe
paſſus recedā eſt ⁊ ut non
omnīo ꝓfidentia in deū hūana
nō ꝓpt̄ hoc torpentes a ſplibus
deuotionis ſpectibus/ hīc ne re
pausemus dulat⁹ in hac inet
tia/ ⁊ ne nimis formidemus ꝓpt̄
hoc nos a grā dei nīa eſſe elon
gatos ſedulo p̄ lacrimas nr̄as
operam demus adhuc a nobis
elongandam patet⁹ q̄ ad
tempus ſuffocantes doluer ita/
aſpiret dies ⁊ inclinent⁹ um
bre/ licet enī ſponſus a ſponſa
ad tempus diſpenſatorie deſi
net nō tn̄ longe abeſt ut ite
rū ſi quer⁹ ſuū pudā non
denegabit ſi diligent⁹ fideliꝰ
ꝙ fuerit a ſponſa poſtulatus
verendū tn̄ eſt a multis ne ſur
ſe gerat ut impatiet⁹ abſtenat
huiꝰ ꝓpiguedinis ferat/ ſi for
te ut nec ad affectent/ nec pro
ea habenda ſuſpiria quedā
emittant/ imo et ſi ſponte pul
ſaret ad oſtiū fortē dicent/ oſ
tiū clauſū eſt ⁊ pueri mei cū
ſunt in cubili ſtꝫ alie tumultuo
conſolationes/ nō poſſum ſurge
⁊ aperire tibi/ de hīs itaq̄ et
talibus clarius ſpeculandū
de cauſis huiuſ ⁊ effectibus re
medijs q̄ ſi que poſſint adhiberi

Diuiſio thematis et de cau
ſis hūiuſmodi teporis

Dixerunt itaq̄ fortaſſis nob
ad p̄miſſa trinenda ꝓ
tatū ꝓphete in primis Derelin
quit me⁹ and mea p̄ tedio
In quo et offertus hūing frigi
ditatis exp̄imitur nō aut de
relinquit meꝰ and mea q̄ q̄n
dam rinetitudinē actiuū ſen
ſificatiue ſit vt in derelin
quibus nō hō aut miſit ta qua
ſubiecto ſubintrat and mea
nō meꝰ reprūs nō hoc poſſit
operibus eſſe intentū aut ad
rem ꝓfuturibus/ licet and q̄ſi/ aut aliene
frigiditate ualeat ſine ſapore
liquefactiue ſanſa vero hūing
dinobilitatis exp̄imit⁹ nō
dixi⁹ p̄ tedio eſt cui tedium
uita ꝙd ſuperadē anima
ne ꝓgredi valeat hilariter
et feruide ad opa quemadmoda
dūng rimedium ſubintrat⁹ cui⁹

per modū ozationis ad deū
confirma me. et p quid hoc re
medium paratur addit me
bis tuis ut patebit. Ore suffi
ciens spūsanctus per os pu
eri sui sibi quod nobis om
nes apparent ut q̄ noste salu
ationis et tuas effectu q̄s et
subiectū et remedia oēs a
nobis excludens cognitionis
causam. Nec enī id nobis as
cribenda est tanti fragor cū
salubri in his tuis verbis aut in
quid visitatis hūg suauitate
aspergine. Aut enī deus p os
pueri tui. ps. ex ore infl' et
tuos in me ifl' amabilia tua
osecrem. Ad p̄missa igitur
current sibilus et primo de ra
nis est quod non hoc sub pue
rorum gratia gratiatur nausean
pueriliter non p̄ deū ni desi
derent ut alie p̄ frogades. Cas
tos p̄uatorum si stare ripuum
os ut veritatis habeat ad hi
tus uterinos no est aliud nisi
p̄uato visus ira et in predi
dicē os ut eo quo affectio hoc
suauis aut hūanis ac actua
lis causat exp sedula gratia
toe excretionū spūalium tam
ad corpus quod ad animā p
tinendū sine aliqua remissione
sic est tepiditas et frigiditas
mentis causat exp remissa ne
gligēs paulatī succedente acti
one et exhibitū spūalium q
ulterius oritur exp desuetudo
ēsuescendi actionū et mentis
dissolutoe sine dissipatoe ser
uide inceptoū nisi cui quis
cottidie attenta meditatione
ac consideratoe sup opus suum
ne tepescat vigilet pene in
sensibilis ductu mg sapidi
fiat detestete cū sapore in
actione mox incipit horrere
et nauseam inducē qua subor
ta iam relatur. et ad alia cu
riosa se reflectere quetens ite
rū requiem. et quadā aliud sa
porem sic. et fit exagitatio ab
uno opē ad aliud exequo q̄
libet per frequentē reiteratio
nis certatur in fastidiū vona
cui semp delectant si cetera
sint odiosa sim phm. x ethi.
Est enī potēs suauata uno ad
aliud se reflectit hoc quidē
in cultis visitoris cerei est
si no sic in etnis et dumis
in quibus experiēs magis
placet. et quato rapit tristo
amplius desideratur si tamē
mens bene eis ch. p̄d nisi in
sit delectatio in bonis et
nis sed quia rpds p̄ fructione
ch. sic temporalibus p̄dū sup
ficiale fragile horrore in exer
cicijs spūalibus maneret. Summo
ta enī solus bona etna si de
berent esse permansura sine ordo
alioq̄ exteriance delectandis ad
unitione. Cuius enī digne
amole. x ethice. q̄ bna delectatio
supueniēs aliud terrendū qui
enī in fistolis delectēt in suis
nubus delectari no p̄t ut de
aut est hoc maiorū e causa
sterilitatis sterilitatis meritū
q̄ aut no sterne me. et ardeat
mihi exercitijs spūalibus
bene methodatis si q̄ determinet
do tenore meditandi aut q̄ alis
diuersis normas delectationes
illis impertinentes cuius frigi
ditas possit in duobus filiis
abrahe sic ysaac et ysmahele
repente scripta q̄ ludebat ys
mael cū ysaac. Data cū hoc
tenues deput abrahe sic an
cillam et filiū eius q̄ sibiat
delectatio carnalis sine sensua
lis se ingerit cū grandio spūs

tuali que simul roborare nō pos
sunt Vnd ꝛ ꝙ ona cruciat alt
ona alia mitiget nō cessit et
ꝙ durū ḡr multis state tēa
sue in primo ꝓpto incepto rigore
spualit pugne Ideo sensim de
ferūt lauantes rigore mun
tiū ꝙ decrescūt frustrād end
lupus rōmedit aḡnd Gosi
ḡ patrē egyptoꝝ Gestiga
rontemplantes ad ipd sibi in
diuis partē nolnerūt nr̄ dnīm
ere spualia exercitia ī ḡtume
proferrent et in amore dnō
et in desiderio eternoꝝ Ideo ert
feruentissime ieiunijs desiderijs eo
rū exercitia spualia in rerum
rosrenderūt nō nuq Quo tepoe
quid alio agensi in ordinibus re
ligiosis vigilijs in amore extre
me paupertat obedientie ꝙ ꝙ
tudiꝙ rigore se usꝙ ad spūs
exalatione Quinq end exped
mentalit ꝙ qualī nudū ep
torde deserens in pūo ꝙ ad sa
tā religionē se applicans fer
uoris sui pristā dulcedē dequi
rat pnolans placet ad labore
ad vigilias ad obediendā rete
nus ꝙ obscuratas salutares mul
tam patī difficultate in quali
busqꝙ sacre religionis statute
Si quid dn̄ rogo hoc fim pcep
tū mitterentis ꝙ diligentiam
fidelit laborantē Bone quid
spūa pfigāt effigies si nō in cor
bus sequī perseuerantie effectū
Inter Vero ꝙ bone voluntatis
pmptitudo feruet in tali hoīe
nō refrigescit et opus si pcep
aliquato tepoe tepestente ꝙ
ne pūs accenso p̄ualeat opus
deferuescat Nā nudū scīdū est
lotatū fundamtū si aut nom
tas rei aut personaꝝ qualitatū
ritas et estimatio aut lon

amentas aut tantum et modū
quedam nona dulcedo aut ti
mor aut Grimdia aut super
inductus nouq amor aut alia
huiusmodi sunt quiq in ei⁹ hmoi nom
ni feruoris ad modū florū
in arboribus qm pulchre se
exhibent tempore vernali
primicij fructuū ꝙ mīo ante de
cum sunt acuto aut plumā aut
vmbre suppmendē Nisi go iste
feruor p̄mo conceptus follicit
fomentū ꝓfuerit ut postea pa
tebit ad ptractabit de hmōi
dubio Breui momento ignis ex
tinguitur ut cinis Sed in solidis
maturiore etatis quoꝝ ardo
magno igne fermebant si pū
tanto gelu die torpescunt ut
Qui etiā memorā priorū hec
dignent studeā mī ecce que
seruide michi acciderūt seruē
tes studio ḡtimare nō desinte
mihi horū nō paucos Sed mīc
ut experiēt pene Quicq dicat
In quibusdam tamē et si nō
actualis iste feruor obseruan
cias regulares ꝙ ipas factas
semꝙ reformitat ꝓpt dulcedinē
etatis maturitatem aut Gra
ad decrescendū extremū actoꝝ
que Quicq requirit queretē
ad hoc debet ꝓpt quidquoꝝ actio
nū animē et corporis mī hi
malis feruoꝝ minime tredē
dus Sed in talibus esse ephebi
nō ipd sic corporis mēbrorū ad
destendūt ut mī ad oīd ꝓcli
nū nō deflectat Hinc Ego noīe
hīmalem feruoꝝ qm̄ sīo ep
longa molitā vtuosa quiete
mentis sue dispoē sic sentit d
linata ut nullos velit in oīd
meād neq abhorreat seu asper
natur actualē hanc dulcedinē
licet ad actū nō sentiat si
dulcet ad ea affect dolens ꝙ
nō semper ea possit frui nī

omittens de contingentibus quib⁹
homo disponitur ad eam net
per eā stet quo mag solidius p⁹
mpta semp est m ea versari ut
si no sit actualis fervor sit habi
tor m eo indefinens hmoi fer
vores et hy tales ut plurimū
p⁹ manentiores sūt ⁊ firmiores
d nicto qua hy qui actuā⁹ q⁹
mebriant⁹ har suauu affectōe
Illi enī p⁹ virtutē fidē opant⁹
Ista ḡ⁹ p⁹ dñi q solacīe hmoi
suauitat⁹ q̄ mētre dē sūmet
sue operacōis dīna non ex
istente fortassis dīmissiōis r̄ pe
cūe⁹ q̄ magna incentiua per
ripiūt p⁹ hanc bonor
Alij vero sūt qui retrorsū qui
si sūt subsānantes m alijs de
uocionis spūs et operacōis sue
exterma deuocionalia p⁹ que
mitte⁹ vino guādet ⁊ augm
tat⁹ q̄ pūcto et deppēdūt et
uazid molīd⁹ q⁹ ut ea m illis
extinguat⁹ ad audiē dōle
tes aut valentes nō m mdm
p⁹uād⁹ talia q̄ inflādmant
desideria de quibq rōsultans
puto silē qua loqui et que
sūt hōrū ad vocēs et fructus
patebīt m sequētibus nō ꝑ
obtulerit mā de effectu sēd
litat⁹ pertractanda ut aut
clarius patē poterit ēa hmoi
sterilitat⁹ sue diuturnei mētē
sub methaphora fingeāmꝰ
egrotantes sue sanitat⁹ amicos
Salitudinaziū ⁊ loīd curabi
mꝰ firmitatē petē aspīcad q⁹
ad sanitate dīnazū sanitatē
loīa ponēs claustra mquibq
nō dīco rōrsū si aūo eger
tudines ruerent⁹ dnōs ⁊ esse
nos in seculū extra infirmos
varios vanis quibq qui sanctos
in seculo ut plurimū implicā
tur licet id nō putēt sanos se
estimantes ingredientes ītra⁹
hor salitudinaziū ⁊ claustrū
recta intendē a dīa se mīr
mitate sperant sanari si a mul
ti et a pena ⁊ culpa quatuō
ad materiā primā ⁊ tractatum
A pena quo ad satisfactōē in clau
stro subeundā Insup ⁊ a vīs
quib⁹ exoriū que est in clau
stris ruunt⁹ ne ultra vita eis
dominent⁹ hor enī dictus sacta
ꝑ pheta a deo aue sue denari spe
rans exoptat dicens mīt retrā
Sindic aud mea dnō⁹ dūm
ꝑ ruātur omnibus inquitatib⁹
tuis quo ad p⁹mū que sanat
ōēs infirmitates tuas quo ad
ultimū inquitates appellans
petrā in dēd qui ssa et mīs
mitates exoriū caudices ut
est superbia auaricia Invidia
ꝛē Her inquid omnia ruunt⁹
in hor salitudinaziū videlicet
claustro si quis diligens fuit
inuentꝰ cura sua ferens In
dūt⁹ ītra⁹ octō nouē choros
d intra quēstiōis sue ad ova
ferventes ut est dictū si non
omnes pari passu proedūt
cūdam⁹ enī nomine ferue
refrigerato nimīū quasi sa
pendiū hīc claustrū quasi
castrū opa claustralia q̄si clau
stralia exercitātes ut sīlī fusse
terri ibm valeat de finā vite
etīne promissio pariū cognitōes
quoq⁹ studiū est quasiue sup
finalit⁹ ⁊ q̄ ad oēm finē fructa ex
oluere festinātes ut finē sine
gustoq⁹ habeant ⁊ quotq
mensas rotloquia ⁊ nubilia
repūtant quoq⁹ deus bonꝰ
est et hīs in pūo ecc arrīdē
solet gratiosus fervor sed
radice nō habet q⁹ in tēpoē
temptacōis retrocedūt qua
nō bñ dīc ferme cūct⁹ electi
sūt ista filius q̄si mī dēsto mī

murat[us] cõ moysen ⁊ pre
tedio itineris mãna fastidi
tes carnes q̃ pisces ⁊ porre
luet corpor no galeãt viuer
tentes in egypto cruciat[us] fame
no ambigit[ur] multo pciosio
sus ⁊ sint cetera alia similia pu
nitia laudibilia hñtes no tñ
sic auersi corde qñ a maioribꝫ
quidem suis erant[ur] si no ple
ne resurgut ad pfectu. sanitate
in duas partes plaudentes
a consolationibus hūanis atq;
carnis separi nolentes et in
diuinas pariter hinc inde petes
sic ⁊ multis carne volentes an
tibus perfecte destruendant[ur] ⁊c
mō̃si est multitudo ad medi
participat utriusq; extremis
q̃ ut sit undq; pueniat ad
perfectiois cretute suspensi de
struꝫ nr illa no liceat ista per
fecte no libeant dumbꝫ dicit
helias si dñs est deus sequi
ed si baal sequimini illū ⁊ rñ
xviij Alii uero sut q̃m subdit
mudo morimur sanct[i] pfecti
audi am̃ q̃ in seculo sup obti
nuntur ⁊ct ꝙ carnis de seru
lo attulerut nr suis et quip
ceteris ⁊ tñ quid ioseph ex
pelle no caleret ipaz tñ sub
uenit sumuti ne rñ bellisset ⁊ ut
pareat impatri affligue hui
liant q̃ sicut auicillam ut obiꝫ
peret sicutes p̃ul dubio si hñt
sub pte habuerit facilime ois
sinos hostes expugnat uer q̃
quid ei indulgent nr pne uita
natiꝫ ut sustentet caleat ne
sub one ruat has solas delicias
ede raro indulgentes siquid
cottidie ei indicit libita mi di
tur nolita indicere hr mtr hr
cetera sicutes ipaz esse mdom
tam auicillam q̃ arreuld cauza
delicatiꝫ si ei frena laxent[ur]
hñ tales alr sep dubio p̃dicta

suauitate m̃ spusanto nr fraudā
bunture ⁊ si q̃s mr nr pi⁊ sigñ amicicie
est loco sim sponsi nr sponsa ut
exerceat[ur] eiq; indigentiam tas
ut probet[ur] eiq; patiēt ut p̃ca
ueant[ur] merita ut humilitas
reflat atq; hoc ut seruitus
ampute[ur] ut sponsi egressq;
desidere[ur] uxi sue ⁊ recepti
audius et pliciꝫ iusto dat[ur]
ludus cui talis mr animos ar
rissimos haberi q̃suevit Cir
cuisus ⁊ usaat ostare nr reber
ta decore sua q̃ xxvj hec de
nre sponsi nr filius hoim; vel
si totus queras queri ad ꝓpm
dilectu ut ad te sit q̃estio eiq;
exclude et punge exclude ex
neid amore pudge et ostere hostē
tuu ⁊ carne Ju hinc q̃ audeas
ueris dilecto tuo ut ecce si rebel
lauerit fuerit p̃hibens accessu
eiq; ad te pte dispergat telos
et descendet ⁊ fluent aromata
illius eiq; tua ieromia et
sterilitatem in fertilitate mutet
tua ⁊ct si mor[em] feceris experta
ed quia pronus dubio ruinet
et non tredabit ⁊ce quoꝫ
duoꝫ opposit[um] querere potes
tua mente similare de causa
rum hatheng dubitasti

De sequelis siue effectibus huius sterilitatis meritis

Progrediendo ulterius ad
effectu sine sequela hui
sterilitat[is] meritis sine tepi
tas ut ex puritate ex eo sequē
tur seu ieromia tua tuq; ad
filiaꝫ viperaꝫ nasta[ur] in nob
modu genitrice aut ꝓ hoc cru
ens mater dicitet[ur] ne tales
filie exim̃ nobis genent[ur] Cuius
nacq; ex ea ordo religiosoꝝ ꝑ
mordia florida principia a
pmis institutoribus tradita
deperire dem̃q; hoc claret
ex oppositis ad hñ quorum

pauens mihi qui suam assertae
et fecunde spm me alesant hmõi
institutis plantuis indesinenter
deseruire nec lasciuie tempore
seu aetatis ꝙ dictum in ipsis su
mus mereamur ad obediam
prompti ad abstinentia mitre
pidi ad vigilias alacres ad ad
hoīd parati sibi soli placere
optantes pallentibus secreta
silentia raptates a quibus se
pari metuit & nu semper ad
here quipiam hor solū ipsis
sufficere arbitrantes ꝙ ab hmõi
obtribus nō seperen. Dicentes
ꝺ anne exons thobie Jnte bo
solo aud hūtes te nō debuim
dimittē a nobis hor ꝙ sedimꝰ
deliciis ꝙpitates ꝙ hmõi blebij
gsolatijs merent mebriari etī
omīs labor parui ois hora
bitemꝰ Et ꝙ amore magnꝰ me
se leta rōne eis ꝺ quod desiderat
millus aufferre pt in ipd spa
te ꝺ desere sua mercari debuit
Deū vero qui ꝓpno desidie
fanguis hac assertae suauis sue
puat celuit olim tam sagi
et ꝙ fugi ꝙ stipulis colligen
dis hoc est gaudijs extraneis
querendis que de sapule di
rut tāquā certo agitate p
totū mundū & si no corpore
qua no licet hꝰ amore et
meditatione perbagat Cur ꝙ
timet in antiquā silua per ba
tos et herbes pudras aīs refl
omes statū mūdi euntē ita
ut plures nouitates haurirent
in claustre quā in ecclie seu
cribus Nec mirū ꝙ impetꝰ
curiositatis atq; cupiditat mes
sant pellit & agitat vota seu
mola sensualitat Quid no ha
beus stabile quo figit animꝰ
Cur agat hmõi orationes
vigilie abstinentie segnioꝝ vestes
mense colloquia supellectilia, etc
ꝙ corporis delectationes mūd
ferentiores et nedū no ferut
ad debita pez ipsis promissa si
ad debita ipsis inhibita Unde si
qui plenr detractiones murmu
rationes immundie odia & ꝙ am
plius est mbtries et nonne te
pozalia administrationes in offi
cijs et curis temporalibꝰ in ne
gocijs causarū secularium in ad
mestionibus ebrietatibꝰ hos
pitalitatibꝰ quibus aīs epīla
tionibꝰ lautis. Sestibus ꝓfusis
familiaribꝰ compt et ꝓpositis
ac mtesse delectat curis pon
pud pontificū sic ꝙ saccato freq
plo habitu et tonsura diuīt
a secularibus quod ꝓfessoꝝ
rebimꝰ teneū appellamur etiā
nolentes Tacco de alijs cumbꝰ
que ex illa libertate voluptate
et dissolutione segui solent Sed
nalꝰ plus inadurare et bibē
et surrexerunt ludere aut scripta
Exodi xxxij No dicat legē aut
orare quia ista ex ullo fonte no
hauriuntur Creset etī de hac
radice sterilitat aurum ono
sissimū palmes ambitiosꝰ ꝙ
quos frustres gustū celestis dul
cedinis arcet astenēt rupit p
lationis no dico pez ostiū ꝙ
aliude et pbꝰ muneribꝰ serui
ens ambitiosas dignitates et si
adepta id dignitate vt quid
aliquis religionis zelo seruet
in hoc ex corrupta semi ꝙ
redit ꝙ tuendi sola dignitate
Teste deo Ad euge de gsidge
sides mea dei ecclesia stimi zelū
feruē sola ꝙ dignitate tuendi
Et etiā hoc no esset seruā
in multis hodie horū qui ait
olim pridem ab Ilon filius dī, pauco
qui regali amore captꝰ et pulsꝰ
honoris cupidus ait mihi me

gſtituat ūdicē ſuper terrā ut ad
me gemat omēs ⁊ qui habent
negotiū ⁊ uſte ūdicē blandie
bat⁹ ꝑ ꝓlō ꝙ ꝑuus ſub colaē
pretatus ſollicitabat cordi Gnoz
ſ̄l' 2° ꝯ xl ſing aūt peſtifere
ambitionis uirtutē latentis
eūdens ſignū eſt nūcꝑ ſuſpi
rare ſub dīe ut q̄ uame ſen
tire ſuſtepti oneris uel q̄ruſū
de difficultate que timuit
cue paſtorali ſ̄ deuitare gloriā
et tueri ſe in dignitate ſuſcep̄
Olim ḡo mūda ūmd ſ̄ augſ
Gregoſ ioh cryſ Bern. et mul
ti retetri ſancti p̄ſules ungue
plāxerūt ⁊ ore ⁊ in ſcripte
ſe oſtendiſſe cathedras ⁊ q̄ntū
in eis fuiſſet ſemp ꝑ imꝓbos
fuiſſent ad valeſtanendū cathe
dras q̄ā in ꝑpās p̄ſibendiū
dignos ſe ⁊ inſufficientes pubē
cāmitates ut clare ꝓ ſcripta
cordi uolūē ſolennibus ẽe
pmiſſis arbitroz pud lectozem
cōcludere q̄ata mala paru
lus ꝯcepta mater ſterilitas
mentis cū ecc̄ et aplus ad rom
1° mē crimā ḡnā et ḡtulit
emūat maſſethonatos ſine ſme
affectione ſuā et cū ſlā bulu
entiuite fugauit oēs uermes atq;
muſce et etoꝝ infrigidato atq; ꝓꝛ
cem replent atq; ſtridunt ſic
mentē igne diu amoꝛe con
dita omēs temptationes Gnoz
declinat, tepidā ēt uniſte no
nentes idest carnales et mū
diales rapiditatē. incēſſant
lamat Dicit q̄dq; ſere ſic
frigida ſuat aſterna aquā
ſuam ſic frigida ſcut malitia
animā ſuam. cuſq; dū ſ̄ cette
qualis finis uſerit torrēs dz
pūpio ſano et qui egreſſ
erat undā et oꝛpore ei me
te rurſū ingredī undā q̄

deſeruerit et erut nouiſſima illo
rum peyora p̄ioribus q̄ addi
dit et Gotozd p̄uazcatoꝛ q̄ua
fidem p̄mā ueritatē ſeruat ſ̄m ẽ
q̄ q̄ plurimi pene Duci de
cent ſe deripuiſſe cred ꝓfectoꝛ
et ille eſt nō unus culpabilis
effectus huius ſubtracti uel
potius amiſſi amoꝛ) n minuo
cendi ut ꝓtecto eſt accidente no
mine fecuoze proſper eſt et io
rundus ruꝛſus diſpoē ḡ mu
tata in uuerozē nō in meho
ſemp creſcē debēt ⁊ ꝓlixo ut
ubo lacte nutriꝝ tādiu infir
mis ſ̄ cibis ſuſtentamentis ſ̄ mollibus
remotis mox cū tepoze torpoꝛ
q̄ gustē et priora poſtponat illud
quand ꝛdeuocantes dicēs apoſ
tatauit filioꝝ iſr̄l' in deſto
et quid dolui egredi de egip
to ẽe nobis hūc erat cib̄ fade
bam⁹ ſup ollas carnū et cū
medebam⁹ pane in ſatietē nec
mſi uidēt oculi mei mſi mea
na aūd mea nauſeat ſuper
ubo iſto leuiſſimo ⁊ egredi dic̄ ẽe
ſpualis ſi nō hoc nō dicꝰ ḡo
te ꝑ facto et opeze audiāt ⁊ū
uideat in multe qui ſi nō ꝙ
ſent ingreſſi uia perfectionis
multo mō rā ad exoptū ingre
derent ⁊ ſz uera hec nō eſt cā
uatio religionis que uagi et
maculate ornate et uerunde
ſint ſ̄ ipſi ſibi ſint cā qui tepi
de cā negligent⁹ ꝑ ampliꝑ
Prima enim in ea horis celeſ
tes et angelos terreſtres ꝓfec
tiſſime et letiſſime maſſiſſe
et pulcꝓd bonū optho fine
ꝓtuliſſe ūd nō culpanda nō
medioꝝ. r. plateas nō mediaꝝ
ſ̄ ſancta ſtatuta nec ſalutari
uazud r. clauſtra ſ̄ egrotiſq;
tuis qui ⁊ medioꝝ ſtemꝑſit ⁊
medicina nec dicta debitam
ſuadē ſolut nō obedīe medi
coꝝ ſcripte ſ̄ deo ꝑ tali ſozmi

dabilis sententia in apocalypsi
expressa notanda est q̃ angelo laodicie etie dicit negi frigidus es neq; calidus utinam
frigidus esses aut calidus sic
tepidus es incipiã te euomere de
ore meo xpc̃s z̃o Tales enim
erant tepidi ergo aliqs eiusmodi
de hiis dicta sententia Si enim
laudabilis si frigidus recessit
ad nullã excusationis colorem
pretendi posset Ubi enim pau
cum de tepidis sunt qui sic
clare ubi nera patescunt sic sub
mentis quidã aut umbra ap
parentis sanctitatis latet mor
bus egritudinis Ideo mihi vi
dentur desiderans Illa et xpc̃
pharisees et apostatas reprehendit
et peccatores redimit non credide
runt nec penitentiam egerunt sa
nitate pris applaudentes qui no
indigentes publicanis aut et
meretricibus tamquam suiorum
nullã excusationis pretendentes et
de rediderunt et penitentiam
egerunt mt xpc̃ Tales erit te
pidi licet qui non sunt in gnis
eccliis tñ premii sui munus
nec stabiles sic arridet ventus agi
tata huc illuc rapitur facilius inflec
titur cui timendum de eis non
dum stare possit in tali tempore
sic aut ascendere aut descendere
talquid in anima variabilitate
exhibet sicut aqs tepida agenti
bus nec se qualitatibus roborans
aut frigefieri aut calefieri nihil
est facilius aut frigescit quod
calefit nisi sollicita diligen
cia ignis apponat Sic de tali
bus videmus plurimos infrigidari
quia calefieri pro immensis
temptationibus audiri crudeli
tes hui eterni timore mentes et
imbecilles obnixe se hostibus
tradunt qui infrigidati sunt
et officia membrorum tremitis
et debilitate exercitii more palli
dorum qui in rotundo pte sepe la
buntur Si que eo manent ex
ercitio officia illa ex gsuetudine
quadã protrahit quousq; im
petus inolite gsuetudinis duat
sicut lapis pectus in aliquã
cellis quosdam quat quousq;
impetus lapidi impressus a
principe cessat successime semp
debiliores Non enim sapit oratio
nem lecto fruges meditatione ter
pent vigilie abstinentia onerosa
est dies longi sui psalmodia
prolixa ratur cibus in refectorio
malis seu monachalis inspidus
stramenta scilicet lectorum tam quod
bilia timuerunt platorum impedi
menta obedientie intolerabilia
precepta eorum indiscreta primitia
inclusio claustri seu cetera celle qui
violenta cum sepultura impaga
ciem tollerat fabrile queritur
ad legendum non leves moralis
si ille que curiose sunt qui cum
secularibus hominibus colloquium
horum non quidem dubito spi
ritualis si qui quidem pruritus
cure triennalis quo no extinguit
si accendit desiderium freni
et amor mundani sensus hic
inde vagantur exteriora res et mi
nores ut habeant cum sua desi
deria sanat Ezechiel tractat Guil
cuidam vaga ac mundana et
si scim ad colloquium no aliud
estimat quod est inhibitum
Ne hinderat cum eorum utile hi
os estimat verba Ecce fructus
procedens ex hac tepiditate ignis
extincto Ideo decreto hic expressit
ut vitiosiores huius materie
arboris fructus ipas omnibus
vicibus detineam venenosa q
rentes si hinc sanitatis morbid
mentium Interea ad hunc no
dum limum in nobis est devotio
ne extinguat vigilant in media

7 si vis nondum meritum

apponamus de quibus vne
dus sequens mps nos ihorbit

De remedijs sterilitatis et nutrimenti suauitate

Et quia hmoi sterilitatis mes
sobilem lamentabilem au
dmus ex qua pnotam ademe
pia mestigemur ne tales pari
amus fructus odibiles deo et ho
mibus de quibus hostes nostri
exultant ad casus monachi sit
ipsius salutare esta dilecta et ō
terrenos fructus se pepeisse
arbitra ad de angelico hore
qualis est deuotus religiosus
apostolo m and facit qualis rpe
est factus sdeo vigilantissio cau
so prudendo est multis gram
pfectionis ingressione ne retrore
dat p corporis mortiā segnis
aggredendo vel vigiam autalis
rei ingressam imprudent de
serendo Vor ō vmedia gphet
sanctus postulat dicens Con
firma me m verbis tuis et re
tra nulli fmonibz arcemo
dacus Calet illa petē vmedia
quid p hec verba m thesauris
oppssa confirma me m verbis
tuis verba end sua rōi omnis
dos morbos pstant antidota dit
end misit verbum et sanauit
eos Et alias etend nisi nec
herbā nec malagma sanauit
illos fs tuus fmo Due qui sanat
omnes Cap xcvj Est end ver
bid mstructiuū verbid primū
sinud verbū gminatiuū dūad
triplex verbid suffices quāt
vmedium rōi hanc mentis sanita
te omnē q propellit tepozem
si diligent vineri sunt applica
to dūad quod omnis dux esse
pt vis frigiditas de seculari
quersatiōe ad claustrū appor
tata ī claustro pfi fernoze

nomiem in dicto ingressu amissū
resuscitatu· quales plures ex
nimis ut dictū est qui principia
sua magnis detorant spūalibz
bus si processu temporis tepes
cunt Hor nolo ignorare mul
te cupientes has regulas scolas
q vmedia quod duri et pe
nosa sunt et nisi diligentissime
et fortissime fuerint custodi
ta et obstina fragile ho relabi
ad pristina infirmitate Dico
end cū illis qui explorauerāt
olim terrā p missionis portates
de fructibus terre id ad retū fili
orum isl terra valde bona Et q
vinea fluit lacte et melle
& cultores fortissimos et Cit
uitates ut munitas mūr x m p
por vpentans dignitate et diui
tias Cite meristent illis q
eam apprehendunt Et vīquunt
pugnantes et omn sibi fraches
tlo end ludo a uob pnosa acq
rūtur cū in terrenis ist lu
cris et pcuniis quato mag
de bonis cēlibus Grandia go sub
tre pro guttibus no pigeat
Et m tam leta nuncia regē celest
mertari annūciab et rpiq pīn
nad medi etc si morte subire
oportteret pupendendū esse
licet m ex pertis Cile estimā
Vid licet quia regalis tā iuuis
pmū Et cultores q omnes vi
fugiunt labores et vmedia
sperent oportūa Cui tā mō
sam multitudinē m egipto le
gamq olim fermentissime hīs
studiis nbesisse vñ et sermo
pūs no est gratis omnibus tā

nad multitudō errans
eligi solet q spatiosa et atq
lata Angusta Cile et arta et q
pauci eligunt tlo end aialis
ho sapiēcia q spūs sue vinu
sultoria et illi fm aplum Cer
tate deuotis aūt et spūalibz

qui gustauerut quod suauis est
dominus no ambigo ihelem fore
doctrinad neqz ihc ad salutis sic
consequendum ut nullis cē pēne
aut no attingende hinc suauita
tem seu feruentissimū ardorē
paterer ihc salutis religio
sis tamq̄ mundo mortuis ad
ca tendē omnibus modis psuade
mus sine qua religiosus durā
pariē futurē ⁊ subone gemit
tamq̄ ignauus nō m spūs sin
git libertatē dom id apud no
accepistis spūm seruitutis iterū
in timore sz accepistis spūm
adoptionis filiorū timor cui
et amor filios suos qz dispō
nit deus atq̄ obtinetis ignominias
qz sequat hos qui mulciabant
elegerunt spūs patebit in sep
tibus nō iam plus expassi dap
na qz sequūt hos qui reposce
runtur qz hinc oppte ihc ele
gerunt ut ex ihesu ē hinc ea
leat que ihc pariter ē eligendi
dm ihc ut ex verbis pphetice
elazūt remedia hui⁹ instructio
nis sanitate querenda sunt in ver
bis dei quia aut confirma me ē bis
tribus quod verbū subdunsid
est in verbū instructionis pmis
sum et terminatum instrue
tum gtinet sibi se doctrinad ter
nalid qui presentiaz mortifica
tua mortificate mēbra
nostra que sunt super terrā
oīa que in mundo sunt omnis in
structura nolite inuicē diligere
mundū neqz ea q̄ in mundo sūt
si quis diligit mundū non ē
caritas patris in ipo sciendū
instruit quia regnū dei mi
nus est nō ergo exercendū sed
intrandū intra nos si celum
ad regnū pertingē intras in
domū te quiesce nō illa nō
end hz amaritudine gustatio
illius neqz tedium quietis illiq

Cap 6m si lectio ad et gaudium
pone inquit me ut signum super
cor tuum d'an ⁊ om Continuet hoc
verbū instructionis mee bele mee
ria diuinoz beneficiorū gra
tiā et spectaculū q̄ omēq̄ uram
emollit inquitudinem inuitat a
more excludit tepore sed melli
dat hoc verbū instructionis hoc
ap in se omēq̄ rapuit animum xpi
passionis mellifluum sacrandū
que corda hiudna confixa gut
tis sanguinis emittit dulcit⁹ mo
riēt qz violentes tāte dignatio
nis medicinaad qua artemb tendi
tur pro suis anima pariē volunt
crucis qz patibulo affigi dom
dumq̄ in se illā effluentem dulce
dinem patrem qz dei que omne
sensum exuperat qua aiā stadi
um amori necessa se p gaudio
no sentit ⁊ qi membratim ab ole
ribus complationis aut fulcite
me floribus stipate me malis
qz amore langueo nā ihesum
in caritate ego sum et no solum
vulnerata sz ⁊ mortua cui qua
si no sunt si sunt in ea xpc
ut paulus sentiēt de se testat⁹ no
fortius ē ut mors dilecto dom
net dominū in se hoc verbū in
structionis id q̄ omni ē diligendum
ac impetrandum feruentē et fre
quentē oratione instruunad ex
ardenti desiderio predentē do
net acceperit postilla ab oriēte
spūs no relinquat xpc dicente
quoniā oportet semper orare
et no deficere ipo cooperante
pulsate et aperiēt vobis
inquit pulsate et aperiēt vob
nasilio petenti panē pater no du
bit lapidē hoc ē serpentē hoc spūm
instanter postulanti deus et ei
nus pater durioē cordis et
sanitate no dabit si pmittē do
minū ter esurientē et sitie
tis sanctā suauitatē et petet

verbū nstructuū phūa m se oh
net tamen ad penā mag het
predicta suffire Cū tamq̄ad
curatiua remedia hūg lōre
de sentaīs et arditatis Sn aug
ēra sigūd sponsus ad uirā de
Gessemīa sponse mipiū odire
suspecaure dignus dīce ē ista q̄
astendit per desertū sicut ex gru
la fumū ex aromatibus murre
et thuris p̄ūd pdertor q̄d
genus postremo sīt marra mor
tifera ods tamē animabus fer
uorem deuote orationis nare
thuris sīne quibus ōnibus va
nus laborat ipendis qui hūs
aut aliqno q̄dū amissū rendit
adhanc milīa spūale Cm
verbū p̄missū sentatē audiūt
est q̄s dixi promissū in quo
fideles aīa andi ad spāa lūd
degustaūt muent ac colligit
dnēsa sua nissima gsolatia
ex dnūs fre missimis gemi
sionibus gaudiorū celestiū
sue benedicte Cisōnes gaudiū
mqūt letīa obtenebrat et fi
guet dolor et gemitus et q̄
oculis ne uidit nec auīs au
diuit nec in cor hois ascendit
que pparauit deus diligentib⁹
se Cm verbū dīui q̄ndūd
quod ut plurimū in cordibus
arentibus repellit frigiditatē
p̄ sumilid timore pene iehe
nalis ardoris semp in flētu
et stridor dentiū ignis meo
tuibilis flāme semp ardentē
ut hec audiret in suis obūangelio
et dertius ap̄hetauit ? angelo
rū quātū terrorem trudelissimū
ignoūt nō diligentibus negli
gentibus atq̄ tepidis et fastidio
sis est utq̄ hoc trip bezbium
sufficientissime curatiuū hūus
egritudinis spūalis ? nō solū
turat ad lapsum tale aīma
si ? p̄seuat ne dū lapsa primo
et maīat et inbitat nondū in
gressam aīam ad hanc milīa
spūalem ita ut q̄plerta? secula
res ut adhanc sucuntate assumat
et id de seculo egressas si in
possessione sue ḡnis suauit?
hortat? et q̄suat ut p̄seuerēt
et primatos stimulat ut deper
dita recuperēt Duos eis illud
apōl memor esto unde cadideris et age penitentiā et pri
opa tua Cuius ? Cui mente?
applicand p̄dicta remedia ad
morbid hūg sentate mentē at
q̄bus curatoz pro nabilitate
sua debet q̄s se diligenter in
hūs exercuerit q̄ desidiā suo
nō defraudabit? et si nō semper
in crebrius hec deuotedime me
tis impigiabi? Attēde et si nō
quid nō hec sit de dīuina influe
na nō ideo recedat mente et sic
et expedē nō dubitz ad suad
salutē cooperante qui mille no
dus sūt electos suos dirige ad
salutē Cuffitz sibi fidē q̄d se
est solid nō retrocedat si filialē
q̄fidat tamq̄ad de pre p̄ssio
que ep orabus monit filio suo
nō negabit Desiderū igit? fer
uens cum p̄bus lacrimosis p̄mit
tat se ad patrē postulans p̄anē
ad aīe sue refectoz sine q̄ aīa
marē q̄sūt? frigore q̄ et siti
tate dnēbilitat? id omnād opa
uirtuosa tarda et tepida gene
rūt nec aut similia mōte de
nota Domine ihesu xp̄e aīe
mee sponsus p̄dulcissima tu nosti
q̄ mihil dignū est in me tua
uoluntatissima. Visitando nō erubesc
dignus ut sub tecto meo in
tres ? nr oculos meos d̄ignet
simus ad te leuare ego quidē
est in me celissima pars sed

Tuti sordidissimu cu uste mchil
usi dampnasso debet p multa
tudine peccoz meoz nec quid
quā est mezū mei quo pces
meas rogā te ꝑsteznē ꝑsumo
et si aliq̄ esset in me tua dig
nacione id hzē me reputare
Atti quia tua creatura sum tu
um plasma me ꝛogno sto
nullam confidenciā in mea
meritis hīe in sola tua pie
et misericordissima clemencia
ofideris qui te patre nr̄m ho
mare preceptis quod hezbit tua
ex ore tuo sumes oro benig
nissime pater ut tua bonitas
et pietas clarescat in me tuo
indignissimo figmento digna
re cordis mei ꝛ monē duri
tiem lapideā ꝙ ꝛor in caz nec
amāre sim tua fidelia ꝓmissa
ut sentiā et deguste quid sua
vis ē tuus spūs in nobis testi
cordialissime diligā o mei ꝙ
amore extraneū et ōnīzud
tua dilectio excludat a meut
nichil sapiat ꝛoz meū sī te
dulcissimū meū solacium ꝙ
tu es plus totus desiderabilis
amator meus ꝙ te semper
karissime amplecti meaz
nudipiā ꝙ nec hīc nec in
futuro te amittere cupiam sī
obi pastos obi rubis in mei
die te sacie ad faciē balea ꝛo
templari ꝙ me hac vita aut
sili liqueſcere ore nō sino
ꝓmissa sī ꝙ dicet mī frequenter
ostimata labor est ꝓpe mōnī
trie aiē ē negligendus cum
cius adutorio si ꝛogno et mō
ꝓpria ꝛ ꝛeciāda p ꝙtioz
et mozthi cuoz desiderio zud
omē rationalia oculoz sī ꝙ
auzud ꝙ retoz mtiozū et ex
teriorū sensuū ꝙ ibq̄ hoste
huāni gnis tanquā arma
vsus est ad omē cuiq̄ hoiez
instigans nō dico superflua nō
curiosa nō delicata aut colup
tuosa nō admittenda ꝑ etiaz
q̄nq̄ utilis ꝓ amore spon
si et amatoris dulcissimi li
bent⁹ rarē velle in signo cō
placentie sue per hoc eū dul
cior allect⁹ ad sponsū ꝛclāmā ad
dam ad ipe cucurrit p sin ad
re het ꝛorpod suauia gleptu
hīe ut amaroz ꝓpriū esse so
let qua mlitie spes amoze
Dyscite segnes laborabit eū
omīs qui amare voluerit
Stat ꝙ ois ad hāc mlitia
spualiū asperaz ꝙ ꝛatꝰ se
laborare insi pez assuetudē
et ꝙtudinē ꝛorpus edomāc
studeat Quod dm nādū hoīs
natura singulis nō fuit moz
tua desideriis aut quod dūi
gaudiis ibi nubet aliquibus
creaturē tā dūi impedīc ne
perfecte aut totā sequi possit
factorē suū quia ad re illud
ad quod mclinatur trahitur
ne per desidezū elenet⁹ ꝙ de
mēp hoc ꝛorpus attemiari ut
celestiū gaudioz fieri possit
capax ꝙstitude eū oportz tā
exercita sum celestibq̄ atte
mando discipliis Aqua cū det
terra et aer nisi pez nubeoz
ꝓhis tales facti lenū ficti fuerit
caperes et opaciores surs sū
tendentes nō admittut Simq
cū plenare pluuia esse mt
impetus mzmē et spūs qui
impetū mzmī nō sunt debilita
tus semp sp mō ꝛesistendi pait
debilitatur Ecce p venima ꝙ
ducta p vigilias per disciplī
nas pez asperitates ꝙstrictoz
per diuinū lectoz p crebras
lacrimas p abstinencias a cib
et potibus bō grat⁹ cibus et
aspera ei ingerendo et rclama

tribulationes quamvis addenda
sue cum corpori exercitia dam
nosa ut genuflexiones crebri
re prostrationes corporis usq;
ad plus frequentes ostulationes terre
terre in signum humiliationis ex
pansiones manuum in modum
crucis intuitu in celum cum specia
li auxilium per hec cum legimus
specialis devotionis fervore ar
dentes sanctos deo multum pla
cuisse et sepius talibus frequen
exercuisse licet cum eo assistere
corporis spiritu dum tigorem
confidentia q; in deum qua speci
ri pt ea opa mea esse grata di
cunt q; et ardentiore fiducia ad
efficaciora et maiora insurgat
corpus suum sanctissimum vehes
in templo sanctificatis festis pli
cumbentem dicas solutis et mel
le silvestri a cibo et omni pomi
lo melius potest abstinet cas
tigat et corpus suum in seruitute
redigit paulus celi secreta pene
tralis meritis ne reprobus
efficiat deus hodie secuti di
cunt ut no habeat timor mundi
cie ni delicie finem corpus suum
Testis est premissorum moralissima
gregis in xl ho quare oppone
illud pbs Terrena anguilla dum
dit anguilla nudari terrena sede
est districta abstinentia carne
domare deum aut certe plus
minue eo de celesti spe animus
securus letatur quod effossa terra
apte subrigit exercitat auditor
tem de his que in cena patre
desiderat Tanto quis magis meliq
ad superna aprom quanto ab
illicitis arcuus edomat unde
psalmus dicit diligenter exer
ce agrum tuum ut pgas edificet
dum agrum sic corpus a spinis
cogitum domum mentis edificet
Adhuc medicina generis fini

quod dixi sic omnia q; i mundo bla
da et suauia quispiam possimus
fundam talis nos dicto corruptus
f totalis obliuio ad quod omnis
moralis scriptura hortamur exem
tat et mutat q; surgit sua mag
quetite no que super terram
Contractus cum terrena vana
lat et infirmat necq; cum finem
Terrena alia terrenis pnd sic
qualemcumq; pulueris inferiora
terrene cupiditate et adhor
q; sequendo multum opat alie
nacio et renouo ab omnibus
quispiribilibus quorum obiecta
potentia sensitiua solent re
trare et magnetare absen deo
et remoto fiunt ea obliuiosa
Necq deo sperandum e alicui mi
lime spiritali asserui volenti
terrena q; in affectione cum aliqs
horum q; in mundo sua delectabi
adhereat quod posset balsamum
illud superne auxilii et topasion
precipuus mente ampletti est in
delectatio finem arripiens cum al
terius corruptiua necq; corpa
rium se in cena horis ratione
comorari tedium conuiue si li
cuit cena sacra alia deorsum
trahente a toti se mbrice mul
tantibus dicunt q; plures no re
sidentes licet alias religiose
querentes no in expeditur ha
sancte suauitas fonte q; adhuc
habent in se aliqs applicantes
secularia delectacionis quas
alienare nolui a se no tor
in deo suam confidentiam pone
tes q; in illis repausantes Q
quod multi sunt tales qui pue
rilia affectant aut ad parietes
aut animos lectos collocutiones ca
nas risus certi oculi vocis
rubos potius cestes lunulas
placentas exhibitos honore
tumentiores homines femina et

oppmone ſupellectilia rudoſa
et mille talia que niſi exclusa
fuerint hoſpes iſte ſuauiſſimꝰ
ad eos nō ingredit Gelleꝫ tra
les Gris ſꝑ delectari nūd illuꝰ
nūd iſtoꝝ ſi ambos hꝫ capie
tes ambabus pnantꝫ ſaltem
perfecte Dēm ihs tribus ſtiꝫ
oꝛe carnis gtriuoꝫ et nudia
lud amore ex clusis reſtat qꝫ
tū remedū hūg ſtatꝫ ſtꝫ
ꝑ hō ab exterioꝛibus ad mtiō
ra ingrediat ad ſui rpōs ſpe
culatōne qua oīturꝫ ei bili
tas ꝗpria natūe ſue rpm hūi
lians multitudo rūmd plitoꝛ
ſibi terꝛoꝛē ꝗcutiens ſuch ꝺ
perſeuerancie in bonis a ſe ꝑ
ſumptione repellens meditatio
mozis terribilis ſibi ſupſtitē
omnē membꝝ eius grauans
multitudo benefitoꝝ ꝺ deo
pceptoꝝ de quibus racōi
diſtrictiſſimū reddituꝝ eſt ſoꝛ
audibilit ꝛoꝛ eius cōtristas ſtim
et alibi qui ſe repeut pulch
rum ꝺei ymaginē et ſitine
ad qua ipe a deo ſoꝛmata eſt
ſtꝫ memoꝛia mtellectꝰ et bo
limitate qua ſe ſpeculaꝫ et de
ꝺ ſūt quod nulli creature
ꝛeꝑuere ꝺnand eſt hanc ꝺ
peramburlans ornatiſſimā y
magnū meſtuꝫ an ſic deus po
tuit hoꝺ aliquid uoꝺnus ꝑ
ſentare ſua ymagine rpm al
lacens ⁊ ambitans ad ſeruiet
ꝺm ꝺligendū etiā in hac ui
ta quātum poſſibile eſt Dicēs
ſemꝑ illud ꝺd michi adherē
deo bonū eſt Quid end nō e
m celo et a te quid uolui ſuper
terrā qꝫ Dicit me t adhente
net ni celo nr ni tra e aliquid
quo delectet et id uere Quid
bonus ē Deus ſpectātibꝰ ſe ad
querentꝫ illū Et ſi querenti
tum bonus multomagꝭ ꝺuc

ꝺ oꝛtet aut anima hoīs ab
exterioꝛibus abstracta in me
rioꝛibus uersari ꝗd Dilecto
ſuo nō repeut in aliq̄ creatꝝ
niſi ſicut in uestigio quod ui
uestigiū potē ſapie et bōm
tatis eius haet hauriat a crea
tura aut nō ſapiat et digeraꝫ
nō habet niſi ab interioꝛi
Dem ꝙꝫ ſm Augustinū in libo
confeſſionū Dic creatuꝛe re
quiſita de creatoꝛe mquiete ꝛ
ſpondet ꝙce ſuꝑ nos quidem
eſſe ꝙꝫ in te et eſſem et eſſi
gualiter ꝙpe eſt mquit mey
ſes in uoꝛde tuo ⁊ in oꝛe tuo bm
Deut xxxi Qꝫ itaque totus
mundus pleng creaturꝝ Dum
nūd eſtuaꝝ ſicut in uestigio ꝛ
pntantibus ſic mens humana
capax eſt eiꝰ infinitoꝛū in
quibus diuina bonitate pote
tiaꝫ et ſapiaꝫ ualeat ſpeculaꝝ
ab intra Ideꝰ quide nūd ꝺ
nō qꝫ mens humana ꝗ tū ca
que in rpo ſue multo pluꝛa
ꝛeꝑe poterit deo ſibi aſſiſte
te ꝺm ꝗ mt operibꝰ beneficiꝝ
ſoꝝ donata et tocreata id
petiſſimū mens amplectꝫ ꝛp
ſam ſuauiſſime affectꝰ molliſ
tans retrecans ⁊ mod puſilla
nimitē tonſoꝛtans agnꝰ ſtꝫ
ille nō hiſtoꝛicalis ſi typicus
paſtalis cuiꝰ ſanguis ſuper
altare poſte uſſus ē aſpergi
talie iſte ꝑfanus mebriare
que bibit ille agnus qui omꝰ
ſuas ꝛdemit Memoꝛia fideꝫ
inde paſſionis que boīes ſup
ꝺia rogit ut deū tanti mune
ris collatoꝛe ſeruiet ꝺligat
ac mobilitabilit et famulet
ꝺnus eoꝛgo nō uideat qꝫ ſtor
tus mentis nre hoꝛ ſanguine
aſperſa liqueſcit ac tabeſcit ac
ꝙꝫ totū in ſui amoꝛ abſoꝛbe

at nichil relinquens sibi de se
si tamen suauit fuerit hausta
ar scrule meditatus cu g fign
ruri oportet similem mozti
cuc in Cita hac mortali cuo
qi emendi Nad ad lacturi ass
sibus alt amaris pdpi mau
ducari Atqi per hoc patet pl
q td pauce sapit ille bndicta
agnus pacid qi fructifuare
rospicit martibus pludnoz
cuq ratio ad mand d qi d Si
ta eidem nolut conformari
t quia nolut fiere, ad flentib
idd net put gaude cu gaud
tibus Si enq maput apparim
et aggregabnng Quid aliud
ptendut hec hactenq mandita
signa tpe xpi passionis exhi
bita terra mota fuisse petre de
lid stissid monumenta aperta pl
et lume obtenebzato ni tantam
esse huiq benedicte passionis
efficaciad ut Cbi hec deuote i cord
litur in mente ois Dulcia re
manet rez mozticid Quumfuit
Sol mudana teq nd sol et
luna obtenebrat in mente hois
huiq passionis memorat que
tota sua gloriad reponat in rozde
crucifixi Dicens ad paulo mihi
absit gloriari nisi in cruce dni
nri ihu xpi Alia est sua d
munera beneficia ppe psone d
nalibus in foztuit in gratuite
que hic exprimi in spe omitto
musa brevitatis que ad mete
riorata sicitate et rozpore
frigidi cordis emollint et
impigriat Si enq pezatid qnq
alt parua huic vite ad pmid
tempus desmentia hois bene
fitati mente metimat ad diligc
dm benefactorem quid estiman
dm est de tato sue quo nr esse
ur Quid nr intelligc habeam
si suspendc cellet sua rosina

tionem mox in michild nata
huana redigc quicq permitet
pumd dissimulat ut ad or re
deant ameros ruat aut que ros
asternat solem demeq sui on
ri fiant supez bonos et malos
Est aliud ut pdixi huiq hua
ne mentis frigori nutrimend
Gerbid sti promissum quod
se missuri in omnio Cui me
lem homis attendit in letria
depellit omes mestia d salubri
q sentic nd sint p magnitudine
dilectionis t hor qua de mel
liflua medzia fldrectid fiste
rid grandiozid in quibq ois
Grece agnitime et affectime ho
minis venirestur et intioz ho
minat de die in die Resp
gic ad aures huane mentis
odore inestimabzo grandioz q
nullo unquid terreno reau
dentur Sicut in ierusalem
Ciuitas celestis plena omni
tatis et iocunditatis ipax et
nia eiusdem ruti Sanctas
omq desiderioziq Sanctis q
tissima dei t sanctoziq cuige
lozum omq qi biozid Nichil q
tribat nichil qi triste d omnd
que appetunt nd negabit
nulla q timen ibi reperien
Cbi absterget deus abomid
sanctoziq omes lacrimas Jam
nd erit timor neq terror in
finibus nostris quid raro nos
tra amplius nd repugnat
spiid et euacuabit deq oez
pdixerid sarisane qi ppetuo
ligabit me eiq potestas exten
detur sid nid rom electos ois
creatiq tui existens gaudebit
sicd beato erit qi ei in glo
riad t in gaudioziq augmentid
tid gloria aud dm debit in
rozpus nd tui corruptibile
prospera omia adisa nulla

timor mortis nullus hic habebit
sancti in tabernaculis fiducie
in pulchritudine pacis in
regione opulenta dei non
non deo omnia si nec desi
tio si negs bono nel mdm
ipsorum gaudiorum exprimi
valet ubi ut dicit augie ta
cta est claritas lucis eterne ut
enim si solus ena hora ad debe
remus experiri dimmed di
es plenos deliciarum merito mi
te ps stemperunt dicunt aut
hs retribui pt tanto benefitio
ri tantorum bonorum ps missori
ad michil ideo rem aut michi
l ad mercedem meriti ceteri
quid possent si in eternitatem
eorum qui pro te sustinuit suo
rum ps beneficiorum te millies
mille anis eterna ignis gehenna li
mendo cruciares sed ignis
promissa gaudia non post mul
tos dies centum sepius ad
memoriam reducta viderentur
ignium inflammant qs mente
omnes qs tepore et similatem
abiciant ut spes horis ps in
gaudio sit certus de promissio
ne futura libenter omnia sustine
rens ne laberetur donec app
hendat quod desiderant est
et aliud verbum curatum p
dicte sterilitatem mentis qd si ad
promissa nimis efficacia videa
tur tm totum rubigine et sanie
cruat misi ho pene insensibilis
aut ut diad mortuos videre
nu nulla spes vindictis sup
esset et hoc de verbis gummatum
sit accendens gehennalis ig
nis infernalis eternum ira
metuendi sup oia et p oia
bus iudex deinceps cruciatis
sima facies spuma maligno
serpentis a vultu splendidissimo
beatifice trinitatis et a gloriosa
omni sanctorum sine omni spe vin
pande salutis ne corporis qs
eternus cruciatus in ignibus
horribilissimis sine spe egre
diendi ubi mori si possibile
esset gaudium deputare ubi
quietus ac diuturnitas ig
nis exustionis ne ut in puni
pend et tormenti allenuat
ps singulis horis nouis ardo
nouis cruciatus accedit ubi si
ne nil licet appellare ne pe
nna neque mederi gratia
omnis ablata e ibi fletus et si
der dentium undique sine hinu
rus ubi ne quem torque mors
ner que torquet fatigat ubi
a frigoribus nimium fit transi
ad calorem ignium nimium ubi
si tot lacrimas effundere posset
miser ho quot guttulas mare
in se gremet post tot lacrimas
et tot centum milia milium annos
penis michil prodesset tot fusis
musse ps iterum atqs iterum re
novatur lacrime atqs adu
sine fine fluvius ibi michil
audit nisi se nil se nil quia
natus sed maledictos dei
et sancto rum et omnium simul to
ardentem ibi nec memoria
priorum gaudiorum ut ad pena
ibi ps pazius monetarios de
nris que in parte ps stuppa
ignita clabi et ossium denud
bilis pene intribuerit ibi no
vide aliud nisi lazuales demo
nia facies et ignis meporum in
bilis et tumultu ac voce clamo
ris terribilis circumdati gloriosi
ramus ps et in deum sunt tantum
date illi tormentum et luctus ibi
mus filius et filia matre pri si
lus et filius patre maledicet
et platus negligens subditus
et subditus malefactus platonem
mus corrigere negligente malefac

Ibi gedebunt sancti in gloria qui in priti habent tanquam stulti et abiecta quorum vita horribilis estimata est et finis illorum sine honore Ibi sitis ardentissima fames esuriem tissima ubi potus et si desiderat unde ei poterit imperari Ibi totus mundus red omnibus the saurus suus si pole est daret pro una aque guttula aut pro una hore liberande a tanta pena Ibi pertinacissimi bellua et mgi gementes nec misereri eis nec dampnatorum una alteri im putabit sed anima corpori et corpus ade flebunt et in rotula bulbus lacrimis una sup ad et plis sup serpo no plus super tormentis aterrimis et super amissis gaudijs eterne que ta facultas adequate potuissent vi de ad videri labore quod supplicium vere erit Ibi adulans et adu latus fragens et gementi assul tor et assultus in malis pari pena punient Ibi nullus sed penitentia ad agendi et non erit fructuosa qui hic noluerit pe nitentia parua agere et fructuosam Et si possibile esset et post tantas penas experientes dure nimis et parum tempus penitendi spes et remedium assequi vi palpabiliter esse et intolerabili se subdent premie ne iterato tantas penas regrediun subire et ad videre nobis hoc tempus donatum gaudemus cui homines cessat a penis agendi vno et in dies torquentur sibi mala cumulant per multitudi nem peccatorum quasi deus aut ea non videret aut ejus pie turus non esset quorum etiam est impossibile dicere breuiter stric aliqua narratiua sterilitatis et temporis mutis nostre per stric it per verbum quadrupedis ut videri etiam rogo tu fabulas et bestialis et tam insensitus et pene mortuus quam sue hor tormenta impetus a tempo tempus no cognitat nec ea bestia perberbera et onera disciplinabilia sunt ut asinus saltans ejus coriaris aut quis cantans etc Ego talis no potuit bestialior et bestia sole appinquate hic ego ne terre ribus nec beneficiis flectamur Alter qui hic terroribus et quadrationibus sacre scripture nec pie emollieri pot catholicis ignes eudiae ignis diuersi sunt durissima appellat aggressi sunt ignis ferrum liquefaciat et spinas intractabiles facit ta bibles ad minare veneratur Postremo gemet in se verbum illud quod excellentissime quod tunc est odiose illud sterilitas mentis tempore et gehadud ungentum gementis amaritudies quod cetera etiam pretendes et vera dulcedinis plenitu dine post se relinquens ad ad ad se venerata ante mentem om nes a suorum patrio ad dominum multitudine horrore turpitu dine diuinitate tua suam sedentate retro et flagitio ad amplitudine quibus pruris fuimus que ad erubescimus aspectum mei patuerunt et nimium cordis dolore ste aplo que fructu habuistis in illis in quibus nunc erubescitis nia finis illorum mors est vere mas salubrit hoc cognetu cuilibet tali abinde dicendo Cato et Gide et malid et

amarid est aliquisse te dominu de
um tuu et non esse timorē eius
apud te Gusiden. z. et alibi huc
to Ungentū fac tibi plancta a
mazū attingē celiaq et aspergē
eius filia populi mei eusdem
oi ſor Ungentū nectaud et
pigritud anima fidelis siue ſe
ritatis sibi ostia a qua vigila
tissime eripi nupsit pad sibi sim
bera congregat collugat ac terit
q in mortariola aſte tū mul
tis necessitatibus undus incipit co
gitare vias suas pretereas et
nō palpando nō dissimulando ꝛ
reperit varias species peccatoꝝ su
orū ꝛ me' estimant' pectora alla
simul aud coquat igne quodā
pene et dolore ut possit dice
re ꝓ prophetā dū calefiunt cor me
id intra me et in meditatione
mea exardescit ignis sic q̄ cor
contritū et humiliatū deꝰ nō
despicit ad ipā aiā pertinēt
siue quecūq; principia ꝛ
dicere hoc Ungento incipit plu
ries q̄ suis necessitatibus hoc co
tritionis Ungentū sibi applicare
sollicite nō neglexit Quoq;
se quis cognoscit spūd hoc sanc
titatis huius affici ꝛ ardente fon
te devotionis aliq; suā sanct
tatē ad hoc exercitiū ꝛ cor
dicat hūc Ungentū ex speciē
Dimid ostenti misericorditer mente
sua mox q̄ sentiat mollitiem
ac cor tritum de corde lapideo
trasformari memorans Dimi
na offensam pena q̄mmu
tā p̄missione sibi facta a deo
ꝛ uocatū sitiane Gnadus se
nectutū ac tamud misericors ꝰ
aperiam pudici q̄ sibi clau
sam ut diuinitus sibi queratur
ingressū mortē periculo mor
tiferis nexibus depictā
Jesus Logo hec recogitans
non maculant' ad cor ꝛuerti' sum
deus lacrimis ipm ꝛ oprosē ad ei
fundens timoris et q̄ punctionis
spm paterent an nō ne illa sce
pertractet mulier obscura per
has species suorū Dimid deuotē
ad pigmed me lacrimarū oc
sterilitate radice exciens sed lac
rimis pedes ei⁹ lauit tribus
terfit ostiolis tuit et Ungento
unxit ꝰ nisi falsissime negē
unde lac' me sue petro ꝑ fletu
erui nisi q̄a ꝛuerdatq; verbi
dominū ꝛ sue trine negationis
cū exeret et fleret amare Alias
q̄ vias sanctorū Zimadō ipe
rius topiosissimā siluā in qua
tales herbas et species Dimid con
spicues ois ipd sibi tale Unge
tū stringoms asserunt hās oēs
species de facili sibi quilī q̄uerē
ad manū q̄ habet mq̄uitates
et peccata sua Intret aut ad
cor sūd excommūs disputacōs q̄
vias ades cite sue p̄sume sūm
ezechie ꝛ regis Jude factū Recoga
tabo omēs annos meos m amara
vitudine aie mee et hr̄ sanctē
Dimisit denorio sapiēt et vita
dit omnib⁹ corpor hec ꝛ cruditu
remedia ut p̄dixi David sci
orat sibi donari confirma
mquit me m verbis tuis

De pectolitate vitulate et sequelis huius sanitatis

Nunc super est prositate et
stabilitate hūg spūalis sua
uitatis ad eā aspirantibus m pte
nostra facē salte mexperte nō
ex perti satis ea nostra habeat
nr quadra ꝛ ex plurē valent
Vlo eū amatore nisi m pte cog
nostr' Ju nus figura obtentū
terre ꝓmissionis facte ꝛ melle
manat' ꝙ ficus malogranata
botros inde allatos filius isrl'
deus demonstrauit ne tederet

utmanis ⁊ libor⁹ deserte m spedul
redmis pcipiende nō teneretz
nūc xm ⁊t quide duohentilis
nobis testimia me⁹ fundata
eozd qui prul dubio impigrāi
hant⁹ hmoi spualis voris dulce
dine qui tamq̄d experti testi
mond phibere pnt scientie
paluia reperima m eozd dulc⁹
que appetitu nem mutant
⁊ accedut ad ipaz degustādā
ctue licet principaliq de delicijs
eterne patrie pscripta sit m⁹p
her dulcedo hic degustata que
dā mō rosimis et pulcrū est fi
ture dulcedinis ideo cend nō
magnement⁹ ⁊ de priti empenda
sue ut aut quid ctrud magnū
multitudo dulcedinis tue quā
ostendisti timentibus te quem
admir⁹ ab eternitate domine tue
et torrente voluptat⁹ tue potā
bis eos Siant enī m celesti patrā
in etnā triumphante mithi iocūd
dus quā frui hac dulcedine
de visione brisica benedicte tri
nitatis obi fruc ad fruc⁹ in sin
claritate ronmebit⁹ sic m hac eo
dio mithi suauis p̄tensus ⁊ esi
m enigmate et m speculo ⁊ nō
hic patuerit videri salis quādō
ctemplationis suauitate medi
ria habimdeū suauit⁹ hmoi de
gustat⁹ est enī hec speculatio
m pegrina hac terra eligi fis
huadmodū honozū ctrenuus
illi fuit⁹ cuitate ⁊ speculatoꝝ
in ea ō nobilissia Nā q̄ ipd
quoma fuit finis eo eligibilioꝝ
et ⁊a theopretis (Qui omnibus
modis anes humane mentis ad ip
est dm̄ gendā ner si m suma sin
altitudine ut olim legimus ml⁹
tos p̄latus Grecos fuisse non
poterit obtinere seu apphende
ideo desperand aut cessandū
est a laborare ⁊ ipd obtinendo

Habet enī pene infinitos gr̄dos
quoꝝd infimus est etiā desidera⁹lis
qui gsistat salue m desiderio hmdi
di diligēdi operandi ꝙ ho pt ut
si nō esset tā gratissimus amor
intellectiū et voluntate homis
absorbens ac m igne ardentis
sit tn̄ vel remissimū desideriū
illius amoris ut amor nō de
sit amor Dicit enī ꝙphā sanct⁹
Concupiuit aia mea desiderā
re iustificationes tuas in omī tpe
dicte nō dicit anno seu diligo tu
as iustificationes quod ꝙpm quid
est perfectionis nec dicit desi
dero iustificationes tuas quod
magis distat si adhuc infidi
mo infimū gradū ponit sit
gruptiōn hmōi gradū ad p̄mo
uendū omes tolerā desperatiō
es ⁊ ad animadū quelibz
etiā imperfectū ne gruptiōe
desistāt etiā si nūdqd possidē
ghugat Optimū nō hō infimū
gradus possimus dicē ancessiō
inent⁹ ab eo sine ghemptū et
mouerā sine eclipsensiō cuiscūd
ut si iudicio Diuit quādō de
eadem speculatiōe seu dulcedine
dic⁹ aut scribit⁹ Amadeus cend
hō nō propit ea q̄ spūs sūt nō
sapida sit illi De eius ⁊ruct⁹
prositate ac excellentia nō ab
sure de scribit⁹ Quōsitate illius
glorificat gaudentiū habet⁹ de
Dāp Cui ⁊t alibi ⁊t ppōsitū
lam ꝙ⁹ et sedibus ⁊ domi
ab mithi esse dixi m̄ ꝙpiciad
eius nec illi ꝙpiam sapidem
prosid ⁊rud amē aured in ad
paratione illius arcana ⁊ exigua
Dāp vy ⁊t alia multa de ipius
prositate vtilitate ac ⁊itate
in libris sapie reperiunt⁹ Obiect
tū est Dignissimū ⁊t quōd cer
sum⁹ ille amor est omibz alijs
excellencia sit deus ⁊ ea q̄ dne

distantius

diacus ad deū spectant ut de ce
ffancia potēt sapiencia bonitas
mā beneficia gnadmtes eius
que dulcius r̄nolūt d medā
a qua omia hmq mūdi desi de
rabilia ¶ deo cui desiderium hoc
ignoscit qua tē ignis cersat
qa deus hug mquit moyses
ignis gsumes est ¶ de bonitate
trid eius & inabdabilitate pa
situs eius qgno sit cui quid
homo in se aia melioes ex
redit aia in bonitate qz quid
est natūm expo teste hoc co est
illud supmum hoīs bonum re
quod superiore poēn hois sz ro
cersat Abstrahenda d gr mes
hoīs a multe et cm adhesiū
hoc vero facilius hoc tenebimus
hoc dureabilius amabilius &
O felix o sancta aia que sim
pliatam mam applicasti cu ml
tarbatma fuerit et quid
vincerit
dno quid prosa amargrata
mbenta compassi aia gentes
dicens qz in tu spus exul
tauit quid pcty a dno hec
exequta et co no ad mspi
cuit tibi ¶ quid cui fiasti
gmutacoz multa pertura
grudia mpfecta merore per
mpta turbatma dilacrtma
zelmquens et quid eternum ex
tellentissimū gaudissimq ad
bus eligens dnm cui aliud
quezit appetit et diligit odt
torum orbis hoīs vmo et ois
creatā msi operatione quemd
te natūe ad qua sē delectamo
aut sensualis aut intellectualis
aut nālis dnm co dulcius sim
nug qz potit hoc delectamoz tri
bueze fm id quod dnt homo
fm exteriozē qua pdicta obiec
ta delectabilissima et cui fru
uero qz aiaz devotū in se ho
te scripsit esse quid re co spm
fanens vmo cui sit id ipso spo
nichil in se hui mezore aut
gteri statum Reliqua co gaudz
et si cdent sapoze quendā
afferre cadura sut alr cura et
spus afflictua Et si eo tpe quo
in nr̄a sut delectabilia appa
rent tri momentanea tri sunt &
pg se trauda generata v̄linquit
oēm v̄moz fid dei offensa in
ferta & emaculata aiaz q utez
oz ut turpit p seruitutē prime
emudetiaz dicat qz sibi ipsa aia
dnm fructū habuisti in illis d
quibus nūc erubescis hmod
erat qm simulatde rōnā pria
post trasitū festa nra gaudioz
dicabnt dnm nobis spōz sunt si
perbia aut dumiaz uestrā q
gulit nobis Tradiezunt oma
illa tēpia cubza et tm quid
medius pdurres & tāquā na
us que pertūsit fluctū & aqā
tū id pterierit no ē vestigiū
ubeme Sapā 6 Sz pfidoz hec
tūsidria & infortuna gaudia
pluēs hodie hui mquisitores
et cultores id ipsa inebriant
pene oēs hoīes et eros eos ef
fectui ut nulla alia mbestigare
dignet ppt̄ pria sua que se
amabilia ostendut solū ad
sensū eptera aut entera sue
vero peremptoria sut salutis
veneno cui cupiditat infirmi
a malicia hui mūdi in falla
cibus diuitis tristitie et ho
noribus in voluptatibz rerum
seculi qz fauoribus sue mbena
opus fuit qstituit Eoīn 6 ea
phema bona que fide recipiūt
pauores hui mquisitores nec
mzid qz hauzient de eternis
que sensim no patet si solū in
tellectu ad tā exercitū pau

n consurgut tumbus tñ mobil
ornandus Mouit hr aiaz q̄ ten
tamplatione ac dilectioe dñi
amplectens ⁊ quasi dulcedine sua
uitat experientias in se formas
mestnalibꝫ gaudio dulcedine fru
itionis affatur dic a le pegri
nans ia in telis habitat Et in
memoria hūane suauitat deo
exultat et iubilat Cuius siquidē
gustu totus homo interior hila
rescit cuius intelligēi serena
affectiones dulcescūt ⁊ sancta de
sideria in deo quasi fructus fe
licissima ꝓdeunt Exteriora aut
exercitia corporis licet in se la
boriosa tñ ignis unctq̄ feruen
pīt sentire non permittit habēt
cūm egredi obedientia sic mod
phuretis mandatis imperate
festinat et aliter ad mercedē
hmoi disciplina sensum exercet
trahit sua honesta priuilegia ut
nil credat nisi quod edificet
nutrientes Cunc verba iugunta cuo
lant ex ore tanquā scintille de
camino ardenti euaporates ex
hilarata cui corde os loquit
Cunc oculi columbini depsse ⁊ san
es simplicitate decorata Incessus
maturg risus rarg aut nullus
pauca et pudica verba cibus
sobrius potus non ebrietatis
Corpus cibo sobrio edomitum
Colimacta sed aiad apparet rollegi
te nō querit sic pudicissima
tuetur uirtutibus sue castitatem
interiori ne ignis accensus ex
tinguat cui omes curā impen
dit Ventos turbines negotiozū
seculariū denotat a q̄b tuere
Colluptate nō admittit lingua
semp appetit sanctarū medi
tacoēs de xpo mirabiliter Cui
frantili infirmite laborāti succu
rat cōpatiens fragus sibi afflictio

fatigatiōs instantias insidias
suas passiones quibus spu
tus uersiones retat sine sermone
passionis stigmata in corde inclu
ter uulnerato Cuius inquā et ā
sacratis frozibus quid decet
gloriosa resurrexe admiabi
assensione gressum q̄ ad dexterā
patris et gaudiis promissis le
uetur Collate lucis igne mi
tigant ne extinguat Ō le suauis
sima Cita quietissima quasi cio
cundissima mentis exhilaratio
quid unlle queat exhorres
turbare molestie furores nō ef
fodē latrones nō preripē sen
ra possessio quid nemo amittē
cadet nisi Celens huc inquid
exeundi nec fine reundi si pa
hanc Cuius perfectq̄ possidebit
Cui pennis nō redit Imo fortis
catur tormenta quasi pendat de spectu
quasi cruciatus q̄ Cui pendit fauor
adudq̄ filiū intuet Cui suauis
tas mentis est oleū quod omni
liquori superuatat quod sanat
et illinit ⁊ quod omez asperi
tate pria suauitate lenificat
Cui oleo Cucti apli et martires
suauissima repuntabāt morte
martiriū ⁊ dulcedine sem
piterna Cui primus arde
tes lauree nō tollerabiles Imo
amabiles sunt Cui lapides et
sapa stephani nō sortie sunt
quibꝫ ⁊ martis suppliciū sustu
lit Cuius petri ⁊ andree cru
cis dulcedine ascendē sunt de sterilo
Cuius magnifice alte dignite
cium ⁊ ad cellas melissie Cui
cia seculatia grauia subripe
dibus gradiatē sunt Cuius
cenuma asperitates destruxit
noctiū psalmodias ꝓlixas in
risū gaudiū q̄ conuertit Cui
dormēs nocte cum tribulatiōe

dilissima nō solū nō timē fas
appetē sanē timquid timumdum
ponentē omnibus pēnis stand ali
ud quid promissū est desiderū pē
cūta letabimūda et finis tāquillis
porhanc spūalem dulcedinem
possidentur omē qz tediū depel
lutur mellifluus qz melodia hmoi
spūs in corde bonis resonans
labore cui timet cillemat sic
facē solet romes timet iorū
duc lictū deprimens narrabez
qm fl. sudores et laborab timē
tes sua iocūda narrando absterg
it si deo gīa si gloriā admi
randa ac tenombilis si denuq
ppe aut animoda et saliabi
mercatū optat hanc vpaz de
qua loquunt spūalem pigre
dmē nō pigreat amplexarī dū
quis aut cōa parit gflimt
et omia aduersa superant ihc
ppad nati aut semp e in pace
Diso delicarū flores genus
tat odoriferas animā iorum
amātes semp trapit fulgē cui
floribus supa malis laguer
amore dilecti halitus id que
amat sitperat Dilectū ut tene
ns Diligā nec amore sanctē
predit cui in ipsum ers ad
ris quātū ad dilectū qm e
infimus licet ers amare sit
finita de forma gspiritū qdez
aluis se offerunt ad amandū
Quē cui desiderabilia cēnea
in qua rōe lign sicut guttula
minima in qua rōe carnium ar
dentē que primus qua attingit
flamā extinguit Nequā cui
arder meus amore Dilecti et
qz se roformat in solidate et
in operib exercitate quādo nō
placitū videbit cidi cui quid ibiqd
nō partes gloriosa et in pas
sionis desiderio et in labore in
defessi sufficētia nō requiamus
grecē passionē si supergredi
gracē z si nō fraternitate operē
tū soliditate pūpte deuocionis
ac rūg exuberātiā redimdat
exterū operū dulcedinē affiu
entia nō cui pt arbor bona
malos fructū ferre si ex fruc
tu suo cūa quecz arbor agnos

De ligno hō pigue sn habz

Ex quibus odoribz possimus
aliquātulū medicina sumē ista
interioris suauitatis hō finis ma
nus et unctio nō ille ignis in cor
dibus oīm nō est equalit in
causis pīmus et unicus gdus
cuidēt agnoscē p hoc qp z si hoc
nō est per se in magno estu de
sideriū affectus tūc amore ad
alios qui huc ignē in se gtinet
Nā z dī de ers nisi nō retrā
p psalmistā qmiata tuncres at
dominū glorificat ut qp in se
nō qsperat in alio brīficat z ad
participē bonoz alienoz
efficē p amore cuius p hoc ex
cludit qtemptū rebellionē sā
qz tādiu ers esse ut qm in alios
diligit sibiipsi exoptat Inde
asqui ē nēi ad bonū quem
dam bonoz exercitatio exercēdi
anda audito doctrine bonoz
feruor ad audiendū dei exercēd
atque esteē z obediēi vnctio ut
torpēd dulcis desiderio eos ex
pedi z nī ers quezsandi in pe
nia cozēd se hūdiet gerendi in
absentia cō sublimia de eis sen
tiendi appropinquāt cui tales
ad ers ymitandū ad quos sic affi
ciuntur neqz patient audire prīs
ut aliqs simstē de breuis ist nisi
quis loquā Aliud signū huius
dulcedinis salūt ers e et si
nō actu mens feruet ppensio
est impatiā tū pūtrite cuius
nō sentit silēs horrescit z quasi

nalit̃ meditatio se conferat ad
aduñ pernecessariu ut sit abhor
rens a rebus forinsecis opa verba
atq; separari ab eis semp qñ po
terit sine scandalo cupit no p
prias contemptib; si eorũ cor
ruptos mores ad mchilid dep
ravid deductus e in aspectu eo
maligno sed cũ mens sibi ta
bene testa dicit Odium erratis ma
ligni aduñ et ad impios no fidelio
res hñtabit in medio domus mee
qui fecit superbia &c Exosi eo
qui ad tales quodã amore afflict
ipe sibi testis est q; curia unus
detestat̃ ad similitudinẽ hui plius
sit tristia amore Tm signũ est
q; opa q; facit sibi sapida cũ
q; melle pernecessaria no ex assue
tudine seu verecundia si amore re
dita eque prebebit dulcis delec
tatio et qñ gaudiũ verbis ideoq;
repetit meis Nã hui phus delec
tatio q; fruat exercente in ope et
pena deliberationis est signũ hñ
tis gradi Alias si absit hec de
lectatio et super no erit dulcedo
operis si fuga hoc hunc et in pp
cotidianis delectationes quetedas
ad interiora no sentit Deo soli
tudo fit odiosa psalmodia pro
lixa onerosa omnia spualia
exercitia tollatis lectio oratio
meditatio cuasime et p fructoie
p duñ in actu et ad tedio adhio
so Spũs vero ille dulcis non
dicens tibi operationũ omniũ fa
cit saporosa Tertio signũ
est q; hoc abstulit a se superflua
vana inutilia delectabilia tũ
sa et sensu exteriore irritatia
et blandicia supellectilia vestes
cultellos tibos loca et retia que
pue hoc oblectari ut sit tediosa
in exterioribus sed in interi
oribus appetens delectari tu delec-
tatio delectatricez corrumpe delec
tet se mutuo quanq; simul
et semel in eode subiecto Ten
nunt neque consolari aut mea
sa in exterioribus meor sin de
fectatus sum &c Secundo n
hereditando evidens signũ e eua
cuatio interioris delectationis quod
sa exteriora occupatio et voluptuo
sa aut evidẽter ut exercitia spuia
lia et cure corporis mediante eui
dens contemptus e exteriora
sit corrũpe pollutudo certa
methilog signũ est mentis mal
te Deo bilis et aspera et obiec
ta exteriora preterup metenti
interiq; de se pollicitud ad exte
riora semper Unde sequi qñ
tu signũ est no hoc fieri q; p̃ utroq;
facit ad notandũ aĩ mentis otio
sos proprios defectus quibus p fertur
quibus subiacet passionibus
aud quadra demerita cumulat
multitudine suoru peccatoru
quatin pro eis satisfacit penitat
ce cũtio ce sibi restat p̃ solucio
Cumulid humilitatis dei sue fidei
quam sibi pro quibus gratuitame
& si no curiositatem redde te
dere ille ea ad lucra exigendo
sit quando p̃fert in exercitiis
aut forte a primo fervore ref
quit caritate prima relinque
do ad quid se casto obligat an
quid ea transgressus sit fide
prima scripta faciendo In temp
tationibus suis debita remedia
adhibere studet conat̃ qui rotthe
p̃fectu spuali operad dare et
si no tepesit in via dei et si
studiu sui &c curationẽ passia
suarũ proficiat aut deficiat discus
sionis ossee sue et examinatione
ppria recolens Ezechias hortatur
ad hoc exo ezechie regis regnata
lio ocis annos meos in amari
tudine anie mee Et sapiens

Iortema diligent q̃ queste ꝯbu
petoris tui qua ꝯ mitiꝰ suaes
bestialiu passionu et mclinatiõ
nõ immerito intelligit hic mp
oia opera spualis dulcedo ac
nobilita q̃ue tulquid ignis exa
minat atq; probat singula q̃
cũ hmõd gerãtur qui ignis
nõ quesiit si q̃ sint leuificat
atq; attendit dr̃m tale geri
ꝑlectu nõ ẽ ꝯbuendu suoꝝ
curatione singulis pzlustrãdo
et debita r̃ media adhibendo
nec cessando ab accepto ꝓpo
mpglio dño tale nõ ꝑficẽ m
cita spuali deuotiõis q̃ mere
mento Qui & alie signa plura
m Gro. Iud sibi q̃stio de ardẽ
tibꝰ prouidẽ ut gemitꝰ suspi
ria lacrime oratiõ frequẽtia
ꝓlixꝰ et turbatꝰ fugã amoꝝ
celle et solitudinis asperitas
corpoꝝ adhibita in quantũ q̃ af
flictiõ m adueasse parta side
tui ꝯbuus serenitas risus nã
tas fuga tam tabi finis simplex
et pudicus delectio oculoꝝ
excussio seculiciũ negotioꝝ
quassio ꝓmotioꝝ que omnia
ex eadem fonte ꝓcedũt dr̃m
Gro desideria & ardentes intiõ
cessant nouit ille qui ignẽ in
se sentit quẽ quanto potuit ta
to absondit ne a cruto tame gle
extinguat Cognoscat quilibz
ẽr spualis religiosus ex p
dictis an digne sueꝝ digne
sit aspirare ad tantũ spuale
dulcedinẽ que tã pius sentus
ed impellit ut in Gra dei tria
rit̃ referit q̃ narrat ad finẽ
Et quid tediosa vmo pãculosa
timeretur illoꝝ qui ad singla
opa spualia tepidi et frigidi
laguet et torpentibꝰ publice
platoꝝ mstigari dnt ad dcta
deo ꝑsoluenda in quib nr dei
nr̃i ꝑd delectant hinc d ꝓ ꝓ

plurimos reperimꝰ tali tepoꝝ fri
gidos luce quid fernoris repezit
ad tante q̃sumat dr̃ reprehẽ
sentes seculares qui forte erad spũ pũ
nidi ad tales attendentes eozd
vdligiosoꝝ salte aliquoꝝd mo
res dissolutos & maiestatem a
tos q̃sibetudes nauseã grauat
et ab ingressu retrahit ad se
ipsũ reuertentes putrides se an
gelos debuisse inuenire quos
ecce homines fragiles reperezt
Nõ aduidentes et si quid im
ꝑfectos debilitatꝫ eozd stola
ꝑd meditat tñ et nõ dubiũ
est quin deus et suos hz in qua
libet regre gregẽ quos ymita
bilis talibus ꝓfert nõ imp
fectos Negz enim ꝑmittit stole x̃
immortalis sue quid olim sp
legentes fuisse dicte stola celest
m celo emptores nõ sunt ba
nia a pezuessis luafero ad su
os ꝯplitibꝰ hoc ꝓbatee Nec ꝓ
pens paradiso abstinet qui p̃
mos paretes decepit Nec ar
cha noe sine pezuessis fuit nc
dom abrahe nc vsaac nc iacob
nc ꝑd gregario ab ipo electi
tamen cum tribꝰ pezuessis
Oz enim optima p̃mpta sp
esse pessimis ꝓpt gloriã eleꝛ
cumulandã et quod hic quid
m futuꝝ ꝓdit felicit nobis
reperiat Et forte in stolis op
tellentissimis stoꝝ amatho
ritaꝝ in thebaꝝ de partibus
tepãd anthonii pafunen ma
thary Grozd angelice dicte pu
tandi sut defuisse pezuessi hic
sponderat ad hoc qui collatedes
seu bitas patred se retulit legis
se medie dicte repezidt ab
fuisse pezuessi quid enim
si eadẽ hoc gregarieꝝ monacho
rũ mutuit quottam remissos
aut negligentes testẽ e brissy
greg in 20 libro dyalogoꝝ
de sancto pre benedicto q̃les

ppe sunt monachos ipm̃ m. alb
batem eligentes qui erã bite p
sus insidiabant. Cenerũd dño
nistentes ut ipm̃ nutrirent nu
quit ideo desinit scribẽ r̃gula p
monach̃ distrctione p̃cipua mo
quod ꝑpt̃ paucos pezuersos desist
reaare aliquos monachos de nouo
ymo postea multos millud nõ
thorũ aued susteprit facturus a
mmarũ medicinã ta ꝑsuasit
quod curauit optime et ꝑgru
entissime in sanctis r̃ligionib⁹
ꝑparari Ner debẽ arbore toti
ꝑstidi licet quedã ramí steriles
in ea reperiãt si infructuosi
palmites putadi sunt et fructi
feri ꝙsuandi atq; fouendi ꝓ
logisant. ge mmõ tm sipient
qui tõ lõgo apud pentere et
saluti derelinandu putat qua
aliqu in eo reperiãt. impen
tentes aut pezuersi Neq; enim
apls tõ desistezit ab electis duo
decim apls licet mdis de epatu
suo pdicatibus est ymo electi
sanctus matthias in locũ eius.
surrogauezit Christus enim sic
se gerit nõ decrit homb⁹ ropria
pdigandi et spes toto nadisi
cuerit ymo desidie et merore
ꝑpue assidebãt dñs sm qm ꝑpt̃
aliquozũ mores ꝑuersos a sta
tu derelinat perfectionis Nã q̃
in r̃ligione bene ꝑperunt ꝑ
sed aut negligentes r̃ mertentes
ad seruitũ mille repezunt fatuũ
est ergo pentẽ de ingressu ꝑpt̃
aliquozũ mores perfectionis dis
tonemerites nõ nego potũt epel
lere bonos ut malos ymitent.
si mali ameritis eozũ p̃uabt
sicut lilium trestat mtũ spinas
erã si in medio nationis ꝑuic
et ꝑuersẽ habitãt q̃tm gat de
quos lucrẽ ꝑnt sicut hadria

nus cumdo ideo gloriosores ꝙ ma
los. ꝑmixtiores. Quod ergo ꝑ se
sumit in argumto hr̃ dicente mu
tat cõsilium eos Nullo go pacto r̃
fugiendã est scola perfectionis
ꝑpt̃ cum ꝑfectos fr̃ ꝙsidendũ in
duo sanctitatis q̃ diligentia ꝑ in
paritate ꝑfectionis dilectionis spũ
alis que roborat homines mt̃ adũ
sa ut etiã si bestia deuorauerit nõ
sicut olim pisces ionã ꝓphetam
nr̃ pacem cum eo et secum esset eo
mutuam tm̃ pacem ad ꝑmissos ictus
hã terreat. et deuoredat ut mer
mes fieri solent alias desides In
cumbẽt cum ꝑparare animã nos
tram ad tẽptacões accedentes ꝑ
ad dei similitudinem ẽra ij postea
in magna spũs exultatione cur
rituri ꝙa mediatorem dei ihesum spm
sanctum conducente et xpo admini
strante qui est via veritas et vita ꝑ
secula benedictus Amen

Explicit Ogmentulus deuotor
Ogod scriptor agit grates q̃ sibi dedit

Quodam tempore tu multis actionib⁹ mia malui seposite mentis me collegissem et loco silencii petuissem ⁊ in ꝓpa solitudine me ꝛ̄ep̄issem meditando q̄ circa staret super speculam ricose ututis varietis altercabam tumultuosis cogitacoibus sine puto in me se sibi succedencia ⁊ q̄ bona aliq̄ agitarem⁹ necessaria ad modu⁹ mar⁹ fluctuosi q̄ nulla stabilitate quieta⁹ Cepi admirari tanta tempestuositate cui⁹ principiu⁹ sumet ⁊ quo tenderet ⁊ quo ⁊ si ꝛ̄ipsum aliquo quo posset et opesci Et ex pa admirande ut olim sacerdotes megipto repi Celle philosophi ri ꝯro indigne arbitrabar de his aliquid philo emendare si tu digne quid sacredente ad inspectoꝝ hanc plenius scripturam sanctam ⁊ q̄ mordae que in omni custodia cordis marcidinosos observare ꝓpriu⁹ Et quid incep⁹ ac cogitatu⁹ mala in cordibus gestris et cor ꝑphetam esse quo morabunt⁹ in te cogitacoes nosse ⁊ de orde exuit cogitacoes male horribilia adulteria ⁊c⁹ ut xc Et ꝓm sit q̄ de ore exit ep cordis ꝑ reddit ⁊ cet cōmunicat homines ⁊ cetꝝ multa talia q̄ p ambiguitatibus aliquid dubitandu scripturaꝝ se offerunt patent Et an ads cogitacoes puri pondera asserendo esse quo ad veniam culpe sine pena in foro cōscie sint pensande Et q̄ sint cazꝫ limites quo ad ingressum ꝓgressus sui et plenum libertatis arbitrium cōsensu ⁊ quo distin Caleat q⁹ pede figunt in a roe accepterunt an resistere⁹ ad nocumentu dubitat sit no trahi in culpa q⁹ ad rationis auxilio no mittit⁹ expedire hoc vbi ꝙ ut puritas assistentis et assessoris requisierat tm̄ in re aggrediendo utilia quo in dubiis pertractata ꝓferri ad finem gradu cogitacois in se ⁊ in ꝓgressu et mori et acceptatione gerendis culpa⁹ vel dubium est Sacerdos No enim impetuosa et deliberate pro videns ⁊ mox ꝛ̄siliens aut ꝛ̄pulsa tanti oneris estimadu est atq̄ culpe quam est desiste rata morosa q̄ placens et accepta Omnia quidem hec sue ut corporalibus obtutibus pena scilicet cum patꝛ̄ pateri videndi gerit ardorem integre que te ⁊ silencio scrutantis subtilibus finare si quis ea in se velit experiri Et de ut ꝙ̄a puncte ecclesiastici hanc cogitacoem exploratiuꝫ ac diligenter adhibere ad eas scrutandas vel in tales esse possent que aeris in generedo damnatoꝝ nisi ꝑ sa reandu prius sufficeret esset expiate Quamvis testis accedat pena apostata lucifer qui ad suis reparibus solus cogitatione mē ruinam in ꝓpetuo deplorant sine passionis opus sibi ouis Testis est ⁊ infallibilitate veritatis sue qui in quit videntur mulieres ad concupiscendu eam ad sit ad opus in sola cogitatione mechatus est ea in corde vel in opere ⁊ vel absq̄ dubio mortali culpa vel obnoxius Putem⁹ prudente et benivolo lectore ingemo pululat mihi fore de his alia plurima complectoꝝ ingemo altiora ꝙ̄ dicturus sed ꝛ̄ticuans do tendo ab illo que ꝓpe dare no valeo subiunctis hec dicenda ꝑ me

exam̄d pezinozū et clariq̄ sen
neriū pertigens m lmbs et a
lne meis stripīs vmulos ff
dam et panes rbaldi grossiet
lectoribus meis dner ad fonte
purorīs ⁊ panis tandidiozis
pueriat suauit ⁊ qua mā tr
trunda ⁊ sualis no est n̄a plu
ribꝫ tractatoribꝫ climata et
tr̄ multū ⁊ alis et n̄ria ideo
ꝫ lectoz̄ fore gtentū no appa
reūt quidē effinde' poterit
stilus et si quis alt' sapēt sūd
ori intellect no treadit sibi p
stribi p pdcm stilū dz end p̄m
aplm̄ suā zo me re no plus d
gradi lmbs qm ēd sūd lectiū ſ
et alis qm p̄ fictorie enuctia
uerūt Nd am̄ meū sūd exerh
ſtatoz tm a ḡrit humanibꝫ ff
nd Galeo vr̄ dē me nolle

De notis ip̄tacōe cogitat

Et ab interptrīde notis sub
stripta exordiū sumut̄ mſi
end no rei sheret q̄nto r̄zū
perit Diuario cogitatoꝝ a ḡ
rogo ib no trahit quod ḡm
duo ſt ſz appulsioz et ḡnatoz
Ego q̄ pello dicas rogo re
adyno. no q̄ mē oēs toriq orb
res vr̄ inſtibilior moloz et ma
q̄l ga gabunda res r̄perit q̄
cogitatiu vīs ⁊ ipm̄ no frena
re p̄ripit aq mobilitate ar ḡm
re gaerrula end est ⁊ quiet ois
impatiēs ſte qd habet fastidiet
et q̄ no hz q̄ pistere p rot m
se ipo quiz experit ab qua tr
omēs ⁊ mali et bom moribꝫ
nidꝫ sindrē No end p̄dr ali
quod in opus exterq̄ aut m
tonsensu libertuz butum interq
mſi primꝫ p ostiū cogitatiois
via pandat̄ to re m̄t xp omn
maloz sedīnd asserit esse cogi
tatoēs malas Sr ecē intellegēdū

est de bonis Dona end arbor bo
nos fructus fiat et mala ma
los Ideo liquide colligi p̄ qua
ctilissīmū sit speculari de mā
p̄mtenta ⁊ nē dū speculaī
ſi ⁊ ēd ad p̄rium reducī in
terioꝝ ſz hoc tā cagid posse
vīre r̄pondē et refrenare vt
mdex nitoz plenū hēat dn
mnd ad p̄monendū ad exē
cutioz̄ dem mandandū ut ei obe
diatur sine rebellioē Dicēs hmē
cogitatoꝝ cadēt cadit et alīs
bem et bene et p̄no suo corpo
ri et membrē fac hoc et fanī
ut olim ille fidelis fidelis a xp̄o
rēg mendatus rentrūd se fatē
ferisse mt̄ vm ꝫz rara ē hec
amb̄ entia nra ad mgīma sūd
ma regiū Pauissim̄ end sūt
qm̄ sup custodiā cogitatorū
suaz vigilat ⁊ no solū ad
manentes no refrenat ſi et
gemere nolentes minat et at
trahit etiā noxias forte vol
ūdentes ab ⁊ collectabiles Qare
aut cogita rocēs vīdē sensibilia
aut de nouo p̄ sensū extrinsec
putata aut p̄ius d memoria
reūnatiū actuale ḡtuitu
⁊ ipaz̄ motū se ipōtadū
potentiis cognitiuis apphensi
uis aut appetitiuis ſz fantasie
aut ymaginatiue Cretiū aut
altēa et sūt y magnes vīdē se
sibile sine simplici intuitu sub
apparēti delectabilis aut tri
stabilis appetibles sine r̄spōn
se r̄putādū Ex em̄ p̄mi ut ego
triangulū aut cāz altiq̄ rei
spectabil aut risibilē audite
q̄ m sim apparitū no trahit
nr̄ aliqd fantasia seu appēn
ſi sistat m̄ solo gtuitu in hmōi
et simlibus nr̄ bonū nr̄ fis
est ex zo nāe Delectatio tr̄ pt
esse in talibꝫ speculandis per

per cruciē nō tamē per sensū
ut de substantijs sēpatis ut mo
tu rebꝰ ordinato et regulatꝫ nr
ꝫ end talia venit in ēsū
mem sm appetitū q̄ irascibile
aut concupiscibilem in quib⁹ passi
ones q̄situr dicem ꝛc ut sup
ā que veniūt in cogitatū p
modū q̄emcūq; nel disciplinā
tū ētalib⁹ aut nomīa et
sup ymagines rabozū gestū⁹
laudis ēt peccati aut bene
azū verberū nri sacꝫ talisq;
me sapiē et retozū que mox
cogitata aut inclinat ad ꝑsequē
quendū aut fugiendū que sic
cogitata impē aggressiū p ꝛcz
nō dū deliberata sēm appe
titū aut placet aut displicet
uel de primis motibus ad nul
lum mortale cōpūīt ap nā
le ꝛ sensū intiozē sui et exte
riozū quemadmodū accidit et
disciplinabilib⁹ indignū dū
mō tū ulterius nō fit ꝓcessū
si suspensio fit sm̄ usq; ad ea
amendationē rei mē est prime
nare diffinitue an sit accep
tandū aut respuendū ⁊ hoc
nō ꝑtinet ad sensū q̄ sanū
fuit oꝑtuit dilatū ꝛcz
nō dnāz primo
expectādū diffinitiuꝫ sententiā
primarū

De vitijs cogitationū

Primū g̃ cogitatiōes sua
rū essentiazū pīe et rōbꝰ
sensibilibus exteriozib⁹ sensibꝰ
oblatꝫ quazū species et similitudines
interiozib⁹ sensibꝰ pīdat⁹ et
ofuant⁹ usq; ad eazū p oblitiōnē
q̄ delectionē ⁊ tanto fixiozes
sūt ⁊ indelibiliozes quāto rōi
bꝰ ad medicinā sue ad mēdā
randā rūionāt⁹ ꝙ sūt plūm
q̄ frequētes medicinā salutē mēdā
cia aut iō. prima rudiores essꝫ
repugnant aut delectabiliozes aut
terribiliozes q̄m sūt magnitudine
sepius offerunt cruciāt nō quēnt
inhibita cruciāt et inoꝛpata in pu
ericiā ⁊ in iuuentute fortiꝫ et
frequētius sūt spes ꝛpugnant q̄
ad appetendū aut ad fugiendū
ꝑt⁹ tenacioꝫ impssiuꝫ et nouī
tate ac ꝓximitate specieꝝ in po
tētiā memoratiuā que ī primis
est sicut tabula rasa in q̄ nichil
est adscriptū ideo suasio aꝛdūs
in ūm̄ solitiozē est de puerꝭ ut
oīa turpia ab eoꝝ pectoꝛa sint
alienata ꝙ in teneꝝ etatibꝰ
ibidem recubāt pīa nutriant⁹
⁊ prima rōi pro specieꝝ sustinē⁹ ad
delectandū aut abhoꝛrendū ad
mirandū ꝑt⁹ sm̄ varitatē et no
uitatē nō magnitudinē et
iucundū esse se ꝛpūtant recubāt
se offerentes et spōte potētie
cogitatiue aut ymaginatiue seu
fantasie ideo delectabiles rare
aut terribiles frequētes nos mi
nuūt in cogitandū quid
alie que sūt debiles nō sic ma
dictate hazd cogitatiōnī fre
quētiaꝝ et arte importūe im
petebat q̄tumcūq; fluxus nō e
alia rō quā quod sensibꝰ exhibēdo
delectando quoꝝ ossa esse nō pa
tuit⁹ si q̄tume delectāt⁹ in spe
ratiōe suoꝝ obiectoꝝ sicut
⁊ exteriores sensus rō sua obiec
ta potibus sensibilibus ꝛcbꝰ
delectat⁹ ut dlt aꝛdō emphati
cus Iudices cū ssus sic sensi
q̄dē estimatiua ymaginatiua
fantasia et memoratiua potē
delectant⁹ rō sua obiecta nō ab
senera rōnē sensibilium rō spēs
et ymagines eazū q̄ sūt extra
pfectio excepto optimo rōnē
eazū perfectio ⁊ q̄dq; optimū
est rō ꝙ ꝓpriū obiectū Ideo q̄n

tū adhuc actū sentiā interlocu
absolute assidere nullū uel im
mundū est petrahū Si ō dehā
tio ibi fit alicui petri hoc nō fit
quātū adhuc primū actū sequedi
ē fit ibi a tricto alicui alio re
siderationis sc uel deducto ne
pore mutilis uel melioris nec
plecto uel alicui debiti pluno a
trasibilis ⁊ grupistibilis appetitū
motu inordinata quo ad morale
delectacō uel fugā inordinatā
Contutu uero absolutū sensum
sup ꝓpriū obiectū ut sit et eaꝫ
delectatio nō trahit in bonū ex
est nālis Sic ⁊ in filibus mi
lio et tactu calidorum et delec
tū actus uenialis Sesuti
debitus christianus licet etiā may
ma sit nullū tū a sancto primū
cultui esse peccatū ut ptz in dā
uid debitū eā prohis ymo me
ritoriū nō Dubitāt esse actū illē
sic in sancto zacharia et elizabeth
Jacob et suis quibus abzalon
nō sua sancta sacra ⁊ uino inebri
tionibus magis ꝙsē esse pec
quā culpa Mallent enī sibi
abesse talem delectatiō nālem
illi actū quā ad esse si pgle
foret uid qm nō est Coluntate
ē nālitate nālis nō ꝙtrahit in
bonū sit uel hit habent enī
potentie ssime duplices actꝰ
sim stim thomā quidā sunt nā
les ut dictū est etiā ꝙta obiecta
⁊ sim hās nō sunt subiecte rōi
sicut uel actus potentie Gegene
Alij sunt actus eaꝫdē potentiaꝫ
ut appetendum tpāl appetibilia
aut fugibilia in actus exteriores
et oīs ꝓplacibiles et delectabiles
quos ꝙ se qui aut fugē nō
put nō ex impetū rōis ꝙ de
mundo hās sup hos actus ut
ē mortū fieri in delectabili ꝑ
rogitando aut membrū mactā
extendendo dicim ꝑ pom nī
aspectu aut cogitatu auri ꝙ
exteriā pulchrū bñ effigiatū
et sculptū nō est culpa aut bo
dē aut cogitare ⁊ in appeten
do illud in possessiōz ꝓpriā ad
aduc ꝑ quendaꝫ modū bo
tā adest peccatū in Gechite nō
rupistibili qua hoc subest rōi
nō primū Sic etiā ꝑ pulchre
mulieris quā sensū aut cogi
tationē obiectualē affert tpāl
talentū aut res deoꝝ nō bo
riat mutuari ⁊ si apponat adulā
tiō sit ad grupistendū iā peti
m fortibus adest Ideo cogitatꝰ
nō absolute dnat qm Gideō nu
liere tā ad mechiam ē ⁊ qm
Gideō nullī ad grupistēdū
ad tā mechiā ē ad nī oīde
Ideo ꝓ nugil nostros ꝙsē sua am
nissime Sc illos ꝙbus assidere
ut stiat destruere ꝓpriā a se
⁊ ꝓpriam à nō deꝑ ne sim
suaꝫ saluatore ca mehū gliu
riat ⁊ tulisse liquat aut ꝓpu
tans grandiā ꝙt sue munita
aut immuta estimādꝰ ꝙ sue gñ
ora dzne dico, nēia fore nō
solū in pctis mīs cogitationū
⁊ in qualī actuū humana etiā
spem pietatē aut quis utilitatē
seu etiā ꝓpriā meritī spē ꝓsen
te ut in actu ꝓsidentie aut
ꝓlatuū qua maiore ꝓsidet
aut sue utilitatē et quodā aut
ad utilitatē Dñi gregē militā
sunt in hac plurīt quēdā Sac
in ope ꝓdicationis confessiōis
audiende aut etiā ministrādo po
testatē sue secularē aut offici
spualis est eiā finis dei
cum et officium et penetrābi
lior ad gladiū anapte per
rugones usꝫ ad umbilicū cuꝫ

et spūs ꝙgrid ꝗ̄ ꝛ medullaꝝ
ꝛ discretoꝝ cogitacōm insupeꝝ
et intencōm cordis ad hebre
ūm de hīs aūt oculis cordis
intencionibus quo aūd queꝑ
geritur nulli licebat extremeo
probare iudicare ſi pbāt dz
ſeptūm ſlo ꝗ̄ ſb sibi assumēt
et deo quensiꝫ cogitacōes etm
tenuōes actuōm proferūt q̄e
dūs iudicio reſeruēt ⁊ apud
ipm end pari p̄ocessu cum ibi
lant cogitaciones et mētacōes
que omēs de uīte salute ex
primende sūt clare in cfessio
ne sacramētali si cōmode fierīt
ut m rectis humilibꝫ dūdū
legit suas frēmanerent mētacōes
nō reperiaꝝ in dūs scriptis
grauī eas fuisse erāt m sūt
dei pūtas Inq̄ quas duo ar
rue p mīe testīmoīa p̄mū de
ꝙsta qm a mdea ad ieroboā
regē isr̄l m bethel venerat
ipm arguēs et p mīracla ma
la fuā pīa ydolatria cuiꝰ
regē ⁊ corā eo de miracula
operabit m effusione rumēt et
sissione altarī ⁊ sanatōe ma
nus eiꝰ paūtre qm tm pp ēss
su sūd m via a leone mt̄ctꝰ
est Cuiꝰ vocē assignat beatꝰ
gregē xem hō mort̄ qm dr̄ūd
ꝙphēta corde mtimuisse ⁊ iste
miraculis de hoc hē 2o pt̄ 13
Clere occulta intencio et lenis
quedā ꝙselectanea qua seruo
se m sancto d pūdri clem 2m
m alio sancto ſz dr̄ de mīacōe
ꝙphē iſtius ex tuōe cordis et
mentis elatōe quadā pena sit
sentta testā sūsst libri ꝛ ⁊ pa
lipp vt mīe duo pestilencia co
mitet Jeroboe filius isr̄l 2 pt̄
vlt in quibꝫ duobꝫ exemplī
opus exterīg m se nullū p
tendebat Grauī ſz sola ꝙ mīa

gerebant opus exterius mīere
nant Vnd mūdo ꝙphē nō erat
m se licita utz m libro mōz et
alīs possent ⁊ alia plura exēpla
adduci de pharisēis et scribis te
pore exp̄ de sy mōd mago et
de pharisēo templū ingresso
et gloriante de sua iustīa Jn
quibꝫ euidēter claret quā cau
te hō dz explorare motꝰ mtēd
ores ad quo tendat quensiꝫ p
uenīat ⁊ inquibꝫ pēr sistat q̄
vera m ist salus et p̄mo
est anime hoīs ⁊ hec tam arcul
tā ꝙ hōmibus vīno et hōd p
se ut nec dīū dīcā exēno liceat ℔ paucis
iudicare ⁊ quādo ab hōm in sunt ꝓ
dictis memoria tāto appareat ad ꝓpos
hōmibus mg̃ formīdanda et dicare m
quādo apparet hōribus mg̃ for
midanda tādo ꝙcta exptē
et peritē sūt tribuēdā quia
pl̄ dūs iudicio rēnat tm
nō potest esse mdma cogitacio
Vnd cogitō hoīs assistēbit ē Nō hre
add nāo
℔ ꝓpo
in folio 30
et sic

De differencia et gradibus cogitacionum

Inter grād cogitacēm sūt tū
ad pūtes matīe ꝓpositū di
uersos attenuit cogitacōes
quedā sūm sūt essentiā mera
sūt ꝙgnōes sine speculatōes ꝑ
mote a sēi gnōpūtibili et rationa
tā quod de rebus nō liberē
operabilibus a nobis nr̄ certi
tudo sēi pōt pēr sistentes ꝑ spē
si speculatōe et admiratōe ut
sūt cogitacōes de rebꝰ mātibꝫ
geometralibꝫ et methaphisi
talibꝫ ut de punctis vīd nā
tūd grādo et corruptōe vīt
et de reliq̄ q̄ m māli phīa ma
thematica et methaīca tractāt
que sūt ste speculatiue ⁊ de
hīs nō de tanta cuīlā et
tanta pauōr ſlod hīndus ꝓ

m sequentibus quia in talibus
nec est vitus nr virtus quo ad sē
que consistit in potēa appetitiua
ad in cognitiua Nā passiones sē
motus animi sub apparēa boni
uel mali nō sub apparēa uēi
uel falsi ēt que q̄sitit potēa
appetitiua Nā agnoscē sine cog
nitio hoīs aut mali veri nec
falsi nullū reputā virtus nec
e conuerso Sic nō sub Nā vivēs cog
nitio fit per speīem sēd cogi
tatiua nutus sustepto3 sē appe
titus hoīs uel mali fit p egres
sū appetitꝰ ad res q̄ apprehēsibiles
q̄ sūt phūm vī rōnē Verū et
falsū sunt in quo bonū et malū
in rebus possent in tales cogi
tationes p modū agnitionis pue
facte culpabiles sūt ex eius
statutis ut legi2 de sanctis Sed
q̄m multis structū2 in sistebat
studio poetaꝝ z studiꝰ scientia
rum p quas impedūtur a pe
ceptoribus sanctis sacrarū scrip
turarū Sed tractū ad dominū
nostrū Jesū Christū sunt beatꝰ
ipō testante mundo placā ad eum
qui de cogitatione ipius Sic bo
nū hūs speculatoribus ad re
pus misisse ut p has alie mu
gis noxie decutent2 q̄ in sūm
appetitū et delectatiōz carna
lem trahē possūt Et bonū est
talium cogitationū pl̄ multos
esse meritorios quo bñ dispo
sito ut p admirationē creatōis y
sapientissīe a deo dispositōis
aliq̄ allicat2 ad dei amorē sīc
dicit dauid delectasti me domine
in factura tua &c Et paulo
Inuisibilia dei per ea q̄ facta
sunt intellecta aspiciunt2 Ad hoc
pō aliud de genꝰ cogitationū q̄
nō solū in agnitione et specula
tione versatur sub rōne veri
uel falsi sē superaddit rōnez
boni uel mali quemadmū2 uel dis
quemadmū2 alicuius sūm quipis
nibilem vel irascibilem ad prose
quendū vel fugiendū ad sūm
appetitus sensitiui apprehensibilē
tanquā sensui delectabile aut tris
tabile ex quo appetitꝰ sensitiuꝰ p
tale obiectū videt2 perfrui in sua
operatione tanquā pōs passiua
perficiat2 p formā sup inducta
ut verbi gr̄a cogitatio de ribo
tipe femine de agnitiōe de diui
tijs aut infelicitate aut amissi feli
tate seu de precepto superiore q̄
ad aliqua grāua et odiosa est
immutatiua sibi subiecto et de
omnibus similibus a q̄ sumta
prius esse queūt mutuꝰ e in se
sibus interioribus fit p modū
remodi aut medmodi in appa
rentia hoīs uel mali Jn hūs
predictis prīa cogitatio sē non
fugit2 pōs in agnitione sē fit p
gressus ad appetendū aut fu
giendū sīm estimatiuā fantasie
ad uel falsū apparentē et rōnē
illa versatur circa bonū uel malū
que sunt hūi quēdā in appeti
tiuo motiuales ad bonū
uel ad malū Sīd q̄ motiuaꝝ
dī vīrtualiū p vertū ratiōz
dirigentē appetitū ad me su
ra rōis in qua sola assistit
regula directiua bīt̄itudinis et
actuum Quod cū appetitꝰ liz
per se moueat2 ad p̄sequendū
aut fugiendū sine delectabilia
sine tristabilia tñ sibi est impro
rationē ut mouē impatie cō
ditate a rōe directa aut p
sequat2 apprehensū obiectū aut
refugiat ut ribo delectabili ob
lata sine nolis sine volis sīm
unde motiuat2 ad appetendū
si contrarius pendi d̄ria volū

a ratione detecta an sit despiend
abus an assumendus nec ne em
sensus quodcunq; pt prosequi in
imputand sint a ḡ superuid dei
natur aid recto sensu predicta
in dispositiō sim phūd sc deus
suo totali dominio Unde tales
cogitationes sint cigilandas
& studiosius abiurande et ex
plorande ab amatore pud con
scientie qz ex istis ḡtis et mor
tiferis suis summat animā sp
custodia sua arz tuā a cogita
tionib; nocentib; tue. Nā ille semp
portat detractoz aut abhorrentiū
Utrūdz sub rubro sum qz tarde
malo. quocūq; bono. & si non
omne qđ vr̄ sm̄ bonū. & bonū
ut ad qz ḡt et malū & malū
Sicut nō ad quod sapit gustum
est sanū hoc ut alij frigida se
brietatis ut dulcedo melius d
ordinate quesiti. Cogitationes
erūd quedā se importune esse
nisi no nabeshgate ut massire
ut sint alie qđ species sint pdne
detestabilis admisse aut detestabiles
q̄ quēdā sint latitudine aut d
fremitate ad sui impssionē
Et ista cogitatiōes est in prima
sui apprehensione si no magna
delectatōe fiunt no sine petō ve
niali Semūd ut sint libidinosa
tacitus et superfluitatib; tacitus
et licet sint importune et repete
sine deliberatōe voluntis in sensu
primus erūd admisse nō de
lectatōe voluntis in sensu et de
liberate sed eo no reputant in
culpā erūd quia ratio potuit
eas retinere ne semūd alias
se occupando sicut actus in ebri
etate vōlis add imputāt licet
nō fiant deliberate tñ qz solūd
tacite incidit in ebrietatē vō
sequēs ea imputabilia & hinc co
tant pīm motus alie est admo
tant pt nuestigatoz et inquisitoz
et semūd nō delectatōe que ad
cognitoz et speculatoz de rebus no
opabilibus a nobis & nulla ratō
piam ḡtrahunt nec temerarie nr
moztalem ut sunt de speculatōe
nidis claritate solis radios dis
fundentis de calore nūl abiū
dicente et orbiū celestiū motu
et reteris talibus q̄ in sui sp em
ittat delectatoz inducit ppt
causatū p̄matū & prudentissa
pientissima ordinatoz Nec d se
sunt aliquid obliquitatis quo ad
intuitoz appetitus quale sunt
sine que ramalis apetunt ad
actus a lege diuina ꝓhibitos et
spectāt sunt ad opitulandū ad alis
ḡsequendū Alie item sine q̄ semi
ut sine voluntate sine nō nō delectō
ad nō deliberatōe ḡsensu et ac
ceptatōe alt; modo q̄ minime ad
tractionē mentis petūd ḡtrahūt
pūd ut sunt cogitationes de rebus
de visibus admirande qz malis
plus audentis qz tales nō sunt ab
horrie dum precepti licet qñdo
semitatis et lentitatis notā pfer
re pūt ut figmenta mostruosa
et talia Unde et alie q̄ licet d
se habeant sensualitatē delec
tationē grauā qz sunt appetitus
no per q̄sideratōnē et eternales
voluptatē inclinatoz no tñ ut
sic cogitentur nr apprehendantur
sub forma scripturabilis si sub
alia forma si q̄ppiā ut per
modū speculationis solūd sterilis
animi appetitu ꝓpositio ut sc
cogitationes de reddenda debita
mutuo Sicut & mulieres de fractis
cibis actuū mundo malum de
quibus apl̄us paulus et alii
doctores et sancti profunde tr

tamerunt in ꝓ̄ſtatu et quarto de⁹
talud que ſine cogitacõe de tali
bus actibus aut membris nr̄i di
ci nec ſcribi potuerunt ſub for̄
ti ſpeculacõis et me cõſtituat
ſine alīq̄ ingeſtione ſpūs appetꝫ
at hoc ſilz ꝓt ſit nullus culpe ne
pene ſui obnoxie de quibꝫ
omnibus quilz ſue ḡſtie ſollicꝫ
obſtinate ꝙ ſollicitꝫ eſſe in q⁹
ſnd ſcripſerunt que gradual
eſt tendit diſtinguendo quelibet
ſim ſm ſtatꝫ qualitꝫ et hec cogi
tationes licet liceant absq; delec
tacõe tñ bone ut ſic ꝙ ꝓ modū ſpe
culacõis ſub rōe oneſti et o⁹di
ni nō ſub rōe ꝛeprehenſibili et ap
petitus ſenſitiui. Et ſic lector
talia māt aliꝫ doctor ſpeculatꝫ
de iſtis ut eōd tendat aliꝫ ad fi
nem nō petat cogitatꝫ de iſtis
aliꝫ loquens ligat forte mſ̄ nus
mentibus nō ſit tenend⁹ dr̄ iſta
dm dmoꝛari ꝓpt̄ aliud no⁹ oꝛd
tionand dcitoꝛ Sūd et lex nr̄a
cuius et ſtatut⁹ ſtoꝛd ꝓcipꝫ
cep in maieſtate ſacrand ſtrip
tuand nō tales ꝓnāt legi ep̄o
Biblia debebat pubˢ ſilentiū
prebant⁹ ne aut̄ ꝛeſpondꝛ mſi
terent qui nudū haberēt pur
gatū aſſertū ut in lectura de
menſtruo et partu mulieꝛis
et corrupte thamar ab amon
fꝛe ſuo et ſilibus hinc in̄ per
ſacrā ſcripturā ſparſis Sūd
aut animis et purgatis mꝫ
talud affiat ſint enī ꝓs et ſi mor
tiferū quid biberint nō cog no
tebit ut in ḡſſibꝫ audiēd
de talibus matis in quo tanto
magna ḡſſentibus adhibē
da ſue alios inducere ruptores
ſcripoꝛ inquinat et nedū ſcrip
oꝛs ſi et ḡſitentes qd̄ qui expe
rimentū nouit teſtimoniū phibē
ꝓt et otinā nūquid talia cō
miſſent Cuius oppoſitū facilē ꝓt
ſuſtinere ubi patet ſpūalis nō
filia ſpūalī filiū mr̄ naſci edi
dezit a ſpū ſcripturas et tan
ne ḡſumentes et hoc totū a cogi
tationibꝫ pnīm ſuppſit qui ſui
mflammatꝫ totū corpꝰ mſſed
meſtū fetezit et duas matꝛ
interfetezit Sūd et alia ḡnāt
cogitationū ut nō quis audit nō
legit de erroꝛibꝫ nr̄i fidē aut̄a
fidem aut audiunt ab aliis di
ci aut diſputari de iſtis et ſunt
cogitationes blaſphemie ſubiecte
et diffidentie ut cogitatio de
corpoꝛe xp̄i fantaſtico ut ma
theus dicebat aut ꝙ deus hō
at him anēta corpoꝛe ſue et nos
aut xp̄m natū de q̄ngio ſim
ilem ſui natūe et de ſilibus mꝫ
le talibus quas fantaſia ꝓp
ſibi formare aut oꝛdinē ꝛema
nationū aut ſathanas ꝓ ſe ad
ingerebat malus ꝓt dimittē per
diminutionē fantaſie ut frequē
ſcripta ſancta teſtā exponꝫ ꝓd
ſathanas ꝓ ſubtilitē ſue natūe
q̄ egnotū corpoꝛ aut ꝛeuelatū ex
tenſionū et corporū exterioꝛ
rū ut ſint ſpēs ꝛeū ſenſibilium
ſibi ꝓnt̄ iſte cogitationes
et ſiles ſi ſubito et indeliberate
adueniūt ſine ꝓ ſenſū aut ꝓ
intellectū mox q̄ ſit ut ſit aut
oblectatio aut abſ ꝓ ꝛeū et ꝛe
putatē erunt⁹ nō ſibi⁹ poden⁹
eſtimande ſunt nr̄e nullatenꝰ leſine
ſicut̄ uacuū ꝓiectū et ꝛeflexū
tñ ꝙ ita d eis ꝓparatū et nō
ſunt cohibite ſi adſit ꝛ gratia
ſalubre ꝛ de eis ſacē in ḡſſi
one emendā nō oꝛdis dolore
ꝓd in gnāl lōe dn̄i ꝓnt̄ ee
cogitationes q̄ carnalēs ſine cor
porales q̄ ꝓ ſpēs ꝛeū ſenſibi
lium ꝛ nō ſine eis ꝛepentinē ſe

pñt nõ solid de venereis ꝑ 7 de
rea Gmdicta ꝓmudia ad vo ama
ricia ꝓpezbia et gula et alis
que se repũtant ꝑ medid que
mentis vel disgnemente ⁊ hoc fit
per fantasiam que sit mdirt
ejꝰ esse aut fugiendis aut ꝑ
sequendis ⁊ ille omes cogitaci
ones qualescũq; ejꝰ sunt si ꝛ
sola sensualitate fierũt nõ accre
dente rationis aut Gsolidante ad
uertentia qplitencia seu accre
ptante solid pñt esse Gmalia
nõ mortalia qꝛ in sola Gsoli
tate et rõe gsistit nõ gmeritu
et demeriti qplẽte Nã ipa
est pia ꝛ mortalid ut ptz vi me
thaphie Nã ut tales cogita
ones Gmit ꝑ surrepcionẽ
et ꝑ solid sensid ⁊ nõ est gsen
tre dep se si hoc ad solid rõez
pertinet nꝛ ratio qplẽte dõ
minud hz super talek motus
ꝛpentios licet rohibid eos po
tuisset ne accessid habuisset
Gsid q̃dmõ Gsolidatis subia
rent ꝛ qmplẽte quo ad impe
dim et nõ ampe dim vides d
ordinacõ quãde fiunt ꝛ mpple
tũ sine gsensu rois et ergo po
nitur permita Gmalia nõ
in sensualitate dep se et ab
solute nõ pt tãdẽ petm mortle
fieri nec in brutis nõ sensus
agant quasi ñalit ⁊ se licet
pñt rohiberi pez rõez q̃ in bru
tis fieri nõ pt Alie sunt cogita
ones spnales q̃ due ꝛte non
apphendũt per spẽs rez d
sensibilid licet tñ quelibet
intelligentie oz finitissĩa spe
culari ꝛ inseparabilit nõ d
rastrantes mdmodnabl gapi
dur ut pme ut sunt cogitaciões
de sbstis fide ꝓfida ꝛr Gdẽt
q̃mcõz ⁊ inpugnano veritate
agnte ⁊ adm fidẽtid et talia ml'
ta et in talibus pez surrepcione

rerta rõz aut ꝛr actus q̃ de q̃d
suo nõ sunt mortlia nõ q̃mittit pr
fare mort ẽtem pñs ut dictũ d
de diffideñ et petõ infidelitate sb
ito apphensõ et mop reducto per
fidei rõiõld ẽtem ⁊ ut de appe
titu actis aut sñe alterius nõ se
nõ in Gmid finẽ actu ordinato
nõ tñ dico in malid finẽ ut sñe
delle demzadez mdis aut de ere
tõe aut epiacõis planetaꝝ aut
alis curiosis sciis et spẽcula
tionibus que ꝑ se nõ sunt de q̃d
mortalid petentoꝝ sunt tñ ꝓuales
tales actus et ni talibꝫ est ind de
alteracõe et adnezcẽñ nõ d rat
pa mortalis in alie q̃dmodõ Gin
ost ad impote fuerint ersõ ẽt
proprius clino ex quo sensus
nutidꝛ hinc sua obiecta ꝛr q̃
cersimꝫ ymo et delectan et sib
vano et Gsolidate hui sua obiec
ta in quibus delectan et ꝑ fin
cima potencias suas gdistincta
a sensu in obiectꝫ q̃ intellectꝫ
d Gmidalid et de q̃d alibi
licet Gsq; Gsq; ꝑticulazm
bene stat ad certũ tempꝰ stimꝫ
otentꝫ delẽdre in suo obiecto et
alteri cõmuno et sine hõi petõ
ni quibusd actionibus nõ aut
stat dico in mõ carnalibꝫ ubi de
lectano in cogitatu de talibus nõ
pt fieri sine gsẽsu inferiorib ꝓt
rationis que tñ tenẽt ad culpã
mortalem cui si nõ intendit ꝑ
rede in actũ d ꝛr Gõ pñmd sine
pt ptz ex auctoꝛte sacrescripte
Caro enim grupiscit adnersꝰ spm
et spus adnersus carnẽ et ali
bi Gdeo alia lege in membꝛ
meis repugnante legi mentis
mee hoc Gõ clarius mdno ⁊ ꝓ
am sui passione ubi sensualis
ratio ꝓpꝛ a se petimus aufe
ri tñ in vo id a se nõ pterebat
ꝛ ꝑpr Gdẽt nãe humane ꝛnoz

erabꝫ

sic volunt sensualitatem ocare ad
tacto aliud sensualitas volens s
mbitum licit rōnīe ceant t volu
to nō tñ n modo volendi qz sic
tacto sensualitatem volebat pter
sit quitz in se expezit pt sanc
rōnīi ettate in motibz passionu
suazū ut in nra et omd recta ap
petitu mudia et scripturā ni
piditate quo ad p̄mos motus se
sualitatis qm nō amittitudine v
fantasia suos effrenatos t petu
facunt nec actensi mox quetā
possimt sem ocad tñ dissentiente
mo cōsentiente et nullo mō in
tendente pzogredi in actu
ad quē illi impetus inclinant
Cū aī magna gttacio nīe coes
siget ad notabile tempus hmoi
mdi qz se partibz tendentibz
pripue vbi habitus sūt acqui
siti ad ctra qui impetuose co
lunt pzorūpē ad actus adquos
inclinat et tamen nō volent
sine impezio rationis Ista pug
na est valida et sine culpa de
quibus plures timozate offen
aliquoz multū nzbani pauci
bus putare esse lesam et offuscā
maculatā nō tñ inclinā dispu
nomb est in bns si in pugna ista
nō consentiat nec in actu nec in
delectatioz cogitatione vno
meritū augmentatiuo et offue
quisquā dū ac istius cōtinuo bo
nū meritorū acquirit Agit
enī in istis gradibus ide sicut
in primis patentibus vbi tres
pzsone gtrrebāt serpens mu
lier et ēre spūs illecebra pecca
ti suggessit mulieri i re corrup
tibilem mulier cōsensit et comed
et dedit viro suo et comedit Ver
pens est sensualitas Eua pō cogita
tionis spūs nra appetibilis suadz
si nō nocet mulieri i inferiori
parti racionis si nō delectat n mor

si non comedit Si cō ipa comedit
i consentit delectando in spā pu- (oblata
ssimalitate volutando si in delec
tabili spē Eue q̄ nīh in se a qua
est talis spēs tñ quid cōtrahenate
tā mortis id est mortis peccati qz
debuit eā cohibuisse et repressisse
etiā si non intendit ecce mortū
qua sola delectatio erat sine actu
et applicatiōe inferioris partis in
nomb est mortalis Si cō vltiō
provocat comedens et viro ten
buens i superiori parte racionis
offensū qui est comedit i mor
tu exteriore deliberat et consen
tit ut assistente facultate pdem
di in actu se offerret Sed ecce
i superior pars racionis comedit
moritur i mortaliter peccat et dāp
natur In primo igit i sensualita
te nō est peccatū nīe semissum
et veniale nec pt esse mortale
In eo tñ sti cōsiderā pte vel
aliqd venīale nō postē advē (nam
sionem status ad delectationem
nec fit mozta in eo Si vero de
in delectatione cogitationis teneat
apud sola delectatio causat mor
tem in toto homine qz ecce i ra
tionis superioz parte cū debuit
cohibere et nō fecit nō potuit
Deo et apud consensisse Est hoc
est sua negligentia in 2o Dist. xxxvij
et arguitur augu li. xxi de
trinitate dum pcz impendit alle
gatur ille permissis pt liquide
diligens scrutatur familia cogi
tationū suazū explorare et
quo gradu quisq; cogitatio pe de
figit et que sit nullū peccatū
aut que sit venīale aut que
mortale et sim hoc cōfitendā
sunt purificare in confessione
et hinc ordine gradatim lectoz
sermonis nō solū in pcto in
continente intelligat adaptā
bitur tñ eundem in isto negō

quam in alio sit ꝑ et in quolibz
quid pctō mortalis vel ꝑ pmo
parentes de quibz hec simi
litudo sumitur no permanezt pt
tato ontrahere ꝑ gule et no
bedientie Ter etiā in pdicti ut
in cogitatione furandi mobe
dientie gule Simdicte auari
ce detractionis murmuracōis et
vane glie et silibz in quibus
omēs ista gradus ꝓmd ꝓnt

Modus cognoscēdi gdo

Nunc superest dare modum
cognoscendi qd et quo in
sola sensualitate cogitatio
residet et cū vltiō fit ꝓgressio
ad cōsensū ꝑte rois et qū in supe
riori quia hoc no omnibz sūt
clarum est ut caleat aliquis et
oporteat subtilius indagari ꝙ
solū habenti ista pre cū nec
sit quid agat in homine nisi ista
hoīs dicit tm ut dictū est sit intrīm
est exprimē in confessione sic
de alio quā petō mortalis et p
eo digniōs fructū peme agē si
quis salute sua efficaciter co
gnoscere procurare ideo certi mo
dandi sūt si tm copia ingeny
mea ad id poterit ꝓnemere po
adnertendū est aggressū cogi
tationis si primo subintrent qi p
ostiū potencie sensitiue apphe
sine que ꝓdicit potentia appeh
tiua ꝙ prius apphendat obiect
tum antiqua ingressā cogitatio
ond semp ꝓcedit appetitū or
dine nature licet forte alii sint
simul ꝓpe in ꝓpadigmate apphen
sione recepta cui no ꝓcessit ali
quod mōbile tempus in ꝓpadi
gitatōe credendū est ꝙ qualiscūq
ꝙ fuit cogitatio tenuit esse in
sensualitate et ꝓpter quā no mor
tale peccatū cui racio ad sim cog
nitionē ꝓ requirit distinctum
et quandam moram sicut in sylo
gismis sit distinctus a premissis ad

conclusionē precedit ond semp
sensus intellectui vel fantasma
sensibilia sunt mā intelligibilium ut
ro de anīa dicit cui intellectus et
voluntas quadā applicari ꝙ quod
exprimit assensū et qui dicit hoc bo
lo ut fiat ꝙ fit ad quietudē pti
ad subiectū qd no pt fieri aut
exprimi in actu Sensū aut qui
in actu oculi animal speciē singula
rem nr depascē habet assentire
si solū petā assensum a superiori
sicut servus a dño vñ qi in ma
nia stat quemq speciē racio vero
qi in profunditate dō mag ad qua
oportet intrare per plura obsta
et ꝙ mora ī surrepto fit vbi
que ea no impuat ꝓpter deliberatō
nō ponit aliqua agnoscit distinc
tio inter sensū et rationē an cogi
tato phibere usq ad nutū si
nulla resistentia aut remissio
hō in se sentiat durare tali mētis
cogitationis ꝙ e quasi consentis
et blandiendo cū talem cogita
tionē vot eam sequi esse cū ꝙ so
lam accessit ad appetitū sensualē
consentit ei in apphensione ob
iecti et applaudens ei aliqui si bo
sentiat in se ꝙquia adnertit
talem cogitatū esse in rebus dis
plicentia et vñ morsū quasi dissen
siens semp et gementes huius vel alte
ri gradiendo ꝙ no ple
nū accessisse assensū hoc dicit si
postquā adnertit serpente esse
pndere stabat erat ꝑm respuēs
et abhorrens truncum tradere mor
tuū qi eō postquā aduertere
rit eius pdita no reiecerit ea ꝙ ꝓ
mittit mora fuerit vi interpta
tiue assentire Quid etiā quibus
dam placuit dicere magnis aut
litteratis Quis si sanus ꝙcunq
adnertit talem nouā cogita
tionē et sensū etc si in ꝓpadi nō
sint delectatiue nec dicere acceptā
tata ꝙ plus laud parat sibi donari

m sensualitate sient sustinet ead
negligens et eam repellere admit
est mortale sicut qui ppense et
se admittit omittit se distinde et
pezitalo proxime est ei ea de
ret et posset repellere et non e
absit ptemptu ppe salute ideo
suadent penitentia tadiua p
peccato mortali et confessionem
pueri debet in spectuli 7 hmt
dicut tuas re quid luct hor a nis
non ei tri in dubijs ctuz tua
est sequenda Si utrus mora et
negligeri repzessionis pg amad
uazione 7 absentario resistere
et remissionis atq; pmuemad
nonis In dubijs restat put esse con
sensus zaonis ad sensualitate
maxime aut delectario et con
gratulario et distinctio grandis p
omia membza qua ex apphen
sione obiecti delectabilis nu nd
statim frenid impedi fit vdm ad
tia spiid p totu corpus 7 tale
factio membzoz ut est pbadm
nacionis et motionibus p m
mia fugad misericord et delectatoz
Ihu 7 aliqui misamre meipsum
Vlet ia nicio aut consilio aut elect
ho loci huc sic est Gide in fre
netico 7 accepturis his magis
nitio suis tat bene qua doctrine
donet bestiales illi motus tisiezut
corpore infrigidato esse ad opus
bestialitate cogitationes pzedmat
que mox ne zefrenat in digres
su spazid Zo cognosti pt assensus
in delectatoz appetitu sensitiuu su
sensualitat que hic pro eo summ
ce nia spius delectatio pertib
trusit Nia delectio mest tm sen
sualitati quid vol fz alia et alia
fin ppria nisi tm tat end de
lectatio ex pudica emendis ad
emendi et ex opatoe pzede
te fz melmatre hmi nisi alia e
opatio sensus alia intellectus
quoz quilz intendit sunt fies
et pzfectione ppria sfz p eum
vasibilem et irrupibilem inten
dit pzosequi apphensam fruen
sub ratoe bom seu vel appete
no ut fugi tristia et pzosequi
quemenia hec mouet ardo et
alijs intellectus ad altione finem quit
sub ratoe optimi qz fin philo
ratio semp deprecat ad optimu
Vn intellectus liberatu a pas
sione et fin se omia ordinat
ad finem que e caritas dei et
proximi qz finis precepti e cari
tas dei 7 proxim quia finis pze
cepti est caritas de qua caute
sius michil de p se cognoscit ad
caritas no cadit sub obiecto sfz
est go delectatio ratois distinc
ta a delectatoe sensus et spe tu
quelz e omibus potenie sue utz
per separatoz vimis a sensu pg
mozte Si ergo truhi ratio sit
suad ppria vitalem delectationez
que est de optimo ad extremu
delectationz sue natie nd offoz
me ut in appetitu mutuetne ne
omduite et abstinendo talibz
clare patet qz nd ratio offenat
in puncta delectatoe et p quis
peccat hic nd mox expssa sit
in opibus pdi tm in ide obiectu
generis delectatio sensus et za
nonis si no sit eade ratoe sen
sibilis ad in operibz intellectibz
sicut in audiu dulcis melodie
in appetitu cibi delectabilis in gu
stu rei pulchre et turpis in sfu
sensibilibus 7 no pt quedre ff
sensualitas ppe oblectatoz suad
re ppria obiectu tranio Si hoc or
dinare pt in homine finis ideo
no oportz talem delectatoz pote
re sensitiue nature si regulate
et moderate zm rationis me
suram nd sic in puero malitie
quezito vetito quod fieri no pnt
Sto Dnosti pt an zano ostendit

m delectatione sensus si bo ꝛ
se nichil sentit nō ferret delec
tatio q̄ impedire posset p̄gres
sum in opus fm̄ ista delecta
tione quasi tā her delectatio
carnalis libera est ab omī
rōne impugnandi a zōd fit
p̄ rationis tristiciam mota ꝛ in ea
vt cum sint omnes ei q̄ ex
teriorib⁹ membris nō ad impe
rium sensus de p se mouent ꝑ ad
imperium rationis et voluntatis
pmptitudo q̄ ad opus exterius
et interius fiunt resistēre volun
tatis si adesset facultas opan
di vel agendi ostendit ostensa vo
luntate q̄ voluntas tā plene
deliberauit de opere ſ. tam̄ 21.

De oculo negligenti

Est et aliud quod tā in opē
quā in cogitando magna
indiget circumspectione et de quo
quilibet semper cure habere volenti festi
nanter in ordine suo celebrando
est q̄ instructiose silentio tūc sic
nephas putatur vel de intem
tione tā cogitandi q̄ tā operandi
de qua nulli extraneo licet vide
re aut aliquē punctū ſ. au
tissime operanti et cogitanti ex
plorandi est de eā q̄ circa
rationem meriti et demeriti dependit
primo dicente si oculus tuus sanus
fuerit totum corpus tuum lucidum
erit &c. aut oculus tuus nequā
fuerit totum corpus tuum tenebro
sum erit (matth. vi). per oculum
intelligens intentionem q̄ ad
opera dirigit ꝛ et animum affec
tus tuos tuo operi tue non impor
tet sit honestate vel malitia q̄ inte
rior sola recta ratio dirigere
habet nō appetitus sensitiuus
Ideo interius ē appetitu voce ꝓ
gulatus in debitū finē pōde
rande ē ꝙ ipse q̄ motū tendē
di ab exteriori in alterū talemque
in finē suū in hominem ab hmoi

vero motū duo requirunt ſ. rōsi
derationis finis et eius prosecutio
primum pertinet ad rationē 2m̄
ad voluntatē Importat igit̄ in
tentio actum rationis dirigentis
et actum voluntatis mouentis vo
cem oculi appellat in dicta au
toritate sicut in ambulatione pe
dum gressi actus oculi dirigen
tis vel actus pedis mouentis sic et
actus q̄sequendi in delectatōe ad
optatum importat duo ſ. cōsi
derationem rōis et voluntatis ad hoc
aliquē actum faciendum Adhuc aut
q̄ intentio aliqua sit bona duo
requirunt̄ fm̄ bernhardum scili
cet veritatem in electo et rectitudo in
tentionis est si aliquis illorum defi
cerit vel pereat est opus eius
cui finis putatur esse bonus
ideo multa mala p se bona de
tenentur finis putat et simul malo
rum de malus vult finem ut pau
per sustentet nō de opus bonum
q̄ malum de per se ab bono nō
est ordinabile in bonum licet
a deo sit ordinabile et vult hic de
fiat illa ordinatio ſ. veritas in
electione Oportet etiā q̄ rectitudo
sit in intentione vt detractor bi
ni cuiusdam si verum de quod dicat
nō de bona intentione dicitur q̄
contra veritatem Ideo doctus ydume
dimittamus saulis regis istius q̄
laudasset dauid in nobe vocata a
achimelech sacerdote quod postea occidit
saul licet verum dixit nō tm̄ bn
dixit q̄ tm̄ dixit ut dauid a
saule rege occideretur cui defuit
veritas proximi de hoc habet̄ ꝙ
ps xxxiij Sic in similibus nō cum
q̄ intentio bona vel omne opus
bonum si bn essent sed intentio est
mala ꝛ opus de malum etiam
si alias esset bonum nō cum sit
ad bonum q̄ sit ad malum quia
plura requirunt̄ ad agendum
quia ad destruendum non desistit

na bone mentionis deprimat opa
nō aut assistēn̄ sola bone mē
tionis denotat opus hōmd qz
et ordinario debita requirit ad
hōmd cū euangelisare ut man
duce[t] liceat vtrūq; sit et possit
esse bonū tamen nō est debita or
dinario si retrogreda qz finis
melior esse debet ordinatione hic cō
posterius nisi bonū est sic mādu
cario et melior euangelisatio cō
manducandū est ut euangelisē[t]
nō econ̄ Et illo quilz aperiis oc
culis nō se palpans aut sibi blan
dens vigilantissime circūspiciat
oculū ~~animi~~ mentis sue qualis intentio o
pus sua operetur hoc est in se sit
hōmd hec quot exemplis manife
stas sacre scripte clarissime testat[ur]
p plura opa erūt apud deū re
probissima estimata sūt q̄ mul
tis puris hō possibile fuisse pu
tasset nisi ille qui rerū deus non
hec liquide protestatus fuisset in
scribis clarissime retinent opa
scribaz et phariseoz quoz
tanta fuit fama sanctitatis ut
totū vulgus eos beatificarz cū
tū Et dānabile tonet ab ore
veritatis impietat[is] int exem. huius
qui ceteris ordinibus abstinentia
facerdotis detrimis detinatis red
ditionibus manifestabilit[er] ministrabat
et tamen reprobi pronūciati
sūt ab ore veritatis que nulli hu
iusmodi mdato obnoxia nr̄i ihū
pr̄ Straufas huius querimo de er
ore eiusdem veritatis cū mg
erat intentio corrupta qz in fine
amarine fame glorie ambitio
et corporis voluptatis / per omnia
fiebant vt viderent[ur] ab hoī
bus et denominent[ur] dom̄ bona
zeb z vtinā illi ~~beati~~ fuissent
et fuisse[n]t nō erubuissent de

quo tamē plurimū formidandū
est licet hoc clare nullo audet
diere[t] ~~ppt~~ mendosi[tatem] Glaudia
sic tuē nullus illa cognouisti nō
rozdinē structurā ea patefecisset
Demet aut tempus quo idem
rozdinē structurā ~~ē~~ nuez sunt
qui libros constructurā rozā om
nibus expandet z tuē manifesta
erūt abstondita rozdinē modū
que nō homēs later. hodie ~~tpo~~ ea
nullq; dz nr̄i pt̄ mdicauē pscribe
te illa sentēn̄ aplāt nolite ad
tempus mdicare quousq; ocd
et dominus qui et illuminabit ab
stondita tenebrazū Nec enī
et tpa puto mihi esse felicia q̄
huē erant informet itaq; quilz
serpēn̄ explorando occulta mise
rioīd suazū ne sub pretexu ōm
nium ~~cōsolatū~~ solitat[is] aut p̄sidentie nec
pastoralis aut p̄dicationis verbi
dei ocd pplo aut missazū celeb
rationis et frequentatione ip̄ aut eand
qz alterius opationis spūalis spe
cies pretatis p̄sentē aliud mihi
dat quā opi promittant ne
ad quos se estimauerit ideo pu
tet se a deo estimari verū pasto
rem mercenariū z nō pastorē
a deo p̄ mitte[re] Nā id reputat
mercedē suā temporalē scripse
rūt et rozpozale emolumētū ad
ficiendā mdana que sunt tō m
terrio sin operis. etiā si sicut
super turā gregis dominici nō
tū ~~ppt~~ oues si ~~ppt~~ suū quodā
Petri eūd nō stare pōt in mā
pastorali si nō petri intentione
pastor et mercenarius Nec lupū
venīs oues rapiens fugat m
renazū de nouo si solū ostent
eis hominibus qui prius a deo
fuit mercenarius mditatq; et
ostiq; daphnatis atq; daphnati
etiā si lupus mīquid accessisset
Sicut z ille quidē egregius fuisse

volet

que lampades portantes mad
uentu sponse .i. opera simplicia o
peribus prudentiu ne quid
fi non oleu in eis .i. sm augm
letitiam tribe de bonis operib
qua letitia consistentie nd ci
uezent no habnezut qz solu
letitia habnezut de emolumte
laudibus et honoribus hom
at in hac pl qui sz talis se exa
minare an sincera opa sua q
redat si solus deo placeat iam
pdz in hac quezat z letitiam
opezu suozu in profectu animz
collocat etia si non omnia emolu
menta temporalia et honez ab
rederet no qz sine stipendio te
porali militare posset sed no
ppter id pdz in cathedra sedeat
aut euangelizet aut aliq ta
liu quod facrat ppter Bern dr
multa talia opezu transire
in mezitatio .i. multi p talia
opa mezitan temporalem
honorem atq; emolumenta venantes
animoz venatoz per ista retia
unde ventres pascunt suos qz
deus venter est. no curantes de
animabus du msi lac z lana ab
oibus perrupe petut Est tm o
portunus dignus mezede sua
et licet sine temporalibz stipe
dijs subsiste in pastu no pos
sit no tm ppter id pascit dz sd
artifex sine instrumento opa suu
explere no pt no tm ppter instru
menta opa fiant si pter ea z to emo
illud sine quo aliquid no fit est
illud ppter quod aliquid fit qz
primu magis bonu est qz qm qz
finis melior z ordinatior in rez
solu ordinat quilibet ne sibi
blandiat. seducat seipm. solet
enim multa ppria de se ipis ce
suspecta de inquite z raro qs
sententiam iusta de se ipo pro
ferre qsuemt ppter primatu
laudoz quo quis se minus curi
pendit Gregor magnus Iob iusti
opera mea et si iste sua opa
et tantus vir vereba no pre
sumens de se ne refragabile sna
proferre quid nos qui ruinabi
les ignorantie tenebras patim
possimus de nobis iudicare et
alter magis iustus paulus mch
il mi ostius fi no mihi iustificatus
sum neq; meipm iudico .i. iudi
care presumo fi qui vere me
iudicat dominus est Quis iudex
in falsle est Possent alia iudicia
corrupte intentionis recta ta
les operationes adduci q mdi si
lentio pertranseo Videndum ita e
tiam quid caute in sub opatio
nibus ambulet qm hoc heu dies
mali sint multi seminantes trahen
tes de fermento phariseorum quod
est ypocrisis auaritia ambitio
voluptas iracundia et superbia ut
sm bern paucis sint qui hac pes
te careant qua appellat libidine
dominandi saltem quos cathedra
pastoralis rite honorat quod ml
torum probant indignitates insuffi
cientie et sue qui tanta audete
cathedris assidere sue ut z si totus
grex in animarum periculo repon
subesse deberet ipi michilo minus a
suis cathedris no cessent exerci
di etiam si ad manum essent qui
digni et ydonei essent in ipsa
residere Etiam benemeritis et sac
tissimis antistes caleria vponen
qui videns bonum augmentum verbo
dei plius proficere posse sponte
eidem cessit z ipm in loco sui
successorem iuit quod de pluribz possit
approbari prout quilibet talis sus
pectus sibi dz esse de interiori cor
ruptio et si plus tristia de ablatio
ne honoris sui z ppria qm odi
qua de diminutione dignitatis honoris
et fasti animarum sibi commissarum

Co suspertus sibi dz esse si plus gau-
dii conceperit de emolumento pecu-
nie sue quā de profectu ⁊ augmen-
tacione gregis et spūalium bo-
norū nō minus sibi ipsi suspectus
esse debet si sub honore cure pas-
toralis carnaliter exultet et glo-
rietur hec nō omnes estimamus ſ
honore nasci quicquid gemit sub
sarcina nec relevari ab ea desi-
derat ſ cor eius expauescit qū
fit mencio de resignando Co si
cor eius plus interitū e ſ cura
temporaliū quā spūalium hoc
quis exercitium studiosi exa-
minacione expensarū formide
vestiū et equitature et retencio
Cauto autē mente pertractat que
cura subditis et familia et offi-
cialibus sibi vendicat principatū
Quarto suspertus sibi dz esse sem-
per videri de defectu oculi si
plus si tales readmittēs et officia
pes tractat qui plus intenti sūt
de marsupiis aliorū exhauriendis
⁊ eide thesaurizande qⁿ q̄ doctrina
et sciencia perdendis gregibus ammi
impigriare studeant Quinto si in
aliqua persona cura gerit de re-
bus alibus solliciti de eis per alios
per alios aut aliā gerit de spi-
ritualibus Sexto si maiez benedic-
tā sumat de dextra alicuius pre-
sone quā de manu dei hoc ma-
xime est ꝑ sua intencio non sit pu-
ra se plus quā deū ponderando
Septimo signū si affectio cumulo
est inclinata ad personas dilec-
tentes ⁊ celebres et si ap-
pretiat eos elongando eos a se
hoc enim signum est tyranni et ꝑ
politorio ut prudentes spiritus
colligant Octuagesimo enim est mina
ces tenuosos et qui sine cura
natus est persequi enim qui sine
spū ex epla pauli ad galatas

Deme-cōi nicolas cogitacio

Nunc superest ut stilus ulterius
prosequatur pmissa stilis
explicando remedia cōi
cogitacioni importunitate et
repercussione noxiarū ac aliarū
vitiosarū inter spinarū plantacione
ut fiat ordo regulatus earū finis
mensura rationis ut ratio dicat
hinc cade ⁊ caudit ⁊ alibi sed
et venit ad quod finaliter dimi-
sator nō parum laborat exigit
nec brevis mora quia gressibus
proficientis vite spūalis cōi pol
lulare diu ⁊ rem nec tedet dz labo- 7 nō dubitat
res ad illud requisitū sub spe be-
nigne mercedis quia spes omne
fastidium depellit dz sicut et ma-
lis operibus difficultate pretendi-
tibus hanc difficultatem multi sibi
forsitan senserunt augeri in lo⁹ offen-
dit aut multo facilius membris aug
impetrat quia sibimet dicit Frater
Quintiane alii quidē dicunt ego
scio alios multos vidi vulgo
quia merum pretendentes moti
minori affectionis suarū diffi-
cilter domabiles Primum utique teme
dium est reprimendarum cirosarum
cogitacionum subitarium ortus Est nam
in desiderijs adversis Et poe
Ocia si tollas periere cupidis actis
Septima enim ortus originem a cetera
in esse sum dicens Scribit ezechiel
sanctus peccata sodomorum inpe
que pomum cetera et pinguedo otium
Magnitas maris sodome sororis
tue superbia saturitas panis ipsius
amici et otium ipsius cum filiabus eius
dit enim aut necessarium esse in opa
tione ut frena laxarent pectinos
a ad malum quod ad bonum dz
ri ipsum ligari per rationis ut no
ad libitum ſ ad licitum operas suas
exercitat Simile enim physici sic
aer et aqua mare undique sibi motu
et sine agitatione ventorum esse
putrescit sic mens cogitationum desidie
et sicut nā sp novas depperat

edere formas in mā cor cuius
a celestibus influentijs et intel
ligencijs nouas i formas in
terioribus agitat ac enouat
in organis sensuum interiorum
in similitudine speculi recipunt re
tinendo deponendo superiorem
aut diuinam intelligentiam sic
q species recipiunt in fantasia
et memoria ymmo se offerunt
sicut facies in aqua respondet
oportet ig ad rectas in tercio
nes se connectere ne libere se in
ordo recipiat cum remedium ex
precedenti sequens est interna
omis assiduatio sine assensio in
tentionis ad aliq ofide et nō
bile nō illa assensio et q primas
in hesio recipiunt alii alia et q
capit in se totū mentis cogitatoz
et intentoz est enim animi pene i
diuisibilis ut quo se vertit tō
se vertit nec actus ad diuersa sil
se certe pt salte totus hoc mo
legimus in collationibus patrum
quedam patres emasse unde
discipulis suis qui turbaba et
graui temptaba a spū fornica
tionis in cogitationibus suis po
terat nocari ~~aliquilla acte~~ et ti
dem patet omittere sustinuit et
aduersarius alius fratres qui tor
tidie turbabit eos actus turpib
grauibq et criminosis taliusq
cogitationib; sed patres quibq gui
ter ille temptantis molestiaz post
ipsius animi an adhuc patet pfin
nas libidinosas cogitationes unde
bunt nō nos licet sic pturbatio
nibus amittamus et quo formi
dare libet q dicat nr id meos
a cogitatione istam mente cogit
quisque qui sic capiebat pmittet
ad respondendum illi talium
tozi ut nulla alia cogitatio lon
gius posset Sic in priori Sic duo
tus applicans mentis sue ad ar
ma spiritualia legendi orandi cog
pozuit salubriter uisus ad

membrorum fatigatos in hijs q
ad sui exercitium requiruntur mentis
aduertentia mox alia noxia
retundit etiam si ea in quibq actu
patur sint in se parue utilitatis
ut manuū texere et uestes
et resolui aut sedē et uestes sone
am replere ut legumq mercem
plis sanctorum patrum ut sufficit
sola illa utilitas ut malis cogi
tationibus tarea ad' hm phm aud mala
aliq bonum est cur etiam interesse
rationis colloquijs et melodijs
et talibq ea intentione ut noxia
detrimenta ad tempus cessent
etiam legere historias seruiaret a
liis non utiles libros legere
lauare uestes rigare oliera aq
deferre fabricare et cetera ma
nua que frequenter applicatoz
animi animā illa horaz punctā
utilia Cum remedium est q mens
sedule respiciat super cogitatū
unde suaue aggressum aliq ortum
qui obiurgare incipiunt et si non
ie sunt ut cupiditas condicte
re immō mentiuntur statum
seruiquiet eas in pnō natum
pacatum nec restant alterq ex
terū q tenere et debiles sunt fan
et absq molestia interim pmittet si ad fer u
roborent quasi ad domū erupti
nes difficilius exeunt sicut host
non die ingressus retro in fanilia
repelli quia ita ingressū in semi
ne cum dicit Cers. debet hostis
noxia cogitatio interfici dū de
bilis est deuastari remedium fre
quentatio in bonis cogitationibus
et assuetudo de bonis sedule lo
quendi cogitandi audiendi et
tractandi Ad sedem sibi cordi
tant si aliquid in ad q frequent
si domestice et familiares fo
lent admitti quod no rotare p
ortupant mentis ex assiduitate
Sic etiā noxie si per os fre
quenter admittitur ad modū

tatulozũ quibus frequẽt cõmoza
mur qui eaꝝ nolentibus se nobꝭ
miscuit Ah etiã ẽ ꝛuriores ſt
etiã vocati venire dedignãt Ad
quod etiã multũ vt sensuũ exerci
tiũ cohibitio perquos intrant
ea vñ cogitacões quant que qñ
to ꝛuriores sut tanto magis a cõ
gitacionibus remote et eazũ ab
sencia obliuio pueniat 7 penit
a mente abscidat Vnũ rẽmediũ
est ad deũ suppler oratio dicendo
illud dauid Cor mũ d̃o creа in
me deus ℞ñ n. ꝑm aplm sufficit
sumꝰ aliqꝰ a nobis cogitare qĩ
er nobis si sufficiẽcia nra ex deo
est ipõ dicente Sine me nichil
potestis facere Vñ petendũ dat
pulsantibus aperiẽt 7 quentes
inuenient Secũdũ remediũ est
distincta et ñ rigorosa corpoꝝ
castigatio p vigilias ieiunia ab
stinencias et ꝓhibicões et ceteris
afflictionibus Cibo em afflicta sobrꝭ
ab reddit cogitacões delicate at
nutrita ebulit pigricies et libi
dinosas cogitacões sicut alla ple
na pigriciẽ et ignẽ pluzes
euomũt spurcicias Deo omes
sancti se purificare volentes
et sinceze in cristo vouẽ cupi
tes opas suas exposuerũt pmo
in corporis castigacõe et vo lup
tatiũ carnaliũ repressione sicut
et in sensuũ exteriorũ cohibi
one et hm qm speꝛ grã a deo
sut visitati semper hmõi arm
sut ꝛsti ner opptũ reperiunt

Conclusio

Per que prędicti expõ dure vt ar
bꝰ non ut volũ breui et rudi
stilo exercẽdi occasione prędens
tompleacribus lectoꝝ et clarius
debꝰ disponendi Disserendi Si
quid fructũ simplicibꝰ cõtra
re potũ quoꝝ corda deꝰ p se
cistet 7 si per misterium humꝰ
pauperculi stili aliquid pficere

gratissimus sum Cm do parcũ a
uthil profert quod magis tumꝰ
dent veriũ scribenti qui sincera
et recta caritate et qua puritate
vitate per digessit Cui et si non
ex vbilitate legentꝭ tamen ex
caritate scribentis merces speꝛ
reddendi ab eo qui inspiraut
ut vellet et adiuuit ut pficere potuit
xpus ihesus deus et homo per
secula benedictus Amen

Resultet corda gaudio cũ laudi
bus in domo. Finalis sit oratio

Anno 1492 gota
pgrinacio

Non ignorat diuina
ria lex sollicitu trac
tatores mq̃ue finc ten
dat omis. mtenº septuagie legis mul
tiplicat varient media p̃gad
dictu finem valeant pleriq̃
Et si q̃s desidat scire q̃s her
finis sit audia paulu ad ti
mothcu scribente finis magis
tepti est caritas qua hita ois
ois hui⁹ qua no hita mchil
miti possidet⁹ Et ipa mchil
hois mfarmate omi vtutum
opa suauit dulcitaq̃ cerent⁹
Ea ab absente insulsa atq̃ fri
gida tricta sterica acrimo
mentoiaq̃ efficiut⁹ Quippe
cupiditate cazunt tut pncipa
tu sibi mhoie vendicate q
virissim sibi muicissim succedẽ
si succeserit. caritas et cupi
ditas Dicit paulo in sup̃ius dix
imꝰ malorꝫ est cupiditas
Et aug⁹ in enchr pegnatcay
nalis cupidit⁹ obi no est caritꝫ
Est lex katholicorꝫ doctorꝫ primo
diuinarꝫ scripturarꝫ ortꝰ flore
tissima ubiq̃ de caritate salubꝝ
rimas tradat doctinas ipam q̃
q̃medat⁹ et ad ea hortat⁹ dif
finios diuidet ar ipam formꝫ
mam vtutu t matam adfinitas
vita capescendam demostras
Non tñ sit cupiscẽdu dicit quo
adipiscam arripienda possidenda
q̃ fruendam et estimanda a ad
ea pq̃ q̃m amissa set sit caritꝫ
se ho dz possit dispone et ppa
rai Odi ut mihi suggerit videat
no pue utilitat⁹ exist⁹ gnosce
posse multa n. mitigẽ de
caritate et no possidẽ caritẽ nig⁹
est ortatio dapnatoꝝ qua p
miator⁹ dicit n. aug⁹ in enchi
co magis beator⁹ ē ho q̃ magis
amat. l. caritate possidz q̃m q̃
magis sat adeca mitꝫ q̃ dlc q̃
arbor⁹ fructu utilꝫ est si no naz
arbor⁹ aut q̃ntꝫ q̃ nostr nig⁹
seliciꝰ ē ꝓi q̃ sciens nam ar
bor q̃ntꝫ pfidituꝫ et altine
ab usu fructꝰ et alieno by
mi sigdi videat si p̃ nopiam
gemoꝝ mei alig d̃ tali arg sine
caritate possit. & tpe stilo utrugꝫ ẽ
dꝰ possem et si no alig forte.
mi tñ et pacẽt mestemby pfi
tuꝝ d̃ forte si mihi pfuturꝫ o
tiu tñ mi est me spezo deui
tate et q̃tulisnugꝫ labor mcede
reportaturꝫ me stabo cad̃ caꝝ
d̃ et scribẽ teptabo mcede mea no
fraudate q̃ et sugessit ut vo
luntate gerẽdi et pfici valebo
ad effect⁹ p̃ducam negz mihi ipꝰ
negauit sum ut lex scia solu
dei largitoꝝ foꝝ caritate cu sit
vtꝰ theologia no io credã hoiez
aliq̃ se posse cu pma gra fiat
ut d̃ ggruo caritatẽ mfudat
et p̃ad hac capescenda p̃medi
a suo fe posse dispondi cu aiq
foꝝ in mãz q̃ eugi mr̃ dicteda
d̃ ggruo p̃cipiat apta et dispo
sita mam ꝑ phas ut saltꝫ ut
farme no ponat impedimeti
tat obstaculu ecc̃ie n. no videat
impartiente mfudedi caritate
ei q̃ no ponit obice et ei q̃ obice
ponit. Neq̃ aut mihi hois a
gẽdi pliberi arbitriu ad caꝝ
infusionẽ ymo no mihi Et si
se no ꝓparare digne sufficiat
tñ sisse ꝑdu in no ultꝰ pfi
diendu impium illuminari iam d̃
nitate petatz cu de pmiss sitꝫ
lutatuiz aliquis no esse petm No
ꝙ bonꝰ estimator nuꝝ est
q̃ audz dicẽ caritate ame hre
no valeo et mi ea dare no possu
net eam meri possu Si ig ea
mi deq̃ velut mfudẽ habeto ea
sm aug⁹ in imputa caren
caritatꝫ ymo aliq̃ mte habeꝰ
et si no potes tñ puiare sz
cessatem a p̃gressu tulpa ultuez
q̃te agente a nig⁹ cessante ꝑ
dimeta et obice remouẽ potes

ppt hur caritatis ad te mitteare
possit sicut m oculo aperto fi
lus splendor

Ad quia caritas acapi[t] a the
ologis pro habitu infuso a
deo Ideo primo videndu est
de habitibus quid sint et quotu
plices sint et cui et quo gradi[t]
vel quid pantur augeant et di
minuan[t] Primo igit[ur] speculandu
est de habitud entitate si ti aut
dicendi sunt ad sint de gra[t]
acidenti aut no Sic constat aut
erid pazid de loyca notia ad ha
bitudinis ep habitus est de gra[t] q
litatis pro ut hic consider[at] et
qua tripliciter possiu accipe hi
tus st males acquisitus et in
fusus quoz duo primi solu
sup de consideratoe aristotelis
de 3o aut est considerano theo[l]
de quo habuit explen Nos nō
expdimus minime late expedit ep
sme illo salus hoc esse no pt
de quo pri[us] hic mte ndum st
de infusione habitus caritat[is] pri
dio habitus de quo moralis et
cardinalis q[uo]sidera[t] plus tam
in ptu[m] quid in nia ethi[ca] qpe
hendunt[ur] in prima et 2a sue qua
litat[is] st habitus et dispo Malis
potni vel impotni De 2a no mlt
tid ad pns quadquid ad acquisi
tione virtutu nō pazid pfiant
virtuosos nales ad quid pte
quo ad facile agendu aut ad
difficile agendu aut patiendu
aut resistendu que significan[t]
pt hmoi rez spem ut pte in ma
libu ethi[ca] ut duritia aut molli
ties nales sm aplexionem vel
etatē que tothe est Hec in hui
bus quo videt aliquos solu
modmodo verbali qpsa a
primis actionibus alias nō

duze impssionis qui nr trebri[s]
dimittit nr sue primozu nr te
moze penazu arceri pnt a pe
tratibus sunt et hoc plusia lo
quendo nō contingit ex alio
nisi quia dure sunt qplexionis
et quasi lapidee sm magnitudi
nem qui no sent[iu]nt sues terribiles
aut detestabiles imprimut sue
fantasie aut potenie ymaginative
ut vult albertus quid repazu[m]
quida bestiarum bestie subi
tribus que sm augustinu mem
penazu azerut[ur] a nalibus dete
riombus et p assuefactionem q[uo]
ma subeunt onera tales ti ho
mines lapida nō amittut[ur] ab
ictu sue assueto quoruda quid pe
nazu licet penis publicis dissi
mulate ti absentibus penis repe
tite assueta dum nō a rudibus
et grossiciebus intuzid sensum que
nō impunū spes tristabiles seu
detestabiles in fantasia aut este
tiua vel quarū trient[is] aut qtre
mistent Judicium vō animi so
lo audiu penazu qtremiscit ex
forte impssione timpenazu tu
quatandu sit grossicies et rudi
tas si fuit diligen aut p se aut
p alium ppenat et castigacoe
adhibita pt tandem euelli de
tenta locus diligen tangi opus
obtusitas pmollit[ur] adducta dei
gra dicem de duricia habenu
de pharaone qui tot plagis di
uinis nō fuit correctus quia nā
eius nō capiebat penazu im
pssiones Item de mollicie hanu
in saulo qui semel tactus mor
dacit dni quid me vis facere
Act ix Et quia hoc qz sequn
tur imputa natue corrupte
et sensualitat[is] instructu et nō
sibi sim facu valuit Ideo qz plu

vres virtuosi qua virtuosi reperiuntur Unde dicit boetius nullius vehementi abstersoꝛio indigus phisico uertere debriatꝰ fuit erga de virtutibus moralibus Nam aliquis habitus malus inclinat ꝑ peiꝰ virtutibus moralibus de istis bestialibus tractatur in vii phisicoꝝ et ꝛ tꝛ

De habitibus acquisitis

Habitus vero acquisitꝰ dicendus fm solempnē doctoꝝ dicit de gandauo q habitus e qualitas q̃ntum in mouente se ipm per appetitū cognitum in actione ex eo q̃ ex alio motiuo sequit̃ ꝛgi ad hitū q̃m eo in quo hitus dr̃ q̃ quiri fit quo ad mouens et q̃ad motū et actū p̃cedens a mouente in mobile et quod illa sint cognita ad excludendū lapidē in quo no pt̃ q̃dri hitus quo niensoꝛ manet̃ Secūd̃ hitus inclinat mobile ad similes actus et resistentia tollit siue qualitas si est ꝑ multos grauiosq̃ actus radicata et non facile corruptibilis nec mobilis fualit a subiecto dr̃ ꝑfectꝰ hitus q̃ quedā possessio et pdo ethic fm quā res possessa ad q̃sum hnt ad motū actiuū ex hitu p̃cedens computat̃ ꝛsus ꝛra cōmentatoꝛ ꝛgo de acq̃ hitus dicit quo quis agit ꝛd reducit quasi in promptu habens quod agendū est Si vero talis q̃lis debilis radicata e in subiecto ꝑ paucos actus fualit mobilis a subiecto tūc dr̃ solid dispositio Nobilitas aūt et brutalitas hitus ꝑt ex eo fm q̃ dicat ethic Cum eoꝝ que sunt est aliqua ꝛgula directiua ad eoꝝ actiones dirigendas in debitū finē scīd ꝛgula dirigit et dirigit ad p̃ma ꝛgulā que est diuina ꝛgula

Unde cum bonitas consistit in hoc q̃ attingit diuinā bonitatē cōstitui ꝑt ex qua quodlꝫ ens recepit esse et impressionem quamlibet rei omne quod fit fit a sibi simili et tē appetit assimilare sibi effectū qui ex ea procedit imprimendo sibi formā fm quā agit Vñ dicit̃ sūt potentie q̃ sunt potentie limitate ad determinatas actiones vel passiones quas alie potentie implent̃ vel quas alie potentie efficiunt̃ quia illa sequunt̃ formas suas ideo ꝑ actiones quātascūq; et quotiens cūscūq; reiteratas nō assuescit in otiū q̃ sint potentie nāles sūt sum nō ideo acquirūt hitum mouendi suzsū q̃ sint ad ꝑm solid finē sic cadunt et hitus nō e qualitas insi eius quod nō est de se nāt̃ ad vnū determinatū Alie sūt potentie alaꝝes et vniuersaliores ut nōnales que nō sunt determinate ad ꝑm obiectū vel quandi modū ꝛd sunt ad vtrūlibet et libere ex se methate qua fm diuersa et diuersimode vtibile hmōi pnt̃ ꝛdi eo nā nō rectificat̃ ꝑ a sua ꝛgula ꝛd recipiunt ꝛre gula aūt in hoc quo ad directionē vtendi inferiora ad debitas actiones sūt reasibiles et conuertibiles est recta ratio q̃ dr̃ esse recta in agendo vera et nō errans in appetitu veri boni nu nate sunt obedire rationi sensitiue eo ꝑ fm plm̄ ꝑticipant ꝛōnē Dr̃ qua alie vires inferiores sequūs ꝛsistunt ꝛdi nō fm pau Caro concupiscit ad uersus spm et spūs aduersus carnē ex fomite pcti gtracto in statu status lapse Nam bō que dr̃ ꝛdē vires inferiores si eas fraueret violentia diffi

cultatem et tristicia facit tñ ꝙ
voleti fit ꝙd tristicia ex vñ mēte
pequirit ꝙ ut fiat figulacio vi
nū inferiorū delectabilit ꝙ me
dil inherentē qualitatis ꝙ qua fa
cilit ratio ducit et dūcit tralatit
vnes mferiores ad actiones ꝙ
uementes rōe racionis Et illa
qualitas ndnchs dicā forma q
accidentalis mferiores ad silēs
actiones ex quibus est ꝙnatu
que hūt nūcupat ꝙ modū nē
que delectabilit operatur ꝙ ro
sectudo sit altera nā tm hi
tus mētis aliud est qua queda
dispositio sive forma sigillata
et impssa in vi appetiua sive ra
tionabili et qui pistibilis a rōe per
frequente actione gnata Et
qua dla impssio dupl pt fi
Uno modo sm phōs ut dictū est
et infra dicet mediate q ipse
dicebant modū percipiendi
ad virtutes mēt ꝙ ethic Alio
fit per impssione diuinā dmc
diate molliendo et disponen
do rōnē mentē et hoc fit ꝙ gra
diuina sive caritat infusio
que ad ea ad que hūanus in
tellectus de ꝙ se ꝙpingē nō pt
nō excedant speculatiuā hūa
Et ꝙ pmūt alij hitus sc in
fusi de quibꝫ pñs videbitur
de quibꝫ pmo intēdo specu
latur pncipaliter c iiij

De gradibus et augmentis habituum acquisitorum

Qz vero modus sit gra
dionis hitui acquisitoꝝ
multū expedit q quoslz
ꝙpter virtutē acquisitā mēti
que sūt hitus quida ex rōe
thicoꝝ deportet et in qualitat
gradose sive essentiali sive ac
dentali esse aliquid agens et
aliquid patiens sive passum
Ipm vero agens impūnt
ri passiui aliqua similitudē
agentis ex quo omne agens
appetit assimilare sibi passū
sicut ignis agens in aquā fri
gidam aut in lignū intendu
rē appetit qualitatē sibi d
existentem in aqua et tota
erit aqua quoadtē in ignem
quadū calet Et si grandis
est resistēa vnq ad alterā
ꝙ in magis et in nō superassime
expellit gtenus dissipat et indu
nt ꝙpriā vīm gradū post a
lū nō in istanti Sicut ignis
aliquid obuiāte sibi appositum
nō statim mstadmat ꝙt ꝙsiste
rid ꝙ successiue abnat renitias
dispositiones et introducat ꝙ ꝙ
sicut aqua fergida ab igne ꝙ
fit tepida de in augmtan q
dus caliditatis ait tandē fiat
calida et formida sic de unita
te alleadimb in ingredimē ꝙ
fit fused dem augen gradus
ingredimb dz etiā motū sucs
sūe fieri ꝙ partē ꝙ partem
ad aīmb motibꝫ sit diuisibꝫ
ex 7o phīt et aut rōna patēb
nec nō gnat perfecta agen
similitudine ꝙ gnigit qz nō
ꝙ totā passiuū dedimē ut ea
contra impassione totā sui dis
positionē mdurat aut gbeare
tale dūdat sive expellat Sic
erit in tenacib lapidib ꝙ tasid
glutinū in lapide et in terr
rone nanis virtute plurū ē
herētū quodlz impūnt aliq
ex quibus simul assurgit vnū
effectus pfectus ut dicit 4o
ꝙ phīt et phūs 8 phīt Unde
semper actus posterior agit d
virtute pdēntū et ultimū
induat perfectū effectū pdē
dentib vero disponunt subiec
tū est ois qualitat plus vel
successiue a subiecto sm gd und
quadritate et fluit in eo ꝙtes

sicut volens rectificare lignum tortuosum & curuum dz ei maxe ultra medium curuare et sic pms et dix adhuc rectificant. cum q̄ tales delectationes non uas fugā dz et obiecta delectabilia et m talibus ultior fuga quā pugna. cum dirigunt sensus trouue fugę eleuā declinatos ad ea mag pertrahunt. cum q̄ tales dz q̄z ad primum extremum declinare q̄z ad aliud nec sic mutat alte et tande immutat medium m quo stabat sic curuum lignum rectificat. sed medium sicut sit in tempan. et fortitudine et alijs in quibus m quibus p prudentiā et experientiā medium inuenit.

Et diminuitur et corrumpitur habitus moralis acquisitus

Secundo q̄ per experientiā cognoscimus tam hītus intellectuales quā morales diminui et corrumpi ut habitus et sciente corrupto corrumpit. et sua ſm p. in pmo ethic. et de temperancia fortitudine. Cassate. ꝛc. qm sunt hītus morales dz de nō corrumpendi. Corruptio talis nō pt fieri ex parte subiecti q̄z manente vi appetitiua corrumpitur videmus hītus virtutis et vicios sicut igne corrupto corrumpitur et caliditas nec est sine habitus corrumpit q̄z q̄z sepe nāliter intendit ꝺ fluare dz i. aliud esse aut directe q̄ aliud q̄ non patit. sed sui cōtrariū aut q̄ ad se aut quo ad suas causas. sed frigiditas dz nō ad se sicut caliditas corrumpit frigidū inde aut quo ad suas causas. sed frigiditas est ei albedines quia causa corrupta sequit corruptio effectus. Cum ergo habitus gradus ex actibus ut dictū est. Contrariū aut actibus pt aliq̄ esse duplex vel formaliter ut de actu contrario vel originaliter ut ex vicios motiuis et inclinans voluntate ad huiusmodi actus dicos primo nō sic hītus generantur per actus sic p̄ acta generatos corrumpit. Cum enim hītus morales pōs sit nisi quedam firmitas in voluntate directiua cum finem quid statuit prudēs. quidam ex actionibus aggregatibus similibus quibus q̄tarium actus similes contrarios rectā rationi. quos elicuit ex ignorantiā aut passione sine ex malitia q̄ quidem voluntate relaxant aut remollunt a rectitudine sua si frequenter fiunt sicut quando dispositiones contrarias ad habitum. Vbi inueniunt hītus virtutis sicut actus intrinsece hītus corrumpit castitas. Contrarium aut originaliter actibus illius moralibus quibus huiusmodi hītus quidem nouerit et inclinates voluntate ad fines contrarios est fomes ex parte originali actus q̄ quod obnubilatus a intellectu et infectus est appetitus ut intellectus sit prouus ad errores et voluntas prona ad pauas affectiones qui fomes semp manet etiā licet qualitates sit hītus bonus in anima calida quibusdam calefit in semp manet malus appetitus inclinans ad frigiditatem quia ablato calefactiuo statim de per se incipit se reducere ad frigiditatem sine alio extrinseco infrigidante. Sic similiter nos cessante actu voluntatis statim tepescere incipit & infrigidari. quod et fomes incipit et fomes incipit repugnare et spinas et tribulos incipit germinare pauas affectiones qui fomes licet debilitatur p actiones virtutis nō tamen sic extinguit. et sic licet cessare ab actibus virtutis q̄ se nō corrumpit hītus q̄z est pura priuatio que p se nō

ugit qua tamen cessantibus actibus quibus fomes repim debet
insurgunt motus fomitis habitus habuit virtutis dirty qui motus cor-
ruptus habitum vm cessantis ab actibus virtutis corrumpit habitu
virtutis nō de p se sz p actus
sic emanans prohibens ex vi
physicozd Nō tñ vnus actus bonus
sus corrupit hitū virtutis sicut
nr vnus actus quat habitū acta
actus et hitus nō sunt mēsē cōn
ru ideo vnus nō expellit alius
si bñ stant simul in eodē qua
actus procedunt de p se ex volun
tate nō ex habitu Negz ō dā
cendū est aut̄ fuisse hitum cassi
tatis qui credendus e hmōdi
ut actu adulterū luxit fuit adul
terat⁹ tñ vnus actus peti mor
talis gratā dei tollit et caritatē
qua sunt cōiuncta Deo bñ stat aliq
hitū magnū habitū virtutis et
quē nō bñ vtū et cadē in mortale
Et cōi aliquid hitū nō hitū et
tamē ex voluntate nō peccare
et in pātia voluntatis e vtl hitu
aut non vti et habitus nō tollit
si sibi metuat voluntate Quali
tas aut̄ dnāt est et impatet
actu et habitu et qz prud
hitum huius et intensū actu indu
cit Et ex⁹ magnū hitū huius
tepidū actu reducit et hoc ex
tinguit ex voluntate sic vel sic
impatur Sunt cū Dūs actus
nō meritū a pmo usqz ad finē
si plus Tū hitibus nō nec unus
de p se et pm⁹ si actibus ex stā
et voluntate procedentibus et
ex gra licet fructibus et diuersis
aliquis agit nō hitu quia finē
hitu et difficultas ipsius⁹ hō ab
actu nō hitu quia finē ex et si
nunc inheret in hitu quia si ex
Deus de hussia in scriptis sup
pmū sententiarū dicit nō e
danda maxima caritas hō mi
m via vltra quā nō pt hō p
redere p⁹ qz hō quādiu vivit
pt addere aliq⁹ ex pte inde
p qd aliq⁹ augē gra et p⁹ p
te de heretic⁹ ad vitā vbi
dampnā a primo q̄via Nec ob
stat id maiori caritate nemo
habet &c qz hoc dī de ope ex
terioī tū minor actu charitz pt
esse maior et in eode ope ex
terori Et ō dicit glo sic hoc
patriā anima nō est caritas si
effectus caritat⁹ &c eque aia
est infunita capacitate vīn glē
et p̄mus z pt in infunito d aliq⁹
et op⁹ facte est in infunito
si quis p xxxxx annos vi⁹ ex
alium operi nō videbit primū
quid go mare⁹ per op⁹ po⁹ sz
p gra nō deus terminat opera
meritoria Sic deus in finito
sufficiens pt tribui primū est
si pt xxxxx annos vltimū po
tes⁹ faceret in merendo Ad hoc
salvandū dicitur quidā adam
ponit esse in sic in ista aīa repleta
to pt in aliquo se finē plus cor-
pus priori aqua vinumente et
plus corpa glorificati posit esse
in eodē corpe nō glorificato
etiā infinito miraculose sic de
primo aīe vni stante capacitate
anime finita nō deneri⁹ ad
maximū primū esse sic
ad maxima gratia Illud
simile Quia plenū vino pt tñ
de violino in liquore recipere
vino effuso z stetit aliud vasi
culus et sic sine statu Sic dandy
est tripertitus argentum curyg de
narius sic qualitates spiales es
ut amor cognitio fruitio pnt in
aīa rōnali creari a deo infini
te sicut species colorū si esset in
finita deo in medio tripenitur
Sequitur aliud capitulū

Et habitibus infusis scendu
q ad finem a sequendu ad
quem homo finaliter a deo d con
ditus no sufficiunt virtutes mora
les a philo tradite q hec ornat
et ordinant animam quo ad actu
rationis p̄ agibilibus p̄ humana
industriam non sup̄ humana rez
sumus aut ad que no a deo d con
ditus est sup̄ nāz et sup̄ facul
tatē nāe creatē io oz q sup̄ad
dant dōa alia excellentiora hi
tus ex p̄te humana mediantib
bus quibus habilitet ulterius
in finem illud sup̄naturalem Et isti hi
tus dicit theologi virtutes que sc
treb fides spes et caritas q ea
rum obiectum est deus Ro q a
deo solo infunditur 2o q deus
finem sue manifestatiōis io philo
de eis minime cognoscunt Unde qō
virtutes caritas p̄cellit Corp
xem Quarto virtutū prima scil
fides tollit cognitionis finis 2a si spes
ponit impossibilitatē apprehendendi
suum finem et tollit impossibilitatē
3a si caritas offendit finem ut
esse summum bonum et apprehendit
eo qua deus d caritas d qui
in ea manet in deo manet Nō
tñ sic estimandū d q caritas q
diligimus deum et proximum facit
sit ipse deus luce efficienter a deo
infundat Unde id ad rationē v Cā
tus dei diffusa d in cordibus no
stris p spm̄ sanctū qui datus d nob
Est enim caritas in anima nr̄a informans no quod increatum si quod
creatum sc̄d quē modernū doctō
res fatent Licet ingred ex p̄dō Dis
cretum sententiū Bi obiectū a quo hi qui
doctores virtutes distinguunt sententiales om
nigeni et fundantes se sup̄ hoc no
mine esse sit a forma aut a fōr
mabilitate sicut albedo ab albedine
et esse album a fōr substantiali
Sicut ad 2um p̄dō patet intelligi patuit
albū sine albedine existente ut
non p̄t intelligi aliud esse bonū
in esse gre sine caritate q grad
informante nr̄az Silr est ad actu
operationē potentie aquatine sic
effectus p̄prie musice impossibile d in
telligi q actus perfecti in bonitate
sit de a potē nisi p̄fecta per
habitū sic talis fides no p̄t esse
ab ingre nisi mediante caritate
Et deus ad actus meritū perfec
tionē quādam habeat ex hoc
q est meritorius pluribus
modis oz ponē caritatem habi
tū creatū in anima Et hic hitus
creatus p̄ nō ex insufficientia
agentis sc̄z p̄t dispōs sustipiendē
sed deus dicit Henricus de Gand q hi
tus infusi sunt quedam potentie
spirales quasi colores in pote
tijs aie ipis potentijs superadditę
a quibus habilitates quedā et in
clinationes impressiue in potēn
tijs per actus meritorios et p suos
actus supernaturales Et sua obiecta
dicit nec actiones Et essentiā hi
tus supernaturalis sine infusione
meritū agē p̄t sine sint bone
sine male nisi meritorie si solū
deus causat eos Et subdit de
caritate quod sit in re in nob
diuinis Caritas manet d lumen
spirale in rōne ordinans aiam ad
deū quēcunque nos ad se in
nobis gratia a deo ut a lucē
quadam quedamō in oculo mō
quoddam lumen rezpādō in ōi
ta ordinatōe seu operatione sm
situ oculi mō ad lumen solis qua
hō ab ipo Henrico de hassia si
plino dicit q caritas augē per
additos gradus sicut colores
et alie qualitates et nō p dep̄
nationē aut dispōs subiecti nr̄ p
radicatōi in subiecto sicut alij
doctores volūt et salut rōnia
oz id pulchre De augmen
tatione caritatis Et enim
quod caritas augmentabilis quo

ad sui naturā quia quo ad suā
essentiā hō quādam latitudinē
quā nō habet ex parte subiecti ad
nō quietā ꝑ actiones meas sicut
habitus acquisiti hoc dico effectū
fī ꝑtū meritorie ex ꝑ ꝑtū habi
tuari ab agente supnāli sic et
augmentari nō per aliquā naturā
eiusdē appōi in substāiā nec essētiā
eius fī in virtute ꝑ quā ꝑ aug
mentū essentiale in sua sparsā
quod nō fiat sīle appōi sīle
sicut tepidū ad tepidū nō fiat
calidius sīle go augmētū ex to
tali ad actū partiū virtualiū
in sūa habitus quāuis quelibet
eductā nō ꝑtū in sīlia ponit
augmētū fī in virtute et hoc ꝑ
idem agens supnāle ꝑ quod hā
tus in esse produxit. Item vī
sentiē sanctus thomas 2a 2æ q
24 art v. d. Nullo mō caritas
augeri ꝑt ꝑ addītū caritati
ad caritatē fī caritas augē ꝑ hoc
q̄ subiectū magis ac magis ꝑti
cipat caritatē vel d̄ fīm q̄ mgis
reducit in actū illius et magis
subditur illi. Hic end̄ modus
ꝑprius augmēti formaliq̄ que
intendit eo q̄ essentiā huius formē
ꝓfīcit in eo q̄ habet susceptibilē
et hoc d̄ eō augeri fīm essentiā
est dicit thomas q̄ quelz actꝰ
caritatis differt ad augmētū
caritatis et abilitate maioreꝫ
meretur ad disp̄ōz maioris caritatis
et sic hō procedit in actū fer
uentioris dilectiōis quo tandē ad
profectū caritatis et tūc caritas
augē in actu. De ꝓfanatione
ad Caritatem Exequo end̄ a
nobis hīc nō possumus vltius
est oculo sano ꝓpriq̄ intellectꝰ
et purgatus affectus De ꝑ
aut̄ supra vohanne loquēs
de deo qui est deus et de
proximo dicit. Deus ꝓmus
est cui omnis ab⁹ens et forīdus
et sanctus oculus hūāi quo si
videre eum posset verētē
oculo pulue vel fimo dicit
ille medius purga de oculo
tuo quicquid habet mali ut mi
dere possit limes oculi tui
oīd pulueꝫ et fimuꝫ petit ꝑ
unguentū sue tolle aurē dei
et vidēbis sapientiā que ꝑ
sanus q̄ deus et sapiā est dī
tō est sīl mūdo corde quoniā
ipse deū videbit. De purgan
one aut affectus dicit aug⁹
li 83 q̄ 35 Caritatē nemo
est sanctus adipisc̄ndā aut ꝑfī
nendā tēmpalia et vitandā
cuius est diminuere cupiditatē
et ꝑfectis d̄ multa cupiditate
fiunt i. depurgatus acere lux cla
rus acre illuxit sic mente de
purata ipse deū videbit sit ca
ritatis clarescēs suscepti⁹ im
purior aut̄ aer tenebrosior
efficit et ideo ꝓpare lucis est
ingr. mens humana nō rapida
efficacius caritatē fī sūm dīcē
nēs et suscēptiua fiunt. aer
espertus diuīs solaris si fī
posset euaporare a sua tene
brositate et densitate ꝓpare
fiet radiorū solarū et esse
causa sū dispōnēs et se abili
tans nō causa sue illuminatiōis
licet radius solaris semp sit
ꝑnes paratus illuminare ac
diuinus sit ꝓpare sic de aīa
hominis et gra sue caritatis
ideo posset dici q̄ aīa sic essē
tū caritatē sicut admonēs ꝑsi
bens sicut fenestra clausa
sam aperiens diuīe illuminatiōi
deinde q̄ ꝑ motū et op̄ ꝑhi
bent illuminari sīt obstacula
inde moueat doctor gētium
Ultro caritas sine gra nō sūa
datur fīm ꝓpaganda nālia.

dnorū et ubi fuerit maior
nālia dona ꝑ talis sit magis
capax gradus Et tndet pe de
tha ꝑ deus e agens fm ꝓpor
tō mouētibus nāe ꝑ in oper
ibus gradū Dnersitas aut effec
tuū in agente fm ꝓportō dū
gingit Aut ex pla libera vol
tate agentis ut me aud nālia
sa operando aut ex dnersa dis
positione suscipientis ſ hoc Dū
sitas donorū dr dr q tingē aut
ex libera voluntate agentis ut
in paribus equalia nālia tri
buis quorū quod deus eligit
altera ꝓbat ut ptz de iacob
et esau Rom ix Aut ex dū
sa dispōe suscipientis ut in adul
tis in quib⁹ exigit ꝓparatio ad gr̄a
suscipiendā et conseruā In talibus
dr nō in toto nec in ipsis salua
de congruo sz ꝑ donorū dū
sitas cōsequit ex parte suscipientis
Dnersitas vere sapientie ad at
tendit fm ꝙ magis nec min
aptū sit et dispositū ad recipi
endū Sz sic mā nālis ꝑ actus
dispōm ꝓpriā ordinē ad vltā materia
voluntaria ꝑ suas operationes
ſ differt nō ad ōsp ad acquisita
nec ꝑfectionē ut sit dicendū et
cōsequēter moralia se hz in pōe
nō p̄ter nālia ſ eciā actiua hz
eciā ꝙ semiā siluestria ſ p̄ma pī
cipia et semiā cōsequēter moralia
ſ cōsequēs nālia ex sexto ethicor
que facit veritatem rationis Ad ꝑfectō
nō infusas se hz in pōe nālia nec
actiua sic mā artificialia nō ꝙ
elevāt aliq supra nālem ꝑfectō
actiuā sed operationes animē ꝑ
fectionē acquisitam hmōi se
quodāmō ut causē agentis
Sz operationes aut dōna ꝑfectō
infusam sic ut dispōnt
salua Secundū est go ꝙ ꝓportio
et mensura fm quā dr̄ grā

et caritas est ꝓportio nāe dispo
sitē p oppositū et cōsequēter fm
ꝙ natura sic melius disposita
est maior datur gratia et go dr
cap xxv Dicit vincentius fm ꝙ
prīa doctrine. i. gratie et dis
positione vbi gloriosus nō pro
largitate nec paritate dantis
alq plus alq minus tribuit ſ
fm doctrinā recipientium ꝓpria
rgr̄ doctrina dicit ista dispō et
cōsequēs quā ho facit se ad gr̄am
abilitando hoc hanc dispōem
et cōsequēter pficiunt spūs sanc
tus meritē hōis nec
plus nec min fm suā voluntatē
cui dicit psa ad colos ſ⁹ dām
Dignos nos fecit in p̄te sorte
in lumine Deo nō o; ꝙ ſ⁹ quis
melioria nālia ꝙ maiorē cari
tatem assequat fm nālia hoc
facilius posset ad assequi si cōna
tū faciat fm sua nālia Sz sepe
ingit oppositū sc. ꝙ tm hz vilio
ra nālia maiorē cōnatū faciat
et maiorē gr̄am assequit et eq⁹
qz cōnatus ille dependit ex vo
luntate agente et libertate arbitrii
quo aliqm abutunt Deo at
sancte tho 2a 2æ q. 24 art 4m
ꝙ quantitas caritatis principa
et effectiue nō dependit ex con
gruo nāe ſ ex sola gr̄a spūs
sancti eam infundentis et dis
tribuentis Bona sua ut colit Deus
dicit psalm 15 Ego h⁹ my Dominus
mercēs data ē gratis fm mensurā
donationis Capit hoc meritō
rie salue meritō congrui nec
sic eam augeri fm dispōem et
cōsequēter ꝑficiendo // caritatis

De diminutione et corruptione

Ostquā ꝑtractatū fuit de
causa quantitatis caritatis et
augmentatiua et ꝙsitiua
tiua libet aliqua ꝑstringere de
causa diminutiua et corruptiua
eiusdem Circa quo aduertendū

q̄ secundū omnes debet mā ēē
tantꝫ caritaꝫ aut tota ꝛ corrūp̄
aut integralit̄ manet et nūq
quid partim diminuit̄ Corrūp
put̄ enī per quelꝫ actū pcēd mā
talis ꝛ nō omne tale cōmittit̄ ꝯtra
sic q̄ nō pūt stare cū eād mā
culpa mortalis et caritas sine
ꝗrēd Rād ratio caritat̄ exigit
q̄ ho se subiiciat diuinis ꝓcep
tis deꝰ sup oīa diligendo dīc
xp̄o Si quis diligit me ꝑmo
nē meū ꝑmanebit Dīcē aut p̄
catū mortale est hūi gressio a
liquid diuin̄ ꝑcepti vgī corrūp
pitur Et quāde caritas ēsse hītꝫ
acquisitus p actus hūanos nō
esset infin q̄ corrūpit̄ p om
actū peccati mortalis q̄ hītꝫ
ēxcutit nō corrūp̄ p vnū actū
venialem sic nec ē acquisitus
p vnū actū meritū q̄ actꝰ
nō cōtrariat hītui si actꝰ actu
et hītus habitu Nō ꝛ corrūp
pit caritas a deo quia deus
nō ē causa corruptionis aut
defectus alicuius in nobis sal
tem p se nec sub ratiōe pene p
culpa debite Subtrahit enī
deus influx gr̄e p̄ culpā mor
talem Deus nō ē causa diminu
tiua caritat̄ ex eāde cā q̄
sine culpa sibi aufferre cari
tatē esset crudelitat̄ et iniqui
tatis Sed caritas nulla pte
potē diminuiꝫ q̄ id q̄ diminu
it̄ partē amittit et partē
retinet quod in caritate sonā
nō habet q̄ sic deus esset
hoī amicꝰ et inimicꝰ et ca
ritas ē quodā lumē in
diuisibile quod partiꝫ nō
recipit aut totū manet aut
totū corrūpit̄ nec hꝫ fuit ꝛ
in partibus nec caritas p ces
sationē ab actibꝰ caritat̄ di
minuit̄ q̄ nō causat̄ ex actibꝰ
caritatis sicut hītus acquisitꝰ
Cessatio vero ab actibꝰ caritat̄
si sunt mortalia si sūt mortā
lia caritas corrūpit̄ Si sūt ve
nialia nō corrūpit̄ caritatē
nec diminuit̄ licet frequenter
in actionibus tepēste facit̄q̄
vel etiā aliq̄ ꝓcēs venialis
ꝓprie dicendo diminuit caritatem
Cuius ratio ꝑm thō ē q̄ ven
ale nec effectiue nec meritorie
diminuit caritatē effectiue nō
q̄ ad ipsaꝫ caritatē nō attingit
que est ꝛ vltimū finē vē
ale aut est ꝛ ea que sūt ad
finē i ordinato Nō aut di
minuit̄ amor finis ex hoc q̄
aliquis inordinatoꝫ alioꝝ re
mittit ꝛ ea que sūt ad finē
sic infirmaꝫ multū amans sa
nitatē nō ideo diminuit amo
rem sanitat̄ licet ꝛ ob hoc
nō dicēdū se inordinate habet
vel etiā venale mereat̄ dimi
nuere caritatē Sed etiā aliq̄s
delinquit in modo nō mereat̄
detrimentū pati in maiori Deq
eād nō plus se auertit ab hoc
quod ho se auertat a deo Iu ve
niali aut ho nō se ab vllo
fine auertit ꝑ hoc dicit q̄ ve
niale indirecte diminuit ca
ritatē sīc q̄ dispoꝰ ad corrūp
tionē caritatis que fit p pcēd
venialia aut p cessationē ab
actibꝰ caritat̄ Nec obstat
huic dicto auctoritas augꝰ
Si q̄ nutriendo caritatē est
diminuere cupiditatē ex quo
eaꝫ vidaꝫ augendo capiditē
est diminuere caritatē Ad hoc
vī d ꝑm thō Dicit ē cupidi
tas qua finis in creatum
affectat ꝛ id tollit ꝛ caritas

qua mortalis culpa ⁊ ⁊ de
nemꝫ caritatē. Alia ē cupiditas
que ē culpa venialis que ſꝑ
diminuit ꝑ caritatē ſi nō di
minuit caritatē ſi ſolū diminuit
feruoꝝ in actione caritatis ne
tamen feruore dilectionis voluit
ferat ꝫ in deū quādo ſi venialē
nō admiſiſſet et ſibi immediate obli
tatē in voluntate ex hoc actu
bus gratiam ⁊ ꝑmittit impetū
actus in eliciendo aut eliciendi ex
caritate ne in debitū feruoꝝ ſui
exigentia caritatis procedat ꝫ
ſior impetū nō ꝓuenit ex cari
tate ſi ex liberoarbitrio ſine ex
voluntate que oꝝ ꝙ generat ad
actoꝝ ge deus ſuū agentē excepto
actu eligendi ſcz caritas et li
bero arbitrio ꝙ eſt inſtrumētū et
ozgānū caritatis ꝫ caritas
integra manere libertatē in ordi
ne actus eligendi quāmꝰ te
neat ut ꝑ finē ſui ſtrigeſtat
ꝙ caritas oīa cauet ⁊ ꝙ hoc ꝙ
ſit ſō ad ꝯmittendū mortale
et ſit alius in tali ſtatu ut nō
habeat ꝙ alius in admittendo cari
tatis tempore exerceat ꝙ ſꝑ aſ
ſiſtente caritate in ſua hz ꝓtate
aut ꝙ diu ſtare nō poſſit niſi in
mortale ruat peccatū reptando
accidente ſicut ne exiſtens in mor
tali diu ſtaret nō ꝑ ſuā alio mō
tali ꝙ caritas tali ſic ē ac ſi
omnīo nō eſſet ac ꝑ hūc modū
venialē diſponit ad mortale
feruore actus diminuendo nō
caritatē tollendo aut diminue
do. Vir in bono et meritorio o
ꝑt deus grauare ſtz caritatis et
voluntas ¶ta ꝙ actu nō natus ſe
quā ꝙ tanta caritate caritatis in fer
uoꝝe ſi ei diſpoz voluntatis
ꝑt quod ꝙ ꝑ venialia ea
limitis fit indiſpoſita ¶deo nā
ceſſario ſequi ſeruoꝝ hūi ꝙtitate
Nō enī ſequi actus huiꝰmōi diſpoſ
habitus niſi pro quāto ab ipo de
pendet et ꝛo ſi ex ꝓpo hūi depe
deret actus ꝙtitatē caritatis
in feruore ſequēdi ſtant feruoꝝ
in tepeſcendo ꝙtitatē calo
¶deo ꝙꝛ maioꝝ habitu caritatis
minoꝝ feruore produci mar
tiroꝝ et confeſſoꝝ minoꝝ ſtatus tā
tāq maioꝝ feruoꝝ caritatis
in actu ſm voluntatē diſpoz ꝙ
feruoꝝ in actu et hūi nō ſꝑ ꝛo
ſequēdi ſe equa ſed hūi ſcri
bendi et actus ſcribendi nō
equa et ingredi ſꝑ ſe ꝙſequi
ꝑt indiſpoz ozganū ſtz manꝰ
aut pedi ſic ſimili nō in alio
¶Willm pariſ in tractatu ſuo de vi
tiis et virtutibus nōt ꝙ aliqē
eſt fortitudo caritatis aliud finis
ſortitudo ē inhērendo amato i
inſeparabilitas nel difficultas ſu
ſtinendi aduerſa ꝓpter ferueſ
deſiderioꝝ ardoꝝ vīdi ꝙ quā
amato ſeu quocū nō alio ex amoꝝ
iſto ¶Willm ardoꝝ deo fruendi adhēr
endi hō mētis feruet in eo ⁊ in eis
que eius ſunt et ego quādo magis
feruet quo magis adhēret finitis ad
ſibi alijs ſcīs et amicis ſuis
amat quod pater aut mr et ge
nitrices querunt ea ꝙ ſeniores
ſunt ꝙ parentū nō tm ſtimā
mant ꝙ parentes ſic ligna
arida rami taloꝝ ſuſa ꝓut et li
na quod ferrei nō tm durāt et
firmā ꝙmanent ſed ardoꝝ
quē feruentes amant ꝓpter mētis
dei ſi nō firma quia ſterilis
ab amore ſeparetur ꝙ a deo
¶deo nō ſꝑ magis diligit qui
feruentius diligit ¶equi ardoꝝ
feruoꝝ intenſiuꝰ apprehenſiuꝰ
⁊ hoc ē ex apprehenſo ardoꝝ amati
dum at ardoꝝ ſenſꝙ apprehendit

.ne solus si no illuat ppe aut-
rulus sibi no est put peratti cū
mortale ē anexsio a deo Cui end
pertatur ad deū p penitēā met
gtinuz comexso quezti⁹ utezt mi
pit illu gred illuadre sit anexsi
a sole nō querti⁹ ad solem Cui go
caritate hīta nal nō vti assistit in
libero ar⁹ sicut est cuī amissio
et augmētum liret cui caritas
inclinat voluntate sp alt hītus
ti nō exgit eam Et voluntas ex
nō caritate se exercitare pt et to
vere se et membra exteriora et se
tus intrioꝛ qui apti sūt obedi
re rationi ut obediat ad omia
imperata Ex illo est pt religi
tano nur caritas nō resistat od
peccato mortali si Cui⁹ et exp
pelli⁹ nō go peccat mor⁹ nō th
forzaer sit dicente salomone fort
tis ē ut mors dilectio Cant
viii Nō liret caritas sit et
quezi gred Cui quo ad sēm
sūm esse sit fortissima tñ nō exi
sim et timu sūm posse si sim ar
bitriū ea utente et uti volente
nr⁹ agit ut nīa si ut voluntariū
agens tñ sit dictū ē inclinat
et excitat Quātū ē in se si libe
rū arbitriū nō ponit obstacu
lū sit radio plus in illuatione
domꝰ si nō claudant⁹ fenestre
prie tñ tredendū ē q; Cui plu
inclinat et excitat Cui libe
rū arb tenū plus quā altig
Justo quod indicio dei lig nob
occultio uti in pharaone et in
paulo dic xpō An nō lig nō
quod volo facē dnō nulli
auffert quod sibi debet nō
milli sit debitor lig plō im
offert quā alteri Cui sile
possimꝰ videre si inlec tōn
suos adherentes nollet ex-

auxilio regis nec postulare
cum auxilio nō tñ rex patus
esset sibi auxiliū prebere si ꝺ
vocare⁹ nō go imputaūt ē
caritati si expelli⁹ p peccā mor⁹le
si Cui⁹ tati Cui⁹ qui nō vti
caritate si Cui⁹tare auertit
se ab ea sic nō ē culpa Cui⁹
ep dnus nō illuat⁹ si eg qui
nō vult aperire fenestrā Cui aug
dicit cum sup gre ad strauꝰ
ep deo pcte homo illuatur
absente aut eo qtumco abstine
brauꝰ a quo nō sequezti⁹ aut
nallis si Cui⁹tat⁹ anexsionē
distedunt

De gradibus gratie et caritatis

Intendū ep grām collatā
que ē dei opatio hz duū
respectū ꝑ et quezi alia actio
agentis aīd respectū que ē
gredi⁹ ab agente Alia qua re
cipit⁹ in passiuꝰ Causa tolla
nomꝰ gratie quo ad p̄mū tūm
nō est nisi voluntas dei Unde dom⁹
que misericors misereī liberalit
Unde dnus ad xpm ē agentis sūm
quoten⁹ in eis quibꝰ offert⁹ gr̄
ām dnm tñ gratuitas sine om
nibus susceptibilis nō ē causa
collate gre Sumpt⁹ si ē ēa sīa
q; nō Grm⁹ ē ḡnus de Gaud
de ordine gḡnū gradū et aug
mento quantitat⁹ eius de Grē
dū ep in fiendis semp finit⁹ ꝑ
tinq; p̄mū ē in intentōe actꝰ
finis et vltimū in executōe
et ē ēa aliorū in intendē
do et cōsequendo sp p̄⁹ in intōe
est rarus primꝰ in executōe in q⁹
cause finalis et sic q; deus eli
git alios ad gradū eligit eos
ad perfectū gradū quod in vita
sua ista adeptus est et qua

eligit eid ad illd ḡrad eligit
eam ad ḡrad pzsit in illo aug
mentandam ut fiat perfecta &
q eligit eid ad illa ḡrad insufi
cientem eligit eid ad ḡrad gratū
datam qua ad illud augmq ppa
et q eligit eid ad istam eligit
eid ad aliā si qua d ad illam
dispar nec quousq fit status m
pna que cuilibz equa offert
nr alicui denegā Cause aut
in exequendo & in gnā cause
efficaces meritorie sic pzue
est ta & tacio posterior si sub
tendit si bono priori per
bonū esset liberū arbitriū psi
steret et bene eo sta & sic
p liberū arbitriū bn se hz ad
pmā gratz deus dat ei zasm
qua si bene se haberet dat zas
& sic usq ad perfectā Tenedio
go est q permitto ad deus ḡnaz
tis data statū pueniat ad veniā
ad usū liberi arbitrii ut p deli
beratiōz alicui agā poterit dari
si per liberū arbitriū bn se
habuerit deus ei usq; ante ḡ
nā tribuit sm aug pe hz Quā
cuis puenit nec no pōt ad
te surrexi si tu ad me eporta
dū Causa Et illa pna ḡtia
est quedā animositas gratuita
uel impetus a deo in liberū ar
quo liberaz pōt nos ad hz
voluntatē petendi actu it p
aliq distrahat aut impedit
exterius ut si stat in quadā in
differētia uelit ut nr distrac
tio nr impedit se velit pe
tere Et ita animositas equa
a deo offert omnibus qua qui
a se repellit reddit se indig
nū Et ita animositas impetus
quersio qua disponit ho no
pōt dici ut possit pfice
querī pz ista animositas hoc
disponendo de q̄reno & insuf
ficiēa congrui dat ei deus habi
tū gre gratū date qui liberū arbi
trium ut hēat soliditatē non
petendi imperfecte qua petit
displicet imperfecte que gratum
attingo qua potens & sibi de
siderare perfectā soliditatē
nō petendi dari quā nō dis
placet ut ipse pōt quousq; attē
dit gratia insufficiens sibi q
ra aversio et ista aversio no dif
fert nisi sm appetitū & nō
placito cū multi nō distinguit
nec gratiā ḡtis dati et insuf
ficiēs sz solū ponit impetū
aut habitū esse ḡtia gratū
datā Dn aug li 83 q. ut sic
le quisq; pōt ni amoris et vera
tis fine gustu sapie vi nq ho vi
sue existere per sermone se
nante aut per alia signa visi
bilia affectā ita ut etiā apud
velle deus operatur Deus au
est qui operatur in nobis velle
et posse sm paulū Quid ad
pōt quid acceperit pna ani
mosa vi pellit a se ignē gre
dienti ponit ad gradū insufficien
tem & ipse in pōt indurat
et gre ultiōz sibi denegā
Credendū tn est posse eliā
semp a deo admoneri spūs
pnā nam sibi mereri pōt
q̄ gra recipiendū merito p
prio sic pau ad rā Q. Et
qui operat meritū no impe
tra sm gratiā si sm debitū alio
qui gra no est gra Quam
no ignis gratis hz impetū ad
gratiā et pōt acceptā gratiā no
pōt gre sibi meritū tale q
ingressus e tuj operis bonū di
no aliud gratuitū quis mer
virtute gre precedēte ad no
erit pna hz haut pnā g
ad alt ia in gra q̄stitutes

otmacō
hō mē regre 1ū folio. 303. ꝑ hoc
signo ##.

Romanam circa observationem divinarum preceptorum. Si mentis humane superna diligentia minime investigare. Dicente propheta Tu mandasti mandata tua custodiri nimis. Et ego. Si vie mee ad vitam ingredi servum mandata tua. Neque ingenia prothoplausti alterum. Salvet de sanctificatione sabbati. Dicentis duo. Decem verba. Memento ut diem salutis sanctificet. Et idem repetit. Xem ego dei. Per mei dies operaberis. Septimo die requiescabis ut requiescat. Bos et asinus tuus. Ut refrigeret filius ancille tue et advena. Et similiter legitur. Xxiii. Cui quod preceptum cupiditate humana alienante multipliciter videmus pene in toto orbe fieri. Ceteri bitantes. Et facile in pessimum videtur. Quum nullo alio preceptorum decalogi tot fiant transgressiones. Quot in hoc patuit. Ut cetera qui a gravibus et a levibus se existimant abstinere posse. In hoc septimo delinquere. Et ut servus pisces ad detrahendum aliquod inveniet. Specialiter versatur intentio de laboribus. Cum molendina. Sive aquatica sive ventilia. In diebus dominicis et festis vias regum in quibusdam locis. Certa insignibus. Ubi palatium. Missorum. Doctorum et aliorum residet regia mundi utilitas. Quid diebus dominicis et festivis simul per annum. Pauca exceptis ad molendina addiciunt. Et abluuntur in curribus et equis fluenta et blada colubet greve nemo. Et si forte non ad horam primam. Si mox primo peracto. Sicut alio die indifferent per cuncta fora publice et manifeste. Insuper et eadem blada molentur ipsa die et nocte sine cessatione et molares sectantur et aptantur adhuc quin eadem die. Et cum hoc post molitionem eadem die dominica et festiva fit in molendino per famulos molendinatorum cribratio et purgatio farine a furfuribus et ceteris quantum hec ad opus dominicum eadem die. Et nulla vi divinitus dies festi a non festivo cessante nisi ut supponam. Cum hinc mihi videor aliquem sensum parum. Cum per hec fit transgressio illius qui mandati quod ne. Et utrique culpe pene pena vero nequaquam est causa ut perfunctorie structuri. Pleni de divino precepto. Et ut sic transgressio obligat ad eum pane mortalem. Nisi aliquis potuerit excusari. Ignorantie vero nullatenus nemine excusat cui quilibet in decem preceptis notissimis. Non potest excusari. Dicta de tu mandasti mandata. Quod specialiter ante hujus rei veritate sine terme mina assertione. Non possibile de fonte sermonem quatenus hec veritatis nobis lucra dignabitur. Ex quatuor purissimis fontibus hauriendi est positio mea. Ex quibus fontibus mandati voluimus ad sermonem quo probabilius videbitur et verius. In quibus implere tenda est veritas. Pisfrendenda nipiditas. Tollerenda mitis. Hi quatuor fontes sunt lex divina. Lex naturalis. Finis mandati. Et certe statuti. Et si quis dicendis non attentius esse voluerit. Animet se ad respondendum objectionibus. Mox manifestis. Et quia de hoc labore in malenginis detrahitur ex hoc fit alimentum. Parum possit applicari ut ad alios laborem

similes cū de similibꝫ ꝙ̄ t nō dicū Erit igitur posita pīa predictꝰ quatuor basibꝫ fūdata firmissima. sicut tetragonꝫ sine vitupꝫio. quā qꝫ retinere si quis tā stulte tuerī desiderat exultās se nouitatē ⁊ firmitatē firmi ⁊ fūdate. ⁊ lex diuina exo xx vbi deus postq̄ ꝑfecto ꝓpositū sabbati sanctificare iussit dicens. sabbato ⁊ fruges ⁊ oīa opa tua. septimo aūt die sabbatū dñi tui nō facies ullū opus tuū. tu ⁊ filius tuus ⁊ filia tua seruus tuus ⁊ ancilla tua iumentū tuū ⁊ aduena qui manet ꝓtra portas tuas. est lex eni diebus fecit dñs celū ⁊ terrā mare. ⁊ oīa que in eis sūt ⁊ requieuit die septimo. ⁊ inde benedixit deus diei sabbati ⁊ sanctificauit eū. Nec dicto tpe. emendatio magis indigebat. sabbatū testimoniale ꝑpetuū. ⁊ nō quidē est ꝑceptū morale sine ordinatiōe cause. ut patet. quia testimonialia cessauerunt. ⁊ moralia remanserunt. Nemo ꝑceptū dedit deus ieuit rem directe de opibus seruilibus non faciendis in eo. ꝓ quo notat sanctꝰ thomas 2ª 2æ q. 122. ar. 4. q̄ opus seruile dicit ꝙ̄ fit ad utilitatē. Est aūt triplex seruitus. una pctī. ⁊ sic qui facit peccatū seruus est pctī. ⁊ omne opus peccati dr̄ seruile. Alia est qua homo seruit homi. Est aūt hō alteri seruus dupliciter. Uno modo ꝙ̄ ordinat totū se ⁊ sua ad ipm sicut ad finē. ⁊ sic opa seruilia dr̄ corporalia. quibꝰ unus homo alteri seruit. Alio modo est quādo homo seruit deo ut est opus latrie. Et hoc opus latrie. ⁊ opus pietatis. nō dr̄ seruile. ⁊ ideo in festis talibꝰ licita magis ministrantur. sicut dicit augustinꝰ. Tertia seruitus accipit hoīem ne die sabbati ⁊ non solum hoīem lex moysi

Et mt xij. Sabbatū sacerdotes in templo sabbatū violant. ⁊ sine culpa. Nec ulla opa ꝑmo ⁊ 2do abstrahantur observatiōe sabbati. etc. quo sermo diuinus astruit hoīes ad vacandū ut nec ꝑ se nec ꝑ filium aut filiam nec ꝑ seruū nec ancillā. nec ꝑ iumentū. sed assumi bouem equū aliquod factū. Et quia clarius dicit. non oportuit ita arcte seruare in nouo lege diem dominicum. que loco sabbati veteris fuit institutꝰ. ⁊ successit. sicut dicit sabbathi figuralis. qua nō in modo pretergredi oportebat. si quando ꝓpter redemptiōem sicut ritus dictum. ⁊ alia iumenta de sabbatis in pascuis. Et facilius dispensatū ex ista ratione nouā quam in veteri lege. Unde ⁊ quidam ligna colligentis in deserto lapidati sunt. Nec ex illo ꝙ̄ ambulet super terrā ꝓpter longa sabbati no audebāt. Et ita ex ritu ꝓcessit. sunt in die sabbati. Ultra quod ꝓgredi non audebant quod nostris ritꝰ solutū.

Ex fundamentis ad ꝓpositū de veritate mtr ꝓpositi est lex nālis. que est effigies legis diuine. Insertum est enī hoī naturaliter ꝙ̄ mulier ꝑ nūc ꝑpetuo ꝓpter ꝓpagationē sicut ⁊ effectus. ⁊ semper. Sic ex spūali ꝓfectu. qui mens humana in deo ꝓficit. ꝑ dictamē nālis rōnis. ꝓficit. ⁊ hoc tempus deputat hoī ad vacandū diuinis opibus. sic ymnis. ⁊ cantibus spūalibꝰ. orationis. Et ut creatori suo ꝓximus se altera debitū impedit seruitiū. cuius similiter aliis ꝓximis ambulans exclusis. ⁊ multum hoīe ꝓpediūt ne ferāt ⁊ deo.

Et hoc statuit ecclia fieri die
pue festiuis. Vñ dicit ymn
de sanctis. Quotidiano. q hoc
edulii dici dñice no est ois
de iure positiuo sicut ed de
abstinencia a carnibus feria
sexta. sed fundatur sup quale
dictu legis nature: qua
est scriptum in tabulis cor
diu scilz q sit ipi vsu rois
habens certis tpibus. ames ne
gorijs obmissis debeat vacare
re diuino cultui. & diuine
venerationi. q hoies ne
gligentes erant intenti cur
tpalibus. oportuit ecclam certa
ri tempus psigere diuino
cultui. quod statutu legis
nature no detrahit. quia ma
gis timet quod spes indicat.
Vñ statuit diem dñicu in
memoria dñice resurrec
tionis. Ille ergo fundatus nasci. z in
pncipio fundamenti. sic finis
precepti. qui imponit nouitate
omnibus aliis que sunt ad
istum finem. sic dies dei hoi
per preceptu dedit. sic sabbatu
sanctificet: ut homo debitu
deo exhibeatur. & sanctificet
eum. & ut mens humana a
pauis tpalibus semper abstra
hatur minus. abstrahitur. & deo
aliquo modo vniatur. In ipso
q suo creatore delectet. lau
dibus q eius misticat. Et hu
ic diuinis pceptis nulla ad
querenda sit precepti. nisi so
la voluntas dei. cuius
causa. Vñ causa expetiente
que magis vacet diei pu cui
cui precipit: credit no de
ri. Dicit ergo aug. diuino
intimante precepto obediendu
est no disputandu. Agricola
ex proposito no agit sine vo
luntate alicuius a cuius agro. quod
non est deo assistendo. Et
qua illa precepti finis pre
cepti adipisci non potest

si hominibus semper occupari
ombus intentis nullu dare
tempus ad deo vacandu. ... ecclam oportuit certa tempora misterii adhuc celebrari.

Quarti fundamenti diui fi
ne ecclia generalis statutu. que
per continua ecclias per ro
manos pontifices statuit. ac
ecclia sub obedientia mandat.
ut certis diebus horis vacan
tes ab operibus seruilibus. Ita
cepim primi de feriis sub
totido gradibus continet omnes
dies dominicos a vespera in
vesperam cui omnes venerande
dei ecclie observari. ut merito
fiu in eis no fiat. ut plantu.
Item canon alter de con. dis.
iii c. prohibemus die. In solis
lugdonensi concilio dies dominicos
& cetera multa festa celebri
da diu canon statuit. Item
Constans de feriis. Item de co
nse. iii. Summa. Die die dñi
ca nichil aliud agendu est
nisi deo vacandu. nulla opa
ra in ipa die fienda agat.
nisi ea quippe & psalmis
& cantibus spiritalibus dies illa
transigat. Ite de co. dist. Ad
omnia opa seruili est respondu
est ubi pia indulget. ut alleua
ri pia possint. Die dñica si
apparuerit. pro diu vsu ho
minu. que non sic apparent.
ita ut ecclie & pauperibus agricu
le de ipsis fructibus prouideat. No
estimo nichil fore ad faciendu
fidem. omnes rationes & ma
in testimoniu producendi. qui sup
ficiant illa mente bene asser
te. Ex istis quatuor fundamentis
misteriis manifeste ppscendi. scilz
illa nulla opus seruile par
quod hoc prohibitur a cultu
diuino. Dicitur festus est
faciendu nec luctu. Et simi
lis minoratur fit. talis la
bor & modus laborandi in
molendinis sicut in pcepto
tritus ppositi est opus simile

per quod ho ꝓtrahit a cultu
dmno diebus festiuis. Et ꝙ
thusia inferꝛ in quarto ꝓ
pme figure sm̄ Hiero ꝙ tri
bus mensꝫ laborandi non est
licita maior nō ex quadri
fundamento amore puto me
minē posse ex bona ꝯsta
negare. sm̄ ut seruus molares
aut vectum faciens bladorū
adducendo ꝛ abducendo de
molendino. ꝛ cribrando ꝛ pu
gando furfures a farina no
sit opus seruile. qua ꝓpter
laborent diebus festiuis sm̄
alijs. ꝛ qm̄ nō ꝓtrahit a cul
tu dmno per illa. Nemo qm̄
negare audeat. ꝛ rōnabilis
nā experiencia probat. ꝛ
dm̄ exclusam posse ꝓtrahi
per hoc ꝙ missarū solempnia
celebrant. Quatuor ꝛ ista si
ant. quia dicit nonas ꝛ
vespera usq; ad vesperam.
hoc est per diem integrū na
turalem incipiendo ꝛ finie
do diem festū iuxta assueti
dinē regionis ꝛ sicut magni
tudo diei tū solemnē exigit.
primo incipē ꝛ tandē ter
minare. ut dr̄ c. in de ferijs
Quer. Ad vnā festiuā solēnitas
celebranda est ꝛ venerādū ab
operibus seruilibus. Si aliqn ab
stinentur ista vacare. sm̄ in
messaribus vuley ꝛ ebriet. vuley
ꝛ alijs pcedit. qui nūq̄ pcedi
rent si laborarent in agris.
Nona diat augꝰ in libro de
x cordis apulus fuit vñus
in agra sua alup vhle ꝙ qui
in theatro sedentes exist
ēt nō se. Ille magis pcedit
in illo. ꝛ dr̄ arma. ny dinera
nā vnūq̄ mortale. ꝛ vnū
no excusatur ꝙ alind. ꝛ qm̄
libet bono pt̄ nūq̄ male
uti. vñ hī ideo ꝙsidenda
sunt bona q̄ꝫ. hī
quida murmurare dicunt ꝙ ny

molendinū seruandi. est con
suetudo regionis ꝛ ꝙ
hoc dimittit ꝛ ex eoꝝ scrupu
mittit ꝙ exercitio absq; mag
na opera hore officii nostri
molendinoꝝ possit exple
ideo hec possent dispensatiue
tolleranꝛ. Quod in casu nō
minē absq; magna opa hec
possint expleri ideo minē
licet hec fieri. qua sollicitudo
ꝛ magna fatiga immineret
ꝛ fraudes adhuc ꝛquunt
ita ꝙ aurore agrū nouē ni
tuis labor sinit tribuere ꝛ
purgare farinā ꝛ molares
purare. Alīs si die ꝓdicti
adducerentur bladi. ꝛ sine
cribratōe ꝛ lapidū sectiōe.
ꝛ sine abductione in die fes
to molerent frumenta solu
appendendo ꝛ deponendo. ꝛ
die crastina ꝯa alia fierent
soluer. cribrando exactio ꝛ
ecto salus vndiq; meliori
ꝛ quo illa leuiter sunt. Ofen
tente loti ordinario. ꝛ ꝓ
dispensatōe. Ti nona. nō pu
tant tales mortaliter peccare
si nō ut casus supponit. ꝛ
ex ia dictis patet. nō vide
quo tā fideles. quia ruben
tes. consentientes. ymo ꝛ nō
penitentes qui plebē habet
pastorem. possint sup hoc ex
cusari a ḡu pcto. ꝛ finali
su limitatō si forsan absidiop.
ꝛ tū alia alia supersint no
lendma meditatiōe qnbꝫ
sibi hoīes possint prouidere
salutē. In necessitate si nō fit
de assumatur. nemo sibi per
se potest mīstrare. si opor
tet hanc declarari per supe
riorem saluat lon ordinariū
aut eius pastorē cui ḡu hi
tuam ꝛgā attigit. ut fiat
vna regalis dispensatio que
est unica declaratio. si q̄ tū
casu ignorat hanc ꝓceptū ḡu
est obligatorium. sicut in pcip

ꝛ scā volans vēnum
hq̄ minor sꝑnat
humeros sagenis et
palpabꝫ sꝑuet veritat
in ꝛ asinis missibꝫ

na machabeoꝝ die ſalyt ꝑ
mart ii. Alias extra caſum
neceſſitatis nō video quō ꝑ
preceptis diuinis aliquis pre
lati ꝑt diſpenſare. aut quō
aliquis ſi potuit diſpenſa
re. abſq; ꝺcte leſione. ꝺcꝰ
ſtuent. ⁊ extra caſū neceſſit
ꝓpria autoritate quō talia
faciens iudicio meo a morta
li nō excuſatur. ꝓh ꝙ diffi
nitō ꝑtis mortalis. per am
broſ. eſt ꝓhibita legis diuī
⁊ celeſtiū mandatoꝝ. ꝓpter
torū. ſi ſtatim. d. fortē quib.
cū indempnis ſue lucrū quib
ꝑt prouidē. ꝺcꝰ malendina ſta
re vinea nō eſt parui dāpni
nū ꝓ ⁊ dnō eſt dāpnum
ymo quo ſi habitis ꝓhibeꝝ
ſō. ut ſuꝝ miſcui. forte in
fouea tridentē erige. vina
ne pereant colligē. ⁊ fructꝰ
ſumat. ⁊ ne aliquis rēs pcu
tiue eſſent prudē. ſic in ſtu
ſio tranſia ⁊ ſtudiū. in hiis
quibꝫ ꝑt indempnis ſue ꝓ
uidere etiā in quibꝰ ꝙ feſti
uitatē. Aliud vero dāpnū ē
quo quis impedit ne lucrū
ei adueniat. ſicut acquiſitū.
⁊ pro tali dāpno cauēdo mul
tū illicitū eſt ſtatuēdū. ꝓ ſi ſic
nūc lucrū ſpiale excluderē ſpi
rituale. ⁊ dnā ceſſio ſet na
feſta eſſent celebrande. nē
lucrū acquirendū deperirēt.
Item ſi quis obiciat. mala
dna deſeruiūt vſui ymano
ad victualia vſtē hūane ne
ceſſaria. ꝛ vt laboreꝫ illos
poſſe tollerare. ꝓ eiā tpa
tempꝰ vitē. ſcdm. ꝺcm. ideo
aliq; temporibꝫ corpori. aliq;
ſubuenendū eſt alīs. ſuffiant
ſex dies in ebdomada pro
ſuſtentande corporis. ſit hō
mus pro alīs conſolande. Ma
gū deus ꝓcepti hoc dicit
homine in temptatoꝝ mitet.
aut victualia ſubtraxit. ymo
duplicatur. vt in exo. cū ipſi
manna de cela depluebat. ꝛc
de mā da ciſus ducm ipe.
ſi homēs diuina ꝓcepta ſollu
citē cuſtodirent. deus pcul
dubio habundantē ipſis pro
uideret. vnde illā cpi pollu
tacoꝝ. ꝙm querite p̄mū
dei ⁊ iuſtitiā eius. ⁊ hec oīa
adiicientur vobis. ꝙ. ⁊ hoīes
ſtupidi ⁊ auari nō ꝑfidentes
de aduentorio dei. ꝙ̄ indeſſenter
magis inſidiāt. ⁊ ſtruunt per
plexis ⁊ nephas ſibi ſtruē
pudere ꝓdeo dei iuſto iudicio
per multas plagas tā i ꝑ
ſonis quā ſtructis. rapinis
⁊ incendiis ꝓ̄. tractēt tñ au
ferāt vnū tempꝰ quātū ipſi
p illicitū modū tōi dei vo
luntatē multo tempore coquēt
deo teſtā ſcriptura. Alīs rapuit
aliena. ⁊. ꝙ. in extremitate ſuꝝ
ꝺcꝰ iō pene timoris dei in
quā talia attemptāti. ſ̄ē ſig
nū pue ꝑfidentie in deū. qui
in dubiis aliquid tale attemp
tat. vbi ſcriptura ſibi ꝛ̄ra
dicit vbi alīs fortiter pecca
ri. ⁊ nō eſt certa an ſit tōi
dei mandatū. ꝓpue cū ſenten
aliquos hinc inde oppoſitis ſen
tentiis. in tali cū dubio ꝛ̄o
pia vna ꝑte detēta ſin dei
tōi ſententia. qui vitā ꝑte
eligit amittit. ſe diſcrimini
⁊ pacumpendit alīs ſue ſalu
tis. quod deꝰ auertat. valet
a quolibet fideli. Et tanto
maior ē culpa. quāto ꝑ alīs
ori gradu eſt deū. quem
ꝙtuit ex malū. ⁊ ꝙpter ſcā
dalū. ſeruꝝ cū ſpiali vo
luntate dñi ⁊ nō ſuficiēs plā
vapulabit multis. Et ve hō
ꝑ. qui ſcandalū mouet. De
mū oīs actus cui aliquis ſen
tilla ſacre ſcripture ꝑ ſua

an fecundada

lukus aliquod temporale
modū amerui · dz nullibet vi
ro pure ostē esse suspecta
na forte appetitu carnalis
offuscet oculū rōis · nisi pu
plene examinet per sapientes
nullo mō dz aggredi · pter
periculū astrictionis · saltem vbi
probabilius habet opinio de
aliquo ḡnali peto · sicut ē i pmi
tiuis · ro Joh pechar opa
opa mea · et nemo se ire
debet phibere assuetudinis
q̄tūcūq; typis aut lorōz spū
bus dilatate · que magis cor
ruptela est · Nā rōni dei nō
data nulla ratione pscriptio
cū possessor mala fidei nullo
umquā tpe pscribit · Et ois
trisgressor diuinū pceptorū
reputetur esse male fidei pos
sessor · dz · et ut assuetudo tollē
valeat ius · requirit̄ q̄ sit
ḡnalis · et pscripta · q̄dūlibet
hoc esse nō pt · primo rōni rōz
· cōi iuri diuino · · cōi nō
rale ut primis deductis est ·
Et subdit · unus seu alius
murus solū locū habet · Tunc
positiuus nō dicunt · et dicit
ura · Tanto sit q̄uomodo pc
cata quato diuinus misericor
dia detinent alligata · · ita
nāli nulla assuetudine pt
deus carere · totū habet de assue
tudine capitulo · vltimo · et sicut
ter longitudine tpis sic ex
multitudine hoīm vicia valet
excusari · Verūtē deo p mag
sem nō sequamur nisi ad
faciendū malū · Ter · i mdo
plumoz arquestus sententie
ut a vero deuiet · Ego xpm
nō cū quarendo q̄dā mdi
facit si an vite finiat · nec
mozibus siam vitandis · sed
legibus hoc spectandū · q̄d
vtilissimū · si quid optime
factum sit · Prima ḡpositio

quadrupedū natura seu ars possit
operari · Diebus festiuis sine
magno contractu humano aut in
mentorū · per hoc nō violat̄
sabathū · Ita quidquid pmit
ad hoīm salutem cōia corpalem
per hoc nō violatur sabbatū ·
ut per medicinis dicente
Joh xvi · medicina mdiqui mini
qua totū hoīem salūm fecit in
sabato · Ita ḡ opera que
pertinent ad prouidendum
nationū ntantiū breuiter
assumendorū · nec sine dāpno
no pñt differri · nō videnti
sabathū violare · ut naues pis
cis vna ē vendi · et ane
dem est · Thō · 2ª 2æ · Quar
ta aliquod opus seruile ad
breue tempus fieri pt · sine
dāpno dilatoz nō patet · nō
videt sabathū violare · ut hi
sicus per vnicā si erigit
vite casu cadente · aut lupi
dem pcipit extra vineā ·
aut sāeū leuat · Tū nō ini
mādo dat operā · aut locet
ad hoc · Iur sentit · ex ut ex
tranus erit ex vobis hō qui
habuerit vnā ouē · et ceciderit
sabato in foueā · nōne tenebit
et leuabit eā · Per hoc
puta excusari a peto q̄m
cōs qui parum aliquid vendit
in die festo thuris · et huiusmodi
petere valentibus · sicut cul
taria · frena · talios · et alia
que breuiter expediūt · et
sine mora · Ne tñ q̄ vendet
nō exponat res venales
publice in foro · si in tali ne
cessitate subueniat proximo alio
nō venditurus · Ro · Legitur · Chri
stū et discipulos legisse · qui
fisse pactus cuiusdā ciuitatis die
sabati ne mercimonia ven
derentur · per hoc est puto nō
malum salutis · si quis emit
frumentū aut alia ni forte die
sabati · et alio die vendere nō

possint sue mutari pndendo
a simili puto posse excusari eos
a graui pena qui apportata sibi
debita sine in periculo sine in
iudicio ꝓbra ipsius iussion prepa
rant dicby festis. si tñ breui tpe
possit expedire. et also tpe illi
debitores ad soluendū essent
difficiliores. inhac sue mdone
prudentes. ño tñ pter hoc ex
tuso eos qui dicby festis qua
cunq res ad foru ducit. aut ale
qm alio tpe possit adducere
exceptis victualibꝫ totius ut
sup auib⁹. animal. grallis.
Videtur. etiā ut magis cōe
admittat qui grauiatibꝫ pau
perib⁹ a casu pro victuali
bus vendit aliquid frumēti
die sabbi. ut corp pauperū
sublenādam. hic ꝑ venditōes
non lorent spāe suas. quasi
foru tenentes. grāle similius
indifferēt. qđ multū videndū
sit ꝑ ꝓpriā vtilitate. sed
ꝑ alioru vtilitate. sic tñ
ꝑ m pauo tpe hoc expedit
Curia tñ esset. et ablatum sit
dāi si a tali vendite absti
nerent. et maxime q̄ negotia
quia hoies secularēs ex hoc
multū edificarent. et mam
re religiosā exurgeret. et
laudem. ño tñ excusare vo
lo ne vales admictere fru
mentoru. ligniū. fenū. et ēt
tribus. diebꝫ dñicis. et fes
tiuis. nisi id in via exis
tū pot mutuare. q sine ex
pensis. et dampno ño ꝑdif
ferri. cō. et sabbati tpe. erit
indultū. cū in veteri lege
dcā ꝑ nulle passus sum
exo xx. cū unusq; scripti
vacare debēt. ut tñ ño ne
cessitē vigente. aut vtilitate
comūni aut pauꝝ suadēte.
Non ordinario. ꝑ dispensare
a nob declarē. ut dū opa
fiant diebus festiuis que

alias fieri non debent. ño tñ
hoc quilibet facere ꝑ ꝓpā au
toritate. si pcipa superioris
inde hñt ꝑ. nisi extrema
necis metuat. Hoc a de me
te Ray in sū. fuato tñ mo
deramine in pripuis festiuis
tribus diuinoz celebrē
ꝓpleta sic ꝑ attenta mīte
dīi. petrate suadente. labo
parunte. superioz auctōte
festoru qualite. et ꝓpter ex
clusa expeditate. casu inopina
bili ingruente. Dū mo ex
ꝓposito et intentione hꝫ ope
ris sui. no foret ad alia
seruile fugiendū diebꝫ festis
cū vena dicis plā posse fi
ne pcō mortali. licet q. vena
li no oīa audeo excusare de
facto est quia no fit frustꝫ
ysti precepto. et salubi⁹ no instru
ctionib⁹ huiꝫ mandati. cū michi
voluntarie no adeatur. a pu
rante diuinoz. in q̄ audiāt
assistit. no formalis pcō mor
talis. sic me sentire plausibi
lem estimo. doctoru me sagacis in
herendo. sine temeritatis asser
tione in hijs no pudicanis
sana sentētia etc.

Explicit liber domini magistri
per magistrū in theol⁹ bacallarium
ysti est editus etc. deo gratias

Ego gotfridus de mesch de
scriptus et professor legi et
vidi tractatulū hūc a pīo us
q ad finē et eius sanā rōnā
bilem veritā. et nō sacre scripture
fundatā iudicaui. eā q; mori
bus approbo. et eidē assensū
ꝑbeo hac manu mea ꝓpria

Ego fridericus scholōn sacre the
ologie professor hunc tractatulū
doctrinā sensus esse sanam
verum atq; catholicam

Hanc doctrinā fidei ꝓpī ac
catholice veritatis posuerem
fuisse positū nullatenus ꝓtuere
non dubito Ego fr hmr

ludewici sacre theologie profes
sor. Ad cuius rei euidentiam hec
manibus propriis exaraui

Ego Johannes Budlinus sacre
scripture professor oforemit
approbo omnia hyus tractatu
li, doctrinam tanquam veram
& catholicam. In cuius signum hec
propria manu mea conscripsi

Quum animaduerterem inter
quosdam optimorum vi
rorum tractatum de sanctifica
tione sabbati quo ad tertias
adiectiones circumstantias & loco
qualitate presertim in loco ubi
in quibus sabbatum sit celebrandum vbi
multorum vertor sit circumstan
cia diebus festiuis pulsatio
na longa & expectatio diu
turna cum tumultu & alias fa
milias ipsorum est suptuosi &
ex accessu dapnosi accredit
& ad tumultum optimorum de
uotionem festi & de tessera
omnis tpe ab optimis mana
libus alias sic alias aliter
optimatibus vti accidit dis
sensiones in ciuitatibus oriun
tur & seditiones nec timeri
verisimiliter. Quemobrem tue
visum fuit auctoritate
mea exhortari ut sibi
cum de hoc aliqd ad medium
proferrem ad submonendi
horum dicti & ad vnitatem
conformitatis inducendi
quod vtique ad magis expetu
dem tranquillitatem pertinet tum & sic
eisdem placuit ex officio ueri
tatis pro modulo meo sine
alicuius pudore quatenus michi
videt ponere tentabo In primis
pro reputatis & insertis hijs
volo ea q in alio quodam
tractatulo edidi de sanctifi
catione sabbathi quo ad mole
diua in plus pene ota ibi
dem tenta pertractaui hinc inde aduerti
ri ideo erubescit hic repetere sic
plenum iudicium sanctificandi &
quietem vetus quia nouum lex in
observantia salutem vndiq
dimittit et alias festiuitatis
sine de iure sine de consue
tudine celebrandum luminaria
se ad integrum die naturali pre
stant ex primo horum ipsi de
ecclesiam locorum alie aliqui

festiuitates nonas ipsius ar
bitrarias solū in parte dice
rent celebrandas et
ti illas que vbi obseruant
etiā Dias n̄ leuit p̄ma
vesperu usq; ad vesperū cele
brabunt sabatu vesperi cū
sonat ad p̄mū de ferijs
vñ stulti dicent
octo dies dñicas a vespera
in vesperā nō omnes venera
tā debitā obseruari et abo
lucto opere absme̅ licet prima
horū dieru nālū apud mul
tos aliter et aliter variat q̄ ad
cōsideracōz cuilibet vsus nō
astronomie dicty nālem a me
ridie mouit vlgus mane
iudei in vesperis ypāni in
media nocte ppt̄ veneratam
natiuitat xpi. ymo credit me
dia nocte natus sit xpc̄
vn̄ po[st] mane. Astra meridies
mane mali nos media nocte
sicut et pueri anni apud plu
res varia[m] iudei cum anni
reputū in aprili vbi exo xij
vñ a mense xpiano a ianu
ario Dnezsis ōsiderationibus
vlet nō ex hac ch xpiana mo
mēt die a media nocte ex
causa predicta p hoc artane
voluit etiā xpianos ad missa
andū festiuitates dñi et sōz
a media nocte nō manifeste
statuit oppositū tā in veteri
q̄ nouo lege ut dñice
vie cū note vesperine alij
v̄ per mḡm in scriptur[a] mtelligu
media nocte si primo noctis
ut in pluribus sacre scripture
locis vi[de]t vespere re ruu
pte et exāa dici dr[icit] in ewā
mt. xxv. vespe aut facto est
mt. xxvij. Vespe aut sabbati
et s[an]c[t]i gen p[ri]ma q̄ vespe et
mane dies vnus pulsis etiā v
mnezsalis etiā rōne sp̄ tē
mut quā in tantis quā in
tēpestatibus opm seruilū p
a vespera usq; ad vesperā

festiuitatū fiat solemnia etiā
hinc inde ordinatione rōm pōti
ficū apl̄orū sacroz et legā
torū sedis aplice qui per hu
sas mūdi partes suam legā
tionem fungentes officio frequentes
et videntes sic seruari mul
tos esse reprehendisse hunc mo
dū et p hanc tacitam mutationem
videntes approbasse et assensisse
Nec credendū est q̄ plati etiā
cū silentio hoc pertransisset aut
passi fuissent tot et tantos p
apitatu in abissū mortales
pdictū. Prima ppositio patet
de sanctificatione sabbati et dñi
catus est fundata p legem di
uinā legis nālis statuti etiā
et rōis tertia de quibus tracta
tū est in opusculo plus allego
ad que remitto lectorē. Ea
ppositio licet celebrat festiuitatē
dñi et sanctoz in ecclia cadat
videatur sub p̄cepto tū diuini
modo pt̄ patuit esse impune
et sine peto in dnezsis locis
dnezsium sanctoz festa alt
et alt celebrentur ita q̄ tpa
pūcta illius sancte in alia al
tera sancti memoria celebrā
et p in una prouincia multa
vel pauca est peccatū in alia
grande cōtemptu pcm ppt̄ sta
tutū et consuetudinē p̄ne et
ppt̄ loci ordinarij institutoz
subditis etiā festiuitates ab
hoibus instituta p ordinarij
consuetudine que est optima le
gū interpres pt̄ derogari scrip
te et nō attendente legisla
tore et p eos approbante nō
sine stio thō. humana voluntas
est causa institutiois et ē per
eandē facilē imus pt̄ abdē
rogari exceptis tū dñicis
die et aliis quorūdā festi
uitatibus xpi et marie de
quib⁹ abrogandis plures
dubitantur an et. Cōcessum
de feriis est de ose dñi

solemnior

dere ꝓsulunt quo ad esu carniu post tertā De ꝑ dis. iij de esu carniu Ad obseruacoz tragꝫ in ortu solis ⁊ fin ꝑfectudine lo rotūi ꝑsideꝝ hor lex dis. c Vltima ꝗuis mutuet? ꝓuincia hndat in sensu suo ad dis. vltimā Commissima go intrpte fin ritū puniaꝝ nichil re pugnat quo ad rssidere m ab operibꝫ seruilibꝫ intrpē vesperū ⁊ crepusculo nocte ⁊ tmare eā in crepusculo festiue diei ndst in sero post occasū solis ꝑputabis in xx^ma horis ꝑ due nāh ꝓpter longitudinem autūe utate dicūt aut noctiu qua ꝑtem hore sut septi pars septime intrpe que ubetur celebrari hac ni dicta fin maiores ⁊ minores solēnitatē debe seruari sic ꝗa patuit ꝑ decretum Alex ꝑpē pus intrpē ⁊ tardius terminare fin patrie ꝑsue tudinē ⁊ laudabiliores ordinatoꝝ Nūc restat ꝑsidere de vectoribus aduentibꝫ sul a loge dis in quibꝫ deo quit in tales excusatu valeāt in diebus dnicis ⁊ festiuis Et qua indiē oportet cuncta cessare ne tanquā impetu a longe speculando de finali palonꝫ ex p^mo elementoꝝ Attendo ꝓ p^mo ꝙ tales vectores deseruiāt inn patrie nīa ex aduentu. 2o qua sut itinerantes ⁊ viatores 3o qua sine graui tedio ꝑ studiu ac iumenta non possūt diu cubare in via facē merito ꝑsy attendo maiores ⁊ minores celebritatem festiuitatu de quibus no ꝑt cadē regula dari Sut enī ꝓpria festa xp̄i ⁊ sanctoꝝ sut ⁊ media tra ⁊ infima De ꝑsuetudine patrie ⁊ voluntate epoz qb singuli epi in suis diocesibꝫ cum clero ⁊ ꝑplo duxerit celebrāda ut de capcōe Conquestu de feriis item attendo ꝙ in ꝓcepto de sanctificare Anah est tanta rigor ⁊ tmutabilis modus seruandi sicut in quibusda aliis ꝓceptis ut sit nō adulterabis non furtū furues non falsum testimoniū dices &c ꝓt hoc ex ꝑdictis ꝑt ex canonibus ꝙa ex rebus gestis s. de pugna machabeoꝝ dicebat sabbati ꝑcat enī hoc ꝓceptū multiplicem dispensatoꝝ mīm ꝓtectoꝝ ⁊ exceptoꝝ ut in casu infirmitatis ⁊ pietatis ut si ne rusticus vegetet aut pietas suadeat ubi ꝑ capitulū Quisquis sicut in mercenariis exortū in bellicis ꝓtibus in tpe vindemiarū ⁊ messiū ne res esset tempore pereuntes ⁊ in subue nientibꝫ errato ⁊ miserabilium ꝑsonaꝝ ut doctoꝝ ex pertoꝝ ⁊ famosoꝝ tradit auctoritas inhibita de ꝓpter causaru ꝓna est mīt retentis de piatoribꝫ vīt ⁊ ad mittit doctores in vitis aliis rotis gratis fiat ꝓuidentia tm emendo ꝙa vendendo ꝑ breue tempus ꝑmittendo dis ꝓpter hoc diuina ꝓuidentia non negligantur ⁊ forte alio tpe hmodi non possent vīt dt s. tho n^i ꝙ. 122 ad ꝓbē quis facē opa que ꝓnect ad prudentiā mīoreꝝ tmy sibi quā ꝓximus ꝙ ꝑsone seu quodcūq; dispensatiuū ut ꝑ ayt ym de bobꝫ ⁊ aubꝫ ne pereat si cecderint in foueā licit est sublevare ꝑo ꝑsona aut nulla liceat operari diebꝫ festiuis sin ꝙ ꝓpter hoc ꝑtia ad arbitriū

hom vir timitandū est qua
per aliquā doctrinā gnalem
misi dicet quis more indeoz
ita ad vsū sanctificandū sabba
tum ut nec decoquē aquā hu
rire aut ligna ignī apponere
licet prout lē² fuit xv ꝑ qui
dam ligna colligens in die sa
bathi fuit lapidatus ꝑ magis esset videndum hoc
quā festa celebrare ex pu
blicis omnibus primissis mihi videor tu
les vectores non omnes
deberi tractari ad ꝓpuctua
lem & rigorosam ꝓfessoz ab
operibus seculibus ſ. sub pe
na peccati mortalis licet a rem
ali non audeam eos excusare
dūmodo dumta no negligant
& in via extra ꝑia domici
lia existant nec preceptum
excedant solemnibus eos ve
get tm̄ asilū mali essi ut
in pluribus dyocesanoz aut
plurimoz id faciunt no ꝑ
auctoritate vspensando la
pidibus eleinosinis in quos vsq
prout rapiū licet de seruis
dispot de captiuā illorū die
bus dominis ꝑpt hoim necessi
tatem vsq si tales seruitutes
suis dominis vix vesperi
disponēt & etiā iter pluri
arripere ad ꝑdicta loca te
dentes ꝑpt grauamina expe
sarū et ane tonū videta
ni videor ipsos fore exco
sabiles presertim si nūtius
salus id exposcet dūmodo
cupiditatis omisso deputare
sed solū ꝑpt dampnū euitā
ad hoc mutuentur Hec de
psuasū mi videor sentire ni
si primo dominus argentū dominus
plūbi dominus & talis metalli
cui & si oriundus aquario in fo
ueis minus faceret quo duta
metalla ad vsū vene possent
hoim no vidraum mdū ut tu iumenta exhaurire
aqua ultime etiā festiuis die
bus ꝑpter dampnū deuitandū
Cessante vero necessitate & pie
tate si quis ꝑpt huc sua aug
mentanda sterq̄ faceret in ꝑdo
dominalio existens no audeo
tale excusare maxime cum ma
ioribus solemnibus festiuitas ti
arbitrari & pticulares a duo
resimis locoruū mistrate sun
coruū dissoz ritus uel tardius
possūt mitigari et terminari
Ex ꝓdictis multa dubia sol
ui possūt cū de similibus ide
ndarū esse asueuit Hec tm̄
ex mera caritate & qua pu
tau veritate scripsi no tm̄
per hoc vera sententia pre
scripsi remittendo lectore
ad alū tractatulū de sancti
ficacōe sabbathi quo ad male
dicta & ad illa ibidē dicta ꝙ
tractata Anno domini Mo
cccc lxxiiij Auctore
existente sanctissimo duo mo
Nicolao ꝑ quinto etc

pt mereri alteri no habenti eam merito qgrem Deus em voluntatem inuentem se facit & congruu & sim amicae ppter ut impleat voluntate amici in saluando alterig hoc qui posset libe impedimento ex parte illius nu iustificacoi desiderat vnd dr̄ ps xxxiii Secundum morsus et samuel vsq me no est amma mea ad ppm ipso habenti aut pna iustificationis gra cu illa ex merito con dignu ptio alias superuenies grab mereri no dicitur libi arbitriu esse si p gra adiuuand qd qui respuit deg mus est ut nr alia gra appona si directe augm An nob' nisi nr ut que sus et no qui aequa hēant ut eod mo sua plat hmōi et superabig Sed ista stim tho an primo gratis dr̄ auxiliū dei moueat amm ad bonū actū bonum tabulis dat rigtia nequi an illa no requir aliq ppars ex pte hois ut p merendo di uinū auxiliū si porig gratis gratuito impone esse pt & ex auxilio dei mouet amm ad bonū ut hoc ipse hoc motus liberū arbitriu quoq ppara ad donū gre suscipiendū actus libertatis mouet a deo ut quatu ad hoc dr̄ se ho ppatare sim id qd ex hoc ppatare & p ad deo mouente li arm & sim hoc dr̄ a deo voluntas hois ppatari & a deo gressus hois dirigi ut sim tho de ueritate fallibilit no coactionis deus infundit gratiā se ppatanti no imputatur ista ppatio gsistat a liberi arbitrii sm vnd ad gratiā sim actū meritū que ordinat ad gre infusionē possumus de pna gratiae ut pna pdispone ho mini exemplificat ut Gabriel quib ad formā rationis aut ad finem diu que deus intendit ad gratiā meritū pueniat ut matt vii pe ueniam & frangat pedē & impe dit actus citius sub et in sēr rogiosat ex pena quata si esset culpa & magnus sicut dolet & cruciat ad deū dicit hic na ppatio pressit et ic rasus licet sibi indicat a rasu quingē si a deo punitorū sibi prudenter qui p tenebria aut sidera aut imprudentiam aut p simōi audiu & p occultū instinctū aut p quodcūq aliud actū sue & spontaneū sue actū sua meno potest fugiat ne ul terius quoniam actu peccati vitat pna gratiae ut sim illos duos gradus gratiae distinguit que quodā gratiae opans & cooperans illa dr̄ opans qua deus sine nobis nos penitibus in nob' opat ut pna gratia in qua nos mouet & mota quoniam mouens alios cū effectibus sui motus mouet & mota et motus p gratiā thi ibi dr̄ gratiae cooperans pna dr̄ in qua ad ultimū hois meritū Secundū Scotū que pius matu volebat ibi salutē deus & opans et qz deus ad hoc actū non ad mat et ex tria facilitatem opandi pcedūt deo ibi dr̄ cooperans ut dr̄ augm ut aut velimus opat̄ ac alia voluntas ut p nos nobis cooperā et ac gratiae sup rationē xam adiuuans que ego facio et ipse faciet et qui precauit te sine te no

ustificabit te sua te Sic et dñi
gred m pueniante et subsequē
tem quatid ad dñdas effectus
qua et scribi mta caus pue
niet ma subsequē me Mad
fin tho in pma 2e q 111 artt 2
2tudi sue effectu gre in nob
qmq ut anima sanct sti ressid
do a peto 2q ut bonu celit 2q
ut bonu quod cpit efficacit ope
q ut in bonis pseuet 2duc
ut ad glam pueniat Sic gred
fin q tausat in nobis pnia et
festu Corī pueniet vnū est
festu et put tausat in nobis
2m Corī subsequens vñ pnia
effectu 2t Unq d posteri mo
effectu a alio prior Sm et
pd dn gra et pueniēs et
subsequens fin eadē effectu
vñ diuersor dr hoc d p augē
3t de nat et gra ponit ut
saneī a subsē nē sanatine
gratē ponit at Corent sb
sequē ut glorificemur Greg
De causis gre et earum pfectu
sup Dē gratis folio 342.

De pueniba

Et ne de solidtate veritat pd
dictor aliqua ꝯtinqnt a pto
falsitat seu dubietat medium
hā quodda quod ī fallor di
cillus epūs recepit Jerosolo
mitanq ad beatū augn scri
bens narrat mīt cuīd mirabd
bī Jero pbrum cursum aner
tendi ut nudi qui in p tib
superior hebay de quodda pole
me erat monasteriū monachū
ybi duxta mona let vita et
honestate religiose deo deuisti
solute erant et plā fraternita
te hor pio Cuius limo in te
pantis ab ipis no exclusis
Nulla cū recepīt ad sin gsor
tū salute erant sua certa pe
nume quatuor fluuit mt eis
quedam etate gradat ut re
teris ornamentis ieiunijs et
religione papua Jhar brand
plurimū detrahebat dñm Jē
dam nocte in orta sancty leo
apparans lard calle cui sancte
hui illustrauit pr pacē cede ut
simus mane albatus sa et eos
monachos quos inuet eisde de
nunciaret ut a pdicto puncto ro
sarent Alio pū diuina tandē
alijs dubio ne se fortuito
dno dicti glosus Jero. dispo
nunt. pdicti monachis ignara
gnib et talia edulissent mihi
lomq parant ingressum Campa
na at pulsata eodē de se fit
nictus mirabilq de tā insolita
questione Surgunt hor eadē
vi sicut eadibus nauet Au
dientes alii nerdabat ad
fratrē et abbatē prouincialē
ipa pacē sancte se munes di
scipule affigit crebo petēs ne
quala tolerabilē illis adueniret
Post dcm diem media nocte
dum sanctus Jero ad se orat

bus q̃ stante uerū apparuit ut
ea que p̃ius mutuauerat dotē
monalibq̃ ultimaret Ad quem
illa q̃mb ēt dñe qui talia mi
nistranda p̃cepit p̃didit uos se
ro ego sum inquit et p̃q despa
rauit Illa uō dudū monalium
no ignorans quid ageret cepit
cogitare tandē malens ysana
et ebria repperi quā dum ne
cessitate mendāt Rursus tamē
tute monalibq̃ cadē ipis mha
nit Videntes eam in medio sur
gē ut ultimaret exiliēt mox ad
tacham ancille et q̃ monis de cel
lerario andree domā gremp
serui lapsis pq hor tertiq die
bus Ad sanctā sororē p̃fatē mo
nialium ordinis deuotate nullatē
angelorū mīa nocte apparuit
extrahendo eā misit ut mox ab
sterreret cellerē ne q̃ apd eā dñe
dominā suā expectarē mox
futurā Illa supplicarunt bte pe
ne hr̃ fiēt Cui ille Vade mq̃
ad abbatissam et eēt quoca
dicens ab Nisi penitēat hac
nocte dominā seniorē vltoz
si eē in sua dominica p̃fatione
in statu exēmōnis sum nemadū
mis finibus abstersit monalibus
hor pauce rapuerūt adūt ye
mentes signo campane oēs
ad capm̃ quocunq̃ abbatissa
angulans et suspiras tapetā
ab illa pulsata tā furore ac
capm̃ venit dicens tōmo mar
bus illā mitre pannū mittēdā
ei verbū exhibuit andree p̃mit
tens q̃ ñ cessaret amplius in
monasterio nō remanet dñe
Ne tardes mq̃ quesō hoc age
quod petitis p̃ferto me
nostrās hor in loco amplius
nō mansura Gloriosa fide
lis uō apparens hoc indig
nāt nōstrō assumendū p̄duxit
Abbatissa hoc dicēdo repit Hec
nacta vocans misit ut nox ea
tāqua desana de claustro effu
garet mandans ut p̃ aliquot ho
ras sic ad ēt dimissam p̃mitteret
remittere p̃mittat ut sic pū
ta a vesana sua cessaret Hac
derelicta sanctimonial Dñe quā
nacq̃ potuit de mōstrō egressa
lacrimis p̃fusa dolentiq̃ ꝑ ꝓple
ta que mōstrō nouerat ecclā
Cui ꝑ nre lūe osti sanctimonial
Dñe exclamauerat totū subito
corruit mōsterium offendens oēs
monales milla vna v̄ mane
te Illa uō Dñe in quocūq̃ ꝑti
pudū mōnstrō quod apud p
ferioē thebaydē sitū ē hattey
sanctē pdpne vna manet

Hec ē

Ltre deis oēmpb pq āmo nrāo
nēb scriptūdū pq ammonea
nēb cūa humanas nō desistat sā
tos suos destinare ad corrigēdā
stolidā hoīm daub clare intelli
gere quitū bona hr̃ exosa
tuā p̃ penas tribulēs in pdi
vita mflictis Quod forte dicēt
quib̃ tū hodie multi similes
illis sūt in culpa cur nō cadē
uel simili pena a deo pymur
Adhoc clarissima est ꝓfio Nā
statuit sūm Augē q̃ deus nō di
mittit dolentiq̃ culpe sū dolē
tie hēt in p̃ti Gesta hec
et similia vicia nō pōt nīa
tua ea impunita dēmittet
in futurū nauci sue Dubi
tacōe pena et tanto acerbiōi
quāto diutiq̃ hoīēs sūt hūt
in ea morari Dicente apto
Ad rōm ii Ordīa diuitiā tuā
& cor impenitēs thesaurizas
tibi ira in die ire et rue
lationis iusti iudicij dei Aliq̃

aut deus l̃ps punit ad terrorē
aliorū alios reſtat ni die gra
ue medicꝫ eterna pumendos
ſi ſine penitentia cita puten
finierit Sic anania et Saphira
ſtetarios l̃ps punit no tñ ali
os omes Sic ch̃ sacerdote per
ſimil punit no tñ omes ali
os ſimiles eidem in culpa ſdo
nim me e glandis de impunite
petrū in penit̃ magr̃ h̃ eſt
ſignū ire dñe qua mīe ſm
omes doctores

Deo gras

Et ut clarius vires cogitacionum et earum potencie cognosci valeant et per hoc aditus noxiarum precludi va-leant secundum non contempnendorum docto-rum sententiam potentia ymaginativa non distincta a fantasia cogi-tativa sive estimativa per species rerum sensibilium apprehensarum fortis impressas in virtute sensitiva [illegible] sive [illegible] ut [illegible] corporis [illegible] [illegible] sensibiles [illegible] col-ligantur [illegible] ad orga-num corporis [illegible] actus cogitacionis [illegible] ab exterioribus [illegible] [illegible] et [illegible] que [illegible] et cognoscitiva [illegible] agente et actu considerate [illegible] statuis [illegible] cogitacio [illegible] [illegible] de re [illegible] species [illegible] res [illegible] exterioribus [illegible] sensibilium [illegible] [illegible] absenti [illegible] re exteriori [illegible] sive [illegible] aut [illegible] et delectabilis [illegible] sive tristabilis [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] ad alia [illegible] [illegible] appetitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tactu gustu et odoratu [illegible] [illegible] est licet [illegible] [illegible] est species exterior [illegible]

exterior [illegible] licet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] in fantasia [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] in ymagine de lapide sculpta [illegible] ad [illegible] cogitaciones [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] actu essent [illegible] [illegible] et auctoritate [illegible] doctorum [illegible] libro [illegible] de animalibus [illegible] gallina [illegible] gallus in pugna [illegible] galli et [illegible] gallo et hec fit per ymaginati-vam seu estimativam virtutem [illegible] obedit naturam [illegible] et libro [illegible] [illegible] et [illegible] et passiones corporis [illegible] [illegible] aliquid ymagina[illegible] et corroborat [illegible] corporalis recipit formam [illegible]

voluntate y magnatum et y
mana nalez tributes talles
aut rpm corpus mad mete
rounde alley damalid mit
dumd hed seu bond et ex
hor applexione fit rumpssio
m vi andi sed sungt passio
tione uel spes et ex dolor seu
sibilis mtore pallor rubed
tesuu sudor et mata gem
ratud et voluntas impat mi
bris quesitet big et tuna punt
mouere hor aut no esset ad
hns motiua q de ry mustid
alng esse dispo sy aut stut vid
uerety ymagm uel mgne ex
strane est du hadig et audidy
ut ex alig mcipiat horesci
dd et flere et mtideri moti
plid ut pz m frenetic et
qd clamiad et strere et gtre
mustd ep sspedig fortid un
psus un dogna tribute aut
ex mfrmtrsia q de vns vol
latua sspe seu rompedua
cutendu per ppsm aut di
mustig ep te de dumca per
rpm und nra stra formadt
m sungit dmr actu d trenor
ep utroiri sd tengt ex ppt
sentiad et tribuid alt ep td
sua ut dr augt li. pi de tri
cmy no tid ods equal d
opa rogm ex tut ry sdbg
tpo grssid aut temribudig
rorit aut debit aut fortitu
dud sldms son y magis un
psse ideo aliqm un turpi
mulier sspe plg delectat
quid alg m ssa vid ep cod
fundato pz quo demd bsse
lut dies hanc illud quia
illas sss fortie impmid et
ad sthy quez vnde ut tuc
ri qi res pdca ipd vdenti
uh ex sempro dd pmus
prudcus pt multid doct
nad simd ad vitandu opa pin
osa nam ex rogitatiombus
plurs opa exteriora p tradut
esse are veritat mit xv de
corde mgnut mgnut ex cut
rogitatiodes male hamundra
adulterda ff

Jhesu bone
Jhesu benigne
Jhesu dulcissime

Calistus eps s̄uus s̄uo℞ dei
dilectis filijs abbati mon̄stey
sti Jacobi scoto℞ erforden. et
sti petri secularien. maguntin
dyoc. ac hildensimen. ecclia℞
decanis Salute et aplicam ben.
Hodie dilectis filijs preposito de
cano et caplo ac alijs perpetuis
beneficiatis ecclie sti seueri erfor
den. maguntin dyoc. lras q̄
tenore q̄ sequitur concessimus
Calistus eps seruus seruor℞ dei
Ad futuram rei memoriam. Regi
mini vniuersalis ecclie quamquam ime
riti disponente dno presidentes cu
ris angimur assiduis. ut iuxta
credite nobis dispensacionis officium
subditor℞ quorumlibet paci et qeti
oppinad nobis ex alto conceditur inten
damus et dubia q̄ inter eos oriunt
p tpe ne lecate litium anfractus
ex inde vel scandala puemant
debito prout instancia temporis p
suaserit declaracionis nre ministerio
sopiantur. Sane p pte dilecto℞
filio℞ prepositi decani et capli
ac alio℞ perpetuo℞ beneficiato℞ ecclie
sti Seueri Erforden. maguntin
dyoc. nobis nup exhibita peticio
continebat. Quod licet a tanto tpe cu
ius contrarij memoria non existit in
diuersis almanie ptibus p cōi
utilitate hominum inibi habitancium
et incolarum prout ear℞. talis
moleuit. hactenus obseruata
fuit laudabilis et prescripta et moribus
utencium ac etiam ordinario℞ p
missione et plerumqz expressa ra
tificacione approbata consuetudo
q̄ ipi habitatores et incole
siue illi ex eis quibus id p suo
statu et indempnitatibus expe
dire visum fuit super eor℞ bonis
et domibus terris agris predijs
possessionibus et hereditatibus an
nuos marcharum floreno℞ seu

flor grossorum hmoi ab eis q̄
illas ut illos seu redditus siue
census ipos emerint ecciam ecclesiis
prius innata pecunia secundum
ipius qualitate et prout ipi vendentes
et ementes in contractibus sup
hijs inter se firmiter firmauerint
tempe soliti fuere illa ex bonis
domibus terris agris predijs posses
sionibus et hereditatibus predictis
q̄ in huiusmodi contractibus expressa fue
rint p dicto℞ solucione redditu℞
et censuum efficaciter obligantes
an ipo℞ vendentium fauorem
hoc adiecto q̄ ipi p rata qua
hmoi p eos recepta dictis eme
ntibus restituerent in toto ut in
pte pecunia a solucione reddi
tuum siue censuum hmoi dicti re
stituta pecunia contingente libe
ri forent et immunes. Sed eade
ementes etiam si bona domus
terre agri predia possessiones
et hereditates hmoi p gressu
tpis ad omnimode destruccionis
siue desolacionis reducerent ad
opprobrium pecuniam ipam etiam
agendo repetere non valeret.
Apud aliquos tamen hesitacionis
vsar scrupulus an hmoi contrac
tus liciti sint censendi. vnde
non nulli illos usurarios fore
pretenderent occasione quarum
census et redditus hmoi alijs
ab eis debitos non soluendo
Quare p pte prepositi decani
capli et beneficiato℞ predicto℞
asserencium q̄ in talibus pre
emptis censibus redditibus desi
tuentis redditibus et puentibus
ipo℞ et beneficiato℞ ecclasti
co℞ dicte ecclie et etiam quotti
diane distribuciones q̄ in ipa
ecclia diuinis interessentibus
ministrari solent consiste noscuntur
nobis fuit humiliter supplicatum
ut sup hijs apostolice declaracionis
oraculum impartiri et adhibere
prima diligencia curaremus.

Nos igit hmoi in hac pte
supplicatoib inclinati et
factas ex gmissione felicis
recordacois Martini pape v p
decessum mri desup examin
nacones et eusde pdecessoris
declacionem attentis plenius
suisq vestigiis inhrentes ad
omem sup his ambiguitatis
rollendu dubiu, sp̃atos greca
nis licitos et honestos mrcis
gformes et vendentes eosdē
ad ipor solucone cesum et rēd
dituu iuxt dictor greactuu
tenorem remoto quolibet ob
staculo efficaciter teneri, au
toritate aplica pntiu serie de
clamus. Nulli ergo omo ho
minu liceat hanc paginam re
vocacois infringere aut ausu te
merario contraire. Siquis autē
hoc attemptare psumpserit in
dignacone oipotentis dei
et beator petri
et pauli aplorum eius se nouit
incursurum. Datu anno incarna
cois dnice millesimo quadrin
gentesimo quinquagesimo
quinto pridie nonas
maii pontificatus nri
anno primo.

Dolentes itaq; q; quidem here
debitum forciar essem dis
cum vice p aplica sedis ma
damus, quatus uos uel duo aut
vnus vestrum pueros ut alium seu
alios dictus ipositus decanus
capitulum et alios beneficiatos oppor
tune defensionis presidio assiste
tentes, dictosq; hereditates vobis et qui
et quotiens expedire videritis
auctoritate nra collegium pbh
catis, fruendas eisdē auctoritate p ve
dictos seu debitores reddituum
et censuum hmoi dictis eccliis
seu illis quibus ipor redditus seu
census soluo psueuerit finiri, de
eusdē censibus et redditibus iuxt
greactum et quotiens sup his
fuerit forma et tenore plena
et debita satisfactionis impendi. Con
tradictores p censuram ecclia
sticam appellacione postposita coer
cendo. Non obstantes si alicui
gre aut dnus a sede aplica. vel
ni existat, quibus minus fuisse dis
pensatum non possit, per literas
aplicas no facientes plenam et
expressam ac de verbo ad verbum de indulto hmoi
mentionem. Datum Rome apud
sanctum petrum, anno incarnacois
dnice millesimo quadringente
simo quinquagesimo quinto pridie
nonas maii pontificatus nri
anno primo.

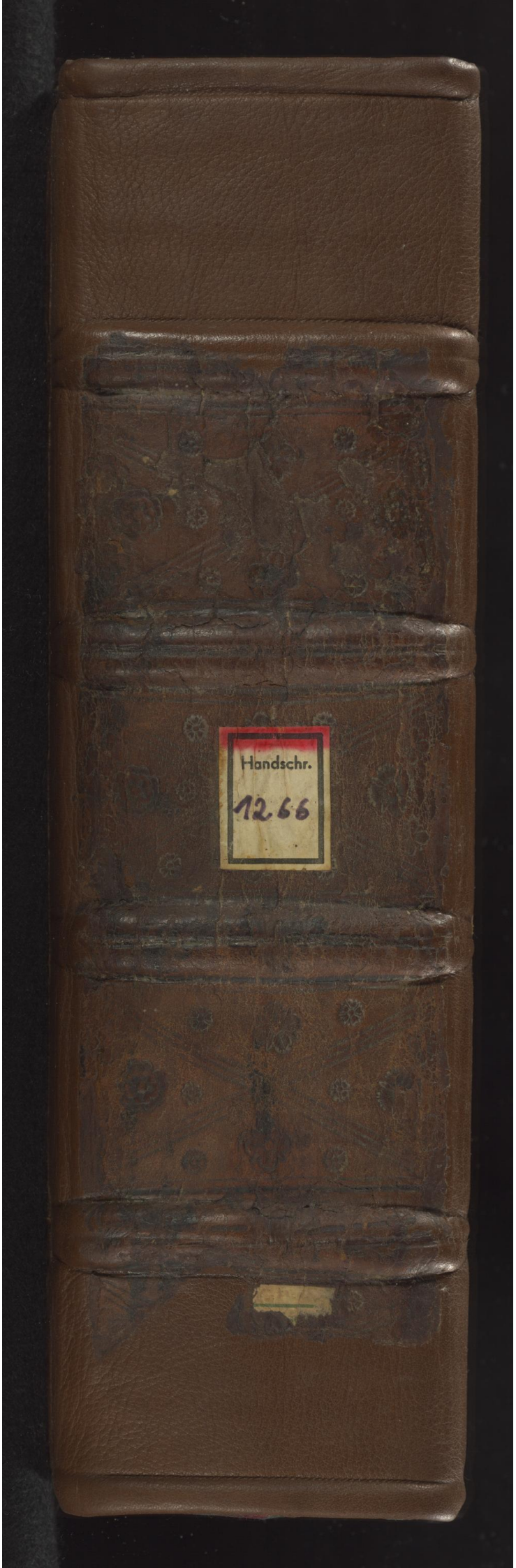
Handschr.
1266

ausgelöste Hinterklebungen

AS 1266

Exurgens autem maria abiit in mon

in ciuitatem iuda et intrauit in domum

sabeth audiuit salutationem ihesu et exultauit infans in utero e

ti sancto audiuit salutationem marie exclamauit elisab

ie benedicta tu in mulieribus et benedictus

fructus et unde mihi hoc ut ueniat ma

AS 1266 V

mim ut facta est uox salutationis tue in

in gaudio infans in utero meo audiuit

dicti quoniam perficientur ea que dicta

Magnificat anima mea dominum

AS 1266

V

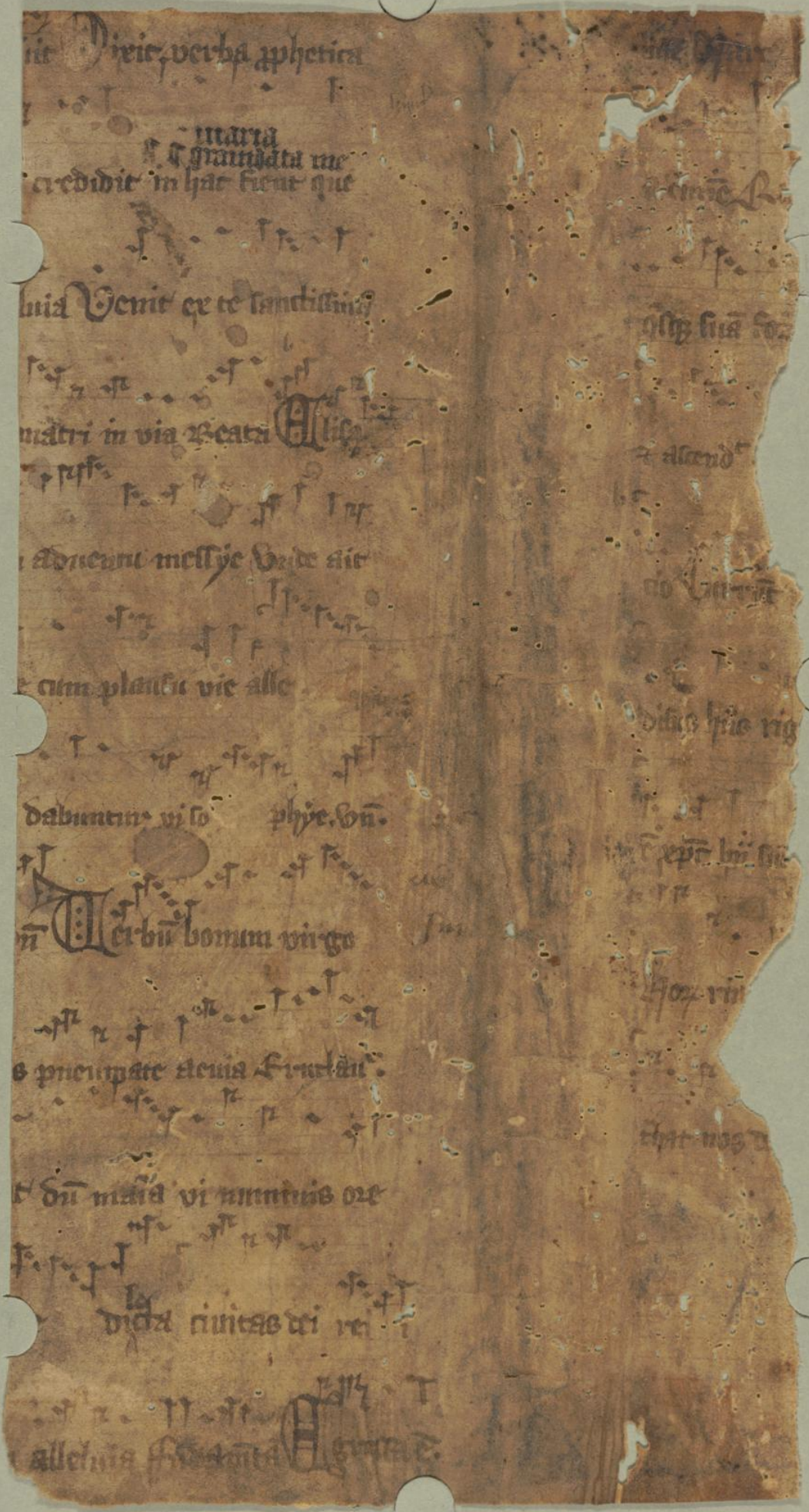

MS 1266
H

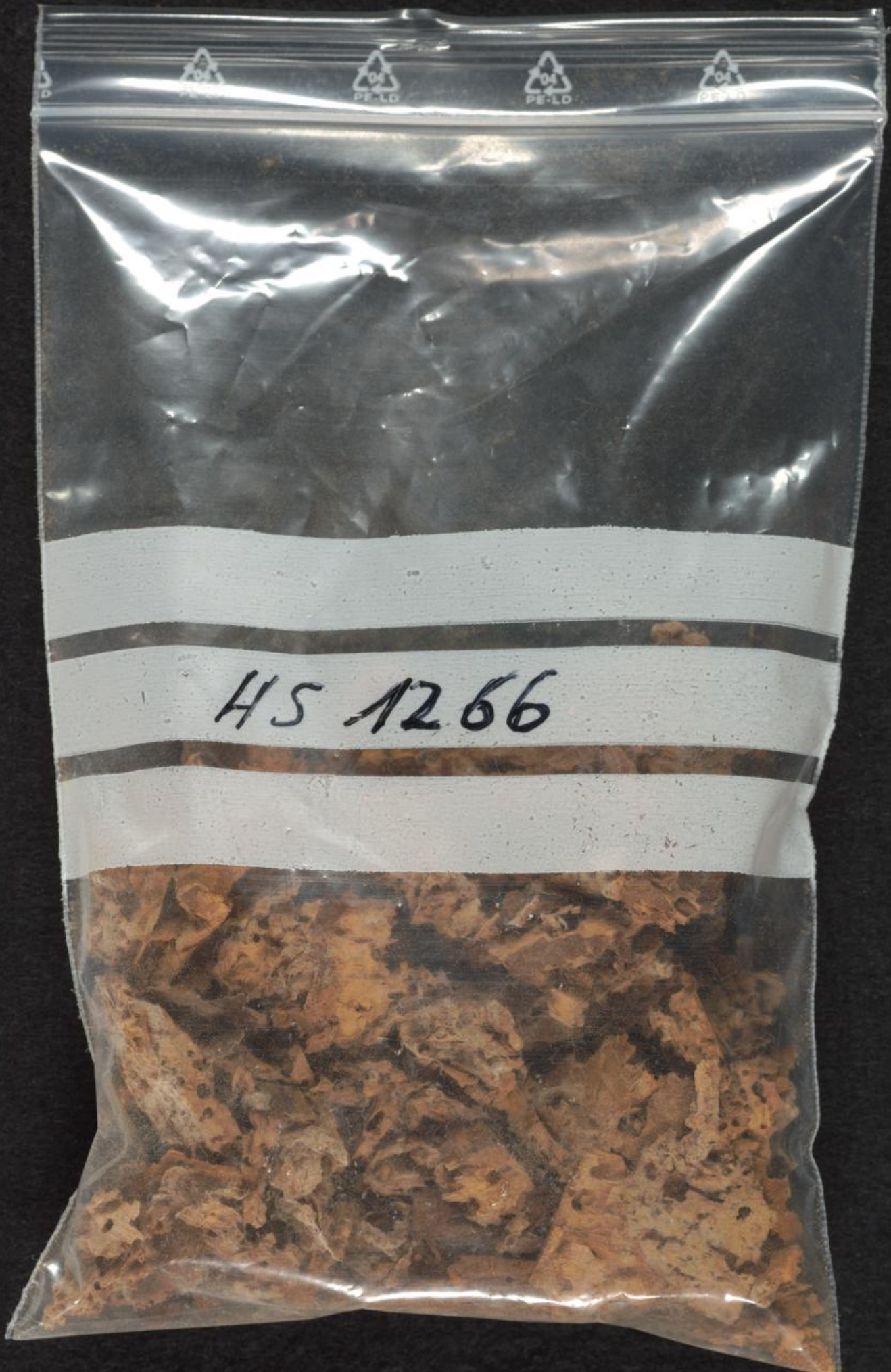
04
PE-LD
04
PE-LD
04
HS 1266

0 cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black